189

XV. évfolyam 1. szám

Budapest, 1937. január 9.

1963

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.915.

297

SIPŐCZ JENŐ

A BAZILIKA NEMESVONALU KUPOLÁJ alatt, a színpompás temetési szertartás nehéz és ünnepélyes csendjében, a a tetején Krisztus Keresztjét viselő, a milliós Budapestnek annyira mindent magában rejtő érckoporsó mellett messzehangzó és maradandó hatású gyászbeszédében azt mondotta Uzdóczy-Zadravecz püspök: Sipőcz Jenő volt a keresztény Budapest első polgármestere. Ez a klasszikus tömörségű meghatározás, — annyira távol a városházi vonatkozásoktól — állapítja meg a legmaradandóbban a nagy Elköltözött értékét és helyét a történelemben.

*

LEGNEHEZEBB FELADAT: TÖRTÉNELMI perspektivába állítani azt a férfiút, akivel tegnap még beszéltünk, hivságos és mindennapi dolgokról, megszorítottuk a kezét, amikor ezt a kézfogást ő is és mi is az utolsónak éreztük és tudtuk a földi életben. Bajos elvonatkoztatni a néhány nappal ezelőtt elhúnyt Sipőcz Jenő személyétől a szuggesztivitást, azzal a tárgyilagossággal nézni életét és működését, amely tárgyilagosság a historikusokra mindenek felett kötelező.

E sorok írójának, kezdve a kis ügyészségi szobától, ott az ügyészi folyosó legmélyén, keresztül a kormánybiztosi, majd a polgármesteri hivatalon át újra a főpolgármesterségig: számtalan esetben volt módja és szerencséje intim beszélgetést folytatni Sipőcz Jenővel. Ezek a beszélgetések a maguk őszinteségében messze túlmentek a vezető főtisztviselő és a hozzá közelálló újságíró konvencionális jóviszonyán.

Egy ilyen alkalommal azt kérdezte a főpolgármester az újságírótól — mert a legtöbb esetben nem a meginterjuvolt, hanem az interjuvoló szolgál információkkal —: mit tart az újságíró a tizennégyesztendős polgármesterség legfontosabb kritériumának? Az újságíró azt felelte:

— Ennek a tizennégy esztendőnek nem az a legfontosabb eredménye, hogy Sipőcz Jenő Wolff Károllyal karöltve megteremtette a keresztény Budapestet! A keresztény Budapest felépítése akkor is megtörtént volna, talán több, talán kevesebb eredménnyel, ha nem Wolff Károly szolgáltatja az eszméket és Sipőcz Jenő az akaratok energikus keresztülvitelét. Adottságok voltak, világáramlat, amelynek a tényleges helyzetre való aplikálása történelmi szükségszerűség volt végeredményben.

— Sipőcz Jenőnek történelmi jelentősége abban rejlik, hogy ő alkotta meg az önálló Magyarország önálló fővárosát. A kettős monarchia második számú, de nem vezető nagyvárosából egy önálló ország fővárosává avanzsált Budapest politikai, várospolitikai és nem utolsó sorban közgazdasági felépítése olyan teremtő munka volt, amelyhez a Sipőcz Jenő alkotó zsenije, erős urbánus gondolkodása, éles jogi judíciuma és diplomáciai művészete kellett. Sipőcz Jenő legnagyobb érdeme a történelem számára az, hogy zökkenők nélkül történt meg a nagy metamorfózis: a megcsonkított, de önálló állami létét visszanyert Magyarország minden külső behatástól és beavatkozástól független fővárosának kialakulása!

*

MÉG NAGYON FRISS A SEB és élesebb még a fájdalom, semhogy Sipőcz Jenő nagy emberi értékeiről részletesen írjunk. A tökéletes gentleman volt ő, a szónak valódi angol értelmében. Férfiú volt ő, korrekt a végtelenségig és a legapróbb momentumokig, hűvös, tiszta, tartózkodó és előkelő: megtestesítője a horatiusi Integer vitae-nek. Rezerváltságának páncélját csak ritkán törték át nagyobb indulatok, azok is inkább privát beszélgetés keretében és nem a nagy nyilvánosság előtt.

Egyetlen érzés volt, amelynek mindenkor és mindenütt maradék nélkül hangot adott: buzgó hazafiassága! Nála nem konvenció volt, hanem lelki szükségesség, hogy minden beszédében reményét fejezze ki, hogy elvesztett határainkat vissza fogjuk szerezni. A közgyűlés elnöki székében és ünnepi lakomákon mottója volt beszédének: a trianoni gátak letörése és régi határaink visszaállítása. Fanatikus hevességgel csapott fel hangja, ha erről beszélt. Amit pedig nem tudott megérni és talán az ő generációja már nem is fogja negérni...

HA HUSZ ESZTENDŐ TÁVLATÁBÓL visszanézünk az egyszerű szobára, ahová Sipőcz Jenő tiszti ügyész naponta gyalog jött be Boráros-téri lakásáról, hogy mint a város ügyvédje komoly és értékes magánjogi studiumokat folytasson; ha a pátriárkális korban legkedvesebbik fiát siratő özvegyasszonyra gondolunk, aki ötven esztendőn keresztül nem tudott lefeküdni addig, amíg Jenőkéje esténként haza nem érkezett; ha nézzük a legutóbbi két esztendő szenvedéseit, amikor előttünk zsugorodott a nagybeteg, akinek arca magán viselte a halál bélyegét; — arra kell gondolnunk: szükség volt-e minderre? Nem jobb lett volna-e Sipőcz Jenő számára, ha ügyész, esetleg később tiszti főügyész marad: éli a város jogászainak csöndes és eseménytelen életét, ahelyett, hogy az életét megrövidítő izgatott és zaklatott pozíciókba került volna?

A hátramaradottak számára mindenesetre ez lett volna a jobbik megoldás, mert hiszen ha tiszti ügyész maradt volna, Sipőcz Jenő ma is élne, mint ahogyan édesapja, aki ugyanabban a betegségben halt el, mint a fia, jóval magasabb életkort ért el. Vannak azonban életek, amelyeknél a családi vonatkozások nem számítanak, mert ezek az életek életben és halálban a köz javára vannak stigmatizálva. Egy ilyen, fővárosa és hazája javára, és családja számára eljegyzett élet volt a Sipőcz Jenőé. Sipőcz Jenő húszesztendős munkássága Budapest javára fontosabb és értékesebb, mint száz és ezer magánember magánélete!

*

SIPŐCZ JENŐ MUNKÁS ESZTENDEIT Budapest vezetésében Sipőcz Jenő évtizedeinek fogja nevezni a várostörténet. Szobrot kap, utcákat és tereket, kórházakat és csecsemőotthonokat fognak elnevezni róla, de ez már nem érdekli a halottat. Eltűnő árnya éltető eszmévé finomul: ahogyan a költő a legnagyobb magyarról megírta. És amiképen Széchényi István a legnagyobb magyar volt, a Budapesten született, Budapesten élt, Budapesten meghalt Sipőcz Jenő: a legnagyobb pesti polgár, Budapest legnagyobb fia! Mind az idők végezetéig!

Ex Bibliot. Budapesti-

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

Január hó 10-én, délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Az árvaszék dilemmája

Nagyobb kamatozást nyujtó ingatlan-kölcsönökben, vagy a kisebb jövedelmezőséget biztosító betétkönyvekben gyümölcsöztesse-e az árvaszék váratlanul felduzzadt készpénz-tőkéit?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az *Uj Budapest* karácsonyi számában részletesen foglalkoztunk a bankkapitalizmus és a szociális gondolat harcával az árvapénzek kihelyezésénél. Rámutattunk arra, hogy a gyámpénztár készpénz-állományának jelzálogkölcsönbe való fektetése azzal az előnnyel jár, hogy az árváknak tőkéjük után állandóan mintegy körülbelül két százalékkal magasabb kamatot tudott és tud fizeni az árvaszék, mint a pénzintézetek. Az a *több mint félmillió pengőre* rúgó kamat-többlet, amelyet ily módon tudott a lecsökkentett pénzforgalom ellenére a legutolsó hat esztendőben az árvaszék az árváknak és gondnokoltaknak folyósítani, *okvetlenül megéri* azt a kockázatot, hogy az árvapénzek egy része ne takarék-betétkönyvekben, hanem budapesti ingatlanokra első helyen adott kölcsönökben legyen elhelyezve.

Az árvapénzek kihelyezésének mikénti formája a legutóbbi napokban *újabb aktualitást* kapott. Mióta *Csorna* Kálmán dr. az árvaszék elnöke, a fővárosi árvaszék új kölcsönt ingatlanokra egyáltalában nem folyósított. Az utóbbi esztendőkben ennek következtében az árvaszék készpénz-állománya *jelentékenyen megnövekedett*. A gyámpénztár takarékbetétek formájában jelenleg 1.600.000 pengőt kezel, ez az összeg rövidesen két millió pengőre fog rúgni, ha az elmult esztendei kamatokat az alaptőkéhez csatolják.

Mivel a törvény értelmében ekkora készpénzvagyonnál *újból megnyilik* a gyámpénztári pénzek ingatlanfedezet mellett való kihelyezésének lehetősége, a fővárosi árvaszék a legközelebbi jövőben előterjesztést fog tenni a polgármesternek és a polgármester révén az önkormányzatnak is, intézkedést kérve a tekintetben, hogy a gyámpénztári kölcsönök ingatlanfedezet ellenében *újból kiadhatók legyenek*. Az árvaszéknek *természetszerü kötelessége* a gyámpénztári pénzek mennél nagyobb mértékbeni való hasznosítása, mégpedig a törvényes fedezetek szem előtt tartásával. Az árvaszék meg fogja kérdezni illetékes felsőbbségétől, hogy megelégszenek-e az árvapénzek továbbra is takarékbetétekben való gyümölcsöztetésével, vagy a jelentékenyen nagyobb kamatozást biztosító *közvetlen kihelyezés lép-e előtérbe*.

Arról, hogy az árvapénzek kihelyezése ingatlanfedezet ellenében a *Községi Takarék* útján történjen, nem lehet szó. Ha a Községi Takarék százszázalékos garanciát vállal a kölcsönökért, amelyeket kiadna, akkor *maga jólözné le* a kihelyzés hasznát, és így az árvapénzek nagyobb jövedelmezősége biztosítva nem lenne. Ha pedig az árvaszék felelőssége mellett történne a kihelyezés, akkor a polgármesternek kellene a kihelyezésekért azt a felelősséget vállalnia, amelyet a polgármester a gyámpénztár helyett nem vállalhat. Várospolitikai és közgazdasági körökben *nagy érdeklődéssel* tekintenek az árvaszék dilemmájának megoldása elé.

Zimankós téli időben
barátságos, meleg otthona lesz,
ha lakását
kétaknás
Mávag —
Jobbágy
~ folytonégő
kályhával fogja füteni!
Több mint 2.0000 drb. használatban
Olcsó, gazdaságos, tiszta!
Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 28.
Telefon: 1—273—20

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez ~ tetőfedés, motorbenzol, parafin.

VÁROSHÁZI NOTESZ

VANNAK ESEMÉNYEK, amelyeket a ujságírónak csak akkor szabad megirni, ha már az összes szereplők meghaltak. Részben azért, mert van bizonyos magasabbrendű ujságírói etika, ez kötelezi az ujságírót, hogy szigorúan megrostálja, mit mondott valaki a nyilvánosság számára és mi volt privát közlés. Egy ilyen aktuális történet, amely ugyanakkor senki érzékenységét nem sérthetni, a következő:

Sipőcz Jenővel ülünk szemben a mult esztendő szeptemberében a főpolgármesteri dolgozó szobában. Egyre vékonyodó alakja szinte elvész az öblös karosszékben, a keze remeg már, amikor felénk nyújtja. A hangja fátyolozott, arca: facies hippokratica, a fáradt szemek körül kékesszürke árnyék, a sápadt és kiaszott arcon a halál bélyege. A maga szabatos tömondataival Wolff Károllyal való utolsó beszélgetését mondja el Sipőcz Jenő:

— A szanálási bizottság utolsó ülésére csak az orvosom kíséretében jöhettem el. Fölösleges elővigyázatnak tartottam az orvos velem-létét, de a családom ragaszkodott hozzá; különben is nagyon fájt a gyomrom. (Sipőcz Jenő mindig a gyomrára panaszkodott, erős savhiányban szenvedett, nem is gondolt arra, hogy nem a gyomra, hanem a szive miatt fogy és hogy ugyanabban a betegségben fog elhalni, mint az édesapja.).

— Megható volt az a meleg baráti szeretet, amellyel Wolff Károly engemet ezen az ülésen fogadott. Akkor már hosszabb ideje privátim nem is érintkeztünk egymással, Szerkesztő úrnak nem kell elmondanom, miért? Nos, az a Wolff Károly, aki maga volt a hideg előkelőség, amikor orvosom karján beléptem a terembe, sietve elém jött, átölelt, majd a két kezével átfogta mind a két kezemet, minden jót kívánt nekem és biztosított, hogy meg fogok gyógyulni.

— Ebben a pillanatban úgy éreztem, hogy a régi Wolff Károllyal állok szemben, az én régi hűséges barátommal és bajtársammal, akitől ideig-óráig elválaszthatott egy múló incidens, de aki újra a régi, nincs közöttünk semmiféle ellentét! És most, hogy Wolff Károly meghalt, valahogy úgy érzem, hogy azzal a meleg és baráti kézszorítással, amikor percekig szorongatta a kezemet: Ő tulajdonképen búcsúzni akart tőlem. Tudta Wolff Károly, hogy meg fog halni, el akart köszönni tőlem, azon igyekezett, hogy ne legyen közöttünk halála előtt semmi ellentét . . .

. . . Elérzékenyülve fejezte be szavait Sipőcz Jenő. A szeme sarkából kicsordult egy áruló könnycsepp. Szegény Sipőcz Jenő! Szegény Wolff Károly! Mindketten a másiktól akartak elbúcsúzni azon a szanálási bizottsági ülésen. Mindegyik tudta a másikról, hogy halálos beteg. És íme: az egyik alig néhány hónappal élte túl a másikat . . .

ORVOSAI ELSŐSORBAN GYOMORIDEGESSÉG és az ezzel kapcsolatos savhiány miatt kezelték. Sokszor panaszkodott az elhunyt főpolgármester e sorok írójának, hogy minden idegesség a gyomrára megy, nincs étvágya, nem is tud enni. Különösen nem bírja azokat a mindenféle — ahogyan ő nevezte: — pempőket, amivel a diétás kura során odahaza és a szanatóriumban is traktálták.

Történt egyszer az őszi hónapok elején, hogy a méltóságos asszony valami apróbb bántalommal néhány napra szanatóriumba vonult. Sipőcz egyedül volt odahaza a személyzettel. Természetesen szigorúan meg volt hagyva a szakácsnőnek, hogy mit kap ebédre a főpolgármester úr és mit a közrendű nép.

Vasárnap délben a gellérthegyi villába váratlanul vendéget kapott Sipőcz Jenő. Egy urat, akinek kétségtelenül igen finom volt a szaglása. Mert ahogy belépett Sipőcz dolgozószobájába, rögtön ezekkel a szavakkal fordult a főpolgármesterehz:

— Jenőkém, micsoda felséges töltött káposzta illat van nálatok?

— Töltött káposzta? — hitetlenkedett a főpolgármestr. — Nem tudok semmiről, de mindjárt megkérdem!

Be is jön a szakácsnő, aki közli, hogy a méltóságos úrnak zöldborsó-püré és tejbegríz, a személyzetnek pedig valóban töltött káposzta van ebédre. Bocsánatot is kért nagy szepegve, hogy a szag véletlenül behúzódott a lakásba.

— Ez a mi szerencsénk! — kiáltott fel lelkesülten a látogató. — Jenőkém! Van egy nagyszerű indítványom: itt maradok ebédre és együtt töltött káposztát, fejenként legalább három töltelékkel és a hozzátartozó hirtelensült karmonádlival.

Sipőcz Jenő nagyon félt az orvosoktól, de a felesége sem volt odahaza, aki vigyázzon a diétájára és így nem sokáig ellenkezett. Be is töltött káposztázott alaposan és — csodák csodája! — nem lett tőle semmi baja. Sem aznap, sem másnap. A végén be is vallotta doktorainak a bűncselekményt a töltött káposztával, és a szigorú tanár urak mosolyogva engedték meg Sipőcz Jenőnek, hogy ne pempőket, hanem fűszeresebb ételeket is fogyasszon.

Ez a töltött káposzta-eset volt az oka annak, hogy a kora őszi hónapokban kissé feljavult Sipőcz testi kondiciója, mert többet és jobb étvággyal evett, mint annak előtte. A gyomoridegességi tünetek azután lassan múlni is kezdtek, hogy — sajnos — helyet adjanak a sokkal, de sokkal súlyosabb betegségnek, az angina pectoris-nak . . .

*

A KARÁCSONYI VÁROSHÁZI NOTESZBEN megemlékeztünk arról, hogy hála Szendy polgármester valóban nagyszerű kollegiális érzéseinek: a segély az elmult karácsonykor a szokottnál korábban érkezett el a tisztviselői hajlékokba.

Áll a harc Sipőcz örökéért

A kereszténypárt kívánságai az elárvult főpolgármesteri szék betöltése tekintetében

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A *Sipőcz* Jenő dr. tragikus elhúnyta kapcsán megüresedett főpolgármesteri állás betöltése ügyében lavinaszerűen indult meg a találgatások és kombinációk áradata. Hogy a sok közszájon forgó név közül pillanatnyilag melyik van előtérben azt megállapítani annál kevésbé lehet, mert a helyzet óráról-órára változik. Kétségtelennek tetszik, hogy a belügyminiszter és a kormányelnök, mielőtt előterjesztését az új főpolgármester kinevezése ügyében a kormányzónak megteszi, tárgyalásokat fog folytatni a községi pártok vezetőivel, továbbá *Szendy* Károly polgármesterrel is. A Keresztény Községi Párt legutóbbi elnöki értekezletén *Csilléry* Andrást és *Ernszt* Sándort bízta meg, hogy az illetékes kormánytényekőkkel a főpolgármesteri állás betöltése ügyében a tárgyalásokat lefolytatta.

A főpolgármesteri állás betöltése ügyében

Petrovácz Gyula

országgyülési képviselő, a Keresztény Községi Párt elnökségének vezető tagja, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A főpolgármesteri szék az autonómia embereit addig érdekelte különösebben, ameddig az tényleg főpolgármesteri szék volt, azaz annak betöltése a kormányzó úr által ajánlott jelöltek közül a törvényhatósági bizottságot illette meg. Amióta azonban degradálódott a főpolgármesteri szék budapesti főispánsággá, azaz amióta a főpolgármester kinevezése mint a vidéki főispánoké, kizárólag a kormány javaslatára minden hármas jelölés nélkül történik a kormányzó úr által: azóta ennek az állásnak betöltésébe lényegileg az autonómiának semmiféle beleszólása nincsen.

— Az autonómia szempontjából ez rendkívül szomorú szituáció! Mert ha formailag a budapesti főispánság a többi főispánságtól nem is különbözik másban, mint abban, hogy egy fizetési fokozattal magasabb állás, lényegében azonban rendkívüli módon különbözik. A főváros közigazgatása és üzemei már méreteiknél fogva is, de vezető fontosságuknál fogva is különböznek minden más törvényhatóság közigazgatásától és üzemeitől. Ezért nem kétlem, hogy mielőtt azt a fontos állást a belügyminiszter úr betöltetné, informálódni fog a maga megnyugtatására is a városháza hivatalos vezetőségénél és a városházi pártok vezetőinél is. És így ha intézményesen nem is, de óhajok formájában tudomást vesz arról, hogy elvileg vagy személyileg kiben látnák az autonómia tényezői azt a legmegfelelőbb szakembert, aki ezt a kényes pozíciót úgy a kormány, mint az önkormányzat szempontjából a legsikeresebben tölthetné be.

— Két alternatív lehetőség áll fenn! Vagy hozzáértő politikussal töltik be ezt a bizalmi állást, vagy a főváros ügyeiben járatos tisztviselő kinevezésével. Az első esetben a Keresztény Községi Pártnak természetes álláspontja az volna, hogy mint a városháza legnagyobb pártjának, a kereszténypártnak soraiból kerüljön ki az a várospolitikus, aki a kormány bizalmát is bírja. Ha pedig a kormány ragaszkodik ahhoz, hogy a saját pártjából essen a választás valamelyik várospolitikusra, akkor a kereszténypártnak csak az a kívánsága, hogy az hosszú tapasztalatokkal bíró, az erőviszonyokkal tisztában lévő és a békés együttmunkálkodásra alkalmas várospolitikus legyen.

— Ha a főpolgármesteri állás betöltésére — folytatta általános érdeklődésre számottartó nyilatkozatát Petrovácz Gyula — valamelyik magasabbrangú főtisztviselőt veszik kombinációba, akkor a kereszténypárt álláspontja az, hogy az új főpolgármester a budapesti városháza főtisztviselőinek sorából kerüljön ki. Van itt nem is egy kiválóan alkalmas úr, aki nemcsak méltóan, de szakszerűen és a pártok teljes bizalmával be tudná ezt az állás tölteni, semmi szükségünk sincs sem vidéki főispánokra, sem belügyi, sem pénzügyi miniszteriális főtisztviselőkre, akiknek lehetnek kiváló egyéni kvalitásaik, de sem tárgyismeretük, sem különösebb politikai előiskolájuk nem olyan, hogy az reánk nézve megnyugtató volna.

— Sőt én azt sem hallgathatom el, hogy azt a városszeretetet és az önkormányzatnak azt a megbecsülését, amelyet az új főpolgármestertől és minden főpolgármestertől elvárok, nem tudom feltalálni egyik névben sem, amiket az első kombinációk felszínre vetettek. Ezekben a körökben a főváros iránt inkább ellenszenvet, a főváros megrendszabályozására irányuló törekvéseket és a főváros ügyeinek méltánytalan és hozzáértést nem biztosító kezelését tapasztaltam eddig.

— A város vezetésében a harmóniának az a mértéke, amely Sipőcz főpolgármesterségének felejthetetlen emléke, örökké előttünk fog állani. Hisszük, hogy a harmóniának ezt fenntartása a kormányzatnak is természetszerű törekvése. Kétszeresen fontosnak tartjuk tehát, hogy a főpolgármesteri szék betöltésére irányuló tárgyalásánál ezek a szempontok minden oldalról figyelembe vétessenek!

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 1-255-34 1-255-85 és 1-255-56

Azt is megjegyeztük ez elkalommal, hogy a tisztviselők karácsonyi segélye érdekében Ilovszky János és Sümegi Vilmos szólaltak fel a főváros törvényhatósági bizottságában. Most pótlólag ide iktatjuk Szőke Gyula nevét, aki elsőnek emelt szót a közgyülésen a tisztviselők karácsonyi segélye érdekében, még a költségvetés tárgyalása alkalmával. Az a szociális érzék és szeretet, amely a tisztviselőkkel szemben Szőke Gyulát eltölti, involválták ezt a felszólalást. Ez a beszéd jelentékeny mértékben hozzájárult ahoz, hogy a kitünő kereszténypárti felsőházi tag a tisztviselők körében még népszerűbb legyen.

*

NÉHÁNY SZÁL VIRÁG Buzáth János frissen domboruló sírjára: egy vezércikk az Uj Budapest 1930. évi kötetéből, abból az időből, amikor Sipőcz polgármester azt indítványozta a főváros közgyülésének, hogy tartsák vissza a szolgálatban Buzáth alpolgármestert. Ime a cikk, amely ma is frissen és elevenen hat:

— A törvényhatósági bizottság első őszi közgyülését a főpolgármester a jövő hét szerdájára hivta össze. Ezen fogják tárgyalni Buzáth alpolgármesternek a szolgálatban való visszatartására vonatkozó polgármesteri előterjesztést. Az erre vonatkozó javaslat meghatottan meleg hangon emlékezik meg Buzáth nagy érdemeiről és azt a pártvezérekkel való megállapodás után terjeszti a közgyülés elé a polgármester. A közgyülés a visszatartás kérdésében szuverénül dönt, ahhoz semmiféle más fórumnak hozzászólása nincsen.

— A karriér, amelyet Buzáth alpolgármester a városházán befutott, tipusa a tisztességes, önzetlen, a város érdekében működő és azért mindent feláldozó tisztviselői pályának. A szegedi járásbíró fia a hivatali ranglétra legalsó fokáról kizárólag tehetségével, szorgalmával, korrekt és hozzáférhetetlen úri egyéniségével jutott el az alpolgármesteri polcig. Tudjuk, a köztisztviselői pályán a tisztesség nem érdem, hanem kötelesség, elvadult világunkban azonban mégis meg kell hajólnunk akkora erkölcsi érték előtt, amekkorát Buzáth városházi pályafutása jelent. A köztisztviselői puritánságnak ez az inkarnációja fényesen világította be az alpolgármester pályájának ívelését, akkora erőt reprezentálva, hogy az nevét ragyogóvá teszi késő nemzedékek számára is.

— De egyéb maradandó értékei is vannak Buzáth közel negyvenesztendős fővárosi szolgálatának, ennek során a fővárosnak különösen szüksége volt az ő korrekt tisztességére. A világítási üzemek megváltása, azután a csodálatraméltó harc, amelyet a centrálé ügyében Borvendég tanácsnokkal karölve folytatott, városunk egyik építőjévé avatták Buzáth alpolgármestert. Keresztény szempontból különösen becses azonban az ő működése hitéleti téren. Az ő vezetése mellett történt tizenhét új kegyúri plébánia alapítása és templomépítése. Ezirányú tevékenységét nem feledheti ei a Keresztény Községi Párt, amely Wolff Károly vezérletével az elmult tiz esztendő alatt annyit küzdött a keresztény templomokért.

— Vannak poziciók, amelyeknek nagysága, fontossága és méltósága előtt bizonyos esetekben meg kell torpannia a fiatalság törekvéseinek. Ilyen Buzáth mai poziciója is, az első alpolgármester felelősséggel és gondokkal sulyos tiszte, ahol a tapasztalatot, a bölcsességet nem pótolhatja még az energia legfiatalosabb lendülete sem. A jelen esetben annál kevésbé, mert energiáért Buzáth Jánosnak sem kell a szomszédba mennie. Ezekkel az értékekkel vonul Buzáth alpolgármester a közgyülési urnák elé, nem elismerést és méltánylást kérve a szavazatoktól, hanem értékelését várva annak, hogy az ő további becses és önzetlen munkásságában, úri magyar személyiségének a szolgálatban való visszatartásában összpontosulnak ezidőszerint a főváros összes érdekei.

*

MÁTYÁSFALVY-GLATZ ERICH dr. budapesti ügyvédet, aki az Ügyvédi Kamara képviseletében tagja a fővárosi törvényhatósági bizottságnak és a Keresztény Községi Párthoz tartozik, a kormányzó úr az ügyvédi közélet terén szerzett érdemeinek elismeréséül a kormányfőtanácsosi méltósággal tüntette ki.

*

ASZLÁN BABA és Gallner Ferenc dr. székesfővárosi főjegyző, a városgazdasági ügyosztály általános népszerűségnek örvendő vezető-helyettese, — házasságot kötöttek.

*

VETTÜK A KÖVETKEZŐ családi értesítést: Szél Jenő dr. a Budapesti Kisipari Hitelintézet r. t. vezérigazgatója és felesége: Bálint Aranka dr. Ágnes leányát Madarász Géza dr., Madarász Géza dr. és felesége: Hieronymi Aranka fia január 2-án vezette oltárhoz a Ciszterci rend Szent Imre herceg úti Nagyboldogasszony plébánia templomában.

*

NAGYBARCSAI BARCSAY TAMÁS volt országgyülési képviselő hatvannyolcadik életévében elhúnyt. A megboldogultban losonczy gróf Bánffy Katinka férjét, nagybarcsai Barcsay József fővárosi segédfogalmazó, Farkas tanácsnok titkára, édesapját gyászolja.

*

A MULT CIKLUS TÖRVÉNYHATÓSÁGI bizottságának egyik legszimpatikusabb tagja: a kereszténypárti Bartók Ferenc dr., aki időközben gyakorló ügyvédből kincstári jogügyi aligazgató lett, az elmult napokban ötven esztendős korában elhunyt.

A közüzemi munkások

Irta: Szőke Gyula dr.

Nehéz sors, sok gond, kicsiny kenyér, hideg szoba, rongyos ruha jut sok testvérünknek akár munkássorsban van, akár más foglalkozási ágra készülve, nem bírja megtalálni helyét a nehéz gazdasági viszonyok közöttamegcsonkított, kizsákmányolt társadalomban. Ha a közületek hivatott vezetői nagy buzgalommal igyekeznek is ezt a helyzetet megszüntetni, sok fejtöréssel, nagy kéréssel, a társadalom jószívűségére appellálva próbálják is a nyomort csökkenteni, mégis ott áll az ezer fejével, amelyből, ha egypárat levágnak, tízszerannyi nő helyette. Ha a társadalom és annak vezetői minden igyekezetük dacára csak részben tudnak segíteni a munkanélküliség szenvedésein és a megélhetésre alig elégséges apró jövedelmek kiegészítésén, mindez csak csepp a tengerben, amely a szenvedés könnyeit nem törli le egészen és a jószívű emberek lelkében minduntalan ott van az az érzés, hogy még többet kell cselekedni.

Adjuk meg a munkásnak, ami a munkásé!

Sok a panasz, sok a jogos panasz! És valljuk meg őszintén: sokat lehetne segíteni, ha a keresztény szeretet nemcsak a szívekben, sőt gyakran csak az ajkakon volna, hanem az cselekvőleg megnyilvánulna azoknál, akiknek hatalmuk és anyagiakban módjuk van a fájdalmak csökkentésére, nem alamizsnaadással, hanem a javak, a bérek, a kiérdemelt díjak igazságos elosztásával, igazságos kiegyenlítésével. Sok helyen hiányzik a szégyenérzet, amelynek pedig követnie kellene a keménységet; sok helyen hiányzik a bűntudat, amely a munkabérek elvonásának égbekiáltó bűne után jár.

Ismételten rámutattunk, hogy nem elég törvényt alkotni, rendeleteket kibocsátani, szavakkal búzdítani, tettekkel példát adni, hanem meg kell lennie annak az erőnek is, amely a jogszabályok megsértőit, a munkabérek igazságtalan elosztóit, a munkások kizsákmányolóit móresre tanítja, hogy ha már nem érzik a szenvedést, érezzék a hatalmat, amely a szenvedést az ő akaratuk ellenére is kész megszüntetni!

A munkásság hangosan zörget az élet jogán!

Sok a panasz, sok panaszról hallunk és olvasunk. Az elkeseredett munkásság hangosan zörget az élet jogán, hangosan kívánja az életfenntartás lehetőségének a biztosítását. Nem alamizsnát kér, nem ingyen lakást és ruhát, hanem kéri a munkát és annak a bérét, itt is, ott is, mindenütt, ahol munkaalkalom van, ahol munkáját becsületesen elvégezheti, ahol bérét kiérdemli, vagy ahol a munkaadó a munkás verejtékéből halmozza az ő mulatságának eszközeit. És ha ilyenkor hallunk munkásmozgalmakról, olvasunk sztrájkokról, látunk felvonulásokat, nem tudjuk elítélni azokat a testvéreinket, akik az élet parancsát követik és akik a koldusnemzedék helyett a munkásnemzedék tagjaiként akarják a társadalmat és a hazát szolgálni.

Akik önmagukat patronusokként emlegetik

Sok a panasz, sok a jogtalan panasz! És amikor a jogtalan panaszokat halljuk, nem elég annak elítélése, hanem szükséges a tévedés felvilágosítása, hogy a jóérzésüek ne essenek bele a tévedés, vagy álpanaszolók hálójába, hanem a helyzet megvilágosítása mellett mondjanak igazságos ítéletet. Sokszor hallunk a munkások kihasználásáról és az sokszor igaz is. Sokszor hallunk a helytelen bánásmódról, és akárhányszor van is alapja. Sokszor hallunk tévedésekről és azokat helyre kell pótolni. De sokszor hallunk támadásokról, amelyek ha a köréje mesterségesen szőtt ködfátyolt fellebbentjük, alaptalanságukban semmivé válnak. Valahogy így vagyunk azokkal a panaszokkal is, amelyeket felelőtlen elemek a közüzemi munkásság nevében dobnak a közvéleménybe, amikor a székesfőváros közüzemi munkásságának a helyzetét ferde színekben festve, önmagukat patrónusként emlegetik, mint akiknek szabadalmuk beleavatkozni az ügyekbe és védőként fellépni ott is, ahol a védelemre alap nincs, de ok sincs. Sokszor hallunk túlzásokról és általánosításokról és sokszor hallunk álokoskodásokról és felcsigázott igényekről, amelyeket pedig maguk a jógondolkozású munkások is egyformán elítélnek.

Több objektivitást

Akárhányszor még a legjobbhiszemű ek is tévedésbe esnek, mert bizonyos szubjektivitással nézik a helyzetet, holott minden társadalmi fokozat, minden foglalkozási ág, minden jövedelem és minden igény csak teljes objektivitással vizsgálható és ítélhető meg. Egészen természetes, hogy ez a tárgyilagosság elsősorban kell, hogy azokat a köröket hassa át, amelyek a közüzemek munkásainak sorsát irányítják, mert senki nincs közelebb a munkáshoz, mint az ő jóhiszemű és jóindulatú munkaadója és senkinél nem találhatnak jobb és becsületesebb meghallgattatást, mint azoknál az üzemvezetőségeknél, amelyeknek a tagjai minden egyéni érdek nélkül a közüzem működésében a köz szolgálatát és az üzem alkalmazottainak a jogos jólétét hordozzák szívükön. Ez a közös munka, amely a közüzemek vezetőit és munkásait éveken át összeköti, termeli ki azt a megértést, amely a munkásban nem gépet, hanem embertársat és testvért lát és amely biztosítja a munkást, hogy az ő nemzetgazdasági értékét az ő felettese becsüli és ennek a becsülésnek kifejezést is ad, amikor vele minden jogi kötelezettség nélkül évek hosszú során át együtt dolgozik és ezáltal az ő megélhetését a munkájának elismeréseképen egész életre biztosítja.

Méltó a munkás az ő bérére!

A főváros bizalma a fővárosi Vízművek választmányának az élére állított és így módomban van közvetlenül is látni azt a helyzetet, amit a főváros egyik legnagyobb közüzeme a munkásainak teremtett. Ha évtizedes tapasztalatok nem tanítottak volna is meg arra, hogy: „méltó a munkás az ő bérére", — azok az értékes meglátások és tanulságos tapasztalatok, amelyeket a különböző köz- és magánüzemekben úgyis, mint a közüzemek vizsgáló bizottságának elnöke, de úgyis, mint ezen nagy és elismerten működő üzemnek egyik szerény munkása, munkatársaimmal együtt szereztem, meggyőztek arról, hogy ha vannak is kisebb panaszok, amelyek orvoslásra szorulnak, ha vannak is dolgok, amelyek rendezésre várnak, ha vannak is kívánságok, amelyek teljesíthetők, ha vannak is igények, amelyek jgosan kielégíthetők, ezek a közüzemi munkások a mai viszonyok között elérték azt a helyzetet, amelyet mint legkevesebbet szívből kívánunk minden munkástestvérünknek és amelyért minden dolgozó polgártársunk javára, mint minimumért a város vezetőségével, a város jóindulatú társadalmával és a Keresztény Községi Pártban tömörült, a keresztény és nemzeti világnézletet valló barátaimmal együtt mindnyájan harcolunk.

A legnagyobb órabért a főváros fizeti

Nehéz egy rövid ujságcikk keretében az összes részleteket közölni. De annyit megállapítunk, hogy a legkisebb napszámbér 4 P. és ez egészen 9 pengő 20 fillérig emelkedik, ha látjuk, hogy a legkisebb órabér 50 fillér és a szakmunkásoknál az egész 1.15 pengőig felmegy, úgy nyilvánvaló, hogy ez az alapdíjazás legalábbis annyi, amit a nehéz időkben a közület köz-elismerése mellett szolgáltat az ő munkásainak. Ha ehez még hozzávesszük a mellékjárandóságukat, a különdíjakat és túlmunkák béreit, gondolom a közüzemi munkások bérfizetése nem tehető panasz tárgyává. Állítsuk ezzel szembe más munkaadók órabér fizetéseit és akkor látjuk azt a nagy különbséget, amely a fővárosi közüzemek alkalmazottai, elsősorban a nagyüzemek munkásai és más munkáltatók munkásainak a jövedelme között vannak. Hiszen a kereskedelmi és iparügyi miniszter most hozott rendeletet, amely az építőipari munkások minimális órabérét 32 fillérben állapítja meg, ami általunk fizetett építőmunkási 55 filléres kezdő órabérrel szemben. A fővárosi közmunkák magánvállalkozóitól is polgármesteri rendelet alapján ezzel szemben mi már régóta megköveteljük, hogy legalább 36 filléres kezdő órabért adjanak, amikor pedig a kötelezettség 24 filléres minimális órabér volt. A főváros tehát, mint munkaadó, az általa rendelt munkálatoknál is gondoskodik arról, hogy a minimális munkabérek magasabbak legyenek a kormányzat által előírt összegeknél, mindig számítván arra, hogy a fővárosban a megélhetés nehezebb, mint a környéken, vagy máshol a vidéken.

Szociális szolgáltatások

Ha ehez még hozzávesszük a munkásbiztosítás terén nyujtott kedvezményeket, a munkaidő jó beosztását, a munkás betegsége esetén való lehető jó ellátását, a fizetéses szabadságok engedélyezését, a panaszok tisztességes meghallgatását és a sérelmek gyors orvoslását, a munkásjóléti és szociális szolgáltatásokat, a születés és elhalálozás alkalmával történő segélyezéseket, a munkahelyek egészségvédő berendezéseit, a kultúrális és sportbeli nevelést, amelyekkel a főváros nagyüzemei már most kötelezettség nélkül ellátják munkásaikat, a főváros vezetősége nyugodt lélekkel állíthatja, hogy követte a lelkiismeret parancsát és teljesítette a kötelességét.

Szendy polgármester a munkások védelméért

Nem Eldorádóról beszélek! Nem állítom azt, hogy nincsenek jogos kérések, nincsenek kielégítetlen kívánságok és nincsen már javítani való. A közüzemek választmánya állandóan napirenden tartja a kérdést és állandóan sürgeti az ideiglenes munkások végleges alkalmazását, a munkabérek még helyesebb elszámolását, minél több szakmunkás alkalmazását, a túlórázás megszüntetésével a munkanélküliség enyhítése céljából több munkás felvételét, betegség esetére a táppénz kiegészítését és a szorgalmas, törekvő, jól dolgozó munkások időszaki előléptetését. De maga a polgármester is állandóan gondoskodik a munkások helyzetének a javításáról és illetékes ügyosztálya már dolgozik azon a munkarendszeren, amely a munkások állandó foglalkoztatását és védelmét minél tökéletesebben biztosítani van hivatva.

A munkásság két nagy problémája

A munkásságnak két nagy problémája van, még akkor is, ha már az állandó munkahelyeknek elnyerésével öregségére, vagy munkaképtelenségére a nyugdíjjogosultság elérésével megélhetése biztosítva van. Az egyik az emelkedés, amelyet a székesfőváros vezetősége biztosítani kiván a mai helyzetnél sokkal jobban az érdemek elismerésével, amely egyrészt a jobb munkában, másrészt a magasabb fizetésben nyilvánul meg. A másik az elhelyezkedés lehetőségének a biztosítása a mai munkanélküliek és a felnövő új nemzedék javára, amit a munkaalkalmak kiterjesztésével és az emberi munka nagyobb mérvű alkalmazásával igyekszünk most is keresztülvinni, de törekszünk az új munkarendben is biztosítani. Mindehez megértést kérünk, éspedig nemcsak a közüzemeket használó és azok terheit viselő polgárság részéről, de a közüzemekben dolgozó munkásság részéről is! A jól végzett munka, a bizalom a felettesek iránt, a testvéri együttműködés a közalkalmazottak különböző csoportjaiban, a tisztviselők, hivatalnokok és munkások között, a törvény és szabályok tisztelete és tartása, a köz hű, pártatlan szolgálata olyan érdemek, amelyeket a főváros vezetősége meglát, megért és feltétlenül elismer. Elismeri a munkásság minél jobb megélhetésének a biztosításával, jogos igényeinek méltányos kielégítésével és azzal a közös szolgálattal, amelyre mindnyájan hivatva vagyunk és amellyel a jelent boldogítani és a jövőt előkészíteni lelkiismereti kötelességünk is. Hassa át ez az érzés a köz szolgálatára hivatott összes tényezőket és akkor remélem, hogy a jobb jövőt előkészítve, hazánk napja fel fog még ragyogni. Ez az én ujévi kívánságom is!

Sipőcz tragédiája

Összeomlott az önmagába visszatérő kör

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Furcsa találkozása a véletleneknek, vagy inkábbb: tragikus játéka a sorsnak, hogy az a *Sipőcz* Jenő, akit a főváros törvényhatósági bizottsága 1920. szeptember elsején, egy ragyogó őszi napon a belvárosi plébánia-templom harangjainak kongása közepette főpolgármesterből polgármesterré választott, mint *önmagába visszatérő kör*, tizennégy évi polgármesterség után, 1934. november 28-án ugyanabba a főpolgármesteri székbe installáltatott a főváros törvényhatósági bizottsága által. Az a *bánatos szordínó*, amely az új főpolgármester beköszöntő beszédén tagadhatatlanul végigvonult, azt bizonyítja, hogy Budapest új főpolgármestere *nem szívesen* hagyta ott a tizennégy esztendő örömében és bánatában annyira megszokott polgármesteri széket. A most elhunyt főpolgármester ennek az érzésnek hangot is adott annakidején installációs beszédében, amikor azt mondotta, hogy ha ő a polgármesteri állást, amely politikai változásoktól független, nyugodt munkalehetőséget biztosított számára, engedve a magas helyről jött bizalomnyilvánításnak, egyéni érdekei háttérbe tolásával, lelki küzködések után vállalta: erre csak *nagy hazafiúi közérdek* tudta rábirni. Az az érzése volt *Sipőcz* Jenőnek, hogy hazájának és fővárosának most akkor tesz szolgálatot, akkor teljesíti kötelességét, ha czt a nehéz, felelősségteljes állást elvállalja.

* t

— *Sipőcz* Jenő polgármesterré választásával, — állapítja meg e sorok írója 1920. szeptember 2-án a Nemzeti Ujság hasábjain — második nagy diadalát ünnepli a kereszténypárt a városházán. Az első diadal az volt, amikor a választásokon óriási többségben kaptak megbízást a keresztény és nemzeti eszme harcosai, a második diadal pedig a mai, amikor egyhangúlag tudta diadalra vinni jelöltjét a polgármesterválasztás alkalmával a párt.

— Sipőcz Jenővel, a komoly és kötelességtudó városi kistisztviselő került a polgármesteri székbe, — mondottuk akkor. Elődei: a klikkek és törzsfőnökök jelöltjei, kisebb vagy nagyobb kaliberű politikusok voltak, *Sipőcz Jenő a legjobbak közül való*, akit két eszme hevít: a keresztény és nemzeti eszme és a hivatali kötelességtudás.

E sorok írója volt az első, aki 1919 őszén nála nevesebb jelölteket mellőzve, *őt kívánta* a kormánybiztosi állásra, ugyancsak *mi voltunk az elsők*, akik a keresztény kurzusnak a városházán való biztosítását az ő polgármesterségéhez láttuk kötve.

Sipőcz Jenő, mint a Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjának fővárosi előadója, 1920. március 30-án lett fővárosi kormánybiztos. *Simonyi-Semadam* Sándor miniszterelnök néhai *Usetty* Ferenc felszólalására a következő szavakkal jelentette be *Sipőcz* kinevezését a nemzetgyűlés március 20-iki ülésén:

— Közölhetem a tisztelt Nemzetgyűléssel, hogy éppen most írtam alá *Sipőcz* Jenő kormánybiztosi kinevezését és így ő már holnap hivatalba lép. Minden reményem megvan arra, hogy a községi képviselőválasztásokról szóló törvényjavaslatot husvét után benyújthatom és így a választásokat május első napjaiban meg lehet tartani.

*

1920. március 28-án *A főváros a választúton* címen *Sipőcz* Jenő fővárosi tiszti ügyész többek között cikkében a következőket írja:

— Budapest népe *harc után van* és *harc előtt áll!* Az elmult harc fényes diadala volt a keresztény nemzeti eszmének. Ami még előtte áll, az próbaköve lesz kitartásának, állhatatosságának. A harc óriási érdekekért és a becsületért folyik! Az elmult idők községi választásai nem mérhetők ehez. Akkor *kerületi klikkérdekek* mérték össze fegyvereiket. Ma *egy fenséges eszme* lép a küzdőtér porondjára. A régi választások mellett közönyösen, értetlenül ment el a budapesti keresztény polgár. Most majd *százezrek fognak benne résztvenni az egész ország lázas érdeklődése mellett!*

*

A beiktató közgyűlés! 1920. szeptember elsején. Lapozzunk vissza erre a tizennégy évvel ezelőtti időre.

— Már jóval négy óra előtt zsúfolva volt a közgyűlési terem, — írtuk a közgyűlésről akkoriban. — Teljes számmal vonult fel az ellenzék és a jobboldalt komoly, öntudatos, imponáló tömegben foglalta el a Keresztény Községi Párt. Az első sor bal sarkán ül *Wolff* Károly, a pártvezér, mellette *Csilléry* és *Usetty*, a párt alelnökei foglalnak helyet. A hivataluknál fogva bizottsági tagok a demokrata oldalra szorultak, ott ülnek *Nádossy* főkapitány, *Szentgály* Antal, a Közmunkák Tanácsának alelnöke, *Pintér* Jenő, tankerületi főigazgató.

Néhány szó *Sipőcz* Jenő első polgármesteri programbeszédéből:

— *Egész Budapest polgármesterének* tekintem magam és a főváros összes lakosságának érdekeit viselem szívemen. Működésemben *a keresztény nemzeti szellem* fog irányítani. Ez az eszme kapcsolja össze *a multat a jelennel* és jövővel. Ez az eszme mélyen bent gyökerezik ezeréves történelmünkben és legszentebb hagyományainkban, viszont *egyedül alkalmas* arra, hogy a lelket emelő erejével és gazdag erkölcsi tartalmával a jelen speciális kérdéseit megnyugtatóan megoldja, e szellemben kívánok működni e helyen, de csakis addig, amíg ez irányban az általam vallott szellemben működhetem, mert más szellemben működni sem nem tudnék, sem nem akarnék . . .

*

. . . Ezeket mondotta első polgármesteri programbeszédében *Sipőcz* Jenő. Ha végigtekintünk a tizenhat esztendőn most, midőn *Sipőcz* Jenő élete lezárult, megkérdezhetjük: betartotta-e ígéretét *Sipőcz* Jenő? Változott-e ő az elmult tizenhat esztendő alatt? Nem ugyanazt az elveihez hűséges, kitartásában változatlanul erős férfiút búcsúztatta-e hétfőn délelőtt *Szendy* Károly, amilyennek az elhunyt első polgármesteri programbeszédében mutatkozott?

*

Még egy klasszikusértékű idézet 1921-ből, az *Uj Budapest* első évfolyamának első számából, ahová *Sipőcz* polgármester *Budapest jövője* címmel írt vezető helyen cikket:

— Eljutottunk ahoz a ponthoz, hogy jövő cselekvéseinket nem tudjuk valamely sablonra építeni, nem tudjuk adott mennyiségekhez mérni, hanem szinte *a képzelemre vagyunk utalva.* Az adott viszonyok realitásának helyére az *inspiráció lép.* Eljutottunk ahoz a ponthoz, ahol már semmi más nem segit, mint *a fanatikus hit és az erős akarat!* Nem szabad meginogni, hinni kell és erős akarattal kell dolgozni, még akkor is, ha az eredmény a minden oldalról támasztott nehézségek és akadályok miatt *nem is áll arányban a ráfordított* munkával. Ez a nagy munka ma úgyszólván kizárólag azok vállán nyugszik, akik az ezeréves alapon, a keresztény nemzeti eszme segítségével akarják a jövőt megalapítani. A munka súlyos, szinte emberfeletti, de *magas a pályabér* is: *a keresztény nemzeti alapon álló Nagymagyarországnak és dicső fővárosának újjáépítése!*

*

Mit írjunk még *Sipőcz* Jenőről? Ami megírni való, az már nem az ujságíró, hanem a város-históríkus feladata. Nem írhatunk arról a tragikus harcról se, amelynek során *Sipőcz* Jenő szívében *a férj és a fiú* vívta meg a maga szörnyű harcát.

Kétirányú *Sipőcz* Jenő tragédiája. A közéleti emberé, aki meghasonlott önmagával, és a magánegyéné, akinek élete problémákkal volt tele. Most már mindkét tragédiának vége, *az önmagába visszatérő kör lezárult!*

A pártpolitikán tulmenően egyetemes nemzeti és kulturális érdekekért küzd a Keresztény Tanügyi Bizottság

*

Az ujév alkalmából a Bizottság élén Felkay tanácsnok köszöntötte Bednárz prelátust

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Tanügyi Bizottság Bednárz Róbert prelátus, a Bizottság elnökének vezetésével újév napján népes küldöttséggel kereste fel Szendy Károly polgármestert, hogy előtte a Bizottság jókivánságait kifejezze.

Ezután a Bizottság tagjai Bednárz Róbert prelátust keresték fel Felkay tanácsnok vezetésével, hogy újévi jókivánságaikat juttassák kifejezésre. Felkay tanácsnok örömmel üdvözölte Bednárz Róbertet, hogy ezzel is átadja a tanügyi tisztikarnak tiszteletét önzetlen fáradozásáért. Beszédében annak a reményének ad kifejezést, hogy a Tanügyi Bizotság a bölcs vezetés mellett az új esztendőben is sikerekben gazdag munkásságot fog kifejteni.

Értékeljük — mondotta — azt az általános munkásságot, amit ez a Bizottság, épen a kiváló irányítás mellett, a pártpolitikán túlmenően az egyetemes nemzeti és kultúrális érdekekért kifejt. Ez a hatalmas kultúrális tevékenység mindenki előtt közismert, épen azért vallom magamat is büszkén a Tanügyi Bizottság tagjának s mint ilyen, kérem a jó Isten áldását továbbra is Méltóságod munkálkodására és értékes s mindenki által nagyrabecsült személyén keresztül az egész Bizottság munkájára.

Zúgó éljenzés bizonyította, hogy a küldöttség tagjai mennyire együttéreznek Felkay tanácsnok beszédével, hogy utána Bednárz Róbert prelátus köszönje meg a szívélyes üdvözlést. Engedje meg tanácsnok úr — mondotta többek között — hogy amikor a legmélyebb köszönetemet fejezem ki üdvözlő szavaiért, egyúttal megragadjam az alkalmat, hogy a legnagyobb hálánkat fejezzük ki azért a megértő támogatásért, amelyben eddig részesültünk, s kérem a jó Isten kegyelmét arra a puritán jellemű közéleti férfiura, aki mindig a tanügyi tisztikar jogos és méltányos érdekeiért szállt síkra. Mi sohasem az elismerésért magáért dolgozunk, hanem a nemzet egyetemes érdekeiért, s ha a legilletékesebb helyről ér minket az elismerés a szerény munkáért, hatványozódik örömünk is. Épen ezért nagy a mostani örömünk is, mert a tanácsnok úr — akire büszkén tekinthetünk fel, mint a bizottság tagjára — teljes elismeréssel van munkánk iránt és értékeli azt a munkát, amelyben nem a politikum, hanem az egyetemes oktatás, a jövő nemzedék lelkének kialakítása viszi a szerepet. A világnézetek harcában jellemerős fiatalságot akarunk nevelni, s hisszük, hogy munkánk elérésével a legigazibb és legboldogabb új évet kívánhatjuk nemsokára egymásnak.

Szünni nem akaró taps és lelkes éljenzés váltotta fel Bednárz prelátus beszédét, majd Novák András tanár nyujtotta át egyszerű szavak kíséretében Bednárz Róbertnek a Tanügyi Bizottság fáradhatatlan munkásságát bizonyító lapszemelvényekről összeállított díszes albumot, amelyért Bednárz Róbert őszinte köszönetet mondott.

LIFT
◆◆ HANDLOVITS ÉS HORVÁTH ◆◆
FELVONÓ-IPAR
Mindennemű felvonót gyárt, javit és karbantart
BUDAPEST, VIII., Futó-u. 8/b. Telefon: I-409-92.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Telefon: I—811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, színházi látcsövek. a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek
fényképészeti cikkek.

HIREK

Petróvácz Gyula ujévi köszöntése

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Rákosváros keresztény társadalma bensőséges, családias ünnepség keretében, Vízkereszt napján fejezte ki bizalmát, háláját és szeretetét nagy megbecsülésben álló kerületi vezére és képviselője, *Petrovácz Gyula* iránt. Legközvetlenebb hívei és munkatársai közül több mint 200-an jöttek össze, hogy a hála és bizalom érzését és a jövőre szóló jókívánataikat tolmácsolják szeretett vezérüknek.

Drégely Dezső kerületi pártelnök emelkedett hangú és színvonalu beszédben foglalta össze a kerület keresztény társadalmának őszinte érzéseit és jókivánságait. Rámutatott *Petrovácznak* a kerület érdekében eddig végzett nagyszerű és kiválóan sikeres munkásságára, amely méltán érdemessé teszi *Petrovácz Gyulát a kerület jóságos atyja elnevezésére.*

Petrovácz Gyula válaszában köszönetet mondott a megnyilatkozó szeretetért, hangsúlyozva, hogy a jövőben szegezi pillantását és jövőbeni munkássága és programmja is a keresztény érdekek legodaadóbb támogatása és szolgálata jegyében fog lefolyni.

A mai helyzet minden súlyossága és bizonytalansága mellett is bizalommal néz a jövőbe, mert eddigi törekvései során sikerült maga mellé állítani olyan tábort és ifjúsági gárdát, melyre, ha a kérlelhetetlen kaszás még úgy arat is az öreg vezérek között, nyugodtan rá lehet bízni a keresztény jövő megszilárdítását. A meghatóan kedves és bensőséges ünnep *Drégely* Dezső kerületi elnök zárószavaival ért végett.

A Baross Szövetség köszönete az UJ BUDAPESTNEK. (Levél a Szerkesztőhöz. Mélyen tisztelt Szerkesztőség! Az ó-év alkonyán és az új-év küszöbén a Baross Szövetség szükségét érzi annak, hogy köszönő szóval forduljon azokhoz, akik a nemzeti érdekek védelmében folytatott nagyarányú működését megértéssel fogadták és szeretettel felkarolták. Hálásan megköszönjük az igen tisztelt Szerkesztőségnek, hogy Szövetségünk életnyilvánulásairól nagybecsü lapja hasábjain mindenkor hírt adni, a nyilvánosságnak szánt közleményeinket elfogadni és az ország újjáépítésének munkájában teljesített szolgálatainkat megértéssel, szerkesztőinek kiváló irásművészetével és jóindulatával támogatni kegyeskedett. Arra kérjük az igen tisztelt Szerkesztőséget, hogy Szövetségünket közérdekü munkásságában a jövőben is támogatni és ekként előmozdítani kegyeskedjék, hogy Magyarország közgazdasági tevékenysége minden arra hivatott tényezőnek összefogása által a jövőben még nagyobb eredményekre vezethessen. Kiváló tisztelettel: Ilovszky János m. kir. kormányfőtanácsos, országos elnök; Domokos Gyula dr. ny. min. osztálytanácsos, főtitkár.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

Másfél évtized: Uj Budapest!

Az Uj Budapest tizesztendős jubileuma kapcsán annakidején Wolff Károly a következő sorokkal köszöntötte az Uj Budapest felelős szerkesztőjét:

A folyó esztendő utolsó napján tizenötödik évfolyamába lép a városházi keresztény politika bátor, hűséges és szókimondó harcosa: az Uj Budapest.

— A legnagyobb örömömre szolgál, hogy a jubileum alkalmából az üdvözlők sorában lehetek és kívánom, hogy az Uj Budapestet ugyanazok az erők tartsák életben még számos évtizedeken keresztül, amely erők eddig harcraképességének és életképességének éltető elemei voltak. Az Uj Budapest az új időknek, a kavargó eseményeknek a méhében született meg. Átélte a súlyos gazdasági helyzet minden megrázkódtatását, ránehezedtek a gazdasági élet folyton romló változásainak összes megpróbáltatásai és ha ezek után is él és ma tíz éves jubileumát ünnepli, fényes bizonyítékát adja harcra való készségének és életképességének.

Az Uj Budapest Wolff Károly városházi politikájának jegyében indult útjára a háború és a forradalmak utáni esztendők ködös és kavargó kháoszában. Az Uj Budapest ez alatt a tizenöt esztendő alatt nem változott, keresztény és magyar újságnak indult, az volt mindig és lesz ezután is. Az Uj Budapest a jövőben is az lesz, ami mindig volt: független minden vonatkozásban és mindenkitől, hűséges harcosa pártokon és irányzatokon felül a keresztény és nemzeti gondolatnak, úttörője és zászlóhordozója Wolff Károly szellemében a keresztény Budapestnek.

Ehhez a munkásságunkhoz, célkitűzéseinkhez és harcainkhoz kérjük továbbra is az Uristen áldását és a keresztény társadalom támogatását!

Az UJ BUDAPEST szerkesztősége és kiadóhivatala

Csak a szavazást ismétli meg január 13-án a BART-ügyben a közgyülés

Uj autóbuszok beszerzéséről tárgyal a Beszkárt — Várakozáson felüli eredménnyel járt a 7-es autóbusznak Budára való átvitele

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A napilapok híradásai révén ismeretes a belügyminiszter azon leirata, amelyben a kormány megsemmisitette a közgyülés határozatát a BART-ügyben. A megsemmisités a BART felebbezése alapján történt, azzal az indokolással, hogy a névszerinti szavazásnál nem jegyezték pontosan a leadott szavazatokat. A polgármester elrendelte, hogy a közgyülési határozat megsemmisitése dacára is a Beszkárt vegye át a szerződés lejárta kapcsán megszünt BART-vonalakat.

A belügyminiszteri döntés kapcsán elöállott új helyzetről

báró Babarczy István dr.

tanácsnok, a közlekedési ügyosztály vezetője a következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:

— A főváros törvényhatósági bizottsága a BART-ügyben január 13-án rendkívüli közgyülést tart. Ezen a közgyülésen nem történik egyéb, mint a szavazés megismétlése. Érdemleges vita tehát ezen a közgyülésen nem is lehet, legfeljebb csak a belügyminiszteri leirathoz fog engedélyezni a polgármester úr hozzászólásokat. A közgyülés döntését azután természetszerüleg újból felterjesztjük a belügyminiszter úrhoz. Arról természetszerüen, hogy uj előterjesztést tegyen a polgármester úr a törvényhatósági bizottságban ezekután nincs és nem is lehet szó.

Elmondotta még munkatársunknak Babarczy tanácsnok, hogy a BART-vonalak átvétele simán megtörtént és minden zökkenő nélkül beálltak a BART-vonalakra a Beszkárt autóbuszai. A Beszkárt-nak jelenleg 183 autóbusza van, ebből 154 van állandóan forgalomban, a többi tartalékként szerepel. Amennyiben az autóbusz-forgalom emelkedik, sor kerülhet uj autóbuszok beszerzésére is. Erre minden valószínüség szerint a tavasz folyamán fog sor kerülni. Bizonyos előkészitő tárgyalások már most is folyamatban vannak. Azt is közölte munkatársunkkal Babarczy tanácsnok, hogy a 7-es autóbusznak Budára való átvitele várakozáson felüli eredménnyel járt.

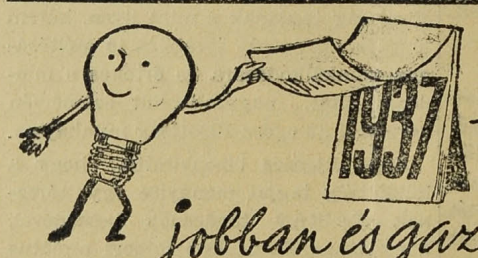

Mikor tesz esküt Schuler alpolgármester?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Schuler Dezső dr. tanácsnoknak alpolgármesterré történt megválasztása ellen a törvényes határidő alatt panaszt senki sem adott be, és így a választási aktákat nem kell felterjeszteni a közigazgatási bírósághoz. A főváros *Schuler* Dezső dr. alpolgármesterré történt választását a törvényes előírásnak megfelelően felterjesztésben közölte a kormányzói kabinetirodával.

A választási aktust megerősítő kormányzói beleegyezést a legközelebbi napokra várják a városházán. *Schuler* alpolgármester ünnepélyes beiktatására és eskütételére a legközelebbi rendes közgyülésen fog sor kerülni. Mint értesülünk *Lamotte* alpolgármester továbbra is régi termeiben marad, *Schuler* alpolgármester pedig *Liber alpol*gármester volt helyiségeit fogja elfoglalni.

A polgármester *csak az eskütétel után fog intézkedni* aziránt, hogy mely ügyosztályok tartoznak majd *Lamotte* és melyek *Schuler* felügyeleti hatáskörébe. Általában *Lamotte* alpolgármester meg fogja tartani régi ügyosztályait, míg *Schuler a volt Liber-féle ügyosztályokat* fogja revideálni.

Januárban megtörténnek a hátralévő kinevezések

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A karácsonyi kinevezések során mintegy húsz állás betöltetlen maradt, részben azért, mert a szóbanforgó állások megszervezéséhez egyelőre nem járult hozzá a belügyminiszter, de részben azért, mert az egyes szakokon, amelyeknél az üresedésben lévő állások betöltése nem történt meg, időközi nyugdijazások várhatók. Áll ez főleg a végrehajtói szakra.

Mint az Uj Budapest munkatársa illetékes helyen értesül, a szóbanforgó — mintegy húsz állás — betöltésére még január hó folyamán okvetlenül sor fog kerülni.

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, XI., Szüret-utca 5-7
Telefon: 1-592-96.

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Walter Vilmos nyug. detektiv főfelügyelő bizalmi csoportok volt vezetőjének sikereiről ismert magánkutatója legmodernebb magányomozási technikával diszkréten nyomoz, megfigyel!
IV. Váci u. 41/a. Telefon: 1-835-49.

Három tanácsnokot választanak februárban

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A városházán elterjedt hirek szerint a közeljövőben két kerületi tanácsnok nyugdíjba menetele várható. Február elején tehát ebben az esetben nem egy, hanem három tanácsnokot választanak a fővárosi törvényhatósági bizottságba. Értesülésünk szerint a három állásra *Horony-Pálfi* Aurél dr., *Beliczay* Imre dr. és *Boros* Pál dr. megválasztása van előtérben.

A *Schuler* Dezső dr. alpolgármesteré történt választása kapcsán megüresedett szociálpolitikai ügyosztály vezetői állás betöltésére *Bártl* Tivadar vagy *Boros* Pál dr. számíthatnak. *Bártlt* az ügyosztályban eltöltött sok évtizedes munkássága predesztinálja arra, hogy az ügyosztály élére kerüljön.

FORD V-8 nyolchengeres versenynélküli motorjával VEZET ötüléses és hétüléses uj modelek raktáron megtekinthetők
Magyar főképviselet:
Hahn Arthur és Társai
VI., Andrássy-ut 10. Telefon: *1-136-19

„ESELGÉ" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

ETERNA
BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal
E szelvény 10% engedményre jogosit

Pospischill Oswald
Budapest, VIII., Baross-utca 69. sz.
Tel. 1-430-71. Telep: VIII., Táncsics-utca 4/a.
Szabadalmazott FAMOSI cserépkályha gyártásai Vállalja épületek berendezését a legjobb poltár agyagból készült saját gyártmányu cserépkályháival. Átalakitásokat és javitásokat a legpontosabban készit. 30 éves cég.

Móczár Gábor
egészségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

TÜSKÉK

A legujabb éberiáda

Városházi közéletünk dallamos hangú pacsirtája: Éber Antal, mióta nem tagja a székesfőváros törvényhatósági bizottságának, áldásdús működését várospolitikusi minőségében a napilapok hasábjain fejti ki. Itt is, ott is napvilágot látnak különböző ünnepélyes és kevésbé ünnepélyes alkalmakkor a nem szokatlan éberiádák, amelyek kivétel nélkül arról regélnek, hogy elvész Budapest, ha nem követi a kitűnő bankvezér tanácsait, a takarékosságot, sőt a még nagyobb takarékosságot illetően.

A legújabb lemez, amelyet Éber Antal az egyik napilap karácsonyi számában tett fel az ócska gramofonra, hogy mint annyiszor, ezuttal is ismételje önmagát: a főváros beruházásaival foglalkozik. Azt állapitja meg ezen cikkében Éber Antal, hogy „Aki nálunk népszerűséget hajhászik, az ezt akként érheti el legkönnyebben, ha közpénzekből csillogó beruházásokat ígér vagy létesit. Aki újabb és újabb hidakat épit a Dunán, aki lehordatja a Citadellát és felborítja a pesti korzót, aki kórházakat épit, melyeknek betegágyai üresen maradnak, a fenntartási költség hiányában, aki sportpalotát, stadiont és közfürdőket rendez be, szóval aki szabad kézzel költekezik, az egyre fokozódó nehézséggel kisajtolt adófillérekből, az szert tehet népszerűségre. De az, aki minden, — egyébként bármennyire helyes és indokolt — újabb kiadást mellőzendőnek tart és közéleti túlméretezett apparátusunk egyszerüsitését és összevonását hirdeti annak érdekében, hogy az elviselhetetlen közterhek lassacskán lefaraghatók legyenek: az nem a népszerűséget hajnássza, hanem annak a vádnak teszi ki magát, hogy érzéketlen a kultúrális és szociális követelmények iránt és egyedül csak a rideg fiskalitás elvei által vezéreltetni magát."

Éber Antal sem mint kereskedelmi és iparkamarai elnök, sem mint bankvezér, sem mint udvari tanácsos nem mondja meg, hogy kiről van szó, kit vádol ő ezzel a túlköltekezéssel. Nem is tekintenők ezt a cikkecskét egyébnek, mint kesergésnek a saját népszerűsége romjai felett, ha abban nem lenne olyan burkolt vád is, amelyet egyetlen várospolitikus sem hagyhat válasz nélkül.

Nincs értelme Éber Antallal teoretikus vitákba bocsátkozni, hiszen azt a világszerte folyó vitát, hogy a háború utáni leromlott magán és közgazdaságok helyreállitására melyik a helyesebb út: a Szendy Károlyé, vagy az Éber Antalé, amúgy sem lehet egy ujságcikk keretében eldönteni. Az Éber-féle cikk kapcsán mi csupán egyetlen momentumon csodálkozunk. Még pedig azon, hogy a Kereskedelmi és Iparkamarában tömörült, közmunkákat, fejlődést, kereskedelmet és iparosodást követelő kereskedők és iparosok azonositják e magukat elnökük azon felfogásával, amely a teremtő munka és az alkotó épitkezés helyett állandóan a nicsevő-t hirdeti?

GAZDASÁGI ÉLET

Uj raktárház, uj hűtőház, uj nagycsarnok

Nagyszabásu tervek Budapest közélelmezésének fejlesztésére

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Ma, amikor az elsőrendű szükségletek kielégitése mind nagyobb nehézséget és ezáltal fokozott jelentőséget nyer népességünk számára, közélelmezési politikával foglalkozni és egy milliós város ellátását irányitani nem a leghálásabb feladat. Budapest közélelmezésének irányitása ma a főváros egyik legfiatalabb és legtehetségesebb tanácsnokának: Rosta János dr.-nak van a kezében, aki nagy energiával és hozzáértéssel intézi a milliós város élelmezési közigazgatását. 1937 közélelmezési feladatairól

Rosta János dr.

tanácsnok a következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:

— Igen régi nyilt kérdése a közélelmezési politikának az áru egyenetlen felhozatalából és a kereslet ötletszerűségéből eredő sokszor szeszélyesen alakuló árhullámzások megakadályozása. Ez csak úgy vihető keresztül, ha a túlságos árufelhozatal idején a fölöslegeket olcsón tudjuk tárolni és árúhiány esetén azokat a felhozatalban észlelhető kiesések pótlásaképen piacra hozni.

— A rövidebb ideig tartó raktározás céljait lesz hivatva szolgálni az élelmiszernagyvásártelepen jelenleg hatszázezer pengő költséggel épülő négy uj raktárház. Ezeknek kb. nyolcezer köbméter hasznos befogadó képessége az eddigi tárolási lehetőségekkel együtt, lehetővé teszik a főváros egy heti ellátásának megfelelő élemiszerkészlet tárolását.

— Tervbevettük a jövő évben az élelmiszernagyvásártelepen egy modern, nagy befogadóképességü hütőház felépitését, ha lehet, a székesfőváros költségén, de valószinübb, hogy a magánvállalkozás útján. Ennek felépülte után az élelmiszerkészletek hosszabb ideig való tárolása lesz lehetséges, és igy Budapest az eddiginél nagyobb mértékben fog bekapcsolódhatni a tojás és a gyümölcs kivitelébe. A hütőházi tárolás drágább voltánál fogva ugyanis az főképen csak az elsőrangú minőségü áruknál fizetődik ki, amelyeknek elhelyezési lehetősége a külföldi piacokon időről-időre adva van.

— A már emlitett uj létesitményeknél nem kisebb jelentőségü munka van folyamatban a sertésvágóhidon is. Itt az úgynevezett kisvágócsarnok kibővitése és modern gyorsszűrő helyekkel való ellátása rövidesen azzal az eredménnyel fog járni, hogy a sertésvágóhid napi teljesitőképessége ötezer darabra lesz emelhető. Erre azért van szükség, mert a budapesti piacra kerülő évi háromnegyedmillió sertésből több mint háromszázezer darab, tehát a felhozatalnak majdnem fele feldolgozva és félgyártmányként, kivitel útján értékesül.

— Óriási jelentősége van ennek a munkának a Budapestre koncentrálódott húsfeldolgozó ipar és az exportkereskedelem szempontjából! A nagyobb export-kontingensek kihasználása érdekében nagyon fontos ugyanis, hogy az engedélyezett mennyiségek lehetőleg rövid időn belül és a külföld által támasztott minőségi követelményeknek megfelelően legyenek feldolgozhatók.

— Ha a fejlődés eddigi vonala ezen a téren töretlen marad, úgy rövidesen számolni kell azzal, hogy a sertésvágóhid teljesitőképességét napi tizezer darabig kell majd fokoznunk. Erre az eshetőségre természetszerüleg már most fel vagyunk készülve.

— Ez az előrevaló felkészülés jellemzi általában a jó közélelmezési politikát. Egy fejlődő világváros és kereskedelmi gócpont életében ugyanis megállás nincs és a közszükségleteket ellátó intézmények sohasem tudnak hosszabb időre egyensúlyba helyezkedni. Legszemléltetőbb példája ennek az élelmiszernagyvásártelep rövid története, amelyet a közvélemény már annak létesitésekor halálra itélt, ma pedig azt látjuk, hogy annak forgalma rövid három év alatt megkétszereződött és több mint háromszorosát teszi ki annak a mennyiségnek, ami a régi dunaparti főpiacon vásárra került. Ma már ott tartunk, hogy belátható időn belül egy uj nagycsarnok épitésének terveiről kell rövidesen a főváros közönségét tájékoztatnunk.

Villamos világitási-, erőátviteli-, csengőjelző-, távbeszélő- és rádióberendezések. Elektromos háztartási tüzhelyek.
THERMOLUX kft.
Budapest, VIII., Práter-utca 8.
Telefon: 1-383-38.

A régi tipusu pianino elfeu e a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest, VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz Tel.: 1-291-78

Ideális otthona betegeknek és üdülőknek a
Dr. Pajor Szanatorium
és
Vizgyógyintézet
Budapest, VIII., Vas-u. 17. Telefon: 1-462-84.
Bel-, ideg-, asztma-, szivbetegek stb. felvétele.
Sebészet, szülészet, ortopédia, zander. Rheuma gyógyintézet. Rádiumkezelés. Bélfürdők (Darmbad)

Központi fütések, egészségügyi berendezések
DOBRAY KÁLMÁN
okl. mérnök
Budapest, V., Katona József ucca 41.
(Ujpesti rakpart sarok.) Telefon 21-0-19

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi címerek
zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39. szám Telefon: 1-891-18.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrányvegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 73/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74.
TELEFON: 91—9—12.

Modern kertek
tervezése és kivitelezése
KIRCHLECHNER KERTÉPITŐ
II., Julia-utca 2. (Budakeszi-ut sarok)
Telefon: 55—8—53.
Állandóan raktáron; gyümölcs-, diszfa, fenyő, évelő és rózsa, nagy választékban

Uj telefonbélyegzőjét csak **Beér Sándornál**
rendelje 1 sor 50 fillér, 2 sor 70 fillér
Budapest, V., Gróf Tisza István utca 5.
Telefon: 1-824-29

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Béke-tér 5. Iroda: VI., Szondy-u34.

MARX ÉS MÉREI
BUDAPEST, VI., BULCSU U. 7.
TELEFON: 93-3-86, 93-3-88.
Mérnöki müszerek. Elektromos és üzemi mérő müszerek. Teljes iskolai és laboratóriumi berendezések. Tornaszerek.
A főváros üzemeinek és hivatalainak állandó szállitója.
Alapitva 1900-ban. 80 munkás.

VÁLLALKOZÁS

Kislakások épitése

Irta: Schoditsch Lajos

Már a tavalyi szükséglakás-építkezéssel kapcsolatosan felhívtam a polgármester úr figyelmét, hogy olyan négylakásos csoport- vagy sorházakat kellene építeni a higienikus követelmények figyelembevételével kis kertekkel, melyeket a kis polgárok olcsón vehetnének bérbe. A magántőke nem hajlandó ily kis lakásokat építeni, mert nem hozza meg a megfelelő jövedelmet.

Ha megfelelő adókedvezményt kapnának az ily épületek, akkor talán akadna erre is vállalkozó, bár a mai viszonyok mellett ez nem igen remélhető. Magának a fővárosnak kell ezzel a gondolattal foglalkozni, a Községi Takarékpénztárral karöltve, hogy jó közlekedéssel bíró, közművekkel ellátott, higienikus követelményeknek megfelelő területen ilyen lakásokat, házakat építsen, amelyet a kis polgárok 25—30 éves amortizációval meg is vehetnének, amint az béke-időben külföldön már megvolt, s amilyeneket ma különösen Németországban ezerszámra építenek.

A legújabb közlések szerint *München* városa készített és épít még most is ily kis lakóházakat. 36—40 m² területű kertes házakért havi 30—32 márkát, 43 m² területűekért 34 márkát, 45 m² területűekért 36 márkát fizetnek. Az ilyen házban konyha van főzőfülkével, ételszekrénnyel, szülői hálószoba, gyermek hálószoba két ágy befogadására, kis előtér, W. C.-vel.

A szükséglakásoknál 40 m²-es négyes csoportházak építési költsége nálunk 3500—4000 pengőbe vehető fel, rendezett telekviszonyok mellett.

Örömmel kell venni *Szendy* Károly polgármester úr intézkedését, hogy a folyó évben kísérletet akar tenni ily építkezésekkel, s amellett arra is gondol, hogy bizonyos csoportházak esetleg kis polgárok által meg is vehetők legyenek.

Ha kis, kb. 50—60 öles telkekre jönnének ily kis házak, úgy azok költsége 4—5000 pengőbe kerülne, s ha ennek amortizációját 30 évre vesszük, mint a békeidőben, 6%-os törlesztéssel együtt, tekintettel a szociális célra, amiért a Községi Takarékpénztárnak is áldozni kellene, úgy évenként 292.50—325.00 pengő lenne; vagyis havi 24.50—27.00 pengő, tehát még mindig kevesebb, mint a németországi 30—36 márka.

Még ha havi 30—32 pengőt kellene fizetni törlesztésre, a kispolgárok még ezt is elbírnák, és erre kell törekedni, hogy földje, házikója legyen a kis embernek; mert ha ebben boldogan tud megélni egész családja, úgy megelégedett lesz és a főváros hű és hasznos polgára.

Arra kell törekedni, hogy minél több megelégedett kis exisztenciánk legyen, mert ezek és ezek utódai lesznek a jövő főváros alapjai.

A polgármester úr 400 ezer pengőt akar erre a célra fordítani, ebből 80—90 ilyen lakást lehet építeni, de ha a Községi Takarék erre évenként csak 1 millió pengőt bocsájtana rendelkezésre, úgy abból 200—220 lakást lehetne építeni, s ebből évenként, ha a magas $6^1/_2$% amortizációt venné, már 65 ezer pengő megtérülne. Ez biztos és jó üzlet lenne a Községi Takaréknak is, de a főváros sokat tenne a kis emberek érdekében.

Mindenesetre gondoskodni kellene ezen csoport- és sorházaknak adómentességéről és arról is, hogy az illető vevők az ingatlant a 30 évi amortizáció felmondásával előbb is megvehetnék, ami különösen oly családoknál fordulna elő, ahol több kereső családtag van, avagy már nagyobb gyermekek, akik keresetükkel szülőiket támogathatják, s akik így tudnák biztosítani keservesen keresett tőkéjüket

Másfélmillió pengő értékü közmunkát ad ki az ut- és csatornaépítési ügyosztály

Elkészült az uj egységár-táblázat — Kiirták a versenytárgyalást a kerületi kövezet és aszfalt-karbantartási munkálatokra

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az út és csatornaépítési ügyosztály minden esztendőben a legelső az új költségvetésben biztosított hitelek felhasználása és a közmunkák megindítása tekintetében. Uj esztendő után pár nappal, már ebben az évben is teljesen felkészült az ügyosztály az új közmunkák kiírási feladatával. Ezekről a munkálatokról

Király Kálmán

tanácsnok, az ügyosztály érdemes vezetője a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Első és legfontosabb teendőnk volt az új esztendőben az *új egységártáblázat megalkotása*. A táblázat a folyó évben lényegtelen módosításokkal *ugyanaz lesz*, mint az elmult esztendőben volt. A táblázatot természetszerűen megtárgyaltuk a kövezők ipartestületének vezetőségével és lehetőség szerint a legmesszebbmenő módon figyelembe vettük az ipartestületi kívánságokat.

— Az ügyosztályom keretében tartozó nagy közmunkák sorát ebben az évben is a kerületi kövezet és aszfalt karbantartási munkálatok versenytárgyalási kiírása indítja meg. Már meg is hirdettük a szóbanforgó versenytárgyalásokat: a kerületi kövezet karbantartási versenytárgyalás határnapja február 9, az aszfalt karbantartásé február 16-a, a kőanyag beszerzésé február 23-a.

— A legrövidebb időn belül sor kerül a törvényhatósági bizottság által már elhatározott *óbudai kivezető főútnak* négy részben való megépítésére. Ugyancsak rövidesen meghirdetjük a versenytárgyalást a *Lukácsfürdő előtti rakpart támfalának a felépítésére*. Ezek a munkálatok közel *másfélmillió pengő értéket* reprezentálnak.

Elmondotta még munkatársunknak *Király* tanácsnok, hogy az angyalföldi szivattyútelep megépítésére kiírt versenytárgyalás ügyében a végső döntést mé gmindig nem hozta meg az iparügyi miniszterium. A főváros a döntést, — amely állítólag a felebbezések elutasításával a polgármester véghatározatát hagyja jóvá, — állandóan sürgeti.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos Hirdetések" rovatának élén közölt ajánlati fltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a székesfővárosi kertészet részére az 1937. évben szükséges

napszám- és kordélyfuvarozási

munkákra.

A kellőképen felbélyegzett (ajánlatonként 2 pengő, azaz: Kettő pengő) és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi január hó 19-én, kedden délelőtt 10 óráig

kell a Központi Városházán II. 284. ajtószám alatt benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Tel: 1-290-71, 1-189-98 Felelős: Kellner László dr.

WIHART FERENC
építész — építőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: I-563-99.

Faredőnyjavitást
zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerűen, jótállással legolcsóbban vállalja
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszoruz mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 20. szám.
Telefon: 30-2-45.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Legolcsóbban vehet teniszháló-, sátorponyva-, pokróc- hátizsák-, szobatornakészletet és horgászati cikkeket
Hauschild Albert-nél
Budapest, VII., Károly körut 15. T.:1-415-07
Szállit hivatalok részére iratkötőhevedert, por- és padlótörlőruhát. Alapit.: 1838-ban

Ex Bibliotheca Budapestiensi

XV. évfolyam 2. szám

Budapest, 1937. január 16.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Szendy győzött

A törvényhatósági bizottság szerdai rendkivüli közgyülése száztizenegy szavazattal huszonhárom ellenében elfogadta a polgármester előterjesztését abban az értelemben, hogy a Budapesti Autóbuszközlekedési r. t. szerződését ne újítsa meg a főváros és Budapest környékének autóbusz-közlekedése a főváros tulajdonában és birtokában lévő Beszkárt kezébe kerüljön át. A probléma közlekedéspolitikai részével nem kivánunk ismételten foglalkozni: Szendy polgármesternek ebben az ügyben tanúsított magatartásáról akarunk jelen alkalommal megemlékezni az Uj Budapest hasábjain.

A polgármester hónapok óta imponáló szivóssággal ragaszkodik az ebben az ügyben elfoglalt közérdekű álláspontjához, amely szerint a BART-szerződést nem szabad megújítani. A polgármester ezen elhatározását az első időkben nem kisérte tetszés a városházi közélet minden frontján. Voltak hangok, amelyek oda konkludáltak, hogy nem feladata a fővárosnak a környék közlekedéssel való ellátása, voltak vélemények, amelyek a Beszkárt nehézkes adminisztrációjában túl drágának és túl körülményesnek tartották az új vonalak átvételét. Szendy élesen és mereven szembeszállt ezekkel az ellenvéleményekkel, mindvégig szigoruan kitartott álláspontja mellett, egészen a legutóbbi közgyülésig, amely azután döntő sikert jelentett nemcsak az ő álláspontja, hanem személye számára is.

Azok a tapsok, amelyek a közgyűlés minden oldaláról dübörögve szálltak a szavazás eredményének kihirdetése után a polgármester felé, az ő elvhűségének, állhatatosságának, szilárd jellemének szólottak. Budapest polgármestere nem revideálja álláspontját, nem hajól meg az ellenvélemény előtt, ha neki van igaza! Amit Budapest polgármestere kimond, annak úgy kell lennie, annak úgy kell történnie! A polgármester nem játszik a szavával, a polgármestert nem lehet meglágyítani, a polgármester előtt egyetlen szempont lebeg: Budapest érdeke. Ezt a hűséget, ezt a szilárdságot, ezt a jellemet, ezt a férfiasságot fogadta tapssal a törvényhatósági bizottság, még az a huszonhárom bizottsági tag is, aki néhány perccel azelőtt a polgármester javaslata ellen szavazott! A polgármester nemes egyénisége zárt falankszokban tömörítette maga mögé a közgyűlés legnagyobb pártjait!

Annak az egységnek a jegyében, amely felül akar és felül tud emelkedni a kicsinyes és hétköznapi szempontokon, a pártérdekeken és pártkereteken akkor, amikor az egyetemes közjó forog veszélyben. A szerdai rendkívüli közgyűlésen Szendy polgármester győzött s vele együtt és általa győzelmet aratott a tiszta és nemes közérdek is.

Friedrich István társelnöke lesz a Keresztény Községi Pártnak

Csak kisebb akadályai vannak a Keresztény Községi Párt és a Keresztény Ellenzék egyesülésének – Részletkérdések és kicsinyeskedések nem állhatnak útjába a városházi keresztény koncentrációnak!

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Várospolitikai körökben élénk figyelemmel kisérik azokat a tárgyalásokat, amelyek az országos politikában *a keresztény erők koncentrálására vonatkoznak*. Főleg abból a szempontból tulajdonítanak a városházán nagy jelentőséget az országos politikai keresztény front kialakulásának, mert ezen a módon *új lendületet* kap *a bolsevizmus elleni küzdelem*, amely egyik legfontosabb célkitűzése a Keresztény Gazdasági Pártnak. *Egyesült Keresztény Párt* néven fog működni az országos politikában ez az alakulat, amely eddig magában foglalja a legimista *Nemzeti Néppárt* vezető képviselőjét: *Makray* Lajost. *Ernszt* Sándor az Egyesült Kereszténypárt megalakulásával kapcsolatosan olyképen nyilatkozott, hogy

Friedrich István keresztény ellenzéki pártjával még folynak a tárgyalások, de minden valószínűség megvan arra, hogy ezek a tárgyalások a legteljesebb eredménnyel fognak járni.

Különösen a Keresztény Ellenzékkel folytatott tárgyalások azok, amelyek *közelről érintik a városházát*. A Keresztény Ellenzéknek jól kiépített kerületi szervezetei vannak, a párt több bizottsági taggal is rendelkezik. Óbudán a Keresztény Ellenzék részéről *Hüttl* Károly dr. törvényhatósági bizottsági tag, a VI. választókerületben *Tauffer* Gábor dr.-t választották meg bizottsági tagnak a Keresztény Ellenzék részéről. Az Erzsébetvárosban maga *Friedrich* István képviseli a Keresztény Ellenzéket a főváros törvényhatósági bizottságában. A XI. választókerületből *Halmay* Zoltánt választották meg keresztény ellenzéki programmal törvényhatósági bizottsági tagnak. Az elmult törvényhatósági ciklusban még jelentékenyen nagyobb volt a Friedrich-párti bizottsági tagok száma.

Országos politikai viszonylatban semmi akadálya nincs a Keresztény Gazdasági és Szociális Párt, továbbá a Keresztény Ellenzék egyesülésének, annál kevésbé, mert *Ernszt* Sándor kijelentette, hogy ellenzéki álláspontját a párt, mint Egyesült Keresztény Párt, továbbra is fent fogja tartani.

Más a helyzet a községi politikában, ahol mindkét pártnak megvannak a maga külön szervezetei, emberei, hatalmi pozíciói. Hogy a divergáló érdekeket hogyan lehessen összeegyeztetni, erre vonatkozóan állandóan folynak a tanácskozások.

Az egy pillanatig sem kétségtelen, hogy a két párt: a Keresztény Községi Párt és a Keresztény Ellenzék olymódon való egyesüléséről, amint az az országos politikában fog megtörténni, hogy az egyesülő két párt *új nevet vegyen fel*, városházi vonatkozásban szó sem lehet.

A Keresztény Községi Pártnak neve, hagyománya és a multat illetően már várostörténeti jelentősége van, ezt természetesen semmiféle olyan új alakulás kedvéért, amelyben a párt nevét veszítené el, fel nem áldozhatja.

Az egyesülést illetően az első és főfeltétele a Keresztény Községi Pártnak az, hogy az új alakulat neve *élesen és félreérthetetlenül fenntartsa a Keresztény Községi Párt elnevezést.*

Igen komplikált a kerületi szervezetek egyesülésének dolga is. A Keresztény Községi Pártnak a főváros minden közigazgatási kerületében jól kiépített, tisztikarral és állandó helyiséggel rendelkező pártszervezete van. A Keresztény Ellenzéknek viszont az a kívánsága, hogy kerületi szervezeteit az egyesülés után is fentartsa. Nem vitás, hogy

az egyesülés után a volt Keresztény Ellenzék külön szervezeteinek fenntartásából csak súrlódások keletkeznének.

Olyan megoldást kell tehát találni, hogy a kerületekben a Keresztény Községi Párt és a Keresztény Ellenzék szervezetei *vállvetett erővel* küzdhessenek a keresztény városháza érdekében és a bolsevizmus ellen.

A személyi kérdéseket illetően az a helyzet, hogy városházi vonatkozásban ez a legnehezebbnek látszó probléma látszik a legegyszerűbbnek.

Az egyesülés után Friedrich István tagja lenne a Keresztény Községi Párt elnökségének, mégpedig olyképen, hogy Friedrichet társelnökei sorába választaná a Keresztény Községi Párt.

Ennek a társelnökké választásnak semmi akadálya sincsen, valamint az is kétségtelen, hogy a Keresztény Ellenzék előkelő várospolitikus tagjai megfelelő helyet és poziciót kapnának a Keresztény Községi Párt soraiban.

Mivel a tárgyalások során szóbakerült az a lehetőség is, hogy

az új választójogi törvény megalkotása kapcsán új országgyűlési és törvényhatósági választások lesznek az ősz folyamán Budapesten,

bizonyos megegyezések már most létesülni fognak arra vonatkozóan, hogy

a választások során az országgyűlési képviselőjelöltek és a városatya-jelöltek listái mely helyek illetnék meg a Keresztény Ellenzék tagjait.

Ennek az igen nehéznek látszó problémának megoldása elé szintén *nem gördülnek jelentősebb akadályok*, ezen a fronton a keresztény koncentráció úgy az országos politikában, mint várospolitikai vonatkozásban teljes egészében *az egyesülés után biztosítva látszik.*

Összefoglalva a több oldalról származó információinkat, úgy látjuk, hogy

az országos és városházi vonatkozásban egyaránt fontos keresztény koncentrációnak csak egészen jelentéktelen részletkérdések állanak útjában.

Nagyon fontos, hogy *kicsinyeskedések, személyes hiúságok, apró belső villongások* sem a Keresztény Községi Párt, sem a Keresztény Ellenzék kebelében ne akadályozzák meg a nagyfontosságú adottságot:

sokkal súlyosabbak az idők, semhogy egyazon célért küzdő keresztény tömegek különböző zászlók alatt forgácsolják szét erőiket, amikor az egyesülésben rejlő erő az elérni vágyott célok érdekében fontosabb és nagyobb jelentőségű, mint valaha!

Ford EIFEL

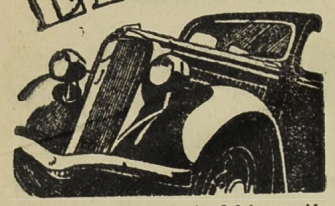

Rendkívüli és tűrze, megtepő teljesítő-képesség, kb. 8 liter fogyasztás, P 60.- adó
Bemutatja a főképviselet
Hahn Arthur és Társai
Andrássy-út 10

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi címerek
zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39 szám Telefon: 1-891-18.

A régi tipusu pianino elfeledte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest, VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

Az erőltetett kivitel okozza az élelmiszerek drágulását

Műller Antal a közterhek csökkentésével kivánja meggátolni a drágulási folyamatot

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Müller Antal országgyűlési képviselő, a keresztény iparosság vezére, a keresztény várospolitika illusztris egyénisége a főváros közönségét és hatóságát élénken érintő interpellációt jegyzett be a képviselőházban a kormányhoz, illetve a miniszterelnökhöz a folyton fokozódó drágaság ügyében. Interpellációja során — amelyet január 27-én fog elmondani, — megkérdi *Müller* Antal a miniszterelnököt: van-e tudomása arról, hogy az utóbbi időben úgy az elsőrendű élelmicikkek, mint a közszükségleti ipari cikkek árai elviselhetetlenül megdrágultak? Megkérdi a miniszterelnöktől azt is *Müller* Antal: hajlandó-e ennek az indokolatlan és kibírhatatlan drágítási folyamatnak véget vetni és hajlandó-e sürgősen intézkedni azirányt, hogy úgy a magánmint a közalkalmazottak fizetése, munkabérei és egyéb javadalmazása *arányba hozassanak* a megdrágult élettel?

Az interpelláció bejegyzésével kapcsolatban

Müller Antal

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Anélkül, hogy interpellációm elmondandó anyagának elébe akarnék vágni, közölhetem az *Uj Budapesttel*, hogy a folyton fokozódó drágaság okát én elsősorban *az erőltetett kivitelben látom.* Utalok e tekintetben az export-hivatal legutóbbi jelentésére, amely azt mutatja, hogy nemcsak *a kiviteli tempó* fokozódik és erősen felette van azoknak a lehetőségeknek, amelyek a jó termés folytán adva vannak, hanem ma már *az országban lévő készletek is veszélyeztetve* látszanak lenni az önellátás biztonsága szempontjából.

— A drágulási indexeket vizsgálva — folytatta nyilatkozatát *Müller* Antal — azt látjuk, hogy a legfontosabb élelmicikkeknek: a kenyérnek és a húsnak árában *egyre nagyobb az emelkedés.* Nem akarom ez alkalommal vázolni, hogy *ez mit jelent.* Rá kivánok azonban mutatni arra, hogy az interpellációmban foglalt *lineáris fizetésemeléseken túlmenően is* magának a kormánynak kell gondoskodnia a drágaság csökkentéséről. A leggyorsabb és legcélravezetőbb eszköznek én e tekintetben *az élelmiszereket sujtó közterhek törlését* vagy legalább is a minimumra való csökkentését látom. Áll ez különösen a liszt-forgalmi adóra, ezen felül a különféle adónemekre, amelyek a húsneműeket igen nagy mértékben sújtják.

— Mindenesetre *gyors és hatásos eszközökre van szükség!* — fejezte be nyilatkozatát *Müller* Antal. — Remélem, hogy *akcióm sikerrel fog járni*, és meg vagyok győződve arról, hogy a miniszterelnök úrban megvan a szükséges szociális érzék, hogy a drágulás további folyamatának, ha kell: *drákói eszközökkel is útjába álljon!*

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII József körut 50.

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz Tel.: 1-291-78

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-883-88.

VÁROSHÁZI NOTESZ

TÖRZSÖK KÁROLY, A KIVÁLÓ SZOBRÁSZMŰVÉSZ, Sipőcz Jenő egyetlen szobrának és halotti maszkjának elkészítője, irja az Uj Budapestnek:

— Amikor halotti maszkjának elkészítése céljából könnyes szemekkel, késő este a Kerepesi-temetőben, a halottasházban lévő ravatalához siettem, koromsötét volt a temető és kisérteties csend honolt mindenütt. Csak néha szürödött a halottak városába egy-egy villamos csengetésének hangfoszlánya. Csak itt-ott pislákolt némelyik síron egy mécses.

— És én mégis mindenütt, amerre tekintettem, csak őt láttam magam előtt, csak az ő hangját hallottam fülemben csengeni. És nem akartam elhinni, hogy Sipőcz Jenő már nincs többé, halva fekszik a ravatalon; nem tudtam elhinni még akkor sem, amikor koporsójánál megálltam és lelki üdvéért néhány imát elmondva, elnéztem a ravatal gyertyáinak sokaságától bevilágított jóságos, sápadt arcát. — Talán csak ő alszik, vagy én álmodom, vagy csak tetszhalott — zokogott fel lelkemben százszor is a remény. De az idő csak mult, lassan, kinosan és mégis repülve tovább, s én hiába vártam minden pillanatban szivszorongva, hogy hátha mégis felkel. Mintha aludt volna, csak feküdt a ravatalon tovább.

— Már közel járt az idő éjfélhez, amikor még egyszer felszárítottam könnyeimet a szememből, aztán elsimitottam ezüstös haját és elsimitottam gyöngéden arcvonásait jóságos arcán. És utána nehezen és még nagyobb fájdalommal végre rászántam magam arra, hogy ráöntsem óvatosan fejére, homlokára, arcára a folyékony, hideg gipszet . . .

*

— AZÓTA MÁR SOKSZOR MEGSIRATTAM — folytatja a művész — és mindannyiszor könnyes lesz a szemem, ahányszor rágondolok. Számomra örökre felejthetetlenek azok a percek és órák, amiket mellette eltöltöttem. Sohasem felejtem el azokat a szavakat, amelyeket modell-ülés közben nekem mondott. Igy többek között megemlítette, hogy: Vannak emberek, akiknek semmi sem jó és semmi sem tetszik. Ha fölnéznek az égre, azt mondják, hogy az nem jó, mert kék, vagy nem jó, mert két csillag van egymás mellett. Az ilyen embereket én nem bírom és nem is szeretek velük szóba sem állni . . .

— Nemcsak, mint polgármester és ember volt nagy, hanem mint modell is megértő és kiváló volt. Semmi elbizakodottságot, semmi pózt soha nem tapasztaltam nála, csak megértést és jóságot. Megértőbb és jobb modellom talán nem is volt nála! A legmesszebbmenő udvariasságon túl is mindent elkövetett, hogy munkámat megkönnyitse és egy pillanatig sem éreztette velem, hogy a nagy Sipőcz Jenő főpolgármesterrel állok szemben. És amikor elkészültem szobrával, a legnagyobb elismerését és megelégedését fejezte ki nemcsak szavakkal, hanem külön levélben is. Ebben többek között a következőket irja:

— Michel Angeloról jegyezték fel, hogy valahányszor elkészült egy-egy szobrával, felkiáltott: Beszélj, beszélj ember, mert tökéletes alakot adtam neked! A szobor és az arckép szemlélésénél önkénytelenül is a nagy olasz mesterre gondol az ember, a jó képmás hiven ábrázol, valójában csak éppen beszélni nem tud a szobor. Ilyen sikerült, a megszólalásig hű szobormüvet mintázott rólam Ön; a művészi ihlet és tudás ragyog alkotásán. A szobor hű képmás, élelteljes vonásokat ábrázol, de ugyanakkor jellemez is, az egyéniséget kifejező plasztikával. Értékes alkotását nagyrabecsülöm, kiváló művészi munkájáért legmelegebb elismerésemet fejezem ki.

*

— AZ EGYETLEN SZOBROT, AMELY RÓLA készült, — fejezi be sorait Törzsök Károly, — a FANSz részére tizenötéves polgármesterségének jubileumára mintáztam. Valamint ugyancsak ez alkalommal készítettem el plakettjét is, amelyet egy piramison egy babérkoszorú díszitett. Ezt a FANSz adta neki jubileumára. Ebből a plakettből több mint ötszáz darab készült ezüstben és bronzban. Egy példányt a főváros cimerével ellátott díszes, bársonyos tokban megküldött a főpolgármester Noakasha Nobeshimának, a tókiói főpolgármesternek, viszonzásul, hogy japán kollegája dedikált fényképét küldte neki egy alkalommal.

*

MÉG A LEGIZGALMASABB VÁLASZTÁSOK sem csődítenek össze anynyi városatyát és akkora karzati közönséget, mint a szerdai rendkivüli BART-közgyülés.

Szomorú aktussal kezdődött az uj esztendő első közgyülése. A polgármester — az elnöki emelvényen különben két karosszék is üresen maradt: Sipőczé és Liberé — a meghatottságtól fátyolos hangon parentálta el hivatali elődjét a polgármesteri székben, Sipőcz Jenőt. De természetesen jutott az elismerésből bőven Buzáth Jánosnak is, nemkülönben az uj esztendő többi nagy halottjának.

Maga a szavazás a polgármester impozáns arányú diadalát jelentette. A szavazási aktus különben — mint ilyenkor szokás — nem nélkülözte a rossz, sőt még rosszabb vicceket. A legrosszabb viccet kétségtelenül Wellisch Andor mondotta, aki szavazatát a következő megjegyzéssel füszerezte:

— Barthaginem esse delendam!

A kormánypárt, melynek soraiba az egyébként kitünő műépitész tartozik, elszörnyedő morajjal vette tudomásul a lipótvárosi Cato közbeszólását. Szó volt arról, hogy ezen közbeszólás miatt ki-

1936-ban: 100 millió közmunkára és közszállitásra, 1937-ben: ennél is több!

Irta: Szendy Károly

A főváros pénzügyi politikájában a financiális érdekek mellett elsősorban a gazdasági szempontokat igyekszünk mindig szem előtt tartani. Ez nemcsak elméleti tétel, hanem jelei — azt hiszem — a gyakorlati életben is szembetűnők. Hiszen alig van közület az országban, amelyik több munkaalkalmat és kereseti lehetőséget nyujtana az iparnak és kereskedelemnek, mint a székesfőváros.

Tőkeszegény ország ipari és kereskedelmi forgalmában mindig jelentős tényező a közmunka és a közszállítás. Igy volt ez Nagymagyarországon is, de még inkább így van ez a világháború után, amikor a sorozatos válságok között a magántőke bizalmatlan és ennélfogva tartózkodik a befektetésektől. Ilyenkor a közületeknek kell a magángazdaságok segítségére lenni, hogy a gazdasági termelés meg ne akadjon és ezzel a válság még jobban ki ne mélyüljön. A gazdasági szempontok és az ezzel kapcsolatos szociális érdekek, a munkanélküliség lekűzdése, a gazdasági krízis idején így a közületeket fokozott gazdasági feladatok elé állítják.

A városfejlesztés mellett főképen ez a cél lebegett előttem, amikor 30 millió pengő kölcsön felvételére tettem javaslatot, hogy így a költségvetésen kivül kölcsönpénzből is lehessen a válsággal küzdő ipart és kereskedelmet alimentálni, ezzel a nehéz viszonyok között lendületbehozni s egyúttal a főváros fejlődését is előmozditani.

A beruházásokra ilyen módon 1936-ban a költségvetésen kívül jelentős kölcsönpénzek is állottak rendelkezésre. A kölcsönpénzekből közel 10 millió pengőt tényleg fel is használtunk beruházásokra az elmúlt évben. Ebből 2.6 millió pengőt a BESzKART-nak bocsátottunk rendelkezésre a közlekedés javítását és fejlesztését célzó beruházásokra. A Margithíd kiszélesítésére 2.4 millió pengő jutott. A balatoni országút budapesti szakaszát megépítettük 1.1 millió pengő költségen. Az Uj Szent János-kórházban szülészeti és nőgyógyászati pavillont, a Szent László-kórházban pedig megfigyelő pavillont építettünk. Templomok építésére 570 ezer pengőt, iskolaépítésre 630 ezer pengőt fordítottunk. Ezenkívül még több kisebb beruházást hajtottunk végre az új kölcsönből.

A kölcsönpénzeken kívül a költségvetés is jelentékeny közmunkákra és közszállításokra nyújtott lehetőséget. Az 1936. évi költségvetésben erre a célra 90 milió pengő állott rendelkezésre, amit természetesen fel is használtunk. Ebből szigorúan vett közmunkákra 25 millió pengő, mégpedig a községi háztartásban 12 millió pengő, az üzemek költségvetésében 13 millió pengő jutott. A községi háztartás keretében végrehajtott nagyobb közmunkák voltak: templomok építése és restaurálása 650 ezer pengő, utak építése és karbantartása 2.100.000 pengő, csatornák építése és karbantartása 900.000 pengő, a Várhegy lejtőjén a hegycsuszamlással kapcsolatos védőmunkák 270.000 pengő, városfelmérés 235.000 pengő, hozzájárulás a Dunahidak építéséhez 2 millió pengő, szükséglakások építése 600 ezer pengő, épületfenntartás és gépészeti berendezések fenntartása 4 millió pengő, az Elektromosműveknél 8.5 millió, a Gázműveknél 2.1 millió, a Vízműveknél 1.6 millió, a többi üzemnél pedig összesen 0.8 millió pengő értékű közmunkát hajtottunk végre.

A közmunkáknál a dolog természeténél fogva nagyobb összeget tettek ki a különféle beszerzések, amelyek mint közszállítások gyarapították a kereskedelem és ipar forgalmát. Tüzelőanyag, élelmiszer, ruházat, ágynemű, anyagok, szerek és eszközök stb. beszerzésére 65 millió pengőt fordítottunk. Ebből élelmiszerre és tüzelőanyagra 12—12 millió, ruházatra és ágyneműre 2 millió pengő jutott. Az Anyagszertár, Házinyomda és kórházi anyag- és műszerraktár 6 millió pengő értékű árút szerzett be. A többi beszerzés legnagyobb részét az üzemek termelési anyagai tették.

Mindezeket összevéve látható, hogy a főváros az 1936. évben több, mint 100 millió pengőt fordított közmunkákra és közszállításokra, ami teljes egészében az iparnak és kereskedelemnek jutott. A jövő évben ez az összeg még nagyobb lesz, minthogy a kölcsönpénzekből nagyobb összeg fog beruházásra kerülni és a költségvetésben is nagyobb hitelt lehetett beruházásokra, közszállításokra, közmunkákra előirányozni. A székesfőváros ilymódon igyekezett a magángazdaságot, anyagi erejének megfeszítésével, a mai nehéz viszonyok között segíteni és támogatni.

zárási indítványt tesznek a kormánypárton Wellisch ellen. Végül azonban rájöttek, hogy annyira kevesen vannak, hogy nemcsak az apagyilkosnak kell náluk megkegyelmezni, hanem még — Wellisch Andornak is!

*

A LEGJOBB MONDÁSA AZONBAN kétségtelenül Babarczy bárónak volt a BART-üggyel kapcsolatosan. Megjegyezzük, hogy Babarczy a polgármester után saját személyes sikerének tekintheti a szavazás eredményét. Gratuláltak is neki sokan!

Cselényi Pál, a BART-szerződés meghosszabbítását pártolók vezére, hatalmas aktatáskával lépett a közgyűlési terembe. Krizs Árpád, a népszerű rókusi pap, meg is kérdezte tőle:

— Miért a nagy aktatáska, Palikám?

Mire a szintén jelenlevő Babarczy csendesen megjegyezte:

— Tudjuk, hogy a gyerek halva fog születni, de azért — a pelenkákat mégis elő kell készíteni...

*

BÓDY TANÁCSNOK talpraesett megjegyzése a vese-asztal mellett a büffében:

— Ezt a közgyűlést nem is pártközi, hanem bartközi értekezlet előzte meg.

*

BOCSÁRY-SPUR KÁLMÁN DR. BUDAPESTI ügyvédet, a főváros törvényhatósági bizottságának kereszténypárti tagját a kormányzó a kormányfőtanácsosi méltósággal tüntette ki.

Ez a kitüntetés felülemelkedik a szokványos elismeréseken, mert egészen fiatal korában egy olyan férfiut ért, aki a maga tehetségével, szorgalmával és becsületességével rövid közéleti szereplése — alig hét esztendő — óta a legelsők sorába emelkedett. A fiatal Bocsáry Spur Kálmán a keresztény várospolitika egyik legnagyobb igérete. Évek óta kisérjük figyelemmel működését, értékes, figyelemreméltó, szakszerű megnyilatkozásait a városházi közélet különböző forumain. Legutóbbi szereplését is, amikor a költségvetési vitában az ifjuság elhelyezkedési problémájának gyakorlati megoldására tett konkrét javaslatot, általános szimpátia és elismerés kisérte.

A legfrissebb és egyik legfiatalabb — mindössze 46 esztendős Bocsáry-Spur — méltóságos úrnak őszinte rokonszevvel és baráti szeretettel gratulálunk!

*

A FŐVÁROSI TISZTVISELŐK KULTURÁJÁNAK magas fokát mi sem bizonyítja jobban, minthogy gyakran érkeznek be szerkesztőségünkbe könyvek: értekezések, novellák, várostörténeti dokumentumok és versek, amelyek egy-egy tehetséges és törekvő fővárosi tisztviselő nevét viselik címoldalukon.

A legutóbbi időben két ilyen könyv jutott be szerkesztőségünkbe. Lapunk hasábjain természetszerűen nem alkalmasak arra, hogy komoly kritikákat közöljünk szépirodalmi művekről és ezért csupán bejelentjük, hogy Horváth Elemér adóhivatali tanácsos Karcok Budapest multjából címmel irt finom hangulatú, poetikus és mégis történelmi tények alapján könyvet a régi Budapestről, Ternyey Árpád tanácsjegyző pedig Halálos szélben címmel egy sereg nagyon kedves, mélyérzelmű lírai költeményt bocsájtott közre. Sikerük nem csak az övék; a főváros egész tisztviselő-társadalma részt kér abból és büszke reájuk!

*

KÉT HALOTTJA VAN az elmult hétnek, mindketten hosszabb ideig voltak bizottsági tagok.

Elhunyt Rerrich Elemér bankigazgató, aki 1920-ban a belvárosi kereszténypárti listán került a törvényhatósági bizottságába. Egy cikluson át volt bizottsági tag, szerény, úri modoráért általános népszerűségnek örvendett.

Spett Ferenc dr., a kitünő lipótvárosi ügyvéd, egy cikluson át volt városatya, 1925-től 1930-ig. A belső Lipótváros küldte kormánypárti programmal a közgyűlésbe. A közkatonák közé tartozott, és hűséges, megbizható katona volt.

*

IVÁNFI ANDOR közélelmezési főtanácsos, a vásárcsarnokok népszerű igazgatója Mária leányát eljegyezte Simányi Dezső dr. székesfővárosi tisztviselő.

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

ETERNA
BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal
E szelvény 10% engedményre jogosit

Január hó 17-én, 21-én és 24-én délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

„ESELGÉ“ szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

WIHART FERENC
építész — építőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08.

Walter Vilmos nyug. detektiv főfelügyelő bizalmi csoportok volt vezetőjének sikereiről ismert **magánkutatója** legmodernebb magánnyomozási technikával diszkréten nyomoz, megfigyel!
IV. Váci-u. 41/a. Telefon: 1-835-49.

Faredőnyjavitást
zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerűen, jótállással legolcsóbban vállalja
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, XI., Szüret-utca 5-7
Telefon: 1-592-96.

Kifulladt a spekuláció a fővárosi kötvények tőzsdei játékában

A béke-kölcsönök valuta-értékelése ügyében még nem kezdődtek meg az irásbeli tárgyalások — Március 1-én folyósitják az OTI-kölcsön legközelebbi 4·2 millióját

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Január elseje a törvényes rendelkezések alapján forduló a főváros pénzügyeiben is: ekkor kezdődik az új költségvetési év, miután lezárják december 31-ével a főváros háztartási könyveit. A főváros aktuális pénzügyi eseményeiről

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— A főszámvevő úr intézkedésére a háztartási könyveket az összes számvevőségek az év utolsó napján lezárták és megkezdődött az adatok feldolgozása. E pillanatban természetesen még nyers számadatok sem állanak rendelkezésre a főváros elmult évi háztartásáról, *március előtt* a nyers mérleg összeállítására sem fog sor kerülni. Ami pedig a költségvetést illeti, erre vonatkozóan az a helyzet, hogy két eredeti példányban a belügy- és a pénzügyminiszteriumban tanulmányozzák. *A szokásos meghivást* a személyes felvilágosítások megadása céljából a főváros pénzügyi ügyosztálya *mindezideig nem kapta meg.*

— Ami a decemberi zürichi tárgyalás eredményeképen létrejött azt a megállapodást illeti, hogy a valuta miként való értékelése tekintetében irásbeli tárgyalások fognak megindulni a főváros és a külföldi hitelezők svájci képviselete között, erre vonatkozóan az a helyzet, hogy *mindezideig semmiféle irásbeli értesitést* nem kapott a főváros a hitelezők jogi álláspontjának taglalásáról. Mindenesetre jellemző, hogy az *új dollárkölcsön* a pesti tőzsdén a Szilveszter előtti 92-93-as árfolyamról 89-re *csúszott vissza.* Bizonyságául annak, hogy a spekuláció — ami különben a 14-es kölcsön tőzsdei értékelésénél is tapasztalható, — *kifulladt* és *megszünt az a fantázia is,* hogy a nyugati valuták leértékelésével ellentétben a budapesti kölcsönök arany-értékeléséről lehet szó.

— Az új kölcsönök frontján — fejezte be általános érdeklődésre számot tartó nyilatkozatát informátorunk — az a helyzet, hogy március 1-én kerül folyósításra az OTI-kölcsön legközelebbi esedékes részlete: 4.2 millió pengő. A polgármester úr új beruházó programja a tavasz kezdetére tehát pénzügyi fedezet szempontjából is biztosítottnak tekinthető. A főváros *újabb kölcsön felvétele tekintetében* jelenleg nem folytat semminemű tárgyalásokat.

Uj telefon-bélyegzőjét csak **Beér Sándornál** rendelje 1 sor 50 fillér, 2 sor 70 fillér
Budapest, V., Gróf Tisza István utca 5.
Telefon: 1-824-29

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Béke-tér 5. Iroda: VI., Szondy-u34.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

Sorrakerülnek a tanügyi kinevezések

Elismerés Bednárz Róbertnek a Keresztény Tanügyi Bizottságban

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Tanügyi Bizottság hétfőn tartotta ülését. *Urbányi* C. József ügyvezető elnök számolt be arról a munkásságról, amelyet a bizottság — élén *Bednárz* Róbert prelátussal, a bizottság rajongásig szeretett elnökével — a tanügyi tisztikar jogos érdekeiért végzett. Ő — mondotta — sohasem ismert fáradtságot, ha a pedagógusok érdekeiért kellett síkraszállni s az eredményt, amit eddig is elértünk, *csak neki köszönhetjük.* Amikor e helyről is leghálásabb köszönetünket tolmácsoljuk, örömmel kell bejelenteni, hogy a most lezajlott tisztviselői kinevezések után remény van arra, hogy *a várva-várt tanügyi kinevezések is* sorrakerülnek s ezzel igen sok kartársnak fognak örömet szerezni.

Melegen köszöntötte *Jáger Péter igazgatót* is, akit a Marcibányi-díjjal tüntettek ki. *Jáger* Péter köszönő szavai után *Valentinyi* Nándor és *Reischl-Réw* Sándor szólaltak fel, majd *Kárpáti* Ottó főrendező és *Pirovszky* Lajos, a Magyar Est elnöke ismertették az Estet és a sima lebonyolítás érdekében felkérték a nagyszámú rendezői gárdát, hogy az utasítások pontos betartásával kövessenek el mindent az estély sikere érdekében, mert erre a multak nagy sikerei is köteleznek.

A római út ismertetése után *Urbányi* C. József zárószavaival ért véget az ülés.

Kertészet és idegenforgalom

Morbitzer Dezső előadása a Rotary Clubban

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Morbitzer Dezső gazdasági tanácsos, a fővárosi kertészet európai hírű igazgatója, a Rotary Clubban tartott Kertészet és idegenforgalom címen általános érdeklődéssel és tetszéssel fogadott előadást.

Előadása során Morbitzer rámutatott arra, hogy a városok külső képének alakításánál a kertészetnek is nagy szerepe van. Mintegy három évtized előtt kezdtek nálunk is a városok virágdíszítésével rendszeresen foglalkozni, amihez a magánosokat is segítségül hívták. A városok vezetői észrevették, hogy a városok külső képének vonzóbbá, kedvesebbé alakításánál nemcsak közegészségügyi szempontból és nemcsak a város lakóssága érdekében jelentős a kertészet munkája, hanem idegenforgalmi tekintetben is lényeges szerepe van. Az idegenben járók nagy tömege szívesen keresi fel azokat a helyeket, városokat, amelyeknek szépsége más szempontból is idegent vonzó.

Budapest ebbe a csoportba tartozik. Ha a székesfőváros kertészete nem is lenne annyira fejlődött, mint amilyen és munkája nem szépítené a várost, annak fekvése, a budai hegykoszorú, a Dunánk, akkor is megfogná vendégeinket és visszatérésre csábitaná. Sétányaink, fasoraink, üde pázsittereink, virágos ágyaink ezt csak fokozzák. Hogy nézne ki például az Andrássy-út, a Nagykörút, vagy a Duna két partja fasorok nélkül? Nézzük csak a város képét az utak végéről, vagy a Duna partjáról. Milyen sivár lenne például a Kossuth Lajos-tér, a Szabadság-tér, vagy bármely terünk, ha szürke aszfalt borítaná zöld pázsit, virágágyasok, fenyők vagy fa és cserje ültetvény helyett. Alig hiszem, hogy az ott álló épitőművészeti remekek, vagy díszes palotasorok és más középületek, vagy egy szobor szépsége annyira kirajzolódna a pázsitos, virágos keret nékül.

A székesfőváros nemcsak a belső városrészek tereinek kertészeti alakítása és utcáinak fásítása tekintetében tesz meg a lehetőség szerint mindent. Kertészetünk a maga eszközeivel Budapest fürdővárossá fejlesztése ügyében is résztvesz. Immár világhírű nagy fürdőink környékének gyógysétányokká alakítása szemünk előtt folyó nagy munkánk. A régi, kedves emlékű Tabán a zegzúgos, szük utcáival, apró ódon házaival eltünt, hogy helyet adjon a Rudas és a Szent Imre gyógyfürdők körül létesülő öt kat. hold terjedelmű gyógysétánynak. A Gellérthegy északi része is a nagy Tabán sétány tartozéka, a déli oldala meg a Szent Gellért gyógyfürdő díszes kerete.

Az a nagy anyagi áldozat, amelyet székesfővárosunk a kertészetének fejlesztésére fordít, közvetve megtérül, mert nagy mértékben járul hozzá Budapestet természeti szépségein felül a külföldiek részére is kellemessé, vonzóvá tenni.

A városi kertészet munkáját, a sétányokat és fasorokat a nagy nyilvánosság bírálja. Sétányain szépek és gondozottak, a milliós tőkebefektetés kamatai megtérülnek és az egész vonalon plusz mutatkozik. Ez az eredmény engem és munkatársaimat további munkára serkent.

De nézzünk most végig a sétányokon! A kertészet munkája nem mindenütt könnyű, mert azt sok szempont befolyásolja. Néha a legszebb elgondolások és tervek csak nehezen vagy sehogy sem valósíthatók meg. A türelmes papirosra tervezett kert, az emberi elgondolás tökéleteset mutat. Amikor azonban annak megvalósítására kerül a sor, nem egy helyen akadályok mutatkoznak, mert minden jónak látszódott elgondolást halomra borít — a növény, amely élő egyed, s amelynek sajátosságait figyelmen kívül hagyni nem lehet. Ha ezzel a kérdéssel a magános érdekeltek is többet foglalkoznának, bizonyos, hogy még több szép kertünk lenne. Szerencse, hogy a kertész munkájának a fő anyaga maga az élőnövény és annak roppant nagy sokaságából a hozzáértő a megfelelőt ki tudja választani. E tekintetben a munkánk nem nehéz, s ezért áll módunkban szépet létesíteni.

Igy voltunk például a Tabán-sétány létesítésével is. Nagyon gondosan készített tervek alapján kezdtük el ezt a ritkán előforduló munkát. A mérnök és a kertész fogtak itt össze olyasmit alkotni, ami csak messze földön található. Munka közben vettük azután észre a nehézségeket, ami miatt a tervet módosítani kellett. Ennek a sétányunknak az évről-évre jobban kibontakozó képe mutatja majd, hogy mennyire sikerült az. A jelek szerint a feladatot jól oldottuk meg. Most már rajtunk a sor a hatást a növényzet felhasználásával, a helyet nem minden tekintetben biró növények kicserélésével és alkalmasabbak pótlásával fokozni.

Morbitzer Dezső ezután vetített képeken mutatta be Budapest szép sétányait és ismertette azok keletkezését, stilusát, célját és nevezetesebb részeit.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre,

az óbudai új kivezető főút csatornázási munkálataira

— kormányhatósági jóváhagyástól függően — nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A csatornázási munkálat egyidőben négy szakaszon kerül kivitelre, úgymint:

I. szakasz: Zsigmond-tér—Sajka-utca (0 m—406 m).

II. szakasz: Sajka-utca—Nagyszombat-utca (406 m—1027 m).

III. szakasz Nagyszombat-utca — Cserepes-utca (1027 m—1476 m).

IV. szakasz: Cserepes- utca—Kulcsár-utca (1476 m—1925 m.)

Mindegyik szakasz csatornázására a vízvezetők megépítésével együtt külön-külön költségvetés alapján kell ajánlatot tenni.

Az aláirt és megfelelően előkészített ajánlatokat sértetlen borítékban helyezv, pecséttel lezárva a polgármesteri II. ügyosztályban IV. ker., Központi városház II. em. 284. ajtószám alaatt

1937. évi február hó 1. napján délelőtt 9—10 óra

között személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

HIREK

Nem küldenek központi tanácsnokot kerületbe

Nyolcvan-száz kisebb tisztviselőt fognak áthelyezni

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros elnöki ügyosztálya a státusrendezés első részének végrehajtása után most abban az irányban fejt ki tevékenységet, hogy a polgármester elé terjeszthesse a státusrendezés folytán szükségessé váló *áthelyezések listáját.*

Mintegy nyolcvan-száz áthelyezésről van szó, ezek azonban szinte kivétel nélkül a *kisebb kategóriákra* vonatkoznak. Vezető vagy vezetőhelyettesi pozicióban lévő tisztviselő áthelyezésére nem fog sor kerülni.

Itt említjük meg, hogy azok a hírek, amelyek szerint szó van kerületi elöljáró állásoknak központi tanácsnokkal való betöltéséről, *minden alapot nélkülöznek.*

Mindenki ebédje az Almássy-téren. Egy hónap óta minden délben megélénkül az Almássy-tér. Felvonulnak fazekakkal, köcsögökkel azok a szegények, akiket nem hív terített asztalhoz a déli harangszó. Terített asztal ugyan nincs a téren, de mint a messzire szétterjedő illatok mutatják, ízes, meleg ebéd minden nap van a zord idők beállától tavaszig. Wolf Jenő, a Nova elnöke és Magyar Miklós törvényhatósági bizottsági tag gondoskodnak a szegények ebédjéről, minden támogatás nélkül, saját költségükön fentartott ebédeltetési akciójukkal, amelyről igazán el lehet mondani, hogy mindenki ebédje. Nem kérdezik a jelentkezőt, kicsoda, hova tartozik, honnan jött: elég annyi, hogy éhes, ennél több igazolás nem kell ahhoz, hogy ebédet kapjon. Öt-hatszáz vendége van naponta a szabadtéri étkezőnek és akármilyen hosszú a sor, mindenkinek jut ebéd. Egyetlen kötelező szabály, hogy edényt kell hozni, de ha valaki ezt az egyetlen szabályt áthágja, az se megy el éhesen, mert kölcsön adják neki az edényt. A menü ízes, mert szeretettel és gonddal készítik az ebédet és a húsból, kolbászból sem az alját vásárolják be. Étlap nincsen, de a gyakorlottabb vendégek már a szag után tájékozódnak és különösen örömmel fogadják, ha a népszerű gulyáságyu gyomrából kerül elő az ebéd.

Egy autó teljesítőképessége, fürgesége és takarékos üzeme a jó szerkezeten kívül attól függ, milyen a motorerő és a súly közötti viszony. Míg a legtöbb kisautónál a motornak lóerejére 35—40 kg cipelnivaló súly jut, addig a Ford Eiffel-típusú kiskocsinál ez az arány kb. 1:24, vagyis 1 lóerőre csak 24 kg kocsisúly esik. Ebből magyarázható az Eiffel-kocsinak rendkívüli takarékos üzeme, nagy fölgyorsulási képessége és következik belőle a motor nagy kímélése.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

Salamon tanácsnok harcot hirdet az olajkartel ellen

A porolaj-üledék közvetlen behozatalára kér engedélyt a főváros a kormánytól

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Esztendőről-esztendőre megismétlődik a harc a főváros és az olajkartel között a fővárosi makadám-utak portalanítása ügyében. Az olajkartel — amelyben valamennyi hazai benzincég helyet foglal — tudatában annak, hogy az olajozáshoz szükséges, egyébként a fejlett gyártechnika dacára egyéb célokra sem túlságosan felhasználható szurrogátum az ország területén száz százalékig az ő kezében van, minden tavasszal lehetetlenül magas árakat szab a nyilvánosnak csúfolt versenytárgyalás során. Megkezdődnek azután a tizedfillérekre menő alkudozások, de a főváros megfelelő konkurrencia és kormánysegítség hiányában általánosságban minden évben kénytelen teljesíteni a kartel törekvéseit.

Salamon Géza dr. tanácsnok, a közegészségügyi ügyosztály vezetője, akinek hatáskörébe a porolajozást végeztető Köztisztasági Hivatal is tartozik, elhatározta, hogy végre véget vet az olajkartel garázdálkodásainak. Annál is inkább szükséges az olajosok megrendszabályozása, mert máris olyan hírek vannak forgalomban, hogy a nyersanyag ismét drágul, tehát az olajozás az idén még a tavalyinál is drágább lesz a főváros számára.

Azok a kísérletezések, amelyeket a porolajnak pótlása tekintetében az illetékes fővárosi tényezők több mint egy éve a legteljesebb siker reményében folytatnak, befejezésükhöz közeledtek és valószínűnek tetszik, hogy már ebben az esztendőben sikerülni fog az olajat teljesen mellőzni a fővárosi makadám-utak portalanításánál. Ettől függetlenül azonban a főváros felterjesztést intéz a kormányhoz, a kartel árpolitikájára való hivatkozással kérve a porolaj-üledék közvetlen küföldi beszerzésének engedélyezését. Annál is inkább kérheti a főváros ezt, mert ezt a nyersanyagot maga a kartel is külföldről szerzi be, másrészről az olajozás technikai részét is a Köztisztasági Hivatal kocsijainak felhasználásával bonyolítják le.

Rákosváros közlekedése

*

Irta: Schoditsch Lajos

Már ismételten foglalkoztunk Rákosváros lehetetlen közlekedésével, de hiába jönnek a bizottsági tagok és a nagyközönség ideákkal, a közlekedés csak nem akar megjavulni! Mikor a 7-es autóbusz a Keleti pályaudvarról megindult, az első perctől kezdve mindenki, aki ezen a környéken lakik, megmondta, hogy ez a vonal csak ráfizetéses vonal lesz, nem lesz közönsége! Mindjárt kértük annak a Hungária-útig való kivitelét, mert csak így lesz kifizetődő a vállalat részére. De ez a kérelem mindenfelé süket fülekre talált.

Csak miután több hónapi ráfizetés és a polgármester erélyes intézkedése bekövetkezett, kapták meg a Rákosváros lakósai ezt a közlekedési eszközt, s mint a tapasztalat igazolja, ez a vonal van olyan jó, mint akár az 1-es, akár az 5-ös, avagy a 12-es vonal; sőt, ha meglesz valamely kapcsolat még a sorompó kihelyezéséig is, Rákosváros külső részeivel! Ugyanis a sorompótól ma tiz perc alatt benn lehet lenni a város szívében, a külső vonallal pedig a város határából lehet 15—20 perc alatt az Apponyi-térre jutni s a nagyközönség szívesen fizet többet, ha időben nagy megtakarítása van.

Rákosváros sugárirányú közlekedése valahogy meg lenne oldva jó időre, ha a Víztoronytól menne egy vonal az Egressy-úton, Hajtsár-úton át Rákosfalvára. Onnan az elöljáróságot vagy az újonan megnyílt rendőrkapitányságí épületet csak körutazással lehet megközelíteni. A 68-as villamos meghosszabbítása nem sokat segít a dolgon. Keresztirányú közlekedése pedig a kerületnek egyáltalában nincsen. Pedig ez lenne a legfontosabb! Ezt kellene minél előbb megoldani s meg is lehetne minden nagyobb nehézség nélkül a most felszabadult BART kocsikkal.

Ilymódon a közönség is ki lenne elégítve, de a BART sem járna rosszul!

Az új sugárirányú járat Pestújhelyről az Erzsébet királyné-úton, Öv-utcán, Telep-utcán és a Bácskai-utcán át könnyen megoldható. Avagy az Ilosvay-utcán vagy Cobor-utcán, Gyarmat-utcán át a Mexikói-úton a Hungária-körútra a 7-es autóbuszhoz csatlakozva.

A keresztirányú közekedés elsősorban a Hungária-körúton volna létesítendő, vagy a Beszkárt, vagy a BART által. Az Üllői-úttól az Ujpesti-útig. Itt meg lehetne csinálni a 14-es autóbuszhoz is a csatlakozást a Hungária-útig! Átszálló lehetne a Víztoronynál, a Hungária-körúton a 7-esre, a 24-esre, 25-ösre az Erzsébet királyné-útnál és a 20-asra a Szent László-útnál. Igy ez a keresztirányú közlekedés a sugár-irányút igen jól kiegészítené. Ma már ez a vidék a Rákosvárosban teljesen kiépült. A közönség is ahhoz a középosztályhoz tartozik jórészt, amely a drágább autóbuszdíjakat is elbirja.

A második fontos keresztirányú közlekedés lenne Rákosfalva és a Béketér összeköttetése a Hajtsár-úton át; ezzel a Szobi vonalon túl levő, s a XIV. kerülethez tartozó rész, — amely indokolatlanul csatlakozott a XIV. kerülethez — könnyen megközelíthetné az elöljáróságot és a rendőrkapitányságot, valamint az új herminamezei templomot is.

Messzebbmenő keresztirányú közlekedés majd a Rákospatak mentén és Miskolczi-úton lesz, ez azonban még egy-két évtizedet fog igénybevenni.

Próbaképen az Egressy-út—Rákosfalvai vonal Hajtsár-úti keresztezésétől lehetne egy vonalat létesíteni a Béke-térre.

Remélhetőleg a mostani BART-rendezéssel kapcsolatban Rákosváros kérőseinek egyik-másik része talán mégis meghallgatást talál!

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DISZE!

A Mester-utcában vagy a Boráros-téren?

Az iparügyi és a belügyminiszter döntöttek az Élelmiszerüzem fiókáthelyezési ügyében

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Községi Élelmiszerüzemnek a Mester-utca legelején, a páros oldalon van igen jólmenő fiókja. Az elmult hónapokban a környék lakói mintegy háromszáz aláírással ellátott beadvánnyal fordultak Baitz Józsefhez, az Élelmiszerüzem vezérigazgatójához, nemkülönben a főváros polgármesteréhez azzal a kérelemmel, hogy a Horthy Miklós híd közeli megnyitása kapcsán áthelyezésre kerülő villamosmegálló mellé telepitsék át valahová az Élelmiszerüzem Mester-utcai fiókját. Ezzel szemben a Füszerkereskedők Országos Egyesülete a kormányhoz fordult beadvánnyal, azt mondván, hogy a Községi Élelmiszerüzem népélelmező hivatását a Mester-utcában is jól el tudja látni, semmi szükség sincs arra, hogy konkurenciát teremtsen a Boráros-téri kereskedőknek.

Mint Baitz József vezérigazgató az Uj Budapest munkatársának kijelentette, a füszerkereskedők beadványát a kormány el fogja utasitani. Az üzem vezetősége, mielőtt a Mester-utcai házban lévő üzlethelyiségének bérletét felmondotta volna, kérdéssel fordult nemcsak a polgármesterhez, hanem az iparügyi és a belügyminiszterhez is, nincs-e kifogás a fiók áthelyezése ellen. Csak az összes illetékes tényezők beleegyezése után történt meg a Mester-utcai helyiség felmondása és az új helyiség kibérelése. Ezekután bizonyosra vehető, hogy a Községi Élelmiszerüzemnek a Mester utcában lévő fiókja május elsején már a Boráros-téren fogja a jó és megbizható üzemi termékeket árusitani.

Versenytárgyalási hirdetmény

A székesfővárosi útfenntartás keretébe tartozó, az összes közigazgatási kerültekben végrehajtásra kerülő

aszfaltjavitási és kisebb új aszfaltozó munkákra

— kormányhatósági jóváhagyástól függően — nyilvános versenytárgyalást hirdetek

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi február hó 16-án délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Mégsem adnak ki uj gyámpénztári kölcsönöket

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Jelentette az Uj Budapest, hogy az árvaszék meg fogja kérdezni illetékes felsőbbségétől, megelégszenek-e továbbra is az árvapénzek takarékbetétekben való gyümölcsöztetésével, vagy újból a jelentékenyen nagyobb kamatozást biztosító közvetlen kihelyezés lép-e előtérbe. Az elsőrendü pénzintézetek évi 3%-os, a másodrendüek 3.25%-os kamatot térítenek, ezzel szemben a közvetlen kihelyezés ingatlan-fedezettel átlagosan 6%-os kamatozást biztosit.

A polgármester azonban változatlanul is azon az álláspontón van, hogy a gyámpénztári kölcsönöknek ingatlanfedezetre való kiadását még mindig nem tartja aktuálisnak. A polgármestert ezen elhatározásában természetszerüen erősen befolyásolják a gyámpénztári kölcsönök ügyében a multban felmerült anomáliák. A polgármester azért is szükségesnek tartja a gyámi pénzeknek a pénzintézeteknél való elhelyezését, mert így ezeknek a pénzeknek nemcsak nagyobb biztonsága kétségtelen, de nagyobb likvidáltatása is vitán felül álló. Belátható időn belül tehát újabb gyámpénztári kölcsönök folyósítására nem fog sor kerülni.

Versenytárgyalási hirdetmény

A székesfővárosi útfenntartás keretébe tartozó, az összes közigazgatási kerültekben végrehajtásra kerülő

kövezetjavitási és kisebb úi kövezőmunkákra

— kormányhatósági jóváhagyástól függően — nyilvános versenytárgyalást hirdetek

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi február hó 9-én délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

A székesfőváros útépítő és útkarbantartási munkáihoz szükséges alább felsorolt

kőanyagok szállitására

— kormányhatósági jóváhagyástól függően — nyilvános xersenytárgyalást hirdetek.

I. 150.000 drb 18/18/14 cm bazalt háromnegyedes kockakő,
II. 160.000 drb 18/18/13-14 cm bazalt fejkő,
III. 2000 tonna 13 cm bazalt sorkő,
IV. 2000 tonna 8-10 cm bazalt kiskocka,
V. 200.000 drb 18/18/13-14 cm trahit (andezit) fejkő,
VI. 6000 fm 14-15/24-25 cm trahit (andezit) hasított szegélykő,
VII. 35.000 drb 26/26/13 cm trahit (andezit) gyalogútkő,
VIII. 3000 köbméter bazalt zúzottkő,
IX. 12.000 köbméter trahit (andezit) zúzottkő,
X. 3000 köbméter zúzott mészkő,
XI. 1500 köbméter 0-15 mm trahit (andezit) zúzalék,
XII. 500 tonna 0-2 mm andezit zúzalék,
XIII. 300 tonna mm andezit zúzalék,
XIV. 800 tonna 5-10 mm andezit zúzalék,
XV. 800 tonna 10-15 mm andezit zúzalék,
XVI. 8000 köbméter trahit vagy mészkő alapzati kő,
XVII. 12.000 köbméter dunnakavics.

A szállitást a vállalatbaadás után azonnal meg kell kezdeni és a polgármesteri II. ügyosztály utasításainak megfelelően a mindenkori szükséglet szerint, legkésőbb 1937. augusztus 31-ig befejezni.

A kellőn felbélyegezett, lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi február hó 23-án (kedden) délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Tel: 1-290-71, 1-189-98 Felelős: Kellner László dr.

VÁLLALKOZÁS

A könnyelmü Beszkárt

Meg kell ismételni hosszabb jótállási határidővel a pályafenntartási versenytárgyalást

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Beszkárt palotában kedden bontották fel a folyó évre vonatkozó pályafenntartási munkákra kiírt versenytárgyalásra beérkezett ajánlatokat. A pályázók a megadott egységár-jegyzékhez viszonyítva adták meg az egyes munkacsoportokra engedményeiket, ami magával kellett, hogy hozza a csekély árbeli eltérést. Ennek dacára 37% engedményt is adtak. Az eredményt vizsgálva, okvetlen felmerülnek a következő kérdések:

1. lehetséges-e, hogy egyes vállalkozók 50%-os haszonnal kalkuláltak?

2. Reális-e a Beszkárt egységár-tabellája s ha igen, lehet-e abból 37%-ot engedni?

3. Mi az oka, vagy háttere a nagy engedményeknek?

Az érdekelt vállalkozóktól szerzett értesülésünk szerint *15% az a határszám*, melynél, ha nem is biztosan, de remélhetőleg még 10%-ot keresni lehet, mert a Beszkárt kiadott tabellája hosszú évek gyakorlati adatain felépült egységár-jegyzék, melyben *semmi fantáziát találni nem lehet*. Hogy ily nem várt engedmények mégis bekövetkeztek, azokat az érdekeltek főleg két okkal magyarázzák.

Az egyik szerint általános tapasztalat, hogy a Beszkárt munkáknál a munkásokat *nem igen szokták megfelelő bérrel* foglalkoztatni, s bármennyire ellenőrzi is a munkabéreket a Beszkárt, *azok kijátszásáról évközben* mindig hallani, főleg az akkord-munkákkal kapcsolatosan, mert jóval alacsonyabb díjazás mellett kell a munkásnak előírt napi keresetét megkeresnie, és ezért túltermelést produkálva, a saját keresetét biztosítja először és nem a munka minőségét.

Másik oka a nagy engedménynek, hogy a Beszkárt csak *hat hónapi jótállást* ir elő. Ezt persze a munkás is tudja, ezzel kalkulál a nagy engedményt adó vállalkozó, remélve, hogy munkája hat hónapig *csak megáll.*

Ha értesüléseink helytállóak — s ezt most a Beszkárt igazgatóságától kérdezzük — úgy legalább is *csodálkoznunk kell azon a könnyelműségen*, mellyel itt a jótállást kezelik. Mindenesetre furcsa, hogy a Beszkárt egységár tabellájából 37%-ot lehet engedni s még furcsább lenne, ha ily árakon a vállalkozók *megbízatást is nyernének*. A vállalkozók felzúdulása olyan nagy, hogy értesülésünk szerint nem hajlandók belenyugodni az irreális versengésnek még soha nem tapasztalt eredményébe, hanem tömegével készülnek az illetékes minisztériumnak és a polgármesternek figyelmét erre felhívni, azon reményben, hogy a vállalatba adás ellen nem lesz szükségük fellebbezni.

A magunk részéről talán azt tartanók helyesnek, hogy a *Beszkárt semmisítse meg ezt a versenytárgyalást* és írja újból ki, de legalább egy éves jótállási kötelezettséggel. Majd meglátjuk akkor, *hol van a kutya elásva!*

A magasépitési ügyosztály téli álma

Tengeri kigyó lett az angyalföldi elöljárósági épület felemelésére hirdetett versenytárgyalás

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Ellentétben azzal a friss és valóban lendületes munka-tempóval, amelyet az út- és csatornaépitési ügyosztály, *Király* Kálmán tanácsnok ügyosztálya, kifejt, a magasépitési ügyosztályban *stagnálás és tétovázás* észlelhető. Ennek az alvásnak és lassú piszmogásnak okaira még lesz alkalmunk rámutatni. Ez alkalommal csupán aziránt intézünk kérdést: *Mi az oka annak*, hogy még mindig nincs döntés az angyalföldi elöljárósági épületre kiírt versenytárgyalás ügyében a föld-, kőmíves és elhelyezési munkálatokat illetően?

Ezt a versenytárgyalást még a mult esztendő novemberében meghirdette a polgármester. A megtartott versenytárgyaláson a harmadik helyen álló *Mengl* Ferencnek javasolta egyhangúan az ügyosztályi szakbizottság a munkát kiadni. Közben azonban kiderült, hogy nem tudni mi okból, mert *Wossala* tanácsnok erre vonatkozóan elmulasztotta a közvéleményt informálni — zártkörüen megismételték az alapozási versenytárgyalást, illetőleg a már kiírt versenytárgyalásnak az alapozásra vonatkozó részét. Az újonnan meghirdetett versenytárgyalásra való hivatkozással azután a döntést sem hozták meg a föld-, kőmíves és elhelyező munkák ügyében. E pillanatban az a helyzet, hogy sem a régi, sem az új versenytárgyalás ügyében nincs *még elsőfokú döntés sem.*

Hogy ilyképen hogyan képzeli *Wossala* tanácsnok az angyalföldi előljáróság épületének gyors felemelését, az az ő nem túlzottan érdekes titka. Kétségtelen azonban, hogy amikor egyrészről a megfelelő pénz rendelkezésre áll, másrészről *súlyos közérdek* teszi szükségessé nemcsak a munkaalkalmat, hanem az előljárósági épület mielőbbi felépítése kapcsán a XIII. közigazgatási kerület önálló életének megkezdését, akkor a magasépitési ügyosztály téli álmán igazán nem késlekedhetnek a dolgok.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbr. 72 éves cég. — Telefon: 1-324 87.

Uj kiirások

Villamos szerelési munkákra a IX. ker. Gubacsi-út és Illatos-út sarkán épülő szükséglakásos telep „A", „B" és „C" épületei részére. **Határidő: 1937. évi január hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

Vízvezetékre és csatornázási munkára a IX. ker. Gubacsi-út és Illatos-út sarkán épülő szükséglakásos telep „A", „B" és „C" épülete részére. **Határidő: 1937. évi január hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

Ecset-, kefe- és seprőárú szállitására a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi január hó 22-én délelőtt 10 óra.**

Gyökérkefe, ciroksepről, tollas- és nádporoló, kókuszlábtörlő szállitására a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi január hó 26-án délelőtt 10 óra.**

Vízvezeték és csatornakészitési munkákra a X. ker. Bihari-úton létesülő szükséglakásos épület részére. **Határidő: 1937. évi január hó 29-én délelőtt 9—10 óra.**

Kövezetjavitási és kisebb új kövezőmunkákra a székesfőváros összes közigazgatási kerületei részére. **Határidő 1937. évi február hó 9-én délelőtt 10 óra.**

Aszfaltjavitási és kisebb új aszfaltozó munkára a székesfőváros összes közigazgatási kerületei részére. **Határidő: 1937. évi február hó 16-án délelőtt 10 óra.**

Kőanyagok szállitására a székesfőváros útépítő és útkarbantartási munkáihoz. **Határidő: 1937. évi február hó 23-án délelőtt 10 óra.**

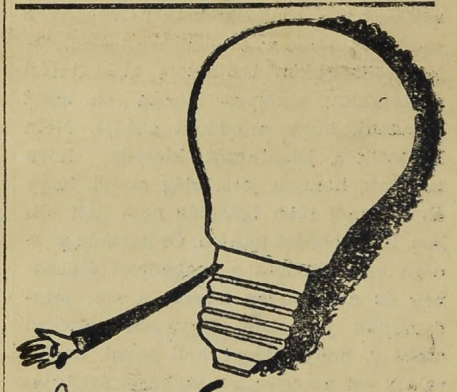

Egy lámpa, mely visszafizeti az árát!

A Tungsram DUPLASPIRÁL-lámpa olyan gazdaságossá teszi áramfogyasztását, hogy használata folyamán bőven megtérül a lámpa ára.

JÓL JÁR
TUNGSRAM
DUPLASPIRÁLLÁMPÁVAL

Ex Bibl. Civ. Budapesti-

XV. évfolyam 3. szám

Budapest, 1937. január 23.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Fővárosi Nyilvános Könyvtár
I., Reviczky-u. 1.

A fekete kabát

Kiss Endre dr., Kecskemét városának érdemes polgármestere, abból az alkalomból, hogy tizenegy állást tölt be a közeljövőben a városi közgyűlés, rendeletben tudatta a városi tisztviselőkkel, hogy fegyelmi felelősség terhe mellett megtiltja a törvényhatósági bizottsági tagok látogatását. A tizenegy állásra ugyanis — kecskeméti hiradás szerint — hetvenkét pályázat érkezett és már túlzottan elharapódzott a korteskedés. A kecskeméti polgármester rendelete hir szerint úgy a tisztviselők, mint a városatyák körében megelégedést keltett.

A budapesti városházán is elkelne a kecskeméti rendelet, mert itt is sok a panasz úgy a tisztviselők, mint a városatyák körében, hogy túlteng a hivatalt-kereső fekete kabát: a kinevezésre, vagy előléptetésre váró tisztviselők rohama azoknál, akik a kinevezést, vagy megválasztást intézik, vagy megfelelő összeköttetéssel vagy hatással rendelkeznek az arra illetékes fórumra. Egy ideiglenes hivatalnoki átminősítésért legalább három protekciós levél fut be a polgármesterhez és ha egy feleselő fürdőszolgát el akarnak bocsájtani, másnap levelek és telefonálások özöne zúdul a mitsemsejtő tanácsnokra.

Kétségtelen, hogy a protekcionizmus rákfenéje szerencsétlen munkanélküli korszakunknak és ember legyen a talpán, aki ennek a sokfejű hydrának a csápjait le tudná szelni anélkül, hogy újabb és újabb fejek ki ne nőjenek a régiek helyén. Annál is inkább, mert olyanok a protektorok, akiket sem nyiltan, sem burkoltan nem lehet visszautasitani anélkül, hogy súlyos egyéni sérelem ne essék az illető kegyelmes úron, aki például a házmesterének az unokaöccsét akarja kisegitő pénzbeszedőnek elhelyezni a fővárosi Gázműveknél.

Bizony az excellencek kérését teljesiteni kell, vagy legalábbis levelet irni, hogy ha pillanatnyilag nincs is üresedés a Vízműveknél, de „pártfogoltad" úr vagy úrhölgy elő lesz jegyezve. Mondanunk sem kell, hogy nem csak a fővárosnál vannak ezek a lehetetlen állapotok, ugyanez a helyzet a miniszteriumokban, sőt a nagy magánüzemeknél is. Protekció nélkül nincs felvétel, nincs előmenetel, ha van protekció, akkor nem fontos a tehetség, a kegyelmes urak unokaöccsei akkor is előremennek. Hogy Kecskeméten mi lesz a helyzet a szigorú polgármesteri rendelet után, az bizonyos: a protekció tovább is dűhöngeni fog, más formában, de kiirthatatlanul. Végeredményben Szendy polgármesternek nem is érdemes a kecskeméti példát követnie, annál kevésbé, mert erre vonatkozóan évről-évre megjelenik a polgármester intő rendelete, amelyet azonban — soha senki nem vesz figyelembe . . .

A székesfőváros törvényhatósági autonómiája

— Egy ujságcikk margójára —

Irta: Szőke Gyula dr.

„Amit Budapest polgármestere kimond, annak úgy kell lennie, annak úgy kell történnie." (Az Uj Budapest multheti számának vezércikkéből.)

Félelmes egy parancs volna, ha úgy volna. Szerencse, hogy nincs úgy, és sem a polgármester, sem az ujságíró nem gondolja úgy.

A mai kor divatja a vérözön és a gazdasági pusztulás után a lelki és erkölcsi megújhódás előtt és helyett a gazdasági talpraállás és fellendülés hiányában alkotmányos vitákat kezdeni és mindenütt szerte a világon az alkotmányos élet hibáit keresgélve, ebben megtalálni a rombolás bűnbakját és keresni az újraéledés feltételeit.

Folyton demokráciáról, népfrontról és a legelképzelhetetlenebb és legérthetetlenebb népuralmakról beszélnek és ugyanakkor diktatúráról álmodoznak.

A népfelségért harcolnak és ugyanakkor diktatúrát felállítanak. Az alkotmányt védik, de szinte senki sem tudja, hogy melyiket: a régit, amely szerintük túlélte magát, vagy az újat, amelyet a nép nevében alkot a diktátor és amelyből megvalósul a cím, hogy e mögött az autokrata kormányzattal minden alkotmányosság nélkül annak titkos félretételével, vagy nyilt megtagadásával egy ember uralkodjék, aki képesnek tartja, vagy mások tartják őt képesnek arra, hogy a bajból országát kivezesse.

És megkezdődnek az erkölcsi és gazdasági bajok mellett az alkotmányi nézeteltérések, pártok és csoportok keletkeznek, amelyek mind valami újabb, jobb orvosságot vélnek kitalálni, azt mindjárt hirdetik is anélkül, hogy önmaguk értenék, hogy mi az és tudnák, hogy mire jó. Amint mindinkább meggyőződünk arról, hogy erkölcsi megújhódás nem lehet a keresztény szeretet és krisztusi igazságok érvényesülése nélkül, amint mindinkább látjuk, hogy gazdasági újjáébredést nem hoz az államok egymásközötti cserekereskedése, még a bankok, kartelek és nagyvállalkozók korlátlan uralma mellett sem, hanem szintén

vissza kell térnünk a gazdasági diktatúra helyett a valódi, az egész nemzetet egyformán átfogó és annak legkisebb tagját is egyformán támogató polgári gazdasági életre, épen úgy az alkotmányos élet is nem a formákon alapszik,

hanem a néplélekből ezer év óta kisarjadzott és élő törvényeken nyugvó népképviselet és törvényhatósági és községi szervezet lehet az egyetlen mindenkit megértő és mindenkit támogató rendszer, melynek feje a szentkoronával díszített király és tagja az ország minden polgára, úgy, amint azt mai elesettségünkben legfőbb vezetőnk, az ország kormányzója, követi és gyakorolja.

Ha a polgármester akaratát is igy gondolja el az ujságírói fantázia olyannak, amelynek meg kell történnie, úgy az alkotmány védelmében egyetértünk és egyetértünk a jövő szolgálatában is. Ha a polgármester az élő törvényt alkalmazza minden cselekedetében és nem akar mást, mint a törvény uralmát a törvényhatóság életében és minden munkájában érvényesíteni és ezzel a közjót szolgálni, úgy

a polgármester a székesfőváros törvényhatóságának vezetője, az autonómia első alkalmazottja és legfőbb őre, aki ezzel az akarattal a törvényhatósági életet, a törvényhatósági bizottság akaratát képviseli és szolgálja.

És ha a polgármester sohasem téved sem a törvény alkalmazásában, sem a közjó megítélésében, úgy legyen meg mindig az ő akarata. Ámde ki meri vitatni, hogy a polgármester csalatkozhatatlan? Bizonyára maga a polgármester a legelső, aki bevallja, hogy ő is minden igyekezete, szorgalma, törekvése és munkája ellenére gyarló ember, aki életével, tapasztalataival, meglátásával és egész munkájával igyekszik első lenni a kötelességteljesítésben és a közület szolgálatában, de nem vindikálja magának a tűzön vizen keresztül érvényesülő egy-akarat rendszer érvényesítését a főváros életében, mert akkor már nem autónómiáról és nem alkotmányos életről beszélhetünk, hanem arról *a kétes értékű diktatórikus felfogásról*, amely többkevesebb szenvedésen keresztül végeredményben sohasem a közület boldogulására, hanem a széthúzásra és nézeteltérésekre vezetett.

De ilyen mindenáron érvényesülni akaró polgármesteri akaratról nem is lehet szó. A mi alkotmányos életünkben a törvényhatóság akaratát a közgyűlés fejezi ki és ennek az akaratnak a végrehajtója a polgármester.

Látszat-autonómia tehát az, ahol a közgyűlés helyett a polgármester akar, amint természetesen látszat-autonómia volna az is, ha a közgyűlés helyett egy párt, vagy egy pártvezér diktálná a közgyűlés akaratát.

A polgármester javaslatot tett a közgyűlésnek, melynek tagjai alaposan tanulmányozván az előterjesztést, foglaltak azzal szemben állást; vagy helyeselik azt, vagy visszautasítják, vagy esetleg kiegészitik és pótolják azt.

A vita, a kapacitálás, a tanácskozás, sőt a szavazás sem bizalmi kérdés a polgármesterrel szemben, ha a javaslat nem irányul kifejezetten az ő személyére vagy működésére.

Természetesen a polgármester a legjobb tudomása és lelkiismerete szerint teszi meg a javaslatait és ugyanúgy fel kell tételezni a törvényhatósági bizottság tagjairól ugyanazt az ügybúzgóságot és törekvést. A kettőt azonban egymással szembeállítani és azt mondani, hogy a polgármester javaslata kimondott szó és annak kell történnie, a polgármester szembeállítása a törvényhatósági bizottsággal, amely ha ideig-óráig elfogadja, vagy eltűri is ezt a mottót, az kormányzati törekvés nem lehet és nem is érvényesülhet állandóan. Nem egyes esetről beszélek. Amint a multban, úgy a jövőben sem

egy-egy határozat vagy javaslat dönti el az alkotmányos gondolkodás és törekvés érvényesülését, hanem az az állandó eredmény, amely a javaslatokban és a mindennapi munkában megnyilvánul.

Mert amint a multban nem egy esetben a közgyűlés tévedett és ezen téve-

dés a polgárságnak nagy áldozatába került, ugyanúgy nem egyszer a polgármester is tévedett és ezt a tévedést éppenúgy a főváros is megsínylette. Ki meri azt állítani előre, hogy ő nem tévedhet? A legjobb szándékú törekvést is az eredmény igazolja. És amikor az ujságíró tolla egy közgyűlési siker alkalmából a polgármesternek fölajánlja a jövőre a diktatórikus hatalmat, helyes volna előbb „a győzelem" eredményét bevárni, mintsem a közgyűlési módosult szavazatok számából azt a kormányzati erőt megénekelni, amely a törvényhatóság szabadsága helyett a közgyűlés hatalmának a megsemmisítését látja érvényesülni.

Mi a polgármester győzelmét nem ilyennek látjuk, de ő sem ilyennek látja.

Az eseti sikerek búzdítólag hatnak a további munkára, az erős ellenérvek biztatnak a még nagyobb megfontolására és a jó viták összehoznak egymás véleményének a tiszteletbentartására, az együttes munkára, a törvénynek és a közjónak egyaránt való közös szolgálatára.

Ez az együttes munka az igazi autonómia! Ez a megértés a főváros boldogítása, ez a megfontolás a helyes eljárás titka és ez az együttes munka vezethet arra az igazi sikerre, amelynek a nyomában nem a parancs és nem az „így akarom" jár, hanem a lelki felemelkedettség, az alkotmány tisztelete és a gazdasági megújhódás, amelyekért egyaránt dolgozunk!

Villamos világitási-,
erőátviteli-, csengőjelző-, távbeszélő- és rádióberendezések.
Elektromos háztartási tüzhelyek.
THERMOLUX kft.
Budapest, VIII., Práter-utca 6.
Telefon: 1-383-38.

Budapesti figurák
Irja: Horváth János

A polgár vadászni megy...

— Nagyon, nagyon sápadt. Többet kell a szabadban tartózkodnia, tessék hegyet, völgyet járni. Főleg sokat gyalogolni!

Az orvosok mind gyakrabban ajánlják a sápadt arcu pestieknek, a vissza a természethez receptet.

... A recept nyomán a pesti polgárok egy része vasárnaponként öltönyt cserél. Fantasztikus összeállítású vadászruhát ölt a polgár magára, zsákot köt a hátára, puskát akaszt a vállára, ormótlan cipőt húz a lábára és Bőrharisnyát és Winnetout, a nagy indiánfőnököket is megszégyenítő patronövekkel felszerelve özönli el a drága pénzen bérelt vadászterületeket.

A kiözönlésből még nincs baj, mert az özönlés csak bevételi pluszt jelent a vasútnak, a helyiérdekünek és a taxiiparnak. És bármennyire is haragszik Eckhardt Tibor Kozma Miklósra: a belügyminiszter mégsem adhat ki a fantasztikus vadászegyenruha viselése ellen megrendítő szövegezésű betiltó rendeletet... Elvégre vadászni minden ember olyan ruhában jár, amilyent alkalmasnak tart. Az ilyen ruha nem szeméremsértő, csak szemetsértő és ha valaki a hatvanadik éve felé megbolondul és metsző északi szélben csupasz térdekkel négy kilós bakkancsokban, jódlista térdnadrágban, amely még a shortnál is rövidebb, megy a magyar tarlóra, hogy ijesztgesse a nyul urakat és hölgyeket, nem képezhet — kihágást.

... Eddig tehát nincsen semmi baj! A baj csak ott kezdődik, ha a régi vadászokkal elegyedve a fantasztikus ruhások együtt tartanak körvadászatokat és az igen eredményes.

Ebben az esetben — kezdődik a baj. A vadászzsákmányból, bár a jódlisshortos egész nap csak lyukakat lőtt a levegőbe, ép úgy részesedik, mint aki eltrafálgatta a nyulakat. A jódlisshortos még szerényen veszi át a reá eső kvótát, a hat-nyolc dicstelen halált halt nyulat, de hazafelé tértében és minél inkább közeledik lakása felé, annál dicsőségesebb ábrázatot vált. Kihuzza magát és mind jobban megerősödik benne a „nagy vadász" öntudata. Odafejlődik az érzése, hogy milyen jó volna most a taxiban átöltözni. Dianának, a vadászat istennőjének lenge ruhájába. De ez mégsem megy a szőrös mellezete miatt. Elvégre ki látott szőrösmellű Dianát?

— Ide nézz! — Vágja ki büszkén a néki ajtót nyitó és bámuló feleségének, amikor elébe teríti a nyolc nyulat.

— Egyet megeszünk! Egyet küldünk a Stefi bácsinak, egyet a Lucurkának, egyet a Sári néninek, egyet ennek, egyet amannak! Közben gyermekei szájtátva bámulják a zsákmányt és hallgatják édes apjuk rendelkezését.

— Mesélje el apa, hogy vadászta le a nyulakat?

— Hogyaaan? Büszkén körülnéz, lábát ráteszi a legközelebb eső nyulra és megindul a mese, mese, mess kenyeret!

A meséről köteteket lehetne irni, de ezt nem teszem, maradjon meg mindenkinek a vadászdicsősége. Ámen.

Hézagpótló ujitás!
Van kisüveg Igmándi keserüvíz is 2—3-szori használatra 56 fillér
Kérjen mindenütt kisüveg keserüvizet

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

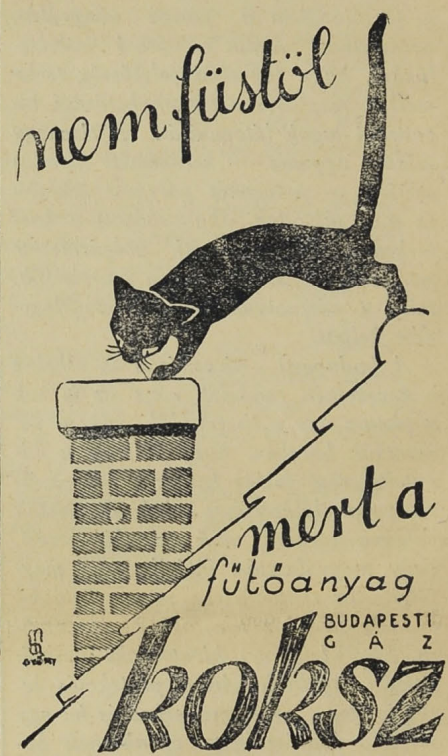

VÁROSHÁZI NOTESZ

SZERDÁN REGGEL INDULT el Münchenbe Szendy polgármester, felesége, továbbá Salamon és Bódy tanácsnokok kiséretében, hogy résztvegyen az ott rendezett budapesti bálon, még pedig a főváros hivatalos képviseletében. Tekintettel a két világváros között fennálló baráti kapcsolatokra, nem kétséges, hogy a magyar főváros polgármesterét azzal a szeretettel és tisztelettel fogadják Münchenben, ami Szendy Károlynak úgy hivatali állásánál fogva, de személyileg is kijár. Az eddigi tervek szerint a polgármester kiséretével vasárnap este érkezik vissza Budapestre.

*

EGYELŐRE GYŐZTEK AZOK, kik nem akarnak azonnal nyugalomba menni — és igy a jövő hét szerdáján mindössze egy tanácsnokot választ a székesfőváros törvényhatósága. Az összes illetékes tényezők megegyeztek abban, hogy az új tanácsnok Horony-Pálfi Aurél dr., főjegyző lesz, aki jelenleg a főpolgármesteri hivatalt vezeti.

A kiválóan képzett, szeretetreméltó, elegáns megjelenésű Horony-Pálfi Aurél dr.-ról kevesen tudják, hogy fia Harasztthy Herminnek, a Vígszínház kiváló, több mint tizenöt esztendeje elhalt művésznőjének. A főjegyző úr édesapja is színművész volt, hosszú ideig a legkiválóbb szerepeket játszotta a Nemzeti Szinház színpadán. Furcsa játéka a véletlennek, hogy a színész-házaspár egyetlen fia komoly közigazgatási tisztviselői pályára ment, amelyen a hosszú várakozás után csak most kerül majd a régen megérdemelt tanácsnoki pozicióba.

Eldöntött dolog az is, hogy Horony-Pálfi Aurél dr. a szociálpolitikai ügyosztályt fogja átvenni, amelynek vezető állása Schuler Dezső dr-nak alpolgármesterré történt megválasztásával üresedett meg. Horony-Pálfi Aurél dr. első munkatársa a szociálpolitikai ügyosztályban Bärtl Tivadar főjegyző lesz, akinek eddig névtelen, de kiváló és nagyszorgalmú munkásságához fűződnek Budapest közjótékonysági szolgálatának legszebb alkotásai.

Minden remény megvan azonban arra, hogy a kitűnő Horony-Pálfi Aurél dr. és a nem kevésbé kitűnő Bärtl Tivadar nem sokáig maradnak együtt a szociálpolitikai ügyosztályban. Nem pedig azért, mert Bärtl Tivadarnak minden reménysége megvan arra, hogy a legközelebbi jövőben ő is megkapja a tanácsnoki sorzsit. Már pedig két dudás könnyebben megfér egy csárdában, mint két tanácsnok egy ügyosztályban. Vagyis: rövidesen vagy Horony-Pálfinak, vagy Bärtl Tivadarnak ott kell majd hagynia a szociálpolitikai ügyosztályt.

*

ILY KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT természetes, hogy amint új főpolgármestere lesz a fővárosnak, új vezetőt is fog kapni a tanácsnokká választandó Horony-Pálfi Aurél dr. helyett a főpolgármesteri hivatal. A városházán sokat beszélnek arról, hogy Csanády Gusztáv dr. tanácsi főjegyző kerül vissza a főpolgármesteri hivatal élére. Csanády jelenleg a közlekedési és iparügyi ügyosztály ipari alosztályát vezeti, nagy készséggel, tudással és szorgalommal, ő azonban annyira hozzá van nőve a főpolgármesteri hivatalhoz annyira ismeri ennek a hivatalnak minden csinyját-binját, hogy alkalmasabb személyiségre nem is terelődhetne az új főpolgármester figyelme, mint a kitűnő Csanády Gusztávra.

Csanády Gusztáv várható áthelyezésétől függetlenül a közeli napokban több feltünést keltő elhelyezés lesz a főpolgármesteri hivatalból.

*

KI NE ISMERNÉ LEDERMANN MÓRT, a milliómos posztóst, aki vagyona révén akkor is tagja lenne a főváros törvényhatósági bizottságának, ha még virágozna a virilizmus. Virilizmus azonban nincsen, és igy szegény Ledermann csak egyszerű örökös tagja a főváros törvényhatósági bizottságának. Vele kapcsolatban idéznünk kell az 1930-as fővárosi törvényt, amely szerint örökös tagja a közgyűlésnek a közélet terén érdemeket szerzett fővárosi polgárok sorából választott polgár lehet. Ilyen közéleti érdemeket szerzett férfiú Ledermann, akivel a mai kormánypárt elődje: az Egységes Polgári Párt ajándékozta meg a fővárosi közéletet.

Erről a Ledermannról, aki talán még soha fel nem szólalt a főváros közgyűlésén, akinek városatyai működése abban merül ki, hogy hüvelykujjait laza előkelőséggel mellényzsebébe akasztva sétál a büffébe, irja kiváló laptársunkban, a Pénzvilágban, Balassa József:

„A dolog úgy kezdődött, hogy Ledermann egy szép napon felébredt és gondolkodni kezdett.

Mire gondol Ledermann, ha felébred? Nyilván önmagára.

Ledermannak tehát eszébe jutott, hogy az idő mulik.

Ledermannak tehát az is eszébe jutott, hogy ő az OKISZ elnöke.

Ez az OKISZ, benne az „I"-vel, azt jelenti, hogy Országos Iparosok és Kereskedők Szövetsége. Vagy valami ilyesmit. Ki ismeri ki magát ezekben?

Ledermann.

Ledermann tehát össze is kapcsolta a két dolgot. Ha az idő mulik és ő az OKISZ elnöke, akkor neki tennie kell valamit az idő ellen és az OKISZ mellett.

Viszont: ha az ember tesz valamit, akkor a más pénzén tegye.

Ledermann tehát nekiállott és ira-

A pedagógus szerepe a bolsevizmus elleni küzdelemben

Huszár Károly előadása a Keresztény Tanügyi Bizottságban

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Valahányszor ellátogatunk a Keresztény Tanügyi Bizottság összejövetelére, mindig bizonyságát találjuk annak a hatalmas munkának, amit a Bizottság a pedagógusok egyeteme érdekében — élén Bednárz Róbert prelátussal kifejt. Ezt a hatalmas munkát értékeli az a nagy tábor is, mely szorgalmasan vesz részt az üléseken, mert tudja, hogy a Bizottságnak általános pedagógiai érdekeken túl, a szociális viszonyok javítása, a nemzeti érdekek megvédése, más államokkal való kultúrális viszony kimélyítése stb. a célja. A kiválóbbnálkiválóbb előadások pedig az önmüvelődés elsörangú segítői.

A kiváló előadások közül is a legméltóbb helyet biztosítja magának Huszár Károly v. miniszterelnök előadása, nemcsak illusztris személyével, hanem előadásának tartalmával is. Nem csoda ha erre az alkalomra, még a mi szemünknek is szokatlan hatalmas hallgatóság zsúfolásig megtöltötte a párt helyiségeit, úgy hogy az bizony szüknek bizonyult. Ott voltak: Felkay Ferenc tanügyi tanácsnok, gr. Zichy Ernő felsőházi tag, Toperczer Ákosné országgyülési képviselő, K. Császár Ferenc, Kasics Margit törvényhatósági bizottsági tagok, Urbányi C. József ügyv. elnök, Palócz András dr. Vitál Ödön, Szödy Szilárd, Ekamp Nándor, Jánossy Imre szakfelügyelők, Gáspár Pál dr. a Rákócziánum igazgatója, Laurentzy Vilmos egyet. tanár, Párkányi Norbert, vitéz Korompay Károly liceumi igazgatók, Pirovszky Lajos, Békássy Károly, Fallenbüchl Tivadar, Reischl-Rév Sándor, Varga Károly, Ruttner Gyula, Ujlaky Gyula, Reiter József, Haán Győző, Zadubánszky Irén, Fekete Géza, Masson Izabella, Castiglione László, Göndör Sándor dr., Semter Károly, Havas Mihály, vitéz Kelemen Ferenc, Jáger Péter, Józsa Rezső, Kiss Gyula, vitéz Morvay Gyula, Schaller Sándorné dr.-né, Mindszenthy Boldizsár, Néder István, Sárossy János, Varga Jenő, Vándory Dezső, Zeöke Gergely igazgatók, Remsey Győző főtitkár, Novák András titkár, dl Sandri Károly főpénztáros, Puskás Sándor stb.

Bednárz Róbert

melegen köszöntötte a megjelenteket, élén Huszár Károllyal, aki szintén a pedagógusok köréből emelkedett az ország egyik legnagyobb közjogi méltóságába s így elsősoban ő képes a mai problémákat megvilágítani. Üdvözölte Felkayt, aki mai megjelenésével is bizonyságát adta, hogy értékeli a Bizottság áldozatkész munkásságát. Bejelentette, hogy a szokásos Magyar Esténket 23-án tartjuk meg a Budai Vigadóban, amelyre már minden előkészület megtörtént s így remény van arra, hogy ennek fényével is gazdagítani fogjuk szokásos seregszemlénket. Beszámolt a husvéti római tanulmányút, valamint az osztrák pedagógusok pünkösdi fogadtatásának előkészületeiről is, majd felkérte Huszár Károlyt előadásának megtartására.

Huszár Károly

a mindvégig élvezetes és alapos elmeéllel tartott előadásában kiemelte, hogy a kommunizmus a világháború hagyatéka, sőt hullámja, amely a maga büzös illatával ma már megfertözi az egész világot. A cárizmus bukásával egyszerüen lefejezték a társadalmat, kiirtották mindazokat, akiken a történelmi Oroszország nyugodott. Megszünt a törvények uralma, hogy a helyébe lépő csőcselék elpusztítson mindent s csak alig akad olyan terület, ahol kultúrértékeket megmentettek volna. Az egyházak a legnagyobb üldözésnek vannak kitéve, például törvény van arra, hogy orthodox pap gyermeke csak fizikai munkás lehet, egyházi énekek énekléséért minden alkalommal díjat kell fizetni. A templomok egy részét felperzselték, a másik részét színházzá, mozivá alakították át, a megmaradt kis részét pedig kötelezték, hogy egy éven belül restauráltassák, amihez a nyersanyag kiadását megtagadták.

Semmiféle politikai, társadalmi vagy szellemi eszmeáramlat, így a kommunizmus sem nélkülözheti az ifjúság nevelésének szempontjait. Csakhogy a kommunista nevelés célja a szellemi erők elsekélyesítése és a lelkiismeretlenség elsajátíttatása a tömegben. Hiszen maga Lenin mondotta: „Nem használhatok olyanokat, akik reszketnek a lelkiismeretüktől, csak azokat, akik minden kegyetlenségre hajlamosak.“ Nem csoda, ha a szovjet iskoláiban a szellemi élet teljes csődje következett be. A nevelés egyedüli célja a szovjetbirodalmat vakon szolgáló gépember, hogy a népbiztosok vezérkarának korlátlan uralmát biztosítsa, minden elképzelhető eszközzel. Ez a célkitüzésük azonban nemcsak a nép- és középiskolákban érvényesül, hanem az iskolánkívüli népmüvelésnél is. Az Isten és hazaszeretet helyett az osztálygyülöletet, a bünözési vágyat és szenvedélyt hirdetik. A gyermeket a szülő és a tanítók ellen izgatják s a „bizalmi rendszer“ következménye, hogy a tanítónak börtön vagy Szibéria az osztályrésze.

Természetes következménye volt ennek, hogy a régi tanítóságnak mintegy 50%-a hagyta ott pályáját, hogy helyükbe minden képesítés nélküli, igen sokszor irástudatlan pártagitátor kerüljön. A végcél világos: olyan állapotot teremteni, hogy ne lehessen többé a bolsevizmus előtti helyzetre visszatérni. Ezekből is megállapítható, hogy 20 éves uralmuk után pedagógiájuk teljesen csődöt mondott. Az iskolák feletti főfelügyeleti jogot a munkástanács vette át.

Ha ezeket az adatokat végiggondoljuk, rá kell jönnünk, hogy Oroszországban egy új világháború előkészítése folyik. A Szovjet minden alkalmat megragad, hogy megosztást, ellentétet szitson az egyes államokban. Rajtunk áll, hogy ez ne következzék be. Mindannak, amit ők csinálnak, az ellenkezőjét kell csinálnunk. Nekünk a pozitiv szociális programból meg kell valósítani mindent, hogy a tömeg megnyugodjék, a kapitalizmus túlnövéseit le kell köszörülnünk és minden elemet, amely a társadalomban tisztességes, becsületes, józan és nyugodt, egy kévébe kössük, hogy minden erőt koncentrálhassunk a gonosztevők tömege ellen. Ennek a munkának már az iskolában kell kezdődnie, amikor a lelkeket vértezzük fel a mindent leromboló törekvés ellen. De a parancsoló szükségesség is úgy kívánja, hogy a szakadékot, ami az intelligencia és a nép között megvan, megszüntessük. A kommunizmust nem lehet legyőzni mással, mint a polgári erények istápolásával és azzal, hogy mindenre elszántságukkal szembenézünk. Minden országnak olyan lesz a sorsa, amilyen lesz az állam vezetőinek, az iskolának és papságnak ereje és viselkedése.

Szünni nem akaró éljenzés és taps közben fejezte be Huszár Károly előadását, amiért Bednárz Róbert mondott meleghangú köszönetet.

tott egy beadványt az illetékes minisztériumhoz, hogy biztosítani kell a kereskedőket az öregség ellen.

Mégpedig hogyan?

Talán a biztosítók útján?

Dehogy! Ledermann nem akart pótBIOSZ lenni. Ledermann ennél bölcsebbet találtak ki. Kitalálta, hogy csinál egy egészen új biztosítót. OKISZ, vagy IKOSZ, vagy valami ilyen biztosítót.

Még pedig bombabiztosan. Már mint a bevételek bombabiztosításával.

Ennélfogva Ledermann azt kérte, hogy a kamarai tagilletéket emeljék fel egy százalékkal és ezt az egy százalékot adják oda neki, már mint a biztosítójának.

Csakhogy baj történt.

A baj ott kezdődött, hogy Éber Antal remekül tud számolni. Egyáltalán ez az Éber sok mindent remekül tud.

Éber tehát fejből kiszámolta, hogy Ledermannék sok díjat kapnának, de ebből csak néhány kereskedő öregségi ellátására jutna. Ahoz, hogy a kereskedőket mind lehessen öregség ellen biztosítani, kevés lenne még tíz százalékkal megnőtt kamarai illeték is. viszont az egy százalékból csak néhány öreget lehetne ellátni.

A kereskedők tehát többet fizetnének és boldog öregkoruk nem volna belőle.

A kamara tehát elutasította a tervet, mint a pinty. Nem emelte fel a kamarai díjakat és Ledermannak valami újat kellene kitalálni.

Például kitalálhatja Ledermann, hogy maga tesz alapítványt, mondjuk tíz kereskedő öregkori ellátására és ezzel példát ad.

Ledermann azonban nem akar példát adni. Sem példát, sem pénzt.

Ledermann inkább ötleteket ad.

Először is azért, mert azok nem kerülnek neki semmibe.

Másodszor meg azért, mert nem is érnek semmit.

Alapjában nem is érthető, hogy minek gondolkodik Ledermann, amikor felébred.

Már csak azért is, mert úgy látszik, Éber már álmában kitalálja az ellenkezőjét annak, amit Ledermann ébren kieszel.

Szörnyű világ ez a mai!

És ezt nevezik boldog öregkornak . . .“

*

AZ EGYIK BUDAI VENDÉGLŐ különtermében Rózsás Pál székesfővárosi műszaki főtanácsost, a II. ker. elöljáróság mérnöki hivatalának kiváló vezetőjét meleg ünneplésben részesítette a kerület polgársága, előléptetése alkalmából. Az ünnepelt tiszteletére rendezett száz teritékes vacsorán a megjelentek osztatlan elismeréssel adóztak a kerület kiváló műszaki vezetőjének, akinek elismert szaktudása és mindenkin segíteni akaró munkája jelentékenyen előmozdította a kerület nagyarányú fejlődését.

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DISZE!

ETERNA
BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal
E szelvény 10% engedményre jogosit

Walter Vilmos nyug. detektiv főfelügyelő bizalmi csoportok volt vezetőjének sikereiről ismert magánkutatója legmodernebb magányomozási technikával diszkréten nyomoz, megfigyel!
IV. Váci u. 41/a. Telefon: 1-835-49.

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

LIFT
HANDLOVITS ÉS HORVÁTH
FELVONÓ-IPAR
Mindennemü felvonót gyárt, javit és karbantart
BUDAPEST, VIII., Futó-u. 8/b. Telefon: I-409-92.

Budapest-környék problémája

Éles harc a közigazgatási jog és a városrendezési technika között

Irta: **Pirovits Aladár** székesfővárosi ny. műszaki főtanácsos.

Közigazgatásunk jogászpolitikusai állandóan, egyszersmind azonban érthetetlenül is, mert merőben egyoldaluan vitatják a főváros környékének rendezésére tartozó problémáját, főleg pedig a *Nagy-Budapest* fogalommal való vonatkozásban. A kifejezésre juttatott eddigi fogalmak feltünően zavarosak, olyannyira, hogy tudományos vitáról ezidő szerint még csak szó sem lehet, hanem csupán azoknak az olyannyira érthetetlenül téves fogalmaknak tisztázásáról, melyek a probléma tárgykörébe tartoznak. Ezekkel szemben azonban annál élesebb a harc, mely a városépítő mérnök, és a közigazgatás erdekeltségét képviselő jogász között oly küzdelemteljesen folyik.

Fenti megállapításainkban foglaltakhoz konkrét nyilatkozatokat sorolunk fel. *Egyed* István dr.-nak, a m. kir. József nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetemen a közigazgatási jog tanárának *„Budapest környékének közigazgatási rendezése“* cimü, legújabban megjelent tanulmányában ezt olvashatjuk: *„Budapesten 1910 óta a szaporodás erősen megcsökken, még pedig a természetes szaporodás majdnem teljesen elmarad, némely időszakban egyenesen fogyás van, de a bevándorlás is feltünően alább hagy; 20 év alatt nem sokkal haladja meg a 100.000-et. Ez azt mutatja, hogy Budapest jelenlegi területe bizonyos telítettségi fokot ért el, — kb. 5000 embert négyzetkilométerenként, — amelyen túl való erősebb fejlődés már csak a határok kitolása esetében valószinü.“*

Hogy lehet itt telitettségről még csak beszélni is, mikor Budapest 20.000 hektár területén egy millió a lakosság száma, — Párizs csak 8.700 hektár területén három millió; amikor tehát a fenti 5.000 lélekhez képest Páris telitettsége (népsürüsége) 53.000 lélek, — Londoné 24.700! A háború előtt Berlinnek közel két millió volt a népessége; a népsürüsége pedig km²-ként 32.500! Kissé furcsa dolog szerzőnktől a km²-ben való számítás, mikor a nemzetközileg elfogadott rend, városok területét hektárokban számítani.

Egy másik példa: *Karay-Krakker* Kálmán, Pestmegye volt főispánja szerint *Budapest-környék rendezésére nincs más megoldás, mint Nagy-Budapest!* Csakhogy (horribile dictu!) ettől a főváros irtózik! Hát vajjon tehet mást a főváros, — hacsak nem akar öngyilkosságot jelentő várospolitikát követni, — mint irtózni?

Harmadik példa: *Preszly* Elemér, Pestvármegye jelenlegi főispánja egyik szakfolyóiratban ezt a nyilatkozatot tette: *A pestkörnyéki városok jogviszonyait sürgősen rendezni kell! Nincs* megmondva kivel, csupán sejteni lehet, hogy a fővárossal szemben. Azt kell azonban itt kérdeznünk, vajjon létezik a főváros és környéke között jogviszony? Ha igen, akkor hol és miben van szentesítve ez a viszony?

A felsorolt példák elég érthetően megmondják, hogy most még ne legyen szó arról, miképpen rendeztessék Budapest környéke, hanem csupán az egymással oly élesen ütköző felfogások között az igazság deríttessék ki.

A közigazgatás jogászpolitikusai szerint Budapest környékére nézve az újjáalakítás körül figyelembe jövő főelvek a következő három tételben foglalhatók össze: 1. *Pestkörnyéknek Budapesttel egységes közigazgatási szervezetre van szüksége.* 2. *A vármegyei keret immár többé nem alkalmas Pestkörnyék igazgatása céljaira.* 3. *Pestkörnyéknek Budapesttel közösen elintézendő ügyei is vannak. Egyed* István dr.-nak elől már ismertetett tanulmányából, mint elvi jelentőségü közigazgatás-jogi ténymegállapítást, kiemeljük a következőket: „A pestmegyei városok és községek immár nemcsak hogy kinőttek a községi törvény által fél évszázad előtt megállapított közigazgatási formák közül, hanem, még megfelelő fejlesztés mellett sem lennének alkalmasak azoknak a közigazgatási igényeknek kielégítésére, amelyek Budapest környékén felmerülnek. Ez az országrész joggal várhatja, hogy a közigazgatás alkalmazkodjék ahhoz a különleges helyzethez, melyet a fővárossal való kapcsolat jellemez. Mert teljes tisztelettel elismerjük a vármegye kormányzati képességét, de mégis kérdés tárgya lehet, hogy ez a felsőbb hatóság megértéssel van-e és lehet-e Budapest környékének különleges érdekeivel szemben arra való tekintettel, vajjon a pestkörnyéki városok életét városi viszonylatban nem befolyásolja-e kedvezőtlenül a túlnyomórészt nem városi jellegü lakosság vármegyéjének felsőbbsége?“

Összefoglalva ezeket a fentieket és az 1—3. pontok alatt ismertetett ténymegállapításokat, — az egészből feltünő módon domborodik ki *Pestkörnyéknek és a fővárosnak egymással szoros kapcsolatbahozatalára való igyekezet, valamint ennek különösen erőltetett hangsúlyozása.* Ez a megállapítás kitünik *Egyed* Istvánnak már idézett következő tényállitásából is: „Budapest környéke joggal várhatja, hogy a közigazgatás alkalmazkodjék ahoz a különleges helyzethez, melyet *a fővárossal való kapcsolat jellemez“*, *Preszly* Elemérnek hasonlóképen már ismertetett abból a nyilatkozatából, ahol hangsúlyozza, hogy Pestkörnyék jogviszo*nyait sürgősen rendeznie kell“*, feltünően kiérezhető az itt szóvá tett irányzat. *A ténybeli igazság pedig a fentiekkel szemben az, hogy Pestkörnyék és Budapest között a valóságban semmiféle egymásrautaltsági (érdekkölcsönösségi), annál kevésbé pedig jogviszony nem áll fenn.* Hogy pedig jogászaink ekkorát tévedhetnek, — ennek oka a feltünő hiányos módon való tájékozottság!

Még egy súlyos észrevételünk a következő: *Sem az Egyed-féle ténymegállapítások, sem pedig az 1—3. pontokban foglaltak semmi, de semmi tekintetben nem vették figyelembe Pestkörnyék rendezésével való vonatkozásban Budapestet, mint konstruktiv várost, óriási kiterjedését, és ezzel kapcsolatban figyelembe jövő topografiai tagozódását, jellegzetes elhelyezkedését a környékbeli városokkal és községekkel szemben és végül a főváros viszonylagos gyér népsürüségét.* Pedig ha ezek a városszerkezeti szempontok nem volnának oly döntően fontosak, — *Kozma Miklós belügyminiszter* nem is tette volna a mult évben, parlamenti beszéde alkalmából, költségvetési expozéjakor, — éppen ezt a pestkörnyéki kérdést tárgyaló nyilatkozatában foglalt következő megállapítást: *Pestkörnyéknek akár mint külön városi (Uj Budapest), akár pedig mint külön vármegyei (Duna-vármegye) törvényhatóságként való elgondolása valóságos földrajzi abszurdum!* Hogy pedig ez az elgondolás valósággal abszurdum is, ezt a főváros óriási területi kiterjedése, és ennek következményei okozzák.

Vagy mit jelentene *Preszly* Elemér első főispánsága korában irt ujságcikkének következő kitétele: *„Én is híve vagyok a Nagy-Budapest gondolatban foglalt reform-eszmének, de semmiesetre sem úgy, hogy a környék olvadjon be Budapest területébe. Mert a főváros úgyis túlnagy, abban a szomszédos községi közületek csak elsorvadnának.*

Ime! Hogy kicsendül ezekből a nyilatkozatokból a városkonstrukciónak döntő fontossága!

Ezek után térjünk át az ismertetett 1—3. pontok oknyomozó bírálatára: Az 1. pontra nézve hangsúlyoznunk kell, hogy Pestkörnyék területén 6 megyei város és 15 község foglal helyet. Ilyen körülmények között egységes közigazgatási szervezet elgondolása valóságos városrendezéstechnikai és közigazgatásjogi képtelenség. Minő fonák helyzet volna ugyanis: *Békásmegyer, Pesthidegkút, Budatétény* stb. községeket Budapesttel egységes közigazgatás alá helyezni! A legnagyobb abszurdum azonban ebben a megoldási rögeszmében az, hogy: *Rákosszentmihály, Cinkota, Sashalom* és *Mátyásföld községeket a tervezet egységes megyei várossá akarja összeolvasztani! Ez már az elgondolás tiszta csődje!* Ami a főelvek 2. pontját illeti, még, ha nem is vonjuk kétségbe az ebben a pontban foglalt tényállításnak helyességét, előzően azonban követeljük, hogy Pestkörnyék igazgatásához a vármegyénél alkalmasabb keret teljesen kialakítva álljon előttünk. Még a logika is azt követeli, hogy csak akkor mondjuk ki a mai helyzet tarthatatlanságát, ha erről bennünket az új javaslat teljesen meggyőzött! Ámde hogyan állunk ebben a tekintetben? Felelet: Teljes bizonytalanságban! Maga *Egyed* István is az említett tanulmányában igy nyilatkozik: *„Hogy mi történjék igazgatásilag Pestvármegyéből ilymódon kikapcsolandó területtel, — errenézve a felfogások elágazók!“* Ennél meggyőzőbb bizonyíték nem is kívánatos, hogy a vármegye helyébe gondolt másféle keret kérdésének tisztátalan voltát kimondják.

Ami végül a 3. pont alatti tényállást illeti, a leghatározottabban tagadjuk, mintha ennek alapján és értelmében csak valamiő reformra is szükség volna. Döntő bizonyíték erre nézve, hogy a főváros az idők során bármilyen közszükségleti alkotást kivánt életre kelteni pestkörnyéki területen, — elkezdve a közel 50 évvel ezelőtt alkotott nagy vízvezetéket *Káposztásmegyeren* és most legújabban folytatva *Szigetmonostoron és Békásmegyeren* stb. — ezeket a technikai alkotásokat minden akadály nélkül megvalósíthatta. Ugyanigy sikerült *Pestszentlőrincen szeméttelepet létesíteni.* De nézzük a legutóbbi műalkotásokat, vajjon nem-e a legsimábban bonyolódik le *a balatoni műút ügye? Vagy a Bécs felé vezető autó-úté?* És vajjon van-e csak valaminő akadálya is annak, hogy *Budaőrsön* megvalósuljon a fővárosi új repülőtér? A pestkörnyéki városok viszont minden akadály nélkül egyezhetnek meg a fővárossal és vehetik igénybe a közműveit, feltéve természetesen, hogy a fővárosnak módjában áll a kérelem teljesítése. Bizonyíték erre, hogy a főváros látja el *Ujpestet és Kispestet* gázzal, *Kispestnek, Pestszenterzsébetnek és Ujpestnek* segítségére van a csatornaszenyvizek eltávolításában. A kibővített vízművet igénybe veheti majd *Rákospalota* stb.

Ha hozzávesszük a közösen elintézendő ügyek közé a főváros és környéke között még függőben levő vámkérdést, valamint a közúti közlekedés tarifa-kérdéseit, itt csupán azt kivánjuk hangsúlyozni, hogy: Ha jelenben a két fél megegyezésre jutni nem képes, akkor bizonyosra vehető, hogy erre nem lesz meg a lehetőség akármilyen reformok után sem, mert ebben a kérdéskomplexumban az autonómia a maga szuverén jogkörében saját bölcs belátása szerint itél. Áldozatokat pedig a méltányosság határán túl a saját jól felfogott érdekében nem hoz, és nem is hozhat.

*

A világháborúban többizben olvashattuk a Höfer-jelentést: *A hadsereg újracsoportosítása vált szükségessé!* Ez az értesítés mindig egy szerencsétlen kimenetelü ütközet után érkezett. A Nagy-Budapest probléma szakirodalmi értékeit is találóan hasonlíthatjuk össze egy szerencsétlen ütközet értékével. *Itt is újracsoportosításra volna szükség, hogy ez a jobb sorsra érdemes probléma új utakon haladjon tovább, és ezuton jusson el a maga megtisztult, igazi formájában megoldáshoz.*

Pospischill Oswald
Budapest, VIII., Baross-utca 69. sz.
Tel. 1-430-71. Telep: VIII., Táncsis-utca 4/a.
Szabadalmazott FAMOSI cserépkályha gyártásai Vállalja épületek berendezését a legjobb poltár agyagból készült saját gyártmányu cserépkályháival. Átalakitásokat és javitásokat a legpontosabban készit. 30 éves cég.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII, Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, XI., Szüret-utca 5-7
Telefon: 1-592-96.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

HIREK

Szerdán tesz esküt Schuler alpolgármester

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros törvényhatósági bizottsága január 27-én, szerdán közgyűlést tart. A közgyülés napirendjén első pontként szerepel Schuler Dezső dr. alpolgármester hivatali eskütétele. Ugyanekkor betöltik az üresedésben lévő jogi minősítésü tanácsnoki állást is.

Napirenden szerepel a polgármester előterjesztése a Segítőalap ügyvitelének ellátásához szükséges új közigazgatási állások tervezése ügyében. Kempelen tanácsnok a Viziváros egy részének szabályozási terve ügyében tesz előterjesztést. A mérnöki kamara a Szalay-utcában nyugdijintézeti és kamarai székház céljára kap ezen a közgyülésen telket a fővárostól, a Székesfővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségében alakult társasház épitő csoport pedig olcsó telket kap a Tass vezér-utcában a fővárostól.

—o—

Fehér galamb száll a falú felett. Nyolc közkedvelt nótáját irta át Murgács Kálmán, kezdő zongoristák részére, nagy hozzáértéssel és gyakorlati tudással, oly ügyesen, hogy azt minden zongorapedagógus használatba kell hogy vegye. Sokat tanul ezeken a könnyű és mégis hangulatos letéteken a növendék. A száraz etüdök mellett ilyen darabok tanításával kap ambiciót a gyerek és kedveli meg hangszerét. Az izlésés kiállitású, igazán hézagpótló füzet minden könyv és zeneműkereskedésben kapható. Ára 1.60 pengő.

8 henger
2.2 liter
60 lóerő
100 P adó
12 lit. fogy.
ez a 937-es kisebbik 8 hengeres
FORD
Tekintse meg!
Hahn Arthur és Társai
VI., Andrássy-ut 10. Telefon: *1-136-19

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbr. 72 éves cég. — Telefon: 1-324 87.

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiek, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Faredőnyjavitást
zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerűen, jótállással legolcsóbban vállalja
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

„ESELGÉ" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

WIHART FERENC
épitész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08.

Ebben az esztendőben nem lesz szinház Budán

Olyan vállalkozó kapja a Budai Szinkör bérletét, aki uj épület felemelésére kötelezi magát

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Sebestyén Géza halálával a Budai Szinkör bérlete a zárlat megszüntetése után jogérvényesen visszaszállt a fővárosra. A főváros közmüvelődési ügyosztálya hónapok óta folytat tárgyalásokat abban az irányban: mi történjen az épülettel? Minden valószinüség amellett szól, hogy végérvényesen lebontják a szép napokat látott szinkört, illetőleg olyan vállalkozó birtokába jut a szinkör bérlete, aki kötelezi magát a lebontásra és új épület felemelésére. A halálraitélt Budai Szinkör ügyében

Németby Károly dr.

tanácsnok a következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:

— A szinkör lebontása most már befejezett dolognak tekinthető és az is elintézett ügy, hogy ezen a nyáron nem lesz előadás a régi Szinkörben. Arra vonatkozóan, hogy mi történjen, kijegecesedett az az álláspont, hogy olyan vállalkozónak kell a bérletet kiadni, aki 20—30 évi bérlet ellenében kötelezi magát a lebontásra, új modern, játszásra télen is alkalmas színházépület felemelésére.

— Ebben az irányban több vállalkozó jelentkezett is, egyelőre szóbeli tárgyalások vannak folyamatban, eddig egyetlen jelentkező adott be terveket és irásbeli ajánlatot. A Budai Szinkör problémáját különben legközelebb szakbizottság elé visszük, ahol abban az irányban is dönteni kell: irjunk-e ki nyilvános versenytárgyalást, vagy pedig közvetlenül juttassuk-e valamelyik kipróbált, tőkeerős jelentkezőnek a bérletet. A magam részéről a nyilvános versenytárgyalástól sok eredményt nem várok, mert azon úgyis csak azok vennének részt, akik már eddig is jelentkeztek.

Vallás és foglalkozás

✡

Hogyan oszlik meg a főváros kereső népessége felekezet szerint?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A multévi fővárosi népszámlálás most közzétett eredménye szerint, amelyeket az Illyefalvi I. Lajos dr. igazgató által szerkesztett Statisztikai Évkönyv Szilveszter napjára megjelent legújabb kötete közöl, a főváros 1,060.431 lakosából 610.265 foglalkozik kereső munkával.

Igen érdekesek a főváros kereső népességének vallás szerinti megoszlására vonatkozó adatok. Vannak, akik még mindig azt hiszik, hogy a vallás nem tesz különbséget a foglalkozási kör megválasztásában. Ezen elmélet szerint a megélhetés, a család eltartásának gondja nem válogat az egyének vallása szerint. Még sincs teljesen igy, minthogy a vallás csak egyik megnyilvánulási jele az egyének faji és földrajzi származásának, kisérője a kedvezőbb, vagy kedvezőtlenebb szociális helyzetnek, ismertető jele az egyes társadalmi rétegek általános müveltségének! Eszerint jut az egyes foglalkozási körökben kisebb-nagyobb szerepe az egyes vallások hiveinek.

Milyen meglepő például az uj fővárosi népszámlálásnak az az eredménye, hogy

a fővárosi kereskedelem és hitelélet, a pénzintézetek és biztositók önálló vállalkozói között 58%-os a zsidók aránya, jóllehet az összes fővárosi kereskedők között csak 18.5 %-kal részesednek.

A fővárosi ügyvédek között is 51%-os a zsidók aránya s az orvosok között még mindig 39%. Még a gyógyszerészek sorában elfoglalt 27%-os arányuk is 50%-kal magasabb, mint az emlitett 18.5%-os átlag.

E három értelmiségi pályán kivül

a fiatalabb zsidóság ma még nagyobb lendülettel igyekszik az ipar és kereskedelem, a gazdasági vállalatok vezető pozicióinak megszállására.

A kereskedelem és hitel tisztviselői között 48%, az ipari tisztviselők között 44%, a kereskedelmi segédszemélyzetben 32%, az önálló iparosok és a bányászat vállakozói között 30% az arányszámuk, de az ipari segédszemélyzet körében már csak 11%-os.

A másik véglet, — ahol t. i. zsidókat a legkisebb számban találunk — a házicselédek, a napszámosok és a közszolgálati altisztek képviselik, de a közigazgatás tisztviselői között is csak 2—3 %-os a részesedésük, a díjnokok és a fegyveres véderő körében csak 1%, a tanitók és tanárok között 9—10%, a részesedésük.

Majdnem pontosan fordított a sorrend a római katolikus valláshoz tartozó keresők gazdasági elhelyezkedése tekintetében. Bár ezek átlagos száma 61%, az összes keresőkhöz viszonyitva,

a kereskedők között csak 30%, az ügyvédek között csak 32, a kereskedelmi tisztviselők között csak 38, az orvosok között csak 39, az ipari tisztviselők között 41% római katolikus vallású.

Ellenben a díjnokoknak és a házi cselédeknek 75%-a, a napszámosoknak 71 %-a, a közszolgálati altisztek, a tanitók és óvónők és a közigazgatási tisztviselők között 70—72 %-os a katolikusok arányszáma.

Az Alföld református vidékeiről bevándorló fővárosi népesség tanultabb elemei főleg az állami tisztviselők között találhatók,

de ezeknél sokkal nagyobb azoknak az elemi iskolai müveltségü reformátusoknak száma, akik mint közhivatali altisztek és szolgák, tanulatlan napszámosok, közlekedési alkalmazottak, cselédek és mezőgazdasági munkások keresik megélhetésüket a fővárosban.

A zsidóság által olyan nagy hajlammal felkarolt és üzött kereskedelem és hitelügy önálló vállalkozói és tisztviselői között átlagos arányszámuknak (12.7%) felét sem foglalják el a reformátusok, az ipari tisztviselők között 8 %, a bányászatnál 10, az önálló iparosok között 11, de az ipari segédszemélyzetben már 13 és fél % a reformátusok arányszáma.

Az ipar és kereskedelem a másik protestáns felekezet fiainál is a legutolsó helyen áll a kenyérkereső pályák között.

A lutheránusok magasabb müveltségükkel leginkább a tanári és gyógyszerészeti pályát és a közigazgatási szolgálatot választják.

A tanitók és orvosok között is 7%-os az arányuk, de az ügyvédek között már pontosan megfelel 5%-os átlagos arányszámuknak.

Ezzel szemben az ipari önállóknak és a segédeknek csak 4.6%-a, az önálló kereskedőknek csak 2.8, a kereskedelmi segédszemélyzetnek 3.7, a kereskedelmi tisztviselőknek 4.8%-a az ágostai evangélikus vallású. Napszámos-sorsra aránylag kevesebben kényszerülnek közülük, de a közszolgálati altisztek, a közlekedési alkalmazottak és a házicselédek munkájából átlagos arányszámuknak megfelelő mértékben ők is kiveszik részüket.

Ilyen különbséget tesz az egyének kereső foglalkozása tekintetében a vallási hovatartozás!

—o—

Egy autó teljesitőképessége, fürgesége és takarékos üzeme a jó szerkezeten kivül attól is függ, milyen a mótorerő és a súly közötti viszony. Mig a legtöbb kisautónál a mótornak lóerejére 35—40 kg cipelnivaló súly jut, addig a Ford Eiffel-tipusú kiskocsinál ez az arány kb. 1:24, vagyis 1 lóerőre csak 24 kg kocsisúly esik. Ebből magyarázható az Eiffel-kocsinak rendkivül takarékos üzeme, nagy fölgyorsulási képessége és következik belőle a mótor nagy kimélése.

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi cimerek
zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39 szám Telefon: 1-891-18.

A régi tipusu pianino elfeledte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.—
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest, VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

Január hó 24-én, 28-án és 31-én délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Küzd a Hegyvidék a viz zónatarifája ellen

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A budai hegyvidéket anyagilag súlyosan érintő és annak további fejlődési lehetőségét megtámadó vizzónatarifa ügyében a budai hegyvidéki társadalmi és kultúrális egyesületek az Ujlaki Hegyvidéki Egyesület kezdeményezésére Hüttl Károly dr. törvényhatósági bizottsági tag elnöklete alatt közös értekezletet tartottak és ezeken az értekezleteken legélesebben állást foglaltak a vizzónatarifa bevezetése ellen.

Az értekezleten részt vettek: a Kozma Jenő dr. elnöklete alatt álló Pasarét, Törökvész és Környéke Egyesület, a Glücksthal Samu dr. vezetése alatt álló Svábhegyi Egyesület, a Friedrich István vezetése alatt álló Svábhegyi Polgári és Közművelődési Kör, a Szabó Imre dr. kúriai bíró vezetése alatt álló Vérhalom és Környéke Egyesület, a vitéz Galánthay-Glock Tivadar országgyülési képviselő vezetése alatt álló Óbudai Hegyvidéki Szövetség, a Lechner Lóránt müegyetemi tanár vezetése alatt álló Budai Hegyvidék Barátainak Egyesülete, az Antalffy Andor miniszteri tanácsos elnöklete alatt álló Orbánhegyi Egyesület, a Vándor Mihály dr. kir. kormányfőtanácsos elnöklete alatt álló Istenhegyi Egyesület, a Szalay Sándor dr. kormányfőtanácsos vezetése alatt álló Sasadi Ingatlantulajdonosok Egyesülete, a Kuncze Géza igazgató elnöklete alatt álló III. kerületi Föld- és Szőllősgazdák Egyesülete, a Harrer Ferenc dr. főrendiházi tag vezetése alatt álló Rózsadomb és Vidéke Egyesület, a Manninger Vilmos dr. egyetemi orvos-professzor vezetése alatt álló Zugligeti Egyesület, valamint számos tekintélyes más budai egyesület képviselői.

Az értekezleteken éles felszólalások hangzottak el a tervezett vizzónatarifa bevezetése ellen. Hüttl Károly dr., Elszász Oszkár dr., Nádas Béla dr., Jankovich Sándor dr., Ágh Róbert, László Zoltán, Antalffy Andor, Török László dr., Szervey György, Vándor Mihály dr., Bresztovszky Ede, Vajda József dr. és mások felszólalásai után határozatilag kimondották a résztvevő egyesületek kiküldöttei, hogy a budai hegyvidéki társadalmi és kultúrális egyesületek egyöntetüen tiltakoznak a budai hegyvidéket sujtó zónatarifa életbeléptetése ellen és az egységes tarifa fenntartását kívánják; a székesfőváros polgármesteréhez előterjesztéssel fordulnak, amelyben részletesen kifejtik azokat a felbecsülhetetlen károkat és következményeket, amelyekkel a zónatarifa az egész budai hegyvidék polgárságát sújtaná. Az egyesületek vezetői küldöttségileg nyujtják át a memorandumot Szendy Károly polgármesternek; felhívják a budai országgyülési képviselőket és törvényhatósági bizottsági tagokat egyenkint és pártkülönbség nélkül ezen mozgalomban való részvételre, valamint felszólítják a többi budai hegyvidéki társadalmi és kultúrális egyesületet csatlakozásra. Egyuttal elhatározták, hogy a Budát érdeklő kérdésekben továbbra is egyöntetüen járnak el.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99.

VÁLLALKOZÁS

A belügyminisztérium bal- és jobbkeze

Az angyalföldi szivattyutelep rém-regényének legujabb fejezete

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az angyalföldi szivattyútelep rémregénye — melynek egyes fejezeteit jól ismerik lapunk olvasói — új felvonáshoz érkezett. A legutóbbi, ez alkalommal zártkörű versenytárgyalás elsőfokú döntése ellen, amely tudvalevően *a Pittel és Brausewetter*, továbbá a *Zsigmondy-cég* közös vállalkozásának akarta a munkát juttatni, a versenytárgyalás valamennyi résztvevője panasszal élt a iparügyi minisztériumhoz. Az iparügyi minisztérium közszállítási osztálya a beérkezett panaszokat átvizsgálta és olyképen döntött, hogy a maga részéről a polgármesteri véghatározat *helybenhagyása mellett foglal állást.*

Az iparügyi miniszterium határozata a forma szerinti döntés végrehajtása céljából átkerült a belügyminisztériumba. A belügyminiszterium, ahelyett, hogy egyszerűen és gyorsan jóváhagyta volna az iparügyi minisztérium szakszerűség szempontjából kétségtelenül hibátlan határozatát, még mindig késlekedik a döntéssel. A főváros illetékes tényezői *szinte naponta* sürgetik a belügyminiszteriumban a végleges döntést, ezt azonban kieszközölni még mindig nem sikerült.

A félmilliós közmunka megkezdése, amely pedig egy közel ötmilliós közmunkának első etapja, *tehát még mindig késik.* Vállalkozói körökben, de a városházán is furcsának tartják, hogy a belügyminiszterium, amely jobb kezével különféle rendeletekkel a közmunkák haladéktalan megkezdése és a közmunka-akták soronkivüli elintézése mellett foglal szigorú rendeletekben állást, balkezével saját maga akadályozza meg ismeretlen bürokratikus okok miatt egy nagyon jelentős közmunka megkezdését.

Mennyibe kerül a magasépitési ügyosztály téli álma?

Az angyalföldi előljárósági épület felépitésére hirdetett versenytárgyalás sulyos fordulata

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Legutóbbi számában megírta az *Uj Budapest*, hogy a főváros magasépítési ügyosztálya nyugodtan alussza a maga téli álmát, és ennek folytán hónapok óta késik az angyalföldi előljáróság alapozási, föld-kőműves és elhelyező munkáinak vállalatba adása. Természetesen senki sem várja el *Wossala* tanácsnok úrtól, hogy egy egyszerű ujságcikk megzavarja az ő nyugalmát, és így semmi csodálkozni való nincs azon, hogy az előljárósági építkezés versenytárgyalási döntése *ezen a héten sem* történt meg.

November 3-án tartották meg a versenytárgyalást, ekkor bontották fel a beérkezett ajánlatokat, amelyekben az ajánlattevők hetvenöt napos döntési határidővel pályáztak a több mint hétszázezer pengőt reprezentáló közmunkára. Ez a hetvenöt nap ennek a hétnek első napjaiban lejárt és így egyetlen pályázó sincs kötelezettségben a fővárossal szemben, hogy a versenytárgyalási ajánlatban megjelölt árakon végezze el az építkezést. Hetvenöt nap nem volt elég a döntésre, viszont ez alatt a hetvenöt nap alatt jelentékenyen megdrágult valamennyi építőanyag. Hogy csak egyetlen példát említsünk: az előljáróság felépítéséhez szükséges téglamennyiség ára ezen idő alatt kerek ötezer pengővel lett drágább.

Nem kétséges, hogy ily körülmények között *túlfizetés lesz a vége* ennek a rosszul sikerült versenytárgyalásnak. Elismerjük, hogy az ajánlatok felbontása óta főképen az építési engedély megszerzésének késedelmes volta miatt történtek bizonyos komplikációk, ezekért a komplikációkért azonban ugyanúgy az ügyosztály felelős, mint azért a körülményért, hogy a versenytárgyalás nem volt kellőképen előkészítve, elhamarkodottan írták ki a versenytárgyalást, amikor fontos problémák még eldöntve nem voltak. *Vizsgálatot kérünk* abban az irányban, ki felelős ezért a hetvenöt napos késedelemért és a versenytárgyalási anyag késedelmes, a versenytárgyalás előtt meg nem történt előkészítéséért.

Jellemző a magasépítési ügyosztályban uralkodó viszonyokra, hogy míg a polgármester feliratot terjeszt a kormány elé az építési anyagok drágulása miatt és azt írja a felterjesztésben, hogy a váratlan áremelés felboríthatja a főváros idei építkezési programját: a magasépítési ügyosztálynak *nem elég hetvenöt nap* egy versenytárgyalás eldöntésére, noha ez a késedelem az építési anyag megdrágulásával és ezzel kapcsolatban a *főváros jelentékeny anyagi károsodásával* jár.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

Uj kiirások

Vízvezeték és csatornakészítési munkákra a X. ker. Bihari-úton létesülő szükséglakásos épület részére. **Határidő: 1937. évi január hó 29-én délelőtt 9—10 óra.**

Öntöttvas csatornázási vasszerelvény szállítására. Határidő: 1937. évi február hó 1-én délelőtt 9—10 óra.

Betonáú szállítására az 1937. évi csatorna fentartási és építési munkálatokhoz. **Határidő: 1937. évi február hó 1-én délelőtt 10 óra.**

1. **Sodrony-, fonat-, válaszfal-, 2. asztalos, üveges és mázoló-, 3. parafakő-, hőszigetelő-, 4. aszfaltlemez, tetőfedési-, 5. bádogos-, 6. ács-, 7. föld-, kőműves-, vasbeton- és elhelyező munkákra,** továbbá **vasgerenda szállítására** az Élelmiszer nagyvásártelepen létesítendő 4 darab raktár építéséhez. **Határidő: 1937. évi február hó 5-én délelőtt 9—10 óra.**

Kövezetjavítási és kisebb új kövező-munkákra a székesfőváros összes közigazgatási kerületei részére. **Határidő: 1937. évi február hó 9-én délelőtt 10 óra.**

Utrendezési munkákra a IX. ker. Üllői-út, Ferenc-körút és gróf Haller-utca közötti szakaszhoz. **Határidő: 1937. évi február hó 12-én délelőtt 10 óra.**

Aszfaltjavítási és kisebb új aszfaltozó munkára a székesfőváros összes közigazgatási kerületei részére. **Határidő: 1937. évi február hó 16-án délelőtt 10 óra.**

Kőanyagok szállítására a székesfőváros útépítő és útkarbantartási munkáihoz. **Határidő: 1937. évi február hó 23-án délelőtt 10 óra.**

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Tel: 1-290-71, 1-189-98 Felelős: Kellner László dr.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek az 1937. év folyamán szükséges mintegy 167.500 kg.

öntöttvas csatornázási vasszerelvény

szállítására.

Az aláírt és megfelelően előkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a polgármesteri II. ügyosztályban IV. ker., Központi városháza, II emelet 284. ajtószám alatt

1937. évi február hó 1. napján délelőtt 9—10 óra között

személyesen, vagy megbizott útján kell benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa utca 20. szám.
Telefon: 30-2-45.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

352

XV. évfolyam 4. szám Budapest, 1937. január 30.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

...könyvtár, Evitzky-u.l.

Schuler

Schuler alpolgármester bemutatkozó beszéde a szerdai közgyűlésen mély benyomást gyakorolt valamennyi várospolitikai pártra. Az új alpolgármester nemes, úri egyénisége maradéktalanul megnyilatkozott őszinte és keresetlen szavaiban. Egy forró és igaz vallomás volt ez a beszéd, emberi dokumentum, a maga bölcs igazságaival túlemelkedve a kérész-életű mán, azt a hatást keltve, amikor a rejtve égett mécses körül megvilágosodik az éjszaka. Gratulálunk ehez a bemutatkozáshoz Schuler Dezsőnek, részünkről szimpátia kísérte a megválasztását, bizakodva és reménységgel tekintünk további működése elé!

A Schuler-beszédből egy a multjára büszkén hivatkozható, a jövendőt illetően „fehérbeborult fejjel, de fiatalos lélekkel" dolgozni akaró közlisztviselő markáns egyénisége bontakozik ki. Az alpolgármesternek külön célkitűzései nem lehetnek: szerényen és tisztességtudóan állapítja meg az új alpolgármester, hogy új munkakörében nem jár külön utakon, fokozottabban és közvetlenebbül, mint eddig, a polgármester segítő keze kíván lenni. A törvényhatósági bizottságnak, a polgármesternek és az önkormányzati szerveknek minden erejével és tudásával rendelkezésére fog állani: akár az autonómia alkotmányának védelméről, akár a hozott határozatok végrehajtásáról, vagy arról lesz szó, hogy tájékoztatással és kezdeményezéssel a jövendőt szolgálja.

Klasszikus megállapítása az új alpolgármester installációs beszédjének, hogy a szociális intézkedésekkel támogatott gazdasági és művelődési haladás elsőbbségét vallja és vallja azt is, hogy elsőrangú érdeke a városnak és az országnak, hogy kötelességének ismerje a pusztulás veszélyének kitett ezrek megmentését. Schuler Dezső nem esik abba a hibába, hogy a főváros és az országot boldogítani csak az ő gondolatai és eszméi elfogadásával lehet, ellenben az a meggyőződése, hogy embertársai jószándékú elgondolásainak tárgyilagos megértésével sok olyan erő elpazarlását lehet megakadályozni, aminek megbecsülésére ma különösen szükség van.

Kegyelettel emlékezett meg első közgyűlési beszédében az új alpolgármester Liber Endréről, aki nemesen érző szívének utolsó dobbanásáig a fővárost szolgálta. Azt a kívánságát fejezte ki Schuler Dezső, hogy érdemes elődeinek méltó utóda szeretne lenni. A magunk részéről szeretettel kívánjuk, hogy valóban ne legyen sem több, sem kevesebb, mint ami a drága és felejthetetlen Liber Endre volt. Az ő szellemében hasson, alkosson és gyarapítson Schuler Dezső alpolgármester úr, és akkor elmondhatja magáról, hogy megcselekedte, amit megkövetelt a Haza!

A polgármester nyilatkozik müncheni utjáról

Egész Németország felfigyelt Szendy polgármester értékes müncheni szereplésére

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Országos viszonylatban is jelentős esemény volt a Münchenben rendezett *budapesti bál*, amely Budapest polgármesterének részvétele folytán nemcsak társadalmi esemény, hanem politikai szenzáció is volt. A bál és a következő napon lejátszódott hivatalos fogadás egész Németország érdeklődésének középpontjában állott. Növelte a magyar vendégek iránti általános szimpátiát *Szendy* polgármester rádió-szózata, amelyben az egész német népnek a magyar főváros őszinte tiszteletét és meleg köszöntését tolmácsolta.

A Münchenben rendezett bálon *Fiehler* müncheni polgármester meghívására résztvett *Szendy* Károly, Budapest polgármestere is, aki a mult hét szerdáján *Salamon* és *Bódy* tanácsnokok, valamint *Keil* főjegyző és *Lázár* gróf tanácsjegyző kíséretében utazott a bajor fővárosba. A magyar vendégeket *Fiehler* főpolgármester mutatta be a bálon megjelent királyi hercegeknek és előkelőségeknek. A főváros kiküldöttei Münchenben az ünneplések középpontjában állottak és mindenfelől elhalmozták őket a szeretet és nagyrabecsülés jeleivel. A müncheni út jelentőségéről

Szendy Károly

polgármester a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Müncheni utunk sikerét és a Münchenben rendezett budapesti bál jelentőségét abból a szempontból ítélem a legfontosabbnak, hogy a magyar főváros a hatalmas német birodalom érdeklődésének középpontjába került és ismét sikerült a Bajorország és Magyarország között fennálló évszázados, egyre örvendetesebb módon elmélyülő kapcsolatokat szorosabbra fűzni. Müncheni utunknak az lesz a következménye, hogy ismét fokozott mértékben fog megindulni felénk a társaskirándulások és egyéni utazások egész sorozata, ezek a társas kirándulások és egyéni utazások azután dokumentálni fogják, menynyire barátja marad Magyarországnak és Budapestnek minden idelátogató külföldi, mennyi önkéntes propagálóját nyerjük meg természeti kincseink, Budapest szépségei számára azokban, akik egyszer ellátogattak Magyarországra.

— Nem szabad lekicsinyelnünk azokat az eredményeket sem, amelyeket a főváros képviselőinek müncheni látogatása kapcsán a német sajtóban elértünk. Alkalmam volt a müncheni rádió útján egész Németországhoz szólni. Több alkalommal lehetőségem nyílott a német sajtó müncheni vezető tényezőivel is eszmecserét folytatni. Rámutattam arra, hogy a régi kultúrkapcsolatok kiépítésére mennyire súlyt helyez megcsonkított hazánk, annál is inkább, mert meggyőződésünk, hogy jövendő fejlődésünk szempontjából erre okvetlenül szükségünk van. A budapesti bál kapcsán, — amelynek részleteiről a napilapok részletesen beszámoltak —, az egész német sajtó a legnagyobb figyelmességgel foglalkozott a magyar művészet példátlan sikerével a bálon, nemkülönben értékes mondatokat szenteltek a mind melegebbé váló német-magyar barátság ügyének is.

Elmondotta még *Szendy* polgármester az *Uj Budapest* munkatársának, hogy amint bécsi, varsói és római útjai kapcsán állandóan szem előtt tartotta Budapest idegenforgalmának fejlesztését, úgy a jövőben is *különlegesen súlyt fog helyezni* arra, hogy saját személyes propagandájával is elősegítse, hogy Budapest külföldi látogatóinak a száma esztendőről-esztendőre növekedjen. A főváros közönsége hálás köszönettel veszi tudomásul *Szendy* polgármester tiszteletreméltó igyekezetét, amely az ő alig kétesztendős polgármestersége óta is már meghozta idegenforgalmi téren is a maga értékes gyümölcseit!

Bázel nem jelentkezik...

Január elsején elsőizben fizette az ostendei kölcsön kamatát Holland forintban a főváros

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Lamotte Károly dr. alpolgármester nyilatkozata kapcsán részletesen foglalkozott az *Uj Budapest* a mult esztendő utolsó hónapjaiban a főváros helyzetének a külföldi hitelezőkkel szemben való megváltozásáról. *Lamotte* alpolgármester a francia törvényhozás azon álláspontjával szemben, hogy a főváros béke-kölcsöneinek kamatait aranyfrankban kell fizetni, klasszikus tömörséggel szögezte le azt a tételt, hogy *az ostendei egyezményben foglalt kölcsönökre az egyetlen jogforrás maga az ostendei egyezmény*, és hogy a hitelezők másban, mint az ostendei egyezmény szerint megállapított valuták egyikében, vagyis vagy angol fontban, vagy svájci frankban, vagy holland forintban követelhetik csak a kamatszolgáltatást. Arra is rámutatott *Lamotte* alpolgármester úgy az *Uj Budapest* hasábjain, mint Zürichben a hitelezők megbízottaival november havában közvetlenül folytatott értekezletek során, hogy *az ostendei kölcsönök egyike sem kontraháltatott soha aranyban, az aranyhoz való viszony soha megállapítás tárgyát nem képezte.*

A zürichi tárgyaláson *Lamotte* alpolgármester és *Szemethy* tiszti főügyész ezen alaptétel szem előtt tartásával nyomatékosan jelentették ki, hogy *a főváros nem fizet aranyban.* Ezen az értekezleten megállapodás

jött létre a tekintetben is, hogy a tárgyaló felek érveiket és ellenvetéseiket irásban fogják közölni egymással. Arra vonatkozóan is megállapodás történt, hogy az irásbeli érintkezés a tárgyaló felek között olyképen fog megkezdődni, hogy a külföldi hitelezők Bázelben székelő központi képviselete a zürichi tárgyalások anyagát irásban megküldi Budapestre.

Több mint két hónapja annak, hogy ez a megállapodás létrejött, de mint az *Uj Budapest* munkatársa illetékes helyen értesült — mindezideig egyetlen sor megkeresés ebben az ügyben nem érkezett a főváros polgármesteréhez. A főváros természetesen *nem sürgeti* a tárgyalási anyag beküldését, de nem is hajlandó álláspontján változtatni abban az irányban, hogy az *érintkezés felvételét a külföldi hitelezők képviseletétől várja.* A városházán az a nézet, hogy *a nemzetközi pénzpiac* folyton súlyosbodó helyzete, nemkülönben angol vélemények szerint a rövidesen várható *újabb frank-leértékelés* az oka annak, hogy a külföldi hitelczőket képviselő bankoknak kisebb gondjuk is nagyobb annál, mint a budapesti kölcsön kamatszolgáltatásának valutáris meghatározása.

A *legutóbbi terminus*, amikor az ostendei egyezményben foglalt kölcsönök törlesztő-szolgálata és kamatfizetése megtörtént: a folyó esztendő első napja volt. A törlesztő-szolgálatot — azaz a tőke amortizációját — mint eddig is, ez alkalommal is kötvények visszaszolgáltatásával teljesítette a főváros. A kamatfizetés *ez alkalommal történt először* holland forintban, illetőleg a deviza-zárlat következtében természetesen a holland forint árfolyamának megfelelő pengőben. Jellemző a pénzpiac hangulatára, nemkülönben arra a körülményre, hogy most már senki sem hisz az aranyban való kamatfizetés lehetőségében — hogy a nosztrifikált kötvények kamatszelvényeinek beváltása *ugyanolyan tempóban* folyik a Nemzeti Banknál, mint más esztendőkben. Vagyis a közönség *megelégszik azzal*, hogy a svájci frank helyett az ostendei egyezmény helyett számbajöhető valuták helyett abban a valutában történjen a kamatszolgáltatás, amelyikben *legkisebb volt a devalváció;* vagyis holland forintban.

Átcsoportosítás a városházán

Uj értékek a tanácsnok-helyettesi poziciókban

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Horony-Pálfi Aurél dr. tanácsnokká történt megválasztása kapcsán a polgármester egész sereg érdekes áthelyezést rendelt el. Horony-Pálfi Aurél dr. a szociálpolitikai ügyosztály vezetését vette át. Az ügyosztály közjótékonysági részében változatlanul Bärtl Tivadar főjegyző az új tanácsnok helyettese. Az ügyosztály szociálpolitikai részét helyettesi minőségben Flaxmayer József dr. főjegyző fogja ellátni, akit a polgármester a közélelmezési ügyosztályból helyezett át a szociálpolitikai és közjótékonysági ügyosztályba.

Vitéz Horváth László dr. főjegyző ,aki eddig a IX. ügyosztály szociálpolitikai alosztályát vezette, a városgazdasági ügyosztályba kerül, ahol Kovácsházy tanácsnok állandó helyettese lett. A városgazdasági ügyosztály vezető-helyettesét, Gallner Ferenc dr. főjegyzőt pedig a közélelmezési ügyosztályba helyezte át a polgármester, ahol őt a tanácsnok állandó helyettesítésével bízta meg.

Csanády Gusztáv dr. főjegyzőt a közlekedési, ipari és közgazdasági ügyosztály ipari és közgazdasági alosztályának az élén a főpolgármesteri hivatalba helyezte át a polgármester. Csanády főjegyző tehát ismét a főpogármesteri hivatal vezetője lett. Csanády utóda az ipari és közgazdasági alosztály élén Kállay Albert dr. tanácsjegyző lett. Kállay Albert dr., a fiatal fogalmazói személyzet értékes és nagytehetségü tagja, akinek megérdemelt előléptetéséhez örömmel és szeretettel gratulál barátainak és tisztelőinek nagy tábora.

A polgármester a közegészségügyi ügyosztályt is kettéosztotta, mert egy tanácsnok-helyettes nem tudta a felnövekedett közegészségügyi adminisztrációt ellátni. Rostagni Achilles dr. főjegyző mellett az új alosztályt vitéz Bárány Lászó dr. tanácsjegyző vezeti, tanácsnok-helyettesi minőségben. Az új tanácsnok-helyettes erélyes, kiváló közegészségügyi szakember. Rostagni főjegyző hatáskörébe fognak tartozni a jövőben a közegészségügyi intézmények, Bárány tanácsjegyző pedig a temetők, a Községi Temetkezési Intézet és a Köztisztasági Hivatala revizora lesz.

Schuler Dezső dr. alpolgármesteri beiktatásával kapcsolatban a polgármester az ügyosztályok alpolgármesteri revíziójának ellátása ügyében is intézkedett. Ezen rendelet szerint az elnöki ügyosztály revízióját, azokban az ügyekben, amelyekben a polgármester az intézkedés jogát nem tartotta fenn magának, Lamotte alpolgármester fogja intézni. Az elnöki ügyosztály revíziója ugyanis mindig az első alpolgármester hatáskörébe tartozik. Lamotte alpolgármester hatásköréből viszont a városgazdasági és a közélelmezési ügyosztályok revíziója került át Schuler alpolgármester hatáskörébe.

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

Uj telefon-bélyegzőjét csak **Beér Sándornál** rendelje 1 sor 50 fillér, 2 sor 70 fillér
Budapest, V., Gróf Tisza István utca 5.
Telefon: 1-824-29

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

VÁROSHÁZI NOTESZ

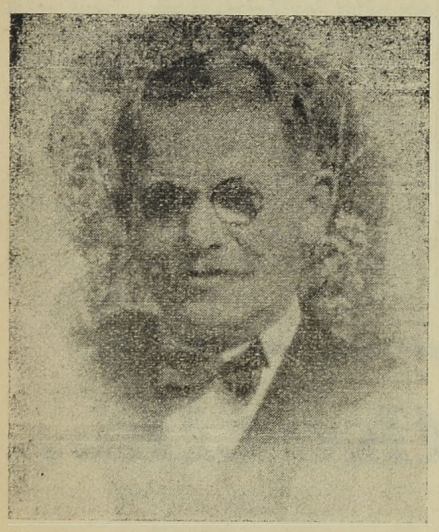

A MOSOLYGÓ SIPŐCZ.

Sipőcz polgármester legjobban sikerült arcképe. A fénykép Csanády főjegyző pompás felvétele. 1934. nyaráról származik a felvétel, amely ereje és jókedve teljében ábrázolja a tragikus körülmények között elhúnyt főpolgármestert.

*

ALPOLGÁRMESTERI INSTALLÁCIÓRA ült össze szerdán a főváros közgyűlése. Zsúfolt karzatok és tömött közgyülési padok tették a napot még ünnepélyesebbé. A polgármester és általában a főtisztviselők zsakettet húztak az ünnepi alkalomra, Veronács mester, a kitűnő háznagy, búzavirágkék attilájú hajdúkat állított kétoldalt az elnöki emelvényre. Volt magnézium-lobbanás, fényképezés — mint már ilyenkor hagyományos szokás — bőven!

Schuler alpolgármestert viharosan megéljenezte a közgyűlés, amikor az élte ment küldöttséggel, melynek élén Szőke Gyula haladt — a terembe lépett. Remek fekete díszmagyar feszült az új alpolgármester daliás termetén, nyestes kaczagánnyal, a szív fölött a háborús érdemrendek egész légiója.

Szendy polgármester meleg szeretettel köszöntötte új munkatársát, aki immáron a főváros legfőbb vezető testületének lett tagja. Schuler választ bőven ismertették a napilapok, azt különben vezércikkünk is méltatja. Ehelyütt csak azt jegyezzük fel, hogy mint szónok is igen nagy sikert aratott az új alpolgármester, erőteljesen, lendületesen, valóban szónoki verve-vel beszélt.

A beiktató beszéd és az arra adott alpolgármesteri válasz után kiürültek a karzatok. Eltávozott az új alpolgármester, miután a gyorsírói pad előtt közel negyedórán át fogadta a gratulációkat. A karzatról is elment az új alpolgármesterné: Schuler Dezsőné, aki három gyermekével vett részt a valóban ünnepélyes és emlékezetes installáción.

*

***CSAKNEM EGYHANGUAN** választották tanácsnokká **Horony-Pálfy Aurél dr. főjegyzőt, aki már utódot is kapott a főpolgármesteri hivatal élén** Csanády Gusztáv dr. főjegyző személyében.*

Az új tanácsnok nemes és megnyerő egyénisége a legjobb útravaló további karrierje során. Horony-Pálfi Aurél dr. az új alpolgármester örökében: a szociálpolitikai ügyosztály élén fog tevékenykedni. A haruspexek szerint a legjobb helyen! A szociálpolitikai ügyosztály éléről gyors egymásután ban két tanácsnok: Liber Endre, majd Schuler Dezső, kerültek az alpolgármesteri pozicióba. Reméljük, hogy a kitűnő Horony-Pálfi Aurél, akit barátai Rellynek becéznek, ebben a tekintetben is követni fogja elődei példáját!

*

*SZEMETHY KÁROLY DR. a székesfőváros tiszti főügyésze, méltóságos úr lett: mint a hivatalos **lap csütörtöki** száma jelenti, a kormányzó a kormányfőtanácsosi méltósággal tüntette ki.*

Szemethy Károly dr.-t kitüntetése alkalmából úgy főtisztviselő társai, mint barátainak és tisztelőinek nagy serege elárasztotta gratulációval.

*

AZ EGYIK SZÉPIRODALMI HETILAP A nő és a hivatal címen körkérdést intézett hét magas állásban lévő magyar nőhöz, hogy tapasztalataik alapján szóljanak hozzá a problémához. Mondják meg véleményüket arról, hogy összeegyeztethető-e a nő számára a házonkívüli munka a családi élettel, visszaszorítható-e vagy visszaszorítandó-e a nő a hivatali és közéleti munkától a család keretei közé, végezetül milyen tanácsot adnának a mai fiatal, elhelyezkedni kivánó leányoknak?

A hét magas állású nő között szerepel a megkérdezettek sorában Kenessey Gizella székesfővárosi segédhivatali igazgató, Szendy polgármester népszerű titkára is.

— A nő a házonkívüli munka végzése közben — mondotta Kenessey Gizi — nagyon egyedül van. Kötelességét kell teljesítenie, s emellett a férfiakkal való versenyt is állnia kell. Tehát ha annyi eredményt akar elérni, mint a vele egy pozicióban lévő férfi, kétszeres erőfeszítéssel kell dolgoznia.

— Ha tőlem függne, én a nőt visszaküldeném a hivatalból a házimunkához, mert a nő eszményi helye a családban van. A férfinél a munka életcél, a nőnél a házonkívüli elfoglaltság csak szükségszerűség, amelyre a mostoha körülmények kényszerítik. De ezenkívül mindig megmaradnak számára a család körüli örök asszonyi kötelességek is. Ez a kétirányú lekötöttség viszont gyakran vezet konfliktushoz, amelynek vagy az egyik, vagy a másik fizeti meg az árát. Persze vannak hivatások, amelyeknél a női munkaerő majdnem pótolhatatlan, például: a betegápolás. Aki azonban erre adja magát, annak egy apáca szótlan lemondásával kell viseltetnie a magánélet minden megnyilvánulásával szemben.

Keresztény összefogás

Irta: Szőke Gyula dr.

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az összes keresztény pártok közös megegyezésével megalakult az *Egyesült Keresztény Párt*. A főváros és az egész ország, annak minden sajtó-orgánuma, minden társadalmi alakulat nagy várakozással nézte az elgondolást, hogy *a feltétlenül keresztény világnézetet valló és nemzeti alapon álló politikai pártok egyesülni kívánnak*. A nagy örömnyilvánítás pedig, amely az alakulást kísérte, mutatja, hogy ez az összefogás *teljes megértéssel* találkozott.

Nemcsak mi, a kis megcsonkított Magyarország, de az egész Európa, sőt az egész világ érzi, hogy a most folyó nagy átalakulás, annak minden nyugodt és harcias, minden erkölcsi, szellemi és gazdasági, minden békés és vérengző mozzanata igazolja, hogy végeredményben *az egész világ két részre oszlik: a krisztusi tanok követőire és az Antikrisztus híveire*. Az egyik csoportba kerülnek azok, akik minden embert felebarátjuknak ismernek el és minden felebarátjuk emberi jogait úgy tisztelik és a gyakorlatban úgy kívánják érvényesíteni, amint az a Szentírásban Jézus Krisztus tanításában és az Ő példaadásával, a keresztény szeretet és igazság gyakorlásával érvényesülhet. Ezek tisztelik a római jog hármas alaptételét: *tisztességesen élni, senkit nem bántani és kinek-kinek megadni a magáét.*

Ez a szabály még azoknak az erkölcsi felfogásában is érvényesül, akik sem a Szentírást, sem a római jog szabályait nem ismerik, de *az emberi méltóság magaslatára* feljutottak az ő esetleg nagyon egyszerű, kezdetleges művelődési körülményeik dacára, mert *bennük a lélek és nem az ösztön, az erkölcs és nem az anyagiasság uralkodik.*

A másik csoportba tartoznak az *aranyimádás* hívei, akik az életben kizárólag az egyéni érvényesülést keresik, a legfőbb jónak a gazdagságot tartják és az érvényesülésnek a lehetőségére bármilyen eszközt jónak tartanak.

Hogy ez a felfogás a világháború győzteseinek a hatalmi tobzódásából, egyesek szociális igazságtalanságaiból, az arany uralmának a dühöngéseiből, a lelki sekélységből, a műveletlenség kihatásaiból erednek, közömbös a végeredmény szempontjából, mert mindezek az emberiesség helyett, vagy gyakran annak jelszavával, a jóhiszeműek félrevezetésével a legkisebb mozzanatot is kihasználják, amely a hatalom egyoldalú anyagias tobzódására vezet. Ma még vannak, a kik nem látnak tisztán, mások közömbösek, ismét mások félénkek vagy magukban élők.

De mindezek már érzik, hogy ütött az óra, amikor színt kell vallani és erre a színvallásra őket a kor nehézségei kényszerítik. Némelyek még a békés középutat hirdetik. Mások fajelméleti alapon támadják meg az emberiesség, vagy a keresztény szeretet érvényesítését. Ismét mások *vallási, vagy felekezeti elkülönülést* hirdetnek és a speciális nemzeti vallásfelekezetekben akarják kiélni a keresztény szeretet, vagy a felebaráti együttérzés parancsát és a szeretet hatalmát, vagy nyiltan, vagy burkoltan ellene fordítani azoknak, akik éppen velük szemben gyengébbek. Vannak, akik *a vagyonban látván* minden földi élet boldogságát, ennek az erejével és a pénz hatalmával akarnak uralkodni embertársaik felett. Végül sokan a zűrzavaros helyzet kihasználásával a fegyverek erejével akarják letörni a hit és erkölcs, az igazság és jóság érvényesülését. Mindezek hiú ábrándozók, vagy vakmerő kalandorok. A világ már érzi, hogy az igazság útban van és ez az út Azé, aki mondotta, hogy *én vagyok az Ut, az Igazság és az Élet.*

Ezt érezte meg Magyarország népességének nagy többsége, fajra és felekezetre való tekintet nélkül. És azért látjuk ezt az összefogást, amelyben együtt ülnek mindazok, akik *nem a napi politikára*, hanem a haza és annak lakossága boldogulására fordítják erejük legnagyobb javát. *Ez a nagy jelentősége a keresztény összefogásnak!* Társadalmi életben a különböző keresztény egyesületek összhangzatos működése, szociális téren a kormányzóné őfőméltósága országos segítőmozgalma, a koldus-kérdés együttes rendezése és a közületek segítő munkája, gazdasági téren az elesettek és jövedelemnélküliek egyetemes segítsége mutatja ezt a mélyrehatóbb elgondolást.

Politikai téren a mai fejlődésben a pártalakulat az, amely ezt a világnézetet kifejezi és így az Egyesült Keresztény Párt természetszerűen vette át ennek a világnézetnek egyetemes képviseletét.

Természetesen ma még sokan vannak, akik a pártkereteken kívülmaradtak és akár mint pártonkívüliek, akár még fennálló más pártban működve gondolják a célt elérni és a keresztény világnézetet szolgálni. Tévednek. A mai gyors és lüktető életben *az egyed nem érvényesülhet!* Amint külföldi példák is mutatják a nagy országos összefogás bír csak átütő erővel és képes a saját nemzetét és az általa képviselt eszmét a gyakorlati életben érvényesíteni. Akik tehát ma még nem foglalnak állást, vagy közömbös utakon haladnak, vagy más alapon, más nézettel létesített pártkeretben gondolják eszméiket megvalósítani, lehet, hogy ideig-óráig felszínen maradnak, de a két világnézet harcában feltétlenül lemaradnak, mert a részletkérdések nem érvényesülhetnek akkor, amikor az egyetemes irány adva van az egyetemes jó érdekében.

Ezért van az, hogy *a különböző pártok mind hangsúlyozzák a keresztény eszme és nemzeti cél szolgálatát*. Ezért hangsúlyozzák mások *a polgári gondolat érvényesítését*. Mind ugyanaz. Mindannyian érzik, hogy *a polgári öntudatnak érvényesülnie kell!* Ez a polgári öntudat pedig nem alapulhat máson, mint *a keresztény igazságon, a tiszta erkölcsön és a nemzeti gondolaton!* Az Egyesült Keresztény Párt ezt a szolgálatot vállalta és mindenkivel karöltve dolgozik, aki ezt a szolgálatot akár a kereten kívül is, *de ugyanolyan jószándékkal magára venni kívánja*. Reméljük: hamar eljön az idő, amikor a legszélesebb körök is nemcsak üdvözlik ennek a magas erkölcsi alapon álló egyesülésnek a tényét, hanem annak a támogatásával együtt fognak dolgozni hazánk újjáépítésén.

Lehetnek különbségek közöttünk a részletekben, az eszközökben és a munka sorrendjében, de egyek vagyunk az igazság és az emberszeretet ápolásában és a haza támogatásában; legyünk egyek az önzetlen munkában is; akkor a győzelem el nem marad!

Plósz Pál előadása

Eredménnyel jártak az Elektromos Művek racionalizálási törekvései

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Plósz Pál, Budapest Székesfőváros Elektromos Műveinek vezérigazgatója a Racionálizálási Társaságban tartott felolvasásában képet adott árról a munkáról, melyet az áramszolgáltató magánvállalatoknak a székesfőváros áramszolgáltató vállalatánál — mely vállalat az áramszolgáltató magánvállalatoknak a székesfőváros által történt megváltása óta áramtermelés szempontjából közel ötszörösére fejlődött — az áramtermelés és áramelosztás racionalizálása érdekében végeztek. Külön tárgyalta az áramfejlesztő és áramelosztó berendezések gazdaságtani problémáit, külön fejezetben foglalta össze az adminisztratív vonatkozású intézkedéseket. Igy rámutatott arra, hogyan valósult meg az áramtermelés gazdaságosítása azáltal, hogy az áramtermelés súlypontját a leggazdaságosabban működő és a szükségleteknek megfelelően kiépített, korszerű kelenföldi erőműre helyezték át a régebbi, roszszabb hatásfokkal dolgozó megváltott erőművek leállításával. Az áramtermelés gazdaságosságának ezen jelentékeny megjavításával az áramtermelés költségeiben számottevő megtakarítások voltak elérhetők. De az áram elosztásánál is — a hálózatok egyesítése és korszerű kiépítése révén — jelentékeny megtakarítások álltak elő az elosztás hatásfokának megnövekedésével.

Az adminisztratív vonatkozású racionalizálási törekvések is jelentős eredménnyel jártak; így rámutatott azokra az eredményekre, amelyeket gépeknek az irodai üzembe való bevezetésével, a munkaerőknek jobb kihasználásával, a munkaidőkben elért megtakarításokkal, az ügykezelés útjának megrövidítésével, stb. értek el. Noha a gazdasági válság következtében az ügykezelés sok tekintetben nehezebbé vált, épen a racionalizálás eredményei folytán ezen nehézségeket le tudták küzdeni a személyzet szaporítása nélkül.

Végül képet adott azokról az elgondolásokról, amelyeket a racionalizálás terén úgy műszaki, mint kereskedelmi vonatkozásban tervbe vettek és amelyek megvalósítása részben már folyamatban is van.

— *Én azt tanácsolom a fiatal leányoknak, hogy ha a rossz gazdasági viszonyok nem kényszerítik őket a házonkívüli munkára: bálozzanak és igyekezzenek férjhezmenni!*

*

A KERESZTÉNY TANÜGYI BIZOTTSÁG SZOMBATON este tartotta a farsang egyik legkiemelkedőbb és legsikerültebb báljá t a „Magyar Est"-et. A Budai Vigadónak erre az alkalomra külön feldíszített termei pompás keretet nyujtottak egy kitűnő hangulatú estélyre érkező előkelő vendégseregnek, amelynek soraiban nemcsak a tanügyi élet számos reprezentánsát, hanem a főváros társadalmának sok kiválóságát is ott láttuk, élén Bednárz Róbert prelátussal, a Tanügyi Bizottság elnökével.

A fővédnökséget Szendy Károly dr. polgármester és Csilléry András dr. a párt elnöke vállalták, míg a díszelnöki székben Felkay Ferenc dr. tanügyi tanácsnokot láthattuk. Ott voltak: Szőke Gyula felsőházi tag, Topenczer Ákosné, Müller Antal országgyűlési képviselők, Bocsáry-Spur Kálmán dr., Miklós Ferenc dr., Szakáll Antal dr., K. Császár Ferenc, Szabó József, Gidró László dr. törvényhatósági bizottsági tagok, Eckhardt Sándor dr. a Pázmány Péter tudományegyetem dékánja, Boros Pál dr., Havlin Károly dr. főjegyzők, Haltenberger Mihály dr. tanügyi főtanácsos, Haury István segítőalapi aligazgató, Emhő Gyula, Ekamp Nándor, Edvi-Illés Jenő, Szódy Szilárd, Zombori Moldován Béla szakfelügyelők, Zaduánszky Irén stb.

Az előkelőségek érkezését kürtszó jelezte, hogy utána a „Feltámadunk" című, igen hatásos, élniakarásunk bizonyítékát mutató irredenta jelenet vezesse be a minden vonatkozásban izigvérig „Magyar Est"-et. Hungáriát Tollé Dezső dr.-né személyesítette meg.

M. Hir Sári zongoraművész kitünő számai és a szemetgyönyörködtető műsoros felvonulás csak fokozták az elragadtatást, ami lépten-nyomon felcsendült, majd 50 magyarruhás táncospár lelket vidító bemutató tánca után Felkay Ferenc jelére

„Tanár uram csak egy a kérésem..." csárdás hangjaira Felkay Ferencné—Pirovszky Lajos, Toperczer Ákosné—Palócz András, Müller Antalné—Kárpáti Ottó megnyitó táncával kezdetét vette a késő reggeli órákig tartó vigasság és szerzett ismét felejthetetlen élményt a jelenvoltaknak.

A kitünően sikerült est Urbányi C. József, Remsey Győzőné, Pirovszky Lajos, Kárpáti Ottó, Novák András, Di Sandri Károly és Valentinyi Nándor, valamint a kitűnően működő nagyszámú rendezői gárda érdeme. — A magyar csoport táncát pedig Gyarmathy Ica tanította be.

Ami van és ami nincs a városrendezési törvényjavaslatban

Petrovácz Gyula megindokolja, hogy az Egyesült Keresztény Párt miért nem fogadhatja el a javaslatot

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az iparügyi miniszter által benyujtott városrendezési törvényjavaslat képviselőházi vitájának első szónoka: *Petrovácz* Gyula, a keresztény városháza mérnöki kitünősége volt. *Petrovácz Gyula* az *Uj Budapest* hasábjain a mult esztendő utolsó heteiben megjelent nyilatkozataiban élesen és határozottan mutatott rá a törvényjavaslat autonómia-fosztó törekvéseire. Képviselőházi beszédében *Petrovácz* Gyula inkább a javaslat várospolitikai perspektiváit vette a modern szakember bonckése alá.

Általános tetszéssel fogadott beszédének során

Petrovácz Gyula

rámutatott arra, hogy a mai rendszer, amikor a városrendezési problémák legnagyobb része csak rendeletekkel és szabályrendeletekkel van szabályozva, tág teret ad a telekuzsorának és a lakásuzsorának

A háboru utáni épitési könnyitések korszaka ma már éppen úgy lejárt, mint ahogyan lejárt az a korszak, amelyről egy legutóbbi közigazgatási birósági döntés állapitotta meg, hogy ezeknek határideje tisztán csak a háborus időkre vonatkozott és a mostani békeévekben már nem alkalmazhatók.

Az építőipari hatáskörök nemcsak, hogy surolják egymást, hanem sokszor metszik és nem tudja egyetlen építőiparral foglalkozó ember sem precizen megállapitani azt a hatáskört, amelyben neki dolgoznia lehet, vagy szabad.

Pregnánsan foglalta ezután össze Petrovácz Gyula a városrendezés általános alapelveit. Elsősorban a város jellegére vonatkozóan kell bizonyos általános irányelveket megállapitani, mivel nem minden városnak konstrukciója, jellege, vagy karaktere egy és ugyanaz. Másodsorban bizonyos esztétikai alapelveket kell lefektetni, amelyeknek egyrésze a városok történelmi multjára és a történelmi multból fennmaradt részek konzerválására vonatkozik, másrészt vonatkozik a város jövőjére. A harmadik főszempont a közlekedésügyi kérdések figyelembevétele, mert ma már egy városépitésnek talán elsőrendünél-elsőrendübb célja a közlekedés helyes lebonyolitása. A negyedik fő alapelv a városok egészségügyi rendezése.

— A városrendezésnek a multban való fő-alapelvei — folytatta Petrovácz — inkább a városépitészet biztonságát, a város utcáinak rendezettségét és a város tüzbiztonságát szolgálták csupán. Ebből az következett, hogy egészségtelenül összezsufolt háztömbök létesültek azok mellett az utcák mellett, ahol közmüvek voltak. Ezek a háztömbök nem csak hogy köröskörül be voltak építve, hanem sokszor duplán be voltak építve keresztépületekkel és hátsó udvarokkal és igy a legegészségtelenebb épületek és lakások keletkeztek, a lakások sivár tüzfalakra, kormos kéményekre nyiltak és a kútszerü udvarokban felnövekedett generáció egyáltalán nem ismerte a szabad levegő áldásait.

— A mi pártunknak, amióta a városházán helyet foglal, állandó törekvése ennek a rendszernek a megváltoztatása.

Büszkén merem mondani, hogy a városháza müszaki osztályán való működésem folyamán állandóan amellett harcoltam, ami a városrendezésnek ma is egyik fontos elve, hogy a túlsürü beépitést csökkentsük, hogy az udvarméreteket növeljük, hogy a keresztszárnyak és a hátsó épületek építését lehetőleg korlátozzuk, hogy levegőt, világosságot és egészséget vigyünk a házak udvaraiba, hogy az utcákat lehetőleg szélesitsük, hogy az épületmagasságokat a kisebb utcákban lehetőleg korlátozzuk, hogy ne történjenek meg azok a botrányok, amelyek ilyen hibás éptikezés folytán a Várban és környékén történtek.

— Nekünk arra a városrendezésre kell törekedni, amely nem annyira az út- és térhálózatokon, hanem inkább a ház-blokkokon belül létesit egészségesebb alakulást. Az előbbi müvelet tisztán konzerválás volt: az utóbbi egy alkotó előrelátás. A városrendezés feladata a belvárosban egészen más, mint kint. A belvárosban az a városrendezés feladata, hogy a túlzásokat lenyesse, hogy az épületek belsejét lehetőleg kitisztitsa, hogy levegőt és napfényt vigyen be a belvárosok belsejébe. Viszont a város külső részein lehetőleg szabadonálló, kerttel biró, önállóan épithető, egészségesebb és a kis egzisztenciák részére is hozzáférhető építési területeket kell rendelkezésre bocsátani.

— Ami a szépészeti szempontokat illeti — folytatta Petrovácz —

én még ma is siratom a Belvárosnak ok nélkül való elpusztitását, azokat a szép kis festői tereket, amelyek itt a Belvárosban voltak, amelyeket igazán helytelen városrendezési és közlekedési elvekért annak idején feláldoztak.

A Belvárosnak sohasem kell szégyenlenie azt, hogy történelmi emlékei vannak és a Belváros legszebb történelmi emlékeit sohasem lett volna szabad elpusztitani. Külföldön igyekeznek a történelmi müemlékkel kapcsolatos városrendezésekre. Nálunk ellenben

a disszonanciáknak tág tere van.

Nálunk nincs kikötve az egységes térkiépités, nálunk a Szabadság-térnek is megvan a maga disszonanciája. Azt nem mondhatom hogy a Kossuth Lajos-tér harmóniája is abszolut sikerült volna és nálunk már az Andrássy út harmóniájának is sokat ártottak egyes utólagos épitkezések.

Petrovácz ezután a skatulyaházak ellen emelt szót és rámutatott arra, hogy régebben az építőművészet ismerte a többi képzőművészetet és segitségül is hivta magához, Ezen a téren helyre kell állania a harmóniának, el kell tenni az útból a skatulyázó embereket.

Ezután a közlekedési és a higiéniai szempontokat fejtegette Petrovácz és kijelentette, hogy az egyes városok városrendezési tervével kapcsolatosan a parkoknak és sétatereknek szaporitását rendkivül fontosnak tartja. Ennek a problémának a fontosságát igazolja a Károlyi-palota megvásárlását és ezért tartja hibának minden olyan elgondolást, amely például az Erzsébet-tér bármilyen minimális beépitését is veszi programjába.

Petrovácz ezen nagyfontosságú megállapitások után azon véleményének adott kifejezést, hogy az általa felsorolt általános városrendezési irányelvekből ebben a törvényjavaslatban egyet-kettőt meg lehet találni, de aránylag keveset.

A város jellegének megóvása szempontjából egyetlen mondat sincs a javaslatban, a müemlék-védelemről van egy-két megjegyzés, a közlekedési szempontok figyelembevételéről a törvényjavaslat ugyancsak keveset mond, mindössze az egészségügyi rendelkezéseket emliti meg némileg a javaslat, a közmüvekkel kapcsolatban pedig egy-két bátortalan paragrafussal találkozunk.

Vannak a javaslatnak tagadhatatlanul értékes részletei is, de vannak igen aggodalmas paragrafusok.

Az első és legfőbb aggodalma Petrovácznak alkotmányjogi természetü: tulságosan sok felhatalmazás van a törvényjavaslatban. Utal Petrovácz az Uj Budapestben megjelent nyilatkozatának azon részére, hogy a javaslatot egy

szuper-kerettörvénynek tekinti, amely a kerettörvények között is rekordot állit fel.

Minden lényeges kérdésre miniszteri felhatalmazást ad, az általános kérdéseket miniszteri rendeletekre bizza, a speciális eseteket pedig, amelyek ritkán fordulnak elő, minuciózusan szabályozza.

Ez a javaslat egy lépés afelé a törvényjavaslat felé, amely ma felhatalmazza a kormányt, hogy minden jogi, technikai és egyéb kérdést rendeleti úton szabályozzon.

Az Egyesült Keresztény Párt éppen ezért nem járulhat hozzá az alkotmányjogi aggodalmak alapján enek a törvénynek a meghozatalához.

Petrovácz Gyula ezek után a javaslat magánjogi vonatkozásait fejtegette, rámutatván arra, hogy

a törvényjavaslat rendelkezései sok vonatkozásban mélyen sértik a magántulajdon elvét,

az autonómiák jogát, megnehezitik az építkezéssel kapcsolatos városrendezési módositások hatálybalépését. A kormánynak a városok fejlesztését magukra a városokra kell bizni, s csak ahol renitenciát lát, ott kell felhatalmazással bírnia a kormánynak, hogy a renitenciát eltörje.

A javaslat kerüli a nyilvánosságot, sehol sincs megmondva, hogy valamit közszemlére kell tenni. Elvileg lehetséges ennek a törvénynek alapján az, hogy egy új szabályozási vonalat keresztülvezetnek-e valakinek a telkén anélkül, hogy a tulajdonos tudna róla. A javaslat teljesen elejti az építési törvény javaslatának előterjesztését, noha számos törvény-tervezet készült, amelynek az éptiési ügyeket egységes elvek alapján akarták megállapitani.

Petrovácz Gyulának közel kétórás beszédét, amelynek végén ismételten kijelentette, hogy sem pártja, sem ő maga a javaslatot nem fogadja el, a képviselőház baloldalán élénken megtapsolták. A főváros önkormányzata, nemkülönben az építőipari érdekeltségek hálával és elismeréssel tartoznak *Petrovácz* Gyulának bátor és erőshangú beszédéért!

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Béke-tér 5. Iroda: VI., Szondy-u34.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99.

12 áramszámlára csak 1 lámpavétel esik
Világitási költségeinek alig 7%-át teszi ki a lámpa ára — és mégis: a lámpán mulik, takarékos lesz-e áramfogyasztása.
Több fényt ad - Kevesebb áramot fogyaszt
TUNGSRAM
DUPLASPIRÁLLÁMPA

HIREK

Petrovácz Gyula beszámolója

Vasárnap, január 31-én d. e. fél 11 órakor a Zuglói Kultúrház földszinti nagytermében (Angol-u. 26.) beszámoló beszédet tart *Petrovácz* Gyula országgyűlési képviselő. Megjelennek és beszélni fognak: *Csilléry* András, *Homonnay* Tivadar, *Müller* Antal *Toperczer* Ákosné országgyűlési képviselők.

Az uj sajtófőnök

Általános szimpátia fogadja Rákóczy Imre dr. sajtófőnöki kinevezését

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A miniszterelnök *Mikecz* Ödön dr. belügyi államtitkárt a miniszterelnökség sajtóosztályának vezetése alól érdemes szolgálataiért köszönetének és elismerésének nyilvánítása mellett felmentette és a sajtóosztály vezetésével *Rákóczy* Imre dr. miniszteri tanácsost bízta meg.

Az új sajtófőnök *vérbeli ujságíró*, akivel a miniszterelnökségi sajtófőnökség vezetését ismét olyan férfiú veszi át, akinek saját gazdag ujságírói multja mellett ma is a legközvetlenebb személyes kapcsolatai vannak a sajtóval. Tizennégy esztendeje dolgozik a sajtófőnökségen *Rákóczy*, 1922-ben, amikor a sajtófőnökségre került, már az erdélyi ujságírói és írói gárda elit-csapatához tartozott az új sajtófőnök. Kolozsvárott nagyarányú irodalmi és hirlapírói működést fejtett ki *Rákóczy*, innen törhetetlen magyar érzése és hazafisága miatt kellett elmenekülnie.

A magyar ujságírás meleg szeretettel köszönti az új sajtófőnököt, akinek erős keresztény és nemzeti érzülete, komoly szaktudása, úri, megnyerő egyénisége garancia arra, hogy nagyfontosságú pozicióját a megfelelő rátermettséggel fogja betölteni.

A keresztény ipar és kereskedelem hatalmas seregszemléje lesz az ezévi Baross-közgyülés

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Február 14-én lesz ebben az évben a Baross-sereg táborbaszállásának napja: a Baross Szövetség kongresszusának záróülése. Ilovszky János, a szövetség országos elnöke a szó szoros értelmében éjt és napot egymásba téve búzgolkodik azon, hogy a közgyülés mennél jobban sikerüljön. A szövetség közgyülési értekezletén kiderült, hogy az egyes szakosztályok eddig nem tapasztalt nagy számban jelennek meg a közgyülésen. A közgyülésre ötszázon felül van a jelentkezettek száma, a vacsora közönsége pedig legalább ezerkétszáz főt fog kitenni.

A közgyülésen való részvételüket eddig bejelentették Fabinyi és Bornemisza miniszterek, Halla, Petneházy, Dálnoki-Kovács és Jakabb államtitkárok. A városházát a közgyülésen Szendy polgármester, Schuler alpolgármester, Babarczy, Király, Szepesváry és Kempelen tanácsnokok fogják az eddigi bejelentések szerint képviselni. Számos országgyülési képviselő és törvényhatósági bizottsági tag is bejelentette már a közgyülésen és vacsorán való részvételét.

A kongresszus két napja február 11-én és 12-én lesz. A közgyülés pedig február 14-én délután, ezt követi a Baross-vacsora.

Hoffmann megérkezett, Hoffmann elbocsájt...

✿

Megkezdődött a kenesei telep leltári átadása az ujonnan szerződtetett igazgató kezéhez

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Segítőalap vezetősége tudvalevően felmentette a kenesei üdülőtelep vezetésétől *Kuszenda* Bélát. *Kuszendát* a a polgármester segédhivatali igazgatóvá nevezte ki és a józsefvárosi előljáróságra osztotta be, ahol *Kuszenda* a Teleki-téri zsibárus piac ügyeit fogja intézni. A Segítőalap egy évi próbaidőre a kenesei telep vezetésére *Hoffmann* Bélát, aki a Margitszigeti Palatinus szállóban működött eddig, szerződtette.

Hoffmann hír szerint elsőrendű szakember, működéséhez nagy reményeket fűznek a Segítőalapnál. Az új igazgató szabad kezet kapott, így teljesen az ő kezébe került az alkalmazottak elbocsájtása és újak felvétele is. Mint hallják, a telep főpincérét, szakácsát és több alkalmazottját már el is bocsájtották, helyükbe a *Hoffmann* által szerződtetett új emberek kerülnek. Eltávozik február elsejével az éttermi üzem vezetője is, ez az állás megszűnik, illetőleg azt is *Hoffmann* fogja betölteni.

A telep leltári átadása az új igazgató részére már folyamatban van. Mindenesetre *érdeklődéssel várjuk Hoffmann működését*, különösen azért, mert ez a működés részben olyan alkalmazottak elbocsájtásával kezdődik, akiknek működése abból a szempontból, hogy Kenesén mekkora a deficit, egyáltalában nem fontos. Végeredményben a kenesei problémát pincérek és szobaasszonyok kicserélésével igazán nem lehet megoldani.

Tulzott szociálpolitika helyett: gazdasági szempontok!

Miért kerültek a bérleti ügyek a városrendezési és a szociálpolitikai ügyosztályból a városgazdaságiba?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A polgármester még a múlt esztendő végén elrendelte, hogy 1937. január 1-től kezdődően az összes bérleti ügyek a városgazdasági ügyosztály körébe tartozzanak. A polgármesteri rendelet értelmében most van folyamatban a városrendezési és szociálpolitikai ügyosztályokban a bérleti aktáknak megfelelő rendezése és a városgazdasági ügyosztályhoz való átutalása. A városrendezési ügyosztályból a telekbérleti, a szociálpolitikaiból pedig a lakásbérleti ügyek kerülnek át a városgazdasági ügyosztályhoz. Az aktákkal együtt több referens is felcseréli régi beosztását: a közeli napokban fog megjelenni a polgármester rendelete, amely több tisztviselő áthelyezése ügyében intézkedik.

A jövőben a bérleti ügyek intézésénél jelentékeny szerepe lesz a gazdasági hivatalnak. A telekbérleti ügyeknél a gazdasági hivatal fogja intézni a bérek beszedését. Általában az az álláspont, hogy egyszerüsítsék az ügyvitelt, a fővárossal bérlői kapcsolatban álló közönség mennél kevesebb adminisztráció mellett fizethesse le a bért és kaphassa meg a fővárostól azt, amit mint háziúrtól megkapnia joga van.

Az üzlet- és lakásbérletek tekintetében jelentős újítás, hogy a jövőben az összes javítási ügyek szintén a gazdasági hivatalhoz fognak tartozni. A magasépítési ügyosztály a javítási munkálatokból teljesen kikapcsolódik, a gazdasági hivatal fogja elbírálni: jogosulte az üzletbérlőnek vagy lakónak javítás iránt előterjesztett kérelme?

Az illetékes tényezők ezektől az újításoktól az utóbbi időkben százalék szerint jelentősen lecsökkent házbérjövedelem felemelkedését várják. A városgazdasági ügyosztály vezetőjének további elgondolásaitól fog függeni, hogyan és miképen lehet a házkezelést még jobban racionalizálni és ezáltal a főváros házbérjövedelmét fokozni. Kiveve természetesen a legkisebb lakásokat, a jövőben a főváros a házak kezelésénél a túlzásba vitt szociálpolitikai szempont helyett a gazdaságit fogja előtérbe helyezni. Természetes ily körülmények között, hogy a hátralékos házbérek behajtása is a jövőben nagyobb szigorúsággal ténylegesen történt.

A főváros illetékes tényezői a gazdasági szempontok előbbre helyezésével kapcsolatosan egyelőre lemondtak arról a szándékukról, hogy a fővárosi bérházak kezelését és a telkek bérbeadását a Községi Takaréknak adják át. A Községi Takarékra azért akarták rábízni a házkezelést és a telkek bérbeadását, mert nem kétséges, hogy egy bank sokkal erélyesebben tudja érvényesiteni a gazdasági szempontokat, mint a főváros bármelyik ügyosztálya. A Községi Takarék sem rajongott azonban ezért a gondolatért és így került sor a polgármester ismeretes rendeletére, a bérleti ügyeknek a városrendezési és szociálpolitikai ügyosztályokból a városgazdasági ügyosztályba való áthelyezését illetően.

A Községi Takarékpénztár mérlege

A Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága folyó évi január hó 15-én tartott ülésén Liptay Lajos dr. vezérigazgató előterjesztése alapján megállapította a takarékpénztár 1936-ik üzletévére vonatkozó mérlegét. A székesfőváros illetékes tényezői ily módon már a közeljövőben abban a helyzetben lesznek, hogy a törvényes rendelkezéseknek megfelelően azzal foglalkozhassanak. Az elmult év üzleteredményei közül a legkifejezőbben a Takarékpénztár betétállományának nagymérvü emelkedése domborodik ki. Ez a betétemelkedés a takarékkönyvekre és folyószámlákra elhelyezett betéteknél az előző évi 78.2 millióval szemben több mint 10%-os, vagyis 8.4 milliós növekedéssel 86.6 millióra gyarapította a betétek összegét. Különös figyelmet érdemel a betéteknek ez az emelkedése, mert hiszen az elmult évben a közismert viszonyoknál fogva számottevőbb tőkeképződés még nem indulhatott meg és köztudomású, hogy a betéti tőkék szaporodása általánosságban elég alacsony mértékü volt. Minthogy a székesfőváros községi folyópénzei és különleges rendeltetésü betétei az elmult évi összeggel azonos mértékben változatlanul 7 milliót tesznek ki, a takarékpénztár által ily módon kezelt összes betétek összege 93.6 millió.

Egy autó teljesitőképessége, fürgesége és takarékos üzeme a jó szerkezeten kívül attól is függ, milyen a mótorerő és a súly közötti viszony. Míg a legtöbb kisautónál a mótornak lóerejére 35—40 kg cipelnivaló súly jut, addig a Ford Eiffel-tipusú kiskocsinál ez az arány kb. 1:24, vagyis 1 lóerőre csak 24 kg kocsisúly esik. Ebből magyarázható az Eiffel-kocsinak rendkivül takarékos üzeme, nagy fölgyorsulási képessége és következik belőle a mótor nagy kiméléses.

Erőteljes és fürge, meglepő felgyorsulóképesség, kb. 8 liter fogyasztás, P 60.- adó
Bemutatja a főképviselet
Hahn Arthur és Társai
Andrássy-ut 10

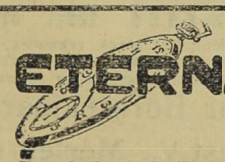

BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal
E szelvény 10% engedményre jogosit

Faredőnyjavitást
zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi cimerek
zománcozott jelvények
JEROUSCHEK nél, IV., Váci-utca 39 szám Telefon: 1-891-18.

„ESELGÉ“ szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Uj kiirások

Öntöttvas csatornázási vasszerelvény szállítására. Határidő: 1937. évi február hó 1-én délelőtt 9—10 óra.

Betonáú szállítására az 1937. évi csatorna fentartási és építési munkálatokhoz. **Határidő: 1937. évi február hó 1-én délelőtt 10 óra.**

1. Sodrony-, fonat-, válaszfal-, 2. asztalos, üveges és mázoló-, 3. parafakő-, hőszigetelő-, 4. aszfaltlemez, tetőfedési-, 5. bádogos-, 6. ács-, 7. föld-, kőműves-, vasbeton- és elhelyező munkákra, továbbá vasgerenda **szállítására** az Élelmiszer nagyvásártelepen létesítendő 4 darab raktár építéséhez. **Határidő: 1937. évi február hó 5-én délelőtt 9—10 óra.**

Kövezetjavítási és kisebb új kövezőmunkákra a székesfőváros összes közigazgatási kerületei részére. **Határidő: 1937. évi február hó 9-én délelőtt 10 óra.**

Utrendezési munkákra a IX. ker. Üllői-út, Ferenc-körút és gróf Haller-utca közötti szakaszhoz. **Határidő: 1937. évi február hó 12-én délelőtt 10 ora.**

Aszfaltjavítási és kisebb új aszfaltozó munkára a székesfőváros összes közigazgatási kerületei részére. **Határidő: 1937. évi február hó 16-án délelőtt 10 óra.**

Kőanyagok szállítására a székesfőváros útépítő és útkarbantartási munkáihoz. **Határidő: 1937. évi február hó 23-án délelőtt 10 óra.**

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

Walter Vilmos nyug. detektiv főfelügyelő bizalmi csoportok volt vezetőjének sikereiről ismert **magánkutatója** legmodernebb magányomozási technikával diszkréten nyomoz, megfigyel!
IV. Váci u. 41/a. Telefon: 1-835-49.

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosoktermelő-és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz. Tel.: 1-291-78

Január hó 31-én délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

VÁLLALKOZÁS

A kiirt munkálatokat nem lehet kiadni és nem lehet elvégezni!

Versenytárgyalási döntés helyett uj talajvizsgálat és cölöpökkel való próbálkozás a Béke-téren

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Lapunk két legutóbbi számában részletesen foglalkoztunk a Béke-téri előljárósági épület megépítésére hirdetett versenytárgyalás kulisszatitkaival. Rámutattunk arra, hogy az ügyosztálynak a versenytárgyalás megkezdésétől számított hetvenöt nap — ameddig az ajánlattevők a Közszállítási szabályzat értelmében kötelezettségben maradnak — *nem volt elegendő* arra, hogy a döntést tető alá hozza. A magasépítési szakbizottság hétfőn tartott ülésén azután kiderült, hogy *ennek a hetvenöt napos terminusnak az elmulasztása* — noha ez lagalább harmincezer pengőjébe kerül a fővárosnak — *a legkisebb baj*, ami ebben az ügyben történt. De beszéljenek a felszólalók, akik közül többen a hivatalos gyorírói feljegyzések szerint *igen éles kritikával* illették az ügyosztályt.

Az első felszólaló az ülésen *Wellisch* Andor volt, aki azzal kezdte beszédét, hogy az ügyosztály jelentése semmit sem von le abból *a megdöbbenéséből*, amely benne keletkezett a referátum alapján. Az ügyosztálynak tudnia kellett már a *versenytárgyalás kürása előtt, hogy rendkivül nehéz talajviszonyok vannak a Béke-téren. Ennek alapján a kiírás előtt idejekorán* kellett volna megtenni mindazokat a próbákat, amelyek biztos eredményre vezetnek, hogy ne vigyék bele a fővárost *ilyen túlköltségekbe*, esetleg *egyéb rizikóba is*. Kifogásolta *Wellisch* azt is, hogy egy nagy középületet *pince nélkül épitsenek*, különösen akkor, amikor légvédelemről annyi sok szó esik. *Nem lehet a kiinduláskor egy alápincézetlen épületre százezer pengőt ráfizetni*, különösen akkor, amikor félő, hogy ez az összeg emelkedni fog.

Petrovácz Gyula megállapította, hogy a vasbetétnélküli cölöpök leverése *kétséges helyzetbe* hozza az épületet, *Petrovácz* inkább vár *egy-két esztendeig*, de nem hajlandó lelkiismerete szerint hozzájárulni egy olyan alapozásnak a lefolytatásához, amelyet nem tart megnyugtatónak. *Petrovácz* elsősorban *talaj-kutatást* javasol — és azon véleményének ad kifejezést, hogy inkább egy-két hónappal később fogjanak munkához, mintsem *meggondolatlan és helytelen munkát* végezzenek. Ha a mult alkalommal nem lett volna a bizottság óvatos és aggodalmaskodó, akkor most már megvolna a baj, amely baj később csak fokozódott volna.

Dorner Gyulát a legkomolyabb aggodalommal tölti el az a tény, hogy a talajvízben 3300 milligramm körüli szulfátot lehet találni. Ilyen tartalmú talajvíz már a legkomolyabb veszedelmeket jelenti a betonépítményeknél. *Schoditsch* Lajos az agresszív vizekre vonatkozóan csatlakozik *Dorner* Gyula azon véleményéhez, hogy ebben a tekintetben még *alapos vizsgálatot* kell végezni. *Wossala* tanácsnok arra kérte a bizottságot, hogy várják meg, amíg a szükséges vizsgálatokat elvégzi az ügyosztály. A szakbizottság az ügyosztály jelentését tudomásul vette és tudomással vette azt is, hogy a *kiirt munkálatokat nem lehet kiadni és nem lehet elvégezni.* A szakbizottság szükségesnek tartja a további vizsgálatokat: elsősorban talajvizsgálatokat úgy ezen a helyen, ahol az előljáróság építése tervbe van véve, de a szóbajöhető másik helyen: a *Hungária-körut és a Váci út sarkán is*, de egyéb szóbajöhető helyeken is. Amikor az ügyosztály ezekkel a munkálatokkal készen lesz, fogja az ügyet a szakbizottság ismételten letárgyalni.

*

A szakbizottsági ülésen szóbakerültek azok a sajtóban elhangzott támadások is, amelyek az ügyosztályt azért érték, mert *a döntés késik*, aminek következtében a hetvenöt napos szóbanállási kötelezettség határideje elmulik, és így az építkezés jelentős megdrágulásával kell számolni. A szakbizottsági ülésen elhangzott felszólalások természetszerűen az egész vonalon lehetetlenné teszik a döntést, valószínű, hogy *új versenytárgyalást* kell majd kiírni, aminthogy valószínűnek tartjuk, hogy nem a Béke-téren, hanem valahol másutt fog felépülni az új előljáróság.

A Béke-téri előljáróság felépítésének versenytárgyalásával a városházi sajtóban csak az *Uj Budapest* foglalzott és ezért magunkra vesszük a szakbizottságban elhangzott eziránvú felszólalásokat. *Természetes*, hogy az adott körülmények között a meghirdetett versenytárgyalás ügyében hetvenöt nap alatt dönteni nem lehet, *természetes*, hogy jelentékenyen drágább lesz az építkezés, de a *legtermészetesebb*, hogy az *ügyosztály felelőssége — az ügyosztályé és nem a szakbizottságé* — változatlan, sőt még sokkal súlyosabb! *A szakbizottság szakértelme, pártatlansága és józansága vitán felül áll.*

A hónapokig húzódó terv-pályázat ideje alatt — ez nem vitás — éppen elegendő alkalma lett volna az ügyosztálynak a talaj megfelelő átvizsgálására. Nem elegendő, ha a tanácsnok úr a Hydroglória című szakfolyóiratot bármilyen szorgalmasan olvassa, előzetesen meg kellett volna ejtenie azokat a talajvizsgálatokat, amelyek elvégzésére intő jel volt a Lehel-téri templom falán bekövetkezett repedés, és amelyek elvégzésére a szakbizottság most, — *három hónappal a megtartott versenytárgyalás után volt kénytelen utasítani az ügyosztályt.*

Egy ügyosztályt vezető tanácsnok feladata nem csak az, hogy aláírja a versenytárgyalási hirdetményeket és szavazati joga legyen a főváros közgyűlésén, hanem *mindenre kiterjedő figyelemmel* kell előrelátnia az eseményeket és megtennie a szükségesnek mutatkozó intézkedéseket. Ezért tartjuk szükségesnek a polgármesteri vizsgálatot.

Versenytárgyalási hirdetmény

A IX. ker., Üllői-út, Ferenc-körut és Gróf Haller-utca között lévő szakaszának

útrendezési munkáira

kormányhatósági jóváhagyástól függően nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A munkát az alábbi három részbn fogom vállalatba adni:

I. Ferenc-körut és Viola-utca között levő szakasz kövezőmunkája és a Viola-utca—Szvetenay-utca között levő szakasz előmunkája;

II. Szvetenay-utca és Gróf Haller-utca között levő szakasz kövezőmunkája;

III. Viola-utca és Szvetenay-utca között levő szakasz aszfaltozása.

Az ajánlatot minden egyes szakaszra külön-külön kell megtenni s bánatpénz mindegyikre külön leteendő.

A kellően felbélyegezett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi február hó 12-én d. e. 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

Az ajánlatok felbontása ugyanaznap délelőtt 11 órakor lesz a Központi városháza II. emelet 285. számú helyiségében, ahol a vállalkozók, vagy megbizottaik jelen lehetnek.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Tel: 1-290-71, 1-189-98 Felelős: Kellner László dr.

A régi tipusu pianino elfed e a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: **Budapest, VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)**
Telefon: 14 50-63.

WIHART FERENC
építész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08.

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben Kombinált és irodaberendezések nagy választékban
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. Javitást vállalunk

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

XV. évfolyam 5. szám

Budapest, 1937. február 6.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Honffy tiz esztendeje

A várospolitika kavargó áradatában fel kell figyelnünk egy csendes és a szenzációk szokásos allürjeitől mentes eseményre: Honffy Lajos, Budapest székesfőváros adóhivatali igazgatója, január utolsó napján jubilálta igazgatói működésének tizedik esztendejét. Ez a jubileum jelentőségében túlnő azon a ünneplésen, amelyet az adótisztek és adószedők hadserege rendez vezére számára. Túlemelkedik még pedig azért, mert nem csupán egy hosszú közszolgálata alatt megőszült illusztris főtisztviselő személyi ünnepéről van szó, hanem azért is, mert Honffy igazgatói szolgálatának tiz esztendeje a főváros életében annyira fontos adótiszti és adószedői kar regenerációjának tiz esztendős jubileumát is jelenti.

Minden hivatalvezető, akinek egyénisége nem vész el a szürkeség tengerében, jellemét és kiütköző erkölcsi tulajdonságait rábélyegzi az alatta szolgáló hivatalnoki testület minden tagjára. Igy történt ez Honffy Lajos esetében is. Az ő erős egyénisége, keresztény és nemzeti érzülete, páratlan szorgalma és kötelességtudása, tántoríthatatlan becsületessége, nyilt egyenessége és közvetlen modora annyira sajátjai lettek az adóval foglalkozó fővárosi tiszti személyzetnek, hogy ez a hivatásánál fogva a nagyközönség részéről bizonyos vonatkozásban antipatikus hivatalnoki kar nemcsak tudás és szorgalom, becsületesség és lelkiismeret, hanem figyelmesség és udvariasság szempontjából is a köztisztviselők elit-gárdájává nőtte ki magát.

A gyomor szerepét játsza az adóbevételi igazgatás a főváros testében és Honffy Lajos keze tartja azt a kormányzói pálcát, amely a tápláléknak nemcsak befogadását, hanem feldolgozását, a gyomornedvek helyes működését és a szervek harmóniáját irányítja. Különleges szerencséje a főváros hatóságának, hogy erre a pozicióra egy olyan minden tekintetben arra való egyéniség termelődött ki a tisztviselői karból, mint Honffy Lajos és szerencséje a főváros közönségének, hogy ezen a kényes és kellemetlen poszton olyan férfiú teljesíti kellő tapintattal és szerencsés jómodorral a kötelességét, mint a fővárosi adóhivatal most jubiláló igazgatója.

A jövő év januárjában negyvenedik esztendeje lesz annak, hogy az a fehérhajú, jovális úriember, akit Honffy Lajosban tisztelünk és szeretünk, mint tetterős fiatalember a főváros szolgálatába lépett. Egy élet: Budapestért! Budapest érdekeiért, mindannyiunkért! Honffy Lajos, a főváros mai, hibátlan adóhivatali organizációjának megteremtője, büszkén hivatkozhatik arra, hogy mindenkor és mindenkivel szemben megtette kötelességét!

Karafiáth a Keresztény Községi Párt eszméit jelenti a főpolgármesteri székben

A városházi kereszténypárt lelkesedéssel és örömmel veszi tudomásul Karafiáth Jenő kinevezését, mert benne a keresztény és nemzeti eszme meg nem alkuvó harcosát értékeli

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A több mint egy hónapja üresedésben levő főpolgármesteri szék betöltése aktuálissá vált. *Darányi* Kálmán dr. miniszterelnök az új főpolgármester személyének kijelölését illetően beható megbeszéléseket folytatott *Csilléry* András dr.-ral és *Ernszt* Sándorral; a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének részéről pedig *Zsitvay* Tiborral. Ezen megbeszélések eredményeképen már a legközelebbi órákban meg fog jelenni *Karafiáth* Jenő dr. országgyűlési képviselő, volt vallás- és közoktatásügyi miniszter kinevezése Budapest székesfőváros főpolgármesterévé.

A törvényhatósági bizottság legnagyobb pártja:

a Keresztény Községi Párt a legteljesebb megelégedéssel és igen nagy örömmel fogadja Karafiáth Jenő dr. főpolgármesteri kinevezését.

Az új főpolgármestert *régi baráti szálak* fűzik a Keresztény Községi Párt vezetőségének képviselő-tagjaihoz, de ezeken a személyes vonatkozásokon túlmenően is a Keresztény Községi Párt vezetősége és valamennyi tagja tudja, hogy

Karafiáth Jenő dr. a keresztény és nemzeti eszmének hűséges és meg nem alkuvó, félelmet nem ismerő harcosa.

A Keresztény Községi Párt természetszerűen *módját fogja ejteni annak*, hogy az új főpolgármester beiktatása kapcsán meleg szimpátiájának minden vonatkozásban kifejezést adjon. A Keresztény Községi Párt meg van győződve arról, hogy várospolitikai vonatkozásban

Karafiáth Jenő dr. ugyanazokat az eszméket és elveket vallja, mint a Keresztény Községi Párt.

Amilyen örömmel fogadta a Keresztény Községi Párt vezetősége a miniszterelnök kijelentését *Karafiáth* főpolgármesteri megbízásáról, annyira biztos benne a párt, hogy *Karafiáth Jenő dr. főpolgármesteri működése ugyanazokat a célkitűzéseket fogja jelenteni, amiket a Keresztény Községi Párt fővárosi programja jelent.*

Az új főpolgármester éles és határozott egyénisége, nyiltan vallott keresztény politikája bizonyos zavarokat fog jelenteni a városházi kormánypárt életében.

A városházi kormánypártnak van egy úgynevezett liberális szárnya, amely máris igen élénken rezonál a *Karafiáth* Jenő dr. erősen jobboldali érzületéről egyre szélesebb körökben elterjedő hírekre. Nem kétséges, hogy *Karafiáth* főpolgármesterségével kapcsolatban

a városházi kormányzat kebelében is eltolódások fognak mutatkozni, amelyek bizonyos túlzott liberális irányzatnak visszaszorítását fogják maguk után vonni.

Nem kétséges ugyanis, hogy amennyiben *Karafiáth* Jenő dr. a Keresztény Községi Párt és a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete erős együttműködését fogja kívánni, ezt másképen, *mint a városházi kormánypárt liberális elemeinek visszaszorítása nélkül el sem lehet képzelni.*

Végre sikerült tető alá hozni a városházi keresztény koncentrációt

Egyesülés formájában fog megtörténni a Keresztény Községi Párt és a Keresztény Ellenzék összeolvadása — Más pártok részéről is vár egyéni csatlakozásokat a Keresztény Községi Párt

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Várospolitikai körökben élénk szóbeszédre adott alkalmat Csilléry András dr-nak, a Keresztény Községi Párt elnökének, Petrovácz Gyula képviselői beszámolóján tett azon kijelentése, hogy a Keresztény Községi Párt örömmel várja vissza kebelébe mindazokat, akik a párttól elszakadtak és ugyanazokat az eszméket és gondolatokat vallják, mint a Keresztény Községi Párt. Ezen kijelentését Csilléry András dr. a Keresztény Községi Párt elnökválasztó közgyűlését követő vacsorán is megismételte, amidőn visszapillantást vetve az elmúlt tizenhét esztendőre, megállapította, hogy sokan voltak olyanok, akik eltávolodtak. A párt úgy érzi, hogy ha az eltávolodottak vissza akarnak jönni, igazi testvéri szeretettel fogja őket a párt kebelére ölelni.

Csilléry András dr. fenti kijelentései az Egyesült Keresztény Párt megalakulásával vannak kapcsolatban. Az Egyesült Keresztény Pártnak ugyanis tagjai, a volt Keresztény Ellenzék képviselő tagjai: Friedrich István és Tauffer Gábor is. Már az Egyesült

Keresztény Párt megalakulásakor bizonyosra vehető volt, hogy a két párt: a Keresztény Gazdasági és Szociális Párt, nemkülönben a Keresztény Ellenzék összeolvadásának várospolitikai következményei is lesznek. Hetekkel ezelőtt megírta az Uj Budapest, hogy a városházán is készül a keresztény koncentráció, olyan formában, hogy a Keresztény Községi Párt és a Keresztény Ellenzék ugyanúgy egyesüljön egymással, mint ahogy egyesültek országos politikai vonatkozásban a Keresztény Gazdasági és Szociális Párt és a Keresztény Ellenzék.

A hetek óta folyó bizalmas tárgyalások most döntő stádiumba jutottak. A tárgyalások eddigi eredményeiről annyit közölhetünk, hogy nincs szó a Keresztény Ellenzék törvényhatósági bizottsági tagjainak: Friedrich Istvánnak, Halmay Zoltánnak, Hüttl Károlynak és Tauffer Gábornak a Keresztény Községi Párt tagjai sorába való egyszerű belépéséről. Amint a két országos párt egyesült, a két városházi párt is egyesülni fog.

A kerületi szervezetek együttműködésének egyöntetüségét illetően még folynak a tárgyalások. Friedrich István a tőle megszokott nobilitással minden személyi surlódás lehetőségének elejét vette azzal, hogy semmiféle pozicióra az új alakulásban nem reflektál. Igy tehát megdőltek azok a kombinációk, hogy Friedrich István társelnöke lesz a Keresztény Községi Pártnak. Erre valóban semmi szükség nincs is. Friedrich István — mondotta nekünk egy előkelő keresztény-párti vezérpolitikus —, mindenütt Friedrich István, akinek semmiféle tisztségre nincs szüksége!

A Keresztény Községi Párt a maga aktivitását a Friedrich-féle párttal való egyesülés révén élénken dokumentálja. Szó van arról is, hogy más pártok részéről is történjenek egyéni belépések a Keresztény Községi Pártba. Ezek a belépések bizonyos elégedetlenséggel vannak összefüggésben, amelyet a lanyha és keresztény szempontból nem eléggé erőteljes pártvezetés kelt.

Farsang

Irta: Ilouszky János

Farsang utolsó hetébe érünk és eszembe jút, hogy valamikor régen, a századunk elején a „Münchener Neuester Nachrichten“ nevü lepedő nagyságú német újság, az akkor még igen-igen jókedvü Karnevál herceg búcsúzásának napján, húshagyó kedden, extra Ausgabe-t adott, amelynek a vezércikke ép úgy, mint az utolsó apróhirdetése is csupa kacsa volt.

Ezt a vidám koholmány-ujságot nagy előszeretettel vásárolták. Alig virradt fel a farsang utolsó keddje, München és a nagy német birodalom városainak utcáin ép úgy elkapkodták a nyargaló rikkancsoktól a példányokat, mint az Erzgebirge legkisebb falujában vagy Danzig, Hamburg kikötőjében.

*

Persze abban az időben még nem volt gázálarc, légvédelem. Nem volt repülőraj és valuta felár, nem volt szellemi szükségmunkás és Eintopf Gericht, akkor még a porosz gárdaezredek derékmagasságig hajigálták fel díszmenetkor a lábaikat és Pesten is pofonütötték azt, aki olyan neveletlenné vált, hogy a farsang befejező éjszakáján égő cigarettavéggel szétpukkasztotta a társaságban lévő hölgyek luftballonját.

*

A kacsalap kacsahirekkel volt tele. Például:

BERLINBŐL JELENTIK: Vilmos császár három napja nem tartott beszédet. Vagy

MONTECARLÓBÓL JELENTIK: Ma délután a játékkaszinóban senki sem kártyázott. A krupié sétálni ment a tengerpartra.

Ilyen naiv tréfákon, amely akkoriban teljesen kielégítette a közönséget — nevetett egész Németország.

*

Most, hogy a farsang végére érünk, vajjon mi felelne meg pesti relációban az ilyen farsangi tréfáknak?

AZ MTI JELENTI: A kormány elhatározta a tisztviselői fizetések régi nívóra való azonnali visszaállítását.

BARCELÓNÁBÓL JELENTIK: A spanyolok beszüntették a háborút és a leszerelt katonák a viaszgyártási iparban helyezkedtek el.

KÖNYÖRGŐ VEZÉRIGAZGATÓ: A budapesti Kisipari Hitelintézet vezérigazgatója letérdelt és úgy könyörgött Sanyarú Iparos előtt, mert a megszavazott kölcsönt az soknak találta és nem akarta felvenni.

DUHAJ JÓKEDV A VIGADÓBAN: Magyary Imre bandája három napja huzza a talp alá valót Lamotte Károly alpolgármesternek, aki Honffy Lajos adóhivatali igazgatóval nagy rikongatások között járja a Kállay kettőst. A jókedvü szórakozás oka: Nincs adóhátralékos Budapesten.

A BUDAI NAPLÓ JELENTI: A Rudas-fürdő kéményét a mai napon lebontották.

Törött fogsorát
megjavitom 2 óra alatt 3 P-ért, fogait szakszerüleg rendbe hozom, műfog P 3.—, koronás (fehér) P 8.—, arany P 18.—. Trautmann áll. vizsg. fogász. Nagymező u. 41. Telefon: 1-281-01.

Walter Vilmos nyug. detektiv főfelügyelő bizalmi csoportok volt vezetőjének sikereiről ismert **magánkutatója** legmodernebb magánnyomozási technikával diszkréten nyomoz, megfigyel!
IV. Váci-u. 41/a. Telefon: 1-835-49.

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44

A régi tipusu pianino elfelejtve a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.—
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest, VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

VÁROSHÁZI NOTESZ

A városházi kormánypárt illusztris vezetősége körül tündökölt, hajlongott, ünnepelt január utolsó vasárnapja és Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe között a kenesei üdülőtelep. A kiránduláson, amelyet a Nemzeti Egység Pártjának fővárosi szervezete rendezett, a főváros vezetői közül megjelentek:

Szendy Károly polgármester és felesége, Lamotte Károly dr. alpolgármester, Farkas Ákos dr. tanácsnok és felesége, Babarczy István báró tanácsnok és felesége, Várady Jenő dr. főügyész-helyettes és felesége, Szécsi Ernő dr. tiszti főorvoshelyettes és felesége, Csorna Kálmán dr. árvaszéki elnök, Salamon Géza dr., Bódy László dr., Morvay Endre dr., Király Kálmán, Némethy Károly dr., Horony-Pálfy Aurél dr. tanácsnokok, Duday Alajos dr., Goszleth Ernő dr. ker. tanácsnokok, Farkas Lajos dr., Antalffy Géza, Haidekker János dr. és Vigyázó Géza ker. előljárók. Benedek Szabolcs dr., Keil Tibor dr. és Havlin Károly dr. főjegyzők, Reminiczky Lajos dr. tanácsjegyző.

A Nemzeti Egység Pártjának bizottsági tagjai úgyszólván teljes számban vettek részt a kiránduláson. Oti volt Zsitvay Tibor dr. elnök és felesége. Bessenyey Zenó dr. a Közmunkák Tanácsának elnöke, Harrer Ferenc felsőházi tag, Usetty Béla és Terbócz Imre országgyülési képviselők, Andréka Károly örökös bizottsági tag, vitéz Somogyi Béla dr., Vály Lajos dr. és felesége Deményi Aladár dr., Gazdy Jenő, Nemes Juhász Jenő, Orova Zsigmond dr., Tóth Gábor, Wellisch Andor, Sárkány Ferenc és felesége, Bónyi Károly, Halter Károly, Katona János és Egerváry Imre dr. bizottsági tagok.

A hangulat teljességéhez tartozott, hogy a kiránduláson résztvett Ledermann Mór is, a törvényhatósági bizottság közgyülésének reprezentativ megjelenésü örökös tagja.

A megjelent előkelőségek szeretettel gratuláltak Zsitvay Tiboréknak, akik menyasszony-lányukkal és annak vőlegényével és a vőlegény családjával jöttek Kenesére. Mondanunk sem kell, hogy volt fakutyázás, tánc, cigányozás is bőven. Bridzs-parti is akadt, a városházi kormánypártot Terbócz Imre és Deményi Aladár, a főváros vezetőségét pedig Csorna Kálmán dr. árvaszéki elnök és Salamon Géza dr. tanácsnok képviselték. A partiban megsemmisítő fölénnyel Salamon Géza győzött ...

*

ZSITVATETŐI ZSITVAY TIBOR dr. m. kir. titkos tanácsos, ny. igazságügyminiszter és felesége, baranya-nádasdi Fechtinger Margit leányát, Margitot eljegyezte Szentgyörgyi Lóránt dr. ügyvéd, Szentgyörgyi Elemér dr. ügyvéd, a jeruzsálemi Szentsír-rend lovagja és felesége, rusti Gábriel Emmy fia.

*

KUSZENDA KIVONULÁSA ÉS AZ UJ igazgató: Hoffmann bevonulása volt az egységespárti kiránduláson kívül az elmult héten Kenese eseménye. A személyzet nemre és rangra való különbség nélkül szeretettel vett érzékeny búcsút a kitűnő Kuszendától, aki a polgármester rendelete értelmében ezentúl a kenesei szoba-bontások helyett a Teleki-téri őszereseket fogja dirigálni.

A fentemlített személyzet nemcsak igazgatójától búcsúzott ez alkalommal, hanem egymástól is, mindenki elment Keneséről, a régi személyzetből mindössze a portás maradt meg, de az is felmondásban van. Hogy szükség volt-e erre a nagy felforditásra, a sok új seprőre, az e pillanatban bizonytalan, majd meglátjuk, mit tud Hoffmann úr! Természetes, hogy egy jól vagy kevésbé jól sikerült ünnepi ebédből még nem lehet következtetéseket levonni a jövendőt illetően ,amelyet egyébként nem látunk túlságosan rózsásnak!

*

KEMPELEN ÁGOSTON TANÁCSNOK, a városrendezési ügyosztály vezetője, tiz napig betegen feküdt influenzában.

*

SCHULER DEZSŐ DR.-T, Budapest új alpolgármesterét a városházi ujságírók szindikátusa élén Kelemen Géza, az Uj Nemzedék fővárosi rovatának vezetője üdvözölte.

*

HORONY-PÁLFI AURÉL DR., a főváros új tanácsnoka a Társadalmi Egyesületek Szövetségének alelnöke. A Tesz elnöksége meleghangú levélben üdvözölte az új tanácsnokot, rámutatván arra, hogy a választás valóban kitünő tisztviselőt és a Tesz hazafias mozgalmainak önzetlen és fáradhatatlan támogatóját emelte a jól megérdemelt polcicióba.

*

HORNYÁK JÁNOS IGAZGATÓ, a főváros központi segédhivatalának és iktatóhivatalának vezetője most töltötte be közszolgálatának huszonötödik esztendejét. A tisztviselői körökben nagy népszerüségnek örvendő, kiválóan képzett és szeretetreméltó igazgatót a jubileum alkalmából a központi segédhivatal személyzete, valamint tisztelőinek és barátainak nagy tábora meleg ünneplésben részesitette. A jubilánst Guttay Ferenc segédhivatali igazgató üdvözölte a segédhivatali személyzet élén. Guttay hangoztatta beszédében, hogy a jubiláns rászolgált működésével arra a

Nem az általános fegyverkezési láz függvénye a fokozódó drágaság!

Müller Antal megdöbbentő adatai az elsőrendü közszükségleti cikkek drágulásának igazi okairól

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A *Kozma* Miklós belügyminiszter lemondásával kapcsolatos politikai válság, nemkülönben a városrendezési törvényjavaslat egyre élesebbé váló vitája kissé elterelték a figyelmet arról a valóban nagyfontosságú interpellációról, amelyet *Müller* Antal intézett a képviselőház szerdai ülésén az összkormányhoz, illetőleg a miniszterelnökhöz, a fokozódó drágaság ügyében. *Müller* Antal megdöbbentően súlyos adatai nemcsak a *kormányt* sürgetik, hogy ebben a kérdésben a legerélyesebb intézkedéseket a legsürgősebben megtegye, hanem a *főváros vezetőségét is*, amelynek hatáskörében több lehetőség mutatkozik a drágaság fokozódása ellen teendő intézkedésekre.

Müller Antal

interpellációja bevezető szavaiban megállapította, hogy a drágaság emelkedése *világviszonylatban is fennáll*. A külállamokban talán magyarázható ez a *devalváció* következményeképen, de azért is, mert *érthetetlen fegyverkezési láz* fogta el az egész világot és így természetesen, különösen a fegyverkezéshez szükséges nyersanyagok és félkész-áruk *értéke világviszonylatban is nagyon emelkedett*. De a mult évi rossz termés eredményeképen *általános áremelkedés* mutatkozik szerte Európában. Nálunk e három emelés-tényező közül *egyiknek sincs szerepe*. Mult évi termésünk annyira bő volt, hogy tudtunk exportálni is. Nézzük sorban az élelmicikkeket, mi az oka nálunk *a semmivel sem indokolható drágaságnak?*

— Mi okozza a kenyér drágaságát? — kérdezte *Müller* Antal. — Elsősorban a búza árának felemelkedése! A búza a múlt év július havától, a kampány kezdetétől számítva, métermázsánként 7.65 pengővel, tehát 40.3 százalékkal emelkedett, a liszt métermázsánként 9.75 pengővel, tehát 30.8 százalékkal. A kenyér ára ugyanakkor — a kisipari árat alapulvéve — 34 fillérről 38 fillérre emelkedett, ami 11.8 százaléknak felel meg. A búza árának ilyen nagymérvű emelkedését véve figyelembe, indokolatlan, hogy a búza métermázsája után fizetendő 4.50 pengő *őrlési adó*, — ami a lisztnél métermázsánként 7 pengőt, és a kenyérnél kilogramonként 4.5 fillért jelent, — továbbra is fennmaradjon és hogy ezen felül még az *élesztőnél*, melyet a kenyérhez használnak, kilogramonként 40 fillér adó terhelje a sütőipart, amit ugyancsak a boletta-kasszába fizetnek be. Több érdekeltség kérte már a kormánytól a *liszt-forgalmi-adó* eltörlését. Ha a közterhek *ennyire súlyosan drágítják* a legszegényebb ember táplálékát, akkor *lehetetlenség és a kormány nem tűrheti azt, hogy az fizesse a legsúlyosabb adót, aki a legtöbbet fogyasztja ebből a népélelmezési cikkből.*

— A második ilyen fontos kérdés, a hús árának drágasága, — folytatta *Müller* Antal —. Mindenki megállapíthatja, hogy a hús ára 40—100%-kal emelkedett. A legszegényebb emberek tápláléka, a *lóhús* is megdrágult, kerek 50 százalékkal és még így is a székesfőváros eddig *több mint százezer pengőt* fizetett rá a lóhús-mérésre. Nem kétséges: a zsír-exportnál történő ráfizetést be kell hozni, ezért emelkedik azután annyira jelentékenyen a *hús ára.*

— Az elsőrendű élelmi cikkek árainak drágulásához kapcsolódik a *többi drágító tényező*. Drágul a *közlekedés*, a *víz*, újabban drágítják az *üzletbéreket* is, a kisiparosok állandóan panaszolják, hogy évtizedek óta helyhezkötött üzleteik bérét *oly mérvben* emelik, hogy az szinte már *elviselhetelen*. Ugyanakkor drágulnak az iparcikkek. Az agyontámogatott *textilipar* az elmult esztendőben húsz százalékkal emelte fel a *gyapju-szövetek árát*. Behozatalt nem engednek, vagy *csak nagyon kis mennyiségben*. A kartelek egyeduralmukat ezzel nagyszerűen ki tudják használni és természetesen a gyapju-árának világpiaci viszonylatban beállott emelkedését *fokozottabb mértékben háritották át a fogyasztóra.*

— Ugyanez a helyzet a *bőr árával*, — mondotta beszéde további során *Müller* Antal. — A talpbőr az utóbbi hetekben 70—80%-kal drágult, a felsőbőr 80—100 százalékkal, a csiriz, amelyet használnak, 75%-kal. Az *asztalosok* minden cikkének ára emelkedett, ha a külföldi áruk áremelkedésének csak a híre jön el ide, az itt raktáron levő áru 20—25%-kal drágul. A *villanyszerelési cikkek* árai január 18-tól 20—35%-kal emelkedtek. A *kőkartel* 25 százalékkal emelt a legutóbbi háromnegyed év alatt, ez pedig három nagy vállalat és néhány kisebb kőbánya diktálta. De itt van az *építőipari cikkeknek* a drágasága, már pedig az építőipar a legtöbb szakmát foglalkoztatja!

— A *drágaság* — végezte be általános figyelem közt beszédét *Müller* Antal —, olyan jelenség, amely felett nem húnyhat szemet a parlament. *Igazságos, egészséges gazdasági helyzetet* kell teremteni. Drákói szigorral kell lesújtani az árdrágítókra és példát kell statuálni! Viszont, ha az árvizsgáló bizottság azt állapítja meg, hogy *jogos az árak emelése*, akkor legyen bátorsága a kormánynak az *élettel arányba hozni* a keresetet, a munkabéreket. Tessék a *közalkalmazottak járandóságait* a drágaság arányában visszaállítani, azokat úgyis csak *ideiglenesen csökkentették*. A legbiztosabb antibolsevista propaganda *az előrelátó és megértő szociális intézkedés!*

bizalomra, amelyet a polgármester előlegezett neki akkor, amikor erre a nehéz és felelősségteljes helyre állította. A jubileum alkalmából a tisztviselők szép emléktárggyal lepték meg Hornyák igazgatót, aki hálás meghatottsággal köszönte meg az ünneplést.

*

KÖVESDI RÁCZ TIBORNÉ, született Szlovák Gizella székesfővárosi tanítónőt kedden délután temették el a rákoskeresztúri temetőben. Az engesztelő szentmiseáldozatot szerdán mutatták be a Rezső-téri plébániatemplomban. Az elhunytban Szepesváry Pál dr. székesfővárosi tanácsnok és Szepesváry Lajos dr. rendőrtanácsos nővérüket gyászolják.

*

FELKAY FERENCNÉ dr.-né, született kisjókai Takách Elza, a Hollós Mátyás Társaság irodalmi délutánjának keretében, február 8-án, hétfőn, délután fél 6 órakor a Szent Gellért Gyógyfürdő I. emeleti zenetermében felolvas. A kiváló írónő felolvasásának tárgya: Napoleon két házassága. A nagy sikerűnek ígérkező irodalmi délután megnyitó beszédét Hennyey Vilmos dr. nyug. államtitkár tartja, József Ferenc dr. kir. herceg költeményeiből olvas fel. Berényi Jánosné grófné szaval, előadásokat tartanak Petainek József országgyűlési képviselő és Zágon István író.

Racionalizálási problémák

Felkay tanácsnok előadása a Keresztény Tanügyi Bizottságban

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Tanügyi Bizottság Tölgyfa-utcai helyiségeit zsufolásig megtöltötték úgy a pedagógusok, mint a tanügy iránt érdeklődők, hogy meghallgassák Felkay Ferenc dr. előadását.

Gáspár Pál dr., a Rákóczi-kollégium igazgatója meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket és felhívta a figyelmet Novotny Vilmos osztrák tartományi kultúrtanácsos, szövetségi képviselő február 22-én tartandó előadására, valamint a Bizottság római tanulmányútjára, melyet a husvéti szünidőben tartanak meg.

Felkay Ferenc dr. tartotta meg ezután általános érdeklődés mellett nagyszabású előadását, melyben kifejtette, hogy a racionalizálás észszerűséget jelent, vagyis olyan eljárásoknak és módosításoknak a bevezetését, amelyek az eddigivel szemben jobb, egyszerűbb és gazdaságosabb megoldásokat eredményeznek. Ha valamely eljárással a munkára fordított idő 10%-át meg lehet takarítani, akkor annak a munkának a hasznát 10%-kal emelni lehet és ennek az eljárásnak az elmulasztása azt jelenti, mintha 10%-os adót kellene viselni. Felhőkarcolókat azért építenek, mert 30 emeletes épület számára sem kell nagyobb telek, mint egy 5 emeletesnek. A régi építkezési szerkezethez való ragaszkodás az 5 emeletes ház tulajdonosát megfosztja a további 25 emelet jövedelmétől.

A főváros alakulásának és fejlődésének története a példáknak hosszú sorozatát nyújtja az igazgatás racionalizálására. A főváros igazgatása a világháboru után igen súlyos feladat elé jutott. Szerencsére a forradalom a főváros lelki életében csupán fájdalmas átmenetet jelentett egy új, a keresztény nemzeti uralomban megujhodott korszakba.

Bizonyságot tett a főváros, mint a multban, ezuttal is arról, hogy az ország népével, hazaszeretetével és keresztény lelkületével egyetért, az állameszmének és a keresztény erkölcsi felfogásnak rendithetetlen hive, forrón szereti hazáját és féltő gonddal ápolja a multnak nemes hagyományait.

Ezen elvek alapján törekedett celiránnyos müködésével emelni a hatóság a polgárság jólétét, az intézmények egész sorozatának létesitésével. Nem vonható kétségbe, hogy a közigazgatás racionalizálása nagy körültekintést, alapos megfontolást és óvatosságot igényel, különösen a mai súlyos időkben. Ha körülnézünk, azt látjuk, hogy gazdag és hatalmas államokban is vajudnak a nagy pénzügyi, gazdasági és igazgatási problémák. A főváros nemcsak munkaadó, hanem hatóság is és így figyelemmel kell lennie arra, hogy az igazgatás egyszerüsitését nem viheti keresztül az alkalmazottak elbocsájtásával, mert ebben az esetben kénytelen lenne az önhibáján kívül kenyértelenné vált szellemi, vagy fizikai munkást létfentartásában hatóságilag támogatni.

Épen ezért csupán belső reformmal, eljárási és részben szervezeti változtatásokkal kivánja a főváros az igazgatást racionalizálni, hogy

ilymódon fenntartsa azt a lehetőséget, hogy a közigazgatásnál, közoktatásnál, üzemeknél megüresedő állások, melyekre feltétlenül szükség van, a végzett ifjúság által betölthetők legyenek.

A főváros felelős tényezői mindenkor arra törekednek, hogy az adminisztráció a polgárság szemében és meggyőződésében nem szükséges rossz, hanem egy szükséges jó legyen.

A viharos tetszéssel fogadott nagyszabású előadás után Reischl-Rév Sándor igazgató „Régi Viziváros" címen tartott érdekes előadást. Urbányi C. József felügyelő igazgató arra hívta fel a Tanügyi Bizottság figyelmét, hogy a jövő nemzedék szívébe oltsák bele a mi szép Budapestünk szeretetét, Rüblein Richárd dr. min. tanácsos, Mészáros László dr. felsőkereskedelmi iskolai tanár, Ruthner Gyula elemi iskolai igazgató felszólalása után Gáspár Pál dr. elnök mondott köszönetet az előadóknak.

Őrségváltás történt: csak a vezető lett más, az őrség tagjai ugyanazok maradtak

Egyhangu lelkesedéssel választotta elnökké Csilléry Andrást a Keresztény Községi Párt

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Községi Párt központi gyülése, amely a törvényhatósági bizottsági tagokból, kerületi elnökökből, női szervezetek elnökeiből és az ifjúsági elnökökből áll, szerdán este ülést tartott, amelynek egyetlen tárgya *a párt új elnökének megválasztása volt.*

Az ülést

Bednárz Róbert

nyitotta meg. Kegyeletes szavakkal emlékezett meg *Wolff* Károlyról, a párt elhunyt nagy vezéréről.

A központi gyülés tagjai állva hallgatták végig Bednárz Róbert szavait.

Wolff Károly emlékezete

— Meg kell, hogy emlékezzünk — mondotta — óróla, akinek szelleme itt lebeg felettünk s aki egész életének munkásságát áldozta a keresztény nemzeti eszmékért. Wolff Károly szelleme ma is úgy él a párt tagjaiban és a főváros keresztény tömegeiben, mintha itt járna közöttünk. Fogadjuk meg, hogy eszméi és igazságai mellett kitartunk s az általa megjelölt útról soha le nem térünk. Áldott legyen emlékezete!

Bednárz Róbert ezután bejelentette, hogy a párt elnöki tanácsa egyhangulag Csilléry Andrást jelölte a párt elnökévé.

Hatalmas taps, lelkes éljenzés zúgott fel, majd Bednárz Róbert javaslatára a közgyülés elhatározta, hogy Petrovácz Gyula vezetésével küldöttség keresi fel Csilléry Andrást és meghívja a párt elnöki székének elfoglalására.

Az ülést erre az időre felfüggesztették, a küldöttség tagjai pedig elvonultak.

Osztatlan szeretet Csilléry iránt

Petrovácz Gyula, a küldöttség vezetője bejelentette Csilléry Andrásnak, hogy a párt egyhangú lelkesedéssel, ellenjelölt nélkül választotta őt meg. Ez nemcsak azt jelenti, hogy a párt teljes bizalommal viseltetik iránta, hanem azt is, hogy osztatlan szeretet nyilvánul meg személye iránt. Csilléry András néhány meghatott szóval megköszönte az üdvözlést, majd megjelent a központi gyülésen a küldöttség tagjainak kíséretében. Hosszú és lelkes taps és éljenzés fogadta az új elnököt, akit Bednárz Róbert üdvözölt. Hangoztatta, hogy a mai nehéz időkben a párt birtokállományára kétszeresen kell vigyáznia. Ez azonban nem elég. Tovább kell mennünk a megkezdett úton, erősebbé kell tenni a pártot, mint valaha volt. A mai korszak a lét és nemlét problémáját veti fel. Ez hatott oda, hogy országos viszonylatban megindult a keresztény alapon álló politikusok tömörülése. Ezeket az eröket a községi politikában is együttesen kell csatasorba állítani. Higgadtságra, bölcsességre és fanatizmusra van szükség ahhoz, hogy a párt nagy harca megvívható legyen.

hanem testvéri szeretettel kell elindulnunk új harcok útján. Az évek során sokan elmaradtak, sokan eltávolodtak közülünk. De ha most az idők szavát érezve úgy gondolják, ismét hozzánk kell csatlakozniok, akkor szeretettel várjuk őket. Együtt megyünk velük, de az út, a keresztény igazság útja csak jobbra vezethet, nem pedig balra.

— Azt kívánjuk, hogy ember és ember között szünjenek meg a szociális különbségek. Szeretettel kell áthidalnunk a ma még élő társadalmi válaszfalakat, amelyeket a keresztény szeretet jegyében nem ismerünk el örökérvényünek. Nem fogunk nyugodni addig,amíg ezzel a szeretettel és a gazdasági és szociális téren való igazságtevéssel össze nem törjük azokat a bilincseket, amelyeket idegen és internacionalista elemek raktak a magyar munkásságra.

Hűséget, önzetlenséget, testvéri szeretetet...

— Minden áldozatot meg kell hoznunk a győzelemért. Ez azonban csak úgy érhető el, ha erkölcsi eszményiségünkben megerősödve, kitartóan dolgozunk céljaink elérése érdekében. Tartsatok ki, legyetek hűségesek, én is hűséget, önzetlenséget és testvéri szeretetet adok érte cserébe. Csak ilyen szellemben tudjuk megvívni magyar fajunkért a küzdelmet. Hangoztatom, hogy a magyar faj alkalmas arra, hogy országot vezessen és irányítson, de alkalmas arra is, hogy a gazdasági és kereskedelmi élet pozícióit meghódítsa. A gyárak és bankok kapui meg kell, hogy nyíljanak a mi fiaink előtt, s az lesz a mi végső győzelmünk, ha fel tudjuk szabadítani ezt az országot az idegen eszmék, idegen eszmék gazdasági járma alól.

— Fel a harcra! — fejezte be beszédét Csilléry András a gyülés viharos lelkesedése közben.

A gyülés tagjai ezután a keresztény közélet számos kitünőségével együtt a Nemzeti Kaszinó nyilvános éttermébe vonultak át, ahol négyszáz terítékes bankett volt Csilléry András tiszteletére.

Krisztus, vagy a teljes pusztulás

Percekig zúgott a taps, amikor

Csilléry András

megkezdte beszédét.

— Nem minden meghatottság nélkül állok itt — mondotta. — Nehéz és súlyos feladat vár rám, hiszen gyenge erőimmel csak úgy tudok megfelelni a reám váró nagy feladatoknak, ha érzem, hogy az együttmüködés szelleme vesz körül. Egy kivételes szellem, egy nagy emberi lélek elindíthat eszmei mozgalmat, amely korszakot jelent a szellemi élet formálásának és kialakulásának történetében. De valósággá váltani az eszmét csak úgy lehet, ha egységesen cselekvő, szervezett tömegek közös akarása küzd a gondolat megvalósulásáért.

— Első szavam a megemlékezés szava, — mondta. — Soha sem gondoltam, nem törekedtem arra, hogy ezt a helyet, Wolff Károly székét elfoglaljam. Ugy hisszük, hogy Wolff Károly itt fog állani mellettünk a végső győzelemig — mondotta ekkor már könnyekig meghatva Csilléry András. Ezután így folytatta:

— A sors máskép rendelkezett! Attól az önzetlen férfitól, aki hatalmas programjával kitűzte a célokat a nemzet boldogulása számára, kell átvennem a mocsoktalan zászlót.

— Uj harcok előtt állunk — folytatta Csilléry András. — Arra kell törekednünk, hogy azok az eszmék, amelyekért eddig is küzdöttünk, immár hússá és vérré váljanak. Egy egész világ sorakozik fel a keresztény és nemzeti gondolat ellen. Teljes felkészültséggel állanak szemben velünk s elkészültek a végső harcra. Választ előtt állunk: vagy Krisztus, az európai szellem és kultúra győzelme következik, vagy a teljes pusztulás.

Az egész ország azt várja, hogy mi, a Keresztény Községi Párt harcoljunk azért, hogy gazdasági téren is megvalósítsuk a keresztény eszmét. Wolff Károly szellemében ennek a pártnak a jövőben is vezetnie, irányítania kell a keresztény közvéleményt, még áldozatok árán is. Nagy megelégedésemre és örömömre szolgál az is, hogy ebben a küzdelemben nem vagyunk csak a férfiakra hagyatkozva, mert egy kitünő asszony-testvér mellénk állította az asszonyok táborát.

— Kitartásra, minden széthúzás megszüntetésére, az egyéni sérelmek félretételére van szükség. Nemcsak baráti jobbot kell nyujtanunk egymásnak,

Ünnepi vacsora az uj elnök tiszteletére

Petrovácz Gyula beszéde

Az első felköszöntőt

Petrovácz Gyula

mondotta. Emlékeztetett arra, hogy a baloldal Wolff Károly halála után a párt szétesését és végét jósolta. Jobbról és balról éket akartak verni a pártba, de kiderült, hogy a Keresztény Községi Párt sokkal erősebb sziklára épült, semhogy azt fel lehetne robbantani. Azt a férfit, aki mint rangidős, kezébe vette a lobogót s félév multán elérte, hogy egyhangúlag, ellenjelölt nélkül választották elnökké, meleg szeretettel üdvözli. Megtörtént az elnökválasztás s a jóslások ellenére a pártnak egyetlen tagja sem szakadt le, nemhogy a párt felbomlott volna. Érthető ez számunkra, mert Csilléry András egyéniségében olyan kvalitások rejlenek, amelyek alkalmassá teszik őt a vezetői szerep vállalására. Aki Wolff Károly örökébe lépett most, az nehéz feladatot vállalt. Ennek a nehéz feladatnak a teljesítéséhez a párt és Szendy Károly polgármester megbízásából is szerencsét kívánunk.

Toperczer Ákosné rövid jellemképet rajzolt Csilléry Andrásról. Mikor Csilléry András élet és halál között, súlyos operáció után feküdt betegágyán s meglátogatták őt, csak egyet mondott: „Ne hagyjátok el a keresztény nemzeti gondolatot". A halállal viaskodva is csak erre gondolt. A keresztény magyar asszonyok, akik elkötelezték magukat az eszméhez, érzik, hogy fanatikus, lelkes elnöke lesz a pártnak. S miként ő, úgy az asszonyok is még haldokolva is teljesíteni fogják kötelességüket a keresztény eszmék érdekében.

Verebély Jenő Csilléry Andrásban a férfit üdvözölte, akiben van kitartás, fanatizmus, de amellett melegen érző szív is.

Csilléry András szólalt fel ezután.

— Nem történt más — mondotta — csak a zászlót vette kézbe egy régi harcos. Őrségváltás történt a sors rendeléséből, de csak a vezető lett más, az őrség tagjai ugyanazok maradtak. A baloldali sajtó állandóan igyekezett őt támadni és jobboldali veszélyről harsogott, pedig a veszély a baloldalról fenyeget. A liberális sajtónak azonban egy szava sincs a keresztény eszméket fenyegető áramlatok ellen.

— A keresztény társadalom összefogására van szükség. Csak úgy vívhatjuk ki a győzelmet, ha a gazdasági és szellemi erők teljes egységben vonulnak fel a küzdelemre.

Hosszantartó taps és lelkes éjenzés fogadta Csilléry szavait s a vacsora résztvevői a késő éjszakai órákig maradtak együtt.

Villamos világitási-,
erőátviteli-, csengőjelző-, távbeszélő- és rádióberendezések.
Elektromos háztartási tüzhelyek.
THERMOLUX kft.
Budapest, VIII., Práter-utca 6.
Telefon: 1-383-38.

Diskay név garantálja, hogy jól sikerült munkát kap. Gyermekfényképkülönlegességek speciális felszereléssel, úgyhogy minden felvétel biztos siker. Műterem nyitva vasárnap és ünnepnap is 9—7. Életnagyságú fényképnagyítás bármily kis fénykép után. Kérjük minden esküvőnél, eseményeknél
DISKAY FOTO-RIPORTER
vállalathoz fordulni bizalommal. Közigazgatási tisztviselőknek az amúgy is alacsony árakból még 15% engedmény. Budapest, VII., Rákóczi út 18. T.: 1—343—31.

HIREK

Racionalizál a Gázművek

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Életrevaló ötletet valósított meg Véssey Ede dr., a Gázművek vezérigazgatója. Hogy a racionalizálás munkájába a Gázművek alkalmazottait is bevonja, pályázatot írt ki, hogy ezekhez a kérdésekhez szakismeretük és gyakorlati tapasztalatuk alapján jeligés pályamunkák alakjában hozzászólhassanak. A pályázat tárgya az üzem ügykezelésének racionalizálása volt. Érdekesnek tartjuk a pályadíjat nyert ötleteket ismertetni.

Szentgyörgyi Lóránt dr. segédtitkár a különböző helyeken végzett behajtási és nyilvántartási munkáknak egy külön osztályba való összevonását javasolta. Kertész Gyula mérnök a racionalizálás eszközei közül a személyzet oktatásának és ellenőrzésének fontosságára és az általa elérhető eredményekre és megtakarításokra mutat rá. Kutassy István kezelő és Halász Alajos tiszt az anyagkezelést és az anyagnyilvántartást szétválasztja, Foglyos Dezső tiszt az öregségi és rokkantsági biztosítással kapcsolatos ügykezeléssel foglalkozik.

Éber Ernő osztályfőnök, az üzemi könyvelést és a statisztikát választotta dolgozati tárgyául, kifejtve az egységes számla-elnevezés és megszámozás szükségességét. Esztényi Henrik műszaki főtiszt az új igazgatósági székház felépítésével foglalkozik, észszerű javaslatokat téve a székház tervezésével, a munkálatok kiírásával és az építkezéssel kapcsolatban. Bonta István tiszt a folyószámla-könyveléssel, ifj. Murányi János főtiszt és Gyulay László tiszt a gáz-elszámolási osztály ügykezelésével, Schmitt Géza főtiszt a Gázművek anyag-gazdálkodásával foglalkozik. Borovits Gyula felügyelő szükségesnek tartja az anyaggazdálkodással kapcsolatos ügykezelés összpontosítását.

Igen érdekes, hogy a beérkezett húsz pályamű közül egyik sem terjeszkedett ki az üzem egész ügyvitelének átszervezésére, hanem úgyszólván mindegyik az ügykezelésnek csak kisebb körére szorítkozott. Mindenesetre szükségesnek tartanók, ha az üzempolitikai bizottság mostani tárgyalásai során a Gázművek egész adminisztrációjának, anyagbeszerzésének és ügykezelésének racionalizálására hallanánk a szakértőktől megfelelő javaslatokat.

Miért nem tud nyolcezer hómunkásnál többet alkalmazni a főváros?

Salamon Géza tanácsnok felel a Köztisztasági Hivatal ellen elhangzott vádakra

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A januárvégi nagy havazással kapcsolatosan úgy a sajtóban, mint a közönség körében panaszok hangzottak el a tekintetben, hogy a fővárosi Köztisztasági Hivatal nem áll hivatása magaslatán, mert nem takarította el a közönség által várt gyorsasággal a budapesti utcákra rászakadt nagy hómennyiséget. Az Uj Budapest munkatársa kérdéssel fordult

Salamon Géza dr.

közegészségügyi tanácsnokhoz, akinek hatáskörébe tartozik a Köztisztasági Hivatal: jogosultak-e a panaszok, amelyek a hivatal állítólagos lassusága ellen felmerültek?

— Nincs igaza a gáncsoskodóknak — mondotta Salamon tanácsnok. — A helyzet pontosan a következő: Aránylag igen gyorsan, néhány óra alatt, rendkívüli mennyiségű hó, több mint négymillió köbméter esett le Budapest utcáira. A Meteorológiai Intézet jelentése szerint a leesett hó vastagsága 39 cm volt. A leesett hó-mennyiség hamarosan olvadni kezdett, majd újra megfagyott, súlyos, piszkos masszává alakult, amelynek eltakarítása is különlegesen nehéz feladat.

— A Köztisztasági Hivatal ennek a hómennyiségnek az eltakarítására 8000 rendkívüli munkást alkalmazott. Nem azért nem alkalmaztunk többet, mert nem volt fedezet, rendkívüli havazás esetén az ügyosztály mindig tud póthitelről gondoskodni. A munkásokat azonban nem lehet csak úgy átabotában felvenni, előmunkásokra is szükség van, akik megmutatják a rendkívüli munkásoknak, hogyan kell dolgozni és vigyáznak arra, hogy a rendkívüli munkások ténylegesen dolgozzanak is. Már most a helyzet az, hogy a Köztisztasági Hivatal rendes munkás-létszáma mellett több mint 8000 rendkívüli munkást egyszerre fel nem vehet.

— Miért van csak annyi előmunkásunk, hogy 8000-nél több rendkívüli munkást fel nem vehetünk? Ez az a kérdés, amire felelni akarok az Uj Budapest hasábjain! A Köztisztasági Hivatal költségvetése a multhoz képest erősen redukálva van, ezért redukálni kellett az állandó munkások számát is. Ha azt akartuk volna elérni, hogy a felvett rendkívüli munkás-hadsereg egy nap alatt letakarította volna Budapest utcáiról a négy millió köbméter havat, akkor annyi állandó munkásnak kellene lenni, hogy a Köztisztasági Hivatal budget-je évi két millió pengővel emelkedne!

— Erre pedig nincs fedezet, de a józan ész szabályai szerint nincs is rá szükség! Nem mindennap esik 39 cm-es hó, négy-öt esztendőnként van egy ilyen különleges mennyiségű hó-esés, és akkor inkább néhány órával tovább álljon a hó a budapesti mellékutcákon, sem hogy több milliós — egyébként teljesen indokolatlan — túlkiadással kelljen számolnunk. Ez a válaszom a gáncsoskodóknak, no meg az, hogy nagyobb baj nem történt, a fő-útvonalak már az első napokon el voltak takarítva és nem volt mellékutca, ahol négy-öt napnál tovább állott volna az összefagyott hó!

ETERNA
BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal
E szelvény 10% engedményre jogosit

Hő- Hűtő- Hang- Viz-
Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: *1-485-14, 1-388-54

Február hó
7-én és 11-én délután
fél 3 órakor
ügetőversenyek

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

Faredőnyjavitást
zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerűen, jótállással legolcsóbban vállalja
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

◆◆ HANDLOVITS ÉS HORVÁTH ◆◆
LIFT FELVONÓ-IPAR
Mindennemü felvonót gyárt, javit és karbantart
BUDAPEST, VIII., Futó-u. 8/b. Telefon: I-409-92.

„Hamishang" dalárda?

Dehogy — az urak remekül énekelnek — csak az elhasznált, kiöregedett rádiócsövek torzitják el a vételt.
Uj TUNGSRAM CSÖVEKKEL remekül szól rádiója

Ford EIFEL
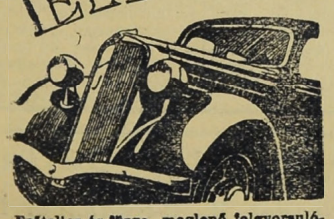
Erőteljes és türge, meglepő felgyorsulóképesség, kb. 8 liter fogyasztás, P 60.- adó
Bemutatja a főképviselet
Hahn Arthur és Társai
Andrássy-ut 10

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Telefon: I—811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, színházi látcsövek. a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek
fényképészeti cikkek.

Uj kiirások

Kövezetjavítási és kisebb új kövezőmunkákra a székesfőváros összes közigazgatási kerületei részére. **Határidő: 1937. évi február hó 9-én délelőtt 10 óra.**

Utrendezési munkákra a IX. ker. Üllői-út, Ferenc-körút és gróf Haller-utca közötti szakaszhoz. **Határidő: 1937. évi február hó 12-én délelőtt 10 ora.**

Aszfaltjavítási és kisebb új aszfaltozó munkára a székesfőváros összes közigazgatási kerületei részére. **Határidő: 1937. évi február hó 16-án délelőtt 10 óra.**

Kőanyagok szállítására a székesfőváros útépítő és útkarbantartási munkáihoz. **Határidő: 1937. évi február hó 23-án délelőtt 10 óra.**

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, XI., Szüret-utca 5-7
Telefon: 1-592-96.

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiek, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és beton-épitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

Uj telefon-bélyegzőjét csak **Beér Sándornál** rendelje 1 sor 50 fillér, 2 sor 70 fillér
Budapest, V., Gróf Tisza István utca 5.
Telefon: 1-824-29

Zimankós téli időben
barátságos, meleg otthona lesz,
ha lakását
kétaknás
Mávag —
Jobbágy
~ folytonégő
kályhával fogja füteni!
Több mint 2.0000 drb. használatban
Olcsó, gazdaságos, tiszta!
Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK Kereskedelmi Kávi selete R.-T.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 28.
Telefon: 1—273—20

VÁLLALKOZÁS

Amit Király tanácsnoknak okvetlenül tudnia kell!

*

A kerületi kövezet- és aszfalt-karbantartási munkálatoknál nem kísérletezhet felelőtlen spekulánsokkal az ügyosztály

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Ugy a városházán, mint vállalkozói körökben feszült érdeklődéssel tekintenek a kerületi kövezeti és aszfaltkarbantartási munkálatok, nemkülönben a fővárosi kő-szállítások versenytárgyalási terminusa elé. Mint az *Uj Budapest* már jelentette, a kerületi kövező munkáknak február 9-én, a kerületi aszfalt javítási munkálatoknak február 16-án, a kőszállításoknak pedig február 23-án van a versenytárgyalási határideje.

Kétségtelen, hogy a polgármester által kiadott *egységártáblázat*, melynek az út- és csatornaépítési ügyosztályban döntő szerepe van a versenytárgyalásra bocsájtott közmunkák ármegállapításait illetően, nem találkozik az egész vonalon az iparosérdekeltség megelégedésével. Szakemberek szerint az egységár táblázat *a maga jelentéktelen áremeléseivel egyáltalában nem számította le* azt az általános drágulást, mely az anyagár minden vonalán egyre súlyosabb méreteket ölt.

A kerületi és kövezet javitási munkálatok ezen körülménynél fogva igen nehezen kalkulálhatók, mert nemcsak egy a tényleges helyzetnek meg nem felelő egységár-táblázattal, hanem az árak további emelkedésével is kalkulálniok kell a vállalkozóknak, ha nem akarnak teljesen elvérezni a kerületi javitási munkálatok frontján. Reméljük, hogy *Király* tanácsnokban és közvetlen munkatársaiban meglesz a kellő megértés, és a komoly iparosok nehéz helyzetét a polgármesternek teendő döntési javaslatban méltányolni fogja.

A valóban aggasztó drágulási jelenségek kétszeresen kötelességévé teszik a főváros hatóságának, hogy az ilyen zavaros alkalmakkor jelentkezni szokott *felelőtlen és irreális árrombolási kisérleteket* kellő értékükre szállítsa le. A Beszkárt pálya-fenntartási versenytárgyalása már élesen rámutatott ezekre az árrombolási velleitásokra, amelyeket a kerületi kövezet és aszfalt karbantartási munkálatoknál a köz érdekében *okvetlenül mellőzni kell*. Ha van közmunka, ahol nem szabad kisérletezni, mert a munka természeténél fogva fokozott bizalomra van szükség a kipróbált vállalkozóval szemben: a kerületi kövezet karbantartási munka az, mely a régi patricius kövezők reális és becsületes számításának van fentartva, nem pedig új nagyságok felelőtlen spekulációinak. *Ha ezt nem tudta eddig* az útépítési ügyosztály, az elmult esztendőben egyes legolcsóbb vállalkozók által elkezdett és más vállalkozók által befejeztetni kényszerült közmunkák tanulsága, igen szomorú tanulsága, figyelmeztetheti erre!

Szakmai körök véleménye szerint a versenytárgyaláson egyetlen pályázó fog résztvenni: *Gundel* Károly, aki nyolc esztendős működése alatt világviszonylatban is elsőrendű attrakcióvá fejlesztette a Gellért-szálló és hullámfürdő vendéglőjét.

Ha azonban, — ami valószínű, — hogy a megejtendő versenytárgyalás során *Gundel* Károly lesz az egyetlen pályázó, erősen meggondolandó: *szükség van-e az efajta versenytárgyalási formalitásokra?* Ha valamelyik városi üzemnek a bérlője nagy költséggel és fáradtsággal egy leromlott szemétdombon nagyszerű és virágzó üzemet varázsol, — ami úgy a Gellért-szállóban, mint a Hangli kioszkban megtörtént, — akkor nem érdeke a városnak, hogy a bérét pontosan megfizető, jól bevált bérlőjét *felesleges izgalmaknak* tegye ki, vagy pedig azzal vegye el a kedvét a munkától és a befektetésektől, hogy egy mindig bizonytalan eredményü versenytárgyaláson *esetleg más vigye el előle* a bérletet, aki esetleg nagyobb bérösszeget igérve, aratja le az ő fáradságának gyümölcseit.

Az egyik városházi főtisztviselő, amikor valamilyen bérleti ügyet referáltak neki, tette ezt a találó megjegyzést: *lakót és házmestert nem fogad fel versenytárgyalás útján az ember!* Igen vitás, hogy ez az új irányzat: a nagy étkező és kávéház bérletének közvetlen tárgyalás alapján meghosszabbítása helyett, versenytárgyaláson való hasznosítása megfelel-e *minden vonatkozásban* a főváros érdekeinek.

Versenytárgyalás vagy bérlet-meghosszabitás?

*

Gundel Károly szerződését a Gellértben nem hosszabbitja meg a főváros — Megfelel-e a főváros érdekeinek: lakót nyilvános versenytárgyaláson felfogadni

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A városi vendéglő-bérletek hasznosítását illetően *két városgazdasági irányzat* áll egymással szemben. Az egyik irányzat szerint a város tulajdonában lévő nagy étkező és szórakoztató üzemek — a Gellért szálló éttermi üzeme, a Hangli kioszk és a Hangli söröző, a ligeti kioszk, a Gellérthegyi kioszk — csak versenytárgyalás útján adhatók bérbe, mert *ezt irja elő* a Közszállítási Szabályzat. A másik irányzat szerint sokkal helyesebb, ha ezeket a bérleteket *versenytárgyalás kürása nélkül* közvetlenül a régi bérlőknek adják ki. Ezen elgondolás szerint ugyanis számos olyan szempont van a bérlemények hasznosításánál — erkölcsi, idegenforgalmi és hasznossági szempontok, — amelyek nyilvános versenytárgyaláson nem érvényesíthetők.

A városházán, hol az egyik, hol a másik irányzat kerül felül. Néhány évvel ezelőtt az állatkerti vendéglőt versenytárgyalás nélkül adták ki *Gundel* Károlynak. Pár hónappal ezelőtt a Vigadó bérlési jogát szintén közvetlen megbízás alapján kapták *Rónaiék*. Viszont nemrégiben a városgazdasági bizottság leszavazta azt a polgármesteri előterjesztést, amely versenytárgyalás kiirása nélkül kivánta *Rónai* Miklós és *Rónai* Ödön bérletét a Hangli Kioszkot és Hangli Sörözőt illetően meghosszabbítani. Ily körülmények között az érdekeltségek izgatottan lesték: mi lesz a Gellért-szálló éttermi üzemének május elsejével lejáró bérletével, meghosszabbítja e a szerződést a jól bevált bérlővel, *Gundel* Károlylyal a főváros, vagy pedig versenytárgyalást ir ki a bérletre?

Ez a kérdés *most dőlt el*, még pedig olyképen, hogy a Gellért-szálló éttermi üzemének bérletét folyó évi május 1-től kezdődő *hat esztendőre fogják kiirni*. A pályázati felhívás már rövidesen meg is jelenik.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős: DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő: RASKÓ OSZKÁR.
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Tel: 1-290-71, 1-189-98 Felelős: Kellner László dr.

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi cimerek zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39.szám Telefon: 1-891-18.

Reklám- és mindenféle festészeti munkálatok. Iparművészi munkákat olcsó áron készit.
Gyáraknak nagy kedvezmény!
Globus plakátfestő vállalat
VI., RÓZSA U. 113. Tel.: 1-139-32.

WIHART FERENC
épitész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08.

ACZÉL EDE
Precziziós műszerész mester. Gépkonstrukciók, találmányok tervezése és kidolgozása, tömegcikkek gyártása, elektromos gépek szakszerű készitése és javitása. — Lakatosmunkák. — Budapest, VII., Klauzál tér 13. — Dob utca 45. Alapitva 1910. Telefon: 1-431-52.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosoktermelő-és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz Tel.: 1-291-78

XV. évfolyam 6. szám

Budapest, 1937. február 13.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Az élet főpolgármestere

A főváros közgyűlésének valamennyi pártja érdeklődő örömmel veszi tudomásul Karafiáth Jenő dr.nak, a székesfőváros új főpolgármesterének azt a kijelentését, hogy az élet főpolgármestere kíván lenni. Várakozással tekintünk az új főpolgármester installációs beszéde elé a főváros jövő szerdai rendkívüli közgyűlésén, amikor is Karafiáth Jenő dr. kétségen kívül ki fogja fejteni programját és elgondolásait új és nehéz pozicióját illetően.

Az a véleményünk, hogy a fényes beiktatási ünnepségen ennek a programnak már csak részletei hangozhatnak el, hiszen Karafiáth Jenő dr.-nak az a klasszikus tömörségű megállapítása, hogy az élet főpolgármestere kíván lenni, már magábanvéve program, irány és célkitűzés, maga a lényeg, melynek a részletek már csak belső tartalmát biztosíthatják. Hisszük és reméljük: Karafiáth valóban az élet főpolgármestere lesz, a vergődő és kínlódó, mégis diadalmas és el nem pusztítható magyar élet főpolgármestere. A budapesti polgár életének a főpolgármestere lesz Karafiáth Jenő, azé a budapesti polgáré, akinek élete a trianoni Magyarország fővárosában gonddal és küzködéssel, sok bánattal és kevés örömmel teljes!

Hogyan lehet Karafiáth Jenő az élet, a magyar élet, a budapesti élet főpolgármestere? A legutóbbi időben, Sipőcz főpolgármester hosszú haldoklása alatt, kissé elhalványult a főpolgármesteri hatáskör, amelynek Karafiáth Jenő dr. erős egyénisége fog új színt adni. A főpolgármester akkor az élet főpolgármestere, ha igyekszik megismerni a gondjaira bízott főváros speciális helyzetét, vágyait és kívánságait, és ennek a különleges helyzetnek, lobogó vágyaknak és szelíd kívánságoknak magas közjogi méltósága által adott súllyal szerez meghallgatást az illetékes kormányzati hatóságok előtt. Budapest főpolgármestere, az élet főpolgármestere, rendkívüli követe és meghatalmazott minisztere a kormányzatnak azon a városházán, amelynek ép elég joga és oka van arra panaszkodni, hogy sok minden felterjesztése és óhaja talál süket fülekre a különböző minisztériumok portáin.

Karafiáth Jenő dr. budapesti polgár, aki, ha Ipolyszalkát képviselte is egy fél emberöltőn át az országgyűlés képviselőházában, itt született a fővárosban, itt volt ügyvéd, itt volt ötesztendőn át városatya, ide köti őt munkás és komoly életének minden szála. Biztató jelnek veszi a főváros önkormányzata Karafiáth Jenő dr. első főpolgármesteri megnyilatkozását, mert ez az egy mondatból álló program több és értékesebb, mint a hangzatos, de be nem tartható ígéretek egész sora, amelyekkel únos-untig tele vagyunk!

Program és Cselekedet

Irta: Szőke Gyula dr.

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Uj főpolgármester, új alpolgármester, új tisztviselők foglalták el a munkahelyeket. Mindenki programot vár, amint hogy minden személyi változástól szinte szokásszerűen várják az emberek, hogy valami jobbat kapjanak, mint ami volt, mert azt hiszik, hogy *az új ember jobban fog a réginél dolgozni.* Ez a gondolkozás bizonyos irányú kritika az eltávozottakkal szemben. És akik a multak munkáit látták, még ha az új tisztviselőkkel szemben várakozással vannak is, tudják, hogy

az ország és a főváros életét nem az a pár tisztviselő oldja meg, aki jött, hanem együttesen azoknak a munkája lehet jó, vagy kevésbé eredményes hatású, akik maradtak és jöttek.

Ezt a munkát és annak eredményét azonban az általános helyzet, a gazdasági és pénzügyi viszonyok, a szociális igények és lehetőségek annyira befolyásolják, hogy nincs ember, sem új, sem régi, aki ezektől a saját munkáját és sikerét függetleníteni tudná. Nem azt jelenti ez, hogy hiába minden fáradozás, sem azt nem mondom, hogy le kell mondani a jobb idők és helyzetek utáni törekvésről, nem hirdetem a kétségbeesést, de józan okossággal figyelmeztetem az ábrándok követőit, hogy

egy-egy embertől: még ha az kiváló is, a viszonyok teljes megjavulását, a gazdasági élet fellendítését egyedül várni nem lehet!

A programok szépek! Azok hirdetői bizonyára őszintén hiszik és vallják, hogy erejük legjavát adják a munkához, amelyre vállalkoztak, és semmi okunk nincs kételkedni a szavak igazságában. Ugy vagyunk ezzel azonban, hogy minél nagyobb és szebb a program, annál kevésbé lehet azt az életben megvalósítani.

Amikor a kilencvenöt pontot olvastuk, az volt a legjobb kritika, hogy kevesebb több lett volna.

És amikor a program csak szólam maradt, a kiábrándulás talán még nagyobb volt, mint kellett volna, mert minél magasabban csapong a fantázia, *az élet durva valóságai annál mélyebben rántják le a kiábrándulásba az élet nehézségeivel küzdő polgárokat.*

Cselekedeteket kíván ma már az emberiség, amelyek meggyőzik őt az elvek igazságáról, a programok őszinteségéről, a vezetők komoly és erős akaratáról. És nem szeretik már, ha az ígéretek be nem váltását a mentegetőzések követik, hogy a viszonyok megakadályozták azok valóraváltásában.

A Keresztény Községi Párt az új elnökkel együtt a régi elvi álláspontján maradt. Nála a krisztusi igazság és a keresztény szeretet megvalósítása iránti törekvés nem jelszó és nem mindent igérő program, hanem az a mély vallásos és hazafias meggyőződés, hogy a lelkek tisztasága, az erkölcsök uralma, a keresztény szeretet érvényesülése és az igazság útja lehet minden bajnak az eligazítója.

Mert ha valakiben ezek élnek, úgy az tudja a kötelességét és ha a gazdasági, vagy pénzügyi munkájában úgy irányította, vagy irányíttatta a köz hajóját, amely a népre igazságtalanságot hoz, azt önmaga igyekszik megváltoztatni.

Ez vonatkozik elsősorban *a szociális helyzetre.* Folyton, évek óta hivatkozunk a munkanélküliek munkával való ellátásának a szükségességére. Jöttek a részletmunkák, alakultak egyesületek, társaságok, hivatalos és félhivatalos intézmények és a vége, hogy kineveződtek egyes gyakornokok, sőt megígérődött, hogy közel háromszázhatvan szellemi szükségmunkás magánvállalatoknál is el fog helyeződni három hónapon keresztül. *A gyógyszer rosszabb a betegségnél.* Mert nemcsak azok, akik ezt a három hónapi segélyt kapják magánosoktól, érzik azt, hogy ez csak segély a számukra, de a polgárság egész egyeteme látja, hogy ez nem megoldása a munkanélküliségnek, csak felületi kezelése ennek a szociális nagy betegségnek és még jobban terjed az a gondolat, hogy ne ma komoly segítés munkája folyik.

Helyes, nemes és szép a munkanélküliek megsegítése, kötelező feladata úgy a köznek, mint a társadalomnak a szerencsétlenek támogatása, de mi mást várunk mint azt, hogy egy-egy rövid időre adjanak segítséget, hanem adjanak munkát.

A székesfőváros polgármestere nagyon-nagyon megértette a helyzet komolyságát és a megoldás szükségességét és sok közmunka elrendelésével, vagy a közgyűlésnek való ajánlásával igyekszik a munkanélküliséget csökkenteni. Az azonban lehetetlen, hogy a főváros maga meg tudja oldani az egész kérdést, mert ehez Budapest népének nincs is meg a teherbíró képessége.

Többet, sokkal többet kérünk és várunk! Össze kell fogni az államhatalomnak, a törvényhatóságoknak és az összes közületeknek és a munka-lehetőséget meg kell állapítani. Mert munkalehetőség van. Ha nem is a fővárosban, de megvan itt és a vidéken együttesen. Meg kell állapítani erre a fedezetet. Ez megint van. Nemcsak a fővárosban, de az állam, valamint a törvényhatóságok és községek költségvetésében. A szükségletek okos beosztásával elsősorban a hasznos és általános, a nélkülözhetetlen elégítendő ki és csak azután jön az élet szépségének, a kellemességnek és a fényűzésnek a szolgálata. Elsősorban kielégítendő az, mely a nép széles rétegeinek ad munkát és csak azután jön, amely egyeseknek nagy vállalkozási igényét elégíti ki. Ezekhez a költségvetési átruházási lehetőséget úgy a örvényhozás, mint minden más közület megadja a végrehajtó szerveknek. Ezzel *kenyérhez jutnak* sokan olyanok, akik ma segélyt kénytelenek vámi és elfogadni.

Ez a kenyér *nem lesz nagy, talán száraz is lesz,* de nem lesz keserű. Még elég is lehet ez, ha a hatóságok gondos előrelátással az elsőrendű szükségletek ándrágítását komoly cselekvéssel megakadályozzák. Ezt is lehet!

A pénzügyminiszter és a Nemzeti Bank elnöke legutóbbi beszédeikben a pengő jó megalapozottságát és értékállandóságát vitatták és nem is mutattak semmi okot, hogy ebben a nép kételkedjék. Miért kell akkor a drágaságnak emelkednie, például a textil-dolgoknál, fánál és egyéb tűzelőszernél, általános élelmiszereknél, lakásnál és az élet egyéb elsőrendű szükségleteinél?

Fontos, hogy a hatóság meglássa az ő napi feladatát! Más időben talán nem is gondolnánk arra, hogy ilyenek ellen is hatósági védelmet kérjünk, ma azonban kérés nélkül is kell érezni a vezetőknek, hogy nemcsak a nagy átfogó, évtizedekre, esetleg évszázadokra szóló munkák örökíthetik meg a nagyok nevét, hanem az élet fájdalmainak a napi enyhítése, a szegények ellátása, a betegek gyógyítása, a munkanélküliek foglalkozáshoz juttatása olyan nagy és nemes feladata ma a hatóságnak és társadalomnak, hogy aki ezeket a látszólag kis dolgokat veszi programjába és igyekszik cselekedetekkel megvalósítani és aki áldozatos munkával ezekben a nehéz időkben a nélkülözések és szenvedések lidércnyomásától menti meg a nép ezreit, szeretettel, igazsággal és jó

lélekkel írja be a nevét az ország és a főváros annaleseibe és legalább is *cselekszik ma annyit, mint aki évszázadokig fennállható emléket állít magának, valami nagy, messze kiható terv készítésével és szolgálatával.*

Az új emberek a régiekkel együtt, az új programok szintén a régiekkel ezeket szolgálják, és hisszük, hogy nemcsak a jelen, de a jövő is áldva fogja emlegetni azokat, akik a szenvedés óráiban *cselekedetekkel igazolják, hogy megértették a jelen kötelességeit!*

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-3½.

WIHART FERENC
építész — építőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08.

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, XI., Szüret-utca 5-7
Telefon: 1-592-96.

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz. Tel.: 1-291-78

Szent István-heti ötlet-pályázatot tervez Kovácsházy tanácsnok

*

Megengedhető-e az István-napi tüzijátéknak külföldi cég által való rendezése?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Kovácsházy tanácsnok a polgármesterhez részletes előterjesztést intézett a Szent István-hét előkészítése tárgyában. Az elmúlt esztendők Szent István-hetei után ugyanis ismételten felmerült az a kívánság, hogy a Szent István-héten az eddiginél nagyobb szabású, gazdagabb programmal gondoskodjék a főváros vendégei szórakoztatásáról. A szakbizottsági tárgyalások a szakértők meghallgatása után azzal a megállapítással zárultak, hogy az eddigi rendezések tökéletesítése és a program bővítése csak a költségek emelésével lehetséges. A folyó esztendei költségvetés százezer pengőre emelte fel a Szent István-hét rendezésére előirányzott kiadásokat, a folyó évben tehát 28.750 pengővel többet fordíthatunk a Szent István-heti ünnepségekre, mint az elmúlt esztendőben. Az ezévi Szent István hét előkészítéséről

Kovácsházy Vilmos

tanácsnok a következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:

— Alapos megfontolással kell döntenünk a most már jelentős összegre növekedett rendezési költség helyes felhasználásáról és ezért a folyó évi Szent István-hét programjának összeállítására irányuló munkát már most meg kell kezdenünk. A munka megéri a fáradságot, mert a Szent István-hét évek során idegenforgalmunk legkiemelkedőbb eseményévé vált.

— Nem az a cél vezet, hogy Szent István-heti forgalmunkat szaporítsuk, hiszen az utolsó két esztendőben a Szent István-hét forgalmának emelkedése már komoly nehézségeket is okozott. Azt szeretném, hogy az ünnepi hétre Budapestre érkező idegenek számára az eddigieknél is különb, változatosabb programmal szolgáljunk és ezzel budapesti tartózkodásukat szebbé, emlékekben gazdagabbá tegyük! Elsősorban azt kell megállapitani, hogy a főváros eddigi rendezései: a Gyöngyösbokréta és a Szent István-napi tüzijáték az 1937. évi Szent István hét programjában helyet kapjanak-e és ha igen: milyen változásokkal és javításokkal? Gondosan meg kell vizsgálni minden, a Szent István-nap programjának bővítésére és tökéletesítésére felvetett ötletet! Épen ezért megvalósításra érdemesnek tartom azt a gondolatot, amelyet egy Orosz János nevü tanító vetett fel: a Szent István-hét programjának gazdagítására nyilvános, jeligés ötlet-pályázat kiirását! A nagyközönség bevonása a tervezés munkájába eredeti gondolatokat vethet fel, de még, ha nem is vezet eredményre, akkor sem hiábavaló, mert tájékoztatást ad a közönség ízléséről és kívánságairól.

— Végeredményben — fejezte be nyilatkozatát Kovácsházy tanácsnok, — a városgazdasági szakbizottság fog dönteni a felmerült problémákat illetően, Legyenek-e Gyöngyös Bokréta előadások, hol legyenek azok, szaporitsuk-e a csoportok számát, mivel lehetne érthetőbbé és érdekesebbé tenni a külföldi nézők számára a Gyöngyös Bokréta előadásait? Legyen-e tüzijáték, hol legyen az? A Közszállitási Szabályzat rendelkezéseitől és a valutáris nehézségektől eltekintve a nemzeti ünnepen lezajló tüzijáték rendezését bízhatná-e esetleg külföldi cégre a főváros? Kétségtelen, hogy a bekért külföldi ajánlatok szerint a nagyszabású tüzijátékok rendezésével állandóan foglalkozó külföldi cégek ugyanazon az áron, változatosabb, színesebb, szebb programot tudnának összeállitani, mint az Emmerling Adolf cég, amely a Szent István-nap kivételével hasonló méretü tüzijáték rendezésével soha nem foglalkozik.

Hézagpótló ujitás!
Van kisüveg **Igmándi** keserüvíz is 2—3-szori használatra **56 fillér**
Kérjen mindenütt kisüveg keserüvizet

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi címerek zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39.szám Telefon: 1-891-18.

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-89.
Telep: VI., Béke-tér 5. Iroda: VI., Szondy-u34.

Móczár Gábor
egészségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

VÁROSHÁZI NOTESZ

MEGHATÓ EMBERI DOKUMENTUM az a búcsúlevél, amelyet Karafiáth Jenő dr., Budapest székesfőváros új főpolgármestere, intézett Sztranyavszky Sándorhoz, a képviselőház elnökéhez, abból az alkalomból, hogy az ipolyszalkai kerületben birt képviselői megbizatásáról tizenhét esztendei érdemes munkásság után lemondott. Azt irja levelében többek között az új főpolgármester, hogy amidőn a főméltóságú kormányzó úr hódolattal fogadott parancsának szolgálatára eleget tesz és új, nagykiterjedésü munkaterületét elfoglalja, nehéz szivvel mond le mandátumáról, mert választókerülete érdemes közönsége akár titkos, akár nyilt szavazással a legnehezebb időben is fenntartás nélkül bizalmával tüntette ki.

A parlament épületét a maga részéről mindenkor szent helynek, sokat szenvedett népünk templomának, képviselőtársait pedig a közérdekü ügyek apostolainak tekintette. Legegyszerűbb felszólalásait is a maga számára mindig ünnepnek tartotta. Ennek a szerinte helyesen vallott felfogásnak köszönheti, hogy közel kétévtizedes parlamenti tevékenységét szeplőtlenül tudta megőrizni.

Mint a parlamentárizmus törhetetlen hive és a magasabb értelemben vett közérdeknek hűséges szolgája: amikor búcsút vesz most a Ház összes tagjaitól és választóitól is, lelki szükségét érzi kijelenteni, hogy az együtt töltött idők tiszta emlékét mélységes hálával őrzi meg utolsó lehelletéig. Megköszöni különösen a csonka ország kultuszminiszteri székében élvezett támogatást, a háznaggyá választások alkalmával megnyilvánult egyhangú bizalmat s kéri a Ház tagjai részéről ezentúl jó emlékezetben való megtartását.

*

SZENDY POLGÁRMESTERNÉL tett látogatása kapcsán Karafiáth Jenő dr., a főváros új polgármestere kifejezte azon óhajtását, hogy a főpolgármesteri hivatalt a régi városházán szeretné berendeztetni. A polgármester készségesen jelentette ki a főpolgármesternek hogy a legnagyobb szivélyességgel áll rendelkezésére és mindent el fog követni abban az irányban, hogy a főpolgármesteri kívánság teljesüljön.

Szerdán délelőtt azután kutató expedició indult Kovácsházy tanácsnok vezetésével alkalmas főpolgármesteri helyiség keresésére. Az expedicióban résztvettek vitéz Horváth főjegyző és Veronács főigazgató a városháza népszerű gondnoka is. Az expedició órákon keresztül bolyongott a régi boltives folyosókon, átnézte az összes számbavehető helyiségeket, de olyan termeket, amelyek a főpolgármester és a tizennégytagú főpolgármesteri hivatal számára alkalmasak lettek volna, bizony nem igen talált.

Arról, hogy például az egész árvaszéket, vagy a tisztiügyészséget máról-holnapra bérelt helyiségbe telepitsék át a városházáról — természetszerűen nem lehet szó elsősorban a költségek miatt. Igy tehát minden valószinűség szerint a régi helyén marad a főpolgármesteri hivatal...

*

LAMOTTE KÁROLY DR. helyettes polgármester jelent meg az ujságírók hétfő esti bálján a főváros és a polgármester képviseletében. A méltóságos asszonyt, aki külföldön tartózkodik, nem láttuk a bálon, amelyen a vezető főtisztviselők feleségei közül dorogi Farkas Ákosné őméltósága aratta a legnagyobb sikert, buzavirágkék estélyi ruhájával és gyönyörű családi ékszereivel.

Igen jól festett Salamon tanácsnok plasztrónján az olasz koronarend tisztikeresztje, nemkülönben Baitz József kamarásnak, az Élelmiszerüzem vezérigazgatójának rengeteg háborús kitüntetése.

Az elsőbálos lányok közül a legüdébbek voltak Paizs Ödön szerkesztő kollégánknak, a bál egyik főrendezőjének, az Ujságírók Kórház és Szanatórium Egyesülete elnökének Annuska leánya, továbbá Bchyna főszámtanácsosnak a leánya.

*

FALUS FERENC HETILAPJÁBAN, a Heti Ujságban olvassuk az alábbi kis riportot:

Az egész ország közvéleményét foglalkoztatta annak idején vitéz Ollé-Kunos Jenő őrnagy sorsa, akit a cseh hatóságok, — akárcsak Látka Rákóczi úti csemegekereskedőt, egy családi látogatás alkalmából letartóztattak, ellene hazug kémvádat koholtak és hosszú időre elitéltek.

Az ártatlanul szenvedő katonatiszt kiszabadítása érdekében megindult akció végre sikerrel járt s huszhónapi szenvedés után visszanyerte szabadságát. Ollé-Kunos őrnagy kiszabadulása után Budapestre s innen Győrbe utazott, ahová baráti és rokoni szálak fűzik.

A sok üdvözlet között, ami az őrnagyhoz elérkezett, már külsejénél fogva is legérdekesebb az az emléklap, amelyet sógora, Zsitvay Tibor készített.

A finomművű akvarel Pozsony ősi várát ábrázolja, ezzel a felirással:

„vitéz Ollé-Kunos Jenő cseh fogságának, 15 évre elitélésének és szerencsés szabadulásának emlékére."

A vízfestmény alatt Zsitvay Tibor sajátkezü irásával, a kegyelmes úr következő verse szerepel:

A rab Pozsonynak rabja voltál
Másfél év kínja rád szakadt...
A honfihűség volt az oltár,
Hol hiven áldozád magad.
Míg érted nyúlt a nemzetednek
Hű karja, — s otthon már a rab,
De lelked, lelkünk nem pihen meg,
Amig Pozsony — az rab marad!

*

GALLNER FERENC DR. főjegyző, a közélelmezési ügyosztály vezető he-

Ujabb átcsoportosítások várhatók a fővárosi műszaki adminisztrációban

Petrovácz Gyula a mérnöki státus egészséges differenciálódását sürgeti — Legalább az ügyosztályok vezetését kellene megfelelő mérnök-szaki képesitéshez kötni!

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Álalános feltünést keltett nemrégiben az a polgármesteri rendelet, amely a városrendezési ügyosztály vezető főtisztviselőinek egész sorát helyezte át a kerületekbe, ahonnan viszont új erők kerültek a központi szolgálatba. A polgármesteri rendelet, amelynek indokairól a legkülönfélébb híresztelések keltek szárnyra a városházán, lényegében nem volt egyéb, mint a belügyminisztérnek a mult esztendei Rákóczi-úti házbeomlási katasztrófa kapcsán érvényre juttatott az a felfogása, hogy a lehetőség szerint a városi szolgálatban levő mérnököket *különleges képzettségüknek megfelelő beosztásban* kell foglalkoztatni.

A polgármester különben — mint az *Uj Budapest* munkatársa értesül — a városrendezési ügyosztály átszervezésével nem tartja a mérnöki problémát megoldottnak, és rövidesen *újabb áthelyezések* fogják igazolni, hogy a főváros méltányolja a kormányzat intencióit, amit különben a mérnöki társadalom is a maga szakegyesületei révén esztendők óta állandóan sürget. Az ilymódon újból aktuálissá lett mérnöki problémával kapcsolatosan

Petrovácz Gyula

a Keresztény Községi Párt illusztris mérnök-tagja, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A városrendezési ügyosztálytól történt áthelyezések és az ügyosztályhoz eszközölt áthelyezések természetszerűen nem oldhatják meg a városházi mérnöki közigazgatás valamennyi problémáját. Ezek az áthelyezések csak *első lépésnek* tekinthetők, ezeket követnie kell a fővárosi mérnöki státus *egészséges differenciálódásának*, amelyet követel a kormányzat és esztendők óta sürgetnek a mérnöki szakegyletek, nemkülönben a törvényhatósági bizottság mérnök tagjai.

— A dolgok nem szakemberek számára való megértéséhez ismételnem kell, — amire már több alkalommal rámutattam az *Uj Budapest* hasábjain, — hogy egységes az orvosi képzés, egységes egyetemi képzésen alapszik a jogi diploma, ellenben a mérnöki előképzés már a Műegyetemen *teljes szakmák szerint szétválasztva történik*, úgy, hogy akinek építészmérnöki diplomája van, az nem ért a gépészmérnöki teendőhöz, viszont a vegyészmérnöki diplomával rendelkezőnek semmi néven nevezendő alapismeretei nincsenek a mérnöki ügyekhez.

— Ennek a gondolatnak a konzekvenciáját levonta *a szanálási rendelkezés*, amikor kimondotta, hogy a jövőben oda kell törekedni, hogy a székesfőváros szolgálatában álló mérnökök közül harminc százalék *építész*, harminc százalék *mérnök*, harminc százalék *gépészmérnök* legyen, és tiz százalék legyen *egyéb*, tehát: vegyész, erdő, bánya és kohómérnök, szóval egészen speciális szakmájú.

— A mai körülmények között lehetséges az, hogy például *az összes műszaki tanácsosok véletlenül mind építészek*, vagyis a mérnöki hierarchia egyes fokozataiban nincsenek aránylagosan elosztva a nagyon különleges diplomák szerint álló urak. Nem személyileg, de elvileg kifogásolom például, hogy a főváros prominens építészeti ügyosztályának prominensen elsőrendű feladatait megoldó ember *véletlenül gépészmérnök*. *Nem* állítom, hogy nem tudja ellátni hivatalát, de én mint építészmérnök, *nem mernék vállalkozni* egy gépgyár vezetésére. Előfordul például az is, hogy egy gépészmérnököt áthelyeztek olyan resszortba, amelyről kijelentette, hogy *sejtelme sincs róla*, de mégis kénytelen megcsinálni.

— Véleményem szerint olyan rendezést kell csinálni, hogy *a három, illetőleg négy státus bontassék szét*. Ha nem tudnók a negyedik műszaki ügyosztályt: a gépészmérnöki ügyosztályt megcsinálni, legalább a meglevő három műszaki ügyosztályt kellene úgy szétválasztani, hogy az egyikben speciel építészmérnöki, a másikban mérnöki, a harmadikban gépészmérnöki kérdések kerüljenek sorra. Az egyikben építészi, a másikban mérnöki, a harmadikban pedig gépészmérnöki kvalifikációhoz *kellene kötni a vezetést*. Ebben az esetben minden ügyosztálynak megfelelő *ugyanolyan kvalifikációjú és képzésű felelős vezetője volna*. Ezeket a szempontokat ajánlom az esetleges további áthelyezéseknél és beosztásoknál *a polgármester úr szíves figyelmébe!*

lyettese, az elmult napokban ünnepelte közszolgálata negyedszázados jubileumát. Ebből az alkalomból a tisztviselőtársai körében igen nagy népszerűségnek örvendő főjegyzőt együttesen ünnepelték a közélelmezési ügyosztály, nemkülönben a városgazdasági ügyosztály, melynek kebelében a jubiláns a legutóbbi napokig teljesített szolgálatot.

*

AZ UJ FŐPOLGÁRMESTER KIVÁNSÁGÁRA Flaxmayer József dr. főjegyző lett a főpolgármesteri hivatal vezetője. Flaxmayer helyére Csanády Gusztáv dr. főjegyző került, aki már át is vette a szociálpolitikai ügyosztályban Flaxmayer munkakörét.

*

BUDAPEST LEGRÉGIBB KASZINÓJÁBAN: a Ferencvárosi Keresztény Polgári Körben hétfőn volt a tisztújítás. Nagy lelkesedéssel: Kövesligethy (Büben) Miklós dr. székesfővárosi bizotsági tagot választották Buday Dezső és a most lemondott Weszelszky József egyetemi tanár örökébe. Ebből a kaszinóból indult ki az a keresztény nemzeti irányzat, amely Wolff Károly vezetése mellett meghódította Budapestet.

*

BELLER IRÉNKE és mellélthei Dévény Andor dr. székesfővárosi tanácsjegyző szombaton, e hó 6-án házasságot kötöttek.

A Gellérthegy és a légitámadások

Miért nem jelenthetnek tömegveszélyt a gyujtóbombák és a gáztámadások a főváros belső területének legmagasabban fekvő lakott helyén?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Szent Gellérthegy Barátainak Egyesülete Saxlehner Kálmán elnöklésével szerdán este választmányi ülést tartott, amelynek különös érdekességet adott Lantos Zoltán székesfővárosi mérnöknek, az egyesület főtitkárának előadása a Gellérhegy lakóinak helyzetéről és védekezési módjairól légitámadások esetén.

A Gellérthegy lejtőin számos vila és családiház épült. Végtelen szeretettel és lelkesedéssel teremtették meg a Gellérthegy lakói azokat a kertes villákat, amelyek a napsütötte déli lejtőn, vagy a szépkilátású északi oldalon fekszenek. A technikai civilizáció minden kényelmével felszerelt villák körül a kertészet varázsolt csodálatosan szép parkokat, úgyannyira, hogy az esti fényben ragyogó citadellás Gellérthegy a milliós főváros idegenforgalmi látványossága lett. Tele vagyunk valóra váló álmokkal, Szendy Károly polgármester alatt valósággá válik Tabán, a fürdőváros nagyszerű gondolata.

Ezekben a reményekkel teli években — hangsúlyozta előadásában Lantos Zoltán — komor felhőként nehezedik ránk a jövő háborúja, a légitámadásos háború. A civilizáció minden vívmányát veszélyezteti a légitámadás a robbanó, gyjtó és gázbombák ezreivel. Az újfajta háború a nagyvárosok pusztulását jelenti. De a támadó repülőgépek elsősorban a sürün beépitett belvárosokat, a nagyvárosok fontos épületeit, gyártelepeit és az ipari kerületeket fogják kikeresni.

A hegyvidékek kisebb beépítettsége, a szétszórt villák előnye a légitámadások alatt különösen előnyt jelent. Nem lehet célja a lakótelepes hegyvidék semmiféle légitámadásnak sem. A robbanó, a gyujtóbombák hatása olyan, hogy nagyobb tömegveszélyt a Gellérthegyen nem jelenthet. A Gellérthegy legnagyobb része messze fekszik a veszélyeztetett középületektől és igy ha a lakosság megfelelően be van szervezve, a pánikot is megakadályozhatják.

Az óvóhelyek építésével, amit a villaépületekben könnyen meg lehet valósitani, a légitámadás veszélye majdnem teljesen kiküszöbölhető.

Lantos Zoltán ötven vetített képen mutatta be a gyakorlati légvédelmet, az óvóhelyek célszerű megvalósítását és hogyan kell kioktatni a ház lakóit, meg a cselédséget. A gyakorlati fogások egész sorával tette szemléltetővé a védekezés módjait és lehetőségeit. Különösen a cseppfolyós gáz elleni védekezés szükségességét hangoztatta. A ködösítésnek itt nincs helye, mert a ködöt elhajtja a szél. A Gellérthegy erős légáramlata egyszerüen lehömpölygeti a gázokat.

A gyakorlati magyarázatokban gazdag és elméleti részében mélyenszántó előadást az előkelő hallgatóság nagy tetszéssel fogadta és lelkesen megtapsolta.

MŰVÉSZI KÉP ÉS HOFFMANN KÉPKERET AZ IGAZI OTTHON DISZE!

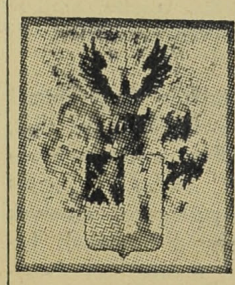
NEMESSÉG kikutatását, nemesi névváltoztatást, CIMEREK, ősfák megfestettetését vállalja

HERALDIKA,
Budapest, IV., Gróf Károlyi-u. 14. Tel.: 1-811-99, 1-843-99

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Václ-utca 36
Duna-utcai oldal
E szelvény 10% engedményre jogosit

A városrendezési törvényt követnie kell az építésügyi törvénynek!

Müller Antal nagy beszéde a képviselőházban az építőiparosok érdekében

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A városrendezési törvényjavaslat képviselőházi vitájából az Egyesült Keresztény Párt képviselői tagjai jelentékeny mértékben kivették a maguk részét. Részletesen ismertettük az *Uj Budapest* hasábjain *Petrovácz* Gyula hatalmas beszédét, amely a sokoldalú szakember tájékozottságával vette kritikai bonckés alá *Bornemisza* miniszter javaslatát. Nem kevésbé értékes volt a képviselőház mult pénteki ülésén *Müller* Antal hozzászólása, aki épen *Petrovácz* Gyula hozzászólásával kapcsolatosan állapította meg, mekkora felkészültséggel és szakszerűséggel szólt *Petrovácz*, aki a maga kétórás beszédével a városrendezési törvényjavaslat vitáját a képviselőházban megindította, ehez a valóban nagyjelentőségű témához.

— Nem is lehet mást várni *Petrovácz* Gyulától — mondotta a jobboldal általános helyeslése közepette *Müller* Antal — aki mint mérnök és tanár-ember ismeri ezt a tárgyat, amely a törvényjavaslatnak is lényege, hiszen huszonhárom esztendeig tanította. De nemcsak az elméleti tudása van meg *Petrovácz* Gyulának, hanem a gyakorlati tudása is. Hiszen mindenki tudja róla, hogy kivitelező mérnök, valóban nagyon sok alkotása van az országban és hogy évtizedek óta a Közmunkák Tanácsának tagja és mint ilyennek a város-szabályozási kérdésekben módja volt hosszú esztendőkön keresztül kellő gyakorlatot és nagy tapasztalatot szerezni. Épen ezért én az ő kritikáját a magam részéről *elfogadom és irányadónak tartom*, mert kétségtelen, hogy őt a legjobb indulat és tudás vezette, amikor nagy beszédét a törvényjavaslatról elmondotta.

Müller Antal általános figyelemmel fogadott beszédének főtémája az volt, hogy az utóbbi időben a törvényhozás elől *elkonfiskálták azokat a fontos törvény-alkotási lehetőségeket*, amelyek hivatva vannak nemcsak a mának, hanem az évtizednek, esetleg egy évszázadnak is előre dolgozni, munkálkodni, törvényt alkotni. Azt látjuk, hogy keret-törvényeket szavazunk meg és nem tudjuk, mivel töltik majd ki ezeket. Sőt felhatalmazásokat kérnek olyan fontos kérdésekben is, mint amilyen az építésügyi törvénynek a problémája és nem tudjuk, hogy ezzel a felhatalmazással a miniszter úr, vagy a miniszter úrnak egyik utódja majd hogyan fog élni, esetleg visszaélni. Épen ezért a törvényhozónak csak az ad megnyugtatást, ha a törvényhozás elől nem vonják el ezt a kérdést.

Ezen klasszikus értékű megállapítás kapcsán *Müller* Antal az építési törvény megalkotását sürgette. Tiltakozott az ellen, hogy ezt az elgondolást a miniszter elejti és csak felhatalmazást kér szabályrendeletek alkotására. Az építési ipar a legtöbb ipari szakmát érinti, ennélfogva a hatásköröket *törvényben kell rendezni!* Kétségtelen, hogy a magas elméleti tudást szerzett mérnökök képesítését tisztelni kell és a tudásuknak megfelelő munkakört biztosítani számukra. Ezt azonban nem lehet az építőmesterek rovására elérni. Hiszen a magyar építőmesteri kar világviszonylatban is elsőrendű! Ugyanígy meg kell védeni a kőművesmesterek és a kőművesipar érdekeit is. Szerzett jogokat nem lehet elkonfiskálni: minden alkotmányos országban ügyelnek arra, hogy a szerzett jogokat tiszteletben tartsák!

Müller Antal beszédéből, nemkülönben *Bornemisza* miniszternek az általános vita végén a felszólalásokra adott válaszából is megállapítható, hogy a képviselőház által immáron elfogadott törvényjavaslat *nem elégíti ki és nem is elégítheti ki azt a tízezer és tízezer embert, aki az építésügy kérdésével foglalkozik.* A városrendezési törvényt követnie kell az építésügyi törvénynek, még pedig nem keret-törvény, hanem a kérdés minuciózus részleteivel is foglalkozó, jól előkészített és az érdekeltségekkel letárgyalt törvény formájában!

Változatlan a gyógyvizek szerepe a gyógyításban

Szviezsényi Zoltán nagyszerü programja Budapest-fürdőváros fejlesztésére

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Szviezsényi Zoltán dr. miniszteri tanácsos, a Budapesti Gyógy és Üdülőhelyi Bizottság vezető igazgatója rendkívül érdekes és lebilincselő előadást tartott. Előadásában az 1937. év programját ismertette és kifejtette azokat a nagyvonalú elgondolásokat, amelyek a Gyógyhelyi Bizottságot Budapest fürdőváros naggyáfejlesztésében vezetik.

Tiltakozott *Szviezsényi* Zoltán az ellen a tévhit ellen, amelyet sokan terjesztenek, hogy tudniillik a gyógyvizeknek és gyógyforrásoknak *már nincs akkora szerepük a gyógyításban, mint azelőtt volt.* Csonkamagyarország nem engedheti meg magának azt a luxust, hogy cserben hagyja azokat a nagy értékeit, amelyeket a gyógyforrásaink jelentenek a nemzetgazdasági életben. *Mindent el kell követnünk*, hogy ezeket a Budapest jövőjét jelentő nagy értékeket megfelelő keretbe foglaljuk és olyan tényezővé tegyük, amilyenre rendeltetésük teremtette őket.

Ismertette *Szviezsényi* Zoltán dr. azt a nagy munkát, amelyet a közmunkatanács végez a Margitszigeten. Nagy átalakulása előtt áll a sziget. A már meglevő nagyszállóhoz ismét egy *százszobás új szálló épül*, úgy hogy közel háromszáz modern, minden kényelemmel berendezett szállodai szoba várja majd a tavaszi szezont. Ezután az ivókúrák nagy szerepéről emlékezett meg és elmondta, hogy az alsó szigeten talált 74 fokos kénhidrogénes forrásvizet, amely ivókúrára rendkivül alkalmas, a közmunkatanács *méltó keretbe foglalja*. Ebben a munkában a Gyógyhelyi Bizottság karöltve dolgozik a közmunkatanáccsal és az alsó szigeten, ahol most épül a kurszalon és a 3000 személyt befogadó nagy üvegcsarnok, a *szegényebb néposztály számára is lehetővé teszik az ivókurák használatát* azáltal, hogy aki reggel 6—10 óra között lép be a szigetre, 10 filléres ivókura jeggyel mehet a sziget területére.

Ezután azt a munkát ismertette *Szviezsényi*, amellyel a Gyógyhelyi Bizottság azt kivánja elérni, hogy Budapest *téli időben is otthona legyen az idegeneknek, akik gyógyulást keresnek.* Ismertette az orvosi propaganda fejlesztését és azokat a tanfolyamokat, amelyeknek célja, hogy a főváros gyógyfürdőit az orvosok előtt ismertesse. *Karlsbad* csupán az ivókúrából lett világfürdővé. *Monte Catini* 11 fokos forrásvizzel rendelkezik csupán, amelyet ivás előtt meg kell melegíteni, az olaszok kitünő propagandával mégis *termális víznek* nevezték ki Monte Catini forrásait és elérték azt, hogy másfélmillió ember itta az ottani vizeket.

Ezután kifejtette az előadó, hogy a Rudasfürdő körüli nagyszerű források környékén is meg kell teremteni a modern, minden kényelemmel ellátott *ivócsarnokokat*. A *Lukácsfürdőben* már épül is az új ivócsarnok, itt az ideje tehát, hogy a főváros is rendezze a maga forrásainak környékét. Ha Budapest forrásait méltó keretbe foglaljuk és ha megteremtettük ehez a kellő orvosi propagandát, akkor Budapestet olyan fürdőhellyé tehetjük, ahová *télen tizezrével látogatnak el a gyogyulást kereső külföldiek.* Nincs még egy fürdő az egész világon, amely egyszersmind világváros is lenne és ahol minden szórakozást is megtalálnának az idegenek. Tavasszal és nyáron a reumások *Mekkája lehet Budapest*, ősszel és télen pedig azoké, akik *ivókúrák útján keresnek gyógyulást.*

Ismertette előadásában *Szviezsényi* Zoltán azokat a nagyszerű eredményeket, amelyeket a Gyógyhelyi Bizottság munkája termelt ki. Számadatokkal bizonyította a fürdővendégek rendkívüli számának emelkedését az utóbbi időben. 35-38 ezerre becsülhető ma már Budapest fürdővendégeinek a száma és ez a szám még egyre emelkedik. Főképpen az északi államokból, Finnországból, Svédországból, Norvégiából és Hollandiából jönnek sokan Budapestre kúrázni, de igen jelentős eredménye van Budapest fürdőpropagandájának Egyptomban is. 6000 külföldi orvossal levelezik a Gyógyhelyi Bizottság állandóan és oly nagy lelkesedéssel, annyi szeretettel és szorgalommal végzi ezt a munkát, hogy annak eredménye el nem maradhat.

Elmondotta az előadó, hogy az ittjárt előkelőségek közül a *svéd trónörökös felesége* kúrája befejeztével kijelentette, hogy 1937 végén férjével együtt jön el néhány hétre Budapestre. Ugyanilyen elismeréssel nyilatkozott kúrája eredményéről *Ferdinánd* volt bolgár cár, a finn köztársasági elnök felesége, továbbá *Zaglul* basának, Egyptom Kossuth Lajosának özvegye, *Koscialkovszky* volt lengyel miniszterelnök, aki leendő köztársasági elnöke hazájának és a többi előkelő fejedelmi vendég, akiket orvosaik épen a Gyógyhelyi Bizottság propagandája révén küldtek Budapestre.

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence falburkoló vállalat.
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

Törött fogsorát
megjavitom 2 óra alatt 3 P-ért, fogait szakszerűleg rendbe hozom, műfog P 3.—, koronás (fehér) P 8.—, arany P 18.—. Trautmann áll. vizsg. fogász. Nagymező u. 41. Telefon: 1-281-01.

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

A régi tipusu pianino elfeute a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.—
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest, VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

HIREK

Szerdán teszi le az esküt az uj főpolgármester

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A polgármesteri hivatal megállapította a jövő hét szerdáján tartandó rendkívüli közgyűlés programmját. Az egyetlen napirendi pont *Karafiáth* Jenő dr., az újonnan kinevezett főpolgármester eskűtétele.

A rendkívüli közgyűlés a kormányzói leirat felolvasásával kezdődik. Ezután küldöttség megy a főpolgármesterért, akitől *Szendy* polgármester kiveszi az új fővárosi törvényben meghatározott formulájú hivatalos eskűt. A közgyűlés *Szendy* polgármester üdvözlő beszédével folytatódik és *Karafiáth* főpolgármesteri program-beszédével ér véget.

Hétfőn tart előadást Novotny osztrák kulturtanácsos

Tanácsülés a Keresztény Tanügyi Bizottságban

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Tanügyi Bizottság elnöki tanácsa hétfőn tartotta nagy érdeklődés mellett értekezletét Bednárz Róbert prelátus elnökletével.

Ott volak: Urbányi C. József, Palócz András dr., Lenkey Lehel, Pirovszky Lajos, Remsey Győző, Novák András, Sille József, vitéz Kelemen Ferenc, Rácz János, Ruthner Gyula, Baraczy Lajos, Kocsán József, Gáspár Pál dr., Kárpáti Ottó, Karácsonyi Pál, Di Sandri Károly, Kákossy Ödön és Polesznyák Ödön.

Bednárz Róbert elnöki megnyitójában melegen köszöntötte a megjelenteket, majd őszinte köszönetet mondott mindazoknak, akik odaadó munkájukkal ismét lehetővé tették a nagysikerű Magyar Est megrendezését. Az est pompás seregszemléje volt táborunknak és általános sikere méltán fejezi ki célunkat és törekvésünket.

Di Sandri Károly főpénztárosi jelentése után — amely az est erkölcsi sikere mellett az anyagi sikert is kiemelte, — Bednárz Róbert bejelentette, hogy folyó hó 22-én, hétfőn, az osztrák iskolaügyek referense, Novotny Vilmos kultúrtanácsos, tartománygyülési képviselő, budapesti látogatása alkalmából körünkben előadást fog tartani. Az előrelátható nagy érdeklődésre való tekintettel, az előadást a sokkal nagyobb befogadóképességű pedagógiai szeminárium dísztermében fogjuk megtartani, amelyen a pedagógiai élet sok kiválósága is meg fog jelenni.

Bizottságunk legközelebbi célkitűzése, a római út megrendezése, rövidesen szintén valóra válik s miként az elmúlt évben megrendezett bécsi tanulmányút, ez is felejthetetlen élményt fog szerezni a résztvevőknek és elismerést Bizottságunknak, általános érdekü és értékü kultúrtörekvéseiért. A gazdag programtervezethez hozzászólottak: Urbányi C. József, Pirovszky Lajos, Remsey Győző, Karácsonyi Pál, Lenkey Lehel és Novák András, majd az egyes kerületek szervezeti kérdései után Bednárz Róbert elnök az ülést bezárta.

A miniszterelnök és a hercegprimás a Baross-Szövetség közgyülésén

A Baross-eszme összefogja az egész nemzeti társadalmat

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Ilovszky Jánosnak, a Baross Szövetség országos elnökének vezetésével hatalmas arányokban folynak a Baross Szövetség vasárnapi záróülésének előkészületei. Az egész magyar társadalom érdeklődéssel fogadja azt a hírt, hogy Serédi Jusztinián dr. bíboros hercegprímás is kitünteti a Baross Szövetség záróülését megjelenésével.

A Baross-közgyülés a nemzet gazdasági közvéleményének legfontosabb fóruma, az itt történő megnyilatkozások messze hangzanak. Éppen ezért igen fontos, hogy a kongresszus záróülésén meg fog jelenni Darányi Kálmán dr. miniszterelnök, a szakminiszterek: Fabinyi Tihamér dr. és Bornemisza Géza társaságában.

Ez az első eset a Baross Szövetség életében, hogy a kongresszuson megjelennek az egyházak képviselői. A hercegprímáson kívül bejelentette részvételét Ravasz László dr. református püspök, Józan Miklós unitárius püspöki vikárius és Mágócs Károly, az evangélikus egyház püspöki lelkésze is.

Miért és hogyan irják össze a pesti kutakat?

Építési engedélyt kell kérni a Budapesten található összes kutakra, amelyeit, hogy egyszerüen összeirnák őket

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A perifériális kerületek lakóssága körében általános a panasz a főváros légvédelmi intézkedései miatt. A kerületi előljáróságok felhívták mindazokat, akiknek a telkén kút van, erre a kútra vonatkozóan az építési engedélyt nyolc napon belül mutassák be a kerületi előljáróságnál. Amennyiben pedig az ingatlan-tulajdonosoknak nincs építési engedélyük a kútra, úgy kérelmezzék — ugyancsak nyolc napon belül — az építési engedélyt, vagy pedig temessék be a kutat, még pedig birtokon kivüli felebbezés mellett.

Az előljárósági rendelet szerint a kútépítési engedélyhez csatolni kell két példányban olyan tervrajzot, amelyet hatósági kútmester készített és a kérvényben fel kell tüntetni a kút rendeltetését, fajtáját, vízmennyiségét és mindezeken kívül bizonyos költséget kell befizetni már előre, mert ezeket a kutakat a Vízművek meg fogja vizsgálni és ezeknek a vegyvizsgálatoknak az eredménye alapján történik majd döntés a kutakra vonatkozóan.

A közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén *Petrovácz* Gyula elpanaszolta, hogy az ő kerületében: Rákosvárosvárosban 1150 kúttulajdonos kapta meg ezt a rendelkezést, amiről az következik, hogy nyolc napon belül ezerszázötven embernek kell kérnie a sokszor százesztendős, régi kútjára vonatkozóan az építési engedélyt. Az a két kútmester, aki ebben a kerületben van husz pengőt kér azért a vázlatért, amit csinál, mert azt mondja, hogy nyolc nap alatt csak úgy tudja a több mint ezerszáz engedélyezési tervet megcsinálni, ha nagyszámú alkalmi munkaerőt vesz fel. A felmerülő költségek tehát a következők: husz pengő engedélyezési díj, nyolc pengő vegyvizsgálati díj, azonfelül pedig a felmerülő bélyegköltségek. A kút-tulajdonosok legnagyobb része azon a véleményen van, hogy *inkább betemetik kútjaikat*, mert azt házilag el tudják intézni, nem kerül pénzbe, de harminc-negyven pengőt nem hajlandók az engedélyért fizetni.

Kiderült, hogy egy *elhibázott légvédelmi intézkedésről* van szó. A főváros újonnan felállított légvédelmi osztálya ugyanis tudni akarta, hány és milyen kút áll rendelkezésére arra az esetre, ha netalán Budapest Vízművei egy esetleges bombarobbanás folytán bajba kerülnének. A légvédelmi osztály nem írta össze, hogy hol és milyen vízmennyiségű kutak vannak, hanem a kút-tulajdonosokat kötelezi az egyszerűség kedvéért ilyen intézkedésre és elrendelte, hogy nyolc napon belül ezt meg kell csinálni birtokon kivüli felebbezés lehetőségével, ellenkező esetben a kutat be kell temetni. Olyan intézkedésnek kell történnie, hogy a kút-tulajdonosok ne legyenek kénytelenek építési engedélyt kérni az ő régi százesztendős kútjukra, amikor a kútak összeírását *egyetlen fillér költség nélkül* meg lehet csinálni.

Kétezer vágólovat importál a főváros

Vámmentességet kapott a lóhusüzem

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros lóhúsfogyasztása az utóbbi időben eröteljesen megnövekedett, ezzel szemben a szükséges vágóállatokat igen nehezen lehetett beszerezni. Az egész elmúlt héten például az üzem mindössze 24 lovat tudott vásárolni, holott szükséglete 140—150 darabot tesz ki.

Ilyen előzmények után Szendy polgármester a földmívelésügyi miniszterhez fordult és a szociális érdekekre való hivatkozással engedélyt kért, hogy a lóhusüzem vágólószükségletét külföldről fedezhesse. A földmívelésügyi miniszter egyelőre kétezer vágóló behozatalára adott engedélyt, amelyeket a főváros Jugoszláviában vásárol meg, ahol a vágóló sokkal olcsóbb, mint nálunk.

A földmívelésügyi miniszter vámmentességet is biztosított a vágólovak részére. Az import következtében a községi lóhusüzem tartani tudja az eddigi árakat, amelyek eddig tetemes ráfizetést okoztak az üzemnek.

—o—

Gundel Endre könyve. Gundel Endre dr., a népszerü Gundel-dinasztia sarja, „Az idegenforgalom elmélete és gyakorlata“ címmel könyvet bocsájtott közre azzal a céllal, hogy „az idegenforgalom csak újabban méltatott jelenségeinek rendkívül bonyolult összetételébe rendszert vigyen“. A munka legfontosabb megállapítása, hogy a nemzetközi fizetési mérlegbe állított idegenforgalmi tétel nem nyújthat teljes képet az idegenforgalom eredményeiről, részben azért, mert az idegenforgalom gazdasági eredményét nemcsak a külföldi, hanem a belföldi forgalom is befolyásolja, hanem azért is, mert az idegenforgalom gazdasági hatása mellett még a szellemi és kultúrális hatások egész sora érzékelhető. Az értékes könyv az Idegenforgalmi Könyvtárban, amelynek Tábori Kornél a szerkesztője, látott napvilágot.

8 henger
2.2 liter
60 lóerő
100 P adó
12 lit. fogy.
ez a 937-es kisebbik 8 hengeres
FORD
Tekintse meg!
Hahn Arthur és Társai
VI., Andrássy-ut 10. Telefon: *1-136-19

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

Hő- Hűtő- Hang- Viz-
Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: *1-485-14, 1-388-54

Február hó 14-én, 18-án és 21-én délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

„ESELGE“ szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Reklám- és mindenféle festészeti munkálatok. Iparművészi munkákat olcsó áron készit.
Gyáraknak nagy kedvezmény!
Globus plakátfestő vállalat
VI., RÓZSA U. 113. Tel.: 1-139-32.

Walter Vilmos nyug. detektiv főfelügyelő bizalmi csoportok volt vezetőjének sikereiről ismert magánkutatója legmodernebb magányomozási technikával diszkréten nyomoz, megfigyel!
IV. Váci-u. 41/a. Telefon: 1-835-49.

Uj kiirások

Aszfaltjavítási és kisebb új aszfaltozó munkára a székesfőváros összes közigazgatási kerületei részére. **Határidő: 1937. évi február hó 16-án délelőtt 10 óra.**

1937. évben szükséges tésztaneműek, úgymint: vastagmetélt, finommetélt, kiskockatészta, nagy kockatészta, tarhonya, csőtészta, spagetti-tészta szállítására a székesfővárosi szeretetotthonok és árvaházak részére. **Határidő: 1937. évi február hó 16-án, délelőtt 10 óra.**

4900 drb Record-fecskendő javítására a Közp. Müszer és Anyagraktár részére. **Határidő: 1937. évi február hó 16-án délelőtt 10 óra.**

6000 pár fehér pamut műtőkesztyű szállítására a székesfőváros kórházi Központi Müszer- és Anyagraktár részére. **Határidő: 1937. évi február hó 16-án délelőtt 10 óra.**

2000 pár bőrpapucs szállítására a Székesfőváros Kórházi Központi Müszer- és Anyagraktárak részére. **Határidő: 1937. évi február hó 16-án délelőtt 10 óra. 6**

Kő- és könyvnyomdai festékek szállításra a székesfőváros házinyomdája részére. **Határidő: 1937. évi február hó 20-án délelőtt 9 óra.**

Különleges könyomdai anyagok szállítására a székesfőváros házinyomdája részére. **Határidő: 1937. évi február hó 20-án délelőtt 9 óra.**

Kőanyagok szállítására a székesfőváros útépítő és útkarbantartási munkáihoz. **Határidő: 1937. évi február hó 23-án délelőtt 10 óra.**

800 drb vicinális, 1200 drb normál és 12,858 m³ fűrészelt váltótalpfa szállítására a Köztisztasági Hivatal részére. **Határidő: 1937. évi február hó 26-án délelőtt 10 óra.**

1100 drb I. oszt. bazalt ¾-es kockakő és 740 tonna I. oszt. bazalt kis kockakő szállítására a Budapest Nagyvásártelepen létesítendő áruraktárak körüli úthálózat építéséhez. **Határidő: 1937. évi február 26-án délelőtt 9—10 óra.**

Útépítkezési munkákra a Budapest-Nagyvásártelepen létesítendő áruraktárak úthálózatához. **Határidő: 1937. évi február hó 26-án délelőtt 9—10 óra.**

I. Föld-, kőműves-, vasbeton-, elhelyező- és szigetelőmunkákra, II. ácsmunkákra a XI., Szent Imre herceg útja 4940/2., 3., 4. új hrsz. alatt építendő Budapest—kelenföldi római katolikus (ciszterci) plébánia templom építéséhez. **Határidő: 1937. évi február hó 26-án délelőtt 9—10 óra.**

1700 fm. hosszú szifoncsőcsatorna és 2 drb gyűjtőakna építési munkáira a Budapest Székesfőváros Vízművei Szt.-endrei-sziget nyugati oldalán levő II. budai vízmü III. esőkútcsoportjának C—D csoportja részére. **Határidő: 1937. évi március hó 10-én délelőtt 10 óra.**

I. Műkő- és kőfaragó munkákra, II. műkő-, cement- és gipszöntvény szobrászmunkákra, III. tetőfedő munkákra, IV., bádogos munkákra a XI., Szent Imre herceg útja 4940/2., 3., 4. új hrsz. alatt építendő Budapest—kelenföldi római katolikus (ciszterci) plébánia templom építéséhez. **Határidő: 1937. évi március hó 2-án délelőtt 9—10 óra.**

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 20. szám.
Telefon: 30-2-45.

VÁLLALKOZÁS

A komoly realitás jegyében a kövezet-karbantartási versenytárgyalás

✡

Király tanácsnok meg van elégedve a versenytárgyalással, mert az az egységár-táblázat realitását igazolja

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Általános érdeklődés előzte meg a kerületi kövezetjavítási és kisebb új kövező munkákra kiírt versenytárgyalásra beérkezett ajánlatok felbontását. A szakma valamennyi jelentékeny cége pályázott a kövezőiparnak évenként visszatérő erre a legnagyobb munkaalkalmára. Összesen negyvenhárom cég adott be pályázatot, névszerint a következő cégek: *Barta* József, *Obendorfer* Rudolf, *Heverdle* Károly, *Heverdle* István, *Szegedy* B. Jenő, *Hoffer és Preisich*, *Wohl* József, *Reinisch* Tivadar, *Wohl* Dezső, *Klauber és Vajda*, *Schaffer* Antal, *Grósz* Frigyes, *Neumann* Ferenc, *Helfenstein* Ferenc, *Schaffer* György, *Handl* István, *Gravieser* Albin, *Obendorfer* József, *Krusz* Ferenc, *Gattyán* Pál, *Handl* Gyula, *Kőnig* József, *Zumft* István, *Helfenstein* Károly, *Simon* László, *Vértes* Albert, *Ámon* Rezső, *Hollós* Ferenc, *Schäffer* Károly, *Proczeller* Bálint, *Erős* Nándor, *Bermann* Miksa, *Vadas* Mihály, *Gavora* Zsigmond, *Hirsch* László, *Hajnal* Imre, *Borlay* Károly, *Friedrich* János, *Barta* Károly, *Szőllősi* Elemér, *Kimberger* Géza, *Bakács* Gyula és *Kiss* Jenő.

Az ajánlatok szinte kivétel nélkül reálisaknak és komoly megfontoláson alapulóknak mondhatók. *Az árnivó általában a tavalyi,* (+3%) és megfelel az ügyosztály által készített új egységár-táblázatnak, amelyhez arányítottan kellett a versenytárgyalási ajánlatokat beadni. A beérkezett ajánlatokról és a várható döntésről

Király Kálmán

tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály érdemes vezetője, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Általánosságban azt mondhatom, hogy az ajánlatokkal *meg vagyok elégedve.* Főképen annak örülök, hogy az ajánlatok *komoly és józan realitása* nem váltotta be azokat az igéreteket, amelyek a főváros által készített egységártáblázat közrebocsájtása alkalmával arról beszéltek, hogy a táblázat árai százalékokban kifejezve *jelentékenyen meghaladó ajánlatok fognak* a kerületi kövezet karbantartási versenytárgyalásra beérkezni.

— Az ajánlatok reálitása — folytatta *Király* tanácsnok — *teljes mértékben igazolja az egységár-táblázat realitását is.* Kétségtelen, hogy a kellő körültekintéssel, megfelelő óvatossággal és nagy gonddal készített táblázat *a gazdasági élet tényleges helyzetének* felel meg minden vonatkozásban. A döntést illetően intézkedtem, hogy a technikai átszámítások és az egyéb előkészületek *mennél gyorsabban megtörténjenek,* hogy az érdekelt iparosok is a döntés birtokában a szükséges felkészültséget biztosítani tudják a maguk számára.

Nem kétséges, hogy *Király* tanácsnok fenti lojális és megértő nyilatkozata az érdekeltek körében is *megnyugvást fog kelteni.* Anélkül, hogy a polgármesteri döntésnek elébe akarnánk vágni, szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy a kerületi kövezet-karbantartás mindig a régi, megbízható cégek, a patricius kövező-familiák rezsijének biztosítására szolgált. Most sem lehetséges, hogy a tradicióktól eltérően *naiv kisérletezők,* vagy a szakmában közismert milliomos-vállalkozók kezébe kerüljön, — akár csak egy-két kerületet illetően is — a kövezet-karbantartás, viszont a multtal rendelkező vállalkozók *egész nyáron át sétáltatni legyenek kénytelenek évtizedek óta náluk szolgáló előmunkásaikat.*

Mégis a Béke-téren!

Az első tavaszi napon megkezdődik az angyalföldi elöljáróság építkezése

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Részletesen foglalkozott az *Uj Budapest* a Béke-téri előljárósági épület felépítésére kiírt versenytárgyalással. Megírtuk, hogy az ügyosztályi szakbizottság véleménye alapján további vizsgálatokra van szükség, mert a talajkutatásnál kiderült, hogy *agressziv vizek* mutatkoznak. Ez az első eset, hogy a pesti oldalon a kelenföldi keserűsós-talajvizekhez hasonló, az építkezést erősen drágító talajvizek bukkannak fel. A bizottság arra kérte fel *Wossala* Sándor tanácsnokot, az ügyosztály vezetőjét, rendeljen el új vizsgálatot arra vonatkozóan, hogy mifajta építkezési mód igénybevételével lehetséges az építkezés helyének megváltoztatása nélkül az építkezés mielőbbi megkezdése.

Az eddigi vizsgálatok eredményéről

Wossala Sándor

tanácsnok, a magasépítési ügyosztály vezetője a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Több alkalommal helyszíni szemlét tartottunk a Béke-téren, elvégeztük a megfelelő talajvizsgálatokat is, amelyek eredményekép közölhetem, hogy *mégis a Béke-téren* fog felépülni a XIII. kerületi előljáróság. A jelentkező agressziv vizekre való tekintettel *a cölöp-megoldás helyett betonlemezekkel* fogjuk az épületet mindennemű vegyi behatás és sülyedés ellen megvédeni.

— E pillanatban még nincs eldöntve, hogy az alapozási munkálatokra, tekintettel a megváltozott építési rendszerre, *nem kell-e új versenytárgyalást hirdetnünk.* Mindenesetre most már *a leggyorsabban fogjuk meghozni a döntést,* hogy a kerület lakosságának kívánságához képest az építkezést a tavaszi idő beálltával, *legkésőbben március közepe táján,* ténylegesen elkezdhessük.

Elmondotta még munkatársunknak *Wossala* tanácsnok, hogy *erős tempóban halad* a szükséglakás-építkezés is. A Ceglédi-úti telep már át is van adva teljesen készen a szociálpolitikai ügyosztálynak, ide, bár a külső vakolást a beállott fagy miatt nem lehetett felrakni, *már beköltöztek* a polgármester által kijelölt szükséglakók. A másik épületcsoport is *már tető alatt van,* a harmadik csoportnál pedig rövidesen szintén befejezik a munkálatokat. Az ügyosztály és annak vezetője, *Wossala* tanácsnok, természetszerűen mindent *elkövet abban az irdányban,* hogy minél gyorsabban adhassák át a használatnak *a két még befejezetlen szükséglakás-csoportot.*

Végre végetért az angyalföldi rémregény

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az Uj Budapest jelentette, hogy az angyalföldi szivattyútelep föld- és kömüves elhelyező munkálatainak vállalatba adása tárgyában hozott polgármesteri véghatározatot az érdekelt cégek felebbezéssel támadták meg. Az iparügyi minisztériummal egyetértően a belügyminisztérium a beadott felülvizsgálati kérelmeket elutasította.

Ily körülmények között az a polgármesteri határozat, amely a Pittel és Brausewetter és a Zsigmondy R. T. cégeknek adja ki a mintegy háromnegyed millió értékü közmunkát, most már jogerös. Mint az Uj Budapest munkatársa illetékes helyen értesül, a két céggel a vállalati szerződés aláiratása folyamatban van, úgy hogy a közmunka rövidesen meg is lesz kezdhető. Ezzel kapcsolatban rövidesen sor kerül a szivattyútelep létesítésével kapcsolatos többi közmunkának mintegy három millió pengő összegben való kiirására is.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Tel: 1-290-71, 1-189-98 Felelős: Kellner László dr.

Palka József EZOSTKOSZORUS mester — üveg-festészeti műterme
Budapest, VIII., Baross-u. 59 Tel.: 1-302-28

Faredőnyjavitást
zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34. Telefon: 1-183 25

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

XV. évfolyam 7. szám

Budapest, 1937. február 2[illegible]

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Darányi a közgyülésen

Különböző kommentárok és szóbeszédek kisérték Darányi miniszterelnök megjelenését a főváros közgyűlésén abból az alkalomból, hogy Karafiáth Jenő dr-t a törvényhatósági bizottság a főpolgármesteri székbe installálta. Voltak, akik a miniszterelnök megjelenésében nem láttak mást, mint udvariassági gesztust, ellenben akadtak olyanok is, akik alkotmányjogi aggályokat támasztottak, azon a címen, hogy a törvényhatósági bizottság közgyűlésén — még ha maga a miniszterelnök is — olyan valaki vehetett részt, aki nem tagja a főváros parlamentjének. Részünkről azon a véleményen vagyunk, hogy a főpolgármesteri installáción vendégképen való miniszterelnöki megjelenés Karafiáthnak megtisztelő értékelése a kormányelnök részéről, annak szimboluma, hogy az új főpolgármester a kormányzat különleges megbecsülése és hangsúlyozottan kiemelt bizalma mellett veszi át nagyfontosságú hivatala vezetését.

Kétségtelen, hogy az új főpolgármester egészen szokatlan auspiciumok közepette jött a városházára. Az országgyűlési képviselőséget cserélte fel a főpolgármesteri székkel, miniszterséget viselt politikus, magyar királyi titkos tanácsos. Nem a főváros bürói-ból nőtt fel a főpolgármesteri székbe, mint Sipőcz Jenő, vagy Ripka Ferenc. Az országos politika tágasabb és levegősebb mezőjét hagyta ott a várospopolitika minden esetre kisebb és szűkebb területeiért.

A miniszterelnök megjelenésében a személyes motivumokon túlmenően a kormány fokozott érdeklődése nyilvánul a főváros iránt. A főpolgármester immáron nem az önkormányzat által választott férfiú, hanem a kormány bizalmának letéteményese. Ez a kormánybizalom az 1934-es törvény alapján kinevezett főpolgármester számára fontosabb, mint a törvényhatósági bizottság bizalma. Ennek az önkormányzat számára nem túlságosan kellemes álláspontnak előtérbe jutását, sőt tudatos, esetleg akaratlan kihangsúlyozását jelenti a miniszterelnök karosszéke az installációs közgyűlésen.

A bemutatkozás ünnepélyes momentumai után ítélve azonban Karafiáth Jenő nem csak a kormány exponense a városházán, hanem az a férfiú is, aki a jelek szerint a törvényhatósági bizottság bizalmát is bírja és támogatását is meg tudja és meg akarja szerezni. Ezért mi Darányi Kálmánnak és kiséretének a törvényhatósági bizottság közgyűlésén vendégképen való megjelenését annak zálogául tekintjük, hogy a kormány és az autonómia között Karafiáth Jenő szerencsésen kiválasztott személyén keresztül teljes lesz az összhang, a harmónia, az ellentétek kiküszöbölése.

A szanálás vég-szaldója

Beteg ambiciók, hiszékeny miniszter: ez volt a szanálási törvény szülőanyja — Nincs felelős gazdája a szanálásnak, mert annak kezdeményezői és végrehajtói közül már senki sincs e helyén — A Keresztény Községi Párt akciót kezd a szanálás okozta károk sürgős helyreállitásáért

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az új fővárosi törvény olyképen rendelkezik, hogy a szanálás eredményeiről annak befejeztével a belügyminiszter jelentést köteles tenni az országgyűlésnek. A nemrégiben lemondott belügyminiszter: *Kozma* Miklós egyik legutolsó hivatali ténykedése volt ennek a jelentésnek elkészítése, de azt már *Darányi* miniszterelnök, mint ideiglenes belügyminiszter, terjesztette a képviselőház elé. A jelentés szerint a szanálás, amely „végső eredményében a főváros háztartásában jelenlevő hiányokat lényegesen csökkentette", már preventive kedvező hatást gyakorolt a főváros pénzügyeinek vezetésére is, amennyiben a főváros életében a takarékosságot parancsolóan előírta. A belügyminiszter szerint a szanálás számszerű hatásában több mint 11 és fél millió pengőt eredményezett, és ha még azokat az intézkedéseket is tekintjük, ahol elejét vette a szanálás a kiadásoknak, akkor ennél az összegnél jóval nagyobb eredménnyel lehet számolni, úgyhogy tárgyilagos alapon meg lehet állapítani, hogy a szanálás végrehajtása a főváros anyagi érdekeinek szempontjából szükséges és üdvös volt. A belügyminiszter jelentése további során ismerteti a szanáló főpolgármester által ténylegesen megtett szanálási intézkedéseket, és azon reményének ad kifejezést, hogy „a szanálás végrehajtása után most már a főváros önkormányzatának lesz a feladata a továbbiak tekintetében céltudatos pénzügyi politikával és megfelelő takarékossági rendszabályokkal a főváros pénzügyi egyensúlyát szilárd alapokra fektetni".

A szanálási törvényt, annak keletkezését és végrehajtását esztendőkön keresztül *Petrovácz* Gyula ostorozta a legélesebben a politikai élet minden fórumán, többek között az *Uj Budapest* hasábjain is. Most, hogy a szanálási jelentés elkészültével a szanálási aktus befejezéséhez közeledik, a szanálás valóságos eredményeiről és a belügyminiszteri jelentésről

Petrovácz Gyula

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Van valami fátumszerű abban,* — mondotta *Petrovácz* Gyula — hogy a szanálást kezdeményező, elhatározó és végrehajtó szervek közül alig két és fél esztendő óta *már senki sincs a közélet porondján.* Meghalt *Borvendég* főpolgármester, a szanálási akció kezdeményezője, itthagyott bennünket *Sipőcz* főpolgármester, a szanálás végrehajtója és befejezője. Elhunyt *Gömbös* Gyula, akinek kormánya a szanálási törvényt tető alá hozta, nincs helyén *Keresztes-Fischer* Ferenc, a szanáló belügyminiszter sem.

Mi lett a szanálásból, a beteg ambíciók e szomorú találkozásából a hiszékeny miniszterrel? Rosszul sikerült operett, melynek befejező akordját: a belügyminiszteri jelentést, Oszkár bácsi mesedélutánjának, vagy Hoffmann meséinek lehet nevezni!

— De vegyük elő magát a belügyminiszteri jelentést, a Hoffmann meséinek *partitura-könyvét!* Már az első akord hamis, hamis a premissza, amely szerint *a főváros tényked*ései okozták volna a szanálás szükségességét. A szanálási kakofóniának az volt a vezérmotivuma, hogy a főváros költségvetése deficites.

De mi okozta ezt a deficitet, ki felelős a deficitért?

A főváros, amely a maga hatáskörében állandóan igyekezett a deficitet eltüntetni, de arra nem volt képes, mert a *kormány állandóan újabb és újabb terheket* rakott a főváros vállára, folyton több és több adó-jövedelmet és bevételi forrást sajátított ki a saját céljaira?

— *Ez letagadhatatlan tény,* viszont azonban ennek a hibának az eliminálására nem kellett volna ezt a rossz operettet végigjátszani, hanem egyetlen miniszteriális ankéttal meg lehetett volna oldani a gordiusi csomót anélkül, hogy

Sipőcz főpolgármester harakirit lett volna kénytelen elkövetni Sipőcz polgármesteren, anélkül, hogy a nagy nyilvánosság előtt két esztendőn keresztül a vádlottak padján ült volna a főváros pénzügyi gesztiója!

— Végeredményben ennek *az operettnek nincs felelős, aktiv szerzője,* nincs aki — a fentebb említett okok miatt — az előadás végén kijöhetne a függöny elé, megköszönni az esetleges ovációkat, amelyek a jelen esetben nem túlságos mohósággal áradnának feléje a zsúfolt nézőtérről.

A főváros mai vezetőségének egyetlen tagja, de a mai kormányzati rendszer sem felelős azért a félmultért, amelyet a szanálási törvény jelent.

A szanálási törvény, amely organikus változást, nagyobb pénzügyi koncepciót nem tudott felmutatni a városházán, amelynek *legnagyobb eredménye,* hogy az ideiglenes hivatalnokokat most gyakornokoknak hívják, amely zörgő papíron, az élet által egyáltalában nem igazolt magasabb Beszkárt-bevételeket bűvészkedik elénk, amely figyelmen kívül hagyta a kötelező szociális szempontokat.

— Ezt a szanálást — folytatta emelt hangon nyilatkozatát *Petrovácz* Gyula —

ki kell törölni a főváros történetéből, elsősorban és főképen olymódon, hogy azokat a károkat, amelyeket ez a papiros-szanálás okozott, igyekszünk kireparálni, eltüntetni, elfelejtetni.

Elsőnek és legfontosabbnak tartom e tekintetben a szanálás címén történt *fizetés-csökkenések eliminálását,* mindazon jövedelmek és juttatások helyreállítását, amelyeket a szanálás örvén elvettek a főváros szolgálatában álló tisztviselőktől és munkásoktól. Amikor az élelmiszerek és az elsőrendű életszükségleti cikkek ára az egész vonalon szinte ugrásszerűen emelkedik, akkor a főváros törvényhatósági bizottságának kötelessége, hogy mindent elkövessen a szanálási túltengések lefaragására és

ha magasabbra nem sikerül a fizetéseket és jövedelmeket felemelni, legalább azt a régi standardot kell biztosítani, amelyet a fővárosi alkalmazottak a szanálás előtt élveztek.

—Azonfelül, hogy a szanálás előtti illetmények visszaadását követelem és

velem együtt nemcsak a Keresztény Községi Párt, hanem kétségenkívül a főváros törvényhatósági bizottságának minden pártja, szükségesnek tartom, hogy a szanálási rendeletekből, amelyeknek a képviselőház előtt *nincs fővárosi előadója*, amelyekért a mai kormányzati rendszer a felelősséget teljesen el kell, hogy hárítsa magától, kiküszöböltessenek azok az intézkedések, azok az igazságtalanságok, amelyeket ezek a nem kellő szakértelemmel, megfontoltsággal kiadott rendeletek hoztak létre *a főváros üzemi igazgatásában.*

Elmondotta még munkatársunknak *Petrovácz* Gyula, hogy a képviselőház plénumában *a legélesebb és legkeményebb formában fogja kifejteni véleményét a szanálási operettről. Petrovácz* a képviselőházban is rá fog mutatni arra, hogy a szanálási rendeletek lefaragását az önkormányzat érdekében *mennél sürgősebben meg kell kezdeni*, de a Keresztény Községi Párt az autonómia keretében is *meg fogja találni a módját annak, hogy a szanálási rendeletek hatálytalanítására a szükséges akciókat kezdeményezze.*

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javítást vállalunk

Február hó 21-én, 25-én és 28-án délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Mi fáj Ébernek?

A Kamara elnöki székéből nem lehet állandóan támadni a fővárosi üzemeket!

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Baross Szövetség vasárnapi közgyűlésén — mint arról a napilapok részletes tudósítást közöltek — *Ilovszky* János, a Baross Szövetség országos elnöke, rámutatott arra, hogy a Baross Szövetség mint érdekképviselet soha sem kapott az államtól export-import kontingenst. — A szövetség kötelékébe tartozó tagoknak érdekében — mondotta *Ilovszky* — igen is kértünk és fogunk kérni a jövőben is, mert mi nem vagyunk jött-mentek ebben az országban, mi nem változtatunk hazát, hogy a konjunkturát egyszer itt, ebben az országban szüreteljük le, egyszer a másikban és az itt szerzett vagyont másfelé költsük el. *Ősi jogunk van* a megélhetéshez, nem politizálunk, de mint fegyelmezett testület munkájában, cselekvéseiben a nemzet vágyaihoz és hagyományaihoz idomul a Baross Szövetség.

A liberális sajtó élesen megtámadta *Ilovszky* Jánost a szövetség elnöki székében hangoztatott elveiért. A Kereskedelmi és Iparkamara csütörtöki közgyűlésén *Éber* Antal próbálta lekicsinyelni *Ilovszky* beszédét és az általa keltett országos visszhangot. Azt mondotta *Éber* Antal, hogy az iparos és kereskedő tömegek *nem lehetnek bizalommal* aziránt a szövetség iránt, amelynek vezetősége a velük gyilkos versenyt folytató hatósági üzemeknek, az Élelmiszerüzemnek, a Kenyérgyárnak és a Községi nyomdának támasza. Természetes, hogy az *Éber* Antal köré tömörült kamarai társaság, amelynek nincs, de nem is lehet köze a Baross Szövetség célkitűzéseihez, márcsak világnézeti differenciák miatt sem — élénk helyesléssel fogadta *Éber* Antal elfogult kijelentéseit.

A keresztény kereskedelem és ipar tömegeit hidegen hagyják *Éber* Antal fumigáló megjegyzése. Az egész magyar és keresztény társadalom kellő értékére szállítja le ezeket *a szánalmas éberiádákat*, amelyek mögött ott sunyít és koncát félti az a liberális társadalmi réteg, amely ellen épen a Baross Szövetség vette fel éles formában a harcot. Ezeken a hasábokon csupán azt tesszük szóvá, hogy *Éber* Antal harci riadói teljes mértékben alkalmasak arra, hogy elrontsák a főváros és a Kamara közötti jóviszonyt. A főváros vezetősége és azok a többségi pártok, amelyek a hatósági üzemek mellett vannak — és ez a törvényhatósági bizottság kilencven százaléka — *nem fogják sokáig tűrni* a Kamara elnöki székéből a fővárosi üzemek ellen szóló vádakat. A főváros vezetőségének meg van a módja a védekezésre — még azon az áron is, hogy *esetleg elnök nélkül marad a Nemzetközi Vásár!*

HANDLOVITS ÉS HORVÁTH
LIFT FELVONÓ-IPAR
Mindennemű felvonót gyárt, javít és karbantart
BUDAPEST, VIII., Futó-u. 8/b. Telefon: I-409-92.

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Törött fogsorát
megjavitom 2 óra alatt 3 P-ért, fogait szakszerűleg rendbe hozom, műfog P 3.—, koronás (fehér) P 8.—, arany P 18.—. Trautmann áll. vizsg. fogász. Nagymező u. 41. Telefon: 1-281-01.

VARADI GYÖRGY
kárpitos, diszitő és lakberendező.
Elvállal mindennemü kárpitozott butorok, ugymint Berzsely-, uri- és angol bőrgarniturák, fotelok, rekamierek, szelonok matracok, ruganyos ágybetétek készitését, teljes lakberendezésekkel a legjobb kivitelben.
Budapest, VI., Király-utca 32.
Telefon: 14-25-95.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

Gyomorsüllyedéses fűzőt,
speciális fűzőt, a legmodernebb princes csípőfűzőt és mindenfajta melltartót minden igényt kielégitően készitek. Levélhivára házhoz megyek. Vidéki szállitásokat legpontosabban eszközlöm.
KÁKONYI fűzőszalon
Budapest, Rákóczi-ut 59., I. 8.
15% kedvezmény annak, ki e lapra hivatkozik.

VÁROSHÁZI NOTESZ

MIÓTA A KITŰNŐ VERONÁCS főigazgató a közgyűlés háznagya, szinte tradicionális külsőségei alakultak ki a polgármesteri és főpolgármesteri beiktatásoknak. Díszruhás nemes ifjak az elnöki emelvény kétoldalán, városi hajdúk, selyem zászlók, a karzaton villanyvilágításos effektusok, lámpagirlanddal körített nemzeti és fővárosi címerek: ezek a már szinte sablonossá váló külsőségek teszik szinessé a beiktató közgyűléseket.

A szerda délutáni közgyűlés, amelyen Karafiáth főpolgármestert iktatták méltóságába, a szokottnál is ünnepélyesebb volt. Első izben történt meg, hogy a kormányelnök és a közjogi előkelőségek egész sora vendégképen jelent meg a közgyűlési teremben, hogy ezzel is súlyt és díszt adjon Karafiáth Jenő főpolgármesteri beiktatásának.

*

A MINISZTERELNÖK, A KÉPVISELŐHÁZ elnöke és az iparügyi miniszter az előadói emelvénnyel szemben, közvetlenül a tanácsnoki padsorok előtt felállított karosszékekben foglaltak helyet. *Darányi* fekete zakót húzott csikos nadrággal, *Sztranyavszky* és *Bornemisza* egyszerű sötét ruhában jöttek el a beiktatási ünnepségre. *Tahy* és *Mikecz* államtitkároknak már csak az elnöki emelvény baloldalán elhuzódó főtisztviselői padsorokban jutott hely.

Darányi miniszterelnök, amikor helyét, ahová Szendy polgármester és Lamotte alpolgármester kisérték el, elfoglalja, visszafordul és nyugodt komolysággal nézi a zsúfolt városatyai padsorokat. Az ülés megkezdése előtt elsőnek az ősz Sümegi Vilmost köszönti a miniszterelnök, majd Bródy Ernővel mélyed hosszabb megbeszélésbe. Sztranyavszky az elnöki emelvényről lesiető Farkas tanácsnokkal társalog. Bornemisza miniszter nem homo novus a közgyűlési teremben: hosszabb ideig volt, még pedig igen tevékenyen, törvényhatósági tag. Bornemisza elsőnek régi barátjával: Morvay tanácsnokkal parolázik hosszasan, majd a törvényhatósági bizottság mérnök tagjait köszönti: Petrovácz Gyulát és Wellisch Andort.

*

DE MÁR OTT ÜL AZ ELNÖKI emelvényen Szendy polgármester, megszólalnak a csengők, mindenki a helyére siet, kezdődik a közgyűlés! A polgármesteren kitünő szabásu zsaket, nagy széles nyakkendő, szárnyas gallér. Általában a zsakett az uralkodó ruhadarab: valamennyi főtisztviselő, de a bizottsági tagok is részben zsakettben, de legalább is fekete ruhában jöttek el az ünnepélyes alkalomra.

Feltünő, az elnöki emelvényen, hogy a polgármester előtt nincs mikrofon: talán azért, hogy a fényképészek jobban dolgozhassanak. (Nagyon helyes volt, hogy eltiltották a magnéziumfény mellett való fotografálást, ami tönkreteszi a szemeket.) Nem is volt szükség a mikrofonra, aminthogy senki sem várta, hogy a főpolgármesteri program-beszédet viharos közbeszólások fogják megakasztani, amiket azután csak felerősitett hangú mikrofónnal lehet túlharsogni.

*

BÁRCZY ISTVÁN A KÜLDÖTTSÉG ELNÖKE, amely az új főpolgármesterért megy. Okos és ügyes ötlet volt, elismerés illeti, akinek eszébe jutott: a régi Budapest naggyá teremtője haladjon a küldöttség élén azért, aki a jövendő Budapestjéért fog dolgozni!

De már jön is az új főpolgármester. Fekete díszmagyarban, a nyakban középen a magyar érdemrend nagykeresztje. Fekete perzsa prémezi a díszmagyart, igen értékesek és szépek a díszitő boglárok és kösöntyük.

Következnek a hivatalos aktusok. Az eskütétel, majd a polgármesteri beszéd és az új főpolgármester válasza. A miniszterelnök figyelő szeme egyetlen pillanatra sem hagyja el az elnöki emelvényt. A miniszterelnöknek szemmel láthatóan tetszik Karafiáth beszéde, de a törvényhatósági bizottság minden pártjának is. Mindenki tapsol, kivéve a szociálistákat, akik komolyan, fegyelmezetten, de egyetlen taps nélkül hallgatják végig Karafiáth beszédét.

Amikor Karafiáth beszéde során — amelyet lapunk más helyén teljes terjedelemben közlünk — a miniszterelnököt emliti: a középen és a jobboldalon felhangzik a taps. Darányi enyhe főhajtással nyugtázza az ünneplést, az installációs közgyűlés végén — pontos idő: 5 óra 50 perc — a polgármester és Lamotte alpolgármester kisérik ki a közgyűlési teremből a miniszterelnököt és a vele együtt szintén távozó állami funkcionárusokat.

*

A KARZAT LEGSZOMORUBB látogatója Sipőcz László volt. Az elhúnyt főpolgármester testvéröccse. Maga elé révedő szemmel hallgatta végig a beiktatási beszédet...

*

A POLGÁRMESTER PREMIERJE az egyetemi tanári katedrán: címmel írja Papp Jenő:

Hétfőn délután 5 óra. A közgazdasági egyetem Szerb-utcai épületében a II. számú földszinti tanteremben kezdődik az előadás. Címe: „Városigazgatási és üzemi praktikum". Előadó tanár: Szendy Károly polgármester.

Minden héten hétfőn délután 5-től este 7-ig tart ez az óra, az egyetem a polgármestert kérte fel, hogy vállalja a szemeszterben a tanári tisztet és Szendy Károly vállalta. Kiállt a katedrára, tanítani az egyetemi ifjúságot. A tantárgy kötelező. A 8-ik fél-

Templom-épitésekkel és restaurálásokkal várja Budapest a jövő évi Eucharisztikus Világkongresszust

Irta: Szendy Károly

Örömmel olvasom és hallom mindenfelöl, hogy székesfővárosunk szép és vonzó. A magam részéről iparkodom is mindent elkövetni, hogy szeretett fővárosunk szépségét fokozzam és vonzóerejét növeljem. Természetesen ezen törekvésemben elég szűk határokat vonnak a költségvetés tételei, amelyek sokszor bizony a legszebb terveket is megnyirbálják.

Amidőn a város szépítéséről beszélünk, nem kell okvetlen mindig új alkotásokra gondolni. Nagy és jelentős feladat a múlt értékeit megőrizni és épségben átmenteni a jövő számára. Különösen az épitő- és képzőművészet alkotásai azok, amelyekben a nem szakértő is gyönyörködni és ítéletet alkotni tud. Egy régi kép vagy szobor magán hordja nemcsak az alkotóművész egyéniségét és tudását, hanem korának szellemét és szokásait is; egy régi épület pedig ezenkívül hű képe a kor viszonyainak, egészségügyi és anyagi körülményeinek, művészi fejlődési fokának, mondhatnám az életnek.

Ezen elgondolások vezetnek engem abban, hogy Budapest értékeit megőrizzem. Sajnos: nem rendelkezünk túl bőségesen régi emlékekkel, így azt a keveset, amink van, féltve kell őriznünk.

Esetleges félreértések elkerülése céljából külön hangsúlyozni kívánom, hogy a régi értékek alatt nem azokat az ócskaságokat értem, amelyeket sokan álromantikus érzelmek hatása alatt kedvesnek és fenntartandóknak vélnek, hanem kizárólag és egyedül azokat az alkotásokat, amelyek a megbecsülést abszolut értéküknél fogva is megérdemlik és a város ésszerű fejlődésének nem állanak útjában.

Ezek közül az abszolut értékek közül legelsősorban Budapest templomait kell kiemelnem, amelyek legtöbbje értékes műemlék. Templomainknak fokozott gondozása, nemcsak a fentebb előadottakból kifolyólag legelsőrendű kötelességünk, hanem kötelességünk ez Budapest hívő lakóssága száz- és százezreinek mélységes és kifejezett óhajára, nem kevésbé pedig a bennünket mindig nagyobb és nagyobb számban felkereső idegenek gyönyörködtetésére.

Az idegen, aki hozzánk látogat, már az első nap felkeresi a Halászbástyát, hogy gyönyörködjék a legszebb panorámában. Ezek közül pedig egy sincs, aki azonnal be ne látogatna az ország első templomába, a Budavári Koronázó Főtemplomba.

Két év óta ezen történelmi emlékünket állványok éktelenítik. A lágy mészkőből faragott gótikus csipkézetet a nagyváros benzingőzös, füstös levegője, a váltakozó fagyok és olvadás megemésztette, úgy hogy a templom gyökeres külső restaurálásra szorul. A nagy költséggel járó munkákat csak több évre elosztva lehet elvégezni, egyrészt a főváros teherbíró képessége miatt, másrészt a munkák természetéből folyólag. Az előre megállapitott munkaprogram szerint már elkészült kemény mészkőből a toronysüveg és a torony felső terraszának finom kőcsipkézete, úgy hogy ma már a torony felső része állvány nélkül, szabadon áll. A tervek szerint a folyó évben elkészül a teljes torony és remélhetőleg a Szent István napi ünnepségekre az állványok már nem fognak annyira éktelenkedni. Természetesen a restaurálás még két vagy három évig el fog tartani, amig a templom törzsépületének hiányos és megrongált fialéi és kőcsipkéi kicserélhetők lesznek.

A hercegprímás úr Őfőmagassága közbenjárására a jövő évben Budapesten rendezik meg az Eucharisztikus Világkongresszust, amely fővárosunkat a világ érdeklődésének középpontjába fogja állítani. Rajtunk lesz egy ideig az egész világ szeme, erre természetesen külsőségekben is fel kell készülni. Remélem, hogy erre az időre a Koronázó templomnak már csak kis része lesz állvánnyal fedve. A Kongresszus eseményeinek tekintélyes része a másik gyönyörű és nagy befogadó képességű templomban fog lefolyni, a nemrég „Basilica minor" rangra emelt Lipótvárosi Szent István templomunkban. Sajnos az idő ezt a templomot is alaposan kikezdte, úgy hogy gondos restaurálásra van szükség. A közgyülés által engedélyezett hitelből a folyó évben el fog készülni a templom főbejáratának és előcsarnokának, valamint a tetőzetnek rendbehozatala. Természetesen a jövő évre tervbevett munkákat is iparkodom még oly időben elvégeztetni, hogy a templom a Kongresszus idejére méltóan képviselje a kegyúr nemes gondoskodását.

Nem kisebb gondot okoz a pesti oldal legrégibb templomának, az Árpádok korából származó és Mátyás király uralkodása alatt ujjáalkotott Belvárosi főtemplom restaurálása. A Mátyás király korából származó gótikus részeket feltárták, amelyeknek a későbbi barokk-stilü épitkezési elemekkel való összehangolása nehéz feladatot ró az épitőművészekre. Minden esetre legelső feladatomnak tekintem a templom mai rom-jellegének azonnali megszüntetését, amelynek még a folyó évben meg kell történnie!

A budai Fő-utca végén, az állami számszék modern épülete mögött az uttest felemelése következtében félig földbe temetve áll egy kis barokk stílusú, karcsú tornyú templom, az úgynevezett Flórián kápolna. Az uttest alatti nedvesség az alapfalakat kikezdte és már komoly veszedelemtől kellett tartanunk. Merész elhatározással Friedrich műszaki főtanácsos tervei szerint elvágták az alapfalakat és az egész templomot felemelik az utca nivójára. Azt hiszem, hogy ez a „felemelt" templom külön nevezetessége lesz a fővárosnak.

Hogy Budapest népében áldozatkész élő hit van, azt méltóképen dokumentálja két most épülő új templom. A jövő évi Kongresszusra a világ minden tájáról ide zarándokoló tömegek látni fogják, hogy amig Keleten és Nyugaton templomokat rombolnak, a megcsonkított és kifosztott országban és annak fővárosában a törhetetlen hit és akarat új templomokat emel.

A főváros legszegényebb részén, a Herminamezőn, a szegényes munkáslakta házak közül emelkedik ki a leendő Kassai-téren az egyik, melynek nemes formái Petrovácz Gyula épitőművész elgondolását testesitik meg.

A Szent Imre herceg útján lévő Ciszterci-rend gimnázium mellett egy fakereszt jelzi annak a nagy barokk stílusu templomnak a helyét, melynek épitését a napokban kezdik meg. Ez a templom Wälder Gyula műegyetemi tanár tervei szerint szervesen kapcsolódik a már meglévő Ciszterci-gimnázium és a megépítendő rendház közé, melyekkel együtt egységes egészet fog alkotni.

Ezen nagyobb gondok mellett sok-sok apró, egy cikk keretében fel sem említhető gond és feladat foglalkoztat bennünket, melyek mind fővárosunk szépítését, értékeink megőrzését és megbecsülését célozzák.

Meggyőződésem, hogy mások megbecsülésére csak akkor számithatunk, ha azt látják, hogy mi magunk megbecsüljük a magunk értékeit.

évben minden diáknak hallgatnia kell és szigorlatozni kell belőle. Most hétfőn este folyt le az új professzor premierje.

Majdnem ötvenen várják a fehér boltives teremben a polgármestert. Medriczky Andor tanácsjegyző és egy városházi hivatalos gyorsíró kiséri Szendy Károlyt, aki pontosan érkezik. Vidám, friss és közvetlen. Nincs lámpaláza. A közgyülésen sem ejtik zavarba a közbeszólások, itt meg nyoma sincs semmiféle turbulens ellenzéknek. Itt csak tisztelet fogadja. A gyakorlati embert látják benne, a hatalmas város modern vezetőjét, akinek a keze alatt tizezrek szolgálnak, aki egzisztenciák ura s akiben egy milliós város bízik.

A fekete tábla elé áll a polgármester, jobbra tőle ott van a falon a barna egyetemi kereszt. Szendy Károly szemüveget tesz fel, egy kék és egy piros kis kézikönyvet rak maga elé és rögtön in medias res kezdi az anyagot.

— Nem térek ki a városok és a falvak igazgatására, — mondja. — Egyenesen és kizárólag Budapestét fogom ismertetni önök előtt, tisztelt uraim (nő nincs jelen!), mert Budapestben, szerény nézetem szerint, benne van minden város és minden falu élete. Nagyban. Csak le kell kicsinyíteni és megkapjuk a falut. Ha a falu igazgatási fényképét felnagyitanók, azzal már baj volna. Vegyük tehát csak Budapestet, ebben megtalálunk mindent.

Most felvázolja a főváros rövid történetét, a kezdetét és az egyesülést. Remek tempója van, előadása mértföldes léptekkel halad, a jegyzeteket készitő ceruzák olyan mozgásban vannak a fiúk kezében, mintha az elektromos művek a legnagyobb feszültséget kapcsolták volna be. Észre se vesszük és már ott tartunk, hogy Szendy Károly a főváros óriási igazgatását osztályozza, alpolgármesterek és tanácsnokok működési területét öleli fel.

Hivatkozik a külföldi gyakorlatra és közli a hallgatókkal, hogy a jövő hétfőn belemegy az üzemek problémáiba. Most csak a nagyüzemek megválását jelzi. Hozzáfűzi a tárgyhoz, hogy ezek mind roppant közel vannak az élethez s hiszi, hogy minden hallgatóját erősen érdekelni fogja.

— Ma pedig — mondja a tanár úr — nem akarom tovább fárasztani az urakat. Különben is az idő letelt, legyen szerencsém a jövő hétfőn. Köszönöm a szives figyelmüket.

— Éljen! — csattan fel a hallgatóság. Majdnem megtapsolják a premieren a polgármestert.

Gratulálunk neki a folyosón.

— Méltóságos uram, erre az üzemi ciklusra meg lehetne hívni a bizottsági tagokat is! Jó lenne egy kicsit beültetni őket a padokba.

Ehárító mozdulatot tesz.

— Ők sokalnák itt a tandíjat!

... Besiet a kvesztúrába aláírni az indexet.

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

ETERNA
BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal
E szelvény 10% engedményre jogosit

Hő- Hűtő- Hang- Viz-
Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: *1-485-14, 1-388-54

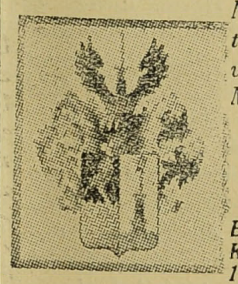
NEMESSÉG kikutatását, nemesi névváltoztatást, CIMEREK, ősfák megfestetteté sét vállalja
HERALDIKA, Budapest, IV., Gróf Károlyi-u. 14. Tel.: 1-811-99, 1-843-99

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

Julianna trónörökösnő, Gundel Károly és zsákbanfutás a Hármashatárhegyen

Mi érdekli és mi nem érdekli a városgazdasági szakbizottság rideg, de nem szakértő kalmárait?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Julianna holland trónörökösnő és férje: *Bernát* herceg budapesti látogatásával kapcsolatban hosszú és részletes tudósításokat olvasunk arról, hogy az előkelő vendégek milyen autón jöttek Budapestre és a párnapos vendégeskedés során melyik köruti hangszerkirálynál vásárolták meg a legdivatosabb nóta-lemezeket. Az egyik holland napilapból kell azonban értesülnünk arról, — ami talán a legérdekesebb a budapesti látogatásban, hogy a hercegi pár miért épen a Gellért-szállót választotta lakhelyéül Budapesten. — Azért mentünk a Gellért szállóba lakni, — mondotta a feltünően jól informált németalföldi herceg az ujságírónak, — mert tudom, hogy ez a hotel a főváros tulajdonában van. Ezért feleségemmel együtt kötelességünknek tartottuk, hogy ha már Budapesten tartózkodunk, a főváros hoteljében vegyünk lakást!

A főváros közönsége és hatósága büszke örömmel nyugtázza ezt a finom és előkelő gesztust! *Julianna* trónörökösnő és *Bernát* herceg, amikor például nem a sörösfamilia valamelyik nagy dunaparti hoteljébe, hanem a Gellértbe mentek, *tudatosan akartak* a főváros hatóságának — természetesen fizető — vendégei lenni. Ez a figyelmes tapintat azonban amennyire hizelgő egyrészről, másrészről súlyos kötelezettségekkel is jár. Még pedig elsősorban azzal a kötelezettséggel, hogy a főváros hoteljének úgy rangban, mint ellátásban jobbnak és különbnek kell lennie, mint a többi hotelek, mert azok a vendégek, akik a főváros nevébe, tekintélyébe és megbízhatóságába vetve hitüket, a Gellértbe szállnak, a legkisebb hibáért is a főváros vezetőségét teszik felelőssé. Ugy Budapesten a Gellértben, mint Bécsben a Grand Hotel-ben, ez a szálló tudvalevően Bécs városának a tulajdona.

A holland trónörökösnő és férje gyönyörködve nézték erkélyükről az eléjük táruló csodás panorámát (a Gellért tér rendezetlenségéről és rossz kövezetéről most ne beszéljünk) és az is kétségtelen, hogy a koszt ellen sem volt kifogásuk, mert a hágai királyi palotában sem főzhet nyugat-európaibb módon a szakács, mint az európai hírű vendéglősmester: *Gundel* Károly. Egyetlen budapesti polgár sem vonja kétségbe, hogy semmiféle irányban nem lehetett hiba a kréta körül, *Gundel* Károly neve garancia a tökéletes ellátásra, a kiváló ellátásra, arra, hogy az ittjáró külföldiek még esztendők mulva is emlegetik: mit ettek a Gellértben vagy a városligeti Gundelben.

Amikor köztudomású, hogy a szemétdombot átvett *Gundel* Károly szerelte fel kölcsön-pénzen a Gellért vendéglő üzemét és fejlesztette azt naggyá anélkül, hogy a *Frenreisztől* átvenni kényszerült felszerelésre felvett adósságból egyetlen fillért is törlesztett volna, amikor *Gundel* Károly ellen semmilyen vonatkozásban egyetlen szó kifogás sem emelhető, akkor valóban különösnek tetszik a szálló vendéglő üzemének hasznosítására a legutóbbi napokban kiírt pályázati hirdetmény. Magasabb bért remélnek egy pályázat esetén? A város reprezentacionális hoteljénél mi fontos, az abszolut megbízhatóság, vagy hogy néhány ezer pengővel többet vagy kevesebbet ad a bérlő? Megpróbálták-e és nem tudtak-e *Gundel* Károllyal a bérlet meghosszabbítását illetően — üzemének és könyveinek szakszerű átvizsgálása után — közvetlenül megegyezni? És általában: lehet-e vendéglőst versenytárgyalás utján fogadni? Megtenné-e ezt a fővároson kivül Budapest akármelyik háziura?

Tökéletesen rossznak és elhibázottnak tartjuk a főváros vendéglő-bérleti politikáját! Amit a városgazdasági szakbizottság például legutóbbi ülésén a Hármashatárhegyi vendéglő bérbeadásával kapcsolatosan elhatározott, *a kómikum határán mozog.* Azt követelik, hogy beruházási terveket készítsenek a pályázók, akik közül az lesz a legszerencsétlenebb, aki a többit túllicitálva meg fogja kapni a bérletet. Az előző bérlő a városházán esett össze, meg is halt, mert közölték vele, hogy bérnemfizetés miatt kilakoltatják. Az új bérlőre sem vár fényesebb jövendő! De azért a városgazdasági szakbizottság komoly képpel tárgyal, követel újabb és újabb beruházásokat, rendezi tovább a *zsákbafutást,* ezt a vidéki népünnepélyeken divatos, vásári játékot a vak és túlizgatott pályázok között, akik ebben a szomorú handlirozásban kétségbeesetten licitálnak egymásra és önmagukra!

Az összes városházi kezelésben lévő vendéglő-bérleteket a hasznosítás szempontjából *közös nevezőre* kell hozni. Mellőzzenek minden versenytárgyalást — ezekre a bérletekre s különleges szempontokra való tekintettel amugy sem érvényesíthető a Közszállítási Szabályzat. Azoknak kell jutattni a bérleteket, akik közismerten megbízhatók, akik produkáltak már valamit a szakmában, vagy a szóbanforgó helyiségben. Ezt azonban egy versenytárgyalás túlfűtött izgalmában objektiven megállapítani nem lehet! Az sem feladata a fővárosnak, hogy munkásságuk gyümölcsétől fossza meg a kipróbált, bérüket pontosan fizető bérlőit, amikor azok az elhanyagolt és rosszhírű helyiségeket tehetségükkel és munkás életükkel felvirágoztatták. De ezek a szempontok — a látszat szerint — nem érdeklik a városgazdasági szakbizottság rideg, de szakértőnek egyáltalán nem mondható kalmárait!

Miért protezsálta Wolff a műegyetemi ifjuság taxi-rendszám kérelmét?

Kalandos városházi regény Ferdinándy önagyméltóságától Klein Józsefig és a Turul r.-t.-tól a Pollacsek és Epstein cégig — A Kuria végérvényesen elutasította Kleinéknek a főváros ellen szegényjogon indított másfélmilliós keresetét

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

1928-ban, amikor a nagy taxiengedély-osztogatás volt a budapesti városházán, műegyetemi hallgatók küldöttsége azzal az indokolással kért és kapott harminc géperejű bérkocsira rendszámot, mert a jövendő Magyarország technikusai kijelentették, hogy ők maguk akarnak a volán mellé ülni, ezen az uton kivánják megszerezni a továbbtanuláshoz szükséges anyagiakat. *Wolff* Károly dr. volt a műegyetemiek legfőbb pártfogója. *Wolff* Károly azt mondotta a pénzügyi bizottságban, hogy *szolgálni kivánja a támogatásra szoruló műegyetemi ifjúság* ügyét, de tiltakozik az ellen, hogy *a kivitel meghazudtolja az altruisztikus szempontot,* hogy harmadik személyek anyagi érdeke odaálljon, mint főcél és háttérbe szorítsa *az elgondolt eredeti eszmét.*

A harminc taxi-engedélyt a műegyetemi ifjúság által bejelentett érdekképviselet: *a Turul Autóforgalmi r. t.* kapta meg. A harminc gépkocsi-rendszámot engedélyező tanácsi határozat időpontjában a Turul Autóforgalmi r. t. összes részvényeit jelző scrips *Ferdinándy* Gyula nyug. belügyminiszter tulajdonában volt, — hogy milyen címen: az örök titok marad. A kegyelmes úr a részvényeket eladta *Klein* József bérkocsi-iparosnak és feleségének. A megállapodás szerint 58.500 pengőt készpénzben fizettek ki Ferdinándy kezéhez, a hátralékot pedig *váltókkal* egyenlítették ki. *Kleinék* hozzá is láttak az üzlet megszervezéséhez és megindították a kocsik vásárlására a tárgyalásokat a Magyar Általános Gépgyárral.

A főváros azonban Kleinékkel szemben az indítási jog kiadását megtagadta. A főváros ugyanis azt az előjogot biztosította a Műegyetemi Segélyegyletnek, illetve a segélyegylet élén álló *Szily* Kálmán műegyetemi rektornak, hogy a végleges indítási engedélyt a harminc taxira vonatkozóan csak akkor fogja kiadni a Turul Autóforgalmi rt.-nak, hogy ha a részvénytársaság tulajdonosainak személye ellen a Műegyetemi Segélyegylet illetőleg ennek vezetője, *Szily* rektor vétót nem emel. *Szilynek* azonban az volt az álláspontja, hogy *Ferdinándynak* nem lett volna joga továbbadni a részvényeket.

Megindultak a perek, *Kleinék Ferdinándy* és ennek állítólagos stromanja: *Szabó* Sándor ellen rögtön pert tettek folyamatba száztizezer pengő erejéig. E per során kiderült, hogy *Ferdinándynak* miniszteri nyugdíja nem foglalható le, *Szabó* Sándoron pedig semmit megvenni nem lehet. Kleinék a pert le is tették. A Segélyegylet is perelt: perelte a Turult és külön *Ferdinándyt,* mégpedig szerződés érvénytelenítése iránt. *Kleinék* végezetül a főváros ellen fordultak, azzal az indokolással, hogy a Turul r. t. részére személyi feltételek nélkül kiadott harminc taxi-jog tekintetében az engedélyokirat dacára és ebben az okiratban megszabott tárgyi feltételek teljesítése mellett a főváros tanácsa mégsem adta ki a szükséges indítási engedélyt és igy lehetetlenné tette *Kleinék* számára az üzem megindítását. *Kleinék* ügyvédje: *Nagy* Vincze nyug. belügyminiszter szerint a főváros ezáltal jogellenes cselekedetet követett el. Kleinék a perben 1.309.770 pengőben jelölték meg elvesztett tőkéjüket és elmaradt hasznukat.

A per mind a három fórumot: a törvényszéket, a táblát és a Kuriát is megjárta. A főváros képviselője: *Szálka* Béla dr. tiszti ügyész az előkészítő iratok egész zuhatagával bizonyította, hogy a Turul Autóforgalmi rt. azzal a körülménnyel, hogy a taxi-jogosítványok tényleges birtokába jutott, a fővárossal szemben minden igényüket elvesztette. A részvényesek részvényeik alapján a részvénytársaságot megillető jogaikat *kifelé nem érvényesíthetik. Kleinék* azon követeljék a hasznukat, akivel üzletet kötöttek: *Ferdinándyn,* vagy a *Turulon.* A Kuria az elmult héten azután ítéletileg kimondotta, hogy a *szegényjogon perlekedő Kleinházaspárnak egyetlen fillér sem jár a fővárostól!*

Más lapra tartozik, de nem érdektelen ebben a szomorú közgazdasági regényben, hogy a Turul Autóforgalmi r. t. időközben a *Pollacsek és Epstein* cég szükebb érdekkörébe került és ezek az urak azok, akik az igazgatóságban helyet foglalnak. Hogy hány százalékot kapnak a Turul hasznából a *Wolff* Károly által annyira támogatott szegény műegyetemi hallgatók, hogy a Turul harminc kocsijának volánja mellett mennyi a tényleges műegyetemi hallgató és hány okleveles mérnök keresi meg igy a kenyerét, az a részvénytársaság féltve őrzött belső titka. Hogy azonban a hasznot *a Pollacsek és Epstein* cég fölözi le, az egyáltalában nem kétséges. Bár az állástalan mérnök-ifjúság szempontjából *az is mindegy volna, ha Pollacseket nem Pollacseknek, hanem a fővárossal szemben a most pervesztessé lett Klein urnak és nejének hívnák . . .*

Faredőnyjavitást
zsaluzia és vászonroletta készítését, karbantartását és javitását szakszerűen, jótállással legolcsóbban vállalja
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Walter Vilmos nyug. detektiv főfelügyelő bizalmi csoportok volt vezetőjének sikereiről ismert **magánkutatója** legmodernebb magányomozási technikával diszkréten nyomoz, megfigyel!
IV. Váci-u. 41/a. Telefon: 1-835-49.

Mindent mindenkor és csakis a közért: ez az én fehéren ragyogó vezércsillagom!

Bensőséges ünnepségek közepette iktatta tisztébe a főváros közgyülése Karafiáth Jenő dr. főpolgármestert

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Bensőséges és igen szivélyes ünnepségek között folyt le szerdán délután a főváros rendkívüli közgyűlése, amelyen *Karafiáth* Jenő dr.-t a kormányzó által kinevezett új főpolgármestert, iktatta a törvényhatósági bizottság magas közjogi tisztébe. Általános rokonszenv fogadta a közgyűlés minden pártján az új főpolgármestert, akit *Szendy* polgármester biztosított üdvözlő beszédében arról, hogy *a városépítő és a városszerető szellem* veszi körül. A polgármester beszédében arra is rámutatott, hogy a nemzet önfeláldozó szeretetében *mindig egyek lesznek a törvényhatósági bizottság és a főpolgármester*, akik ezekben az alapgondolatokban együtt munkálkodva ezt a várost szolgálják, egy alkalommal a magyar nemzet céljait is szolgálni fogják.

A polgármester üdvözlő beszédére

Karafiáth Jenő dr. főpolgármester

elsőnek kinevezéséért a kormányzót köszöntve, a következőkben válaszolt:

Amikor mint főpolgármester a mélyen tisztelt törvényhatóságnak — amelynek régebben közel hat esztendőn keresztül magam is tagja voltam — bemutatkozom és a főpolgármesteri széket a hagyományos ünnepies keretek között elfoglalom, kérem a mélyen tisztelt közgyülést, nézze el nekem érthető meghatottságomat és azt, hogy elöljáróban mindjárt különleges egyéni érzéseket vetítek a nagy nyilvánosság elé, jól lehet tudatában vagyok annak, hogy közéleti férfiúnak sohasem illik önmagáról beszélni.

De bármennyire is nyitott könyv több, mint három évtizedes közéleti hivatalos és társadalmi tevékenységem, mégis, amikor a legnagyobb magyarnak, Széchenyi István grófnak mértföldekkel előbb járó gondolatvilágában már egy testté forrasztott szülővárosom ügyeinek előmozdítására a közgyülés színe előtt esküt tettem, az az érzésem, hogy külön is meg kell indokolnom, hogy eme legújabb és számomra talán legnagyszerűbb megbizatásom kijelölése miért vált ki bennem különlegesen bensőségesen egyéni érzéseket.

Ebben a városban született, több, mint egy évszázaddal ezelőtt és itt élte le életét az én felejthetetlenül kedves emlékü atyai nagyatyám; itt halt meg közvetlenül a szabadságharc kitörése előtt boldogult szépapám és itt örködnek mindennapos cselekedeteim szeplőtelen tisztasága felett a Kerepesi-uti temetőben porladozó, áldott emlékü szüleim.

Szent énnekem ez a hely...

Szent hely tehát énnekem ez a hely, amelyért minden tetterőmmel dolgozni, amelynek nemes ügyeiért önzetlen lelkesedésel közreműködni: számomra a legszentebb kötelességet jelenti.

Itt születtem én is. Itt végeztem iskoláimat és itt töltöttem el a legszínesebb álomnak tünő ifjúságomat. A ferencjózsefi boldog békeidőknek sokszor, de sokszor visszasóhajtott nyugalmas jóléte után itt ért engem is a világégést követő nagy nemzeti szerencsétlenség: az összeomlás. A trianoni végzet feltartóztatását megkísérlendő, itt fogtunk össze kitartó munkával a Területvédő Liga megalakítására. Itt viharzott el felettem is a szélsőségekkel tudatosan vagy öntudatlanul kacérkodó elégedetlenek megdöbbentő okulására a 133 napos bolsevista rémuralom. Amikor azután ez a legsötétebb felleg is eltakarodott, amikor tehát újból járható lett az ősi alkotmányosság útja, itt kellett keményen megküzdenünk az idegen megszállás pusztító túlkapásaival.

Mindegyre nehezebb időket élünk át

Ha visszapillantok erre a merész változatokban annyira gazdag közelmúltra, egyidejüen megállapíthatom, hogy valóban történeti, de tőlünk aligha irigyelhető, mindegyre nehezebb időket éltünk át. Mert amikor végre a vészthozó világvihar már teljesen elült, amikor a kifürkészhetetlen sors a magyar szenvedések mérlegét már végleg lezárta, nemzeti tragikumként e 30 millió magyarnak rendelt világváros falai között kellett mindnyájunknak megérnünk, hogy a csonka ország vérző szívének legcsendesebb dobbanását már a szomszéd állam járőre is meghallhatja.

Békességet, megértést, megbecsülést hirdetek!

De nem folytatom tovább. Ez a végzetes helyzetkép szerintem önmagában is untig elegendő ahhoz, hogy a legbensőbb, a legkomolyabb hazafiui meggyőződésből eredő határozottsággal hirdessem erről a nekem annyira szent helyről újból ugyanazt, amint mint képviselő hirdettem tizenhét esztendőn keresztül következetesen és tiszta meggyőződésből mindig és mindenütt, ahol csak szerét tehettem: a békességet, a megértést, az egymás iránt érzett kölcsönös megbecsülést az ellentétek kiegyenlítésének szükségességét és a nyugodt munkalehetőség megteremtését.

Tudom, hogy minden hazafias és jóérzésü embernek önmagábanvéve már ez is elegendő ahhoz, hogy a nemzeti múlt fájdalmas tanulságait szükségszerüen levonja és ugyancsak a megértés, a béke, a kölcsönös tisztelet és a tisztes szándékkal harcoló ellenfél megbecsülése jegyében álljon sorompóba közös ideálunkért: az önkormányzat áldásos tisztaságából fakadó eleven nemzeti erők teljes és tökéletes diadaláért.

A nemzeti hagyományok és keresztény erkölcsi elvek jegyében

Munka, megértés, becsület: ez az én régi hitvallásom. Mindent, mindenkor és mindig csak és csakis a közért: ez az én fehéren ragyogó vezércsillagom. Semmi szükségem arra, hogy részletekben elfolyó programot hirdessek innen. E helyett inkább azt tartom szükségesnek, hogy erről a helyről is megismételjem, amit Darányi Kálmán miniszterelnök kormánya írt hófehér zászlajára akkor, amikor a nemzeti hagyományainkat kikristályosító keresztény erkölcsi elveknek mindent átfogó varázsa fényében foglalta el az őt méltán megillető helyet és becsületes szándékú, megértő és áldozatos munkát kért a nemzet összességétől, kockázatos, szélsőséges kisérleteknek többé ki nem tehető sorsunk jobbrafordulása érdekében.

A magyar királyi miniszterelnök és a magyar királyi kormány minden egyes tagja egyszerü, de öntudatos szolgája kívánt lenni a köznek, mindnyájunknak, a boldogabb jövendő után sóvárogva sóvárgó polgárság összességének.

A nemzeti munka hadseregének más feladata nem is lehet, mint a lelkesedés tüzében megacélozott tetterővel, együttes akarattal megvalósítani azt a nemes célkitüzést, amelynél magasztosabb, amelynél komolyabb és becsületesebb feladatkör aligha akadhat férfiú számára, aki minden közérdekü munkát kizáróan saját lelkiismeretének szigorú parancsa szerint teljesít.

Nemsokára tizenhetedik esztendeje lesz már annak, hogy kiváló hivatali elődömet, mint a székesfőváros egyik legképzettebb tiszti ügyészét, 1920 tavaszán az akkori magyar királyi kormány Budapest székesfőváros kormánybiztosává nevezte ki.

Sipőcz emlékezete

Sipőcz Jenőt, akinek tiszta emlékét baráti kegyelettel őrzöm, erre a magas polcra jogászi szakképzettsége és munkakészsége mellett nozzafemetetlenül becsületes egyénisége és szilárd jelleme predesztinálta. Ki kell jelentenem, hogy az a körülmény, hogy közvetlen hivatali elődöm szülővárosom polgársága szemében nemsokára oly nagyra nőtt és oly általánosan tiszteltté emelkedett, ez ma az én számomra sokkal többet jelent egyszerü ténymegállapításnál. A sors csodálatos játéka ugyanis tizenhét évvel ezelőtt nekem juttatta osztályrészemül, hogy a Sipőcz Jenő általánosan becsült személyére vonatkozó és azóta mindenképen helyesnek bizonyult kormányhatározatnak kezdeményezője — mint belügyi államtitkár — még 1919. őszén épen én legyek — én, akit a sors szeszélye tizenhét évvel később az ő közvetlen hivatali utódjának rendelt.

Azok a régi baráti érzések, amelyek engem nemeslelkü hivatali elődömmel összefüztek, különösképen teszik kötelességemé, hogy az ő kiváló erényeit odahelyezzem a város legnagyobb és legrégibb patrónusainak gyönyörü emlékcsarnokába és munkájának elismereseként az ő békét szerető szellemében munkálkodva igyekezzem legszebb álmait és rajongó elgondolásait tettrekészséggel — és ha kell, erélyes kézzel is — mevalósitani.

Magyar munkát fogok végezni

Az az érzésem, hogy ha a minden szépért, nemesért és jóért önzetlenül lelkesedő közgyülési akaratot — elkerülhetőnek látszó politikai mesterkedések mellőzésével, mindenkor, minden részrehajlás nélkül, kizáróan a város érdekeit tekintve — tudom élő valósággá testesiteni, akkor úgy székesfővárosunk, mint nemzetünk javára a kormány elgondolása, a törvényhatóság nemes hagyományai és saját egyéni meggyőződésem szerint is áldásos és becsületes magyar munkát végzek.

Elődöm főpolgármesteri bemutatkozása alkalmával a maga részéről külön programot nem is adott. Én azonban, mint aki messzebbről, az országos politika mezejéről jövök ide, egy lépéssel mégis tovább megyek. Én az ő legnemesebb és ebben a teremben legrokonszenvesebb törekvéseinek megvalósítását jelölöm ki valamennyiünk számára közös programnak, abban a biztos tudatban, hogy minden egyes lépésnél az igazságot és mindenkor csak az igazságot, a közérdeket és mindenkor csak a közérdeket keresve, helyes úton járok, ha a magyar mult örök értékü tanulságaiból merítve, szolgálom becsülettel és őszinte meggyőződéssel a keresztény morál és a hazafias érzés fényében messzire tündöklő magasztos nemzeti ideát.

Diskay név garantálja, hogy jól sikerült munkát kap. Gyermekfényképkülönlegességek speciális felszereléssel, úgyhogy minden felvétel biztos siker. Műterem nyitva vasárnap és ünnepnap is 9—7. Életnagyságú fényképnagyítás bármily kis fénykép után. Kérjük minden esküvőnél, eseményeknél

DISKAY FOTO-RIPORTER

vállalathoz fordulni bizalommal. Közigazgatási tisztviselőknek az amúgy is alacsony árakból még 15% engedmény. Budapest, VII., Rákóczi út 18. T.: 1—343—31.

Bizom a sikerben!

Nyugodt lelkiismerettel hirdetem, hogy nemcsak megkönnyíti utamat, de törekvéseim sikerét hitem szerint maradandónak biztosítja a miniszterelnök kiválóan megbecsült egyénisége, köztünk léte, velünk érzése és nemcsak fővárosunk, hanem az egész ország polgárságának nagy lelki megnyugvást jelentő higgadt politikai bölcsessége.

Én bízom abban, hogy a tekintetes törvényhatósági bizottság és a polgármester úr kipróbált vezetésével nehéz munkáját igazán kiváló szakértelemmel végző érdemes tisztviselői kar támogatása mellett mindenkor kizáróan csak a köz érdekéért küzdő munkásságomat siker koronázza.

Erősen bízom abban, hogy a mindenki által tiszteletben tartott autonómia lendületéből, valamint a közérdekű ügyek nyugodt és szakszerű intézéséből Isten segítségével nemzetünk, székesfővárosunk és az egyházak javára áldás fakad.

Ezt elérendő, a józan önmérséklés, a derék és becsületes polgári munka jegyében az önkormányzatban rejlő lendítő erők hasznosítása útján ebben a teremben, de egyúttal a nemes célért küzdő pártokban, az egymással szembekerülő politikai elvek tiszteletben tartásával még a legkülönbözőbb pártkeretek között is és ami talán még ennél is nagyobb jelentőségű, e díszterem falain túl, sőt a perifériákon is békét és megértést óhajtok.

Ezt a békét és megértést minden érc nél vagy márványnál viharállóbb pillérrel, komoly és átgondolt, egyre fokozottabb, egyre szélesebb körű szociális tevékenységgel tartom elkerülhetetlenül szükségesnek a legkülsőbb területeken alátámasztani.

Tudatában vagyok annak, hogy ezt a szívünkhöz nőtt és természeti kincsekkel megáldott gyönyörű várost csakis önereje képes boldogabbá és gazdagabbá tenni. Amint hogy eddig sem az uralkodók kegye, hanem tehetséges és takarékos polgárságának kitartó kezdeményezése, továbbá úgy az iparban, mint a kereskedelemben, valamint a kultúrális életben a legteljesebb elismerésre méltó öntudatos áldozatkészsége tette naggyá és világhírűvé.

Visszagondolva tehát a polgármester úrnak hozzám intézett meleghangú üdvözlő szavaira, legyen szabad pártkülönbség nélkül ismételten arra kérnem a tisztelt Közgyűlés valamennyi tagját, egyben a törvényhatóság minden érdemes tisztviselőjét, hogy tiszta törekvéseimet megértő támogatásukban részesíteni, véges erőimet pedig lelkes és odaadó munkájukkal, tárgyilagos véleményük mindenkor őszinte kifejezésével meghatványozni el ne mulasszák.

Hiszem, hogy az erkölcsi megújhodás iránti törekvésemet, melyért nemrégiben törtem nyiltan lándzsát és amely mindenütt magyar lelkemnek őszintén jóleső és további teendőkre nemesen serkentő visszhangra talált, a legszélesebb rétegekben tudok majd érvényt szerezni.

Szilárd meggyőződésem, ha soha, egy pillanatra sem térek el a nemzetfenntartó keresztény erkölcsi felfogástól és ha minden cselekedetemben a nemzeti érzés közös tüze lángol, akkor a mi összhangban végzett, megértő munkánkat nem hagyhatja árván pusztulni a magyarok Istenének bőséges áldása, amelyért tevékenységem megkezdésekor vallásos hittel és alázattal, de felemelt fővel és törhetetlen bizakodással esedezem.

Amikor az egyik ügyosztály nem tudja, mit csinál a másik

XIV. vagy XII.? — Légvédelem vagy közegészségügy?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az Uj Budapest legutóbbi számában Petrovácz Gyula, a Keresztény Községi Párt vezető tagja szóvátette, hogy a rákosvárosi elöljáróság a kerületben lakó polgárságot a kutak bejelentésére szólítja fel. Az elöljáróság nem csupán arra kíváncsi, hány kút van a főváros XIV. kerületében, hanem azt is megköveteli — még pedig nyolc napon belül — hogy az ingatlantulajdonosok a kútra vonatkozó egyéb adatokat, helyszínrajzot és építési tervet is csatoljanak. Ez a bejelentési kötelezettség — mondotta Petrovácz Gyula — igen súlyosan érinti a főváros ezen igen szegény kerületének lakosságát, mert hiszen csak vizsgázott kútmester készítheti el a tervet, a kerületben mindössze két kútmester van, akik az idő rövidségére való tekintettel tervenként húsz pengőt kérnek, úgyannyira, hogy bélyegköltséggel, vegyvizsgálati díjjal és szemledíjjal együtt negyven—ötven pengővel adóztatja meg az elöljáróság az ingatlanok tulajdonosait.

Azt is elmondta Petrovácz Gyula, hogy állítólag légvédelmi okok játszanak közre a kutak statisztikájának ezen költséges és bonyolult összeállításánál. Állítólag a főváros légvédelmi osztálya kíváncsi arra, hogy a Vízművek esetleges bombázása esetén hány és milyen vizü kút biztosíthatja a főváros lakosságának vízszükségletét. Petrovácz ezen kijelentését élénk meglepetéssel fogadták a főváros újonnan felállított légvédelmi osztályában, mert ez az osztály egyáltalában nem intézkedett a kutak összeírásáról, még kevésbbé rendelhette el azt, hogy azokat a kutakat, amelyek záros határidőn belül megfelelő módon be nem jelentetnek, az ingatlantulajdonosok költségén betemettesse az illetékes kerületi elöljáróság.

Kiderült, hogy a légvédelmi osztálynak ehhez az intézkedéshez semmi köze nincsen. A vízvezetéki és világítási ügyosztály volt az, amely kizárólag közegészségügyi okokból kívánta a főváros területén levő, néha több, mint százesztendős kutak összeírását, a kutak vizének megvizsgálását, nemkülönben az építési engedélyek bekérését. A helyzet ugyanis az, hogy a főváros egyes perifériáin a kutak vize az időközben létesített vízvezetéki hálózatba van bekapcsolva és kézenfekvő a veszély, hogy ezek a nem túlságosan mély, úgynevezett terrace-kutak a maguk egészségtelen vizével megfertőzik a vízvezetéki hálózatot is. A vízvezeték és világítási ügyosztálynak az az álláspontja, hogy azokat a kutakat, amelyeknek a vize a megejtendő vegyvizsgálat során nem bizonyul abszolut csiramentesnek, be kell temetni!

A légvédelmi osztály és a vízvezetéki és világítási ügyosztály álláspontja ebben a kérdésben szöges ellentétben áll egymással. A légvédelmi osztály semmi körülmények között sem kívánja a kutak betömését, mert ha — amire reméljük, nem fog soha sor kerülni — bombázzák Budapestet és elpusztítják a Vízművek telepeit, akkor a milliós főváros lakosságának életérdeke, hogy mennél több kút álljon rendelkezésére. Kétségtelen, hogy a vízvezetéki és világítási ügyosztály nem tudott a légvédelmi osztály ezen minden tekintetben helytálló állásfoglalásáról és ezért történhetett a szigorú rendelkezés, amely végeredményben a főváros lakosságának legszegényebb ingatlantulajdonosait érinti, csupa kisembert, azokat, akik pár pengős költséggel kutat fúrtak az ingatlanukon, vagy pedig a régi kutak vizét használják, azon egyszerű okból, mert a vízvezeték bevezetésére nincsen pénzük.

A régi tipusu pianino elfeaie a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest, VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

Reklám- és mindenféle festészeti munkálatok. Iparművészi munkákat olcsó áron készit.
Gyáraknak nagy kedvezmény!
Globus plakátfestő vállalat
VI., RÓZSA U. 113. Tel.: 1-139-32.

ACZÉL EDE
Precziós műszerész mester. Gépkonstrukciók, találmányok tervezése és kidolgozása, tömegcikkek gyártása, elektromos gépek szakszerű készítése és javítása. — Lakatosmunkák. — Budapest, VII., Klauzál tér 13. — Dob utca 45.
Alapitva 1910. Telefon: 1-431-52.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, XI., Szüret-utca 5-7
Telefon: 1-592-96.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Buda est, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99.

Uj telefonbélyegzőjét csak Beér Sándornál rendelje 1 sor 50 fillér, 2 sor 70 fillér
Budapest, V., Gróf Tisza István utca 5.
Telefon: 1-824-29

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz. Tel.: 1-291-78

Köztisztviselőknek
személyi, vidéki ingatlanokra II és III. helyi kölcsönt folyósittat igen gyorsan és előnyös feltételek mellett
ZOLTÁN bankirodája
Bpest, VIII., József-krt 53.
Telefon: 1-456-47

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 20. szám.
Telefon: 30-2-45.

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324 87.

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Béke-tér 5. Iroda: VI., Szondy-u34.

HIREK

A propeller fejfájára

Irta: nemes **Nátly Ignác** ny. m. kir. ezredes

A Szemlőhegy széles lankáin naprólnapra a február reggeli ködéből kibukkanó nap a sitalpakra tapadó havat is olvasztgatja. A mátyásföldi repülőtér sűrű köde következtében a minap egy előkelő külföldi vendég-repülőgép kénytelen volt visszafordulni és — talán épen Pöstyén, a konkurrens fürdővállalat közelében — leszállásra kényszerült.

A többmillió lakósra törekvő Budapest meteorológiai őrállomásainak, eszerint, eddigelé nem sikerült meggyőző képet nyujtani, a különböző relatív magasságban berendezendő repülőtér-állomások, esetleg a Dunán közlekedő repülőgépanyahajók előnyeiről.

Amikor Budapesten a Duna helyi személyforgalmát lebonyolító propellerhajók járatait lekapcsolták, nem lehettek annak tudatában, hogy ezzel Budapest egyetlen — a világ- és fürdővaross igényeket is — kielégítő közúti forgalmát megszüntetik.

Ugyanis Budapest világ- és fürdővárosi jövőjének legnagyobb ellenségei: a sugárutak és körutak a nagyranőtt forgalmat helyenként lebonyolítani képtelenek. Az egymást kergető villamosok az utcák felvert szemetét a kéményekkormával fergetegszerűen keverik.

Nagyon kevesen veszik tudomásul, hogy Budapest világ- és fürdővárosi központja ott van a pesti Vigadó dunapartján, ahová muzsikaszó mellett a nap és a hold is felváltva fürdőzni járnak. Ahová be-befordul a Vörösmarty-térről az Andrássy sugárút, a Kossuth Lajos-, meg a Dorottya-utcák minden látogatója és nézi, nézi a fenséges Duna látványos panorámáját, nézi, itt van-e már kit leghőbb vágya vár.

A Duna helyi hajóforgalma lehetővé teheti a „Nemzeti Stadion" központi elhelyezését Óbuda-Ujlakon a Szent Margitszigettel kapcsolatosan, — Óbuda-Ujlak közúti forgalmának átvezetése pedig közvetlen a Dunapartra — a Wien-Budapest autóforgalom zavartalanná tételével — országos érdekűvé válik, úgy fürdővárosi, mint idegenforgalmi szempontokból.

Egyes közúti villamosvonalaknak a föld színe alá sűlyesztése, valamint Budapest úthálózatát a Szent Margitsziget keresztezésével összekötő alagut — az ott amúgy is folyó mélykútfúrások tapasztalatai alapján — a légi oltalom időszerű problémái közé sorolhatók.

Miklós Ferenc a Beszkárt igazgatóságában. A Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság, valamint a kezelésében levő Ferenc József Földalatti Villamos Vasút Részvénytársaság rendkívüli közgyülést tartott, amelyen a vasúttársaságok igazgatóságában Toperczer Ákos ny. államtitkár lemondása folytán megüresedett helyre Miklós Ferenc dr. törvényhatósági bizottsági tagot igazgatósági taggá, a társaságok felügyelő-bizottságában Hajdu Marcell elhúnytával megüresedett helyre pedig Hanasiewicz-Hajnády Oszkárt felügyelőbizottsági taggá választották.

WIHART FERENC
építész — építőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08.

Lamotte és Szemethy Berlinbe utaztak

Komplikációk a negyedmillió fontos függő-kölcsön német tranche-a körül

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Lamotte Károly dr. alpolgármester és Szemethy Károly dr. tiszti főügyész, csütörtökön reggel Berlinbe utaztak. A főváros helyettes polgármestere és tiszti főügyésze előreláthatólag négy-öt napot töltenek Berlinben, ahonnan minden valószínűség szerint Zürichet utbaejtve térnek vissza Budapestre.

Lamotte és Szemethy külföldi útjáról hivatalos közlést nem adtak ki. A berlini út, értesülésünk szerint a fővárosnak 1930-ban a Községi Takarék útján felvett 250.000 angol fontos függő kölcsönével van összefüggésben. Ez a függő kölcsön a Stillhalte-rendelet értelmében öt százalékkal kamatozik. Ezen kölcsön német tranche-áruk fizetési módozatai körül merültek fel bizonyos komplikációk, amelyek a személyes kiutazást tették szükségessé.

Egyes közgazdasági lapoknak az az értesülése, hogy a külföldi út az ostendei egyezményben foglalt kölcsönök törlesztés-szolgálata miatt vált szükségessé, — tévedésen alapul. Az ostendei egyezményben foglalt kölcsönök ismeretes valutaértékelési ügyében a főváros változatlanul várja a múlt év novemberi tárgyalási anyag jegyzőkönyvének beküldését, ami azonban mindezideig még nem történt meg. Ezért ebben a kölcsön ügyben személyes tárgyalások egyelőre feleslegesek, bár nincs kizárva, hogy — mint fentebb jelentettük, — hogy Lamotte és Szemethy hazafelé jövet érdeklődő látogatást tesznek Zürichben — sőt esetleg Bázelben — is.

Kék-fehér ünnep a pesti Vigadóban

Hangulat-töredék a Baross-Szövetség nagy vasárnapjáról

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Vasárnap délutánonkint a Belváros csendes. Itt-ott egy-egy járókelő, az előkelő pazar kirakatokat alig nézi valaki, mintha az élet kiköltözött volna a hétköznapok forgalmas utcáiról. Az elmult vasárnapon másként volt. Este hat óra után megélénkültek az utcák és nagy tömegek igyekeztek a Vigadó felé, ahol a Baross Szövetség közgyűlése folyt le, amelyhez hasonlót semmiféle érdekképviselet eddig még nem tudott produkálni.

Miniszteri autók, előkelő közéleti férfiak kocsijai vonultak egymásután a bejárat elé, míg benn az előcsarnokban mikrofonon jelentik be az érkező előkelőségeket. Egymásután érkezik Pécs, Debrecen, Nagykanizsa, Kispest, Szeged, Nagykőrös és Abony népes küldöttsége. Már maga, az előcsarnoknak a mozgalmas képe is elárulja, hogy nagy esemény lesz.

Az előcsarnok közepén *Ilovszky* János országos elnök fogadja a sürgő-forgó kék-fehér szalagos rendezőbizottsági tagok élén az előkelőségeket. Ott, ahol a lépcső megtörik és jobbra-balra ágazik el, sürített sorfalak között valóságos zászlóerdő hajlik meg egy-egy magas közfunkcionárius érkezésekor. Igy amikor *Serédi* Jusztinián bíboros hercegprímás, *Darányi* Kálmán miniszterelnök a titkárával, gróf *Széchenyi* Bertalan, a felsőház elnöke, *Sztranyavszky* Sándor dr., a képviselőház elnöke, *Fabinyi* Tihamér dr. pénzügyminiszter, *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester az egész város vezetőségének élén megérkezik, felhangzik a fanfárok harsonája, amely betölti az egész Vigadót.

Amikor a zászlók alatt menetben vonulnak fel a közgyűlési terem felé az előkelőségek máris, rendkivül jelentős és áhitatos hangulat fogja el az embereket. Dörgő taps fogadja a zsufolásig megtelt terembe érkező előkelőségeket és amikor az elnöki emelvényre felsiet *Ilovszky* János, a Baross Szövetség országos elnöke, hogy az ülést megnyissa, balra tőle *Sztranyavszky* Sándor, *Winchkler* István v. miniszter, leányfalvi *Lingel* János és *Domokos* László, jobbra tőle *József Ferenc* főherceg, *Fabinyi* Tihamér dr. pénzügyminiszter és *Purebl* Győző dr. helyezkednek el. Az elnöki emelvénnyel szemben öt karosszék, amelyekben az új Baross-érdemláncosok és a mögötte lévő székeken az új Baross-levelezőtagok helyezkednek el. Zúg a tömeg és amikor a csengő megszólal, láthatatlanul elhelyezett énekkar dala hangzik fel:

„Hiszek Magyarország feltámadásában."

*

Az egész ünnepség lélekemelő volt. Erőteljes indulás, erőteljes magyar közakaratot kifejező hangulat, dübörgő tapsok, óriási jelentőségű szónoklatok hangzottak el, melyek folytatódtak a vacsorán is.

Az estebédhez másfélezer ember ült le és az elhelyezkedés percek alatt történik. Alighogy helyet foglalnak, *Cselényi* József népszerű magyar dalénekes énekel el négy gyönyörű magyar nótát és utána halk suhanás, — majd zene vidámitja az egyébként is nagyon lelkes társaságot. Amikor az első zenekari szám felhangzik, amikor először lendül *Szöllősy* Ferenc karmesteri pálcája, szorgalmas kezek meggyujtják az asztalokon elhelyezett gyönyörű virágkandelábereket, amelyeknek kék-fehér gyertyái a Baross Szövetség szineiből készültek. Grandiózus kép!... Fent az erkélyről és a terem közepén kifeszített lobogók tömege, lent pincérek suhannak és a vacsora olyan nagyszerű ütemben folyik le, mint amilyenre Budapesten, ünnepi estebéden *példa még nem volt.* Az estebéd szervirozása harminchét percig tartott; utána egy szép, szőkefejű hölgy, *Filótás* Lili, a Rádió igen szimpatikus bemondóhölgye jelent meg a dobogón és megkezdődtek a felköszöntők.

Szendy Károly polgármester szeme villan, amikor a Kormányzó működését méltatja, dübörgő éljenzés a válasz, de a másik pillanatban mindenki feszes vigyázz-állásba merevedik s az államfő tiszteletére felhangzik a Himnusz.

Most *Fabinyi* Tihamér pénzügyminiszter lép az emelvényre, vidáman, mosolygós arccal és a gyönyörű felköszöntőjére válaszol *Darányi* Kálmán miniszterelnök.

Darányi Kálmán hitet tesz a nemzeti és keresztény gondolat mellett és szavai nyomán bizalommal telik meg az emberek lelke. Amikor lejön az emelvényről, felhevült, látszik rajta, hogy amit mondott, azt szívéből mondotta. Óriási üdvrivalgás a beszéd végén és *Darányi* Kálmán, *József Ferenc* főherceg, *Sztranyavszky* Sándor, az időközben megérkezett *Kánya* Kálmán külügyminiszter, *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter, *Osvald* István a Kuria elnöke és *Ilovszky* János összecsendítik poharaikat.

Ünnepélyes a hangulat, amelyet már fokozni nem lehet, de ekkor *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter beszédét jelenti a szőkefejű *Filótás* Lili. És jön egy serlegbeszéd, amelynek nyomán még tovább fokozódik a hangulat és amikor *Szöllősy* Ferenc zenekara tust ad a beszédre, egy lélekké, egy testté olvad össze a hatalmas tömeg, mintegy jelezve, hogy ez a mai Baross-ünnepség egészen új irányul fog szolgálni a magyar közgazdasági életben.

Müsoronkivüli új szónok következik. Az új szónok egy régi barát, *Kiss* Zsigmond, az abonyiak református esperese, aki üdvözlő beszédében áldást mond a jelenlévőkre és áldást mond az országos elnökre és családjára. Hogy siker kisérje a Baross Szövetség munkálkodását...

Felejthetetlen est, hallatlan megmozdulás és a gyűlés végén diadalmasan lengenek a Baross-zászlók, amelyekre az van irva: „Istennel munkálkodj a hazáért" és ez a jelige, mintha szállna ki az ország felé, mintha sugározna az ereje, amelyet a Vigadóba hozott és amelyet elvisz magával a sok előkelő közönség. És amikor elmennek az előkelőségek, akkor mindegyik hálásan megköszöni, hogy *egy ilyen lélekemelő, gyönyörű ünnepségen részvehetett.*

Erőteljes és fürge, meglepő felgyorsulóképesség, kb. 8 liter fogyasztás, P 60.- adó
Bemutatja a főképviselet
Hahn Arthur és Társai
Andrássy-ut 10

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

Uj kiirások

Kő- és könyvnyomdai festékek szállítására a székesfőváros házinyomdája részére. **Határidő: 1937. évi február hó 20-án délelőtt 9 óra.**

Különleges könyomdai anyagok szállítására a székesfőváros házinyomdája részére. **Határidő: 1937. évi február hó 20-án délelőtt 9 óra.**

Kőanyagok szállítására a székesfőváros útépítő és útkarbantartási munkáihoz. **Határidő: 1937. évi február hó 23-án délelőtt 10 óra.**

710 kg. angol (banca) **ónnak és 1030 kg. 80%-os csapágyfém szállítására** a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére, **Határidő: 1937. évi február hó 23-án délelőtt negyed 10 óra.**

Pamutvászon (4360 fm. kékesszürke, csíkozott) **és pamutfusztián** (4360 fm. sötétszürke) **szállítására** a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi február hó 23-án délelőtt 9 óra.**

800 drb vicinális, 1200 drb normál és 12,858 m³ fűrészelt váltótalpfa szállítására a Köztisztasági Hivatal részére. **Határidő: 1937. évi február hó 26-án délelőtt 10 óra.**

1100 drb I. oszt. bazalt ¾-es kockakő és 740 tonna I. oszt. bazalt kis kockakő szállítására a Budapest Nagyvásártelepen létesítendő áruraktárak körüli úthálózat építéséhez. **Határidő: 1937. évi február 26-án délelőtt 9—10 óra.**

Utépítkezési munkákra a Budapest-Nagyvásártelepen létesítendő áruraktárak úthálózatához. **Határidő: 1937. évi február hó 26-án délelőtt 9—10 óra.**

I. Föld-, kőműves-, vasbeton-, elhelyező- és szigetelőmunkákra, II. ácsmunkákra a XI., Szent Imre herceg útja 4940/2., 3., 4. új hrsz. alatt építendő Budapest—kelenföldi római katolikus (ciszterci) plébánia templom építéséhez. **Határidő: 1937. évi február hó 26-án délelőtt 9—10 óra.**

290.000 drb. különféle elektromos begesztő-pálca (egy éven belül lehívásra) **szállítására** a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi február hó 26-án délelőtt negyed 10 óra.**

10.000 drb. különféle méretű és különböző vágású, elkopott reszelő újravágási szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi február hó 26-án délelőtt 9 óra.**

15.000 kg-t kitevő különféle nyers szürke öntvény alkatrészek szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi február hó 26-án délelőtt fél 10 óra.**

1.5 m széles, 2.4 m belvilágú, 3 m hosszú, vasszerkezetű részben **pam,** másrészt üvegfalakkal bíró várócsarnok elkészítésére a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. Művész-uti megállójához. **Határidő: 1937. évi március hó 1-én délelőtt 9 óra.**

I. Műkő- és kőfaragó munkákra, II. műkő-, cement- és gipszöntvény szobrászmunkákra, III. tetőfedő munkákra, IV., bádogos munkákra a XI., Szent Imre herceg útja 4940/2., 3., 4. új hrsz. alatt építendő Budapest—kelenföldi római katolikus (ciszterci) plébánia templom építéséhez. **Határidő: 1937. évi március hó 2-án délelőtt 9—10 óra.**

A Szent Gellért Gyógyfürdő és Szálló vendéglői és kávéházi üzletének bérletére. Határidő: 1937. évi március hó 5-én délelőtt 12 óra.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-3%.

VÁLLALKOZÁS

Miért semmisitették meg az óbudai főgyüjtőcsatorna megépitésére kiirt versenytárgyalást?

*

Az érdekelt iparosság teljesen tájékozatlan az ajánlatok forma szerint való szabályszerü felszerelése tekintetében

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Ellentétben az előző évi hosszú, hetekig tartó huzavonával, ebben az esztendőben *Király* Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetőjének intézkedésére *igen gyorsan*, alig egy héttel az ajánlatok felbontása után már meg is hozta a polgármester a döntést a kerületi út- és kövezetkarbantartási munkálatok ügyében. Általában a főváros által összeállított egységártáblázat alapján történtek meg a döntések: két kerületben, a IV. és a X.-ben az egységártáblázat adaait teljes egészében elfogadó ajánlattevő kapta a munkát: a Belvárosban a *Barta* József cég, Kőbányán pedig *Ámon* Rezső. A többi kerületben *három százalékos felülfizetéssel* a hivatalos egységártáblázat fölött juttatja a polgármester a kerületi kövezetkarbantartási munkálatokat a szakma legpatinásabb nevű tagjainak.

Még a kerületi kövezetkarbantartási munkálat versenytárgyalási kiírása előtt írta ki a polgármester a versenytárgyalást *az óbudai kivezető főgyüjtőcsatornájának megépítésére. A* gyüjtőcsatorna munkálatait *négy részber írta* ki a polgármester, ezek közül azonban a versenytárgyalás során

csupán az első szakaszt ítélték oda a legolcsóbb ajánlattevőnek, a többi három szakasz versenytárgyalását a polgármester megsemmisitette és újabb zártkörű veresenytárgyalás kiírását rendelte el.

Ez a zártkörű versenytárgyalás, amelyre valamennyi, a nyilvános versenytárgyaláson résztvett cég meghivást kapott, *a mai napon jár le.*

Mindenesetre helyesen cselekedett *Király* tanácsnok, hogy legalább az *első szakasz munkálatainak megkezdését biztosította*, amidőn az első szakaszon döntést provokált. Szakmai körökben különben

élénk feltünést keltett a versenytárgyalás megsemmisítése, főképen azért, mert nem a legszokásosabb megsemmisítési ok: az irreálitás szerepelt a polgármesteri elhatározás indokai között.

Az árakat illetően az a helyzet, hogy a legolcsóbb ajánlatok *alig valamivel az ügyosztályi előírás alatt mozognak*, vagyis az ügyosztályi reális számítást fedték az ajánlatok.

A versenytárgyalás megsemmisítésére a belügyminiszter egy *igen érdekes és fontos leirata* adott okot. Abban a leiratban, amelyben az angyalföldi szivattyútelep megépítésére vonatkozó polgármesteri határozatot hagyja jóvá a miniszter, felszólította a polgármestert, hogy

a jövőben jobban vigyázzanak az illetékes műszaki ügyosztályok arra, hogy az ajánlatok formailag a Közszállítási Szabályzatnak megfeleljenek.

Az angyalföldi szivattyútelep harmadik, sorrendben a legutolsó versenytárgyalásánál ugyanis az történt, hogy *még a legnagyobb építőcégek is ajánlataik felszerelésénél nem a Közszállítási Szabályzatnak megfelelően jártak el.* Az egyiknek az iparigazolványa, a másiknak a cégbejegyzése hiányzott, a harmadik elfeledte a bánatpénzt letenni, úgyhogy *végeredményben mindössze az a két ajánlat volt alakilag is szabályos, amelyek között a polgármester a szivattyútelep építésének munkálatait megosztotta.*

Amikor a főváros tiszti ügyészsége az óbudai főgyüjtőcsatorna megépítésére hirdetett versenytárgyalásra beérkezett ajánlatokat átvizsgálta, kiderült, hogy

az ajánlatok túlnyomó része teljesen szabálytalan.

Ezért kellett a versenytárgyalást megsemmisíteni és újabb versenytárgyalást kiírni, dacára annak, hogy *a pályázó cégek túlnyomó nagyrésze kisiparos, akikre vonakozóan nem kizárási és megsemmisítési ok a szükséges mellékletek hiánya.* A kisiparosokat illetően olyképpen rendelkezik a Közszállítási Szabályzat, hogy amennyiben ajánlataik nincsenek kellően felszerelve, *rövid úton kell őket felszólítani a pótlásra.* Reméljük, hogy a megismételt versenytárgyalásnál már ilyen formai hibák nem fogják az ajánlattevőket attól a lehetőségtől, hogy a közmunkát megkapják, elütni.

Szakmai körökből hívják fel szerkesztőségünk figyelmét arra a tájékozatlanságra, amely a jogi dolgokhoz nem értő, főleg kisebb iparosságnál az ajánlatok felszerelése körül mutatkozik.

Amugyis igen költséges az ajánlattétel, ezt még nem lehet nagyobbítani azzal, hogy ügyvéddel készíttessék vagy vizsgáltassák felül az ajánlatokat, hogy szabályszerűek-e. Utasítani kellene a műszaki ügyosztályok jogi alosztályait, esetleg a tiszti ügyészséget, hogy az ajánlatok beadása előtt *a hozzájuk forduló iparosokat világositsák fel arról, mi hiányzik és mi van meg az előírt mellékletek közül*, sőt ebből a szempontból még *az ajánlatokat is átnézhetik* — természetesen az egységárak kitöltése előtt — az arra illetékes jogászok. Egyszerű polgármesteri rendelet sok anomáliának venné el a lehetőségét, és

nem fordulna elő az — ami a megismételt versenytárgyalásoknál rendesen történni szokott — hogy az ajánlattevők felfedvén titkaikat és kalkulációjukat, tulajdonképen nem is tudnak pályázni, vagy a legolcsóbb árszinvonalra licitálják le önmagukat.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Tel: 1-290-71, 1-189-98 Felelős: Kellner László dr.

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester
és padlózási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés díjtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

Előnyösen ismert
családi házak, üzletek vétele
és eladása szolid alapon.
Csomós János
Budapest, VIII., József-körut 58.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

XV. évfolyam 8. szám Budapest, 1937. február 27.

ÚJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kecs Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Városi Nyilvános Könyvtár, I. Reviczky-u. 1.

Bocsáry-Spur és Csik

Azt halljuk — egyelőre nem hivatalos formában — hogy a Keresztény Községi Párt ügyvezető alelnökei Bocsáry-Spur Kálmán dr. és vitéz Csik László dr. törvényhatósági bizottsági tagok lesznek. Ezzel a mindenkit megnyugtató megoldással végre elsimulnak a Keresztény Községi Párt kebelében azok a még ellentéteknek sem nevezhető finom nüanszok, amelyek, bár kizárólag elvi szempontból vetettek felszínre bizonyos ellentéteket, mégis tagadhatatlanul zavarták a párt frontjának homogén voltát. Bocsáry-Spur és Csik megválasztása, ami a legközelebbi jövőben megtörténik, az eddig is kétségtelenül kifejezésre juttatott világnézeti egységen felül a párt taktikai egységét is hosszabb időre biztosítani fogja. Igen fontos körülmény, amit az arra legilletékesebb tényezők hangsúlyoztak előttünk, hogy ez a választás a párt valamennyi faktorának teljes egyértelműségével, egyhangúlag fog történni, vagy is minden duzzogástól és keserűségtől mentesen történik Bocsáry-Spur és Csik erejének és organizáló képességének csatasorba állítása.

Kétségtelen, hogy a két új ügyvezető alelnök szívós szorgalma, fanatikus lelkesedése, komoly akarata a párt belső életének organizációját illetően szinte csodákat fog teremteni. Céltudatos és nemszűnő munkásságra van szükség, hogy a kerületek sok helyütt és sok tekintetben széthulló pártéletét újra fel lehessen virágoztatni. Kellő gondoskodással kell ügyelni arra is, hogy a fiatalabb generáció, amely az utolsó tíz évben került az alkotmány sáncai mögé, megfelelő módon be legyen szervezve a keresztény és nemzeti gondolat számára. Világnézeti harcot csak tömegekkel lehet eredményesen megvívni: a tömegek organizációja a tagadhatatlanul nagy dísszel felbabérozott ügyvezető alelnöki stallumok új gazdáinak legelsőrendű feladata.

A kissé önmagába merevedett párt főnixként való megújhodását jelenti Bocsáry-Spur és Csik fontos megbizatása. A párt belső erejét, hivatásának felismerését, önzetlen hősiességét mi sem mutatja jobban, mint az a dícséretreméltó áldozatkészség, amellyel a párt idősebb rétegei ezt a két annyira fontos poziciót megnyitották a fiatalság nagyreményű képviselői számára. A Keresztény Községi Párt újból bebizonyította, hogy nem önmagáért él, nem személyes kultuszt űz, hanem a Wolff Károly által kitűzött célok szolgálatában mindig önzetlenül és áldozatosan tud működni a köz javára. Üdvözöljük a két új ügyvezető alelnököt: az ő kemény férfiasságuktól, ifjúi lelkesedésüktől, törhetetlen elvhűségüktől a Keresztény Községi Párt reneszanszát reméljük!

Kolduskérdés – munkakérdés

Irta: Szőke Gyula dr.

— A kolduskérdés mai megoldása csak felületi kezelés — mondotta a belügyi államtitkár és igaza is van, ha azt a főváros területén működő *Magyar Norma* útján való megoldásra vonatkoztatta. Nem mintha ez rosszul működnék, vagy az intézkedők nem állanának a helyzet magaslatán és nem értenék a feladatuk nagyságát és szépségét. Nem is azért, mert nálunk a fővárosban a koldusok igényesebbek, mint máshol a vidéken, vag ymás ország fővárosában. Sem nem azért, mert nálunk kevésbé adakozók az emberek és a főváros plgársága kevésbé lenne érzékeny a szükölködők, betegek és elhagyottak iránt. Nem!

Igaza van azért a belügyi államtitkárnak, mert a székesfővárosban uralkodott és a megélhetés nagy kényszeréből fakadt kolduskérdés nem is kolduskérdés, hanem

a munkanélküliség és ebből következően a megélhetési eszközök hiányának a kérdése.

És minél többet adakozik a fővárosi polgár szíve sugallatát követve a koldusoknak és tehát minél jobban látja a vidék, hogy a fővárosban még a koldulás is jobban jövedelmező mesterség, mint vidéken, *annál jobban özönlenek a fővárosba a vidék letörtjei* és ha nem tudnak is mindjárt itt elhelyezkedni, megszállanak a környéken levő községekben és városokban és onnan vonulnak be a napi keresetük megszerzésére. Nincs a fővárosnak és a főváros lakosságának meg az az anyagi ereje, amelylyel mindezeket a munka nélkül levő és az élet jogán eltartást igénylő szegény embereket eltartani tudná.

Ha azonban a mai rendszer csak *felületi kezelés* és tudjuk, hogy végleges megoldásnak nem tekinthető, nézzük: mi a hiba? A kormány és a székesfőváros hatóságai már megállapították, hogy a kolduskérdés megoldásának anyagi terheihez való hozzájárulás céljából kibocsátott hatósági felhívás *eredménytelen maradt*, úgy, hogy a szükségletek alig egyötödének a kielégítésére képes az az összeg, amely a megajánlás útján a hatóságnak rendelkezésére áll. Mondják, hogy

kevesen és keveset adakoztak, a tehetősebbek nem jelentkeztek, vagy oly csekély összeget jegyeztek, amely az illetőknek szégyenére válik. Ezen lehet segíteni!

Tessék minden várakozás nélkül az ilyen álszerény adakozókra kivetni *azt az összeget*, amelyet nekik jószívvel kellene adni a szívtelen adományok helyett. Ha nem értik meg, hogy a vagyon és a nagy jövedelem rendeltetése nemcsak az, hogy a bibliai dúsgazdagok ma divatos erkölcstelen életét éljék, hanem a nyomorult Lázárokról is kell gondoskodniok, úgy kell őket kényszeríteni, hogy észretérjenek. Ez csak komoly akarat kérdése a hatóság részéről. És

ha a Magyar Norma a kolduskérdést csak ezért nem tudja megoldani, akkor nem felületi kezelésről van szó, hanem felületes kezelésről, amelyen pedig az erőskezű hatóságoknak mielőbb segíteni kell!

Ámde a baj gyökere nem ez. Már a kezdet is hibás. „A koldusoknak el kell tünniök az utcáról, mert zavarják az idegenforgalmat és terhére vannak az utcán járóknak." Hogy tehát a koldusok eltünjenek az utcáról, elrendeltetett, hogy lakás, fűtés, világítás, teljes ellátás és minden egyéb előírás szerint megadassék. A mérték? A tereptanulmányok mondják meg, kinek mihez van és lehet igénye. Ha ez az igény *az élet parancsa*, úgy elfogadom. Ha azonban ez némely koldusnak a napi keresete megváltása, úgy erre a Magyar Norma már nem vállalkozhatik. Más a szükséglete a gyermeknek, az öregnek, a betegnek, szóval a munkaképteleneknek, és más az élet hajótöröttjeinek, a hajdan jobb napokat látott polgárnak, ismét más a még munkaképes, de munkához jutni nem tudó személynek, de mindezeknél a felső határ az, hogy ez a segély nem lehet több az élet biztosításánál, addig is, amíg munkához juthatnak. A kolduskérdés megoldása tehát

nem az, hogy összegyűjtjük őket és eldugjuk, mert fáj a szivünk, ha őket az utcán látjuk, hanem meg kell szüntetni az okot, amely a koldusi állapotot előidézi

úgy, amint a főváros a gyermekről a menhelyeken, az öregekről a szegényházakban, a betegekről a kórházakban eddig is gondoskodott és a közmunkák kiadásával a munkanélküliségen enyhíteni törekedett. Ha azután ezeken kívül még mindig megmaradnak az úgynevezett alkalmi szegények, ezeken a Magyar Norma, a keresztény szeretet vezette jó szív, okvetlenül tud segíteni, az erre szükséges anyagi segítség Jézus Krisztus nevében össze fog gyűlni.

Kell-e több kórház, szegényház és gyermekmenhely, erről lehet vitatkozni. Ha az erkölcsi életünk javul és igyekszünk minél jobban arra a magaslatra, amelyet a vallásos élet, az egyházak, a hatóságok és itt a fővárosban társadalmi téren a Keresztény Községi Párt olyan szépen és kitartóan hirdet és mutat, és ha a vidék mindezt követi és ugyanígy megfelel az intézmények felállításával is a kötelességének, és végül, ha büntetjük azokat, akik ezzel szemben megszegik a parancsokat, úgy a mi intézményeink elegendőek.

Kell-e több közmunka? Erről már kevésbé lehet vitatkozni. Minden olyan időben, amikor a gazdasági élet zavarossága és a pénzügyi helyzet bizonytalansága nehezíti a gazdasági élet szabályos lefolyását, a magángazdálkodás kevésbé tevékeny, a magánvállalkozás kevésbé merész és az élet a bizonytalanság miatt várakozóvá lesz. Ilyen esetben a köznek kell segítségül jönni és a hatóságoknak kell gondoskodni közmunkák juttatásával a gazdasági élet ütemességének a fenntartásáról. A köz bizonyára könnyebben is megszerzi a szükséges tőkét és könnyebben is megtalálja a szükséges munkát, tehát a köz sokkal előnyösebben tudja a szükséges tőke biztosításával a munkában rejlő nemzetgazdasági erőt érvényre juttatni.

A jól irányított közmunka kevésbé használhatja ki a munkást, kevésbé dolgozik nyerészkedésre és az együttes működés gyümölcsét inkább juttatja érdem szerint arányosan a munkásnak is, mint a nyereségre dolgozó magánvállalkozás.

Van-e szükség munkára? Ezen nem is lehet vitatkozni! A hatóságnak ma a legnagyobb feladata a munka biztosításával a munkanélküliség megszüntetése, mert ez a kolduskérdés igazi rendezése. Évek hosszú sora óta hirdetem, hogy *jaj annak a nemzetnek, amelynek fiai munkanélküli támogatásból nőnek fel* és jaj annak a nemzedéknek, amely ifjú korában a szándékos vagy kényszerű munkátlanságban töltötte napjait! És minél jobban késlekedünk

a munkátlanság megszüntetésével, annál nagyobb bűnt követünk el hazánk ellen.

Hirdettem és hirdetem *a munkakötelességet.* De ha erre nem adunk módot, úgy nem hibáztathatjuk azokat, akik ennek a kötelességnek nem tesznek eleget, hanem önmagunkat, mert nem adjuk meg a munkakötelesség teljesítésének az alkalmát.

A közérdekű munkák keresztülvitele jó levezetője a munkanélküliségnek. Ezeknek legnagyobb része nem is a fővárosban végzendő, hanem a különböző vidékeken.

A főváros segélyezési kényszere tehát ezzel részben *már meg is volna oldva,* mert a vidék munkanélküliei nem volnának abban a szomorú kényszerhelyzetben, hogy a vidék támogatása hiányában idetóduljanak.

És már hallom is a kérdést, amely felülről és alulról a kormányhatalom és a nép széles rétegei részéről felém hangzik: *Hol a fedezet?* Éveken át zároltuk az állami és székesfővárosi költségvetések dologi kiadásai bizonyos százalékát és ezzel igen nagy összeget takarítottunk meg. Ez bizonyítja azt, hogy ezekben a költségvetésekben lehet találni tételeket, amelyek nem olyan sürgősek, nem olyan elsőrendűek, nem annyira életbevágók és legalább is nem olyan nagy mennyiségben felhasználandók, mint az állam, a törvényhatóságok és községek költségvetéséből látszik. No meg, ármegállapító bizottság ide, meg oda, épen nem muszáj *a kartelvállalkozók legmagasabb árain eszközölni a közmegrendeléseket,* hanem lehet a túlhajtott igényeket móresre tanítani.

Ha lehetett a koldusokat kitiltani az utcáról, ami nagyon üdvös és szép elgondolás volt, lehet az uzsorásokat, árdrágítókat és a mai nehéz gazdasági élet vámszedőit is eltávolítani kalmárkodásuk színteréről.

Ezen esetben rendelkezésünkre áll a szükséges összeg anélkül, hogy a polgárság terhét még újból emelni kellene. Ez a kolduskérdés igazi megoldása, ez a munkanélküliség levezetése, ez a feladat, amit a hatóságnak meg kell oldani: *a közérdekű munkakötelesség* keresztülvitele.

Hétfőtől már a Segitőalaphoz tartoznak az üzemi tisztviselők

Május 1-én kezdik épiteni a Segitőalap ötemeletes székházát a Madách Imre-sugáruton

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A belügyminiszter tudvalevően jóváhagyta a főváros törvényhatósági bizottságának azt a határozatát, amellyel a fővárosi nagyüzemek tisztviselő-alkalmazottait a Segítőalap orvos- és gyógyszer-ellátásába utalja. A belügyminiszteri rendelet leérkezése kapcsán *Szendy* polgármester olyképen intézkedett, hogy az üzemi alkalmazottak március elsejével lépjenek a Segítőalap tagjai közé. Erről a nagyjelentőségű dátumról és ezzel kapcsolatban a Segítőalap aktuális problémáiról

Dulácska Jenő dr.

segítőalapi igazgató a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A nagy dátum: március 1, hétfő! Ettől a naptól kezdődően kétezernyolcszáz taggal, a családtagokkal együtt hatezerháromszáz emberrel gyarapodik alapunk taglétszáma. Az újonnan belépő tagok háziorvosainak bejelentése és vénykönyvvel való ellátása most van folyamatban. Hétfőtől kezdődően minden fennakadás nélkül fog már az új tagok javára is működni az alap. Aránylag jelentéktelen létszám-többlettel bonyolítjuk le az új tagok ellátását: az orvosi személyzetet illetően két felülvizsgáló orvossal, két fogorvossal és két asszisztensnővel gyarapodik a létszám, az adminisztrációban négy új kistisztviselőt alkalmazunk.

Elmondotta még munkatársunknak *Dulácska* igazgató, hogy május 1-én fog megkezdődni az alap székházának építkezése a Madách Imre-út torkolatában. Eleinte azt tervezték, hogy nyilvános tervpályázatot írnak ki, erre azonban nem fog sor kerülni, főképen azért nem, mert a Fővárosi Közmunkák Tanácsa tulajdonképen már meg is tervezte az épületet, úgy hogy csak a belső beosztásra van szükség. Az épület földszintjén üzlethelyiségek, félemeletén magánirodák lesznek. Az első, második és harmadik emeleten lesznek az alap rendelői és hivatalai, a negyedik és ötödik emeleten pedig magánlakásokat fognak építeni. A vállalatba-adás természetszerűen nyilvános pályázat útján fog történni. *Dulácska* igazgató reméli, hogy az alap igazgatósága ősszel már át is tud költözni a Kálvin-térről új székházába.

Hézagpótló ujitás!

Van kisüveg **Igmándi** keserüviz is 2—3-szori használatra **56 fillér**

Kérjen mindenütt kisüveg keserüvizet

Törött fogsorát

megjavitom 2 óra alatt 3 P-ért, fogait szakszerüleg rendbe hozom, műfog P 3.—, koronás (fehér) P 8.—, arany P 18.—. Trautmann áll. vizsg. fogász. Nagymező u. 41. Telefon: 1-281-01.

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

Köztisztviselőknek

személyi, vidéki ingatlanokra II. és III. helyi kölcsönt folyósittat igen gyorsan és előnyös feltételek mellett

ZOLTÁN bankirodája
Bpest, VIII., József-krt. 53
Telefon: 1-456-47

VÁROSHÁZI NOTESZ

CSILLÉRY ANDRÁS DR., a Keresztény Községi Párt elnöke, mint részvéttel értesülünk, váratlanul influenzában megbetegedett. Az influenzás lázroham Debrecenben, ahol az egyetemen előadásokat tart, érte a Községi Keresztény Párt elnökét. Csilléry Debrecenben fekszik betegen, de a hét végén már teljesen felgyógyultan Budapestre fog visszautazni.

*

SZERDÁN VOLT AZ ELSŐ rendes közgyűlés, amelyen már az új főpolgármester: Karafiáth Jenő dr. elnökölt. Karafiáth elnöklési módja joviális, jóindulatú, de szigorú. Kétségtelen, hogy fent tudja tartani az elnöki tekintélyt, aminthogy előfordult, hogy a közbeszólókat erélyesen leintette, kijelentvén, hogy az elnöklés az ő joga és kötelessége és ebben senkitől sem hagyja magát zavarni. Erős, mély hangja van az új főpolgármesternek: nincs is mikrofonra szüksége.

Kétségtelen, hogy fegyelmezett, komoly közgyűlések lesznek Karafiáth Jenő dr. elnöklete alatt. A szerdai közgyűlésen úgy elnökölt Karafiáth, mintha élete javarészét a törvényhatósági bizottság közgyűlésének elnöki emelvényén töltötte volna el. Mindent tudott, minden pompásan ment.

Egyetlen egyet felejtett el az új elnök: amikor a szokottnál jóval korábban: alig 5 perccel 5 óra után megnyitotta a közgyűlést: nem szólaltak meg a csengők, amelyek a büffében és valamennyi társalgóban hirdetik, hogy a közgyűlési elnökség a terembe szólítja a bizottsági tagokat. Amikor Flaxmayer főjegyző, a főpolgármesteri hivatal vezetője látta, hogy alig néhány ember jelenlétében kezdődik el a közgyűlés, felsietett az elnöki emelvényre és megnyomta a csengőket, amelyeknek hangjára azután néhány perc alatt meg is telt a közgyűlési terem.

*

IFJUSÁGI ELŐADÁSNAK számított egyébként a szerdai közgyűlés: Veronács főigazgató, a népszerű közgyűlési háznagy közel százfőnyi süldőleányka sereget kalauzolt fel a közgyűlés megkezdése előtt a karzatra. Az egyik tanítónőképző-intézet utolsó évfolyamának növendékei jöttek el tanáraik vezetése mellett teljes számmal, hogy alkotmányjogi tanulmányaikat gyakorlati tapasztalatokkal is kibővítsék.

A fehér matróz-blúzos ifjú hölgyek igen fessek, üdék és jókedvűek voltak és valósággal tavaszt varázsoltak a közgyűlési terembe. Sajnos, az alkotmányjogi ismeretek nem bővültek túlságosan: monoton referádákat, szakszerű, de unalmas, — az ő számukra mindenesetre unalmas — felszólalásokat hallhattak csupán az ifjú prepák. Viharral nem szolgált a szenzációra éhes hallgatóságnak sem a baloldal, sem a jobboldal.

Állapitsuk meg: Lédermann Mórnak, dacára annak, hogy örökös bizottsági tag, sőt virilista is, egyáltalában nem volt sikere a hölgyek előtt. Senki sem gukkerezte! Gál Jenőnek talán lett volna, de ő nem jött el. A legtöbb érdeklődés Friedrich István felé irányult, aki frissen, fiatalon és mosolygósan, mint mindig, állta a karzatról feléje sugárzó lány-pillantások keresztüzét.

*

AZ ELNÖKI BEJELENTÉSEK SORÁN köztudomásuvá vált, hogy vitéz Mátyásfaly-Glatz Erich dr., aki az ügyvédi kamara részéről mint kiküldött érdekképviseleti tag volt tagja a törvényhatósági bizottságnak, városatyai megbizatásáról leköszönt. Mátyásfalvy őméltósága ügyésze a kamarának, és ezért nagy elfoglaltságára való tekintettel köszönt le a bizottsági tagságról. Utóda a törvényhatósági bizottságban, mint Karafiáth főpolgármester bejelentette: Wenczell Árpád dr. lett.

Wenczell már hosszabb ideig volt városatya, részben mint ügyvédi kamarai kiküldött, részben mint választott bizottsági tag. Amint Mátyásfalvy Erich, úgy Wenczell Árpád is a Keresztény Községi Párt keretében fejti ki törvényhatósági bizottsági munkásságát. Wenczell Árpád dr. meg is jelent a szerdai közgyűlésen, helyét a Keresztény Községi Párt élénk tapsai között foglalta el.

*

AZ A PÁLYÁZAT, AMELYET a Fővárosi Közmunkák Tanácsa a budapesti Fórum tervezésére hirdetett, a napokban dőlt el. Ez a pályázat bebizonyította, hogy a főváros építészmérnökei egy egészen különleges klasszist képviselnek; nem kevesebb, mint öt fővárosi szolgálatban álló fővárosi építészmérnök nyert I. díjat és ugyancsak öt építészmérnök dicséretet.

A főváros szolgálatában álló mérnökök közül I. díjasok lettek: Heim Ernő mérnök, Hönsch László segédmérnök, Rihmer Pál mérnök-gyakornok és Tóth Kálmán segédmérnök, akik valamennyien a városrendezési ügyosztályban működnek. Ugyancsak első díjat nyert Módos-Merxbauer Ferenc havidíjas hivatalnok, építészmérnök, aki a magasépítési ügyosztályban fejt ki tevékenységet.

A dicséretet nyert pályaművek között első helyen említjük Szinte László építészmérnök, műszaki főtanácsos tervét. Szinte a magasépítési ügyosztály vezetőhelyettese, aki az ügyosztályában kifejtett nagy és fárasztó munka közepette is talált időt magának és volt kedve arra, hogy a pályázaton részt vegyen és eredeti, valóban kitünő elgondolásával komoly feltünést keltsen. Dicséretet nyert a pályázaton Sztojka József segédmérnök is, aki Kempelen tanácsnok népszerű titkára. A városrendezési ügyosztályból még Wossala György és és Schőmer Ervin mérnökgyakornokok, a magasépítési ügyosztályból pedig Katona Dezső mérnökgyakornok, — valamennyien építészmérnökök — kaptak dicséretet.

*

A RÉGI VÁROSHÁZI MÉRNÖKI gárdának egyik derék és szimpatikus tagja, Linhart József nyugalmazott műszaki főtanácsos elhunyt. Linhart az út- és csatornaépítési ügyosztályban teljesített szolgálatot, szolgálati ideje teljes kitöltése után ment nyugdíjba.

Az öreg nyugdíjas azonban — aki egy emberéletet töltött el a városházán — nem tudott megválni mindennapi foglalkozásától. Mint nyugdíjas is naponta bejárt a városházára, a folyosókon ődöngött, vagy a büffében üldögélt. Áldás és béke poraira!

Százötvenhét tanügyi állásra hirdet pályázatot a polgármester

Felkay tanácsnok közli, hogy már csak a kultuszminisztérium jóváhagyásától függ a pályázati hirdetmény közrebocsájtása

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros közgyűlése által megválasztott tanügyi kényszernyugdíjazási bizottságok szorgalmasan üléseznek, hogy a rendelkezésükre álló nagy tárgyalási anyag tekintetében minél előbb végleges határozatokat hozzanak. A közoktatási ügyosztály által előterjesztett kényszernyugdíjazási lista legnagyobb része átment már a nyugdíjazási bizottságok retortáin, sőt a legtöbbjük már a minisztériumot is megjárta. Részben az előrehaladott stádiumban levő kényszernyugdíjazások, részben a természetes fogyatkozás folytán egész sereg új tanügyi állás kiírása vált szükségessé. A legközelebb kiírásra kerülő tanügyi pályázatokról

Felkay Ferenc dr.

tanácsnok, a közoktatásügyi ügyosztály vezetője a következőket mondotta munkatársunknak:

— Az újonnan kiírásra kerülő állások pályázati hirdetményét a vezetésem alatt álló ügyosztály elkészítette, ezt a polgármester jóváhagyta és mindennap várjuk a kultuszminisztérium beleegyező nyilatkozatát. A helyzet ugyanis az, hogy a betöltésre kerülő állások pályázatának meghirdetéséhez a legújabb rendelkezések szerint a kormányhatóság előzetes jóváhagyása is szükséges. Kiírásra kerülnek a következő állások — valószínűleg már a legközelebbi napokban:

— *Tizenöt* óvónői, *tizenegy* elemi iskolai igazgatói, *harmincnyolc* elemi iskolai tanítói, *hét* elemi iskolai énektanítói, *tizenhat* elemi iskolai ismétlői, *három* polgári iskolai igazgatói, *tizenhat* polgári fiú elméleti, *öt* polgári fiú testnevelési, *hat* polgári leány elméleti *egy* polgári leány ének, *egy* iparostanonc igazgatói, *három* iparostanonc fiú tanítói, *egy* kereskedőtanonc tanári, *három* gimnáziumi tanár elméleti, *egy* gimnáziumi tanár ének, *egy* gimnáziumi tanár, testnevelési, *egy* leánygimnáziumi tanár, elméleti, *négy* felső kereskedelmi fiú elméleti, *négy* felsőkereskedelmi fiú testnevelési, *egy* felsőkereskedelmi leány elméleti, *három* kertészképző tanfolyam tanári, *négy* felsőmezőgazdasági tanári, *egy* női ipariskolai igazgatói, *egy* női ipariskolai tanári elméleti *egy* női ipariskolai tanári ének, *két* női ipariskolai tanári testnevelési, *egy* felsőbb zeneiskolai tanári, *három* zenetanfolyami tanári, *egy* tanszerbeszerző raktárnoki, *egy* létszámfeletti középiskolai igazgatói, *egy* munkaoktató tanfolyami igazgatói állás. Összesen tehát *százötvenhét* állás fog polgármesteri, illetőleg főpolgármesteri kinevezés alapján *még a főváros nyári szünete előtt* betöltésre kerülni.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!

MUSICA

zongoragyár szenzációs uj tipusu

KIS PIANINOJA

mindössze 96 cm. magas!

A modern lakás hangszere!

7 oktáv, teljes hangerősség.

Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest

Rendkivüli fizetési könnyitések!

Tekintse meg kirakatunkat!

Eladási termek: **Budapest, VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)**

Telefon: 14 50-63.

Hogyan lett egy elgondolásból — templomemelés?

*

Irta: *Friedrich Lajos* szfőv. műsz. főtanácsos

Mióta a Flórián-templom felemelésével foglalkozom, már több ízben szegezték nekem a kérdést: hogyan jöttem erre az ideára, milyen módon és miért foglalkoztam evvel a problémával? Megkísérlem, hogy teljes őszintességgel megfeleljek ezekre a kérdésekre.

Budapesten, a Belvárosban születtem, itt jártam elemibe és középiskoláimat is itt végeztem. A belvárosi plébánia-templomba jártunk misére, itt kezdtem vallási életemet is. Gyermekkoromból még élénken emlékszem a templom régi környezetére: a régi városházára, a régi Piarista-épületre, a régi Eskütérre a tűzőrséggel és plébániával, a szomszédos Hal-piacra és minden kedves, eltünt régi belvárosi utcasorra. Mikor a régi müegyetemen — a Múzeum körúton — megkaptam oklevelemet, a Belváros akkori plébánosa, néhai Bakács János — aki nekem az elemiben hitoktatóm és később is családom jóbarátja volt — bemutatkozó látogatásom alkalmával utalva az időközben a régi Belvárost felforgató, eltüntető szabályozásra, amely szeretett öreg templomunkat olyan dísztelen környezetbe juttatta, azt mondta nekem: „Na Lajos, most már építész vagy, segíts a templomunkon, csinálj vele valamit, mert ez így nem maradhat!" Meg is ajándékozott egy régi fénykép-reprodukcióval, amely a régi környezetben mutatja az ó templomot.

Ettől fogva sokat gondolkoztam, tervezgettem a templom sorsáról, a megoldások lehetőségeiről. Megvallom, hogy sok olyan megoldást magam is felvetettem, amelyekkel utóbb mások előállottak — de már akkor sem tartottam jónak egyiket sem. A templom eltolásának tervét — amely középiskolás koromban, 1898-ban merült fel, akkor nem igen ismertem, nem is igen értettem volna meg. (Egyébként is másirányú eltolással és emeléssel tervezték az akkori ajánlattevők.) Később ez a kérdés egészen elaludt, nem foglalkoztak vele. Sok év mult el, nekem is más feladatokkal kellett megbirkóznom, külföldi tanulmányutak, pályám kezdete: az én figyelmemet is más irányba terelték.

Csak mikor a világháború után a kerületi szolgálatból ismét visszakerültem a magasépítési ügyosztályhoz, merült fel bennem régi tervezgetésem minden emléke. Megpróbáltam, hogy a templomokkal foglalkozó csoporthoz kerüljek, de ez sohasem sikerült. Amikor azután 1931-ben jelenlegi beosztásomba kerültem, foglalkozhattam igazán régi elgondolásaimmal. Ekkor nekiláttam és alig néhány hónap alatt elkészültem a Belváros templomának új elhelyezési tervével, amely már az eltolás és felemelés alapján igyekszik a kérdést megoldani. Ehez azonban igen mélyrehatóan és minden külföldi műszaki irodalomra kiterjedő tanulmányokat kellett folytatnom az épületek emelésének és eltolásának kérdésében, amelyek folyamán rájöttem, hogy az amerikai rendszerű épületemelés a mi viszonyaink mellett elképzelhetetlenül drága, egyéb rossz tulajdonságai mellett. Igy ehez a müvelethez igen nagy mennyiségü, különleges keresztmetszetü fagerendák tömegére van szükség, igen nagy számú emelőgépre is, amellett ez a külföldön mindenütt alkalmazott rendszer az épületekre (különösen régi vegyes falazatokra) egyenesen káros lehet. Ezeken tehát javítani kellett.

Igy jutottam el a saját alapokról való emeléshez a famáglyák alkalmazása helyett, valamint a kevesebb számú de nagy teherbírású emelőgépekre a sok kisebb helyett. Elgondolásom mellett sikerült a fát csaknem teljesen kiküszöbölnöm (csak mint biztosító ékeket alkalmazom) és a közepes épületnél szükséges 1200—1500 drb kisebb emelő helyett 100—200 drb nagyobb teherbirású emelővel oldom meg feladatomat. Az épületek eltolásának céljaira külön szerkesztettem egy gördülő talapzatú emelőgépet, amely a költséges gördülő pályát feleslegessé teszi.

A teljesen kidolgozott tervezet azonban csak terv maradt. 1935-ben ért a megtisztelő felhivás, hogy ismertessem a nyilvánosság előtt elgondolásomat. A megnyilvánuló nagy érdeklődés mutatta, mennyire szükséges a belvárosi templom környezetének és elhelyezésének valamilyen végleges megoldása. Az ismertetés nyomán az eltolásnak és emelésnek még müszaki körökben is sok ellenzője akadt, akik a régi épületet nem tartották alkalmasnak az ilyen müveletek végrehajtására és igy az új elhelyezési terv, amely a Müemlékek Országos Bizottságának tetszését is megnyerte és amelynek alapján 1:100 léptékü gipszmodell is készült, egyelőre ismét félretétetett.

Időközben szükségessé vált a II. ker. főutcai Flórián-templom tatarozása, a felszivódó talajnedvesség elleni szigeteléssel együtt. Ezzel a munkával kapcsolatban vetettük fel az egyidejü emelés eszméjét is, ami a Közmunkák Tanácsának, a Müemlék Országos Bizottságának és az illetékes szakbizottságoknak teljes elismerésével találkozott úgy, hogy a polgármester úr ezek figyelembevételével 1936. őszén elrendelte ezeknek a munkáknak a végrehajtását, eredeti elgondolásom alapján.

Az emelést előkészítő munkák 1936. novemberében indultak meg és 1937. januárjában befejezést nyertek. Ekkor az emelőgépek beszerzése körül felmerült nehézségek, nemkülönben a köből épült vegyes falazat átvágásának nehézségei némi késedelmet okoztak. Időközben a beállott szigorú téli idő késleltette az emelés megkezdését, de ennek elmultával, február 8-án végre mégis megindulhatott. Az egész emelési magasság 1 m. 40 cm. volt, amit sikerült 11 munkanap alatt elérni. Naponként 15 cm-t emeltünk körülbelül másfél óra alatt, a nap többi idejét a ráfalazások foglalták le. Egy munkanapot az alapok szigetelésével töltöttünk el, úgy, hogy 12 munkanap alatt a templom szigetelve új, magasabb helyzetébe került, minden különösebb elváltozás nélkül. A templomon már megvolt repedések természetesen megmaradtak, de újabb repedések, melyek a templom állékonyságát veszélyeztetnék, nem keletkeztek. Ezzel igazoltnak vehetjük elgondolásom helyességét, amely szerint a lehető legroszszabb, alaktalan kövekből, rossz kötőanyaggal készült falazat is alkalmas kellő aláfogás mellett emelés vagy eltolás végrehajtására.

Az emelést 92 drb emelőgéppel végeztük, amelyek között 15, 20, 100, 180 és 200 tonnás egységek voltak a falak terhelésének megfelelően kiosztva. Az épület összsúlya 1700 tonna, ebből a torony négy pillére 560 tonna terhet hord. Az emelőgépeket 117 munkás működtette, akik 5 mm emelő-magasságot nem egészen egy perc alatt értek el, ütemesen vezényelve.

Ugy az emelőgépek, mint a beépitett vasgerendák kölcsön útján vétettek igénybe, kiszerelésük után a falakban csak az 1 m. 40 cm. magas új aláfalazás mutatja a művelet nyomát.

Igy kerültem tehát a Belváros öreg templomától a Flórián-templom felemeléséhez. Ez volt az az út, amely egy elgondolástól a megvalósulásig vezetett; — de másut. Őszintén kivánom, bár sikerülne ezt az utat a kiinduláshoz vissza is megtenni: egy megvalósult elgondolástól az eredeti, kiindulási terv megvalósulásáig.

Zománc táblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Kölcsönpénzekből a folyó évben tizmillió pengő áll a fővárosnak beruházás céljából rendelkezésre

Hétfőn kapja meg a főváros az OTI-kölcsön ezévi első részletét: 4·2 millió pengőt — A további kölcsönfolyósitási-program: szeptemberben 4·2 millió, 1938 májusban 3 millió, 1938 novemberben 3 millió pengő

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A műszaki ügyosztályok vezetői: Király és Wossala tanácsnokok, lázas igyekezettel dolgoznak azon, hogy a tavaszi nagy közmunka-kampányra a főváros kellő módon fel legyen készülve. Egyre-másra jelennek meg a versenytárgyalási hirdetmények, amelyek részben a folyó évi költségvetés keretein belül, részben pedig az OTI-kölcsön felhasználási programja alapján iparkodnak munkát juttatni az iparnak.

A folyó esztendei közmunkák pénzügyi fedezetéről illetékes helyen a következőket mondották az Uj Budapest munkatársának:

— Az OTI-féle huszonegy millió pengős kölcsönből még két részlet áll rendelkezésünkre: kétszer négy millió kétszázezer pengő. Ebből az összegből az első 4,200.000 pengő hétfőn, március hó 1-én kerül folyósításra. A második 4,200.000 pengőt szeptember havában fogja megkapni a főváros. Vagyis az OTI két utolsó kölcsön részlete fejében ebben az esztendőben 8,400.000 pengő fog befolyni a főváros központi pénztárába.

— A mult év őszén felvett kölcsönrészletből még mintegy másfél millió pengője hever felhasználatlanul a fővárosnak. A polgármester ez évi közmunka programjára tehát összesen tiz millió pengő áll, mint kölcsönpénz a rendes költségvetési hitelkereteken felül rendelkezésre.

— Az OTI-kölcsön lehívása után: 1938-ban kerül sor a 6 millió pengős MABI-kölcsön folyósítására. A MABI-kölcsönt két részletben: 1938. májusában és ugyanazon év novemberében fogjuk megkapni. A beruházó kölcsönökből tehát 1937-ben és 1938-ban összesen tizenhat millió pengője van a fővárosnak, — ami a nagy beruházási program keretében kerül felhasználásra.

A gyámpénztári kölcsönökről szóló szabályrendelet megalkotását sürgeti Csorna Kálmán árvaszéki elnök

Az árvaszék hibátlan működése a közigazgatási bizottsághoz intézett félévi jelentésben

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az árvaszék félesztendős jelentései állandóan hű és megbízható képet adnak ennek az úgy közjogi, mint családjogi szempontból annyira nagyfontosságú intézménynek működéséről. Valóságos tanulmány a főváros árvaszékének egy-egy félévi jelentése. *Szokolay* Leó dr, árvaszéki elnök-helyettes, az európai hírű gyámügyi tudós, valóban hivatása magaslatán áll, amikor abszolut jogi tudással és szakavatott gyakorlati kézzel összeállítja a jelentéseket.

A legutóbbi napokban került nyilvánosságra *Csorna* Kálmán dr. árvaszéki elnöknek, az ország első árvaszéke kiváló vezetőjének, a közigazgatási bizottsághoz intézett jelentése a mult esztendő második feléről. Ami a jelentés számszerű adatait illeti, megállapíthatjuk, hogy állandóan emelkedik az *árvaszék ügyforgalma*. Az elmult esztendőben 626-tal több volt *az önálló ügyek száma*, mint 1935-ben. 1270 gyám és 326 gondnok vigyáz mint számadó törvényes képviselő az árvák és elmebetegek vagyonára. Az *árvaszéki tudakozó iroda* az elmult esztendőben 6891 esetben adott szóbeli felvilágosítást és közel 500 esetben foglalta jegyzőkönyvbe a felek kérelmét. Az árvaszékhez *újonnan beérkezett elhelyezési és tartási ügyek* száma állandóan nő: 1930-ban 473, 1931-ben 593, 1932-ben 552, 1933-ban 638, 1934-ben 679, 1935-ben 761, 1936-ban 872! Az elmult esztendőben az árvaszék előtt folyamatban volt 33.827 *önálló ügy*, az ügyekben *az összes iktatások száma* összesen 110.239, *érdemi határozatot* hozott az árvaszék 18.466 esetben. *A gyermekvédelmi ügyek* az összes ügyeknek 24.7%-át, a törvényes gyermekek tartási ügyei 4.1%-át, a hagyatéki ügyek 3.6%-át, a jogügyletek 2.4%-át, a nagykorúsítási ügyek pedig 1.7%-át teszik. Az összes érdemi határozatoknak az elmult esztendőben mindössze 1.9%-át fellebbezték meg az érdekelt felek. A gyámpénztár forgalma az elmult esztendőben kereken egymillió pengővel volt nagyobb, mint tavalyelőtt.

A hivatásos gyámság tevékenységéről *Joó* Ferenc dr. ügyvéd, a fiatal ügyvédi gárda egyik legkitünőbb tagja, a hivatásos gyám helyettese terjesztett be jelentést. A jelentés az Országos Stefánia Szövetségnek, valamint a szervezet budapesti anya- és csecsemővédelmi központjának buzgó tevékenységéért köszönetet mond. A hivatásos gyámság a hozzá beérkezett tartási összegeket a gyermek eltartójának 24 órán belül kifizeti, illetve címére postán elküldi. A hivatásos gyámság pénztára nagy forgalmat azért nem bonyolít le, mert a természetes apák a megítélt tartásdíjakat az esetek nagy részében közvetlenül a gyermek eltartójának fizetik ki. Az elmult esztendőben Budapesten összesen 2564 gyermek született házasságon kívül, legtöbb a Rókusban: 393. Külön érdekes statisztikai tabella dolgozza fel a házasságon kívül született gyermekek gyám-rendeléseit, örökbefogadásait, elhalálozásait stb.

A jelentés kétségtelenül egyik legfontosabb és legérdekesebb része *a gyámi pénzek kezeléséről szóló fejezet*. A gyámpénztárban kezelt készpénzvagyon állandóan csökken. 1932—35-ig a készpénzvagyon csökkenése több mint egymillió pengőt tett ki. Ennek főoka az, hogy az árvaszék erőteljesen hajtja be a jelzálog-kölcsönöket. 1936-ban 515.111 pengőt hajtott be ezen a címen az árvaszék, miáltal az árvaszék által kiadott jelzálog kölcsönök összege 3,064.056 pengőre csökkent.

A jelzálog-kölcsönökből visszafolyó tőkék állandóan gyarapítják a kiskorúaknak és gondokoltaknak a gyámpénztár által készpénzben kezelt vagyonát. Míg ez a vagyon 1933-ban a mélyponton csupán 305.970 pengő volt, addig az 1935. év végén ez a tőke már 1,163.854 pengőt tett ki, 1936 végén pedig 1.632.943 pengőre emelkedett. A jelentés szerint a folyó évben számolni kell azzal, hogy ez idén még *jelentékenyebb* tőke- és kamat-hátralékok fognak a jelzálogos kölcsönökből befolyni. Ezzel kapcsolatban az árvaszék *igen érdekes megállapításokat* tesz.

Nem kétséges, hogy a jelzálog-kölcsönök révén az árvaszék sokkal jobb kamatozást tud biztosítani a kiskorúaknak és gondnokoltaknak, mintha vagyonukat bankban kezelték volna. Minthogy a jelzálog-kölcsönökben kihelyezett tőkék összegei folyton csökkennek, ennek megfelelően csökken a kamatláb is. Az 1936 év első felére megállapított kamatláb 4.8% volt és az 1937 év első felére vonatkozóan ez *már 4.5%-ra* csökkent! Az árvaszék szerint a kamatlábnak további leszállítása csak úgy kerülhető el, ha az árvaszék a gyámpénztár fizető képességének biztosítására szükséges összeget meghaladó tőkéket *ismét jelzálogos kölcsönökbe helyezi ki*. Ezért az árvaszék szükségesnek látja *a gyámpénztári kölcsönökről szóló szabályrendelet sürgős megalkotását*, egyben azt, hogy a visszafolyt tőkék egy részét a fennálló törvényes rendelkezéseken túlmenő óvatossággal újból jelzálogos kölcsönökbe helyezzék ki.

Enyhe szemrehányást foglal magában az árvaszék jelentése, amikor azt állapítja meg, hogy a többizben beterjesztett szabályrendelet letárgyalására még nem került sor. Az a nagy hűhó, amelylyel a pénzügyi bizottságban egy-két kényszerű gyámpénztári ingatlan-vásárlást szóvá tettek, egyáltalában nem indokolja, hogy megfelelő biztosítékok mellett *ne kerüljön sor ismét gyámpénztári kölcsönök* folyósítására. Végeredményben egyáltalában *nem közömbös sem az árvaszék, sem az árvák szempontjából*, hogy kisebb vagy nagyobb kamatozást kapnak-e tőkéjük után.

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépítése folytán a Károly király-út 5. számú házban 92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY-UCCA 11. számú házba helyeztem át.
HAUSCHILD ALBERT ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1-815-72.
Hátizsák, sífelszerelés és horgászati cikkeket nálam nagyon olcsón vásárolhat.

Villamos világitási-,
erőátviteli-, csengőjelző-, távbeszélő- és rádióberendezések.
Elektromos háztartási tüzhelyek.
THERMOLUX kft.
Budapest, VIII., Práter-utca 6.
Telefon: 1-383-38.

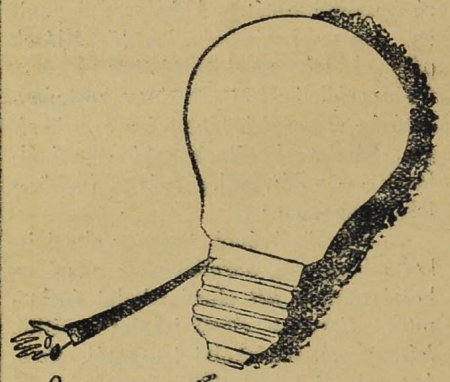

A Tungsram DUPLASPIRÁL-lámpa olyan gazdaságossá teszi áramfogyasztását, hogy használata folyamán bőven megtérül a lámpa ára.

JÓL JÁR
TUNGSRAM
DUPLASPIRÁLLÁMPÁVAL

HIREK

Egy előadás margójára

Irta: nemes Nátly Ignác ny. m. kir. ezredes

Hajós Alfréd kormányfőtanácsos — a Szent Margit-sziget fedett uszodájának építője — az eddigi tizenegy nemzetközi világolympia építészeti csodáit vetített képeken mutatta be. Igen érdekes statisztikai adatokkal fűszerezett előadásának, valamint az óbudai stadionbizottság tudományos, az „aranyhegyi megoldás" érdekében síkraszálló kiadványa alapján, egy „központi megoldás" lehetőségét kívánom megvilágítani.

A német birodalom világpolitikai okokból minden eddigi stadionépítkezést felülmuló erőkifejtéssel, Nemzeti Stadionját gigászi, túlméretezett keretekben épitette. Igy a sporttelep magvát képező Olympia-Stadionban a százezer személyt befogadó nézőtér, a küzdőtértől olyan távolságban és magasságban volt, hogy a részletek meglátása korlátozottá vált.

Ötvenkét nemzet körülbelül ötezer olympikonjának — a tréning érdekében — elkülönített elszállásolására nagy távolságban falut építettek.

Az olympikonoknak, valamint a — Berlin központjától — tizenegy kilométer távolságban épült Stadion százezer nézőjének ide- s tovaszállítása sok felesleges időveszteséggel, fáradsággal, sőt bosszúsággal járt, — a német alapossággal épített magas- és földalatti vasútaknak, 50 m széles autóutaknak, állomásoknak és körvonalaknak a közúti forgalomba való mintaszerű bekapcsolása dacára.

Óbuda-Ujlak természeti adottságaival — a sportintézményekkel bővelkedő Szent Margit-sziget tőszomszédságában — gócpontja lehet a Nemzeti Stadion elgondolásának. Budapest idegenforgalmi és fürdővárosi állandó, valamint a közelben levő iskolák és törvényházak szűnidei berendezése e célra, az olympia vendéglátó igényeihez képest, — továbbá a Duna a közlekedés kényes részének lebonyolításával, akár bérelt hajókon is, már mind meglévő lényeges tényezők, úgyhogy igénybevételükkel, úgyszólván kizárólag az amugyis nélkülözhetetlen olympiai Sportcsarnok klasszikus megépítése szükséges.

A Dunaparton lebontásra váró Lujzagőzmalom helyén építendő többemeletes Sportcsarnok belső színházszerű nézőterein és vendégszobáin kívül, kifelé, egyrészt mindenképen a Dunán folyó versenyek, felvonulások, repülőgépanya- és iskolahajók, másrészt — az újlaki Zsigmond-tér kellő kibővítése esetén — a Szemlőhegy lábánál elhelyezhető „olympiai küzdőtér" egyúttal „szabadtéri színpad" szemléltető lehetőségeit foglalná magában.

Egy ilyen — eltekintve a látványosság gazdasági előnyeitől — a magyar nemzeti eszmét a maga teljességében mindennap szolgáló intézmény központi „Manrézája", minden áldozatot megérdemlő „építészeti csoda" lehet.

Végül Óbuda városrendezésére vonatkozóan kétségtelen, hogy a Nemzeti Stadion központi elhelyezése éppenúgy ifjúságunk szent ügyének, mint Óbuda régi jogos igényeinek elvitathatatlan javára válna. Ősi, úttörő szent hitünk pedig ma a sport hangáraiból is indul.

Amikor az egyik ügyosztály nem tudja, mit csinál a másik

Morvay tanácsnok levele az Uj Budapesthez

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Az Uj Budapest legutóbbi számában Petrovácz Gyula nyilatkozata alapján szóvátettük a kutak kötelező összeírása kapcsán felmerült panaszokat. Erre a cikkre vonatkozóan Morvay Endre dr. tanácsnok, a vízvezetéki és világítási ügyosztály vezetője, a következőket közli levélben szerkesztőségünkkel:

Az Uj Budapest f. évi 7. számában „Amikor az egyik ügyosztály nem tudja, mit csinál a másik" címen közlemény jelent meg arról, hogy a vezetésem alatt álló ügyosztály a légvédelmi ügyosztály megkérdezése nélkül a kutak összeírásáról rendeletet adott ki, s a ker. elüljáróságokat az engedély nélkül épített kutaknak a betemetésére utasította.

A közleményekben foglaltakra vonatkozólag tájékoztatásul a következőket közlöm:

1. 1936. évi május hó 6-án, a kúthasználatok ellenőrzésére vonatkozó rendelet kiadásakor a légvédelmi ügyosztály még nem volt megszervezve.

2. A rendelet kizárólag a meglévő kútak engedélyeseinél tartandó vizsgálat ügyében intézkedett, az engedély nélkül megépített kutakra vonatkozólag azonban semmiféle rendelkezést nem tartalmazott.

3. Az engedély nélkül épített kutakra vonatkozó rendelkezést a XIV. ker. elüljáró saját hatáskörében tette meg, amire, mint elsőfokú építési hatóságnak az Építésügyi Szabályzat ad felhatalmazást.

4. A meglévő kutak ellenőrzésére vonatkozólag a rendelet kiadása Csordás Elemér dr. tiszti főorvos úrral egyetértően történt. A főorvos úr a rendelet kiadását a főváros közegészségügyi szempontjából feltétlen szükségesnek tartotta.

Utal erre a tiszti főorvos úrnak a székesfőváros közegészségügyi állapotáról szóló 1936. évi jelentése, amely szó szerint a következőket tartalmazza: „A külső területek jelentékeny részén még nincs vízvezeték, ezeken a helyeken az ivóvízet kutak szolgáltatják. Nem szükséges hangoztatni, hogy egy nagyváros területén közegészségügyi szempontból milyen bajokat és veszedelmeket jelent az egészségtelen, szennyes és esetleg fertőzött kútvíz. Ismételten jelentettem, hogy ilyen kútvízekkel kapcsolatban nagyobbszámú megbetegedések fordultak elő. Különösen a hastifusz és vérhas elleni küzdelem szempontjából fontos, hogy a kutakat állandóan felügyelet alatt tartsuk."

5. A légvédelemmel kapcsolatos és Budapest vízellátását minden eshetőség esetére biztosító intézkedéseknek a tervét a Vízművek a légvédelmi ügyosztállyal egyetértésben dolgozza ki. A két ügyosztály álláspontja között nincsen semmiféle ellentét, mindkettőnek a véleménye, hogy kevés vizet adó egészségtelen kutaknak légvédelmi szempontból fokozottabb jelentőségük nincs, közegészségügyi szempontból veszélyt jelentenek, mert a fertőzött víz járványos megbetegedések okozója és terjesztője lehet.

A főváros vezetőségének azonban elsőrendű törekvése, hogy a vízvezetéki vízszolgáltatásban légitámadások következtében beálló zavarok esetére a legszükségesebb vízmennyiség feltétlenül biztosíttassék.

Miért kell fővárosunk ősi nevét visszaállítani? Fenti cím alatt tartja Széll Sándor dr. tb. főszolgabíró a Terézvárosi Kaszinó rendezésében a Kaszinó nagytermében (Nagymező-u. 22-24. sz.) f. évi március hó 6-án este ½8 órakor, a főváros régi magyar nevének Budának visszaállítása érdekében folytatandó előadássorozatának első bevezető részét. Ezen nagysikerűnek igérkező előadáson fogja Széll Sándor dr., ezen akciónak régi lelkes harcosa, történelmi indokokkal megvilágítani az ősi Buda név visszaállításának szükségességét.

— — —

Valamikor a Ford kocsi őskorában az volt a tréfás mondás, hogy a Ford kocsival mindenhová el lehet jutni, csak a jó társaságba nem. Ezzel t. i. azt akarták kifejezni, hogy a Ford kocsi anyagánál és konstrukciójánál fogva a legüzembiztosabb kocsi, mely gazdáját soha cserben nem hagyja, de nem luxusra való. Az idők azonban változnak! Ma egy Ford kocsi tulajdonosa már igen jó társaságban van, királyok, hercegek, mágnások, művészek társaságában, akik a kocsikat azért veszik, mert a régi jó strapabíró képessége mellett ma már külső formájára is súlyt helyez a Ford gyár. Egész hihetetlenül hangzik, de mégis úgy van, hogy pl. a most megjelent 1937-es nyolchengeres Ford kocsit a piac egyik legszebb kocsijának mondják és ugyancsak jogosan tart igényt erre a címre az 1937-es, most megjelent Eifel is. Modern, nagyon szép forma, gyönyörű színek és szép belső kivitel jellemzik ezt a kocsit. Érdemes megtekinteni.

Előadások a Keresztény Tanügyi Bizottságban

Bednárz a kulturkapcsolatok szükségességéről

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Hétfőn délután ismét zsufolásig töltötte meg a párt Városház-utcai helyiségeit az érdeklődők hatalmas serege, hogy a Keresztény Tanügyi Bizottság folyamatos előadássorozatából elégítse ki, minden irányban kiterjedő tudásszomját. A programon eredetileg Novotny Vilmos osztrák kulturtanácsos, tartománygyülési képviselő előadása szerepelt, aki más irányú elfoglaltsága miatt sajnálattal mondotta le előadását, hogy adandó alkalommal szíves örömest pótolja az elmulasztottat. Igy a kitünő vezetőségre hárult a nehéz feladat, hogy helyette kitünő előadókról gondoskodjék, akiket meg is talált Vajda Károly dr. főgimnáziumi igazgató és Urbányi C. József személyében.

Bednárz Róbert prelátus, elnök bevezetőjében a megjelenteket köszöntötte, majd kiemelte a kultúrkapcsolatok szükségességét. A Keresztény Tanügyi Bizottság is igyekszik a baráti nemzetekkel ezeket a kultúrkapcsolatokat kimélyíteni, amely kultúrkapcsolatok rendkívül fontosak a nemzet életében. Az elmúlt évben megrendezett páratlan sikerű bécsi tanulmányút is bebizonyította ezeknek szükségességét s a mostani római tanulmányút is meg fogja hozni Bizottságunk nemes törekvésének gyümölcsét... Ezután felkérte Vajda Károly dr.-t előadásának megtartására.

Vajda Károly dr. Mussolini és munkája című előadásában kitünő éleslátással rajzolja meg a nagy államférfiú portréját.

A nagy figyelem, mely az egész előadást kisérte, tapsorkánná erősödött, amikor az előadó befejezte előadását, hogy utána Bednárz Róbert mondjon meleg köszönetet ezért és hívja fel a nagyszámú hallgatóság figyelmét nemzetnevelésünk fontosságára és arra a kötelességre, amely a magyar pedagógusokra hárult.

Ezután Urbányi C. József felügyelő-igazgató, a Bizottság ügyvezető elnöke, tartott rendkívül érdekes és lebilincselő vetítettképes előadást Rómáról, hogy ezzel is előkészítse azokat, akik a husvéti római tanulmányúton részt fognak venni.

A berlini autókiállítás látványossága

az 1937-es

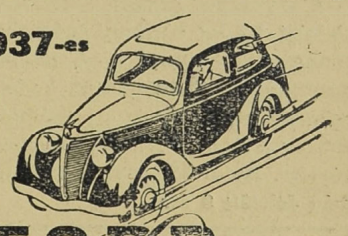

FORD Eifel

Évi adó 60 pengő. Fogyasztás kb. 8 lit. Ára 4900 P

nálunk már megtekinthető!

Főképviselet:

HAHN ARTHUR és TÁRSAI

VI., Andrássy út 10. — Telefon *1-136-19

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 49
E szelvény 10% engedményre jogosit

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

WIHART FERENC
épitész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08.

Uj kiirások

60 drb számozógép (Auerbach-féle számozómükeretben használható) **szállítására** a székesfőváros házinyomdája részére. **Határidő: 1937. évi február hó 27-én délelőtt 9 óra.**

1.5 m széles, 2.4 m belvilágú, 3 m hosszú, vasszerkezetű részben pala-, másrészt üvegfalakkal bíró **várócsarnok elkészítésére** a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. Müvész-uti megállójához. **Határidő: 1937. évi március hó 1-én délelőtt 9 óra.**

I. Műkő- és kőfaragó munkákra, II. műkő-, cement- és gipszöntvény szobrászmunkákra, III. tetőfedő munkákra, IV., bádogos munkákra a XI., Szent Imre herceg útja 4940/2., 3., 4. új hrsz. alatt építendő Budapest—kelenföldi római katolikus (ciszterci) plébánia templom építéséhez. **Határidő: 1937. évi március hó 2-án délelőtt 9—10 óra.**

Mészszegély pillértégla szállítására az 1937. évi csatornaépítési munkálatokhoz. **Határidő: 1937. évi március hó 2-án délelőtt 10 óra**

Égetett agyag fenék- és oldalburkolólap szállítására az 1937. évi csatornaépítési munkálatokhoz. **Határidő: 1937. évi március hó 2-án délelőtt 10 óra.**

Kleinker csatorna-béléslécek szállítására az 1937. évi csatornaépítési munkálatokhoz. **Határidő: 1937. évi március hó 2-án délelőtt 10 óra.**

Különféle betongömbvasak és vasgerendák szállítására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi március hó 3-án délelőtt 10 óra.**

Kisszakasz kéziperselyek javítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi március hó 5-én délelőtt 9 óra.**

A Szent Gellért Gyógyfürdő és Szálló vendéglői és kávéházi üzletének bérletére. Határidő: 1937. évi március hó 5-én délelőtt 12 óra.

Gépész- és őrházak összes építési munkáira a Szentendrei sziget nyugati oldalán a II. budai vízmű III. csőkútcsoportjához. **Határidő: 1937. évi március hó 8-án délelőtt 11 óra.**

Vasalkatrészek szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. 31.5 kg-os Vignol felépítményének vasbeton magánaljaihoz. **Határidő: 1937. évi március hó 8-án délelőtt 9 óra.**

Utrendezési munkákra és az ehhez szükséges **kőanyagok szállítására** a XI. kerület Verpeléti-út, Horthy Miklós körtér és Szent István-út közötti útszakaszhoz. **Határidő: 1937. évi március hó 9-én délelőtt 10 óra.**

1000 drb valódi őzbőr (3 háromnegyed — 4 egynegyed négyzet nagyságban, **10** db-ként 1.2 kg súlyban, egészséges minőségben, maximum 5—6 milliméteres szerétlyukkal és bőrönként legfeljebb 1 golyóval okozta lyukkal) **szállítására** a Budapest Székesfővárosi Közlekedési rt. részére. **Határidő: 1937. évi március hó 9-én délelőtt 9 óra.**

GAZDASÁGI ÉLET

A tábla a Helyiérdeküt elutasitotta a Nova ellen inditott 300.000 pengős perével

Mire volt és mire nem volt joga Bódy Tivadarnak? — A Kuria mondja ki a döntő szót a példátlan érdekességü nyugdijperben

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Budapesti Helyiérdekü Vasútak rt. még 1935-ben pert indított a Nova Közlekedési és Ipari rt. ellen 299.677 pengő és kamatai erejéig. A per alapja a Helyiérdekä egykori vezérigazgatójának: Bódy Tivadar dr. nyugalmazott polgármesternek egy intézkedése volt. Bódy egy alkalommal úgy intézkedett, hogy a volt Közúti Vaspálya Társaság négy főtisztviselőjét: Vikár Jánost, Vidos Gyulát, Székely Ignácot és Neuwald Arnoldot átvették a Hév. nyugdíjasai közé. A főváros, amikor átvette a Beszkárt útján a Helyiérdekütt, megrostálta az átvállalt nyugdíjterheket és arra az álláspontra helyezkedett, hogy a négy nyugdíjas illetményeit jogosulatlanul állapították meg annakidején a Helyiérdekü terhére, a Helyiérdekü a nyugdíjakat tartozatlanul fizette és a fizetések által a Nova jogalap nélkül gazdagodott.

Hosszú iratváltás után a törvényszék helyet adott a keresetnek és a Novát a 299.677 pengő visszafizetésére kötelezte. A törvényszéki ítélet indokolása szerint Bódy egyoldalu kedvezményező intézkedését semmiféle igazgatósági ülés vagy közgyülés nem hagyta jóvá. Tehát Bódy nem volt jogosított a négy főtisztviselő nyugdíjának áthárítására. Az ítélet ellen a Nova felebbezett. A felebbezés lényege az: jogosítva volt-e Bódy az átvállalási intézkedést megtenni? Oklevelek bizonyítanak amellett, hogy a Helyiérdekü vezetősége tudomásul vette a nyugdíjasok átvállalását. A vállalat vezetősége tudott az ügyekről. Minden évben külön jelentést adtak ki arról, hogyan áll a nyugdíjalap, amely végeredményben a Helyiérdekü vagyonának tetemes része. Az évi jelentéseket az igazgatóság aláírta. Az pedig nem tételezhető fel, hogy nem tudták volna, mit írnak alá. Ha pedig az igazgatóság nem szólal fel és a megegyezést hatálytalanító nyilatkozatot nem tesz, akkor ez azt jelenti, hogy Bódy Tivadar dr. átvállaló intézkedését jóváhagyták, tudomásul vették és jóváhagyta és tudomásul vehette ezt a közgyülés is.

A Helyiérdekü a felebbezést cáfoló periratában a törvényszéki ítélet helyes mivoltát vitatta. A Helyiérdekü szerint jogtalanul gazdagodott a Nova. A Helyiérdekü közgyülése, de igazgatósága sem hozott olyan határozatot, hogy a nyugdíjasokat átveszi.

A tábla hosszú bizonyítás után a törvényszék ítéletét a legutóbbi napokban megváltoztatta és a Helyiérdekü keresetét teljes egészében elutasította. A tábla Szőke-tanácsa arra az álláspontra helyezkedett, hogy Bódy Tivadar dr. intézkedéseiről a részvénytársaság igazgatóságának és közgyülésnek jóváhagyólag tudomást kellett szereznie, annál is inkább, mert hiszen a Helyiérdekü több mint tiz esztendön keresztül fizette az átvállalt nyugdíjasok járandóságát. Természetes, hegy a per a táblai ítélettel nem zárult le és a Kúria fogja kimondani a döntő szót a kamatokkal és perköltséggel közel félmillió pengöre rúgó, érdekes nyugdíjügyben.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek az 1937. évi csatornaépítési munkálatokhoz szükséges égetett agyag

fenék- és oldalburkolólap

szállításokra.

Az aláírt és megfelelően előkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a polgármesteri II. ügyosztályban IV. ker., Központi városház II. emelt 284. ajtószám alatt

1937. évi március hó 2. napján délelőtt 10 óráig

személyesen, vagy megbízott útján kell benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek az 1937. évi csatornaépítési munkálatokhoz szükséges

klinker csatorna-béléslécek

szállítására.

Az aláírt és megfelelően előkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a polgármesteri II. ügyosztályban IV. ker., Központi városház II. emelt 284. ajtószám alatt

1937. évi március hó 2. napján délelőtt 10 óráig

személyesen, vagy megbízott útján kell benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek az 1937. évi csatornaépítési munkálatokhoz szükséges

mészszegény pillértégla

szállításokra.

Az aláírt és megfelelően előkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a polgármesteri II. ügyosztályban IV. ker., Központi városház II. emelt 284. ajtószám alatt

1937. évi március hó 2. napján délelőtt 10 óráig

személyesen, vagy megbízott útján kell benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben Kombinált és irodaberendezések nagy választékban
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. Javitást vállalunk

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi címerek zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39 szám Telefon: 1-891-18

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence falburkoló vállalat.
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59
Telep: VI., Béke-tér 5. Iroda: VI., Szondy-u34.

Walter Vilmos nyug. detektiv főfelügyelő bizalmi csoportok volt vezetőjének sikereiről ismert **magánkutatója** legmodernebb magányomozási technikával diszkréten nyomoz, megfigyel!
IV. Váci u. 41/a Telefon: 1-835-49.

Február hó 28-án délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Kloflld-utca 3.
Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

Palka József EZOSTKOSZORUS mester — üvegfestészeti müterme
Budapest, VIII., Baross-u. 59 Tel.: 1-302-28

Móczár Gábor
egészségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz Tel.: 1-291-78

Diskay név garantálja, hogy jól sikerült munkát kap. Gyermekfényképkülönlegességek speciális felszereléssel, úgyhogy minden felvétel biztos siker. Müterem nyitva vasárnap és ünnepnap is 9—7. Életnagyságú fényképnagyitás bármily kis fénykép után. Kérjük minden esküvőnél, eseményeknél
DISKAY FOTO-RIPORTER
vállalathoz fordulni bizalommal. Közigazgatási tisztviselőknek az amúgy is alacsony árakból még 15% engedmény. Budapest, VII., Rákóczi út 18. T.: 1—343—31.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

XV. évfolyam 9. szám — Budapest, 1937. március 6.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kecs Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Dolgozik a radir

Egyre növekedő aggodalommal olvassuk a Fővárosi Közmunkák Tanácsának üléseiről kiadott kommünikéket! Hetenkint tart ülést a Tanács, vagy annak valamelyik altanácsa és nincsen jelentés meglepetés nélkül. A legutolsó ülésen például azt határozták el, hogy kiszélesítik a Bálvány uccát, továbbá, hogy autó-parkot létesítenek az Operaház mögött, három bérháznak egyidejű kisajátitásával és a Révay uccának megfelelő szabályozásával. Alig van hét, hogy valamely fontos városrendezési problémának elébe ne vágna, vagy abban a döntő szót ki nem mondaná a Fővárosi Közmunkák Tanácsa.

Jól tudjuk, hogy a tanácsban helyet foglalnak az autonómia képviselői is és igen nehéz helyzetben vagyunk, amikor azt kell megállapitanunk, hogy a Tanácsban nincs megfelelő súlya a fővárosi önkormányzatnak. Nem azért, mintha a fővárosi kiküldöttek nem abszolut szakemberek és az önkormányzati akaratnak hivatott interpretátorai nem lennének. A valóság azonban az, hogy a Tanácsban nem csak választott vagy kinevezett tagok ülnek, hanem a Tanácsnak adminisztrációja is van.

Nem lehet részletekbe veszni, nem lehet Budapest városfejlesztési programjából incidentaliter kiragadott egyes szakaszokat jól-rosszúl elintézni. Nem lehet máról-holnapra elhatározni például, hogy a Bálvány ucca torkolatát a Szabadságtérnél húsz méterrel kiszélesitik. Nem lehet beépitési övezeteket egyik percről a másikra megváltoztatni, megkárositásával sok esetben a jogos magánérdeknek, figyelembe nem vevésével a közérdeknek, amely maholnap elvész a Döbrentei tér aktaerdejében.

A Forum-pályázat relativ gyenge eredménye bizonyitja, mennyire kiforratlan eszmék kavarognak és hullámzanak városfejlesztési téren. A Közmunkák Tanácsának radirja, amely érnyedetlen szorgalommal töröl Budapest térképéről egész városrészeket, legzavarosabb faktora a városrendezési kháosznak. Zagyva kiforratlanság, felelőtlen kapkodás, felfuvalkodott cezarománia jellemzik a Közmunkák Tanácsa városrendezési politikáját. Ez ellen a fővárosnak sürgősen védekeznie kell! Végre meg kell alkotni az egységes városfejlesztési programot, az összes szakemberek és érdekeltségek bevonásával. Ez a városfejlesztési program — amelyről a legteljesebb reménytelenséggel tárgyal esztendők óta a városfejlesztési különbizottság — szükséges, hogy évtizedekre szóló alapja legyen a jövő Budapestjének, amelyet a legnagyobb mértékben veszélyeztetnek a Közmunkák Tanácsának tétova és kapkodó részlet-intézkedései!

Kezdődjön az ellen-szanálás!

Petrovácz Gyula beszéde a képviselőházban a belügyminiszter szanáló jelentéséről

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Abból az alkalomból, hogy a belügyminiszter szanálási jelentése a képviselőház közigazgatási bizottsága elé került, *Petrovácz* Gyula feltünést keltő nyilatkozatban fejtette ki az *Uj Budapest* hasábjain, hogy a szanálás, amely nem volt egyéb, mint egy beteg ambició és egy hiszékeny miniszter találkozása, rosszul sikerült operett, melynek befejező akkordját, a belügyminiszteri jelentést, *Oszkár bácsi mesedélutánjának*, vagy *Hoffman meséinek* lehet nevezni. Nyilatkozata során követelte *Petrovácz* Gyula, hogy a szanálást ki kell törölni a főváros történetéből, olymódon, hogy azokat a károkat, amelyeket ez a papirosszanálás okozott, igyekezni kell kireperálni, eltüntetni, elfelejteni! Arra vonatkozóan is nyilatkozott *Petrovácz* Gyula, hogy *a Keresztény Községi Párt az autonómia keretében is meg fogja találni a módját annak, hogy a szanálási rendeletek hatálytalanitására a szükséges akciókat kezdeményezze.*

A képviselőház csütörtöki ülésén tárgyalta a 1934. évi XII. tc. 27. §-ában, illetve az ennek alapján kibocsátott tervezetben biztosított kivételes jogkörben tett intézkedésekről szóló belügyminiszteri jelentést. A vita első szónoka

Petrovácz Gyula

volt, aki beszédét azzal kezdte, hogy a képviselőház közigazgatási bizottságában nem hangzott el felszólalás a *jelentés mellett.* Ennek ellenére azt olvassa az előadó jelentéséből, hogy a közigazgatási bizottság beható tárgyalás után *egyhangulag tudomásul vette a jelentést*, holott akik felszólaltak, kivétel nélkül kijelentették, hogy a jelentést *nem veszik* tudomásul. Azt hiszi *Petrovácz*, hogy az előadó inkább stilusban akart maradni, mert ehez a belügyminiszteri jelentéshez egy ilyen előadói jelentés stilszerű: a belügyminiszteri jelentést ténymegállapításai rokonságban vannak a tényekkel, mint az előadónak a közigazgatási bizottság egyhangú határozatára vonatkozó megállapítása.

Petrovácz Gyula ezután rámutatott arra, hogy a jelentés és a szanálás folyamán közismert tények között kiáltó ellentét van.

A képviselőháznak, a törvényhozásnak a tekintélyével nem fér össze ennek a jelentésnek ilyen formában való beterjesztése.

Tény az, hogy a főváros gazdálkodásának eredményei nem indokolták a szanálást. A főváros gazdálkodási eredményei egészen az 1933 esztendőig költségvetésileg és zárszámadásilag *semmiféle indokot nem adtak a szanálás végrehajtására*, mert a költségvetés *egyenlegben volt.* Csak 1934-ben nyujtott be először deficites költségvetést a főváros azért, mert azt tapasztalta, hogy az *egyenlegben benyujtott költségvetésének nyomán állandóan újabb terheket rónak rá és állandóan újabb jövedelmeket vonnak el tőle.*

Annak megállapítása mellett, hogy a főváros gazdálkodását maga a főváros is rendbe tudta volna a zárszámadási hiány eltüntetésével hozni, rámutatott arra *Petrovácz* Gyula, hogy a szanálási törvénynek a létrejötte egy fővárosellenes rossz hangulatnak volt az eredménye. Ehez járult még

egy beteg ambició, amelyet egy nagyravágyó alpolgármester tudott olyan értékké fokozni egy hiszékeny belügyminiszterrel szemben, hogy ki tudta vivni azt, hogy megállapitották, hogy igen is a főváros háztartása nincsen rendben.

Ez az alpolgármester jelentkezett, mint *önkéntes mentő*, nagyobbra festette a bajt, hogy az ő mentő munkájának *minél nagyobb értéke legyen.* Abban a mesterséges hangulatban, amelyben akkor voltunk, nem lehetett ennek a hangulatnak ellenállni. Néhai való jó *Gáspárdy* Elemér, akit most hiába keresünk ezekben a padokban, *mesterségesen szitott hangulatot* a képviselőházban a székesfővárossal szemben. Igy keletkezett a szanálási törvény, — és végleg elpusztult mindenki részben az életből, részben a közéletből, aki ennek a szanálási törvényjavaslatnak végrehajtásában tevékenykedett!

— Azt állitják — mondotta *Petrovácz Gyula*, — hogy *most minden rendben van.* Arra hivatkoznak, hogy megszünt az ideiglenes hivatalnokok rendszere. Ez *játék a szavakkal*, mert az, hogy most gyakornokoknak hivják őket, nem jelent semmit. Ellenben egyáltalában nem beszél a jelentés arról, hogy

ma is hány havidijas, hetijegyzékes tejellenőr, fűtőellenőr, szellemi szükségmunkás, kisegitő munkaerő van annak ellenére, hogy szanáltak.

Az iskoláknál is szanáltak, itt is csökkentették az alkalmazottak létszámát, még pedig olyan mértékre, amelyen belül már eredményes oktatás nem folytatható, úgy, hogy

kultúrális katasztrófát lehet várni a fővárosnál, ha ellenszanálással ezt mi rendben nem hozzuk!

Beszéde további során *Petrovácz* Gyula rámutatott arra, hogy

a szanálási rendelkezések az utolsó órában, két esztendei teljes munkanélküliség után jelentek meg.

A főpolgármester még mindig várta, hogy talán módja lesz kibujni az elől a keserű pohár elől, hiszen akkor már *Gömbös* miniszterelnök is elismerte, hogy elhibázott dolog volt az egész, az volt a felfogása, hogy *lehetőleg olyan formában kell végrehajtani*, hogy abból ne legyen nagyobb kár.

— A szanálási eredmények — folytatta emelt hangon *Petrovácz* Gyula — *nem a szanálás eredményei, hanem a javuló gazdasági konjunktúra eredményei.* A belügyminiszteriumhoz intézett jelentésekből megállapitható, hogy az Elektromos Müvek bevételének emelkedése főleg a *nagyobb áramszolgáltatás* következménye. A nagyobb fogyasztás különösen az ipari áramnál jelentkezik, az emelkedő ipari fogyasztás az érdekelt iparágak helyzetének lassú, de fokozatos javulására enged következtetni.

Nem felel meg a valóságnak, hogy minden üzemnél milliós bevételi többletek vannak. Nem komoly dolog és nem egyeztethető össze a képviselőház méltóságával ilyen jelentésnek a Ház elé való terjesztése.

— Amikor most lezáródott ez a komédia és elhangzott ennek a rosszul hangszerelt operettnek az utolsó akkord-

ja is azzal, hogy a szanálás megszünt, akkor nem lehet tapsolnunk a szereplőknek, a rendezőknek és a szerzőknek sem és ha tapsolnánk, akkor sem tudnának a színre kijönni, mert részben a koporsóból, részben a közélet más mezejéről kellene idejönniök. Most csak az lehet a feladatunk, hogy *eltüntessük a szanálás emlékét*, de nem csak ténybeli emlékét, hanem számbeli emlékét is!

Petrovácz beszéde végén arra kérte a belügyminisztert, ha mint igen helyesen főszolgabírókat és községi jegyzőket és vidéki rendőrkapitányokat is berendelnek központi szolgálattételre. *fővárosi tisztviselőket is rendeljenek be és fővárosi tisztviselőkkel egészítsék ki a városi osztályt.*

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Walter Vilmos nyug. detektiv főfelügyelő bizalmi csoportok volt vezetőjének sikereiről ismert magánkutatója legmodernebb magányomozási technikával diszkréten nyomoz, megfigyel!
IV. Váci u 41/a Telefon: 1-835-49

ACZÉL EDE
Precíziós műszerész mester. Gépkonstrukciók, találmányok tervezése és kidolgozása, tömegcikkek gyártása, elektromos gépek szakszerű készítése és javítása. — Lakatosmunkák. — Budapest, VII., Klauzál tér 13. — Dob utca 45.
Alapítva 1910. Telefon: 1-431-52.

Köztisztviselőknek
személyi, vidéki ingatlanokra II. és III. helyi kölcsönt folyósittat igen gyorsan és előnyös feltételek mellett
ZOLTÁN bankirodája
Bpest, VIII., József-krt. 53
Telefon: 1-456-47

A teljes csőd előtt áll a főváros mai versenytárgyalási rendszere

*

Müller Antal sürgeti a polgármester által már megigért ankét mielőbbi gyors összehivását

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros műszaki ügyosztályaiban — mint azt az *Uj Budapest* állandóan jelenti — nagy igyekezettel folyik az akció, hogy a munkanélküliségen mennél hamarabb és mennél gyorsabb tempóban lehessen a nagy fővárosi közmunkák megindításával segíteni. Legutóbbi számunkban részletesen közöltük, hogy az OTI-kölcsön legújabb részlete: 4.200.000 pengő, ezen a héten folyósításra került és így nemcsak a költségvetési hitellel biztosított közmunkák, hanem a rendkívüli beruházások elvégzésére is meg van a megfelelő fedezet. A közmunkák kiírásában nem is volna semmi hiba, az érdekelt iparosság azonban állandóan panaszkodik, hogy egyre inkább zavaró momentumok merülnek fel a versenytárgyalási döntéseknél. Erről a nagyfontosságú problémáról

Müller Antal

országgyűlési képviselő, a népszerű iparosvezér a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Amennyire minden dícséretre érdemes és az iparosságot hálára kötelezi a polgármester gyors tempója a közmunkák megindítását illetően, annyira sűrűsödnek a panaszok atekintetben, hogy a versenytárgyalások többnyire irreálisak és a döntéseknél a legolcsóbb ajánlatok irreális voltát az elbírálásra hivatott faktorok *nem veszik tekintetbe*. Ma már ott tartunk, — és ez különösen a lakatos- és bádogosmunkákra vonatkozik, — hogy a tizedik és tizenegyedik helyeken levő iparosok jönnek és panaszolják, hogy a főváros által hirdetett versenytárgyaláson *az első tíz ajánlat irreális*. Irreális pedig annyira, hogy a legolcsóbb ajánlatok a szó szoros értelmében az anyagáron alul mozognak.

— Arról természetesen szó sincsen, hogy az új ipartörvény értelmében az adott lehetőségek szerint a főváros az ajánlatok realitására vonatkozóan *kérdést intézzen* az illetékes ipartestülethez. Az ipartestületek által önszántukból közölt *irányárakat általában semmibe sem veszik az illetékes ügyosztályok*. Ilyképen maholnap — tekintetbe véve különösen azt, hogy a minimális munkabérek érvénybe lépése általánosságban amúgy is megdrágítja az ajánlatokat — *a mai versenytárgyalási rendszer teljes csődjéről kell beszélnünk!*

— Az érdekelt iparosság panaszait, vágyait és törekvéseit több alkalommal módomban állt *Szendy* Károly polgármesterrel közölni. A polgármester úr meg is ígérte annakidején, hogy ankétot fog egybehívni, amelyen a Közszállítási Szabályzat kezelését illetően igyekszünk majd összeegyeztetni a munkáltató főváros és a munkát vállaló iparosság érdekeit olyképen, hogy egyrészről a közérdek se szenvedjen károsodást, másrészről az iparosság is hagyja abba azt az árrombolást, amely végeredményben nem használ a fővárosnak, *de valamennyi vállalkozással foglalkozó ipar teljes tönkretételéhez fog előbbutóbb vezetni*. Az egyik oldalon a kartelek fojtogatása, a másik oldalon árrombolók és kontárok: *ez az út vezet a magyar iparosság sírjához!*

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,
Jobbágy-féle
barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.
Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, V., Vilmos császár-út 28.

Diskay név garantálja, hogy jól sikerült munkát kap. Gyermekfényképkülönlegességek speciális felszereléssel, úgyhogy minden felvétel biztos siker. Műterem nyitva vasárnap és ünnepnap is 9—7. Életnagyságú fényképnagyítás bármily kis fénykép után. Kérjük minden esküvőnél, eseményeknél
DISKAY FOTO-RIPORTER
vállalathoz fordulni bizalommal. Közigazgatási tisztviselőknek az amúgy is alacsony árakból még 15% engedmény. Budapest, VII., Rákóczi út 18. T.: 1—343—31.

VÁROSHÁZI NOTESZ

A VÁROSHÁZÁN — NOHA MÉG KÉT teljes hét választ el bennünket a húsvéttól — már is nagyheti csend uralkodik. Kissé fáradt és erőtlen, de mindenesetre békés hajlandóságú a városházi közhangulat. Nagyobb emóciókra a husvéti vakáció előtt nem is lesz kilátás, annál kevésbé, mert immáron elhatározott dolog, hogy a húsvéti ünnepek előtt nem is lesz közgyűlés.

Béke és nyugalom uralkodik a főpolgármesteri portán is. Karafiáth főpolgármester a gyakorlott politikus szakavatottságával és a kitünő jogász éles judiciumával tölti be felelősségteljes pozicióját. A főpolgármester idejének javarészét egyelőre a hivatalos látogatások foglalják le, bár azért marad elegendő idő a hivatali teendők ellátására is.

A politikai pártoknál a szociáldemokrata pártban tett szerdai látogatásával már be is fejezte vizitjeit a főpolgármester, aki ezen a héten még az országgyűlés két házának elnökeinél, továbbá több reszortminiszternél tett új minőségében bemutatkozó látogatást. Igen jó hatást váltott ki a várospolitikai pártoknál az új főpolgármester körirata az ország törvényhatóságaihoz. Ebben a köriratban a főpolgármester a társ-törvényhatóságok segítségét kéri, érdekes és értékes gesztusával útját egyengetvén a főváros és a vidék összeölelkezésének.

*

NÉHÁNY ÉVVEL EZELŐTT az egyik magánszínházban színdarabot játszottak Első csengetés címen. Arról szól ez a színdarab, hogy minden ember életében van egy perc, amikor döbbenetes hirtelenséggel felbukkan az öregség réme: csenget az idő, jelzi, hogy vége a tavasznak, vége az ifjúságnak! Ez a színdarab jut eszünkbe mindannyiszor, ha arról kapunk hírt, hogy városházi tisztviselők, akiket hosszú idő óta bohó és hevülékeny fiatalembereknek ismerünk, jubilálnak, ki a negyedszázadát, ki a harmincadik évét annak, hogy a főváros szolgálatába lépett. Mindmegannyi efajta jubileum: egy-egy első csengetés!

Ezen a héten nem is egy, hanem mindjárt három első csengetés csengbong a fülünkbe. Három fiatalember, vitéz Horváth László dr., Homolyai Rezső dr. és Zobor Miklós dr. ünnepelték huszonötödik évfordulóját annak a nevezetes dátumnak, amikor, mint újonnnan kinevezett városi tisztviselők elsőizben csetlettek-botlottak végig a városháza folyosóin.

Azaz tévedtünk: nem ők ünnepeltek (mindhárman bizonyosan méla rezignációval vették tudomásul az első csengetést), hanem őket ünnepelték! Még pedig valóban meleg szeretettel, bajtársias rokonszenvvel, amit mindhárman valóban meg is érdemeltek. Horváth főjegyző urat, a városgazdasági ügyosztály vezető-helyettesét, még az a kitüntetés is érte, hogy sok esztendőn át hivatali főnöke: Schuler alpolgármester személyesen kereste fel, hogy a jubileum alkalmával legjobb kívánságait fejezze ki.

A két komoly pénzügyi ügyosztályi jubilánst: Homolyai főjegyző urat és Zobor tanácsjegyző urat kitűnő tanácsnokuk, Bódy László dr. köszöntötte a negyedszázad bevégeztével és az új huszonötesztendő hajnalán. Üdvözlő beszédében Bódy arra is rámutatott, mennyire értékes oszlopai a fővárosi pénzügyi közigazgatásnak Homolyai Rezső és Zobor Miklós.

A három jubilánst meleg szeretettel köszönti az Uj Budapest. Azzal a jókívánsággal, hogy a harmincesztendős jubileum már legalább is tanácsnoki stallumban virradjon mindhármojukra!

*

VALAMENNYIEN MÉLTÓSÁGOSAK Plósz, Véssei, Pap, Baitz, Perczel, Márkus, Lengyel, Patz, vezérigazgató, illetőleg üzemigazgató urak. Furcsán hatott, hogy Liptay Lajos dr., a Községi Takarék vezérigazgatója, mindezideig nem lett méltóságos úr. Most pótolva lett a hiány: az elmult héten kormányfőtanácsossá nevezték ki Liptay vezérigazgató urat is.

Érdekes, gyors karrier a Liptay Lajosé! Mint az egyik altruisztikus bank ingatlanosztályának vezetője, került a törvényhatósági bizottságba, ahol a halk, de energikus fiatal városatya (ma is, noha már tizéve szolgál a Községi Takaréknál, alig negyvennyolc esztendős) máról-holnapra költségvetési szakértővé nőtte ki magát. Amikor azután 1928-ban megalakult a Községi Takarék a régi Egyesült Fővárosi romjain, a fiatal Liptay Lajos került az új intézet ingatlanosztályának élére. A Községi Takarék ingatlanosztálya, amely ma is Liptay legszemélyesebb felügyelete mellett dolgozik, unikum a pesti nagybankok ingatlanosztályai között: a Községi Takarék ingatlankölcsönön még soha egyetlen fillért sem veszített.

Az új méltóságos urat meleg szeretettel ünnepelte a főváros bankja, de a város vezetői és a várospolitikusok is felkeresték üdvözletükkel ebből az alkalomból Liptay Lajost.

*

SZEMETHY KÁROLY DR., a székesfőváros tiszti főügyésze, hétfőn súlyos és szerencsés kimenetelű operáción

El tudja-e helyezni Budapest az Eucharisztikus Világkongresszus sok tizezernyi vendégét?

Kovácsházy tanácsnok az egyházközségek akciójának nagy jelentőségéről

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Szendy Károly polgármesternek és *Petrovácz* Gyulának, az Eucharisztikus Világkongresszus műszaki előkészítő bizottsága elnökének az *Uj Budapest* hasábjain nemrégiben megjelent nyilatkozatai rámutattak arra, amit a kongresszusig hátralévő másfél esztendő alatt minden fővárosi intézkedésnek és tervezésnek szem előtt kell tartania: méltóképen fogadjuk azt a kitüntető kiemelést, amivel a pápa értékes figyelme megalázott és megcsonkított országunk fővárosát jelölte ki a jövő esztendei Eucharisztikus Világkongresszus helyéül.

A főváros valamennyi faktora vállvetett erővel dolgozik azon, hogy az Eucharisztikus Világkongresszust méltóképen fogadja Budapest. A legnagyobb probléma, amely a kongresszus kapcsán a főváros hatóságát érdekli: az elhelyezés kérdése. Az elhelyezést előkészítő bizottság *Kárpáthy* Kamillo nyug. tábornok vezetése mellett működik: ebben a bizottságban a főváros részéről helyetfoglalnak *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok és *Zilahy* Dezső, a főváros idegenforgalmi hivatalának igazgatója. A bizottság munkájáról és a főváros szerepéről a Budapestre érkező külföldieket illetően

Kovácsházy Vilmos

tanácsnok a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Mondanom sem kell, hogy úgy a polgármester úrnak, de az előkészítő munkálatokban résztvevő valamennyi fővárosi tényezőnek is az a legmesszebbmenő intenciója, hogy a *főváros teljes és tökéletes felkészültséggel várja a világkongresszus alkalmából idetóduló tizezer és tizezer külföldit.* Az előkészítő munkálatok közül kétségkívül a legfontosabb *az elhelyezés kérdése.* A legteljesebb őszintességgel fogok erre a kérdésre válaszolni, aminthogy az előkészítő bizottságban is alkalmam volt minden kertelés nélkül álláspontunkat kifejteni.

— Az elhelyezés szempontjából elsősorban a szállodák és penziók, továbbá a különleges alkalmakkor — Szent István hét, Nemzetközi Vásár — igénybevett magánlakások jönnek számításba. Ez mintegy *kilenc-tizezer ágy.* Másik tizezer ágy a tömegszállások különböző módozatainak létesítésével vehetők igénybe: iskolákban, középületekben, stb. létesített ideiglenes megoldások. Ez azonban *még mind kevés! Még legalább tizezer ágyra van szükségünk,* ezt a tizezer ágyat más módon, mint a lakósság vendégszeretetének igénybevételével megszerezni nem tudjuk!

— Az előkészítő bizottság igen okosan és helyesen az *egyházközségek agitativ működését veszi e tekintetben igénybe.* Az egyházközségek tagjai jelentik be — természetesen elsősorban a *háromszobás vagy ennél nagyobb lakásokat* — amelyekben a jövő esztendő májusára az ideérkező igényesebb külföldiek elszállásolhatók lesznek. Hangsúlyozom, hogy nem azokról a lakásokról van szó, amelyekkel *üzletszerűen foglalkoznak és foglalkoztak a multban is, szobák, illetve lakásrészek* kiadásával. Azokhoz akar fordulni a kongresszus rendezősége, akik *nemzetünk és fővárosuk iránti kötelességüknek tartják* a szobák és lakásrészek felajánlását, akik ezen alkalommal félretesznek *minden álszemérmet* és kényelmük esetleges feláldozása árán is, hazafias búzgóságból törekednek arra, hogy ne valljunk szégyent az ájtatos célokból ide özönlő külföldiek elhelyezésénél.

— Egyetlen példára utalok: *Lipcse* példájára. Lipcse a hires vásárok idején egyetlen óriási szállodává alakul át, a legúribb családoknál, a legelőkelőbb magánházak, nagy paloták állanak az elhelyező bizottságok rendelkezésére. Amit Lipcse meg tud csinálni, nekünk is meg kell csinálni tudnunk! Annál is inkább, mert *a magyar nyelv elszigeteltsége különlegesen fontossá teszi,* hogy azok az előkelőbb családok, amelyeknek tagjai *nyelveket tudnak:* bocsássák lakásaik egy részét — természetesen megfelelő díjazás ellenében — rendelkezésre.

— Ezekben vázolta *Kovácsházy* tanácsnok az előkészítő bizottság munkáját és a főváros akcióit. Kétségtelennek tartjuk, hogy az előkészítő bizottság, a főváros és az egyházközségek *vállvetett együttes munkássága* biztosítani fogja azt, hogy a világkongresszusra szükséges minimálisan harmincezer vendégágy rendelkezésre is fog állani.

esett keresztül. A főügyész előreláthatólag még két-három hetet fog a szanatóriumban tölteni, majd üdülési szabadságra megy.

*

A III. KERÜLETI KERESZTÉNY TANÜGYI BIZOTTSÁG a mult héten nagyszabású kultúrdélutánt rendezett nagyszámú közönség jelenlétében. Az ünnepélyt Reischl-Réw Sándor igazgató rendezte, az ügyosztályt Boros Pál dr. főjegyző és Kégl Elemér dr. tanácsjegyző képviselték. Több tartalmas előadás és művészi számok szerepeltek a műsoron. Az előadottak középpontjában Felkay Ferencné kisjókai Takács Elza produkciója állott, aki Napoleon két feleségéről olvasta fel illusztris tanulmányát, majd verseiből adott elő. Előbbi tanulmányában részletesen elénk tárta a nagy hadvezér és császár azon belső vívódásait, melyről a legtöbb ember nem is vesz tudomást. Felkaynét ezen előadása alkalmából meleg ünneplésben részesítette a közönség.

A nagyszabású műsort igen népes vacsora követte, melyen személyesen megjelent Felkay Ferenc dr. tanácsnok és üdvözölte a jelenlévőket. Kivüle felszólalt még Gáldy Béla tanügyi főtanácsos, fővárosi bizottsági tag, továbbá Gergelyi Ernő dr. főjegyző.

A Bazilika problémája

Művészies és harmonikus keretbe kell foglalni Budapest reprezentatív templomát!

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A városközpont kialakítására tartott tervpályázat feltételei között külön kiemelve a Bazilika megfelelő keretbefoglalása nem volt. Ezért sokan nem is foglalkoztak e problémával, gondolván, hogy a tervezett kis előtér kialakításán kivül a hatóságok sem óhajtanak a tervezett és részben kialakult előtéren változtatni.

Sokan úgy akarták a Bazilikát szük helyzetéből kiszabadítani, hogy a félhivatalos elgondolás szerint oldalról, dél felől szabadították meg a környező épülettől és így adtak a Vilmos császár út elejéről és az Andrássy-út felől rálátást. Ez azonban nagyon nyakatekert és helytelen megoldás. Megérezte ezt igen sok tervező művész is és igen helyesen, a templom tengelyében a főhomlokzat előterét alakították ki.

Árkay Bertalan és Katona Dezső, Barta Sándor, Cserpa Dezső, valamint Pogány Móric és Dénes a Sas-utcáig terjedő széles előteret alkotnak. Ezen megoldásnak azonban hátránya, hogy a nagyobb kisajátítási költség mellett sem kapja meg a magas templom a szükséges méretü távlatot.

Látó-Lichtmann Győző, valamint Ligeti Pál a tervezett régebbi előteret a Bálvány-utcáig hosszabbítják meg. Ezáltal már a templom a szükséges távlatot nyeri, de vizsont ezen előtér a templom méreteihez mérten szük, mivel ugyanolyan széles, mint a templom.

E téren javít Csemegi József és Tyrmann Miklós terve, mert a közvetlen előteret ívesen megbővitik.

Kifogástalanul és gazdaságosan oldja meg a templom előterét Vittay (Wittenbarth) Győző és Károlyi Antal tervezete, mert megadván a kellő méretü távlatot, a teret a Bálvány-utcától kezdve mintegy harminckét méter szélességben alakítják ki, majd a Sas-utcától kezdve a templom kiemelt nívójának megfelelően szélesítik meg a közvetlen előteret. Ily módon csak annyi kisajátítást terveznek, ami a világ egyik legszebb külső és belső kiképzésü templomának méltó és művészi elhelyezéséhez okvetlenül szükséges. Ezen előteret a Sas-utcán is áthaladó árkádsorral veszik körül és így művészies és harmónikus keretbe foglalják. A teret a főközlekedési vonallá kiszélesitendő Bálvány-utcában a Zrinyi-utca sarkán tervezett két kiemelkedés zárja le.

Itt, valamint Árkay és Katona, meg Ligeti tervén látjuk azon helyes gondolatot, hogy a belső Lipótváros tengelyében, a Bálvány-utcában széles közlekedési utat képeznek ki, ahol a külső részek lakótelepei, az Országház, a Kúria a Tábla, a Törvényszék és Járásbiróság, Ügyvédi-, Mérnöki-, Kereskedelmi és Iparkamarák, három minisztérium, a Tőzsde, a Postatakarékpénztár, a bankok és iparvállalatok székházai, nagykereskedők és az újságvállalatok, valamint a Belváros között a jövőben kifejlődő gyorsforgalom lebonyolódhassék. Mert jelenleg csak e nagy terület szélein lehet gyorsabban közlekedni. Érezték a szükségletet már a háború előtti években is, mert a Bálvány-utcában villamost vezettek végig, majd ezt nemrégiben autóbusszal cserélték ki. A szükségérzet tehát megvolt és megvan és a bírálóbizottság is értékelte e helyes gondolatot és a terveket meg is vette.

E gondolat felvetésével hangsúlyozni óhajtották, hogy a városháza Károly király-úti frontjának és az Andrássy-út torkolati terének kiképzése mellett nem szabad ehanyagolni a régi Városház-utcai homlokzatának és a Bazilika föhomlokzatának megfelelő keretbe foglalását sem. Ilyen méretü megbővítéssel ezen útból a Kossuth Lajos-téri Országházától, a Szabadságtér érintésével a szükséges jelenlegi, de még inkább a jövőbeli közlekedési igény kielégítése mellett, a város egyik legszebb épületeit érintő reprezentatív útvonal válnék.

Vittay és Károlyi terve távolabbi megvalósítási programként kinyitja azonban a Bazilika tengelyét a túloldalon egészen az Andrássy-útig, amiáltal nagyvonalú városképpel gazdagodnék fővárosunk, mert teljes mivoltában érezhetővé válnék a Bazilika szép kiképzésü hátsó homlokzata.

Ez esetben azonban oldalról, az Andrássy-uti körtér felől a kiképzett parkot be kell épiteni, mivel elöl és hátul a templom főtengelyei szabaddá válnak.

A Bazilika megfelelő előtér kiképzésének ez a szükséges, helyes és gazdaságos megoldása, nem pedig egyik neves építészünk által felrajzolt képtelen gondolat, ahol a Bazilikát átépitessék a Vilmos császár-úttal párhuzamos tengelybe forgatja el.

Hő- Hűtő- Hang- Viz-
Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: *1-485-14, 1-388-54

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 49
E szelvény 10% engedményre jogosit

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben Kombinált és irodaberendezések nagy választékban
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: I—810 56. — Javitást vállalunk

A kisiparos-egzisztenciák számát kívánják szaporitani a fővárosi üzemek

Megjegyzések Éber Antal kamarai beszédéhez

Irta: **Miklós Ferenc dr.**, az üzempolitikai bizottság h. elnöke

A rendkivül rossz gazdasági viszonyok közt, melyekben a kisiparos a létfenntartás nehézségeivel küzd, a kisiparosság megélhetésében igen fontos tényező, mint kereseti forrás, *a fővárosi közüzemek által a kisiparosságnak juttatható munkák.* A magángazdasági élet még mindig tartó pangása, sajnos, nagyon kevés munkát tud adni a főváros iparosainak és ezért *az iparosság figyelme mindinkább a közüzemek felé fordul.*

A székesfőváros törvényhatóságában szerencsére a háború előtti felfogással szemben az alakult ki, hogy közüzemeket nem szabad létesiteni olyan téren, ahol azok a kisiparosságnak *konkurrenciát csinálnak.* A főváros háború előtti és alatti vezetősége, sőt az akkori közgyűlési többség egyre-másra állította fel a fővárosi üzemeket, nem törődve azzal, hogy *a főváros saját leghűbb, legfüggetlenebb és a legtöbb adót fizető polgárságának, a kisiparosságnak szájából veszi el a falat kenyeret.* A kisiparosság se törődött ezen új üzemek felállításával, annak idején nem tiltakozott ellene erélyesen, mert a magángazdasági élet még elég munkát juttatott részére.

Csak a háború után bekövetkezett gazdasági visszaesés mutatta meg azokat a veszélyeket, melyeket ezen üzemek a kisiparosságra hoztak. A háború előtt és alatt létesített cipő, ruha, asztalos, javító, tanszer és a többi üzemek *sokezer iparosnak munkáját vették át,* illetve vették el és ez okozta azt, hogy a háború után oly sok iparos ment tönkre munkahiány folytán. A magángazdasági életben is a régi ipartörvény liberális rendelkezései lehetővé tették, hogy az iparosok közé befészkelődjenek *olyan elemek,* akik nem tanult és képesített iparosok voltak, hanem akik piszkos konkurrenciával, tandler-munkával minden tisztességérzet nélkül egyre-másra állítottak fel műhelyeket és vállaltak munkát tisztán azon célból, hogy minél olcsóbban dolgozzanak, konkurráljanak s természetesen minél hitványabb munkát végezzenek.

A rendes és tisztességes iparosság két tűz közé szorult. Egyrészről a városi és állami közüzemek minden hivatalos munkát maguk vettek át, sőt a tisztviselők legnagyobb részét is maguk látták el, másrészről a magánmegrendelők nagy tömegét az olcsón és rosszul dolgozó, betolakodott *tandler-iparosok* kapcsolták le.

A háborúutáni évek egyik legelső törvénye az ipartörvény revizíója volt, amely nagy ellenzések közepette mégis csak megszületett. A főváros törvényhatóságába bekerült iparos vezetők és iparosokkal rokonszenvező bizottsági tagok mind erélyesebb sürgetésére egymásután szüntették meg azokat az üzemeket, *amelyek nem közszükségletet képeztek* és olyan munkát végeztek, *amelyek kisiparosok által is végeztethetők.* A Budapest székesfőváros új törvényhatóságában felkerült új irányzat azt az alapelvet szögezte le, hogy csak ott van helye közüzemeknek, ahol *a lakósság együttes érdekeit kell szolgálni* és csak olyan szükségletet szabad a közüzemeknek kielégíteni, melyek előállításánál fogva, forgalombahozatalánál és a közönség kielégítésénél fogva *természetszerűleg csak közfeladatot képeznek.* Mindazok az üzemek, melyek munkái *kis- és középiparosok által is elvégezhetőek,* megszüntetendők.

Ezen felfogás érvényrejutásánál igen erős küzdelmeket kellett vívni, mert *a szociáldemokrata és liberális pártok minden közüzem fenntartása, sőt fejlesztése mellett voltak* és vannak ma is, mert nekik az a törekvésük, hogy *minél több munkás legyen.* Mennél több és nagyobb közüzem van, annál több a munkás. Nem törődtek azzal, hogy ennek következtében természetesen ebben az arányban mindig *kevesebb iparos tud megélni és a kisiparosság fogy és pusztul.*

A most egy éve alakult üzempolitikai bizottság azt a feladatot tűzte maga elé, hogy az üzemek racionális vitelét, azok helyes vezetését, egymással való kompenzációját, esetleg egyesítését vizsgálja felül szakértőkkel és hozzon erre nézve a polgármester úrnak javaslatot. Ezen munkája közben a bizottság figyelme a még meglévő olyan üzemekre is kiterjed, amelyek az iparosság munkaköréhez tartozó munkákat is végeznek. *Ezek korlátozására vagy esetleges megszüntetésére javaslatot is tesz.* Még az úgynevezet nagyüzemeknél is, az üzem által végzett munkák közül *lehetőleg kikapcsolja azokat a munkákat, amelyeket nem föltétlenül szükséges, hogy az üzem saját maga munkásaival végeztessen el.* Csak azokat a munkákat, amelyeket az üzembiztonság követel meg, vagy amelyek speciális voltuknál fogva *speciális felszereléseket és végrehajtást* igényelnek., végezhet el az üzem. Igy például az Elektromos Műveknél a kábelfektetési munkálatok egy részét, vizcső és gázcsőfektetési munkálatokat szintén önálló vállalkozók végezhessék.

Még fontosabb, hogy mindezen üzemeknél az úgynevezett *szerelési munkálatokat* szintén az iparosság vállalhassa. *Ma milliókra megy azoknak a munkáknak az értéke, melyeket a főváros üzemei a kisiparosságnak juttatnak.* Ezért a főváros iparosságának érdeke, hogy az üzemek minél nagyobb, erőteljesebb mértékben fejlődjenek, mert minél nagyobb az üzemek fejlődése, annál több a munka és az iparosságnak munkaalkalma is. *Budapest területén ma is 3394 házban hiányzik a vízvezeték, 3951 házban nincs villany, 11.372 házban nincs még bevezetve a gáz.* Ezen házakban cca 23.000 lakás van konyha nélkül, 30.000 lakás vízvezeték nélkül és 14.000 gáz és villany nélkül. Mennyi rengeteg munka- és kereseti lehetőség van . . . !

Bizonyos, hogy a kisiparosságnak *még vannak jogos panaszai a közüzemekkel szemben,* amelyeknek kedvező elintézésére törekszünk. De viszont a kisiparosságnak is nagy érdeke a közüzemek fejlesztése, mert mind több és több munkaalkalmat és kereseti lehetőséget nyujt. Csak a villany-, víz- és gázvezetékeknek jókarbantartása az egyes lakásokban, azok javítása milyen sok munkát jelent, s még többet jelent ezen közművekben szűkölködő lakásoknak vízzel, gázzal és villannyal való felszerelése.

Az üzempolitikai bizottság a főváros autonómiája által beválasztott tagokból áll, akik mindenképen azon törekednek, hogy ne a csak a főváros üzemei fejlődjenek okos és célszerű, előrelátó vezetés mellett, hanem *az üzemek révén az önálló kisiparos egzisztenciák száma is szaporodjék* és minél több és több munka és kereseti lehetőségük legyen.

LIFT ◆◆ HANDLOVITS ÉS HORVÁTH ◆◆ FELVONÓ-IPAR Mindennemü felvonót gyárt, javit és karbantart BUDAPEST, VIII., Futó-u. 8/b. Telefon: I-409-92.

Padozati munkák elsőrangu kivitelben szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: I—212—44.

Március hó 7-én 9-én és 11-én délután fél 3 órakor ügetőversenyek

LISKA JENŐ okleveles gépészmérnök vállalkozó Budapest, XI., Szüret-utca 5-7 Telefon: 1-592-96.

Gyomorsüllyedéses fűzőt, speciális fűzőt, a legmodernebb princes csípőfűzőt és mindenfajta melltartót minden igényt kielégitően készitek. Levélhivára házhoz megyek. Vidéki szállitásokat legpontosabban eszközlöm. **KÁKONYI fűzőszalon** Budapest, Rákóczi-ut 59., I. 8. 15% kedvezmény annak, ki e lapra hivatkozik.

Épületüveges **Glatz András** tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Németh Miklós könyvkötő és diszmüves mester. BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3 Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom. Telefon: 1—526—67.

WIHART FERENC építész — építőmester XIV., Columbus-utca 33. Telefon: 2—969—08.

PROKISCH JÁNOS okl. építész, építőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: I-563-99.

Ámon Antal és Fiai ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó Budapest, VIII., Futó-utca 10. Telefon: 1—303—85.

Előnyösen ismert családi házak, üzletek vétele és eladása szolid alapon. **Csomós János** Budapest, VIII., József-körut 58.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten (DRASCHE) Budapest, V., Klotild-utca 3. Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

Biehn János R. t. Budapest, V., Alkotmány-u. 21. Telefon: 1—153—50. Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

CALDERONI ÉS TÁRSA látszerészek Budapest, V., Vörösmarty tér 1. Telefon: I—811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, színházi látcsövek, a legjobb kivitelben. **Halló-készülékek fényképészeti cikkek.**

HIREK

A keresztény életfelfogás és a pedagógiai igények

A terézvárosi Keresztény Tanügyi Bizottság ülése

— *Az Uj Bndapest tudósítójától* —

Első tavaszi összejövetelét tartotta a VI. kerületi (belső terézvárosi) Tanügyi Bizottság Szakál Antal dr. törvényhatósági bizottsági tag, kerületi pártelnök vezetésével. A szép számban megjelent tagok gyülésén megjelent Szász Pál dr. egyetemi m. tanár és neje, Martos Nóra tanárnő, Pirovszky Alajos igazgató, a központi kultúrbizottság elnöke, Tollé Dezsőné, a női pártszervezet elnöke, Udvarhelyi Béla, Néder István, Sille József igazgatók, Arady Béláné, Pálos Ferencné dr. és mások.

Párkányi Norbert leánygimnáziumi igazgató elnöki megnyitójában a középiskola problémáiról beszélt. Meggyőző erővel bizonyította, hogy csak egyetlen demokratikus életfelfogást ismerünk, amely a pedagógiai igényeket kielégíti, a keresztény életfelfogást, amely Istent atyának, az embereket az ő fiainak tekinti s így egymás között egyenrangú testvéreknek. Ez a legeszményibb életszemlélet homlokegyenest ellenkezik azzal az immanens felfogással, amely a demokráciát olyan határfogalomnak tartja, amelyen túl semmi sem következik.

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után Kutvölgyi István titkár tartott érdekes előadást külföldi tanulmányútján szerzett tapasztalatai alapján a finn, észt, lengyel és litván államok tanügyi állapotáról. Majd Sille József ügyvezető elnök számolt be a bizottság folyó ügyeiről. Pirovszky Alajos a Központ képviseletében fejezte ki elismerését a VI. kerületi Tanügyi Bizottság lelkes és értékes működéséért és a husvéti római tanulmányi kirándulás programját ismertette. Végül Szakál Antal dr. bizottsági tag, mint pártelnök, búzdította a tagokat összetartásra és a jövőben is eredményes működésre.

Alapítási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: **Budapest, VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)**
Telefon: 14 50-63.

Végét kell vetni a tanító-tulprodukciónak!

A tanügyi kinevezések a Keresztény Tanügyi Bizottságban

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A *Bednárz* Róbert prelátus vezetése alatt működő Keresztény Tanügyi Bizottság ülést tartott, amelyen megvitatták a pedagógusok aktuális kérdéseit és foglalkoztak *a tanító-túlprodukció hátrányaival*. Az elnöki megnyitó után a legközelebbi tanügyi kinevezéseket vitatták meg s elhatározták, hogy a bizottság a rangsor összeállítására vonatkozóan kérést terjeszt elő s egyben felhívja a főváros figyelmét arra is, hogy *a tanügyi tisztikar gyermekeit a kinevezéseknél támogassa*. Kimondották, hogy a tanító túlprodukció megszüntésére legalkalmasabb volna a tanítóképzőkben a numerus clausus bevezetése és a parallel osztályok megszüntetése. Az értekezlet során *Urbányi C.* József, *Remsey* Győző, *Masson* Izabella, *Pirovszky* Lajos, *Rácz* János, *Reischl-Rév* Sándor, *Novák* András, *Kárpáti* Ottó és *Szaucsek* István szólalt fel.

Foglalkoztak még a küszöbön álló *római tanulmányúttal*, amelyre eddig 195 magyar pedagógus jelentkezett s megbeszélték a magyar közoktatásügy tanulmányozására Budapestre készülő 500 osztrák pedagógus fogadtatásának kérdését is.

Rendszerbe foglalták a főváros történetével foglalkozó tudományos munkákat!

Megjegyzések Wildner Ödön uj könyvének margójára

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Különleges dicséret illeti meg Illyefalvi statisztikai hivatali igazgatót, aki a Statisztikai Közlemények című fővárosi kiadványsorozatban nem csupán statisztikai szempontból tudományos értékű és épen ezért kisebb közönséget érdeklő munkákat ad közre, hanem várostörténeti dolgozatokat is közrebocsát. Azt szokták mondani, hogy — szemben Bécs, Páris, vagy London speciális polgári öntudatával — a budapesti polgárból hiányzik az öntudatos büszkesége annak, hogy épen a magyar főváros és nem Miskolc vagy Pécs kötelékébe tartozik. Hogy ez így van, annak főoka, hogy a főváros lakosságának nagyobbik része nem törzsökös budapesti, nem itt született, hanem a vidéken és épen azért a szülőfaluja, vagy az a város, ahol nevelkedett, erősebb szálakkal füzi még most is magához, mint mai lakóhelye: Budapest. Illyefalvi céltudatos akciójának, hogy várostörténeti munkákat is közrebocsát, nagy jelentőségét mi abban látjuk, hogy a budapesti polgár öntudatát igyekszik felkelteni és nevelni, amikor a három-egy város történetéből mutat be kiválóbbnál kiválóbb írók tollából sokszor históriai forrásmunkaszámba beillő részleteket.

A legújabb várostörténeti munka, amely a Statisztikai Közlemények sorozatában látott néhány héttel ezelőtt napvilágot: Wildner Ödön dr. tollából származik. Wildner Ödön a régi tanácsnoki gárda kiváló képviselője, művelt, koncepciózus koponya, akinek ideje és tehetsége van, hogy a főváros történetében elmélyedjen. Pest és Buda közigazgatásának történetéből az 1848-49. szabadságharc alatt címen bocsátotta közre könyvét Wildner Ödön. Három korszak szerint foglalkozik az író a szabadságharc idejével. A márciusi vívmányok szerint való önálló nemzeti kormányzat és autonóm közigazgatás a munka bevezetése. A nemzeti létre ébredt főváros önkormányzatát félbeszakította az osztrák hadak első benyomulása. A benyomulás alatti időszak alatt történt események adják Wildner Ödön könyvének második részét; a harmadik rész pedig azt a szomorú állapotot ecseteli, amely a magyar országgyülés végleges távozása után a szabadságharc végeztével katonailag és polgárilag Budán és Pesten berendezkedett: az önkényuralom, az abszolutizmus kora.

A szabadságharc eseményeit és Pest-Buda közigazgatásának történetét, amely színes és megkapó rajza a szabadságharc egyik legérdekesebb periódusának és méltóan sorakozik a szabadságharc-irodalom klasszikus munkái közé, megelőzi Pest és Buda állapotrajza a szabadságharc idejéből. Wildner Ödön műve ezen részében a tudós statisztikus szorgalmával és komolyságával szedte össze a forrásmunkák alapján a laikus számára is értékes számokat és egyéb dokumentumokat.

Még egy megjegyzésünk van Wildner Ödön könyvének megjelenése kapcsán. Részben a statisztikai hivatal, részben a közművelődési ügyosztály kiadásában az utóbbi esztendőkben a nagyszerű várostörténeti és városmüvészeti munkák egész sorozata hagyta el a sajtót. Hogy csak a legkitünőbbek egyikére utaljunk, megemlítjük itt Pásztor Mihály könyvét, amely Buda visszafoglalásának kétszázötven éves jubileuma kapcsán ad színes és mozgalmas, de történettudományi szempontból is értékes képet az ozmán uralom alól felszabadított fővárosról. Ezeket a történeti munkákat, amelyek külön-külön szétesö egyedek, rendszerbe kell foglalni, sorozatban kiadni, természetesen pótolva azokat a részeket, amelyek a legújabb és legmodernebb feldolgozásokból még hiányoznak. Ez a sorozat várostörténeti szempontból is jelentőségteljes dokumentum lenne, de megmutatná a budapesti polgárnak azt is, hogy büszke lehet szükebb pátriájára: szépséges fővárosunkra!

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-74.

Versenytárgyalási hirdetmény

A XI. ker., Verpeléti-út, Horthy Miklós-körtér és Szent István-út közötti szakaszának

útrendezési munkálra és az ehez szükséges kőanyagok szállitására

— kormányhatósági jóváhagyástól függően — nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A munkát az alábbi három részben, a kőanyagszállitást pedig mindhárom munka szükségleteire együttesen fogom vállalatba adni.

I. A Horthy Miklós-körtér és Budafoki-út között levő szakasz kövezőmunkája bazalt ¾-es kocka, avagy alternative, bazalt sorkővel:

II. a Budafoki-út és Szent István-út között levő szakasz kövezőmunkája bazalt ¾-es kocka és sorkővel, alternative, bazalt sorkővel;

III. a Horthy Miklós-körtér és a Budafoki-út közötti gyalogút aszfaltozása.

IV. Kőszállitás:

500 darab 16/32/32 cm méretü trachit (andezit) metszett szegélykő,

600 fm 14—15/24—25 cm méretü, „HJ. I." jelü trachit (andezit) hasitott szegélykő,

1150 darab 18/27/13—14 cm méretü trachit (andezit) fejkötökő,

64 tonna 18/17—27/13 cm méretü, „S. 13." jelü trachit (andezit) sorkő,

11.400 darab bazalt ¾-es, „Sz. 14." jelü kötőszögkő,

240.000 darab bazalt ¾-es, „H. 14." jelü kockakő,

3160 tonna 18/17—27/13 cm méretü, „S. 13." jelü bazalt sorkő.

Az I. szakaszra: 1550 köbméter alapzati mész terméskő, 660 köbméter mész zuzottkő.

A II. szakaszra: 1200 köbméter alapzati mész terméskő, 520 köbméter mész zuzottkő.

Az I. szakaszt az alternativ kiirásnak megfelelően bazalt ¾-es kocka, vagy bazalt sorkő burkolattal, a II. szakaszt bazalt ¾-es kocka- és sorkővel, illetve bazalt sorkővel kívánom megépitetni.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi március 9-én délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Gázművei, utalással a „Fővárosi Közlöny" hivatalos hirdetések rovatának élén jelenleg közölt általános ajánlati feltételekre

1937. évi április hó 16-tól 1938. évi április hó 15-ig terjedő időben az óbudai gyár telepén végzendő különféle

rakodó munkálatokra

nyilvános versenytárgyalást hirdet.

A szabályszerüen kiállitott ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a Gázművek Anyagbeszerzési osztályánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20.)

1937. március hó 10-én délelőtt 10 óráig

kell személyesen, megbizott, vagy posta útján benyujtani.

Budapest Székesfőváros Gázművei.

Versenytárgyalási hirdetmény

A XI., ker. közforgalmi repülőtérhez vezető új út Balatoni-út és Kőérberki-út közötti szakaszának

útépitési munkálataira

— kormányhatósági jóváhagyástól függően — nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi március 12-én délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

A II. ker., Borbolya-utca (Bólyay-utca és Vérhalom-utca között)

útrendezési munkáira

és az ehez szükséges kőanyagok szállitására nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi március 16-án délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

A II. ker., Bogár-utca, Alsó Törökvész-út és Endrődy Sándor-utca között levő szakaszának

útrendezési munkáira

nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi március 16-án délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Törött fogsorát
megjavitom 2 óra alatt 3 P-ért, fogait szakszerüleg rendbe hozom, müfog P 3.—, koronás (fehér) P 8.—, arany P 18.—. Trautmann áll. vizsg. fogász. Nagymező u. 41. Telefon: 1-281-01.

Új kiírások

Gépész- és őrházak összes építési munkáira a Szentendrei sziget nyugati oldalán a II. budai vízmű III. csőkút-csoportjához. **Határidő: 1937. évi március hó 8-án délelőtt 11 óra.**

Vasalkatrészek szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. 31.5 kg-os Vignol felépítményének vasbeton magánaljaihoz. **Határidő: 1937. évi március hó 8-án délelőtt 9 óra.**

Vágány felbontási, elfuvarozási, aszfaltburkolat helyreállítási és ezzel kapcsolatos egyéb munkálatokra a Bálvány-utcában, Erzsébet- és Deák-téren, a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. március hó 8-án délelőtt 10 óra.**

20.000 kg. világostarka és 5000 kg. fehér géptörlőrongy szállítására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi március hó 8-án délelőtt 10 óra.**

Utrendezési munkákra és az ehhez szükséges kőanyagok szállítására a XI. kerület Verpeléti-út, Horthy Miklós körtér és Szent István-út közötti útszakaszhoz. **Határidő: 1937. évi március hó 9-én délelőtt 10 óra.**

1000 drb valódi őzbőr (3 háromnegyed — 4 egynegyed négyzet nagyságban, 10 db-ként 1.2 kg súlyban, egészséges minőségben, maximum 5—6 milliméteres serétlyukkal és bőrönként legfeljebb 1 golyóval okozta lyukkal) **szállítására** a Budapest Székesfővárosi Közlekedési rt. részére. **Határidő: 1937. évi március hó 9-én délelőtt 9 óra.**

Különféle rakodó munkálatokra (1937. április 15-től 1938. április 15-ig terjedő időben) a Budapest Székesfőváros Gázművei óbudai gyártelepe részére. **Határidő: 1937. évi március hó 10-én délelőtt 10 óra.**

Utépítési munkálatokra a XI. ker. közforgalmi repülőteréhez vezető új útnak Balatoni-út és Köberki-út közötti szakaszához. **Határidő: 1937. évi március hó 12-én délelőtt 10 óra.**

Utrendezési munkára és az ehhez szükséges kőanyagok szállítására a II. ker. Borbolya-utcában (Bólyay-u. és Vérhalom-u. között). **Határidő: 1937. évi március hó 16án délelőtt 10 óra.**

Utrendezési munkára a II. ker. Bogár-utca, Alsó Törökvész-út és Endrődy Sándor-utca közötti szakaszon. **Határidő: 1937. évi március hó 16-án délelőtt 10 óra.**

A székesfőváros mintegy 540.000 m makadám útterületének olajjal való portalanítási munkálataira. **Határidő: 1937. évi április hó 2-án délelőtt 10 óra.**

Mintegy 4200—4200 m. hosszban egymással párhuzamosan létesítendő vasbeton gravitációs csatornának és tartalékának építési munkálataira, a Szentendrei-sziget nyugati oldalán a II. budai vízmű III. csőkútcsoportjához. **Határidő: 1937. évi március hó 22-én délelőtt 10 óra.**

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedőlemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zoltvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-88.

VÁLLALKOZÁS

Vissza a kőhöz!

Irta: **Borlay Károly**
okl. mérnök, a Budapesti Kövező Ipartestület elnöke

A nagy német útépítési terv megvalósításának fontos állomásán — az ezredik kilométer modern autóút elkészülése alkalmából — a német útügyek birodalmi vezetője visszapillantást vetve a mult tapasztalataira és okulására, az alája rendelt útügyi hivatalnoknak és intézeteknek a jövőre vonatkozólag a következő utasítást adta:

„Az ezutáni útépítéseknél pedig lehetőleg minél fokozottabb mértékben vissza a kőhöz."

Nálunk az a helyzet, hogy sajnálattal kell megállapítani azt a tényt, hogy sokszor még az illetékesek is, nem ismerve a kérdést, indokolatlanul háttérbe szorítják a kipróbált és leggazdaságosabbnak bizonyult kőútakat. Már pedig a kőútak problémája nem helyi jelentőségű kérdés, mert nagy kultúrországok illetékes tényezői behatóan foglalkoznak a választandó burkolat minden egyes kérdésével, kiindulva a létesítési költségből, élettartamból és fenntartási költségből, mely tényezők együttes eredményeinek megállapítására lelkiismeretesen elkészített statisztikai adatokat produkálnak. Ilyen lelkiismeretes tanulmányok és adatgyűjtés eredményezi mindenütt annak a felismerését, hogy legjobb, legtartósabb és leggazdaságosabb burkolatnem: a kő.

Ami a székesfővárost illeti, elmondhatjuk, hogy a Kövező Ipartestületbe tömörült kövezőink évek hosszú során igazán elismerésre méltó munkát végeztek, mert Budapest kőburkolati útjainak állapota olyan kifogástalan, hogy arra úgy a munkálatokat vezető II. ügyosztály, mint a munkákat végző iparosaink egyaránt és méltán büszkék lehetnek. Ezekből a tiszteletreméltó multbeli munkákból jogok is származnak, s teljesen érthető a Kövező Ipartestületnek az a nemes küzdelme, mellyel azt akarja elérni, hogy a főváros útjait és utcáit kipróbált és bevált kisiparosai kipróbált és bevált kőburkolattal lássák el, mert hisz akciója kétségbevonhatatlanul párhuzamosan halad a közérdekkel. Közérdeknek kell ugyanis minősíteni az olyan burkolatnemnek alkalmazását, melynek előállításában 80—85 százalék a kézimunka, mert ezzel elérjük leghatékonyabban a közmunkák mögött rejlő szociális gondolatot, hogy minél több munkás számára biztosítsuk a megélhetést. Különösen közérdekű a kőburkolat gyakorlati alkalmazása főképen azért is, mert bár létesítése nagyobb befektetést igényel, ezt a többletet könnyen amortizálja tartósságával és elenyészően kevés fenntartási költsége révén.

Örömmel állapítjuk meg, hogy a főváros út- és csatornaépítési ügyosztályának vezetősége a legújabb útügyi tudomány elméleti és gyakorlati szakkérdései és problémái megoldásának teljes ismeretében ez évi programjában a kőburkolatoknak értéküknek és érdemeiknek megfelelő helyet juttatott.

Van-e jogi alapja a fővárosi utépítési különleges feltételnek?

A kövezőipartestület az illetékes kormánytényezők elvi határozatát kérte

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Budapesti Kövezőmesterek Ipartestületének elöljársága Schaffer Károly alelnök elnöklésével nagyfontosságú és az egész ipar anyagi érdekeit érintő kérdésben hozott határozatot.

A múlt év folyamán végzett útépítési munkák végelszámolásával kapcsolatosan több ipartestületi tagtól oly panaszok érkeztek be, hogy a főváros II. ügyosztálya a végszámlák felülbírálásánál egyoldalú bírálattal igazolja a vállalkozók járandóságait. Az ipartestület végre szükségesnek tartotta a kérdés alapos tanulmányozását s egy konkrét panasz kapcsán részletes tárgyalás után azt a határozatot hozta, hogy egy tagja által úgy a belügyi kormányhoz, mint az iparügyi minisztériumhoz benyujtott felszólamlását pártolólag javasolja, egyben kéri az illetékes minisztériumot, hogy a benyujtott felszólamlást a vonatkozó végszámlának bekérésével vizsgálja felül, bírálja el az útépítési ügyosztály megállapításait, különösen a tekintetben, hogy egységáras elszámolással megajánlott munkánál, joga van-e a fővárosnak bizonyos külön kikötések alkalmazásával új egységárat a vállalkozó beleegyezése nélkül, egy normális menetű útépítésre megszabott egységár tabella árai alapján egyoldalúan megállapítani.

Másik kérelme az ipartestületnek, hogy a felülvizsgálat terjen arra is ki, hogy vajjon az útépítési alosztály jogi felfogása egyezik-e a Közszállítási Szabályzat azon határozmányával, hogy a vállalkozók egyenlő jogú szerződő félnek tekintendők. Az előljáróság az elhangzott felszólalások szerint nagy reményekkel várja a kormányhatóság döntését s ettől várja, hogy az annyira divatos irreális útépítési pályázatoknak meggátlását a vonatkozó miniszteri rendelet nagymértékben elő fogja segíteni.

Az iparügyi minisztériumhoz címzett beadványt illetően kérdést intéztünk

az ipartestület vezetőségéhez

ahol az alábbi érdekes tájékoztatást kaptuk:

— A székesfőváros útépítési alosztályánál, mint ismeretes, általában kétféle jellegű útépítési munka fordul elő. Az egyik az u. n. kerületi javítási munkák csoportja, a másik az új utak építése. A javítási munkák kivitelére az ügyosztály az u. n. útépítő egységárjegyzéket használja a gyakorlatban. Ez az egységárjegyzék tulajdonképen a Közszállítási Szabályzat 23. paragrafusával ellenkezik, de az iparügyi minisztérium a főváros indokait elfogadva, ennek alkalmazását engedélyezte, de kimondottan csakis javítási munkákra.

— Erre a jegyzékre valóban szükség van, mert enélkül annyi felesleges adminisztráció merülne fel s főleg annyira elhúzódnának a munkák kiadásai, hogy az ipartestület, illetve tagjai ezt az egységárjegyzéket vállalják. Persze ez a jegyzék nem mondható ár szempontjából kifogástalannak, mert bár ipartestületünk kellő időben teszi meg évenként erre vonatkozó javaslatait, ezeket a javaslatokat nem minden vonatkozásban teszi magáévá az ügyosztály. Ez még nem lenne nagy baj, mert mód adatik a pályázónak felárat is kérni — mint ez már évek óta meg is történik — a fő baj azonban ott van, hogy a főváros útépítési osztálya igen leleményes ezen egységtáblázatnak új utak építésénél való alkalmazásában.

— Ezt határozottan tiltja a Közszállítási Szabályzat és hivatalos helyen tett érdeklődésünkre adott válasz ezt a felfogásunkat mindenben alátámasztja. Ez az önkényes ténykedése az ügyosztálynak a gyakorlatban minden vállalkozói kalkulációt felborít s oly károsodásokat idéz elő, melyek ellen védekezni tisztességes úton nem lehet. A merész vállalkozók úgy védekeznek ellene, hogy oly új út építkezéseknél, ahol anyag-szállítás is ki van írva, az anyagárakat önköltségi áron alul ajánlják, viszont a munkabéreket sokszor száz-százalékosan is felemelik, aminek aztán az a következménye, hogy aránytalanul nagy munkabérárakat kell fizetnie az ügyosztálynak még akkor is, ha alkalmazza az egységár táblázat, illetve a különleges feltétel azon pontját, mely szerint: „ha a vállalkozó oly munkákat teljesít, melyekre ajánlatában egységár nincs, úgy arányosítás szerint a táblázat árához viszonyítva állapíttatik meg az új egységár".

— A feltételnek a főváros szempontjából ez a hibája, mert ezek a körülmények magyarázzák a váratlan hiteltúllépéseket, melyek ellen a főváros csakis az erősebb jogán tud védekezni. Ez azonban nem lehet a fővárosnál egy jogi megoldás, valamint az sem, hogy normális ajánlatoknál is alkalmazza ezt a kikötést, mert akkor meg a reálisan kalkuláló vállalkozót érik jogellenes sérelmek.

— Azok a jelentések, melyek ezekre vonatkozólag az ipartestülethez érkeznek, azt mutatják, hogy bizony sajnos, az illetékesek nagyon önkényesen magyarázzák a feltételeket és tulajdonképeni előidézői az irreális versengésnek, mert a vállalkozónak nem áll más mód rendelkezésére, hogy magát az ügyosztály egyoldalu megállapítása ellen védje.

Nagyon csodálkozunk, hogy az ügyosztály közegei — hosszú gyakorlat után — nem jönnek rá ezen jelenségek okaira s főleg, hogy úgy érzik, hogy elvi felfogásuk százszázalékos jogi bázison nyugszik.

— Épen ezért kötelességünknek tartjuk, ezt a nehéz és úgy a közre, mint válalkozóra káros kérdést intézményesen úgy rendezni, hogy jelen beadványunkkal úgy az iparügyi, mint a belügyi kormány elvi határozatát kérjük ki.

XV. évfolyam 10. szám Budapest, 1937. március 13.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

A borsodi báró

A borsodi kisgyűlésen napirend előtt felállott az edelényi követ: báró Radvánszky Kálmán, a megye törvényhatósági bizottságának örökös tagja és azt az indítványt tette, hogy Fonó Katalin budapesti gimnazistalányt, aki élete kockáztatásával mentett ki a Dunából egy nyolcesztendős kis fiút, táviratilag üdvözölje a nemes vármegye. A borsodi báró, akiről a kisgyűlési tudósítások megemlítik, hogy tekintélyes, szakállas férfiú, szíve szerint cselekedett indítványa megtételénél, amelyet egyhangúlag el is fogadtak. Fonó Katalin azóta minden valószínűség szerint meg is kapta a táviratot, válaszolt is reá és ezzel a dolog a hovagiasság szabályai szerint tulajdonképen be is volna fejezve.

Az edelényi képviselő azonban, amikor indítványát megtette, nem csupán a hősleány életmentő hősiességéről beszélt. Olyanokkal hozakodott elő a nemes báró, hogy a felnőttek, akik ott bámulták a jelenetet, „megtestesítői voltak a lokálgőzben, jazzben, alkoholban destruált budapesti léleknek és szellemnek". A báró szerint „falun egészen bizonyosan nem fordulhatott volna elő, hogy egy gyermek fuldoklását tétlenül nézzék a felnőttek".

Tétlen bámészkodók mindenütt vannak báró úr, Budapesten is, vidéken is, de épen úgy akadnak életmentők a fővárosban, mint Borsod valamennyi falujában. Általában az a meggyőződésünk, hogy Budapesten mégis kevesebben fulladnak a vízbe, mint másutt, lévén itt motoros-őrség, ami viszont vidéken nincsen. Az ügynek ez a része azonban nem érdekes. Kétségtelen, hogy ha Radvánszky báró úr véletlenül jelen lett volna a kis fiú fuldoklásánál, lehajította volna magáról az arisztokrata gunyát, habozás nélkül beugrott volna a vízbe, megelőzve Fonó kisasszonyt az életmentésben.

Hogy azonban Fonó kisasszony lett az életmentő hős és nem például Kis János negyvenéves alkalmi munkás, az nem ad jogot az edelényi képviselőnek arra, hogy a budapesti lelket és szellemet leckéztesse. Nem tudjuk mekkora szakálla van a báró úrnak, de ennek a leckéztető tempónak sokkal nagyobb a szakálla, mint neki! Ez a tempó már régi, ebből a hánya-vetiségből már kinőttünk, méltóságos báró úr! A budapesti szellem, a budapesti lélek nem a lokálgőz és nem az alkohol szelleme, ez legfeljebb a fiatal arisztokraták számára van fenntartva, hanem a keresztény és nemzeti irányzat, amely Budapestről kiindulva hódította meg az országot. Báró úr, férfiasan és becsületesen kérjen bocsánatot Budapesttől, amely az Ön gúnyos és lekicsinylő megjegyzését nem érdemelte meg — és arra semmiképen rá nem szolgált!

Vámszedők

Irta: Szőke Gyula dr.

Vadabbnál-vadabb hírek egyik oldalon, a kormány hallgatásba burkolódzása a másik részen, a politikusok nyilvános beszédei ismét más oldalon, szélsőséges nyilatkozatok egyes lapokban, más újságok hallgatása, közben verekedések és sztrájkok mutatják a mai nemzeti és gazdasági élet nehézségeit, a kormányzat késedelmes munkáját és a felelőtlen elemek garázdálkodását. Hosszú évek óta állandóan hangoztatjuk a Keresztény Gazdasági és Szociális Néppárt, valamint annak fővárosi tagozata, a Keresztény Községi Párt programként vallja és annak megvalósulását sürgette, hogy a kormány változtasson azon a gazdasági politikán, amely csak a kiváltságosaknak adta meg a jó élet lehetőségét, a nép széles rétegeit pedig szenvedni hagyta.

A munkaszabadság, a munkalehetőség, a munkakötelesség és a munkabérek elegendő voltának a biztosítása szinte szólam már másfél évtized óta, de a véres sztrájk és tüntetés sem volt képes még annyira megmozdítani a hatalom képviselőit, hogy egyrészt biztosítsák már azt a munkaszabadságot és egy pár kótyagos ember ne akadályozhassa meg ezreknek a megélhetését, de másrészt a munkaadó tudjon már egyszer lemondani az ő túlzott jövedelméről a munkásai és az ország javára. Valami hihetetlen átok űlheti meg azokat, akik a hatalom rúdjához kerülnek, hogy nem látnak tovább, mint ameddig a tőke urainak az akarata kívánja és engedi és nem tudnak cselekedni, még ha a legjobb gondolatok adódnak, vagy jutnak eléjük. Igaz, hogy Rómát is megmentette egyszer Fabius Cunctator, de másodszor már nem a késedelmeskedés, hanem a gyors és erélyes cselekedet tette lehetővé, hogy a szétesésnek induló Italiát Mussolini naggyá tehesse.

Lehet, hogy az élet önmagától kidolgozza a jövőt, és a idő megoldja a kérdéseket. De birja-e a nép erővel és türelemmel, munkával és kenyérrel kivárni a megoldásnak ezt a módját? Kérdés, amelyre a legutóbbi napok erélyesen adják meg a parancsoló feleletet.

A jobboldali szélsőségekről, a nyilas és egyéb jelzővel ellátott keresztesek ellen szólnak, guruló márkákról, külföldről megfizetett heccekről, német cserediákokról beszélnek és valóban látjuk azt a zavaros gondolkodást, amelyet ezeknek a különböző jelszavakkal dolgozó és gyűléseket tartó szélsőséges elemeknek az előadása okoz.

Megírják a lapok azt is, hogy Pécsett tovább tart a sztrájk, ezt a szociáldemokrata szakszervezetek igyekeznek fennartani és minél nagyobb méretekre kiterjeszteni; a sztrájkolóknak ismeretlen kezek hordják össze az ellátást, csakhogy őket kitartásra búzdítsák. Máshol is megmozdul a szakszervezeti tömeg, néhol csak munkaabbanhagyással, máshol izgató gyűlésekkel, ismét máshol — így Miskolcon — a jobbszélső elemek üléseinek megzavarásával, mindenütt a hatalom és annak képviselői ellen tűrhetetlen hangon beszélve, a népet izgatva, mindent ígérve és a balszélső irányba vezetve mindazokat, akiket az élet korbácsa nagyon sújtott és az ellen védelmet nem találhatnak.

Ezek a szélsőséges irányok — amelyhez mindig akad vezetőül egy pár kótyagos, vagy értelmetlen, vagy rosszindulatú, esetleg rosszlelkű ember, akadhat önmagát megváltónak képzelő, vagy politikai érvényesülést esetleg a hatalomrajutást íly módon megszerezni akaró politikus — mindig kárára vannak a köznek, rombolják a tekintélyt, megzavarják a rendet, sárba tapossák az erkölcsöket és végeredményben az állam rendjének a felforgatásához vezetnek. Miért kell ezt tűrni és megengedni? Erre a legbölcsebb tudósok sem tudtak eddig válaszolni! Az élet azonban már válaszolt rá, amikor közel két évtizede súlyosan megbüntetett azért az erélytelenségért, késedelemért, tehetetlenségért és az alkotmányosság kötelékébe burkolt kapkodásért és gyávaságért, hogy eltűrtük, hogy a felforgató elemek az ország kormányzatát magukhoz ragadják és az úgyis mélyen sujtott országot az élő és parancsoló jog helyett a tudatlanság, akarnokság és lelkiismeretlenség fegyvereivel szétdaraboltatni engedték és a bolsevizmus karjaiba vetették.

Akkor is így kezdődött! Vadabbnál vadabb rémhírek ijesztgették az embereket, kótyagos és rosszlelkű embereknek vallástalan, erkölcstelen és hazafiatlan vezetése alatt az éhség és munkátlanság gyötrelmeinek felhasználásával és ismeretlen helyről jött pénzekkel sikerült megbontani a szenvedő nemzet egységét és a megkezdődött béketárgyalás és fegyverszünet helyett kényre-kedvre megadván hazánkat, soha nem látott szenvedés útjára tereltek bennünket.

Most, amikor az Uristen segítségével már ismét kezdenek látni azok közül sokan, akik velünk szemben az igazságtalanságot elkövették kint és már a külföld is kezdi hangsúlyozni a bennünket ért jogtalanságokat és követeli azok jóvátételét, amikor bent az emberek ismét az erkölcsi magaslatok felé haladva testvéri egyetértésben kívánnak hazánk jövőjéért dolgozni és a Mammon imádói helyett a munka tisztelői igyekeznek az emberi megélhetés alapjául az alamizsnaosztogatás helyébe a kiérdemelt munkadíjat juttatni — jönnek ismét a felelőtlen elemek, gurulnak a márkák és rubelek, beszélnek szélsőjobb és szélsőbal kilengésekről, szónokolnak a hit és az erkölcs ellen és látjuk, hogy az emberek ezrei ismét kezdenek megzavarodni, mert a hatalom ereje helyett a késedelmeskedést, a munka értékének emelkedése helyett a rejtett koldulást, az alkotmányosság helyett a parancsuralmat, az állandóság helyett az időlegességet szervezik, amelynek következménye a nyugalom és bizalom helyett a nyugtalanság és bizalmatlanság.

A nemzeti gondolatot, mint Szent István Magyarországának vezérlő gondolatát nemcsak hirdetjük, hanem az életben gyakoroljuk is. De egyenlő helyet foglal el mellette az a szentistváni vallásos érzelem, amely a kereszténységet a nemzeti gondolat éltetőjéül, a törvény megtartójául, a szabadság védelmezőjéül rendelte az ország javára. Ezeréves történelmünk minden lapja igazolja, hogy a legnehezebb viszonyok között is a keresztény magyar királyság volt az, amely fenn tudott bennünket tartani minden faji, felekezeti, gazdasági vagy hatalmi érdek támadásával szemben. A legnagyobb szenvedések óráiban állottak mellénk a római pápák mint a keresztény gondolat Istentől küldött hordozói erkölcsi és anyagi támogatással; ezzel az erővel szabadult meg a magyar királyság a hitünket és hazánkat pusztító pogányságtól, ezzel emelkedett újra szinte nem remélt magaslatra és lett a keresztény nemzeti alkotmányos királyság példaképe.

Pusztán érzelemből, csak iránt unk való szeretetből, érdek nélkül nem lesz egy külállam sem, amely mellénk álljon. Ha mi azt várjuk, hogy bármelyik állam önérdeke feláldozásával is sietni fog a mi szenvedéseinket megrövidíteni, ez nem a gyógyuláshoz vezet, hanem a halált hozza. Az embertől elvenni az Istenbe vetett hitét, a jó erkölcsöt, az életlehetőséget, a munkaerőt és munkakedvet, a szabadságot és emberi méltóságot, ha ugyanakkor kanaáni időket ígérnek is neki, sohasem a feltámadás útjára vezetik, hanem a szolgaságba,

amely a nemzetnek és az országnak a temetőjébe visz.

Ezért sürgetjük a közérdekű munkakötelesség intézményes megszervezését, a munkanélküliség megszüntetését, az élet erkölcsi és anyagi feltételeinek biztosítását a hatalomnak erélyes, bátor, kitartó, igazságos, törvénytisztelő és alkotmányos gyakorlásával. Ez hozza vissza a szent korona fényét a régi szép Regnum Marianumot.

Németh Miklós
könyvkötő és díszműves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerű és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerű izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

özv. **UJÁGH ÁRPÁD**né
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Köztisztviselőknek
személyi, vidéki ingatlanokra II. és III. helyi kölcsönt folyósittat igen gyorsan és előnyös feltételek mellett
ZOLTÁN bankirodája
Bpest, VI., Dessewffy-u. 41.
Telefon: 12-15-04

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: I-563-99.

A tanügyi kinevezések a Keresztény Tanügyi Bizottságban

Bednárz Róbert: Az utánpótlásnál elsősorban a főváros szolgálatában álló pedagógus családok gyermekeit kell figyelembe venni!

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Tanügyi Bizottság központi tanácsa hétfőn tartotta meg szokásos havi ülését *Bednárz* Róbert prelátus elnöklete alatt. Az üdvözlés után megilletődéssel emlékeztek meg *Maday* Gyuláról, az országos középiskolai tanáregyesület elnökéről, aki mindig odaadó szeretettel képviselte a parlamentben is a tanügyi tisztikar érdekeit, valamint a Bizottság többi elhunyt lelkes tagjairól: *Lathwesen* Henrikről, *Sehmüller* Lajosról, *özv. Szitár* Istvánnéról, *Révész* Tibornéról, *Csath* Istvánnéról, és *Kónya* Istvánnéról. Emlékük et jegyzőkönyvben is megörökítették.

Ezután *Párkányi* Norbert, az országos középiskolai tanáregyesület alelnöke mondott keresetlen szavakkal köszönetet az együttérzésért és a tanusított részvétért, majd a Bizottság hódolt *Pázmány* Péter, a nagy magyar nevelő és tudós emlékének, halálának 300 éves évfordulója alkalmából.

A folyó ügyek letárgyalása után *Di Sandri* Károly főpénztáros tette meg pontos jelentését a Magyar Estről, majd *Urbányi* C. József felügyelő-igazgató beszélt a tanítóképző intézetek túlprodukciója ellen. Kívánatosnak tartja, hogy a Bizottság *memorandum formájában* hívja fel a túlprodukció káros hatására a kultuszminiszter figyelmét, mert a sivár elhelyezkedési lehetőség csak növeli az elkeseredést azokban, akik diplomájukkal kezükben nem tudnak álláshoz jutni. A kérdést megoldhatónak véli, ha új tanítóképző intézetek nyitását nem engedélyezik, a párhuzamos osztályokat megszüntetik, a tanulók létszámát 25—30-ban maximálják s nem engedik meg, hogy egyes osztályokban, mint ma, 40—50 legyen a tanulólétszám. A felvételnél pedig a tanítók és tanárok gyermekeinek biztosítsanak elsőséget.

Sármándi Sándor dr. elsősorban *a tanítónőképzők túlzsúfoltságáról* szólva említi meg azt a törekvést, hogy a tanítónői pályáról más, hasonló iskolatipusok, mint pl. gazdasági, védőnői, háztartási stb. igyekeznek levezetni a túlzsúfoltságot. *Schaller* Sándorné dr.-né felszólalása után *Pirovszky* Lajos a tanítóképző intézeteknél tanító pedagógusok szociális viszonyainak figyelembevételét kéri osztálycsökkentés esetére. Szerinte inkább az a baj, hogy olyanok is erre a pályára tódulnak, akiknek erre semmi szükségük nincs.

Bednárz Róbert elnök összegezve az elmondottakat, nagy helyeslés mellett jelentette be, hogy a Tanügyi Bizottság is elsősorban a főváros szolgálatában állók érdekeit tekinti. Nem közömbös az ország szempontjából sem, hogy kipróbált, minden tekintetben megfelelő családok gyermekei vegyék át nemes hagyományként elődeik lelkes és becsületes munkáját és folytassák azt. Épen ezért nem lehet elhatároló, hogy milyen társadalmi rétegből emelkednek ki, akik erre a pályára lépnek, mert épen azok lehetnek holnap a legnagyobb szükségben, akik ma talán a legkedvezőbb körülmények között élnek. Nagyobb megnyugvást ad, ha ilyen kipróbált alkalmazottak gyermekei választják élethivatásuknak a tanítói pályát s kerülnek fővárosi szolgálatba. Azért alakult a tanügyi bizottság is, hogy a pedagógusok segítségére legyen, s ezért a fenti törekvést minden erejével támogatni is fogja.

Örömmel vette tudomásul a központi tanács, hogy 157 tanügyi állásra hirdet a polgármester pályázatot, majd *Urbányi* C. József mondott köszönetet *Bednárz* Róbertnek, hogy hathatós közbenjárására az ismétlő iskoláknál szolgálatot teljesítők helyzetén javított s szorgalmazta, hogy hosszú szolgálati évekkel rendelkezők is végre fokozatosan kinevezésekhez jussanak. Kérte, hogy a kereskedőtanonc iskolai tanárok előmeneteli helyzetén is javítson, mert itt is 10—12 éves szolgálattal rendelkezők várják, hogy biztos révbe jussanak.

Bednárz Róbert nagy örömmel jelentette be, hogy a kinevezéseknél a Bizottság ismét az igazságosság alapjára helyezkedik és a jogos és méltányos kéréseket teljes erejével fogja támogatni.

A római út letárgyalása, *Palócz* András dr., *Kárpáti* Ottó és *Novák* András felszólalása után a szép ülés véget ért.

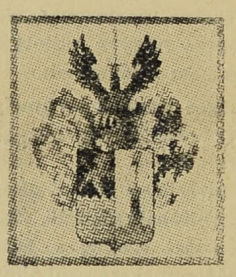

NEMESSÉG kikutatását, nemesi névváltoztatást, CIMEREK, ősfák megfestetését vállalja
HERALDIKA
Budapest, IV., Gróf Károlyi-u. 14.
Telefon: 1-827-04 1-811-99.

VÁROSHÁZI NOTESZ

TALÁN A KORÁN ZSENDÜLŐ tavasz, az oka, talán valami egyéb, ez idén hamarabb kezdődik a városháza husvéti vakációja, mint más években szokott kezdődni. Alig vannak bizottsági ülések, közgyűlés az ünnepek előtt egyáltalában nem is lesz, a közigazgatás nemszünő gépezete az egyetlen, melynek működése azt mutatja, hogy várospolitika is van a világon.

Nem csak a városházán, de várospolitikai viszonylatban is általában csend van. A pártok ugyan hetenként vagy kéthetenként egyszer megtartják a maguk szokásos értekezleteit, de ezek a megbeszélések sem keltenek nagyobb emóciót. Még azok a hullámok sem, amelyek a várospolitika mezejéről átcsapva a most lezárult héten a képviselőház folyósóin kavarogtak. Ezek a hullámok a képviselőház husvéti szünetének megkezdésével természetesen elültek és most már csak a napilapok hasábjain kavarognak tovább — valljuk be: erősen lecsökkent érdeklődés mellett...

*

KÜLÖNLEGES DICSÉRET ILLETI Gaár Vilmost és Harrer Ferencet, akik a felsőház közjogi bizottságában éles elokvenciával, mélységes meggyőződéssel és pazar tárgyismerettel védték meg a városrendezési törvényjavaslat tárgyalása kapcsán a székesfőváros különleges érdekeit. Az ő érdekes és értékes felszólalásukkal erősen kimélyült a városházi front a javaslat ellen, melynek képviselőházi tárgyalása alkalmával Petrovácz Gyula és Müller Antal voltak azok, akik felszólalásaikkal jeleskedtek. A miniszternek most már látnia kell, hogy ebben a formában a főváros többségi pártjainak legélesebb ellenzésével találkozik törvényjavaslata, amely egyrészről mélyen belenyúl a magántulajdonba, másrészről egyáltalában nem veszi figyelembe a főváros speciális fejlődését.

A felsőházi plénumban Szőke Gyula dr. lesz a kereszténypárt vezérszónoka a városrendezési vitában. Szőke kiváló debatter, aki a fővárosi önkormányzat szemszögéből nézve fogja izeire boncolni a sikerültnek éppen nem mondható törvényjavaslatot.

*

SEBŐ BÉLA FŐSZÁMVEVŐ közeli nyugalomba vonulásáról vannak elterjedve hirek a városházán. Megállapítjuk, hogy ezek a hirek legalábbis koraiak. Sebő szolgálati ideje csak júliusban jár le és igy az elmult esztendei zárószámadást a törvényes határidőig: április közepéig még minden körülmények között ő hozza tető alá. Illetékes helyeken azonban szó van arról, hogy Őméltóságát, akinek vállain nyugszik nem csak az egész számvevőségi apparátus, hanem a zárszámadások összeállításának különleges szakértelmet igénylő gondja is, érdemeire való tekintettel visszatartják állásában.

*

SZEMETHY KÁROLY DR. TISZTI főügyész szerencsés kimenetelű operációja után még mindig a Pajor szanatórium lakója. Szemethy azonban titkársága és telefónja révén a betegszobából is változatlan eréllyel és készséggel látja el nagyfontosságú hivatalát. Arról, hogy a tiszti főügyész elhagyhassa a szanatóriumot, csak a husvéti ünnepek után lehet szó.

*

DOROGI FARKAS ÁKOS DR. tanácsnok, amikor még a polgármesteri hivatal vezetője volt, értékes és nagyszerű tudományos munkásságot fejtett ki. Egyre-másra jelentek meg szak-dolgozatai, könyvei, amelyek — főleg a telepítésekről irottak — valóban nagy és általános feltünést keltettek. Mióta azonban az elnöki ügyosztály élén áll Farkas őméltósága, szereplése a nyilvánosság előtt majdnem a nullára csökkent.

A magyarázat kézenfekvő: a polgármesteri elnöki ügyosztály vezetőjének annyi dolga, hogy nincs privát élete, még abban az értelemben sem, hogy itt-ott felolvasásokat tartson, vagy tudományos dolgozatokat bocsásson közre. Ezért kétszeresen figyelemreméltó az a felolvasás, amelyet Farkas tanácsnok a Hollós Mátyás Társaság hétfői irodalmi estjén tartott Budapest tisztviselői hajdan és most címmel. A pompásan felépitett, történelmi érzékre való tanulmány nagy tetszést és mély hatást váltott ki az illusztris irodalmi társaságban. Az előadás szövege — különleges értékű tanulmány — füzetalakban is megjelent, a Budai Napló kiadásában, mint a Hollós Mátyás Társaság könyvtárának első könyve.

*

LIBER ENDRE ÖRÖKÉNEK betöltéséről tanácskozott hétfőn a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének igazgató tanácsa és választmánya. A Fansz tisztviselő osztályának nemkülönben a szövetség nagytanácsának élén állt a népszerű alpolgármester, aki egészen elhunytáig szive minden dobbanásával tisztviselő társaiért dolgozott.

Liber Endrének méltó utóda lesz a Fansz élén Bódy Lászlóban, akit egyhangúlag jelöltek a valóban nagy megtiszteltetést jelentő vezéri tisztségre. Bódy tanácsnok kollegialitása, baráti érzülete, jó szive közismert kartársai körében, felettesei pedig az egyenes, őszinte, korrekt férfiút tisztelik benne. Megválasztása, — amely kétségkivül egyhangúan fog megtörténni, — nagy-nagy nyeresége a tisztviselők szövetségének.

Uj tiszteletbeli tagokat is választ az elnökválasztó rendes közgyűlésen: áp-

Teljesedik Szendy álma: felépül a tabáni gyógyszálló

Az épitkezéshez szükséges ötmillió pengő a Kereskedelmi Bank kölcsöne révén biztositva van

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Amikor *Szendy* Károly három esztendővel ezelőtt elfoglalta a polgármesteri széket, két óriási probléma megoldását tűzte maga elé: a tisztviselők státusrendezését és a tabáni gyógyszálló felépítését. A lefolyt három esztendő alatt mindkét probléma megoldást nyert. A státusrendezés a szanálási rendeletekben van lefektetve, most pedig tető alá került a tabáni gyógyszálló megépítésének terve is. A finanszírozás oly módon történne, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank öt millió pengő kölcsönt bocsátana az építkezés céljaira a főváros rendelkezésére, tizenöt évi lejárat és öt százalékos kamat mellett. A kölcsön felvételére vonatkozó tárgyalásokról és a gyógyszálló megépítéséről

Szendy Károly

polgármester a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Egyelőre még embrionális stádiumban van az egész ügy, és még az sincs eldöntve, közös részvénytársaságot alakítunk-e a szálló építésére és üzemben tartására a kölcsönt nyujtó bankkal, vagy pedig a kölcsön felhasználásával a főváros épít-e és azután saját üzemben tartja-e vagy pedig bérbe adja-e a felépült szállót. Kétségtelen, hogy vannak bizonyos szempontok, amelyek arra utalnak, hogy a szállodai üzem fenntartása *nem községi feladat.* A főváros mindenesetre jelentékeny áldozatot hoz, amikor az idegenforgalom fejlesztése érdekében élére áll a szállodaépítési tevékenységnek, bizonyos azonban, hogy a magántőke kezdeményező szerepét és üzleti rugalmasságát az idegenforgalom legnagyobb problémáinak megoldásából kikapcsolni nem lehet.

— A kölcsön-terv aktuálissá válásával kapcsolatban még *számos kérdés vár eldöntésre.* Ezek közül a legfontosabb az, hogy hol épüljön fel az új szálloda. A magam részéről legjobb megoldásnak tartanám a Szent Imre fürdő vonalában, a hegyoldalban felépíteni az új szállodát, ez azonban az én magánvéleményem, számos városrendezési, városszépítési és gazdasági kérdés közrejátszik végeredményben e tekintetben, hogy az új szálloda alapkövét hol helyezzük el. A megfelelő hatóságok és megfelelő bizottságok majd megejtik a szükséges helyszini szemléket: ezek alapján rövidesen meg tudjuk határozni majd az építkezésre legalkalmasabb helyet.

— A másik nagy probléma: *a Döbrentei* teret illetőleg a Duna vonalat a hegyoldaltól még mindig elválasztó *házak ügye.* A Fővárosi Közmunkák Tanácsának palotája, amint a Tanács új székháza a Madách-út torkolatában megépül, lebontásra fog kerülni. Szintúgy megszerezte a főváros, a templom másik oldalán lévő bérházat, amely a görögkeleti egyház tulajdona volt. Még két bérház áll az utban, ezeket magánuton való megszerzéséről, sajnos, egyelőre nem lehet szó, mert amennyire hajlandó a főváros minden jogos igényt kielégíteni, annyira nem áll módunkban ezekért a házakért túlmagas árakat fizetni. Remélem azonban, hogy ez a probléma is megoldódik: vannak is folyamatban bizonyos tárgyalások és akkor a Gellérthegy tetejéről egyetlen óriási szabad térség fog a lebontott Tabán helyén lehúzódni a Dunához. Középen a gyógyszállóval, modern, impozáns, hatalmas épülettel! Ez az én legszebb álmom — fejezte be az érdekes beszélgetést *Szendy* polgármester.

ÓRÁT
BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 49
E szelvény 10% engedményre jogosit

rilis hetedikén a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége, Szendy Károly, Lamotte Károly dr., Schuler Dezső dr., Szente Miklós, Végh János dr. és Gárdonyi Albert dr. lesznek a Fansz új tiszteletbeli tagjai.

*

AZ UJSÁGIRÓK március 15-i szabadságlakomáján, hétfőn délben egy órakor az ünnepi beszédet Szendy Károly polgármester tartja.

*

A LIPÓTVÁROSI UJ PARK EGYIK modern palotájában lakik Vadon Géza dr. főjegyző, az V. kerületi előljáró helyettese, aki jogi diplomája mellé megszerezte a hegedűkészítők mesteri oklevelét is. A csákai református pap fiát még békében beszélte rá Zilahi Kiss Jenő tanácsnok felesége, hogy próbáljon hegedűt faragni. Vadon Géza dr. akkor Zilahi Kiss Jenő tanügyi tanácsnoknak másodhelyettese volt, a tanácsnoknak tetszett az a gondolat, hogy magyar hegedűkészítő iskolát kellene csinálni és az ő biztatására szervezték meg a Verpeléti-úton az első (és utolsó) ilyen magyar tanintézetet.

Ennek az érdekes iskolának volt tanára Várady Gyula, akit a kultuszkormány ösztöndijjal küldött ki annak idején külföldre, hogy tanulmányozza ezt a ritka iparművészetet. Várady bejárta a hegedű hazáját, a bajor Mittenwaldot, volt Schönbachban, Mirecaurtban s ennek a hangszernek legnagyobb szülőtelepén, Markneukirchenben is. Természetesen felölelte az olaszok művészetét is és mindent összeszedett Cremonában, ami Antonio Stradivariusra vonatkozott.

Az óriási kép- és szakanyagot majdnem eltemette a por a minisztériumban, mikor a lelkes Várady Gyula megismerte Vadon Géza tehetségét. A nagy tanulmány egész anyagát átadta neki, mint hivatott művésznek, hogy támasszák fel a nem kevésbé híres magyar hegedűkészítés művészetét. A háború szórta szét a kiváló iskolát s felgyülemlett gazdag faanyagból, a drága jávorfa- és fenyőfagyüjteményből elég könnyelműen sakkfigurákat és dobozokat faragtak. A hegedűkészítő iskola meghalt s ma szétszóródva 20—25 hivatott mester foglalkozik csak ezzel, meglehetősen mostoha viszonyok mellett, elfeledve és minden támogatás nélkül.

Vadon Géza költője és mestere ennek a különös, szép faiparnak. Harminchét hegedűt és csellót csinált eddig, mind ott függnek a szekrényekben, mert mint köztisztviselő, nem válthatja ki az engedélyt és nem adhatja el őket. Majd, ha nyugdíjba megy. Csak kikölcsönöz egy-egy remekbekészült példányt s ha ez megszólal a rádión át, csak az avatott zenészfülek figyelnek fel a ritka hangú, csodálatos hangszer-alkotásra . . .

Salamon Géza tanácsnok az idén is folytatja a kórházak regenerálását

Nagyszabásu átalakitások a Rókusban, uj bőrgyógyászati osztály a Szent-Jánosban, modernizálás a Szent Lászlóban

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Mióta *Salamon* Géza dr. tanácsnok, aki a főváros legkitünőbb gazdasági szakemberei közé tartozik, áll a közegészségügyi ügyosztály élén, sokkal gazdaságosabban sikerül beosztani a főváros közkórházi költségvetési előirányzatát, mint az azelőtti, gazdaságilag mindenesetre nyugtalanabb esztendőkben. A közkórházi költségvetés előirányzata és a várható megtakarítások révén *Salamon* tanácsnok a legutóbbi néhány esztendő alatt a szó szoros értelmében regenerálta Budapest összes közkórházait. Természetes, hogy nem ötletszerűen megy a munka, hanem előre meghatározott program szerint. A folyó esztendőben végrehajtásra kerülő elgondolásokról

Salamon Géza dr.

tanácsnok a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A főváros a folyó esztendőben is folytatja tervszerű és a kórházak korszerű átépítését és felszerelését célzó programját, amely 1931-ben vette kezdetét.

— Az idei esztendő legnagyobb átalakításai közé tartozik *a Rókus kórház nagyobbszabású átalakításának és kibővítésének megkezdése.*

— A két klinikai osztálynak kiköltözése tette lehetővé,hogy az egyes osztályoknak szétszórtan elhelyezett kórtermeit összevonjuk, központosítsuk. Teljesen át fogjuk építeni *az orr-, fül- és gégeosztályt* s jelentősen meg fogjuk nagyobbítani *a szülészeti osztályt.* Ez a szülészeti osztály, — amely jelenleg a kórház Gyulai Pál-utcai részének II. emeletén van elhelyezve — még egy teljesen új épületrészt fog kapni, amelyet emeletráépítés útján nyerünk. Az emeletráépítés 47.000 pengőt igényel, míg az átalakítások 67.000 pengőbe kerülnek.

— A Szent Rókus kórház fiókjainál is szükség van átalakításokra, így: a Kun- és Alföldi-utcai kórháznál, a Madarász-utcai és Gyöngyösi-úti kórháznál és a Rádiumintézetnél is. Ezek a munkák kb. 25.000 pengőt igényelnek.

— A Szent István kórházban ebben az évben fejezzük be az A) sebészeti pavillon átépítését, erre a célra 50.000 pengőt irányoztunk elő. Állandóan nagy gondot fordítunk a kórtermek tisztántartására és féregtelenítésére. Ennek megkönnyítése érdekében a kórház területén egy kis *ciánozó helyiséget létesítünk,* amely lehetővé teszi ,hogy a betegek ágyneműi állandóan ciánozhatók legyenek. *Az István kórház rendbehozatalára* ebben az esztendőben 83.000 pengőt fogunk költeni.

— A Horthy Miklós kórház röntgenosztályát is kibővítjük, mert annak forgalma állandóan növekedik. A helyiségbővítéssel kapcsolatban *még egy új röntgengépet is kap a kórház.* Itt kisebb tatarozásokra pedig összesen 22.000 pengőt fordítunk.

— *A Szent László kórházban* ismét eltüntettünk egy régi fabarakot s ennek pótlására végleges kőpavillont építünk. A kórház konyháját, amely jelenleg széntüzelésre van berendezve, a konyha fokozottabb tisztántarthatása érdekében gáztüzelésre alakítjuk át, ami a konyhaüzem menetét gyorsabbá teszi és a személyzet terhein is könnyít. Ebben a kórházunkban mindezek a munkálatok 120.000 pengőbe fognak kerülni.

— *A Szent János kórház* régi *nőgyógyászati* pavillonjába költöztetjük át az orthopaediai osztályt. Az orthopaediai osztály mostani épületében pedig egy új bőrgyógyászati osztályt nyit meg a főváros. Ugyancsak a Szent János kórházban rendezzük be a II-ik fogászati rendelőnket, miután a Szent Rókus kórház fogászati rendelője a közkórházak ezirányú szükségletét egymaga ellátni már nem tudja. A Szent János kórház és a Margit kórház tatarozására ebben az esztendőben 120.000 pengőt irányoztunk elő.

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII József körut 50.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11
Telefon 1-481-32.

Miért vagyunk ellenzékiek?

Müller Antal hatalmas beszéde a Józsefvárosban

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Vasárnap délelőtt tartotta, régen látott hatalmas tömegü érdeklődés mellett, az Egyesült Keresztény Párt képviselője Müller Antal, beszámolóját a Beniczky-utcai Otthon mozgóban. Felvonult erre a beszámolóra a Józsefváros választópolgársága, hogy hüségét fejezze ki képviselője mellett. A mintegy kétezer fönyi tömeg viharos lelkesedése többször szakította meg a szónokok szavait.

Baján Ferenc dr. kerületi pártelnök, törvényhatósági bizottsági tag, nyitotta meg a nagy érdeklődéssel várt gyülést. Előzőleg a Józsefvárosi Fiatal Választók Szervezetének „Ujerő" Dalköre a Hiszekegyet énekelte.

Hatalmas taps és éljenzés közben állt fel

Müller Antal

szólásra.

Első szavam. — kezdte beszédét Müller Antal, — a megemlékezésé, arról az emberről, aki eltávozott közülünk, de aki ma lélekben itt áll mellettünk, Wolff Károly vetette meg a keresztény politikának az alapját és amikor dolgozunk a boldogabb magyar jövendőért: az ő szellemében munkálkodunk' Mi megyünk előre tovább, tántoríthatatlan meggyőződéssel azon az úton, amelyet számunkra megjelölt.

— Büszke vagyok arra, hogy nemcsak régi közéleti munkámban, de az utóbbi hat esztendő képviselői müködésem alatt egy jottányit sem tértem el attól a céltól, amit már évtizedek előtt magam elé állitottam. Minden meghozandó, tárgyalás alatt lévő törvényt abból a szempontból vizsgáltam, vajjon mennyiben szolgálja az azt az eszmét, amelynek követésébe a köz bizalma beállitott. Minden törvénynek abból a szempontból kell kiindulnia. hogy azok a kisembereknek az érdekét előbbrevigyék.

— Felvetődhet a kérdés, hogy miért vagyunk mi ellenzékiek? Amikor ma már a többi polgári pártok is hangoztatják, hogy a keresztény és nemzeti világnézet alapján állanak?

— Ma a parlamentben a többség és a keresztény kisgazda párt is szükségét érzi annak, hogy munkálkodását a keresztény világnézet jegyében folytassa. Ez bennünket örömmel tölt el, mert azt látjuk, hogy munkánknak megvan az eredménye. És, ha mégis ellenzékiek vagyunk, annak az az oka, hogy nem mennek még ma sem úgy az ügyek, mint ahogy azt mi akarjuk. A gazdasági életben még mindig nem a kicsinyek érdekének a szemszögéből viszik a dolgokat.

— Az orthodox pénzügyi politikával még mindig nem szakitottak. A teherviselő képesség, vagyis a közterheknek szétosztása nincsen igazságos alapon.

— Mi nem vagyunk mindenáron ellenzékiek! Azt a törvényt, mely a tömeg érdekét van hivatva szolgálni, megszavazzuk. például az ipari novellát, a közmunkák megindítását.

— A kartelek ellen vagyunk. mert erre kényszerit a gyakorlati élet. A jövedelemeloszlás ma is nagyon egyoldalu. A tőke mindent magának tart. Elismerjük a tőkének jogait, de azt mondjuk, éppen olyan joga van, — ha nem nagyobb, — a munkásnak, hogy az általa termelt javakból kellő ellenszolgáltatást kapjon. A napszám átlaga még mindig egy pengőn alul van.

— Türhetetlen az az állapot. hogy a textil és a többi gyárak 15—20 filléres órabérek mellett dolgoztatják a nőket. A magántisztviselők 35 pengős havi fizetéséből megélni lehetetlenség. Természetes, hogy ezt a gazdasági politikát mi nem helyeselhetjük. Ennek a gazdasági politikának mindaddig ellentmondunk, amig a mi programunk elgondolásait meg nem tudjuk valósitani. Mi azért követeljük a közmunkák megindítását és minél szélesebb körben való kiterjesztését, hogy a munkanélküliséget csökkentsük. Minden közületnek kötelessége a közmunkák megindítása.

— Az álláshalmozások még mindig fennállanak! Az ifjúsági kérdés megoldásánál nem szabad különbséget tenni a szellemi és fizikai fiatalság között. Ha a Gyosz nagylelküen elhelyez ötszáz fiatalembert és evvel lekötelezi magának a kormányt, nem segitünk intézményesen a dolgon. Mi ez a szám csak a 20.000 szellemi munkanélkülihez képest.

— A közalkalmazottak megélhetésének könnyebbé tételéért a legnyomatékosabban küzdünk. Fizetésünknek csökkentése a kiskereskedelemnek és iparnak a nehéz helyzetét is elősegitette.

— A magyar iparfejlesztési törvény módot ad arra. hogy a nagy vállalatok kedvezményeket kapjanak: illetékmentességet, vámmentességet. A kisiparosok pedig milyen nehezen tudták kivérekedni az ipari novellát.

— Szükséges hathatósabb munkásvédelem. Többizben vezettem már a multban a pécsi bányászküldöttséget a miniszter úr elé és ha annakidején a 8%-os fizetés-helyreállitást megkapták volna, nem történtek volna meg a mai események. Ha elégséges munkásvédelmet akarunk adni, azt nem akkor kell tenni, amikor a munkások vére hull, hanem megelőzéssel. Követeljük a munkaszabadságnak törvénybeiktatását. A munkás munkahelyén szabadon gyakorolhassa jogait. Ne lehessen senkit elbocsátani munkájából csak azért, mert keresztény, mert a szociáldemokraták ezt csinálják.

— A minimális munkabéreket már egy pár iparban bevezették, de először szükséges a nagy gyárakban legelsősorban is a textiliparban.

— Állami munkaközvetitést követelünk, mert nem helyes, ha ezt a szociáldemokrata párt végzi.

— A baloldali lapok mostanában állandóan a szélsőségek ellen irnak. Én is a szélsőségek ellen foglalok állást, mert alkotmányos érzésü ember vagyok. Azt akarom, hogy a keresztény irány az ezeréves magyar alkotmányra felépitve tudjon boldogulni. De lassanként azt a szélsőséges megbélyegzést ránk is rá akarják sütni, mert a gazdasági, politikai és társadalmi életet a kereszténység jegyében akarjuk kiépiteni. Azt mondjuk, hogy a kisebbség, az öt százalék vesse alá magát a nagy többség érdekeinek. A magyar legyen az úr ebben az országban és a magyar faj érvényesülhessen. Mi azt akarjuk, hogy az a keresztény irány, amelyet hosszú évtizedek óta hirdetünk, érvényesüljön és nem engedjük odáig vinni a dolgot, hogy a mi keresztény politikánkat is szélsőségnek gyanusitsák. Ha szélsőségek vannak itt, méltóztassék azok ellen eljárni, mi nem azonositjuk magunkat velük.

— Mi a határozott, meg nem alkuvó keresztény politika jegyében dolgozunk és erre kérem az Önök további támogatását.

Hatalmas, percekig tartó taps fogadta Müller Antal beszédét.

Ezután Toperczer Ákosné országgyülési képviselő, majd

Petrovácz Gyula

emelkedett szólásra:

— Olyan jelenségeket látunk — kezdte beszédét Petrovácz — amelyek a kereszténység elhalványitásával a nacionalizmust akarják a politika homlokterébe állitani. Veszedelmes jelenség ez, mert a nacionalizmus elválasztó, a kereszténység pedig összefoglaló fogalom. Ferde vágányra vezet a nacionalizmus kereszténység nélkül és a kereszténység nacionalizmus nélkül. Épen ezért nem tudom megérteni Németországot, ahol egyre erősbödik a kereszténységellenes, vallásellenes irányzat, és ahol azt hangoztatják hogy a kereszténység kétezer év alatt kiélte magát. Mi épen azért vagyunk boldogok a kereszténységben, mert nem választ el a vér szerint, hanem összetart bennünket.

Petrovácz ezután külpolitikai kérdéseket fejtegetett. A nagygyülés a Keresztény Józsefváros impozáns egy- a keresztény Józsefváros impozáns egységéről tett bizonyságot és ismételten bizonyságot tett amellett, hogy Müller Antal mögött töretlen egységben áll a déli kerület.

Március hó 14-én 18-án és 21-én délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Faredőnyjavitást
zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Palka József EZOSTKOSZORUS mester — üveg-festészeti müterme
Budapest, VIII., Baross-u. 59 Tel.: 1 302-28

Törött fogsorát
megjavitom 2 óra alatt 3 P-ért, fogait szakszerüleg rendbe hozom, műfog P 3.—, koronás (fehér) P 8.—, arany P 18.—. Trautmann áll. vizsg. fogász. Nagymező u. 41. Telefon: 1-281-01.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa utca 20. szám.
Telefon: 30-2-45.

Villamos világitási-,
erőátviteli-, csengőjelző-, távbeszélő- és rádióberendezések.
Elektromos háztartási tüzhelyek.
THERMOLUX kft.
Budapest, VIII., Práter-utca 6.
Telefon: 1-383-38.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest, VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

12
áramszámlára
csak
1
lámpavétel esik
Világitási költségeinek alig 7%-át teszi ki a lámpa ára
— és mégis: a lámpán mulik, takarékos lesz-e áramfogyasztása.
Több fényt ad – Kevesebb áramot fogyaszt
TUNGSRAM
DUPLASPIRÁLLÁMPA

HIREK

Olvasóinkhoz!

Az Uj Budapest husvéti száma a szokottnál is gazdagabb és változatosabb tartalommal március 22-én jelenik meg. A városháza husvéti szünetére való tekintettel az Uj Budapest husvét utáni első száma április 10-én fog megjelenni.

Az Uj Budapest Kiadóhivatala

Sorsjegy nélkül nincs reménység! Sorsjegy nélkül se kicsi, se nagy, se fönyereményt nem nyerhet. Sorsjegy nélkül nincs alkalom, nincs lehetősége, hogy egyszerre jómódú, vagyonos lesz. Pedig míly jóleső érzés az a remény, hogy egyszerre jómódú, vagyonos lesz. Most itt az alkalom. Április 10-én kezdődik az új sorsjáték. Óriási összegek nyerhetők ezen kitünő intézmény húzásainál. Mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye. Tehát jó szerencsét. Rendeljen még ma egy sorsjegyet bármelyik főárusítónál, fizetni van ideje legkésőbb a húzás előtt.

A Ford kocsik sikerének titka a híres Ford anyag mellett a kocsi súlyához arányított erősebb motor. Egy összehasonlítás megmutatja, hogy a Ford kocsiknál a motor egy lóerejére lényegesen kisebb kocsisúly esik, mint a legtöbb más gyártmánynál. Ezért van, hogy a Ford kocsi rossz utakon minden akadályt legyőz, normális utakon pedig motorja csak mérsékelten van megterhelve, kis fordulatszámmal járhat, kevesebbet fogyaszt és sokkal tartósabb.

Mit hoz a jövő?

Ki tudja ezt megmondani? Gyönyörü tervek, felébresztett vágyak, titkos remények ragadják az embereket a képzelet birodalmába.. Einstein professzor szerint ***„a képzelet fontosabb mint a tudás!"*** *A tudásnak határa van, a képzelet?.. alapja az életnek, a valóságnak. Minden lehetséges.. egyszerre szerencsés, dúsgazdag, boldog lehet! De hogyan képzelhető mindez el kisérlet, próba nélkül? Hogy érheti Önt egy nagy nyeremény, ha nincs sorsjegye? Most itt az alkalom!* ***Április 10-én*** *kezdődik az uj sorsjáték, hol 400.000, 300.000 P, 100.000 P, sőt szerencsés esetben 700.000 pengő is nyerhető. — Vegyen egy sorsjegyet bármelyik főelárusitónál 3½, 7, 14, v. 28 P-ért. Ha lesz sorsjegye, mindjárt meglesz a* ***reménysége,*** *hogy váratlanul nagy vagyonhoz jut és tervei, vágyai megvalósulhatnak.*

Gyönyörü forma! Lényeges ujitások!

az 1937-es

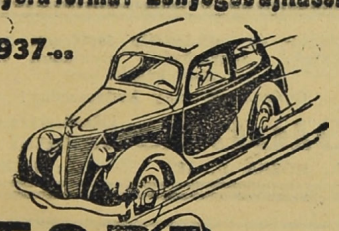

FORD Eifel

Évi adó 60 pengő. Fogyasztás kb. 8 lit.

ÁRA 4900 pengő.

Főképviselet:

HAHN ARTHUR és TÁRSAI

VI., Andrássy-ut 10. — Telefon *1-136-19

Miért kell fővárosunk ősi magyar nevét visszaállitani?

Széll Sándor főszolgabiró előadása

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Terézvárosi Kaszinó meghívására a múlt szombaton este nagyszámú előkelő közönség jelenlétében rendkívül érdekes előadást tartott Széll Sándor dr., ahol most elsőízben ismertette nyilvánosság előtt azokat az okokat, amelyek a Buda névnek fővárosunk hivatalos neveként való visszaállítását szükségessé teszik.

Az előadó legelőször is a Buda név eredetéről beszélt, amely név egy ősi magyar személynév. Személynevek (Solt, Csanád, Csaba) városnévként való használata igen gyakori a régi magyaroknál. Azokat a hagyományokat és legendákat ismertette ezután, amelyeket a költészet és szájhagyomány a magyar fülnek olyan kellemes csengésü Buda név köré füzött az idők folyamán.

Megállapitotta az előadó, hogy tulajdonképen a pesti civisek önző lokálpatriotizmusának tulajdonitható, hogy ma már nem élvezheti a magyar főváros azokat a nagyszerü előnyöket, amelyeket ezek a hagyományok jelentettek bel- és külföldön egyaránt. Ők ragaszkodtak olyan görcsösen ahhoz, hogy a magyar főváros neve „Pest" legyen. Csak olyan kiváló férfiaknak, mint például Széchenyi István, köszönhető, hogy a Buda név végleg a feledésbe nem merült, ha nem is tudták biztositani a Buda név egyedüli fenntartását.

Sokáig Pest-Buda volt az a név, ami leginkább megfelelt volna a városok egyesítésekor a civisek közvéleményének, ez a név helyesebb is lett abból az egyetlen szempontból, hogy nem hasonlít más nevekre és főként, hogy Bukarest nevével nem téveszthető össze. Viszont nem volt megengedhető a hagyományokra való tekintettel, hogy az újdonsült város neve: Pest az ősrégi és a történelmi hagyományok által megszentelt magyar Buda név előtt álljon. Igy született meg a Buda-Pest név, amelyet az 1872. évben iktattak törvénybe.

A kettős új név azonban nem igen ment át a köztudatba. Az ország fővárosát egyes vidékeken még ma is csak egyszerüen Buda néven nevezik, míg más részeken sajnos Pest a neve. Országos mozgalmat kell indítani az iránt, hogy a mindennapos beszédben a vidék a fővárost ne Pestnek, hanem Budának nevezze. Több vidéki társaskör és egyesület már magáévá tette ezt a gondolatot.

Ma már megszünt a pestiek amaz önző érzése, amellyel e (idegen nyavalyát jelentő) név fenntartását követelték. Sőt a közvélemény ma már egységesen az ősi patinás hangzású Buda név pártján áll, tehát elérkezett az ideje annak, hogy az ősi Buda név az őt megillető dicső helyre törvényileg is visszaállittassék és legyen fővárosunk hivatalos neve, ami volt hosszú évszázadokon át épen a magyar történelem legdicsőbb korszakaiban.

A múlt évben volt Buda 1686. évi visszafoglalásának jubileuma. Az előadó megállapitotta, hogy ezek az ünnepségek külföld felé, amelynek tulajdonképen szóltak, csak igen kis jelentőséggel birtak épen a névcsere következtében. Budapest jubileumáról nem lehet beszélni, mert ez a név csak 1872. óta létezik. Viszont az 1686-ban nem Budapestet, hanem a legendás hirü Budát foglalták vissza. Igy azután nem csoda, ha e két különféle név a külföldet megzavarta. Sokkal helyesebb lenne, ha a fővárost ma is Budának neveznék, mert a költő is azt énekelte: él magyar, áll Buda még!

Emelkedik a fürdők forgalma

Budapest fürdőváros jelentősége a számok tükrében

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A székesfővárosi statisztikai hivatal kiadásában és Illyefalvi I. Lajos igazgató szerkesztésében megjelenő Statisztikai Havifüzetek decemberi számából, amely már az egész évi eredményeket hozza, vesszük ki a következő érdekes adatokat: a múlt esztendőben a főváros nyilvános fürdőiben, ideszámitva a strandfürdőket is, 3.543.879 ember fürdött meg. Olyan magas szám ez, amilyenre azóta, hogy a székesfővárosi statisztikai hivatal adatokat gyüjt a fürdők forgalmáról, nem volt példa. A forgalom növekedése az előző évhez képest is 219.000. A Statisztikai Havifüzet nem kevesebb, mint 10 községi és 25 magánfürdő forgalmáról számol be, ezek között 17, az összesnek majdnem a fele, nyári szabadfürdő, amelyek természetesen a téli hónapokban zárva vannak, de az egész évi forgalomban számaik szerepelnek.

Fürdőink közül állandóan legnagyobb forgalma van a Lukácsfürdőnek, ahol a múlt év folyamán 478 ezer ember fürdött meg. Utána következik a Széchenyi fürdő 458 ezer, majd a Császárfürdő 378 ezer főnyi látogatottsággal. A kétszázezret meghaladja még a Szt. Gellért fürdő 292 ezer, majd a Nemzeti Sportuszoda 282 ezer fürdővendéggel. Az ingyen Dunafürdőket 218 ezer ember vette igénybe a múlt év folyamán. Tekintélyes forgalma van még a Rudasfürdőnek is (191 ezer), a szt. Imre fürdőnek (184 ezer), a Palatinus strandfürdőnek (157 ezer) és a Hungária fürdőnek (127 ezer). A negyedik kerületi Dunafürdők is 105 ezer főnyi forgalmat értek el. A többi fürdők forgalma 100 ezren alul maradt. Megemlitjük ezek között az Erzsébet sósfürdőt, mint gyógyfürdőt, amely 64 ezer főnyi forgalmat ért el az előző évi 40 ezerrel szemben. Általában a forgalom a legtöbb fürdőben fellendült 1935-höz képest. Egyébként az összes forgalom egybevetése nem ad tiszta képet arról, hogy milyen a főváros lakóságának — mondjuk — a tisztálkodási hajlama, mert a számok alakulása nagy mértékben függ attól, hogy az illető évben a nyár milyen meleg volt és milyen időtartamú. A nyitott strandfürdők forgalma természetesen ettől függ.

A Statisztikai Havifüzetekben megtaláljuk az adatokat fürdőnemenkint is részletezve. Eszerint a kő- és kádfürdőkben 376 ezer ember fordult meg, a gőzfürdőben 682 ezer, a fedett uszodákban és strandfürdőkön együtt 1.635 ezer, a népfürdőkben 302 ezer és az egyéb, többnyire gyógyfürdőkben 549 ezer ember. Valamennyi fürdőnemnél növekedett a forgalom az előző évhez képest, legjobban az uszodákban és a strandokon, ahol a vendégek szaporodása egymagában 144 ezer fő.

Ha megvizsgáljuk a Székesfővárosi Statisztikai Hivatal évkönyvében a nyilvános fürdők forgalmára vonatkozólag közölt adatokat, érdekes változást észlelhetünk. Meg lehet állapitani, hogy a csupán tisztálkodási célokra szolgáló kő- és kádfürdők, továbbá a gőzfürdők forgalma határozottan megcsökkent a háború utáni évekhez képest. Régebben a kimutatott fürdővendégek túlnyomó többsége az ezeket a fürdőket használók sorából került ki, míg most az uszodákban és a strandfürdőkön fürdőzők teszik az összes számnak többségét. A háború utáni években a kő- és kádfürdőket átlagosan 700 ezer ember látogatta évenkint, a gőzfürdőket pedig egymillió ember. Ezek a számok évről-évre, ha nem is állandóan, de fokozatosan estek, úgyhogy ma már az előbbi fürdőket csak 376 ezer, az utóbbiakat 682 ezer ember használta. Azt hisszük, nem tévedünk, ha ennek okát abban látjuk, hogy a lakásokban lévő fürdőszobák száma állandóan szaporodik, mindig több embernek van tehát alkalma arra, hogy tisztálkodás céljából a lakásán lévő fürdőszobát használja. Hogy mílyen mértékben szaporodtak a fürdőszobás lakások, azt a következő adatok mutatják: 1920-ban volt 65.773 fürdőszobás lakás, 1930-ban 85.110 és 1935-ben már 107.294. Az utolsó öt évben a fürdőszobák szaporulata majdnem annyi volt, mint a lakások számának növekedése, ami azt a látszatot kelti, mintha a lebontott régi lakások helyére csupa fürdőszobás lakás épült volna. Ma már az a helyzet, hogy a rendes lakásokban lakó 963 ezer ember közül 394 ezer, vagyis több mint 40% lakik fürdőszobás lakásban. Mindig kevesebb és kevesebb lesz tehát azoknak a száma, akik a nyilvános fürdőkre rászorulnak, viszont ezzel szemben a sportszeretet növekedése és a levegő és a napfény utáni vágy mindig több és több embert vonz a különben is gombamódra szaporodó strandfürdőkbe.

Érdekes adat még, hogy a gyógyitási célból használt fürdők forgalma is nagy növekedést mutat, bár az erre vonatkozó régebbi adatok kevésbé összehasonlíthatók. Valószínü, hogy ez a jelenség összefügg az idegenforgalomnak, különösen a régi határokon túlról jövő idegenforgalomnak kétségtelenül kimutatható nagy emelkedésével. Ezek a számok legékesszólóbban mutatják, hogy Budapestnek, mint fürdővárosnak is, mílyen nagy jelentősége van.

Zománc táblákat

csak

Beér Sándornál

rendeljen.

Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.

Telefon: 18-24-29.

Épületüveges

Glatz András

tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Uj kiirások

Utrendezési munkára a II. ker. Bogár-utca, Alsó Törökvész-út és Endrődy Sándor-utca közötti szakaszon. **Határidő: 1937. évi március hó 16-án délelőtt 10 óra.**

Mintegy 4200—4200 m. hosszban egymással párhuzamosan létesítendő vasbeton gravitációs csatornának és tartalékának építési munkálataira, a Szentendrei sziget nyugati oldalán a II. budai vízmű III. csőkútcsoportjához. **Határidő: 1937. évi március hó 22-én délelőtt 10 óra.**

Haraszti keménymészkő-kőanyagszállítási és kőfaragó munkákra a Budavári Koronázó Főtemplom Mátyás-tornyán a délnyugati támpillér és lépcsőtorony újjáépítéséhez. **Határidő: 1937. évi március hó 23-án délelőtt 9—10 óra.**

Kőszobrász és szobrászmintázási munkákra a Budavári Koronázó Főtemplom toronytestén a délnyugati támpillér és lépcsőház újjáépítéséhez. **Határidő: 1937. évi március hó 23-án délelőtt 9—10 óra.**

Bontási és elhelyező munkákra a Budavári Koronázó Főtemplom Mátyás-tonyán a délnyugati támpillér és lépcsőtorony újjáépítéséhez. **Határidő: 1937. évi március hó 23-án délelőtt 9—10 óra.**

Fizikai, kémiai taneszközök, optikai cikkek térképek, szemléltetőképek, természetrajzi segédeszközök, (preparátumok) **situsok, bonctani taneszközök, kisérleti vegyszerek és egyéb különböző taneszközök szállítására** a székesfőváros iskolái részére. **Határidő: 1937. évi március hó 23-án délelőtt 9—10 óra.**

Utrendezési munkákra és az ehez szükséges 27.000 drb bazalt ¾-es „H_{14}" jelű kockakő és 2000 drb bazalt ¾-es „HK_{14}" jelű kötőkockakő szállítására, a IX. ker. Közraktár-utca, Bakáts-utca és Boráros-tér között levő útszakaszhoz. **Határidő: 1937. évi március hó 23-án délelőtt 10 óra.**

Dunaparti támfal alapépítményi és beton munkákra, valamint terméskőburkolat és mellvéd elhelyezési munkákra a III. ker. óbudai új kivezető főút építéséhez. **Határidő: 1937. évi március hó 30-án délelőtt 10 óra.**

Dunaparti támfal kőfaragó munkáira a III. ker. óbudi új kivezető fűút építéséhez. **Határidő: 1937. évi március hó 30-án délelőtt 10 óra.**

Hengeranyag és hengeröntési munkákra a Budapest Székesfőváros Házinyomdája részére. **Határidő: 1937. évi március hó 31-én délelőtt 9 óra.**

Elektromos berendezési munkákra a Budapest-nagyvásártelepi élelmiszerraktárak részére. **Határidő: 1937. évi március hó 31-én délelőtt 9—10 óra.**

Központi fűtőberendezési munkákra a Budapest-nagyvásártelepi élelmiszerraktárak részére. **Határidő: 1937. évi március hó 31-én délelőtt 9—10 óra.**

A székesfőváros mintegy 540.000 m makadám útterületének olajjal való portalanitási munkálataira. **Határidő: 1937. évi április hó 2-án délelőtt 10 óra.**

VÁLLALKOZÁS

Kimélyültek az ellentétek a főváros és a kövezők ipartestülete között

Az ipartestület tiltakozik az ut- és csatornaépitési ügyosztály zaklató kikötései ellen

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Legutóbbi számában jelentette az Uj Budapest, hogy a Budapesti Kövezőmesterek Ipartestületének elöljárósági ülésén elhatározták, hogy a testület felterjesztést intéz az iparügyi miniszteriumhoz. Az a sérelme az ipartestületnek, hogy a főváros önkényesen magyarázza a versenytárgyalási feltételeket és tulajdonképen előidézi az irreális versengést, mert a vállalkozónak nem áll módjában magát az út- és csatornaépitési ügyosztály egyoldalú megállapitásai ellen megvédelmeznie.

A főváros út- és csatornaépitési ügyosztálya, továbbá a Budapesti Kövezőmesterek Ipartestülete között felmerült ellentétek az elmúlt héten ismét kiujultak. Az ügyosztály nyilvános versenytárgyalást tartott a Verpeléti út kövezési munkáira. A versenytárgyalás felbontásakor a kövezőipartestület memorandumot nyújtott be, mely szerint az ipartestület taggyülése a kiirás új szigorító kikötéseit tárgyalás alá vette. Az ipartestület oly értelmü határozatot hozott, hogy azokat a kikötéseket, mint:

a) a közmüvek hátráltató fennakadásával kapcsolatosan vállalkozó semmiféle címen kártérítést nem számolhat fel,

b) záporok okozta károk költségei címén ugyancsak nem térít meg semmit a főváros,

c) új egységárak. az úgynevezett Uker-táblázat arányosítása szerint állapittatnak meg

nem fogadja el, mert nem kalkulálhatók. Az ipartestület ezt a tényt szögezi le beadványában.

Érdeklödésünkre az alábbi felvilágositást kaptuk:

— Az említett kikötések oly felesleges megszigorítások, melyek normális munkamenetet, kalkulációt nem adnak. hanem mint örökös Damokles kardja lebegnek a vállalkozó felett. A vállalkozó sohasem tudhatja, mikor, és miként alkalmazza azt egyoldalu megállapitásával az épitésvezetőség. Az elmúlt esztendő erre vonatkozólag oly szomorú anyagi eredményeket hozott, hogy a leszürt tapasztalatok alapján a kérdés intézményes rendezése vált szükségessé.

— Egyidejüleg külön beadványokban kértük a polgármester úr, valamint az iparügyi kormányzat elvi határozatát, mert ezek érvénye mellett reális kalkulációt beadni nem lehet, hanem tulajdonképen az irreális ajánlatokat táplálja. Az ipartestület minden számottevő tagja elhatározta, hogy ily egyoldalu és szerintünk a Közszállitási Szabályzatba ütköző kikötések mellett munkát nem teljesit. Ha esetleg adódik egy elkeseredett vagy irreálisan pályázó, akit a főváros beadványunk dacára a munka kivitelével megbiz, az ily értelmü döntéseket mindenkor és minden körülmények között, a törvény előirásai szerint megfellebbezzük. A kikötések, az amúgy is nyomorgó kisiparosok újabb sérelmét jelentik és csak a nagy, tőkeerős cégekre válhatnak bizonyos szempontok figyelembe vételével előnyösekké.

Versenytárgyalási hirdetmény

A IX. ker., Közraktár-utca, Bakáts-utca és Boráros-tér között levő szakaszának

útrendezési munkájára

és az ehez szükséges 27.000 darab bazalt ¾-es „H 14" jelű kockakő és 2000 darab bazalt ¾-es „HK 14" jelű kötőkockakő szállitására — kormányhatósági jóváhagyástól függően — nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi március 23-án délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

A III. ker. óbudai új kivezető **főúttal** kapcsolatos dunaparti támfal

kőfaragó munkáira

nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

f. évi március hó 30-án délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

A III. ker. óbudai új kivezető főúttal kapcsolatos

dunaparti támfal alapépítményi és beton munkáira, valamint

terméskőburkolat és mellvéd elhelyezési munkáira nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

f. évi március hó 30-án délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

WIHART FERENC
építész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08.

Legolcsóbban vehet teniszháló-, sátorponyva-, pokróc- hátizsák-, szobatornakészletet és horgászati cikkeket
Hauschild Albert-nél
Budapest, VII., Károly körut 15. T.:1-415-07
Szállit hivatalok részére iratkötőhevedert, por- és padlótörlőruhát. Alapit.: 1838-ban

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrányvegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon:1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence faburkoló vá alat.
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, XI., Szüret-utca 5-7
Telefon: 1-592-96.

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiek, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Reklám- és mindenféle festészeti munkálatok. Iparművészi munkákat olcsó áron készit.
Gyáraknak nagy kedvezmény!
Globus plakátfestő vállalat
VI., RÓZSA U. 113. Tel.: 1-139-32.

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Béke-tér 5. Iroda: VI., Szondy-u34.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

VÁRADI GYÖRGY
kárpitos, diszitő és lakberendező.
Elvállal mindennemü kárpitozott butorok, ugymint Berzsely-, uri- és angol bőrgarnitürák, fotelok, rekamierek, sezlonok mat. racok, ruganyos ágybetétek készitését, teljes lakberendezésekkel a legjobb kivitelben.
Budapest, VI., Király-utca 32.
Telefon: 14-25-95.

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz. Tel.: 1-291-78

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester és padlózási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés dijtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

XV. évfolyam 11—12. szám

Budapest, 1937. március 22.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár
Budapest, VIII. Reviczky-u. 1.

Közgyülés nélkül

Le kell szegezni a szembeötlő tényt: a főváros törvényhatósági bizottsága egyre ritkábban tart közgyülést. Nem beszélve most a rendkívüli közgyülésekről, amikor is valamely, a bizottsági tagok által a törvény alapján összehívott alkalom adódik egyetlen kérdés megtárgyalására, vagy pedig főpolgármestert iktat, vagy alpolgármestert választ a különlegesen ebből a célból összehívott törvényhatósági bizottság: a folyó ügyek tárgyalására egyre nagyobb időközökben ül össze a város parlamentje.

Kétségtelen, hogy a közgyülések gyérülő számáért sem a főpolgármester, aki a közgyüléseket, mint annak elnöke, összehívja, sem a polgármester, aki a törvényhatósági bizottság közgyülésének tárgysorozatát tulajdonképen összeállítja, nem felelős. Nem az ő egyéni szimpátiájukon, vagy akaratukon múlik a törvényhatósági bizottság közgyülésének terminusa. A baj oka sokkal mélyebben keresendő: az új fővárosi törvényben.

A polgármester illetékes szervei most is ugyanazzal a szorgalommal állítják össze a törvényhatósági bizottság közgyülése elé kerülő tárgyak listáját, mint annak előtte és a lista alapján a főpolgármester a közgyülést mindenkor törvényesen össze is hívja. Az a bökkenő azonban, hogy egyre kevesebb a közgyülés elé kerülő tárgy, egyre kisebb és hézagosabb előterjesztési listákat állithat össze a polgármester, egyre nagyobb időközökben hívhatja össze a főpolgármester a rendes közgyülést. Mi ennek az oka? Az új fővárosi törvény azon intézkedése, amely az impérium túlnyomó nagy részét kiveszi a törvényhatósági bizottság kezéből, hogy azt a felelősséggel és munkával amúgy is túlontúl terhelt polgármester vállaira rakja.

Ezért van egyre kevesebb alkalmuk a városatyáknak, hogy a közgyülésen kibeszéljék magukat, ezért merevedik lassú biztonsággal bürokratizmussá a városházi élet és ezért sorvad az önkormányzat. Ezért állítódnak a második sorba elsőrendű városházi problémák, ezért veszíti el immár aggasztó mértékben országos politikai jelentőségét a budapesti városháza, ezért robbannak ki pártértekezleteken és pártvacsorákon olyan indulatok és szenvedélyek, amelyeknek egy normális törvényhatósági élet természetes lecsapolását jelentené. Ezért kell sürgősen megváltoztatni az új fővárosi törvényt, ezért — a főváros és az ország érdekében — kell visszaadni a főváros parlamentjének azt a megnyilatkozási lehetőséget és politikai fontosságot, amelyet az ország első törvényhatósága már csak tradiciói miatt — de azért is, mert nívója és összetétele megüti a mértéket — is kétségtelenül megérdemel.

A készülő költségvetés

Irta: Szőke Gyula dr.

A polgármester a törvény rendelkezésének is megfelelően kellő időben hozzáfogott a következő évi költségvetés előkészítéséhez, amelynél az eddigi tapasztalatokat és a mult évi zárszámadás adatait hangsúlyozottan figyelembe kivánja venni. Ezek a tapasztalatok és a zárszámadás nagyon sokra tanítanak és ha a polgármester mindezt figyelembe kivánja venni, nyilván nem fog megfelelni azoknak a várakozásoknak, amelyeket a tőke natalmas birtokosai vele szemben támasztanak és inkább a munkaerő szerény hordozói lesznek azok, akiknek a megelégedését megnyeri.

Mindenki érzi és mondja, hogy változtak az idők, új kivánságok merültek fel, új irányok akarnak érvényesülni és ennek helyet követelnek a közületek munkájában, tehát azok költségvetésében is. Sajnos eddig azt tapasztaltuk, hogy nem értették meg ezek közül az irányok közül a legfontosabbat, hogy *a munka nem függvénye a tőkének, hanem egyenlő gazdasági tényező, amely nélkül gazdasági eredményt elérni nem lehet.* Joggal követelheti tehát a munka, hogy felszabaduljon a tőke gyámsága, vagy ha úgy tetszik a tőke rabszolgasága alól és érvényesülhessen mellette, vagy vele szemben is még akkor is, ha a tőke nem éri el azt a nagy hasznot, amelyet vár és amelyhez eddig okkal, de jog nélkül hozzászokott. Érzi ezt a tőke is, mert ma már látszik a kapkodása nemcsak a nemzetközi pénzügyi és gazdasági életben, de a hazai gazdasági életfolyamat megnyilvánulásában is és ma már nemcsak a Mammon külön imádói, de a kisebb tőkék tulajdonosai, vagy kezelői, valamint a vállalkozás is külön megmozgatnak fűt-fát azért, hogy gyakran erkölcstelenül, de szinte mindig jogtalanul még lefölözhessék annak az egyetemes munkálkodásnak az összes eredményét, amelyet a tőke és az ő irányítása mellett jobbadán a munkaerő végez.

A kiviteli és behozatali nagy nyereségek például a legszembetűnőbben mutatják azt a hihetetlen meggondolatlanságot, amelyet ennek a folyamatnak az irányítói az ország többi lakóinak a rovására elkövetni merészelnek. Csak ha *a ló-kivitel botrányát nézzük*, vagy a mezőgazdasági termelvények kivitele körüli játékot vizsgáljuk, vagy a különböző behozatalok eseményeit vesszük szemügyre, látjuk, hogy *a tőkébe kapaszkodó, vagy annak az álarca alá bujt vállalkozás útján nyerészkedők hada micsoda nyilt rohamot intéz, úgy a fogyasztók, mint a termelők, minden esetben a munkaerőt képviselők légiója ellen.* És mindig sikerük van, mert a hivatottak nem értették meg az idők változását és a munka érvényesítése helyett a munkanélküliek eltartását, a munka érdemének elismerése helyett az emberi élet minimumát kielégítő alamizsnát adják az embereknek.

De akárhányszor *maga a munkás sincs tisztában* az ő munkája értékével és főleg azzal, hogy a munkaerő eredménye csak akkor érvényesülhet, és akkor méltó az ő bérére, ha tényleg dolgozott, mert különben minden jó hatás nélkül vész el a munka, amelyet egy-egy nap a munkás a nemzetgazdasági nagy forgatagban nem érvényesit, tehát *minden nap elvész számára, amelyen nem dolgozik.* A minduntalan előtörő sztrájkok, valamint a munkanélküliek ismételt felhivás dacára munkára való nem jelentkezése, — amint ezt Csongrád vármegye főispánja nyilvánosan panaszolta, — nemcsak a nemzeti élet gazdasági erejének tudatos, szándékos és akárhányszor bűnös megrövidítése, de meg nem értése, meg nem becsülése, akárhányszor *félreismerése és túlbecsülése annak a munkaerőnek*, amely az egyén és a köz szolgálatára egyaránt hivatva a mindennapi dologban éli ki magát erkölcsösen és kötelezően.

A polgármesternek tehát amikor az új költségvetésen dolgozik, *új irányt kell szabnia az egész fővárosi közigazgatás számára!* Nem az a fontos, hogy minél többmilliós megrendelést juttasson nagy vállakozóknak, akik ezzel, — amint a legtöbb versenytárgyalás mutatja, — *túlzott, gyakran hihetetlen jövedelemre tesznek szert* ugyanakkor, amikor a munkásaiknak a hatóság tudtával éhbért fizetnek. Ez nem frázis, vagy a ma divatos jelszó, hanem tapasztalat, amit részben magam is napnap után látok, részben a polgármester feltétlenül megbízható jelentése. A vállalkozók akárhányszor *még azt a minimális bért sem adják meg a munkásaiknak*, amit az iparügyi minisztérium rendelkezése előír. Ezzel szemben az üzemek *ennek majdnem kétszeresét fizetik.* Kormányparancs, hogy az üzemek a beruházási munkálatokat ne házi kezelésben, hanem vállalatba adással vigyék keresztül. És látjuk, hogy azok dacára, hogy az üzemek közel kétszeres munkabért fizetnek, felszámítják az összes vezetési és felügyeleti költségeket éppen úgy, mint a vállalkozók, mégis *szinte 40%-kal olcsóbban állítják elő a munkát*, mint ha vállalkozónak adatnék az ki. A polgármester akárhány árlejtést megsemmisit, mert az abban résztvevő vállalatok *szemérmetlen rohamot intéznek a főváros pénztára ellen*, ugyanakkor ugyanezen vállalatok a munkásaikat úgy fizetik, hogy azok alig tudnak megélni.

Kormányrendeletre és a fővárosi hatóság intézkedésére a szabadforgalom helyett *minden márkázódik*, nagyvásárcsarnokba kerül, vagy a nagyvállalkozók: fa, tej, textil és egyéb hatalmak hálóiba jut, akik nagyon olcsón veszneknek és nagyon drágán adnak az árelemző bizottság dacára. Hogy tudja ilyen körülmények között a munka önmagát fenntartani, amikor főleg a főváros területén *leszorított árak mellett dolgozik és feltornázott árak mellett vásárol?* A fővárosnak tehát épen úgy, mint egyéb közületnek és az államnak a sokat foglalkoztató és szükség esetén a nagyvállalkozókat mellőző munkálatokról kell gondoskodnia! Sietek megjegyezni, hogy tisztában vagyunk azzal, hogy gépszállitást, épület-anyagok vásárlását és sok egyéb dolgot is *nem lehet munkásoktól beszerezni*, hanem azoktól, akik ezeket termelik, vagy előállítják, vagy készitik. De tisztában vagyunk azzal is, hogy minél méltányosabb áron szereztetnek be a munkálatokhoz szükséges anyagok és minél inkább megelégednek a vállalkozók és anyagszállítók a tisztes polgári haszonnal, *annál több marad a munkabérre és annál több munkásnak tudunk jobb kenyeret juttatni.* Vannak munkálatok, amelyekhez anyag kevesebb szükséges, főleg a külső területeken és vidéken. Ezekre kell ma a nagyobb figyelmet fordítani. És azok a beruházások, amelyek *nem életszükségleteket* elégítenek ki, amelyek a fényűzést, a kényelmet, a szórakozást szolgálják, *azok várhatnak addig*, amig az elsőrendű életszükségletek kielégítésére szükséges munkabér megszerzésére kellő munkálatok elvégeztetnek!

Megszanálták a fővárost úgy, hogy nemcsak a koldusaink százai koldulnak, hanem a kisebb alkalmazottak is nehezen élnek. Az új költségvetésbe tehát felveendők mindazok a *kisebb alkalmazottaktól elvett, lecsökkentett járulékok*, amelyek nélkül ezek minimális megélhetése sincs biztosítva. Viszont törlendők az új költségvetésből *a túlságokba vitt segélyezések és adományozások.* Kell, hogy az összes közületek megértsék a Keresztény Községi Párt azon he-

lyes állásfoglalását, hogy munkát kell adni és az elvégzett munkát kellően kell értékelni, de a segélyek, adományok és alamizsnák rendszerének végének kell lenni.

A polgármester *ismeri az életet*, annak összes nyomorúságaival együtt. Ha a főváros a lelki felemelkedést akarja szolgálni, ha lakóit erkölcsi magaslatok felé akarja vinni a napi élet szenvedéseinek a fertőjéből, úgy a költségvetés összeállításánál ezt a változást keresztül fogja vinni. Alamizsnát az öregeknek, segítséget a gyermekeknek és betegeknek, de ezt is a keresztényi szeretet sugalta testvéri ellátásban! Munkát az egészségeseknek, hogy annak méltó díjazásából önmaga tudja önmagát ellátni! Ekkor kívánhatjuk meg a kötelező munkát, hogy ingyenélő ne legyen, — megszervezvén ezt a munkakötelességet úgy, hogy annak minden részecskéje érvényesüljön a haza javára!

Kibukkant a régi fal...

*

Irta: Ilovszky János

A Bástya-utca tizenhetes számú földszintes ház, valamint a Királyi Pál-utcai Bachruch-féle ház csákány alá került.

Talyigákon, kétkerekű kordékon két hét alatt hordták el e két ház földi maradványait, a kőtörmelékeket, a téglákat, a mészköveket.

Ma már a földdel egyenlő a két ház helye és nem maradt meg e két épület helyén semmi más, mint a Vámházkörút felé eső épület tűzfalának oldalán régi Pest városának a bontás következtében napfényre került bástyafala.

A lőréses bástyafal még a XVIII. században ép volt és a Kecskeméti Kapú, a Célosbástya, a Pálosok bástyája és a Dunapartig kihúzódó Lipót-bástya belső mellvédjének olyan maradványa, amely összekötötte a Belgrádi Kaput és a Célosbástya előtti kis rondella teljes várfalövezetét.

A Kossuth Lajos-utca volt akkor is a főutca, csak akkor Egri, később Hatvani-utcának nevezték. A mai Városház-utca az Irgalmasok-utcája volt, míg az Irányi Pál és a Reáltanoda-utca „Ferenciek-utcája" nevet viselte. A Papnövelde és a Kaas Ivor-utca a Pálosok háza mellett Kecskeméti-utca név alatt görbült be a Vizi-kapuba (a mai Molnár-utcába) és a Veres Pálné utcát akkor szintén Bástya-utcának nevezték, míg a mai Bástya-utca egy darabkája Magyar-utca volt.

Wilfersheim telke volt a mai Károlyi palota helyén a legnagyobb a XVIII. századbeli szabad királyi városban, mert a város már akkor is apróbb telekparcellákra osztódott. Wilfersheim telke után nagyságban a szent Ferenciek és a Pálosok telke következett. A dunaparti főtemplom körül akkor még temető volt és kissé feljebb a főtérre nyílt Heiszler tábornok háza, míg a Kegyesrendiek épülete már a „Cs. Hajóhivatal" felé esett a Dunasor mentén.

Érdekes megállapítani, hogy míg a mai Kálvin-tér és Ráday-, Lónyai-utca környékén „egy pofa bagóért" lehetett telket kapni, addig a rondellákon belüli területen már nagy ára volt a telkeknek és bizony „sok píz kellett ahhó", hogy magyar háztulajdonos legyen a sok német, szerb és más nemzetiségűek között, akik akkor Pest szabad királyi város lakosait tették ki túlnyomó nagy számban.

... A lőréses bástyafal a lebontott épületek telkén csak rövid időre került napfényre. Kibukkant régi Pest kőfala, bástyája és ki tudja, mikor bontódnak le megint azok a lapos skatulya házak, amelyek a mai divatos új építkezésekkel ezekre a telkekre kerülnek...

Hézagpótló ujitás!
Van kisüveg **Igmándi** keserüvíz is 2—3-szori használatra **56 fillér**
Kérjen mindenütt kisüveg keserüvizet

Padozati munkák elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44

LIFT ** HANDLOVITS ÉS HORVÁTH ** **FELVONÓ-IPAR**
Mindennemü felvonót gyárt, javit és karbantart
BUDAPEST, VIII., Futó-u. 8/b. Telefon: I-409-92.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 914 50-63.

Köztisztviselőknek
személyi, vidéki ingatlanokra II. és III. helyi kölcsönt folyósittat igen gyorsan és előnyös feltételek mellett
ZOLTÁN bankirodája
Bpest, VI., Dessewffy-ú. 41.
Telefon: 12-15-04

WIHART FERENC
építész — építőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08.

VÁROSHÁZI NOTESZ

AZ UJSÁGIRÓ-REND A VILÁG legöntudatosabb, de egyben legfegyelmezettebb társasága. Az ujságíró — az igazi ujságíró! — mindig személytelen, nem egyéb ő, mint egy hűséges fotografáló-gép, aki elméjébe, vagy ceruzája hegyére rögzíti az előtte lejátszódó eseményeket. Tetszés nélkül, harag nélkül, hangulat nélkül! Természetesen más lapra tartozik a kritika, a sajtó legelemibb és legfontosabb joga! Az eseményeket hűségesen — ahogy a negyvennyolcas sajtótörvény mondja: hív szellemben — köteles visszaadni az ujságíró, de viszont szuverén joga, hogy olyan megjegyzésekkel kisérje a lejátszódott eseményeket, ahogyan az neki jól esik!

A legritkább eset, amikor az ujságíró kilép a maga szürke személytelenségéből, amikor — amire hivatása gyakorlása közben nincsen módja — saját személyes indulatainak, örömének, haragjának, tetszésének, vagy nemtetszésének ad kifejezést. Az ujságíró ilyen alkalommal közönséggé sűlyed, vagy ha jobban tetszik: közönséggé emelkedik, amelynek megvan a maga különleges tömegpszihózisa.

Ezek a gondolatok ötlöttek eszünkbe, amikor a Magyar Ujságírók Egyesülete március 15-i szabadság-lakomáján az ujságíró-rend testületileg kilépett a maga személytelenségéből, hogy éljenzéssel és tapssal köszöntse illusztris vendégének: Szendy Károly polgármesternek beszédét. Az ujságírók egyesülete esztendőről-esztendőre alkalmat ad a magyar közélet egy-egy kiváló szereplőjének, hogy március idusán, kezében a Jókai-serleggel, gondolatait kifejthesse a szabadság-eszméről. Ebben az esztendőben az ujságíró társadalmat az a megtiszteltetés érte, hogy Szendy Károly vállalta az ünnepi beszéd megtartását az ujságírók fehér asztalánál, a körúti kávéház különtermében.

*

MI, VÁROSHÁZI UJSÁGIRÓK, akik a közgyűlési terem sajtó-emelvényéről és a bizottsági üléstermek sajtó-asztalai mellől immáron közel két évtizede figyeljük és értékeljük Szendy Károlyt, meglepődve ütöttük fel a fejünket a szabadság-lakoma fehér asztalánál, amikor a polgármester emelkedett szólásra. Igazi Szendy-beszéd volt ez a negyedórás szónoklat, Szendy Károly nem mondhatott egyebet, mint amiket mondott és ezt a beszédet más férfiú, mint Szendy Károly, el nem mondhatta.

Az önkormányzati gondolatnak a márciusi eszmékkel való kapcsolatát fejtegette beszédében Szendy Károly. A történettudós tárgyilagosságával, a hidegen boncoló elme éles okfejtésével, az önkormányzatát szeretve féltő pesti polgár büszke öntudatával.

Napnál világosabban derült ki Szendy Károly beszédéből, hogy az önkormányzatok mennyire erős oszlopai a szabadságjogoknak. Történelmi összefüggés van a nemzeti szabadság, a szabad sajtó és az önkormányzat között, de ez a szabadság nemcsak polgári jogokat ad, de kötelességekkel is jár.

Fergetegesen zúgott fel a taps, amikor a polgármester azt hangsúlyozta, hogy a sajtószabadság nem kiváltság, hanem a nemzet közkincse. Az ujságírók büszkék a polgármester ezen kijelentésére, amelyet az a megállapítás követett, hogy az egyetemes nemzeti érdek követeli, hogy a sajtószabadság változatlanul megmaradjon a maga hivatásának nagy szellemi és erkölcsi magaslatán.

— A sajtónak az a legnagyobb ellensége — fejezte be beszédét a Jókai-serleget kiürítve a polgármester — aki azzal visszaél!

*

HUSVÉTRA — MINT AZ MINDEN esztendőben történni szokott — ebben az esztendőben is kiürül a budapesti városháza. Szétszaladnak a vezető főtisztviselők — nem hosszú időre: csak néhány napra, hogy egy szippantásnyit szívjanak a tavaszi levegőből, erőt gyűjtsenek a nyári szünetig a még hátralevő néhány nehéz hónapra.

Karafiáth főpolgármester az eddigi tervek szerint balatonkenesei villájában tölti az ünnepeket. Kenesének őslakói közé tartozik a Karafiáth-család, a fővárosi üdülőtelepen is jól ismerik a népszerű kegyelmes úr robusztus alakját.

A polgármester minden valószínűség szerint csak néhány napi szabadságra megy, amelyet visegrádi villájában fog eltölteni. De az is lehetséges, hogy egyhetes külföldi út lesz a pár napra tervezett szézsurból. Egy bizonyos: a húsvéti ünnepekre itthon lesz a polgármester. Hagyományos szokás szerint nagyszombaton résztvesz a polgármester a feltámadási körmenetben, a húsvéti ünnepek alatt pedig fontos várospolitikai megbeszélések lesznek.

Lamotte helyettes polgármester leányfalusi villájában tölti az ünnepeket, bár őnála sincs kizárva néhánynapos külföldi út, lévén a méltóságos aszszony szenvedélyes autóvezető. Schuler Dezsőék idehaza maradnak, budai villájukban.

A tanácsnokok közül dorogi Farkas Ákos családjával Olaszországban tölti a nagyhetet. Király Kálmán Abbaziába megy. Külön tanácsnoki küldöttség megy a dalmát szigetekre: Lesina szigetére utaznak vasárnap reggel a jugoszláv különvonattal Bódy, Kovácsházy és Morvay tanácsnokok. Felkay tanácsnok idehaza marad: angol cserediákokat vár a húsvéti ünnepekre. Rózsadombi villájában tölti az ünnepeket Rosta tanácsnok, akinek fia csak a legutóbbi hetekben épült fel súlyos és veszedelmes influenzás fül-megbetegedéséből. Itthon maradnak Babarczy Istvánék és idehaza tölti — még pedig az íróasztalánál, munkában — a húsvéti ünnepeket a legfiatalabb tanácsnok: Horony-Pálfi Aurél is.

Thordai Lajosék a húsvéti ünnepeket Taorminában töltik. Csorna Kálmánék idehaza maradnak: legfeljebb sógorát, az esztergomi alispánt látogatja meg a budapesti árvaszék kitünő elnöke.

Szemethy Károly a Pajor-szanatóriumban fogja tölteni a húsvéti ünnepeket. A tiszti főügyész a sikeres operáció fáradalmait még nem heverte ki teljesen és ezért hosszabb gyógykezelésre szorul.

*

ÖRÖMET KELTŐ KORMÁNYZÓI LEIRAT érkezett az elmult napokban a városházára. A kormányzó megengedte, hogy legfelsőbb elismerése Király Kálmánnak, a főváros rangban legidősebb, általános népszerűségnek örvendő tanácsnokának, tudtul adassék. Király tanácsnokot ebből az alkalomból barátainak és tisztelőinek nagy serege gratulációval halmazta el.

Van-e joga politizálnia a közigazgatási bizottságnak?

Feltünő incidens a közigazgatási szakvizsgán — Amikor az elnök világositja fel a cenzort és amikor a jelölt tart előadást a vizsgáztató urnak

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A belügyminiszteriumban állandóan folynak *a gyakorlati közigazgatási vizsgák*, amelyek azt célozzák, hogy magasabb képesítést adjanak a magasabb poziciókba törő közigazgatási szolgálatban álló fogalmazóknak. Az egyik ilyen közigazgatási gyakorlati szakvizsgán, amelyen különben *Harrer* Ferenc dr. felsőházi tag, a főváros nyugalmazott alpolgármestere elnökölt, egy olyan kérdés hangzott el az egyik vizsgáztató cenzor szájából, amely várospolitikai vonatkozásban is *igen érdekes és nem fog következmények nélkül maradni.*

Az egyik kérdező cenzor *Weis* István dr., az Országos Társadalombiztosító Intézet nyugalmazott alelnöke, azt a kérdést tette fel az előtte ülő jelöltnek, aki egyébként fővárosi segédfogalmazó, hogy joga volt-e *Peyer* Károlynak a főváros közigazgatási bizottságának márciusi ülésén országos politikai vonatkozású eseményeket felszólalása tárgyává tenni és joga lett volna-e az elnöklő főpolgármesternek ezt a felszólalást, amely tagadhatatlanul országos politikai vonatkozású volt és a legutóbb forgalomba került pucchirekkel foglalkozott — megakadályozni.

A jelölt természetszerűen nem tudott erre a fogas kérdésre azonnal válaszolni, minden valószinűség szerint akkor sem mert volna válaszolni, ha tudott volna, nem mervén kritikával illetni a közigazgatási vizsgabizottság előtt a saját főpolgármesterét. A cenzor ezután kifejtette cenzor-társai és a hallgatóság előtt, hogy *a főpolgármesternek jogában és módjában állott volna ezeket a felszólalásokat megakadályozni*, mivel van egy belügyminiszteri rendelet, amely évtizedekről ezelőttről kelten megtiltja a közigazgatási bizottságoknak *a politikai ügyekkel* való foglalkozást. *Weis* István dr. megjegyzésére az elnöki székből azonnal reflektált *Harrer* Ferenc dr., aki mint mindenütt és minden alkalommal, ehelyütt és ez alkalommal is az önkormányzat hűséges bajnokának bizonyult.

Harrer kijelentette, hogy függetlenül attól, hogy joga van-e a főváros törvényhatósági bizottságának politikai kérdésekkel foglalkoznia, *Peyer* Károly felszólalásának mindenesetre meg volt az a *formális alapja*, illetőleg aktualitása, hogy a *főkapitányi jelentéshez* beszélt és ehez a témához hozzászólva tette meg megjegyzéseit *a főváros rendjét illetően.* A főkapitányi jelentés pedig kétségtelenül napirendi pontja volt a közigazgatási bizottság ülésének. A konkrét esetben tehát helyesen és a törvényeknek megfelelően jár el a székesfőváros főpolgármestere, amikor *Peyer* és *Petrovácz* felszólalását engedélyezte.

Ami pedig azt a kérdést illeti, hogy a főváros törvényhatósági bizottsága által megválasztott közigazgatási bizottságnak, amelybe a főpolgármester is tagokat nevez ki és amelyben a fővárosi szakhivatalok vezetői is helyetfoglalnak, — joga van-e országos politikával foglalkoznia, igen vagy nem: az legalább is vitatható! Vitatható, hogy a belügyminiszter által a vármegyék közigazgatási bizottságainak politikai kérdésekkel való foglalkozására vonatkozó rendelete, *vonatkozik-e a fővárosra.* Tény az, hogy mióta közigazgatási bizottság van Budapesten — immáron hatvan esztendeje — *az mindig szabadon foglalkozott politikai kérdésekkel*, senki a főváros közigazgatási bizottságának ezt a jogát kétségbe nem vonta.

Mint értesülünk: a közigazgatási szakvizsgának fenti epizódját *szóvá fogják tenni* — még pedig éles formában — *a főváros közigazgatási bizottságának legközelebbi ülésén.* Addig az időpontig a főváros tiszti főügyésze mindenesetre ki fogja keresni azt a bizonyos belügyminiszteri rendeletet, amelyre *Weis* István dr. a közigazgatási szakvizsgán hivatkozott. Természetes, hogy *az önkormányzat egyetlen pártja sem fogja hagyni, hogy bárki, bárhol és bármilyen formában a fővárosi önkormányzat évtizedes jogait megkisérelje megnyirbálni.*

Külön lapra tartoznak *azok a kérdések*, amelyeket ezeken a közigazgatási vizsgákon a jelöltekhez feltesznek olyan urak, akik a fővárosi közigazgatáshoz egyáltalában nem értenek. Nemrégiben például az egyik cenzor az előtte ülő városházi fogalmazótól azt kérdezte, hogy *mi a törvényhatósági tanács hatásköre.* A fogalmazó azután általános gaudium közepette világositotta fel a vizsgáztató urat, hogy a törvényhatósági tanács *már esztendők óta megszünt* és igy hatásköre sincs már. Mindenesetre helyes lenne, ha a fővárosi jelölteket elsősorban *fővárosi főtisztviselők* vizsgáztatnák, sokkal nagyobb számban és sokkal intenzivebben, mint az jelenleg szokásban van.

Király Kálmán 1882. márc. 22-én Budapesten született. A belvárosi reáliskolát és a József nádor műegyetemet végezte és ott szerzett mérnöki oklevelet. A földmüvelésügyi minisztériumban szolgált előbb és 1905-ben lépett a főváros szolgálatába. 29 éves korában már főmérnök, 39 éves korában műszaki tanácsos lett. 1928-ban főtanácsossá választották meg, 1931-ben pedig tanácsnoki hatáskörrel az út- és csatornaépitési ügyosztály vezetésével bízták meg. Ezt a munkakört 4 éve már mint tanácsnok látja el. Nagy része van a főváros úthálózatának modernizálásában. Legnagyobb érdeme pedig az, hogy az utolsó 6 év alatt sikerült végrehajtania a fő útvonalaknak végleges útburkolattal való ellátását. Működésének köszönhető, hogy Budapest úthálózata a külföldi metropolisokkal való összehasonlításban is megállja a helyét, ami az idegenforgalom szempontjából fontos.

Nagy szaktudásának híre átment az ország határain is. A városi utak rendezése tekintetében nemcsak Eger, Szolnok, Nagykanizsa stb. hazai város fordult hozzá szaktanácsért, hanem meghívta Jugoszlávia fővárosának polgármestere is. Belgrád új úthálózata az ő írásban lefektetett elgondolása szerint épült meg. Gazdag munkásságot fejtett ki a szakirodalom terén is. Önállóan megjelent munkái: „Székesfővárosi útépítések műszaki utasítása" (1914), „Városi útak tervezése, építése és fenntartása" (1918), „Modern útak építése" (1928). Ezenkívül igen sok szaktanulmányt irt, amelyeket „A Magyar Mérnök és Építész Egylet Közlönye", a „Városi Szemle", az „Építő Művészet", az „Építő Ipar", a „Városok Lapja", az „Utügyi Szemle", az osztrák „Strassenwesen" és a németországi „Zeitschrift für Strassen und Transportwesen" című szaklapok közöltek.

A Városi Mérnökök Országos Szövetségének, valamint az Országos Iparügyi Tanács épitési szakosztályának alelnöke, a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének igazgatósági tagja, meghivást kapott az Országos Közlekedési Bizottságba, levelező tagja a Baross Szövetségnek, választmányi taggá választotta a Mérnöki Kamara, a Magyar Mérnök és Építész Egylet stb. A székesfőváros megbízásából, mint annak képviselője, számos külföldi kongresszuson vett részt, igy 1926-ban Milánóban útügyi, 1927-ben Amsterdamban anyagvizsgáló, 1929-ben Londonban útügyi, ugyanott 1932-ben köztisztasági, 1934-ben Münchenben útügyi és végül 1935-ben Rómában kertészeti nemzetközi tárgyalásokon. Ezekről és szerzett külföldi tapasztalatairól a Magyar Mérnök és Építész Egyletben számolt be. Munkássága úgy a legfelsőbb helyről, mint a társadalom részéről többször honoráltatott. A világháború alatt kapta a III. o. polgári hadiérmet. 1930-ban nemzetnevelő munkásságáért a székesfővárosi VI. ker testnevelési bizottság arany plakettjét és a Budapesti Sport Egyesület elismerő oklevelét, 1933-ban a TESz-nek Nemzeti Munkahét érmét, végül a f. évben a Keresztény Iparosok Országos Szövetsége ipari aranyérmét.

*

A TISZTVISELŐ KASZINÓ a napokban ülést tartott, hogy Sipőcz Jenő halálával megüresedett elnöki poziciót betöltse. A közgyűlés nagy lelkesedéssel és egyhangúan Szendy Károly polgármestert választotta meg új elnökévé. A közgyűlésen a polgármester magasszárnyalású beszédben köszönte meg a bizalmat.

A nacionalizmus Krisztus nélkül csődbe vezet

*

Petrovácz a keresztény magyar nevelő-gárda nemzetmentő hivatásáról

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Községi Párt XIV. kerületi rákosvárosi Tanügyi Szervezete százhúsz terítékes társasvacsorát rendezett. A megjelentek nagy száma beszédes bizonyitéka annak a keresztény testvéri összetartásnak, amely az oktatói rend minden tagjának lelkét betölti. Nyilt, őszinte és bátor szintvallás ez amellett a gondolat mellett, amelyet a Keresztény Községi Párt a keresztény magyar közvéleményben képvisel.

Rózsa Géza elnök üdvözlő beszédében őszinte és meleg szeretettel köszöntötte Rákosváros szeretett országgyülési képviselőjét, Petrovácz Gyulát és a nagyszámban egybegyült kartársakat. Emelkedett hangú beszédében rámutatott az oktatói rend némán elviselt nagy fájdalmára, amelyet az egyre súlyosodó drágasági viszonyok idéznek elő.

Nagy érdeklődés közepette emelkedett szólásra ezután Petrovácz Gyula.

— A keresztény magyar nevelőgárda az iskolán át végzi nemzetmentő hivatását — mondotta többek között. — Minden párt elsősorban az iskolát igyekszik hatalmi körébe állitani. Odaát a liberális fronton az iskola elsősorban forradalmasító intézmény. A liberális-szocialista-kommunista Franciaország már régebben azzal nyitott tárt kapukat a kommunizmusnak, hogy a vallásoktatást kiparancsolta az iskolából.

— Mi a keresztény világnézet alapján állunk és épen ellenkezőleg, a vallásoktatás fokozott támogatásával igyekszünk az Istenszeretetben megtisztult lelkekben felépiteni a nemzeti gondolat örökérvényü eszmevilágát, mert a kettőnek szoros egybekapcsolása vezetheti ki csak egyedül ezt a nemzetet a súlyos kataklizmából. Sokan, sokszor és sokhelyen vetik fel ezt a kérdést: nacionalizmus, vagy krisztiánizmus? Ez a beállitás nagyon hasonlit ahhoz a gondolathoz, hogy vajjon a tölgyfának nedvekre van-e inkább szüksége, vagy pedig napsugárra. A tölgy akkor izmosodik terebélyes fává, ha mindkettőnek áldását egyszerre élvezi.

— A nacionalista gondolat csak a krisztusi tanitások aranyfürdőjében kaphatja meg nemzetmegváltó erejét és felartóztathatatlan előretörő lendületét. A nacionalizmus Krisztus nélkül csődbe vezet. Ezen a társasvacsorán egybegyült nevelői gárda ezekett a gondolatokat igyekszik az iskolán keresztül megvalósitani és megnyugtatom őket, hogy testületi érdekeiket épen úgy, mint egyéni törekvéseiket a jövőben is támogatni fogom és ezt azért karolom fel, mert ezzel is az eszmét erősitem.

Szünni nem akaró lelkes taps jutalmazta a remekbeszabott beszédet. Befejezésül Török Sándor polgári iskolai tanár tolmácsolta a Központi Tanügyi Bizottság üdvözletét. A kitünően sikerült est megrendezése Rózsa Géza elnök és Kárpáti Ottó főtitkár érdeme.

ACZÉL EDE
Preciziós műszerész mester. Gépkonstrukciók, találmányok tervezése és kidolgozása, tömegcikkek gyártása, elektromos gépek szakszerű készitése és javitása. — Lakatosmunkák. — Budapest, VII., Klauzál tér 13. — Dob utca 45. Alapitva 1910. Telefon: 1-431-52

Budapest vize és a környék

Irta: **Pap Ferenc,** a Vizművek vezérigazgatója

Mindgyakrabban hallunk a háború előtti, várospolitikusok régi álmáról: *Nagy Budapestről.* A legkülönfélébb címeken olvashatunk cikkeket, hallgathatunk előadásokat, melyek a fővárost környező városok és helységek minden tekintetben, egységes elvek szerinti rendezésére tesznek javaslatokat. Ha talán *Nagy Budapest* létrehozását a mai viszonyok átmenetileg még nem valósíthatóvá teszik, tagadhatatlanul megállapítható, hogy valóban sok közigazgatási és műszaki kérdés szorul rendezésre. A háború után beállott kedvezőtlem gazdasági helyzet folytán sok olyan feladat maradt megoldatlan, melyek rendes gazdasági viszonyok között a fejlődés természetes folyományaként valósulhattak volna meg. Messze vezetne azonban ennek a kérdésnek a taglalása, most csak *a fővárost környező helységek vizellátásával* kívánunk foglalkozni.

Ez a kérdés ugyanis nemcsak az előbb említett óhajok, tanulmányok és javaslatok egyik tárgya, hanem tényleges szükségletként is fellépett, amennyiben számos környező helység fordult avval a kérelmével a fővároshoz, hogy vonja be őket a főváros vízműveinek hálózatába. *Komoly tárgyalások folytak már Rákospalotával,* továbbá *Pestújhellyel,* hogy e helységek vízellátásukat a főváros vízműveitől nyerjék. Ezenkívül *Budaörs, Budakeszi, Békásmegyer, Remetekertváros* stb. is hasonló kérelmeket terjesztettek elő.

Hogy a feladatot tárgyilagosan — bár a főváros érdekeit is szemelőtt tartva — bírálhassuk el, vizsgálatainkat három irányban kell kiterjeszteni, három kérdést kell feltennünk, és azokra feleletet adni.

*

Első kérdés: Érdeke-e a fővárosnak, hogy a környéken fekvő és vele területileg gyakran egészen szorosan egybeépült települések kifogástalan vízzel legyenek ellátva?

Felelet: A közületek centrális vízellátását a sok kényelmi és tűzvédelmi okokon kívül főleg a *közegészségi követelmények* teszik szükségessé. A sűrű településeknél vízvezeték és csatornázás hiányában a talajvizek megfertőződnek és a belőlük kutakkal nyert víz a tifusz és kolera terjesztőjévé lesz. Annak idején Budapesten is a folyton fellépő járványok tették szükségessé a vízmű megépítését. *Budapest ma már kifogástalan vízzel látja el polgárait,* sajnos mégsem sikerült teljesen kiirtani a legveszélyesebb járványos betegségek egyikét, a tifuszt. Ez azonban nem a főváros terhére írható. Amig ugyanis a főváros minden tőle telhetőt elkövet a közegészségügy érdekében, a környező helységek és városok nagy részében az egészséges ivóvíz kérdése *mai napig sincs megoldva.* Igy tehát megvan a lehetőség arra, hogy a környékről állandóan a fővárosba járó lakósság behordja a különböző fertőző betegségeket, de ugyanez történhet a sok behozott élelmiszer (tejtermék, gyümölcsök stb.) útján is. A fővárosnak tehát egészségügyi szempontokból rendkívül nagy érdekei fűződnek ahhoz, hogy a környék kifogástalan ivóvízzel legyen ellátva.

De számos *gazdasági kihatás* is jelentkeznék a főváros közgazdasági életében, ha a környék vízellátása rendszeres vízvezeték építésével nyerne megoldást.

Második kérdés: Lehetséges volna-e a Székesfőváros Vízművei által a környező közületek vízellátása?

Felelet: Ha már egyszer érdeke a fővárosnak, hogy a környék egészséges ivóvíz ellátásban részesüljön, önként felmerül a kérdés, *lehetséges-e ez a fővárosi Vízművek részéről?*

Ennek természetes előfeltétele, hogy maga a főváros víztermelő telepein olyan mennyiségű vízzel rendelkezzék, amellyel a legrosszabb viszonyok között is képes ellátni elsősorban a fővárost, másrészt azt a vízmennyiséget is szolgáltatni tudja, amely a környező közületek vízellátására is elegendő. Az utóbbi években a *főváros maga is erősen küzdött,* hogy a főváros vízigényeit zavartalanul kielégíthesse. A már elkészült, illetőleg a közeljövőben elkészülő víznyerőtelepek üzembehelyezésével azonban már abban a helyzetben lesz a főváros, hogy a környező helységek *egyik- másika számára tudná a szükséges vízmennyiséget biztosítani.*

Ezeken kívül azonban a székesfőváros Vízműveinek további feladata — épen a környék vízellátására való tekintettel, hogy a mostani vízműbővítéseken felül további vízszerzési lehetőségek biztosítását a szükséghez mérten a legteljesebb határozottsággal már most megkezdje. Az idevonatkozó előtanulmányok közben hasznosnak látszott annak az elgondolásnak a keresztülvitele, hogy a *Csepel-szigeten levő állami vízműveket a székesfőváros közönsége vegye át a kincstártól.* E vízmű birtokában nemcsak a főváros vízellátásának biztonsága volna fokozható, hanem — miután e vízmű máris több pestkörnyéki helységet lát el vízzel — *erőteljes kezdeményezés* történnék a nagy cél: a környéknek a főváros vízellátásába való bevonása érdekében. A csepeli vízmű megszerzésére vonatkozó kezdeményező lépéseket a polgármester úr már megtette.

Harmadik kérdés: Szükséges-e, hogy a fővárost környező helységeket a főváros lássa el vízzel?

Felelet: Az okfejtés további állomása: ha tehát a fővárosnak érdeke, hogy a környék jó vizet kapjon s a feladat meg is valósítható, a *fővárosnak meg is kell oldania a kérdést.* Erre minden valószínűség szerint szükség is lesz az egészségügyi viszonyok irányításán kívül azért is, mert a környező városoknak és községeknek *alig von meg a természeti adottságuk* megfelelő vízmennyiség feltárására saját működésük útján. A székesfőváros ugyanis már eddig is arra kényszerült, hogy vízműveivel elfoglalja a közeli környék számára tekintetbe jöhető összes számottevő vízadó területeket. Evvel kapcsolatosan felmerült az a kérdés, hogy a főváros a környék vízellátását milyen mértékig bonyolítsa le. erre vonatkozólag — behatóbb tanulmányok és vizsgálatok hiányában — az a megoldás látszik a Vízművek számára a legmegfelelőbbnek, hogy a *főváros termelőtelepein nyert vizet, vagy magán a termelőtelepen, avagy az illető közület határán vízmérőn mérve adná át az igénylő helységeknek.*

*

A fentiek a Vízműveknek a környék vízellátására vonatkozó elvi állásfoglalását ismertetik. A *gyakorlati kivitel előtt* azonban sok más kérdés is tisztázásra vár. Ilyen például: *mit értsünk azon a környéken, melyet a vízellátásban be kell vonnunk?* Ha a térképen vizsgáljuk, milyen e tekintetben a helyzet, azt látjuk, hogy főleg a főváros balpartján számos település *már közvetlenül egybeépült a metropolissal.* Elsősorban tehát ezeket a helységeket kell (és talán legegyszerűbben is lehet) vízzel ellátni. De ezenkívül mindazokra a távolabbi községekre is ki kell terjeszteni a vizsgálatot, melyeknek szorosabb vonatkozásai vannak a fővárossal.

Manapság igen sok szó esik arról, hogy *légoltalmi szempontból* nem kívánatos a vízellátás centralizálása. Már pedig, ha a főváros víznyerő telepei fogják a környéket vízzel ellátni, a fővárosi telepek esetleges elpusztulásával a környék teljesen víz nélkül fog maradni. Az esetben azonban, ha minden helységnek *saját víznyerő telepe lenne,* ez a veszély nem fenyegetne. Bár sok igazság is látszik ezekben az ellenvetésekben, az előzőben elmondottak cáfolják meg ezeket. Hiszen egyik főérv volt arra, hogy a főváros vállalja a környék vízellátását, hogy a környék számára *alig-alig áll rendelkezésre számottevő víznyerőterület.* Azt azután már a fővárosi Vízművek mérnökeinek kell megoldani, hogyan s milyen mértékben decentralizálják és biztosítsák a főváros víznyerő területeinek kihasználását? A támaskodók megnyugtathatók, hogy ezek a kérdések a *biztonsággal tisztázhatók lesznek* és remélhetőleg nem lesz szükség különféle fertőzött víznyerési lehetőségek bekapcsolására.

Nem utolsó nehézségként jelentkezik *a gazdasági kérdések megoldása.* Nyilvánvaló ugyanis, hogy a környező községek vízellátásának megvalósítása nemcsak műszaki feladat. Nagy terheket jelent majd magára a fővárosra is, de súlyos gondokat fog okozni a környező közületek háztartásának is a beruházkodásokhoz szükséges *költségek előteremtése.* Amennyire látjuk, a főváros közönsége és a főváros vezetősége, élén a polgármesterrel, tekintetbe véve a főváros fontos érdekeit, a legkedvezőbb megértéssel és a legnagyobb szeretettel foglalkoznak a kérdéssel. A már eddigi tárgyalások során is az az elgondolás vezeti a kérdéssel foglalkozókat, hogy a környék vízellátásának megoldását a környék számára lehetőleg legkedvezőbb anyagi feltételek mellett igyekezzenek megvalósítani. Természetesen a sok körülmény tisztázása még sok időt fog igényelni.

A Vízművek azt az időt, míg várospolitikai és gazdasági kérdésekben egy véleményre és megállapodásra fognak jutni az érdekeltek, arra használja fel, hogy *a megoldások műszaki lehetőségeit tanulmányozza és tisztázza.* A most folyó nagy építkezéseknél és tervek készítésénél a lehetőség szerint máris gon-

Legolcsóbban vehet teniszháló-, sátorponyva-, pokróc- hátizsák-, szobatornakészletet és horgászati cikkeket
Hauschild Albert-nél
Budapest, VII., Károly körut 15. T.:1-415-07
Szállit hivatalok részére iratkötőhevedert, por- és padlótörlőruhát. Alapit.: 1838-ban

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő-és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz Tel.: 1-291-78

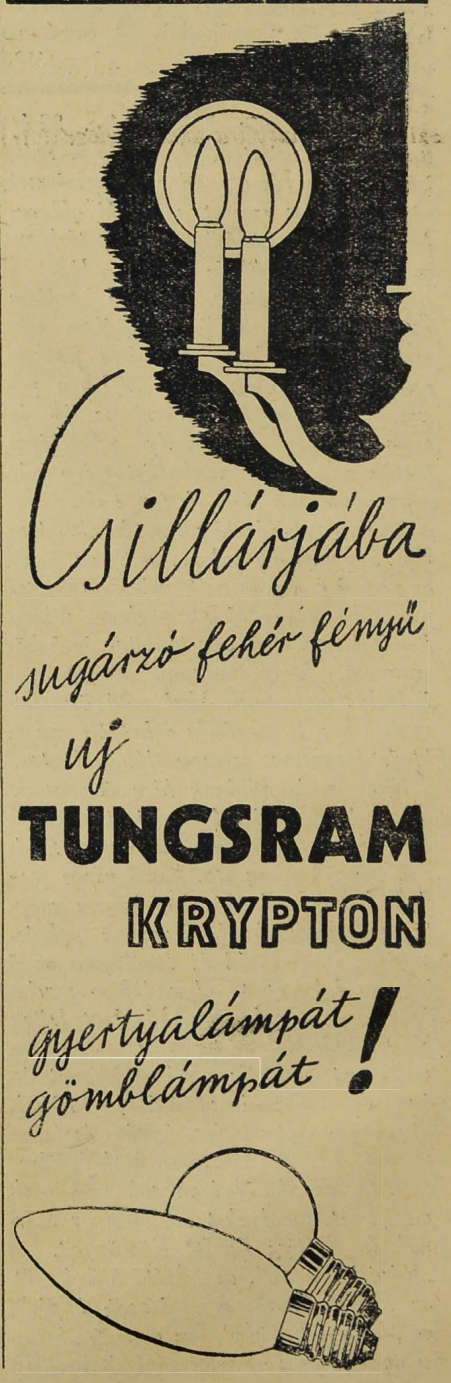

Árt-e a nemes valuták devalvációja a budapesti idegenforgalomnak?

Szendy polgármester nagyszabású fürdőügyi előterjesztése lesz a husvét utáni várospolitikai élet szenzációja

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az utóbbi hetekben az idegenforgalommal kapcsolatot fentartó gazdasági körökben riasztó hirek keltek szárnyra arról, hogy a nemes valutájú külföld devalválási akciója a Magyarország felé irányuló idegenforgalom szempontjából *igen károsan fogja éreztetni hatását.* Arról szólnak ezek a hiresztelések, hogy a leértékelt lira, svájci és francia frank nemkülönben a hollandi forint ellenértékeképen kapható pengő, illetőleg Magyarországra szóló utazási csekk jelentékenyen megdrágulván *csökkenni fog idegenforgalmunk,* még pedig épen a nemzetközi turizmusnak amugy is országútját alkotó Itália és Svájc javára. Ezekkel a hiresztelésekkel kapcsolatban

Kovácsházy Vilmos

tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője, az idegenforgalmi ügyek kiváló szakértője, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A magam részéről *semmi jelét nem látom* annak, hogy idegenforgalmunk csökkenőben lenne, és *kizártnak tartom,* hogy a nemes valuták devalvációja miatt ettől tartani kellene. Hogy konkrétummal kezdjem: az előzetes jelentések, főleg bécsi irodánk tudósításai alapján *husvétra akkora idegenforgalmat várunk Budapestre, amekkorára esztendők óta nem volt példa!*

— Ami pedig a devalváció következtében a nyár folyamán bekövetkezhető idegenforgalmi kiesést illeti, erre vonatkozóan az a helyzet, hogy azokban az országokban, amelyekben a devalvációt végrehajtották, *jelentős belső drágulás következett be.* Az élet-standard azonban nem változott, mert az árak emelkedésével — csak Olaszországra és Franciaországra utalok — emelkedtek a fizetések és a jövedelmek is. A több liráért, több svájci frankért pedig ugyanazt a pengőt és Budapesten pengője ellenében, világviszonylatban ugyanazt az olcsó árakat kapja az idejövő turista, mint tavaly, vagy tavaly előtt. Ezért *dajkamesének tartok* minden olyan hiresztelést, amely az idegenforgalom várható csökkenését jósolja!

Elmondotta még munkatársunknak *Kovácsházy* tanácsnok, hogy a városgazdasági ügyosztály, nemkülönben a fürdők igazgatósága a *polgármester legszemélyesebb irányítása és felügyelete mellett* dolgozik a főváros fürdőiről szóló hatalmas előterjesztésén. Ez az előterjesztés, amelynek középpontjában a polgármester *nagyszabású koncepciója áll a tabáni gyógyszálló felépítését illetően,* a húsvét utáni várospolitikai élet központjába fog kerülni. A vaskos kötetet kitevő előterjesztés felöleli a főváros fürdőéletére vonatkozó statisztikai adatokat és olyan *standard-munkának tekinthető,* amelyet a jövőben semmiféle fürdő, illetőleg idegenforgalmi probléma tárgyalásánál nem lehet mellőzni.

Nincs szükség a fórumra!

A városközpont tervpályázat eredményei és tanulságai

— Két közlemény —

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Fővárosunk központjának — a Városházától a Szent István templomig terjedő városrésznek — rendezésére a főváros megbízásából a közmunkatanács a közelmultban végre tervpályázatot tartott.

A pályázat kiírása előtt köztudomásúvá vált, hogy a Károly király-uti városházi frontot a meglévő épület telekvonalának megfelelően át akarják építeni. Azonkívül készült egy tervezet, amelyen a mi szük lehetőségeink mellett a bécsi Ring példájára, annak nagyon szerény utánzataképen készült oly megoldás, amely az Erzsébet-téri park egy részét beépíti, míg helyette a Vilmos császár-út melletti telektömböt parkírozná.

Nagyon helyeseljük, hogy [illegible] túlnyomó része nem követte e meggondolást és a parkot a mai helyén hagyták és a meglévő építési telkeket építtették be.

Teljes mértékben érvényesült azonban a bírálatnál a városháza eredeti álláspontja, amely anyagi nehézségekre való hivatkozással semmiféle reális alapon álló nagyobbvonalú és művészi megoldást nem engedett a pályázaton érvényesülni. Enek alapján egyes szórványos esetektől eltekintve, csak oly tervek jutottak díjazáshoz, amelyek ismerve a városházi álláspontot, ezt rajzolták kis változtatással fel.

Meg kell azonban mondanunk, hogy

nem vagyunk barátai az olyan megoldásnak, amely csak a modern átépítésre és arra fekteti a fősúlyt, hogy a jelenlegi Károly király-uti üzletbérbevétel teljes egészében változatlanul maradjon

és közben a kínálkozó művészi lehetőségek, amellyel városunk egyik főútvonalát emelhetnék, elsikkadjanak, különösen akkor, ha ezek nem is okoznak nagyobb többköltséget.

Tudjuk, hogy nem lehet felesleges luxskiadásokba belemenni, de viszont főútvonalainkat gazdaságos kivitelben és művészi lehetőségek kihasználásával kell lezárni, megoldani és díszíteni. Ez pedig nem minden esetben jelent egyúttal többköltséget is.

Fővárosunk nagyobbvonalú propagandával óhajtja idegenforgalmunkat emelni, ezen programhoz azonban az is hozzátartozik, hogy rendezetlenül és művészietlenül ható főútvonal betorkolások és épületelhelyezések, amelyek eddig a külföldieknél is lesujtó kritikát váltottak ki, az aktuálissá váló átépítés során méltó és művészi megoldást nyerjenek.

A Károly király-utat a városházi oldalon részben párhuzamossá kell tenni.

A pályázat során a Károly király-úti városházi telekhatárvonalat legtöbben kiigazítják, hogy az útvonal nem párhuzamos voltát egészben vagy részben kiküszöböljék. Ezt teljes mértékben helyeseljük, mert így fővárosunk legszélesebb útvonalának szabálytalanságát kiküszöbölhetnénk. Kielégítőnek találjuk azonban a részbeni párhuzamosságot is, mert a 6—7 méter szélességkülönbséget az útvonalon járó nem veszi már észre.

A villamost a legtöbb tervező parksávval határolva a középre helyezte, sürün elhelyezett átkelési helyekkel, amelyeknél az egyirányú közlekedés elve van keresztülvezetve, hogy a betorkoló útvonalakról is csak a balrafordulás legyen lehetséges. Kívánatos volna, hogy a kétoldali kocsiút legalább e főútvonalhoz méltóan 5—5 kocsisorral birjon, hogy legalább e részen zavartalan, gyors forgalom legyen lehetséges.

Érdekes, hogy a 61 relációju villamos itt lévő jelenlegi végállomása helyett csak egy tervben (Vittay Győző és Károlyi Antal) találunk a Deák Ferenc-téren végállomásra alkalmas visszafordító körvágányt, amelyen a szerelvények közvetlenül visszafordulhatnának.

A városházát legtöbben kisebb-nagyobb beugrással, árkádsorral vagy díszudvarszerű kiképzéssel helyezik el.

Azonban ezért a bírálatban megróvásban részesülnek, mivel egy pár üzlethelyiség bére elveszne. Nem helyeselhetjük az ilyen szükkeblü felfogást, mert fővárosunk városházának e főútvonalra eső frontját is művésziesen kell kiképezni, még akkor is, ha ezért egy pár üzletbér elesik. Különösen fontos itt a megfelelő hatásos megoldás, mivel a Madách Imre-utat és betorkoló terét művészien kell lezárni.

Legtöbben a Vilmos császár-út tengelyében tornyot helyeznek el, még olyanok is, akik az evangélikus templomot a mai helyén hagyják, amiáltal az alacsonyabb templom esztétiailag igen hátrányos helyzetbe kerül, mert a magas torony alatt teljesen elnyomódik. Egy páran (mint Gregersen Hugó, Heim Ernő — Hönsch László és Riehmer Pál, Vertse Dezső és Pogány Frigyes, valamint Gyenes Lajos) ezen kiemelkedő tornyot — nem akarván a helyén hagyott templomot agyonnyomni — a Károly király-út városházi homlokzatba szervesebben illeszkedne ugyan be, de mint útlezáró elemek nem érvényesülnek.

Ezen elgondolásoknál látjuk a küzködést a Vilmos császár-út tengelyére igen hátrányoan, ferdén álló evangélikus templommal, amely épen ezért rossz városképet ad és amelyet a nagy hosszúságú és szélességü főútvonal a Vilmos császárt-út lezárására többségben nem találnak megfelelőnek és ezért megalkudva, a városházi tornyot helyezik el mögötte.

Ezen rosszul sikerült kísérletek megmutatják, hogy a templomot helyéről el kell tólni, ami a Flórián kápolna sikeres felemelése után mindenki előtt elfogadható gondolat.

Sokan, igen helyesen, már a pályázat alkalmával ezen esztétikai hátrány kiküszöbölésére a templom aránylag nem nagy költségbe kerülő eltolása mellett foglaltak állást, amivel igen szép megoldási lehetőségeket nyernek. Igy érdekes megoldást nyujt Toth Kálmán és Módos Ferenc terve, amikor a templomot megfordítják és eltólják a Kammermayer Károly-utca tengelyébe és eléje a Vilmos császár-út tengelyébe építik ívesen a székházat és gimnáziumot. Ezáltal a templom méretének megfelelő arányú környezetbe kerül, de viszont a gimnázium már zajosabb térre és a Vilmos császár-út nem nyer merőleges, tehát tökéletes lezárást.

— Befejezés a jövő számban —

A f. hó 11-én befejezett 37. sorsjáték V. osztályában
TÖRÖKNÉL nyerték
a nagy jutalmat
400.000 P
a 12318. sz sorsjeggyel,
a legnagyobb főnyereményt
300.000 P
a 7616. sz. sorsjeggyel,
100.000 P
főnyereményt
a 38118. sz. 1/4 sorsjeggyel
TÖRÖK A. és TSA
BANKHÁZ RT.
BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3.

Megelégedést nyujt kertünk ha megbizható
Mautfner magot vetünk.
Mautfner Ödön r. t.
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 33.

HIREK

Olvasóinkhoz!

A főváros husvéti szünetére való tekintettel az Uj Budapest legközelebbi száma

április hó 10.-én

fog megjelenni.

Az Uj Budapest kiadóhivatala.

Tervpályázat a Segitőalap székházának felépitésére

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Jelentette az Uj Budapest, hogy a Segitőalap a Madách Imre-út torkolatában alakitandó téren épiti fel uj székházát. A telek megvételére már létrejött a megállapodás a Segitőalap és a telek eddigi tulajdonosa, a közmunkatanács között.

A Segitőalap intézőbizottsága legutóbbi ülésén elhatározták, hogy a székház épitésére nyilvános tervpályázatot hirdenek. A székház homlokzati kiképzésére már megvan az előirásos terv, maga a tervpályázat tehát csupán az épület belső kialakitására, elrendezésére fog szoritkozni. A Segitőalap 420.000 pengőt irányzott elő az épitkezésre. Gondoskodás történik gáz- és bombabiztos pincehelyiség épitéséről is.

A Segitőalap igazgatósága a pályatervek díjazására egy 2000 pengös első, egy 1000 pengös második és egy 500 pengös harmadik díjat tüzött ki, azonfelül a további öt legjobb pályamunkát egyenkint 200 pengőért fogják megvásárolni.

Igényeinket le kell szállitani. Szerényeknek kell lennünk. Takarékoskodnunk kell, de azért 3.50, 7, 14, 28 pengőt havonta áldozni kell az osztálysorsjegyre, mert ezzel a csekély befektetéssel megszerezzük a reménységet, amely önbizalmat és jóleső érzést ad. Április 10-én kezdődik az uj osztálysorsjáték, hátha most sikerül és nyerünk egy tekintélyes összeget és egyszerre megszabadul a gondoktól, bajoktól...

Szép is vagyok, jó is vagyok, azért mégis OLCSÓ vagyok!

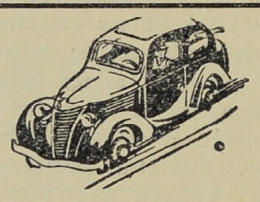

4900 PENGŐ az uj FORD Eifel

Főképviselet: 34 lóerő. 60 P adó

HAHN ARTHUR ÉS TÁRSAI

Budapest, VI., Andrássy út 10. Tel. 1-136-19

PROKISCH JÁNOS

okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő

Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten (DRASCHE)

Budapest, V., Kiotild-utca 3.

Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

Elindult Rómába a Keresztény Tanügyi Bizottság küldöttsége

A pályaudvaron Bednárz Róbert bucsuztatta a küldöttséget

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Szerdán este indult el a Déli-pályaudvarról a Keresztény Tanügyi Bizottság kétszáz tagú küldöttsége Rómába. A küldöttség, amelynek fogadására nagyszabású előkészületet tettek az olasz pedagógusok, Urbányi C. József igazgató és Remsey Győző dr. tanár vezeti. Bednárz Róbert prelátus, a Keresztény Tanügyi Bizottság elnöke, tekintettel a belvárosi főplébániatemplom nagyheti ájtatosságaira, nem volt abban a helyzetben, hogy a küldöttség élén Rómába utazhasson. A küldöttségben a főváros hivatalos képviseletében Boros Pál dr. főjegyző, a tanügyi ügyosztály vezetőhelyettese vett részt.

A pályaudvaron Bednárz Róbert prelátus búcsúztatta néhány keresetlen, meleg szóval a Rómába induló küldöttséget. A küldöttséget vivő vonat a cserkész-zenekar vidám ütemü indulójának hangjai mellett hagyta el a fővárost.

Az üresen álló kislakások száma csökken a legerősebben

A Rákosvárosban van a legtöbb, a Belvárosban a legkevesebb üres lakás — A gazdasági viszonyok javulását jelenti az üres lakások számának csökkenése

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Soha olyan lakáshiány nem volt még Budapesten, mint az 1920-as évek elején és soha annyi lakás még nem állott üresen a fővárosban, mint az 1932., 1933. és 1934-es esztendőkben. Az üres lakások száma akkor kezdett rohamosan emelkedni, amikor a gazdasági válság kimélyülésével erősen lecsökkentek a keresetek, illetve a jövedelmek. Valósággal költözködési láz volt tapasztalható a drágább bérü, nagyobb lakásokból a kisebb, olcsóbb bérü lakásokba. Igen sokan cserélték fel főbérleti lakásukat albérlettel. Szinte ijesztő mértékü volt az üres lakások számának emelkedése 1932-ben, amikor a februári bérnegyedben még csak 3,140 lakás állott üresen a fővárosban, a novemberiben már 8,067, 1933. első bérnegyedében már 10,941, második bérnegyedében pedig 12,097 volt a budapesti üres lakások száma.

Kétségtelen, hogy az 1925. utáni erős mértékben megindult épitkezés még 1932-ben is erősen folytatódott és az épitkezések hét esztendő leforgása alatt több, mint 40.000 uj lakást produkáltak, de az üres lakások számának hirtelen emelkedése a fővárosban, főleg a gazdasági válság következménye volt. Az is a válságnak tudható be, hogy míg 1931. februárjában még csak 706, 1933. februárjában már 2,883 üzlethelyiség állott kibéreletlenül.

A székesfővárosi statisztikai hivatal igazgatója, Illyefalvi I. Lajos dr. most tette közzé a múlt esztendő utolsó bérnegyedében üresen álló lakások és üzlethelyiségek adatait. Ezekből a legujabb adatokból már az üres lakások és üzlethelyiségek számának nagyfokú csökkenése olvasható ki. 1934. negyedik bérnegyedében, vagyis november havában még mintegy 9,689 lakás állott a fővárosban üresen, 1935. novemberi bérnegyedben még 6.205, 1936. utolsó bérnegyedében már csak 5,464 volt az üresen maradt lakások száma.

Az üresen álló lakások számának esése nem magyarázható azzal, hogy az épitkezések mértéke, illetve a lakástermelés csökkenöben van, már csak azért sem, mert 1935-ben 3.522, 1936-ban pedig annál jóval több — 6,229 — uj lakás keletkezett.

A vállalkozási kedv megindulása látszik abból, hogy a kibéreletlenül maradt üzlethelyiségek számában is csökkenés mutatkozik. 1934. novemberében ugyanis még 2.206, 1935-ben 1,485, 1936. utolsó bérnegyedében már csak 1.325 állott kibéreletlenül.

Igen jellemző tünet a lakásviszonyok alakulására, hogy főleg az üresen álló kislakások — az egy- és kétszobás lakások — száma csökkent legerősebb mértékben. 1935. novemberében 2.951, 1936. novemberében pedig már csak 2.491 egyszobás lakás volt kibéreletlen. A kétszobások száma 1935. novemberében 1,594, 1936. novemberében pedig 1.383 volt. De emellett csökkent a háromszobás és többszobás lakások száma is a fenti évek IV. negyedében. A háromszobás üres lakások száma pl. az 1935, évben 921 volt, 1936. novemberében már csak 896; az üresen álló négyszobás lakások száma pedig az 1935. évi 462-vel szemben 1936. novemberében 429 volt.

A statisztikai adatokból kitünik, hogy kerületek szerint lényeges eltérések láthatók az üresen álló lakások számában. A legtöbb üres lakás a XIV. kerületben van, legkevesebb pedig a IV. kerületben.

KELLEMES HIR A KISSZIVAROK HIVEI SZÁMÁRA. A szivarfogyasztás hanyatlása, amely világszerte a mostani hajszolt és ideges munkatempónak a következménye, azt hozta magával, hogy a Dohányjövedék nem tudta már kellőképen foglalkoztatni régi, bevált szivarkészitő munkásait. Ezért a Dohányjövedék e munkások iránt táplált szociális érzéstől vezéreltetvén, arra törekszik, hogy megint megkedveltesse vevőivel a munkások részére több keresetet biztositó szivarok élvezetét. Az élet ritmusa azonban világszerte azt hozta magával, hogy a régimódi, hatalmas szivarrudak helyett, mindinkább a kis, zamatos szivarok jutnak népszerűségre. A Dohányjövedék felismerte az idők szavát és épen ezért a kis szivaroknak megszerzését óhajtja vevőinek megkönnyiteni. Ezért szállitotta le a multban a Cigarillos szivar árát, most pedig épen a legkedveltebb könnyű kis szivarnak, a Jovialesnek árát szállitotta le az eddigi 11 fillérről 9 fillérre (a Nikotex-Jovialesét pedig 13 fillérről 11 fillérre), hogy ezzel is hozzáférhetőbbé tegye e szivarfajtát a nagyközönség számára. Ez azonban csak az első meglepetés a szivarozók nagy tábora részére, a kisszivarok hivei hamarosan egy újabb, kedves és kellemes hirt fognak hallani.

Gyomorsüllyedéses fűzőt,

speciális fűzőt, a legmodernebb princes csipőfűzőt és mindenfajta melltartót minden igényt kielégitően készitek. Levélhivára házhoz megyek. Vidéki szállitásokat legpontosabban eszközlöm.

KÁKONYI fűzőszalon

Budapest, Rákóczi-ut 59., I. 8.

15% kedvezmény annak, ki e lapra hivatkozik

Reklám- és mindenféle festészeti munkálatok. Iparművészi munkákat olcsó áron készit.

Gyáraknak nagy kedvezmény!

Globus plakátfestő vállalat

VI., RÓZSA U. 113. Tel.: 1-139-32.

özv. UJÁGH ÁRPÁDné

BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.

TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és szinben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.

Magyar Bőrszékiparnál

Budapest V., Mérleg-u. 4.

Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Villamos világitási-,

erőátviteli-, csengőjelző-, távbeszélő- és rádióberendezések. Elektromos háztartási tüzhelyek.

THERMOLUX kft.

Budapest, VIII., Práter-utca 6.

Telefon: 1-383-38.

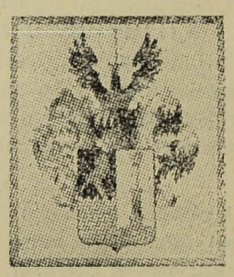

NEMESSÉG kikutatását, nemesi névváltoztatást, CIMEREK, ősfák megfestetését vállalja

HERALDIKA

Budapest, IV., Gróf Károlyi-u. 14.

Telefon: 1-827-04 1-811-99.

Március hó 25-én és 31-én délután fél 3 órakor

ügetőversenyek

Pályázatot irnak ki a Gellérthegyi Kioszkra

A Kis-Royal főpincére kapja a hármashatárhegyi vendéglő bérletét

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A városgazdasági szakbizottság szerdán tartott ülésében foglalkozott a hármashatárhegyi vendéglő bérbeadásával. A bizottság szótöbbséggel úgy határozott, hogy Németh Istvánnak, a Kis-Royal-étterem főpincérének ajánlatát javasolja a polgármesternek elfogadásra. Németh elökelő belföldi és külföldi vendéglőkben és hotelekben működött, a bérletért évi háromezer pengőt ajánlott meg és húszezer pengőre rugó beruházást is igért. Szakmai körök szerint Németh mögött Korányiék, a Royal-szálló éttermének bérlői, állanak.

Rövidesen kiírásra kerül a Gellérthegyi Kioszk bérlete is. A főváros nem fogadta el a jelenlegi bérlőnek azt az ajánlatát, hogy bizonyos beruházások ellenében versenytárgyalás kiírása nélkül hosszabbitsák meg a bérletet. A Gellérthegyi Kioszk bérlete iránt szakmai körökben nagy érdeklődés mtatkozik, számosan fognak pályázni a kitünő üzletre.

Rövidesen döntenek véglegesen mindkét budai hegyi vendéglő bérlete ügyében, hogy a folyó év nyarán már az új bérlő kezében legyen a hármashatárhegyi, illetőleg a gellérthegyi vendéglő.

Nem tudja mindenki,

HOGY *osztálysorsjegy által sokan lettek gazdagok nálunk is és április 10-én kezdődik az új sorsjáték.*

HOGY *sokan nem fizetik meg idejében a sorsjegy árát és azért nem kaphatják meg a nyereményeket.*

HOGY *nagy kárt okoznak a sorsjegyárusitóknak, ha a nem kívánt sorsjegyeket nem küldik azonnal vissza.*

HOGY *minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye, tehát egyik szám olyan, mint a másik, csak a szerencse és kitartás a fontos!*

HOGY *nem felesleges kiadás a sorsjegyért havonta fizetendő 3½—7—14—28 pengő, mert a remény és a szebb, jobb jövő iránti önbizalom éltető, serkentő hatással van.*

HOGY *Ön is a maga szerencséjének a kovácsa. A szerencse forgandó! A jelent megjavitani, a jövőt előkészíteni és a szerencsét is keresni kell!*

Zománc táblákat

csak

Beér Sándornál

rendelien.

Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.

Telefon: 18-24-29.

ÓRÁT BÁNKI-tól

Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.

Budapest, IV, Václ-utca 49

E szelvény 10% engedményre jogosit

GAZDASÁGI ÉLET

Elkészült a Beszkárt tizmilliós sofort-programja

Az OTI és a MABI kölcsönön felül külön beruházási kölcsön felvételére kényszerül a Beszkárt

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Beszkárt igazgatósága sorozatos üléseken tárgyalja a nagy beruházási programokat. Mint az Uj Budapest már megirta, már régebben elkészült egy ötéves beruházó program. Ennek keretében most kétéves beruházó programot terjesztett az igazgatóság elé a Beszkárt vezetősége. Ez a két éves program a következő legsürgősebb beruházásokat foglalja magában:

A Boráros-téri híddal kapcsolatos vágányátépítések 300.000, a Margithid átépítésével kapcsolatos munkálatok 300.000, a kispesti kábel bővítésére 410.000, telefonközpontok automatizálása 200.000, munkásjóléti és egészségügyi berendezések létesítése 190,000, autóbuszgarázs építése 1 millió, harminc új autóbusz beszerzése 1.8 millió, racionális vágányépítések 792.000, új várócsarnok építése 40.000, kocsiszínvilágitás javitása 30.000, kocsimotorok cseréje 400.000, sinfékek modernizálása 962.000, életmentő szerkezetek felszerelése 147.500, a Baross-utcai orvosi rendelő bővítése 30.000, a Révész-utcai áramátalakitó állomás áthelyezése 80 ezer, a Boráros-téri aluljáró épitése 121.000, a kelenföldi főmühely tüzoltóberendezése 15.000, iparsótároló berendezések 8000, a ferencvárosi kocsiszín tetővilágitása 2000, az óbudai forgalmi telepen támfal épitése 3000, mérőeszközök beszerzése 2000, iró- és számológépek beszerzése 4000, a Pasaréti-úti autóbuszvégállomás kiépitése 60.000, a Mester-utcai villamosvégállomás és a Verpeléti-uti vonal bekötése a Horthy Miklós körtérbe 45.000, a Hungária sporttelep mellett kitérő vágány létesítése 18.000, Szép Ilona-i kocsiszín bővítése 285.000, áramátalakító berendezések megújítása 50.000, a Szép Ilona-i áramátalakító állomás kiegészitése 175.000, sinhegesztés 30.000, a haraszti HÉV vonal villamositása 300.000, a Pálffy-téri HÉV végállomás kitelepitése és az új végállomás felépitése 370.000, a HÉV áramátalakító állomásainak berendezése 280.000, a HÉV állomásokon szükséges tüzoltóberendezések 5000, a HÉV pestújhelyi vonalának bekötése a Beszkárt Erzsébet királyné-uti vonalába 200.000, HÉV-sinhegesztések 54 ezer pengő.

A HÉV részére megállapitott beruházó program között szerepel talpfasürítésekre 35.000, a cinkota-gödöllői vonalon kábelcsere 400.000, az áramtáplálás megerősítése 150.000, a telefonállomások átalakítása 120.000, további sinhegesztések 150.000, alkatrészek megujitása 130.000 pengő értékben.

Ezeket a sürgős munkálatokat részben a főváros által felvett OTI és MABI kölcsönökből kivánja fedezni a Beszkárt vezetősége, természetszerüen a főváros törvényhatósági bizottságának megfelelő jóváhagyása mellett. A kétéves beruházási program azonban kerek tizmillió pengőt tesz ki, ekkora összeg pedig a főváros által felvett kölcsönökből a Beszkártnak természetszerüen nem juthat. Szó van arról, hogy a Beszkárt a fővárosi önkormányzat beleegyezésével külön kölcsönt is felvenne, ezeknek a valóban halaszthatatlanul sürgős beruházásoknak a teljesitésére. A külön Beszkárt-kölcsön felvétele ügyében előrehaladott tárgyalások vannak folyamatban.

A BART számára kilenc uj vonalat engedélyez a kereskedelmi miniszter

Nem lesz Bart-autóbusz Budapest-Ujpest és Budapest-Gödöllő között — A Budapest-Érd vonal engedélyokirata már leérkezett a városházára

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Amikor a főváros törvényhatósági bizottsága a Budapesti Autóbuszközlekedési Rt.-vel kötött szerződését a mult esztendő utolsó napjával megszüntnek tekintette, a BART természetszerüleg azonnal megindította az akciót abban az irányban, hogy az elvesztett vonalak helyett újakat kapjon és leállított kocsijait újból foglalkoztathassa. Az új vonalak ügyében a BART részletes memorandummal fordult a kereskedelemügyi miniszterhez. A főváros, amikor a BART kívánságait a miniszter közölte, igen éles álláspontot foglalt el, kijelentvén, hogy semmi körülmények között nem hajlandó tűrni, hogy a BART-érdekeltség a Beszkártnak, illetőleg a Helyiérdekűnek versenyvonalakat támasszon.

Az elmult napokban érkezett meg a városházára a kereskedelemügyi miniszter leirata. A miniszter a BART által kért új vonalak közül a Budapest Horthy Miklós-körtér—Érd—Diósd vonalat engedélyezi. Mint az *Uj Budapest* munkatársa értesül, a legközelebbi napokban kilenc új vonalat fog engedélyezni a BART számára a kormány.

A főváros *illetékes helyen* garanciát kapott arra vonatkozóan, hogy a kereskedelemügyi miniszter által engedélyezett új vonalak nem fogják sérteni a Beszkárt és a HÉV érdekeit. Igy a BART által a legnagyobb erélyel szorgalmazott Budapest—Ujpest és Budapest—Gödöllő vonalat nem fogja a minisztérium engedélyezni. Végeredményben tehát a főváros és a BART között kitört háborúság teljes mértékben a főváros javára dőlt el.

Osztály-sorsjegy

SUCHTÁR banknál

Budapest, VIII., Üllői-ut 6. szám.

(a Kálvin-térnél)

Postatakarékszámla: 20056. Telefon: 1-322-93

I.-ső osztályu huzás: 1937 április 10. és 13.

Sorsjegyárak:

nyolcad	negyed	fél	egész
P 3.50	P 7.—	P 14.—	P 28.—

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben **700.000**— aranypengő.

A családi munkabér. Alig hangzottak el kormányzati megnyilatkozások a családi munkabér bevezetése érdekében, máris napvilágot látott egy igen komoly tanulmány Bikkal Dénes dr. tollából a családi munkabérről. Bikkal dr. tanulmányában megoldást keres Magyarország kormányzójának arra a cékitüzésére, hogy ahol többen kérnek enni otthon, oda könnyebben kerüljön a kenyér és nagyobb darab jusson belőle. A kérdés ismertetése során Bikkal dr. külön-külön fejezetben tárgyalja a francia, belga, olasz és egyéb külföldi példákat, amelyek szerint már megoldották a családi munkabér kérdését. Kimutatja Bikkal dr. azt is, hogy a családi munkabér bevezetésére a legalkalmasabb pillanat elérkezett Magyarországon. A munkabérek ugyanis a krizis-évek alatt lemorzsolódtak olyannyira, hogy mélypontjukat elérték s minden jel arra mutat, hogy a gazdasági élet újabb fellendülésével és a drágaság nyomása alatt rövidesen a munkabérek emelésével kell számolni. Ennek a munkabéremelkedésnek a szociális igazságkeresés jegyében kell megtörténnie és pedig olyképen, hogy elsősorban a családapa munkavállalók jussanak megfelelő bérekhez. Az izlésesen kiállított könyvhöz Bornemisza Géza iparügyi miniszter irt előszót, aki a szerző javaslatát a magyar munkaadók figyelmébe ajánlja.

GÖTZ ALADÁR

parkett-asztalos mester és padlózási vállalkozó.

Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés dijtalan.

Budapest, I., Bors-utca 24. sz.

Telefon: 1—507—34.

Havas Gyula

kefe- és ecsetgyáros

Aranykoszorus mester

Gyár: VII., Rózsa-utca 20. szám.

Telefon: 30-2-45.

Biehn János R. t.

Budapest, V., Alkotmány-u. 21

Telefon: 1—153—50.

Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

Új kiírások

17.000 q. kész hézagkiöntőanyag szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi március hó 23-án délelőtt 9 óra.**

Haraszti keménymészkő-kőanyagszállítási és kőfaragó munkákra a Budavári Koronázó Főtemplom Mátyás-tornyán a délnyugati támpillér és lépcsőtorony újjáépítéséhez. **Határidő: 1937. évi március hó 23-án délelőtt 9—10 óra.**

Kőszobrász és szobrászmintázási munkákra a Budavári Koronázó Főtemplom toronytestén a délnyugati támpillér és lépcsőház újjáépítéséhez. **Határidő: 1937. évi március hó 23-án délelőtt 9—10 óra.**

Bontási és elhelyező munkákra a Budavári Koronázó Főtemplom Mátyástonyán a délnyugati támpillér és lépcsőtorony újjáépítéséhez. **Határidő: 1937. évi március hó 23-án délelőtt 9—10 óra.**

Fizikai, kémiai taneszközök, optikai cikkek térképek, szemléltetőképek, természetrajzi segédeszközök, (preparátumok) **situsok, bonctani taneszközök, kísérleti vegyszerek és egyéb különböző taneszközök szállítására** a székesfőváros iskolái részére. **Határidő: 1937. évi március hó 23-án délelőtt 9—10 óra.**

Utrendezési munkákra és az ehez szükséges 27.000 drb bazalt ¾-es „H_{14}" jelű kockakő és 2000 drb bazalt ¾-es „HK_{14}" jelű kötőkockakő szállítására, a IX. ker. Közraktár-utca, Bakáts-utca és Boráros-tér között levő útszakaszhoz. **Határidő: 1937. évi március hó 23-án délelőtt 10 óra.**

Dunaparti támfal alapépítményi és beton munkákra, valamint terméskőburkolat és mellvéd elhelyezési munkákra a III. ker. óbudai új kivezető főút építéséhez. **Határidő: 1937. évi március hó 30-án délelőtt 10 óra.**

Dunaparti támfal kőfaragó munkáira a III. ker óbudai új kivezető főút építéséhez. **Határidő: 1937. évi március hó 30-án délelőtt 10 óra.**

Hengeranyag és hengeröntési munkákra a Budapest Székesfőváros Házinyomdája részére. **Határidő: 1937. évi március hó 31-én délelőtt 9 óra.**

Elektromos berendezési munkákra a Budapest-nagyvásártelepi élelmiszerraktárak részére. **Határidő: 1937. évi március hó 31-én délelőtt 9—10 óra.**

Központi fűtőberendezési munkákra a Budapest-nagyvásártelepi élelmiszerraktárak részére. **Határidő: 1937. évi március hó 31-én délelőtt 9—10 óra.**

Lakatos munkákra a XI. ker. Szent Imre herceg-úton építendő Budapest-Kelenföldi (ciszterci) r. kath. plébániatemplom építéséhez. **Határidő: 1937. évi március hó 31-én délelőtt 9—10 óra.**

Asztalos munkákra a XI. ker. Szent Imre herceg-úton építendő Budapest-Kelenföldi (ciszterci) r. kath. plébániatemplom építéséhez. **Határidő: 1937. évi március hó 31-én délelőtt 9—10 óra.**

Díszlakatos munkákra a XI. ker. Szent Imre herceg-úton építendő Budapest-Kelenföldi (ciszterci) r. kath. plébániatemplom építéséhez. **Határidő: 1937. évi március hó 31-én délelőtt 9—10 óra.**

Üveges munkákra a XI. ker. Szent Imre herceg-úton építendő Budapest-Kelenföldi (ciszterci) r. kath. plébániatemplom építéséhez. **Határidő: 1937. évi március hó 31-én délelőtt 9—10 óra.**

Papirárúk szállítására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi március hó 31-én délelőtt 10 óra.**

Vízvezeték-szerelési munkákra a Budapest-nagyvásártelepi raktárházak részére. **Határidő: 1937. évi március hó 31-én délelőtt 9—10 óra.**

VÁLLALKOZÁS

Király tanácsnok bravúrja

Az ajánlatok felbontásától számított tizedik napon megkezdődött az uj repülőtéri közut építése

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Valóságos rekord-idő alatt történt döntés a repülőtérhez vezető új főút megépítése felett. Március 12-én déli 12 órakor járt le a polgármester által meghirdetett versenytárgyalás az új repülőtérhez vezető út Balatoni-út és Kőberki-út közötti szakaszának megépítésére. A versenytárgyalásra beérkezett ajánlatok felbontásától számított három napon belül az út- és csatornaépítési ügyosztály már el is készítette javaslatát, a felbontástól számított pontosan hetedik napon: március 19-én már ülésezett is az út- és csatornaépítési szakbizottság, március 20-án a polgármester meghozta a döntést és a győztes ajánlattevő nagyhét hétfőjén, március 22-én már meg is kezdték a nagyfontosságú út megépítését.

A polgármesteri döntés, tekintettel az útépítés sürgősségére, csak birtokon kívüli hatállyal fellebbezhető meg. Fellebbezésre azonban annál kevésbbé kerül a sor, mert *Just* Kornél, a legolcsóbb ajánlattevő kapta meg a százhuszonötezer pengőt reprezentáló közmunkát.

Kisebb alapterületü, de egy emelettel magasabb lesz a XIII. kerületi előljáróság

A polgármester zártkörü versenytárgyalást hirdet az alapozási, továbbá a föld-, kőmüves- és az elhelyező munkálatokra

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A XIII. ker. előljáróság föld-, kőmíves és elhelyező munkáinak versenytárgyalása körül támadt hullámok elsimulóban vannak. *Wossala* tanácsnok, a magasépítési ügyosztály vezetője több alkalommal tartott megfelelő szakértők bevonásával helyszíni szemlét az építkezésre kiszemelt telken: a Béke-téren. Ezeknek a szemléknek az az eredménye, hogy mégis az eredetileg kijelölt helyen amely az új kerület központjában van, épülhet fel az új előljáróság. A talajvizsgálatok alkalmával jelentkezett keserűviz eliminálására speciális összetételű cementlapokon fog felépülni az új előljáróság székháza.

Hogy az építkezés a kijelölt fedezet határain belül maradjon: a drágább alépítkezés következtében érdekes megoldást javasolt a polgármesternek a magasépítési ügyosztály. E szerint az épület az eredetileg tervezettnél kisebb alapterületű lesz, ezzel szemben egy emelettel magasabb. A költségek ilymódon alig harmincezer pengővel haladják túl az előirányzatot.

Az építkezési többköltségre az elnöki ügyosztály máris megfelelő fedezetet nyujtott a magasépítési ügyosztálynak. *Wossala* tanácsnok most úgy intézkedett, hogy az őszi nyilvános tárgyaláson résztvett cégek között szűkebb versenytárgyalást hirdessenek, még pedig rövid határidővel. A husvét után következő napokban az ügyosztályközi közszállítási, nemkülönben a magasépítési bizottság meghallgatása után dönteni fog a polgármester, hogy az építkezés minél előbb megindulhasson.

Az ÚJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók. A szerkesztésért és kiadásért felelös:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelös: Kellner László dr.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbr.. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

VARADI GYÖRGY
kárpitos, diszitő és lakberendező.
Elvállal mindennemü kárpitozott butorok, ugymint Berzsely-, uri- és angol bőrgarniturák, fotelok, rekamierek, sezlonok matracok, ruganyos ágybetétek készitését, teljes lakberendezésekkel a legjobb kivitelben.
Budapest, VI., Király-utca 32.
Telefon: 14-25-95.

Hő- Hűtő- Hang- Viz-
Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: *1-485-14, 1-388-54

Proczeller Bálint
Kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

Törött fogsorát
megjavitom 2 óra alatt 3 P-ért, fogait szakszerüleg rendbe hozom, műfog P 3.—, koronás (fehér) P 8.—, arany P 18.—. Trautmann áll. vizsg. fogász. Nagymező u. 41. Telefon: 1-281-01.

Palka József EZÜSTKOSZORÚS mester — üvegfestészeti műterme
Budapest, VIII., Baross-u. 59 Tel.: 1-302-28

Móczár Gábor
egészségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

Előnyösen ismert
családi házak, üzletek vétele és eladása szolid alapon.
Csomós János
Budapest, VIII., József-körut 58.

Diskay név garantálja, hogy jól sikerült munkát kap. Gyermekfényképkülönlegességek speciális felszereléssel, úgyhogy minden felvétel biztos siker. Műterem nyitva vasárnap és ünnepnap is 9—7. Életnagyságú fényképnagyítás bármily kis fénykép után. Kérjük minden esküvőnél, eseményeknél
DISKAY FOTO-RIPORTER
vállalathoz fordulni bizalommal. Közigazgatási tisztviselőknek az amúgy is alacsony árakból még 15% engedmény. Budapest, VII., Rákóczi út 18. T.: 1—343—31.

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Faredőnyjavitást
zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence faburkoló v á a l a t.
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Béke-tér 5. Iroda: VI., Szondy-u34.

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi cimerek zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39 szám Telefon: 1-891-18.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Telefon: 1—811—48.

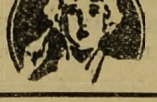

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, színházi látcsövek, a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek
Fényképészeti cikkek.

XV. évfolyam 13—14. szám Budapest, 1937. április 10.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

-ek.Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Pest,VIII.Reviczky-u.1.

Fürdőink

A polgármester előterjesztése a székesfőváros idegenforgalmának és fürdőinek fejlesztéséről és a tabáni gyógyszálló megépítéséről, az utolsó esztendő idegenforgalmi politikájának jelentős határköve. Ez a százötven oldalas füzet a maga komoly megállapításaival és értékes adatgyüjteményével hosszú ideig forrásmunkája lesz minden idegenforgalmi célkitűzésnek. Esztendőkön keresztül az összes idegenforgalmi szakértők — akiknek száma több, mint amennyi külföldi évenként megfordul Budapesten — nemkülönben az ország és a főváros parlamentjének idegenforgalmi szónokai az eddigi szalmacsépléseken túlmenően sokat, nagyon sokat meríthetnek belőle.

A legközelebbi közgyűlés elé kerülő határozati javaslat azon megállapítása, hogy az idegenforgalom fejlesztését a főváros annak gazdasági és nemzeti jelentőségére való tekintettel fontos feladatának tekinti: az idegenforgalmi problémáknak a jövendőben méltó pozíciót biztosít a fővárosi önkormányzat fórumain. Józan és reális a fejlesztési program azon megállapítása is, hogy a fürdő-fejlesztés elsőrendű feladata meglévő fürdőink forgalmának a fejlesztése, fürdőépítésre ezidőszerint Budapesten szükség nincsen. A határozati javaslat többi fontosabbnál fontosabb pontja: reuma-kórház, vagy reumakutatóintézet létesítése, a gyógyfürdőkkel kapcsolatos szállodák bővítése, illetőleg építése, az ivóforrások rendezése, a fürdőárak szabályozása és arányosítása, a tabáni gyógyszálló megépítésére kölcsön szerzése — önállóan is fontos program-pontjai lennének a várospolitikai életnek, de így a maguk egységes célkitűzésében, összefogva, valóban korszakot alkotó jelentőségűek, dícséretére válnak a polgármesternek, nemkülönben az idegenforgalommal és a fürdőpolitikával foglalkozó, az előterjesztés készítésében résztvett minden rendű és rangú fővárosi tisztviselőnek.

A program kész: bizonyosra vehető, hogy azt kisebb vagy nagyobb módosításokkal el fogja fogadni a törvényhatósági bizottság és jóváhagyóan veszi tudomásul a kormányhatóság is. Minden program azonban csak annyit ér, amennyit megvalósítanak belőle! Szendy fürdő-programja ne maradjon irott malaszt, egy aktával több, egy paksamétával súlyosabb közgyűlési tárgy, amelyet elfogadnak és elfelejtenek. Ennek a programnak élő valósággá kell válnia a főváros önkormányzati életében, törvénnyé, amely az önkormányzat cselekedeteit irányítja, gerincévé minden, az idegenforgalommal és a fürdő-politikával összefüggő önkormányzati akaratnak. A polgármester előterjesztése így és csak ebben az esetben éri el a célját, amelynek jelentőségét sem mellőzni, sem lebecsülni nem lehet és nem szabad!

A jóváhagyott költségvetés

Irta: Szőke Gyula dr.

A székesfőváros törvényhatósági bizottsága 5,846.053 pengő hiánnyal állította össze a folyó évi költségvetését és azt jóváhagyás végett törvényszerűleg felterjesztette a belügyminisztériumhoz. Hónapokig tartó vizsgálat után érkezett meg a belügyminiszter leirata, amely a főváros költségvetését változtatásokkal jóváhagyja .A költségvetés az élethez igazodik, tehát annak bevételi és kiadási tételei a gyakorlati élet tapasztalatain alapulnak és a gazdasági viszonyok változásainak a figyelembevételével alkalmazhatók. A belügyminiszter, úgylátszik, más szemmel látja a gazdasági életet, mint látja a törvényhatósági bizottság, mert

a kormányzat jóvoltából eltűnt a deficit, olyan szép hiánymentes költségvetés lett a milliós kiadási többlettel zárult közgyűlési határozatból, hogy nemcsak az adózó polgár lelke repes örömében, de az összes külföldi hitelezők is mindjárt meggyőződhetnek arról, hogy minden rendben van, a siránkozásokat nem kell komolyan venni!

A dolog igen egyszerű! A bevételek felemelkedtek, a kiadások leszállottak. Nincs is arra szükség, hogy a kormány kiadja az elvont forgalmiadó-részesedést és egyéb bevételi lehetőségeket, mert ime nyilvánvaló, hogy a számok emelése és csökkenése papíroson mindazt biztosítja, amit mi szegény polgárok az életben szeretnénk megvalósulva látni. A belügyminiszter tehát úgy látja, hogy a gazdasági viszonyok javulnak, az adók szépen befolynak, több bevételre lehet számítani, mint amit a szorgos vizsgálat mellett a polgármester és a közgyűlés remélni mert. A községi közszolgáltatásokból eredő bevételeket 700.000 pengővel, az Elektromos Művek jövedelmét 1,328.000 pengővel, a Gázművekét 500.000 pengővel és a Vízművekét 300.000 pengővel felemeli, sőt még remélni engedi, hogy az egyes adónemeknél még nagyobb emelkedés is várható. Viszont nagy megtakarítást kell elérni: a rendszeres illetményeknél 485.000 pengőt, a közoktatásügyi személyi kiadásoknál 240.000 pengőt, a házinyomdánál 14.000 pengőt és a kölcsönök törlesztő- és kamat-szolgáltatásánál 2,800.000 pengőt. Summa-summárum még marad 20.727 pengő felesleg. Nincs szükség tehát a forgalmiadó részesedés emelésére, sem más megtérítésre, csak az államrendőrségi hozzájárulást tartják a mult évi szinten, 3 millió helyett csak 2 millió pengőt kell az állampénztárba befizetni.

Hát: igen! Ha minden jól megy és a nemzetközi gazdasági viszonyok nem fognak úgy változni, hogy a pénzértékkülönbözet címén remélt 2,800.000 pengő kifizetendő, úgy ennyivel a kiadásunk valóban csökken. Ha a közigazgatási és tanügyi alkalmazottaknak a kinevezését és előléptetését nem fogjuk rendszeresen keresztülvinni, hanem hagyjuk őket alacsonyabb fizetési fokban, vagy betöltetlenül hagyjuk a megüresedett állásokat, ott is meg lehet takarítani vagy 725.000 pengőt, vagy többet, vagy kevesebbet. Ha felemeljük a villany, gáz és víz árát és ott is spórolunk a kinevezésekkel és előléptetésekkel, ha kellő beruházást, vagy javítást nem végeztetünk, itt is lehet számítani arra a több, mint 2 millió pengőre, aminek meg kell, mint az eddig remélt jövedelemtöbbleten felül maradnia. Ha!

Ha nem könnyítünk sem az adófizetők terhein, sem a közszolgáltatást igénybevevők bajain, viszont ha nem könnyítünk a közalkalmazottaknak az úgyis nehéz, a mostani drágulás következtében pedig még nehezebbé vált sorsán, akkor lehet, hogy a belügyminiszternek még igaza is lesz, nem kell annyi pénzt kiadni és több pénzt be lehet venni.

Hogy azonban költségvetés-e ez, igazságos-e ez, erről lehet nagyon sokat gondolkodni, szabad és kell beszélni. Nem hivatkozunk az állami költségvetésre, amelyet a kormány közel 10%-kal túllépett, sem az állami gazdálkodásra, amely megtakarításokat felmutatni nem tud. Nem beszélünk más törvényhatóságok és községek költségvetéséről sem, amelyekben megtakarítások szintén nem mutathatók ki. Még arról sem szólunk, hogy a költségvetések keretén belül nem tudnak jelentősebb beruházásokat, vagy közmunkákat lefolytatni, mert a mai gazdálkodás és mentalitás mellett nincs is meg a lehetőségük arra, hogy a különben is jól méretezett költségvetésből eszközlendő megtakarításokkal közmunkát végezzenek. *Mi csak önmagunkról*, a fővárosról beszélünk!

Éveken át megtakarítottunk a költségvetésből zárolással azok dacára, hogy a kormány állandóan vonta el a bevételi forrásokat, csökkentette a bevételi lehetőségeket és újabb és újabb terhet rótt reánk. Ezekkel a zárolásokkal tudtunk olyan gazdálkodást folytatni, hogy a rendes évi kezelés mellett hiány nem keletkezett. Vettünk fel kölcsönöket beruházásokra és fedeztük ezeknek a beruházásoknak a terhét is anélkül, hogy ezért újabb adósságot csináltunk volna. Végeztettünk közmunkákat, amelyekkel igyekeztünk polgárainkat foglalkoztatni. Szociális gondoskodást fejtettünk ki, és pedig nemcsak az itteni illetőséggel bíró lakosság javára, hanem a vidékről ide tódult szükölködő emberek ellátásával is. Árvaházakat, szegényházakat, kórházakat tartunk fenn, melyek ápoltjainak közel fele nem budapesti, hanem vidéki illetőségű.

A belügyminiszter el is ismeri, hogy tisztességesen gazdálkodtunk.

Még titkot is árulok el, ami nem is olyan nagy titok. Igen erős vélemény van, amely azt mondja, hogy a főváros közigazgatási, tanügyi és üzemi működése túlméretezett és ugyanazt a munkát kisebb létszámú alkalmazottatkkal is el lehetne végezni. Ezen nem vitatkozom, mert a mai viszonyok között, még ha így van is, nem lehet a személyzetet elbocsátani, mert azok máshol foglalkozást nem hiszem, hogy tudnának találni. Van vélemény, amely a fizetést sokalja és a magas nyugdíjat kifogásolja. Ismét nem vitatkozom, főleg az emelkedő árak idején, mert ha magas is volt a fizetés, az az ismételt szanálással meglehetősen lecsökkent. Viszont, amikor magas volt a járandóság, akkor olcsóbb volt a megélhetés lehetősége. A jelen esetben azonban mindebből csak az a fontos, hogy a mi költségvetésünkben a főváros gondoskodott alkalmazottairól és hozzá fordulókról, nem elvonta, hanem adta a kenyeret és emellett a gazdálkodás mellett is csak azért lett deficites a költségvetése, mert a régi kórházi ápolási díjak és lakbérek elvesztek, a kórházi működésre ráfizetett, a forgalmiadó és borfogyasztási adó egy részét elvonták, különböző követelései az állam részéről be nem folytak és amellett olyan kötelezettségeket kellett az állam helyett viselnie, amely nem alapult a főváros alkotmányán.

A szanálási dolgokról ne beszéljünk! Van-e ott és mennyi megtakarítás, azt ma még nem tudjuk megállapítani. De azt már tudjuk, hogy nem a szanálással, hanem az illetmény-csökkentéssel és a kinevezések eltolásával lehet és kell most is a kiadások egy részét megtakarítani, kell az üzemi szolgáltatások díjait felemelni és a szanálás dacára van a Beszkárt olyan helyzetben, hogy még soká fogják az illetékesek és a nem illetékesek törni a fejüket azon, hogyan kell ott rendet teremteni, mert a kormány és az ő többsége nem mireánk

hallgatott, a Keresztény Községi Pártra, hanem a saját házi tudósaira, vagy a Beszkárt kigondolóira.

A Beszkártot egyenesen a kormány szanálta meg, amikor a HÉV megváltására vonatkozó közgyülési határozatot az ő pártjának a szavazatával meghozta és fellebbezésünk dacára jóváhagyta, amely határozatnak csak azért nincs következménye, mert nálunk felelősségre soha sem vonnak senkit, aki közügyet intéz.

Nagyon hangsúlyoztuk akkor, hogy a Hév-megváltással a Beszkárt betegágyba feküdt és ha orvosilag akarunk beszélni, közel vagyunk ahoz a szakértői véleményhez, hogy a Hév miatt már egy betegségben szenvedő Beszkárt a Bart-vonalak miatt már megkapta az új betegséget is, amiből nehéz lesz kilábolnia.

Látja ezt a kormány is, mert egyrészt megállapítja, hogy van ott vagy egy millió pengő hiány, meg kell takarítani további 680.000 pengőt és az elrendelt takarékossági intézkedéseket végre kell hajtani. Hajthatják! Amíg megfelelő tarifareformot keresztül nem visznek, ott rend nem lesz. Nem, vagy legalább is elsősorban nem a Beszkárt gazdálkodásában van a hiba, hanem a rossz közlekedési tarifában, amelyet a szanálás során talán még rosszabbá tettek. Viszsza kell térni ahoz a javaslathoz, amelyet az első kisszakasz javaslattal szemben előterjesztettünk, mert addig, amíg olyan lesz a díjszabás, hogy a Beszkárt az utak egy jó részére ráfizet, addig kellő jövedelmet biztosítani nem lehet.

A belügyminiszter rámutatott a fővárosi vámok, állatvásártelepek és a közvágóhidak díjai rendezésének a szükségességére is. Igaza van! Feltétlenül kell ezeket rendezni, de nem megint azzal, hogy a főváros egyoldalúan engedjen a díjakból, hanem egyrészt el kell törölni a kormány által hús-kg.-ként kivetett kétfilléres állami járulékot, másrészt olyan vásárgazdasági rendszert kell bevezetni, amely nemcsak pótolja a kieső vámokat és díjakat, hanem olcsóbbá teszi a főváros lakosságának a megélhetését. Végeredményben üdvös lehet a belügyminiszter döntése, ha a gazdasági helyzet javítása lehetővé teszi a megtakarítást. Nem szabad azonban elfelednünk, hogy nekünk munkát kell juttatni a munkanélkülieknek, mert örökké alamizsnából életerős emberek nem élhetnek. Nem szabad azt sem felednünk, hogy az élet felvet számtalan olyan újabb helyzetet, amelyből a fővárosra teher háramlik, amelyet az esetleges több-bevételből szintén fedezni kell, mert azelől a főváros, mint erkölcsi testület, ki nem térhet. Nem szabad tehát sürgetni a luxuskiadásokat, amelyek hozhatnak egyeseknek jövedelmet, de nem szolgálják sem az adófizetők, sem a nép, sem a főváros egyetemes közérdekét.

Nincs szükség a fórumra!

A városközpont-tervpályázat eredményei és tanulságai

— Második közlemény —

Ruzicska Lajos, Pogány Móric és Dénes a mai Deák-téri földalatti megálló és lejáró helyére tolná át és fordítaná az Anker épülete felé a templomot, aminek alapozása a földalatti megállója miatt nehézségeket rejt magába.

Árkay Bertalan és Katona Dezső a Király-utca tengelyébe fordítják el a templomot; Vittay és Károlyi pedig a Károly király-út tengelyébe állítják be, ahol a csendesebb Erzsébet-térre nyíló gimnáziummal ideális iskola-elhelyezést és hangulatos díszudvarra való belátást nyujtanak. E csoportbeli tervek már zavartalan Vilmos császár-uti toronylezárást nyernek, csak az épület vonala nem merőleges az úttengelyre.

Ezen, valamint a többiek városházi tornyai csak mint díszítő elemek szerepelnek. Ebben tér el egy eredeti felfogású terv (Vittay és Károlyi), amelynél a városháza a nyugati nagy városokban meghonosodott magasház — körülbelül 90 m magas artisztikus toronyház kiképzés alapján a Vilmos császár-út tengelyébe annak lezárására van elhelyezve. E városházi épület egyúttal a Király-utca és az Erzsébet-tér útjának tengelyébe van beállítva és benne kb. 1100 szoba férne el. Mivel itt a városháza modern felfogás szerint magasba épülne a Deák Ferenc-téren parkban, levegősen állana. Kapcsolata a régi városházi épülettel a talajszint alatt, esetleg zárt hídon át volna.

Mivel így a városháza kis területen fér el, a Madách Imre-út torkolatának tengelyébe az üzemigazgatósági székházak árkádos terébe esztétikailag igen előnyösen helyezik el a Nemzeti Színházat, amelynek járművekkel való megközelítése két oldaláról a főút közlekedésének zavarása nélkül történhetik.

Minthogy a hozzáértők szerint a régi színházi telek úgy közlekedésileg, mint a rendelkezésre álló telek nagysága szempontjából a színház elhelyezésére nem alkalmas, indokolt és szükséges a színház elhelyezéséről e területen gondoskodnunk, mert a belső városrészeken másfelé megfelelő telek nem áll rendelkezésre.

A régi telken lakó-, vagy irodaépület belsejében kamara-színház helyezhető el, ami teljes mértékben indokolt is, mert a színház az újabb színművek bemutatása és az állandó látogatottság mellett, jelenleg az állandó müsor darabokat nem tudja előadni.

A többi 14 tervezet, melyek az Erzsébet-tér minden pontját felveszik a színház részére, az Erzsébet-tér és a Vilmos császár út közti telkek — míg Fischer és Sebestyén, valamint Gyenesnek a Tisza István-út tengelyében az Andrássy-út melletti elhelyezése nagy terület és teljesen új 6 emeletes épületek kisajátítását igényelné, ami igen nagy költségbe kerülne, ezért az előző terv szerinti elhelyezés látszik gazdaságosabbnak, mert az állam részére csak a városházi toronyház elhelyezésére szükséges ev. telektömb megszerzésének költségéről volna szó. A főváros pedig különösen jól járna, mert az üzemek elhelyezésére szolgáló két telektömbért nagy ellenértéket kapna.

Megemlítést érdemel Warga László versenyen kívüli terve, amely a Madách Imre út betorkolásának déli oldalán szintén nagy költségbe kerülő kisajátítandó telkeken helyezi el a színházat.

Az Andrássy-út elejének megoldása, mivel éles szögben torkollik be a Vilmos császár-útba, úgy közlekedésileg, mint esztétikailag a pályázat legnehezebb problémája volt.

Mindenesetre a pályázat tisztázta a helyzetet, mert bebizonyította, hogy a Bazilika oldalát nem kell megnyitni, hanem a templom főhomlokzata előtti teret kell a templom méreteinek megfelelő nagyságra kibővíteni és a Közmunkatanácstól már elfogadott főútvonallá kiszélesítendő Bálvány-utcáig kivinni. Az Andrássy-úti közlekedésnek a Tisza István-útra való terelése győzött a többi utcákba — közlekedés megosztással dolgozó tervekkel szemben.

(Befejezése a következő számban.)

Alapítási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbr. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr? Egyáltalában: minek köszönhetem, hogy újból szerencsém van Önhöz? Hiszen 1929-ben, mikor utóljára szerepelt e hasábokon, azt nagyméltóztatott mondani, hogy külföldre utazik! Miért tartott ez az utazás olyan soká? És egyáltalában: miért jött vissza?

— A külföldi utazás, mélyen tisztelt szerkesztő úr, valóban hosszú időre nyult. Meg is fog jelenni kötetem: Irataim az emigrációból, amint hogy szerkesztő úrnak is feladata lesz egykoron megírni a városháza történetét, a forradalmak óta, úgy ahogy az a valóságban — és nem a hivatalos feljegyzésekben lezajlott. Ehelyütt csak annyit mondok, hogy azok az okok, amelyek hallgatásomat előidézték, megszünteknek tekintendők. Más világ van, nem úgy, mint ezelőtt nyolc esztendővel, amikor felségsértés számba ment, hogy olyan valakit mertem kombinálni a gázgyári vezérigazgatói állásra, aki nem akart az lenni. (A gázgyári vezérigazgatói szék betöltése momentán amúgy sem aktuális. Igaz, hogy miniszteri széké sem, legkevésbbé a szóbanforgó úrral.) Igy tehát: újra itt vagyok, ismételten bejelentve nagyrabecsülésemet szerkesztő úr iránt. Bekapcsolódtam a városi politikába ismét, állok rendelkezésére, méltóztassék kérdezni!

— Mi történt húsvétkor?

— Az eső eláztatott minden szépen kitervezett programot. Ugy volt, hogy Kenesén Karafiáth főpolgármester villájában nagy politikai megbeszélés lesz, amelyen a város vezetősége részéről Szendy polgármester, Lamotte alpolgármester és Farkas tanácsnok vesznek részt. A nagy konventikulum azonban az eső miatt elmaradt, Szendy polgármester felesége társaságában néhány órára mégis leszaladt Karafiáthékhoz.

— Hogyan teltek az ünnepek Kenesén?

— Nagy és előkelő társaság gyűlt össze abban a reményben, hogy élvezhet egy kis kora-tavaszi napfényt. A Magasságbeli azonban másképen akarta, éjjel-nappal zuhogott az eső a Balaton partján, úgy hogy csak a legelszántabb sportemberek merészkedtek ki kellően felöltözve, rövid sétára. Semmi csodálkoznivaló nincs azon, hogy a kártyaszobák voltak már a kora délutáni órákban zsufolva a kenesei telepen. Erős bridzspártik alakultak ki, vezetett közöttük Karafiáth ktegyelmes úr pártija, aamelyben a főpolgármesteren kívül Lányi Márton dr. országgyűlési képviselő és felesége, továbbá Sternád István kormányfőtanácsos, vezérigazgató és felesége vettek részt. Mondanom sem kell, hogy Karafiáth a legkitünőbb és leginvenciózusabb bridzselők közé tartozik.

— Milyen volt Kenesén a koszt?

— Hoffmann igazgató, az új vezető, mindenkinek a megelégedését érdemelte ki. Az ellátás finom és változatos, valóban nyugateurópai, messze attól a kiskocsmai virtcsafttól, amely a multban sok vonatkozásban kiütközött a kenesei étteremben. Ugy látszik, az új vezetőnek több szerencséje lesz, mint a derék Kuszendának, Kenese felvirágoztatása körül.

— Mi ujság a városházán?

— A polgármester változatlanul erélyes tempója diktálja a munka iramát. A medáliát ezen a héten Rózsavölgyi főjegyzőnek, a városházi városrendezési ügyosztály jogi alosztálya vezetőjének juttatjuk. Az új repülőtérhez vezető útról volt szó, amelyről épen húsvéti számában állapitotta meg az Uj Budapest, hogy Király tanácsnok bravuros gyorsasággal intézett el egy versenytárgyalást, hogy az út burkolása mennél előbb megkezdődhessen. Nos, Rózsavölgyi főjegyző úr nem kevésbé bravuros gyorsasággal egyezett meg ötvenkét sváb paraszttal, hogy a már elvetett termények árának megtérítése mellett az úthoz szükséges területeket a tulajdonosok már most a főváros birtokába bocsájtják, függetlenül a bírói ítélettől, amely a kisajátítás alá kerülő rétek árát jogerősen csak esztendők mulva fogja megállapitani. Mindezt Rózsavölgyi egyetlen délelőtt intézte el, elhárítva az út építésének megkezdése elől az egyetlen akadályt és jelentős anyagi megtakarítást is kisikerítve a főváros számára, mert hiszen a bírói szemle többe került volna, mint az a néhány ezer pengő, amit a főváros a svábok által elvetett termények kártérítése fejében kifizetett.

— A tanácsnokok közül ki és hol járt az ünnepek alatt?

— Részben a városházán, részben Olaszországban, vagy Jugoszláviában töltötték szabadságidejüket az urak. Legnagyobb sikere a Lessina szigetére indult expedíciónak volt, amelyben Bódy, Kovácsházy és Morvay tanácsnokok vettek részt. Nekik volt a legszebb idejük, ők barnultak le a legjobban a tíz nap alatt. Király Kálmán Abbáziában töltötte az ünnepeket, szintén Olaszországban járt Kempelen Ágoston. Farkas Ákos Velencében és Páduában volt. Salamon Géza Algirban, ahol Wolff Károly igazgatófőorvos társaságában egy nemzetközi rákkutató kongresszuson vett részt.

— Kinevezés?

— Pogány Zsigmondot, aki esztendők óta általános elismerés mellett tölti be a Hirdető vállalat vezető poziciójét, most a Hirdető vállalat igazgatójává nevezte ki a polgármester. A gyakorlati szellemű, komoly és szorgalmas Pogány Zsigmonddal a főváros egyik legfontosabb üzeme élére a legmegfelelőbb szakember került.

Az optimista Fabinyi

Müller Antal a pénzügyminiszteri expozé fővárosi vonatkozásairól

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A politikai élet érdeklődésének központjában *Fabinyi* Tihamár dr. pénzügyminiszter csütörtöki költségvetési expozéja áll. A pénzügyminiszter költségvetési beszéde kétségtelenül sok fővárosi vonatkozást is magában foglal, annál is inkább, mert a főváros jelentősége az ország pénzügyi és gazdasági helyzetében egyre rohamosabban lép előtérbe. A pénzügyminiszteri expozé várospolitikai vonatkozásairól és a főváros szempontjából való jelentőségéről

Müller Antal

országgyűlési képviselő, a Keresztény Községi Párt vezető tagja, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az országos politika szempontjából a pénzügyminiszter úr tagadhatatlanul érdekes és értékes megállapításaival, mint ellenzéki képviselő, elsősorban a képviselőházban kívánok foglalkozni. Az Uj Budapest hasábjaira az expozé városházi vonatkozásai tartoznak. Főleg abból a szempontból: indokolt-e a pénzügyminiszter tagadhatatlan optimizmusa várospolitikai vonatkozásban?

— Azzal kezdem, amivel a pénzügyminiszteri expozé végezte: Ma valóban új világ kialakulásának korát érjük, amely akkor lesz jó, ha a magyar életet az eddiginél több erkölcsi és szociális tartalommal tölti meg. A pénzügyminiszter szerint a segítésre szorulókat arra a szintre kell hozni, amelyen keresetképes és egészséges emberek állanak. De amikor ezt az álláspontot foglalja el a pénzügyminiszter, amikor megállapítja a külkereskedelmi mérleg növekvő aktív egyenlegét, amikor hangoztatja a földmunkások és napszámosok minél nagyobb számban való munkához való jutatásának szükségességét, a telepítési akció fejlesztését, ugyanakkor meglehetősen mostohán bánik a fővárossal és általában a városi lakossággal. Különlegesen áll ez a megállapításom a kisiparosok szempontjából, amelyen nem segít növekvő külkereskedelmi forgalmunk, amelyen csak speciális beruházási programmal lehet segíteni. Olyan munkaalkalmak teremtésével, amelyet a belügyminiszter kifelejtett a költségvetésből. Hozzá kell még tennem, hogy a közmunkákról szóló új törvényjavaslat negyven milliója szinte teljesen mellőzi a fővárost.

— Ugyanakkor, amikor az állami költségvetés deficitje — bármennyire optimistán is indokolja azt Fabinyi Tihamér — állandóan nő, ugyanakkor ugyanaz a kormányzat, amely ezt a deficitet és a hiteltúllépéseket immáron standardizálja, a legrigorózusabb szemmel nézi a fővárosi költségelőirányzatot és ott deficitmentességre törekszik, ugyanazon optimisztikus reménységek alapján, amelyek az adóbevételek és az egyéb jövedelmek emelkedését illetően a kormányzatot eltöltik. Ismételten megállapítom, hogy kétféle mértékkel mér a kormányzat, más elbírálás szerint csoportosítja a saját cselekedeteit, ugyanazokat a cselekedeteket és pénzügyi gesztiókat, amelyeket azután a legnagyobb mértékben perhorresztál a főváros költségelőirányzatában.

— A főváros szanálása ügyében a Keresztény Községi Párt álláspontját igazolja a miniszter azon kezdeményezése, hogy az illetmény-csökkentések revizióját a családi pótlék felemelésével kívánja megkezdeni. Csak helyeselhetjük a miniszter azon kijelentéseit is, amelyek a nyugdíjasok állami újra alkalmazásából eredő kereset-halmozásokat kívánja megszüntetni és szerves programot tart szükségesnek az értelmiségi munkanélküliség problémájának a tüneti kezelésen túlmenő megoldására. Mindezeknek a problémáknak a megoldását illetően a miniszter úr számíthat a fővárosi nkormányzat támogatására.

— Az önkormányzat és annak keretén belül a Keresztény Községi Párt elismeréssel nyugtázza az expozé azon megállapítását, hogy a főváros helyesen gazdálkodik. Az elismerés konzekvenciáit azonban már nem vonta le a pénzügyminiszter. Azok az adóbevételi emelkedések, amelyeket az optimista Fabinyi előirányoz: a forgalmi adók, a fogyasztási adók, az illetékek emelkedése elsősorban a fővárosi lakosságot sújtják. A fővárosban lakók újabb megterhelése és túladóztatása ellen a legélesebben szót kell emelnünk, nemcsak az ország, hanem a főváros parlamentjében is!

— *Jubileum?*

— *Kállay Albert dr., a közlekedési, ipari és közgazdasági ügyosztály ipari és közgazdasági alosztályának vezetője töltötte be az elmult napokban közszolgálatának huszonöt esztendős jubileumát. Kállay a főváros legértékesebb tisztviselői közé tartozik, pompás adminisztrátor, kitünő jogász, szimpatikus úriember. Kétségtelen, hogy a legközelebbi tanácsnokok egyike. Az ügyosztály nevében Babarczy báró tanácsnok köszöntötte néhány meleg, keresetlen szóval a népszerű kollégát.*

— *Kitüntetés?*

— *Bessenyey Zénó dr., a Fővárosi Közmunkák Tanácsának elnöke, aki ebbeli minőségében a főváros törvényhatósági bizottságának is tagja, lett titkos tanácsos. Az új kegyelmes urat az értékes kormányzói kegy megnyilvánulása kapcsán a városházáról és a várospolitika berkeiből is számosan keresték fel gratulációikkal. Még egy kitüntetés: a budapesti német követség vezetője kedden nyujtotta át Szendy polgármesternek a Hitler vezér és kancellár sajátkezű aláirásával ellátott olimpiai oklevelet, amelyben a kancellár arról értesíti Budapest polgármesterét, hogy a német olimpiai játékok elsőosztályú díszjelvényével tüntette ki.*

— *Egyéb ujság?*

— *Egyelőre semmi! A viszontlátásra a jövő héten, szerkesztő úr!*

Hogyan racionalizált a Beszkárt?

Perczel vezérigazgató értékes előadása a Magyar Racionalizálási Bizottságban

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Magyar Racionalizálási Bizottság előadássorozatot rendez abból a célból, hogy a nagy közüzemek és nagy iparvállalatok vezetői beszámoljanak arról, hogy üzemeikben a racionalizálás terén minő intézkedéseket hajtottak végre. Az első előadást január hóban Plósz Pál, a Budapesti Székesfővárosi Elektromos Müvek vezérigazgatója tartotta meg. Az előadássorozat második előadását Perczel György dr., a Beszkárt vezérigazgatója tartotta meg. Perczel előadásának különös jelentőséget adott a belügyminiszter ismeretes költségvetési leírata, amelyben a kormányzat a Beszkártnál a szanálási intézkedések végrehajtását követelte.

Perczel György dr. előadásában mindenekelőtt megállapította azt, hogy már magának a Beszkártnak a létrehozatala a székesfővárosnak a városi közlekedés racionalizálására irányuló cselekedete volt. A városi közlekedési vállalatok egyesítése már a Beszkárt felállítása előtt megtörtént ugyan, azonban a Budapesti Egyesített Városi Vasutak külső és belső okokból kifolyólag az egyesítéssel megnyíló gazdaságossági lehetőségeket nem használhatták ki. Csak a Beszkártnak a mai formában való létrehozatala, amely összesen tizenegy közlekedési vállalatot egyesített magába, tette lehetővé azt, hogy a racionalizálás terén eredményes munkásság induljon meg.

A Beszkárt racionalizálási feladatainak általános ismertetése után Perczel György dr. sorravette az üzem egyes legfontosabb ágazatait és ismertette a végrehajtott racionalizálási intézkedéseket, amelyek mindegyike nagyjelentőségü költségmegtakarítással járt. Igy például az anyaggazdálkodás terén csökkentették a raktáraknak a számát 63 százalékkal, ami magában véve is igen jelentős adminisztratív költségmegtakarítást okozott. Az anyaggazdálkodás terén történt racionalizálási intézkedések következtében az anyagfogyasztás már a második esztendőben 31 százalékkal csökkent és ez a csökkenés az anyagok áremelkedése ellenére is a későbbi esztendőkben is fokozatosan jelentkezik.

Az általános adminisztráció terén ismertette a Beszkártnak a személyzet kiképzésére vonatkozó intézkedéseit, amelyek során különösen a kocsivezetői személyzetnek pszichotechnikai alapon való kiválasztása volt nagyjelentőségü, mert ezáltal az évi baleseteknek számát igen nagy mértékben sikerült csökkenteni. A testületi szellemnek emelése végett pedig a vállalat alkalmazottait különböző közművelődési és sport egyletekbe tömörítették, amely a vállalathoz való hüségnek és az alkalmazottak sikeres együttmüködésének egyik elengedhetetlen követelménye.

A müszaki racionalizálás terén végrehajtott intézkedések közül kiemelte a pályafenntartás köréből a sínek hegesztését. Ezt a példát külföldön is számosan követték. A hegesztés révén úgy az áramvezetés, mint a fenntartás tekintetében igen nagy megtakarítást értek el. A villamosváltók üzembevétele a kézzel állított váltókéval szemben évi 330.000 pengő megtakarítással jár. A réz felsővezetéknek vasvezetékkel való helyettesítése ugyancsak nagy megtakarítást, azonkívül az üzembiztonság nagymérvü javulását eredményezte. A járművek beszerzése és fenntartása terén kiemelte az autóbuszok benzinmótorjainak gázolajmótorokra történt kicserélését, ami évi közel másfél millió pengő üzemanyagmegtakarítással járt, amiből a beruházás törlesztése után is körülbelül 800.000 pengő tiszta haszon maradt.

Beszámolt arról is, hogy a forgalmi szolgálat helyes irányítása szempontjából a Beszkárt rendszeres utasszámlálásokat végzett, amelyeknek az eredményeit a menetrend megállapításánál vették figyelembe. Ennek alapján szintén igen jelentős megtakarítást értek el, a Nagy-körúton folytatott kisérletekkel pedig a körút forgalmát nemcsak gyorsabbá és egyenletesebbé tették, hanem csökkentették az utazási időt is 10 százalékkal és évi 600.000 kocsi km-re eső vontatási költséget takarítottak meg.

Végül ismertette az általános adminisztrációra és a tarifa racionalizálására vonatkozó intézkedéseiket, ideértve a kisszakasz bevezetését is.

A közel másfél órás nagyszabású előadást Chorin Ferenc dr. titkos tanácsos, a Magyar Racionalizálási Bizottság elnöke köszönte meg, aki különösen kiemelte a Perczel György dr. által bemutatott rendkívül meggyőző erejü grafikonokat és azt, hogy Perczel dr.-nak aránylag rövid tömör előadás keretében sikerült teljesen világos és határozott képet adni arról a nagyszabású racionalizálási tevékenységről, amelyet a főváros eme legnagyobb üzemében már évek óta folytatnak.

Az előadást igen nagyszámú, előkelő közönség hallgatta meg, amely a Beszkárt dísztermét teljesen megtöltötte. A hallgatóság soraiban foglaltak helyet: Karafiáth Jenő dr. főpolgármester, Szendy Károly polgármester, Lamotte Károly alpolgármester, Samarjay Lajos titkos tanácsos, a Máv. nyug. elnöke, Darányi Ferenc kereskedelmi miniszteri osztályfőnök, Imrédy Kálmán Máv. igazgató, Zsitvay Tibor, Harrer Ferenc, báró Babarczy István, Bódy László tanácsnokok, Szikszay Gerő miniszteri osztályfőnök, Gorondy Novák Andor, Feyér Gyula, Rohrmann István, Madarász Viktor miniszteri tanácsosok, Toperczer Ákos ny. államtitkár, Schilling Zoltán, a Szabadalmi Bíróság elnöke, Papp Ferenc, a Vízművek vezérigazgatója, Homonnay Tivadar országgyülési képviselő, Bánó László kormányfőtan., Bartel János, a Rimamurányi igazgatója, dr. Bélaváry Rezső, Dorner Gyula, Schoditsch Lajos, Magyar Miklós városi bizottsági tagok, Chatel Vilmos kormányfőtanácsos, nyug. Beszkárt igazgató, Fritz Jenő miniszteri tanácsos, Gyenes Kálmán Máv. igazgató, Kakujay Ferenc, Kende Tódor, Kelemen Móric, a Racionalizálási Bizottság igazgatója, Márkus Jenő, a Beszkárt helyettes vezérigazgatója, Csilléry Dezső Beszkárt igazgató, Ordódy János dr. miniszteri tanácsos, Putnoky László egyetemi tanár, Szél Jenő dr., a Kisipari Hitelintézet vezérigazgatója, Terszty ánszky Ákos, a Posta vezérigazgatója, Urbanovich Zoltán stb.

Adják meg a köztisztviselőknek a mindennapi kenyeret, hogy ne vigyék őket a kisértésbe!

Egyhangulag Bódy tanácsnokot választotta elnökévé a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének tisztviselő-osztálya — A tisztviselők parlamentje köszönetét nyilvánitotta a köztisztviselői érdekek támogatásáért az Uj Budapestnek

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Szerdán délután tartotta ezévi rendes közgyűlését a városházi tisztviselők parlamentje: a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének tisztviselő osztálya. Az ünnepélyes közgyűlésen a főváros vezetősége részéről megjelentek: *Karafiáth* főpolgármester, *Szendy* polgármester, *Lamotte* és *Schuler* alpolgármesterek. *Duday* Alajos dr. tanácsnok, ügyvezető elnök megnyitó beszéde után

Szendy Károly

polgármester mély hatást keltő beszédében azt hangoztatta, hogy ő mint a főváros polgármestere és első tisztviselője, egynek érzi magát a fővárosi tisztviselő társadalommal, amelynek munkájától, hazafiasságától, komolyságától Magyarország jövője függ. *Karafiáth* főpolgármester ismeretes protekció-ellenes leiratáról szólva, kijelentette a polgármester, hogy annak intencióival teljesen egyetért és minden tisztviselői előléptetést úgy mint eddig is, ezután is csak *a maga lelkiismerete szerint* fog intézni.

A társegyesületek képviselőinek üdvözlő felszólalásai után került sor

Fazekas Béla dr.

árvaszéki ülnöknek, a tisztviselői szakosztály érdemes főtitkárának évi jelentésére. A jelentés elparentálta *Liber* alpolgármestert, a tisztviselő szakosztály elnökét, továbbá *Sipőcz* főpolgármestert, részletesen beszámolt az elmult év köztisztviselői életének eseményeiről. Ezek közül a legfontosabb volt a Fansz. szövetség-tanácsának a többi köztisztviselő-érdekképviselettel együtt a drágaság ellen a miniszterelnökhöz intézett memoranduma. A főtitkári jelentés a közgyűlés általános helyeslése és tapsa mellett mondott köszönetet az *Uj Budapestnek*, amely a tisztviselők jogos és méltányos kérelmeit és megnyilatkozásait mindenkor bő terjedelemben közölte hasábjain.

Az érdeklődéssel fogadott főtitkári jelentés után a *Liber* Endre halálával megüresedett elnöki tisztet egyhangúlag *Bódy* László tanácsnokkal töltötte be a közgyűlés, *Szendy* polgármestert, *Lamotte* és *Schuler* alpolgármestereket, *Szente* ny. tanácsnokot, *Vigh* ny. tisztifőorvost és *Gárdonyi* ny. főlevéltárost pedig tiszteletbeli tagokul választották meg. Az új elnökért küldöttség ment s a terembe lépő *Bódy* tanácsnokot hatalmas taps fogadta.

— Jó munkát — mondotta székfoglaló beszédében az új elnök — *csak jól fizetett alkalmazottól* lehet várni! Bár a fővárosi tisztviselők javadalmazása jobb, mint sok más tisztviselő osztályé, mégis *a legélesebben tiltakoznunk kell a fizetés-csökkentések ellen.* A fizetések nivellálását nem a fővárosi tisztviselők illetményeinek leszállításával, hanem a többi tisztviselő osztály jövedelmének felemelésével kell végrehajtani.

Az ünnepi közgyűlés után a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének Mária-utcai kaszinóhelyiségében *B. Axmann* Gyula háznagy mintaszerű rendezésében ünnepi estebéd volt, amelyen a serlegbeszédet *Bódy* tanácsnok, az új elnök tartotta. Serlegbeszédében

Bódy László dr.

klasszikus meghatározását adta a magyar köztisztviselők fogalmának. — Köztisztviselőnek lenni — mondotta *Bódy* tanácsnok — annyit jelent, mint idealistának, hívőnek, bizakodónak és önfeláldozónak lenni. Erre az ideálizmusra ma különösen nagy szükség van, hogy a köztisztviselő méltóképen el tudja viselni azt az áldozatot, amelyet számára a többszöri illetménycsökkentés jelent. A köztisztviselő a tiszta erkölcs alapján áll és épen azért azt kéri a társadalomtól, hogy ne legyen kénytelen hősi életet élni az, aki csak az erkölcsi törvények szerint kíván élni. Adják meg a köztisztviselőknek a mindennapi kenyeret, hogy ne vigyük őket a kísértésbe! Hiszem — fejezte be beszédét általános taps közepette *Bódy* tanácsnok — hogy, ha a viszonyok jobbra fordulnak, *a köztisztviselői önfeláldozás is meg fogja kapni a maga jutalmát!*

Nyugtalanitó jelenségek koporsó-beszerzés frontján

Le kell törni a kartel árdiktatúráját! — Virágkereskedő kedvencei vannak a Temetkezési Intézet választmányának

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Temetkezési Intézet koporsó-beszerzései sohasem történnek komplikációk nélkül. Egyik alkalommal a szállításhoz nem jutott vállalkozók támadják meg felebbezéssel a polgármesteri határozatot (a miniszteri döntés rendszerint meg is érkezik: *egy esztendő múlva*, amikor az időközben leszállított koporsókat már régen felhasználta az üzem) másik alkalommal pedig az Árelemző Bizottság véleményét kell a fővárosnak kikérnie a tekintetben, hogy a versenytárgyalási árak közül melyek a reálisak, és melyek a dömping-árak. A legutóbbi versenytárgyalásra beérkezett ajánlatok felett az Árelemző Bizottság pálcát tört, pontosan megállapítván, hogy a benyujtott ajánlatok közül melyek irreálisak. Az Árelemző Bizottság határozatát a *naivitás színében* tünteti fel, viszont az tény, hogy a Bizottság által kifogásolt árakon hosszabb idő óta szállítanak a vállalkozók koporsókat és egyéb kegyeleti tárgyakat az üzemnek.

Döntés természetszerűen még mindig nincsen, és valószínűleg hosszabb ideig nem is lesz, mert a közegészségügyi bizottság ülésének napirendjéről a legutóbbi napokban hirtelen levették a koporsó beszerzésre vonatkozó polgármesteri előterjesztést. Ismét bebizonyult, hogy kár volt a *Fővárosi Faárugyár R. T.-t*, a főváros koporsógyártó üzemét, megszüntetnie! A fővárosi altruisztikus üzem helyébe a milliós koporsógyártó cégek jöttek, amelyek különféle kartelekbe tömörülve űzik a maguk kisded játékait. A Temetkezési Intézet vezetőségének és üzemi választmányának minden erőfeszítése ellenére.

Szakkörökben élénken kifogásolják a Temetkezési Intézet üzemi választmányának *azt az eljárását is*, hogy versenytárgyalás nélkül bízott meg tíz virágkereskedőt a koszorúk szállításával, még pedig egy teljes esztendőre. A belügyminiszter már esztendőkkel ezelőtt eltiltotta a Temetkezési Intézetet attól, hogy koszorúk közvetítésével foglalkozzon, a Kereskedelmi és Iparkamara pedig nyílvános versenytárgyalást sürgetett a fővárosnál. Ezek a szempontok figyelembe vétele nélkül juttatta a tíz — minden valószínűség szerint igen jó összeköttetésekkel rendelkező — cégnek az üzemi választmány a koszorúk szállítását.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 314 50-63.

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépitése folytán a Károly király-út 5. számú házban 92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY-UCCA 11. számú házba helyeztem át.
Hauschild Albert ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1-815-72.
Hátizsák, sifelszerelés és horgászati cikkeket nálam nagyon olcsón vásárolhat.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, XI., Szüret-utca 5-7
Telefon: 1-592-96.

LIFT
HANDLOVITS ÉS HORVÁTH
FELVONÓ-IPAR
Mindennemü felvonót gyárt, javit és karbantart
BUDAPEST, VIII., Futó-u. 8/b.
Telefon: I-409-92.

A Tungsram DUPLASPIRÁL-lámpa olyan gazdaságossá teszi áramfogyasztását, hogy használata folyamán bőven megtérül a lámpa ára.

JÓL JÁR
TUNGSRAM
DUPLASPIRÁLLÁMPÁVAL

HIREK

Szabó Józsefet ünnepelte a keresztény Kőbánya

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Községi Párt Szent László városi szervezete ngy ünneplésben részesítette elnökét névnapja alkalmából. Százhúsz terítékes vacsorán gyűlt össze Kőbánya keresztény társadalma élén *Károlyi* Károly dr. plébánossal és *Lukácsy* József dr. helyettes elöljáróval. Az ünnepi felköszöntőt *Rajkai* Jenő dr. tartotta, a kőbányai keresztény társadalom nevében üdvözölve *Szabó* Józsefet.

— Kőbánya sok baját és kívánságát lassanként fel fogja göngyölni egy új front, — mondotta többek között *Rajkai dr.* — amely nem élharcosokból és nem az önellátás elvét űző „társadalmi szervezők" reklámeregetéséből áll. Kőbányán csak a néppel, a kispolgári keresztény tömegekkel együttérző, ehez tartozó ember szolgálhatja híven és őszintén a politikai irányítást, vagy vezetést. Ennek a dolgozó kispolgári keresztény társadalomnak méltó vezére *Szabó* József. Az ő közéleti szerepelésének igazi, nagy értéke, hogy politikai pályája meggyőződéses, következetes és egyenes. Igérjük *Szabó* Józsefnek — fejezte be nagy tetszéssel kísért beszédét *Rajkai dr.* — hogy kitartunk vele és együtt fogunk küzdeni a jövőben is változatlan akarattal és hittel az ő és a mi politikai álmunk megvalósításáért, egy keresztényibb és szociálisabb új Magyarországért!

Hatolkay Kázmér után *Müller* Antal képviselő *Szabó* József politikai érdemét méltatta, majd *Imre* Ilma dr. mondott lelkes beszédet. *Szabó* József megilletődve köszönte meg a feléje áramló ragaszkodást és mély hatást keltő beszédben buzdította összetartásra és kitartásra Kőbánya keresztény társadalmát.

Sajtó és közigazgatás. Az Egyetemi Kör április 13-án, kedden délután 6 órakor az újságírói kamaráról ankétet rendez az Országos Kaszinó földszinti termében. A vitát Nyékhegyi István dr. székesfővárosi fogalmazó, a Sajtófőiskola volt igazgatója vezeti be Sajtó és közigazgatás című előadásával. Hozzászólnak Boros László dr. székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tag, az Esti Kurir felelős szerkesztője, a Magyar Ujságíró Egyesület alelnöke, Hindy Zoltán dr., a MABI vezérigazgatója, a Patria Hirlapíró Klub elnöke, Hubay Kálmán, a Függetlenség felelős szerkesztője, Nagy Emil dr. és Németh Imre országgyülési képviselő, Törzs Tibor országgyülési képviselő, az Esti Ujság főszerkesztője és Vészi József felsőházi tag, a Pester Lloyd főszerkesztője. Az Egyetemi Kör elhatározta, hogy a nagy horderejű kérdés megvitatására nemcsak az újságírótársadalmat, hanem a kormány tagjait, a politikai és közigazgatási élet vezető egyéniségeit is meghívja szerkesztőségünk útján pedig felhívja a székesfővárosi tisztviselői kar érdeklődését, amelyet ezúton hiv meg a vitaülésre. Nyékhegyi István dr. előadásában a sajtó és közigazgatás együttmüködését fogja ismertetni és rámutat arra, hogy csak az újságíró és közigazgatási tisztviselő egymást támogató munkája biztosíthatja a nemzetépítő munkát.

Kertészeti kiállitási csarnokot épitenek a Kolegerszky-kioszk helyére

A főváros és az érdekelt miniszteriumok adják össze a költségeket

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A legközelebbi közgyülés fogja tárgyalni Király Kálmán tanácsnok előadásában a polgármester előterjesztését a Városligetben felállítandó kiállítási csarnok ügyében. A csarnokot az Országos Magyar Kertészeti Egyesület kívánja megépíteni a Városligetben, a Stefánia-út mentén, a Kolegerszky-kioszk helyén. Négyszáztízezer pengőre rúg az építkezés költsége, ebből százezer pengőt vállal a főváros, százezer-százezer pengőt a földmivelésügyi és az iparügyi minisztérium. Száztízezer pengőt pedig a vallás és közoktatásügyi minisztérium ígért meg.

A polgármesteri előterjesztés szerint az állandó virágkiállítási csarnok divatszínpaddal lesz kombinálva, sőt, sportcélokra is alkalmas lesz. A főváros az anyagi hozzájáruláson felül a területet húsz esztendőre évi háromezer pengő bérért átengedi az egyesületnek, amely a jelenlegi épületeket le fogja bontani. Ugy a főváros, mint az építkezéshez hozzájáruló minisztériumok részletekben fizetik meg az egyesületnek az építkezési költséget.

Az osztrák pedagógiai szövetség vezetősége Budapesten. Az osztrák pedagógusok körében nagy megértésre talált a két jó baráti viszonyban lévő szomszéd ország kultúrkapcsolatainak kimélyítése, amit a magyar tanügyi tisztikar kezdeményezett tavaly ötnapos bécsi tanulmányútjával kapcsolatosan. Ez alkalommal több előadás hangzott el a magyar kultúra ismertetéséről, Felkay Ferenc dr. tanügyi tanácsnok a rádióban is tartott előadást nagy érdeklődés mellett. Most pünkösdkor az osztrák pedagógusok jönnek több napos tanulmányútra Budapestre. Simonic András dr. országos iskolafelügyelő, Butz Ernő János körzeti iskolafelügyelővel az élen. A tanulmányút előkészítésére ideérkezett Novotny Vilmos, az osztrák pedagógiai szövetség elnöke, tartománygyülési képviselő, szövetségi kultúrtanácsos, Wittmann Miklós főtitkár, ipariskolai igazgatóval. Ez alkalommal tisztelgő látogatást tettek Karafiáth Jenő dr. főpolgármesternél, Szendy Károly polgármesternél és Bednárz Róbert prelátusnál, a Keresztény Tanügyi Bizotság elnökénél, aki vendégül látta a külföldi pedagógiai élet kiváló reprezentánsait. Felkay tanügyi tanácsnokkal behatóan értekeztek az állandó kultúrkapcsolatok kiépítésén. Az osztrák pedagógusok vezetői azon óhajuknak adtak kifejezést, hogy a tanügyi tisztikar együttmüködése áldásosan gyümölcsözzön a két baráti szomszéd ország közmüvelődése javára.

Elsőrendű
TÁRSASVILLÁINK
versenyenkivüliek!

A befejezés előtt álló **Olasz-fasor 61. alatt**; ez évben épülő **Himfy-utca 8.** alatt a **Szent Imre herceg utja** és **Menta-utca sarkán** 1, 1½, 2, 2½, 3, 3½ és 4 szobás **páratlanul értékes őrőklakások olcsó fixáron.**
Wanner mérnök irodája:
Horthy Miklós-ut 35. Telefon: 2-680-45

Egy autófuvarozó különös pere a székesfőváros ellen

Felelős-e a főváros az iparigazolvány visszavonása miatt szenvedett károkért?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Érdekes kártérítési perben hozott ítéletet a tábla Ury-tanácsa. A pert Sándor Endre bérfuvarozó indította a székesfőváros ellen és keresetében kártérítés címén 40,370 pengőt követelt. Előadta Sándor keresetében, hogy még 1928. februárjában bérkocsival való teherfuvarozásra váltott ki iparigazolványt, majd az iparigazolvány birtokában teherautót vásárolt és ezzel fuvarozott, úgy hogy havi jövedelme több, mint 300 pengőt tett ki. 1930. május 1-én azután váratlanul megvonták fuvarozási engedélyét, úgy hogy kénytelen volt iparigazolvány hiányában kocsiját elkótyavetyélni. Az eladás következtében pedig 4.375 pengő effektiv kár mutatkozott. De elesett havi 300 pengős keresményétől is. Az autófuvarozó kérte tehát az engedély megvonásától kezdődően a havi 300 pengős keresménynek a főváros által való megtérítését.

A perben a főváros a tiszti ügyészség útján azzal védekezett, hogy az illetékes ügyosztály a kereskedelmi miniszter rendelete alapján járt el és ezen rendelet értelmében vonták vissza az engedélyt, de különben is Sándor Endre megfelebbezte az elsőfokon eljáró elöljáróság rendelkezését, felebbezése azonban másodfokon nem vezetett sikerre, mert helybenhagyták az elöljáróság döntését. Az autófuvarozó pedig ezen döntés ellen további jogorvoslattal nem élt, pedig fordulhatott volna a minisztériumhoz, vagy akár a közigazgatási bíróságoz. A főváros sortartási kifogást is emelt, hivatkozva arra, hogy az ügy tulajdonképen a közigazgatási bíróság hatáskörébe tartozik. Egyébként pedig a főváros csak abban az esetben felelhetne, ha megállapítható volna az, hogy tisztviselői az autófuvarozó ügyében nem megfelelő gondossággal jártak el.

Az elsőbíróság elfogadta ezt az érvelést és Sándor Endrét elutasította keresetével. Az ítélet ellen az autófuvarozó felebbezéssel élt és hivatkozott arra, hogy ő nem tudja megállapítani azt, hogy a sérelmes határozatok ügyében a fővárosnál ügyében kik döntöttek. Őt mindenesetre kártérítés illeti meg, mert hiszen máról-holnapra kenyér nélkül maradt. A tábla azonban nem volt tekintettel a felebbezésre, hanem most már másodfokon is helybenhagyta az elsőbíróság elutasító ítéletét.

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 49
E szelvény 10% engedményre jogosit

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiek, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Törött fogsorát
megjavitom 2 óra alatt 3 P-ért, fogait szakszerüleg rendbe hozom, **műfog P** 3.—, koronás (fehér) P 8.—, arany P 18.—. **Trautmann** áll. vizsg. fogász. Nagymező u. 41. Telefon: 1-281-01.

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi címerek zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39 száu Telefon: 1-891-18.

Hő- Hűtő- Hang- Viz- Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: *1-485-14, 1-388-54

Zománc táblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Megelégedést nyujt kertünk
ha ***megbizható***
Hauthner magot vetünk.
Mauthner Ödön r. t.
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 33.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Telefon: I—811—48.

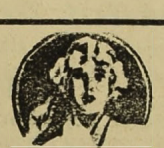

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi látcsövek. a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek
fényképészeti cikkek.

Uj kiirások

6050 fm hasított szegélykő 15x25 cm méretben, **4000 fm hasított szegélykő** 10x25 cm méretben és **140 fm faragott szegélykő** 32x25 cm méretben, szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi április hó 13-án délelőtt fél 10 óra.**

80.000 drb. I. oszt, talaut-kő, 30,000 drb fejkő, 20.000 drb háromnegyedes kockakő és 15.000 drb háromnegyedes kötőszög-kő szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési rt. részére. **Határidő: 1937. évi április hó 13-án délelőtt egynegyed 10 óra.**

175.000 q zuzottkő és 60.000 q alapkő szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi április hó 13-án délelőtt 9 óra.**

Bitumenhabarcs szállítására a XI. ker. Szugló utca és a XI. ker, Horthy Miklós hídhoz vezető útak csatornázásához. **Határidő: 1937. évi április hó 13-án délelőtt 10 óra.**

Utrendezési munkákra a XIV. ker. Nagy Lajos király útja (volt Hajtsár-út) mellett fekvő vitézi telkek utcáihoz. **Határidő: 1937. évi április hó 13-án délelőtt 10 óra.**

Papíráruk, úgymint: kockás és simapapir, szívóképes sokszorosítópapir, selyem-, krepp- és itatóspapir, jegyzőtömb, iratgyüjtő, iratrendező, íróaljzat és toilettepapir **szállítására** a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi április hó 14-én délelőtt 10 óra.**

1. Fizikai, kémiai taneszközök, fémből, fából, üvegből, bőrből, kaucsukból, optikai cikkek; **2. térképek, szemléltetőképek, földrajzi segédeszközök; 3. természetrajzi segédeszközök** (preparátumok) **situsok, bonctani taneszközök; 4. kisérleti vegyszerek; 5.** egyéb tantárgyak keretébe tartozó **különböző taneszközök és műhelyfelszerelési tárgyak szállítására** és a székesfővárosi községi iskolák részére. **Határidő: 1937. évi április hó 16-án délelőtt 9—10 óra.**

44.300 drb különféle felépítményi **anyáscsavar, 34.060 db sínszeg és 58.280 db Tyrefond-csavar** szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937 évi április hó 16-án délelőtt 9 óra.**

Üvegezési munkákra a XIV. ker. Kassai-téren épülő Herminamező róm. kat. templom építéséhez. **Határidő: 1937. évi április hó 16-án délelőtt 9—10 óra**

Az óbudai új kivezető főút útrendezési munkáira és az ehez szükséges **kőanyagok szállítására.** (Az útrendezési munkák öt részletben adatnak vállalatba.) **Határidő: 1937. évi április hó 16-án délelőtt 10 óra.**

Kátránypapirtetőfedési munkálatokra a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság különböző telepei részére. **Határidő: 1937. évi április hó 26-án délelőtt 10 óra.**

VÁLLALKOZÁS

Ötvenháromezer pengőjébe kerül a fővárosnak a Béke-téri talajviz

A magasépitési ügyosztályt a zártkörü versenytárgyalás gyors kiirására utasitotta a polgármester

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Jelentette az Uj Budapest, hogy a XIII. kerületi elöljárósági székház-épület a Béke-téren a jelentkező talajvíz miatt csak szigetelt alapozással és az építkezési terv módosításával épithető fel. Emiatt az építkezési terveket meg kellett változtani. A polgármester most előterjesztést tesz a közgyülésnek, hogy a jelenkező ötvenháromezer pengő többletköltséget engedélyezze.

Hogy az építési anyagok árának esetleges további emelkedése folytán netán bekövetkezhető károsodást elkerüljék és hogy az építkezési munkálatokat mennél gyorsabban meg lehessen kezdeni, a polgármester máris utasította a magasépitési ügyosztályt, hogy a javasolt különleges alapozási módszerrel felépítendő kerületi elöljárósági székházépület végleges terveit és részletes költségvetését dolgoztassa ki. Aziránt is intézkedett a polgármester, hogy az eddig megtartott versenytárgyalások megsemmisítésével az eddigi versenytárgyalásokon résztvett vállalkozók között újabb zártkörü versenytárgyalást tartsanak.

Az ötvenháromezer pengős többletkiadás fedezetéül az OTI-kölcsön szolgál.

Játék a porolajjal

Megkezdődött az évente szokásos nagy birkózás a főváros és az olajkartel között

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Minden eztendőben *bohózati jelenetek zajlanak le* a főváros porolajozási versenytárgyalása körül. Az olajkartel magas áron ajánlja az útak portalanításához szükséges hulladék-anyagot, a közvetlen tárgyalások során pedig, amikor a Köztisztasági Hivatal vezetősége kijelenti, hogy ilyen áron a főváros nem olajoztat, és inkább teljesen beszünteti az olajjal való portalanítást: enged a kartel, leszáll a magas lóról, de mégsem annyira, hogy még mindig busás haszna ne maradna az olajozáson.

Ebben az eszendőben a kartel természetesen is — *még a tavalyinál is lényegesebben drágább árakon* jelentkezett a porolajozási versenytárgyaláson. A főváros vezetősége még tárgyalási alapul sem volt hajlandó elfogadni a kartel árait, mire megjelentek a hirnökök, akik pihegve jelentették a közegészségügyi ügyosztályban, hogy a kartelvezérek *jó fiúk*, lehet velük beszélni, adják ők olcsóbban is értékesnek nem mondható árujukat. A nagy birkózás az olajosok és a főváros között *máris kezdetét vette.*

Szerepet fog játszani a cirkuszjátékban természetszerűen az Árelemző Bizottság is, nem különben a pénzügyminiszterium és a főváros közegészségügyi bizottsága. Legfőbb ideje azonban, hogy a kartel árdiktaturája megszünjön és a főváros olyan más, a külföldön már bevált portalanítási módszerre térjen át, amely *az olajkartel uraitól egyszersmindenkorra mentesíti a fővárost.*

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a XI. ker. Szugló-utca és a XI. ker. Horthy Miklós-hídhoz vezető utak csatornázásához szükséges

bitumenhabarcs szállítására.

Az aláirt és megfelelően előkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a polgármesteri II. ügyosztályban, IV. ker. Központi városház. II. em. 284. ajtószám alatt

1937. évi április hó 13. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

Budapest, 1937. évi március hó 22-én.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

A XIV. ker. Nagy Lajos király-útja (volt Hajtsár-út) mellett fekvő vitézi telkek utcáinak

útrendezési munkáira

nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi április hó 13-án délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

Budapest, 1937. évi március hó 22-én.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

DOBY ANDOR DR.

Szerkesztő:

RASKÓ OSZKÁR

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.

Felelős: Kellner László dr.

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Faredőnyjavitást
zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerűen, jótállással legolcsóbban vállalja
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

WIHART FERENC
építész — építőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99.

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

Proczeller Bálint
Kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

Reklám- és mindenféle festészeti munkálatok. Iparművészi munkákat olcsó áron készit.
Gyáraknak nagy kedvezmény!
Globus plakátfestő vállalat
VI., RÓZSA U. 113. Tel.: 1-139-32.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrányvegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Április hó 13-án és 15-én délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

Előnyösen ismert
családi házak, üzletek vétele
és eladása szolid alapon.
Csomós János
Budapest, VIII., József-körut 58.

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,
Jobbágy-féle
barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.

Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 28.

XV. évfolyam 15. szám

Budapest, 1937. április 17.

Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Bpest, VIII. Reviczky-

ÚJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

A fekete kabát

Karafiáth főpolgármester ismeretes leiratával kapcsolatosan érdekes körrendeletet adott ki Szendy polgármester. A rendelet közli a főpolgármester azon megállapítását, hogy a főváros egyes alkalmazottai az állások betöltésénél egyre nagyobb mértékben veszik igénybe a főváros ügyeinek intézésétől távol álló közéleti előkelőségek közbenjárását. A polgármester teljesen egyetért a főpolgármesterrel az alkalmazottak általa is tapasztalt ilyen irányú magatartásával. A polgármester az előléptetésnél a múltban a szolgálati sorrendet tartotta szem előtt és soronkívüli előléptetésben csak azt a pályázót részesítette és fogja a jövőben is részesíteni, aki vagy személyes tapasztalata, vagy pedig a hivatalfőnökök előterjesztett véleménye szerint kiváló munkaerő. A pályázók sorsa tehát kizárólag a munkateljesítményen dől el, nem pedig azon, hogy hány ajánlólevelet tud elküldeni.

A polgármester szigorú rendelete tehát le akarja vettetni a tisztviselők hivatalt-kereső fekete kabátját. Hogy azonban ezek a szigorú rendelkezések meg fogják-e szüntetni a protekciót, azt kötve hisszük. Mert nem a kinevezésre, vagy előléptetésre vágyó alkalmazottak protezsálnak, hanem őket protezsálják. Így van ez már évezredek óta: így dühöngött a protekció — mint a szó eredete is bizonyítja — már a régi Rómában is, ahol élesen disztingváltak a protekció és az ambíció között — ez az utóbbi kifejezés a közhivatalra pályázóknak a fórumon a kötelező fehér tógában való megjelenését jelentette. Talán meg fog szűnni az előléptetésre vágyók ambíciója (noha ez a fogalom is más jelent ma, mint hajdanában), de nincs olyan rendelet, amely a protekció hidrájának hét fejét úgy vágná le, hogy ne azonnal hétszer hét nőne ki helyükbe ...

Ha majd a minisztereknek és a közéleti tényezőknek lehet megtiltani, hogy ajánlóleveleket írjanak, akkor talán csökkenni fog a protekció, de megszűntetni sohasem lehet. A római császárok egyidőben szigorú törvényeket hoztak a protekció ellen, van olyan törvény is, amely száműzéssel sújtja a protektort. Mindez azonban nem használt semmit, protekció volt, van és lesz, amíg van gyermek, unoka-öccs, jóbarát és főleg: van állás, amire lehet valakit protezsálni. A városházán is talán egyideig el fogják fojtani a protekciós levelek áradatát, amelyek megválaszolására maholnap már külön titkárt kell alkalmazniok a főtisztviselőknek. De ezután újabb és újabb rohamok fognak dübörögni, feledésbe megy e szigorú rendelet, és a vezető tisztviselők minden jószándéka ellenére az előlépésnél a legfontosabb lesz ismét a minél magasabb helyről származó áldásos protekció ...

Szendy Károly: a kisiparosok és kiskereskedők polgármestere!

✡

Irta: Müller Antal

A közigazgatási bizottság hétfői ülésén szóvátették a kisiparosok és a kiskereskedők gazdasági válságát. Azt mondotta az egyik ellenzéki pártállású felszólaló, bizottsági tag, hogy Szendy Károly negyvenezer kisiparosnak és tizenötezer kiskereskedőnek, tehát ötvenötezer adófizető polgárnak a polgármestere, kötelessége tehát törődni ezeknek a kisegzisztenciáknak az érdekeivel. A polgármester önérzetesen jelentette ki a felszólalásra, hogy a kisiparosok és kiskereskedők Budapest legértékesebb lakósai, akiknek sorsával valóban törődni kell. Én — mondotta Szendy Károly — a kisiparosok és kiskereskedők polgármestere vagyok! Közölte még a felszólalásra adott válaszában, a bizottsági ülésen Szendy Károly, hogy a kisegzisztenciák védelmére a budapesti Kereskedelmi- és Iparkamarától vár konkrét javaslatokat.

Brávó, polgármester úr! A közigazgatási bizottságban tett öntudatos kijelentés Szendy Károly részéről nem volt egyéb, mint a tények leszögezése, a komoly és reális valóság megállapítása és megerősítése. Valóban: minden kisiparos és kiskereskedő érdeke és sérelme azonnali meghallgatásra és elintézésre kerül a polgármester dolgozó szobájában. Nyitott ajtókat dönget, aki a polgármestert a kisiparos és kiskereskedő védelmére hívja fel! Hányszor voltam tanuja annak, amikor a főváros szempontjából talán nem is annyira jelentős, de a kisiparos és kiskereskedő egzisztenciákat illetően elvi fontosságú panaszt olyképen intézte el a polgármester, hogy azonnal hivatta az illetékes tanácsnokot, őt a kisiparosok érdekében a küldöttség által javasolt intézkedés azonnali végrehajtására szólítván fel. Különösen abban az irányban, hogy a főváros által kiadásra kerülő munkák közül azok, amelyek a kisipar által elvégezhetők, megfelelő mértékben rajoniroztassanak a kisipar — csakis a kisipar — számára.

Csak néhány konkrétumra utalok ez alkalommal! Az érdekelt iparosság részéről közismertek a kőműves és a kőfaragó-ipar részéről tett panaszok és azok gyors elintézése a polgármester által. Szendy Károly, mint a Nemzetközi Vásár elnöke, a vásárt intéző bizottságban aláhúzott erélyel jelentette ki, hogy a kisipar és kiskereskedelem számára megfelelő helyeket méltányos árakon, a legnagyobb kedvezmények nyujtásával kell biztosítani a vásár területén. A polgármester erélyes akciójának köszönhető a kisiparosi egzisztenciákon annyira sokat lendítő Exportintézet megalapítása és annak fővárosi támogatása. Polgármesterünk megértő készségének tulajdoníthatjuk, hogy a fedezetnélküli kisipari hitelek tekintetében a főváros ugyanazt az álláspontot foglalja el, mint az állam: ugyanannyit folyósít, mint a kormány, ha a szétosztásra kerülő alap-összeg felemeléséről van szó.

További jóindulatot, megértést és jószándékot kérünk Szendy Károlytól, a kisiparosok és kiskereskedők polgármesterétől, a kisipar és kiskereskedelem számára! Vannak megoldatlan, égetően sürgős és súlyos problémák, amelyek elintézése a polgármester közismert energiájára vár. A fővárosi közmunkák és közszállítások vitát nem tűrő rajonirozása, az önköltségi áron alul közmunkát és közszállítást vállalók egyre merészebbé váló árrombolása, az ipari érdekeltségek konkrét esetekben való meghallgatásának kötelezővé tétele: problémáink közül a legsúlyosabbak. Köszöntöm Szendy Károlyt, a kisiparosok és kiskereskedők polgármesterét és kérem: változatlan kitartással, aktivitással és erélyel menjen tovább azon az úton, amelyen elindult!

Kétbalkezes városfejlesztés

A legujabb házadómentességi rendelet margójára

Irta: Szőke Gyula dr.

Az építési kedvet a különleges adómentesség az általános felfogás szerint előmozdítja. A háztulajdonosnak ugyanis az adómentesség következtében a bérjövedelem nagyobb része marad meg, ami a drágább építkezést is lehetővé teszi. A nagyobb bérjövedelem az építkezési hitel lehetőségét is inkább biztosítja. A polgármester rendeletére összeállított legújabb statisztika *hiányt mutat* az egy, legfeljebb két szobás lakásokban. A lakásépítés tehát nemcsak az építő és rokon-iparok működtetésének érdekében szükséges, hanem a lakásokkal gyengén ellátott, főleg a szegényebb néposztályok jogos igényeinek a kielégítését is célozza. A meglévő barak-lakások jórésze már alig tartható fenn, egyrészük *feltétlenül megszüntetendő*, mert élet- és egészségveszélyes. De a nagyobb lakások között is sok immáron *az alig használható. Túlépítkezéstől ma még tartani nem kell.*

Hogy a *hatóság* építsen-e, minő és mennyi lakást, azt a körülmények gondos mérlegelésével lehet és kell megállapítani. Az úgynevezett szükséglakásokat mindenesetre *a fővárosnak kell megépítenie!* Ebben a szociális munkában azonban egyrészt a pénzügyi lehetőség szab határt, másrészt pedig nem lehet annyira menni, hogy minden, a fővárosba a vidéki nyomor miatt feljövő szegényember számára szükséglakást építsünk. Mert a szociális lehetőségeknek is meg van a maguk határa.

Esztendők óta évenként háromszor-négyszer teszem szóvá azt a nagy hiányt, hogy *a városfejlesztési és városrendezési terv* még mindig nem készül el és így nincs irány adva az építtetőknek, hol kívánja inkább a főváros a város

fejlesztését előmozdítani. Ennek a bizonytalanságnak a legaktuálisabb bizonyítéka a napokban kiadott pénzügyminiszteri rendelet. Huszonötéves adómentességet ad *Fabinyi* Tihamér dr. a Károly király út páratlan és a Múzeum körút páros számú oldalán: a teljesen lebontandó épületek helyére emelendő új épületek részére. Ez *nem sokat jelent* és nyílván csak a bontás alatt levő Orczy-ház és a környékén megindult új építkezéseket akarja külön nagy adómentességben részesíteni. Sehol máshol ugyanis ekkora kedvezmény nem kapható.

Ha megnézzük az egyéb kedvezmények helyeit, azt látjuk, hogy a Nagykörúton belül a Dunáig történendő, valamint Budán a körútakon és egy pár felsorolt uccában történő építkezések kapnak 15 éves teljes és további 10 évi 75%-os rendkívüli ideiglenes házadómentességet. Ezek a kedvezmények *még indokolva vannak* a város régi fekvése alapján és azt nagyon hangsúlyozott elvek szolgálják, hogy a kevésbé beépített, vagy elavult házakkal elfoglalt belső részek újjáépítését kell a hatóságoknak előmozdítaniok. Ha megvan az indok a házadómentességre, akkor ezeknek a területeknek ugyanazt a a kedvezményt kellene kapniok, amit a Károly király út és Múzeum körút egyik oldala megkapott.

Az adókedvezmény legteljesebb mértéke megilletné a Belvárost és az ahoz legközelebb eső területeket. *Szinte szégyenletes:* mennyire elhanyagolják a város központját, ahol nem a polgárság életének megjavítását mozdítja elő a hatóság, hanem szinte azon töri a fejét, hogyan tehetné azt még életképtelenebbé és méginkább megfosztaná minden szépségétől és vonzó hatásától. Nem elég, hogy a liberális időben a Belvárost minden díszétől megfosztották, legszebb palotáit lebontották, a költséges, díszes új városházát a szűk Váci-utcába, a házak közé úgy beszorították, hogy alig közelíthető meg, legrégibb, Szent István korából származó főplébánia-templomát az Erzsébet-híddal eltemették.

Ezt a pusztítást folytatja a mai városfejlesztési rendszer is, amely minden stílusérzék nélkül a lebontott régi stílszerű házak helyébe egymásra rakott emelet-skatulyákat helyez! Hogy a még megmaradt emlékeink se legyenek láthatók: a műemléknek nyílvánított Angolkisasszonyok templomát is skatulyaszerű bérházakkal körülépítették, úgy, hogy abból a torony keresztje sem látszik ki. *Ennek a Belvárosnak* kell elsősorban megadni minden kedvezményt, ha már adómentességet adnak, de csak olyan építkezésekre, amelyek valóban díszére válnak a fővárosnak és művészi értékkel is bírnak. Azért van a Közmunkák Tanácsának joga nemcsak az új törvény alapján, de az alapítási törvény szerint is, hogy a főváros építési fejlődését *a szépészet szempontjából is irányítsa!* Ez pedig nem a luxuskiadások minél nagyobb fokozásában, hanem a mgánosok által végzendő építkezések *minél stílszerűbb alakban való engedélyezésében kell,* hogy elsősorban nyílvánuljon.

Az adómentességet azonban ötletszerűen a főváros külső részein is mindenütt megadják! Valahogy *a hatalom tehetetlenségét* mutatja az, hogy ezt a teljes rendszertelenséget képtelenek még mindig beszüntetni. *Tönkre kell menniök akkor a közműveknek,* mint a főváros egész közigazgatásának, mert a rendszertelenül épített és végnélkül, elszórtan fejlődő milliós város még a mai nagy tisztviselői lészámmal sem képes a közigazgatást rendesen ellátni és a közművek a fejlesztésükre felvett nagy kölcsönök dacára *képtelenek a város egész területét behálózni.*

Amikor a városfejlesztési rend megállapítását sürgetjük, és pedig az ilyen adómentességekre vonatkozó rendelkezések kiadása előtt, tesszük azért, mert nem engedhető meg, hogy bármely egyéni okból, vagy kisebbrendű közérdekből az építkezési láz ismét olyan periferiákra is vigye a lakosságot, amely területek a jó közigazgatásba, a helyes közegészségügyi, köztisztasági, közrendészeti, világítási és vízellátási munkába kellő időben és módon be nem vonhatók, vagy ilyen célból felmerülő többköltségek a főváros pénzügyi helyzetét még nehezebbé teszik. Ezen nem segít az, hogy a belügyminiszter egy tollvonással — *csak a papiroson természetesen,* — eltörli a deficitet, hanem segítene az a sajnos itt is elmaradt megértő együttműködés, amely a lehetőségeket a kormány és a főváros *együttes tanácskozásain* állapítja meg.

A tanügyi nyugdijazások és a Keresztény Községi Párt

✡

A kinevezéseknél a Keresztény Tanügyi Bizottság a jogos igények kielégitését fogja szorgalmazni

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Keresztény Tanügyi Bizottság központi tanácsa hétfőn tartotta meg *Bednárz* Róbert prelátus elnökletével rendes havi ülését.

Bednárz üdvözölve a megjelenteket, bejelentette, hogy a Bizottság tavalyi bécsi tanulmányútja viszonzásául, az osztrák pedagógusok pünkösdi látogatásának előkészítésére a mult héten nálunk járt *Nowotny* Vilmos osztrák kultúrtanácsos és *Wittmann* Miklós iparmellett jelentette be, hogy a kényszernyugdíjazási eljárások a vége felé járnak s azoknak lezajlása végre meghozza a pedagógusoknak is *várva-várt lelki nyugalmat.* A tanügyi kinevezésekkel kapcsolatban pedig nagy tetszés mellett jelentette be, hogy *a jogos igények kielégítését fogja szorgalmazni.*

Az egyesz szervezeti kérdések letárgyalása után végül *Urbányi* C. József mondott őszinte köszönetet *Bednárz* Róbertnek a pedagógusok egyeteme érdekében kifejtett meleg emberbaráti munkásságáért. *Sármándi* Sándor dr., *Karácsonyi* Pál, *Novák* András, *Schaller* Sándorné és *Kárpáti* Ottó felszólalása után az ülés véget ért.

iskolai igazgató az elnökséggel a tanulmányút minden részletét megbeszélte. Az a kedves fogadtatás, amelyben nekünk volt részünk, kötelességünkké teszi, hogy a hagyományos magyaros vendégszeretettel tegyük nekik is emlékezetessé budapesti kirándulásukat.

Ezután *Pirovszky* Lajos igazgató ismertette a gazdag programot, amelyet a Bizottság az osztrák kartársak tiszteletére állított össze.

Bednárz Róbert ezután nagy öröm

Hézagpótló ujitás!
Van kisüveg **Igmándi** keserüvíz is 2—3-szori használatra **56 fillér**
Kérjen mindenütt kisüveg keserüvizet

ACZÉL EDE
Preciziós műszerész mester. Gépkonstrukciók, találmányok tervezése és kidolgozása, tömegcikkek gyártása, elektromos gépek szakszerű készítése és javítása. — Lakatosmunkák. — **Budapest, VII., Klauzál tér 13. — Dob utca 45.**
Alapítva 1910. Telefon: 1-431-52.

WIHART FERENC
építész — építőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08.

Móczár Gábor
egeszségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Béke-tér 5. Iroda: VI., Szondy-u34.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Április tizenötödikén, mélyen tisztelt szerkesztő úr, hivatalosan is kezdetét veszi a városházi tavasz. Vagyis a városháza szigorú ügyrendje szerint, amelyre Veronács főigazgató úr állandóan makulátlan fehér nyakkendőjével szigorúan vigyáz, ezen a napon megszűnik a hivatalos fűtés a városházán. Ami természetesen nem jelenti azt, hogy — különösen ilyen abnormis tavasz idején — néhány napig még ne folyjon egy-egy kis tüzelés, különösen a hidegebb frontokon.

— Hol vannak ezek a hűvösebb frontok?

— Azt szerkesztő úr épen olyan jól tudja, mint én! Ahol már öregebbek az urak, fázékonyabbak is egyben. Vonatkozik ez a megállapítás főképen arra az idősebb generációra, amely kézzel-lábbal küzd a nyugdíjbamenés ellen. De rendületlenül fűttet magának még május elején is, mer pudvásak a csontjai. Elég volt, szerkesztő úr, a városházi mathuzsálemekből! Tavaszi napfényt, ifjonti energiát, kevesebb fázékonyságot kérünk az uraktól! Egy kis lobogást, egy kevés energiát abból az elixirből, amely a podesztát fűti!

— Miért annyira csendes a városháza?

— Megírta a szerkesztő úr nem is egyszer, hogy az új fővárosi törvény a polgármesteri hatalom óriássá való növelésével végeredményben az önkormányzati élet elsorvadását jelenti. A közgyűlések vesztettek régi jelentőségükből, viszont az is igaz, hogy egyre kevesebb a számuk. Igen érdekes, hogy viszont az önkormányzati élet a maga erős vitalitásában megtalálja azokat a fórumokat, ahol élet-akarása kielégülhet. Igy például kezembe került a közigazgatási bizottság hétfői üléséről szóló gyorsírási feljegyzés, amely azt igazolja, hogy a közigazgatási bizottság előkelő plénuma egyre nagyobb mértékben abszorbeálja a ritkán összeülő törvényhatósági közgyűlések tárgyalási anyagát. Az erről a közigazgatási ülésről szóló gyorsírói feljegyzés nyolcvanhét gépirásos oldal lett a két és félórás tartalmas és értékes vita után. A bizottsági ülés első szónoka: Petrovácz Gyula huszonegy oldalnyit beszélt, tíz oldalra terjed a polgármesternek a felszólalásokra adott válasza. Maholnap ott tartunk mélyen tisztelt szerkesztő úr, hogy amint az a szomszédvárban, Pestvármegyénél is van — üres formalitássá merevednek a közgyűlések, az igazi problémák, a gyakorlati élet kérdései a bizottságokban, elsősorban a közigazgatási bizottságban intéződnek el. Más lapra tartozik, de ehelyütt is fel kell említenem, hogy a közgyűlések hiánya egyre nagyobb mértékben kihangsúlyozza a másodosztályú városatyák szürkeségét és jelentéktelenségét.

— Általában kik a másodosztályú városatyák?

— Másodosztályú városatya az, aki nem tagja legalább is a pénzügyi bizottságnak. Másodosztályú városatyának érezheti magát, aki legalább is nem alelnök valamelyik várospolitikai pártban. Ugyan ez a meghatározás nem helytálló, mert ha ez így igaz, akkor vannak várospolitikai pártok, amelyeknek egyetlen tagja sem másodosztályú városatya . . .

— Hogyan?

— Vannak politikai pártok, ahol mindenki vezérnek képzeli magát, vagy legalább is alvezérnek. Egy alvezér pedig — a fővezérekről nem is szólva — másodosztályú bizottsági tag semmi körülmények között nem lehet!

— Hogyan fogadták az új belügyminiszter kinevezését a városházán?

— Általában igen szívélyesen, dacára annak, hogy a városházi urak közül igen kevesen ismerik személyesen a belügyminiszterium új vezetőjét. Annyit mindenesetre tudnak róla, hogy erélyes, igazságos ember, aki kétségtelenül a legteljesebb jóindulattal fogja revideálni a székesfőváros eléje kerülő aktáit. Szendy polgármester különben ezen a héten már hosszabb tisztelgő látogatáson volt az új belügyminiszternél, aki a bírói székből magával hozott alapossággal és tiszta judiciummal érdeklődött a polgármesternél a főváros ügyei iránt.

— Kik a városháza betegei?

— Az egész városháza és várospolitikai élet minden érdeklődése a nagybeteg Szemethy Károly dr. tiszti főügyész felé fordul, aki egy súlyos operáció után hetek óta fekszik a Pajorszanatóriumban. Jellemző a köztiszteletben álló főügyész példátlan kötelességérzetére és erős energiájára, hogy még a betegágyban is állandóan referáltat magának a fontosabb folyó ügyekről. Szemethy állapota iránt általános és szeretetteljes érdeklődés nyilvánul meg a városházán.

— Ki beteg még?

— Hosszabb ideje betegeskedik Matolay Viktor dr. főjegyző, az előljárói értekezletek népszerű jegyzője is.

— Ott volt kedves bizottsági tag úr Nyékhegyi István előadásán?

Weis István kérdez: Petrovácz Gyula és Karafiáth főpolgármester felelnek!

Nem kétséges, hogy a főváros közigazgatási bizottságának jogában áll az országos politika kérdéseivel való foglalkozás

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A városházán, de várospolitikai körökben is általános feltűnést keltett az *Uj Budapest* húsvéti számának az a közleménye, amely szerint a belügyminiszteriumban tartott közigazgatási gyakorlati szakvizsgák egyikén *Weis* István dr., az Országos Társadalombiztosító Intézet nyugalmazott alelnöke, azt a kérdést tette fel az előtte ülő jelöltnek, aki egyébként fővárosi segédfogalmazó volt, hogy joga volt-e *Peyer* Károlynak a főváros közigazgatási bizottságában országos politikai vonatkozású eseményeket felszólalása tárgyává tenni és joga lett volna-e az elnöklő főpolgármesternek ezt a felszólalást, amely a forgalomba került puccs-hírekkel foglalkozott — megakadályozni. Amikor a jelölt erre a kérdésre válaszolni nem tudott, *Weis* István dr. fejtette ki a hallgatóság előtt, hogy a *főpolgármesternek jogában és módjában állott volna* ezeket a felszólalásokat megakadályozni, mivel van egy belügyminiszteri rendelet, amely megtiltja a közigazgatási bizottságban a *politikai ügyekkel való foglalkozást.* A vizsgáztató bizottság elnöki székéből azután *Harrer* Ferenc fejtette ki, hogy *Peyer Károly* a főkapitányi jelentéshez beszélve tette meg kijelentéseit a főváros rendjét illetően, amire kétségtelenül joga volt.

Az *Uj Budapest*ben megírt feltűnést keltő incidens éles formában került szóba a közigazgatási bizottság e havi ülésén. A polgármesteri jelentéshez hozzászólva

Petrovácz Gyula,

a Keresztény Községi Párt vezető tagja a következőket mondotta:

— Az *első* — mondotta *Petrovácz* Gyula — amiről ezen az ülésen említést kívánok tenni, az kvázi *személyes kérdés.* T. i. a közigazgatási vizsgáló bizottságnak egyik tiszteletreméltó cenzora legutóbb egyik jelölthöz feltette azt a kérdést, hogy a közigazgatási bizottság ülésein *szabad-e politikai kérdésekről beszélni,* illetve joga van-e a főpolgármester úrnak, mint elnöknek, azt a bizottsági tagot, aki itt politikai kérdéseket fejteget, megszakítani, illetve az ilyen kérdések tárgyalását meg nem engedni. Én ezt a kérdés az illető cenzor úr véleményével szemben a jelölt úr álláspontjával akarom megindokolni, azzal az állásponttal, hogy igenis a közigazgatási bizottság, amely minden kérdésnek — amely a közigazgatással még a legtávolabbról is összefügg — a tárgyalására jogosult és hivatott szerv, ennek a témakörét *nem lehet redukálni olyan formában,* hogy amint a kérdés valamely politikai gondolattal rokon, abban a pillanatban *az illető kérdésnek a közigazgatási bizottságban való taglalása nincsen megengedve.*

— Erről talán lehetne beszélni *vidéki törvényhatóságoknál.* Ugyanis a vidéki törvényhatóság élete és a politikai élet nem függnek össze egymással annyira, mint amennyire összefügg a székesfővárosé. A székesfőváros minden ügye összefügg a főváros közigazgatásával. Nincs az állami életnek olyan jelensége, amely a főváros közigazgatásával ne volna összefüggésbe hozható. Igy például egészen más a helyzet az állam és a politikai élet szempontjából, ha tekintem azt a témát, amelyet a legutóbbi közigazgatási bizottsági ülésen szóvátettem, *az állítólagos puccs-híreket,* — mondom egészen másként áll a helyzet, ha ez Balmazújvároson történik és nem Budapesten, mert a Budapesten történő minden esemény — akár politikai, akár más természetű — Budapest közigazgatásával összefüggésben áll. Most is azt állítom, — hiába próbálták tréfával elütni, — hogy nem a *fuccsból lett a puccs,* hanem *fordítva a puccsból lett a fuccs.* Én a magam részéről ezt a kérdést *speciális közigazgatási kérdésekkel kapcsolatban* hoztam elő. Ugyanis én Budapest idegenforgalmának szempontjából tárgyalom ezt a kérdést és Budapest idegenforgalmát *mégsem lehet politikai kérdésnek* minősíteni, bár az államháztartás szempontjából ez elsőrangú kérdés. Szóvátettem továbbá azt a kérdést *a polgári lövészegyesületek* szempontjából, amelyek a kerületi előljáróságok felügyelete alatt állanak, tehát ez a kérdés is szorosan összefügg a főváros közigazgatásával. Nem lehet tehát a kérdéseket úgy szétválasztani, hogy *azoknak egyes politikai részeit itt nem lehet említeni.*

— Én — folytatta *Petrovácz* Gyula — fenntartom a közigazgatási bizottság tagjai számára — a magam részéről és azt hiszem, hogy az ő részükről is — azt a jogot, hogy az olyan kérdéseket, amelyeknek kihatását a főváros közigazgatási életének menetére tagadni nem lehet, *azokat a jövőben is szóvá kívánjuk tenni.*

Az ügy fontosságára való tekintettel *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester az elnöki székből azonnal reflektált *Petrovácz* felszólalására. *Karafiáth* azt a kijelentést tette, hogy az elnöki jogait az 1876 : VI. t. c. valamint az azután következő törvények alapján az ügyrend szigorú szem előtt tartásával kívánja a jövőben gyakorolni. *Karafiáth* ezen lojális és minden vonatkozásban korrekt nyilatkozatával az incidens befejezést nyert és kétségtelen, hogy a jövőben sem *Weis* István dr., sem senki más nem fogja kétségbevonni a közigazgatási bizottság hatáskörét az országos politikai kérdésekkel való foglalkozást illetően.

Az 1876 : VI. t, c., amelyet *Karafiáth* főpolgármester felszólalásában említett, a közigazgatási bizottság összetételét és hatáskörét szabályozza. E törvény 12. §-a szerint a közigazgatási bizottság hatáskörébe tartozik, hogy „a törvényhatóság területén a közigazgatást összhangzatosan eszközöljék és az összes, akár kinevezett, akár választott közegek egymást támogassák, teendőiket összevágólag teljesítsék." A közigazgatási bizottság a miniszteriumoknak saját tárcájukat illetően kiadott rendeleteit végrehajtja, illetőleg azok végrehajtását ellenőrzi, a félévi jeletések tárgyalása kapcsán „javaslatba hozhatja azokat az intézkedéseket, melyeket csak a kormány tehet meg, vagy amelyek a törvényhozás által megteendők." Ezen a miniszterelnökhöz intézendő jelentésen kívül annyiszor, amennyiszer szükséges, jelentést tesz az egyes szakminiszterekhez, akár konkrét esetekre, akár a közigazgatásra, annak egyik vagy másik ágára vonatkozóan. *Messzemenő jogköre* van a közigazgatási bizottságnak a törvények által megszabott hatáskörében hozzáutasított és törvénytelennek talált miniszteri rendelet végrehajtásának felfüggeesztésére is. Erről az *élő törvényről* mindenesetre *tudnia kell Weis* István dr. nyugalmazott OTI-alelnök úrnak, úgyis mint a közigazgatási szakvizsgák cenzorának!

— *Igen, még pedig igen jó társaságban. Eljöttek ez alkalommal az Országos Kaszinóba Preszly főispán, Farkas tanácsnok, Traeger Ernő és Szent-István Béla miniszteri tanácsosok, Zielinski tanácsnok, Hindy Zoltán, Antal István és sokan mások. Nyékhegyi István dr. a fővárosi fogalmazói gárdának egyik legtevékenyebb és legszimpatikusabb tagja, a sajtó és a közigazgatás kapcsolatairól tartott mélyenszántó előadást, kimutatva, hogy csak a sajtó és közigazgatás együttműködése biztosíthatja a nemzetépítő munkát. Az előadást általános tetszés fogadta, ahoz elsőnek Hindy Zoltán dr., a Mabi vezérigazgatója szólott hozzá, dícsérettel emlékezve meg Nyékhegyi sajtó-főiskolai működéséről.*

— *Mi ujság a pletykasarokban?*

— *Sokat beszélnek arról, hogy a városházi, sőt újvárosházi özvegy a gyászév letelte után állítólag ismét férjhez megy, még pedig egy közismert, sőt Európa-szerte ismert közéleti férfiúhoz, aki abban különbözik az örökre elköltözöttől, hogy nem fővárosi, hanem állami szolgálatban van és nem méltóságos, hanem kegyelmes. A többit Önnek kell kitalálnia, szerkesztő úr!*

— *Igyekezni fogok, kedves dr. Városházy bizottsági tag úr, és ezennel kegyelemben elbocsájtom Önt!*

Nincs szükség a fórumra!

A városközpont-tervpályázat eredményei és tanulságai

— Befejező közlemény —

Nagyjában háromféle megoldási irányt találunk. A nagy tereket létesítők, a nagy anyagi áldozatok dacára sem adnak kielégítő lezárást, legfeljebb épületek ferde oldalfalait adják.

A Tisza István-út végének kiszélesítéssel és két, vagy egy toronnyal való megoldások pedig kb. ugyanannyi terület kisajátítást, — tehát költséget — igényelnek, mint a körtérrel való megoldások, melyek pedig azon nagy előnyben vannak amazok felett, hogy az Andrássy-út kellemetlenül ható hegyes szögű betorkolását egyedül tudják eltüntetni és a főút egyenlőtlen hosszúságú két házsorának egyenlő végződésű szimetrikus befejezést adnak.

De az Andrássy-út lezárásának városépítési megoldása is csak így oldható meg helyesen, az úttengelyre merőleges épületsikkal, míg a ferdesíkú lezárásoknál csak különféle szögben álló épület síkok és dísztornyoknak az Andrássy úttal alkotott eltérő hajlásszögét hangsúlyozzák ki.

A körteres megoldások közül Lechner Lóránd és Riedl Ferenc terve nyújt jó lezárást, bár a Vilmos császár út tengelyétől eltolt középpontot vesz fel és két oldalról a lezáró jól elhelyezett épülethez közvetlenül kapcsolódó ferde síku épületcsatlakozások vannak. Tökéletesen szabadonálló és az Andrássy út tengelyére merőleges épületsíkkal való lezárást egyedül Vittay és Károlyi terve nyújtja, melyben az oldalt létesített utcaterület ellenértékeképen kb. 60 méter magas szálló épülettel harmonikus és kiegyensúlyozott megoldást adnak. E megoldásnak azon kisebb hátránya van, hogy az Erzsébet-tér felé nem merőleges falsikot ad, mivel azonban a park sürű lombjától a tér, illetve inkább park, lezáró épületei egységesen úgy sem érvényesülnek, nagy hátrányt nem ad, viszont e megoldás azon előnnyel jár, hogy úgy az Andrássy út felől, mint a körtérről az Erzsébet-tér fái láthatóvá válnak.

Az egyik első díjazású terven furcsa gondolatot látunk felrajzolva, mert a végig nyilegyenes Andrássy-út pontos folytatásaképp hajlattal vezeti tovább, amivel csak azt hangsúlyozza ki, mintha az Andrássy-útnak itt nem volna vége, hanem a sugárút innen görbén folytatódnék, ami az Andrássy-út esztétikai hatását teljesen lerontja.

Az új városstengely a Szabadság-tér, a Bazilika és a Városháza főhomlokzata előtt vonul el.

A pályázat tisztázta, hogy e területen fórumszerü nagyobb térség nem oldható meg, aminthogy nincs is szükség reá, hanem a régi városrendezési hibákat kell viszonylag gazdaságos módon — de tökéletesen — megoldani.

Három terv (Árkay és Katona, Ligeti, valamint Vittay és Károlyi) azon kézenfekvő gondolatot vetette fel, hogy a Lipótváros belsejében a Szabadság-térből kiindulva a Bálványutcát és a Bécsi-utat közlekedési főúttá kell megszélesíteni, úgy közlekedési szükségletből, mint esztetikai szempontból, mert így a Bazilika és a Városháza főhomlokzatai kellően érvényesülhetnek. Ugy a bíráló bizottság, mint a közmunkatanács elfogadta e helyes gondolatot és már a Szabadság-téren a közeljövőben építésre kerülő Pénzintézeti Központ székház építését ily módon engedélyezte.

Ez a pályázatnak első kivitelre kerülő eredménye és reméljük, hogy folytatásai — a felszínre került legszebb megoldások megvalósításával mielőbb következnek.

Megállapítjuk tehát, hogy a pályázat igen szép eredménnyel járt és a legtöbb pályázó igyekezett gazdaságos megoldást nyújtani, ezért a pályázat pozitiv és negatív nagy eredményei követelik, hogy minden városrendezési probléma tisztázására tervpályázatot kell tartani.

Nem fizette túl a főváros a Bakács-téri rádium-ágyukat

A nemzetközi rádiumpiacon bekövetkezett hatalmas áresést idejében leszámitolta a főváros ügyes beszerzési politikája

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A nemzetközi gazdasági piac feltünő eseménye a rádium hatalmas árzuhanása. Ennek az áresésnek szakvélemények szerint az az oka, hogy a Belga-Kongó rádium-monopóliuma szinte teljesen megszűntnek tekinthető, mert Észak-Kanadában hatalmas érctelepeket fedeztek fel, amelyekből a rádium jóval kisebb költséggel és jóval nagyobb mennyiségben termelhető ki, mint Afrikában. A rádium árzuhanásának a nemzetközi piacon érdekes vonatkozása van Budapest szempontjából is. Az elmúlt esztendőben megnyílt rádiumkórház céljaira ugyanis a főváros részben vásárlás, részben kölcsönzés útján öt gram rádiumot szerzett meg. Felmerül a kérdés: nem fizette-e túl a főváros a rádiumot, az árzuhanás nem csökkenti-e értékben jelentékeny mértékben a főváros rádium-készletét? Erre a közérdeklődésre számottartó kérdésre

Salamon Géza dr.

tanácsnok, a közegészségügyi ügyosztály vezetője a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A polgármester úr annak idején igen óvatosan és nagy körültekintéssel járt el a rádium beszerzését illetően. A Bakács-téri kórház rádium-szükséglete öt gramm. Ebből az öt grammból csak másfél grammot vásároltunk meg, készpénzben ötvenháromezer északamerikai dollárért, az akkori piaci árért, a szükséglet többi részét pedig kölcsönvettük a belga részvénytársaságtól. A kölcsöndíj a mindenkori piaci ár négy százaléka, szintén effektív dollárban. Ha tehát a nemzetközi piacon valóban olcsóbb lesz a rádium, akkor természetesen olcsóbb lesz a kölcsöndíj is. Bár a véleményem az, hogy az olcsóbbodás elmúlt esztendei vásárlásunknál már jelentékeny részben leszámítolást nyert. Mi ugyanis már a múlt év tavaszán csak harmincötezer dollárt fizettünk a rádium grammjáért, London városa alig néhány hónappal a mi vásárlásunk előtt még hatvanezer dollárt fizetett. Épen ez az árdifferencia volt az oka annak, hogy mindössze annyi rádiumot vásároltunk, amennyi ahoz volt szükséges, hogy bér fizetése ellenében használatra kapjunk bizonyos mennyiségű rádiumot.

Elmondotta még munkatársunknak *Salamon* tanácsnok, hogy a főváros rádium-készlete állandóan használatban van a Bakács-téri rádium-kórházban. A kórház állandóan zsúfolva van betegekkel. Az ágyak foglaltsága száz százalékos, ebből átlagosan hatvan százalék a vidéki, öt százalék a külföldi. A budapestiek a lehetőség szerint inkább ambuláns-betegek *Manninger* professzor jelentése szerint az elmúlt hónapban hatszáz ambuláns-betege volt a kórháznak. Épen az ambuláns-betegek számának nagymértékű emelkedése teszi szükségessé a közeljövőben *az orvosi állások számának szaporítását.* Erre vonatkozóan már készül az ügyosztály előterjesztése is.

A rádiumkórház szempontjából — mint az *Uj Budapest* illetékes helyen értesül — igen nagy jelentőségű volt *Salamon* tanácsnok és *Wolff* központi kórházigazgató algiri utazása. A nemzetközi rákkutató-kongresszuson élénk érdeklődést keltett a legújabb európai rádiumkórház: a budapesti intézet berendezése és a leghíresebb, nemzetközi jelentőségű tudósok ígérték meg *Salamon* tanácsnoknak, és *Wolff* igazgatónak, hogy eljönnek Budapestre a Bakács-téri kórház felszerelésének tanulmányozására. A Bakács-téri kórház rádium-ágyúi és a magyar orvostudomány fejlettsége így kerültek az algiri kongresszus érdeklődésének *Salamon* és *Wolff* akciója révén előterébe.

Fürdőügyi világkongresszus lesz az ősszel Budapesten

Szviezsényi Zoltán nagyszabásu előadása a Gyógyhelyi Bizottság értékes munkásságáról

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Érdekes előadás hangzott el a Szent Gellért gyógyszálló dísztermében az Országos Balneológiai Egyesület ülésén, ahol Szviezsényi Zoltán dr., ny. miniszteri tanácsos, a Gyógyhelyi Bizottság ügyvezető igazgatója, ismertette a bizottság terveit.

Abból indult ki, hogy a Gyógyhelyi Bizottság, mint törvényalkotta testület, tanulságos részletekről számolhat be. Nyilvánvaló, hogy a közönség élénken érdeklődik a fürdőügyi problémák iránt és ezt az érdeklődést kielégítette a Balneológiai Egyesület, a fürdők parlamentje. Kétségtelen, hogy a főváros ma divatban van. De mi a tennivaló, hogy ne csak divat, hanem állandó maradjon ez az érdeklődés? Legfőbb problémánk, hogy megfelelő számú külföldi fürdővendég legyen itt, s ez attól függ, hogy mit tudunk nekik nyujtani és hogyan férünk hozzájuk.

A legismertebb propagandaeszközök közül a prospektusnak ma csak másodrangú a szerepe. Persze szükség van rá, de a nagy, modern propagandaharcban nem elég csak szétküldeni, hanem meg is kell győződnünk arról, hogy mindenütt kellő helyre jusson és más eszközök kiegészítsék.

Hogyan lehet a beteget úgyszólván megakvirálni és elérni azt, hogy hosszabb időt töltsön nálunk? A cserevonatok, a csoportos utazások jól beváltak, de nekünk másra is van szükségünk. Ennél a mi problémánk nehezebb is. Állandóan foglalkoztat bennünket az: hogyan lehet a kontaktust az orvosokkal fenntartani? A doktornak szubjektív meggyőződése legyen, hogy amit ajánl, az megfelel orvosi meggyőződésének is. Fürdőink szempontjából ezt akarjuk elérni. Vámossy professzor exaktul megmutatta az utat a budapesti fürdők orvosi szempontból való kialakítására. Ma már egyre gyakrabban hallgatják meg az orvosi véleményeket nálunk is a különféle létesítményekre nézve és tudják, hogy orvosi munkára nem épithetnek fel akciókat az orvosok meghallgatása nélkül. Fontos célunk, hogy megteremtsük az orvosok és a gazdasági tényezők között a közvetlenebb kapcsolatot. Be kell vallani, hogy a multban sok hiba történt e körül, de most már először az orvost kérdezik meg, hogy mi a véleménye a vízről, a források felhasználásának módjáról, a kúrák alkalmazásáról és egyéb vitális idegenforgalmi kérdésekről.

Leginkább két probléma-komplexum foglalkoztatja a Gyógyhelyi Bizottságot. Az első az: mire valók Budapest fürdői, mit lehet itt meggyógyitani? Két felfogás áll szemben: specializáljuk-e magunkat a fennálló hévizek mellett, vagy keressünk más módszert is? Kialakult az a vélemény, hogy gyógyvizeink külső és belső használata mellett a kitünő magyar gyümölcsnek is komoly szerepet juttasunk a kúrázásban. Tudományosan megalapozott teljes ivókúra-rendszert akarunk létesíteni és a publikum kellő felvilágositást kap róla, hogy hogyan mit használjon, még pedig orvosi megkérdezés után.

A második feladatcsoport a fürdők és gyógytényezőink népszerüsítése. Volt már egy jólsikerült ivókúra-tanfolyam ennek érdekében, nagyszámú résztvevővel, és rövidesen lesz egy újabb Papp Lajos egyetemi magántanár vezetésével. Kiváló fürdőügyi szakemberek fognak előadást tartani a kúramódszerekről.

Módot találnak arranézve is, hogy a laikus közönség ismertetést kapjon. A közmunkatanács nagy energiával teremt a Margitszigeten új gyógytényezőket, ivókúrát megfelelő csarnokban, gyümölcskúrát orvosi rendelés mellett és épittett olyan csarnokot, amelyben ötezer személy elfér. Ez az úgynevezett Gyógyhelyi Társalgó kedvezőtlen idő esetén is biztosit majd kellemes tartózkodást, hazai és külföldi lapokat stb. A sziget, mint gyógypark, kétségtelenül ideális. Ezentúl pedig reggel 7 órától 10-ig a szegényebb néposztály is ivókúrához juthat 10 filléres ivójegy ellenében.

Párhuzamosan folyik külföldi feladatok megoldása. Egyesek szerint túlgyors a propaganda menete, mások szerint lassú. Középen van itt is az igazság. El tudunk már látni 20—25.000 fürdővendéget évente kifogástalanul. Sőt, már tartunk 30.000-nél is, de ez nem mind idegen, hanem részben vidéki

Kongresszus révén ugyancsak jó eredményt várhatunk. Idén ősszel lesz a már említett nagyszabású fürdőügyi kongresszus. Eddig 17 polgármester, 16 külföldi egyetemi és közegészségügyi intézet, 9 állam higiéniai képviselete, fürdőszállók tulajdonosai, a Népszövetség idegenforgalmi főreferense, Európa majdnem minden kurkomissziójának képviselői jelentették be részvételüket. Bemutatják itt a fürdők szociális, épitkezési, technikai viszonyait, gyógyvizeink értékét minden fontos vonatkozásban, úgy hogy Budapest fürdőváros ezúttal méltó arányokban fog reprezenttálni.

Balneológiai tanfolyam szintén lesz az ősszel és elismert kapacitások tartanak előadásokat a fürdők legfontosabb tudományos és a közönsége is érdeklő kérdéseiről.

Világlapok propadandája is megújul. A tavalyi kitünő példára fejlesztjük tovább ezt a különösen fontos hirvivő módszert és a legfontosabb nagy külföldi lapok képviselői fognak személyi kontaktus útján fürdőink és általában kultúránk értékeiről meggyőződést szerezni. 1937 őszén új próbakampányt indítunk a világsajtóban Budapest téli szezónja érdekében.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó irodája, Strassil képviselet
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

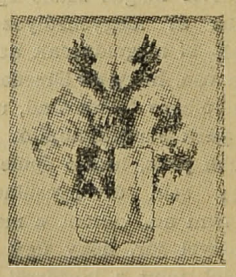

NEMESSÉG kikutatását, nemesi névváltoztatást, CIMEREK, ősfák megfestetését vállalja
HERALDIKA
Budapest, IV., Gróf Károlyi-u. 14.
Telefon: 1-827-04 1-811-99.

Április hó 22-én és 29-én délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

HIREK

Premier a Népszállóban

A huszonötéves jubileumra sem szüntek meg a megnyitó ülésen elhangzott panaszok

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Népszállóban — mint azt a napilapok megírták — *házi ünnepség* keretében ülték meg az intézet megnyitásának huszonöt esztendős évfordulóját. Ebből az alkalomból közreadjuk az *Uj Budapest* szerkesztőjének a Pesti Hírlapban 1912 februárjában napvilágot látott riportját a Népszálló első estéjéről. Mondanunk sem kell, hogy néhány héttel ezelőtt nemcsak a Népszálló jubilált, hanem azok a panaszok is, amelyek már a megnyitás alkalmával felmerültek. Ime a negyedszázados riport, a fiatal, kezdő újságíró tollából:

... Szombaton este nyíltak meg a Népszálló helyiségei. A pénztár előtt nagy a tolongás és: itt mindjárt észrevettük hogy ennél az intézménynél is, mint mindenütt Magyarországon, *túlteng a bürokrácia*. Legkevesebb öt percig tart míg egy-egy vendéget elintéznek, kikérdezik a nacionaléját, fizetését stb. Lehet, hogy *ez érdekes statisztikát fog szolgáltatni*, de a legalkalmasabb arra, hogy *a közönséget elriassza* a Népszállótól. Egyáltalában rendkívül nagy az ellenőrzés, az ember mindenütt zárt ajtókra és figyelő alkalmazottakra talál. Egy lépést nem lehet jóformán szabadon tenni, mindenhol a jegyet, tantuszokat kérik. Egy öreg bácsi elkeseredetten szólít meg:

— Nem szálló ez uram, hanem *fogház!* Én voltam kérem Bécsben, ott ezer személyre van szálló, de ott legalább az ember oda megy, ahová akar!

Az öreg bácsi az ebédlőbe megy. Én is vele. Letelepszik egy asztalhoz és — minden bevezetés nélkül — *Darwinról kezd beszélni*. Közben mélabúsan eszi a virstlit tormával.

— Én próbára jöttem ide, uram! De nem lehet kibírni!

Előveszi a tárcáját és sorba mutogatja a cédulákat.

— Ez kérem a heti utalvány, ez a zöld. Ez a szürke, a podgyászra szól. Ez a szekrényemé, ez a piros. Itt a kulcs. Hát minek ennyi hókusz-pókusz?

Közben megkíván egy kis tésztát; megkínálom. Erre aztán teljesen meg van hatva és ő is megkínál cigarettával. Panaszkodik:

— Itt van-e, ez a kulcs. Ezért is koronát fizettem. Hát mire való ez? *Még a szekrénykulcsért is hajkurászni?*

Meginvitál, nézzem meg a szobáját. Szép, nagyon tiszta kis szoba. Elég kényelmes, most ugyan még hiányzik belőle a szekrény, de ha az meglesz — azt mondja az öreg — olyan jó lesz, hogy a polgármester őméltósága is ellakhatik benne ...

... Az első éjszakára csaknem teljesen megtelt a Népszálló. A lakók 80 százaléka az intelligens munkások közül való. Sok van olyan, akinek 24—30 korona *a heti fizetése*. A többiek — főleg a szobák lakói — kereskedősegédek, hivatalnokok, de van közöttük festőművész, jogász, orvostanhallgató is. Bár az első este rendről még nem igen lehet beszélni, azért valahogyan megvacsoráznak, azután nyugovóra térnek. A hosszú folyosók elcsendesednek, lassan elnémul minden, a folyosó lámpái a kék üveg alatt égnek és leterül a nagy háromemeletes épületre *az első éjszaka* ...

Havi kétszáz fixért hogyan védi Koch Gyula a hentesek érdekeit?

A nagy hentesárugyárak versenyeiről egyetlen szóval sem emlékszik meg az ipartestületi évkönyv

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Százhúsz oldalas, szines tabellákkal felszerelt, valóban díszes kiállítású évkönyvben teszi közzé a Budapesti Hentesek Ipartestületének elöljárósága elmúlt évi működéséről szóló jelentését. Ahogy a könyv előszava mondja, a felsorakoztatott adatok nemcsak dokumentumok, de egyben intő jel arra, hogy a kis-húsiparos társadalom a végső összeomlás előtt áll, ha idejekorán meg nem fékezik azokat az erőket, amelyek „tervszerűen pusztítják". Hogy többek között ki pusztítja tervszerűen a budapesti kis henteseket, arról részletesen beszámol az évkönyv. A városházát ebből a titáni küzdelemből, amelyet az ipartestület vezetősége folytat, az a rész érdekli, amelynek során a Községi Élelmiszerárusító Üzemet egyszerűen „hatósági kontártevékenységgel" vádolják meg.

Azt mondja a hentesek évkönyve, hogy az élelmiszerüzem fiókáthelyezéseit semmiféle közérdek nem kívánja, azt merészeli állítani Koch Gyula, az ipartestület elnöke, hogy az üzem nem árnivelláló tényező, hogy nem olcsóbb, hanem drágább a magántevékenységnél, hogy nem altruisztikus intézmény és „mindezen felül a főváros részére erkölcsileg is összeférhetetlen ennek az intézménynek a fenntartása." Más lapra tartozik, hogy az évkönyv ezen állításait néhány sorral lejebb ugyanez az évkönyv kénytelen megcáfolni, amelynek során a statisztikai számok rideg megállapításait még a hentesek évkönyve sem meri letagadni.

Nem érdektelen, hogy mindezt az üzemellenes tevékenységet a nagy hentesnyomor idején évi kétezernégyszáz pengővel, mint elnöki tiszteletdíjjal dotálja Koch Gyula számára a hentesek ipartestülete, ahol még a hivatalszolgának is évi ezerötszáz pengő fizetése van. Mi nincs azonban az évkönyvben? Egyetlen szó nincs a nagy hentesárúgyárakról, amelyeknek részvénytársasági igazgatósági tagjai mint egyszerű magánhentesek szerepelnek a tagok névsorában. Nincs arról szó — egyetlen szó sem! — hogy mekkora versenyt támasztanak a kishenteseknek a nagy hentesárúgyárak folyton szaporodó fiókjai. A hentesárúgyárak nem fájnak Koch Gyula úrnak, aki mindig csak a Községi Élelmiszerüzemről beszél, mint legnagyobb ellenségről, ugyanakkor azonban bölcsen hallgat a nagy gyárak egyre nyomasztóbbá váló terjeszkedéséről. Reméljük, hogy az ipartestületi közgyűlésen erre vonatkozóan megfelelő választ fog adni a jóldotált elnök úr!

Autóbuszüzem, Bart, főváros

Egy autófuvarozó különös pere a főváros ellen

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A tábla Ury tanácsa most hozott ítéletet abban a nagyösszegű kártérítési perben, amelyet Molnár László bérautófuvarozó indított a főváros ellen. Molnár keresetében előadta, hogy ő a kereskedelmi minisztériumból autóbuszfuvarozásra kapott engedélyt és kocsijaival Pesthidegkút és Budapest között közlekedett. Szerződése 1932. októberében járt le. Néhány hónappal ezelőtt erre az útra fuvarozási engedélyt a főváros kapott és 1932. júliusától a Bart. kocsijait kezdte járatni. A hűvösvölgyi végállomástól Pesthidegkút felé. Molnár azt is panaszolta, hogy a Bart, illetve a főváros kocsijai jogtalanul foglalták el az általa már régebben használt helyet és új kocsijainak beállításával valósággal exisztenciáliter tette tönkre az autófuvarozót.

A főváros a perbe szavatosként a Bart-ot is perbevonta — és azzal védekezett, hogy ők megfelelő miniszteri engedély alapján helyezték üzembe a Bart kocsijait Pesthidegkút felé. Molnárnak nem volt területhasználati joga, azt pedig, hogy az autófuvarozó erélyesebben védje elfoglalt helyét, nem a főváros, hanem a rendőrség akadályozta meg. A főváros nem indított több kocsit, mint amennyire engedélye volt, csupán a meglévő autóbuszait járatta sűrűbben. Egyébként is megállapítható az, hogy Molnár László már előzőleg sem volt túlságosan foglalkoztatva és az autófuvarozó nem azért volt kénytelen leállni, mert a főváros megindította járatait, hanem azért, mert nem birta hanyatló üzletmenetel mellett a konkurrenciát.

Az elsőbíróság és most a tábla helyt adott ennek az érvelésnek és mindkét fokon elutasították az autófuvarozó különös nagyösszegű kártérítési keresetét.

A **hálókocsi** ma már **nem fényüzés!**

Összes magyarországi (belföldi) vonalainkon egységes díjszabás:

III. osztály P 5.—
II osztály P 7.50
I. osztály P 10.—

30 napig érvényes tértijegy váltásánál **25% kedvezmény**

Bármely érvényes vasuti jegy feljogosit hálókócsi váltására.

Időt és költséget takarit meg!

Hálókocsiban eltöltött éjszaka után testi és szellemi erőinek teljes birtokában végezheti napi munkáját.

Az érkezés után nem kell kiszállnia, mert **reggel 8 óráig** zavartalanul tartózkodhatik a **hálókocsiban!**

Kérje a 420. sz. díjtalan részletes ismertetést és pontos menetrendet étkező- és hálókocsi szolgálatainkról.

Nemzetközi Vasuti Hálókocsi Társaság
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 2.

Elsőrendű
TÁRSASVILLÁINK
versenyenkivüliek!

A befejezés előtt álló **Olasz-fasor 61. alatt**; ez évben épülő **Himfy-utca 8.** alatt a **Szent Imre herceg utja** és **Menta-utca sarkán** 1, 1½, 2, 2½, 3, 3½ és 4 szobás **páratlanul értékes öröklakások olcsó fixáron.**

Wanner mérnök irodája:
Horthy Miklós-ut 35. Telefon: 2-680-45

Bérház, villa, családi ház és telkek vételénél-eladásánál forduljon:

Telefon: 1-557-45

Horváth Jenő
ingatlanirodájához, II., Keleti Károly-u. 1.

Megelégedést nyujt kertünk ha **megbizható**

Mauthner magot vetünk.

Mauthner Ödön r. t.
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 33.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

ÓRÁT BÁNKI-tól

Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.

Budapest, V, Váci-utca 49

E szelvény 10% engedményre jogosit

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

Vargha temet és megtéveszti a közönséget

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A székesfőváros közönsége Ujlaky László dr. útján tisztességtelen versenypert indított Vargha László kegyszerkereskedő ellen, akinek Rákosszentmihályon és Sashalmon is vannak vállalatai. A főváros azt panaszolta, hogy Vargha kegyszer-árusítását hirdeti és azt is, hogy fuvaroz és temet. Már pedig hirdetményei a nagyközönség megtévesztésére alkalmasak, mert Vargha úgy tünteti fel pestkörnyéki vállalatait, mintah azok összhangban a pestivel, a főváros temetkezési intézményének méltó konkurrensei volnának.

Az elsőbíróság és most a tábla Orosz-tanácsa helyt adott a főváros keresetének és Vargha Lászlót kötelezte a panaszolt hirdetmények, reklámok abbahagyására. A kereskedő hirdetményei ugyanis nem felelnek meg a valóságnak és alkalmasak arra, hogy a nagyközönséget megtévesszék, szemben a főváros temetkezési intézményével.

Gyomorsüllyedéses fűzőt,
speciális fűzőt, a legmodernebb princes csípőfűzőt és mindenfajta melltartót minden igényt kielégitően készitek. Levélhivára házhoz megyek. Vidéki szállitásokat legpontosabban eszközlöm.
KÁKONYI fűzőszalon
Budapest, Rákóczi-ut 59., I. 8.
15% kedvezmény annak, ki e lapra hivatkozik

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: I-563-99.

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiek, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence faburkoló vállalat.
[redacted]
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 414 50-63.

GAZDASÁGI ÉLET

Égetett agyagtégla vagy mészhomoktégla?

A polgármester vizsgálatot indit, hogy hogyan szigetelik a hőt és hangot az agyonreklámozott soklyuku téglák

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A közigazgatási bizottság hétfői ülésén Petrovácz Gyula szóvátette a tégla-kérdést. Általános helyeslés mellett mutatott rá Petrovácz Gyula arra, hogy az égetett agyagtéglák ára a kereskedelemben nem áll azon a mértéken, mint ahogyan azt az előállítási költségek és a polgári haszon egybevetéséből kiadódnék. Az előtt a főváros árlejtéseiben nem kötötte ki, hogy a vállalkozók égetett agyagtéglát tartoznak leszállítani: akkor ebben a körülményben benne van az, hogy lehet mészhomoktéglát is szállítani, amely pedig mintegy harminc százalékkal olcsóbb, mint az égetett agyagtégla. A fővárosi építkezéseket Petrovácz Gyula szerint rendkívül olcsóvá tenné a kiírások olyan módon való elkészítése, hogy a főváros nem kötné ki az égetett agyagtégla alkalmazását, ellenben minden vállalkozóra nézve kikötné azt: tartozik megjegyezni és ajánlatában megmondani, hogy árait milyen téglával kalkulálja. Petrovácz Gyula azon véleményének adott kifejezést, hogy ha a két ellentétes érdeket egymással szembeállítjuk, akkor egészen bizonyos, hogy az égetett agyagtéglát szállító vállalatok is le fognak szállani a magas lóról és a mészhomoktégla konkurenciájával kapcsolatban fognak jelentékenyen olcsóbb ajánlatot tenni a fővárosnak.

Felszólalása további során arra is rámutatott Petrovácz Gyula, hogy a sejt-tégla, az úgynevezett soklyukú tégla, amellyel újabban az építkezések általában történnek, a gyakorlatban abszolute nem vált be. A sejt-tégla sem hangszigetelésre, sem hőszigetelésre, sem teherhordásra nem alkalmas. Ezeknek a tégláknak az alkalmazásánál nagy óvatosságra van szükség. Petrovácz Gyula felkérte a polgármestert, hogy a főváros Anyagvizsgáló Intézete által ezeknek a tégláknak hő- és hangszigetelésére vonatkozóan próbákat eszközöljenek, — s tekintettel az új házadómentességi rendeletre — az építkezési engedélyek kiadásánál és az új Építkezési Szabályzatban a közönség érdekeit védjék meg ettől a spekulatív anyagtól, amely a lakásoknak lakásokként való használatát teszi lehetetlenné, s amely a reklámban erősen hangoztatott, de a gyakorlatban egyáltalában be nem vált hő és hangszigetelés szempontjából teljesen megbukott.

Szendy Károly polgármester azonnal válaszolt a felszólalásra. Nincs különös akadálya, hogy a fővárosi építkezéseknél ne kössék ki az égetett anyagtégla használatát. Azt is megigérte a polgármester, hogy a sejt-téglákat a legsürgősebben meg fogja a hő- és hangszigetelés szempontjából vizsgáltatni a főváros anyagvizsgáló intézetével.

Minden remény meg van a fentiek szerint arra, hogy Petrovácz Gyula értékesés közérdekü akciója nyomán a téglakartel urai a saját jól felfogott anyagi hasznuk egy részét fel fogják a köz oltárán áldozni és ezáltal a főváros, mint hatóság a téglaár várható olcsóbbodása révén több közmunkát fog elvégeztethetni, viszont ki fogják küszöbölni a magánépítkezéseknél a be nem vált hang- és hőszigetelő táblákat. A vizsgálat eredményét a polgármester a legközelebbi közigazgatási bizottsági ülésen már ismertetni fogja.

Diskay név garantálja, hogy jól sikerült munkát kap. Gyermekfényképkülönlegességek speciális felszereléssel, úgyhogy minden felvétel biztos siker. Műterem nyitva vasárnap és ünnepnap is 9—7. Életnagyságú fényképnagyitás bármily kis fénykép után. Kérjük minden esküvőnél, eseményeknél
DISKAY FOTO-RIPORTER
vállalathoz fordulni bizalommal. Közigazgatási tisztviselőknek az amúgy is alacsony árakból még 15% engedmény. Budapest, VII., Rákóczi út 18. T.: 1—343—31.

Villamos világitási-,
erőátviteli-, csengőjelző-, távbeszélő- és rádióberendezések. Elektromos háztartási tüzhelyek.
THERMOLUX kft.
Budapest, VIII., Práter-utca 6.
Telefon: 1-383-38.

VÁRADI GYÖRGY
kárpitos, diszitő és lakberendező.
Elvállal mindennemü kárpitozott butorok, ugymint Berzsely-, uri- és angol bőrgarniturák, fotelok, rekamierek, sezlonok matracok, ruganyos ágybetétek készitését, teljes lakberendezésekkel a legjobb kivitelben.
Budapest, VI., Király-utca 32.
Telefon: 14-25-95.

Köztisztviselőknek
személyi, vidéki ingatlanokra II. és III. helyi kölcsönt folyósittat igen gyorsan és előnyös feltételek mellett
ZOLTÁN bankirodája
Bpest, VI., Dessewffy-ú. 41.
Telefon: 12-15-04

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Kiralid-utca 3.
Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

Uj kiirások

Átalakitási munkálatokra a Budapest Székesfővárosi Közlekedési R. t. Baross-utcai forgalmi telepén lévő orvosi rendelőépület földszintjén a BHÉV rendelő létesitéséhez. **Határidő: 1937. évi április hó 20-án délelőtt 11 óra.**

Föld-, Kőműves, vasbeton- és elhelyező munkákra a X. ker. Kőbányai-út 45. szám alatt létesitendő X. ker., Leventelőtér épitéséhez. **Határidő: 1937. évi április hó 23-án délelőtt 9—10 óra.**

230.000 q kemény hasáb és dorong tüzifa (szállitandó 1937. szeptember 1-től 1938. április 30-ig) **szállitására** Budapest Székesfőváros Gázművei részére. **Határidő: 1937. évi április hó 24-én délelőtt 10 óra.**

Kátránypapirtetőfedési munkálatokra a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság különböző telepei részére. **Határidő: 1937. évi április hó 26-án délelőtt 10 óra.**

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester és padlózási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés dijtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

NEPTUN
egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz. Tel.: 1-291-78

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedőlemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-226-29, 1-282-85.

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépitése folytán a Károly király-út 5. számú házban 92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY-UCCA 11. számú házba helyeztem át.
Hauschild Albert ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1-815-72.
Hátizsák, sifelszerelés és horgászati cikkeket nálam nagyon olcsón vásárolhat.

Törött fogsorát
megjavitom 2 óra alatt 3 P-ért, fogait szakszerüleg rendbe hozom, műfog P 3.—, koronás (fehér) P 8.—, arany P 18.—. Trautmann áll. vizsg. fogász. Nagymező u. 41. Telefon: 1-281-01.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, XI., Szüret-utca 5-7
Telefon: 1-592-96.

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrielvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

XV. évfolyam 16. szám Budapest, 1937. április 24.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Fővárosi Nyilvános Könyvtár, VIII. Reviczky-u. 1.

Széll József

Érdeklődéssel vártuk Széll Józsefnek, az új belügyminiszternek első megnyilatkozását a székesfőváros ügyeiről, annál is inkább, mert az első interjú, amelyet az új belügyminiszter hivatalbalépése kapcsán adott a napisajtónak, nem foglalta magában Széll Józsefnek a főváros önkormányzatáról vallott nézeteit. A képviselőház pénzügyi bizottságában, amikor a belügyi tárca költségvetésének tárgyalásánál az elhangzott felszólalásokra válaszolt, talált elsőízben alkalmat arra Magyarország új belügyminisztere, hogy a székesfővárost illetően néhány nagyfontosságú kijelentést tegyen.

Annak megállapítása mellett, hogy programját a Ház plénuma előtt fogja kifejteni, leszögezte az új belügyminiszter, hogy az autonómia szolgálatában egy évtizedet töltött el, nem szükséges tehát bizonyítania, hogy az önkormányzat minden jogosult erkölcsi és anyagi érdekét mindenkor szívén viseli.

Széll Józsefnek ezeket a megjegyzéseit örvendező megnyugvással fogadja a főváros önkormányzata és a budapesti várospolitika minden rendű és rangú tényezője. Jóakaratban — ez kétségtelen — nem lesz hiány a belügyminiszter részéről, aki — mint azt a főpolgármester a legutóbbi közgyűlésen bejelentette, — jóleső melegséggel vette tudomásul a főváros törvényhatóságának a kinevezés alkalmából hozzájuttatott üdvözlő nyilatkozatát. A főváros szempontjából azonban elsőrendű fontosságú, hogy a miniszteri jószándék ne csak írott malaszt maradjon, amely minden újonnan hivatalába lépő belügyminiszter ajkáról szinte szokványosan elhangzik.

A főváros folyó évi költségvetésével foglalkozó belügyminiszteri leirat, melyet a miniszterelnök, mint ideiglenes belügyminiszter szignált, sok vonatkozásban nem tanusítja a szükséges megértést az önkormányzat célkitüzéseivel szemben. Széll József feladata, hogy az átmeneti időszak alatt keletkezett, a szükséges objektivitást a fővárossal szemben nélkülöző, a hangot illetően sem az ország első törvényhatóságához méltó belügyminiszteri leirat olyképen enyhüljön, hogy végre a főváros és a belügyminiszterium között helyreálljon az önkormányzat által annyira óhajtott békességes harmónia. Ennek a harmoniának, amely az önkormányzati akarat tiszteletben tartását és a kormányzati hatalomnak az ellenőrzéssé szükülő mértékét foglalja magában, a jegyében üdvözöljük az új belügyminisztert, azt remélve, hogy programbeszéde a Ház plénuma előtt be fogja teljesíteni a főváros önkormányzatának várakozásait.

Osztatlan örömet keltett Karafiáth Jenő megerősitése a főpolgármesteri székben

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Általános feltünést keltett a pénzügyi bizottság mult pénteki ülésén, hogy *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester foglalta el az elnöki széket és úgy a pénteki, mint a hétfői folytatólagos pénzügyi bizottsági ülést végig-elnökölte. A főpolgármester ezzel kapcsolatban hirlapi nyilatkozatában hivatkozott a legújabb fővárosi törvényre, amely úgy rendelkezik, hogy akár a főpolgármester, akár a polgármester, vagy az alpolgármesterek bármikor, bármelyik szakbizottságban átvehetik az elnöklést. Azt is hangozatta ezen nyilatkozatában *Karafiáth*, hogy a főpolgármester nemcsak az állam érdekei felett köteles őrködni, hanem egyuttal szószólója a minisztériumnál a törvényhatóság érdekeinek. A városházán elterjedt hírek szerint *Karafiáth* főpolgármester tervbe vette, hogy nemcsak a pénzügyi, hanem több más szakbizottságban is egyes alkalmakkor ő fog elnökölni.

A főpolgármester személye ezen a héten azért is a közérdeklődés homlokterébe került, mert az elmult napokban kerül sor arra, hogy az új belügyminiszter megerősítse hivatalában a főpolgármestert, aki az alkotmányos szokásokhoz híven a belügyminiszter-változás alkalmával állását az új miniszter rendelkezésére bocsátotta. *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester várospolitikai pozíciójáról és egyre növekvő népszerűségéről

Petrovácz Gyula

a Keresztény Községi Párt társelnöke a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Arra a kérdésre, hogy milyen hatást keltett *Karafiáth* főpolgármester szereplése a pénzügyi bizottság elnöki székében, néhány határozott szóval válaszolhatok. Mindazoknak, akik az expeditiv munka barátai, *nagyon kellemes meglepetést okozott* a főpolgármester azzal, hogy a főváros legfontosabb bizottságában, a pénzügyi szakbizottságban abban a formában fejezi ki a főváros ügyei iránt való érdeklődését, hogy tárgyalás közben meghallgatja a pro és kontra érveket, bizonyságot téve arról, hogy meg akarja ismerni a főváros ügyeit és ezzel teljes tájékozódást kíván szerezni azokban. Ez *az egyetlen mód*, hogy a főpolgármester a közigazgatás sokrétű ügykörében alapos ismereteket szerezhessen.

— De *hasonlóan kellemes meglepetést* keltett az is, hogy úgy a közgyűlésen, mint a közigazgatási bizottságban és legutóbb a pénzügyi bizottságban is, a főpolgármester a kitüzött idő percében megnyitja az ülést és ezzel *sok időt takarit meg azok részére*, akik szeretik a pontosságot. Már ez is elég ahoz, — fejezte be nyilatkozatát *Petrovácz* Gyula — hogy az a formális megerősítés, amellyel az új belügyminiszter is bizalmáról biztosította a főpolgármester urat, *mindenkiben örömet és megelégedést keltsen!*

Petrovácz Gyula fenti nyilatkozata, amely a Keresztény Községi Párt *hivatalos felfogását* tükrözi vissza, azt bizonyitja, hogy a közgyűlés legnagyobb pártja: a Keresztény Községi Párt *vállvetett buzgalommal támogatja Karafiáth* főpolgármestert nehéz feladatai teljesítésében.

Mérnök vagy jogász?

Még a nyári szünet előtt megválasztja a közgyülés Budapest harmadik alpolgármesterét

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az új fővárosi törvény a polgármesteri hatáskör felfokozásával jelentős munkatöbbletet ró az ellenőrzés, de a felelősség szempontjából is a polgármesterre és annak legközvetlenebb munkatársaira: az alpolgármesterekre. A bizonyos szempontból túlméretezett bürokrácia az oka annak, hogy az alpolgármesterek hivatalos elfoglaltságuk jelentékeny részét aláírással és sokszor bagatell-akták revideálásával kénytelenek eltölteni. A legutóbbi hetekben a két alpolgármester munkával való túlterhelése kapcsán ismét előtérbe került a harmadik alpolgármesteri állás visszaállításának gondolata. Erről a nagyjelentőségű problémáról nemrégiben beható tanácskozások is megindultak a főváros vezetősége és a belügyminisztérium között.

Különleges aktualitást ad a problémának, hogy a szanálási jelentés parlamenti tárgyalásánál *Mikecz* Ödön dr., az akkori belügyi államtitkár, a kormány nevében a harmadik alpolgármesteri állásra vonatkozó közgyűlési határozat jóváhagyásáról azt a kijelentést tette, hogy ő, illetve a belügyi kormányzat *a műszaki minősítésű alpolgármesteri állás megszervezése mellett van.* Arra is rámutatott *Mikecz* Ödön, hogy a főváros műszaki ügyosztályai és kerületi műszaki osztályai ez idő szerint látható műszaki fő nélkül vannak, *ami az egységes műszaki adminisztrációnak feltétlen akadálya.* Beszéde további során az államtitkár a maga részéről *spontán ígéretet tett* arra, hogy a fővárosnak a harmadik alpolgármesteri állás megszervezésére vonatkozó közgyűlési határozatát ebben az értelemben fogja jóváhagyni.

A szanálási jelentés parlamenti tárgyalása után *Petrovácz* Gyulának, aki a legélesebb harcosa annak az elgondolásnak, hogy a harmadik alpolgármesteri állás műszaki képesítéshez legyen kötve, módjában volt illetékes helyeken szóvá tenni ez a sok port felvert problémát. A főváros vezetősége foglalkozik a gondolattal, hogy a maga részéről megsürgesse a harmadik alpolgármesteri állás megszervezéséről szóló közgyűlési határozatot, aminthogy a főváros törvényhatósági bizottsága *minden esztendőben* a költségvetés tárgyalása során elhatározza, hogy a harmadik alpolgármesteri állást *szükségesnek tartja* és annak felállítását a főváros vezetőségének szorgalmaznia kell!

Kétségtelen azonban, hogy *bizonyos nézeteltérések* vannak a többségi pártok között atekintetben, hogy milyen minősítéshez legyen kötve az újonnan megszervezendő harmadik alpolgármesteri állás. *Petrovácz* Gyula érvei alapján a Keresztény Községi Párt *egységesen* a műszaki képesítéshez való kötés mellett van, ezzel szemben azonban a Nemzeti Egység Pártjának fővárosi szervezete azt az álláspontot képviseli, hogy a

harmadik alpolgármesternek is jogásznak kell lennie. Ugy tudjuk azonban, hogy ebben az elgondolásban *a városházi kormánypárt nem egységes.* Mint értesülünk, *Petrovácz* Gyula a képviselőház plénumában a belügyi költségvetés tárgyalása során fogja ezt a problémát újból felvetni és az új belügyminiszter *Petrovácz* felszólalására *érdemben fog válaszolni.* Mivel minden valószínűség amellett szól, hogy *az új belügyminiszter fenntartja elődje álláspontját, nincs akadálya annak, hogy még a nyári szünet előtt megválassza a törvényhatósági bizottság Budapest harmadik alpolgármesterét.*

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépítése folytán a Károly király-út 5. számú házban 92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY-UCCA 11. számú házba helyeztem át.
Hauschild Albert ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1-815-72.
Hátizsák, sífelszerelés és horgászati cikkeket nálam nagyon olcsón vásárolhat.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

A drágaság miatt panaszkodnak a főváros nyugdijasai

Harrer Ferencet és Horváth Cyrill tiszteletbeli tagokká választotta a Nyugdijas Fővárosi Tisztviselők Egyesülete

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Nyugdijas Fővárosi Tisztviselők Egyesülete most tartotta az Ujvárosházán rendes évi közgyülését Kovács Jenő dr. kormányfőtanácsos, nyugalmazott árvaszéki elnökhelyettes elnöklésével. Az ülésen megjelent a FANSz képviseletében Fazekas Béla dr. árvaszéki ülnök, főtitkár, akit az elnök meleg szavakkal üdvözölt.

Az elnök megnyitó beszédében, ugyszintén több felszólaló, — Dingha Árpád, Kreutzer Lipót dr., Jankó Béla, Sárbó Vilmos — abbeli nézetüknek adtak kifejezést, hogy a fokozódó drágaság és a nehéz megélhetési viszonyok miatt az állam és főváros a nyugdijas tisztviselői osztály sorsán remélhetőleg segíteni fog, kivált, ha a tisztviselők ebbeli törekvése a társadalom többi osztálya, — kereskedők, iparosok, — részéről is megfelelő támogatásban részesül.

Az évi jelentés elhangzása után, Harrer Ferenc dr. v. minisztert, felsőházi tagot, ny. alpolgármestert és Horváth Cyrill dr. kir. főigazgatót, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagját közfelkiáltással tiszteletbeli taggá választották.

A tisztújítás során megválasztották a következőket: Elnök: Kovács Jenő dr. kormányfőtanácsos, árvaszéki elnökhelyettes, Ügyvezető elnök: Ágh Géza dr. királyi főigazgató, leánygimnáziumi igazgató, Társelnökök: Szilágyi F. Lajos müszaki főtanácsos, Szirmay István számvevőségi főtanácsos, özv. Quint Józsefné polgáriiskolai tanárnő, Szente Miklós kormányfőtanácsos, tanácsnok, Klázer Kálmán főszámvevő-helyettes, Főtitkár: Schrott Béla számvevőségi tanácsos, Titkár: Poleretzky János számvevőségi főtiszt, Pénztáros: Wukassinovics József müszaki főtanácsos, Ellenőr: Wabrosch Károly adóhivatali főtanácsos, Jogtanácsos: Reichl Károly dr. tiszti ügyész, Számvizsgálók: Heisler Ferenc számvtvőségi főtanácsos, Sarlós Lajos házinyomdai igazgató, Witkowsky Sándor iskolai igazgató. Igazgatótanácsi tagok 1937. 1938. és 1939. évre: Bognár Dénes dr. leánygimnáziumi igazgató, Dingha Árpád pénztári igazgató, Horti Géza adóhivatali főtanácsos, Jablonkay Géza dr. királyi főigazgató, Kabakovits Józsefné tanítónő, Kovalovszky József polgári iskolai igazgató, Okolicsányi-Kuthy Dezső dr. kórházi főorvos, Rákos István királyi tanácsos, elemi iskolai igazgató, Vita Emil dr. tanácsnok.

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester
és padlózási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés díjtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

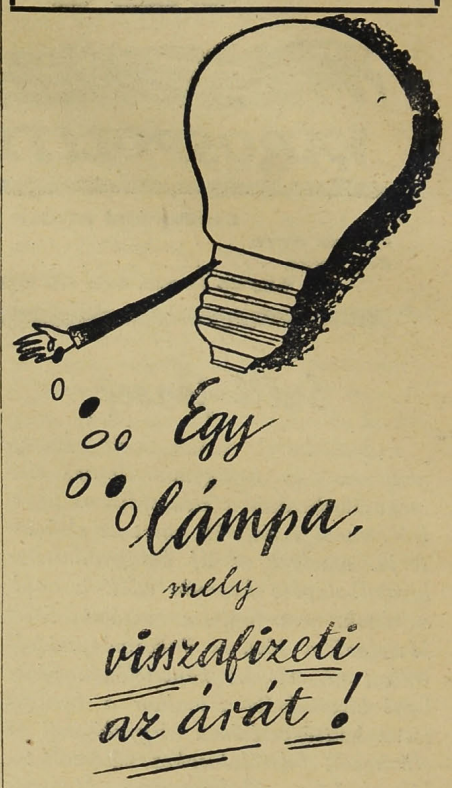

A Tungsram DUPLASPIRÁL-lámpa olyan gazdaságossá teszi áramfogyasztását, hogy használata folyamán bőven megtérül a lámpa ára.
JÓL JÁR
TUNGSRAM
DUPLASPIRÁLLÁMPÁVAL

LIFT
◆◆ HANDLOVITS ÉS HORVÁTH ◆◆
FELVONÓ-IPAR
Mindennemü felvonót gyárt, javit és karbantart
BUDAPEST, VIII., Futó-u. 8/b. Telefon: I-409-92.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— *kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?*

— *Szerdán bizony, mélyentisztelt szerkesztő úr, délután öttől este tizenegyig egyfolytában rostokoltam a közgyűlésen, részben a teremben, ahol nagyobb izgalmak nem igen fűtötték a kedélyeket, részben a büffében, ahol Baitz őméltósága, a Községi Élelmiszerüzem egyre népszerűbbé váló vezérigazgatója, a legizesebb csülköket és egyéb ízes falatokat vonultatta fel a városatyák tiszteletére. Nem vagyok egy párton Payr Hugó képviselő úrral, mégis megállapitom, hogy ritkán van közgyűlés, ami egyrészről bizonyos lanyhulást idéz elő a várospolitikában, másrészről időben kitolja a zsúfolt programú közgyűléseket. Féltizenkettőkor kerültem haza, szóváltásom is volt nejem őméltóságával, aki alig akarta elhinni, hogy ilyen sokáig tartott a közgyűlés. Azzal gyanusított meg, hogy lumpoltam valahol. Felkérem szerkesztő urat, járjon közbe a napilapok fővárosi rovatvezetőinél, hogy minden közgyűlés alkalmával irják oda tudósításaik végére, mikor volt vége az ülésnek. Legyen bizonyítékom odahaza! De, ha már odairják az urak az ülés végét, nagyméltóztassanak, könyörgöm, legalább egy órácskával későbbi terminust irni . . .*

— *Értjük a csiziót, kedves dr. Városházy! Szóval — ha nem is ténylegesen — tizenegyig az új városházán tartózkodott. És mikor érkezett?*

— *Pontosan öt órakor, amikor a főpolgármester elfoglalta az elnöki széket, már padomban ültem, azaz álltam, mert Karafiáth őnagyméltósága elparentálta a legutóbbi hetek nagy halottait: Wlassics Gyulát, Hubay Jenőt, Tormay Cecilt. A kereszténypárti padsorok majdnem teljesen üresek voltak: mindössze Bednárz Róbert, Petrovácz Gyula, Ilovszky János és Cselényi Pál voltak jelen a megnyitás percében. Feltünő szép számmal volt képviselve a közép, távollétével tüntetett a polgári ellenzék, pontosan eljöttek a szocialisták. A tanácsnokok még nincsenek hozzászokva a nagy pontossághoz: az elnöki deklaráció alatt lábujjhegyen surrantak helyeikre, mint az elkésett iskolásgyerekek, akik félnek, hogy a tanitóbácsi észreveszi és összeszidja őket. Egyelőre azonban senki sem kapott ki . . .*

— *Ki volt az az előkelő, őszes úr Ferenczy főkapitány mellett? Bizottsági tag volt-e egyáltalában?*

— *Nem a szerkesztő úr az egyetlen, aki ezt kérdezi tőlem. A szóbanforgó urat senki sem ismerte a közgyűlés tagjai közül, már volt olyan megjegyzés is, hogy talán nem is bizottsági tag, hanem valamilyen köpenicki városatya. Ennek a lehetőségnek azonban ellentmondott az a körülmény, hogy épen a főkapitánnyal társalgott, aki bizonyosan tudta róla, hogy kicsoda. Végül azután Veronács Gyula, a kitünő háznagy fejtette meg a rejtvényt, megállapitván, hogy a rejtélyes úr a budapesti kerületi magyar királyi gazdasági főfelügyelő, akinek az 1934:XII. tc. 2. §-ának 2.-ik bekezdése ad szakszerűség címén jogot arra, hogy a főváros törvényhatósági bizottságának tagja lehessen. Az elegáns úr ezek szerint Gaylhoffer őméltósága volt, aki csak ritkán jár el a közgyűlésre, lévén ott csupán tanácskozási, de nem egyben szavazati joga is.*

— *Rendben van, kedves bizottsági tag úr. Reméljük, a jövőben gyakrabban lesz szerencsénk őméltóságához. Ki volt a legelegánsabb városatya a szerdai közgyülésen?*

— *Kétségtelenül a nyolcvanadik életévét Isten akaratából egészségesen betöltött Pompéry bácsi, aki remekbeszabott szmokingban jött el a közgyűlésre. A törvényhatósági bizottság korra második legidősebb tagja — csak csepreghi Horváth János dr. idősebb nála, aki a napokban töltötte be nyolcvannegyedik életévét — bankettre készült elmenni a közgyűlésről: a Magyar Mérnök és Épitészegylet rendezett vacsorát Pompéry őméltósága tiszteletére, abból az alkalomból, hogy csekély hatvan esztendővel ezelőtt szerzett diplomát a budapesti műegyetemen!*

— *Isten éltesse mindnyájunk kedvencét, a kitünő Elemér bácsit. Ott volt bizottsági tag úr Szőke Gyuláék ezüstlakodalmán?*

— *Ott voltam, még pedig igen jó társaságban! Hász István tábori püspök, Ernszt Sándor pápai protonotárius, Tóth Tihamér, a központi szeminárium rektora és rajtuk kívül a magyar közélet számos előkelősége volt jelen azon a csendes szentmisén, amelyet az ezüstlakodalmát ünneplő házaspár további boldogságáért az illusztris felsőházi tag nejének: móri Glattfelder Olgának testvérbátyja, Glattfelder Gyula dr. megyéspüspök mondott kedden délben az egyetemi templomban. A mise után, amely alatt Koudela Géza dr. pápai kamarás, egyházzenei igazgató orgonált, Glattfelder püspök megható beszédet intézett a jubiláns házaspárhoz, arra mutatva rá, hogy a családi élet békéjét csak a vallásos életből fakadó isteni kegyelem biztositja. Az ezüstlakodalom alkalmából barátainak és tisztelőinek serege az illusztris házaspárt szerencsekívánataival halmozta el, a szerdai közgyűlésen is rengetegen keresték fel meleg kézszorításukkal és üdvözletükkel Szőke Gyulát.*

— *Mi ujság a városházi beteg-fronton?*

— *A nagybeteg Szemethy Károly tiszti főügyész állapotában ezen a héten örvendetes javulás állott be. Őméltósága, aki már unja a szanatóriumi kosztot,*

Négy sulyos esztendő az elnöki ügyosztály élén

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Május elsején negyedik évfordulója annak, a látszat szerint a főváros közigazgatásában jelentéktelen aktusnak, hogy Sipőcz Jenő akkori polgármester doroghi Farkas Ákos tanácsi főjegyzőt állította az elnöki ügyosztály élére. Az évforduló nemcsak azért érdemel külön megemlékezést e hasábokon, mert a lefolyt négy nehéz esztendő alatt Farkas tanácsnok valóban a mintaszerű köztisztviselő pontosságával és kötelességtudásával, az európai látókörű szakember tárgyismeretével és intelligenciájával, az ősi magyar uri familiából származó férfiú nyugalmával és uri tapintatával töltí be fontos és kényes pozicióját, hanem azért is, mert évtizedek óta Farkas Ákos ül egyfolytában leghosszabb idő óta az elnöki ügyosztály vezetőjének díszes, de kényelmesnek egyáltalában nem mondható székében.

Sipőcz polgármester, amikor saját titkári hivatalának vezetőjét bizta meg Gallina Frigyes dr. elárvult örökével, kétségtelenül jól választott. Farkas Ákos nagy értékei már a polgármesteri hivatal élén is kidomborodtak: nagy műveltsége, abszolut megbizhatósága és pontossága, uri modora szinte predesztinálták őt arra, hogy éppen az elnöki ügyosztály legyen az, amelynek élén a fiatal főjegyző gyorsan ívelő karrierje újabb állomásához érjen. Közismert, hogy a hivatali kötelékeken túlmenően Sipőcz Jenőt évtizedes baráti szálak is fűzték Farkas Ákoshoz: a gondolkozásmód sok tekintetben való azonossága, az izzó magyarság, a keresztény világszemlélet közössége voltak azok a szálak, amelyek a megboldogult polgármestert és titkárát sírig tartó szeretettel kötötték egymáshoz. Sipőcz Jenő jól tudta, hogy Farkas Ákos új megbízásával kapcsolatban a saját intenciói fognak a legtisztább teljességgel érvényesülni az elnöki ügyosztály vezetésében, annál is inkább, mert ez az ügyosztály mindig különleges vigyázattal kezelt szemefénye volt a tisztviselői érdekekért annyit áldozó, a köztisztviselői becsületet annyira értékelő, a tisztviselői kollegiálitást annyira istápoló Sipőcz Jenőnek.

Négy esztendő, négy munkában és gondban eltöltött, sikerben és eredményben gazdag esztendő azt bizonyítja, hogy Sipőcz Jenő valóban jól választott! Farkas Ákos vezetése alatt új színeket, új lendületet, új életet kapott az elnöki ügyosztály — már Sipőcz Jenő polgármestersége alatt is, — de még inkább az ő hivatalbeli utóda: Szendy Károly polgármestersége alatt, aki a maga erős egyéniségének, iniciativ képességének, gyors energiájának bélyegét mint, mindenüvé, az elnöki ügyosztályra is rányomta. Az elnöki ügyosztály a főváros egyik legfontosabb — a minisztériumok elnöki osztályait véve összehasonlítási alapul — legelőkelőbb ügyosztálya. Hogy Szendy Károly ennek az elnöki ügyosztálynak az élén változatlanul Farkas Ákost hagyta meg, azt bizonyítja, hogy ugyanúgy, mint nagynevű elődje, a tanácsnokok közül legközvetlenebb munkatársul ő is Farkas Ákost választotta.

A négy esztendő, Farkas Ákos négy esztendeje az elnöki ügyosztály élén, mint fentebb említettük, eredményben és sikerben gazdag. Erre az időszakra esik a két új elöljárósági székház megszerzése és az elöljárságok működésének megkezdése, a másik két új elöljárósági székház építésének előkészítése. Ez alatt a négy esztendő alatt épült a középső ferencvárosi templom, vanak épülőben a herminamezei és a Szent Imre herceg-úti templomok és kapnak évi százharminchatezer pengős templomépítkezési segélyt a protestáns egyházak. Ez alatt a négy esztendő alatt készítette elő és hajtotta végre Farkas tanácsnok Szendy polgármester nagyszerű kezdeményezését: a státusrendezést, a szanálási akció egyetlen pozitiz értékét, amelynek során a hétezerötszáz fővárosi közigazgatási tisztviselő sorsát intéző elnöki ügyosztály kartotékja hétszáz új egzisztenciával bővült. Megcsinálta és végrehajtotta ez alatt a négy esztendő alatt Farkas Ákos ügyosztálya a közgyűlési és szakbizottsági ügyrendek megalkotását, módosította az új törvény alapján módosítandó szabályrendeleteket, elkészült a Segítőalap végleges megszervezésével, amelynek során az üzemi alkalmazottak ezrei léptek az Alapba és rövidesen megindul az intézeti székház építkezése is.

Ez a négy esztendő főbb eredményeinek története! Azé a négy esztendőé, amely alatt a naponként kora reggeltől késő estig terjedő megfeszített munkában a fiatal tanácsnok kénytelen volt elhanyagolni úgyszólván teljesen a magánéletét, általános figyelmet keltett telepítési politikai tanulmányait, kiváló regényfordításait, amelyek során az angolul tökéletesen beszélő tanácsnok a maga zengzetes hajdusági nyelvén ültette át az angol irodalom legkiválóbb termékeit magyarra. De ez a négy esztendő a polgármester és a kormányzat állandó elismerésén kívül más értékeket is revelált Farkas Ákos számára: az elmúlt évben a kormányfőtanácsosi méltósággal tüntették ki — egyike az ország legfiatalabb kormányfőtanácsosainak — társelnökévé választotta a nemrégiben alakult budai görögkatolikus egyház és általában élénk és előkelő szerepet játszik a görögkatolikus egyházi életben.

Farkas Ákos fiatalos buzgalmára, ifjonti energiájára, lelkes szorgalmára még nagy feladatok várnak az elnöki ügyosztályban. Meg kell csinálnia a nyugdíjszabályzat revizióját, át kell dolgoznia az új törvény alapján az elöljárságok ügyvitelét, módosítania kell a szervezési szabályrendeletet, szabályozásra vár az építési eljárás — egyik fontosabb probléma, mint a másik! Ezekkel a feladatokkal gyorsan, nagyon gyorsan meg kell azonban birkóznia Farkas Ákosnak, mert kétségtelennek tartjuk, hogy rövidesen új, magasabb poziciókba fogja őt munkássága, tehetsége, szorgalma révén elszólítani a Sors!

most hazulról kap ebédet, amivel kellemesen változatossá teszi a betegszoba egyhangú csendjét. Közlöm még szerkesztő úrral, hogy Salamon Géza dr., a közegészségügyi ügyosztály kedves és népszerű tanácsnoka, néhány napig betegen feküdt lakásán. Még egy betegről teszek jelentést: szerkesztő úr kedves kollégájáról, Pásztor Mihályról, aki nemcsak hirlapíró, hanem a legkitünőbb városhistórikusaink egyike. Pásztor szerkesztő úr könnyebb operáción esett át, de már odahaza van és szokása szerint szorgalmasan búvárkodik Budapest régi annaleseiben.

— Szaporulat a városházi fronton?

— Fia született Hegedüs Sándor dr. tanácsjegyzőnek, a tanügyi ügyosztály kiváló referens-tisztviselőjének. Hegedüs tanácsjegyző fia Hegedüs nyug. főszámtanácsosnak, unokaöccse Csupor nyug. tanácsnoknak. Felesége pedig nevelt leánya Sipőcz Lászlónak, néhai való jó Sipőcz Jenő testvéröccsének. Az újszülött a szent keresztségben a Szabolcs nevet kapta. Fia született Minder Gyula egyetemi magántanárnak, az Uj Szent János kórház tudós főorvosának is, ezt a bébit viszont londoni keresztapjára való tekintettel, Gyula Archibaldnak keresztelték.

— Melyhez hasonló jókat kívánok Önnek is, kedves dr. Városházy! A viszontlátásra a jövő héten!

ÓRÁT
BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, V, Váci-utca 49
E szelvény 10% engedményre jogosit

Week-end-telepet és a Börzsönyben turistaházat épit a BSE

A polgármester jóindulatu támogatásával sikerült szanálni a fővárosi tisztviselők sportegyesületét

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A székesfővárosi tisztviselők és tanszemélyzet sportegyesülete, a „Budapest“ Sport Egyesület hétfőn délután tartotta többszáz főnyi egyesületi tag jelenlétében a városháza tanácstermében rendes évi közgyűlését.

A Lamotte Károly dr. alpolgármester elnöklete alatt tartott közgyűlésen megjelentek: *Schuler* Dezső alpolgármester, *Purébl* Győző dr. tiszteletbeli elnök, *Kovácsházy* Vilmos, *Salamon* Géza, *Felkay* Ferenc dr., *Goszleth* Ernő dr., *Szente* Miklós tanácsnokok, *Honffy* Lajos adóhivatali igazgató, *Csilléry* Dezső dr. kormányfőtanácsos, a Beszkárt sportegyesület képviseletében és sokan mások.

Lamotte Károly dr. elnöki megnyitójában üdvözölte a megjelenteket, majd kegyeletes szavakkal emlékezett meg az egyesület két nagy halottjáról, *Sipőcz* Jenő főpolgármesterről, egyesületi díszelnökről és *Liber* Endre alpolgármesterről, egyesületi tiszteletbeli elnökről. Emléküket a közgyűlés jegyzőkönyvben örökítette meg. Majd ismertette a szanálás jegyében lefolyt esztendő eredményeit. Örömmel állapította meg, hogy *Szendy* Károly polgármester és *Bódy* László tanácsnok megértő támogatása révén sikerült az egyesület anyagi helyzetét rendezni. Ismertette az egyesület versenyzői által a berlini olimpiászon elért eredményeket. Elismerését fejezte ki *Győrffy* Irén, *Harsányi* Vera, *Sóthy* Boriska és *Ács* Ica úszónőknek, akik az úszószámokban képviselték a nemzeti színeket, — valamint *Buzay* Árpád dr. és *Majoros* János repülőknek a berlini olimpiai repülő csillagturán elért szép eredményért. Majd ismertette az egyesület jövő terveit: a week-end-telep létesítését, a Börzsönyben építendő turistaházat, a népligeti tenisz-sporttelep modernizálását. Ehez úgy a főváros vezetőségének, mint az összes tagoknak támogatását kérte.

A nagyhatású elnöki megnyitó után *Leitgib* János főtitkár ismertette az egyesület nyomtatásban is megjelent, díszes kiállítású mult évi jelentését. A zárszámadás, számvizsgáló jelentés és a költségvetés letárgyalása után az indítványok tárgyalása során a közgyűlés *Schuler* Dezső dr. alpolgármestert, az egyesületnek alapítása óta tagját, egyhangú lelkesedéssel tiszteletbeli elnökké választotta meg.

Majd következett a tisztikar és a választmány megválasztása. Az elnökség ez évben nem került választásra. A megválasztottak a következők: Főtitkár: *Leitgib* János. Titkárok: *Hangel* László, *Buzay* Árpád dr. Jegyzők: *Sződy* Szilárd, *Koritsánszky* Lajos, vitéz dr. *Ivatson* Ferenc, *Hajós* József, *Forth* Sándor dr., *Bartos* Géza, *Dvorzsák* Jenő, *Vértessy* József. Ellenőr: *Clementis* László. Pénztáros: *Léczfalvy* Frigyes. Háznagy: *Hanzély* József dr. Ügyészek: *Feigler* Károly dr., *Fertsek* Leó dr. Orvosok: *Pigler* István dr., *Sigora* Bálint dr., *Kecskés* Zoltán dr., *Bihari* István dr., *Kertész* Lajos dr., *Uhl* Gyula dr., *Oravecz* István dr. Számvizsgálók: *Márkus* Gábor, *Schallinger* Miklós, *Kazimir* Antal.

Választmányi tagok: *Antalics* János, *Asztalos* Gyula, *Bathó* Jenő, *Beliczay* Imre dr., *Csanády* Gusztáv dr., *Della-Donna* Mihály dr., *Dulácska* Jenő, *Flaxmayer* József dr., *ifj. Friedrich* Tibor, *Györgyi* Kálmán, *Guckler* Ottó, *Hahn* Sándor dr., *Havlin* Károly dr., *Hornyák* János, *Jánossy* Imre, *Kánya* István dr., *Kazinczy* Gábor dr., *Kertész* István, *Király* Kálmán, *Klell* Kálmán, *Klement* Engelbert, *Korenchy* László dr., *Kovács* Endre dr., *Kurfürst* István, gróf *Lázár* Imre dr., *Liber* Endre, *M. Morócz* Sándor, *Orbay* Dénes dr., *Pakesz* Gusztáv, *Papp* János, *Pásztory* János, *Pécsi* Miklós, *Pénzes* József dr., *Potoczky* Jenő dr., *Prückler* András dr., *Reminiczky* Lajos, *Rodé* Béla dr., *Romhányi* Antal dr., *Rosta* János dr., *Schuszter* Ferenc, *Simonffy* János, *Steiner* Rezső, *Szinte* László, *Sztancsik* János, *Tihanyi* Antal, *Toperczer* László, *Uhl* Raoul dr., *Végh* Lajos dr., *Wágner-Weiss* István dr., *Wohl* György dr.

A közgyűlést este a Fansz Mária-utcai kaszinóhelyiségében népes közgyűlési társasvacsora követte.

Uj, figyelemreméltó szempontok Pestkörnyék rendezésénél

Irta: Pirovits Aladár
nyug. székesfővárosi műszaki főtanácsos

Arról a tengerikígyószerű problémáról, melyet *„Pestkörnyéke“* néven ismerünk, legutóbb rádióelőadásban is hallottunk. Sajnos azonban csupán leíró ismertetést, — ellenben arról, hogy mi az igazi helyzet a főváros és környéke között, tulajdonképen még semmit sem tudunk. *Ennek oka az, hogy Pestkörnyék mint hagyományos kérdés elméleti alapon teljesen ismeretlen.* Ez annyit tesz, hogy az orvos a betegség kórokozóját még fel sem ismerte, így tehát az orvoslás módjáról beszélni sem lehet.

Hogy tehát a problémáról magunknak tiszta képet alkothassunk, a jelen okfejtés-sorozatban elméleti alapból kell kiindulnunk, mert csakis ez az útirány vezethet a megértés forrásához. Az elmélet ugyanis a városfejlődés összefüggő jelenségeinek a városok életére tartozó törvényeiből folyó magyarázatát adja oly módon, hogy egyetemes gondolat-egységbe foglalja össze a vele kölcsönhatásban álló tényeket, melyeket az elméletnek meg kell magyaráznia, viszont pedig a tényeknek igazolniok kell az elmélet helyességét. Mindez a kölcsönhatás törvényeiből folyik. Ha azt látjuk, hogy valamely ténybeli igazság a rá vonatkozó elmélettel ellenkezik, az elmélet maga téves és hamis.

Az elméletre jelen esetben főképen a városfejlődésnek és a fejlődés tényezőinek megismertetésére, valamint ezeknek a konstruktiv város követelményeivel való összeegyeztetésére, ezenkívül pedig az idetartozó irányelvek kikristályosítására van szükség, miért a konkrét kérdés tárgyában előadjuk a következőket:

Minden gazdaságilag kialakult városra nézve a természetes továbbfejlődés, fellendülés, sőt a virágzás alapfeltétele egy, az adott helyi körülmények szerint változó oly *országterületrész*, melyet az illető város gazdasági vidéke táplálóterületének, vagy pedig a reá tartozó mögöttes országrésznek — Hinterlandnak — szokás nevezni. Ezen a területen vannak azok a városképző erők elraktározva, melyek a mindenkori várost gazdaságilag táplálják, ahol az ilyen területet és az erretartozó várost a kölcsönös gazdasági érdekek fűzik egybe, illetőleg utalják egymásra. Igy azután a mindenkori város és annak gazdasági vidéke között egymásrautaltsági viszony keletkezik. Amilyen mértékben képes valamely várost annak gazdaságképző vidéke felvirágoztatni, olyan mértékben válik az a város a városias irányú fejlődés útján a maga vidékének *közgazdasági gócpontjává — empóriumává*, — miből kifolyólag tehát az empórium az egymásrautaltság törvényénél fogva a már említett érdekkölcsönösségi viszonyba jut azzal a mögöttes országrésszel, vagyis az illető város gazdasági vidékével, amely feletti uralmat a mindenkori város magának biztosítani, és viszont, melynek érdekeiért szolgálni van hivatva.

Az emporiális irányú kialakítás problémájában tehát az emporium uralma alá tarttozó gazdasági terület, vagy vidék érdekei az irányító tényezők az illető városnak gazdasági szempontból való kialakulása körül, miből következik, hogy minden városnak, mint gazdasági gócpontnak a maga gazdasági vidékét olyképen kell biztosítani és fejleszteni, hogy az érdekkölcsönösségi viszonyát a szükséghez képest kimélyíti. *A törvényhozás terén immár felmerült annak a szükségnek hangoztatása, hogy ezt az érdekkölcsönösségi viszonyt célszerű lenne intézményesen, tehát törvényes úton megszervezni.*

A kedvező gazdaságföldrajzi fekvés kérdését illetőleg, mindig a város eredetéből kell kiindulnunk, vagyis a telepítés megindítását kell vizsgálnunk, melyre kétféle tényező-csoport van befolyással. *Egyik a természeti adottságok csoportja:* Jó fekvés, talaj, klima, bányászati (szilárd, cseppfolyós és légnemű bányatermékek), és fürdőügyi lehetőségek. *Társadalmi adottságoké:* Civilizáció, kultúra, munkamegosztás, jogbiztonság.

Összefoglalva ezeket az adottsági feltételeket, megállapítjuk, hogy a pestkörnyéki városok a felsorolt tények tekintetében felette gyengén állanak, sőt egyesekre, a főbbekre nézve sehogy sincsenek. Igy hiányzik valamennyinél a gazdasági tápláló-terület, sőt ezek maguk a főváros gazdasági vidékéhez tartoznak. Ahelyett tehát, hogy igy meg volna a maguk szuverénitása — ellenkezően a főváros vazallusai, ennek akarata, vagy csak törekvése ellenére is. Ami pedig a jó fekvés adottságának feltételeit illeti, itt sem a helyes irányelv — a kedvező gazdaságföldrajzi fekvés érdeke — érvényesült, mert jó volt nekik még a mocsaras, belvizektől folyton háborgatott terület is (Pestszenterzsébet!), ha az a főváros közelében terült el. Tehát nem is az igazi jó fekvés volt az irányítás szelleme, hanem egy természetellenes evolucionális folyamat, mely ellenállhatatlan erővel hajtotta a telepítés irányítóit a főváros vonzó és felszívó körébe, holott pedig ezek a települések a főváros ellenére, de sőt nyilvánvaló kárára és veszélyére létesültek. Egyesek véleménye szerint az okot, a helytelen települési irányzatot a főváros elhibázott várospolitikájában, és a hiányos építési szabályrendeleteiben kell keresni. Ez azonban oly naiv vélemény, amellyel foglalkozni nem is érdemes. A főváros etikai szempontokból nem is versenyezhetett volna a siker reményével egy minden tekintetben primitiv települési akció-sorozattal, és különben is, elég baja volt mindenkor a maga óriási területével, egyben pedig, és különösen a szédületes iramú fejlődésével.

Az itt felsorakoztatott tények, melyek Pestkörnyéken a városfejlődés összefüggő jelenségeit tárják szemléletünk elé, — felállított elméletünkkel teljes összhangban állanak és igazolják annak helyességét is. Ebből a ténymegállapításból következik, hogy a pestkörnyéki városok visszás helyzetviszonyait és az ezekből eredő bajokat nem lehet a főváros terhére írni és mindezekért a fővárost okolni, mert ezeket az illető városok csak maguknak tulajdoníthatják. A főváros pedig egyébként is súlyos anyagi áldozatokat hoz Pestkörnyékért. A közlekedés terén évi 4 milliót, a környék kórházi betegeiért 2 milliót, a kultúrintézmények igénybevételét pedig nem is számítjuk. És most ezek után gondoljuk el, miféle képtelen kívánsága Pestkörnyéknek, hogy a főváros még évi 6 millió pengő újabb áldozatot hozzon a különböző vámok megszüntetése gyanánt.

Felmerült még az idők során elhangzott vélemények közül olyan is, hogy a főváros saját, racionális várospolitikája érdekében sem hanyagolhatja el a környékbeli városok megsegítését, mert az egészségügyi és szociális bajok, melyek a környékből erednek, az anyavárost is fenyegetik. Az ilyen ideális álláspont azonban nem helytálló,, mert csak akkor jöhetne figyelembe, ha a főváros óriási kiterjedésű területén — ezt mindig hangsúlyoznunk kell — az ugyanilyen saját ügyeit elintézve, a környéke számára is hozhatna áldozatot. Az ilyen hajnalhasadás kedvező jelei azonban a főváros egén épen nem mutatkoznak, amire nézve bizonyíték a polgármester költségvetési expozéjában elhangzó olyan gyakori nyilatkozat, hogy a főváros képtelen a maga évi kiadásait jövedelméből fedezni és ezért válik szükségessé reá nézve az időközönként való kölcsönfelvétel.

Amikor tehát most végül kimondjuk, hogy a pestkörnyéki közállapotok rendezésének problémáját nem lehet a főváros ellen irányuló, vagy akár csak az áldozatkészségére appelláló érvek felsorakoztatása útján megoldásra előkészítteni, — egyszersmind a leghatározottabb meggyőződésünkként kijelentjük, hogy ez a feladat, annak irányításával, azután pedig végleges megoldását illetőleg kizárólag az államhatalomra tartozik, és épen ezért ennek a jelen alkalommal valaminő javaslattal elébe vágni nem is volna célirányos. Nagy haladás volna ennek az immár 35 esztendő óta vajudó, és ezenközben tárgykörének irányát is megváltoztatott (kezdetben volt Nagy-Budapest a jelszó, most pedig Pestkörnyék rendezése!) bonyodalmas ügynek egy lépéssel való előbbre vitele.

Ez a véleménye erről a tengerikígyószerű problémáról *Preszly* Elemérnek, Pestvármegye főispánjának, ebben a kérdésben az egyetlen hivatott szakférfiúnak is, ki immár ezelőtt 7 esztendővel, a *Városok Lapja* 1930 évi jubileumi díszkiadásában *„A pestkörnyéki városok“* címen írt közleményét a következő szavakkal fejezte be: *„Vadvizek módjára, minden állami és közigazgatási rend nélkül települt be a főváros környéke a multban. Kötelessége a törvényhozásnak, hogy ennek a nagy — 400.000 főnyi — népességnek jobb sorsáról gondoskodjék.“*

Most pedig várjuk, vajjon legközelebb a parlamentben megindúló költségvetési tárgyalás során a belügyminiszteri expozéban, az új belügyminiszter részéről — miként jogelődjétől a mult években — elhangzik-e valaminő nyilatkozat Pestkörnyék rendezéséről.

Megnyilt az Angolpark

WIHART FERENC
építész — építőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969-08.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13.
(Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

A **hálókocsi** ma már **nem fényüzés!**
Összes magyarországi (belföldi) vonalainkon egységes díjszabás:
III. osztály P 5.—
II osztály P 7.50
I. osztály P 10.—
30 napig érvényes tértijegy váltásánál
25% kedvezmény
Bármely érvényes vasuti jegy feljogosit hálókocsi váltására.
Időt és költséget takarit meg!
Hálókocsiban eltöltött éjszaka után testi és szellemi erőinek teljes birtokában végezheti napi munkáját.
Az érkezés után nem kell kiszállnia, mert **reggel 8 óráig** zavartalanul tartózkodhatik a **hálókocsiban!**
Kérje a 4.0. sz. díjtalan részletes ismertetést és pontos menetre det érkező- és hálókocsi szolgálatainkról.
Nemzetközi Vasuti Hálókocsi Társaság
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 2

Bérház, villa, családi ház és telkek vételénél-eladásánál forduljon:
Telefon: 1-557-45
Horváth Jenő
ingatlanirodájához, II., Keleti Károly u. 1.

HIREK

Lelkes tisztujitás a Keresztény Községi Pártban

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Egyhangú lelkesedéssel folyt le a Keresztény Községi Pártban kedden este a tisztújítás. *Csilléry* András dr. elnöklésével a párt helyettes elnökké *Bednárz* Róbertet választotta meg, társelnökké *Petrovácz* Gyulát és *Lázár* Ferenc dr.-t, ügyvezető alelnökké *Cselényi* Pál dr.t. Uj alelnökök lettek: *Viczián* István, *Bocsáry-Spur* Kálmán és *Csik* László dr., új intézőbizottsági tagok: *Ilovszky* János, *Gyurkovics* Henrik, *Szabó* Géza dr., *Uhlár* Béla és *Venczell* Árpád, jegyzők: *Vályi* Ferenc és *Lotz* Antal.

Csilléry András üdvözölte az új vezetőséget, *Bednárz* Róbert köszönte meg az egyöntetű bizalmat. Az újonnan megválasztott ügyvezető alelnök, *Cselényi* Pál dr. gondolatokban gazdag beszédben szögezte le hűségét *Wolff* Károly eszméihez s kifejezte azt a reményét, hogy testvéri összefogással a párt növelni fogja politikai birtokállományát.

Állandó zsürit is létesítettek a pártban, ennek tagjai: *Bocsáry-Spur* Kálmán, *Hedry* Aladár, *Lázár* Ferenc és *Viczián* István, a tabáni gyógyszállóbizottságba *Petrovácz* Gyulát, *K. Császár* Elemért, *Pakányi* Ferencet, *Szabó* Gézát és *Cselényi* Pál dr.-t küldték ki.

A pártot *Ilovszky* János meghívta a Baross Szövetség demonstrativ nagygyűlésére, amelyet az Iparcsarnokban tartanak meg június 5-én. Az elnök közölte, hogy a párt a gyűlésen a Baross Szövetség erejéhez és jelentőségéhez méltóan fog szerepelni.

A Mávag kereskedelmi képviseletének új címe. Ama korábbi híradással kapcsolatban, hogy a Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt. most már a Mávag égisze alatt folytatja működését, arról értesülünk, hogy a képviselet — amely az autók és mezőgazdasági gépgyártmányok kivételével belföldön a Mávag összes többi gyármányait forgalmazza — folyó évi május hó 1-én a VIII., Múzeum-körút 18. sz. alatt bérelt új irodahelyiségekbe költözik. Május 1-től tehát a képviselet új telefonszáma: 13—33—94, levélcíme pedig Budapest, 4. Postafiók: 263 lesz.

A szép autók kedvelői igaz gyönyörűséggel szemlélik a budapesti forgalomban nemrég feltünt új Ford Eifel kisautókat, amelyeknek áramvonalas vonalvezetése és gyönyörü karosszériája méltóan egészitik ki a Ford motorok közmondásos kiváló minőségét. Ennek tulajdonítható, hogy naprólnapra több ilyen szép és jó kocsi kerül forgalomba.

Szendy Károly polgármester a Tisztviselő Kaszinó élén

Ünnepi vacsorán iktatták Szendyt Sipőcz Jenő örökébe

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Tisztviselő Kaszinó ünnepi vacsorát rendezett abból az alkalomból, hogy *Szendy* Károly polgármester a kaszinónak *Sipőcz* Jenő halálával megüresedett elnöki tisztségét elfogadta. A polgármestert a kaszinói tagok nevében *Osvald* István dr., a Kúria elnöke, a kaszinó alelnöke üdvözölte. Bevezetőül kegyeletes szavakkal emlékezett meg a főváros elhunyt nagy polgáráról, *Sipőcz* Jenőről, aki az egyéniségéből sugárzó etikai értékekkel tizenhét esztendeig dolgozott a kaszinó felvirágoztatása érdekében.

A továbbiakban az ünnepi szónok rámutatott arra, hogy *Sipőcz* Jenő elhunyta után *egyhangúan választották Szendy Károly polgármestert a kaszinó elnöki tisztségébe* s kérte a polgármestert, hogy vezesse, őrizze és fejlessze a kaszinót, mely a nemzet értékes rétegének foglalata.

Szendy Károly polgármester őszinte szívből mondott köszönetet az elhangzottakért, majd hangsúlyozta, hogy a kaszinó vezetésében *ugyanazok az eszmék és gondolatok fogják vezérelni*, mint nagynevű elődjét.

Hogyan könyvelt és számitott kamatot a Vásárpénztár?

*

Sulyos birói megállapitások egy nagyösszegü váltóperben

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Egészen különös peres ügyet tárgyalt ismételten a tábla Werner tanácsa. A pert az Országos Központi Hitelszövetkezet indította a Budapesti Székesfővárosi Vásárpénztár rt. ellen, követelés fenn nem állása címén követelve mintegy 40.000 pengőt.

Az ügy előzményei még 1927-re nyúlnak vissza, amikoris a Vásárpénztár Lengyel József kaposvárkörnyéki gazdálkodó részére 80.000 pengő hizlalási hitelt folyósított. A Vásárpénztár a rövidlejáratú hitelt ismételten prolongálta, majd sürgetni kezdte annak visszafizetését. Ebben az időben azonban Lengyel József már nehezen jutott hozzá ujabb hitelekhez, pedig a mutatkozó gazdasági dekonjunktúra következtében máskép nem tudta rendezni ügyeit. Hogy mégis valami módon a Vásárpénztárnál további prolongációt eszközölhessen ki, egy pénzügynök segítségével a Magyar Község és Városfejlesztő rt. útján sikerült maga részére egy 40.000 pengős hitelkeretet biztosítani, amelynél a Vásárpénztárnál mutatkozó tartozásánál is figyelembe vették.

A gazdálkodó azonban a mutatkozó pénzügyi nehézségekből nem tudott kibontakozni és igy nemsokára tartozásainak rendezésére egy hitelezői bizottság alakult, amelynek tagjai a Vásárpénztárnál fennálló tartozás rendezésére is ajánlatot tettek. A Vásárpénztár azonban a gazdálkodó váltói alapján peresítette követelését és azt Lengyel József még lefoglalható vagyonából próbálta kielégiteni. A hitelezők között szerepelt az Országos Központi Hitelszövetkezet is, amely szemben a Vásárpénztárral, már nem jutott hozzá egyáltalán követeléséhez.

Az OKH ezután pert is indított a Vásárpénztár ellen és keresetében azt adta elő, hogy Lengyel József tartozásának csaknem kétszeres összegét, több mint 160.000 pengőt fizetett ki a Vásárpénztárnak, ennek következtében azután az utána következő hitelezők, igy elsősorban az Országos Központi Hitelszövetkezet nem tudott hozzájutni követeléséhez.

Az elsőbiróság kérte az ügyre vonatkozó elszámolások becsatolását, majd szakértő meghallgatását rendelte el. A szakértő véleménye szerint a Vásárpénztár, bár a hiteltranzakciót különböző számlákon kezelte, mégis megfelelően járt el követelésének behajtásakor. Az elsőbiróság figyelemmel volt a szakértő véleményére és elutasította az Országos Központi Hitelszövetkezetet keresetével.

Ilyen előzmények után került az ügy felebbezésre. A szembenálló peres felek jogi képviselői itt ismételten éles szavakkal csaptak össze. Az OKH jogi képviselője ugyanis azt kifogásolta, hogy a Vásárpénztár, illetve annak jogutóda, a Községi Takarékpénztár által készített elszámolások nem áttekinthetők. A kivonatokat egyenesen a per céljára készítették. Furcsa az is, — folytatta, — hogy Lengyel részfizetéseiről, azokról a befizetésekről, amelyeket a Magyar Község és Városfejlesztő útján teljesített, nincsenek belégek becsatolva. Lehetetlen, hogy a székesfőváros egyik intézményénél a tételek elkönyvelésekor tévedjenek a tisztviselők.

Erre viszont a Községi Takarékpénztár — amely jogutóda a Vásárpénztárnak — jogtanácsosa replikázott, előadta, hogy OKH a Vásárpénztár után következett 60.000 pengős követelésével. Most azután, hogy igazolják magukat az elveszett követelés miatt, perrel akarnak fellépni. Arról igazán nem tehet az intézet, hogy a Vásárpénztár jó ingatlanra folyósított hitelt, az OKH pedig rosszra.

Itt közbeszól az OKH jogi képviselője:

— Kétszer számították fel követelésüket, mi van a magas kamatokkal? Hogy most nem lehet tisztán látni, annak a Vásárpénztár az oka. Nekik kell annak következményeit levonni, hogy a könyvelésük olyan rettenetesen slendrián.

A tábla ezek után egy tanu kihallgatását rendelte el, Lengyel József személyében.

Lengyel vallomása körül a felek között újabb vita következett, amelyben most már az elnök is beleszólt. Egyrészt kifogásolta azt, hogy Lengyel fizetésekre hivatkozik, olyan fizetésekre, amelyeket nem tud bizonyitani, másrészt a Vásárpénztár által becsatolt kivonatok áttekinthetetlensége miatt emelt kifogást.

— Hogyan lehetséges az, — tette fel az elnök a kérdést, — hogy a kivonatokban készpénzfizetésről van szó, akkor, amikor váltófizetésről kellene beszélni? — A Vásárpénztár jogtanácsosa utalt arra, hogy könnyen lehetséges, hogy a könyveléseket vezető tisztviselő nem tudott disztingválni a fizetések között. Itt közbeszól az OKH jogtanácsosa is. Ha átutalják a pénzt, arról belégnek kell lennie! Tessék megfelelő elszámolásokat becsatolni!

— Kérem, nekünk nincs semmi takargatni valónk, — folytatta a Vásárpénztár jogtanácsosa. — Legjobb volna, ha újból szakértőt rendelnének ki az elszámolások felülvizsgálására. Arról sem tehetünk, hogy a Magyar Község és Városfejlesztő, amely egy német vállalkozás volt, likvidált, vezetői visszautaztak Berlinbe. Az ő iratait mi nem adhatjuk elő.

A tábla ezekután további bizonyitást rendelt el, amelynek során a Vásárpénztár, illetve annak jogutódja, a Községi Takarékpénztár köteles 60 nap alatt a vitás tételekre vonatkozóan pontos elszámolást, illetve a belégeket becsatolni. A bíróság tisztázni akarja azt, hogy 1928 október 29-e előtt mílyen összegü követelése volt a földbirtokossal szemben a Vásárpénztárnak és a földbirtokos tartozására milyen fizetéseket eszközölt.

F. G.

Gondolj a motorra mikor vásárolsz és elfelejtheted - mikor veszel

Ford

világszerte kipróbálva

Főképviselet: HAHN ARTHUR ÉS TÁRSAI Budapest, VI., Andrássy út 10. Tel.: 1-136-19

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó irodája, Strassil képviselet
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Hő- Hűtő- Hang- Viz-
Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: *1-485-14, 1-388-54

Megelégedést nyujt kertünk ha **megbizható** Mauthner magot vetünk.
Mauthner Ödön r. t.
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 33.

Elsőrendű
TÁRSASVILLÁINK
versenyenkivüliek!
A befejezés előtt álló **Olasz-fasor 61. alatt**; ez évben épülő **Himfy-utca 8.** alatt a **Szent Imre herceg utja** és **Mentá utca sarkán** 1, 1½, 2, 2½, 3, 3½ és 4 szobás **páratlanul értékes őröklakások olcsó fixáron.**
Wanner mérnök irodája:
Horthy Miklós-ut 35. Telefon: 2-680-45

Tizenegy protekciós virágkereskedő helyett — versenytárgyalás

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Megemlékeztünk a Temetkezési Intézet választmányának azon furcsa, a Közszállítási Szabályzatba ütköző határozatáról, amely szerint nyilvános versenytárgyalás mellőzésével bíztak meg tíz, legujabban pedig tizenegy virágkereskedőt azzal, hogy a temetések alkalmával a Temetkezési Intézet fiókjainál megrendelt koszorukat a temetői halottasházakhoz leszállítsa.

Mint értesülünk, a Temetkezési Intézet vezetősége legujabban azzal a tervvel foglalkozik, hogy — a protekciós kereskedők legnagyobb bánatára, — versenytárgyalást hirdessen a koszoruk beszerzésére. A versenytárgyalási hirdetmény, amely megszünteti a minden vonatkozásban szokatlan és indokolatlan abuzust, már a legközelebbi napokban meg fog jelenni.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság most tartotta Teleszky János nyugalmazott pénzügyminiszter elnöklete alatt mérlegmegállapító ülését, amelyen Balabán Imre vezérigazgató terjesztette elő az 1936. évi zárszámadásokat. A mérleg végeredményben a mult évi 325.000 pengővel szemben 389.000 pengő nyereséggel zárult, tehát az 1936-os üzletévben 20 százalékkal emelkedett a nyereség. Az értékpapirtárca 11 millió pengőt képvisel, míg az ingatlanok 6.5 millió pengővel szerepelnek a mérlegben. Kedvező jelenség, hogy a képviseleteknél fennálló kinnlevőségek összege csökkent.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a székesfővárosi Utügyi Intézet munkáihoz az 1937. évben szükséges

400 q „A"—2. (38—44° C gyűrű-golyós lágyulási pontú

bitumen

1200 q „A"—4. (51—54° C gyűrű-golyós lágyulási pontú

bitumen

szállítására.

Az ajánlatokat

1937. évi április hó 30-án (péntek) délelőtt 10 óráig

a IV. ker. Központi városházán a II. em. 284. ajtószám alatt kell benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a székesfővárosi Utügyi Intézet munkáihoz az 1937. évben szükséges alább felsorolt

zuzalék anyagok

szállítására:

200 tonna 0—2 mm-es szemnagyságú zuzalék,

600 tonna 2—5 mm-es szemnagyságú portalanított zuzalék,

1500 tonna 5—10 mm-es szemnagyságú portalanított zuzalék,

600 tonna 10—15 mm-es szemnagyságú portalanított zuzalék,

100 tonna 20—30 mm-es szemnagyságú portalanított zuzalék.

Az ajánlatokat

1937. évi április hó 30-án (péntek) délelőtt 10 óráig

a IV. ker. Központi városházán a II. em. 284. ajtószám alatt kell benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

VÁLLALKOZÁS

Erősebben részesedik a kisipar a koporsó- és kegyszerszállitásokban

Az Árelemző Bizottság leszállitotta az irreálitási határvonalat

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Jelentette az Uj Budapest, hogy a legutóbbi koporsóbeszerzési versenytárgyalásra beérkezett ajánlatok egy részét az Árelemző Bizottság irreálisaknak minősitette, noha ezeken az árakon most is állandóan szállítanak különféle méretü és anyagú koporsókat, továbbá más temetkezési eszközöket a főváros Temetkezési Intézetének. Az Árelemző Bizottság ezen határozata értelmében főleg kisiparosok voltak azok, akiknek ajánlata irreálisnak minősült.

A legutóbbi napokban Schuler alpolgármester, akinek hatáskörébe a Temetkezési Intézetre felügyelő közegészségügyi ügyosztály tartozik, személyesen tárgyalt Laky Dezső dr. müegyetemi tanárral, az Árelemző Bizottság elnökével. Ezen tárgyalás eredményeképen az Árelemző Bizottság mintegy három százalékkal leszállította az irreálitási határvonalat.

Az Árelemző Bizottság új döntése alapján új polgármesteri előterjesztés készült a koporsó- és kegyszer-beszerzés ügyében. Az új előterjesztés szerint, amelyet az ügyosztályközi közszállítási bizottság is jóváhagyott, az eredeti előterjesztéshez képest mintegy ötvenezer pengővel nagyobb értékü közszállítás jutott a kartelnél olcsóbb árakon dolgozni akaró kisiparnak.

A porolaj-komédia

Két ajánlat kivételével megsemmisitették a porolajozási versenytárgyalásra beérkezett pályázatokat

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Megemlékeztünk az ez évi porolajozási versenytárgyalás kapcsán azokról a karteltörekvésekről, amelyek a tavalyinál jelentékenyen drágább áron akarják a fővárossal ebben az esztendőben a makadámutak olajjal való portalanítását megfizettetni. A kartel ügyes és jól összehangolt versenytárgyalási színjátékával kapcsolatosan hirek jelentek meg arról, hogy a kartel felbomlott, illetve nem jelentkezett a fővárosi versenytárgyaláson, aminek az a bizonyitéka hogy a legkülönbözőbb árakon jelentkeztek a pályázók a porolajozásban való részvétel céljából. Ezekről a hirekről és a porolajozási versenytárgyalás mai helyzetéről

illetékes helyen

a következőket mondották az Uj Budapest munkatársának:

— A versenytárgyaláson egyetlen cég jelentkezett a tavalyi kartel-áron azonos áron, ez a cég azonban mindössze százezer négyszögméter olajozásra volt hajlandó ezen az áron vállalkozni. A többi ajánlat már átlagosan tiz százalékkal magasabb és úgy van felépitve, hogy a főváros a karteltagok között az ajánlati összegek nagysága szerint legyen kénytelen a porolajozást megosztani.

— Az ajánlatok részletes átvizsgálásánál kiderült azonban, hogy azok legnagyobb része szabálytalan. Végeredményben mindössze két ajánlat van, amelyek a Közszállítási Szabályzatnak teljesen megfelelnek. Most bizonyos tárgyalások folynak a pályázókkal, de valószinü, hogy új versenytárgyalás kiirására fog sor kerülni. Az új versenytárgyaláson már a kiirás során fokozott mértékben fogjuk figyelembe venni a Gázgyár által termelt speciális olaj felhasználási lehetőségét. Általában az az illetékes tényezők intenciója, hogy a porolajozás körül esztendőről-esztendőre újra kezdődő versenytárgyalási komédiák megszünjenek.

Uj kiirások

230.000 q kemény hasáb és dorong tüzifa (szállitandó 1937. szeptember 1-től 1938. április 30-ig) **szállitására** Budapest Székesfőváros Gázművei részére. **Határidő: 1937. évi április hó 24-én délelőtt 10 óra.**

Kátránypapirtetőfedési munkálatokra a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság különböző telepei részére. **Határidő: 1937. évi április hó 26-án délelőtt 10 óra.**

73 drb. vezetéktartó szögvasoszlop szállitására a Budapest Székesfővárosi Kölekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi április hó 27-én délelőtt fél 10 óra,**

791 kg angol ónnak és 1040 kg csapágyfém szállitására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi április hó 27-én délelőtt 9 óra.**

25.835 kg folytacél szállitására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi április hó 27-én délelőtt negyed 10 óra,**

1937. évben szükséges **zúzalék anyagok szállitására** a székesfővárosi útügyi Intézet munkáihoz. **Határidő: 1937. évi április hó 30-án délelőtt 10 óra.**

400 q „A"-2 bitumen és **1200 q „A"-4 bitumen** szállitására a székesfővárosi Utügyi Intézet munkáihoz. **Határidő: 1937. évi április hó 30-án délelőtt 10 óra.**

40.000 kg Ia raffinált kőolaj szállitására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi május hó 11-én délelőtt 9 óra,**

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Április hó 29-én délután fél 3 órakor ügetőversenyek

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Reklám- és mindenféle festészeti munkálatok. Iparművészi munkákat olcsó áron készit.
Gyáraknak nagy kedvezmény!
Globus plakátfestő vállalat
VI., RÓZSA U. 113. Tel.: 1-139-32.

Zománc táblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Törött fogsorát
megjavitom 2 óra alatt 3 P-ért, fogait szakszerűleg rendbe hozom, **műfog P 3.—**, koronás (fehér) P 8.—, arany P 18.—. **Trautmann** áll. vizsg. fogász. Nagymező u. 41. Telefon: 1-281-01.

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, XI., Szüret-utca 5-7
Telefon: 1-592-96.

Faredőnyjavitást
zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerűen, jótállással legolcsóbban vállalja
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99.

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiek, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Épületüveges Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi címerek zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39.szám Telefon: 1-891-18.

XV. évfolyam 17. szám Budapest, 1937. május 1.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Fők. Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Bpest, VIII. Reviczky-u. 1.

A hóhér-szakasz

Szokatlanul éles hangot ütött meg a képviselőház költségvetési vitájának második napján Homonnay Tivadar a kényszernyugdijazásról szóló 1934:I. tc. 2. szakaszával, az úgynevezett hóhérszakasszal kapcsolatban. Azt mondotta Homonnay, aki értékes közéleti szereplése során mindig a tisztviselő-társadalom igaz barátjának bizonyult, hogy a hóhérszakaszban szivtelenség, önzés és lelketlenség nyilvánul meg, ez a törvény bizalmatlanságot, stréberséget, besúgást, intrikát, családok nyomorát, modern lelki rabszolgaságot eredményezett. Amellett azonban nem érték el vele az állitólagos célt: a fiatalság elhelyezését sem.

Beszéde további során Homonnay rámutatott arra, hogy a kormány egyes társadalmi rétegekről jószándékúan gondoskodni kiván, de megfeledkeztek a közszolgálati alkalmazottakról . A családi pótlék kiterjesztését és a korhatár felemelését nem szabad elodázni. Az állandóan emelkedő drágaság következtében a köz- és magánalkalmazottak, a fixfizetésűek jövedelme állandóan csökken. Közalkalmazotti és magánalkalmazotti körökben egyképen nagy a nyugtalanság, aminek megnyilvánulását megakadályozták az alkalmazottak között létesült szövetségek.

A fővárosi alkalmazottak hálás köszönettel fogadják Homonnay Tivadarnak, aki a várospolitikai fórumokon is mindig megtalálja a kellő hangot a tisztviselőtársadalom érdekeinek megvédésére, képviselőházi felszólalását. Mindaz, amit Homonnay a hóhér-szakaszról és a tisztviselő-társadalom anyagi összeroppanásáról előadott, száz százalékosan megfelel a valóságnak városházi vonatkozásban is. A fővárosi alkalmazottak ezrei annál is inkább érzik a sujtó kezet, mert ennél a tiszviselő-kategóriánál nemcsak az államnál elrendelt fizetéscsökkentéseket hajtották végre, ezt a tisztviselő-társadalmat azon felül szanálták is, ami az egész vonalon újabb jövedelemcsökkenésekkel, az élet-standard újabb lehanyatlásával járt.

A fővárosi tisztviselő-társadalom hivatalos szervezete, a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége valóban igyekszik lecsillapítani a tisztviselők körében egyre elkeseredettebb formákban megmutatkozó nyugtalanságot. Kérdés azonban, meddig sikerül ez a böles vezetőknek, amikor egyre növekszik a drágaság, a tisztviselők eladósodottsága, az élet egyre szörnyűbbé váló gondja. Homonnay felszólalása utolsó csengetés volt a kormány számára, mert a mai állapot tovább semmi körülmények között fent nem tartható! Videant consules!

A kölcsön-ajánlat részleteinek megállapitására szólitotta fel a főváros a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankot

Mikor kezdődhetik el legkorábban a tabáni gyógyszálló megépitése? — A törvényhatósági bizottság névszerinti szavazással fog dönteni a Kereskedelmi Bank ötmillió pengős kölcsön-ajánlata felett

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A legutóbbi közgyűlés elfogadta a polgármester azon előterjesztését, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ismeretes ajánlatát a tabáni gyógyszálló megépítésére adandó kölcsön ügyében tárgyalás alapjául a főváros közönsége elfogadja. A kölcsön ötmillió pengő névértékre szólna, négy és fél százalékos, félévenként utólagos kamatozó kötvények fonmájában. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank kilencven százalékos árfolyamon venné át a kötvényeket, amelyeket tizenöt esztendő alatt, előre elkészítendő törlesztési terv szerint váltana vissza a főváros névértéken.

A közgyűlési határozat felhatalmazza a polgármestert, hogy a kölcsönszerződés részletes feltételeinek megállapítását illetően az ajánlattevő bankkal tárgyalásokat folytasson. Ezek a tárgyalások már meg is kezdődtek: a pénzügyi ügyosztály a polgármester megbízásából felszólította a bank igazgatóságát, hogy a részletes feltételeket illetően dolgozza ki ajánlatát. Ezen ajánlat kapcsán indulnak meg majd ujból a közvetlen tárgyalások és készül el a polgármester új előterjesztése. A polgármesteri előterjesztést a kölcsön tényleges felvételét illetően a törvényhatósági bizottság közgyűlése minden valószínűség szerint május végén fogja tárgyalni, és névszerinti szavazással fog dönteni fölötte.

A kölcsön-tárgyalások megindulásával egyidejűen a főváros vezetősége megtette a szükséges lépéseket a kölcsön elvi felvételét engedélyező belügyminiszteri jóváhagyás megszerzése iránt is. E tekintetben csupán *technikai intézkedésekről* van szó, mert az illetékes tényezők a tabáni gyógyszálló felépítéséhez már előzetesen hozzájárultak. Az épitendő gyógyszálló helyének megállapítására kiküldött külön közgyűlési bizottság is már megkezdte működését. A bizottság első teendője, hogy megállapítja a tervpályázat kiírásánál érvényesítendő alapterveket.

Nagyarányu mérnöki akció indult meg a műszaki alpolgármesteri állásért

Bornemisza, Petrovácz és Martsekényi az akció élén — Van-e szükség uj közgyülési határozatra, vagy elég-e a szervezést kimondó közgyülési határozat miniszteri jóváhagyása?

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Ugy várospolitikai, mint mérnöki körökben általános feltünést keltett az Uj Budapest legutóbbi számának azon közlése, hogy szó van ismét a harmadik alpolgármesteri állás megszervezéséről, olyképen, hogy a harmadik alpolgármesteri állás műszaki képesítéshez kötött legyen, amint azt a főváros közgyűlése már évekkel ezelőtt elhatározta. Tulajdonképen nem is lenne egyébről szó, mint hogy a közgyűlési határozatot a belügyminiszter jóváhagyja.

A belügyi költségvetés képviselőházi vitájában Petrovácz Gyula fogja a kereszténypárt azon álláspontját kifejteni, hogy a harmadik alpolgármesteri állás felállítására okvetlenül szükség van és a fővárosi műszaki adminisztráció mai anomáliái különlegesen indokolttá teszik, hogy a harmadik alpolgármester mérnök legyen. Petrovácz akciójához hatalmas segítőtársat kapott Bornemisza Géza iparügyi és kereskedelemügyi miniszterben, aki maga is mérnökember és ígéretet tett a nála eljáró mérnök-képviselőknek, hogy a leghathatósabban támogatni fogja a harmadik alpolgármesteri állás felállításának és mérnöki diplomához való kötésének ügyét. A Keresztény Községi Párt egyhangú állásfoglalása a harmadik alpolgármesteri állás képesítését illetően a mérnöki diploma mellett nyilatkozik meg. A Nemzeti Egység Pártjában Martsekényi Imre harcol a mérnöki képesítésért. Martsekényi helyzete a legnehezebb, mert ebben a pártban éles hangok vannak a harmadik alpolgármesteri állás jogászi képesítéshez kötése mellett is.

Az sincs kizárva, hogy a harmadik alpolgármesteri állás felállításának és képesítéshez való kötésének problémája rövidesen foglalkoztatni fogja a főváros törvényhatósági bizottságát. Van ugyanis olyan álláspont, amely szerint a harmadik alpolgármesteri állást megszervező közgyülési határozat ideje multa. Időközben megvolt a státusrendezés, amely magába olvasztotta az összes, addig felmerült állásszervezési határozatokat. Ezen álláspont szerint a miniszter

tériumnak nem is áll jogában a szóbanforgó közgyűlési határozatot jóváhagyni. Természetesen semmi akadálya sincs annak, hogy polgármesteri előterjesztés formájában a harmadik alpolgármesteri állás megszervezése és képesítéshez való kötése ne foglalkoztassa a főváros közgyűlését.

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben Kombinált és irodaberendezések nagy választékban
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Gyomorsüllyedéses fűzőt,
speciális fűzőt, a legmodernebb princes csípőfűzőt és mindenfajta melltartót minden igényt kielégitően készitek. Levélnivára házhoz megyek. Vidéki szállitásokat legpontosabban eszközlöm.
KÁKONYI fűzőszalon
Budapest, Rákóczi-ut 59., I. 8.
15% kedvezmény annak, ki e lapra hivatkozik

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

Áldozatos munkát végez a Keresztény Tanügyi Bizottság

Bednárz Róbert nagy beszéde az áprilisi értekezleten

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Még a megszokott kereten túlmenően is szokatlan látványban volt részük azoknak, akik a Keresztény Tanügyi Bizottság szokásos havi értekezletén összegyűltek. A Keresztény Községi Párt Városház-utcai helyiségét zsúfolásig megtöltötte az érdeklődők hatalmas serege, hogy részint büszkén valljak magukat annak a hatalmas tábor tagjainak, amelynek élén *Bednárz* Róbert prelátus áll, részint, hogy jelenlétükkel is kifejezésükkel juttassák őszinte ragaszkodásukat *Felkay* Ferenc dr. tanügyi tanácsnok iránt. Ott voltak: *Boros* Pál dr. főjegyző, *Baján* Ferenc dr., *Csoma* Zsigmond, *Lotz* Antal dr. törvényhatósági bizottsági tagok, *Kégl* Elemér dr. tanácsjegyző, *Ölveczky* Pál, a tanítótestület elnöke, *Palócz* András dr., *Emhő* Gyula, *Jánossy* Imre, *Vitál* Ödön szakfelügyelők stb., stb.

Bednárz Róbert bevezetőjében melegen köszöntötte a megjelenteket, majd *Boros* Pál főjegyzőt, a tanügyi ügyosztály helyettes vezetőjét üdvözölte, aki szintén már nem egyszer adta tanujelét, hogy elismeréssel van Bizottságunk nemes intenciójú törekvése iránt. Örömmel állapítja meg ezután, hogy az a tábor, amely a keresztény és nemzeti eszme alapján álló pedagógusokat gyűjti össze, egyre jobban nő, bizonyságául annak a munkásságnak, amelyet ez a Bizottság a főváros érdekeinek megóvása és felkarolása mellett a pedagógusok egyeteme érdekében kifejt. Ez a munka nemcsak a jelen feladatainak elvégzésében áll, hanem a jövőt is nézi és az élettel halad szoros kapcsolatban.

Ilyen áldozatos munka többek között a baráti nemzetekkel folyó kultúrkapcsolatok kimélyítése is s a legutóbbi római tanulmányút is ezt a kapcsolatot óhajtotta szorosabbra fűzni. Törekvésünknek már is megvan az eredménye, mivel az osztrák pedagógusok viszonozzák pünkösdkor Bizottságunknak az elmult év húsvétján Bécsbe rendezett kirándulását. Amilyen szeretetteljes fogadtatásban részesültünk mi, épp olyan meleg vendégfogadtatást készit elő Bizottságunk is pesti tartózkodásuk idejére, annyival is inkább, mivel ugyanannak az eszmének hódolói, mint mi s szervezettségünket, életrevalóságunkat, hatalmas táborunk erősségét, tiszteletet parancsoló tevékenységünket mi is csak úgy tudjuk előttük bebizonyitani, ha minél többen jelenünk meg nemcsak a fogadtatásukon, a polgármester úrnál és a tanácsnok úrnál történő tisztelgő látogatásukon, hanem mindenütt, ahova őket elvisszük.

Másik irányú munka a pedagógiai érdekek megvédésén kivül *az erkölcsi és anyagi* érdekek megóvása, s amikor bejelenti, hogy a keresztény és nemzeti eszme szolgálatában a nemzeti ideálokért a hivatalos érdekképviseletekkel vállvetve akar a Bizottság dolgozni, meleg szeretettel köszönti *Ölveczky* Pált, a tanítótestület elnökét, akinek részére ezt a közös munkát szintén felajánlja.

Pirovszky Lajos kultúrbizottsági elnök ismertette ezután azt a gazdag programot, amit az elnökség állított össze azt osztrák pedagógusok pesti tartózkodása idejére, majd *Urbányi* C. József javaslatára nagy lelkesedéssel választották meg a Bizottság tiszteleti tagjaivá *Novotny* Vilmos osztrák kultúrtanácsost és *Simonic* Antal osztrák országos iskolafelügyelőt.

Palka József EZÜSTKOSZORUS mester — üvegfestészeti műterme
Budapest, VIII., Baross-u. 59 Tel.: 1-302-28

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,
Jobbágy-féle
barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.
Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körut 18.
Telefon: 13-33-94.
Levélcim: Budapest 4. Postafiók: 263.

Móczár Gábor
egeszségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, XI., Szüret-utca 5-7
Telefon: 1-592-96.

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— *kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?*

— *Csend van az összes berkekben, szerkesztő úr, aminek két oka van. Az országos politikában erősen lángol a költségvetési vita, viszont a nemzetközi vásár megnyitása és Miklas elnök látogatása folytán annyira le van kötve a város vezetősége, hogy bizony a legsürgősebb teendőkre is alig marad ideje a podesztának. Igy esett, hogy a polgármester még a szokásos csütörtöki tanácsnoki értekezletet sem tudta megtartani, mert erre az időre esett a vásár sajtóbemutatója, ahol Szendy mint a vásár elnöke fungált. Ha kicsit túlozni akarnék: azt mondanám, hogy ezekben a napokban a polgármester le sem veti a zsakettet és a vilindert, vagy ha átöltözik, csak azért teszi, hogy frakkot húzzon. Viszont azt is meg kell állapitanom, hogy kitünő polgármesterünk a legnagyobb sikereket aratja az egész vonalon, ami természetszerüen nemcsak hivatali állásának, hanem érdekes, nagystilü egyéniségének is az érdeme. Idejegyzem még, hogy a polgármester frissebb energikusabb és vidámabb mint valaha, szervezete pompásan állja a hivatallal és a reprezentációval járó rengeteg fáradalmat!*

— *Aminek nagyon-nagyon örül az egész városháza és a várospolitika minden rendü és rangú berke. Hogyan folyt le Farkas Ákos jubileuma az elnöki ügyosztályban?*

— *Jubileumi ünnepség nem volt, azon egyszerü okból, mert jubileumot sem tartott a városháza legfiatalabb méltóságos ura. Négy esztendő ugyanis nem jubiláris évszám — mindössze az történt, hogy május 1-én töltötte be negyedik szolgálati évét Farkas Ákos az elnöki ügyosztály élén — a jubileumhoz pedig legalább öt esztendő szükséges. Nem is jubileumról van szó tulajdonképen, hanem rekordról: hosszú évtizedek óta senki sem állt annyi időn át hűséges kitartással és energiával posztot a városháza legnehezebb őrhelyén: az elnöki ügyosztály élén, mint dorogi Farkas Ákos. Havlin főjegyző, a kitünő tanácsnok nem kevésbé kitünő helyettese, össze is állitotta a század eleje óta az elnöki ügyosztályban szolgálatot teljesitő tanácsnokok, illetőleg főjegyzők névsorát. A század elején Földváry Antal volt az elnöki ügyosztály vezetője, akkor még tanácsnok-főjegyzői címmel és ranggal. Földváry kerek tizenegy esztendeig volt az elnöki ügyosztály vezetője, utána egy esztendeig Buzay Károly következett. A háborús esztendőkben Városy Gyula és Kemény Géza teljesitettek szolgálatot az elnöki ügyosztályban, a háború után pedig Szaszovszky József (kerek három esztendeig), Szabóky Lajos (másfél évig), Lamotte Károly (szintén másfél esztendeig) és Gallina Frigyes dr. (két évig). Ezek után következik a kitünő Farkas Ákos négy esztendeje.*

— *Isten éltesse a tanácsnok urat, bár azt kívánjuk, hogy mai pozicióját mennél hamarább cserélje fel az alpolgármesteri székkel. Mi a hir Szemethy Károlyról?*

— *Állandóan javul az állapota, úgyhogy a jövő héten már valószinűleg haza is tudják őt szállitani aggódó édesanyjához. A főügyész nagy energiájára jellemző, hogy a betegágyból is változatlan körültekintéssel és figyelemmel vezeti nehéz hivatalát.*

— *Házasság?*

— *Deoth Margit fővárosi kezelőnő esküdött csütörtökön délelőtt örök hűséget Philipp Gyula székesfővárosi irodatisztnek a krisztinavárosi plébániatemplomban. A menyasszony testvérhuga Pacher Béla dr. főjegyző feleségének.*

— *Halálozás?*

— *A polgármesteri magasépitési ügyosztály tisztviselői kara mély szomorúsággal jelenti, hogy vitéz Gáthy Ervin okl. épitészmérnök, fővárosi segédmérnök elhunyt. Temetésén Wossala tanácsnok vezetésével megjelent az ügyosztály egész személyzete.*

— *Mi újság a pletykasarokban?*

— *Pompéry Elemér bátyánkról, akiről legutóbb méltóztatott megirni, hogy hatvan esztendővel ezelőtt szerzett diplomát a Műegyetemen, van egy édes kis történetem. Elemér bátyánk, aki a nyolcvanadik életévét tapossa, az elmúlt esztendőben súlyos operáción ment keresztül. Az operáció a szokásos külsőségek között folyt le: a betegszobában egy ápoló és egy ápolónő átemelték őméltóságát az ágyból a hordágyra. Réthy professzor végezte a több mint egy óránál tartó súlyos műtétet. Amikor az operáció után a műtőasztalról a hordágyra akarják visszaemelni Elemér bácsit, a professzor megkérdi, van-e valami kivánsága, hogy aszerint intézkedjen. — Egyetlen kérésem van, tanár úr, — felelte Pompéry Elemér. — Amikor jöttem, ennek a fiatal legénynek karoltam át a fejét, ez a csinos madámka pedig a lábamat fogta, az ágyból úgy emeltek át a hordágyra. Arra kérem tanár urat, legyen szives intézkedni, hogy a madámka nyakát öleljem át, amikor megint átemelnek, az ifjú úr pedig a lábaimat fogja!*

— *Ugy is történt?*

— *Természetes, hogy úgy történt, ahogy az elpusztithatatlan jókedvű Elemér bácsi kivánta! A viszontlátásra a jövő héten, kedves szerkesztő úr!*

Költözik a Fansz.

Bódy tanácsnok a Segitőalap Madách Imre-uti uj székházában keres uj hajlékot a Kaszinó számára

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Bódy László dr. tanácsnok, a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének új elnöke, nagy agilitással, kitünő bajtársiassággal és buzgó lelkesedéssel vette kezébe a fővárosi tisztviselők egyesületének ügyeit. Már meg is tartották az első igazgatósági ülést, amelyen meleg szeretettel ünnepelték *Bódy* tanácsnokot elnökké választása alkalmával. A lelkes lefolyású ülést népes társasvacsora követte a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének Mária-utcai kaszinó-helyiségében. A vacsorán *Fazekas* Béla dr. árvaszéki ülnököt, a Fansz népszerű főtitkárát, névünnepe alkalmából általános taps közepette *Szokolay* Leó dr. árvaszéki elnökhelyettes köszöntötte.

Érdekes és a fővárosi tisztviselők egész egyetemét közelről érintő akciót kezdeményezett, mint a szövetség új elnöke, *Bódy* tanácsnok. A Mária-utcai kaszinó helyiségei szűkek és kényelmetlenek, távol is vannak a város centrumától, főleg a városházától. *Bódy* tanácsnok *B. Axmann* Gyula főigazgató, a kaszinó háznagya és *Szinte* László műszaki főtanácsos bevonásával abban az irányban folytat tárgyalásokat, hogy a Segítőalap most rövidesen felépülő székházában, a Madách Imre sugárút és a Károly király út sarkán biztosítsanak megfelelő helyiséget a Fansz kaszinója részére.

Annál is inkább szükség van az új, impozáns helyiségekre, mert az üzemi tisztviselők tervezett bevonulásával kapcsolatosan a szövetség tagjainak létszáma tízezer főre fog emelkedni, akiket a mai szűk keretekben a régi helyiségben ellátni mégsem lehet. Az érdekes és messze kiható jelentőségű tervet értesülésünk szerint melegen támogatja *Szendy* polgármester is.

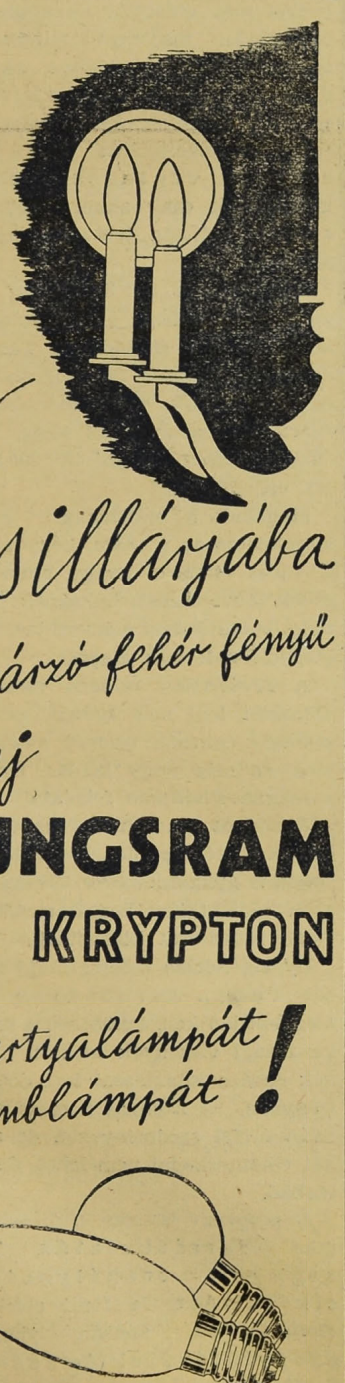

Az Elektromos Művek Révész-utcai telepe lesz a távfütés központja

*

Gondos előrelátással biztositja a főváros az áramellátást

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A közelmúltban az üzempolitikai bizottság tárgyalásaival kapcsolatban a közvéleményt is élénken foglalkoztatta, hogy mit kell majd tenni, ha a székesfőváros és környékének villamosáramszükségletét a főváros Elektromos Müveinek kelenföldi telepe már nem tudja majd ellátni.

Ekkor került szóba, hogy a vidéken, bánya közelében kell majd az új áramfejlesztőtelepet megépíteni és onnan távvezetéken kell az áramot a fővárosba szállítani. Sokan viszont hangoztatták, hogy nem szabad a székesfővárost a távvezetéken történő áramszolgáltatás bizonytalanságának kitenni, nem lehet megengedni, hogy a főváros áramellátásának pénzügyi előnyeit bányavállalatok szerezzék meg, s csakis a főváros területén lehet az új áramtermelőtelepet megépíteni; mindenesetre a főváros áramellátásának pénzügyi eredményeit a főváros közönsége számára kell biztosítani.

Ha a kelenföldi telep feszültségét és a régi telepről még szolgáltatható áram mennyiségét számításba vesszük, azt tapasztaljuk, hogy a jelenlegi szükségletet a mai áramfejlesztőberendezések még bőven tudják fedezni.

Amikor ugyanis a kelenföldi telep kiépítését megkezdték, a gazdasági válság a maga teljes ridegségében még nem jelentkezett s az áramszükséglet növekedésének évi mértékét tekintve, arra lehetett számítani, hogy a kibővített telep a fővárosnak és környékének szükségletét hosszabb ideig ellátni nem tudja és aránylag rövid idő mulva új telep építésére kerül a sor.

A gazdasági válság elnehezedése azonban a fejlődést megakasztotta és ezért új áramfejlesztőberendezés megépítését nem kellett megkezdeni.

Ha nem is volt itt annak az ideje, hogy új áramfejlesztő berendezésekről gondoskodjunk, a főváros Elektromos Müvei állandóan tanulmányozta az egyes adódó megoldásokat, mindig azt tartva szem előtt, hogy a fejlődő szükséglet ellátását minél gazdaságosabban, olcsóbban tudja biztosítani.

A szükséglet mérve — mint tudjuk — nem oszlik meg egyenletesen az év folyamán. A napi eloszlásban legnagyobb estefelé, az évi eloszlásban pedig legnagyobb a téli időben: a téli időszak esti óráiban. Ez jelenti az üzem számára az évi csúcsterhelést, amely a téli évszak néhány napjára esik s a legnagyobb szükséglet mérvét adja. Az év egyéb napjainak a szükségletét a meglévő áramfejlesztő berendezés — megfelelő tartalékkal — esetleg még bőven el tudja látni, de a téli csúcserhelések már meghaladják a gépek teljesítőképességét.

A csúcsterhelésekre általában nem szoktak új telepet építeni, az áramtermelés drága, a befektetés kellően ki nem használható, tehát rendes körülmények között rentábilisnak nem mondható.

Ezért a csúcsterheléseket rendesen a régi, már teljesen leírt telepek viszik, vagy előnyösen összeegyeztetett együttmüködés (kooperáció) útján biztosítják azt, esetleg egyéb különleges helyi adottságokat használnak ki.

A most kialakuló gazdasági helyzet fejlődésében arra mutat, hogy a főváros jelenleg rendelkezésre álló áramfejlesztő berendezéseivel az úgynevezett csúcsterhelés szükségletét előreláthatóan csak az 1940—41. évekig tudja ellátni. Erre az időre tehát megfelelő berendezésről kell gondoskodni, amely csúcsterhelések idején még szükséges villamos áramot majd gazdaságosan szolgáltatni tudja.

Ezeket a berendezéseket azonban csak fokozatosan, a fejlődő szükséglet mértéke szerint szabad kiépíteni, mert a befektetés megfelelő jövedelmezősége csak így érhető el.

Ha erre a célra új áramtermelő berendezéseket létesítenek, annak a számításba vehető kooperációs, távvezetékes megoldásokkal szemben gazdaságosabbnak kell lennie.

Az Elektromos Müvek elsősorban a Révész-utcai telep kibővítésére gondol, ami az adott helyzet meglevő előnyei miatt elsősorban jöhet tekintetbe. A meglévő berendezéshez korszerü kiegészítő berendezést alkalmaznának, ami olcsón volna megvalósítható s a villamos áramot is igen gazdaságosan, rendkívül olcsón lehetne termelni.

A Révész-utcai telep áramtermelő berendezése ugyanis jóval több (21.000 kw) áramot tudna szolgáltatni, kazánberendezése azonban nem elegendő, azzal csak 14.000 kw áramot tudnak termelni. Nagynyomású, 130 atmoszférás kazánberendezéssel, nagynyomású gőtétturbinával a telep teljesítőképességét 35.000 kw-ra lehetne fokozni, a telep gazdaságossága pedig — az előzetes számítások szerint — az ország legkorszerübb telepeinek: a kelenföldi és bánhidai erőmüveknek a gazdaságosságát is lényegesen meghaladná.

A Révész-utcai telepnek ezzel a kibővítésével az 1941. év után következő két évre a székesfőváros áramellátása biztosított volna és pedig olyan megoldásban ,amely az együttmüködés vagy távvezetékes ellátás bármely lehetőségével szemben sokkal kedvezőbb, annyira, hogy az igy kibővített telep nemcsak csúcstelepnek volna előnyösen használható, hanem épen olcsóságánál fogva alkalmas volna arra is, hogy a kelenföldi telep állandó terhelésének egy részét átvegye épen azért, mert még ennél is olcsóbban termel.

A Révész-utcai telep alkalmas volna arra is, hogy távfütés központja legyen; az Elektromos Művek ennek az elgondolásnak a tervezetét is kidolgozta. Ezzel együtt a telep gazdaságossága az áramtermelés szempontjából is még kedvezőbb lesz. De a tervezet a távfütés nélkül is a legolcsóbb, a leggazdaságosabb, tehát a legkedvezőbb megoldást jelenti.

A csúcsterhelések további emelkedése esetén ezeket a terheléseket a fővárosban a fogyasztóterületek középpontjában elhelyezett kisebb erőművek vennék át 12—15.000 kw teljesítménnyel. Ez az elgondolás is olcsó megoldást jelent; olcsót azért mert a telepnek a fogyasztóterület középpontjában történő elhelyezése mellett hálózati költségek takaríthatók meg, s a kis telepeknek a szükséglet szerint történő kiépítése mellett a tőkeszükséglet is csak fokozatosan, tehát kevésbé terhelően jelentkezik. A kistelepek légoltalom szempontjából is megfelelőek; tökéletes füstgáztisztítás és zajszigetelő építkezés mellett semmiféle közártalmat nem okoznak.

A tervezet a kis erőmüvek fáradt gőzével a környező városrészek fütését is meg kívánja oldani. Ezzel a számítások szerint úgy az áramtermelés, mint a távfütés nem remélt nagy gazdaságossága volna elérhető.

Az Elektromos Művek vezetőségének ez az előterjesztése még szakértői tárgyalások alá kerül. A székesfőváros mindenesetre arra törekszik, hogy a szakértői tárgyalásokból és a vizsgálatokból a legjobb megoldás alakuljon ki.

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, V., Váci-utca 49
E szelvény 10% engedményre jogosit

Főképviselet:
HAHN ARTHUR ÉS TÁRSAI
Budapest, VI., Andrássy út 10. Tel.: 1-136-19

Május hó 8-án és 11-én délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Különvélemény a tabáni kérdésben

Irta: Schoditsch Lajos

Sok szó esik most a tabáni szálloda építkezéséről, sőt vannak, akik azt azonnal fel is akarják építetni, anélkül, hogy tudnák, mi lesz az egész Tabánnal.

A Kereskedelmi Bank ajánlata a mai viszonyok mellett talán előnyösnek mondható, azonban a szálloda felépítése ma még időelőtti.

A szálloda építéséhez hozzáfogni, míg a Tabán véglegesen rendezve nincs, nem lehet, nem szabad, sőt veszedelmes lenne, mert Bethlen-udvar II-t kapnánk, amelyet el kell a Tabánból távolítani. Sajnos ezt ma még nem tehetjük és sokáig fogjuk hangoztatni a meggondolatlanságot és előre nem látást, hogy a Behlen-udvar és környékének felépítését engedélyezték.

Sajnos igen sokat kell a mai kornak és a jövő nemzedéknek helyrehozni, amit elődeink előre nem látása avagy érdekből készült dolgai okoznak.

A fürdőszálló építkezése előtt meg kell oldani végleg a Tabán rendezését. Ezzel szorosan összefügg a Horváth-kert, a krisztinavárosi budai szinkör és a BBTE. épületének problémája. De szorosan összefügg ez még az egész budai dunapart rendezésével, a Döbrentei-tértől a budai kioszkig, sőt a Lánchidig.

A főváros által készített tabáni rendezés tervében a színház és tornacsarnok elhelyezése eléggé jól van megoldva. A színház az Alagút-utca kiszélesített részében elhelyezett kis park mögött van. Megközelítése a szabadon álló épületnek elég jó, autóparkírozási hely is van, amellett nem okozna a jövőben semmiféle közlekedési kadályt s a leendő Tabán-fürdővárosból is jól megközelíthető és annak közepétől alig 600 méternyire van, úgy, hogy még gyalog is könnyen elérhető.

Hogy a Tabánnak a Horváth-kert felöli lezárásában kerüljön-e a mai tornacsarnok monumentális épülete, avagy más új középület, avagy szabadon maradjon-e, azt a jövő fejlődése fogja megadni, mert a nagy tabáni körút lezárásának monumentálisnak kell lennie.

Ezzel a Tabánnal szorosan összefüggő Horváth-kerti Krisztinavárosi színház és tornacsarnok épülete talán el volna intézve, de sokkal nehezebb kérdés a tabáni szálloda és Tabán fürdőváros kérdése.

A mai tabáni park oly szép, hogy annak beépítéséről a közönség egy nagy része nem is akar gondolni, másik része pedig 6—8 emeletes épületekkel, szállodákkal szeretné beépítve látni. Mindkét felfogás téves. A helyes út az arany középút. A Tabánban lehetőleg sok vízszintes területet, könnyen megközelíthető parkrészletet kell hagyni, ahol a beteg, emelkedést nem bíró emberek járkálhatnak, sétálhatnak, üdülhetnek, de nem lehet belőle népligetet csinálni, mert akkor a kitüzött célt, hogy Budapest majdan fürdőváros legyen, de különösen, hogy Tabán azzá legyen, nem fogjuk elérhetni.

Ahhoz, hogy Budapestből igaz fürdőváros legyen, ahhoz még igen sok idő kell, de a fővárosnak még sok sok milliót kell beleölni és áldozni.

Mielőttt a tabáni szállodát megépítenék, illetve a szállodaépület tervezésére a város a tervpályázatot kiírná, melyre a mai kor zseniális, nagyratörő, nagy tehetségekkel ellátott fiatal építészi gárdája epedve vár, előbb el kell készíteni a Tabán fürdőváros végleges szabályozási tervét, és erre kell előbb a tervpályázatot kiírni és az ott nyert eszmék felhasználával a végleges Tabán-fündőváros tervét elkészíteni, mert csak azután lehet a részletek megoldásához fogni.

De a Tabán végleges rendezése előtt tisztába kell jönni azzal már a tervpályázat kiírása előtt, hajlandó-e a főváros az eddigi 20, illetve kamatokkal már 40 millió áldozaton felül néhány milliót áldozni arra, hogy a Tabán csakugyan fürdőváros legyen.

A mai gondolkozású, Tabán fürdővárost szivükön viselő vezetők, elsősorban Szendy Károly polgármester és az egész lelkes gárdája, de a főváros bizottsági tagjainak nagy része is azon elgondolás mellett van, hogy inkább várjunk az építésekkel még egy-két évet, de csináljunk olyat, ami méltó a fővároshoz, ami maradandó és örök életü, ha annak költségeit nemcsak az a generáció viseli, hanem az utókorra is marad valami, semhogy elrontsuk és javíthatatlan hibákat kövessünk el.

A Tabán végleges rendezése előtt három igen fontos kérdést kell eldönteni és pedig: 1. A furandó források helyének megállapítását. 2. A budai Dunapart, 3. A várkert szabaddátételét. Mindhárom kérdést nemcsak elvileg kell eldönteni, de le is kell szögezni, a végrehajtás esetleg az utódokra maradhat.

1. A forrásokat illetőleg ki kell jelölni a Tabánban azokat a helyeket, ahol kisebb, 40—60 ágyas speciális gyógyintézetek, szanatóriumok épülhetnek, ahol azok a vizet közvetlenül kapnák, de ezek az épületek Tabán parkváros jellegét ne bántanák.

A források fúrását a Hungária melletti fúrások igazolják, az Attila és a nagy jelentőségü Juventus forrást hozták napvilágra váratlanul.

Nincs kizárva, sőt kiváló geológusaink szerint még sok más jellegü és tulajdonságú vizeket kaphattunk Tabán különböző részein, különböző speciális kezelésekre, amit a mai haladott orvosi tudomány igen jól fog tudni kihasználni.

Ha ezeknek a forrásoknak vizei rendelkezésre állanak, azok elemzése után biztosan fognak akadni érdekeltségek, amelyek ilyen kisebb speciális gyógyintézeteket, szanatóriumokat, avagy penziószerü magánkórházakat fognak építeni, mert ezeket kisebb összegből lehet előállítani, kevesebb kockázattal jár, sőt lehet mondani, egészen jól jövedelmező vállalkozások lehetnek, különösen akkor, ha a főváros támogatja azáltal, hogy a feltárt vizet olcsón adja, a telket pedig, ahová az épületet építeni akarják, 10—20—30 évi törlesztésre bocsátja rendelkezésre.

2. Szabaddá kell tenni a Budai Dunapartot. Ezt meg kell csinálni, amint Hauszmann megcsinálta a párisi nagy boulevardokat. Igaz, hogy közel 70—80 év telt el, de megvan. Ugyanígy meg kell ezt csinálni a Tabánnal is.

Szerény nézetem szerint a kínai falat, amely az egész Tabán meglátását a pesti oldalról, főleg az Erzsébet-hídról s a Tabánba való belátást a pesti Dunapartra elzárja, le kell bontani. Ez a kínai fal a Döbrentei-térről a kioszkig terjed s parkká kellene tenni az egészet. Ez azonban oly horribilis áldozatot kíván, hogy erről ma szó sem lehet, mert itt alig 40—50 éves házak vannak s így ezek még vagy 50 esztendeig állni fognak, bár nem tudhatjuk, hogy a jövő Tabán fejlődése nem fogja-e őket csákány alá venni.

Azt a házsort, amely a Döbrentei-tértől a Fátyol-utcáig terjed, ha a közmunkatanács háza és a másik két hegyoldalba épített magas ház rövid időn belül le lesz bontva, mert a szerb egyház épületei még ez évben eltünnek, hogy az eucharisztikus kongresszusra ez a betekintés meglegyen a Tabánra, — ezeket is ki kell sajátítani. Igaz, hogy ez áldozat, de ha már a főváros annyit áldozott, úgy ezt az áldozatot még meghozhatja.

A többi házak lebontásáról a kioszkig ma még nem gondolhatunk, hogy azt az utókor hogyan fogja elintézni, azt ma nem tudjuk, de ha mégis valamelyest építkezés lenne a budai Dunaparton, úgy ott csakis maximumban háromemeletes, lapostetős, szép tetőterraszos kiképzésü, de füstölgő kémények nélküli házakat szabad építeni összhangzatos tervekkel és stilusban, de nem úgy, amint az ma ott van.

Ezen háromemeletes házak főpárkány magassági maximuma 15.50 méter, az átlátás még úgy a pesti oldalról, mint a Tabánról teljesen biztosítva lenne. Különben is valószínü, hogy a budai Dunaparton a pesti dunaparti szállókhoz hasonló szálók épülnének és így az 1.50 méter teljesen elegendő lenne, mert a a földszintmagasságra, ahol a vendéglők, kávéházak és a többi helyiségek lesznek, 5 méter, az emeletekre pedig 3.50 méter magasság teljesen megfelel az igényeknek, mert földszinti belvilágnak 4.50—4.60 méter, emeleti lakószobáknak pedig 3.15 méter elegendő.

Toronyházakat építeni és ezeket a telkeket kiuzsorázni már higiénikus szempontból sem szabad.

3. A várhegy szabaddá tétele elvi jelentőségü kikötés, ebből engedni nem lehet, de nem is szabad. Ha ma a Tabánból, a Hegyalja-útról, avagy a Naphegy-utcáról nézünk a gyönyörü királyi várra, akkor rettenetes képet adnak a Bethlen-udvar és a vele szemben épült hatalmas bérkaszárnyák az Attila-körúton, valamint az ott levő háromemeletes házak, amelyek tetői a várfalba ütköznek. Mennyivel szebbek azok a képek, amelyeket oly helyről kapunk, ahol a vár alatti épületek és a várfalak között széles zöld sávot látunk. Ez is elérhető az egész Attila-körúton, ha ezen a vidéken sem engedünk 15.50 méternél magasabb főpárkányú, terraszos tetejü, füstölgő kémény nélküli épületeket.

Igaz, hogy ez sokak szerint némileg a magánjogba ütközik, de ha figyelembe vesszük azt, hogy itt a régi tulajdonosok csak földszintes, 1—2 emeletes házakban laktak, telkeiket csak a telek magasságában való kihasználhatóság miatt adták el drágán s a város jóvoltából bizonyos haszonhoz jutottak, úgy joga van a városnak is városfejlődés és szépítés szempontjából bizonyos áldozatokat követelni, hogy nem engedjen 4—5 emeletes házakat építeni, mert nem lehet mindenből csak jó üzletet csinálni a város kárára.

Ha ezen elvi megállapodások megtörténtek és a nagy elgondolásra egy tájékoztató szabályozási terv, nem túl beépítéssel, a legszükségesebb középületek és egyéb épületek figyelembevételével már elkészült — amikor tehát úgyszólván majdnem minden igény nagyjából ki van elégítve, akkor kell újból a Tabánra a végleges tervpályázatot kiírni és az ott nyert esetleges újabb eszméket felhasználva Tabán fürdőváros végleges tervét elkészíteni és csak akkor lehet beszélni a tabáni szálloda, illetve szállodák építéséről.

Mindenesetre az ügy nagy lépéssel ment előbbre, hogy a közgyülés elvileg hozzájárult a szálloda és Tabán rendezési kérdésének megoldásához azzal, hogy nemcsak városrendezési, hanem financiális szempontból főleg, hogy az előmunkálatok elvégzésére 200.000 pengőt engedélyezett.

Magának a szállodának építésével kapcsolatos az a része, hogy azt maga a város építse-e, avagy annak építésének támogatását, telkeknek rendelkezésre bocsátásával előmozdítsa, még sok tárgyalásnak lesz alapja.

A fővárosnak minden esetre nagy áldozatot kell még hoznia, de hogy a szálloda építését, üzemét maga vállalja-e, az még nagy kérdés. Ez inkább a magánvállalkozás feladata.

A főváros feladata lesz majd a gyógyintézetek támogatása, esetleg egyes speciális gyógyintézetek létesítése, hogy azok lakói, illetve hozzátartozói a szállodák fennálását biztosítsák.

Ily elgondolás mellett majd kialakulhat Tabán fürdőváros, de ehez még sok idő kell, különösen a mai nehéz gazdasági viszonyok mellett. Mindennek dacára kitartással kell dolgozni ez irányban, ha azonnal nem is érünk el talán óriási eredményeket, de a dolgokat elhamarkodni nem lehet, de nem is szabad.

A program jelenleg nem lehet más, mint forráskutatás, Tabán végleges szabályozásának elkészítése a fenti elvek szemelőttartásával, azután jönnek a gyógyintézetek és szállodák építései.

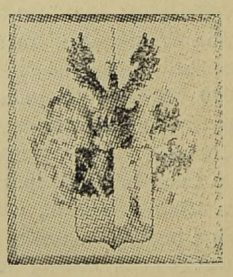

NEMESSÉG kikutatását, nemesi névváltoztatást, CIMEREK, ősfák megfestetését vállalja

HERALDIKA

Budapest, IV., Gróf Károlyi-u. 14.
Telefon: 1-827-04 1-811-99.

A Hév-tranzakció rejtelmei egy furcsa kártérítési perben

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Nova és a főváros Hév-tranzakciójával annak idején igen sokat foglalkoztak és foglalkoznak ma is, úgy várospolitikai, mint közgazdasági körökben. A bonyolult üzleti tranzakció nyomán két részvényes: a Fischer N. cég és Galántai Mártonné kártérítési pert indítottak Fehér Dezső dr. és Reitzer Béla ügyvédek útján a Nova közlekedési és ipari rt. elnöke: Wolf Jenő és a Trösztvezérigazgatója: Kovács Izor ellen, keresetükben 18.735 pengő megfizetését kérve.

A kereset szerint a két alperes ugyis mint a Nova igazgatósági tagjai a Hév-részvények eladásával kapcsolatban kárt okoztak a Novának és ezen vállalat részvényeseinek. A Nova 1932. augusztusában tartott rendkívüli közgyülésen határozta el azt, hogy eladja a fővárosnak, illetve a Községi Takarékpénztárnak a tulajdonában lévő Hév-részvényplaketteket, illetve 25.000 Parkváros részvényt, továbbá több ingatlant. De a főváros rendelkezésére bocsájtja a Nova a tulajdonában lévő 205.000 drb. Hév-részvényt is, az élvezeti jegyekkel egyetemben. A Községi Takarékpénztár a Hév-részvényeken kívül megvásárolja a haraszti és kunszentmiklósi villamossági részvényeit is. A Községi Takarékpénztár vételár fejében 5,800.000 pengőt fizet. A tranzakció részleteit Sós vezérigazgató ismertette a rendkívüli közgyülésen, de mindjárt hangsúlyozta azt is, hogy a szerződéstervezet nem vonatkozik a Hév részvények teljes 70%-ára, nem vonatkozik a szentlőrinci, kispesti villanyostelepre sem, amit a főváros nem a Novának ad át, hanem a Trösztnek.

A rendkívüli közgyülésen 16 részvényes jelent meg 220.000 darab részvénynyel, 11.000 szavazattal. A nagyrészvényesek csoportja, — folytatja tovább a kereset, — akik között ott volt Kovács Izor, Ullmann Andor dr. képviseltették magukat a Hardy és Társa bankcsoport a Wolf és báró Hauptstummer csoport, elfogadták a szerződés-tervezetet.

A Hév-részvénytranzakcióval kapcsolatban egy polgármesteri előterjesztés beszél arról, hogy mílyen feltételek mellett veszi át a Községi Takarékpénztár a Hév-részvényeket. A részvények tulajdonosai, — mondja a polgármesteri előterjesztés, — hajlandók átengedni a Hév részvénytöbbségét a Parkváros összes részvényeit, a Nova egyes ingatlanait, amely a tranzakció nyomán a főváros öt és fél év alatt 5,800.000 pengőt fizet. A polgármesteri előterjesztés már a Hév-részvények 70 százalékának átvételéről beszél és mint ezen tranzakcióval szervesen összetartozót, említi meg azt, hogy a főváros a fizetéseken kívül a Trösztrészére engedi át a kispesti villanytelepet.

Átjátszották-e a Trösztkezére a szentlőrinci villanytelepet?

Ezen polgármesteri bejelentésből állapítható azután meg, hogy a főváros a Nova által szolgáltatott 205.000 Hév részvény helyett a részvények 70 százalékának, 245.000 darabnak a birtokába jutott, amely 40.000 drb. részvényt a berlini Hardy-csoport bocsátotta rendelkezésre, az a csoport, amely részvényeinek ilyen módon való értékesitése kapcsán a Nova vagyonából elvont több, mint 4,700.000 pengőt azzal, hogy a pestszentlőrinci villamostelepet a Trösztnek játszotta át. Amig tehát a Nova a Hév részvényeit mintegy 10 pengős áron értékesítette, a Hardy-csoport a tulajdonában lévő 40.000 drb. részvényért 120 pengő körüli összeget kapott.

— A rendkívüli közgyülésen, — folytatják tovább a felperesek — a tranzakcióval kapcsolatban megtévesztették a részvényeseket, mert csupán a 205.000 drb. Hév-részvény értékesítéséről beszéltek. A főváros a Nova részére az üzlettel kapcsolatban 4 milliós kölcsönt folyósított, de a nagyobb értékeket: a 4,700.000 pengőt reprezentáló villanytelepet, a Hardy-csoport közbeiktatása nyomán egy teljesen idegen harmadik: a Trösztkapta, aki tulajdonképen egy filliérrel sem járult hozzá az üzlet lebonyolításához. De kifogásolják azt is, hogy a Nova igazgatósága diszkrécionális jogára hivatkozva, különböző címeken mintegy 200.000 pengőt folyósitott a tranzakcióval kapcsolatban egyrészt a sajtó, másrészt az esetleg ellenzékieskedő kis részvényesek leszerelésére. Ilyen hatalmas összegnek a kifizetése különösen sérelmezhető akkor, ha figyelemmel vannak arra, hogy a vállalat hosszú éveken keresztül nem fizetett osztalékot és legutóbb, amikor végre ilyen fizetés történt, az összes osztalék kifizetésre csupán 174.000 pengőt irányoztak elő.

Wolf Jenő és Kovács Izor egyéni felelőssége

Mindezekből tehát nyilvánvaló, hogy a perbevont igazgatósági tagok ugyis mint a vállalat vezetői, de mint részvényesek is, a vállalatnak ténykedésükkel kárt okoztak és ezért a mutatkozó kár összegéhez mérten kártalanitani tartoznak a kisebbségi részvénycsoport tulajdonságait.

A Nova elnökének jogi képviselője Sichermann Frigyes és a Kovács Izor képviseletében eljáró Schmidl Károly dr. a kereset elutasítását kérte. Hivatkoztak arra, hogy a részvényes csupán akkor indíthat ilyen kártérítési pert, ha az igazgatóságnak valamilyen jogellenes cselekményét megállapitották. Egyébként is, ha az igazgató a részvénytársaságnak kárt okoz, akkor vele szemben elsősorban a vállalatnak kötelessége eljárni, számadással a közgyülésnek tartozik. A kifogásokat közgyülés elé kellett volna terjeszteni és ha ott azt nem hallgatták volna meg, esetleg ebből okot lehetett volna formálni s igy a közgyülést perrel megtámadni. Igy azonban kétszeresen kaphatnának támadásuk nyomán kielégítést a felperesek. Először az igazgatósági tagokkal szemben kártérítés formájában, másodszor a közgyülés esetleges érvénytelenítése nyomán. A kereset egyébként is időelőtti. Fischerék jogi képviselője, Friedman Ignác dr., megjelent a rendkívüli közgyülésen és megszavazta a rendkívüli közgyülés tervezetét.

A tranzakcióról — mondja tovább az előkészítő irat — a részvényesek megfelelően tájékoztatva voltak, hiszen erről a sajtó hónapokon keresztül hatalmas közleményeket hozott. A Nova és a Községi Takarékpénztár között létrejött üzlet teljesen önálló és független volt a Hardyék 40.000 drb. Hév-részvényének eladásától. Valótlan az, hogy ez az érdekeltség 150 pengővel értékesítette részvényeit. A tranzakciót azonban azért kellett összhangba hozni a Hardy-csoport részvényeinek értékesítésével, mert hiszen a Nova éppen a Hév-részvényekkel kapcsolatban 247.000 fontos kölcsönért készfizetői kezességet vállalt. A külföldi hitelezők között a Hardy-csoport volt a legmértékadóbb, nélkülük a tranzakciót nem bonyolithatták volna le csak úgy, ha a részvényeket a hitelezői csoport felszabadítja.

Természetes ilyen körülmények között, hogy a külföldiek csak úgy voltak hajlandók a tranzakció lebonyolításában résztvenni, ha ők is megtalálják számításukat. Többirányu tárgyalások eredményeként vetődött fel azután az a tervezet, hogy miután a Trösztmegakarja vásárolni a kispesti villanytelepet, ott kapnának rekompenzációt Hardyék. De, hogy Hardyék miképen állapodtak meg a Községi Takarékpénztárral, arról a Novánál a rendkívüli közgyülés idején nem tudhattak. A Novánál az volt a cél, hogy a vállalat akadémikusan nagy összegeket képviselő immobil értékeit megfelelőkép realizálják. Ez meg is történt: a Községi Takarékpénztár magára vállalta a kockázatot a hitelezőkkel szemben, sőt a Nova befagyott követeléseihez is hozzájutott. Ami pedig a polgármesteri előterjesztést illeti az abban szereplő Kispesti Villamosművek értékelése túlzott volt. Egyébként is, ha valamit panaszoltak a részvényesek, vagy ha nem értettek valamit: joguk lett volna erről felvilágositást kérni! Hiszen már a közgyülési meghivón felhivták a címzetteket, hogy mi lesz napirenden. Sós vezérigazgató pedig hangsúlyozottan felhivta a megjelentek figyelmét a tranzakció részleteire.

A törvényszék és a Tábla elutasitotta a keresetet

Az elsőbiróság teljes egészében helyt adott ezen védekezésnek és elutasította a keresetet, a felpereseket a perköltség viselésére kötelezve. Az itélet indokolása szerint a vállalat vezetői megfelelően jártak el a tranzakció lebonyolításánál.

A felebbezési biróság másodfokon is elutasította a különös kártérítési keresetet. A tábla szerint Fischerék részvettek a közgyülésen és a tranzakcióról felpereseknek előző sajtóközleménye alapján tudniok kellett, megtévesztésről tehát nem lehet szó és arról sem, hogy a közgyülés többsége nem lett volna megfelelően tájékoztatva, hogy miről dönt. Egyébként is a rendkívüli közgyülésen a részvényesek tulnyomó többsége képviseltette magát, alapszabály sértést vagy törvényellenességet nem lehetett tapasztalni. Visszaélésről csak abban az esetben lehetne beszélni, ha a vezetőség most perbevont tagjai többségi jogukat használták volna ki jogellenes vagyongyarapitási célzattal. Erről sem lehet beszélni.

Hány százalék Hév-részvényre volt szüksége a fővárosnak?

Az itélet ellen a felperesek felülvizsgálattal éltek és igy került az ügy végső tárgyalásra a Kúria elé. A felperesek jogi képviselői hangsúlyozták azt, hogy nem lehet beszélni arról, hogy a Hév-tranzakció nyomán nem tudta volna magát tehermentesiteni a Nova hitelezőkkel szemben. Hiszen a Községi Takarékpénztár magára vállalta a hitelezők kielégitését. A vállalat vezetői valósággal átcsempészték meglehetős szövevényes tranzakció útján megtévesztve a rendkivüli közgyülésen megjelenteket a Trösztvagyonába a pestszentlőrinci villanytelep 4,700.000 P ellenértékét. A fővárosnak semmi szüksége nem volt a Hév részvények 70 százalékára, mert hiszen már a Nova által rendelkezésére bocsátott 205.000 részvény birtokában is majoritáshoz jutott. Mégis, mint az a polgármesteri előterjesztésből világosan látható, kénytelenek voltak a részvények 70 százalékának átvételére, mert hiszen, amint a jelentés kihangsúlyozza, az ajánlattevő, úgynevezett nagyrészvényes csoport egységesen állja az ajánlatot, amelyben nemcsak a Nova értékeinek megváltásáról van szó, hanem a pestszentlőrinci átadásról is, szemben a Hardy-csoport által értékesitendő 40.000 Hév részvénnyel.

Igy jutott 4,700.000 pengős nemzeti ajándékhoz a Trösztés ezen keresztül jutott a Nova vagyonából a nagy részvényesi csoport zsebébe a 4,700.000 pengős jövedelem. A rendkívüli közgyülés a tranzakció lebonyolításáról 1932. év augusztusában döntött, mégis az egész üzlet effektuálása csak 1933. végén következett be. Előbb a Trösztés Szentlőrinci tranzakcióját kellett lebonyolitani, amire 1933. novemberében került sor. Ekkor adták át a Parkváros részvényeket is, — pedig azt átadhatták volna 1932-ben is, — ekkor vette át a Hév üzemét, a Beszkárt 1933. decemberében és az üzletek ilyen módon való lebonyolitását visszamenő hatállyal érvényesitették 1933. januárra. Egyébként is a hatalmas és szövevényesnek mondott tranzakció részletei nem állhattak világosan a bíróság előtt, épp ezért kérik idevonatkozóan a bizonyítás elrendelését, de kérik a bizonyitást arra is, hogy mi szükség volt a 180.000 pengős kifizetésre, mert az ilyen alkotmányos költségek folyósítása semmiképen sem méltányolható.

Az érdekes és rejtelmes ügyben a Kúria a legközelebbi napokban fogja kimondani a döntő szót. (f. g.)

Megelégedést nyujt kertünk
ha **megbizható**
Mauthner magot vetünk.
Mauthner Ödön r. t.
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 33.

HIREK

Olvasóinkhoz!

Tekintettel a Miklas-látogatás folytán a belügyminiszter által elrendelt hétfői és keddi városházi hivatali szünnapra, továbbá a jövő heti csütörtöki ünnepnapra — az UJ BUDAPEST legközelebbi száma a városházi hetilapokkal történt kölcsönös megegyezés alapján május 8-a helyett május 12-én, szerdán fog megjelenni.

Az UJ BUDAPEST kiadóhivatala.

A VI. kerületi Tanügyi Bizottság teája. Fényesen sikerült teaestét rendezett a VI. kerületi Keresztény Tanügyi Bizottság. Az előkelőségek sorában ott voltak: Felkay Ferenc dr. tanácsnok, Schara Béla dr. tanácsnok-előljáró, Keresztes Ferenc dr. h. előljáró, Hévey Gyula dr. pápai kamarás, Boros Pál dr. főjegyző, Kégl Elemér dr. tanácsjegyző, Bankó Lajos dr. tankerületi főigazgató, Seyfert Ottó, Emhő Gyula, Sille József, Néder István, Zoltán János, Jánossy Imre, Szapóry Gyula igazgatók és még számosan. A vendégeket Szakál Antal dr. pártelnök üdvözölte, majd Párkányi Norbert leánygimnáziumi igazgató, a Tanügyi Bizottság elnöke intézett a tagokhoz magasan szárnyaló szózatot, melyben az igazi keresztény nevelő ideálját rajzolta meg, mint az elvhűség, belső meggyőződés és példamutatás mintaképét a társadalom előtt. Ezután Felkay Ferenc dr. tanácsnok magával ragadó felszólalásában rámutatott a Tanügyi Bizottság fontos szerepére és biztosította azt továbbra is meleg pártfogásáról. Tollée Dezsőné dr. igen szépen felépített alkalmi ódáját szavalta el a tanítói hivatásáról. Sille Józsefné Szanyi Ida leánygimnáziumi ének- és zenetanárnő gyönyörködtette a díszes társaságot remek művészettel előadott énekszámaival A vendégek meleg ünneplésben részesítették a teaestet rendező háziaszonyt, Párkányi Norbertné leánygimnáziumi tanárnőt.

Itt a kis Media! Néhány héttel ezelőtt, — a Joviales szivar árleszállítása idején — a Dohányjövedék újabb meglepetést igért a szivarosoknak. Ime itt az ujdonság, az ötös csomagolásu kis Regalia Media. Ugyanolyan kitünő, mint eredeti nagyságú őse, csak kisebb és olcsóbb. De a pipázókról sem feledkezett meg a dohányjövedék és régi kivánságukat teljesítve, az eddig csak külön megrendelésre készült, de már így is közkedveltté vált, angol ízlésnek megfelelően pácolt Club pipadohányt az általános forgalomba bocsátotta. Ami a Darling cigarettázóknak, az lesz a Club a pipázóknak. És hogy a cigarettázókról sem feledkezzék meg a Dohányjövedék, a vásár tartamára még az eddiginél is jobb, külön vásári töltésben hozza forgalomba a népszerű Extra cigarettát. Egyszersmind a különlegességet kedvelőknek a Ghiubek cigarettát ízléses 25-ös csomagolásban is forgalomba hozta.

Majdnem elütött az autó egy elegáns úriembert ma az Opera előtt. Annyira megtetszett neki egy szembejövő újtípusu Ford „Eifel" kocsi, hogy megfeledkezett a szükséges óvatosságról.

A Magyar Dunántuli Villamossági jubiláris közgyűlése. Április hó 29-én tartotta közgyülését a Magyar Dunántúli Villamossági rt. A beterjesztett kitünő mérleg- és eredményszámla ékesen bizonyítják a tiz éves fennállását ünneplő állami vállalat hatalmas teljesítőképességét és prosperitását. Mindez a vállalat elnöke Tormay Géza dr. m. kir. titkos tanácsos, nyugalmazott államtitkár zseniális alkotó és fejlesztő művészetének eredménye. Ugy a vállalat vezetésében, mint minden üzleti gestiójában kifejezésre jutnak nagyszabású elgondolásai és eredménydús tevékenysége.

A Rákospatak bűne

A főváros egész területén betiltják a természetes jég termelését

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Nagyfontosságú átirat fog érkezni a legközelebbi napokban az államrendőrség budapesti főkapitányságához. A főváros közegészségügyi szempontból megkívánja akadályozni a szomszédos községekből behozott jég utcai, szekerekről történő árusítását és felkéri a főkapitányt, hogy a rendőrörszemek fokozottan vigyázzanak eme nemcsak közegészségügyi, hanem kultúrális és idegenforgalmi érdekeket is súlyosan érintő anomáliára.

A tiszti főorvosnak a közigazgatási bizottsághoz intézett legutóbbi jelentése az alapja tulajdonképen ennek az átiratnak. A főorvosi jelentés megállapítja, hogy sem a Duna, sem a Rákospatak, sem egyéb patakok és árkok víze, sem pedig a szántóföldekre kieresztett vizek, helyesebben pocsolyák, nem alkalmasak arra, hogy azokból az élelmiszerek fogyasztásánál szükséges jeget termeljük.

A főváros az elmúlt évben már csak a Terézvárosban és Kőbányán adott ki természetes jégtermelésre engedélyt azzal a szigorú korlátozással, hogy az csak ipari hütésre használható fel. Az ellenőrzés azonban nem vihető keresztül és az ott termelt jeget meg nem engedett célokra is felhasználták.

Az elmúlt télen a főváros az engedélyek számát újból csökkentette, mert tekintettel kellett lennie arra, hogy a szomszédos községek szennyvizétől megduzzadt, állati ürülékkel telített szántóföldeken keresztül és emésztő gödrök között folyó Rákospatak vize egészségügyi szempontból alkalmatlan. Most arról van szó, hogy a természetes jég termelésétől a főváros egész területén betiltsák. Erre vonatkozóan tárgyalások indultak meg a főváros és az iparügyi minisztérium között.

Pallérnyelv helyett — magyar műszaki nyelv

Szerényi főmérnök előadása a Mérnökegyletben

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Szerényi Ödön fővárosi főmérnök a Mérnökegyletben „Magasépítési racionalizálás és az iparügyi miniszter által kiadott új vállalati munkafeltételek" címen tartott előadást. A zsufolásig megtöltött teremben jelen voltak: Lamotte Károly dr. és Schuler Dezső alpolgármesterek, Király Kálmán, Wossala Sándor, Szepesváry Pál és Kempelen Ágoston tanácsnokok, Sándy Gyula és Wälder Gyula müegyetemi tanárok, Katona János, Schoditsch Lajos, Wellisch Andor bizottsági tagok és sokan mások.

Előadása során Szerényi főmérnök rámutatott arra, hogy az elmúlt év novemberében az iparügyi miniszter életbeléptette a magasépítési munkakörbe tartozó építészi munkák új országos érvényü feltételeit, és ezzel az ország területén minden közmunka egységes végrehajtásra kényszerült. Az új munkafeltételeket a Magyar Racionalizálási Bizottság meghivására, a magasépítési munkaterület legkiválóbb szakembereinek támogatásával szerkesztették meg a szerkesztőbizottságok, melyekben az iparügyi minisztérium, a főváros és a magánépítészeti kar képviselői vettek részt.

Az új vállalati munkafeltételek életrehívója az egész kultúrvilágot átfogó mozgalom: a racionalizálás.

Az új munkafeltételek maradéktalan érvényesítésével talán csökkenteni lehetne a versenytárgyalásokon tapasztalható árrombolást és újra jogaihoz lehetne segíteni a tisztességes munkát.

Az építőiparban még mindig használatos a pallérnyelv, mely elrontott német szavakkal teszi bizonytalanná a szakkifejezéseket. Az új feltételek minden anyagra, szerszámra és munkára megfelelő magyar szavakat adnak és ezzel módot nyújtanak egy tisztán magyar müszaki nyelv meghonosítására.

A **hálókocsi** ma már
nem fényüzés!
Összes magyarországi (belföldi) vonalainkon egységes dijszabás:
III. osztály P 5.—
II. osztály P 7.50
I. osztály P 10.—
30 napig érvényes tértijegy váltásánál
25% kedvezmény
Bármely érvényes vasuti jegy feljogosit hálókocsi váltására.
Időt és költséget takarit meg!
Hálókocsiban eltöltött éjszaka után testi és szellemi erőinek teljes birtokában végezheti napi munkáját.
Az érkezés után nem kell kiszállnia, mert **reggel 8 óráig** zavartalanul tartózkodhatik a **hálókocsiban!**
Kérje a 420. sz. dijtalan részletes ismertetést és pontos menetrendet étkező- és hálókocsi szolgálatainkról.
Nemzetközi Vasuti Hálókocsi Társaság
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 2.

A Gázmüvek pavillonja a Nemzetközi Vásáron

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az idei Nemzetközi Vásáron a székesfőváros üzemei ismét rendkívül tetszetős pavillonokkal szerepelnek. Messziről feltünik a Gázművek pavillonja, amelynek külső falán hatalmas falikép hívja fel a közönség figyelmét a háztartás és az ipar nemes hőenergiájára, a gázra. A pavillon belsejében a jól ismert háztartási gázkészülékeken kívül néhány ujdonságot láthatunk.

Elsősorban a gázhütőszekrényt kell megemlítenünk, amelynek forgalombahozatalát a Gázművek a nyári idényben fogja megkezdeni. Valóban csodálatos készülék, egy apró kis gázláng hőenergiája, szemünk láttára termeli a hideget és jeget. Azt hisszük, hogy sokezer háziasszony álma valósul meg a gázhütőszekrénnyel.

Kis háztartások, egyedülálló férfiak és nők számára szolgál a „garcontüzhely". Nem haladja meg egy gázfőző méreteit, és mégis tökéletesen egyesíti magában a gáztüzhely összes előnyeit és kényelmét.

A Nemzetközi Vásáron a Gázművek egy új akciójának, a gázmosóüstöknek forgalombahozását is megkezdi. A technikailag tökéletes készülék olyan nagyfokú melegkihasználással dolgozik, hogy csekély üzemköltsége meglepetés lesz minden háziasszony számára. De az új akció keretében a háztulajdonosok is meglepetésben részesülnek, mert úgyszólván minden befektetés nélkül juthatnak a gázmosóberendezés birtokába.

A gázgyártás legfontosabb melléktermeke a koksz tekintetében is, hozott újítást a vásár. A bemutatott koksztüzelésü cserépkályha nemcsak szerkezeténél fogva újdonság a kályhapiacon, hanem azzal is, hogy üzemköltsége lényegesen kisebb a fatüzelésnél és így arra hivatott, hogy a fabehozatal csökkenése révén külkereskedelmi mérlegünket is javítsa.

Ritka alkalom, hogy egy évben ennyi mindenféle új készülék és berendezés egyszerre kerüljön forgalomba, amelyek egytől-egyig a székesfőváros közönségének kényelmét és takarékosságra való törekvését szolgálják.

VÁRADI GYÖRGY
kárpitos, diszitő és lakberendező.
Elvállal mindennemü kárpitozott butorok, ugymint Berzsely-, uri- és angol bőrgarniturák, fotelok, rekamierek, szezlonok matracok, ruganyos ágybetétek készitését, teljes lakberendezésekkel a legjobb kivitelben.
Budapest, VI., Király-utca 32.
Telefon: 14-25-95.

WIHART FERENC
építész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08.

Köztisztviselőknek
személyi, vidéki ingatlanokra II. és III. helyi kölcsönt folyósittat igen gyorsan és előnyös feltételek mellett
ZOLTÁN bankirodája
Bpest, VI., Dessewffy-ú. 41.
Telefon: 12-15-04

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Diskay név garantálja, hogy jól sikerült munkát kap. Gyermekfényképkülönlegességek speciális felszereléssel, úgyhogy minden felvétel biztos siker. Műterem nyitva vasárnap és ünnepnap is 9—7. Életnagyságú fényképnagyitás bármily kis fénykép után. Kérjük minden esküvőnél, eseményeknél
DISKAY FOTO-RIPORTER
vállalathoz fordulni bizalommal. Közigazgatási tisztviselőknek az amúgy is alacsony árakból még 15% engedmény. Budapest, VII., Rákóczi út 18. T.: 1—343—31.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

A 25 éves Községi Élelmiszerüzem

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Nemzetközi Vásárról szóló beszámolónk nem lenne teljes, ha a magyar élelmiszerpiac számottevő tényezőjének, a Községi Élelmiszerüzemnek negyedszázados jubileumáról meg nem emlékeznénk.

1911. évben, 25 évvel ezelőtt hívta életre Budapest székesfőváros akkori tekintetes tanácsa a Községi Élelmiszerüzemet, azon elgondolástól vezérelve, hogy a főváros lakosságának minden eshetőségére álljon rendelkezésre egy olyan altruisztikus intézmény, amely a legfontosabb életszükséglet, az élelmiszer beszerzése terén útmutatásul szolgáljon az élelmiszerek megkövetelhető legjobb minőségére nézve és állandó ár ellensúlyozó árpolitikájával irányt szabjon az élelmiszerek mindenkori áralakulásának.

Valljuk meg, hogy kitűzött rendeltetésének a főváros ezen intézménye teljes mértékben meg is felelt. Az elmult negyedszázad kiélezett gazdasági harcaiban — minden hangzatos reklám nélkül — kizárólag megbízható, minőségi cikkeinek olcsó áraival, az egyedül célra vezető helyes üzleti politikájának gyümölcsként, vevőköre és áruforgalma évről-évre emelkedő irányzatot mutat. Az elmult évben közel 2000 vagón élelmiszert hozott forgalomba a főváros Élelmiszerüzeme. Ez óriási forgalom megdönthetetlenül igazolja, hogy a milliós főváros fogyasztóközönsége szereti a Községi Élelmiszerüzemet, ragaszkodik hozzá — az érdekképviseletek indokolatlan, minden alapot nélkülöző, megmegujuló támadásai dacára is.

Állítjuk és bizonyítjuk, hogy a vádként oly sokszor elhangzott privilégiumok, kiváltságok, vagy bármely irányú a „hatósági üzemeknek kijáró" kedvezmények és könnyítések — csupán a fantázia szülemények. A Községi Élelmiszerüzem a magánvállalkozással teljesen azonos versenyfeltételekkel működik. Állammal és várossal szemben úgyanigy viseli a közterheket, mint a magánvállalkozás. Jövedelmiadót, forgalmiadót, fogyasztásiadót, mindennemű vágóhidi illetéket, piaci helybéreket, villany-, vízdíjat és egyebeket ugyanoly mértékben tartozik viselni, mint bármely magánvállalat.

Negyedszázados multjának, valamint mai prosperitásának minden sikere abban leli magyarázatát, hogy ipari és kereskedelmi tevékenységét sohasem tekintve öncélnak működését kizárólag a főváros lakosságának szolgálatába állitva, igyekezett az amúgy is súlyos terhekkel küzdő fogyasztóközönség élelmezését mindenkor jobbá és olcsóbbá tenni.

Az érdekképviseletek üzemellenes harcában, ez tulajdonképen az érem másik oldala és ismerjük el — számszerüleg súlyban a tekintélyesebb oldala.

Az Élelmiszerüzem Budapest Székesfőváros lakosságáért van, teljes egészében a fogyasztóközönségé, ezért kívánatos további fejlődése, mert végre egy intézmény, amely öncéluság nélkül a fogyasztóközönség százezereinek érdekét szolgálja.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság április hó 24-én tartotta 1936. évi rendes közgyülését, amely az 1936. évi nyereséget 388.742.98 pengőben, az osztalékot pedig 15 pengőben állapította meg.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

Fővárosi tisztviselő-e a Rókus-kórház alorvosa?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Kuria Térffy-tanácsa a minap egy érdekes kártérítési perben hozott feloldó végzést. A pert Nagy István hentesmester indította a székesfőváros ellen havi 150 pengő kártérítést, vagyis összesen 18.000 pengőt követelve 10 évre. Nagy István ugyanis egy alkalommal a kezén megsérült. Sebesülésének bekötözéséért a Rókus kórházba ment, ahol egy alorvos vette kezelés alá és hogy-hogynem, Nagy István kezét a fertőzés következtében amputálni kellett.

Ezek után indított kártérítési pert a hentesmester és azt panaszolta, hogy őt nem megfelelően kezelték a Rókus kórházban és ezért perbevonta a kezelő alorvost is. Az elsőbíróság azonban helyt adott a főváros azon védekezésének, hogy a főváros mulasztása csak abban az esetben volna megállapítható, ha alkalmazottjuk vétkes mulasztást követett volna el. Már pedig a főváros jól választotta meg alkalmazottját akkor, amikor alorvosként diplomás doktort alkalmazott, aki semmiesetre sem járt el a hentesmester kezelésekor gondatlanul.

A Tábla is helybenhagyta az elutasítást. A Kuria az ügyben feloldó végzést hozott és utasította a felebbezési bíróságot, hogy tisztázzák azt, hogy vajjon az alorvos tisztviselője volt a fővárosnak, vagy sem és hogy milyen alapon alkalmazták az alorvost a Rókus kórházban. Csak ezen bizonyítás lefolytatása után lesz megállapítható az, hogy kit terhel a felelősség: ki tartozik, tartozik-e egyáltalában valaki kártérítéssel a hentesmestert ért baleesetért?

Schmidt Miksa helyett perelték a fővárost

23.000 pengő vételár hátralékot kap a Salgótarjáni Kőszénbánya r. t.

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Hosszú évek óta húzódó bonyolult peres ügy nyert most befejezést a Kuria Térffy-tanácsa előtt. A pert a Salgótarjáni Kőszénbánya rt. indította Schmidt Miksa, majd pedig a főváros ellen keresetében 131.473 pengőt követelve. Az ügy előzményei még arra az időre nyúlnak vissza, amikor Schmidt Miksa megvásárolta a Salgótarjáni Kőszénbánya r. t.-tól a Kiscelli-uti kastély körül elterülő mintegy 9000 négyszögöl területet. A 236.000 arany koronás vételárból azonban csupán néhány részletet fizetett, úgy hogy még mintegy 96.000 arany korona maradt a hátrálék.

Ennek az összegnek valorizált ellenértékét követelte a Salgótarjáni Schmidt Miksától. Ismeretes, hogy Schmidt Miksa a Kiscelli-uti kastélyt és a körülötte levő területet a fővárosnak adományozta hagyatékként, így azután Schmidt elhalálozásával a főváros lépett a perben fel. Első fokon a bíróság a Salgótarjáni Kőszénbánya r. t. keresetének részben helyt adott és mintegy 60.000 pengő megfizetésére kötelezte Schmidt Miksát. A felebbezési bíróság megváltoztatta ezt az ítéletet és a felebbezés során perbelépő fővárost csupán 23.000 pengő fizetésére kötelezte. A Kuria most ezt az ítéletet helybenhagyta. Az ítélet indokolása szerint a jelen esetben mintegy 23%-os átértékelésnek van helye.

Steiner elvesztette a pert Sipőcz és Vajna ellen

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Ismételten megemlékeztünk arról a pereskedésről, amelynek során Steiner Dezső marhakereskedő kártérítés címén 31.200 pengőt követelt Sipőcz polgármestertől és Vajna székesfővárosi tanácsnoktól. Keresetét arra alapította, hogy őt annak idején jogtalanul tiltották ki a marahavásártérről.

A bíróságok, így most a Kuria Térffy-tanácsa is, minden fokon elutasították a keresetet azzal az indokolással, hogy előbb az esetleges kártérítési cselekményt elkövető tisztviselő ellen kellett vona hivatalos formában eljárni. Steiner azonban a per során nem tudott olyan adatokat felmutatni, amelyekből arra lehetett volna következtetni, hogy a székesfőváros általa perelt tisztviselőit bárminemű mulasztás terhelné.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei igazgatósága írásbeli nyilvános versenytárgyalást hirdet:

Budapest székesfőváros közigazgatási területén a rendelés kiadásának időpontjától számított egy naptári éven belül végzendő kisfeszültségű

kábelek fektetési és ezzel kapcsolatos föld-, illetve burkolat-helyreállítási munkálataira,

az aszfalt és kátrányos burkolatok helyreállítását kivéve.

Az ajánlatokat

1937. évi május hó 10-én d. e. 9 óráig

kell az Elektromos Művek igazgatósági épületében az Anyagbeszerzési osztályban (V., Váci út 74. I. em. 407. sz alatt) benyujtani, vagy olymódon és időpontban postára adni, hogy az ajánlat a jelzett határidőig beérkezzék.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatósága.

ACZÉL EDE
Precziós műszerész mester. Gépkonstrukciók, találmányok tervezése és kidolgozása, tömegcikkek gyártása, elektromos gépek szakszerű készítése és javítása. — Lakatosmunkák. — **Budapest, VII., Klauzál tér 13. — Dob utca 45.** Alapítva 1910. Telefon: 1-431-52.

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK **TELEFON: 1-188-59.**
Telep: VI., Béke-tér 5. Iroda: VI., Szondy-u34.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99.

Törött fogsorát
megjavitom 2 óra alatt 3 P-ért, fogait szakszerűleg rendbe hozom, **műfog P 3.—**, koronás (fehér) P 8.—, arany P 18.—. **Trautmann** áll. vizsg. fogász. Nagymező u. 41. Telefon: 1-281-01.

Ki mit szeret azt kap:

A cigarettázó
20-as dobozkában
külön BNV töltésű
EXTRA cigarettát.
Ára változatlanul **1 pengő**

NIKOTEX-EXTRA
1 pengő 20 fillér

A szivar barátja
5-ös csomagolásban

KIS REGALIA MEDIÁT
Ára 1 pengő

A pipa híve
50 gr-os csomagban
angolos aromájú

CLUB pipadohányt
Ára 1 pengő 70 fillér

Megnyilt az Angolpark

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz. Tel.: 1-291-78

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Villamos világitási-,
erőátviteli-, csengőjelző-, távbeszélő- és rádióberendezések.
Elektromos háztartási tüzhelyek.
THERMOLUX kft.
Budapest, VIII., Práter-utca 6.
Telefon: 1-383-38.

Uj kiirások

696 drb. tölgyhidfa szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi május hó 4-én délelőtt 9 óra.**

Kisfeszültségű kábelek fektetési és az ezzel kapcsolatos föld-, illetve burkolathelyreállítási munkálatokra a Budapest Székesfőváros Elektromos Müvei részére. **Határidő: 1937. évi május hó 10-én délelőtt 9 óra.**

1.000 q stuccaturgipsz és 100 q alabastromgipsz szállítására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi május hó 11-én délelőtt 10 óra.**

Automatikus üzemű hűtőszekrény szállítási és felszerelési munkáira, az I. ker. Hieronymi-út 1. sz. alatti Uj Szent János-kórház új gyógyászati pavillonja részére. **Határidő: 1937. évi május hó 14-én délelőtt 9—10 óra.**

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1-526-67.

Budapest Székesfőváros Elektromos Müvei
uj villanyárszabása igen olcsó, kilowattónként 20 fill. egységárral
lehetővé teszik a többfogyasztás t
Ezzel az egységárral:
1 órai vasalás költsége 6-7 fillér, tehát egész napi vasalás 60-70 fillér a porszivógép egy órai üzeme 4-5 fillér,
1 liter viz felforralása pedig 2·2 fillér.
Villamosfőzés
céljára az áram egységára kilowattóránként 12 fillér,
Villamos forróviztárolók
számára pedig az éjszakai áram ára kilowattóránként 6 fillér.
Villamos tüzhelyek és forróviztárolók az V., Honvéd utca 22. sz. alatti kiállításon részletfizetésre vásárolhatók.
A kiállítás előadótermében minden szerdán délután fél 6 órakor főzőbemutató előadást, villamos konyhájában minden hétfőn, csütörtökön és pénteken délelőtt fél 10 órakor főzőgyakorlatot tartanak.

VÁLLALKOZÁS

Olaj és koporsó

Két nagyösszegü versenytárgyalás megsemmisitését és megismétlését rendelte el a polgármester

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Részletesen megemlékezett az *Uj Budapest* a főváros legutóbbi koporsó és kegyszer-szállítási versenytárgyalásáról, amelynél a kartelirozott nagyipar vívja a kisiparral a maga örök harcát. Noha *Schuler* alpolgármesternek az Árelemző Bizottsággal folytatott személyes tárgyalása során sikerült a kisipar számára az első polgármesteri határozatnál ötvenezer pengővel több szállítást juttatnia, a közegészségügyi bizottság egyhangúan a Temetkezési Intézet javaslata ellen foglalt állást. A polgármester az ügyosztályközi közszállítási bizottság meghallgatása után a versenytárgyalás megsemmisitése mellett döntött és új versenytárgyalás kiirására hivta fel a Temetkezési Intézet vezetőségét. Szakkörökben érdeklődéssel várják, hogy az új versenytárgyalásokon milyen új árakkal fog jelentkezni az a nagyipar, amely a Fővárosi Faárugyár Rt., a főváros koporsókészitő üzeme erőszakos megszüntetése után immáron teljesen magához kivánja ragadni az összes koporsó- és kegyszer-szállításokat.

A közszállitási bizottság legutóbbi ülésén új versenytárgyalás kiirását javasolta a polgármesternek a fővárosi makadámútak olajjal való portalanitása ügyében is. Az új versenytárgyalás zártkörű és igen rövid terminusú lesz. Amennyiben az olajvállalatok fenntartják az eddigi áraikat, amelyek mintegy tiz százalékkal magasabbak a tavalyi áraknál, a polgármester máris utasitotta a közegészségügyi ügyosztályt, hogy a makadámútak naponként vízzel való locsolására rendezkedjen be a Köztisztasági Hivatal.

Az utépités, mint szociális eszköz

✿

Ahol legkevesebb az anyagár és legtöbb a munkabér

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az állam által különféle címeken inségesek részére kifizetett összegek között az *inségmunkák finanszirozására* fordított összegek képezik a legnagyobb tételt. Érthető is, hogy az állam, ha már segélyezni akar, úgy a munkára képes egyéneket tényleg munkába is állitja, tehát munkaalkalmakról gondoskodik és ezen a réven igyekszik az inségbejutottak helyzetén javitani.

Nem fér kétség ahhoz, hogy az ilyen természetű munkák között az útépitésnél való foglalkoztatás az, amelyik — eltekintve attól, hogy magára az utakra és igy az útépitésre az államnak igen nagy szüksége van — ennél a munkánál való foglalkoztatás kivánja aránylag a legkisebb szakértelmet, mert hiszen a munkák túlnyomó része, földmunka, anyagok szállitása, stb. és csupán a tényleges burkolat elkészitése igényel bizonyos szakértelmet. Budapesten inségmunkák kiadásáról momentán nincsen szó, azonban nem közömbös a különféle testületekbe tömörült útépitéssel foglalkozó munkásokra, hogy el vannak-e láva munkával, vagy sem.

A főváros vezetősége évenként rendszeresen kidolgozott programmal bizonyos mennyiségű munkát juttat ezeknek a testületeknek és igy a szociális gondoskodás terén igen jelentős munkát végez. Ezek a testületek örömmel fogadnak minden olyan értesülést, amely munkaalkalomról szól, hiszen sajnos foglalkoztatásuk csak egy töredékét képezi annak a munkának, amire ők képesek volnának.

A közel jövőben ismét egy nagy útépitésre van kilátás, *az óbudai új kivezető út megépitésére.* Ennek az útnak a jelentőségét nem kell, hogy ismertessük, hiszen mindazok, akik Budapestről nyugatfelé vezető országúton akarnak kijutni, ismerik azt a tarthatatlan helyzetet, amely abból állott elő, hogy szük, kanyargó utcákon kellett Óbudán keresztül az országútra kijutniok.

A főváros fejlesztési programjában ennek az útnak a megépitése is igen nagy szerepet játszik. Az útat feltétlenül meg kell épiteni, már a jövő évi eucharisztikus kongresszusra való tekintettel is és igy érthető, hogy az illetékes ügyosztály által kiirt pályázatra beérkezett ajánlatok feletti döntés a közel jövőben várható, s az útnak a megépitése legkésőbb az év végéig befejezést is fog nyerni.

A fővárosból kivezető, nagy forgalmat lebonyolító utak úgyszólván *kivétel nélkül kőutak*, mert hiszen egyedül a kő az az anyag, amely évtizedeken keresztül a legnagyobb forgalom mellett is a legjobb burkolatot adja. A főváros által hosszú éveken át gyüjtött tapasztalatok igazolták, hogy a legnagyobb forgalom mellett is a kőutak voltak azok, amelyek a *legkisebb fenntartási költséget igényelték* és a tőke, amelyet ilyen utak épitésére fordítottak,igen hálás befektetés volt.

Az óbudai kivezető út, amelyet most meg fognak nyitni, egyike lesz a főváros legforgalmasabb kivezető útjainak, hiszen a forgalom legnagyobb része Nyugatra irányul és ez az út lesz a fő kivezető út Budapestről Nyugati irányba.

A forgalom zavartalan lebonyolitása olyan burkolatot igényel tehát, amelyiknél ez a *zavartalanság a legjobban biztositható.*

Nem kétséges, hogy ebből a szempontból a kőutak feltétlenül előnnyel birnak az összes többi útépitési rendszerek fölött, mert hiszen *ha ezt egyszer megépitik, annak javitása csak igen ritkán fordul elő és akkor is ez a javitás úgy elvégezhető, hogy amellett a forgalom zavartalanul bonyolitható le.*

Ez a körülmény igen erős érv a kőutak megépitése mellett, azok tartósságán felül, de van egy más hatalmasabb érv, amely a fővárosi munkásságot érinti és ez az, hogy az *utak megépitésére fordított összegekből a kőutak épitésénél kerül a legnagyobb összeg munkabérként kifizetésre.*

A Budapesti Kövező Ipartestületben tömörül vállalkozók, valamint kövező munkások nagy örömmel néznek ezen útnak megépitése elé, mert remélik, hogy ez az ő számukra munkaalkalmat fog jelenteni. Bíznak a főváros vezetőségének azon szociális elgondolásában, hogy az útépitésre fordított összeg ből a munkások, és pedig elsősorban a budapesti munkásság kapja a legtöbbet.

A kőút-épités az egyetlen épitési rendszer, amelynél *gépi erőt nem vesznek igénybe*, igy egészen nyilvánvaló, hogy a kőutaknál nyilik a legtöbb munkaalkalom a munkásság részére.

Ha tehát döntés elé kell vinni, vajjon különféle szempontokból, és pedig gazdasági, szociális és forgalmi szempontból melyik útépitési rendszert válasszuk, úgy minden kétségen felüli, hogy mindhárom szempontnak legjobban a kőút épitése és pedig a legtartósabb anyagból, bazaltból, a legelőnyösebb a fővárosra nézve. Bizunk a főváros vezetőségében, hogy meghallgatja a hozzája forduló munkásság kérését és úgy a saját jólfelfogott gazdasági érdekében, mint a munkásság érdekében is az eddig legmegfelelőbbnek bizonyult kőburkolatot fogja ennél a munkánál választani.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Elsőrendü TÁRSASVILLÁINK versenyenkivüliek!
A befejezés előtt álló **Olasz-fasor 61. alatt**; ez évben épülő **Himfy-utca 8.** alatt a **Szent Imre herceg utja** és **Menta-utca sarkán** 1, 1½, 2, 2½, 3, 3½ és 4 szobás **páratlanul értékes őrőklakások olcsó fixáron.**
Wanner mérnök irodája:
Horthy Miklós-ut 35. Telefon: 2-680-45

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence faburkoló v á l l a l a t.
[redacted]
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

XV. évfolyam 18—19. szám

Budapest, 1937. május 12.

FŐVÁROSI NYILVÁNOS KÖNYVTÁR BUDAPEST

ÚJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Budapest, VIII., Reviczky-u. 1.

A kutmérgező Horváth

A Budapesti Egyházközségi Munkaosztályok Központjának vasárnapi alakuló ülésén, amelyen Mészáros János érseki helytartó elnökölt, az Actio Catholica keretében szervezet alakult a nyilas-propaganda ellensúlyozására. Már az első munkagyűlésen megállapították, hogy egyedül az egyház alkalmas arra, hogy kiszabadítsa a munkásságot a tőke karmaiból. Az ülésen felszólalt Horváth Mihály munkás — minden valószínűség szerint székesfővárosi közüzemi munkás is, — aki azt állította, hogy a városházi kereszténypárti vezérek nem tették meg kötelességüket: kifelé szociális elveket hirdetnek, de befelé a városházán csendesek.

Nem tulajdonítanánk érdemén felül jelentőséget Horváth Mihály destrukciójának, ha bizonyos liberális organumok már nem kéthasábos címekkel hirdetnék, hogy íme a keresztény munkások a kereszténypárti vezérek ellen demonstrálnak. Ebből a szempontból kell említést tenni Horváth Mihály beszédéről, amely, ha állításai tőle saját magától származnak, amennyire zavaros, annyira felelőtlen. Ez a kevésbé valószínű eset. Valóbbszínű az, hogy Horváth Mihály nem a saját véleményének adott hangot, hanem azoknak a tendenciáknak, amelyek azt akarják igazolni, hogy a kereszténypárt nem, de más pártok igenis eréllyel és eredményesen, sokkal nagyobb eréllyel és sokkal eredményesebben szállottak síkra a munkásság érdekeiért.

Kezünkben van Szabó József törvényhatósági bizottsági tagnak, a munkásügyi bizottság elnökének, a keresztény közüzemi munkásság hivatott vezérének, meghívója a munkásügyi bizottság legutóbbi ülésére. Vaskos kötetet foglal magában ez a meghívó: a tárgysorozat előadó jelentéseit, összesen tizenkét melléklettel. Megtudjuk e jelentésből, hogy Szendy polgármester és Morvay tanácsnok egyetlen ülés keretében gondoskodnak a fővárosi üzemeknél alkalmazott munkások hétvégi munkaszünetéről, a fővárosi munkások tizenhét éven alúli gyerekei utáni rendkívüli karácsonyi segélyről, az öregségi járadékra igényjogosult munkások ügyeiről, a gyárgondozónői intézmény bevezetéséről és még egész sereg pompás és nagyszerű intézkedésről, amelyekre egyképen büszke lehet a fővárosi adminisztráció és a Keresztény Községi Párt.

Horváth János kútmérgezése kapcsán büszkén és energikusan állapítjuk meg, hogy a Keresztény Községi Párt városházi működése mindenkor a szociális munkásvédelem jegyében kulminált. Elsősorban a Keresztény Községi Pártnak és az ennek keretében működő kereszténységszociális szervezeteknek tulajdonítható a fővárosi közüzemi munkásság mai viszonylagos jó helyzete.

A mérleg két serpenyője

Irta: Szőke Gyula dr.

A múlt évi zárszámadást és az arra vonatkozó számszéki jelentést nyilvánosságra hozták és most már semmi akadálya nem volna annak, hogy *minden eddigi gyakorlattal szemben* a múlt év eredményéből állapítsa meg a törvényhatósági bizottság közgyűlése a jelen év bevételeinek és kiadásainak számszerű összegét. Akik a gyakorlati életet nézik: ezzel az eredménnyel tisztában voltak anélkül, hogy a fillérekig menő összeadást és kivonást látták volna. Akik a gyakorlati élet eredményei előtt nem akarnak szemet húnyni:

nem is ringatták magukat abba a rózsás hangulatba, hogy a múlt év eredménye igazolni fogja a minisztérium azon állásfoglalását, hogy többet is elbírunk, mint amit a közgyűlés a folyó évi költségvetésben lefektetett,

amelyet azonban a kormányzat *a folyton javuló gazdasági helyzetre való tekintettel* úgy megkorrigált, hogy *a deficites költségvetésből többlettel záruló költségvetést állított elő.* Nem is titkoltuk azon nézetünket, hogy nem lehet a folyó évi költségvetést egyedül a múlt évi zárószámadásra alapítani és ennek eredményétől amazt függővé tenni. De azt sem titkoltuk, hogy a múlt évi zárószámadástól *nem várunk többet* és főleg

nem azt a csodát, hogy ezzel mindjárt a jelen év gazdálkodását meg lehet javítani.

A zárószámadás bizonyos vonatkozásban valóban a gazdasági helyzet javulását mutatja, mert a múlt év hiánya az előírásszerinti bevételeket és kiadásokat véve figyelembe, 1,200.000 pengő körül mozog. Végeredményben ez azt mutatja, hogy a bevételi valóban több lett, a kiadás pedig kevesebb, mint az a költségvetésben beállíttatott.

A bevételtöbblet azonban az előző évi hátralékokból befolyt összegekből állott egyrészt, másrészt pedig az üzemek kereskedelmibb szellemben való vezetése következtében azok jövedelemtöbbletéből.

Az 1936. évi bevételek az azon évre előírt bevételekkel szemben a különböző igazgatási ágaknál 3,000.000 pengővel kevesebbet tesznek ki és az adó-bevételek is 115.000 pengővel kisebbek voltak, mint az előírás volt. Legjobban mutatja az, hogy a helyzet nem annyira rózsás, mint sokan elképzelik, hogy *a házbérkrajcárnál, a fogyasztási adónál, a vigalmi adónál, tűzoltási járuléknál látjuk a csökkenést,* tehát éppen azoknál a tételeknél, amelyek függvényként jelentkeznek a gyakorlati élet-megnyílvánulások után és inkább ott van valamelyes emelkedés, ahol az ügyes *kimunkálással* tudták fokozni a bevételeket.

A kiadások biztos csökkenését a polgármester alaposan átgondolt pénzügyi politikája és az erre felépített rendelkezései okozták.

Ismét igazolást nyert az az elgondolás, hogy a kiadások bizonyos részét, most 5%-át, *zárolni kell*, továbbá, hogy a kiadások csak akkor eszközölhetők, ha az ezek fedezésére szolgáló bevételek *már rendelkezésre állanak.* Az igények állandó fokozódása különben nem tudta volna megállítani a kiadások fokozódó emelkedését, ami viszont a bevételek alakulása következtében feltétlenül megint deficitet okozott volna. Talán még nagyobb eredményt lehetett volna elérni, ha a kiadások azon része is, amelyet *póthitelek útján* engedélyeztek, mindenkor csak a fedezet előzetes kijelölése mellett kerül engedélyezésre.

A múlt év gazdálkodásának ez a viszonylag elfogadható eredménye természetesen csak az *előírás szerinti* kiadások és bevételek összehasonlításából eredt. Ha a *lerovás szerinti* eredményt nézzük, meg kell állapítani, hogy

az összes bevételek nem fedezték az összes kiadásokat; annak dacára, hogy a bevételek egy része az előző év bevételeinek a lerovásából került a főváros pénztárába.

A gazdálkodás *valóságos hiányt mutató eredménye* még a legoptimistábbakat is kell, hogy figyelmeztesse arra, hogy a jelen és a jövő nem nézhető a kormány szemével, hanem tudomásul kell venni azt, hogy az a mindannyiunk által remélt egyensúly a költségvetésben ezidőszerint még mindig csak remény és nem valóság.

Hallottuk, éspedig nyomatékos hangsúllyal, hogy a helyzet javulását mutatja az is, hogy a mostani év kezdetén *a cselekvő hátralék összege kisebb volt,* mint a múlt év elején, ami a helyzet feltétlen javulását mutatja. Valóban az 1936. év végén közel 300.000 pengővel kisebb a cselekvő hátralék, mint ugyanezen év elején volt. Azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy az 1936. évben 7,000.000 pengő körüli összeget töröltek a cselekvő hátralékokból, ami lehetett sok, vagy kevés, bizonyára gondos ávizsgálás és kimunkálás eredménye, de enélkül a cselekvő hátralék az időközi befizetések dacára magasabb maradt volna, mint az előző évé, ami azt mutatja, hogy

a múlt évi terhek viselésében nem volt meg az az erő, amelyet a gazdasági élet valódi, vagy képzelt, nagyobb, vagy kisebb javulására támaszkodók látni vélnek.

Ugy az általános vizsgálat, mint a számadások részletes szemlélése *nagyon sok érdekes következtetésre ad módot.* Talán korai volna a számadások nyílvános tárgyalása előtt a részletekre rámutatni. Még kevésbbé volna alkalmas ezekből már ma következtetést vonni a jelen év költségvetésének a részleteire. Egy azonban már most bizonyos. Főleg

a nagyüzemek bevételi többletei tették lehetővé azt az eredményt is, amelyet a múlt év gazdálkodásában elérni sikerült.

Ezt az eredményt az *üzemek helyes kereskedelmi irányú kezelésével és fejlesztésével lehet elérni.* Ezt az irányt feltétlenül követni kell, ha az eredményt méginkább fokozni kívánjuk. Mennyiben lehetséges ez és főleg milyen utakat kell ecélból követni, a most folyó tárgyalások eredményeképen kerül majd nyilvánosságra. Semmi esetre sem lehet ez *felesleges drágítás,* vagy a *kiadások oktalan megszorítása.*

A másik következtetés, amit már most levonhatunk, hogy

közigazgatásunk túl van méretezve és a főváros nem birja el sem az újabb alkalmazásokat, sem a szociális kiadásoknak a fokozását és főleg a vidék szociális és közegészségügyi szempontból felmerülő terheinek a fővárosra való további áthárítását.

Ezeket a kérdéseket *szintén óvatosan kell kezelni,* de az óvatosságnak nemcsak abban az irányban kell haladni, hogy az arra rászorultakon feltétlenül segítsünk, de abban az irányban is, hogy a segítést ne egyedül a főváros adja. Költségvetésünk és zárószámadásunk mutatja, hogy *nem vagyunk szűkmarkúak,* hogy nemcsak hangoztatjuk, de gyakoroljuk a szeretet és igazságosság parancsait, amiért is joggal kérjük, hogy *azt velünk szemben is gyakorolják.*

Hézagpótló ujitás!

Van kisüveg **Igmándi** keserüvíz is 2—3-szori használatra **56 fillér**

Kérjen mindenütt kisüveg keserüvizet

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépítése folytán a Károly király-út 5. számú házban 92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportárüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY-UCCA 11. számú házba helyeztem át.
Hauschild Albert ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1-815-72.
Hátizsák, sifelszerelés és horgászati cikkeket nálam nagyon olcsón vásárolhat.

Törött fogsorát
megjavitom 2 óra alatt 3 P-ért, fogait szakszerüleg rendbe hozom, műfog P 3.—, koronás (fehér) P 8.—, arany P 18.—. Trautmann áll. vizsg. fogász. Nagymező u. 41. Telefon: 1-281-01.

Előnyösen ismert
családi házak, üzletek vétele
és eladása szolid alapon.
Csomós János
Budapest, VIII., József-körut 58.

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Bárczi házi Bárczy István

Irta: Ilovszky János

A hivatalnok emberekről általában az a vélemény, hogy bármilyen nagy tudásuk, bármilyen nyilt eszük is van, amikor tömegmozgalmak helyes irányba való megszervezéséről van szó, akkor — távol esvén hivataluk kereteitől a rendezői tisztség, — nem tudnak megbirkózni feladatukkal.

A tömegmozgalmak lebonyolításához bizonyos szerencse is kell és ez a szerencse, az időjárás alakulásának kérdése.

A legszebb szabadtéren tervezett rendezési mozgalom is kutba esik, hogyha a felhők beleszólnak a földi rendezők munkájába.

De bele szokott szólni a rendező munkájába az is, hogy nem lévén kellően előkészítve a rendezés módja, összefut az egész, mint a tej.

*

... Bárczi házi Bárczy István, a miniszterelnökségnek ez a nagykvalitású államtitkára e héten tett tanuságot arról, hogy miképen kell jól rendezni, miképen kell minden legkisebb eshetőségre gondolni, hogyan kell a meghívót megszövegezni, hogy az teljes irányításul szolgáljon, hogyan kell a legapróbb részletekig kiterjedőleg, mindent másodpercnyi pontossággal egy-egy ünnep sikerének érdekében beállítani.

Tizonnyolc országban jártam és utaim alatt kisebb-nagyobb eseményeknek szem- és fültanuja voltam. Emlékszem: 1929-ben Sevillában az Ibero Americana Congresson, a spanyol nyelvidiómát beszélő országokból több, mint kétszázezer ember sereglett össze, holott Sevilla lakósságának száma, alig haladta meg az összesereglett idegenek számát és mégis, ha nem is minden zökkenő nélkül, a kétszázezer ember, ügyességgel meghatározott útvonalakon láthatta a nagy kongresszusi elvonulást. Azt a rendezést láttam akkor a legmintaszerűbbnek.

*

... A vasárnap megtartott Rákóczi szobor-leleplezés a mintaszerű rendezésnek olyan tökélyét mutatta, amely az eddig általam látott minden rendezést messze felülmult. Nagyszerű vezérkarral dolgozhatott bárczi házi Bárczy István államtitkár. Kiválóan állította össze a meghivandók névsorát és olyan gyönyörű ünnepséget varázsolt a parlament elé, hogy az, — véleményem szerint — minden résztvevőnek felejthetetlen emlékként íródott emlékezetébe.

Elnéztem nyugodtságát, higgadtságát s azt, hogy szemének egy-egy villanásával embereket, csoportokat dirigált, figyeltem, ahogyan egy-egy megjegyzését megtette, a másik pillanatban a kivitelezés meg is történt!

*

Aki akart, tanulhatott a Rákóczi-ünnepség megrendezéséből, mint kell egy ünnepséget előkészíteni és mint kell azt lebonyolítani. De megnyugtató a számunkra a jövő évi Eucharisztikus Kongresszussal kapcsolatban, hogy ezek az események, amelyek a mult héten a gyönyörű és káprázatos díszszemlével kapcsolatban is lezajlottak, hogy van valaki Magyarországon, aki tökéletesen ért a tömegmozgalmak megszervezéséhez és aki olyan vezérkart tud elgondolásai keresztülvitelére állítani, amelyeknek folyamányaként a legszürkébb emberi lélekbe is hitet, reménységet tud belelehelni!

Megnyilt az Angolpark

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.—
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: **Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)**
Telefon: 14 50-63.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— A fővárosi tisztviselők, kedves szerkesztő úr, különleges és hálás köszönetet mondanak Miklas osztrák szövetségi elnöknek, akinek budapesti látogatása azzal a váratlan örömmel járt, hogy hétfőn és kedden, május harmadikán és negyedikén hivatali szünnapot rendelt el a belügyminiszter a főváros összes hivatalaiban és intézményeiben. Hozzászámítva a szerdai week-end-napot, nemkülönben a csütörtöki ünnepet: az elmult hét üdülés és pihenés szempontjából igen kiváló volt a fővárosi tisztviselők számára. A városházán most arról beszélnek, hogy ha Miklas látogatása kétnapos hivatali szünetet jelentett, hány napos lesz a szabadság az olasz király budapesti látogatása alkalmából ...

— Az nem a polgármestertől, hanem a kormánytól függ! Hogyan fungált a város vezetősége a Miklas-ünnepségeken?

— A főpolgármester és a polgármester természetszerüen a hivatalos fogadtatás minden olyan szakaszában résztvettek, ahol és amikor azt a legfőbb rendezőség: élén bárczi házy Bárczy államtikárral, előírta. A tanácsnok urak csak a Mussolini-téren jeleskedtek, ahol is a podeszta a város nevében üdvözölte a szomszéd állam szövetségi elnökét. A frakkok és a cilinderek kiválóak voltak, mint mindig, bár nekem, tisztelt Szerkesztő úr, mégis rosszul esett a tucatnyi városházi úr a tér közepén.

— Ugyan miért, kedves bizottsági tag úr?

— Már én ilyen régimódi ember vagyok! A tekinetes tanács ötlött az eszembe, aminthogy az egész Miklas-féle fogadtatásban több lett volna a tradició, ha a polgármester a tanács és nem a tanácsnokok élén üdvözölte volna az osztrák államfőt. De hát — ettől a szentimentális intermezzótól eltekintve — ügyes, hatásos és szép volt minden. Szendy meleg és szeretetteljes üdvözlő beszéde mindenesetre megérdemelte azt a magas kitüntetést, amelyben őt Miklas elnök részesitette.

— Mi is gratulálunk hozzá a polgármester úrnak! Meddig tart a várospolitikai szélcsend?

— Még pünkösd előtt erős és viharos pénzügyi bizottsági ülésre és közgyülésre van kilátás. A legújabb fővárosi törvény szerint olyan ritkán kerül valami igazán érdekes nagy téma az önkormányzat elé, hogy már a zárszámadások tárgyalása is különleges szenzáció. És természetszerű alkalom az ellenzéki vezérek számára, hogy megmutassák: mit tudnak...

— Halálozás?

— Hosszú szenvedés után elhúnyt idegbénulásban Matolay Vikor dr. főjegyző, alig ötven esztendős korában. Az elhúnyt hosszú ideig a központi városházán a katonai és illetőségi ügyosztályban, majd elöljáróságokon teljesített szolgálatot. Legutóbb, évek óta a szentimrevárosi elöljárónak volt a másodhelyettese. Ő volt az elöljárói értekezletek jegyzője is; azon a napon, amikor meghalt, jelent meg a Fővárosi Közlönyben az ő értekezleti jegyzői jubileumáról szóló tudósítás. Ahogy az elöljárói értekezlet jegyzőkönyve megállapítja: tiz éven át odaadó készséggel és munkássággal látta el a kerületi elöljárói értekezletek ügyeit. Temetése nagy részvét mellett ment végbe. Még egy gyászhir: Nagy László dr. törvényhatósági bizottsági tagnak, a Keresztény Községi Párt általános népszerűségnek örvendő igazgatójának édesanyja: özv. Lukács Józsefné, sz. Téglássy Szabó Ilona elhunyt.

— Kik gyűjtöttek a gyermeknapon a városházi hölgyek közül?

— Elsőnek Lamotte Károly dr. alpolgármester feleségét emlitjük, aki Végh Károly, a tőzsde elnökének társaságában fogadta el az egyik legelőkelőbb lipótvárosi gyüjtőhely védnökségét. A méltóságos asszony gyűjtése eredmény szempontjából is természetesen a legelsők között foglalt helyet. Igen szép sikerrel gyüjtött dorogi Farkas Ákos dr. tanácsnok felesége is.

— Mi újság a pletykasarokban, kedves dr. Városházy?

— Abból az alkalomból, hogy a főpolgármester kiadta ismeretes protekcióellenes rendeletét, a városházi folyósókon sokat beszélnek a közelmult egyik népszerű pártvezéréről, akinek — tegyük hozzá: Arizonában és nem Budapesten! — egészen különleges módszere volt vagy tiz esztendővel ezelőtt a protekció értéke és mértéke tekintetében. A pártelnök úr megállapodott az akkori polgármesterrel, hogy protekcióját háromféle módon fogja a városházán érvényesiteni. Ha az azóta emeritált pártvezér úr egyszerű levelet ir, amelyben ezt vagy azt az alkalmazást keresőt a polgármester szives jóindulatába ajánlja, akkor ezt a levelet egész egyszerűen papirkosárba lehet dobni. Még válaszolni sem kell rá. Ha az elnök úr azt irja a polgármesternek, hogy a vonatkozó kérelem teljesítésére nagy súlyt helyez, akkor választ is kap az elnök úr, amely szerint a levélben foglalt kérelem jóindulatú teljesítése a lehetőség szerint biztositottnak látszik. Sem az első, sem a második számú levélformának azonban nincsen semmi jelentősége, aminthogy levélkérelem egyáltalában nem jelent semmit. Csak az a protezsálás fontos, valódi és súlyos, ahol a pártelnök úr személyesen interveniál a polgármesternél ennek vagy annak az ügynek, vagy még inkább alkalmazást kérőnek az érdekében.

— Valóban kitünő, kedves dr. Városházy! De ki volt az a pártvezér?

— Azt annyira könnyű kitalálni, hogy még keresztrejvénybe sem érdemes foglalni a nevét. A viszontlátásra az ünnepek után, kedves szerkesztő barátom!

—o—

Elkorhadt keritések

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A politikai élet érdeklődését teljes mértékben felkeltette Petrovácz Gyula képviselőházi költségvetési beszéde, amelynek várospolitikai vonatkozásai félreismerhetetlenül és pregnánsan jelölik ki a jövendő útjait. Általános a meggyőződés, hogy Petrovácz Gyula beszéde határkő, nemcsak az országos politika, hanem a várospolitika szempontjából is, még pedig azért, mert enynyire logikusan, megcáfolhatatlanul és mégis a szükséges tárgyilagossággal, senki sem állapította meg még a pártkeretek eltolódását, illetőleg úgy az országos, mint a várospolitikának pártkeretek helyett, világnézeti alapra való helyezkedését.

— Ha körülnézek a képviselőházban, — mondotta Petrovácz Gyula — én itt is, és ott is testvéreket látok, olyanokat, akikkel gondolkozás és érzésvilág tekintetében teljes közösségben vagyok és mégis különálló pártkeretekben vagyunk! Viszont látok ott is és itt is olyanokat, akik diametrális ellentétben vannak politikailag egymással és mégis közös pártkeretekbe tartoznak. Ha mi itt egy politikai tagosítást csinálnánk, azt a tagosítást, amely az apró részekre elparcellázott, de egy gondolat uralma alatt álló egyéneket egy tömbbe hozná össze, azt hiszem ez egy olyan egészséges politikai átalakulás volna, amelyre törekedni onnét és innét is keresztényi és nemzeti kötelesség.

Általános helyeslés fogadta Petrovácz Gyula kijelentését, aki azután arra mutatott rá, hogy a politikának ma egyedül és kizárólag a világnézet az alapja. Wolff Károly volt itt Magyarországon az első, aki kifejezetten kimondotta, hogy ő világnézeti alapon akar politikát csinálni. Ami világnézeti alapunk nem lehet más, mint egyedül a kereszténység, amelyet nem negatívumokból állapítunk meg. A mi politikai tengelyvonalunk megállapítása a kereszttől a feltámadás felé vezet, mert csak a kereszt útján tudunk kiemelkedni abból a rendkívül nagy politikai kaoszból, amelyben ezidőszerint vagyunk. Petrovácz Gyula szavait a Ház minden oldalán felhangzó helyeslés és taps mellett azzal fejezte be, hogy egy hazájáért aggódó és keresztény gondolattól eltelt léleknek őszinte megnyilvánulását hozta a Ház elé.

Fokozott figyelemre tartanak igényt Petrovácz Gyula képviselőházi megállapításai a várospolitika, a városháza szempontjából is. A városházán is vannak korhadt kerítések, a várospolitikában is bizonyos vonatkozásban leomlóban vannak a pártkeretek és egyre inkább érezni, hogy világnézeti alapokra helyezkedik a főváros egész politikája. A városházán a pártkeretek leomlása és a várospolitikának világnézeti alapra való helyezkedése két irányban nyilvánul meg.

Az egyik megnyilvánulás a városházi kormánypárt heterogén volta. Nem kétséges — ezt a legteljesebb objektivitással lehet leszögezni, — hogy vannak elemek a Nemzeti Egység Pártja városházi szervezetében, amelyek közelebb állanak a Keresztény Községi Párt célkitűzéseihez, mint ahoz a pártnak óliberális jellegű frakciójához, amely érzelmileg, világnézetileg, politikai célkitűzések szempontjából inkább a demokrata-liberális frakcióhoz szít. A Keresztény Községi Pártban ebben az irányban nagy hézagok nincsenek, mert ez a párt — és ez kétségtelen — világnézet szempontjából teljesen és tökéletesen homogén. Egyetlen pillanatig sem vitás az sem, hogy mindkét többségi pártban vannak bizonyos surlódási felületek a fiatalabb és öregebb városatyagenerációk között: ezek az ellentétek azonban inkább csak a pártértekezletek nyilvánosságtól mentes vitáiban, mint a közgyűlési teremben nyilvánulnak meg.

Most, amikor minden vonatkozásban az önkormányzati élet dekadenciájáról, maholnap a Keresztes Fischer-féle novella alapján túlméretezett centrális hatalom következtében a törvényhatósági életnek majdnem teljes csődjéről kellene beszélnünk, nem volna különös aktualitása sem Petrovácz Gyula beszédének, sem ezeknek a soroknak a várospolitika szempontjából, ha nem állana előtérben az új törvényhatósági választások lehetősége.

A beavatottak előtt nem látszik kétségesnek, hogy amiképen új országgyűlési képviselőválasztások, azonképen új törvényhatósági választások előtt is áll az ország. Figyelmen kívül hagyva a kérdést, hogy ez az új választás csak az ajánlási rendszer reformjáról szóló törvény, vagy pedig a megalkotandó választói törvény alapján fog-e lefolyni, kétségtelennek tetszik, hogy az új választás — minden valószínűség szerint, alig néhány hónap mulva — az eddigi pártkeretek helyett, világnézeti frontokat fog a községi politikában egymással szembeállítani.

Petrovácz Gyula a legjobb jósok közé tartozik, ezenfelül elsőrendű választási stratéga ő, akinek a korhadó kerítésekről szóló beszéde részben nemcsak megérzéseken, de tényeken alapuló jóslat, ezenfelül azonban — mondhatni — már választási programbeszéd is. Programbeszéd a szó legnemesebb és legtisztább értelmében: az erők egyesítése jegyében, Wolff Károly dogmatikája alapján, mégis modernebbül és gyakorlatibb módon, mint ahogyan azt a keresztény várospolitika megteremtője cselekedné, ha ma élne...

A fővárosi iskolai oktatás vezérmotivumai

Felkay tanácsnok mélyenszántó előadása a Keresztény Tanügyi Bizottságban

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Tanügyi Bizottság XIV. kerületi szervezete igen jól sikerült Müsoros Estet rendezett, amelyen megjelent Bednárz Róbert és Petrovácz Gyula, a kerület népszerű képviselője is. A zuglói egyházközségi kultúrházat zsufolásig megtöltötte az előkelő vendégsereg, hogy végigélvezze az ügyesen összeállított müsorszámokat és tomboló tetszésnyilvánitással fejezze ki köszönetét Felkay Ferenc tanügyi tanácsnoknak kitünő előadásáért, amely egyúttal az est legkiemelkedőbb pontja volt.

Ujlaky János karmester vezényletével az elemi iskolai tanítók szalonzenekara nyitotta meg a szép estet, majd Neproszel Kató szavalta el igen hatásosan Puszta Sándor két igen szép költeményét. Utry Anna énekmüvésznő és Hámory Imre, az Operaház müvésze, Thegze-Gerber Miklós zongorakiséretével előadott magyar dalaival a hallgatóság nem tudott betelni.

Általános figyelem közepette kezdte meg ezután Felkay Ferenc tanácsnok széles látókörü értékes előadását a szociális nevelés hatása a társadalmi életre címen. Előadásában rámutatott arra az óriási áldozatkészségre, amelyet a főváros a szociális pedagógia terén kifejt, amikor egységes müveltség megszerzését akarja biztositani a szegényebb néposztályok gyermekeinek is. Amíg a múlt században a pedagógiának materiális feladata volt, tehát csupán ismeretközlésre szorítkozott, addig ma a nevelés a szociális életre készit elő és az egyéni önzés könyörtelen érvényesülésének szab határt, mert alapja a valláserkölcs. A másik vezérlő motívuma nevelésünknek pedig a keresztény és nemzeti eszme. Ez a nevelés már az óvódáknál kezdődik, amikor a játékos órák alatt a gyermekben — amely főként a szülők őszintesége lenne — az őszinteséget és az enyém—tied—övé fogalmát mélyitik el. Ma 84 óvodában 9700 gyermekkel foglalkozunk és ennek a munkának nagyszerű kiegészitői a gyermekotthonok és napközi otthonok, ahol szintén anyai gondozásban részesülnek a gyermekek s megszokják a közösséget. A gyakorlat is mutatja, hogy az elemi iskolába ezzel az előfoglalkozással felkerült gyermek jobban nevelhető. A tanítókra hárul itt a feladat, hogy az egymás iránti bizalmat a növendékekben felébresszék és a szociális érzést a gyermeki lelkekben kimélyítsék. A szülői értekezletek, a szociális akciókban való részvétel, az iskolai kirándulások a szociális nevelés elősegítői. A középiskoláknál, ahol a főcél az oktatás, a tanulóknál még nincsen ugyan meg a kritikai érzék s jobban is idegenkednek egymástól, a társadalmi különbséget akarjuk elsimitani. Ezt a célt segitik elő az önképzőkörök, a különböző kirándulások, könyvtárak stb. De kitünő segitője a szociális nevelésnek a cserkészet intézménye, ahol az egyéni rátermettséget s nem a származást nézik s önállóságra szoktatják a gyermeket, mivel önellátásra szorítják őket s a szabadban töltött munkával fizikumukat emelik. Ami pedig az ifjúsági vöröskereszt egyesületek müködését illeti, az egészségvédelem felkarolásával erős magyar társadalom felépitését várhatjuk attól a 20.500 egyesülettől, mely ma 119.000 tagot számlál. A nemzeti munkára való nevelés, népmüvészeti munkák, ipari mezőgazdasági gyakorlati irányú foglalkoztatás kitünő eszközei a szociális pedagógiának. Az iskolai szegények ellátása, árvák és szegények felnevelése pedig a jövő ideális feladatait valósítja meg.

Ha a szociális feladatot minden pedagógus tudatossá teszi a gyermekben, az önzetlenséget az összesség érdekében eggyé tudja forrasztani, hiszem — mondotta — hogy nem délibábokat kergetünk, hanem a nemzeti összefogás egy boldogabb nemzetet fog létrehozni!

Szünni nem akaró éljenzés és taps jelezte a gazdag gondolatokban bövelkedő előadás végét, hogy utána még Kiss Ödönné énekmüvésznő, Nyers Elek polgári iskolai igazgató énekkara és az elemiiskolai tanítók szalonzenekara nyujtson müélvezetet a megjelenteknek.

Az igen szépen sikerült est Rózsa Géza elnök és az agilis főtitkár, Kárpáti Ottó főrendező érdeme.

68. M. Kir. Államsorsjáték
Főnyeremény 40.000 ar. pengő
17.000 nyeremény 250.000 ar. P értékben.
NYEREMÉNYEK:
20.000 ar. P.
10.000 ar. P.
2-szer 5.000 ar. P.
4-szer 2.500 ar. P.
6-szor 2.000 ar. P.
10-szer 1.000 ar. P.
és még számos nagy és kisebb nyeremény, melyeket mind készpénzben fizetnek ki.
Huzás junius 4-én
SORSJEGY ÁRAK:
Egész ar. P 3.— Fél ar. P 1.50
Kapható minden sorsjegy főárusitónál, valamint az összes dohánytözsdékben. Postai rendeléseket a pénz előzetes beküldése után azonnal teljesit a Székesfővárosi M. Kir. Pénzügyigazgatóság, Budapest, V., Szalay-u. 10.

Elsőrendű
TÁRSASVILLÁINK
versenyenkivüliek!
A befejezés előtt álló **Olasz-fasor 61. alatt**; ez évben épülő **Himfy-utca 8.** alatt a **Szent Imre herceg utja** és **Menta-utca sarkán** 1, 1½, 2, 2½, 3, 3½ és 4 szobás **páratlanul értékes örőklakások olcsó fixáron.**
Wanner mérnök irodája:
Horthy Miklós-ut 35. Telefon: 2-680-45

ÓRÁT
BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, V, Váci-utca 49
E szelvény 10% engedményre jogosit

Turner István
Bombortérképészete és modell-müterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Tel.: 2-919-46

Hő-
Hűtő-
Hang-
Viz-
Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: *1-485-14, 1-388-54

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

Volt-e összejátszás a Hév-tranzakciónál?

Feltűnő kuriai határozat egy különös kártérítési perben

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Legutóbbi számunkban részletesen foglalkoztunk azzal a bonyolult, nagy érdeklődéssel kísért pereskedéssel, amelynek központjában a *Nova Közlekedési és Ipari rt.* elnöke: *Wolf* Jenő és a Tröszt vezérigazgatója: *Kovács* Izor állanak. A pert ellenük a *Fischer* N. cég és *Galántai* Mártonné indították. Keresetükben kártérítés címén 18.735 pengőt követeltek, mert szerintük a Nova igazgatósági tagjai a *Hév-részvények* értékesítésével kapcsolatban a vállalatnak mintegy 4.700.000 pengős kárt okoztak.

A keresetet első két fokon elutasította a bíróság. A Kúria *Ternovszky-tanácsa* azonban az ügyben *feloldó végzést* hozott. A Kúria felperesek felülvizsgálati kérelme folytán feloldotta a tábla ítéletét és a másodfokú bíróságot további eljárásra és új határozathozatalra utasította.

A feloldó végzés nagyjelentőségű és érdekes indokolása szerint a részvényesek felléphetnek egyenesen kártérítési igényükkel az igazgatósági tagok ellen anélkül, hogy először a vállalat közgyűlését támadná meg. Különösen figyelemmel kell lenni arra az esetre, ha esetleg arról van szó, hogy az igazgatósági tag vétkes, mert hiszen a részvényesnek joga van követelni kárának megtérítését a vétkes igazgatósági tagtól. Amennyiben azután ezt *külön közgyűlési megtámadási kereset keretében is* érvényesíteni akarják, úgy követelhetik a szolgált javak visszatérítését. Felperesek azt állítják, hogy a rendkívüli közgyűlésen a nagyrészvényesek összejátszva átruházták a tranzakcióval kapcsolatos vételár jelentős részét, elvonva azt a vállalattól és a nagyrészvényeseknek juttatták, valamint 200.000 pengőt diszkrécionális jogukra való hivatkozással szükségtelenül utaltattak ki.

A felperesek idevonatkozó állításait nem tárgyalta megfelelően a felebbezési bíróság, nincs tisztázva egyelőre az sem, hogy a felperesek miképen kívánnak bizonyítani. Megfelelő bizonyítást kell lefolytatni arra vonatkozólag, mennyiben felelnek meg a valóságnak a felperesi tényállítások. Megállapítandó, lehet-e beszélni összejátszásról és arról, hogy a nagy részvényesek elvonták a vállalat tekintélyes jövedelmeit a tranzakcióval kapcsolatban, az is megvizsgálandó, hogy a 200.000 pengőt szükség nélkül, jogellenesen utalványozták, mert ha ez való volna, úgy megállapítható volna az esetleg vétkesen eljáró igazgatósági tagok kártérítési kötelezettsége. Miután a tábla teljes részletességgel nem foglalkozott a felperesek ezen állításával és idevonatkozólag nem folytatott le megfelelő bizonyítást, ezért a Kúria felebbviteli tanácsa újabb eljárásra utasítja és csak ezen eljárás lefolytatása után hozzon a tábla döntést arra vonatkozóan, hogy tulajdonképen jár-e kártérítés a felpereseknek, vagy el kell-e őket kérelmükkel utasítani.

Áll a harc a csendért

Viola és Rózsás műszaki főtanácsosok érdekes előadásai a zaj elleni kongresszuson

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Csendliga, mint az Országos Közegészségi Egyesület szakosztálya, az illetékes hatóságok, intézmények és társadalmi szervezetek által május 4-én és 5-én *zaj elleni kongresszust tartott.* A mozgalom fontosságát mutatja, hogy a székesfőváros polgármestere: *Szendy* Károly személyesen vállalta a kongresszus elnökségét. *Schuler* Dezső dr. alpolgármester a hivatalosan elfoglalt polgármester nevében és megbízásából nagyszabású elnöki megnyitó beszédében e mozgalom jelentőségét — a városi élete szempontjából — igen részletesen ismertette.

A kongresszus célja volt nemcsak az eddig elért eredményeket, a munkálatoknak sikereit feltárni, hanem a rendszeres továbbfejlesztés érdekében ismertetni a szükséges tudományos kutatásokat, valamint a társadalmi intézmények együttműködését biztosítani. A széleskörű tájékoztatás révén remélhető a nagyobbméretű érdeklődés felkeltése határozott irányú, tudatos fegyelmezés és nevelésnek sikere.

A kongresszus gazdag tárgysorozatában tartott előadások és az azokkal kapcsolatos hozzászólások igen érdekesen világítottak rá a szükséges intézkedésekre. A kongresszuson a főváros két vezető főtisztviselője: *Viola* Rezső dr. és *Rózsás* Pál műszaki főtanácsosok, a fővárosi műszaki gárdájának kitünőségei, tartották a legfontosabb és legérdekesebb előadásokat.

A forgalom zaja: a nagyváros betegsége

„Az útbburkolatok és járművek okozta zajok leküzdéséről" Viola Rezső dr., az útépítési alosztály vezetője tartott előadást. Fejtegetései során rámutatott arra, hogy a mai nagyvárosi életben talán a legjobban és a legkülönfélébb megnyilvánulásaiban az utca zaja, mint a közlekedés kísérője jelentkezik. Míg egyrészről a városok fejlődése, a nemzetgazdasági törekvések a nagyobb és fokozatosabb forgalmat teszik szükségessé, addig a forgalom zaja ma már a nagyváros szinte járványos betegségévé nőtte ki magát. Ha meg akarjuk állapítani, hogy mi is a zaj, akkor talán a legtalálóbban azzal fejezhetjük ki, hogy a viszonylagosan fölösleges, vagy káros hang zajnak minősíthető.

E modern járvány ellen küzdeni, egyrészről jelentékeny technikai feladat, másrészről pedig rendészeti intézkedéseket kíván. Ha kátyus, zökkenős, köves úton megrakott traktor zakatol, szekér halad, avagy közúti pályatest kanyarában rosszul szerkesztett kocsi nyikorog, másrészről, ha ezzel szemben arra gondolunk, hogy a modern gépkocsi síma burkolaton mily zajtalanul, szinte a járókelőket ijesztve, észrevétlenül suhan el, úgy magunk előtt látjuk azt, ami ellen küzdeni, valamint amire törekednünk kell.

E példákból közvetlenül jelentkeznek a feladatok. Törekednünk kell síma felületű, hézagmentes, nem merev és nem rideg burkolatokra, törekednünk kell oly közlekedő eszközökre, amelyek zajtalanul járnak és e tekintetben az abroncsozások, rugózások, terhelések és sebességek az előfeltételeket biztosítják.

A budapesti útburkolatok zajtalanság tekintetében igen nagymértékű előhaladást mutatnak a múlt állapotához képest, a fokozatos átépítések, modernizálás és a korszerű szempontokat kielégítő építkezések révén. A közlekedési, főforgalmi útvonalaknak megfelelő kiképzése, a lakónegyedektől való elkülönítése, rezonáló ház-falfelületeknek távolabbra helyezése, hangfogó, abszorbeáló fasorok, előkertek létesítése, azok az eszközök, amelyeket a cél érdekében alkalmazni kell. Természetes, hogy forgalom és a városnegyed jellegéhez képest válasszuk a különböző minőségű aszfaltos, bitúmenes, avagy a nagyobb terheléseknek megfelelő kőstb. szilárd burkolatokat.

Építésrendészeti intézkedéseket a zaj elhárítására!

— A modern, nagyvárosi zaj — mondotta előadása során Rózsás Pál műszaki főtanácsos — olyan mint a kancsuka, mellyel láthatatlan démonok ostorozzák a város lakóit. A technikának minden újabb találmánya egy-egy újabb ág ezen a láthatatlan nagy ostoron. Legfőbb ideje, hogy hatóságok és társadalom összefogjanak a féktelen zaj megregulázására. Ma már szinte csodálkozunk önmagunkon, hogy volt olyan idő is, amikor az utcán nem tartottunk rendet. Ma már mindenki belátja, hogy úgy van jól, ahogy szabályozva van a közlekedés: szabályos lüktetés lett a közlekedési zűrzavar.

— Ugyanezt akarja a zaj elleni kongresszus a hang-zűrzavarban elérni. Eddig is voltak hatósági fórumok, amelyek a csend felett őrködtek: a rendőrség, a tisztiorvosi hivatalok és az építésrendőri hivatalok. A baj csak ott van, hogy alig-alig áll törvény vagy szabályrendelet e hivatalok rendelkezésére, amelynek alapján a leendő zajforrást eleve elrendelt hangszigetelő munkálatok révén, elfojthassák. Inkább csak beérkezett panaszügyekben járhatnak el, ha van erre mód a nagyon gyér szabályok mellett. A budapesti építésügyi szabályrendelet csak a gőzkazánok, a gőz, gáz; benzin és olajmotorok felállításának körülményeit szabályozza, tehát az ezek beépítését engedélyező hatóság a zaj lokalizálására eleve előírásokat, kikötéseket tehet,; de teljesen tehetetlen az építésrendőri hatóság akkor, ha az építési engedély minden kikötésének szigorú betartásával állították fel a gépeket és — mégis tűrhetetlen azok zaja a környékre. A gépi zaj azonban csak kis része a városi élet zajának, végtelen/ sok egyéb zajokozo életmegnyilvánulás van, amiket elviselhetővé lehetne tenni a modern technika olyan vívmányaival, amiket az elavult építési szabályok szerkesztésekor még nem ismert a tudomány.

Ezek után Rózsás főtanácsos javaslatot terjesztett elő, hogy kérje fel a kongresszus a Közmunkák Tanácsát az uj, modern építésügyi szabályzat sürgős elkészítésére, amelyben hatalmazza fel úgy az építést engedélyező, mint az építésrendészeti hatóságokat arra, hogy azok a zaj leküzdésére a modern technikai vivmányok előírásával a szükséges intézkedéseket belátásuk szerint megtehessék.

PROKISCH JÁNOS
okl. építész, építőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: I-583-98.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

A **hálókocsi** ma már
nem fényüzés!
Összes magyarországi (belföldi) vonalainkon egységes díjszabás:
III. osztály P 5.—
II. osztály P 7.50
I. osztály P 10.—
30 napig érvényes tértijegy váltásánál
25% kedvezmény
Bármely érvényes vasuti jegy feljogosit hálókócsi váltására.
Időt és költséget takarit meg!
Hálókocsiban eltöltött éjszaka után testi és szellemi erőinek teljes birtokában végezheti napi munkáját.
Az érkezés után nem kell kiszállnia, mert **reggel 8 óráig** zavartalanul tartózkodhatik a **hálókocsiban!**
Kérje a 420. sz. díjtalan részletes ismertetést és pontos menetrendet étkező- és hálókocsi szolgálatainkról.
Nemzetközi Vasuti Hálókocsi Társaság
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 2.

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER
Városliget
Megnyilt

HIREK

Olvasóinkhoz!

Az Uj Budapest legközelebbi száma a pünkösdi ünnepre való tekintettel e hó 22-én, szombaton fog megjelenni.

Az Uj Budapest kiadóhivatala.

Veszedelem a Testvérhegyen

—o—

Csuszamlás, talajviz, szivárgó források

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Hármashatárhegy keleti lejtőjénél terül el a Testvérhegy, szemben a Farkastorokkal. Az elmúlt hetekben ennek egy része, a Szent Antal forrás területe, megcsúszott: olyannyira, hogy a Jablonkai-út mintegy 40—50 méter hosszúságban és háromnegyed méter mélységben lesüllyedt és a kocsiforgalomra alkalmatlanná vált. A csuszamlás legyezőalakban terjedt és az úttesten túli része több százméternyire szélesedett.

A főváros egyelőre a Jablonkai-útat hozatta rendbe a csuszamlás területén és tájékán talajvizsgálati fúrásokat végeztet, a csuszamlás legalsó területén pedig egy már szivárgó forrást a talajvíz bővebb levezetésére ideiglenesen megnyitott.

Az igazi okot, ami a csuszamlást előidézte, csak találgatni lehet, de szakszerüen még nincs felfedve. Bizonyos, hogy a Testvérhegyen széles sávban a Szent Antal-forrást véve központul, a talajvíz igen magas, a kutak a kelleténél is bővebb vizüek, a Hármashatárhegy lejtőin a csapadék beszalad a Testvérhegy vizettartó agyagtalajába.

Források keletkeztek, melyek a nem indokolt mélységü, túlmagas vizoszlopot tartó kutakkal együtt állandóan magasra nyomják a talajban a vizet. Nagy baj az is, hogy a téglagyárak e gyönyörü hegyek alsó lábazatát bányásszák. Hogy a csuszamlásokat ez a körülmény mennyiben befolyásolja, ennek a tisztázása is müszaki feladat lenne, és a városra hárul. A Testvérhegy lakossága a fővárostól várja, hogy megszabadítja ezt a népesen lakott területet a talajvízek és források veszedelmétől.

—o—

A Székesfővárosi m. kir. Pénzügyigazgatóság felkéri az igen tisztelt Közönségét, hogy aki a címére küldött állami sorsjegyet megtartani óhajtja, annak árát a postatakarékpénztári befizetési lap felhasználásával mielőbb egyenlítse ki. Aki a küldött sorsjegyet nem kívánja megtartani, szíveskedjék azt a mellékelt portómentes küldésre jogosító válaszboriték felhasználásával visszaküldeni oda, ahonnan érkezett. Az állami sorsjáték jótékony célt szolgál, s aki a megtartani nem kívánt sorsjegyet vissza nem küldi, a jótékony célt károsítja meg. A sorsjegyek visszaküldése díjtalan.

Május hó 20-án és 29-én délután fél 3 órakor

ügetőversenyek

Az országépités jegyében

✡

A Baross Szövetség hatalmas méretü nagygyülést készit elő a gazdasági összefogás érdekében

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A nemzeti érzésü kereskedők és iparosok gazdasági összefogásának biztosítása és az Eucharisztikus Világkongresszus gazdasági vonatkozásainak előkészítése céljából a Baross Szövetség június 5-én óriási méretü nagygyülést tart a fővárosban. A nagygyülés a városligeti Iparcsarnokban fog lezajlani, amelyet a Nemzetközi Vásár bezárása után kiürítenek és ott megfelelő tribünöket létesítenek. Az ország minden részéből különvonatok fogják hozni a tömegeket, amelyek egész zászlóerdővel fognak az Iparcsarnokba felvonulni.

Ezertagú dalárda éneke vezeti be a nagygyülést, amelyet *Ilovszky* János nyit meg. *Glattfelder* Gyula csanádi püspök és dr. vitéz *József Ferenc* királyi herceg nyitja meg a szónokok sorát. A gyülés *Szendy* Károly polgármester szavaival zárul, aki az eucharisztikus kongresszus jelentőségéről fog beszédet mondani.

A nagygyülés foglalkozni fog az egész magyar gazdasági életet érintő problémákkal így többek között a köz- és magánalkalmazottak javadalmainak kérdésével, az ifjúság elhelyezkedésének kérdésével, a kereskedelem képesítéshez kötésével és hasonló nagyhorderejü, országos vonatkozású problémákkal, amelyek a keresztény és nemzeti magyarság gazdasági programmjába tartoznak. A nagygyülésen csakis névre szóló belépőjeggyel lehet megjelenni. A főbizottság üléseit a legközelebbi napokban minden részletet ki fog dolgozni, és azonnal megkezdődik a meghívók szétküldése. A rendezés munkáját a Baross Szövetség központi irodája (IV., Bástya u. 5.) irányítja.

Gyárgondozónők vigyáznak az üzemi munkásokra

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Régi terve Morvay tanácsnoknak, az üzemi ügyosztály kiváló vezetőjének, hogy a főváros nagyüzemeinél bevezeti a gyárgondozónői intézményt. A polgármester most rendeletet adott ki, amely szerint egyelőre két gyárgondozónőt alkalmaz, ezek közül az egyik az Elektdomos Müveknél, a másik pedig a Községi Élelmiszerárusitó Üzemnél és a Kenyérgyárnál fog működni.

A gyárgondozónő feladata a szociális munkásvédelem kimélyítése, a munkás és munkaadó között szükséges bizalom ápolása. A gyárgondozónő tennivalói közé tartozik a munkások szociális és kulturális gondozása és nevelése, a család és egészségvédelem keretében környezettanulmányok végzése, a munkások szociális és egészségügyi helyzetéről adatok gyüjtése, nyilvántartás vezetése, házi beteglátogatások végzése, az üzemi helyiségek tisztaságának ellenőrzése, a munkásoknak az egészségügyi ártalmakkal szemben való védekezése, a tisztaságszeretetre való ránevelése.

A polgármester a két gyárgondozónői állásra ideiglenes jelleggel Major Máténé szül. Fenyö Erzsébetet és Domonkos Erzsébetet bizta meg, akik negyedévenként végzett munkájukról az üzemvezetőségnek irásban is beszámolni kötelesek. A mutatkozott eredményhez képest fognak az üzemek az év végén a polgármesternek jelentést tenni abban az irányban, hogy a gyárgondozónői intézmény végleges megszervezését indokoltnak tartják-e vagy nem.

VÁROSHÁZI NOTESZ

A LEGUJABB TABÁNI bizottságnak Petrovácz Gyula lett az elnöke. Az az általános vélemény, hogy Petrovácz mérnöki tudása és nagy energiája meg fogja végre oldani a Tabán évtizedes problémáját.

*

FIAXMAYER JÓZSEF DR. főjegyző, a főpolgármesteri hivatal vezetője családnevét a belügyminiszter engedélyével Szebeny-re változtatta. Követendő példa azok számára, akik belügyminiszteri, polgármesteri rendelet ellenére nemcsak, hogy idegenhangzású vezetéknevükkel büszkélkednek, hanem még keresztnevük is német vagy francia alakban szerepel a sematizmusban!

*

A JÖVŐ HÉTEN KERÜL nyilvánosságra Kovácsházy tanácsnok jelentése Budapest bécsi idegenforgalmi hivatalának elmúlt évi működéséről.

*

A KÖZSÉGI LÓHUSÜZEM forgalma egyre növekszik. A márciusban eladott lóhús és az ebből készített húsárú 107 ezer kg. volt, ami az előző év ugyanezen időszakával szemben 25%-os emelkedést mutat. Kolbászárukból 10.000 kilóval több fogyott el, mint az elmúlt év ugyanezen időszakában.

✝

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS XI. KERÜLETÉNEK ELŐLJÁRÓJA ÉS A KERÜLETI ELŐLJÁRÓ TISZTIKARA mélységes fájdalommal és megilletődéssel jelenti, hogy

zolnai és nagyszalatnyai

dr. Matolay Viktor

szfőv. főjegyző, a székesfővárosi kerületi előljárók értekezletének jegyzője

f. évi május hó 6-án, munkás életének 51. évében visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

Az elhunyt mintaképe volt a képzett főtisztviselőnek; tudományos és hivatali munkássága, megnyerő egyénisége, melegen érző emberi szíve, áldozatos baráti szeretete mindannyiunk megbecsülését és szeretetét vívták ki. Huszonhét éve állt városunk szolgálatában, 10 év óta volt jegyzője a ker. előljárók értekezletének. A könyörtelen halál egy nagy tehetség nemesen ívelő életpályáját törte ketté.

Utolsó útjára május hó 8-án kísértük a kerepesi temető halottasházából.

Halhatatlan lelkéhez lelkünket a szeretet ezernyi szála fűzi; s ez a szeretet fogja emlékét közöttünk mindig ápolni.

Budapest, 1937. május hó 9-én.

„A halál leveszi a fáradt vándor válláról a keresztet, az Egyház diadal jeléül sírjára tűzi azt."

Megelégedést nyujt kertünk ha **megbizható** **Mauthner** magot vetünk.

Mauthner Ödön r. t.
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 33.

Faredőnyjavitást
zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Reklám- és mindenféle festészeti munkálatok. Iparművészi munkákat olcsó áron készit.
Gyáraknak nagy kedvezmény!
Globus plakátfestő vállalat
VI., RÓZSA U. 113. Tel.: 1-139-32.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester
és padlózási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés díjtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Kiotild-utca 3.
Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

Zománc táblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Kényelmessé tészi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Szeptember elsején avatják a Horthy Miklós-hidat

Ujabb 150.000 pengő ut- és csatornaépitésre

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Serényen folynak az ősszel avatandó Horthy Miklós-híd előkészületi munkálatai. A főváros mindent elkövet, hogy az új híd avatási ünrepségére az odavezető utak is elkészüljenek.

A legközelebbi szakbizottsági ülésen tárgyalják a közgyülésnek azt a határozatát, hogy a Müegyetem-rakpart Bertalan-utca—Horthy Miklós-híd közötti szakaszának rendezési munkálatait végre kell hajtani. Erre vonatkozóan a szükségesnek mutatkozó versenytárgyalásokat a legközelebbi jövőben kiírja az út- és csatornaépitési ügyosztály.

Erre annál is inkább szükség van, mert a Fővárosi Közmunkák Tanácsának a polgármesterhez intézett átirata értelmében a híd avatási napja szeptember elsején lesz.

Kik épitik az óbudai uj kivezető főutat?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A polgármester a legközelebbi napokban dönt az óbudai új kivezető főút útrendezési munkáinak és az ehez szükséges köanyagok szállításának vállalatbaadása tárgyában. Eszerint az I. részt Schaffer Antal, a II. részt Krausz Ferenc, a III. részt Szegedy Béla Jenő, a IV. részt Hellfenstein Ferenc, az V. részt a The Neuchatel Asphalt C. Ltd. cégek fogják megépiteni. A köszállítást a Badacsonyi Bazaltbánya R. T., Hofbauer Jakab, a Nemesgulácsi Bazaltbánya R. T., a Somoskeöi Bazaltbánya R. T. és a Zalahalápi Bazaltkőbánya R. T. végzik,

A munkálatok végösszege munkabérekben 342.465 pengő, köanyagokban 693.810 pengő, összesen 1,036.275 pengő.

—o—

A Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Részvénytársaság folyó évi április hó 30-án tartotta meg 1936. üzletévi rendes közgyülését, amely egyhangulag elfogadta az igazgatóság összes javaslatait. A napirend során Lamotte Károly dr. alpolgármester, mint a részvénytöbbségnek Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottságának közgyülése részéről kiküldött megbizottja, meleg elismerő szavakkal emlékezett meg Liptay Lajos dr. vezérigazgató érdemeiről, biztosítva őt a székesfőváros mindenre kiterjedő támogatásáról. A közgyülés ezután a választásokat ejtette meg és a megüresedett igazgatósági tagsági helyre Szendy Károly polgármestert választotta meg, akit az igazgatóság a közgyülést követő ülésén elnökévé választott.

VÁLLALKOZÁS

A szádfalazás titka

Megdöbbentő megállapitások egy polgármesteri előterjesztésben

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A városházi versenytárgyalások kalkulációinak reálitására élénk fényt vet az a polgármesteri előterjesztés, amelyet az óbudai új kivezető főúttal kapcsolatos dunaparti támfal alépítményi és betonmunkáinak vállalatba adásának ügyében utalt *Király* tanácsnok az út- és csatornaépítési szakbizottság pénteki ülése elé.

Az előterjesztés szerint a március 30-án lejárt versenytárgyalásra *tizenhat ajánlat érkezett* be. Megállapítja a polgármesteri előterjesztés, hogy a legolcsóbb ajánlattevő ajánlatában *irreális egységárak vannak*, mert a szádfalazásra folyóméterenként *öt pengős egységárat adott*, míg az ügyosztály által kiszámított reális egységár *tizenegy pengő*. Folyóméterenként két négyzetméter szádfalat kell készíteni. *A megadott egységárból a szádfalazáshoz szükséges anyag ára sem fedezhető*. A vállalkozó a szádfalazásra valószínűleg azért adott ilyen alacsony egységárat, mert kedvező időjárás és alacsony Duna-vízállás mellett szádfal leverése *esetleg* nem szükséges. Igy e munkanem elmaradása folytán jóval alacsonyabb egységár mellett kisebb összeg kerül levonásba, tehát a székesfőváros a szádfalazás elmaradása esetén a többi vállalkozóhoz viszonyítva *rosszabbul jár*.

Azonban *nemcsak a legolcsóbb ajánlattevő* volt az, aki megjátszotta a szádfalazás elmaradását és az alacsony Duna vízállását. Akadt *egy másik vállalkozó* is, aki nem hogy öt pengőért, hanem *három pengőért* lenne hajlandó a szádfalazás folyóméterét végezni, tehát az ügyosztály által megállapított önköltségi árnak *alig egynegyedéért!*

Helyesen cselekedett *Király* tanácsnok, amikor élesen és határozottan rámutatott az efajta csúnya játékra. Minden versenytárgyalásnál *rá kell pirítani* az irreális ajánlattevőre, akiknek műhelytitkai — mint a példa mutatja — *nem mindig maradnak leleplezetlenül!*

Győzött a kőfaragó-kartel

Két megsemmisitett versenytárgyalás után szabad kézből kénytelen a főváros kiadni egy hatvanötezer pengős közmunkát

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Egyrészről árrombolók, másrészről kartelek — ez a fővárosi versenytárgyalások rendes mottója. Ez alkalommal egy egészen különleges kartelalakulatról és ezzel kapcsolatban a főváros szívós küzdelméről számolunk be az Uj Budapest olvasóinak.

Az óbudai új kivezető főúttal kapcsolatos dunaparti támfal kőfaragó munkáinak vállalatba adására nyilvános versenytárgyalást hirdetett a polgármester. Erre két ajánlat érkezett, de közülük az egyik szabálytalan volt, mert a kitüzött határidő után érkezett. A szabályos ajánlat végösszege az ügyosztályi előirányzatnál kerek tizezer pengővel: tizenhat százalékkal volt drágább.

Arra való tekintettel, hogy verseny nem alakult ki, a polgármester a versenytárgyalást eredménytelennek nyilvánította és az ügyosztályt zártkörü versenytárgyalás megtartására utasította. A zártkörü versenytárgyalásra öt céget hívott fel az út- és csatornaépítési ügyosztály. Megint csak két ajánlat érkezett be, ezek közül az olcsóbb még mindig tizenegy százalékkal volt magasabb, mint az ügyosztályi előirányzat.

Verseny hiányában a polgármester ezt a versenytárgyalást is kénytelen volt eredménytelennek nyilvánítani. Ezek után a munkának szabad kézből való vállalatba adására került sor. A munkának három egyenlő részre való megosztása végett a főváros tárgyalásokat folytatott úgy a nyilvános, mint a zártkörü versenytárgyaláson résztvett három vállalkozóval. Végeredményen Blazsek Vilmos, Král Gyula és az Április Testvérek cég kapta meg összesen 64.775 pengő összegben a munkát. Az ilyenformán három részben kiadott közmunka végeredményben 3.5 százalékkal magasabb összegbe fog kerülni, mint amekkora összeget az ügyosztály erre a célra előirányozott. A polgármesteri előterjesztésben Király tanácsnok azon finom észrevételének ad kifejezést, hogy „a megtartott nyilvános és zártkörü versenytárgyalásra azért nem kaptunk megfelelő ajánlatokat, mert a kőfaragó-ipar a Margithíd, Horthy Miklós-híd, Mátyás-templom és egyéb magánépítkezések folytán igen nagy mértékben el van foglalva."

Végeredményben tehát a jól megszervezett kartel győzött a fővárossal szemben! Nem tudjuk azonban, nem lehetett volna-e a jelen esetben a kő helyett más anyagot használni, vagy amennyiben a kő használata mindenesetre szükséges és mellőzhetetlen, az iparügyi minisztertől engedélyt kérni arra, hogy a fővárosi pályázaton kivételesen vidéki kőfaragó mesterek is résztvegyenek!

Uj kiirások

Indigó-, szén-, viaszpapir, sokszorositó folyadék; javitófolyadék és irógépszalag szállitására a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi május hó 14-én délelőtt 10 óra.**

Automatikus üzemi hűtőszekrény szállitási éis felszerelési munkáira az I. ker. Hieronymi-út 1. szám alatti Uj Szent János-kórház új nögyógyászati pavillonja részére. **Határidő: 1937. évi május hó 14-én délelőtt 9—10 óra.**

Villanyszerelési munkákra a XIV. ker. Kassa-téren épülő Budapest Herminamezői r. kath. plébánia templom részére. **Határidő: 1937. évi május hó 14-én délelőtt 9—10 óra.**

Csatornázási munkálatokra a XIV. ker. Nagy Lajos király-utja mellett fekvő vitézi telkek útjai részére. **Határidő: 1937. évi május hó 18-án délelőtt 10 óra.**

Téli posztó és bélésanyagok szállitására a székesfőváros egyenruházott alkalmozattai részére. **Határidő: 1937. évi május hó 24-én délelőtt 10 óra.**

Vasbeton gravitációs csatorna építésének munkálataira a káposztásmegyeri vízmü ikercsatornájához Budapest Székesfőváros Vízművei részére. **Határidő: 1937. évi május hó 29-én délelőtt 10 óra.**

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Ford
mindig jó kocsi volt, ma szép is!
TEKINTSE MEG!
Főképviselet:
HAHN ARTHUR ÉS TÁRSAI
Budapest, VI., Andrássy út 10. Tel.: 1-136-19

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi cimerek
zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39.szám Telefon: 1-891-18.

WIHART FERENC
épitész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08.

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

XV. évfolyam 20. szám

Budapest, 1937. május 22.

352

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Tek.Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest,VIII.Reviczky-u.1.

Éber uj szimfóniája

Éber Antal, mióta nem tagja a főváros törvényhatósági bizottságának, mániákus következetességgel keresi a fórumokat, ahol a maga mindenesetre tiszteletreméltó, de idejét múlta ortodoxiáját kifejezésre juttathatja. Akár mint képviselőházi szónok, akár mint kamarai elnök: Éber folytatja a maga külön háborúját a fővárosi közüzemek és általában az üzemi gondolat ellen. A legutóbbi napokban — kétségtelenül Éber Antal előzetes beleegyezésével, sőt az ő elnöki kezdeményezésére — azt a határozatot fogadta el a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara közgyűlése, hogy a tabáni gyógyszálló építésére vonatkozó fővárosi törvényhatósági bizottsági határozat ellen a Kamara felterjesztéssel fordul a belügyminiszterhez.

Nem tesszük ez alkalommal vita tárgyává, helyes-e a főváros közgyűlési határozata, akár az egyetemes közérdek, akár a kamarai határozat mögött meghúzódó szálloda-érdekeltségek szempontjából. Ezt a kérdést — véleményünk szerint — eldöntötte a polgármester bölcsesége és a fővárosi törvényhatósági bizottság egyhangú határozata. Nézzük az érem közjogi oldalát! Honnan veszi a merészséget Éber Antal és a Kamara a fővárosával szemben mindenesetre másodrendű autonómiája, hogy a belügyminiszterhez apelláljon egy olyan közgyűlési határozat ellen, amely határozatot a Kamara képviselői a főváros közgyűlésén ha esetleg nem is szavaztak meg saját személyükben, de azzal, hogy ellene nem szólaltak fel, hallgatólag támogatták?

Micsoda túltengése az autonomikus eszmének az a kamarai határozat! Lehet fölötte kézlegyintéssel napirendre térni — hiszen a fővárosi előterjesztés a belügyminiszterium előzetes jóváhagyása után született meg — lehet gyerekes kötözködésnek is venni, de lehet úgy is felfogni, hogy a Kamara amúgy sem mindenki előtt szimpátikus önkormányzata ezzel a közgyűlési határozatával az utolsó kapavágást ásta önmaga sírján, ahova igen rövidesen bele fog dőlni!

Nem érdemli meg a Kamarában tömörült kereskedelem és iparosság, hogy a főváros komoly hadüzenetnek vegye a legújabb éberiádát. Bár az is bizonyosra vehető, hogy az Éber-féle új szimfoniára válaszul a főváros nem fogja a nemzetközi vásárnak odaajándékozni az ideiglenes kiállítási területet a Városligetben. A kamarai határozatnak egyetlen jelentősége van: érleli azt a gondolatot, amely az elavult kamarai törvény teljes reformjával a kereskedelmi és érdekképviseletek modernebb, hasonló kilengéseket elkerülő, a legújabb gazdasági világáramlatoknak megfelelő átszervezésére vezet...

Keresztény koncentráció, egységes világszemléleti front a városházán

Az őszre marad a Keresztény Községi Párt és a Keresztény Ellenzék formai egyesülése — Személyi ellentétek nem hátráltathatják a világnézeti egységfront kialakulását!

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Bizonyos baloldali körök sajtóorgánumaikban állandóan a Keresztény Községi Párt belügyeivel foglalkoznak: a jólértesültség látszatával, de minden konkrét alap nélkül. Igy legutóbb olyan hírek kerültek napvilágra, hogy az országos kereszténypárt vezetősége utasította volna *Csilléry* Andrást, az országos párt alelnökét, hogy a Keresztény Községi Párt a legsürgősebben egyesüljön községpolitikai vonatkozásban a Keresztény Ellenzékkel, amelynek tudvalevően *Friedrich* István a vezére. Ezekről a híreszteléseket

illetékes kereszténypárti vezető helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Arról, hogy a kereszténypárti értekezleten határozatilag utasították volna *Csilléry* Andrást a Keresztény Községi Pártnak a Keresztény Ellenzékkel való egyesítésére városházi vonatkozásban: *egyetlen szó sem igaz!* Ilyen utasítást annál kevésbé adhatott volna az országos párt és fogadhatott volna el a Keresztény Községi Párt illetőleg a Keresztény Ellenzék, mert községpolitikai vonatkozásban a városházi pártok *teljesen szuverének*, belügyeikbe természetszerüen senki bele ne szólhat.

— Tény az azonban, amint arról az *Uj Budapest* is több ízben megemlékezett, — hogy bizonyos vonatkozásban hónapok óta vannak tárgyalások a két városházi párt egybeolvadásáról. Amikor az egész vonalon az a helyzet, hogy *pártkeretek helyett világszemléleti alapra* helyezkedik a politika, amint azt annyira meggyőzően fejezte ki *Petrovácz* Gyula képviselőházi költségvetési beszédében, akkor természetes, hogy azoknak a *jelentéktelen*, nagyobbrészt személyi vonatkozású ellentéteknek, amelyek a két városházi pártot pillanatnyilag még egymástól elválasztják, le kell omlaniok. Aminthogy minden valószínűség amellett szól, hogy a városházi kormánypárt és a Keresztény Községi Párt között is előbb-utóbb létre fog jönni *olyan együttműködés*, amely a városházi keresztény koncentrációt, a közgyűlési egységes keresztény világszemléleti front kialakulását, biztosítja.

A fenti nyilatkozat kapcsán jelenthetjük, hogy minden valószínűség szerint minderre az ősz folyamán fog sor kerülni, eddig az időpontig remélhetőleg el fognak símulni azok az ellentétek — ez a megállapítás elsősorban a Keresztény Községi Párt és a Keresztény Ellenzék közötti viszonyra vonatkozik — amelyek egyes vezetők *nem túlságosan szelidhangú* hírlapi cikkeiből származnak — de könnyen elimináthatók.

A kisipar fokozott védelme a Keresztény Községi Pártban

Müller Antal a városháza legsürgősebb kisipar-védelmi teendőiről

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Községi Párt keddi értekezletén — amint arról a keresztény napilapok részletesen beszámoltak — újra megszólalt az az erős öntudatos szellem, amelyet *Wolff* Károly hirdetett a keresztények gazdasági téren való érvényesülése érdekében. A párt *egyhangúlag fogadta el* a polgármesternek azt a javaslatát, amelyben az iparügyi novellával kapcsolatban azt az előterjesztést teszi, hogy *megfelelőbb modernebb iparvédelmet* vezethessen be a főváros. A párt ebben az értelemben fog határozni az önkormányzati fórumokon. A nagyjelentőségű párthatározatról és ezzel kapcsolatban a főváros teendőiről

Müller Antal

országgyűlési képviselő, a keresztény kisipar hivatott vezére, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Igen-igen örülök a Keresztény Községi Párt állásfoglalásának, amely azt jelenti, hogy *Wolff* Károly szellemében változatlan energiával tart ki a közgyűlés legnagyobb pártja a keresztény kisipar védelmében. Ezzel kapcsolatban rá kell mutatnom elsősorban arra, hogy *a nagy védővámok* a lakosság nagy többségének rovására és a kisebbségek előnyére állanak fenn. Bár tagadhatatlan, hogy a világgazdasági helyzet javulása hazánkra is jó hatást gyakorolt, mert a mezőgazdasági termények ára felemelkedett és gyáriparunk kitünően van foglalkoztatva: mégis azt kell állítanom, hogy a kisiparig és kiskereskedelemig *még nem ért el a várvavárt javulás*. Sőt olyanok a kisipar és a kiskereskedelem terhei, hogy *hamarosan összeroskadunk* alattuk.

Nem szünő panaszaink: a köztisztviselői karnak, a kisipar rendelőjének, vásárlójának és fogyasztójának állandó leromlása. Az ifjúság problémája. A közterhek emelkedése. A házbérek és üzletbérek emelkedése. A változatlanul súlyos munkanélküliség. Az építkezés hiánya. Az állami közmunkák szétosztásának kérdése. A kisiparosok hitelkérdése a közszállításokkal kapcsolatosan. A termelői hitelnyújás. Az OTI probléma.

— *Csak távirati stílusban* soroltam fel a címeket, amelyeknek tartalmát és lényegét cikkeimből és nyilatkozataimból alaposan ismeri az *Uj Budapest* olvasó-közönsége. Nincs szükség ez alkalommal újból rámutatni a *speciális városházi bajokra* sem. Idézem a polgármester úrhoz az elmúlt esztendőben eljuttatott *tíz pontomat* és változatlanul sürgetem a *nagy városházi közmunka-ankét összehivását*, amelynek legfontosabb programja lenne a *dömping-árak lebunkózása és a városházi vonatkozásban fokozott biztosítása a kisipar számára bizonyos közmunka és közszállítási területeknek*. Szerény személyem, de mögöttem a Keresztény Községi Párt hatalmas tényezői ezeket a problémákat *változatlan energiával és kitartással fogjuk napirenden tartani!*

Megnyilt az Angolpark

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

ACZÉL EDE
Precizós műszerész mester. Gépkonstrukciók, találmányok tervezése és kidolgozása, tömegcikkek gyártása, elektromos gépek szakszerű készítése és javítása. — Lakatosmunkák. — **Budapest, VII., Klauzál tér 13. — Dob utca 45.** Alakítva 1910. Telefon: 1-431-52.

Egyensulyi helyzetet!

A „szerzett jogok“ nem egyebek elbitorlott jogoknál

Irta: Ilovszky János

A pünkösd előtti napokban a képviselőházat élénken foglalkoztatta az a világnézeti harc, amelyet a keresztény magyarság ebben a hazában létegzisztenciájának biztosításáért folytat. Igen sok vélemény hangzott el pro és kontra, beszélnek arról, hogy van-e zsidókérdés Magyarországon? A helyes választ az a képviselő adta meg, aki kijelentette, hogy inkább keresztény-kérdésről kell beszélni, mert cél az, hogy a keresztény magyar társadalom visszahódítsa a gazdasági életben azokat a pozíciókat, amelyeket az utóbbi évtizedekben elveszített. Valóban ez a tengelye a mai magyar közéletnek, ezt a problémát kell megoldani, mert addig szociális rend és felekezeti béke el sem képzelhető, amíg az egyensúlyi helyzet helyre nem áll.

A vezetésem alatt álló Baross Szövetség legfontosabb feladatául azt a célt tűzte maga elé, hogy felrázza a magyarságot évtizedes ernyedtségéből és belesugározza a lelkekbe azt az akarati elhatározást, hogy gazdasági téren a vezetésben részesednie kell. Mindenkor szemben találjuk magunkat az ellenvetések és tiltakozások barrikádjaival, amelyek úgynevezett szerzett jogokból állnak. Mi ezeket az akadályokat le fogjuk dönteni!

Bizonyos oldalról ismételten hangoztatják, hogy az a gazdasági célkitűzés és elgondolás, amely nálunk a forradalmak lezajlása óta kialakult, utolsó korszakát éli és a világ rövid idő mulva ismét vissza fog térni a minden kötöttség nélkül működő gazdasági liberalizmus rendszerére. Ezzel szemben állítom, hogy a régi, úgynevezett ortodox liberális rendszer Magyarországon egyszer és mindenkorra megsemmisültnek tekinthető, mert soha nem fogjuk megengedni, hogy ezzel a jelszóval valaha is feléledjen a múlt bűne, az a korszak, amikor az erősebb a gazdasági területen szabadon legázolhatta a gyengébbeket, az összeköttetések nélkül szükölködőket, a gazdasági téren tapasztaltakkal nem rendelkező keresztény középosztálybeli elemeket.

A magyar gazdasági élet egyensúlyi problémája tehát ma az, hogy biztosítani tudjuk-e a keresztény és magyar kereskedőknek, vállalkozóknak és iparosoknak a boldogulásnak azokat az eszközeit, amelyek elengedhetetlenül szükségesek ahhoz, hogy a vezetésben résztvehessenek. Végre nyiltan kell erről a dologról beszélni és én nem habozom kijelenteni, hogy az egész magyar közéletnek ma ez a tengelye. Nincs értelme annak, hogy kerülgessük a témát, mellékvonatkozásokról és lényegtelen részletkérdésekről beszéljünk, amikor véleményem szerint Magyarország további sorsát az dönti el, hogy az államvezetésben, a politikai életben és a gazdasági vonatkozásokban tudjuk-e érvényesíteni az államalkotó magyarság és a keresztény etika életfelfogását.

Ezek a törekvések nem irányulnak senki ellen, aki itt becsületes eszközökkel, a keresztény etika törvényei alapján a maga és családja megélhetéséért dolgozni kíván. De nem ismerhetünk el arra való jogokat, hogy egyesek, klikkek, hatalmi csoportok igényt tartsanak minden gazdasági előnyre, amikor tízezrek vagy százezrek megfeszített törekvéssel is csak fekete kenyeret tudnak maguknak az életharcban biztosítani. Felfogásom szerint ezek a „szerzett jogok“ nem egyebek elbitorlott jogoknál. A közeljövő fogja megmutatni, hogy a magyarság egyetemének és a középosztály mostoha gyermekeiként kezelt, nemzeti érzésű kereskedelmének igenis joga van ebben az országban a tisztességes megélhetés eszközeinek birtoklásához!

„Eternit“
FAL- ÉS BUTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓ-HELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4. szám

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— *kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?*

— *Az olasz királyi pár budapesti látogatása sem hozott a fővárosi tisztviselői karnak hosszabb hivatali szünetet, mint Miklas osztrák szövetségi elnök látogatása: két napot. Viszont ezen a héten volt pünkösd, úgy, hogy — a keddi napot nem számítva — csak tegnap kezdődött el a szokásos hivatali munka a városházán. Ami pedig a keddi napot illeti, sokan azt gondolták, hogy week-end nap van, mert hiszen a szerdai szünnap ünnepnapnak számít . . .*

— *Az már mégis csak sok lett volna a jóból! Hogyan szerepeltek a városházi urak az ünnepélyes fogadtatáson?*

— *Ahogyan az szokás: frissen és elegánsan! A pályaudvari fogadtatásnál Karafiáth főpolgármester impozáns díszmagyaros alakja képviselte a hivatalos fővárost. A kormányzó a főpolgármestert a fogadtatásra megjelent előkelőségek bemutatása során az elsők között mutatta be az olasz királynak. Szendy polgármester, mint az köztudomású, a főváros törvényhatósági bizottságának és a tanácsnoki testületnek díszmagyaros küldöttsége élén a Mussolini téren fogadta az olasz királyt, akit néhány szíves szóval olaszul köszöntött. Ugyancsak Szendy polgármester jelent meg a főváros képviseletében Salamon tanácsnok kíséretében a keresztúri temetőben, ahol az olasz király az olasz hősi halottak sírjait látogatta meg. Állapítsuk meg: a fővárosi urak méltóképen reprezentálták a vendéglátó székesfővárost.*

— *Mégis mintha panaszokat hallottunk volna a fogadtatással kapcsolatosan . . .*

— *Igen és nem is alaptalanokat! A főváros törvényhatósági bizottságának vannak olyan tagjai is — és állapítsuk meg: ezek vannak többségben — akik nem rendelkeznek díszmagyarral. Ezek számára, továbbá családtagjaik számára lehetett volna úgy a fogadtatásnál, mint a katonai szemlén megfelelő tribünhelyet biztosítani. Bizony sok bizottsági tagtársamat láttam állóhelyen, kordon mögé szorulva, nem épen rózsás hangulatban. De erről nem akarok többet beszélni, annál kevésbbé, mert nem a főváros vezetőségét kell hibáztatnom . . .*

— *Tökéletesen igazat adok Önnek, kedves bizottsági tag úr. Sajnálom, hogy nem tudta szellőztetni ez alkalommal a zsakettjét és cilinderét. Mi újság az eljegyzési fronton?*

— *Csupor József dr. kormányfőtanácsos, fővárosi nyug. tanácsnok és felesége: nemes Pinkóczy-Tóth Mária leányát, Katinkát, eljegyezte Szilágyi Aladár dr. belgyógyász orvos, Szilágyi István nyug. pénzügyi főtanácsos és felesége: Blazsek Terézia fia.*

— *Egyéb családi esemény:*

— *Zaitz Lász.ó fővárosi műszaki főtanácsosnak és nejének Ernuszt Mariannak leánya Marianna, aki Dudits Andor dr. felesége, egészséges fiúgyermeknek adott életet. Az újszülött a szent keresztségben az Andor nevet kapta. A kis Bandika világrajövetele majdnem életébe került az édesanyjának, aki napokon át élet és halál között lebegett!*

— *Gratulálunk a fess és fiatal nagyapának! Mi újság a pletykasarokban, tisztelt Barátom?*

— *Legutóbb megemlékeztem ehelyütt az Arizonában szokásos protekcióról. Ebből az alkalomból egyik városatya-kollegám elmesélte, hogy Texasban hogyan választják a seriffeket.*

— *Halljuk, halljuk!*

— *Texasban két nagy párt intézi a választásokat, csak úgy mint Budapesten. Ott azonban — nem úgy mint Budapesten — tekintettel vannak a protekciókra, sőt az is fontos, hogy a seriff-jelöltek közül ki és melyik a rokona valamelyik befolyásos városatyának illetve honatyának. A miniszterekről nem is beszélve! Hogy ezután a választás alkalmával nagyobb meglepetések ne történjenek, az a szokás, hogy a pártok vezérei a választás előestélyén barátságos vacsorára ülnek össze, amelyen megbeszélik a jelöltek esélyeit. Mondanunk sem kell, hogy a seriff-jelöltek mindkét pártnál végig kilincselik az összes végig kilincselendőket, mindkét pártnál megígérnek mindent, sőt ősi texasi szokás szerint hűséget is esküsznek.*

— *Micsoda erkölcsök, kedves doktor Városházy!*

— *Most nem az erkölcsről akarok beszélni, hanem egy érdekes és furfangos választási trükkről! A választást megelőző vacsorán az egyik pártvezér, különben nagyhatalmú tábornok, felszólította a másik párt vezérét, mutassa meg neki a listát, amelyen a jelöltek neve fel van sorakoztatva. A második számú pártvezér gyanutlanul átadja a listát, amelyet a tábornok gyorsan lejegyzett. Vacsora alkalmával azután megállapodtak a jelöltek névsorában. Érdekes, hogy a tábornok pártjából a tizenkét seriffi állásra nyolcan, a másik párt listájából azonban mindössze négyen kerültek be, holott a két párt egyforma nagy, egyformán hatalmas és az volt a megállapodás, hogy felefele arányban választják be a két párt listájáról a jelölteket.*

Falura mennek a tisztviselők

✡

Farkas tanácsnok a többgyermekes alkalmazottak nyári üdültetéséről

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Abból az alkalomból, hogy dorogi *Farkas* Ákos dr. tanácsnok negyedik szolgálati évét töltötte be a polgármesteri elnöki ügyosztály vezetői székében, nemrégiben megemlékeztünk arról a hatalmas, szociális és nagyjelentőségű munkásságról, amelyet a fővárosnak ez a korban egyik legfiatalabb, de tudást és iniciatívát illetően egyik legmélyebb járatú tanácsnoka a főváros tisztviselő társadalma érdekében folytat. *Farkas* Ákos dr. legújabb alkotása, amely a polgármester megértő jóindulata révén immáron testet is öltött: a többgyermekes fővárosi alkalmazottak nyári üdültetése . Erről a nagyfontosságú kezdeményezésről

dorogi Farkas Ákos dr-

tanácsok a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A polgármester urat, amikor a többgyermekes fővárosi alkalmazottak nyári üdültetéséről egészen újszerű módon gondoskodik, annak a szociális gondolatnak a fontossága vezette, hogy a nehéz munkában eltöltött munka után a zavartalan pihenés olyan szükségesség, amely nemcsak az egyénnek, hanem a fokozottabb munkabírás folytán a *közönségnek is érdeke.* Külön, el nem hanyagolható szempont ennek a gondolatnak a megvalósításánál, hogy a többgyermekes családok üdültetése a jövendő nemzedék egészséges kifejlődését van hivatva biztosítani.

— Ez a gondolat, amelyet még bővített a mindennapi élet szükségleteinek egyre fokozódó drágasága, volt szülőapja *a pünkösd napjára megjelent polgármesteri rendeletnek.* A többgyermekes fővárosi alkalmazottak nyári üdültetésének kedvezményében részesülnek a főváros mindazon alkalmazottai, akik legfeljebb a nyolcadik és annál alacsonyabb fizetési osztályokba vannak sorozva, továbbá a fizetési osztályokba nem sorozott alkalmazottak. Feltétel, hogy *legalább három gyermek után* élvezzenek a kedvezményt kérő alkalmazottak családi pótlékot, illetőleg, ha családi pótlékban nem részesülnek, legalább három ellátatlan gyermekük legyen.

— A nyári üdültetés keretében gondoskodás történik arról, hogy a segélyezett család az egészségügyi követelményeknek megfelelő és a nyári pihenésre kiválóan alkalmas *hegyvidéken* július—augusztus hónapokban falusi környezetben egy hónapi időtartamra természetben való lakást, teljes útiköltséget, azonkívül a nyaralásban résztvevő ellátatlan gyermekek számának arányában *progresszíve emelkedő készpénzsegélyt kapjon.* A készpénz-segély összege három gyermeknél hatvan pengő, négy gyermeknél kilencven pengő, öt gyermeknél százharminc pengő és hat gyermeknél százhetvenöt pengő. A nyári üdültetés időtartama *függetlenül a családfő szabadságától* egy hónap, természetesen a családfő szabadsága a neki hivatali állásánál fogva járó időtartamot felül nem haladhatja.

— A polgármester rendelete kiadásával kapcsolatban felhívta a főváros hatóságainak, hivatalainak és intézményeinek vezetőit, hogy az alkalmazottak által kért pártoló véleményezést csakis *a hivatali kötelesség-teljesítés,* szorgalom és magaviselet tekintetében minden vonatkozásban kifogástalan alkalmazottainak adják meg, hogy a fővárosra nagy anyagi áldozatot jelentő nyári üdültetés kedvezményeit csakis *arra érdemesek élvezhessék.*

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, V, Váci-utca 49
E szelvény 10% engedményre jogosit

— *Fejtse meg gyorsan a keresztrejtvényt, kedves dr. Városházy bizottsági tag úr!*

— *A tábornok, amikor elkérte a listát, meglátott két nevet, amelyek az ő listáján is szerepeltek, sőt nagyon fontosak voltak, hogy bejöjjenek. Ezt a két nevet gyorsan kihúzta a saját listájáról, helyükbe más nevet írt be, a két urat, az ő legerősebb támaszukat hozza be helyettük a másik párt. Gyorsan megüzente azonban a tábornok a két legfontosabb seriff-jelöltjének, hogy az ő megválasztásuk okvetlenül és legelső sorban biztosítva van. Meg is választották őket nemkülönben mind a tizenkét seriffet egyhangúan és csak a tábornok nevetett a választás után egy nagyot a markába és nevet még most is, — ha ugyan még egyáltalában pártvezér.*

— *Nem mondaná meg a szóbanforgó nevét?*

— *Nem, de közlöm szerkesztő úrral, hogy Jenkey Marcella kézimunkatanárnő és vizsgázott szabómester megnyitotta szalónját és szabó és varróiskoláját a Hegyvidéken: Fürj utca 34/c szám alatt. Az ifjú hölgy Jenkey Zsigmond főjegyző, előljáróhelyettes leánya.*

— *Köszönjük az értesítést! A viszontlátásra a jövő héten, kedves bizottsági tag úr!*

Bécsi pedagógusokat látott vendégül a Keresztény Tanügyi Bizottság

Bednárz prelátus lelkes beszédben mutatott rá a két nemzet egymásra utaltságára

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Tanügyi Bizottság meghívására pünkösd előtt, pénteken este érkezett Budapestre Nowotny Vilmos osztrák tartománygyülési képviselő, kultúrtanácsos vezetésével az a száz főnyi pedagógus csoport, akik viszonozták a budapesti kartársak tavalyi husvéti bécsi tanulmányútját. Az a kedves fogadtatás és vendégszeretet, amelyben részesültek, felejthetetlen élmény marad részükre, a gazdag program pedig, amely utjukat itt tartózkodásuk idején kisérte, csak még jobban elmélyíti a kultúrkapcsolatot.

Az osztrák vendégek tiszteletére érkezésük napján a parlament étteremben rendeztek ismerkedési estet. Megjelent Felkay Ferenc dr. tanügyi tanácsnok is. A hölgyek itt egy-egy gyöngyvirág-csokrot kaptak s a lenyügöző panoráma és a víg hangulat bizony a hajnali órákig együtt tartották a társaságot.

Szombaton reggel a vendégek a Csobánc-utcai gyermekotthont látogatták meg, majd a Práter-utcai leánygimnáziumban megrendezett egészségügyi kiállítást tekintették meg. A Pedagógiai Szeminárium foglalkoztató termeinek szebbnél-szebb látnivalója után az intézet igazgatója, Haltenberger Mihály tanügyi főtanácsos, egyet. m. tanár ismertette Budapest székesfőváros pedagógiai és tanügyi berendezését, hogy utána az intézet nagytermében a Hungária c. film vetítése ragadtassa tapsra a megjelenteket. Ezután ünnepélyes fogadtatás volt a városháza tanácstermében, ahol a bécsi vendégeket Szendy Károly polgármester, Bednárz Róbert prelátus és Felkay Ferenc tanácsnok fogadták. Nowotny Vilmos üdvözlő beszédére — aki örömének adott kifejezést, hogy a gyönyörüséges fővárost meglátogathatták, Szendy Károly polgármster válaszolt, ugyancsak német nyelven.

A városházi fogadtatás után a Mester-utcai polgári iskola múzeumait és a tanulók munkáit tekintették meg, ahol Loschdorfer János felügyelő-igazgató tartott igen szép előadást az intézmény rendeltetéséről, majd az iskola udvarán Kádas Károlyné és Matolay Gézáné betanításában a leánynövendékek szebbnél-szebb magyar táncai, szavalókórusai és Szabó Lászlóné vezetésével magyar dalok előadásai szórakoztatták a vendégeket és amikor az osztrák és magyar himnusz elhangzása után az intézetet elhagyták, értékes impresszióval lettek gazdagabbak bécsi vendégeink. De gazdag élménnyel távoztak a Prohászka Ottokár-utcai Székesfővárosi Háztartási Továbbképző leányiskolából is, ahol a főváros vendégeként díszebéden vettek részt. Itt Fallenbüchl Tivadar igazgató kalauzolta őket végig és mutatta be a polgári leányiskola és a vele kapcsolatos háztartási továbbképző tanfolyam helyiségeit, valamint kiállításait. A kedves hangulatban lefolyt díszebéden Bednárz prelátus köszöntötte a vendégeket. Beszédében egyuttal rámutatott a két nemzet egymásrautaltságára és kiemelte, hogy sikeres harcot csak akkor folytathatunk az atheizmus és bolsevizmus ellen, ha összefogva harcolunk ellene. Szünni nem akaró taps kisérte Felkay tanácsnok szép beszédét is, amelyre Wittmann Miklós bécsi ipariskolai igazgató válaszolt lelkes magyar beszédben és fejtette ki, hogy ők is ugyanazt a világnézetet vallják, mint magyar kartársaik.

Méltó befejezője volt a hangulatos napnak azután a budafoki kirándulás. Az Állami Borpincészet udvarán Fornódi Elemér igazgató üdvözölte a megjelenteket és méltatta a földmüvelésügyi minisztérium igazgatása alatt álló intézmény gazdasági hivatását, majd a pincék megtekintése után a kiválóbbnál-kiválóbb borokból adatott kóstolókat, hogy vendégeink a készlet jó részének felvásárlása után térjenek vissza Pestre.

Pünkösdvasárnap délelőtt misehallgatás, körséta a városban, őrségváltás és a Halászbástya megtekintése volt a program, míg délután kegyeletes aktussal adóztak a magyar hősök emlékének. Laube József igazgató magasanszárnyaló beszéde és az oszrák himnusz kíséretében tették le szép koszorujukat a hősök emlékkövére. Este a hármashatárhegyi nagyvendéglő terraszáról gyönyörködtek Budapest csillogó panorámájában.

Pünkösdhétfőn a vendégek egy része Bugacra indult ki, míg az itthonmaradottak a szépmüvészeti és mezőgazdasági múzeumot tekintette meg. Kecskeméten Kiss Károly dr. polgármester fogadta őket és ismertette a magyar gyümölcstermelést.

Az üdvözlésre Kittmann Miklós válaszolt. A bugaci puszta szemetgyönyörködtető élete sokáig emlékezetes marad nekik.

Kedden a Gellért-fürdőben voltak, hogy utána a Windsor-pensióban búcsúra gyülekezzenek össze. Itt Urbányi C. József ügyvezető elnök fejezte ki német nyelven őszinte sajnálatát, hogy a barátságot megerősítő, a magyar kollégáknak is oly kedves és hangulatos napok véget értek, majd átadta a gyönyörü díszoklevelet Simonic Antal országos iskolafelügyelőnek, Butz János kerületi iskolafelügyelőnek, Nowotny Vilmos kultúrtanácsosnak és Wittmann Miklós igazgatónak a Bizottság disztagságáról, illetve levelező tagságáról. Ezután a vendégek nevében Haschbocher Lőrinc mondott meleg köszönetet azért a kedves és őszinte vendégszeretetért, amelyben részesültek s reményének adott kifejezést, hogy azt mihamarabb Bécsben viszonozhatják. Wittmann Miklós igazgató, Urbányi C. József ügyvezető elnöknek, Halász Árpád dr. szerkesztőnek és mindazoknak, a magyar kartársaknak mondott szivből jövő köszönő szavakat, akik utukat előkészitették, lekötelező szívélyességgel fogadták és kalauzolták őket ittartózkodásuk idején: Palócz Andrásnak, Pirovszky Lajosnak, Novák Andrásnak, Kárpáti Ottónak stb. és állandó kedves kalauzaiknak: Kollarits Rózának, Világi Michaellának, Tholt Emmának, Kiefer Vendelnek és Török Sándornak.

Bizony sok szem maradt könnyesen, mikor hosszas búcsúztatás után az autocar elindult, hogy még Esztergomban tegyenek egy kis rövid sétát s mondjanak végleg búcsút Magyarországnak.

Hitelt a köztisztviselők számára, hogy kisiparosoknál dolgoztathassanak!

Irta: Miklós Ferenc dr.

Az önálló kézműiparosság azóta, hogy köztisztviselő fizetés a tartozás fejében le nem foglalható, elvesztette legjobb megrendelőjét és vevőjét. Az a kisiparos, aki a rendelet kiadása után is hitelezett, kitette magát annak a veszélynek, hogy munkája ellenértékét, de sokszor még az anyag árát sem tudja megkapni, mert a fizetni nem tudó, vagy nem akaró tisztviselőn követelését *behajtani nem tudja.*

A tisztviselők legnagyobb része az említett rendelkezés után is megmaradt tisztességes és becsületes adósnak, aki rendesen törlesztette adósságát. De elég egy-két eset, s a kisiparos munkája eredményét elveszítheti s tönkremehet, aminthogy sok kisiparos ezen már tönkre is ment.

A tisztviselő most uzsorakölcsönre szorul vagy *egyes kivételesen kezelt tömeggyártó vállalatra,* melynek engedélye van a fizetésből való levonásra. A tisztviselő nem választhatja ki az izlésének legjobban megfelelő kisiparost, bárhogyan is szeretné azt.

A kisiparosnak nincs kellő fedezete és lehet bármennyire szorgalmas és ügyes, ezekre a jó tulajdonságokra hitelt nem kap s ő sem tud hitelt adni, s minthogy hitelt és részletfizetési kedvezményt nem ad, munkát sem kap. Keresete nincs és tönkre is mehet. Pedig sok tisztviselő szívesen dolgoztatna nála, de a tisztviselő nem tőkepénzes s a *szanálás folytán* alig futja a fizetéséből, hogy apránként letörlessze ruháját, cipőjét és egyéb szükségletét, nemhogy azok árát előre összegyűjtse.

Mi a megoldás? A kisipparosság jól bevált hitelszerveit kell felhasználni *elsősorban a fővárosi tisztviselők számára.* Ide kell bekapcsolni az *IOKSzot és a Budapesti Kisipari Hitelintézetet.* A két kisiparos-hitelszervezetnél futnának össze a tisztviselők kisipari megrendelései s ezek a hitelszervezetek egyesítenék tisztviselők szerint a hiteleket, tartanák azokat nyilván és az összesített levonások havi végösszegét közölnék az illetékes számvevőséggel és központtárral, ahonnét az egy összegben kiutalt pénzt a kisiparos-hitelszervezet írná jóvá a kisiparosnak a náluk levő számlájukon. Ezeknek a pénzintézeteknek *megvan a kellő berendezkedésük,* hiszen már most is az iparosok ezreinek anyagi ügyeit bonyolítják le. Nem kell más hozzá, mint *a kormányzat jóakarata* s a kisiparosokon való segíteni akarásnak nem csak hirdetése, hanem tettekben való megnyilvánulása.

A technikai lebonyolítás módja a következő:

A középosztálybeli család a családfő fizetésének körülbelül egyharmadát költi ruházati, lakberendezési és kulturális szükségletének kielégítésére. A jövedelem kétharmada a háztartás, élelmezés, világítás, fűtés, házbér, stb. fedezetére szükséges.

Ebből következőleg a köztisztviselő *fizetésének egyharmadára* lehetne jogot adni, hogy azt a tisztviselő kisipari hitelre leköthesse. Fizetésének kétharmadrésze még mindig biztosítva van létfentartására.

A tiszviselő bejelenti a számvevőségnek, hogy *kisipari hitelt óhajt igénybevenni* és kitölt egy blankettát, amelyben felhatalmazza a számvevőséget és pénztárt, hogy a kisiparos pénzintézet által a számvevőséggel közölt összeget — de nem többet, mint a lakbérnélküli fizetés egyharmadát — közvetlenül az intézetnek utalja és fizesse ki. A számvevőség közli az intézettel, hogy menynyi az illető tisztviselőnek az átengedményezhető fizetése.

A kisiparos-bankintézet a számvevőségtől érkezett közlés alapján az illető tisztviselő nevére törzslapot, hitelkimutatási lapot nyit. Az általa kibocsátott és a kisiparosok között széjjelosztott sablonnyomtatványon azután a köztisztviselő megrendelheti, vagy megvásárolhatja az árut, amelynek megnevezését, szállítási feltételeit és a fizetés és törlesztés mikéntjét sajátkezüleg beírja. — Ugyanezen az iraton van az a kijelentés is, hogy felhatalmazza a kisipari hitelszövetkezetet arra, hogy fizetéséből *ezen törlesztési részletet és a kamatokat valamint a kezelési költségeket felvegye.* Az egészet a tisztviselő és az iparos sajátkezűleg aláírja.

A bank a nála összegyült megrendelő-leveleket az egyes tisztviselők törzslapja mellett egyesíti, a beérkezett megrendelésről, a részletfizetési összegről, és a havi levonások végösszegéről a tisztviselőt értesíti, azzal, hogy az ellen óvást emelhet, amit ha nem tesz meg, úgy a levonási összeg elismertnek és tudomásulvettnek tekintendő. Három nap múlva, vagy a hó bizonyos napján a bank az illetékes számvevőséget értesíti a levonandó összegről. A központtár által a tisztviselő helyett átutalt összeget a kisiparos-hitelintézet a *törlesztési terv szerint az egyes kisiparosok folyószámlája javára írja,* vagy amennyiben a kisiparosnak ezt a hitelezett összeget leszámította és kifizette, *már ennek a tartozásnak a kiegyenlítésére fordítja.*

A kisiparosra csak akkor kötelező a megrendelés teljesítése, vagy az áru leszállítása, ha a bank őt arról értesíti, hogy az általa beszolgáltatott megrendelőlevelet tudomásul vette és beiktatta *a fizetéslevonásból kielégíthető követelések sorába.*

Az ilyen természetü hitelek és leszámítolások ellenőrzésére, kezelésüknek minél egyszerübbé, praktikusabbá tételére s esetleg újabb, úgy a kisiparosság, mint a köztisztviselők érdekeit jobban szolgáló javaslatok megtételére egy bizottság alakíttatnék, melynek három tagja a hitelintézmény részéről, három tagja a köztisztvislők és három tagja az iparosok közül jelöltetnék ki. Ez a javaslat lehetővé tenné, hogy bármely kisiparos a köztisztviselőnek minden aggodalom nélkül részletfizetésre is dolgozhasson viszont, hogy a köztisztviselő az ő egyéni izlése szerint öltözhessék, szerezhesse be a szükségleteit kényelmes részletfizetésre, méltányos kamat mellett, nem uzsoraáron, horribilis veszteségi rizikót is magában foglaló kezelési díj, vagy felár mellett.

—o—

Tóth tiszti ügyész győzött a kenesei vivóversenyen

Honffy Lajos a BSE Toldi-érmét kapta

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Budapest Sport Egyesület vívószakosztálya pünkösd két ünnepén rendezte meg a balalonkenesei fővárosi üdülőhelyen kilencedízben zárt tőr és kard összetett vívóversenyét. Ugyanekkor került eldöntésre az 1936. év pünkösdkor néhai *Liber* Endre alpolgármester által alapított *Liber-vándordíjért* folyó küzdelem is. A vivóversenyre Budapestről sokan utaztak le. Az előkelőségek közül a verseny döntőjét végignézte — a kenesei versenyek mindenkori nagy érdeklődője — *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester, továbbá *Müller* Antal országgyűlési képviselő, *Bódy* László dr. és *Kovácsházy* Vilmos tanácsnokok, *Szilaveczky* Lajos dr. rendőrfőtanácsos, a Magyar Vívó Szövetség elnöke, *Ózdy* Lajos, a Vízművek igazgatója, *Honffy* Lajos adóhivatali igazgató, a vívószakoszály elnöke, *Dulácska* Jenő dr., a Segítőalap igazgatója, *Haury* Iván dr. alapi aligazgató és még sokan mások.

A kenesei kardversenyt megelőzte a május 11-én Budapesten lezajlott tőrverseny, melynek eredménye a következő volt: 1. *Berti* (Elektromos) 6 gy. 2. *Hajdu* dr. (Bszkárt) 5 gy. 3. *Tóth* dr. (MAC) 5 gy. 4. *Ványi* (BSE) 4 gy. 5. *Dabóczy* (BSE) 3 gy. 6 *Fehérvári* (MAC) 2 gy. 7. *Zuna* (Elektromos) 2 gy. 8. *Babnigg* (BSE) 1 gy. 9. *Klell* (BSE) visszalépett.

A kenesei üdülőhelyen vívták le a kardmérkőzéseket, melynek döntőjébe ugyancsak 9 vívó került. A helyezések sorrendje: 1. *Tóth* Péter dr. 6 gy. 2. *Hajdu* János dr. 6 gy. 3. *Szabolcsi* Pál dr. 5 gy. 4. *Klell* Kálmán 5. gy. 5. *Kruppa* József Bszkr 4 gy. 6. *Babnigg* 3 gy. 7. *Jenei* BSE 2 gy. 8. *Topercer* BSE 2 gy. 9. *Gözce* Elektromos 2 gy.

A végleges eredmény az összetett versenyre való tekintettel a következőképen alakult:

1.	Tóh P. dr. (MAC)	4 ponttal
2.	Hajdu J. dr. (Bszkrt)	4 „
3.	Berti I. (Elektromos)	11 „
4.	Szabolcsi dr. (MAC)	13 „
5.	Klell K. (BSE)	13 „
6.	Babnigg G. (BSE)	14 „
7.	Dabóczy M. (BSE)	16 „
8.	Kruppa J. (Bszkrt)	18 „
9.	Jenei K. (Bszkrt)	18 „
10.	Zuna P. (Elektromos)	19 „
11.	Toperczer L. (BSE)	20 „
12.	Ványi B. (BSE)	21 „

A verseny lezajlása után a versenydíjakat *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok megnyitó beszéde után — melyben *Liber* Endre alpolgármester emlékének áldozott — *Honffy* Lajos adóhivatali igazgató a BSE vívó-szakosztályi elnöke beszéd kíséretében osztott ki a helyezettek között.

A díjkiosztás után ünnepi ebéd következett, melyen a szakosztály lelkesen ünnepelte elnökét, *Honffy* Lajost, akinek *Kovácsházy* tanácsnok — a vívószakosztály megbízásából — sokéves fáradhatatlan eredményes elnöki munkásságáért, a szakosztály által alapított *Toldi Miklós plakettet* közvetlen, meleg szavak kíséretében nyújtott át. *Honffy* elnök meghatottan mondott köszönetet a kitüntetésért és a szakosztályhoz intézett buzdító szavainak elhangzása után lelkes éljenzéssel ért véget az ünnepi ebéd.

Nem lehet megfeledkezni a zsűriről sem, *Rajcsányi* László szövetségi képviselőről *Berczelly* Tibor hadnagy, vitéz *Uhlyárik* Jenő százados, *Jós* Miklós főhadnagy, *Palócz* Endre, *Dunay* Pál és *Eckl* Viktor tagokról, akik ezen megerőltető tisztséget közmegelégedéssel látták el. A versenyrendezés körültekintő fáradságos munkáit a vívószakosztály titkára *Toperczer* László mintaszerűn látta el.

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER Városligeti
Megnyílt

WIHART FERENC
építész — építőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.—
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14-50-63.

LIFT ◆◆ HANDLOVITS ÉS HORVÁTH ◆◆ FELVONÓ-IPAR
Mindennemü felvonót gyárt, javit és karbantart
BUDAPEST, VIII., Futó-u. 8/b. Telefon: I-409-82.

HIREK

Junius hó 2-án: közgyülés!

A legközelebbi, a nyári szünet előtt utolsóelőtti fővárosi közgyűlést június 2-ra hívja össze Karafiáth főpolgármester. Az ülésen általában jelentéktelen folyó ügyek szerepelnek.

Kőbánya a gyermekért! A Nemzeti Gyermekhét alkalmával Kőbánya jótékony hölgyei, Vigyázó Géza dr. kerületi előljáró vezetésével, a X. kerületi szegénysorsú gyermekek számára a Rottenbiller-kertben játékdélutánt rendeztek, melynek keretében mintegy négyszáz gyermeket szórakoztattak mesemondással, hangulatos artistamutatványokkal és részesítettek uzsonnában, apró édességekben és ajándékoztak meg játékokkal. Nyolcszáz gyermek számára mozielőadást is rendeztek, kétszáz gyermeket pedig a népligeti mutatványos téren szórakoztattak és láttak el uzsonnával.

Az Elektromos Müvek a Vásáron. Budapest Székesfőváros Elektromos Müvei kiállítása a Nemzetközi Vásáron az idén is méltán keltette fel mind a nagyközönség, mind a szakkörök figyelmét. A kiállítás ipari részében üzemközben bemutatták a villamos ívfényhegesztést, ponthegesztést, továbbá a munkagépeknek külön villanymótorral való célszerü meghajtási módját és a munkagépeknek, munkahelyeknek helyes megvilágítási módját. Egyik fülkében a nagyközönség előtt szerelték össze a különböző villamos háztartási készülékeket, amelyből nyilván látható: milyen egyszerű és megbizható szerkezetek e készülékek. Színes fényhatástól gazdag kirakat, majd a szép villamos konyha és tiszta villamos cukrászmühely egészítette ki a kiállítást. Az általános benyomást az előtérnek igen kellemes hatást keltő, nagyszabású színes világítása fokozta oly mértékig, hogy az Elektromos Müveknek ez a kiállítása méltó folytatása volt az eddigi kiállításainak, amelyek szinte hagyományosan mindenkor a Nemzetközi Vásár egyik legszebb és leghatásosabb látnivalói voltak.

Eltörölték az autók luxusadóját. Az autótársadalom régi vágyát teljesítette a most megjelent rendelet, mely eltörölte az autók luxusadóját, ezzel kimondotta, hogy az autó nem luxus többé. Ez nemcsak elvi diadalt jelent, de jelentékenyen olcsóbbá teszi a nagyteljesítményü erős kocsikat. Máris óriási az érdeklődés a világhírü és közkedvelt nyolc hengeres Ford-kocsi iránt, melynél a luxusadó törlése, majd ezer pengő megtakarítást jelent. Ne vegyen addig autót, míg nem tekintette meg a Ford gyárnak remekmüvét Hahn Arthur és Társai cégnél, Andrássy út 10.

Mi történt Bázelben?

A legujabb francia törvény már nem követeli arany-frankban Budapesttől az ostendei egyezményben foglalt kölcsönök kamat-törlesztését

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Lamotte alpolgármester és *Beliczay* főjegyző bázeli útjához különböző kombinációkat fűznek. Arról beszélnek a városházán, hogy a semmitmondó kommüniké mögött, amely szerint jelentéktelen kölcsön-technikai megbeszélések tették szükségessé a helyettes polgármester repülőgépen történt utazását nagyjelentőségű tárgyalások húzódnak meg. Az *Uj Budapest* munkatársa a bázeli tárgyalások lényegéről és eredményéről

illetékes helyen

a következőket tudta meg:

— Annál kevésbé lehet *Lamotte* helyettes polgármester és *Beliczay* főjegyző, a pénzügyi ügyosztály vezető helyettese, bázeli útja mögött titokzatos eseményeket sejteni, mert ilyen titokzatos események egyáltalában nincsenek. A legfontosabb ütközőpont az ostendei egyezményben foglalt hitelezők és a főváros között a valuta-leértékelés kapcsán a francia frank felértékelése a kölcsönök szempontjából a Blum-féle törvény alapján: megszünt. A francia törvényhozás, amint azt a főváros illetékes tényezőinek kezei között levő legújabb francia törvény szövege bizonyítja, belátta, hogy a háború előtti külföldi adósságok aranyfrankon való értékelése többet árt az országnak, mint amennyit az a hitelezőknek használna Ezen okból a szóbanforgó törvényt egy új törvénnyel hatályon kívül helyezték. Az ostendei egyezményben foglalt kölcsönök törlesztő szolgálata a kamatokat illetően szeptember óta holland forint paritáson, a Nemzeti Bank útján, a tőkeamortizáció pedig a főváros által vásárolt kölcsönkötvények visszasazolgáltatásával történik.

— Ezek után nem vitás, hogy valóban jelentéktelen adminisztrativ dolgok kerültek Bázelben megvitatásra. Olyan ügyek, amelyeket úgy a svájci hitelezők, mint *Lamotte* helyettes polgármester jobbnak látták hosszas levelezés helyett személyesen megbeszélni. *Ami meg is történt.* A megbeszélések *a kölcsön-adminisztráció egyszerűsítésére* vonatkoztak.

Tájkép-védelmet kér a Rózsadomb

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Rózsadomb és Vidéke Egyesület választmánya Harrer Ferenc dr. felsőházi tag elnöklésével, Nádas Béla dr. ügyész-főtitkár előterjesztése alapján a Rózsadomb és környéke fejlesztését és szépitését érintő, számos, közérdekü kérdést tárgyalt. A kifejlödő, élénk vitában résztvettek: almási Balogh Lóránt és Lengyel Endre dr. alelnökök, Terbócz Imre, Návay Aladár, Tholt József dr., Jónás Géza dr., Weszely Ferenc dr., Ujeszky László dr., Bánlaky Adorján, hámosfalvi Hámos Róbert, Redek Béla, Sásdy János, Hendrich Antal, ifj. Hoffmann Károly, Asboth Oszkár, Asztalos Géza, Politzer Sándor, Fáber Fülöp, Réthi Zsigmond, Luspay Mihály, Sarkady Károly és Vargha Imre választmányi tagok.

Az elnökség és választmány elhatározta, hogy az egyesület jövő célkitüzései sorába iktatja és teljes súlyával megvalósitani igyekszik többek közt a következőket:

A közmunkatanács legyen figyelemmel arra, hogy a most készülő, épitési szabályrendeletben tételes intézkedések védjék meg a Rózsadombon és környékén a szép kilátást. A közforgalmi közlekedés zavartalansága s életbiztonsága érdekében az egyes telekszabályozások és épitések engedélyezése alkalmával mindenkor kivétel nélkül rendeljék el a jövőben a forgalmasabb utcakeresztezéseknél a saroktelkek megfelelő letompitását.

Általában az illetékes hatóságok tekintsék legkomolyabb feladatuknak az egész budai hegyvidéken a látkép- és tájvédelmet s ezért az egész vonalon megfelelően korlátozzák a budai hegyvidék természeti szépségét károsan érintő kibányászásokat, erdőirtásokat s fa-kivágásokat.

Végül a választmány hálás köszönetet szavazott a Veronika-uti kápolna körüli tér rendezése, a kápolna külső s belső restaurálása és a stációk tervezett visszaállitása körüli, értékes támogatásukért és fáradozásukért Terbócz Imre országgyülési képviselő és Tholt József dr. egyházközségi világi elnök, választmányi tagoknak, — majd elhatározta a választmány az egyesület csatlakozását a budaiak állandó színháza mozgalomhoz.

Elsőrendű TÁRSASVILLÁINK versenyenkivüliek!

A befejezés előtt álló **Olasz-fasor 61. alatt**; ez évben épülő **Himfy-utca 8.** alatt a **Szent Imre herceg utja és Menta-utca sarkán** 1, 1½, 2, 2½, 3, 3½ és 4 szobás **páratlanul értékes öröklakások olcsó fixáron.**

Wanner mérnök irodája:
Horthy Miklós-ut 35. Telefon: 2-680-45

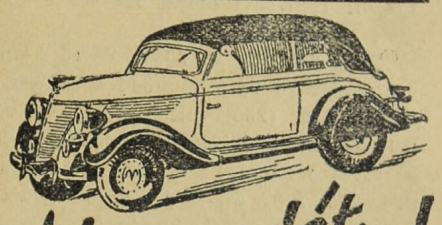

A luxusadót eltörölték!
Most már vehet kedve szerint erős jó autót!
Próbálja meg a 8 hengeres Ford kocsit
FŐKÉPVISELET:
HAHN ARTHUR ÉS TÁRSAI
VI. ANDRÁSSY-ÚT 10 • TEL. 1-136-19.

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz. Tel.: 1-291-78

A **hálókocsi** ma már **nem fényüzés!**
Összes magyarországi (belföldi) vonalainkon egységes dijszabás;
III. osztály P 5.—
II osztály P 7.50
I. osztály P 10.—
30 napig érvényes tértijegy váltásánál **25% kedvezmény**
Bármely érvényes vasuti jegy feljogosit hálókocsi váltására.
Időt és költséget takarit meg!
Hálókocsiban eltöltött éjszaka után testi és szellemi erőinek teljes birtokában végezheti napi munkáját.
Az érkezés után nem kell kiszállnia, mert **reggel 8 óráig** zavartalanul tartózkodhatik a **hálókocsiban!**
Kérje a 420. sz. dijtalan részletes ismertetést és pontos menetrendet étkező- és hálókocsi szolgálatainkról.
Nemzetközi Vasuti Hálókocsi Társaság
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 2.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Diskay név garantálja, hogy jól sikerült munkát kap. Gyermekfényképkülönlegességek speciális felszereléssel, úgyhogy minden felvétel biztos siker. Műterem nyitva vasárnap és ünnepnap is 9—7. Életnagyságú fényképnagyitás bármily kis fénykép után. Kérjük minden esküvőnél, eseményeknél
DISKAY FOTO-RIPORTER
vállalathoz fordulni bizalommal. Közigazgatási tisztviselőknek az amúgy is alacsony árakból még 15% engedmény. Budapest, VII., Rákóczi út 18. T.: 1—343—81.

HORVÁTH MIKSA SZŐNYEGIPAR RT. **MAGYAR VACUUM CLEANER** VAKUM KLINER
ALAPITVA 1903. V., Visegrádi-utca 62. szám. — Telefon: 290-698 és 290-699. ALAPITVA 1903.
Szőnyegek és szőrmék nyári gondozása. Portalanitás.
Szőnyegek müvészies javitása, mosása és festése.

Uj kiirások

Téli posztó és bélésanyagok szállítására a székesfőváros egyenruházott alkalmozattai részére. **Határidő: 1937. évi május hó 24-én délelőtt 10 óra.**

Iskolai füzetek szállítására a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi május hó 25-én délelőtt 10 óra.**

12.000 kg nem gyulékony festék és lakklemarószer szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi május hó 25-én délelőtt 9 óra.**

Vasbeton gravitációs csatorna építésének munkálataira a káposztásmegyeri vízmű ikercsatornájához Budapest Székesfőváros Vízművei részére. **Határidő: 1937. évi május hó 29-én délelőtt 10 óra.**

15.000 drb (10, 12, 15, 20 és 25 Amp. áramerősségü **új önműködő kikapcsoló szállítására** (250 Volt egyen-, illetve váltóáramú feszültségre) Budapest Székesfőváros Elektromos Művei részére. **Határidő: 1937. évi május hó 31-én délelőtt 9 óra.**

Csatornázási munkálatokra a XIV. ker. Szugló-utca, Rákospatak és Övutca közötti szakaszhoz. **Határidő: 1937. évi május hó 31-én délelőtt 10 óra.**

550 drb hosszú posztóbundahuzat, 50 drb rövid posztóbundahuzat bélelési munkáira a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt., — továbbá **50 drb hosszú és 10 drb rövid posztóbundahuzat bélelési munkáira** a Budapesti Helyiérdekü Vasútak részére. **Határidő: 1937. évi június hó 4-én délelőtt 9 óra.**

7920 drb BSzKRT és 1080 drb BHÉV rendszerü különféle egyenruha elkészítési munkálataira a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi június hó 4-én délelőtt fél 10 óra.**

7000 drb bárányborbélésü egyenruhának a szabó- és szücsipart érintő **javítási munkáira** a Budapest Székesfővárosi Közlekedési rt. részére. **Határidő: 1937. évi június hó 4-én délelőtt negyed 10 óra.**

Versenytárgyalási hirdetmény

A székesfőváros közigazgatási kerületeiben négy csoportban végzendő mintegy 250.000 m² makadámút

kátránnyal való portalanítására

nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

Ajánlat tehető a csoportok egyikére külön, vagy több csoportra együtt.

A kellően felbélyegzett, zárt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi május hó 21-én délelőtt 10 óráig

a polgármesteri II. ügyosztálynál kell benyújtani, Központi városháza, II. em. 284. sz. alatt. Az ajánlatok ugyanaz nap délelőtt 11 órakor a II. em. 285. sz. alatt fognak felbontatni, amikor is az ajánlattevők, vagy megbizottjaik jelen lehetnek.

Budapest, 1937. évi május hó 5-én.

A székesfőváros polgármestere.

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

Május hó 29-én délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

VÁLLALKOZÁS

Ló, cukorlé, olaj

A főváros harca az egykéz ellen

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Miközben Éber Antal a kereskedelem szabadságát kívánja védelmezni a kamara elnöki székében élők és holtak ellen, a főváros a kereskedelem szabadossága ellen kénytelen küzdelmet folytatni. Azon egykéz-politika ellen, amely látható vagy láthatatlan kartel formájában igyekszik monopolizált árujáért túlmagas árakat kipréselni a fővárosból.

A közegészségi ügyosztály az elmult hetekben három fojtogató egykezet kapart le a főváros torkáról.

A lókereskedők, a Köztisztasági Hivatal lószükségletének beszerzése kapcsán virstlibe való gebéket árusitottak kartelszerüen a főváros számára arabs versenyparipák árain. A főváros a kormányzat külön engedélyével nemrégiben egy belga tenyészpárt hozott be az országba. A legközelebbi közgyülés fog határozni a polgármester azon előterjesztése felett, hogy a lókereskedők karteljének letörésére a Köztisztasági Hivatal házilagos lótenyészetet rendezzen be.

A Köztisztasági Hivatal lóállománya naponta cukorlét is kap táplálékul. A kereskedelem a cukorlé árát alig egy év alatt — hét fillérről tizennégy fillérre verte fel kilónként. Salamon tanácsnok intézkedésre a cukorlét a Köztisztasági Hivatal most közvetlenül a cukorgyáraktól szerzi be kilónként 6.8 illéres árban.

Rend lesz rövidesen a makadámútak olajjal való portalanítása körül is. A kartel a polgármester által elrendelt új zártkörü versenytárgyaláson az eredeti áraknál olcsóbb ajánlatot adott be. Most folynak a tárgyalások, amelynek alapján remény van a tavalyi áron való portalanításra.

A kiscirkusz sorsa

A pénzügyi bizottság fog dönteni

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A városgazdasági szakbizottság két szavazattal két szavazat ellen nem hozott döntést abban az irányban, hogy a Fényes György bérletében levő Néparénát, melynek rendbehozatala tizenötezer pengőjébe kerülne a fővárosnak, lebontsák-e? A polgármester mielőtt döntene ebben az ügyben, a pénzügyi bizottság véleményét is kikéri.

A vurtsli-érdekeltség még mindig erős küzdelmet folytat a kiscirkusz lebontása ellen. A polgármester azonban kitart eredti álláspontja mellett, részben azért, mert a Néparéna átépítésére nincs pénze a fővárosnak, de azért is, mert végre meg kell tenni az első lépést a vurtsli teljes kitelepítése felé, amit a Néparéna ócska épületének lebontásával kell elkezdeni.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt ajánlati feltételekre, Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatósága nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdet összesen

15.000 darab 10, 12, 15, 20 és 25 Amp. áramerősségü új önműködő kikapcsoló szállítására, 250 Volt egyen-, illetve 380 Volt váltakozó áramú feszültségre.

A kapcsolókra vonatokzó műszaki feltételek és egyéb nyomtatványok Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Árammérő osztályánál (V., Révész-utca 27—29. fszt 7. alatt) átvehetők, ugyanott a használatban levő kapcsolók megtekinthetők.

Az ajánlatokat

f. évi május 31-én délelőtt 9 óráig

kell benyujtani sértetlen, zárt és lepecsételt borítékban, Budapest Székesfőváros Műveinek címezve, „Ajánlat önműködő kikapcsolókra" felírással ellátva az anyagbeszerzési osztálynál (V., Váci-út 74. IV. em. 411.).

Az ajánlatok felbontása ugyanaznap délelőtt 10 órakor fog megtörténni, V., Drávautca 1—3. sz. alatti telepünkön, ahol az ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

Budapest, 1937. május 5.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Gázművei utalással a „Fővárosi Közlöny" hivatalos hirdetések rovatának élén jelenleg közölt általános ajánlati feltételekre

1937. évi augusztus hó 1-ől 1938. évi március hó 31-ig terjedő időben a Ceglédi-utcai tüzelőszertelepén végzendő különféle

rakodó munkálatokra

nyilvános versenytárgyalást hirdet.

A szabályszerüen kiállított ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a Gázművek Anyagbeszerző osztályánál (VIII., Tisza Kálmán tér 20.)

1937. június 8-án délelőtt 10 óráig

kell személyesen, vagy posta útján benyújtani.

Budapest Székesfőváros Gázművei.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Palka József EZOSTKOSZORUS mester — üveg-festészeti müterme
Budapest, VIII., Baross-u. 59 Tel.: 1-302-28

Móczár Gábor
egészségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és beton-épitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiek, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Béke-tér 5. Iroda: VI., Szondy-u34.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: I-563-99.

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

Köztisztviselőknek
személyi, vidéki ingatlanokra II. és III. helyi kölcsönt folyósittat igen gyorsan és előnyös feltételek mellett
ZOLTÁN bankirodája
Bpest, VI., Dessewffy-ú. 41.
Telefon: 12-15-04

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence faburkoló vállalat.
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

352

XV. évfolyam 21. szám

Budapest, 1937. május 29.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvt.
Bpest, VIII. Reviczky-u. 1.

Szendy stadionja

Szombaton délután ünnepélyes keretek között fogják felavatni a Népligetben a főváros által a középiskolai diákok számára épített sportstadiont. Ezt a nagyszabású sportpályát, amelyhez hasonló kevés van Európában, még tanügyi tanácsnok korában kezdte el építeni Szendy Károly, Budapest székesfőváros polgármestere. Az ő különleges lelkesedését, megértő sportszeretetét átvette a tanügyi tanácsnoki székben utóda: Felkay Ferenc is. Az ő feladata már azért is könnyebb volt, mert Szendy mint polgármester a főváros fokozott mértékű anyagi hozzájárulását tudta biztosítani az ifjúsági stadion építkezésének folytatására és befejezésére.

A stadion megnyitásának ünnepélyes szónoklatai ki fogják hangsúlyozni a főváros áldozatkészségét a magyar jövendő sport-olimpikonjai érdekében. Túlmenően azonban a négyévenként megrendezésre kerülő olimpiai játékok egyre nagyszerűbbé váló magyar sikerein, amelyek különlegesen a főváros lakosságából kikerült sportbajnokok számára hozzák meg imponáló mértékben az egész Magyarországot dicsőséggel elárasztó olimpiai babért, a népligeti stadion megnyitásának nagyobb jelentősége is van. Nemcsak a versenykészséget, hanem a testedzést is szolgálja a most megnyitásra kerülő sportpálya: a tömegek testedzését, a tízezer és tízezer diák és diáklány testi kultúráját, testi épségét, testi higiénéjét is.

A népligeti stadion ünnepélyes megnyitása határkövet jelent a főváros sportpolitikájában. Egyben egyenesen kijelöli azt az irányt, amelyet a főváros önkormányzatának és vezetőségének a sport igazi céljainak és értékeinek felismerése terén változatlanul követnie kell. A főváros feladata a sport terén nem lehet egyéb, mint a tömegek sportolási lehetőségeinek előmozdítása, különös tekintettel a főváros iskoláiba járó ifjúságra! Viszont nem feladata sem a fővárosnak, sem a főváros egyetlen üzemének, hogy üzleti alakulatokat támogasson a sport tágas mezejének egyik eldugott sarkában. A főváros közönségének erős visszatetszésével találkozik, hogy vannak fővárosi üzemi sportalakulatok, amelyek a professzionista labdarúgó bajnokságban aratnak győzelmeket hetenként, vagy pedig veszteségként hagyják el az üzemigazgató-sportvezérek sajnálkozásai mellett a zöld gyepet.

A professzionista sportokat ki kell irtani a fővárosi tisztviselő-társadalom életéből! Annál is inkább, mert kétségtelen, hogy az üzemek alkalmazásában álló sportbajnokok a legritkább esetben végzik úgy hivatali kötelességeiket, mintha — nem lennének labdarúgó titánok! A sport csak testedzés lehet, és nem foglalkozás, vagy üzlet!

A polgármester Párisba utazik

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A napokban megnyílt világkiállítás megtekintésére és tanulmányozására Szendy Károly, a székesfőváros polgármestere, hivatalos meghívásra néhány napra Párisba utazik.

A polgármester párisi útja kapcsán elsősorban idegenforgalmi problémákat szándékozik tanulmányozni.

A polgármester teljesen egyedül utazik Párisba, még pedig június 8-án, vagy 9-én. A polgármester visszaérkezésének terminusa: június hó 15-ike.

—o—

Őszre marad az uj állások betöltése

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A státus-rendezést elhatározó főpolgármesteri szanálási rendelet értelmében a folyó esztendő július 1-én kell megtörténnie az újonnan megszervezett állások második csoportja betöltésének. Az erre vonatkozó pályázati felhívások előkészítése az elnöki ügyosztályban folyamatban van, a pályázatok kiírása és az állások betöltése azonban minden valószínűség szerint őszre marad, tekintettel az előrehaladt szezonra.

Ugyancsak őszre marad az elhalálozás és nyugdíjazás folytán megüresedett közigazgatási állások, így az üresedésben levő egy főjegyzői állás betöltése is.

Lelkem egész készségével állok a Szent István-év szolgálatába!

Irta: Szendy Károly

A Szent István-év vasárnapi ünnepélyes megnyitását olyan dátumnak érzem, mely áldásos és termékeny napok sorozatát nyitja meg a magyar nemzet számára. A Szent-év méltó alkalmat ad arra, hogy felújítsuk lelkünkben az első magyar király glóriás emlékét, ki államalkotó, nemzetszervező lángelme és egyuttal az örök igazságok kiválasztott apostola volt. A nemzet szívvel és lélekkel fogja dokumentálni, hogy kilenc század mulva is azokon az erkölcsi alapokon áll, amit a kereszténység felvétele és Szent István szelleme adott.

A magyar emlékévet azonban olyan esemény emeli ki és hívja fel rá a világ figyelmét, mely örömünnepe és találkozási alkalma lesz az öt világrész katolikusainak. Az *Eucharisztikus Világkongresszus* megmozgatja és Magyarországra hívja azokat a milliókat, kiknek hitét Szent István hintette el ezen a magyar földön és akiket itt szentek és hősök: az első magyar keresztények késő utódai fogadnak a hagyományos magyar vendégszeretettel.

Lelkünk egész készségével és odaadásával állunk a nagy cél szolgálatában. Tudjuk, hogy

nemzetünk történelmében még nem volt ilyen eset, ilyen fényes alkalom, mikor az egész világ katolikusait, a különböző nemzetek kiküldöttjeit üdvözölhetjük majd ősi falaink között.

Idegenforgalmi szempontból felbecsülhetetlen a kongresszus jelentősége, óriási próba lesz, melynek kapcsán megmutathatjuk nagyarányú vendéglátó szervezettségünket és teljesítési képességünket. A székesfővároson kívül az egész ország be fog kapcsolódni a kongresszusnak forgalmába, mely a világra kiható érintkezéssel nemzeti érdekeinket is propagálja az idegen népek között.

Mégis nem az idegenforgalom érdekét tartjuk a legfontosabbnak, hanem azt az értéket becsüljük a legtöbbre, amit a szellemi kultúrával lehet megmérni.

Távol áll tőlünk a gondolat, hogy a világ katolikusainak összejövetelében csak idegenforgalmi konjunktúrát és gazdasági lehetőséget lássunk.

Minden szempontot alárendelünk az eszményi célnak. A vendéglátó felkészülődést, az idegenforgalmi szervezettséget azért fokozzuk, hogy a lelkek megnyugvásának ügyét szolgáljuk vele. A kongresszus sikeres lebonyolításával, a vendégszeretet erejével az emberiség hitbeli és lelki kiegyensúlyozottságát és ezzel a nemzetek békéjét akarjuk előmozdítani.

Hisszük, hogy a magyar emlékév lelki és emberi értékeket fog adni nemcsak a magyar nemzetnek, de az egész világnak. Azon leszünk, hogy az itt megforduló idegenek jól érezzék magukat, élvezhessék idegenforgalmi kultúránkat, a mi szép Budapestünket, de ugyanakkor a szellemi nemességet, az örök eszmények, a kultúra és a munka népét lássák bennünk. A természeti szépségeken, a kultúrális értékeken kívül vegyék észre azt is, hogy Szent István nemzete ma is erős oszlopa a kereszténységnek, a vallásosságnak, a világot átölelő krisztusi eszmeiségnek és értékes tagja a világ kultúrnemzeteinek.

Magyarország a nyugat védőbástyája ma is, az egykor felszabadított Budavára ma is azt a történelmi hivatást teljesíti nagyvárosi szervezettségével és kultúrális erejével.

A székesfőváros és a magam nevében ünnepélyesen kijelentem, hogy a legnagyobb odaadással fogjuk támogatni, de támogattuk eddig is az egyházi tényezőket és a rendező főbizottságot abban a feladatban, mely Budapestet egész esztendei

munkával óhajtja felkészíteni a hatalmas ünnepségre.

A Szent István-évben megtartott Eucharisztikus Világkongresszus ne legyen néhány napig tartó külső ragyogás, hanem maradandó belső fény az emberiség lelkében. A Szent István által nemzeti eszménynek kiválasztott Krisztusi Zászlót olyan magasra emeljük, hogy az egész világ a magyarság győzhetetlen diadaljelének lássa.

Teret a Bazilika elé!

Vittay Győző előadása a Bazilika előtt létesítendő tér árkádos kiképzéséről

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Nagyvonalú és érdekes előadást tartott Vittay Győző mérnök a Mérnök- és Építész-Egyletben, mely a nagyszámú szakember és érdeklődő teljes tetszésével találkozott. Az általános tetszés azzal magyarázható, hogy az előadottak mindenki részére természetes és elfogadható gondolatokat foglalnak magukban.

Budapest fórumszerű nagy tere elsősorban a Kossuth Lajos-tér, ahol az országház előtti nagy tömegek felállítására alkalmas teret a legendás Kossuth és Rákóczi szobrai, a Kúria és a Földmívelésügyi minisztérium palotái övezik. Majd a nagyvonalu összekötő Vécsey-utcán át a Szabadság-tér alkotja a második nagyvonalú tömegfelvonulásokra alkalmas teret, melyet a felállítandó Szabadság-szobra körül az országzászló és a négy elszakított országrész szobra, valamint a nagyvonalú paloták ölelnek körül.

Mindenki természetesnek és szükségesnek találja, hogy fővárosunk e kialakult nagyvonalu tereit a Belvárossal egy széles közlekedési és reprezentatív főúttal kell összekötni. E cél elérése a Bálvány- és Bécsi utcák egyik oldalának megszélesítésével előáll a Lipótváros, illetve Szent István-város fő közlekedési útvonala, melyre a közeljövőben oly égető szükség lesz, hogy a szaporodó járművek közlekedését simán lebonyolíthassuk. Annál is inkább elfogadták a város és közmunkatanács illetékes vezetői e gondolat megvalósítását, mert az érdekelt háztulajdonosok többsége a szükséges telek átadásához hozzájárult.

De ezen útvonal megszélesítésével van meg az egyedüli lehetősége fővárosunk legmonumentálisabb és legnagyobb befogadóképességű reprezentatív templomának, a Szent István bazilikának a mai zártságából való megnyitására. Ha e főútra, 32 méterre szélesítjük a Zrinyi-utca Sas-utcáig terjedő részét, és a templom előterét az eddig tervezett 50 méter, vagyis a tornyok harmadáig terjedő szélesítés helyett a kiemelkedő terrasz széléig 83 méterre képezzük ki, úgy a főútvonallá alakuló Bálvány utcától több mint kétszeres templommagasságának megfelelő gyönyörű távlatot nyernénk. Igy a templom méreteivel arányban álló 83x115 méter méretü előtér a legjobb térhatással bírna.

Annál is inkább szükség van a közvetlen előtér méltó megszélesítésére, mert itt fogják a jövő évben az Eucharisztikus Világkongresszus főünnepségeit megtartani és ugyanekkor van Szent István királyunk halálának 900 éves évfordulója.

A tervezett 50 méteres szélesítéshez a főváros megvette az északi oldalon lévő két telket, azonban a telekből csak 8 méter széles beépítési sáv maradna meg. Minthogy pedig a szükséges falvastagságokkal és udvar létesítésével legfeljebb 5 méter használható belső szélesség maradhatna a létesítendő épület helyiségei részére, nyilvánvaló, hogy e keskeny sávra egészséges épületeket emelni nem lehet. Már e szempontból sincs más hátra, mint az északról szomszédos két telek bevonásával megfelelő gazdaságos épitmény létesítése.

Ha 83 méter szélesre bővítjük ki a teret, ezzel további költségek nem hárulnak a fővárosra, mert a két szomszédos telek mai udvari szárnya, új utcai, iletve térre nyíló homlokzatokat nyervén, olyan értékemelkedéshez jutna, ami által a tulajdonosok a tér nagyobb kialakításához szükséges területet szívesen rendelkezésre bocsátanák.

Hogy e tér zavartalan, egységes távlatot nyújtson,

ezen előteret a templom művészi kivitelével összhangban álló modern olasz renaissance stílú egységes kiképzésü, árkádos homlokzattal kell megépíteni,

hogy a tér is méltó legyen a templom művészi kiviteléhez.

És ha a szegedi fogadalmi templom terének kialakításánál egy erős akaratú művészi érzékü nagy férfiú egységes keretbe tudta a dóm terét foglalni, remélhetjük, hogy fővárosunkban is ugyanolyan megértésre és megvalósításra fog e felvetett gondolat találni.

Bemutatta azután az előadó Károlyi Antal építészmérnök rajzában a tér egységes távlati képét, ahol az előtér nem volna parkírozva, hanem a középrésztől, vagyis a közlekedési útvonaltól oldalra eső részek kőlapokkal burkolva körülölelnék a tér északi oldalán az

Eucharisztikus Világkongresszus emlékére itt felállítandó emlékoszlopot, a tér déli oldalán pedig Szent István nagyjában hasonló emlékoszlopát.

A tér déli oldala, mivel ott fiatalabb koru házak állnak, egyelőre ideiglenesen maradhatna mai állapotában.

Ilyen térkialakítás mellett a templom előterén vallásos tárgyú ünnepi játékok megrendezése is lehetővé válnék, mert a templom-tér, különösen este, a közlekedéstől zavar előidézése nélkül mentesíthető és így ott 12.000 ülőhelyet lehetne felállítani.

Mivel az arányosabb tér-kialakítás költség nélkül volna megvalósítható és ezáltal Budapest egy gyönyörü teret nyerne, az előadást nagy tetszéssel fogadták.

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü ízléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Véget értek a királynapok, és a gondos feleségek naftalinba rakták a díszmagyarokat, mélyen tisztelt szerkesztő úr, hogy az Istvánnapi körmenetig se bántsa őket a nyári moly. A legnagyobb gondot e tekintetben kétségtelenül Salamon Géza tanácsnok felesége, a kitünő Karola asszony fejtette ki, ki ez alkalommal először tette naftalinba az ura díszmagyarját. Azért első ízben, mert Gézánknak eddig nem volt díszmagyarja. Az olasz király-látogatás alkalmával Salamon Gézának, akinek hatáskörébe tartozik az olasz hősi halottak temetője, annyira fontos szerep jutott, hogy költséget és fáradságot nem kímélve, kénytelen volt díszmagyart csináltatni. Ami — állapitsuk meg — kitünően fest a délceg és karcsú tanácsnokon.

— Szóval ezek után ő is belépett az Izzadó Magyarok Egyesületébe! Tehát megkezdődtek a városháza szürke hétköznapjai. Kevesebb lett tehát a dolga a podesztának is?

— Szó sincs róla! A királynapok fárasztó programja után Szendy polgármester kettőzött buzgalommal pótolja a reprezentációval eltelt munkanapokat. Vasárnap délután — igazán pihenésre szánt idő! — a Szent István-év megnyitó ünnepségén prezideált a Vigadóban, hétfőn a közgazdasági egyetemen tartotta meg utolsó előadását, szerdán a Fészek klub vacsoráján vett részt abból az alkalomból, hogy a népszerű művészklub díszelnökévé választotta . . . Szóval és tettel minden napnak megvan a maga halaszthatatlan teendője.

— Mikor megy szabadságra a polgármester?

— Személyesen interpelláltam meg Szendyt, aki azt felelte, hogy — egyelőre maga se tudja! Mindenesetre csak az utolsó közgyűlés után. Még teljesen bizonytalan az is, hogy hova megy, valószínűleg nem külföldön, hanem idehaza: visegrádi tuszkulánumában fogja tölteni szabadságidejét. Már csak azért is, mert ha eddig nyáron külföldre ment, mindig haza-táviratozták. Azt a tiszteletteljes kérést terjesztem, nem is a polgármester úr, hanem a méltóságos asszony elé: vigye el nyári szabadságideje alatt az urát külföldre, hogy legalább is ezer kilométerre a városházától frissíthesse fel nagyszerű szervezetét és pompás energiáját a városházi őszi munka-programra!

— Mi is aláírjuk a kérelmet. Mikor mennek szabadságra a többi urak?

— Rangsor szerint megy a szabadságidő kiválasztása, amint ezt a szerkesztő úr jól tudja. Havlin főjegyzőnél, az elnöki ügyosztály szimpatikus vezetőhelyettesénél, már folynak a jelentkezések és rövidesen napvilágot is lát a szabadságidőket engedélyező polgármesteri rendelet. Természetesen a tanácsnoki kar felének és a három műszaki tanácsnok közül egynek mindig itthon kell tartózkodnia. Még a Tekintetes Tanács idejéből maradt meg ez az aranyszabály. Az elöljáróságoknál és a szakhivataloknál nincs nagyobb galiba: amíg a vezető urak szabadságon vannak, a helyettesek maradnak idehaza és viszont. Ez a rend áll a tiszti ügyészségre is.

— Miért éppen a tiszti ügyészséget említi, kedves dr. Városházy?

— Azért, mélyen tisztelt szerkesztő úr, mert Szemethy főügyész az egyetlen, aki még nem döntött nyári szabadságának időpontjáról. Majd a tudós professzor urak mondják meg, hogy mikor mehet el szabadságra, tervei szerint külföldre. Kitünő főügyészünk különben a súlyos operáció után most már naponta több órát ágyon kívül tölt szanatóriumi szobájában és imponáló szellemi frissességgel referáltat magának az ügyészség fontosabb aktuális ügyeiről.

— Tele lesz Kenese a nyáron?

— De még mennyire, szerkesztő ur! Pünkösdkor sem lehetett már semmi pénzért szobát kapni. A pünkösdi látogatók különben az elismerés és dícséret hangján emlékeznek meg nemes Hoffmann Gézáról, a telep új vezetőjéről, akinek gyakorlati szakismeretei alapján jelentősen megjavult a koszt és nívósabb lett a szállodai ellátás is.

— Kik a hét halottai?

— Rihmer professzorban, az Uj Szent János kórház elhunyt kitünő főorvosában Schindler Pál dr. tanácsjegyző, néhai Sipőcz Jenő főpolgármester unokaöccse apósát gyászolja. — Tragikus körülmények között hunyt el Vásárhelyi-Wagner Leó tanácsjegyző Rózsa lánya. A fedett uszodában hancúrozó bakfisok és ifjú legénykék véletlenül neki-ütődtek, a bájos fiatal leány elesett, kisebbfajta agyrázkódást kapott, amibe belepusztult. A szerencsétlen sorsú apát, aki a közlekedési és ipari ügyosztály egyik legkitünőbb referense, barátainak és tisztelőinek serege elárasztotta részvétnyilatkozatokkal.

—Végezetül: mi ujság a pletykasarokban kedves bizottsági tag úr?

— A csend-kongresszus kapcsán Rózsás Pál műszaki főtanácsos, akinek előadása a kongresszus kiemelkedő pontja volt, egy esetet mondott el: azt példázva, hogy milyen lehetetlen feladatok elé állítja sokszor az élet a legjobb szándékú hatósági személyt is. Egy ízben egy neves és közszeretetben álló ujságíró jelent meg nála s elpanaszolta, hogy késő éjjel szokott hazajárni idegölő, fáradságos munkájából. A Rózsadombra ment lakni, hogy nyugalma legyen, de — hiába, nincs pihenése, mert a szomszédéknak van egy hatalmas kakasa, amely épp akkor kezdi ébresztőjét kukorékolni, amikor ő aludni tér. Segítsenek rajta! Eljárt már a tisztiorvosnál, az a rendőrségre tanácsolta, elment oda is, ott meg a kerületi mérnökhöz küldték. Igy került az ügy Rózsáshoz, aki is törte a fejét, hogyan lehetne egy kis építész-rendészetet belemagyarázni a dologba, vagy más valami szabályt ráhúzni, de — hiába. Végül is így szólt a panaszoshoz: — Nézze uram, ifjú éveimben én is ujságírással kerestem a kenyeremet, én is éjjel, fáradtan jártam haza, az én szomszédoméknak is volt egy ilyen bitang kakasa. Én úgy oldottam meg a kérdést, hogy pálinkás kenyérhéj-galacsinokat csináltam és átszórtam a kakasnak, amikor senki sem látta, összebarátkoztam úgy vele, hogy utóbb átdugta fejét a drótsövényen s a markomból evett. Egy hajnalban azután ütött a bosszú órája! Amikor átdugta a fejét, a nagy kerti ollóval levágtam a nyakát. Tegyen így Ön is! De vigyázzon, hogy senki meg ne lássa, mert még erre az egyszerű eljárásra sincs — szabályrendelet!

— Ehez hasonló jókat kívánok Önnek is kedves bizottsági tag úr! A viszontlátásra a jövő héten!

Egyszakaszos törvénnyel vissza kell állitani a törvényhatósági tanácsot!

Petrovácz Gyula hatalmas filippikája a Házban

A belügyminiszter ankétot hiv össze a fővárosi törvény reviziója ügyében

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A belügyi költségvetés képviselőházi vitájának kiemelkedő eseménye *Petrovácz* Gyula beszéde volt, aki a tőle megszokott alapossággal, szakszerűséggel és kiváló szónoki készséggel mutatott rá a képviselőház egyhangú helyeslése mellett a fővárosi novella hibáira. Hogy olvasóink képet nyerjenek *Petrovácz* beszédének jelentőségéről, az alábbiakban a gyorsírói feljegyzések alapján szószerint közöljük *Petrovácz* Gyula beszédét.

A beszéd hatását mi sem mutatja jobban, mithogy arra teljes részletességgel válaszolt *Széll* József dr. belügyminiszter. A miniszter elfogadta *Petrovácz* érvelését és kijelentette, hogy a közeljövőben ankétot fog egybehívni a fővárosi törvény reviziója tárgyában. Erre az ankétra, amelyen megvitatják a főváros összes problémáit: elsősorban a törvényhatósági tanács visszaállítását és általában a fővárosi novella eltörlését — *már a kora őszi hónapokban sor fog kerülni.* Megvan minden remény arra vonatkozóan is, hogy *már a folyó esztendőben* a belügyminisztternek módjában lesz benyújtania a legújabb fővárosi törvény-javaslatot, amely az önkormányzat forumain a választott törvényhatósági tagok intézkedési jogát állítja újra vissza.

Ime

Petrovácz Gyula

beszéde:

Talán egy mondatban fejezhetem ki azt amit egypár indokoló szó kíséretében le szeretnék vezetni és ez az a ceterum censeo volna, hogy az 1934. évi XII. t. c.-t, az úgynevezett fővárosi novellát mi az ország törvénytárából törlendőnek tartjuk! Ez a novella nem egészséges légkörben fogantatott, ez a novella egy elmérgesített szituációnak volt az eredménye és éppen azért, mert nem egészséges légkörben készült, rendkívül sok helytelen és korrigálandó intézkedést tartalmaz, úgy hogy kizárólag ilyen, a fővárosra sérelmes, de magával a józan ésszel is ellenkező intézkedések vannak benne, amelyeknek eltörlése másként, mint az egész novella eltörlésével talán nem is vihető keresztül.

A tyukszemre-lépés politikája

— Az 1930. évben Szcitovszky Béla, akkori belügyminiszter úr a főváros vezetőségével s a fővárost vezető párokal egyetértve megalkotta a fővárosi törvényt. A fővárosi törvény minden tekintetben kifogástalannak volt mondható és alig volt egy-két olyan korrektívum, amely e törvény ellen, annak rövid életfolyama alatt szükségesnek mutatkozott. Alig telt el három esztendő, jött egy új belügyminiszter és az új belügyminiszter úr ezzel a fővárosi novellával kezdte meg működését, amelynek lényegbe vágó különbségei a fővárosi törvénnyel szemben a legpregnánsabban úgy fejezhetők ki, hogy mintha a tyúkszemrelépés politikája sugalta volna ezeknek a rendelkezéseknek fogalmazását. Igy például ez a novella mindjárt 3. §-ában eltörölte a törvényhatósági tanácsot. Az ország egész közigazgatása a törvényhatóságok szempontjából úgy van berendezve, hogy a törvényhatósági közgyülés mellett van egy törvényhatósági kisgyülés, és a kisebb jelentőségü ügyek letárgyalása nem a törvényhatósági bizottság plénumában, hanem ebben a kisgyülésben foganatosíttatik. Egyesegyedül a székesfőváros az, amelynek kisgyülését ez a novella eltörölte, még pedig ok és cél nélkül. Ok csak az volt, hogy az akkori ambiciózus alpolgármesternek néhány javaslata a törvényhatósági tanácsban nem ment keresztül. A cél, amiért létrejött, az, hogy a polgármesternek lényegesen nagyobb hatáskört adjon, mint más törvényhatóságokban van. De lehetetlenség, hogy az ország közigazgatása elvileg ellenkező alapon álljon, mint a fővárosé. Lehetetlen, hogy amig a Városház-utca 9. szám alatt, Pest vármegye székházában, helyesen, van kisgyülés, addig a Városház-utca 11. szám alatt, a székesfőváros székházában már nincs kisgyülés. Hogy ez a kisgyülést itt tanácsnak hívták, annak az a magyarázata, hogy a városi szervezethez ez a szó valahogyan jobban passzolt, de a tanács lényege teljesen ugyanaz, mint a kisgyülésé, ugyanúgy lajstromos szavazás alapján választottak be 20 tagot a törvényhatósági bizottság tagjai közül és 6 tagot a főpolgármester nevezett ki, ugyancsak a törvényhatósági bizottság tagjai közül. Ugyanaz a konstrukció ez, mint amely megvan az ország minden törvényhatóságában.

Hogyan lett főispán a főpolgármesterből?

— Még ma is rejtély valamennyiünk előtt, hogy miért kellett ezt megszüntetni. Miért kellett megszüntetni a főpolgármesternek főpolgármesteri jellegét, azt tudniillik, hogy azelőtt a kormányzó által jelölt három egyén közül a törvényhatósági bizottság választotta meg a főpolgármestert és ezáltal e részben az autonómiának is tiszviselője volt, ami kifejezésre jutott abban, hogy ő a fővárostól kapott szolgálati átalányt, pótlékot és hogy neki a főváros igazgatásában bizonyos jogok voltak biztosítva, a fővárost képviselhette. Azt, hogy miért kellett megszüntetni, nem lehet mással magyarázni, mint azzal, hogy annak, aki ezt sugalmazta, olyan álmai voltak, hogy őt nem választaná meg a törvényhatóság, vagy nem jelölné az államfő, neki tehát miniszteri hátteret kell találnia a maga részére támasztéknak. Ezzel az eddig bevált főpolgármesteri tisztséget degradálta egyszerü főispáni tisztségre.

Miért kellett redukálni a bizottság tagok számát?

— Miért kellett Budapesten a törvényhatósági bizottság tagjainak számát 150-ről 108-ra redukálni? Mi értelme volt annak, hogy 42 taggal kevesebb legyen a törvényhatósági bizottság közgyülésén, amikor a Városház-utca 9. szám alatt, Pest vármegyénél 200-t is meghaladja a törvényhatósági bizottsági tagok száma. Itt 150 tag volt és ezeknek számát 108-ra redukálták, holott nem kaptak fizetést és semmiféle gazdasági ok nem szólt emellett a redukció mellett. Ezért lett ennek az a csúnya következménye, hogy az arányok betartása szempontjából kénytelenek voltak az örökös tagok számát 32-ről 22-re leszállítani és az állami vezető főtisztviselőktől megvonni a törvényhatósági bizottsági tagságot. Annak idején pártkülönbség nélkül mindenki ellene volt, de makacsságból mégis keresztülment a dolog és ma ezek az urak megalázó helyzetben vannak, mert a fővárosi pénzügyigazgató, vagy a közmunkatanácsnak az elnöke, vagy Budapest székesfőváros főkapitánya ott ülnek a törvényhatósági bizottságban szavazati jog nélkül. Ezt egészséges állapotnak senki sem nevezheti. El sem jönnek, nemhogy nem szólalnak fel.

Ennek az anomáliának véget kellene vetni, mert hiszen ha visszaállítjuk az arányt, és a választott tagok számát 150-re, akkor nincs semmi akadálya annak, hogy ez a 10 új tag elfoglalja ott méltó helyét és nincsen semmi akadálya annak, hogy az örökös tagok számát ismét felemeljük 22-ről 32-re.

— Most mindig találkozunk a választójogi javaslatnál bizonyos korrektívumokkal és az történt, hogy azokat a korrektívumokat, amelyek már törvényben vannak: kiszedték onnan! Kiszedték először is a kerületi elöljárók szavazatát, holott azok éppen olyan tanácsnokok és nem tagjai a törvényhatóság közgyülésének, holott a vidéki törvényhatóságoknál minden szolgabíró természetszerüleg tagja, Budapesten a kerületi elöljáró nem tagja a törvényhatósági bizottság közgyülésének. Ezek olyan ellentétes intézkedések, amelyek egy egységesen megfogalmazott közigazgatási jogban talán — még azt a tanulót, egyetemi hallgatót is megdöbbentik, akiknek közigazgatási jogból vizsgázni kell, hogy micsoda különleges rendelkezéseket léptetett életbe ez az 1934. évi XII. t. c.

— A szakbizottságokban ezt megelőzőleg a törvényhatósági bizottsági tagok közül választották az elnököt. A szakbizottság egyöntetü állásfoglalását — a békés megegyezés állásfoglalását — rendkívül biztosította az, hogy ennek a szakbizottságnak az elnöke a törvényhatósági bizottság tagja volt. Ez is eltörölték és Gessler-kalapként behozták azt, hogy ezekben a bizottságokban is az elnöklést feltélenül egy tisztviselőnek kell ellátnia, holott az autonómiának a részvétele a közigazgatásban ezekben a formákban rendkívül nagy értékkel bir és az autonóm szervek, az autonómiának képviselői sokkal nagyobb érdeklődést mutatnak és sokkal nagyobb intenzitással vesznek részt az ilyen szakbizottsági üléseken akkor, ha egyénileg is angazsálva vannak ennek a bizottságnak munkájában.

A mammut-számszék

— Létrehozott ez a novella egy számszéket, egy mammut-számszéket, egy olyan létszámú és olyan nagy költségel bíró számszéket, amelyre egyáltalában szükség nincsen. Az azóta lefolyt esztendőkben a számszéki jelentések egyebet nem tartalmaztak úgyszólván, mint kizárólag annak megállapitását, hogy a főváros gazdálkodása ebben az évben is helyes volt, egyetlen egy intézkedésről sem tudunk, amelyben a számszék valami jelentősebb kifogást tudott volna emelni. Az pedig, hogy a számszék állandóan vizsgálatokat rendez, hogy a számszék, hogy az ő létezését indokolja, az üzemekben, a közigazgatási hatóságoknál, az elöljáróságoknál állandóan vizsgálatokat rendez, ez sohasem válik a közigazgatásnak, sem az üzemi igazgatásnak javára.

— Az elöljáróságok problémája nincsen ma sem helyesen megoldva. Az elöljáróságoknak a városi közigazgatáshoz való kapcsolódása igen laza módon van biztosítva, amit szinén ez a novella hozott létre. Azelőtt a törvényhatósági tanács választotta minden vezető hivatali állásnak a főnökét, nem a primipilusokat, ezeket a törvényhatósági bizottság plénuma választotta, de választotta az iskolaigazgatókat, a főmérnököket, azokat, akik vezető állást töltenek be a városnál és ez sokkalta biztosabb és megnyugtatóbb forma volt, mint az, ahogyan ma ez kinevezés formájában történik. A kijelölő választmánynál csinált ez a törvény szintén egy egészen felesleges intézkedést, azt tudniillik, hogy míg a fővárosnál 50 esztendeig a kijelölő választmányt minden ciklus elején megválasztották, azelőtt a kijelölő választmány végezte el munkáját az egész ciklus alatt, most behozták azt, hogy minden egyes választáskor, külön előbb egy kijelölő választmányt kell választani, hogy a lényeg abban áll ma, hogy ugyanazokat választja meg minden alkalommal a törvényhatósági bizottság és ugyanazokat nevezi ki minden alkalommal a főpolgármester, ez nem változtat azon a lényegen, hogy ennek a kijelölő választmánynak választása mindig esetről-esetre történik, de viszont a közgyülés idejéből jelentékeny részt elvesz és utána közvetlenül meg-

tanácskozása a jelölésnek, megint elvesz néhány órát, úgy, hogy a választások mindig a késő éjszakai órákba tolulnak el azáltal, hogy a törvényhatósági bizottság közgyülése öt órakor kezdődik.

— Ha tehát mindig ugyanazok vannak a kijelölő választmányban ezután is, mint voltak a múlt úton, akkor igazán nincsen értelme a rendszer fenntartásának. Az üzemigazgatóságok és az üzemi választmány között is a különbséget hajszálhatogatással meg lehet állapítani, de lényegileg azt kell mondanom, hogy ezen a téren az a sok rendelkezés, amelyik volt, mind teljesen kárbaveszett és mind teljesen felesleges intézkedés volt.

Egyszakaszos törvényt

— Hogy ezek a dolgok a főváros életében ma sem mentek át és hogy ezek a dolgok ma is szemetszúrnak minden alkalommal és hogy ezek a hibái ennek a halvaszületett törvényjavaslatnak és halvaszületett szanálásnak az egésznek tulajdonképeni célja ki van merítve, ezek azt mutatják, hogy a mélyen tisztelt belügyminiszter úrnak az lenne a leghelyesebb cselekedete, ha egyszerűen egyszakaszos törvényjavaslattal ezt a novellát hatályonkívül helyezné. Azt hiszem, ebben a nemzeti egység pártjának fővárosi vezetői, a kereszténypárt fővárosi vezetői, tehát a két többségi párt tökéletesen egyetért és az adminisztrációnak is legnagyobb része ezzel a gondolattal teljesen egyetért, úgy hogy ha a belügyminiszter úr e tekintetben ankétot tartana, az illetékes várospolitikai körökkel, rájönne arra, hogy ennek az idétlen, korcs törvénynek hatályon kívül helyezése a fővárosnak teljes megelégedésére szolgálna és olyan sérelmet orvosolna, amely sérelem orvoslása egy közigazgatási embernek magátólértetődő kötelessége volna.

A költségvetés és a belügyminiszter

— Legyen szabad itt a fővárosi költségvetéssel kapcsolatban érkezett belügyminiszteri leirat néhány hibájára rámutatnom. A székesfőváros folyó évi költségvetésében 157 millió pengős kiadással szemben 151 pengő bevételt irányoz elő és 6 millió pengő deficitet mutat ki. Ezzel szemben a belügyminiszter úr jóváhagyó leiratában — a jelenlegi belügyminiszter úr elődjéről beszélek e pillanatban — a bevételeket is felemelte 155 millió pengőre, de a kiadásokat is leszállította 155 millió pengőre. A kiadásoknál megérthető, az időközben bekövetkezett valutaeltolódások a főváros kamatszolgáltatási terhét csökkentették, amely helyesen vonatott le a kiadásból. Ellenben, hogy a bevételekhez csak úgy, minden meggondolás nélkül hozzácsapni 4 millió pengőt és azt mondani, hogy egyrészt az adóbevételeket felemelem 700.000 pengővel, az egyes üzemek hozzájárulását pedig 2—3—400.000 pengőkkel és így hozom ki a 4 millió pengő többlet bevételt, ennek a beállításnak semmi néven nevezendő támpontja nincs, annál kevésbé, mert az azóta nyilvánosságra került zárszámadási adatok pontosan az ellenkezőjét igazolják ezeknek a törekvéseknek.

Forditott az arány!

— A főváros 1936-os zárszámadása annak ellenére, hogy ez az év 6.5 millió pengő deficittel volt előirányozva, 0.8 millió pengő plusszal zárult. Az előirányzott kiadások 154 millió pengőt tettek ki, ellenben tényleg kiadott a főváros 149 millió pengőt, vagyis a kiadásoknál megtakarított 5.5 millió pengőt. Viszont a bevételeknél előirányzott 148 millió pengőt, a tényleges bevétel 149.8 millió pengő lett, vagyis 1.8 millió pengővel több bevételt ért el. Itt forditott arány van. A zárszámadás eredménye világosan mondja, hogy a bevételeknél kisebb arányú emelkedésről lehet szó, és ez az 1.8 millió pengő több bevétel a számszék megállapítása szerint a mult esztendőben elmaradt és mondjuk talán kissé intenzívebben behajtott adóknak és járulékoknak az eredménye, nem pedig a természetes szolgáltatásokból adódik. A bevételeket tehát nem lehet fokozni, ellenben lehet a kiadásokat csökkenteni és a kiadások csökkenése, amely 5.5 millió pengőt tett ki, azt mutatja, hogy a folyó évi költségvetés jóváhagyásánál is nem a bevételeket lett volna szabad emelni, hanem csak a kiadásokat lett volna szabad csökkenteni, mert sem a bevételek növekedését, belügyminiszteri rendelettel előirni nem lehet, se önkényesen beállított számokkal előirni nem lehet, a bevételek emelkedésénél nem fix kormányzati fináncintézkedésekkel, hanem csak a kiadásokkal lehet operálni.

Főbenjáró hibák vannak a városi főosztályban!

— Hol van itt az arány a két tétel között? A bevételeknél, mint mondottam az emelkedés a mult évről elmaradt adók és illetékek behajtása folytán 1.8 millió pengő, ezzel szemben a jóváhagyó leirat megállapít a jövőre nézve 4 millió pengőt; a kiadásoknál viszont 5.5 millió pengő a megtakarítás s a belügyminiszteri leirat megállapít 4 millió pengőt. Forditott az arány!

— 3.58 százalékot lehet megtakaritani zárolással, ez érthető is, de hogy 2.67 százalékkal lehessen fokozni a főváros jövedelmeit, ezt azt hiszem magyarázni nem lehet. Azt hiszem, a belügyminisztérium városi osztályában valami főbenjáró hiba van. A városi osztály és a főváros között nincs meg a megfelelő összhang, mert a városi ügyosztály állandóan a tyukszemrelépés politikáját követi a fővárossal szemben. Nagyon kérem a belügyminiszter urat, hogy nézzen szét a minisztérium városi osztályában és találja meg ennek eredendő okát és ha megtalálta, méltóztassék ezt eliminálni. Többször kértem a belügyminiszter úrtól és helyesnek tartanám, hogy ne csak vidéki jegyzőket, szolgabirókat, necsak árvaszéki ülnököket rendeljenek be szolgálattételre a belügyminisztériumba, hanem rendeljenek be fővárosi vezető tisztviselőket, olyanokat, akik egyrészt értik a székesfőváros ügyeit, másrészt szeretettel vannak a főváros iránt, akik a fővárosban látják ennek az országnak vezető városát, nem pedig megrendszabályozandó, megzabolálandó, megalázandó szervezetet látnak benne, hanem a magyar közigazgatás egyik vezető törvényhatóságát.

— Azt hiszem ennek a törvénynovellának kiküszöbölésével sok ilyen baklövés megszüntethető lenne, legyen vége azoknak a sorozatos blamázsoknak, amelyek a belügyminisztériumot ezen a téren érik. Az élet tudniillik rácáfol minden ilyen előítéletre és mondvacsinált érv nem áll meg az élet világosságában.

A műszaki alpolgármesterség kérdése

— Közérdek volna az is, hogy a közigazgatás vezető helyein a szaktudás megfelelőképen érvényesüljön. Nekünk szükség volna arra, hogy a városi közigazgatásban, amelyben most már szinte túlnyomóan műszaki és gazdasági kérdések merülnek fel, a műszaki és a közgazdasági tudás érvényesülését fokozottabban biztosítsuk. Fokozatosan helyet kellene adni különösen a főváros igazgatásában, a mérnöki szaktudásnak, egységes, szerves, műszaki vezetésre volna szükség, mert hiszen a fővárosban nemcsak az ügymenetnek jelentős része műszaki természetű, hanem a fővárosban hatalmas termelő közlekedési és közgazdasági üzemek vannak, amelyek vezetésénél a mérnöki tudásnak feltétlenül helyet kell biztosítani.

— A fővárosnak ezidő szerint csupán három műszaki osztálya van. Utban van és feltétlenül szükséges azonban a gépészeti ügyosztály felállítása is. Ma már a főváros gépészeti ügyei önálló intézést kivánnak. Lényegileg a közlekedési ügyosztály is műszaki ügyosztály és az üzemi ügyosztály meg határozottan műszaki ügyosztály, úgy hogy a fővárosnak tulajdonképen hat műszaki ügyosztályának kellene lennie, ezenkívül még a tizennégy kerületi elöljáróságnak van egy-egy műszaki ügyosztálya. Ez a műszaki rész fejet kiván, műszaki tudású fejet, olyant, aki saját szaktudásával ellenőrizni tudja a műszaki igazgatás hibáit. Hét esztendeje annak, hogy a székesfőváros közgyülése elhatározta a műszaki alpolgármesteri állás létesítését. Ezt az 1930: XVIII. tc. nemcsak lehetővé teszi, de határozottan elő is irta, hogy amennyiben harmadik alpolgármesterre van szükség, annak műszaki minősítést kell adni.

— A jogászok és a mérnökök közt azonban nagy vita támadt és kompromisszumos határozat jött létre, amely szerint ezt a harmadik alpolgármesteri állás betöltését vagylagosnak mondták ki. A törvény szövege azonban ezt a vagylagosságot nem ismeri. Miután ez a vagylagosság a törvényben nincs meg, nem lehet meg a határozatban sem és meg kell állapitanom azt, hogy a belügyminiszter úr ezt a határozatot csakis abban a formában hagyhatja jóvá, aohgy azt az 1930: XVIII. t.c. előirja. Tisztelettel kérem a belügyminiszter urat, hogy a hét esztendeje ott fekvő aktának jóváhagyását méltóztassék végre megadni, méltóztassék ebben a tekintetben dönteni és abba a helyzetbe hozni a székesfővárost, hogy akaratának érvényt szerezhessen. A főváros költségvetési kiadásainak 70 százaléka műszaki természetű, a fővárosi tisztviselőknek pedig már majdnem 50 százaléka műszaki minősítésű, ennek következtében szükség volna ilyen műszaki minősítésű vezető tisztviselőre. A főváros vagyona a világvárosok közt a negyedik helyen áll, ennek a nagy vagyonnak kezelése, amely ilyen százalékszámban műszaki vonatkozású, szintén megkíván egy ilyen műszaki fejet.

— Egyébként hivatkozom Bornemisza Géza iparügyi miniszter urra, aki a felelős oktatásügyi kongresszus alkalmával „A műszaki igazgatás kívánalmai“ cimen tartott előadásában maga is megállapitotta, hogy csak a szakszerűség érvényesülése az, ami gyorsabb, rugalmasabb és egyszerűbb közigazgatást eredményez. Ha tehát a kormány egyik tagja szintén emellett van és rajta kívül hivatkozhatom boldog emlékü Gömbös Gyulára, aki a műszaki igazgatást szintén rendkívüli módon értékelte és személye körül csaknem kizárólag műszaki embereket tartott, akkor azt hiszem, nyitott ajtókat döngetek a belügyminiszter úrnál, ha azt kérem, hogy a mérnöki kamarának ebben az irányban tett sokszoros felterjesztéseit, a főváros különböző bizottságaiban elhangzott sokszoros kivánalmakat és a modern közigazgatás érdekeit figyelembe vevő nagyobb, átfogóbb műszaki igazgatás biztosításával méltóztassék lehetővé tenni, hogy a főváros a műszaki alpolgármesteri állást műszaki emberrel tölthesse be. Mikecz államtitkár úr annakidején azt mondotta, hogy örömmel üdvözölné a műszaki alpolgármesteri állás betöltését. Sajnos, rövid ideig volt a belügyminisztériumban és így nem volt módjában beváltania, illetve megvalósítania ezt a kívánalmat, azt hiszem azonban a miniszter úr pótolni fogja ezt.

Elsőrendű
TÁRSASVILLÁINK
versenyenkivüliek!
A befejezés előtt álló **Olasz-fasor 61. alatt**; ez évben épülő **Himfy-utca 8.** alatt a **Szent Imre herceg utja** és **Menta-utca sarkán** 1, 1½, 2, 2½, 3, 3½ és 4 szobás **páratlanul értékes őrőklakások olcsó fixáron.**
Wanner mérnök irodája:
Horthy Miklós-ut 35. Telefon: 2-680-45

VÁRADI GYÖRGY
kárpitos, diszitő és lakberendező.
Elvállal mindennemü kárpitozott butorok, ugymint Berzsely-, uri- és angol bőrgarniturák, fotelok, rekamierek, sezlonok matracok, ruganyos ágybetétek készitését, teljes lakberendezésekkel a legjobb kivitelben.
Budapest, VI., Király-utca 32.
Telefon: 14-25-95.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Tel.: 2-919-46

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 20. szám.
Telefon: 30-2-45.

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépítése folytán a Károly király-út 5. számú házban 92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY-UCCA 11. számú házba helyeztem át.
Hauschild Albert ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1-815-72.
Hátizsák, sífelszerelés és horgászati cikkeket nálam nagyon olcsón vásárolhat.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Késik a tabáni kölcsön felvételének belügyminiszteri jóváhagyása

Ha a kormány hozzá is járul a kölcsön felvételéhez: sem kezdődhetik meg az épitkezés a jövő év tavasza előtt

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Több mint egy hónapja, hogy a főváros törvényhatósági bizottságának közgyűlése a polgármester előterjesztésére felhatalmazást adott a főváros vezetősége számára, hogy a tabáni gyógyszálló megépítésére adandó kölcsön ügyében a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal az ismeretes ajánlat értelmében a tárgyalásokat lefolytassa. Történtek is bizonyos megbeszélések már a bank vezetősége és a főváros pénzügyi ügyosztálya között, azonban ezeket a tárgyalásokat pozitív formába mindezideig nem lehetett önteni, mert a közgyűlési határozatot a belügyminisztérium még mindig nem hagyta jóvá.

A minisztérium jóváhagyását mindenesetre késlelteti az a körülmény, hogy amint azt a Kereskedelmi és Iparkamara közgyűlésén bejelentették, a kamara is megfelebbezte a főváros közgyűlésének határozatát. Illetékes városházi helyen úgy tudják, hogy a közgyűlési határozat jóváhagyása tekintetében jelenleg a belügyminisztérium a pénzügyminisztériummal folytat megbeszéléseket.

Illetékes városházi helyen mindenesetre számolnak azzal, hogy a közgyűlési határozat jóváhagyásának késedelme miatt a folyó esztendőben már aligha kerülhet sor az ötmillió pengős épitkezés tényleges megkezdésére. Az épitkezést ugyanis tervpályázatnak kell megelőznie, a hely tekintetében sem jutott még megállapodásra az utolsó előtti közgyűlésen kitűzött és Petrovácz Gyula elnökletével már meg is alakult tabáni bizottság. A tényleges épitkezés tehát a jövő esztendő tavasza előtt semmi körülmények között sem indulhat meg, — ha ugyan egyáltalában a kölcsön felvételére és az épitkezésekre sor fog valaha is kerülni.

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DISZE!

A gyáripar tultengése fokozott szociális terheket ró a fővárosra

Szőke Gyula válasza Knob Sándornak

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az iparügyi tárca képviselőházi költségvetési tárgyalása alkalmával az előadó tudvalevően *Knob* Sándor dr. országgyűlési képviselő volt, aki foglalkozását illetően a Gyáriparosok Országos Szövetségének egyik vezető funkcionáriusa. Előadói beszédében *Knob* Sándor annyira egyoldalúan védelmezte a gyáripar érdekeit, hogy beszédét az a párt is, amelyhez tartozik: a Nemzeti Egység Pártja, állandó közbeszólásokkal kísérte. *Knob* Sándor dr. le is vonta a képviselőház minden oldalán megnyilvánuló elégedetlenség és türelmetlenség konzekvenciáit és előadói tisztségéről lemondott.

Knob Sándor képviselőházi szereplése élénk és éles sajtóvitára adott alkalmat. *Friedrich* István és *Fellner* Pál országgyűlési képviselők foglalkoztak a *Knob* Sándor dr. előadói tisztségéről történt lemondása kapcsán felmerült hullámokkal. Ebben a vonatkozásban általános érdeklődésre tarthat számot *Szőke* Gyula dr. felsőházi tagnak, a Keresztény Községi Párt kiváló gazdasági szakértőjének alábbi nyilatkozata, amely a főváros közönsége és hatóság szempontjából teszi vizsgálat tárgyává a gyáripari érdekek túlzott védelme kapcsán felmerült politikai és közgazdasági problémákat.

Szőke Gyula dr.

felvetett kérdéseinkre a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Mindenesetre *szokatlan dolog*, hogy a törvényjavaslat, vagy a költségvetés előadója ne a kormány, vagy a bizottság álláspontját adja elő, hanem a saját egyéni véleményét hangoztassa és azt a magánalakulatot védje, amelynek alkalmazottja. Az ügynek ez a része azonban minket nem érdekel, ezt az iparügyi miniszter már elintézte.

— Érdekelnek azonban *Knob* Sándor képviselő úr feltünő megállapításai és kijelentései. Ha a gyáriparosok az országban felhasználásra kerülő javakból 52%-ot állítanak elő és a nemzeti jövedelem 34.2%-ának az előteremtésében vesznek részt: arányosan a közterhek viselésében nem mindössze 30.3%-ban kellene részesedniök! Ámbár hozzáteszem, hogy a gyakorlatban az aránytalanság a jövedelemben és a közteherviselésben a legújabb állami statisztika szerint *sokkal nagyobb*, de még így is érdekes, hogy a gyáriparosok képviselője az ilyen nagy eltérést nemcsak, hogy nem helyesbítendő hibának, hanem egyenesen *dicsérendő állapotnak* tekinti.

— A másik igen fontos körülmény, hogy még mindig nem vezették be a 48 órás munkahetet, sem a minimális munkabéreket. Még mindig tehát olyan a helyzet, hogy *az szociális szempontból nem tűrhető*.

— Nagyon érdekes a kisiparra és a kézművesiparosokra vonatkozólag tett beismerés is, főleg annak szembeállítása, hogy az *alig egynegyedrésszel kevesebb számú kézműiparból élő lakosság feleannyi jövedelemhez sem jut, mint a gyáripar*. Budapest székesfőváros szempontjából ezek az adatok rendkívül szomorúak és sürgős javításra szorulnak. Ha az ipari munkás a minimális munkabéreket sem kapja meg és a gyáripar az egyoldalú állami támogatásból is következően a kézműiparral szemben túlfejlődik, úgy Budapest székesfőváros lakossága természetes, hogy a normális megélhetést elérni nem tudja.

— A Gyosz képviselője igazolja annak a túlnagymérvű, szociális intézkedésnek a szükségességét, amelyet a főváros kereszülvinni kénytelen, ahelyett hogy a megfelelő munkabérek fizetésével és a termelés egy részének a kézműipar számára való átengedésével a főváros lakosságának a megélhetését és pedig az alamizsnamentes megélhetését biztosítani segítene. A gyáriparnak, amely nemcsak adómentességet, de nagy vámvédelmet is élvez, munkásai javára le kell mondani a jövedelme egy részéről azzal, hogy munkásainak a méltó bért megfizesse és le kell mondania a kézműipar által végezhető munkák egy részéről, hogy az életlehetőséget a kisemberek számára előmozdítsa.

— Annál is inkább kötelessége ez a gyáriparnak, mert az adó- és vámmentességgel különleges jövedelemre tesz szert a kézműiparral, mezőgazdasággal, a tisztviselőtársadalommal és a szabad foglalkozásúakkal szemben. Ennek a jövedelemnek tekintélyes részét épen emezek a foglalkozási ágak a maguk adótöbbletével megfizetik. *Részletekről* nem beszélek! Ámbár igen érdekes megállapítani, hogy milyen gazdag, nagyjövedelmű vállalatok élvezik az adómentességet olyan közszükségleti cikkek előállítása után, amelyek gyártása nemcsak hogy nem kockázatos, hanem igen nagy és biztos jövedelmet is hoz.

— Ami pedig a vámvédelmet illeti, megbotránkoztató az a sok *igazságtalan jogosultság*, amellyel a többi foglalkozási ágakat a gyáriparosok javára sújtják. És ha kapcsolatban nézzük ezt a *Knob* Sándor szerint enyhülő agrárollóval: meg kell állapítani, hogy az agrárollónak a javulása mese, amely ről a közgazdaságunk elfgulatlan ismerete mellett beszélni sem szabad! Tessék megnézni a gépalkatrészek árát, a szerszámokért, építési anyagokért, textil-dolgokért fizetendő összegeket és pedig nemcsak számszerűségében, hanem hogy a réginél sokkal nagyobb árért mennyivel selejtesebb árut szolgáltatnak! Nem egy helyen azt a szégyenletes dolgot lehet látni, hogy az eladó az anyag rendkívüli rosszasága, de drágasága ellen azzal védekezik, hogy *ez már nem amerikai, hanem magyar gyártmány*. Ez annyit jelent, hogy az úgynevezett amerikai gyártmányoknál 2—3%-kal olcsóbb, de 50—60, sőt 100%-kal rosszabb.

— Szeretném, ha a képviselőházban történt ez az incidens nemcsak a gyáriparosok vezetőit, de az összes gyáriparosokat is figyelmeztetné arra, hogy a mai rendszer és a mai helyzet immár nemcsak tűrhetetlen, *de veszélyes is!* És úgylátom, hogy itt az ideje *a jobb belátásnak és a méltányosabb cselekvésnek!*

ANGOLPARK
uj attrakciói:
Minden este a „Blue Kiddies" monstre jazz-zenekar jazzkoncertje
A csütörtöki művész-esték, hazai és nemzetközi művészekkel
A „Csodarevü 1937" minden este junius hó 19-től kezdve az amerikai méreteket is tulszárnyaló csodaprodukció
Pilotaiskola a legszenzációsabb amerikai ujdonság
és végül az **Autotouring,** melyben minden kisérő nélkül ki-ki saját maga vezetheti a benzines kis autóját — Minden hónapban uj nemzetközi varieté műsor az **Alpesi Faluban**

Hő- Hűtő- Hang- Viz- Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: *1-485-14, 1-388-54

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

„Eternit"
FAL- ÉS BUTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓ-HELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4. szám
Telefon: 115—416.

HIREK

Junius hó közepén lesz a Beszkárt közgyülése

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros törvényhatósági bizottsága június hó 2-iki közgyülésén fogja tárgyalni a Beszkárt és leányvállalatai zárószámadásait az elmult esztendőről. Mielőtt a Beszkárt zárószámadását a főváros közgyülése el nem fogadja, addig természetszerüen nem kerülhet sor a vállalat közgyülésére sem.

Nem kétséges azonban, hogy ha a főváros közgyülésén erös kritika tárgyává is fogják tenni ellenzéki oldalról a Beszkárt üzleti gesztióit, a törvényhatóság végeredményben a zárszámadást el fogja fogadni. A Beszkárt jövő pénteken tartandó igazgatósági ülésén fogja megállapitani azután a vállalati közgyülések terminusait. A Beszkárt és leányvállalatai — mint az Uj Budapest munkatársa illetékes helyen értesült, — közgyüléseiket június közepén megtartják.

—o—

Budapesti Hivatali Utmutató. Most jelent meg Radó Richárd és Gárdonyi Jenő hirlapirók szerkesztésében a BUDAPESTI HIVATALI UTMUTATÓ harmadik átdolgozott kiadása, amely a székesfővárosi hivatalokkal kapcsolatos összes közigazgatási tudnivalókat foglalja magában. Utmutatást tartalmaz a különböző hatósági engedélyek, bizonyitványok, okiratok megszerzésének módozatairól, a beadványok, kérvények kellékeiről, a hatósági díjakról, illetékekről, stb. Tartalmazza a közgyülés és az összes városházi szakbizottságok tagjainak névsorát. Teljes városházi telefonnévsor egészíti ki a Budapesti Hivatali Utmutató új kiadását. A könyv azok számára készült, akiknek a főváros hatóságaival, intézményeivel, közüzemeivel dolguk akad. A szerkesztők az adatokat lelkiismeretes pontossággal állitották össze és elérték céljukat, hogy még a legaprólékosabb kérdésben is tájékoztassák a közönséget, amelynek súlyos gondjai között nincs ideje arra, hogy tanácstalanságában sokszor órákat, sőt napokat töltsön el ügyei elintézésére. Könnyiteni kivántak a könyv szerkesztői az ügyszólván állandóan túlterhelt hivatali alkalmazottak helyzetén is, akik óriási munkahalmazok között sokszor a legjobb akarat mellett sem képesek az ügyfeleket sürgős útbaigazitásokkal ellátni. A könyvben lexikonszerüen vannak feldolgozva az adatok és igy a nagyközönség könnyen áttekinthető módon felvilágositást kap mindarról, amit a városházi közigazgatásról gyakorlati szempontból tudni akar. Radó Richárd és Gárdonyi Jenő szépen kiállitott, közel 500 oldalas könyve közérdeket szolgál és hézagpótló munka. Szendy Károly polgármester irta a Budapesti Hivatali Utmutató előszavát, amelyben rámutat a könyv közérdekü voltára és figyelmébe ajánlja mindazoknak, akik a városi közigazgatás ügyvitele iránt érdeklődnek.

Kiskocsi és mégis luxusautó. Bátran mondhatjuk ezt az új Ford Eifel kocsikra, melyek gyönyörü áramvonalas külsejükkel, elsőrendü szerkezetükkel a nagy kocsik szépségét és kényelmét, a kiskocsi olcsóbb beszerzési árával és gazdaságos üzemével egyesitik. Szinte hihetetlen, hogy ez a szép és jó kocsi mindössze 4.900 pengő.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Faredőnyjavitást
zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34. Telefon: 1-183 25

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

WIHART FERENC
épitész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08.

Kincsek a romok közt

Érdekes dokumentumok az árvaszéki irattárban

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A múlt esztendő végén hirt adott az Uj Budapest Csorna Kálmán dr. árvaszéki elnök azon intézkedéséről, amely elrendelte az árvaszéki irattár kiselejtezését. Hetven esztendő alatt, a három város egyesitése óta esztendőről-esztendőre gyültek selejtezés nélkül az árvaszéki iratok. Rengeteg olyan okmány szerepel közöttük, aminek ma már csak históriai értéke van.

A selejtezés anyagából közölte az Uj Budapest Deák Ferenc elszámolását 1872-ből Vörösmarty Mihály hagyatékának kezeléséről a gyámhatóság számára. A selejtezések során az újabb időkben is számos érdekes és értékes históriai és kultúrdokumentumra bukkantak a selejtezési munkálatokat végző árvaszéki fogalmazók.

A selejtezési akció legújabb eredményei közé tartozik az alábbi okirat, amely azt bizonyitja, hogy száz esztendővel ezelőtt is tudtak magyarul levelezni, még pedig abban a kuriális stilusban, amely azóta egyre romlott, folyton magyartalanabbá és szürkébbé vált. A múlt század elejének minden kedvessége csipkefinom könnyedséggel libeg a sárgult okirat cikornyás betüi között.

Szabad Kir. Székes Fejérvár Városa Tanássától, Nemzetes és Vitézlő Uraknak Szabad Királyi Pest Városa Polgármestere, Jó Bírója és Tanássának, Szives Barátaink és Atyánkfiainak Pesten — szól az átirat az Urnak 1839-ik évéből... Maga a levél pedig betűről-betűre a következőképen hangzik:

Nemzetes és Vitézlő Urak Szives Barátaink és Atyánkfiai!

Tiringer István 12 esztendős gyermek ezelőtt egynéhány esztendővel árvaságra jutván, őtet Hinterlang Ignácz ide való lakós az ő gyámsága alá felvállalta, mivel azonban véle kegyetlenül bánt, bíróiképpen máskézre bocsájtatott. Minthogy pedig úgy esett értésünkre, hogy ő tisztelt Uraságtok kebelében elhunt néhai Tiringer Istvánnak fia, és Attya után valamely örökség is illetné, ezen fogva hivatalos, egyszersmint tellyes tisztelettel megkérjük azon Uraságtokat, ne terheltessenek bennünket arrul tudósitani, vallyon minő érték jutott légyen ezen árvára, hogy a szerént további sorsa eránt a szükséges intézetek részére megtétetthessenek, sőtt miután felügyelletünk alatt állana, kezellés végett illetőségét neterheltessenek annyival inkább által szolgáltattni, mivel néhai Hentzinger János ide való Polgár ennek részére 400 vfnt. hagyomány rendelvén, ez is itt kezeltetik. A kik többnyire besses Jóvoltába ajánlottak, tellyes tisztelettel maradunk.

Fenn tiszteltt Uraságtoknak
Székes Fejérváron Május 21-én 1839.
Kész köteles Szolgái Szives Baráti és Attyok fiai
Szabad Királyi Székes Fejérvár Városa Tanássa.

Igy tudtak magyarul, nemcsak beszélni, hanem irni is, kerek száz esztendővel ezelőtt! Bár az is igaz, hogy a magyarul nem tudó pesti tanács számára ott fekszik az iratok között az egykori *német fordítás is*... Ezt a magyarul-tudást ajánljuk a sok *-tatik* és *-tetik*, nemkülönben *képez* helyébe szeretet atyánkfiainak a városházi fogalmazó uraknak!

Egy éven belül megépül mind a két uj előljárósági székház

Wossala tanácsnok nyilatkozata az 1,100.000 pengős közmunkáról

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros törvényhatósági bizottsága legutóbbi közgyülésén hozzájárult a XIII. kerületi előljáróság székházának felépitésénél máris mutatkozó költség-többlet fedezetéhez. Az előirányzottnál nagyobb költség tudvalevőleg azért merült fel, mert a próbafúrásoknál keserü-sós-talajvízre bukkantak, emiatt a székház alapozását fokozott figyelemmel és különleges sasálló épitkezéssel kell megcsinálni. Mint munkatársunknak

Wossala Sándor

tanácsnok, a magasépitkezési ügyosztály vezetője, kijelentette, az épitkezésre vonatkozó első versenytárgyalást meg kellett semmisiteni és a változott munkamennyiségre való tekintettel az első pályázaton részt vett pályázók között új versenytárgyalás kiirását rendelte el a polgármester. Ennek a zártkörü versenytárgyalásnak a terminusa nyolc nap. Rövidesen meghozzák a döntést és azután napok alatt sor kerülhet a föld-, kömüves- és elhelyező-munka megkezdésére. Wossala Sándor tanácsnok reméli, hogy az év végével beköltözhető állapotban lesz az új előljárósági székház, amely 550.000 pengőbe fog kerülni.

Rövidesen sor kerül a hegyvidéki előljáróság felállitására is. Ez az előljárósági épület a Ferry Oszkár-út és Böszörményi-út sarkán fog állani. Az épitkezési költség ötszázezer pengőre fog rugni. Amint a közgyülés a polgármester előterjesztését elfogadja, a már eldöntött tervpályázat értelmében rövidesen sor kerül a Henny Lajos által tervezett székház megépitésére is. Ez az épitkezés Wossala tanácsnok véleménye szerint a jövő esztendő elejére szintén elkészül. A hegyvidéki előljárósági székház megépitésével végetér az új előljáróságok tető alá juttatása. Csekély hat esztendő alatt hajtotta végre a főváros az 1930. XVIII. tc. 3. §-át, amely a négy új kerületi előljáróság felállitásának kötelezettségét foglalja magában.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

VÁROSHÁZI NOTESZ

Az elnöki szakbizottság hétfőn tárgyalja a polgármester azon előterjesztését, hogy a Lipótvárost, az első magyar király halálának 900 éves évfordulója kapcsán a jövő évben Budapesten tartandó Eucharisztikus Világkongresszus alkalmával Szent István városnak nevezzék el. Azért éppen a Lipótvárost javasolja a polgármester az első magyar királyról elnevezni, mert ebben a kerületben van legnagyobb templomunk, az országház és a magyar szabadság megoltalmazásáért vivott küzdelmeink emlékezetére elnevezett Szabadság-tér.

*

A Flórián kápolna külső-belső berendezésére negyvenhatezer pengőt fog megszavazni a közgyülés, mivel a Főutcai gyönyörü templom felemelése az előirányzott húszezer pengőt felemésztette.

*

A városrendezési bizottság legutóbbi határozata értelmében a főváros a Csalogány- és Medve-utca sarkán, a Vitéz-utcában, a Majláth-utcában, a Fecske-utcában és a Fogarasi-úton vásárol városrendezési okokból több telket.

*

Az újonnan felállitandó hegyvidéki előljáróság 48.550 lakosából 33.748 a római katolikus (71.1%), 3151 az ágostai evangélikus (6.7%), 6181 a református (13%) és 3576 az izraelita (7.5%). A hegyvidék lesz a főváros legkatolikusabb kerülete.

*

A Budapest-Külső Lipót-Terézvárosi református egyházközség a dunaparti új templom megépitésére a jövő esztendőben esedékes fővárosi hozzájárulást már az idén meg fogja kapni.

Nincs szebb és jobb kiskocsi
mint az **1937-es**

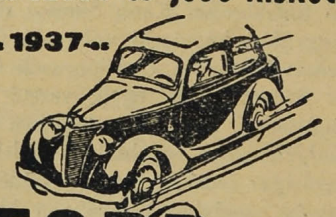

FORD Eifel
Évi adó 60 pengő. Fogyasztás kb. 8 liter
ÁRA 4900 pengő.
Főképviselet:
HAHN ARTHUR és TÁRSAI
VI., Andrássy út 10. — Telefon 1-136-19

Junius hó 7-én, 8-án és 10-én délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a XIV. ker., Szugló-utca, Rákospatak és Öv-utca között levő szakaszának

csatornázási munkálataira.

Az aláírt és megfelelően előkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a polgármesteri II. ügyosztályban, IV. ker., Központi városháza II. em. 284-es ajtószám alatt

1937. évi május hó 31. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

A II. ker., Lepke-utca, Borgó-utca és Branyiszkó-utca közötti szakaszának útrendezési munkáira és az ehez szükséges

kőanyagok szállítására

nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi június hó 1. napján délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

A VIII. ker., Fiumei-út, Ér-utca és Salgótarjáni-út között levő szakaszának

kocsiút kiszélesítési munkáira

nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi június 8. napján délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek az óbudai csatorna-szivatytyútelepen felszerelendő 1 darab 700 liter/mp teljesitményü, elektromotorral kapcsolt

körszivattyú és tartozékainak szállítására és szerelésére.

Az aláírt és megfelelően előkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a polgármesteri II. ügyosztályban, IV. ker., Központi városháza II. em. 284-es ajtószám alatt

1937. évi június 8. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

A Budapest székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet (Budapest, IV., Kigyó-u. 5.) a Fővárosi Közlönyben a „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre való utalással, nyilvános versenytárgyalást hirdet

fakoporsók, érckoporsók, szemfedők és koporsódiszek

szállítására.

A cégnélküli borítékba zárt és lepecsételt sértetlen borítékba elhelyezett ajánlatokat külön-külön a faárú, ércáru és kézműárura

folyó évi június hó 11-én délelőtt 11 óráig

intézetünk főpénztáránál kell benyujtani.

Budapest Székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester
és padlózási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés díjtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER
Városliget

22·75 helyett 24·125

Négyszázezer négyzetméter makadám-ut portalanitására kap a Hegedüs és Társa cég megbizást

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Legutóbbi számában közölte az *Uj Budapest*, hogy a főváros a makadámúttestek olajjal való portalanítására kiírt versenytárgyalást kénytelen volt részben megsemmisiteni az olajkartel túlmagas árai miatt. A megismételt zártkörü versenytárgyaláson a legolcsóbb ajánlatot a *Hegedüs és Társa* cég tette: 440.000 négyzetméter makadámút olajozására 24.25 filléres egységáron, összesen 106.700 pengő vállalati összeg erejéig. Minthogy a Hegedüs és Társa cég ajánlatának egységárát a főváros indokolatlanul magasnak tartotta, a közgészségügyi ügyosztály az ajánlat árának mérséklése iránt a szóbanforgó céggel tárgyalásokat kezdett. Végeredményben a Hegedüs és Társa cég négyszázezer négyzetméter útfelületnek olajjal való portalanítására 24.125 filléres egységáron kap megbízást.

Mint az *Uj Budapest* munkatársa *illetékes helyen* értesül, a folyó esztendőben történt utolsó alkalommal a makadámútak olajjal való portalanításának versenytárgyalási úton való biztosítása. *A polgármester megelégelte az olajkartel garázdálkodásait* és a jövő esztendei útolajozási rendelkezésre álló időben megfelelő módon fognak gátat vetni az olajkartel *tűrhetetlen profitéhsége* elé.

Megmaradjon-e a viz egységáras-rendszere?

*

Zsitvay közrebocsájtotta az üzempolitikai bizottság javaslatát

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Zsitvay Tibor dr., mint a fővárosi törvényhatósági üzempolitikai bizottságának elnöke, a legutóbbi napokban bocsájtotta közre a székesfőváros üzempolitikai bizottságának a Vízművekről készített jelentését.

A jelentés öt főcsoportra oszlik. Az első csoport a víz termeléséről, a második a vízvezetéki víz elosztásáról, a harmadik a Vízművek gépi berendezéséről, a negyedik a vagyoni és pénzügyi helyzetről szól. A jelentés részletesen leírja a víz termelésének módját, a főváros különféle viztermelő telepeit, a víznyerés különböző lehetőségeit, Budapest vízelosztó berendezéseit, különös tekintettel a hálózatépítés irányadó szempontjaira, nemkülönben részletesen közli a Vízművek vagyonmérlegét és a tervezett beruházások költségeit.

Mind az öt csoport külön bizottsági javaslatot foglal magában. A víztermelést illetően az az üzempolitikai bizottság javaslata, hogy a víztermelésnek jól bevált rendszerét, vagyis a természetes szürés útján történő viznyerést továbbra is fenn kell tartani. Ennek kapcsán végre kell hajtani a palotai sziget nyugati partvonalán a tervbevett új kutak építését, meg kell építeni az új budai vízműnek a szentendrei szigetre tervezett I. és II. kutcsoportját, ezelőtt azonban részletesen meg kell állapitani a megfelelő mederszabályozási tervet. A káposztásmegyeri kutak megóvása érdekében ajánlatosnak tartja a bizottság, hogy a trianoni gát átalakítása iránt a főváros a földmüvelésügyi miniszterhez felterjesztést intézzen és hogy a Duna palotai, szentendrei és váci ágának a Vízművek érdekeit is szolgáló szabályozására a szükséges tanulmányokat mielőbb elvégezzék.

A vízvezetéki víz elosztása tekintetében megállapítja az üzempolitikai bizottság, hogy a vízszolgáltatást csak a városfejlesztésnek, a részletekben is kialakított véglegesen megállapított átfogó tervezete alapján lehet tervszerüen a mindenkor jelentkező igényeknek megfelelően megoldani.

A legközelebb végrehajtásra kerülő beruházások keretében a pesti oldalon összesen 40 ezer köbméter ürtartalommal egy nagy vagy két kisebb medence építése szükséges. A Vízművek gépi berendezéseit illetően az üzempolitikai bizottság az üzem gépeinek zavartalan működését kívánja különleges berendezésekkel biztosítani.

A jelentés legfontosabb része a Vízművek vagyoni és pénzügyi helyzetével kapcsolatos bizottsági javaslat, amely ellen különben Harrer Ferenc és Gidró László jelentettek be különvéleményt. A bizottsági javaslat szerint az üzem által a legközelebbi tíz évre tervbevett s a bizottság által is szükségesnek tartott beruházások költségeinek fedezésére a vízszolgáltatás egységes díját két fillérrel, vagyis köbméterenként 18 fillérről 20 fillérre kellene felemelni. A vízmérők használati díját évi három pengővel kívánja a bizottság emelni. Az ebből származó bevételi többlet 64 millió köbméter vízfogyasztást véve alapul, évente körülbelül másfélmillió pengőre rúgna. Szükségesnek tartja a bizottság a vízművek igazgatásának további racionalizálását; ennek kapcsán gépesítéssel a munka hatásfokának a növelésétés az üzemi költségek további megtakarítását.

Igen érdekes Gidró László dr. különvéleménye. Gidró nem tartja az anyagi igazsággal összeegyeztethetőnek, hogy akkor, amikor például a Kossuth Lajos-téren a Vízművek költsége 1.88 fillér, akkor a közvetlen környéken lakó fogyasztókat 22 fillérrel, tehát közel 1400 százalékkal magasabban terheljék, míg a Széchenyi-hegyen lakóknak, ahol az önköltség 38.16 fillér, mindössze 44 fillérrel számlázzák a jövőben a vizet, tehát alig húsz százalékkal magasabban, mint az önköltség. Gidró a magassági zónák megállapítását kívánja, vagyis a bizottság által javasolt egységáras rendszernek fokozott kiépítését. Az úgynevezett övezeti tarifákat az üzempolitikai bizottság csupán az új bekapcsolások után kívánná megállapitani.

Az üzempolitikai bizottság tagadhatatlanul érdekes és értékes javaslata az őszi hónapokban fog az önkormányzat illetékes fórumai elé kerülni.

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, V, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal.
E szelvény 10% engedményre jogosit

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: I-563-99.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

A **hálókocsi** ma már
nem fényüzés!
Összes magyarországi (belföldi) vonalainkon egységes dijszabás:
III. osztály P 5.—
II. osztály P 7.50
I. osztály P 10.—
30 napig érvényes tértijegy váltásánál
25% kedvezmény
Bármely érvényes vasuti jegy feljogosit hálókócsi váltására.
Időt és költséget takarit meg!
Hálókocsiban eltöltött éjszaka után testi és szellemi erőinek teljes birtokában végezheti napi munkáját.
Az érkezés után nem kell kiszállnia, mert **reggel 8 óráig** zavartalanul tartózkodhatik a **hálókocsiban!**
Kérje a 420. sz. díjtalan részletes ismertetést és pontos menetrendet étkező- és hálókocsi szolgálatainkról.
Nemzetközi Vasuti Hálókocsi Társaság
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 2.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

Uj kiirások

15.000 drb (10, 12, 15, 20 és 25 Amp. áramerősségü) **új önműködő kikapcsoló szállítására** (250 Volt egyen-, illetve váltóáramú feszültségre) Budapest Székesfőváros Elektromos Művei részére. **Határidő: 1937. évi május hó 31-én délelőtt 9 óra.**

Csatornázási munkálatokra a XIV. ker. Szugló-utca, Rákospatak és Övutca közötti szakaszhoz. **Határidő: 1937. évi május hó 31-én délelőtt 10 óra.**

Sapkásipari anyagokra, cikkekre, munkákra a székesfőváros egyenruházottt alkalmazotai részére. **Határidő: 1937. évi május hó 31-én délelőtt 10 óra.**

Kőanyagok szállítására és útrendezési munkákra a II. ker. Lepke-utca, Borgó-utca és Branyiszkó-utca közötti szakasz rendezéséhez. **Határidő: 1937. évi június hó 1-én délelőtt 10 óra.**

Vasvázas perronépítmények munkálataira a Földalatti Vasút állatkerti állomásához a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság részére. **Határidő: 1937. évi június hó 1-én délelőtt 11 óra.**

Szerszámgépek szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi június hó 1-én délelőtt 9 óra.**

550 drb hosszú posztóbundahuzat, 50 drb rövid posztóbundahuzat bélelési munkáira a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt., — továbbá **50 drb hosszú és 10 drb rövid posztóbundahuzat bélelési munkáira** a Budapesti Helyiérdekü Vasútak részére. **Határidő: 1937. évi június hó 4-én délelőtt 9 óra.**

7920 drb BSzKRT és 1080 drb BHÉV rendszerü különféle egyenruha elkészítési munkálataira a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi június hó 4-én délelőtt fél 10 óra.**

7000 drb bárányborbélésü egyenruhának a szabó- és szücsipart érintő javítási munkáira a Budapest Székesfővárosi Közlekedési rt. részére. **Határidő: 1937. évi június hó 4-én délelőtt negyed 10 óra.**

72.000 kg kedvezményes kincstári illetékü gázolaj szállítására a székesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1937. évi június hó 4-én délelőtt 10 óra.**

1 drb 700 liter/mp. teljesitményü, elektromotorral kapcsolt **körszivattyú és tartozékainak szállítására és szerelési munkáira** az óbudai szivattyútelep részére. **Határidő: 1937. évi június hó 8-án délelőtt 10 óra.**

Kocsiút kiszélesitési munkákra a VIII. ker. Fiumei-út, Ér-utca és Salgótarjáni-út közötti útszakasz részére. **Határidő: 1937. évi június hó 8-án délelőtt 10 óra.**

Különféle rakodó munkálatokra (1937. VIII. 1-től 1938. III. 31-ig) a Cegléditi tüzelőszertelepen Budapest Székesfőváros Gázművei részére. **Határidő: 1937. évi június hó 8-án délelőtt 10 óra.**

Faárú-, ércárú-, kézműárú- és koporsódiszek szállitására Budapest Székesfőváros Községi Temetkezési Intézet részére. **Határidő: 1937. június hó 11-én délelőtt 11 óra.**

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

VÁLLALKOZÁS

Király tanácsnok tanulmányutja Prágában és Berlinben

Résztvett a prágai nemzetközi utügyi kongresszuson és tanulmányozta a legujabb német utépitési rendszereket

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Király Kálmán tanácsnok, a főváros út- és csatornaépitési ügyosztályának kitünő vezetője, a főváros megbizásából az elmult napokban résztvett a prágai nemzetközi útügyi kongresszuson. Prágai utazását Király tanácsnok felhasználta arra is, hogy Berlinbe is ellátogasson, ahol a legmodernebb német útépitési módozatokat tanulmányozta.

Király tanácsnok, mint az Uj Budapest munkatársa illetékes helyen értesül, a hét végén tér vissza külföldi útjáról és veszi át hivatala vezetését. Király tanácsnok a polgármesternek természetesen részletes irásbeli jelentést tesz külföldi útja eredményeiről, amelyek kétségtelenül érvényesülni fognak a főváros út- és csatornaépitkezéseinek kifogástalan és modern irányitásában!

Elkészült a balatoni müut beton-szakasza

A jövő hét szerdáján lesz az uj müut ünnepélyes megnyitása

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Király Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépitési ügyosztály vezetőjének intézkedésére az új balatoni műút most elkészült két beton-szakaszát június 2-án délelőtt fogják ünnepélyesen átadni a forgalomnak. A 3.6 kilométer hosszúságú betonútnak felét a *Magyar Weiss és Freytag rt.*, felét pedig az *Épitőipar rt.* készitette.

A megnyitó ünnepségen megjelennek a főpolgármester, a polgármester, továbbá a székesfőváros törvényhatósági bizottságának, nemkülönben az illetékes minisztériumoknak és Pest vármegyének képviselői.

Az új balatoni műút most már véglegesen elkészültnek tekinthető. A műútból 1.8 kilométer van a főváros területén kiskővel burkolva 3,6 kilométer pedig betonnal. *Király* tanácsnok és *Viola* műszaki főtanácsos érdeme, hogy a balatoni szezon kezdetére immáron teljesen elkészült az európai igényeket is kielégitő, pompás autó-út.

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi címerek zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39.szám Telefon: 1-891-18.

Köztisztviselőknek
személyi, vidéki ingatlanokra II. és III. helyi kölcsönt folyósittat igen gyorsan és előnyös feltételek mellett
ZOLTÁN bankirodája
Bpest, VI., Dessewffy-ú. 41.
Telefon: 12-15-04

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

SHELL
SHELBIT
SHELMAC
Hazai gyártmányok
MEXPHALT
SPRAMEX
Tengerentúli bitumenek
Útépitési anyagok
SHELL KŐOLAJ RT. BUDAPEST

352

XV. évfolyam 22. szám Budapest, 1937. junius 5.

Tek. Fővárosi Ny... Bpest, VIII. Reviczky-u. 1.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Bátran sikraszállt a képviselőházban Müller Antal a főváros vitális pénzügyi érdekeiért

Adózási szempontból mostoha gyermeke a főváros a pénzügyi kormányzatnak

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A képviselőház költségvetési vitájában a Keresztény Községi Párt képviselőtagjai élénken kiveszik a maguk részét. Elmult heti számában teljes részletességgel közölte az *Uj Budapest* *Petrovácz* Gyulának a belügyi tárca költségvetési vitájában elhangzott felszólalását, amely határköve a fővárosi novella reviziójáért megindított kereszténypárti hadjáratnak, A hét csütörtökjén a pénzügyi tárca költségvetési vitájában a Ház minden oldaláról általános figyelemmel kísérten *Müller* Antal, a keresztény kisiparos társadalom érdemes vezére, szólalt fel. *Müller* Antal beszédét a képviselőház minden oldalán *élénk tetszés és megértés* fogadta, annál is inkább, mert ez a beszéd mentesen minden politikai gyujtóanyagtól, a *legteljesebb objektivitással* tárgyalta a legfontosabb adózási problémákat.

Különleges figyelmet érdemel *Müller* Antal beszéde abból a szempontból, hogy a főváros panaszait és sérelmeit ismertette a tőle megszokott bátor és erős hangon. Különösen a főváros forgalmiadó-részesedésére vonatkozó megállapításai voltak azok, amelyek teljes mértékben fedik nemcsak az önkormányzat, hanem a városházi adminisztráció állásfoglalását is ebben a nagyfontosságú problémában.

Müller Antal

érdekes és értékes parlamenti felszólalását, az alábbiakban ismertetjük *szószerinti szövegben* az *Uj Budapest* olvasóival:

— A pénzügyminiszter úr expozéjában is, de azt megelőzően is kijelentette, hogy keresztül akar vinni egy adóreformot, még pedig olyat, amely a kisemberek vállairól leveszi az amúgy is alig birható terhet és erősebb vállakra helyezi át. Ez mint alaptétel az én szempontomból is nagyon helyeselendő és minden tekintetben törekedni is kell ennek megvalósítására.

— Ami a rögzített adók felmondását illeti, különösen, ha hatóság részéről történik a felmondás, minden esetben felemelést jelent, nem pedig azt, hogy itt bizonyos könnyítéseket akarnak adni.

— Mint az adófelszólamlási bizottság tagja a székesfővárosban: hosszú évek óta figyelem és hallgatom az adózók keserves panaszait és tanusithatom, hogy

az adófelszólamlási bizottságoknak talán soha olyan keserves munkájuk nem volt, mint az elmúlt évben:

Ez érthető is, hiszen a hosszú gazdasági válság következtében teljesítőképességük végére értek azok a kisegzisztenciák, akik most már nem tudják a magas közterheket megfizetni.

Fabinyi, az optimista

— A pénzügyminiszter úrnak expozéjában és a mult évi költségvetésnél is kifejezésre juttatott optimizmusát igazolják a zárszámadási eredmények, hiszen mindnyájan tudjuk, hogy 63 millió pengővel több bevétele volt a pénzügyminiszter úrnak, mint amennyit előirányozott, ezzel az optimizmussal azonban vigyázni kell, mert ebben a kedvező eredményben sok minden közrejátszott. Elsősorban közrejátszott a jó termés, másodsorban a kereskedelmi szerződések és nem tudni, hogy jövőre ezek a tényezők mílyen hatással lesznek a költségvetési helyzet alakulására. Éppen ezért nem szabad olyan költségvetést megállapítani, amely ezekkel a kedvező körülményekkel számol. Adja a mindenható Isten, hogy most is jó termés következzék be, nekünk azonban állandóan csak átlagos termésre lehet számitanunk.

A zárszámadási többletből azt látom, hogy csak 4.2 millió pengő az, ami a jövedelmi adóból ered. A többi mind fogyasztási és forgalmiadó, vagyis a legnagyobb bevételi többletet megint a kisemberek, a szegény emberek, a nagytömegek izzadják ki.

A fogyasztási adó és a forgalmi adó alapja a legkönnyebben megfogható, ehhez nem kell nagy pénzügyi zsenialitás, itt egyszerűen csak a kulcsokat meg kell állapítani és ha azok meg vannak állapítva, abban a pillanatban már lehet számolni,

mert hiszen minden embernek, aki él, magától értetődőleg fogyasztania kell és forgalmat is kell csinálnia.

Hogyan tornázta fel magát a forgalmiadó?

— Hogyan alakult az állam forgalmiadó bevétele az utóbbi öt esztendőben? 1931-ben forgalmiadóból, illetőleg fázisadóból az államnak 76.2 millió pengő, 1932-ben már 90.1 millió pengő, 1933-ban 92.3 millió pengő, 1934-ben 104.4 millió pengő, és 1935-ben 111.4 millió pengő bevétele volt. Vagyis azt látjuk, hogy az állam forgalmiadóból és fázisadóból beszedett jövedelme meglehetősen

nagy iveléssel tornázta fel magát a leputóbbi öt év alatt 76 millió pengőről 111 millió pengőre.

Ha ennek okát kutatjuk, meg kell állapítanunk, hogy ezt nemcsak a nagyobb forgalom idézte elő, hanem az is, hogy a közületektől is bizonyos összegeket elvontak. Figyelem a városok hivatalos kimutatásait, amelyekből megállapítható, hogy bizony a városok nagyon panaszkodnak, mert mindig-mindig súlyosabb helyzetbe sodródnak amiatt, hogy az állam az ő bevételeik nagy részét magának tartja fenn. A városok ennek következtében nem tudják autonómiájukat úgy vezetni, ahogyan az kivánatos volna, vagyis a régebben megállapított százalékos rendszer megváltozott az állam javára, de a városok kárára. Ez megbosszúlhatja magát, mert városaink ezáltal súlyos helyzetbe kerülhetnek. Szerintem nem lehet a közületeket gyengíteni.

Az autonómiák csak úgy tudnak nagy feladatokat elvégezni, ha ehez alkalom, lehetőség van, csak úgy tudják a városszabályozást végrehajtani, az útakat, csatornákat megépíteni és csak úgy tudnak eleget tenni a szociális kívánalmaknak, ha a saját területükön befolyó adókat legalább is a régi kulcsok arányában megtarthatják maguknak.

Egyharmadról egyhuszadra sorvadt a főváros forgalmiadó részesedése

— Én, mint fővárosi képviselő, a legjobban ismerem Budapest székesfőváros háztartási büdzséjét és figyelemmel kisérem, hogyan alakult a székesfőváros helyzete az adóhozam szempontjából. A forgalmiadóból először egyharmad rész volt a fővárosé, azután a kormány ezt az arányt megváltoztatta és leszállította egyhatod részére. De ezt is megsokalta és megint megváltoztatta olyannyira, hogy ma már a forgalmiadó és fázisadó címén befolyó összegnek csak egyhuszad része illeti meg a székesfővárost. Budapest székesfővárosnak forgalmiadóból 1929-ben 23.5 millió pengő jutott a megállapított százalék alapján, 1931-ben 14 millió pengő, 1935-ben 7.4 millió pengő, 1936-ban pedig már csak 4 millió pengő.

Ez a sorvadás nem a kevesebb adófizetésből ered, hanem a részesedés csökkentéséből, amit a következő adatokkal bizonyítok:

— Budapest székesfőváros területén 1930-ban befolyt összesen 230.5 millió pengő adó. Ebből az állami részesedés 135.3 millió pengő, a főváros részesedése pedig 95.2 millió pengő volt, vagyis az összes adóknak 41.3 százaléka jutott a fővárosnak. Ezzel szemben, illetve majdnem ugyanannyi adót fizetett a főváros polgársága, mint 1930-ban, amennyiben 1935-ben befolyt összesen 226.5 millió pengő adó, ebből az állam részesedése már 154.8 millió pengő, a székesfőváros részesedése pedig 71.7 millió pengő volt, vagyis 31 százalék; ami azt jelenti, hogy ugyanolyan adózás mellett a székesfővárosnak 24 millió pengővel kevesebb részesedés jutott, mint amennyi 1930-ban.

— Azt hiszem, ezek a reális számadatok igazolják, hogy

nem szabad ezen az úton tovább haladni, nem szabad a városokat annyira megrövidíteni, hogy ne tudjanak megfelelni kultúrális, szociális, közegészségügyi és egyéb gazdasági vonatkozású kötelezettségeiknek.

Az állam gyarapodása mellett, az állam gépezetének biztonsága mellett az állami élet rendes menetének fenntartása mellett biztosítani kell az autonómiák helyzetét is. Azt hiszem, akkor állunk igazságos alapon, ha ezt minden tekintetben szem előtt tartjuk.

Az adófejkvóta: a békebeli duplája

Ma az adó-fejkvóta 121 pengő, vagyis a békebeli adóköztehernek több mint a duplája, holott nagyon jól tudjuk, hogy a kereseti viszonyok pedig nemcsak hogy ennek arányában nem emelkedtek, hanem úgyszólván egyáltalában nem emelkedtek a békebeli kereseti viszonyok fölé. Ez az, amit érez a polgárság, és minél kisebb, minél szegényebb az illető polgár, annál erösebben érzi ezt a különbséget.

Ezt a terhet el lehet viselni talán egy-két esztendeig, de nem lehet ezt a teherviselést, mint rendszert meghonosítani.

Épen ezért várom a pénzügyminiszter adóreformját, amely a kisemberek adóterheit mérsékelni fogja.

A kisember nem tud megélni!

Igen-igen szomorú a kisiparosság helyzete! A kisiparosság is túl van terhelve adóval. Már számtalanszor igazoltam adatokkal, hogy a kisiparosságnak a mai súlyos közterhekkel való megterhelése nem tartható fenn anélkül, hogy össze ne omoljék a kisiparosság. Mindenki hirdeti, hogy a legutóbbi időkben sokkal több iparigazolványt vontak be, mint amennyit kiadtak. Mindez azt jelenti, hogy

a kisemberek nem birnak megélni és inkább elmennek segédnek, vagy egyéb foglalkozásra térnek át, mert önálló foglalkozásukat nem képesek megtartani.

Mégis, ahelyett, hogy a pénzügyminiszter úr bejelentése nyomán mérsékelnék az adókat, a múlt év végén utasítás ment ki az alárendelt pénzügyi hatóságokhoz, hogy iparkodjanak a kézműiparosságon több adót behajtani. Szép jelszó az arányos és igazságos adóztatás! A pénzügyminiszter úrnak és a pénzügyigazgatóságoknak ezt az intencióját helyeseljük és ezt követeljük mi is, de mert

a pénzügyi tisztviselők mindig szeretnek felfelé szolgálatokat tenni, szeretik a vállveregetést azért, mert több adót tudtak behajtani.

Kincsesbánya-e a sütőipar?

Egy segédet foglalkoztató bádogosmesternél végzett munka összértékét 10.000 pengőre becsülik és ez után róják ki az adót. A három segéddel dolgozó iparos adóját 18.000 pengőre becsült munka után róják ki, pedig ha ilyen adóalapot állapítanak meg, akkor az az iparosmester mindenét, amije van, adóra kell, hogy fizesse. A sütőipart például kinevezték kincsesbányának és ezen az alapon 50—400% adófelemelésnek van helye a budapesti sütőiparosoknál. Nem akarok védőügyvéd lenni; helyeslem, hogy annak a sütőiparosnak, bádogosnak, vagy akármilyen más iparosnak, aki sokat keres és jövedelméhez képest kevés adót fizet, az adóját fel kell emelni. De tessék igazságosan megállapítani, mert lehetetlenségnek tartom az egész szakmákra kiterjedő általánosítást.

Ezeket az adófelemeléseket azzal indokolják, hogy eddig az adók nem voltak kellőképen kimunkálva. Most mindig erösebben és jobban ki fogják ezeket az adókat munkálni.

— A kenyér, a sütemény árát hivatalos szerv, az árelemző bizottság állapítja meg. Ez a bizottság pontosan számol minden fillérrel és számításai alapján a kenyérnél 3%-os haszonkulcsot engedélyezett. Az adóhatóságok viszont ugyanannál a kenyérnél 15—20%-os haszonkulcsot állapítottak meg. Kérdezem, hogyan adódhatik a két hatóság megállapítása között íly nagy differencia? Amig az árelemző bizottság, amely gazdasági tényezőkből van összeállítva, megállapítja, hogy nem több, mint 3% a haszonkulcs, addig az adóügyi hatóság szerint 15—20%. Kérdem, ki vállalja a felelősséget azért, ha a kenyér ára ennek következtében megint emelkedik. Hiszen a budapesti sütőiparosok egyébként is túl vannak adóztatva, a liszt után őrlési adó címén egy év alatt pontosan 2,998.000 pengő adót fizettek, élesztőadójuk pedig 373.000 pengő volt. Sokféle adót kell fizetniök, s mindazt a sok adót a szegény nyomorult fogyasztó kell, hogy megfizesse.

— Általános a panasz a túladóztatás ellen. Épen ezért várják, különösen a kisiparosok, hogy a mai közterheket enyhítsék.

A Józsefváros panaszai

— Foglalkoznom kell a házadómentességgel, minthogy a házadómentesség sok munkaalkalmat nyujt. Már az általános vitában tartott beszédemben is megemlítettem és kérem a pénzügyminiszter urat, hogy a házadómentességet terjessze ki a vidéki városokra, a vidéki területekre is, de ki kell terjeszteni a főváros nagyobb területére is. Azt látjuk, hogy azokban a kerületekben, ahol a házadómentesség nagyobb, vagyis 25 éves, ott fejlődés, építkezés, pezsdülő élet van. Látjuk, hogy az Ujlipótvárosban, a II. kerületben, a Lágymányoson és azokban a városrészekben, ahol a 25 éves adómentességet megadták, pezsdülő élet van, ott új élet fejlődik, ellenben Budapest régi nagy kerületeiben, mint a Józsefvárosban, amelynek szerencsés vagyok képviselője lenni, egyetlen egy ház sem épül. Miért? Azért, mert nagy telektömbök vannak és a mai építkezési szabályrendelet csak az utcai telekhatár beépítését engedi meg. Természetesen senki sem bontatja le ócska földszintes, vagy egyemeletes házát, amely köröskörül van beépítve, hogy az új szabályrendelet értelmében majd olyan házat építtessen, amelyben hat emelet lesz és akkor sem lesz több lakás, csak legfeljebb higiénikusabb lakások lesznek, mint most. Épen ezért

változtatni kellene a beépítési lehetőségeken:

vagy kertes házépítkezést kellene engedélyezni, vagy pedig, ahol széles, nagy telektömbök vannak, engedélyezni azok kettéhasítását utcákkal, amelyek nem a közlekedés célját szolgálnák, hanem inkább azt, hogy levegős, napfényes lakásokat lehessen építeni.

— Ugyanez áll a tatarozási kedvezményekre is. A pénzügyi hatóságoknak köszönetet kell mondanom, hogy a tatarozási kedvezményt bevezették. Mióta tatarozás folyik, millió és millió pengőt fordítanak tatarozásra; a multkor a kamarában kimutatták, hogy 88 millió pengőt használtak fel csak Budapesten háztatarozásra. Ha a tatarozás ennyi munkalehetőséget nyujt és tatarozásoknál, modernizálásoknál, átalakításoknál, amelyekre a kedvezmény kihat, épen a legtöbb iparost és kisiparost lehet foglalkoztatni, akkor ezt áldásosnak és helyesnek tartom. (Általános helyeslés és taps a Ház minden oldalán.)

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrányvegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13.
(Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Közgyülésre gyültek össze városunk atyjai a hét szerdáján, mélyen tisztelt szerkesztő úr. Csak az atyák jöttek el, az anyák otthon maradtak, és igy arról sem tudok referálni, mi a városanyadivat 1937-ben a nyár eleji közgyüléseken. Üresek voltak a karzatok, de maga a közgyülési terem is, ahol többnyire világos nyári ruhában izzadtak a soron következő szónok urak. A többség azonban a nyugszékben hüsölt, ahol Baitz őméltóságának nyári menázsija: a pompás fagylalt fogyott a községi élelmiszerüzem nagy örömére és minden valószinüség szerint Éber Antal bosszúságára: dupla adagokban.

— Sok volt a szónoklat?

— Volt épen elég, kedves szerkesztő barátom, de hadd kezdjem az elején! Négy óra ötvenhét perckor egyetlen bizottsági tag tartózkodik a teremben, Diószeghy őméltósága a polgári ellenzék részéről. Diószeghy a legkoraibb érkező: meg is van a jutalma érte. Mindig a jegyzőkönyv hitelesitői között szerepel. Négy óra ötvennyolc perckor foglal helyet a jegyzői asztalnál a soros fogalmazó, aki a szónokokat jegyzi, négy óra ötvennyolc és fél perckor megjelenik az első felszólalásra jelentkező: Bessenyey Zénó dr. titkos tanácsos, a Fővárosi Közmunkák Tanácsa elnöke személyében. Négy óra ötvenkilenc perckor viszont Szebeny főjegyző kíséretében Karafiáth őnagyméltósága lép a terembe. Odasiet a jegyzői pulpitushoz, ahova ebben a percben érkeznek Lamotte alpolgármester és Babarczy tanácsnok, az aznapi közgyülés főtémájának: a Beszkárt zárószámadásának referense. Karafiáth nagyot sóhajtva fordul Lamotte alpolgármesterhez: Ez a fogalmazó, aki a felszólalásokat jegyzi, az ő legnagyobb ellensége! Ha senki sem jegyzett volna elő felszólalásra egy perc alatt meg lehet nyitni és be lehetne zárni a közgyülést. — Mire Karafiáth felé fordulva Bessenyey megjegyzi: Ha Excellenciád parancsolja, én már is el állok a szótól! — Karafiáth replikázik: Nagyon finom és tapintatos Nagyméltóságod, de ha már feliratkozott, mondja is el, amit el akar mondani! —

— És mit mondott el Bessenyey?

— Várjon mindennek a sorára, szerkesztő úr! Előbb meg kellett nyitni a közgyülést, ami másodpercnyi pontossággal öt órakor történik meg. Azután el kellett mondani az elnöki megnyitót, az elnöklő főpolgármesternek az egyre népesülő közgyülési terem mellett meleg szavakkal illett megemlékeznie a nagy jótevő: Rockefeller haláláról (zárójelben mondom: milyen csodálatos dokumentuma a jótékonyság világszolidaritásának! Meghal tizezer mértföldre tőlünk egy idegen öregúr, és egy középeurópai városban három percig állnak meghatottan a bizottsági tag urak és szántja végig fürge ceruzájával a papirost a Fővárosi Közlöny gyorsirója . . .) Csak ezek után került a sor Bessenyey felszólalására, amely értékes dicséret volt a polgármesterrel szemben abból az alkalomból, hogy Szendy gyorsan valósította meg a Lipótváros átkeresztelésére vonatkozó javaslatot.

— Melyik szónoklat tetszett Önnek, kedves dr. Városházy a legjobban?

— Szőke Gyula Beszkárt-előadása, amely különleges értékü jogászi és pénzügyi tanulmány volt, nyerte meg legjobban a tetszésemet. Ezen felül egy el nem mondott interpelláció, amely viszont az Ön kitünő kollégáját, Nádas Sándort juttatta az eszembe.

— Milyen alkalomból?

— Gál Jenőről van szó, aki általános megelégedésre nem mondotta el bejegyzett interpellációját arról, hogy miért nincs Vázsonyi Vilmosról utca elnevezve Budapesten. Nádas Sándor pedig úgy jutott az eszembe, hogy a Pesti Futár legutolsó száma hosszú cikket közöl az Egyenlőség cimü zsidó laphoz címezve. Ebben a cikkben azt a ragyogó megjegyzést teszi Nádas, hogy nem kell a felekezeti lapnak úgy védenie a zsidókat, nincs szükség a felekezeti hetilap szerkesztőjének túlzott védelmére. Közöljön az Egyenlőség gyöngyszemeket a midrasból, meséljen öreg zsidók bölcs cselekedeteiről. Hát pontosan ugyanez a véleményem Gál Jenő Vázsonyi védelmét illetőleg is. Jobb ha nem teszi! Vázsonyit és saját gáljenőségét illetően is.

— Igaza van Önnek kedves bizottsági tag úr! Kik a városháza betegei?

— Lamotte alpolgármester gyengélkedett néhány napig. Beteg az Ön kiváló kollegája: Lippay Gyula dr. a Budai Napló felelős szerkesztője is. A Pajor-szanatórium jelentése szerint Szemethy főügyész állapota lassan, de biztosan javul.

— Mi újság a házassági fronton?

— Az állami kegyelmes úr és városházi özvegy méltóságos asszony házassági híréről most már kevesebbet beszélnek. — Itt említem meg, hogy Ripka Ferenc dr. nyug. főpolgármester negyvenedik házassági évfordulója napján: május 31-én a krisztinavárosi templomban szentmise volt, amelyen megjelent Buda társadalmának számos előkelősége. Csendes szentmisét mondott Madarász István dr. pápai prelátus, kultuszminiszteri osztályfőnök. A szentmise keretében az egész család szent áldozáshoz járult. A templomi ünnepség után a jubiláns házaspárt barátok és tisztelők tömege kereste fel otthonában, hogy üdvözölje őket a szép évforduló alkalmával.

— Ki halt meg?

— Özvegy alsóviszokai Gerlóczy Károlyné, született munkácsi Barkassy Amália, Budapest első alpolgármesterének özvegye 96 éves korában meghalt. Gyászolják fiai: Gerlóczy Zsigmond egyetemi tanár, Gerlóczy Tamás ny. müszaki főtanácsos és Gerlóczy Károly ny. miniszteri tanácsos, valamint kiterjedt rokonsága, a Gerlóczy-, Barkassy, Kauser, Tóth-Kiszely, Dollinger- és Koiss családok. Temetése június 2-án volt a Kerepesi-úti temető halottasházából. Az engesztelő szentmiseáldozatot június 3-án mutatták be a Scitovszky-téri Jézus szive templomban.

— A viszontlátásra a jövő héten, kedves dr. Városházy!

Egy tanácsnokot is berendelnek a belügyminisztérium városi főosztályába

Ernszt Sándor és Zsitvay Tibor nagyfontosságu tárgyalásai a fővárosi törvény reviziójának előkészitése ügyében

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A képviselőház költségvetési vitájában a belügyi tárca tárgyalása kapcsán Petrovácz Gyula felszólalása után — aki a Keresztény Községi Párt azon állásfoglalásának adott kifejezést, hogy egyszakaszos törvénnyel vissza kell állítani a törvényhatósági tanácsot és el kell törölni az 1934:XII. törvénycikket, a fővárosi novellát — Szél József dr. belügyminiszter igen konciliánsan kijelentette, hogy ő maga is szükségesnek tartja a törvény-revíziót. Igéretet tett a miniszter, hogy a törvény-revízió előkészítése ügyében ankétot fog egybehívni és arra vonatkozóan is beleegyezően nyilatkozott, hogy a főváros és a kormányzat közötti jóviszony helyreállítása céljából fővárosi tisztviselőket rendeljenek be a belügyminisztérium városi főosztályába.

Petrovácz felszólalása és a belügyminiszter kijelentése élénk mozgásba hozták a várospolitikai életet. A belügyminiszteri ankét előkészítése céljából az elmúlt napokban fontos bizalmas tanácskozás volt Ernszt Sándor dr. és Zsitvay Tibor dr. között. Ezen a tanácskozáson a Keresztény Községi Párt nevében Ernszt, a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete részéről Zsitvay megállapodtak abban, hogy mielőtt a szóbanforgó ankét összehivását kérnék konkrét formában ígérete értelmében a belügyminisztertől, előbb a főváros többségi pártjainak vezetői fogják a főváros polgármesterével letárgyalni azokat a szempontokat, amelyek a fővárosi autonómia és az adminisztráció szempontjából a törvény-revízió kapcsán szükségesnek mutatkoznak. A belügyminiszteri ankét összehivására eszerint ősz előtt nem fog sor kerülni.

Igen fontos tanácskozások indultak meg abban a vonatkozásban is, hogy a belügyminisztériumba városházi tisztviselőket rendeljenek be. A Keresztény Községi Párt ezen kívánságát természetszerűen sokkal könnyebb teljesíteni, mint a törvény-revíziót, mert a berendeléshez egy egyszerű miniszteri intézkedés is elégséges. Mintaz Uj Budapest munkatársa értesül, több fővárosi tisztviselő miniszteriális beosztásáról van szó. A berendelésre kerülő tisztviselők a főváros alkalmazásában maradnak, változatlanul a fővárostól fogják illetményeiket is megkapni, de szolgálatilag a belügyminiszter alá tartoznak, neki referálják majd el a főváros által felterjesztett, jóváhagyást igénylő aktákat.

A berendelendő tisztviselők között a legmagasabb rangú az egyik jogi minősítésű tanácsnok lesz. A városházán már széltében-hosszában neveket is kolportálnak, hogy kire fog esni az önkormányzat, a polgármester és a belügyminiszter együttes választása erre az épen annyira kényes, mint fontos pozícióra. Két fiatalabb tanácsnok nevét is kombinálják, mind a kettő igen esélyes jelölt volt a legutóbbi alpolgármester-választás során. A minisztériumba kerülő tanácsnok mellett mérnökök és a számvevőség emberei is fognak a főváros részéről szolgálatot teljesíteni. A berendelésekre szeptember havában kerül sor.

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DISZE!

Az Eucharisztikus Világkongresszus megrendezése különleges feladatokat ró a fővárosra, mint kegyurra

✿

A nagyobb plébánia-templomok lesznek a nemzetek gyülekező helyei a nagy felvonulás alkalmával — Farkas tanácsnok részletesen nyilatkozik a templomok rendbehozataláról a Szent év kapcsán

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Szendy Károly polgármester az *Uj Budapest* legutóbbi számának vezető helyén megjelent cikkében a székesfőváros és a maga nevében is *ünnepélyesen kijelentette*, hogy a legnagyobb odadással támogatják az egyházi tényezőket és rendező főbizottságot abban a feladatban, amely Budapestet egy egész esztendei szorgalmas munkával óhajtja felkészíteni a jövő évben megtartandó Eucharisztikus Világkongresszusra. Természetes, hogy a főváros minden tisztviselője *Szendy* polgármester messzehangzó kijelentései kapcsán *a legteljesebb készséggel* áll az Eucharisztikus Világkongresszus előkészítésének szolgálatába. Különleges feladatokat ró az Eucharisztikus Világkongresszus előkészítése dorogi *Farkas* Ákos dr. tanácsnokra, az elnöki ügyosztály kiváló vezetőjére, akinek hatáskörébe tudvalevően a főváros kegyúri ügyei is tartoznak .A fővárosnak, mint kegyúrnak a rendezéssel való szerepéről

dorogi Farkas Ákos dr.

tanácsnok a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Magyarország bíboros hercegprimása a mult hét vasárnapján a Szent István bazilikában és ezt követően a Vigadóban megtartott díszgyűlésen ünnepélyesen meghirdette azt a Szent évet, amelynek keretén belül a jövő év májusában a világ katolikusai Budapesten rendezik meg a harmincnegyedik Eucharisztikus Világkongresszust, kapcsolatban Szent István királyunk halálának kilencszázadik évfordulójával. Mindezek az események Magyarországot és Budapestet *az egész világ érdeklődésének középpontjába* állítják. Áthatva a kérdés páratlan horderejétől: *a főváros mint kegyúr, méltóképen akar felkészülni az idesereglő hívek fogadására.*

— A hercegprimás úr elgondolása szerint a főváros egyes plébánia-templomai lesznek a résztvevő nemzetek csoportos gyülekező helyei, a fő-ünnepségek pedig a Szent István bazilikában és a budavári koronázó főtemplomban fognak lefolyni. Ez a körülmény a fővárosra, mint kegyúrra ró rendkívüli feladatot.

—A főváros eddig is nagy gondot fordított arra, hogy a templomok, melyek nagy részben fővárosunk legbecsesebb műemlékei, *megfelelően jókarban legyenek.* A Szent év azonban ebben az irányban is fokozott gondoskodásunkat teszi szükségessé. Legelső sorban a Bazilika és a Mátyás templom végleges rendbehozataláról fogunk gondoskodni, hogy ezek a templomok teljes szépségükben tündökölve ragadják meg az idesereglett hívők csodálatát.

— A primás terve további feladatokat is jelent, mert gondoskodnunk kell *a nagyobb plébánia-templomok rendbehozataláról is, melyek a nemzeti csoportok gyülekező helyéül fognak szolgálni.* Itt főképen a belvárosi, a terézvárosi, az erzsébetvárosi, a józsefvárosi és a kőbányai plébánia-templomok rendbehozataláról kell gondoskodnunk. Ezek — sajnos — a szűk keretek közé szorított pénzügyi fedezet miatt nincsenek megfelelő állapotban. Fontosnak tartom, hogy ezekben a templomokban a legszebb közös imádság, *az egyházi ének* is méltó helyet nyerjen: ezért *elkerülhetetlen az orgonák úthangolása és megtisztítása is.*

— A magunk részéről — fejezte be nyilatkozatát *Farkas tanácsnok* — azon leszünk, hogy ezeknek a feladatoknak minden vonatkozásban *meg tudjunk felelni*, úgy ahogy azt a főváros közönsége és a magunk lelkiismerete megkívánja!

serépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon: 1—342—29

WIHART FERENC
építész — építőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969 08.

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépítése folytán a Károly király-út 5. számú házban 92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY-UCCA 11. számú házba helyeztem át.
Hauschild Albert ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1-815-72.
Hátizsák, sífelszerelés és horgászati cikkeket nálam nagyon olcsón vásárolhat.

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,
Jobbágy- féle
barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.

Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körut 18.
Telefon: 13-33-94.
Levélcim: Budapest 72. Postafiók: 61.

Diskay név garantálja, hogy jól sikerült munkát kap. Gyermekfényképkülönlegességek speciális felszereléssel, úgyhogy minden felvétel biztos siker. Műterem nyitva vasárnap és ünnepnap is 9—7. Életnagyságú fényképnagyítás bármily kis fénykép után. Kérjük minden esküvőnél, eseményeknél
DISKAY FOTO-RIPORTER
vállalathoz fordulni bizalommal. Közigazgatási tisztviselőknek az amúgy is alacsony árakból még 15% engedmény. Budapest, VII., Rákóczi út 18. T.: 1—343—31.

Száznyolcvan tanügyi állást tölt be még a nyári szünet előtt a polgármester

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Szendy polgármester olyképen intézkedett, hogy a februárban meghirdetett tanügyi állásokat, számszerint százötvenhetet, még a nyári szünet előtt be kell tölteni. A polgármester intézkedése következtében a tanügyi ügyosztály éjt-napot egybetevő munkával dolgozik a pályázati anyag feldolgozásán. A vallás- és közoktatásügyi minisztériumban is folynak tárgyalások, mert bizonyos vonatkozásokban a minisztériumnak is beleszólása van a végleges jellegű fővárosi tanügyi állások betöltésébe.

A polgármester, illetőleg a főpolgármester minden valószínűség szerint a jövő hét legvégén, de még okvetlenül a főváros nyári szünete előtt alá fogja írni a tanügyi kinevezéseket. Ez alkalommal betöltésre kerülnek a következő állások:

Tizenöt óvónői, tizenegy elemi iskolai igazgatói, harmincnyolc elemi iskolai tanítói, hét elemi iskolai énektanítói, tizenhat elemi iskolai ismétlői, három polgári iskolai igazgatói, tizenhat polgári fiú elméleti, öt polgári fiú testnevelési, hat polgári leány elméleti, egy polgári leány ének, egy iparostanonc igazgatói, három iparostanonc fiú tanítói, egy kereskedőtanonc tanári, három gimnáziumi tanár, elméleti, egy gimnáziumi tanár, ének, egy gimnáziumi tanár, testnevelési, egy leánygimnáziumi tanár, elméleti, négy felsőkereskedelmi fiú, elméleti, négy felsőkereskedelmi fiú, tesnevelési, egy felsőkereskedelmi leány, elméleti, három kertészképző tanfolyam tanári, négy felsőmezőgazdasági tanári, egy női ipariskolai igazgatói, egy női ipariskolai tanári, elméleti, egy női ipariskolai tanári, ének, két női ipariskolai tanári, testnevelési, egy felsőbb zeneiskolai tanári, három zenetanfolyami tanári, egy tanszerbeszerző raktárnoki, egy létszámfeletti középiskolai igazgatói, egy munkaoktató tanfolyami igazgatói állás.

Ezenkívül betöltésre kerülnek az időközben megüresedett állások, számszerint mintegy további húsz állás. Végeredményben tehát mintegy százhetvenöt tanügyi állás kerül most betöltésre.

Miért késik az 1927.-es dollár-kölcsön szelvényeinek esedékes beváltása?

A pénzügyi ügyosztály szerint a késedelemért nem a főváros felelős

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A napisajtó hasábjain közlemények jelentek meg, amelyek szerint 1927-es fővárosi kölcsön esedékes kamatszelvényeit, amelyek fizetését június 1-én kellett volna megkezdeni, technikai okokból néhány napos késedelemmel fogja beváltani a Nemzeti Bank. Mivel ezek a hírek alkalmasak arra, hogy bizonyos vonatkozásban a főváros hitelképességét rontsák, kérdést intéztünk a főváros pénzügyi ügyosztályához: mi az oka a kamatszelvények állítólagos késedelmes beváltásának. Ebben a nagyfontosságú ügyben

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Hozzánk semminemű késedelmes beváltásról bejelentés nem érkezett. Amennyiben azonban a beváltás az előírt terminusnál később kezdődött volna el, a késedelemért semmi esetre sem a főváros a felelős.

— A Bankers Trust 1927-ben kibocsájtásra került húszmillió dolláros kölcsönének június 1-én esedékessé vált szelvényeiről van szó. A szelvény-beváltáshoz szükséges összeget: 460.000 északamerikai dollárt, illetőleg az ennek a valuta-összegnek megfelelő másfélmillió pengőt a szokásos időben: május 15-én, tehát tizenöt nappal a tényleges beváltási terminus előtt a főváros központi pénztára készpénzben beszolgáltatta a Magyar Nemzeti Banknak. Ezzel a beszolgáltatással a főváros természetesen mindennemű felelősségtől mentesült. Nincs kizárva természetesen, hogy jelentéktelen technikai okok miatt talán néhány nappal később ben kezdte el a kötvények beváltását a Nemzeti Bank. Ez a körülmény azonban — ismételten kijelentjük — a *fővárost egyáltalában nem érinti.*

Madách Imre-ut 1. IV. és V. em.

A Segitőalap székházába költözik a fővárosi tisztviselők kaszinója — Feigler Károly dr. tiszti főügyész-helyettes a Fansz. szövetségtanácsának uj tagja

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Jelenetette az Uj Budapest, hogy a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének vezetősége tárgyalásokat kezdett az irányban, hogy a Fővárosi Alkalmazottak Segitőalapjának a Madách Imre-út torkolatában épülő székházában nyerjen elhelyezést a Fansz-kaszinó. Ebben a tisztviselőtársadalmat annyira közelről érintő ügyben a legutóbbi napokban megtörtént a döntés.

Fazekas Béla dr.

árvaszéki ülnök, a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének agilis főtitkára, a következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:

— A szövetség összes illetékes tényezői most már jóváhagyták azt az elgondolást, amely szerint a Segitőalap új székházában nyer elhelyezést valamennyi tisztviselőegyesület és a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének tisztviselő és oktató, nemkülönben a legközelebbi jövőben megalakuló üzemi szakosztálya, továbbá a Budapest Sport Egyesület is. A Segitőalappal létesitett megállapodás szerint a Fansz a székház negyedik és ötödik emeletét fogja elfoglalni. A negyedik emeleten lesznek az irodahelyiségek, továbbá a billiárd és kártyaszobák, az ötödik emeletet pedig egyetlen háromszáz személy befogadására alkalmas reprezentációra alkalmas gyülésterem fogja betölteni. A Fansz házbér fejében évi huszonegyezer pengőt térit meg majd a Segitőalapnak. Erre a kicsinynek nem mondható házbérre az üzemi tisztviselők bekapcsolása révén van megfelelő fedezet.

A fővárosi tisztviselőtársadalom nagy örömmel veszi tudomásul Fazekas Béla dr. főtitkár nyilatkozatát. Hogy a tisztviselő kaszinó helyiségét sikerült a Mária-utca elavult épületből kiemelni, elsősorban Bódy László dr. tanácsnoknak, a szövetség általános népszerüségnek örvendő elnökének az érdeme.

Itt említjük meg, hogy a szövetségtanácsnak a Bódy László dr. elnökké történt megválasztásával megüresedett helyére Feigler Károly dr. tiszti főügyész-helyettest választották meg. Feigler dr. fontos új pozíciójában ugyanannak fog bizonyulni, ami az ő hivatali működését is jellemezi: kitünő kollégának, népszerű, jó emberek

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212-44

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—910-58. — Javitást vállalunk

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1-526-67.

Móczár Gábor
egeszségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

ANGOLPARK
uj attrakciói:
Minden este a „Blue Kiddies" monstre jazz-zenekar jazzkoncertje
A csütörtöki művész-esték, hazai és nemzetközi művészekkel
A „Csodarevü 1937" minden este junius hó 19-től kezdve az amerikai méreteket is tulszárnyaló csodaprodukció
Pilotaiskola a legszenzációsabb amerikai ujdonság
Ás végül az Autotouring, melyben minden kiséró nélkül ki-ki saját maga vezetheti a benzines kis autóját — Minden hónapban uj nemzetközi varieté müsor az Alpesi Faluban

HIREK

A főváros ebédje a hercegprimás tiszteletére

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Szendy Károly polgármester a budapesti bérmálások befejezése alkalmából hétfőn délben, a régi szokást követve, kegyúri ebédet adott Serédi Jusztinián bíboros-hercegprímás tiszteletére a Gellért-szállóban. A kegyúri ebéden megjelentek: Serédi Jusztinián dr. bíboros-hercegprímás, Angelo Rotta pápai nuncius, Hász István tábori püspök, Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter, bárcziházi Bárczy István, Szily Kálmán, Tasnádi-Nagy András és Tomcsányi Kálmán államtitkárok, Karafiáth Jenő főpolgármester, Zsitvay Tibor dr. volt miniszter, Bessenyey Zénó dr., a közmunkatanács elnöke, Madarász István prelátus-kanonok, Lamotte Károly és Schuler Dezső alpolgármesterek, Mészáros János érseki helytartó, Kaldewey Umberto prelátus, követségi tanácsos, Bartmann Miklós pápai kamarás, hercegprimási titkár, Csilléry András és Rassay Károly székesfővárosi bizottsági tagok, Bednárz Róbert, Molnár László és Uhlár Béla kerületi esperesek, Terbócz Miklós miniszteri tanácsos, dorogi Farkas Ákos tanácsnok, akiket a kegyúr székesfőváros részéről, mint vendéglátó házigazda Szendy Károly polgármester fogadott Havlin Károly és Szebeny József főjegyzők, Lázár Imre gróf tanácsjegyző és Knoblauch Géza főpolgármesteri titkár kíséretében. Az ebéd során a kegyurat képviselő polgármester meleghangú beszédben köszönte meg a bíboros főpásztornak, hogy ebben az évben is hosszabb időn keresztül naprólnapra kiszolgáltatta a bérmálás szentségét a fővárosi templomokban és ezzel hitében megerősítette a székesfőváros lakosságát. A polgármester beszédére a bíboros-hercegérsek válaszolt.

—o—

Budapest, az előkelőség városa. Ezt tükrözi vissza az a pompás kiadvány, amely a Szent Gellért Gyógyfürdőt és Szállót ismerteti és „The St. Gellért Mail" címen most jelent meg angol és német nyelven. A nagy külföldi intézmények módjára csokorba foglalva írásban és művészi képekben mutatja be azt a rengeteg értéket, gyógytényezőt, szépséget és kényelmet, amit a Szent Gellért Gyógyfürdő és Szálló nyujt. Bánlaky Géza központi igazgató és bilkei Papp Lajos dr. egyetemi magántanár, igazgató-főorvos értékes szakcikkekben ismertetik a írások és illusztrációk tükrözik vissza a gyógyfürdő történetét és jelentőségét. Színes szálló mozgalmas, világvárosi életét. A legjobb fotografusok keze alól kikerült fotók illusztrálják mindezt olyan stilusosan és nyugateurópai izléssel, hogy csak büszkélkedhetünk vele a külföld előtt.

Az igazi szakértők autója. Ha figyelemmel kísérjük nemzetközi országutainkon közlekedő és a legelőkelőbb szállodák előtt parkirozott luxusautókat, tapasztalhattuk, hogy legtöbb közülük a 8 hengeres Ford. Miért? Mert az autózó publikum rájött, hogy nincs még egy gyártmány, amelyben pénzéért annyi értéket kap, mint amikor egy Ford autót vesz.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Czebe Jenő lesz a Hegyvidék elöljárója

*

Séy-Staub Aladár dr. tanácsjegyző a IV. ügyosztály uj vezető-helyettese

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A törvényhatósági bizottság szerdai közgyűlése *Cselényi* Pál dr.-nak a Keresztény Községi Párt ügyvezető elnökének hozzászólása után egyhangúlag hozzájárult a hegyvidéki elöljárósági székház megépítéséhez. Egy elhangzott indítvánnyal kapcsolatosan arra az álláspontra helyezkedett a törvényhatósági bizottság, hogy a Böszörményi út és Ferry Oszkár út sarkán megépülő elöljárósági székházban nem lesznek üzlethelyiségek.

A polgármester a legközelebbi napokban fog intézkedni az új elöljárósági székház építésének megkezdése kapcsán a XII. kerületi elöljáróság vezetőjének kijelölése tárgyában is. Szokás ugyanis, hogy az elöljárósági székház megépítése, illetőleg az elöljáróság működésének megkezdése előtt a kiszemelt elöljáró hivatalos megbízást kapjon a szervezéssel kapcsolatos munkára. Igy volt ez legutóbb, a XIII. kerületi elöljáróság székház építésénél is, ennek a kerületnek szervezési munkálatait *Pertik* Béla dr. főjegyző végzi.

A Hegyvidék kerületi elöljárója, aki már a jövő hét folyamán megbízást fog kapni az előkészítési munkálatokra, *Czebe* Jenő dr. főjegyző, a katonai-, közjogi- és illetőségi ügyosztály érdemes vezető-helyettese, az idősebb főjegyzői gárda egyik kitünősége lesz. *Czebe* utódjául a IV. ügyosztály illetőségü alosztályának vezetésével *Séy-Staub* Aladár dr. tanácsjegyzőt, az illetőségi problémák egyik legalaposabb ismerőjét, fogja megbízni a polgármester.

Mi történik a belvárosi templommal?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A jövő évben Budapesten megrendezésre kerülő Eucharisztikus Világkongresszus folytán nem maradhat el a belvárosi főplébánai templom restaurálása, amelyre már a múlt esztendei fővárosi költségvetésben jelentékeny összeg volt tartalékolva. *Bednárz* Róbert, a Belváros népszerű prelátus-plebánosa, állandóan sürgeti a helyreállítási munkálatokat.

Fridrich Lajos műszaki főtanácsos, akinek kezébe futnak össze a belvárosi főplébánia templom restaurálásának különböző elgondolásai, *Wossala* Sándor tanácsnok, a magasépítési ügyosztály vezetője társaságában a közeli napokban fog a polgármesternek referálni a különböző tervekről. A polgármester döntésétől függ, hogy milyen előterjesztést készít az ügyosztály a restaurálást illetően, és hogy egyáltalában megmarad-e a templom a mai helyén.

A belvárosi főplébánia-templom ügyében a főváros június 23-i közgyűlése fogja a döntő szót kimondani és azután néhány napon belül megindulnak a munkálatok is.

A Községi Takarék 50.000 pengős pere báró Born Frigyes ellen

A tábla dönti el, idő előtt perelte-e a főváros bankja

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Községi Takarék pert indított báró Born Frigyes ellen, keresetében 50 ezer pengőt követelve. Előadta a keresetet, hogy még 1926. júniusában a báró egy megállapodást létesített az Egyesült Fővárosi Takarékpénztárral, amelynek értelmében a takarékpénztár egymilliárd korona elfogadványhitelt nyujt, a lejáratkor a hitelt ismételten prolongálni lehet. A prolongált lejáratkor azonban a báró nem fizette vissza az igénybevett mintegy 50.000 pengős hitelt, sőt az esedékes kamatokat is késedelmesen fizette. Ilyen előzmények után indított azután pert az Egyesült Fővárosi Takarékpénztár jogutóda, a Községi Takarékpénztár a báró ellen. Hivatkoztak arra is, hogy ők a bárónak újabb és újabb prolongációt adtak, de az 50.000 pengős hitel biztosítékaként szereplő ingatlan sem volt már megfelelő biztosíték, a báró a kamatokat sem rendezte megfelelően, épen ezért peresíteni kellett követelésüket.

A báró az első tárgyaláson nem jelent meg és így az elsőbíróság mulasztási ítéletet hozott. Utóbb azonban mégis tárgyalásra kerül az ügy és ekkor báró Born Frigyes érdemi kifogásként időelőttiséggel védekezett. Véleménye szerint a követelés nem járt le, mert hiszen az eredeti megállapodás úgy szól, hogy ameddig a báró a kamatokat fizeti, addig nem mondhatják fel részére a hitelt. Idevonatkozólag leveleket is csatol. Az elsőbíróság azonban az ügyben tanúkat hallgatott ki, így a Községi Takarékpénztár két alkalmazottját, névszerint Weiser Samut, valamint Éber-Szász Istvánt.

Weiser vallomásában előadta, hogy sohasem volt olyan értelmű megbeszélés közöttük, amely arra vonatkozott volna, hogy a kamatfizetés esetében a báró állandóan prolongálhatja tartozásának visszafizetését. A lekötött ingatlan nem hoz jövedelmet. A báró külföldi lakós és maga is belátta azt, hogy kötelessége törleszteni a kölcsönt, hiszen 80.000 pengőből 30.000 pengőt visszafizetett. Amikor arról volt szó, hogy hogyan fizesse a báró, mint külföldi lakós, vissza tartozását, illetve a kamatokat, a báró a Kereskedelmi Bank egyik vezetőjére hivatkozott és azt mondta, hogy azzal igen jó barátságban van, annak révén fogja a visszafizetéseket eszközölni.

Alperesek ezen tanúvallomást azzal igyekeztek erőtleníteni, hogy a bárónak a banknál sohasem volt 80.000 pengős tartozása. A bíróság azonban nem volt tekintettel erre a védekezésre és a mulasztási ítéletet fennállónak nyilvánította, egyben 1200 pengő perköltség megfizetésére kötelezte a bárót.

Ezek után került az ügy a tábla Ury-tanácsa elé, ahol újból részletesen foglalkoztak a kölcsönügylet előzményeivel, a bíróság azután további bizonyítást rendelt el és csak az iratok újabb anulmányozása nyomán fog dönteni arra vonatkozóan, hogy vajjon tartozik-e visszafizetni báró Born Frigyes az 50.000 pengős váltókölcsönt és ha igen, mikor.

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, V, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal.
E szelvény 10% engedményre jogosit

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

„Eternit"
FAL- ÉS BUTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓ-HELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4. szám
Telefon: 115—416.

Köztisztviselőknek
személyi, vidéki ingatlanokra II. és III. helyi kölcsönt folyósittat igen gyorsan és előnyös feltételek mellett
ZOLTÁN bankirodája
Bpest, VI., Dessewffy-ú. 41.
Telefon: 12-15-04

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-3½.

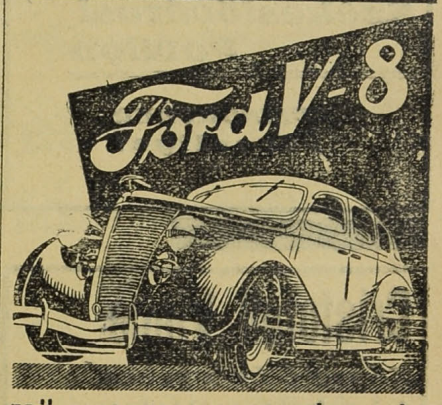

ERŐ-ELEGANCIA-GAZDASÁGOSSÁG
ideális egyesítése. Próbálja ki!
HAHN ARTHUR ÉS TÁRSAI BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 10 TEL.: 11-36-19.

Versenytárgyalási hirdetmény

A XI. ker., **Hegyalja-út** Horgony-utca és Berényi-utca közötti szakaszának

útrendezési munkálataira

nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegezett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi június hó 11-én délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyújtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

A székesfőváros útépítő munkáihoz az 1937. évben folytatólag szükséges alább felsorolt

kőanyagok

szállítására nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

I. 25.000 darab „K 18" jelű bazalt kockakő (közte 10—15% „KK 18" jelű kötőkockakő),

II. 4500 darab „H 14" jelű bazalt ¾-es kockakő (közte 10—15% „HK 14"jelű kötőkő),

III. 1720 tonna „Ki. 8—10" jelű bazalt kiskockakő (közte körülbelül 15% „Kik. 8—10" jelű kő),

IV. 540 tonna „Kk. 8—10" jelű bazalt kiskő,

V. 41.000 darab 18/18/13/14 cm trachit (andezit) fejkő, közte 30—40% 18,27/13—14 cm-es kötőkő. Az anyag megdolgozása, a méretektől eltekintve, azonos az „S 13" jelű sorkővel.

VI. 6700 fm „HJ. I." jelű hasított trachit (andezit) szegélykő,

VII. 450 m³ trachit (andezit) „Z 40/60" jelű zúzottkő, a II. ker., Bogár-utcában átadva,

VIII. 150 m³ „Z 40/60" jelű zúzott mészkőre, amelyből 80 m³ a III. ker., Vend-utsában, 70 m³ pedig a III. ker., Muraközi-utcában adandó át,

IX. 800 m³ mészkő, vagy trachit alapkő (20—22 cm vastag alapzat készítéséhez) a II. ker., Bogár-utcában átadva.

X. 60 m³ 0—15 méretű andezit zúzalék, a XIV. ker., Nagy Lajos király-úton átadva.

A kellően felbélyegezett, lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi június hó 11-én (pénteken) délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyújtani.

A székesfőváros polgármestere

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és beton-épitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

ACZÉL EDE
Preciziós műszerész mester. Gépkonstrukciók, találmányok tervezése és kidolgozása, tömegcikkek gyártása, elektromos gépek szakszerű készítése és javítása. — Lakatosmunkák. — **Budapest, VII., Klauzál tér 13. — Dob utca 45.** Alapitva 1910. Telefon: 1-431-52.

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER
Városliget

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence faburkoló vállalat.
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

VÁLLALKOZÁS

Szendy: Szép munkát végeztek a balatoni műut vállalkozói

Király és Viola érdeme a világviszonylatban is tökéletes alkotás

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A hét kiemelkedő eseménye a balatoni útnak a polgármester által nagyszámú közéleti előkelőség jelenlétében történt felavatása és megnyitása volt.

A főváros nagyvonalú útépítési programmjának egyik legszebb alkotása az öt és fél kilométeres balatoni műút, melynek két szakasza betonból készült, a harmadikat pedig kiskő-kocka burkolattal látták el. A különböző közlekedési és technikai problémákat három vasbeton-lemezes áteresz és négy vasbeton-gerendahíd, úgynevezett felüljáró építésével oldották meg: az utóbbiak egyike alatt a Budapest—bécsi vasútvonal húzódik el.

A polgármester felavató beszédében a legnagyobb elismerés és dícséret hangján emlékezett meg *Király* Kálmán tanácsnokról és *Viola* Rezső dr. műszaki főtanácsosról, a nagy mű zseniális tervezőiről és végrehajtóiról, kiknek fáradhatatlan tevékenysége eredményezte ezt a világviszonylatban is tökéletes alkotást, mely körülbelül egy félórával közelebb hozza a fővároshoz a magyar tengert.

Megállapította a polgármester, hogy a vállalkozók szép és tökéletes munkát végeztek, de ez természetes is, mert a főváros már a munkák kiadásánál gondosan ügyelt, hogy minden munkanemet a megfelelő szakma egy-egy elismert kiválóságával végeztessen.

Igy a kiskő-kockákat az *Ámon* Antal és Fiai cég, a betonburkolatot az első szakaszon a *Kőnig-Román* és *Stein* valamint a *Magyar Wayss és Freytag* cég, a második szakaszon pedig az *Épitőipar r. t.* és *Szász* Albert mérnök-vállalkozó készítette.

Utoljára, de nem utolsó sorban említjük meg a munkások százait, kik, mint ezt a polgármesteri felavató beszéd is megállapította, verejtékes munkájukkal építették meg a főváros eme legújabb nagy művét.

Monroe-elv az Angyalföldön

Ebben az esztendőben már semmi esetre sem épülhet fel a XIII. kerület elöljárósági székháza

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Több alkalommal részletesen foglalkozott az Uj Budapest a XIII. kerületi elöljáróság székházának megépítése körül keletkezett bonyodalmakkal. Legutóbb a törvényhatósági bizottság közgyülése tudvalevően olyképen határozott, hogy a Béke-tér talajának keserüsó-tartalma miatt megváltoztatott alapépítési tervek fedezetéül további ötvenezer pengőt engedélyez. A közgyülési határozat birtokában a polgármester az első versenytárgyaláson résztvett vállalkozók között új, zártkörü versenytárgyalást rendelt el.

A több, mint félév után megismételt versenytárgyalás meglepő eredménnyel járt. Egyetlen vállalkozó sem pályázott a régi áron, jelentékenyen felemelték az árakat, túlmenően a felemelt előirányzaton, ugyannyira, hogy csupán egy pályázó van, akinek ajánlata nem haladja túl a fővárosi előirányzatot. Az ügyosztályközi közszállítási bizottság, de minden valószínüség szerint már a magasépítési szakbizottság is a zártkörü tárgyalás megismétlése mellett fog dönteni. Ily körülmények között az építkezés megkezdésének további elhalasztására van kilátás.

Az angyalföldi bizottsági tagok körében élénk mozgalom indult meg abban az irányban, hogy a vállalatbaadás valamelyik, a létesítendő új kerület helyén teleppel biró vállalkozó javára történjék. Angyalföld az angyalföldieké! — hangoztatják a bizottsági tagok a jól aplikált Monroe-elvet. Az angyalföldi bizottsági tagok közül többen kijelentették, hogy amennyiben nem angyalföldi vállalkozó kapja a közmunkát, felebbezést nyujtanak be a belügyminiszterhez, — ami az építkezés megkezdésének elhalasztását jelentené.

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Béke-tér 5. Iroda: VI., Szondy-u34.

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz. Tel.: 1-291-78

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Palka József EZOSTKOSZORUS mester — üveg-festészeti müterme
Budapest, VIII., Baross-u. 59 Tel.: 1-302-28

LIFT ◆◆ HANDLOVITS ÉS HORVÁTH ◆◆ FELVONÓ-IPAR
Mindennemü felvonót gyárt, javit és karbantart
BUDAPEST, VIII., Futó-u. 8/b. Telefon: 1-409-92.

Uj kiirások

1 drb 700 liter/mp. teljesitményü, elektromotorral kapcsolt **körszivattyú és tartozékainak szállítására és szerelési munkáira** az óbudai szivattyútelep részére. **Határidő: 1937. évi június hó 8-án délelőtt 10 óra.**

Kocsiút kiszélesítési munkákra a VIII. ker. Fiumei-út, Ér-utca és Salgótarjáni-út közötti útszakasz részére. **Határidő: 1937. évi június hó 8-án délelőtt 10 óra.**

Különféle rakodó munkálatokra (1937. VIII. 1-től 1938. III. 31-ig) a Ceglédi-úti tüzelőszertelepen Budapest Székesfőváros Gázművei részére. **Határidő: 1937. évi június hó 8-án délelőtt 10 óra.**

Faárú-, ércárú-, kézműárú- és koporsódíszek szállítására Budapest Székesfőváros Községi Temetkezési Intézet részére. **Határidő: 1937. június hó 11-én délelőtt 11 óra.**

Kőanyagok szállítására a székesfőváros útépítő munkáihoz. **Határidő: 1937. június hó 11-én délelőtt 10 óra.**

Utrendezési munkálatokra a XI. ker. Hegyalja-út, Horgony-utca és Berényi-utca közötti szakaszhoz. **Határidő: 1937. évi június hó 11-én délelőtt 10 óra.**

Uj vízvezetéki alapvezeték és uj elosztóvezeték szerelési munkáira a XI. ker. kamarerdei szeretetotthon részére. **Határidő: 1937. június hó 11-én délelőtt 9—10 óra.**

Fuvarozási, fel- és lerakási, illetve lehordási munkálatokra (1937. július 1-től 1938. április 15-ig) a Budapest Székesfőváros Gázművei részére. **Határidő: 1937. június hó 11-én délelőtt 10 óra.**

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős: DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő: RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Junius hó 8-án és 10-én délután fél 3 órakor ügetőversenyek

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester és padlózási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés dijtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

XV. évfolyam 23. szám

Budapest, 1937. junius 12.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Tömegek

A Baross Szövetség szombatesti demonstrációs nagygyűlésének nemcsak abban az irányban van jelentősége, hogy az illusztris szónokok egész sora újszerű megvilágításban hozta szőnyegre a kereskedelemmel és iparral foglalkozó Csonka-Magyarország legégetőbb problémáit. Ezekről a kérdésekről eleget hallhatunk és olvashatunk másutt is, parlamentben, érdekeltségi üléseken, a fővárosi önkormányzat különböző forumain. Az Iparcsarnokba felvonult érdeklődő tömeg jelentőségét és fontosságát a magyar közéletben mi más vonatkozásban látjuk. Ez volt az első eset, hogy egy társadalmi osztály sok tízezres megmozdulását keltette életre egyetlen hívó szó: a Baross Szövetség üzenete.

A népi politika akkor és ott kezdődik, amikor és ahol az idők méhe megérlelte a társadalmat arra, hogy a tömegek megmozduljanak. Tömeg-megmozdulás pedig csak akkor következik be, amikor a közület sorsa annyira belevág az egyének életébe, hogy az egyedek parancsoló szükségnek érzik a valahová való tartozást. Nem véletlen a berlini Sporthalle és a római Piazza Venezia százezres tömegei. A történelmi eseményeket mindenütt a tömegek különleges nagyságú megmozdulása előzi meg.

Kétségtelen, hogy az utóbbi évtizedek legnagyobb tömeg-megmozdulása, amely nem sporteseményre vagy látványosságra csődült össze, az iparcsarnoki nagygyűlés volt. A keresztény kisemberek: iparosok, kereskedők, munkások és munkanélküliek tízezreit nem csupán a szónoklatok vonzották a nagygyűlésre. Tudat alatt bennük dolgozott a saját kicsinységük és az együvé tartozás nagyságának a tudata. Az elkeseredés, hogy nincs minden jól, úgy ahogy van, a vágy, hogy — természetesen a törvényes formák között — megmutassák erejüket és hatalmukat. Határkő volt a szombati nagygyűlés, határköve annak az igazi népi politikának, amelynek Magyarország jövendője érdekében el kell kezdődnie.

Ilovszky János volt ennek a félelmetes erejű zenekarnak, amely a maga negyvenezer torkán keresztül éljenzett és abcugolt, örvendett és haragudott, ünnepelt és lelkesedett: nemcsak a hivatott karmestere, de a létrehozója is. Az ő fáradhatatlan agilitásának, nem szünő lelkesedésének, önzetlen energiájának halhatatlan érdeme nemcsak ennek a nagygyűlésnek imponáló méretei, hanem a keresztény és nemzeti gondolat jegyében született Baross Szövetségnek fellendülése, az országos és a városi politikában elfoglalt súlya és jelentősége is. A látók lássanak és az őrzők vigyázzanak!

Engedélyezi a pénzügyminisztérium a tabáni kölcsön felvételét

A Kereskedelmi Bankkal kötendő kölcsön-szerződés tervezete junius 23.-án kerül a közgyülés elé

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A tabáni gyógyszálló megépítésének ügye az elmúlt héten döntő lépésekkel jutott előre. A tabáni bizottság Petrovácz Gyula elnöklésével gyakran tart üléseket, a legelső és legfontosabb probléma, hogy a Tabán, mely részén épüljön a gyógyszálló, már legközelebb eldöntésre kerül. Semmi akadálya nincs annak, hogy e döntés alapján még a nyári szünet előtt kiírja a polgármester az építési tervpályázatot.

A főváros pénzügyi ügyosztálya párhuzamosan a tabáni bizottság üléseivel, állandóan sürgeti a kormányhatóságoknál a kölcsön felvételét engedélyező közgyűlési határozat jóváhagyását. Bódy László dr. tanácsnok, a pénzügyi ügyosztály kiváló vezetője, az elmult napokban azt a hivatalos értesiést kapta, hogy a legfontosabb tényező: a pénzügyminiszter már hozzájárult a kölcsön felvételéhez. A közgyűlési határozat jóváhagyásának tehát már csak technikai lebonyolítására van szükség.

A belügyminiszteri jóváhagyást elvben a polgármester már azelőtt kieszközölte, mielőtt az ügyet a törvényhatóság fórumai elé vitte volna. Lamotte alpolgármester és Bódy tanácsnok a kölcsön feltételeit részleteiben is letárgyalták a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank vezetőségével. Mivel a közgyűlés annak idején úgy határozott, hogy a kölcsön szerződés-tervezetét külön is látni kívánja, sőt azt a minisztériumhoz is felterjeszteni rendelte: a polgármester a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank vezetőségével kötendő szerződés tervezetét a pénzügyi szakbizottság és a törvényhatósági bizottság junius 23-iki közgyűlése elé terjeszti.

A boglári Gaál Gaszton-féle telek nem alkalmas üdülőtelep épitésére

Az ingatlan felét parcellázzák, felét pedig árvaházi üdülő megépitésére veszi át a főváros a Segitőalaptól

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Esztendők óta van szó arról, hogy a Segítőalap balatonkenesei üdülőtelepe mellett még egy balatoni nyaralási telepet kell létesíteni a fővárosi tisztviselők számára. Főképen azért merült fel ez a gondolat, mert a kenesei üdülőtelep főleg a kisebb fizetésű fővárosi tisztviselők számára *igen drága.*

Különösen aktuálissá tette ezt a kérdést az üzemi tisztviselők bekapcsolódása a Segítőalap kötelékébe. Az Elektromos Művek már több esztendővel ezelőtt vásárolt egy tízezer négyszögöl terjedelmű ingatlant Balatonbogláron néhai *Gaál* Gaszton dr. országgyűlési képviselőtől. A Balaton partján, a fürdőtelep legszebb helyen levő ingatlanért annak idején készpénzben 105.000 pengőt fizetett az Elektromos Művek.

Az elmúlt héten *Szendy* polgármester, *Lamotte* alpolgármester és *Farkas* tanácsnok részvételével a Segítőalap igazgatósága megtekintette a boglári telket. A helyszíni szemle alapján olyképen döntöttek az illetékes tényezők, hogy a boglári telep az új üdülőtelep felépítésére *nem alkalmas.* A telek jövendőbeli sorsa olyképen fog alakulni, hogy annak felét árvaházi üdülő céljaira a főváros közönsége veszi át a Segítőalaptól, a telek másik felét pedig parcellázni fogják.

A főváros teljes győzelmével végződött az uj repülőtér kisajátitási ügye

Kubinyi tiszti ügyész pervezetése négyszázezer pengő megtakaritást biztositott a főváros számára

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Jövő vasárnap avatják fel ünnepélyesen az új repülőteret. A pénzügyi bizottságban amikor a főváros hozzájárulását határozták meg az új repülőtér létesítésének költségeihez, erős vitát provokált a kisajátítandó területek ára. Már akkor kétségtelennek látszott, hogy a nagyobbrészt szántóföldnek használt területek árát a fővárossal szemben annyira fel fogják verni az ingatlantulajdonosok, hogy a bíróság közbejötte nélkül a megegyezés lehetetlen lesz.

Igy is történt: az ingatlantulajdonosok és a főváros között a kisajátítási

árat illetően a tárgyalások teljesen eredménytelenül végződtek. Összesen száznegyvenhét holdról volt szó, amelyből Budapest területére hetvenhat hold, Budaörs község területére pedig hetven hold esik. A kisajátítási terv részben a budapesti, részben a pestvidéki törvényszék előtt indult meg. A kisajátítási eljárás során a bíróság által kiküldött szakértők a kisajátított területet összesen 1,207.473 pengőre értékelték. A bíróság ezzel szemben kerek 400.000 pengővel kevesebbre, mindössze 932.185 pengőre értékelte az ingatlanokat: négyzetölenként átlagban négy pengőre. Ugy a budapesti, mint a pestvidéki törvényszéken ebben az értelemben már ítéletet is hoztak. Kétségtelen, hogy ezt az elsőbírói ítéletet netán beadandó felebbezések kapcsán a tábla is jóvá fogja hagyni.

A milliós pert a főváros részéről Kubinyi Imre tiszti ügyész, a tiszti ügyészség kisajátítási osztályának vezetője, a fiatal jogászi gárda egyik legkitünőbb tagja vitte. Kubinyi excellens jogi tudásának és búzgó szorgalmának köszönhető hogy a szakértői megállapításokat a bíróság értékben leszállította és ennek révén 400.000 pengőt takarított meg a főváros.

ANGOLPARK
uj attrakciói:
Minden este a „Blue Kiddies“ monstre jazz-zenekar jazzkoncertje
A csütörtöki művész-esték, hazai és nemzetközi művészekkel
A „Csodarevü 1937“ minden este junius hó 19-től kezdve az amerikai méreteket is tulszárnyaló csodaprodukció
Pilotaiskola a legszenzációsabb amerikai ujdonság
és végül az **Autotouring,** melyben minden kisérő nélkül kl-ki saját maga vezetheti a benzines kis autóját — Minden hónapban uj nemzetközi varieté műsor az **Alpesi Faluban**

Miért nem árusit vasuti jegyeket a főváros bécsi idegenforgalmi irodája

✿

Kovácsházy tanácsnok felvilágositásai a felmerült panaszokról

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az elmúlt napokban jelent meg Kovácsházy Vilmos tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály agilis vezetője összeállításában a Budapesti Idegenforgalmi Iroda Bécsben beszámolója az elmult évi tevékenységéről. A jelentés részletesen beszámol a valóban ötletes és eredményes propaganda különféle eszközeiről, a filmpropagandáról, a vetítettképes előadásokról, a vasúti kocsikban elhelyezett plakátokról, a társasutazásokról. Az iroda által összeállított statisztika szerint huszonötezer látogató kért az elmult esztendőben a bécsi irodában felvilágosítást Budapestről: összesen hatvankét ország polgárai keresték fel az elmult évben a bécsi irodát és a salzburgi kirendeltséget.

A bécsi iroda működését illetően többször felmerült az a panasz, hogy a bécsi iroda propaganda munkája hiányos, mert az iroda menetjegyek árusításával nem foglalkozik. Erről a fontos és érdekes kérdésről

Kovácsházy Vilmos

tanácsnok a következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:

— Erre vonatkozólag elsősorban is meg kell jegyeznem, hogy a menetjegyárusítási engedély megszerzése Bécsben szinte elháríthatatlan nehézségekbe ütköznék. A menetjegyárusító irodák száma kontingentálva van, újabb engedélyt nem adnak ki. Az engedély megszerzésének az előfeltétele tehát valamelyik már működő menetjegyárusító iroda megszűnése, illetőleg valamelyik engedély átruházása lenne. Menetjegyárusítási engedély átvételére vonatkozóan már kaptunk is a multban ajánlatot, természetesen megfelelő, eléggé súlyos ellenszolgáltatás fejében.

— Ha idegenforgalmi propagandánk érdekében szükséges lenne, nem volna szabad visszariadnunk az engedély megszerzésével járó anyagi áldozattól. Az eddigi tapasztalatok alapján azonban meggyőződésem az, hogy a *menetjegyárusításnak az iroda munkakörébe való bekapcsolása nem lenne hasznára propagandánknak.* Bécsi irodánk azzal, hogy a menetjegyárusítást átengedi az üzleti vállalkozás formájában működő menetjegyirodáknak, ezeket az irodákat is bekapcsolja a budapesti propagandába. A Bécsben működő húsz menetjegyiroda árusít és ad el Budapestre és Magyarországra szóló menetjegyeket és így ezeknek a menetjegyirodáknak üzleti érdeke fűződik a budapesti propaganda eredményességéhez.

— A menetjegyirodák a bécsi iroda által rendelkezésükre bocsájtott propaganda nyomtatványainkat terjesztik, kirakataikban Budapestet hirdetik, egyes kiváló idegenforgalmi események alkalmával (Nemzetközi Vásár, Szent István-hét) a bécsi iroda anyagának felhasználásával külön kirakatokat rendeznek be Budapest propagálására. Bécsi propaganda irodánk és a menetjegyirodák között a viszony a lehető *legszivélyesebb és legbarátságosabb,* a menetjegyirodák a propagandára vonatkozó minden kívánságnak a legnagyobb készséggel felelnek meg. Ez a célszerű együttműködés *abban a pillanatban megszünnék,* amint a székesfőváros irodája menetjegyeket kezdene árusítani és ezzel az üzletszerűen működő menetjegyirodák konkurrenseként lépne fel. *A bécsi menetjegyirodák önkéntes propagandamunkáját tartom olyan értékesnek, mint azt a hasznot, ami bécsi propaganda irodánk a menetjegyek árusításából remélhetne.*

Hézagpótló ujitás!
Van kisüveg **Igmándi** keserüvíz is 2—3-szori használatra **56 fillér**
Kérjen mindenütt kisüveg keserüvizet

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 20. szám.
Telefon: 30-2-45.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— *kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?*

— *Szendy polgármester kedden délben hagyományos szokás szerint átadta a városháza kulcsait Lamotte alpolgármesternek, mint helyettes polgármesternek és a délutáni gyorsvonattal Párisba utazott. Utjára Lázár Imre gróf tanácsjegyző kísérte el. Mint a Magyar Távirati Iroda jelenti, a polgármester szerdán este megérkezett Párisba, ahol a francia főváros tanácsának küldöttsége, valamint a magyar követség reprezentáns kiküldöttjei fogadták a polgármestert. Szendy a párisi városi tanács vendégeként néhány napot tölt majd a francia fővárosban. Programja az, ami a kiállítások idején külföldi nagy városokban szokásos program az előkelőségek számára: megkoszorúzása a névtelen katona sírjának, fogadás a városháza szalonjában, ünnepi bankettek. Szóval mindazok a honőrök, amelyek a milliós Budapest első polgárát Párisban megilletik. Szendy polgármester különben meg sem várja a világkiállítás magyar pavillonjának megnyitását: június huszadikán, vasárnap, már Budapesten lesz, hogy hivatalosan résztvegyen az új repülőtér megnyitásán. Fontosabb teendői még a nyári szünet megkezdése előtt a polgármesternek: a június 23-i évadzáró közgyűlés, azután a tanügyi kinevezések aláírása.*

— *Mikor megy szabadságra polgármesterünk?*

— *Előreláthatóan július első napjaiban. Ebben az esztendőben ugyanis korán zárul a városháza: június 23-a után nem is lesz közgyűlés. Arra vonatkozóan, hogy az alpolgármesterek és tanácsnokok mikor mennek szabadságra, csak Szendy hazaérkezése után lesz megbeszélés. Egyelőre a tanácsnokok szabadságát illetően csak az igényeket jegyezte fel az elnöki ügyosztályban Tomcsányi tanácsjegyző úr.*

— *Mikor veszi ki szabadságát Karafiáth őnagyméltósága?*

— *Természetesen ő is csak az utolsó közgyűlés után. A titkos tanácsos úr különben nyári szabadságát szokása szerint Balatonkenesén, villájában fogja tölteni. Természetes, hogy ha szüksége mutatkozik feljövetelének, a főpolgármester bármikor néhány óra alatt elérheti a fővárost.*

— *Mikor mennek szabadságra a párt. vezérek, kedves dr. Városházy?*

— *Csilléry őexcellenciája ment elsőnek szabadságra. A Keresztény Községi Párt elnöke annyira kimerült ezerfelé ágazó munkásságában, hogy orvosai komoly tanácsára sürgősen tíz napi szabadságra ment. Az unokáját látogatta meg, vidéken. Csilléry azonban az utolsó közgyűlésre természetszerűen visszajön a fővárosba.*

— *Lesznek-e személyi változások a nyári szünet előtt?*

— *Minden valószínűség szerint: nem! Sor kerül azonban a most meghirdetett második főszámvevő-helyettes állás betöltésére. Groszmann Béla főszámtanácsos, úgyis mint hites könyvszakértő, úgyszólván egyetlen jelöltje az újonnan megszervezett állásnak. Groszmann egyébként a legkomolyabb jelöltje lesz Sebő Béla örökének, ha a főszámvevő, miután szolgálati ideje letelt és minden kitüntetést és rangot elért, amit elérhetett, az ősz folyamán nyugalomba vonul.*

— *Várhatók-e változások az előljárói fronton?*

— *Az öreg előljárók, akiket közel egy esztendeje kíván penzióba küldeni a fiatalabb korosztályú tanácsnok-jelöltek serege, még mindig helyükön vannak és az emberi kor legvégső határáig helyükön is fognak maradni. Az előljárói kar különben, mint azt szerkesztő úr az elmult héten megírta, ezen a héten ténylegesen meggyarapodott Czebe Jenő bátyánkkal, akit a polgármester az újonnan felállítandó hegyvidéki előljáróság előkészítési munkálataival bízott meg.*

— *Hogyan csinálja ezt a derék Jenő?*

— *Először is: beiratkozik a kerületi előljárók iskolájába, mert huszonnyolc esztendeje nem dolgozott kerületi előljáróságon, lévén ő nemcsak a főváros, hanem az egész ország illetőségi és honosítási szakértői közül a legelső, úgyis, mint a közjogi ügyosztálynak hosszú évek óta vezető helyettese. Czebe tehát elsőnek az előljárósági munkakört fogja mgtanulni. Azután pedig kart karba öltve fogják Pertik Bélával, aki az angyalföldi előljárósági székházat szeretné már felépülve látni, hallgatni a jövendőmondókat és vizsgálni a csillagokat, hogy — melyikük foglalhatja el a hivatalos helyiségét később?*

— *Csakugyan olyan későn lesznek készen az előljárósági épületek?*

— *Téved szerkesztő úr, nem olyan későn, hanem még később. Talán ezerkilencszáznegyven körül, ha a magasépítési ügyosztály nem fogja később halasztani.*

— *Miért volt a héten a fekete lobogó kitűzve a városházára?*

— *Nem miért, hanem: kiért. Blaskó Artur szociálista városatya hunyt el, pártjának egyik legszerényebb és legszimpatikusabb tagja. Blaskó — kevesen tudják róla — 1920-ig számvevőségi főtanácsos volt a közoktatásügyi minisztériumban. Utóda: Mandl Oszkár budai ügyvéd lesz a közgyűlésen.*

— *Házassági hír?*

— *Kisújfalusi Wildner Éva, Wildner Ödön dr. ny. székesfővárosi tanácsnok leánya és Sonnevend Gyula földbirtokos, e hó tizenhetedikén, csütörtökön délelőtt fél tíz órakor tartják esküvőjüket a Szent Imre herceg-úti Nagyboldogasszony plébánia-templomban.*

— *Gratulálunk az ifjú párnak! Mi ujság a városházi fiatalabb nemzedéknél?*

— *Tanulnak, szerkesztő úr, tanulnak szorgalmasan! Szécsi János, a kitünő tisztifőorvos-helyettesnek egyetlen fia, kiváló eredménnyel maturált a piarista gimnáziumban. A szép reményekre jogosító ifjú, aki a gimnázium irodalmi és magyar nyelvi jutalomdíját is elnyerte, érettségi ajándékul azt kérte szüleitől: engedjék el egy hónapra egy barátjával biciklin, hogy megismerje Magyarországot: a városokat, a falvakat, tanyákat! Nem Párisba vágyik Jancsi, hanem a magyar vidékre! Ez az igazi magyar fiatalság, a jövő valódi reménysége!*

— *Ebből a fiúból falukutató lesz kedves dr. Városházy, akárki meglássa. Büszke lehet rá az apja! A viszontlátásra, kedves dr. Városházy.*

Az uti kátrányozók prágai konferenciájáról

✡

Irta: Király Kálmán székesfővárosi tanácsnok

Az uti kátrányozók tapasztalatainak kicserélésére és a felvett témák tárgyalására két évenként más-más fővárosban tartanak konferenciákat. A folyó évben a csehszlovák köztársaság meghívására Prágában jöttünk össze, még pedig május hó 24-én. A megjelentek között feltűnő sok volt az angol és francia, Magyarországot hárman képviseltük: kívülem a főváros kiküldte Sarudy Béla gázgyári főmérnököt és Cságoly József székesfővárosi mérnököt. Az ülések napirendje nagyon érdekes volt. Hlousek, a csehszlovák köztársaság közúti politikáját ismertette, Cone, a vékony kátrányszőnyegekkel végzett londoni kisérletekről számolt be, Brunot mérnök a bitumenes szőnyegburkolatokon végrehajtott megfigyelésekkel foglalkozott, dr. Mallison berlini műegyetemi tanár a hideg kátrány kémiájának és technikájának fejlődéséről irt tanulmányát olvasta fel, Korus mérnök „a hideg kátrány bevezetése a csehszlovák útépitésekbe" cím alatt tartott előadást.

Mondanom sem kell, hogy az egyes témákhoz sokan szóltak hozzá és igy ezek a viták nagyon tanulságosak voltak. A leszürt konkluziók felette alkalmasak arra, hogy a továbbiakban az útépitő mérnökök tevékenységei célszerüen irányittassanak. Örömmel állapitottuk meg, hogy a külföld tapasztalatai nagyjában egyezik a mieinkkel. Budapest már évek óta eredményesen alkalmazza az úgynevezett hideg kátrányt, amely a jövőben mindenesetre fokozott fontossággal fog birni, mert függetlenit minket az időjárástól és attól az egyéb kellemetlenségtől, amely a meleg anyag alkalmazásával jár.

A konferencia rendezői nagy körültekintéssel jártak el, amennyiben az előadások után a csehszlovák utakról készült filmet mutatták be, másnap pedig egy tanulmányi kirándulás keretében a különböző eljárások gyakorlati eredményeit tekinthettük meg. A prágai tárgyalások befejezése után ugyanis külön vonaton Moravszka-Ostravába mentünk, honnan autóbuszon kirándultunk a Beszkid-helységbe. Ez alkalommal számos községen áthaladva, sokféle eljárás szerint készitett útburkolatokat vizsgáltunk meg. Láttunk Ostravában kátrány, aszfalt és zuzalékos öntött aszfaltburkolatot, Hrabová-Frydeg-ben acél és kátrányburkolatot, Tesinben a Rütgers-cég által készitett kátránybetonutat, a wittkovitzi acélmüveknek acélrostély útját, végül Ces. Tesinben felületi kátrányozást. A burkolatok általában jó képet mutatnak, azonban meg kell állapitani, hogy az útvonalon a felsorolt modern útburkolatok mellett igen sok a vizes makadám. Nem kell külön kiemelni, hogy itt sok port kellett nyelnünk.

Magának Prágának az útjai minden tekintetben messze vannak — ezt objektive megállapithatjuk — Budapest mögött. Különösen kifogásolhatók a kövezetek, amelyeknek sem az anyaga, sem a készitése, sem a hézagkitöltése nem állja meg az összehasonlitást a székesfőváros hasonló burkolataival. A csehszlovák köztársaság fővárosa lakóinak száma a háború előtt négyszázezer volt, most pedig kilencszázezret meghaladja. Tehát igen rövid idő alatt megduplázódott. Sem az utcarendezés, sem a házépités nem tudott lépést tartani ezzel az abnormális emelkedéssel. Ezért az útak burkolata nem bírja el a megnövekedett forgalmat, a lakások száma pedig csekély, annak ellenére, hogy óriási mértékü a lakóházépitkezés. Panaszkodtak is a cseh kollégák, hogy a lakbér az ő fizetésükhöz képest túl nagy.

Prágából Ostraván keresztül a konferenciának több mint száz tagja látogatott el hozzánk Budapestre. Élvezettel hallgattuk, hogy azok, akik már jártak nálunk, mily szivesen gondoltak vissza az itt töltött napokra, azok pedig, akik Budapestet még nem ismerték, hallomásból zengtek dicshimnuszokat. Felette örvendetes, hogy az időjárás is kedvezett a látogatásnak és igy vendégeink Budapesten két nap alatt sok szépet és tanulságosat láthattak. Megtekintették a főváros nevezetességeit, utait, parkjait, az óbudai modern berendezésü gázgyárat, majd pedig búcsúzóul felmentek a Szent János-hegyre, hogy onnan élvezzék a feledhetetlen szép panorámát. A külföldiek a látottakkal minden tekintetben meg voltak elégedve és örömmel igérték meg, hogy a legközelebb hosszabb időre látogatnak el hozzánk.

Közel lévén Prága Berlinhez, nem mulaszthattam el, hogy a német birodalomnak fővárosát előzetesen néhány napra fel ne keressem, annál is inkább, mert több mint tiz éve nem jártam ott. Hitler sok impozánsat létesitett. Ezek között engem legjobban érdekelt az autóstráda-hálózat. A hét ezer kilométerre tervezett hálózatból több, mint ezer kilométer már teljesen elkészült, ezerötszáz kilométeren pedig folyik a munka. A 24 méter széles utakból szilárd burkolattal két kocsiutat látnak el, egyenként hét és fél méter szélességgel. A kettő között fekvő parksáv célja a különböző útirányban haladó közlekedési eszközök biztonságát növelni azzal, hogy az ott elhelyezett bokrok és fák a reflektorok zavaró hatását eliminálják. Már sok érdekes ismertetést olvastam a Reichsautobahn-ról, a látottak azonban minden elképzelésemet felülmulják. Többnyire nyilegyenesen halad az út, anélkül, hogy egy vasut, vagy pedig egy másik út pályaszintben kereszteznè. Gépkocsink hetven kilométer sebesség mellett úgyszólván állni látszott. Német kartársaink közölték velünk, hogy sokan nem birnak uralkodni magukon és olyan nagy sebességgel haladnak az utakon, amelyet autójuk nem bir el. Igy az autóstrádák gyakran a gépkocsinak idő előtt való elhasználódását okozzák. A kocsiútpálya — kevés kivétellel — beton, középen terjeszkedő hézaggal.

Berlin úthálózat tekintetében két részre oszlik: a modern részen, amely Potsdam-felé esik, szép széles, jókarban lévő, többnyire asztfalttal burkolt utakat láttunk, ellenben a főváros másik része, az úgynevezett Alt-Berlin utcái között sok a keskeny, az útak tagozása és burkolása sem annyira kifogástalan, mint a másik részen. Összehasonlitva az utakat a budapestiekkel, megállapitható, hogy nálunk túl sok a fa. Ez az oka annak, hogy Berlinben a fasorok sokkal szebbek, mint a mienk. Ők ugyanis nem ültetnek olyan keskeny útsávokra, mint mi az Andrássy-úton és a Vilma királyné-úton 2—2 fasort, hanem csak egyet. Természetesen, hogy akkor a fák sokkal több levegőt és napfényt kapnak és igy szebben fejlődhetnek. Ugyanezt láthatjuk különben Bécsben is, az úgynevezett Gürtel-Strassén. Ahol nálunk megfelelő hely áll rendelkezésre, ott pompás fapéldányokat találunk. Elegendő e tekintetben az Andrássy-úton lévő Körtér szoliter fáira rámutatni.

Pásztón, Diósjenőn és Szokolyán nyaralnak a többgyermekes alkalmazottak

✡

Több mint ötvenen jelentkeztek a polgármester nyaraltatási akciójára

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Részletesen megemlékezett az Uj Budapest a polgármester nagyszabásu akciójáról, amelynek során a főváros Farkas Ákos dr. tanácsnok tervezete alapján egészen újszerü módon gondoskodik a többgyermekes fővárosi alkalmazottak nyári üdültetéséről. A nyári üdültetés keretében a főváros mindazon alkalmazottai, akik legfeljebb a nyolcadik és annál alacsonyabb fizetési osztályokba vannak besorozva, továbbá a fizetési osztályokba nem sorozott alkalmazottak, ha legalább három gyermek után élveznek családi pótlékot, hegyvidéken, falusi környezetben egy hónapi időtartamra természetben való lakást, teljes utiköltséget, azonkivül a nyaralásban résztvevő ellátatlan gyermekek számának arányában progresszive emelkedő készpénz-segélyt kapnak.

A nyaralásra vonatkozó polgármesteri rendelet élénk érdeklődést keltett a fővárosi alkalmazottak körében. Az elnöki ügyosztályban Zay Imre gróf segédfogalmazó nagy szeretettel és megértéssel intézi a nyaraltatási ügyeket. Eddig több mint ötven fővárosi alkalmazott jelentkezett a hegyi üdülésre, ugyanannyi feleséggel és összesen több mint kétszáz gyermekkel.

A nyaraltatás részben Pásztón a Mátra-hegységben, részben Diósjenőn és Szokolyán, a Börzsöny-hegység egyik idillikus zugában történik. Pásztón a nyár alatt üresen álló iskolai internátusban történik husz-huszonöt család számára az ellátás, itt főzni nem kell, mert az internátus konyhája gondoskodik az olcsó és bőséges ellátásról. Pásztón fürdésre is van alkalom, ott folyik a Zagyva, az épületben, amely huszonkét-haszonöt családi befogadására elegendő, vizvezeték és villanyvilágitás van. Diósjenőn és Szokolyán kisgazda-házakban van az elhelyezés, itt természetesen háztartást is kell vezetniök az üdülőknek, de viszont esetleg a házigazdák is hajlandók megfelelő fizetség ellenében kosztot adni.

A nyaraltatási akció egyre nagyobb arányokban bontakozik ki. Amennyiben az eddigi felajánlott helyek a három községben nem bizonyulnak elegendőknek, számos más ajánlkozó is jelentkezett már a fővárosnál nyaraló-vendégek olcsó és bőséges ellátására. A polgármester az ezévi jelentkezések számától teszi függővé, hogy a jövő esztendőben fokozott arányokban folytatja-e a nagyjelentőségü akcióját.

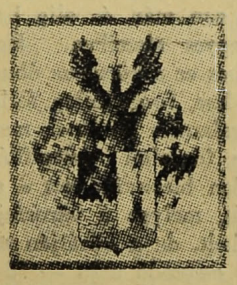

NEMESSÉG kikutatását, nemesi névváltoztatást, CIMEREK, ősfák megfestetését vállalja

HERALDIKA

Budapest, IV., Gróf Károlyi-u. 14.
Telefon: 1-827-04 1-811-99.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-3a.

Hő- Hütő- Hang- Viz- Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: 1-485-14, 1-388-54

Bornemisza nagy tévedése

Előbb kellett volna-e az óbudai és nem a Boráros-téri Horthy Miklós hidat megépiteni?

Irta: **Pirovits Aladár** nyug. székesfővárosi műszaki főtanácsos

Legutóbb a kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalása során *Bornemisza* miniszter ezt mondta: *Az óbudai híd építéséhez az 1938/39. költségvetési év első felében fognak hozzá.* Ezután pedig a következő kijelenést tette: *Igen sok komoly szakértő is azt hangoztatta, hogy előbb kellett volna az óbudai hidat megépiteni, de ezen változtatni, sajnos, nem lehet.*

Minden okunk és jogunk meg volna annak megállapítására, hogy *Bornemisza* miniszternek azok a városrendezők adhattak olyan véleményt, amely szerint előbb kellett volna az óbudai hidat megépiteni, — akik a *Fórum* és a *Városközpont* elvi álláspontján állva, és igen szelíden mondva, ezeknek a halvaszületett eszméknek irányelveit és vezetőszempontjait vallják magukénak és ezeknek hívei. Sorakoztassuk fel azokat az érveket, melyek döntően bizonyítják a sorrendben az illetékes fórum hivatott rendelkezésének helyességét.

Mindazok lelkivilágában, akik a sorrendet elhibázottnak mondják, félreismerhetetlenül rátalálhatunk olyan *lelki okokra*, melyek őket elhatározásukban befolyásolták és amelynek következtében azután korlátozva voltak abban, hogy tárgyilagosan itélkezzenek. Ezért van azután ebben a kérdésben annyi elfogult ítélet. Ilyen okok *az elsősorban érdekelt óbudai polgároknak azok a nyilatkozatai*, melyek szerint Óbuda a főváros mostoha gyermeke, és amióta a fővárossal való egyesítés megtörtént, Óbudát minden alkalommal háttérbe szorították.

Hogy ez az állíttás mennyiben igazságos és helytálló, megítélhető, ha összehasonlítást teszünk a Ferenc- és Józsefvárosok külső részeivel és vizsgáljuk, miként néznek ki ezek. Még a városmaghoz közeli helyeken, pl. a Sándor-utcában és ennek környékén is találhatunk olyan házsorokat, melyek ősi viskók, ahol még 200 esztendős udvarok is vannak. Az említett külvárosokat pedig még most is a volt milimárik és konflisok utódai lakják rozoga földszintes házaikban.

Arról csak a sors tehet, hogy Óbudát annak idején mint teljesen elszegényedett, később pedig a filoxéra által tönkretett közönséges faluként kellett átvennie és tovább fejlesztenie a fővárosnak, ahol a korszerű fejlődés lehetőségei még csak nyomokban sem mutatkoztak. Mert hiszen kell-e döntőbb bizonyíték, mely a most állítottakat igazolja, hogy Óbudát még ma sem szeli át *fővasut*, pedig ez szükséges kritériuma a városias irányban való fejlődésnek. Bizonyíték a Nyugati pályaudvar környéke, de még inkább a Keleti pályaudvaré, ahol az ú. n. *Csikágó*-negyed (nevét is innen kapta) minden képzeletet felülmúló népesedésével elérte azt, hogy ma a legsűrűbben lakott városrész, melynek helyén 40 évvel ezelőtt rózsakertek terültek el.

A természettől fogva fejlődésre predesztinált városrésszel úgy vagyunk, mint a tehetséges gyermekkel, akiből a tehetség akárhogyan, de kitör és érvényesülést követel. De vajjon hogyan is gondolhatnánk ilyen értelemben Óbudára, amikor elég volt neki a többi városrésszel való összeköttetés céljaira az a Zsigmond-utca, mely a Császárfürdő előtt csak 15 m, tehát egy közönséges lakó-utcával azonos szélességű Mindezek ellenében elgondolhatjuk, hogy mi lesz most majd a Kelenföldel, ha ott a budai központi pályaudvar elkészül és hivatva lesz a Balatonról, az egész Dunántúlról, Jugoszláviából, Fiume és az egész Olaszországból majdan érkező fővasutakat befogadni és azok utasait a legrövidebb úton, az új Horthy Miklós-hídon át a főváros szívébe juttatni. Ellenben Óbudán, az Esztergom—dorogi vasut marad továbbra is, mint egyszerű vicinális a maga egyedüliségében.

Menjünk tovább. Egy másik lelki ok, mely a sorrendi megállapításban ítélkezőket talán még jobban befolyásolja, ez a munka alatt levő *Margit-híd átépítése*. És itt mutathatnak most reá *a szakértők* munkájára. Közlekedési szakférfiúnak a *Közlekedés* című komoly szaklapban írt cikke azt hangsúlyozta, hogy a Margit-hídat nem is kellett volna átépíteni, mert az általa gyűjtött statisztikai adatok sehogy sem igazolják az átépítés szükségességét. Ehelyett építették volna meg az óbudai hídat!

Az ilyen nyilatkozattal szemben nem is lehet helye a komoly vitának. Ezt mellőzzük is, és utalunk *Álgyay Hubert* Pálnak, a Közmunkatanács ezidőszerinti alelnökének a Magyar Mérnök és Építész Egyletben, annak út-, vasút- és hídépítési szakosztályában 1935 március 7-én tartott előadására. Itt mindenekelőtt ki kell jelentenem, hogy a sorrendi megállapítás illetékes szaktekintélyeként *Álgyay Hubert* megnevezésére nézve bizonyára egyhangú a vélemény. Ebben az ő előadásában a híd rekonstrukciója, a kiszélesítés szüksége, a Margit-híd mint Budapest legforgalmasabb, egyben azonban legkeskenyebb forgalmi vonala, — az a kérdés továbbá, vajjon mentesíti-e az óbudai híd a Margit-hídat, valamint az a kérdés, hogy a Margit-híd körül a népsűrűség lényegesen nagyobb, mint Óbudán, továbbá az a körülmény, hogy a Lánchíd el van zárva a teherforgalom elől, és a Bécs—budapesti országútat is Solymárnál elterelik Óbudáról, végül pedig, hogy a Margit-hídi teherforgalom az összforgalomnak csak 15—16%-a, tehát az óbudai híd a Margit-híd forgalmára lényeges tehermentesítést nem is jelenthet, stb., stb., — mindezek együttvéve *Álgyay Hubertnek* a legilletékesebb szakfórum előtt tartott előadása keretében oly meggyőzően igazolják a hídépítés kérdésében a szakszerűséget és a megvalósításban a logikai sorrendet, hogy akiknek eddig bárminő kételyei voltak bármilyen irányban, — teljes megnyugvással tekinthetik a hídépítkezéseknek folyamatban levő eseményeit.

A lelki okok közül, melyek befolyásolhatják az egyéni meggyőződést az itt tárgyalt hídkérdések körében, — felemlítünk még egyet, és ez a *Hungária-körút*. Ez a kérdés tehát városrendezési szempontból tekinti át az óbudai híd-probléma szerves egészét. Gyakran hallhattuk azokat a nyilatkozatokat, amelyek szerint az óbudai híd elkészítését azért is halogatják, mert a Hungária-körút még nem kész, így tehát a helyzet nem is lehet olyan, mint a lágymányosi hídnál, ahol a Nagykörút immár ünneplő ruhában fogadhatja az új hidat. Viszont pedig halljuk azt is, hogy a Hungária-körúttal azért kell késlekedni, mert az óbudai híd még nem kész. Az ilyen circulus vitiosus-szerű okoskodás igazolja legjobban, hogy nincs helyén az igazság. Itt különben is újból megszólaltathatjuk azt a szomorú tónust, mely sorainkból legelől kicsendült. A városrendezés tudomány és gyakorlat körében még most sem ment át a tudatba az az igazság, hogy a körútnak nincs létjogosultsága a városban. A mi villamos közúti közlekedésünk minden nyomorúságának alapoka a Nagykörút. Ezt természetesen részleteiben is meg kellene magyarázni, amire azonban itt hely nincs. De elégséges, ha a Hungária-körútat a maga egészében átvizsgáljuk. Ez a körút ugyanis majdnem egészen nyitva van már, és alig használják, csak egyes részeiben. Hogy volna tehát képes ez a körút az óbudai hídat, ha kész lesz, forgalmilag fellendíteni? Hogy valamely körútnak menynyire nincsen forgalmi jelentősége, meggyőző módon bizonyítja ezt a szegedi Nagykörút, melyen a városfejlődés már túlhaladt, de a körútján még most is, — 60 esztendő után — fű terem. Igy leszünk a Hungária-körúttal még akkor is, mikor az óbudai híd már régen készen lesz.

Nem lehet az óbudai hid létjogosultságát elvitatni és pedig annál az oknál fogva, mert a híd számára kijelölt hely körül a Duna mindkét oldalán a főváros immár eléggé kifejlett, de nagy tévedés ennek a hídnak most már olyan nagy forgalmi jelentőséget tulajdonítani. Az itt felsoroltakkal az állítás helyessége eléggé bizonyítva van, és ugyanerre a konkluzióra jut *Álgyay Hubert* az említett előadása alkalmából felsorolt érvei útján.

Nyugodjunk meg most már véglegesen, hogy a hídépítés sorrendjét a *leglogikusabb módon* állapították meg.

Faredőnyjavitást
zsaluzia és vászonroletta készítését, karbantartását és javitását szakszerűen, jótállással legolcsóbban vállalja
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183-25

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon 1—810 56. Javitást vállalunk

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

„Eternit"
FAL- ÉS BUTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓ-HELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4. szám
Telefon: 115—416.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,
Jobbágy- féle
barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.
Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körut 18.
Telefon: 13-33-94.
Levélcim: Budapest 72. Postafiók: 61.

HIREK

Junius 25-én lesz a Beszkárt közgyülése

—o—

Őszre marad a tarifarevizió

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Miután a főváros törvényhatósági bizottsága a Beszkárt és leányvállalatai zárószámadását a legutóbbi közgyűlésen elfogadta, a Beszkárt és a hozzátartozó vállalatok igazgatóságai intézkedtek a vállalatok ezévi rendes közgyűléseinek összehívása iránt.

Valamennyi közgyűlés június hó 25-én lesz. A közgyűléseken a részvénytulajdonos székesfővárost Lamotte Károly dr. helyettes polgármester fogja képviselni.

Ezeken a közgyűléseken választják meg a részvénytársaságok új igazgatóságait is. A fővárosi törvényhatóság határozata értelmében a Beszkárt és a leányvállalatok igazgatóságának az összetétele változatlan lesz.

Itt említjük meg, hogy a legutóbbi igazgatósági ülés határozata értelmében a Beszkárt tarifareviziójára az ősz folyamán fog sor kerülni.

Korom és a polgármester

—

Felelős-e a főváros a világjáró rokkant ingóságaiért?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Különös kártérítési pert tárgyalt a tábla Ury-tanácsa. A pert, a pesti utcáról jól ismert rokkant világjáró: Korom József indította, aki kis zászlókkal díszített kerekes karszékén összejárta a világot. Korom József évekkel ezelőtt, amikor a lakásinség következtében egyre-másra építettek fabódékat az Üllői-út menti kiserdőben, a rokkant is épített a maga részére házikót. Amikor azonban a lakásinség enyhült, hatósági beavatkozásra megszüntették a kiserdőben elhatalmasodott nomád baraktáborozást. Szükség volt erre azért is, mert a kiserdőben gyűlt lassanként össze a főváros egész bünöző alvilága.

Természetesen a kilakoltatás, a bódék eltávolítása nem volt mentes a sokszor verekedésig fajuló háboruskodásoktól. A kiserdőt törzslakósai ugyanis már magukénak képzelték a birtokukba vett területeket és azokat egymás között adták és vették. Korom, amikor elrendelték a bódék lebontását, megfigyelte, hogy a város a lebontást csak hosszabb, mintegy három hónap mulva hajtotta végre, ezért azután a maga részére rövid időközökben újabb bódékat épített. Mikor azonban már a hatóság is erélyesebben lépett fel vele szemben, áttette működési terét a Haller-térre. Itt azután már rendőri hatóságok léptek fel erélyesebben, megakadályozták Korom további építkezéseit. Rövid uton lebontották a világjáró rokkant bódéját.

Ilyen előzmények után indított pert Korom a polgármestser ellen, keresetében tizezer pengő kártérítést kért, mert a lebontásnál eltünt értékes világjáró naplója, cikkei és feljegyzései, de nyomaveszett egyéb ingóságainak is. A főváros a perben hivatkozott arra, hogy Korom értéktelen ingóságait több esztendő óta az útkaparó házában raktározták el, a rokkantnak különösebb kára nem volt abból, hogy a főváros az érvényes szabályrendelet értelmében lebontatta bódéját.

Az elsőbíróság és a tábla elfogadták ezt az érvelést és elutasították a rokkant világjáró különös kártérítési perét.

Voltak-e fiktiv csarnoki kölcsönök a Vásárpénztárnál?

Amikor a cenzura-bizottság inkasszálja a kölcsönöket

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Már több mint három éve folyik az a per, amelyet a Vásárpénztár ellen indítottak többen, köztük Kis József is. Annakidején ugyanis — mondja a kereset — a Vásárpénztár elhatározta, hogy a csarnoki árusoknak bizonyos hitelsegélyt fog adni és ezért illetékes helyen interveniáltak is, hogy a város adjon a Vásárpénztárnak erre a célra, mintegy ötszázezer pengős hitelt. A főváros meg is szavazott ötszázezer pengőt és a hitelakció lebonyolításával a Vásárpénztárt bízta meg. Az akciót olyan módon próbálták lebonyolítani, hogy különböző csarnoki árusok és piaci kereskedők egyesületét, illetve annak vezetőségét kérték fel, hogy azok küldjenek ki egy cenzura-bizottságot, kinek mennyi kölcsönt lehet adni.

A cenzurabizottságot a különböző egyesületek ki is küldötték és a bizottság tagjaival azután egy megállapodást kötött a Vásárpénztár, hogy a bizottság tagjainak tevékenységeért, amelyet egyrészt mint cenzura-bizottság tagjai fejtettek ki, másrészt pedig a kihelyezett összeg beinkasszálásával voltak megbízva, — a befolyó összegek másfél százalékát igérték megfizetni arra az esetde, ha veszteség nem lesz. A cenzura-bizottság tagjai azonban nem kapták meg beigért részesedésüket és ezt perlik most.

A Vásárpénztár a perben azzal védekezett, hogy nekik az egész tranzakcióval, illetve a hitelakcióval nagy vesztesége volt. Több mint százharmincezer pengő a veszteség. Az elsőbíróság figyelemmel is volt erre az érvelésre és tekintettel a lefolytatott bizonyítás anyagára, elutasította a volt cenzura-bizottság tagjait különös keresetükkel.

Ilyen előzmények után került az ügy néhány évvel ezelőtt először a tábla Orosz-tanácsa elé, ahol az ügyben ismételten újabb és újabb bizonyítást rendeltek el. A cenzura-bizottság tagjai ugyanis jogtanácsosaik utján azt állítják, hogy a veszteségkimutatásban felvett tételek nem felelnek meg a valóságnak, mert ők sokkal többet inkasszáltak, mint amennyi ki lett mutatva és szerintük nem volt veszteség.

A bíróság a legutóbbi tárgyaláson kötelezte a Vásárpénztárt, hogy igazolja, hogy melyek azok a veszteségi tételek, amelyekből az összveszteség előállott és amelyeket peresítették és eredménytelen végrehajtást vezettek. A Vásárpénztár idevonakozólag részletes kivonatokat csatolt, azonban a tábla további bizonyítást látott szükségesnek és elrendelte a pernek újból való előkészítését, egyben felhívta a felpereseket arra, hogy csatolják be a bírósághoz a kezükben lévő nyugtákat, amellyel azt igazolják, hogy többet inkasszáltak be, mint amennyit a Vásárpénztár kimutatott, következésképp a hiteltranzakció nem végződött volna veszteséggel. A felperesek újabb és újabb bizonyítási indítványaikkal arra akarják szorítani a Vásárpénztárt, hogy a vállalat mutassa fel cenzura-könyveit és az adósainak kartotékát, mert a felperesek állítása szerint a Vásárpénztár olyan összegeket is folyósított, amelyeket a cenzura-bizottság nem javasolt, és azonkívül olyan emberek is szerepelnek a Vásárpénztár adósai között, akiknek neve tulajdonképen fiktív, akik sohasem vettek fel semmilyen kölcsönt, mégis szerepelnek a kölcsönfelvevők között.

A Vásárpénztár jogtanácsosa a felperesek jogi képviselőjének gyanusítását erélyes szavakkal utasította vissza. A tábla ezek után elnapolta a tárgyalást és a további tárgyalásra októberre tűzött ki új határnapot.

Októberben nyilik meg a kibővitett Fővárosi Képtár

—o—

Megkétszereződik a kiállitási anyag

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Erős iramban halad a Károlyi-palota Kaplony-utcai frontjának kiépítése. Az átépítési munkálatokról és a palotában helyet foglaló Fővárosi Képtár fejlesztéséről

Némethy Károly dr.

tanácsnok, a közművelődési ügyosztály vezetője, a következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:

— A palota átépítése az előirt ütemben folyik. Augusztusra számítunk a külső építkezések befejezésére, ekkor veszi kezdetét a belső átrendezés. A most 450—500 műtárgyat magában foglaló képtár anyaga meg fog kétszereződni, az újonnan berendezendő szárny figyelembevételével 1200 műtárgy foglal majd helyet a kibővített múzeumban.

Arra a kérdésünkre, hogy honnan rekrutálódik a képtár kibővített anyaga, Némethy tanácsnok a következőket mondotta:

— A megfelelő anyag kiválasztása nem probléma és egyetlen fillérjébe sem kerül a fővárosnak, mert nem új beszerzésekről van szó. A Fővárosi Képtár 4000 darab műtárgyat katalogizált, ezek kivétel nélkül a főváros tulajdonában és birtokában vannak, közhivatalokban és részben raktárakban vannak jelenleg elhelyezve. A Fővárosi Képtárba kerülő új anyag kijelölése folyamatban van.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi cimerek
zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39.szám Telefon: 1-891-18.

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER
Városliget

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal.
E szelvény 10% engedményre jogosit

Junius hó 17-én és 24-én délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

WIHART FERENC
épitész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08.

Uj kiirások

Villamos izzólámpák szállítására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi június hó 14-én délelőtt 10 óra.**

25.000 q különleges gázolaj tankkocsiban történő **szállítására** a Budapest székesfőváros Közlekedési rt. részére. **Határidő: 1937. évi június hó 15-én délelőtt 9 óra.**

Állványozó munkákra a Szent István bazilika tatarozásához. **Határidő: 1937. évi június hó 18-án délelőtt 9—10 óra.**

Vízvezetékszerelési és csatornázási munkálatokra a Budapest—Kelenföldi (ciszterci) róm. kat. plébániatemplom, (XI., Szent Imre herceg-útja 13—27. sz.) épülethez. **Határidő: 1937. évi június hó 18-án délelőtt 9—10 óra.**

Kőfaragó munkákra a Szent István bazilika részére. **Határidő: 1937. évi június hó 18-án délelőtt 9—10 óra.**

Utrendezési munkákra és az ehez szükséges **70.000 drb** „K 18" jelü **bazalt kockakő** (közte 10—15% „Kk 18" jelü kötökockakő és 10% „Sz 18" jelü kötőszögkő) **szállítására** a II. ker. Margit körút, Margit-híd és Horváth-utca között levő szakaszhoz. **Határidő: 1937. évi június hó 18-án, délelőtt 10 óra.**

Utrendezési munkákra és az ehez szükséges **80.000 drb** „K 18" jelü **bazalt kockakő** (közte 10—15% „Kk 18" jelü kötökockakő és 5% „Sz 18" jelü kötőszögkő **szállítására** az V. ker. Lipót-körút, Margit-körút és Visegrádi-utca között lévő szakaszhoz. **Határidő: 1937. évi június hó 18-án délelőtt 10 óra.**

Textilanyagok, kötöttárúk, gumipelenkák és lábbelik szállítására a székesfőváros árvaházai, szeretetotthonai, menhelyei, gyermek- és felnőttfelruházása, csecsemőkelengye Ellátása és Hatósági Étkeztetése részére. **Határidő: 1937. évi június hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

Versenytárgyalási hirdetmény

A II. ker., Margit-körút Margit-híd és Horvát-utca között levő szakaszának

útrendezési munkájára

és az ehez szükséges

kőanyagok:

40.000 darab „K 18" jelű bazalt kockakő (közte 10—15% „Kk 18" jelű kötőkockakő és 10% „Sz 18" jelű kötőszögkő) szállítására nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi június hó 18-án délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Az V. ker., Lipót-körút Margit-híd és Visegrádi-utca között levő szakaszának

útrendezési munkájára

és az ehez szükséges

kőanyagok:

80.000 darab „K 18" jelű bazalt kockakő (közte 10—15% „Kk 18" jelű kötőkockakő és 5% „Sz 18" jelű kötőszögkő) szállítására nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi június hó 18-án délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt kell benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.

Felelős: Kellner László dr.

GAZDASÁGI ÉLET

Rövidesen kiirják a pályázatot a budai szinház megépitésére

Még mindig nem döntött a városrendezési külön-bizottság, hogy a Horváth-kert melyik részén épüljön fel az uj szinház

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A polgármester a közművelődési és a pénzügyi szakbizottság meghallgatása után tudvalevően úgy döntött, hogy lebontják a budai szinkört, ingyen területet, a házadó és a tűzkárbiztosítás fizetését biztosítják az új színházat megépíteni kívánó magántőke számára. A polgármester ezzel kapcsolatben felkérte a városrendezési szakbizottságot, hogy az új színház helyének kijelölésére tegyen javaslatot.

A városrendezési külön-bizottság elé több alternatíva került az új színház helyének kijelölését illetően. Megvan minden remény arra, hogy a városrendezési szakbizottság ebben az ügyben még a nyári szünet előtt dönteni fog, bár a polgármestert a szakbizottság határozata természetesen nem köti. Minden valószínűség amellett szól, hogy az új színház a *régi helyén marad.*

A régi színkör lebontása ügyében a közeli napokban fog intézkedni a polgármester. *Szendy* polgármester különben elutazása előtt olyképen intézkedett, hogy a pályázati hirdeményt, amely az új színház felépítésére vonatkozik, a *leggyorsabb időn belül állítsák össze,* hogy Buda ne maradjon sokáig színház nélkül.

A századeleji nivó alá csökkent Budapest áruforgalma

Illyefalvi értékes adatai a vasutak és hajók versenyéről a főváros áruforgalmában

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Megállás nélkül éjjel-nappal ömlik a fővárosba az ország nyersanyag és élelmiszerkincse. Évenkint a tehervonatok tízezrei dübörögnek a pályaudvarok felé. És innen vissza, szerte az országba. Ezer és ezer szinültig megrakott hajó siklik a Dunán az ország szívébe. a szekerek és teherautók megszámlálhatatlan tömege halad át a főváros vámsorompóin. Mindmegannyi szála annak a sürü gazdasági kötélnek, amely a vidéket Budapesthez füzi.

Igy élelmezi a vidék az ország fővárosát. És így juttatja vissza Budapest, iparcikké feldolgozva, a felhozott nyersanyagokat az ország többi részének.

Ennek a szünet nélkül tartó be- és kiáramlásnak, az ország gazdasági vérkeringésének, az árúforgalom gazdag adatainak a legjellemzőbb számait gyüjtötte most színes grafikus rajzokba Illyefalvi I. Lajos dr., a fővárosi statisztikai hivatal kitünő igazgatója. 150 lapból álló hatalmas albumszerű kötet szindús rajzai, oszlopos és köralakú diagrammok szemléltetik megkapó képekben, hogy milyen nagy közgazdasági jelentősége van ma Budapestnek országos viszonylatban.

Szöveg nélkül is egyszerre megérti úgy a laikus, mint az elmélyedve tanulmányozó szakember. De művészi élményt is talál benne mindenki, aki végiglapozza. Statisztikát adott benne a kitünő tervező. De ez a statisztika földrajzra is tanít, termelési kultúrát is mutat és közlekedési ismereteket is nyujt. Segíti a gazdát, mert megmutatja, mire van szüksége a nagyfogyasztó, millió lakósú külön kis országnak és megtudja, honnan kerülnek ide a vidék felesleges élelmiszercikkei. Utbaigazítja a kereskedőt és az iparost, mert rámutat arra, hogy honnan és mennyi nyersanyag, bányászati, ipari és vegyitermék kerül a fővárosba. Nélkülözhetetlen forrásmunka tehát arra, hogy megmutassa a közgazdasági élet minden bonyolult kérdését. Egyik vonalakban és színekben különösen gazdag oldala az árúforgalom hullámzását tárja elénk — közlekedési eszközök szerint. És bemutatja az árúfelhozatal és elszállítás történetét 1876-tól egészen napjainkig.

Bizonyos, hogy az anyagi müveltség és a forgalom fokozódásával lépést kell tartani a közlekedési eszközök fejlődésének is.

Nálunk egészen a XIX. század közepéig csak a Duna volt a főváros egyetlen forgalmi eszköze. Stephenson ugyan már 1825-ben megépítette az első gőzvasutat Stocktontól Darlingtonig, de Magyarországon csak 1846. július 15-én nyílt meg a Pestet Váccal összekötő első vasuti vonal. Harminc évvel később, 1876-ban a főváros 14.6 millió mázsás felhozatalából már 11.6 millió esett a vasútakra — a hajók 3 milliós felhozatalával szemben. És az innen elszállított árúk közül is 5.6 millió mázsát vittek a vasútak, míg a hajók csak 1.8 millió mázsát. A felhozatalban még csak megmaradt valamennyire ez az arány és a hajók igénybevétele nem sok tért veszített. Az 1874. évi részesedésük 22.14%-ról csak 20.21%-ra lanyhult 60 év alatt. De az elszállításnál már súlyos veszteséget szenvedtek. Míg ugyanis 1874-ben a fővárosból elszállított árúknak a 21.99 százalékát rakták hajókra, addig 1934-ben már a felére — 12.39 százalékra — olvadt ez az arány. Jelentős ez a csökkenés abszolút számokban is. Hiszen az idők folyamán olyan erős forgalmat is láttunk, hogy például 1911-ben a 86.7 millió mázsás árúfelhozatalból még 24 millió esett a hajókra és az ez évi elszállítás 35 millió mázsányi tömegéből is 6.9 millió jutott vizi útra. De 1934-ben az 55.3 millió mázsás felhozatalban a hajók részesedése 11.1 millióra apadt. Az elszállított 11.9 millió mázsából pedig az olcsóbb hajószállítás már alig másfél millió mázsát kapott csak. Sőt, volt olyan év is, amikor — a kommunizmus és a román megszállás után, 1919-ben — az egész hajóforgalom, tehát a fel- és elszállítás, összesen alig ért el 800.000 mázsát.

Érdekes kép mutatja az utolsó kilenc év árúforgalmának megoszlását állomások szerint is. Piros és kékszínü körök jelzik itt a vasúti pályaudvaroknak és a dunai kikötőknek a forgalmát. Összesen 50 ilyen állomás van a fővárosban, amelyek közül 33 a MÁV tulajdonában van, egy a Duna-Száva-Adria vasúté, három HÉV állomás, 13 pedig a különböző hajózási vállalatoké és szabadkikötő,

A MÁV állomásai közül a felhozatalban úgy 1926-ban, mint 1934-ben a Józsefvárosi teherpályaudvar szerepel a legnagyobb forgalommal. Mindkét évben 6 millió métermázsánál több árút szállítottak ide. A többi pályaudvar azonban már erösen eltérő forgalmat mutat. Igy 1926-ban a második helyen 5.9 milliós forgalmával a lipótvárosi pályaudvar áll, de nem sokkal marad mögötte a felhozatalban a dunaparti teherpályaudvar 5.3 millió mázsája sem. A Nyugati pályaudvar ebben az évben 3.4 millió felhozatalával a negyedik helyen állt.

1934-ben már megváltozik a helyzet. A felhozatalban a Józsefvárosba érkezett 6.1 millió mázsa megtartotta a vezető helyet. De a második helyre 3.6 millió mázsával már a dunaparti pályaudvar nyomult, míg a Lipótvárosi holtversenyben osztozott a kelenföldivel, egyformán 3.5—3.5 millió mázsával a harmadik és negyedik helyen. A Nyugati pályaudvar úgy lemaradt, hogy 2.97 millióval még az Angyalföld is eléje került. A Keleti pályaudvar a teherforgalom szempontjából nem sokat számít. 1934-ben az összes árúforgalom nem érte el a másfélmillió mázsát sem.

A HÉV három pályaudvara 1926-ban együttvéve sem haladta meg az 1.6 millió mázsát. 1934-ben pedig még 1 milliós forgalmat sem bonyolított le.

A hajóforgalomban az első hely 1926-ban 5.3 millió mázsás összforgalommal a dunabalparti szabadkikötőké volt. 1934-ben a dunajobbparti szabadkikötők vették át a vezetőszerepet és ehhez elég volt most már 3.3 millió mázsás forgalom is. A Petőfi-téri hajóállomás is egyre veszít jelentőségéből. Az 1926i évi 829.000 mázsás felhozatala 1934-ben 41.000-re apadt. Átvette szerepét a ferencvárosi helyi kikötő 927.000 és a dunaparti teherpályaudvar hajóállomása 1,2 milliós összforgalommal.

Illyefalvi dr. gondos adatgyüjtése arra is kiterjedt, hogy az árúforgalom havi hullámzását is megrajzolta 1876-tól 1934-ig. Sőt, kiszámította az egy napra eső átlagot is. Ebből megláthajuk, hogy az 1876—1884. évek átlagában a vasuton felhozott árúk súlya naponkénti megoszlásban 40.918 mázsa volt. Az 1906—1914. években ez a napi átlag 138.938 mázsára duzzadt és a legforgalmasabb hónapban a napi felhozatal átlaga 153.485 mázsát is elért. Ez tíz tonnás vasuti kocsikban 1534 kocsirakománynak felel meg. Az 1926—1934. évek átlagában 132.553 mázsára lanyhult a vasuti felhozatal napi átlaga. Ebben az időszakban azonban a legforgalmasabb hónapban — októberben — a napi átlag 1726 vasuti kocsira is felment.

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

XV. évfolyam 24. szám

Budapest, 1937. junius 19.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Czirják támad

Régóta várjuk, hogy az országos politikában fontos szerepet játszó kisgazdapárt milyen álláspontot foglal el a főváros kérdéseiben. Egyáltalában nem közömbös ugyanis, hogy az a párt, amely nevéből kitetszően az agrárérdekekért száll síkra: milyen színű szemüvegen nézi az agrárország fővárosának problémáit? Legutóbb felszólalt a képviselőházban Czirják Antal, aki azt állította, hogy a főváros igazságtalanul járt el adósai irányában: a kölcsönöket bagóval fizeti vissza, de ugyanakkor vagyonát gyarapítja. A főváros pénzügyi politikáját a képviselőházban Czirják támadásával szemben azonnal és erélyesen megvédelmezte Reményi-Schneller Lajos dr., aki még nemrégiben a főváros Községi Takarékpénztárának állt az élén.

Czirják Antal támadásával kapcsolatban elsősorban az a megjegyzésünk, hogy a kisgazdapárti képviselő úr, ha már agrárkérdésekkel nem foglalkozik, a főváros vonatkozásában is igen sok aktuálisabb témát találhatott volna, mint a fővárost kölcsönök valorizációjának sokrétű problémáját. Nagyobb szolgálatot tett volna a képviselő úr az általa támogatott pártnak, ha például a termelő és fogyasztó közönség szervesebb kapcsolatát sürgette volna, vagy ha a város és a falu testvériesülése érdekében zengett volna szívhezszóló tirádát.

De ha már a fővárosi kölcsönöknél tartunk, azonfelül, amiket Reményi-Schneller kijelentett, hogy tudniillik a főváros minden kölcsönét visszafizeti, a külföldieket száz százalékig — van egy megjegyezni valónk. Nevezetesen az, hogy a békebeli kölcsönök szelvényeinél ma már nem a valorizáció a fontos, hanem a kéz! A kéz, amely a szelvényeket vágja és amelynek érdeke, hogy a főváros polgárainak adófilléreit ne hasznos beruházásokra, hanem kötvényvalorizációra fordítsák.

Nem titok ugyanis, hogy a Nemzeti Banknál a fővárosi kölcsönkötvények szelvényeit beváltók többsége korántsem azokból a külföldiekből rekrutálódik, akik a béke boldog esztendeiben a flandria falvakban, a párisi külvárosokban, vagy a német tengerparton épen a magyar főváros kölcsönkötvényeiből igyekeztek megtakarított vagyonkájuk befektetésével öreg napjaikra járadékot biztosítani maguknak. Különféle megengedett és meg nem engedett pénzügyi tranzakciók révén a főváros külföldi kölcsöneinek túlnyomó nagy része ma már Budapesten követeli a valorizációt, természetesen nemzetközi álruhában, mert így ügyesebb, hasznosabb és célirányosabb. Ezt a pompásan álcázott, nemzetközi képviselettel ellátott budapesti hitelező-csoportot nem szabad és nem illik védelmeznie, Czirják képviselő úr, a kisgazdapártnak!

Alaptalan kombinációk Csilléry körül

Nem összeférhetetlen a budapesti egyetem tanári katedrája a képviselői mandátummal és a Keresztény Községi Párt elnöki tisztével

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az egyik városházi hetilap legutóbbi számában azt a feltünést keltő hírt vetíti világgá, hogy *Csilléry* András dr. távozik a Keresztény Községi Párt éléről. A közlemény szerint *Csilléryt* a nemrég elhúnyt *Szabó* József dr. helyére a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem sztomatológiai tanszékére egyetemi tanárrá fogják kinevezni. Ezzel kapcsolatban *Csilléry* lemondana a Keresztény Községi Párt elnöki tisztéről és képviselői mandátumáról is. A lapközlemény szerint *Csilléry* utóda az elnöki székben *Bocsáry-Spur* Kálmán dr. lenne, akit a párt többsége szívesen látna *Wolff* Károly örökében. A közlemény ügyében

illetékes kereszténypárti helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Meg kell állapítanunk, hogy a szóbanforgó hírből *egyetlen betű sem fedi a tényeket.*

Semmilyen vonatkozásban nincsen szó arról, hogy Csilléry András dr. — aki különben már több napja külföldön tartózkodik — lemondana akár képviselői mandátumáról, akár a Keresztény Községi Párt elnöki tisztségéről, azért mert egyetemi tanárrá fogják kinevezni.

— Természetszerűen *nem újságcikkekre* tartozik, hogy a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem tanári kara kit fog a sztomatológiai tanszék élére jelölni és kit fognak erre az előkelő pozícióra kinevezni. Tény az azonban, hogy a budapesti egyetem katedrája és a képviselői mandátum között semmi összeférhetetlenségi momentum fenn nem forog. Hogy csak néhány nevet említsünk:

a budapesti egyetemek tanárai közül Kornis Gyula, Teleki Pál gróf, Kenéz Béla, Illés József és mások országgyülési képviselők. A tilalom, illetőleg az összeférhetetlenség csupán a vidéki egyetemek tanári széke és az országgyülési képviselőség között áll fenn.

— Természetes, hogy még kevésbé van összeférhetetlenség az egyetemi tanárság és a budapesti törvényhatósági bizottsági tagság, vagy épen a Keresztény Községi Párt elnöki tisztsége között. Amennyiben *Csilléry* lesz a budapesti tudományegyetemen *Szabó* József dr. utóda, *valamennyi közéleti pozícióját természetszerűen változatlanul megtarthatja és minden reményünk megvan arra, hogy meg is fogja tartani.*

— Ily körülmények között természetszerűen megdőlnek a *Bocsáry-Spur* Kálmán elnökségéhez fűzött kombinációk is.

A Keresztény Községi Párt vezetősége a legteljesebb mértékben tisztában van ezeknek a közleményeknek az eredetével és visszautasítja a kútmérgező tendenciákat.

Idáig tart az erélyes cáfolat. Mondanunk sem kell, — hogy az efajta híresztelésekbe tudatos rosszhiszeműséggel vegyítik *Boocsáry-Spur* Kálmán köztiszteletben álló személyét, akitől természetszerűleg az olyanfajta törekvések, hogy *meg nem üresedett elnöki pozíciókra pályázzon,* a legtávolabb állanak. A vonatkozó lapközleményről *Bocsáry-Spur* Kálmán dr. különben az *Uj Budapest* munkatársától értesült,

Bocsáry-Spur a rosszakaratú híresztelést, amelynek célja a konkolyhintésnél nem egyéb, a legélesebben megcáfolja és a leghatározottabban visszautasítja.

A GyOSz és a városháza

Irta: Müller Antal

Knob Sándornak, a Gyáriparosok Országos Szövetsége egyik vezetőjének, különös szereplése az iparügyi tárca költségvetési előadói székében még mindig tovább gyürüzteti a maga hullámait a magyar gazdasági élet csendesnek amúgy sem mondható tó-felületén. A gyáripar mohó falánkságával, amely a közszállítás és a közmunka minden terén megnyilvánul, esztendők hosszú során keresztül számtalan ízben foglalkoztam az Uj Budapest hasábjain. A gyáripar legújabb támadása a kisipar és kiskereskedelem ellen felszínre veti a gyáripar különleges problémáit városházi vonatkozásban.

Sajnos, meg kell állapítanom, hogy a városháza azon tényezői, amelyek a közmunkákat és a közszállításokat kiadják, nem felelnek meg a kisipar részéről működésükhöz fűzött várakozásoknak. A városházán még mindig nincs pontosan elhatárolva, mely munkaalkalmakat kell a gyáripar, melyeket a középipar és melyeket a kisipar számára rayonírozni. Számtalan sürgetés rég e tekintetben mindenütt süket fülekre talál az illetékes városházi tényezőknél. Az állami intézményeknél meg van határozva, hogy például a szabómunkák 75, a cipészmunkák 50 százaléka illeti a kisipart. Ezzel szemben a városházán hasonló rayonírozásnak nyoma sincs!

Első számú kérésem a polgármester úrhoz: méltóztassék — végigmenve az összes fővárosi közszállításokon és közmunkákon, amelyek költségvetésileg minden esztendőben visszatérnek — megállapítani, mely munkálatok tartoznak a gyáripar, melyek a kisipar érdekszférájába. Tessék a szaktanácsokat fegyelmi felelőség terhével utasítani, hogy a polgármester által elrendelendő ipari rayonírozást a maguk hatáskörében a legszigorubban hajtsák végre!

Meg kell adni a gyáriparnak, ami a gyáriparé, a kisiparnak, ami a kisiparé! Még egyet! A kisiparos munkákat illetően pedig a főváros állapítsa meg az irányárakat, azokat a szállítási árakat, amelyeknél az előállítási ár megtérül a kisiparos számára, de a normális kispolgári haszon is biztostítva van. Az átvételnél pedig legyenek kérlelhetetlenül szigoruak. A mai helyzetet, amikor még mindig az önköltségi ár alatt kalkulálnak az egyesek a köz kárára és vállalnak közmunkát és közszállítást, a köz érdekében meg kell szüntetni.

Amikor a főváros takarékossági okokból arra kényszerül, hogy az altisztek két éven keresztül hordják azt a ruhát és cipőt, amelyet a multban csak egy esztendeig voltak kötelesek hordani, akkor arra is gondolnia kell a fővárosnak, hogy az altisztek számára szállított ruha és cipő jó, nagyon jó legyen és elkészítése során magyar kisiparosnak adjon kenyeret, annál is inkább, mert a nagytőke és a kartelek eleget keresnek az anyagon!

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester
és padlózási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés díjtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

WIHART FERENC
építész — építőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969

PROKISCH JÁNOS
okl. építész, építőmester, hites
törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: I-563-99.

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Béke-tér 5. Iroda: VI., Szondy-u34.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13.
(Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Idegenforgalmunk jelentős emelkedéséről számol be Zilahy és Markos

A külföldi vendégek kényelmes ellátására kell a fősulyt helyeznünk

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Zilahy Dezső, a főváros Idegenforgalmi Hivatalának igazgatója és *Markos* Béla dr., az intézet aligazgatója, most tették közzé jelentésüket a főváros elmult évi idegenforgalmáról és a mult évi idegenforgalom gazdasági eredményeiről. *Zilahy* és *Markos* értékes és érdekes jelentésükben a hivatalos statisztika alapján sorakoztatják fel a jelentés első részében idegenforgalmunk számszerű eredményeit, kiegészítve azokat a magánlakások idegenforgalmának becslésszerinti adataival.

A jelentés szerint Budapest szállóiban és penzióiban az elmult évben 258.880 idegen 865.697 éjszakát töltött. Ezek az adatok az előző esztendő eredményeivel szemben lényeges emelkedést jelentenek. Az érkezők számában mutatkozó többlet 17.52%, az itt töltött éjszakák számában mutatkozó többlet pedig 16.74%. Ezek a számok annál értékesebbek, mert nemzetközi megvilágításban azt látjuk, hogy az általánosan rossz idegenforgalmi világhelyzettel szemben az elmult évben egyedül Németország eredményei mutatnak jelentős kiugrást, — ami az olimpiász természetszerű eredménye — mindenütt másutt csökkenés mutatkozik.

Az elmult évben egy-egy idegen átlagosan 3.34 napig időzött Budapesten. Az idegenforgalom a külföldiek nemzetisége szerint az érkezettek számát tekintve azt mutatja, hogy Németország idegenforgalma erősödött meg a legnagyobb mértékben Magyarország irányában. Az eltöltött éjszakák szempontjából a nemzetiségi sorrend szerint is Németország vezet.

Az elmult évi idegenforgalom hónapok szerint való hullámzása is igen érdekes. A legforgalmasabb hónap természetszerűen augusztus: az évi forgalomnak mintegy 14%-a, második helyen szeptember következett, harmadik helyen május. A külföldiek szemmellátható lag erősebb forgalma márciustól október végéig tartott az elmult évben: összes külföldi vendégeinknek 84.12%-a érkezett hozzánk ezekben a hónapokban.

Igen érdekes összeállítás számol be idegenforgalmunk összetételéről: a belföldi és külföldi vendégek forgalmának egymáshoz való arányáról. Külföldi eredetű idegenforgalmunk súlyban és jelentőségben egyre gyarapodik és aránylagosan egyre fontosabb része egész idegenforgalmunknak. Ezért — állapítják meg igen helyesen beszámolójukban a fővárosi idegenforgalom hivatott vezetői: *Zilahy* és *Markos* — idegenforgalmi berendezéseinkben is arra kell törekedni, hogy elsősorban külföldi vendégeink igényeinek megfelelő kielégítésére legyünk felkészülve.

VÁRADI GYÖRGY
kárpitos, diszitő és lakberendező.
Elvállal mindennemü kárpitozott butorok, ugymint Berzsely-, uri- és angol bőrgarniturák, fotelok, rekamierek, sezlonok matracok, ruganyos ágybetétek készitését, teljes lakberendezésekkel a legjobb kivitelben.
Budapest, VI., Király-utca 32.
Telefon: 14-25-95.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 20. szám.
Telefon: 30-2-45.

Palka József EZOSTKOSZORUS mester — üveg-festészeti műterme
Budapest, VIII., Baross-u. 59 Tel.: 1-302-28

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— *kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?*

— *A kapuzárás közeledtét, mélyen tisztelt szerkesztő úr, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy az egész városháza lázasan készülődik a jövő heti szezonzáró közgyűlésre. Alig van nap, hogy legalább egy-két bizottsági ülés ne lenne, ezeknek az üléseknek napirendjén szerepel az utolsó közgyűlésre felvett igen sok tárgy. Talán túl nagy is a program — állapitották meg a jövő szerdai közgyűlés kapcsán a Keresztény Községi Párt eheti értekezletén. Tény azonban, hogy a szakbizottsági ülések nem örvendenek nagy látogatottságnak, a bizottsági tagoknak legalább a fele elmarad a szakbizottsági ülésekről. Amit különben a rekkenő nyári melegben meg lehet érteni és könnyen meg lehet magyarázni.*

— *Utban van már hazafele polgármesterünk?*

— *Igen, és napokon, talán már órákon belül itthon is lesz. Ami természetszerűen nem jelenti azt, hogy a szigorú Kenessey kisasszony megnyitná a párnás ajtókat a protektorok tömege előtt, akik még egy utolsó rohamra készülnek a népszerű podeszta ellen a tanügyi kinevezések megtörténte előtt. A polgármester, ha meg is érkezik rövidesen Budapestre, teljesen el lesz foglalva a szakbizottsági ülésekkel és a közgyűlés előkészitésével, úgy, hogy nem marad ideje a protektorok fogadására.*

— *Mikor kezdődik igazándiban a nyári vakáció?*

— *Mint már megjósoltam szerkesztő úrnak: június végére teljesen kihalt lesz a budapesti városháza. Ebben az évben szokatlanul korábban, mint más esztendőkben! A polgármester különben az elmult napokban irta alá a tanácsnokok nyári szabadságáról intézkedő rendeletét. Eszerint tulajdonképen már június 22-én megkezdődik az első kategória szabadságolása; a tényleges szabadságra menésre nem kerülhet sor, amíg a közgyűlés tart. Az első csoportba tartoznak június 22-től augusztus 3-ig tartó szabadságidővel Wossala, Kovácsházy, Király és Felkay tanácsnokok. Július 6-tól augusztus 6-ig lesznek szabadságon Szepesváry Pál és Salamon Géza. Július 11-től augusztus 21-ig pedig Bódy László. A júliusi szabadságosok közé tartozik Farkas Ákos; az ő szabadságideje július 19-től augusztus 30-ig tart. A második csoport szabadsága általában augusztus 2-án kezdődik, ekkor mennek szabadságra Morvay Endre, báró Babarczy István, Rosta János, Kempelen Ágoston és Horony-Pálfi Aurél. A polgármester felkéri az ügyosztályvezető tanácsnok urakat, hogy szabadságukat a fentebb megjelölt időpontban kezdjék el és a rendeletben megszabott határidőhöz szigorúan ragaszkodjanak. Ami természetesen nem jelenti azt, hogy ha váratlanul szükség van a vakáció alatt valamelyik tanácsnokra, azonnal haza ne távirtozzák a boldog vakációzót.*

— *Kellemes pihenést a tanácsnok uraknak! Meg volt elégedve, kedves dr. Városházy, a közigazgatási bizottság hétfői ülésével?*

— *A legnagyobb mértékben, szerkesző úr! Örömmel állapitom meg, hogy a kilencvenhárom oldalra terjedő gyorsírói feljegyzésből negyvenhatot a kereszténypárti szónokok foglaltak le maguknak. A kereszténypárt az, amely a fővárosnak ebben a legfontosabb bizottságában kitartóan, eréllyel és szorgalommal tárgyalja a főváros közönségének mindennapos életében felmerülő problémáit. Különleges elismerésemet nyilvánitom ez alkalommal Nagy László közigazgatási bizottsági tag úrnak, aki, noha a bizottság Benjaminja, valóban széleskörű tudással és alapos felkészültséggel vetette fel a közigazgatási bizottság nagytekintélyű plénuma előtt legutóbb a fontos kérdések tömegét.*

— *Igaz, hogy legitimista tüntetés is volt a héfői közigazgaási bizottsági ülésen?*

— *Ugy, ahogy mondja, kedves szerkesztő úr! Petrovácz kiáltotta el magát: Éljen a Király! Zárójelben megjegyzem, hogy a király alatt ez alkalommal Király Kálmán tanácsnok úr, az út- és csatornépitési ügyosztály érdemes vezetője értendő, akinek a legutóbbi felhőszakadás alkalmával való gyors és erélyes intézkedéseit dicsérte nevének említése nélkül Nagy László. Igy született azután a közbeszólás, amit helyeslően vettek tudomásul a közigazgatási bizottság összes tagjai.*

— *Mi újság a betegfronton, kedves dr Városházy?*

— *Matolay és Czeyda-Pommersheim professzorok operáltak az elmúlt héten városházi urakat. Matolay tanár úr Lázár Ferenc felsőházi tagon, a keresztény Lipótváros népszerű vezérén, hajtott végre közel egy óra hosszáig tartó súlyos műtétet. Lázár őméltósága már el is hagyta a szanatóriumot és üdülési szabadságra ment. Czeyda-Pommersheim professzor úr pedig Budó Jusztin dr.-t, a főváros kitünő főlevéltárosát, operálta meg teljes sikerrel. A főlevéltáros a jövő héten már teljes egészségesen fog visszakerülni kedvenc okiratai és foliánsai közé. Még két betegszobai hírem van: Szemethy Károly dr., kedvelt tiszti főügyészünk, már néhány órára felkel betegágyából és a szobában sétál. Rövidesen hazaviszik lakására. Lippay Gyula dr., szerkesztő úr kitünő kollégája a budai oldalon, már szintén gyógyulófélben, lakásán pihen.*

— *A hét halottai?*

— *Elhúnyt Andréka Károly, a főváros törvényatósági bizottságának örökös tagja, hatvanhárom esztendős korában. Őméltóságáról kevesen tudják, hogy mint évtizedekig szolgáló rendőrtisztnek, a törvényhatósági bizottsági tagok között neki volt a legtöbb külföldi kitüntetése. A nyugalmazott főkapitányhelyettes alig egy esztendeje elhunyt feleségét követte a halálba, árván hagyva a kedves Bécsiúti házat. Bocsáry-Spur Kálmán dr., törvényhatósági bizottsági tagnak, a Keresztény Községi Párt alelnökének nagybátyja, Spur István gazdasági főtanácsos nyolcvanegy esztendő korában elhúnyt. A megboldogult volt az első közgazdasági mérnök Magyarországon.*

— *Őszinte részvétünk! A viszontlátásra, kedves dr. Városházy!*

— *Isten Önnel, szerkesztő úr!*

A keresztény kultura és a magyar kenyér hűséges szolgái a fővárosi pedagógusok

Hatalmas sikerrel zárult a Keresztény Tanügyi Bizottság évadja

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Mind külsőségeiben, mind pedig a megjelentek nagy számát tekintve, évről-évre impozánsabb lesz a Keresztény Tanügyi Bizottság seregszemléje. Impozánsabb, mert nemcsak a tagok értékelik azt a fáradhatatlan, lelkes munkát, amelyet a Bizottság fejt ki az egyetemes kultúra és a pedagógusok szociális érdekeinek megóvása és javítása céljából, hanem mert a legilletékesebb helyen is elismeréssel vannak a Bizottság nemes intenciójú törekvése iránt.

A több mint 500 terítékes vacsorán, amelyet kedden este rendeztek meg a Marcibányi-téri Polgári Lövészegyesület igen szép kerthelyiségében, közéletünk számos kitünősége is megjelent. Ott láttuk: Schuler Dezső dr. alpolgármestert, Bednárz Róbert prelátust, Felkay Ferenc dr. tanügyi tanácsnokot, Verebély Jenő máltai lovagot, a Beszkárt alelnökét, Hedry Aladár kir. közjegyző, Cselényi Pál dr., K. Császár Ferenc, Gidró László dr., Hegedüs Armand dr., Kasics Margit bizottsági tagokat, Jablonkay Géza dr. Csorna Zsigmond, Gáldy Béla dr., felsőkereskedelmi cimzetes főigazgatót, Streda Rezső hitoktatási főfelügyelőt, Haury István dr.-t, a székesfőváros Segitőalap igazgatóját, Párkányi Norbert igazgatót. az Országos Középiskolai Tanáregyesület elnökét, Ölreczky Pált, a hivatalos Tanítótestület elnökét, Emhő Gyula, Ekamp Nándor, Jánosy Imre, Palócz András dr., Szödy Szi-Szilárd, Tirpál Sándor, Urbányi C. József szakfelügyelőket, Gáspár Pált, a Rákócziánum igazgatóját stb. stb.

Bednárz Róbert

prelátus, a Bizottság elnöke üdvözlő beszédében sajnálattal jelentette be, hogy a párt elnöke, Csilléry András dr. külföldi útja miatt a mai vacsorán nem jelenhetett meg s igy az ő nevében is melegen köszöntötte a megjelenteket. Majd Schuler Dezső alpolgármestert köszöntötte, aki bár sohasem szolgált a tanügyi osztályban — mondotta — mégis közénkvalónak érezzük őt, mert közismert szociálpolitikai tevékenységével a szociális szeretetet mélyíti el ő is a lelkekben. Az ő munkássága is legyen buzdító részünkre, hogy fokozottabb mértékben megszervezve Bizottságunkat, hathatósabban tudjuk propagálni a gyermeki lelkekbe a keresztény és nemzeti eszmét. Melegen üdvözli Felkay Ferenc tanácsnokot is, aki szeretetreméltó egyéniségével, fáradhatatlan munkabirásával annyiszor sietett a Bizottság segitségére és nyújt a főváros pedagógusai jogos érdekeinek eléréséhez segédkezet.

A mai vacsora — fejtette ki beszédében — nem is az én személyemnek szól, hanem annak az elismerésre méltó nagy munkának, amelyet a főváros kiváló tanitósága és tanársága fejt ki, amikor a gyermeki lelket formálva, a keresztény és nemzeti eszmét oltja be azokba. Egy év fáradságos munkája után összejövünk a fehér asztalnál azért is, hogy visszapillantást vessünk a megtett útra. Ha pedig ezt megtettük, büszkén állithatjuk, hogy a Keresztény Tanügyi Bizottság az elmult évben is megfelelt céllkitüzéseinek. Előadások megtartásával vezérlő eszméinkben erősitettük meg magunkat, külföldi kultúrkapcsolatok felvételével pedig a baráti szálakat erősitettük meg. Ennek a barátságnak a szép példája a bécsi pedagógusok budapesti pünkösdi tanulmányútja is, akik a kiválóbbnál-kiválóbb kultúrintézmények megtekintése után fejezték ki legnagyobb örömünkre, hogy „tanulni jöttek tőlünk". De az általános pedagógiai érdekeken túlmenően a szociális érdekekért is harcoltunk és fogunk is harcolni és ennek a munkásságnak tudható be, hogy táborunk egyre növekszik s mutatjuk be hatalmas szervezettségünket. Amikor a jól megérdemelt pihenőre térnek, kivánom, hogy a gyüjtött erőt ismét a haza javára hasznositsák és áldozzák fel.

Szünni nem akaró lelkesedés és taps köszönte meg a szép beszédet. hogy utána

Reischl-Rév Sándor

igazgató, gondolatokban gazdag beszédében a tiz év mesgyéjén állva köszönje meg Bednárz Róbertnek azt a nagy és áldozatos munkásságot, amely lehetővé tette, hogy a Bizottság új és új munka megindításával elevenítse fel a magyar élet problémáit, gondoskodjék a családvédelemről, szociális munkásságról, fájdalmas kérdéseink megvitatásáról és lelkünkbe oltsa a megingathatatlan célt, hogy a keresztény kultúra és a magyar kenyér hűséges szolgái lehetünk. Ma, amikor mindenfelől riadt kiáltások hallatszanak, akkor mi: Krisztus keresztje mellett élő pedagógusok, megyünk az eszmények útján felé s vagyunk téglahordói Budapest fejlődésének. Ez a tervszerű irányitás a szeretet bilincsét rakta ránk és amikor ügyes-bajos dolgunk szószólója volt, példaadásával öntött hitet belénk akkor is, amikor a kényszernyugdíjazási eljárások ütöttek mély sebet rajtunk. Köszöntötte Felkay Ferenc tanácsnokot is, aki nemcsak fennkölt szellemét adja mindig nekünk, hanem legkiválóbb zászlótartónk is. Amikor megköszöni a külföldi kultúrkapcsolatok kimélyitésével nyújtott segitségét, kéri őt, hogy továbbra is tartsa szivében a tanügyi tisztikar érdekeit. Majd a megjelent törvényhatósági bizottsági tagokat üdvözlte.

A felzúgó taps is jelezte, hogy a jelenvoltak mennyire együttéreznek a felszólalóval, amikor az előkelő vendégsereg hatalmas ovációja közepette szólásra emelkedett

Schuler Dezső dr.

alpolgármester, akinek ünnepeltetése tetőfokra hágott, amikor kijelentette, hogy felmenő rokonai mind pedagógusok voltak. Ennek ellenére csak röviden kíván szólni és elismerését kifejezni az érdemekben gazdag munkásságért, amelyet a Bizottság kifejt. Ma az eszmét és munkásságot ünnepeljük — mondotta — mivel ezt teljesen megvalósitva látjuk, mert nincs eszme, amely élne, ha nincs hordozója. A Keresztény Tanügyi Bizottság pedig az eszmének a hordozója és a budapesti magyar tanitóság, amikor a valási és nemzeti eszméért küzd, egyúttal a saját boldogulásáért is küzd és a maga érdekeit is szem elött tartja. Engedjék meg tehát, hogy amikor ennek a gazdag munkásságnak sok-sok eredményt kívánva kérjem a jó Isten áldását a tanácsnok úrra és a többi munkatársára, bejelentsem, hogy minden egyes dologban részt veszek s igen örülnék, ha az Önök ügye is áldásban részesülne.

A tomboló lelkesedést az általános figyelem váltotta fel, amikor

Felkay Ferenc

tanácsnok emelkedett szólásra. Őszintén szólva — kezdte meg beszédét Felkay tanácsnok — meglepődtem, amikor az én személyem is szerepelt a mai estén. Pedig a mai esténk kellemes hangulatát mellékvágányra terelnénk, ha Bednárz Róbert prelátus úrnak, a Bizottság kiváló elnökének munkájában más is osztozna. Ellenben a legnagyobb lelkesedéssel csatlakozom azokhoz, akik az ő személyét akarják kiemelni. A magam részéről is hálás köszönetemet fejezem ki, hogy mind a magam, mind a vezetésem alatt álló ügyosztály munkáját megértő támogatásával segíti. Engem ide a baráti érzéseken kívül az eszmék szolgálata is hozott, a keresztény és nemzeti eszme szolgálata, amely az egész városháza egész szervezetét megalapozza. Ha a mai vacsorán visszatekintünk a lezajlott évre, látjuk, hogy valóban voltak zavaró problémák, amelyek már nyugvópontra jutottak és reméljük, hogy a gazdasági helyzet lehetővé teszi majd ezeknek a sérelmeknek az orvoslását is. Kérem Önöket, hogy továbbra is megértéssel támogassanak munkámban és munkájukkal járuljanak hozzá szeretett fővárosunk és hazánk kultúrájának emeléséhez, a jól végzett munka pedig örvendeztesse meg Önöket.

Percekig zúgott a taps, hogy utána Gidró László dr. törvényhatósági bizottsági tag a II. kerület nevében, mint házigazda, üdvözölje a megjelenteket. Ő az elhangzott gyönyörű beszédeket csak egy gondolattal szeretné gazdagitani, ez pedig a pedagógusok megbecsülése. A pedagógus, aki jellemet formál, olyan jellemet, aki minden válsággal meg tud küzdeni és bizakodással tud a jövőbe nézni. Joggal állapithatjuk meg — mondotta — hogy az a nemzedék. amelyet a mai tanitóság nevel, a régi állapotot fogja visszaállitani. Meleg szeretettel köszönti éppen a tradicionális Budán Schuler alpolgármestert és Felkay tanácsnokot, akikben a céltudatos törekvés megvan.

Zúgó tapsvihar után végül Verebély Jenő dr. üdvözölte az alpolgármestert és a tanácsnokot, valamint az illusztris társaságot. Ma nagy hatalmak vannak itt képviselve — mondotta — mert ma a tantestületek kezében van letéve a nemzet sorsa és jövője. Az a hivatás, amelyet betölt, a legnehezebb, mert a leggyengébb viaszlelkekbe vési a tudás legelemibb részeit. Aranyat formál az aranyból, tehet lelki transzformátor. Ha pedig a világ békéje helyre is áll, a tanitók apostoli működésére mindig szükség lesz.

A gyönyörü beszédet hatalmas éljen és taps váltotta fel, hogy utána még a késő éjjeli órákig együtt élvezzék a megjelentek a hangulatos estét.

A szépen sikerült est megrendezése Urbányi C. József, Pirovszky Lajos, Novák András, Kárpáti Ottó, Einstock Imre, Török Sándor és Farkas János érdeme.

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DISZE!

ÓRÁT
BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal.
E szelvény 10% engedményre jogosit

Hő- Hűtő- Hang- Viz-
Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: *1-405-14, 1-388-54

„Eternit"
FAL- ÉS BUTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓ-HELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4. szám
Telefon: 115—416.

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz. Tel.: 1-291-78

Köztisztviselőknek
személyi, vidéki ingatlanokra II. és III. helyi kölcsönt folyósittat igen gyorsan és előnyös feltételek mellett
ZOLTÁN bankirodája
Bpest, VI., Dessewffy-u. 41.
Telefon: 12-15-04

Jég, tej, korom, ivóviz

A főváros közegészségügyi és bakterológiai intézetének tudós orvosai és vegyészei küzdenek a közegészségért

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros legértékesebb intézményei közé tartozik a Közegészségügyi és Bakterológiai Intézet, amely a maga kiválóan képzett, nagyszerű eredményeket elérő orvosi és vegyészi karával Európaszerte dicsőséget szerez a magyar névnek és a főváros kultúrális és higiénikus fejlettségének. A főváros nagy áldozatokat hoz ezért a kitünő intézményért, amelynek éléről nemrégiben ment nyugalomba Strószner Ödön dr. egészségügyi főtanácsos, egyetemi rendkivüli tanár. Strószner nek hosszú és érdemes fővárosi szolgálata alatt sikerült olyan gárdát nevelnie maga körül, amely méltóan fogja betölteni az ő helyét a főváros közegészségügyének érdekében.

Az ez évi orvosi nagyhétre felvonultak a Székesfővárosi Közegészségügyi és Bakterológiai Intézetének kombattáns orvosai és vegyészei, hogy a Magyar Hygiénikusok Társaságának harmadik ülésnapján nagyszabású előadássorozatban számoljanak be az Intézetben végzett nagyfontosságú munkálataikról. Az ülésen Strószer Ödön dr. elnökölt.

Nemszünő harc a természetes jég ellen!

Dabis László dr. helyettes igazgató Budapest jégellátásáról tartott előadást, melyben rámutatott arra, hogy a tisztifőorvosi hivatal évek óta kiméletlen harcot folytat a természetes jég visszaszorításáért, amelyet az országos jégrendeletek — sajnos — mindezideig nem tettek olyan mértékben lehetővé, amennyire az kívánatos volna, miután az intézet a Rákospatak alsófolyásában többizben paratifusz B bacillust, sőt legutóbb a Rákospatak felsőfolyásában is tipikus tifuszbacillust mutatott ki.

A természetes jég teljes kiküszöbölése a főváros területéről tehát minden képen indokolt volna, mert a fővárosban termelt természetes jég legnagyobb része a Rákospatak mezőkre szétöntött és gátakkal, úgynevezett jégtavakká duzzasztott vizéből származik. Bonyolulttá teszi a kérdést az, hogy a főváros területén fogyasztásra kerülő természetes jég nagyobb része a soroksári Dunaágból származik, ami a főváros területén kivül fekszik. A rákosi jég eltiltásával egyidejüleg tehát feltétlenül a soroksári jég behozatalát is el kellene tiltani, annál is inkább, mert a természetes jég olcsóbb ára következtében azt nemcsak ipari hütés céljaira (úgynevezett „korlátolt forgalom"), hanem élelmiszerek hütésére is felhasználják. A nagyközönség — nem ismerve a természetes jég szennyezett voltát, az olcsóbb ár miatt szívesen használja és nincs tudatában a természetes jég és müjég közötti nagy hygiéniai különbségnek.

Előadó beszámolt továbbá a főváros területén működő 11 jéggyár üzembakteriológiai vizsgálatáról és rámutatott arra, hogy a jéggyártás és különösen a szállitás körül még sok kivánni való van, amelyeket szigoru ellenőrzéssel és tanácsadással lehet majd csak kiküszöbölni. A főváros saját kezelésében levő jéggyárak mintaszerüek és kifogástalanok.

Bang-bacillus a pesti tejben

Joós Ilona dr. főorvos, a bakteriológiai osztály vezetője, számolt be az ujabban a tehénállományban egyre gyakrabban fellépő, úgynevezett emberi Bangfertőzésről, mely a Déleurópában kecsketejjel emberre átvihető úgynevezett Malta-lázzal áll rokonságban és amely teheneknél lázas elvetélést, embereknél pedig lázas — s lázmentes időszakokban jelentkező, több hétig tartó megbetegedést („hullámzó láz") okoz. Nyerstej élvezet következtében több megbetegedés a főváros területén is előfordult már. 16.301 vizsgálat közül 8 év alatt 21 megbetegedést talált a fővárosban, melyből 61.85 százalék volt tejfertőzés.

Megállapitja, hogy járványtanilag a tejfertőzésnek van legnagyobb jelentősége, mert legnagyobb a hatósugara. Tekintve a Bang-bacillus kis virulencia-készségét emberrel szemben, még a tejfertőzés sem olyan magas, mint az fertőzött tejek mennyisége után várható volna. A budapesti tejek közül 1930—31-es évben Sal vizsgálatai szerint 31 százalék volt fertőzve Bang-bacillussal. Latens (rejtett) fertőzés hazánkban 2.9—37.8 százalékban fordul elő. Egy esetben sikerült a vérből is kitenyészteni a kórokozót.

Egészségügyi szempontból fontos a tej kifogástalan pasztörizálása. Hogy a betegség terjedését figyelemmel tudjuk kisérni, a bejelentési kötelezettségekre szükség van. Amit a székesfőváros tiszti főorvosa illetékes helyen javasolt is.

A Lipótvárosban legtöbb a korom

Waldbauer Olga dr. adjunktus a fővárosi levegő szilárd alkatrészeinek (korom és por) meghatározásáról számolt be. Az intézet a gázgyár propagandaosztályának, a M. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézetének közreműködésével 7 állomáson határozta meg a korom eloszlását, még pedig a Gyáli-úton, József-körúton, Széll Kálmán-téren, Szemere-utcában, Sziget-utcában, Horthy Miklós-úton és Margit-körúton. A napi ellenőrzésekből kitünt, hogy a lipótvárosi értékek a legmagasabbak, valamivel jobbak a Tisza Kálmán-téren és a Horthy Miklós-úton és a legjobbak a már külterületnek számitható Gyáli-úton és az uralkodó szélirány befolyásának legjobban kitett Margit-körúton. Bebizonyosodott az is, hogy minden vidéknek meg van a jellemző értéke, amely a környezetben használatban levő fütőberendezésektől, az azokban elégetett fütőanyag minőségétől, a fütés gyakorlati keresztülvitelét és az ipari telepek számától függ.

A pormeghatározások főcélja annak az összefüggésnek a megállapitása volt, amely az utcák burkolata sze-lessége, forgalma, közvetlen környezete, tisztasága és levegőportartalma között fennáll. Előadó azt találta, hogy a forgalom arányában növekszik a porszemcsék száma. Ha a kőkockák hézagai ki vannak töltve, a járdák is mindenütt le vannak kötve és gondosan tisztitva, még nagyforgalmú útvonalon (például a nagykörúton) is aránylag alacsony a porszám. Igen rosszak a viszonyok a nem olajozott makadám-utakon; a legjobbak a kisforgalmú, olajozott külterületi utcákban és a parkokban, aminek egyrészt a forgalom hiánya, másrészt a zöld övezet az oka. Az aszfaltos útvonalak alacsonyabb porszámának nemcsak a burkolat hézagmentessége az oka, hanem az is, hogy forgalmasabb útvonalon csak ritkán alkalmazzák, mivel ellenálló képessége kisebb, mint a kockaköé és főleg a belvárosi területek, vagy zajtalan közlekedést igénylő helyeken találjuk.

Szigoritani kell a tej pasztőrözését!

Polónyi Pál dr. adjunktus, a tejosztály vezetője, az intézet ujonnan felállított tejállomásának vizsgálatairól számolt be. Ötszáz tejminta bakteriológiai vizsgálatának eredményét közli, mely szerint sok kifogás merül fel az eladásra kerülő tej körül. Az üzemektől szállitás előtt átvett minták jóval nagyobb százalékban megfelelőek, mint a kereskedésekből vett minták, ami arra utal, hogy bünös kezek a mintákat utólag pancsolják. A közönség körében téves magyarázatra talál a pasztörözött tej, mert ezalatt nem bakeriológiailag jó tejet, hanem összetételre megfelelőbbet gondolnak. Sajnálattal állapitja meg, hogy a bakteriológiai tisztaság fogalma nem egy elengedhetetlen hygiénia követelményeként él a köztudatban. A továbbiakban tejbakteriológiai vizsgálatok methodikájának tökéletesitéséről számol be. Végül hat pontból álló javaslatot terjeszt be, mely a tej pasztörözésének, kezelésének és forgalombahozatalának feltételeit a köz érdekében szigoritja és szabályozza.

Vietorisz Kálmán dr., az intézet által bevezetett és általa módositott, kitünő tifusz-táptalajjal való eredményeiről értekezett és megállapitotta, hogy ezen táptalaj révén a tifusz tenyésztési lehetősége több, mint kétszeresére javult és kiemelte, hogy ez úgy a tifuszfertőzés felismerésében, mint a fertőzés terjesztőinek felkutatásában (bacillusgazdák) rendkivüli fontosságú.

Elég három helyett egy diftéria-oltás is

Fodor Anna dr. a főváros iskoláiban és óvodáiban 1930 óta folyó diftéria védőoltásokról számolt be és rámutatott arra, hogy az újabban bevezetett csapadékos védő-oltóanyag alkalmazásával, egy oltás segitségével is hasonló jó eredményeket lehet elérni, mint a régebbi három oltásos eljárással, az oltási reakciók is kisebbek, remény van arra, hogy a szülők előtt ez az eljárás népszerübb lesz, mint a régebbi és ez hatékonyan fogja megnövelni azoknak a gyermekeknek a számát, akik a védőoltás áldásaiban részesülnek. 1930 óta 1936 december végéig 49.018 a diphthéria ellen védoltott gyermekek száma.

Jobb a budapesti ivóviz, mint a bécsi

Török Piroska dr. a budapesti ivóvíz biológiai vizsgálatának eredményeit ismertette eredeti kutatások alapján, melyet a Tudományos Akadémián is bemutattak s melyek a jövőben az intézet nagyfontosságú ivóvízellenőrzésében az eddigi chemiai és bakteriológiai módszereket előnyösen fogják kiegészíteni. A fővárosi ivóvíz szüredékében hét új, eddig még ismeretlen szervezetet talált és határozott meg. A biológiai vizsgálat alapján a budapesti ivóvíz jelenleg jobb, mint a bécsi.

Ács László dr. nyers és pasztörözött tej üledékére vonatkozó vizsgálatokról számolt be és új módszert javasolt a nyers és hevített tejek megkülönböztetésére.

ANGOLPARK
uj attrakciói:
Minden este a „Blue Kiddies" monstre jazz-zenekar jazzkoncertje
A csütörtöki művész-esték, hazai és nemzetközi művészekkel
A „Csodarevü 1937" minden este junius hó 19-től kezdve az amerikai méreteket is tulszárnyaló csodaprodukció
Pilotaiskola a legszenzációsabb amerikai ujdonság
és végül az Autotouring, melyben minden kisérő nélkül ki-ki saját maga vezetheti a benzines kis autóját — Minden hónapban uj nemzetközi varieté müsor az Alpesi Faluban

Junius hó 24-én délután fél 3 órakor ügetőversenyek

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.– ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

HIREK

Olvasóinkhoz!

Az Uj Budapest legközelebbi száma, a városházi hetilapok megállapodása értelmében

JULIUS HÓ 3-án

fog megjelenni.

Az Uj Budapest kiadóhivatala.

Sportbál Kenesén

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Budapest Sport Egyesület június 26—29-én Balatonkenesére, a Fővárosi Üdülő-telepre sportünnepéllyel egybekötött társaskirándulást rendez. A programon szerepel: vitorlásverseny, tábortüz, halászlé-kóstoló, tüzijáték stb. Június 27-én, vasárnap este lesz a BSE sportbál.

Kluboknak, egyesületeknek, iskoláknak kellemes, olcsó dunai kirándulásra

M. F. T. R. különhajók

hétköznapra bérbeadók.

Nagy termes hajók, különösen szerdára és péntekre, olcsón bérelhetők. Zuhany-, nap- és légfürdőzés a hajókon. Kisebb társaságoknak **csavargőzösök, motorhajók** 48 és **vizitaxik** 8 személyre **hétköznapokon** igen alkalmasak. Felvilágosítás a M. F. T. R. igazgatóságánál.

Németh Miklós

könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

ACZÉL EDE
Precíziós műszerész mester. Gépkonstrukciók, találmányok tervezése és kidolgozása, tömegcikkek gyártása, elektromos gépek szakszerű készítése és javítása. — Lakatosmunkák. — **Budapest, VII., Klauzál tér 13. — Dob utca 45.** Alapítva 1910. Telefon: 1-431-52.

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépítése folytán a Károly király-út 5. számú házban 92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY-UCCA 11. számú házba helyeztem át.
Hauschild Albert ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1-815-72.
Hátizsák, sífelszerelés és horgászati cikkeket nálam nagyon olcsón vásárolhat.

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

Nem Petrovácz tévedett, hanem Ferenczy főkapitány!

Hány hivatali szobában kell a budapesti polgárnak megfordulnia, amig megkapja útlevelét?

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A közigazgatási bizottság június havi ülésén általános feltünést keltett *Petrovácz* Gyula felszólalása a főkapitányi jelentéshez. *Petrovácz* elmondotta, hogy az útlevélosztály szerencsétlen elhelyezése folytán Budapest székesfőváros közönsége, de az államrendőrség tisztviselői is rettenetesen vannak elhelyezve. Már reggel nyolc óra előtt hat—hétszáz ember áll sorban a főkapitányság előtt, az épület állékonyságának gyöngesége miatt nem lehet őket felengedni a folyosóra, hanem előbb az udvaron ötvenes csoportokba állítják őket és a rekkenő hőségben a csoportokat tizesével engedik fel a folyosókra. A folyosókon is ugyanolyan sorbanállás történik, mert az erre a célre teljesen alkalmatlan épületben hét helyre kell menni mindenkinek, aki az útlevelét meg akarja hosszabbítani, illetve a mostani új rendelkezés folytán útlevelét ki akarja váltani.

Azt is elmondotta *Petrovácz* Gyula, hogy egyetlen teremben nyolc-tíz szerencsétlen tisztviselő dolgozik és ugyanakkor húsz-harminc fél türelmetlenül zavarja őket. *Petrovácz* Gyula a bizottsági ülésen jelenlevő *Kalmár* Béla főkapitányhelyettes élénk helyeslése mellett mutatott rá arra, hogy az államrendőrség részére megfelelő épületet kellene építeni. A rendőrség ott abszolute rosszul van elhelyezve, még pedig kivétel nélkl. Annak hangoztatása mellett, hogy a legteljesebb jóakarat és nem a panaszkodás célzata vezeti, felhívta a főkapitány figyelmét *Petrovácz* Gyula arra, hogy ezek a helyiségek az útlevélosztály számára abszolute alkalmatlanok. A közigzgatási bizottság üléséről szóló hirlapi közlemények kapcsán *Ferenczy* Tibor dr. főkapitány *Petrovácz* adatait cáfoló közleményt tett közzé a napilapokban. Ebben az ügyben *Petrovácz* Gyula a szerdai nap folyamán levelet irt *Ferenczy* főkapitányhoz, közölvén vele, hogy az útlevélosztályon uralkodó állapotokat illetően a közigazgatási bizottságban elhangzott kijelentései a valóságnak megfelelnek és *nem ő tévedett, hanem a főkapitány.*

— Ha valaki útlevelét meg akarja váltani — mondotta *Petrovácz* Gyula az *Uj Budapest* munkatársának — -s a legújabb rendelkezések szerint megfelelő okmányainak bemutatásával útlevelét első ízben mindenkinek személyesen kell megváltania, a következő helyiségekben kell megfordulnia: kezdődik az útlevélprocedura az I. em. 264-ben, folytatódik a II. em. 263-ban, az I. em. 241-ben, az I. em. 245-ben, azután vissza kell menni a II. em. 264-be, hogy végül az I. em. 248-ban a megfelelő idő elmúltával megkapja a budapesti polgár az útlevelet. Ellentétben a főkapitány úr nyilatkozatával, — aki úgy látszik csak a napilapok tudósításai alapján nyilatkozott és az ülés folyamán felvett gyorsírói jegyzeteket nem várta meg — és *nem azt mondottam,* hogy nyolc-tíz tisztviselő *áll csak* az ülevélügyben a közönség rendelkezésére, hanem azt állítottam, — amint arról a gyorsírói jegyzetek kapcsán mindenki meggyőződhetik — hogy *egyetlen teremben* nyolc-tíz tisztviselő teljesit valóban emberfeletti módon szolgálatot. Beszédemnek főtémája azonban — amit az ülésen jelenlevő főkapitányhelyettes úr *élénk helyesléssel* fogadott — nem is az útlevélmizériák, hanem a főkapitányság részére *megfelelő épület biztositása volt.*

Miért nem épitett Balatonbogláron az Elektromos Művek üdülőtelepet?

Gaál Gaszton két esztendős klauzulája

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A balatonboglári fürdőegyesület, melynek *Sümegi* Vilmos törvényhatósági bizottsági tag az elnöke, a következő levelet intézte lapunk szerkesztőjéhez:

Az *Uj Budapest* legutolsó számában egy cikk jelent meg azzal a címmel: *A boglári Gaál Gaszton-féle telek nem alkalmas üdülőtelep épitésére.* Alcím: *Az ingatlan felét tparcellázzák, felét pedig árvaházi üdülőtelep megépitésére veszi át a Fővárosi Segittőalap.*

Megírja az *Uj Budapest,* hogy az Elektromos Művek több esztendővel ezelőtt néhai *Gaál* Gaszton országgyűlési képviselőtől egy 10.000 négyszögöles terjedelmű ingatlant vásárotl, továbbá azt állítja, hogy: *a Balaton partján a fürdőtelep legszebb helyén levő ingatlanért annak idején készpénzber 105.000 pengőt fizetett az Elektromos Művek.* Mind a két állítás tévedésen alapul. A telek nem 10.000, hanem 12.500 négyszögöl. Az Elektromos Művek ezért nem 105.000, hanem csak 85.000 pengőt fizetett. Néhai *Gaál* Gaszton csak is azért adta ilyen feltünően olcsó áron ezt a telket, mert a vásárló Elektromos Művek, mely a legnagyobb üzeme a fővárosnak, e telekre egy 100—150 szobás üdülőtelepet kívánt létesiteni és ezáltal Balatonboglár fürdőtelep és községe nagyon sokat nyert volna.

Néhai *Gaál* Gaszton minden egyes telek eladásánál kikötötte, hogy a vevő 2 éven belül tartozik épitkezni. Az Elektromos Művek részéről néhai *Borvendég* Ferenc alpolgármester és az Elektromos Művek igazgatóságának elnöke: *Joannovits* Pál nyug. államtitkár jelentek meg *Gaál* Gasztonnál és arra kérték, hogy a szerződésből ezt a klauzulát hagyja ki, mert a vásárló erkölcsi és anyagi tőkéje elég garancia, hogy az meg is fog épülni. *Gaál* Gaszton e kívánságnak eleget tett. Nem tudjuk megérteni, hogy miért lett alkalmatlan egy üdülőtelep létesítésére ez a telek?

A legkiválóbb szakértők, egyetemi professzorok megállapították, hogy Balatonbogláron a Balaton fövenye a legjobb és a panorámája a legszebb. Nem akarjuk elhinni, hogy a telket átvevő Fővárosi Segitőalap az elmondottak dacára mos árvaházi üdülőtelepet akarna létesiteni. Ha ezt akkoron szegény *Gaál* Gaszton tudta volna, nem adta volna ilyen áron és nem hagyta volna ki azt a bizonyos kéteszlendős klauzurát.

Az elmult héten megtiszteltek látogatásukkal bennünket *Szendy* Károly polgármester, *Lamotte* Károly alpolgármester és a főváros hét tanácsnoka, valamint *Dulácska* Jenő, a Segitőalap nagyérdemü igazgatója. Nem hisszük, hogy ők ilyen elhatározásra jöttek volna.

Nagyon kérjük igen tisztelt Szerkesztő urat, hogy sorainkat közölni szíveskedjék, és vagyunk

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER
Városliget

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Móczár Gábor
egészségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,

Jobbágy- féle

barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák, Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.

Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körut 18.
Telefon: 13-33-94.
Levélcim: Budapest 72. Postafiók: 61.

Új kiírások

Textilanyagok, kötöttáruk, gumipelenkák és lábbelik szállítására a székesfőváros árvaházai, szeretetotthonai, menhelyei, gyermek- és felnőtt felruházása, csecsemőkelengye ellátása és Hatósági Étkeztetése részére. **Határidő: 1937 évi junius hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

1,400.000 drb különféle powers-kártya szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság részére. **Határidő: 1937. évi június hó 25-én délelőtt negyed 10 óra.**

Csatornázási munkálatokra az I. ker. Gyimesi-utca, Orbánhegyi-út és Vöröskő-utca, valamint a Vöröskő-utca, Nárcisz-utca és Fodor-utca között levő szakaszhoz. **Határidő: 1937. évi június hó 25-én délelőtt 10 óra.**

Csapadékvizlevezető-csatornaépítési munkálatokra, a II. és III. ker. Ujlakirakpart, Margit-híd és Dara-utca között levő szakaszhoz. **Határidő: 1937 évi június hó 25-én délelőtt 10 óra.**

Szépilonai III. sz. kocsiszín átépítési munkálatokra a Budapest Székesfőváros Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi junius hó 30-án, délelőtt 10 óra.**

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek az I. ker., Gyimes-utca Orbánhegyi-út és Vöröskő-utca között, valamint a Vöröskő-utca, Nárcisz-utca és Fodor-utca között lévő szakaszának

csatornázási munkálataira.

Az aláírt és megfelelően előkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a polgármesteri II. ügyosztályban, IV. ker., Központi Városház II. emelet 284-es ajtószám alatt

1937. évi június hó 25. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence faburkoló vállalat.
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

VÁLLALKOZÁS

Volt-e összebeszélés?

Alaptalan támadások a kövezők ipartestülete ellen

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az egyik várospolitikai lapban közlemény jelent meg, amely szerint a kövezők ipartestülete befolyásolná a vállalkozók árajánlatait, sőt bizonyos vonatkozásban az említett várospolitikai lap összebeszéléssel is megvádolta a kövezők tisztes ipartestületét.

Az ipartestület a legutóbbi napokban tartott taggyülésén foglalkozott ezekkel a támadásokkal. A taggyülésen felszólalók rámutattak arra, hogy az út- és csatornaépítési ügyosztály által kiadott útépítési munkákhoz a vállalkozók a főváros által megállapított egységáraknál mindössze 15 százalékkal olcsóbban jutottak hozzá, ez is kizárólag az eddig soha sem tapasztalt nagy versengés eredménye. Arra is rámutattak a taggyűlésen, hogy a főváros közérdekből és hogy az ipartestület tagjai között duló egzisztenciális érdekeket sértő árrombolásokat megszüntesse, az összes körülmények figyelembevételével állapította meg azokat az egységárakat, amelyeket a főváros mint munkaadó a kövezési munkálatoknál reálisképen elfogadhat.

A következők ipartestületének az a régi és egyáltalában nem megváltoztatott álláspontja, hogy az ipartestületi tagok szabad versengési jogának érintése nélkül irreálisnak tekintendő minden olyan ajánlat, amely az egységár táblázatban megjelölt egységár alatt áll. Az ipartestület szerint az erre vonatkozó közgyülési határozat a fővárosi kerületi javítási munkálatokra vonatkozott. A közgyülési határozat azt is kimondotta annak idején, hogy nagyobb vállalkozási összeget képviselő munkáknál a főváros által megállapított egységárakból bizonyos mértékű százalékos engedményt reálisnak tart. Az ipartestület elnöksége, előljársága vagy közgyülése természetszerűen soha olyan határozatot nem hozott, amely bármilyen szankciót vagy terhes következményt jelentett volna valamelyik ipartestületi tagra nézve, ha a tagok összességének elvi álláspontjától eltérően irreális áron versenyezne, illetve adna ajánlatot.

Ugy a Közszállítási Szabályzat, mint pedig a tisztességtelen versenyről szóló törvény épen az ipartestületnek ad törvényes lehetőséget és felhatalmazást arra, hogy az árromboló versenyzéssel szemben saját hatáskörében eljárjon. Azonban valótlan az, hogy az ipartestület valaha is közérdek-ellenesen tagjait versenyzési szabadságukban korlátozni, vagy bármilyen irányzatra befolyásolni akarta volna.

Ily körülmények között természetszerűen semilyen vonatkozásban sem lehet szó arról, hogy a főváros által kiadott útépítési és csatornakészítési közmunkáknál a versenytárgyalások során összebeszélés jelei látszottak volna fennforogni. Ezt az illetékes ügyosztály is megállapítja: annál is inkább, mert ha bármilyen vonatkozásban összebeszélést látott volna fentforogni, a polgármester a Közszállítási Szabályzat értelmében azonnal intézkedett volna a versenytárgyalásnak ez okból történő megsemmisítése iránt.

Százötvenezer pengős tulkiadás az ut- és csatornaépitésnél

A külföldi államfők látogatásának és a tavaszi nagy záporoknak fedezetlen kiadásai

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az út- és csatornaépítési szakbizottság legutóbbi ülésén foglalkozott *Király* tanácsnok két nagyfontosságú előterjesztésével. A polgármester egyrészről előterjesztést tett a folyó évben felmerült rendkívüli útügyi és kertészeti kiadások költségfedezete tárgyában, másrészről rendkívüli csatornaépítési munkálatokra szükséges fedezet engedélyezését kérte.

A csatornaépítéseknél a rendelkezésre álló fedezeten felül 76.000 pengő, a folyó évben felmerült rendkívüli útügyi és kertészeti kiadásoknál 70.000 pengő szükséglet mutatkozik. A 150.000 pengőre rúgó túlkiadás ügyében

Király Kálmán

tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály érdemes vezetője, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A rendkívüli útügyi és kertészeti kiadásokat túlnyomó nagy részben az olasz király és az osztrák szövetségi elnök látogatása folytán szükségessé vált, különlegesen gyorsan elvégzendő munkálatok tették szükségessé. Rendbe kellett hozni a gróf Tisza István-utcát, a rákoskeresztúri temetőben nyugvó olasz katonák sírjaihoz vezető külső utakat, elsősorban a Fehér-útat. Szükségessé vált ezzel kapcsolatban a városligeti útak, a Hősök-tere, a Hunyady János-út, az Andrássy-út, a Benczur-utca és a Palota-út újra való kátrányozása is.

— A 76.000 pengőre, amely összeg az OTI-tól felveendő 4.200.000 pengős kölcsön programjában szerepel, elsősorban a záporok alkalmával jelentkező csatorna túlterhelések megszüntetése miatt van szükségünk. Ebből az összegből kell kijavítanunk a május 23-i zápor által okozott hálózati hibákat, továbbá bővíteni néhány csatornát, így elsősorban a Böszörményi-útit, amelyek nem tudták kellő gyorsasággal levezetni a nagy záporok viztömegeit. Kétségtelennek tartom, hogy ezeket a kiadásokat a közgyűlés engedélyezni fogja, ugyancsak a belügyminiszter úr is, annál inkább, mert ezek az összegek tulajdonképen *már el is vannak költve* a fentjelzett célokra.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlat feltételeiekre, nyilvános veersenytárgyalást hirdetek a székesfőváros árvaházai, szeretetotthonai, menhelyei, gyermek- és felnőtt-felruházása, Csecsemőkelengye Ellátása, Hatósági Étkeztetése részére szükséges

textilanyagok, kötöttáruk, gumipelenkák lábbelik közszállítására.

Az aláírt és megfelelően előkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva az Inségesek Székesfővárosi Hatósági Foglalkoztatójánál (VIII., Dologház-utca 3. szám alatt)

1937. június hó 22. napján délelőtt 9 és 10 óra között

személyesen, vagy megbízott útján kell benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a II. és III. ker., Ujlaki rakpart Margithíd és Dara-utca között lévő szakaszának

csapadékvízlevezető-csatornaépítési

munkálataira.

Az aláírt és megfelelően előkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a polgármesteri II. ügyosztályban, IV. ker., Központi Városház II. emelet 284-es ajtószám alatt

1937. évi június hó 25. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

A III. ker., Szépvölgyi-út, Folyondár-utca és Szerpentin-út között levő szakaszának és a hozzá csatlakozó Folyondár-utca

útrendezési munkálataira

nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi július hó 2-án délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyújtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

A XIV. ker., Nagy Lajos király-útja (volt Hajtsár-út) Telep-utca és Erzsébet királyné-útja közötti szakasz

bazalt kiskockakő útburkolási

munkáira nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi július hó 2-án délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyújtani.

A székesfőváros polgármestere.

Diskay név garantálja, hogy jól sikerült munkát kap. Gyermekfényképkülönlegességek speciális felszereléssel, úgyhogy minden felvétel biztos siker. Műterem nyitva vasárnap és ünnepnap is 9—7. Életnagyságú fényképnagyítás bármily kis fénykép után. Kérjük minden esküvőnél, eseményeknél

DISKAY FOTO-RIPORTER

vállalathoz fordulni bizalommal. Közigazgatási tisztviselőknek az amúgy is alacsony árakból még 15% engedmény. Budapest, VII., Rákóczi út 18. T.: 1—343—81.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

XV. évfolyam 25—26. szám

Budapest, 1937. julius 3.

3/2

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Fők. Főváros Nyilvános Könyvtára
Bpest, VIII., Pollack-u. 1.

Horthy

Amikor a törvényhozás bölcsesége karöltve a kormány kezdeményezésével, ünnepélyes külsőségek között emeli törvényerőre a kormányzói jogkör kiterjesztéséről szóló javaslatot, jelentős értékű pillért épített be a magyar alkotmány bástyái közé. Az ünnepélyes külsőségek, amelyek ezt az aktust kísérik, arra mutatnak, hogy a törvényhozás átérzi a maga történelmi jelentőségű feladatát: biztosítani alkotmányos életünk folyamatosságát és a parlamentárizmus szabályai szerint azzal a megfontoltsággal és higgadt előrelátással, amelyre a nagy idők kötelezik, gondoskodni arról, hogy ezeréves jövendője úgy legyen biztosítva, ahogyan azt soha el nem múló kötelezettségül az ősök követelik a mai kor fiaitól. A magyar törvényhozás minden tagja ezekben az el nem múló értékű pillanatokban a kötelességét teljesítő férfiú bátor és büszke önérzetével állapíthatja meg önmagáról, hogy megcselekedte, amit megkövetelt a Haza!

Budapest népe, amelynek választott képviselői a példaadás öntudatosságával szavazták meg ünnepélyes formák közepette az előterjesztett törvényjavaslatot: egy szívvel egy lélekkel veszi tudomásul az immáron csupán szentesítésre váró törvényjavaslatot. Az ország első törvényhatósága jelentőségének tudatában köszönti a törvény létrejöttét! Az ország fő- és székvárosa, nemzeti létünk empóriuma, a polgári osztályok centruma helyeslésének és beleegyezésének bélyegét nyomja rá az új törvényre. Mert ez a törvény mindenekfelett az ország alkotmányos életének folyamatosságával együtt a belső békének és nyugodt fejlődésének azt a lehetőségét biztosítja a főváros számára is, amely biztonságot a főváros népe méltóképen tud értékelni és megbecsülni!

A kormányzói jogkör kiterjesztéséről szóló törvényjavaslatnak alkotmányos vonatkozásain túlmenően van egy igen jelentős személyi oldala is. A képviselőház pénteki ülésén, amikor tanácskozás nélkül fogadták el egyhangúan a miniszterelnök által beterjesztett javaslatot: köszönetét, háláját és elismerését tolmácsolta a Ház felállással és éljenzéssel a kormányzó úr fenkölt személye iránt. A kormányzó személyiségének osztatlan ünneplésében részt kér a főváros közönsége is. Részt kíván benne venni, mint magyar emberek közülete, de részt kíván venni mint fejlődő csemete is, amely Horthy Miklós bölcs országlásában a békés fejlődést biztosító, a nyugodt munkát elősegítő, a munka gyümölcsét érlelő áldott napsugarat tiszteli és becsüli. Nagyrabecsüléssel és mélységes hálával, tisztelettel és hódolattal, a nemzet jobb jövendőjébe vetett rendíthetetlen bizalommal fordulunk ezekben a napokban a kormányzó és a vele egybeforrt nemzet felé!

Megindult a döntő küzdelem az 1934.: XII. t. c. teljes eltörléséért

Őszre marad a belügyminiszteri ankét és a fővárosi nagypártok kívánság-listájának összeállitása

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Jelentette az Uj Budapest, hogy Széll József dr. belügyminiszter Petrovácz Gyula költségvetési beszédével kapcsolatban kijelentette, hogy a közel jövőben ankétot fog összehívni a fővárosi törvény revíziója tárgyában. Azt is megírtuk, hogy a bizalmas megbeszélések során Ernszt Sándor dr. a Keresztény Községi Párt és Zsitvay Tibor dr. a Nemzeti Egység Pártja részéről megállapodtak abban, hogy mielőtt a fővárosi nagypártok konkrét kívánságait közölnék a belügyminiszterrel, előbb tárgyalásokat kívánnak folytatni Karafiáth főpolgármesterrel és Szendy polgármesterrel.

Ugy volt, hogy ezeket a tárgyalásokat még a nyári szünet előtt lefolytatják. A tárgyalásokra azonban nem kerülhetett sor, mert a hosszú és fáradságos munkaszezon után mindenki pihenni vágyik. Arról nem is beszélve, hogy a főváros vezetősége is bizonyos előtanulmányokat kíván folytatni, mielőtt a tárgyalások felvételére sor kerülne. Igy a megbeszélések szeptemberre maradnak, a belügyminiszteri ankétra pedig — minden valószínüség szerint — csak októberben — de lehet, hogy még később — fog sor kerülni.

Arról természetesen, hogy mik lesznek a fővárosi nagypártok kívánságai, ma még korai beszélni. Kétségtelennek tetszik azonban, hogy a Keresztény Községi Párt Petrovácz Gyula azon álláspontja alapján, hogy egyszakaszos törvénnyel állítsák vissza a törvényhatósági tanácsot, az 1934:XII. t. c. teljes eltörlését fogja követelni. Minden jel arra mutat, hogy megindult a döntő küzdelem az önkormányzati elv és a centralizáció hívei között.

Őszre marad az uj OTI-kölcsön felvétele

Amig valóságosan igénybe nem veszik a tabáni kölcsön öt millióját, betétként kezeli a Kereskedelmi Bank

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A fővárosi törvény értelmében november 15-ig kell letárgyalni és a kormányhatósághoz felterjeszteni a főváros költségvetését. A polgármester szigorú rendeletet adott ki, amelynek értelmében nem a szokásos terminusig: október 1-ig, hanem már szeptember 15-ig teljesen el kell készülnie és ki kell nyomtatva lennie a jövő évi budgetnek. A polgármester ezen feltünő rendeletének az az oka, hogy a pénzügyi bizottság költségvetési tárgyalásai során több alkalommal felmerült az a panasz, hogy a bizottsági tagok elkésetten kapják a kinyomtatott költségvetést, és emiatt nem áll rendelkezésre megfelelő idő annak tanulmányozására. Mivel kétségtelen, hogy a polgármester rendelete értelmében szeptember közepén szét lesz küldhető a törvényhatósági bizottság tagjainak a kinyomtatott költségelőirányzat: a bizottsági tagoknak a pénzügyi bizottság ülésezésének megkezdéséig *egy egész hónap* fog a költségvetés tanulmányozására rendelkezésre állani.

A jövő esztendei költségvetésben általánosságban *a mostani keret* marad meg. Természetes, hogy a beruházások nagysága a költségvetési bevételektől fog függeni. Mivel azonban szükség van a költségvetés keretein túlmenően is beruházásokra, már most folynak a bizalmas megbeszélések atekintetben, hogy ezekre a rendkívüli beruházásokra milyen tőkék álljanak rendelkezésre. A folyó évi beruházásokat fedezi az OTI-kölcsön szeptemberben esedékes utolsó részlete: 4.2 millió pengő. A jövő esztendei költségvetés beruházási lehetőségeit a már szintén felvett *MABI-kölcsön* részben biztosítja. Ezenfelül is szükséges azonban bizonyos összegű kölcsön. Hogy mekkora: az a költségvetés kereteitől függ. Arról van szó, hogy ezt az új kölcsönt is az OTI tartalékaiból venné fel a főváros. Az OTI-ban természetesen megvan a legteljesebb hajlandóság, hogy ezt az új kölcsönt is a régi kölcsön-szerződésben lefektetett biztosítékok alapján folyósítsa a fővárosnak. Az elvi deklarációkon felül a konkrét tárgyalások őszre maradnak: amikor már a polgármester tudni fogja, hogy a jövő esztendei rendkívüli beruházási programhoz mennyi pénzre van szüksége.

Egyelőre nem kerül sor a Pesti Magyar Kereskedelmi Banktól felvett *ötmillió pengős tabáni kölcsön* tényleges folyósítására sem. A főváros a kölcsön részleteit meghatározó törvényhatósági bizottsági döntést felterjesztette a belügyminiszterhez, ahol tulajdonképen még az alaptételt: a kölcsön felvételét magában foglaló közgyűlési határozatot sem bírálták el érdemileg. Mindkét közgyűlési határozat szóbeli jóváhagyása azonban már megtörtént. Ennek alapján a polgármester már ki is írta a tabáni gyógyszálló tervezésére vonatkozó eszmei pályázatot.

A fővárosnak egyelőre nem sürgős a tabáni kölcsön ötmilliójának folyósítása, mert az építkezésre ebben az évben már semmi körülmények között sem fog sor kerülni. A kormányhatósági jóváhagyás után a kölcsön-szerződést ténylegesen megköti a polgármester és a Kereskedelmi Bank. A szerződés

értelmében, amíg a pénzre a fővárosnak nincsen szüksége, a bank a kölcsön-összeget, mint a főváros takarékbetétjét kezeli, ugyanolyan betéti kamatlábon számítva, mint a kölcsön kamatot tehát csak *az igénybevétel pillanatától kezdődően számíthat a bank a fővárosnak.*

26.000.000

FORD kocsi készült eddig. Ily kelendőséget csak egy anyagban és szerkezetben kiváló gyártmány érhet el. FORD egy újabb alkotása:

FORD 1937 Eifel

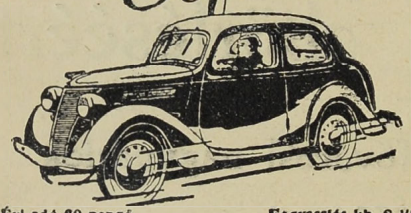

Évi adó 60 pengő. Fogyasztás kb. 8 lit.

ÁRA 4900 pengő.

Főképviselet:

HAHN ARTHUR és TÁRSAI

VI., Andrássy út 10. — Telefon 1-136-19

Fotocikkek

Szakáll Géza szaküzletében BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.

Amatőrfelvételek kidolgozása

LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Móczár Gábor

egészségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata

Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.

Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

Karafiáth, a költő

Irta: Ilovszky János

Azok a szép költemények, amelyeket a versíró Karafiáth Jenő most új kötetében bocsátott a nyilvánosság elé, egytől egyig igazgyöngyök, mert mély érzésről és gazdag képzelőerőről tanuskodnak. Sokan vagyunk, akik valami emléket őrzünk erről a költői működésről: egy-egy sornak finom hangulatát, néhány rímnek a különös csengését, vagy egy színes álomnak a ragyogó színű beállítását, amint visszavissza cseng a lelkünkben. Aligha írtak valaha kedvesebb és melegebb sorokat édesanyáról, mint amilyenek ebben a kötetben olvashatók a költő nemrég eltávozott, forrón szeretett édesanyjáról. Ha semmi mást nem írt volna Karafiáth Jenő, — ezek a gyönyörű versek fenntartanák nevét az utókor számára.

*

De vannak költemények, amelyek e verseskönyvben nem szerepelnek.

*

Ép egy éve, hogy Szegeden a fogadalmi templom előtti téren a Baross Szövetség délvidéki szervezete tartotta alakuló közgyűlését, amelyet az ipari szerszámok megáldása előzött meg. Óriási ünnepség volt! A Baross Szövetség budapesti központja különvonatot indított erre az ünnepségre és ezren utaztunk le, hogy résztvegyünk a délvidéki szervezet alakuló ülésén.

A vonaton egy kupéban utaztunk Bornemisza Géza iparügyi miniszter, miniszterek, felsőházi tagok, képviselők, városi urak és a Szövetség elnökségének egy része. Utközben bridzsparti alakult, a partinak tagjai voltak Bornemisza Géza miniszter, báró Babarczy István tanácsnok, báró Vojnits Miklós országgyűlési képviselő és Karafiáth Jenő, — akkor országgyűlési képviselő. A kártya közben, amíg egy-egy félnek a hívása következett, vagy amíg a lapokat összerakták, csoportosították, azalatt Karafiáth Jenő egyik verset a másik után szülte, mindenkiről csinált verset, játékospartnerről, de arról is, aki csak arra ment — kifogyhatatlanul folytak a rímek az ajkáról.

Általános jókedvet, derült keltettek a versei és különben is különös magyarázatai igen érdekesek. Meg kellene kérni Karafiáth Jenőt, hogy ezentúl jegyezze azokat a verseket és dalokat, amelyek egy-egy kedves baráti társaságban pillanatok alatt születnek meg. A költői invenció gyöngyszemeit így is meg lehetne örökíteni.

*

Szendy Károly tiszteletére volt egy vacsora a Fészek-klubban. Magam lenn voltam a Balatonon, de hallottam, hogy Székelyhidy Feri üdvözölte áldomásos pohárral a kezében Szendy Károlyt és beszédében azt fejtegette, hogy a klub elnevezése, „Fészek" mikép keletkezett. Magyarázata szerint

„Festők, Esztétikusok, Szobrászok
És Komédiások Klubja".

Erre Karafiáth Jenő váratlanul „cvikliként" közbelépett és nagyon szellemes beszédet mondott. Beszédében kifejtette, hogy a Fészek névmagyarázata eddig megállta a helyét, de ezentúl, Szendy Károly ottléte után máskép kell magyarázni és pedig a Fészek ezentúl annyit jelent:

Feltétlenül Érdemes Szendyvel
Együtt Kvaterkázni!

Óriási és harsogó derültséget keltett a klub elnevezésének újfajta magyarázata. Nem tudom, ha egyszer majd a Fészek Klub Karafiáth Jenő költőnek a tiszteletére vacsorát ad, mikép fogják magyarázni a Fészek szó jelentőségét. De új verseskönyve alapján én már most mondom, hogy

FÉSZEK!

Az én magyarázatom pedig ez:

Feltétlenül Érdemes Szeretettel Éltetni Karafiáthot.

Székesfővárosi Pavilon

WEINGRUBER
Városliget

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!

MUSICA

zongoragyár szenzációs uj tipusu

KIS PIANINOJA

mindössze 96 cm. magas!

A modern lakás hangszere!

7 oktáv, teljes hangerősség.

Gyári uj hangszer ára P **875**.–
ab Budapest

Rendkivüli fizetési könnyitések!

Tekintse meg kirakatunkat!

Eladási termek: **Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)**

Telefon: 14 50-63.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— A nyári szünet, kedves szerkesztő barátom, immáron végérvényesen és visszavonhatatlanul elkezdődött. Megindult a nyaralni menők áradata, ezekben a napokban már a fél városháza szabadságon van. A városháza másik fele pedig alig várja, hogy az első turnus visszajöjjön és azután ők indulhassanak el. Az első képeslapok — Ausztriából és Olaszországból — már be is futottak az Uj Budapest szerkesztőségéhez, amint arról Ön, mélyen tisztelt szerkesztő úr a legjobban van informálva. Ugyanez a helyzet a városatyai fronton is, azzal a különbséggel, hogy a törvényhatósági bizottságunknak majdnem valamennyi tagja már távol van Budapesttől.

— Aminthogy városházi elfoglaltságát illetően el is mehet! Mi ujság kiváló podesztánk nyaralása körül?

— Egyelőre mindössze annyi, hogy a polgármester a jövő hét első napjaiban végérvényesen és visszavonhatatlanul szabadságra megy. Hogy azután mint magánember, távol a hivatalától egyelőre Budpesen fog-e maradni, vagy pedig visegrádi tuszkulánumában tölt el néhány hetet, az még teljesen bizonytalan, sőt az sincs kizárva, hogy rövid időre valamelyik külföldi üdülőhelyet is felkeresi, esetleg Ausztriában a hegyek között. Ha tudnám is pontosan Szendy Károly nyári programját, akkor sem mondanám meg. Hagyják őt békében, legalább a nyári szünet alatt, kedves városatya kollégáim! Eleget dolgozik őméltósága az év tizenegy hónapjában.

— Tökéletesen igazat adok Önnek, kedves bizottsági tag úr! Bár . . .

— Jól tudom, mit akar mondani szerkesztő úr. Ha Szendy hivatalosan nincs is a hivatalában, azért gyakran belátogat, legalább hetenként egyszer és szabadságideje alatt is informáltatja magát a legfontosabb folyó ügyekről. Mondanom sem kell szerkesztő úrnak, hogy ennek nem az a módja, mintha a polgármester hivatalos termeiben foglalná el helyét íróasztala mellett, — amire annál kevésbbé kerülhet sor, mert a derék Veronáts mester a nyári szünetet használja fel arra, hogy a városháza leglátogatottabb hivatali szobáit, a polgármester fogadóhelyiségeit felfrissítse. Polgármesterünk kedves közvetlenséggel, rangkülönbség nélkül szokta szabadságideje alatt szobáikban felkeresni a főtisztviselőket, behatóan érdeklődve nemcsak szélesebbkörű munkásságuk, hanem kisebb jelentőségű folyó ügyeik iránt is.

— Meddig tart a polgármester szabadsága?

— Szent István előtt idehaza lesz Szendy Károly. A városháza érverése és idegcentruma a polgármester szabadságának időtartamára a második emeletre költözik fel: Lamotte Károly dr. helyettes polgármester hivatalos helyiségébe. Az alpolgármester úr különben Leányfalun nyaral, amennyiben nyaralásnak lehet nevezni, hogy reggeltől estig a fővárosban tartózkodik és csak késő este megy ki a kedves dunaparti üdülőhelyre.

— Sok szorongó családapát láttam az elmult napokban a polgármester titkári szobájában . . .

— Családapák voltak az urak, aggódó családapák, mélyen tisztelt szerkesztő úr, fővárosi főtisztviselők, akik most érettségizett gyermekeik sorsát akarják a Magna Mater ölében, a székesfővárosnál biztosítani. A polgármester, mint jó kolléga, természetesen minden tőle telhetőt megígért, lévén az a többször hangoztatott felfogása, hogy elsősorban a fővárosi tisztviselők azok, akiknek gyermekei számára — már csak apjuk érdemeire való tekintettel is — íróasztalt kell juttatni a városházán.

— Éljen, éljen! Helyes és okos álláspont! Mit szól kedves bizottsági tag úr Gadányi-Groszmann Béla főszámvevőhelyettesi kinevezéséhez?

— Karafiáth őnagyméltósága a legjobban választott, amikor a derék és okos Gadányi-Groszmannra esett a választása. Az új főszámvevő-helyettes különben az ősszel nyugalomba vonuló Sebő Béla főszámvevőnek is prezumptiv utóda.

— Mi ujság a házassági fronton?

— Kozma Jenő őméltóságának, a népszerű pártvezérnek a fia nősült meg az elmult napokban. A családi jelentés különben a következőképen szólt: Dr. Költő Gábor özvegye, született megyeri Jámbor Lenke örömmel tudatja, hogy leánya, Ágnes június hó 28-án tartja esküvőjét a Kohári-utcai unitárius templomban (Kohári-utca 2—4) ifj. dr. Kozma Jenővel. — Dr. Kozma Jenő és felesége, született Asbóth Elma örömmel tudatja, hogy fiuk, Jenő, június hó 28-án délután fél 7 órakor tartja esküvőjét a Kohári-utcai unitárius templomban (Kohári-utca 2—4) Költő Ágnessel.

— Mi ujság Balatonkenesén?

— Az elmult napokban előkelő látogatói voltak Balatonkenesének: Darányi Kálmán dr. miniszterelnök Fabinyi Tihamér dr. pénzügyminiszter társaságában járt az üdülőtelepen. A miniszterelnök és a pénzügyminiszter Balatonfüredről való visszatértükben Karafiáth főpolgármestert látogatták meg, akinek tudvalevően Kenesén, a fővárosi üdülőtelep tőszomszédságában van a villája. A főpolgármester kalauzolásával tekintették meg Darányi és Fabinyi feleségeik társaságában az üdülőtelepet. Melegen gratuláltak Ilovszky Jánosnak, aki a Budapest Sport Egyesület jacht-versenyén a második díjat nyerte.

— Miért csak a másodikat és miért nem az elsőt?

— Ilovszky Csobogó nevű jachtja csak azért nem lett az első, mert a Novarrát, az üdülőtelep jachtját, semmiféle balatoni vitorlásversenyen legyőzni nem lehet, annyira a balatoni versenyek számára van ez az üdülőtelepi vitorlás építve. A versenyen egyébként kedves jelenetnek voltam szemtanúja.

— Halljuk, Halljuk!

Kibővitett programmal teszi változatossá a főváros az istvánheti ünnepségeket

A jövő héten lesz a nagy fényszóró-próba — A propaganda nyomtatványokkal együtt 100.000 pengőbe kerül az ünnepi hét

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A városgazdasági szakbizottság ülés-sorozatának eredményeképen most már véglegesen kialakult az ezévi Szent István hét minden eddigit felülmúló programja. Jelentős mértékben a jövő esztendőben Budapesten tartandó Eucharisztikus Világkongresszus révén már előre Budapest számára elölegezett érdeklődésnek lehet tulajdonítani, hogy már ebben az esztendőben is a külföldiek soha nem látott tömegei fogják a magyar fővárost felkeresni. Kovácsházy Vilmos tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője, már csak ez okból is arra törekedett, hogy a Szent István heti ünnepségek minden eddigit felülmúló mértékben reprezentálják a történelmi Magyarországot és annak modern és szép fővárosát: Budapestet.

A budapestiek számára szinte megszokottá vált hagyományos istvánnapi ünnepségek ebben az évben a fényjátékokkal bővültek. A honvédelmi miniszter engedélyt adott a fővárosnak arra, hogy a Szent István napi tüzijátékok emelésére katonai fényszórók működjenek közre. A főváros és az illetékes katonai hatóságok között a tárgyalások e tekintetben annyira teljes eredménnyel végződtek, hogy a jövő hét valamelyik napján már meg is tartják a katonai fényjátékok főpróbáját. Több, mint száz katonai fényszóró fogja ezen a próbán sugaraival körülövezni a Gellérthegyet. Mint Kovácsházy tanácsnok az Uj Budapest munkatársával közölte, előre nem közlik a nyilvánossággal, hogy melyik estén lesz a fényszóró próba. El akarják ugyanis kerülni a felesleges tumultusokat, és az illetékes tényezők szándéka, hogy a meglepetés erejével hasson Budapest közönségére a Gellérthegynek a reflektorok tömegével való megvilágítása.

Ujitás a Szent István hét programjában, hogy a Gyöngyös Bokrétának ebben az esztendőben tizenkét előadásra tervezett attrakció-sorozatán felül különleges zenei ünnepségek színhelye lesz a főváros. Nagyszerű térzenék fognak váltakozni szintén a Városi Színházban tartandó pompás operaelőadásokkal. Koudela Géza pápai prelátus nagyszabású terve a koronázó főtemplom előtt szabadtéri ünnepi hangverseny — ebben az esztendőben már nem kerülhet sor a megvalósításra, azonban a templomi hangversenyeket és egyházi jellegű szabadtéri hangversenyeket a jövő esztendőben fel fogják venni a Szent István ünnepségek végleges programjának sorozatába.

Tüzijátékok természetszerüen ebben az évben is esznek. A tüzijátékok rendezését illetően Kovácsházy tanácsnoknak a polgármesterhez intézett előterjesztése igen finoman disztingvál: „A tüzijáték költségeit változatlanul húszezer pengővel vettük fel a tervezetbe, bár a nyersanyagárak emelkedése a robbantó szereknél fokozottabban érvényesült. A tüzijátékot rendező, monopólium helyzetet élvező cég, remélhetőleg a változás ellenére is megfelel majd annak a bizalomnak, amelyet a városgazdasági szakbizottságnak a külföldi ajánlatokkal szemben tanusított állásfoglalása a cég irányában hallgatólagosan kifejezett."

A Szent István nap többi ünnepségei változatlanok maradnak. A főváros idegenforgalmi hivatala természetesen fokozott mértékben kíván gondoskodni a várható nagy idegenforgalomra való tekintettel az ideérkező külföldiek és vidékiek elszállásolásáról. Ebben az évben is működni fognak a pályaudvari kirendeltségek és az Idegenforgalmi Hivatalban éjjeli ügyeletes szolgálat is lesz. A Szent István napi ünnepségek rendezése összesen 89.400 pengő terhet ró a fővárosra. Ebből az összegből a Gyöngyös Bokréta előadások 49.300 pengőbe, a tüzijáték 20.000 pengőbe, a hangszóró berendezés 1.000 pengőbe, a fényjátékok 2.000 pengőbe, a zenei ünnepségek 13.000 pengőbe, a pályaudvari kirendeltségek és éjszakai ügyeletes szolgálatok az idegenforgalmi hivatalban 3.600 pengőbe, a tömegszállások felszerelése 500 pengőbe fog kerülni. A Szent István nap — hozzászámítva a propagandanyomtatványok előállítását és szétküldését — végeredményben 100.000 pengőjébe kerül a fővárosnak, amelynek idegenforgalmát jelentősen emeli a nemzeti ünnep.

— Ilovszky, akinél nemcsak hűségesebb szerelmese, de alaposabb ismerője is kevés van a Balatonnak, már előre kijelentette, hogy a Csobogó a legjobb esetben csak a második lehet. A Csobogó csak egyetlen esetben futhat be elsőnek a célhoz: ha a Novarrát, az üdülőtelepi vitorlást, előbb baltával összeforgácsolják. Bódy László, aki mint a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének népszerű elnöke nézte végig a versenyt, a verseny után meg is kérdezte Ilovszkyt: — Jánosom, hol a balta? Mire Ilovszky búsan legyintett a kezével, bár az is bizonyos, hogy a Csobogó előkelő második helye komoly bizonyítéka Ilovszky őméltósága bravuros vitorlázó tudományának.

— Van még valami ujság kedves dr. Városházy?

— Nőnek a gyerekek, szerkesztő úr! Pártos Szilárd dr.-nak, a Függetlenség népszerű városházi szerkesztőjének István fiát fogadták az elmult napokban doktorrá a budapesti József műegyetem tiszteletreméltó rektora és dékánjai. A legifjabb közgazdaságtudományi doktor különben a Jegybankról irt doktori disszertációt. — Szerdahelyi Sándornak, a Népszava közszeretetben álló városházi szerkesztőjének Sándor fia pedig nemcsak, hogy tiszta jelesen, de kitüntetéssel érettségizett a református főgimnáziumban.

— Lépjenek kiváló atyjaik nyomdokaiba a fiúk! A viszonlátásra a jövő héten, kedves dr. Városházy!

— Ajánlom magamat, szerkesztő úr!

Verebély Jenő a Beszkárt uj elnöke

A takarékos gazdálkodás eredményei a vasutvállalat mérlegében

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. legutóbb tartotta közgyülését, amelyen Lamotte Károly alpolgármester nyilatkozott elismeréssel a vállalat tevékenységéről. Igazgatósági tagoknak a régieket választották meg és az uj igazgatóság elnöknek Verebély Jenő dr.-t, a Keresztény Községi Párt prominens tagját, alelnöknek Usetty Bélát választotta meg.

Az igazgatóság jelentéséből kiemeljük a következőket:

Az 1936. évben a Beszkárt személyszállítási bevételei összesen 46.422.099 pengőt tettek ki, 1,340.230 pengővel: 2.97 százalékkal többet, mint az 1935. évben. A jelentés azonban rámutatott arra is, hogy a bevételek közel 24 százalékkal maradtak alatta az 1928. évben elért legkedvezőbb bevételeknek.

Különös gondot fordított a Beszkárt a kocsikilométer-teljesítménnyel való takarékos gazdálkodásra, nem tévesztvén szem elől a közlekedés érdekeit. A teljesítmény racionális beosztása által az egy kocsikilométerre eső bevétel 57 fillérre, azaz 4.6 százalékkal emelkedett.

A Beszkárt a fejlődő igénybevételnek és a fokozódó követelményeknek megfelelő hosszabb időre terjedő beruházási programot készített, amelynek keresztülvitele a rendelkezésre álló pénzügyi keretektől függ.

A Beszkárt kezelésében levő autóbuszüzem az 1936. évben 27.324.985 utast szállított, 714.385 utassal többet, mint az előző évben, bevétele pedig 6,673.132 pengőt tett ki, 5 százalékkal többet, mint 1935-ben. A bevétel emelkedését részben a hálózat fejlesztése, részben a viteldíjmódosítás idézte elő. Az autóbuszközlekedés fejlesztése céljából beszerzett 50 új autóbuszt az elmúlt év folyamán üzembe helyezték s az autóbuszok száma az új kocsikkal 182-re emelkedett.

A svábhegyi fogaskerekű vasút bevétele az elmúlt évben 14 százalékkal csökkent, aminek oka főleg a kedvezőtlen őszi és téli időjárás volt. A teherszállítást az előző évinek majdnem háromszorosára sikerült fejleszteni.

A zárószámadások szerint az 1936. évi összes bevételek 56,102.545 pengőt tettek ki, míg a kiadások végösszege 56,101.146 pengőre rugott, a bevételek és kiadások egybevetése után tehát 1399 pengő nyereség mutatkozik, amelynek az 1937. évi számlára való átvitelét határozta el a közgyülés.

A jelentést a közgyülés elfogadta.

MŰVÉSZI KÉP ÉS HOFFMANN KÉPKERET AZ IGAZI OTTHON DISZE!

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

Hő- Hűtő- Hang- Viz-
Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: *1-485-14, 1-388-54

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT kiépítése folytán a Károly király-út 5. számú házban 92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe IV., GERLÓCZY-UCCA 11. számú házba helyeztem át.
Hauschild Albert ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1-815-72.
Hátizsák, sifelszerelés és horgászati cikkeket nálam nagyon olcsón vásárolhat.

Köztisztviselőknek
személyi, vidéki ingatlanokra II. és III. helyi kölcsönt folyósittat igen gyorsan és előnyös feltételek mellett
ZOLTÁN bankirodája
Bpest, VI., Dessewffy-ú. 41.
Telefon: 12-15-04

Mozaikok a FANSz életéből

Irta: Fazekas Béla dr. árvaszéki ülnök, a FANSz főtitkára

A mult évről szóló főtitkári jelentésemben részletesen ismertettem azokat az eseményeket, amelyek Szövetségünk életében lepergtek és a tagok elé tártam mindazokat az intézkedéseket, amelyeket az Egyesület intéző szervei a fővárosi alkalmazottak gazdasági, erkölcsi és társadalmi érdekeinek megóvása és előmozdítása végett szükségesnek és jónak tartottak megtenni. Az ebben az évben először könyvalakban megjelent évi jelentés beszédes bizonyítéka annak a heroikus munkának, amellyel a vezetőség alapszabályszerű kötelességének megfelelni törekszik.

*

Az Egyesület tisztikarában 15 éve foglalok helyet és élő tanuja voltam annak a küzdelemnek, amelyet annak idején a fővárosi alkalmazottak érdekképviselete önállóságának feladása és a KANSz-ba való beolvadása mellett indítottak és milyen bölcsen irányították a Szövetség hajóját akkor, amikor az önállóságunk elé gördített sziklát, amely szinte elmozdíthatatlannak látszott, az útból elgördítették. Lehetnek és vannak is azonos érdekeink az állami kartársakkal, de ez nem kell, hogy maga után vonja feltétlen az egy Szövetségbe való tömörítést.

A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének vezetősége ekkor is meglátta azt a helyes irányt, amelybe a fővárosi alkalmazottak hatalmas táborát vezetni kell. *Wurmb* Elemér elévülhetetlen érdeme volt, hogy a Szövetség önállóságát megőrizte és a főváros tanügyi alkalmazottainak és az altisztteknek a Szövetségbe önálló osztályként való beszervezését keresztülvitte, boldogemlékű *Liber* Endre pedig ezen az úton vezette tovább a Szövetséget s a fővárosi nyugdíjasoknak a Szövetségbe való bekapcsolásával örökítette meg többek között nevét. *Liber* Endre érája közelebb hozta a két érdekképviseleti szervet és ez idő óta állandó kapcsolat létesült közöttük. Nincs olyan nagyobb megmozdulás, amelyet ne közös megtárgyalás alapján végeznénk. Igy legutóbb az illetménycsökkentő rendeletek visszavonása iránti indított és állandóan napirenden tartott megmozdulás, valamint a drágaság letörése ellen folytatott akció. Az utóbbi valamelyes eredménnyel járt, az előbbinek visszhangja azonban sebet ütött a közalkalmazottak táborán. Az a kijelentés, hogy „a tisztviselők fizetéséhez soha többé nem lehet nyúlni", nem nyugtathatja meg a közalkalmazottakat és az elkeseredést csak fokozhatja.

*

Öt éven keresztül volt elnökünk *Liber* Endre és az első volt, ki mint tényleges elnök költözött el közülünk. Főtitkárrá történt megválasztásom után a nála eszközölt első „külön kihallgatásom" után a lelkemre kötötte, hogy ebbe a tisztségbe vigyem be a szeretetet (ez volt az ő egyéniségének közismert alapmotivuma), majd megkérdezte, hogy mi legyen a „programunk". Én ekkor három közeli főprogramot jelöltem meg: az oktató osztállyal való legszorosabb együttműködést, a nyugdíjasoknak a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségébe való beszervezését és a Szövetségtanács megalakítását.

És ő ezeket rövid egy év alatt valóra váltotta.

*

Nem volt fontos kérdés, amelyet az oktató osztály vezetőségével együttesen meg ne tárgyaltunk volna. A főváros alkalmazottainak ez a két hatalmas tábora (tisztviselő és oktató) azóta közös úton jár és kell, hogy járjon. Ezt a nemes szolidaritást pecsételte meg a közös márciusi ünnepségünk is.

*

A nyugdíjas osztállyal is állandó a kontaktusunk és minden közös kérdést kölcsönösen közlünk és megtárgyalunk.

A Segítőalap intézőbizottságában is teljes az összhang az érdekképviseleti kiküldöttek közt. Alapos megfontolás és tárgyalás előz meg minden elvi kérdést. Az üzemi kartársak bekapcsolódása sem változtathat ezen a rendszeren és kell, hogy harmonikus összmunkát fejtsünk ki.

*

A Szövetségtanács a főváros összes alkalmazottait érdeklő kérdéseket megvitató szerv, amelybe az osztályok háromévenként 8—8 tagot küldenek az elnökön és főtitkáron kívül, akik hivatalból tagjai a Szövetségtanácsnak. Az első Szövetségtanács egyhangú lelkesedéssel *Liber* Endrét választotta meg elnöknek, aki a hatalmas tárgysorozat minden egyes pontjához hozzászólt, érvelt és válaszolt. Felejthetetlen ülés volt és még felejthetetlenebb az a beszéd, amelyet az ülést követő, arcképét leleplező vacsorán mondott. Az ő kívánsága volt, hogy ez a leleplezés szűk keretek között történjék (volt is szemrehányás érte).

*

Uj elnöke van a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének *Bódy* László dr. személyében. Rövid két hónap alatt új helyiséget bérel és megszervezi az üzemi osztályt. Az utóbbival 15.000 tagú lett a Szövetség.

Az 1919. évben a tisztviselők megmozdulása életrehívja a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségét, az 1925. évben belépnek a tanügyiek és az altisztek, az 1936. év betetőzi a szervezést: tömörítve vannak az üzemiek.

Nagy kár, hogy kiváló polgármesterünk, majd főpolgármesterünk, *Sipőcz* Jenő dr. ezt nem élhette meg. Ugyanis mikor főtitkári minőségemben nála tisztelegtem, beszélgetésünk során érintette az üzemi alkalmazottaknak a Segítőalapba való beolvadását, mire én szükségesnek jelöltem azt, hogy ugyanakkor a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége üzemi osztályát is meg kellene alakítani. Nagyon helyeselte a tervet és ezt, mint a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége megalapításakor (amelyen ő is résztvett) megjelölt célt említette.

*

Biztos a hitünk, hogy az új elnök, a jövő évben tető alá kerülő új helyiség — új életet, új reményeket hoz. A cél csak egy lehet: teljes harmonikus egyesületi életműködés a főváros valamennyi alkalmazottja között. Ezt van hivatva elősegíteni az új helyiség. Ez fogja egyengetni az útat, az együtthaladás útját és egységgé forrasztani ezt a hatalmas gárdát.

*

Megalakult a Budapesti Önsegélyző és Temetkezési Intézet a Községi Takarékpénztár kezdeményezésére és a Gazdák Biztosító Szövetkezete, valamint az Első Magyar Általános Biztosító Intézet égisze alatt. Szövetségünknek is képviseletet biztosítottak az igazgatóságban és a számvizsgáló bizottságban. Elnöke az új intézetnek *Morvay Zsigmond*, a Községi Takarékpénztár alelnöke lett. Főleg a fővárosi alkalmazottak megszervezését tűzte ki célul az intézet és ez irányban az ősz folyamán nagy propaganda indul.

*

Az a határozottság, amellyel új elnökünk a Szövetség hajóját vezeti, bizonyára a megvalósulás felé viszi a folyóirat alapításának kérdését is. Szükségességét — azt hiszem — nem kell hangoztatnom, hiszen jelentéseimben mindig kitérek erre a kérdésre.

Pollák elmaradt haszna

Aki meg nem kapott mészárosstandért pereli a fővárost

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Nem kevesebb, mint 120.000 pengőt követelt a fővárostól keresetében *Pollák* József mészáros és hentesmester. Keresetét arra alapította, hogy több mint huszonnyolc éve ismételten folyamodott a fővároshoz azért, hogy részére árusítás céljából helyet engedélyezzenek, kérelmét az első fokon minden egyes esetben elutasították és a hentesmester szerint engedélyt az árusításra helyette olyanok kapták, akiknek ehhez nem lett volna joguk. Hiába apellált különböző fórumokhoz, a főváros részére nem adott engedélyt arra, hogy a Garai-téren megtelepedjék. Huszonnyolc éve tart az ő kálváriája, ezen idő alatt évenként elmaradt ötezer pengős hasznát peresíti szegényjogon *Pollák* József.

A keresettel szemben a főváros egyrészt sortartási kifogással élt, másrészt pedig hivatkozott arra, hogy őket nem terheli mulasztás, hogy a hentesmesternek nem adtak engedélyt, mert az a Garai-térhez ragaszkodott, holott ott már abban az időben részint be volt töltve a hely, másrészt pedig már mások kapták meg az engedélyt.

A bíróság, így most a tábla *Ury-tanácsa* is figyelemmel volt erre az érvelésre és a nagyösszegű kártérítési keresetével elutasította a hentes- és mészárosmestert.

Az Országos Nőképző Egyesület
Veres Pálné leánynevelő Intézete
Budapest, IV., Veres Pálné-u. 36-38.
Telefon: 185—142.
Az intézet **hét évtizedes** multra tekint vissza.
Bennlakással kapcsolatos iskolái.
Nyolcosztályu leánygimnázium és hároméves továbbképző tanfolyam
Ujonnan átalakitott internátusa a modern **hygienia** követelményeinek **megfelelő** berendezéssel bir. Érdeklődőknek **bővebb** tájékoztatást **készséggel** ad az intézet vezetősége.

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Béke-tér 5. Iroda: VI., Szondy-u34.

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

Palka József EZOSTKOSZORUS mester — üveg-festészeti müterme
Budapest, VIII., Baross-u. 59 Tel.: 1-302-28

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedőlemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon: 1—342—29

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Julius hó 8-án és 13-án délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

HIREK

Olvasóinkhoz!

A főváros hivatalos nyári szünetére való tekintettel az Uj Budapest a nyár folyamán két hetenként jelenik meg. Lapunk legközelebbi száma július 17-én fog megjelenni.

Az Uj Budapest Kiadóhivatala.

Vitéz Csik László ünneplése. Vitéz Csik László dr. főorvos, törvényhatósági bizottsági tag tiszteletére baráti vacsorát rendeztek. A vacsorán megjelentek többek között Kövesligethy-Büben Miklós dr., Temesváry László dr., Petres József dr., Bornemisza Gábor, vitéz Horváth Béla és még sokan mások. Malcomes Albert báró üdvözlőszavai után Gyallay Mihály, az Éme igazgatója, Hautzinger Sándor, a Pannonia evezősklub megbízottja, Kádár Mihály dr., a Mone kiküldöttje, Kristóf Károly, a keresztény nemzeti liga ifjúsági csoportja, Bodor Márton, a Beszkárt villamos szakcsoportja, vitéz Fehér Ferenc a vitézek és frontharcosok nevében köszöntötték az ünnepeltet. Vitéz Csik László meghatottan köszönte meg a szeretetmegnyilvánulásokat és rámutatott, hogy a jobboldali eszme, amelynek ő maga évtizedes harcosa, csak úgy juthat diadalra, ha az önfeláldozást és a fegyelmet valósággá tudja tenni tömegei körében.

Átépítették a Veres Pálné leányintézet internátusát. A hét évtizedes multra visszatekintő Veres Pálné leánynevelő intézet internátusát ujonnan átalakították és megfelelően berendezték. Felhivjuk a kiváló intézetre a szülők figyelmét. Érdeklődőknek bővebb tájékoztatást készséggel ad az intézet vezetősége.

Sajtó és közigazgatás. Ezen a címen jelent meg Nyékhegyi István dr. újabb brosúrája, amelynek aktualitását a miniszterelnöknek a képviselőházban elhangzott ama bejelentése adja meg, hogy felhatalmazást fog kérni a Sajtókamara felállítására vonatkozólag. Bevezetőben az 1914. évi XIV. t. c. 17. §-ának módosításával foglalkozik a hirlapirói kar jó hírnevének védelme érdekében, mert nem tartja megengedhetőnek, hogy a sajtókamara tagjai között közönséges büntettesek is helyet foglalhassanak. Majd érinti azokat az állandó kapcsolatokat, amelyek a gyakorlati életben a sajtó és a közigazgatás között fennállnak. Apostoli küldetést lát mindkét hivatás gyakorlásában s ezért a két generáció együttes nevelését tartja szükségesnek. Részletesebben tárgyalja a Sajtókamara tervezetét, az önkormányzatoknak a közönséggel való állandó érintkezését a sajtó közvetítése mellett, amely ma már nélkülözhetetlen eszköze a közigazgatásnak.

ANGOLPARK
uj attrakciói:
Minden este a „Blue Kiddies" monstre jazz-zenekar jazzkoncertje
A csütörtöki művész-esték, hazai és nemzetközi művészekkel
A „Csodarevü 1937" minden este junius hó 19-től kezdve az amerikai mértéket is tulszárnyaló csodaprodukció
Pilotaiskola a legszenzációsabb amerikai ujdonság
és végül az **Autotouring,** melyben minden kisérő nélkül ki-ki saját maga vezetheti a benzines kis autóját — Minden hónapban uj nemzetközi varieté műsor az **Alpesi Faluban**

Rothermere lordot üdvözölte táviratilag a FANSz

Kiosztották a Wurmb Elemér ösztöndijat

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének tisztviselőosztálya csütörtökön tartotta a nyári szünet előtt Bódy László dr. pénzügyi tanácsnok, elnök, vezetése alatt utolsó igazgatótanácsi ülését, amelyen kiosztásra kerültek a június hó folyamán kiirt Wurmb Elemér ösztöndíjak. Az igazgatótanács egyhangú határozata szerint 500—500 pengő ösztöndíjat nyert Langer Lajos közgazdász, Langer Lajos gazdasági felügyelő árvája és Szabó Zoltán müegyetemi hallgató, Szabó Gyula kerületi előljáró árvája. 250—250 pengő ösztöndíjat adományozott az igazgatótanács Cenner Gyula joghallgatónak, Cenner Gyula dr. adóhivatali főtiszt árvájának, Horváth Erzsébetnek, Horváth József számvevőségi tanácsos árvájának, továbbá Benesch Ferenc jogszigorlónak, Furka Sándor orvostanhallgatónak, Tokody Ilona bölcsésznek és Gresits Ivánnak.

A továbiak során tudomásul vette az igazgatótanács, hogy az elnökség a fővárosi alkalmazottak egyeteme nevében üdvözlő táviratot küldött Rothermere lordnak közismert cikke megjelenésének 10 éves évfordulója alkalmából és ugyancsak tudomásul vette, hogy a Légrády Károly által adományozott emléktábla leleplezésén küldöttségileg képviseltette magát az egyesület. Tudomásul vette az igazgatótanács, hogy Sipöcz Jenő dr. tb. tag az egyesület helyiségében elhelyezett mellszobrának bronzbaöntése megtörtént. Ezután az igazgatótanács az előző ülés óta felgyülemlett folyó ügyeket tárgyalta le.

Verőce, vagy Kóspallag?

Hegyi üdülő épitését vette tervbe a Segitőalap

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy megfeneklett az a terv, hogy *Balatonboglár*on, a *Gaál* Gaszton-féle telken, amely most az Elektromos Művek tulajdona, építsen új üdülőtelepet a Segítőalap. Ugyancsak elesett az ujhutai építkezés terve, mert Borsodvármegye nem tudta biztosítani a Szinva-pataknak az épülendő üdülőtelep vízellátásának céljaira való odavezetését.

A legutóbbi napokban új terv merült fel a Segítőalap új üdülőházának megépítésére. Azzal kapcsolatban, hogy megépül *Zsitvay* Tibor dr. kezdeményezésére a börzsönyi új út, került szóba, hogy vagy Nógrádverőcén, vagy Kóspallagon építse fel új üdülőjét az Alap. Az elmult napokban helyszíni szemlét is tartottak mindkét helyen *Szendy* polgármester, *Lamotte* alpolgármester és *Farkas* tanácsnok.

A helyszíni szemle alapján *Farkas* tanácsnok részletes tárgyalást fog lefolytatni a számbajöhető ingatlanok tulajdonosaival. Előbb azonban természetszerűen annak kell eldőlnie, hogy a többféle elgondolás közül melyik válik valóra a börzsönyi út megépítését illetően. Természetes ugyanis, hogy az Alap által építendő üdülőhelynek az *új út mentén kell feküdnie.*

Klucska támad, Klucska bánja

Nem felelős a főváros az aktákból elveszett eredeti okmányokért

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros ellen a legkülönbözőbb jogcímeken indítanak állandóan és újból, rendszerint szegényjogon, kártérítési pereket. Ezek között a perek között is valósággal párját ritkítja az a furcsa kártérítési per, amelyet *Klucska* Emil rokkant indított a főváros ellen. A rokkant ugyanis rokkantsági járulékainak kifizetése ügyében az előljárósághoz becsatolt kérvényéhez mellékelte a szükséges igazoló iratokat. Ezek az igazoló iratok, amelyek *Klucska* szerint komoly értéket képviseltek, titokzatos úton eltüntek az aktából.

— Ezek után pedig — folytatja a kereset — az illetékes hatóságok nem tudták megállapítani azt, hogy vajjon *Klucska* hány százalékos rokkant. *Klucska* mindenképen azt igyekezett bizonyítani, hogy az eltünt iratokból megállapítható lett volna, hogy ő százszázalékos rokkant, már pedig az iratok hiányában rokkantságának csak bizonyos százalékát állapították meg. Őt tehát mindenképen károsodás érte s ezért a főváros megfelelő járadék formájában kártérítéssel tartozik.

Az elsőbiróság és most a tábla *Külley-tanácsa* azonban a különös kártérítési keresetet elutasította. A bíróságok megállapították, hogy a fővárost nem terhelheti mulasztás azért, hogy a forradalmak utáni zavaros időkben *Klucska* aktájából eltüntek bizonyos iratok.

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi címerek
zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39.szám Telefon: 1-891-18.

Diskay név garantálja, hogy jól sikerült munkát kap. Gyermekfényképkülönlegességek speciális felszereléssel, úgyhogy minden felvétel biztos siker. Műterem nyitva vasárnap és ünnepnap is 9—7. Életnagyságú fényképnagyítás bármily kis fénykép után. Kérjük minden esküvőnél, eseményeknél
DISKAY FOTO-RIPORTER
vállalathoz fordulni bizalommal. Közigazgatási tisztviselőknek az amúgy is alacsony árakból még 15% engedmény. Budapest, VII., Rákóczi út 18. T.: 1—343—31.

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Václ-utca 36
Duna-utcai oldal.
E szelvény 10% engedményre jogosit

Az elmebeteg tisztviselő pere a Gázgyár ellen

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Annak idején nagy feltünést keltett az a büntető ügy, amelynek középpontjában egy gázgyári tisztviselő: Lafrankó Alajos állt. Mint utóbb azonban az orvosszakértők megállapították, a megtévedt ember kleptómániás, elmebeteg volt. A büntetőbíróságok az orvosszakértők ezen megállapítása nyomán megszüntették a tisztviselő ellen az eljárást.

Amikor Lafrankóval kapcsolatban súlyos vádak láttak napvilágot, Budapest Székesfőváros Gázmüvei, amelynek alkalmazottja volt, azonnali hatállyal elbocsátotta állásából a tisztviselőt. A büntető per befejezése után Lafrankó Alajos gondnoka pert indított a Gázmüvek vezetősége ellen s hivatkozott arra, hogy a tisztviselő több éven keresztül teljesített szolgálatot a Gázmüveknél, következeteskép őt elbocsátásakor megfelelő végkielégités illeti meg. A végkielégités összegét keresetében 6503 pengőben jelölte meg.

A bíróságok, így most a Kúria Totth-tanácsa részben helyt adtak a tisztviselő keresetének és Lafrankó Alajos részére 963 pengőt ítéltek meg. A bíróságok megállapították azt, hogy Lafrankó elmebetegségben szenved és bár jogosult volt a Gázmüvek vezetősége a felmondásra, az elbocsátott tisztviselőt öt évi szolgálat után végkielégités illeti meg.

—o—

Építőipari Kézikönyv. Az építőipari szakközönség körében 1927. óta közkézen forgott „Költségszámítás a magasépítésben" című munka új, bővített és átdolgozott kiadása mos jelent meg „Építőipari Kézikönyv" cím alatt több, mint 1000 oldal terjedelemben a Vállalkozók Lapja kiadásában. Ezen összefoglaló gyüjteményes munkát Óriás Zoltán okl. mérnök szerkesztette a magyar szakirodalom kiváló képviselőinek közreműködésével. A könyvhöz előszót Bornemisza Géza m. kir. iparügyi miniszter irt. A szakmunka tartalma felöleli az építőipari gyakorlat minden ágát, a nélkülözhetetlen elméleti tudnivalókon kívül főleg a helyes kalkulálás és előirányzatok készítésének alapos ismertetését s ezirányban nélkülözhetetlen segédeszközöket ad a gyakorlatban működő építészek és építőiparosok kezébe. E hézagpótló szakkönyv ára 35.— pengő és megrendelhető a Vállalkozók Lapja könyvosztályában.

26 millió autó. Hogy hozzávetőleg fogalmunk legyen, milyen hatalmas ez a mennyiség: egymás mögé állítva két s félszer érné körül a földet. Ezt a hatalmas tömegű autót gyártották eddig a Ford müvek A világ autóállományának igen nagy része Ford. Csak igen jó autó terjedhetett el ilyen mértékben. Az újabb típusok fényüzően kiállított áramvonalas karosszériái még fokozzák a kocsik kedveltségét.

GAZDASÁGI ÉLET

Alaptőkét emel a Kisipari Hitel

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Impozáns külsőségek között zajlott le a Budapesti Kisipari Hitelintézet huszadik rendes közgyülése. Iiovszky János alelnök megnyitó beszédében vázolta azokat a nagy teljesítményeket, amelyeket az intézet a kisipar és kiskereskedelem érdekében kifejett. Szél Jenő dr. vezérigazgató részletesen előadta, hogy az új kölcsönök kiterjesztésével az intézetnél 73.44 százalékos munkaszaporodás állott elő és hogy ezt az óriási munkaszaporulatot a korszerű eszközök és módszerek alkalmazásával simán s mintaszerüen bonyolították le és a költségek az előző évvel szemben 8.18%-kal emelkedtek. A kimutatott 29.000 pengő tiszta nyereség, az egész vonalon keresztülvitt nagy tartalékolások mellett tiszteletreméltó eredmény.

Müller Antal országgyülési képviselő beszédében megemlítette, hogy a polgármesternél eljárt, hogy a Kisipari Hitelintézet alaptőkéjét 1.000.000 pengővel emeljék és ezáltal még nagyobb mértékben állhasson a kisipar és kiskereskedelem érdekeinek szolgálatába. Nagy Antal, a Kereskedelmi és Iparkamara alelnöke, szükségesnek tartaná, ha az intézet termelői hitel bevezetésével a kisiparosság prosperitását jobban előmozdítaná. A közgyülés végül elhatározta, hogy megtesz minden szükséges lépést, hogy az alaptőkefelemelést a következő közgyülésen már keresztülvihessék, azonkívül igyekszik a termelői hitel bevezetéséhez szükséges előfeltételeket megteremteni.

Szabadkézből adta ki a polgármester a XIII. kerületi elöljárósági székház épitését

Fel lehet-e hivni azt a vállalkozót a zártkörü versenytárgyaláson, aki a megelőző nyilvános versenytárgyaláson nem vett részt?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A XIII. kerületi előljárósági székház megépítéséért folytatott küzdelem eldőlt. A polgármester, aki a legutóbbi zártkörű versenytárgyalást kénytelen volt megsemmisíteni, a föld, kőmüves-, elhelyezési és alapozási munkálatokat szabadkézből adta ki *Wágner* Sándor építőmesternek.

A polgármesteri véghatározat ellen csak birtokon kívüli fellebbezésnek van helye. A mellőzött vállalkozók értesülésünk szerint fellebbezéssel fognak élni azon az alapon, hogy a megbízást kapott vállalkozó nem vett részt a nyilvános versenytárgyaláson, holott a szokás az, hogy zártkörű versenytárgyaláson csak azokat szólítják fel ajánlattételre, akik a megelőző nyilvános versenytárgyaláson részt vettek.

Miért nem irtak ki versenytárgyalást a Rudas-vendéglő bérletére?

*

Szakmabeli vendéglős kapja meg a bérletet

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Szakmai körökben animozitást váltott ki, hogy a főváros nem írt ki nyilvános versenytárgyalást az átalakított Rudas-fürdő vendéglőjére. Holott nagy fantázia van az üzletben, mert a szakmabeliek szerint jövedelmező kilátással kecsegtet a forrásokat használó közönség karlsbadi reggelivel való ellátása.

A nyilvános versenytárgyalás elmaradására — mint az Uj Budapest munkatársa illetékes helyen értesül — az adott okot, hogy augusztus 1-én már meg is kell nyini a vendéglőt, eddig az időpontig pedig nem is lehetne már a versenytárgyalást lefolytatni. A főváros fürdőügyi választmányának határozata értelmében Kállai Sándor dr., a Gellért-fürdő igazgatója kapott megbízást arra, hogy a közvetlenül jelentkezőkkel tárgyaljon.

Arról természetszerüen szó sincsen, hogy ne szakmabeli vendéglős kapja meg az üzletet.

Megjelent az Üzemi Évkönyv

Szentmiklósi, Reminiczky és Korenchy munkája a második évfolyam

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Szendy Károly polgármester előszavával most hagyta el a székesfővárosi Üzemi Évkönyv második, 1937. évi kiadása a sajtót.

Az Évkönyv részletesen tárgyalja az úgynevezett önálló vagyonkezelésü intézmények (Elektromos Müvek, Gázművek, Vízművek, Gyógyfürdők és Gyógyforrások, Élelmiszerüzem, Kenyérgyár, Lóhúsüzem, Hirdetővállalat, Temetkezési Intéztet), valamint a részvénytársaságok (Beszkárt, Községi Takarékpénztár, Kisipari Hitelintézet, Sertéshizlaló és Húsipari r. t.) történetét, az intézményeknél az 1935. év óta történt fontosabb eseményeket, az üzemek igazgatásának és működésének szervezetét, termelésük, fogyasztásuk és berendezéseik fontosabb adatait, az üzemek pénzügyeit, ezzel kapcsolatban a vagyonmérlegeket, bevételek és kiadások alakulását, az 1932. évtől kezdve az üzemi szolgáltatások árszabásait (tarifáit), részletes tájékoztatást nyujt a fogyasztóközönségnek arranézve, hogy az üzem szolgáltatásait miképen veheti igénybe, hová kell fordulnia a bejelentésekkel, megrendelésekkel és panaszokkal, végül közli az egyes üzemek alkalmazottainak névsorát, lakáscímét, személyi adatait és szolgálati beosztását.

A könyvet világos, áttekinthető rendszerü beosztás, alapos felkészültség jellemzi, az egyes fejezetek könnyen érthető magyaros nyelvezettel tartalmazzák mindazokat a felvilágostásokat, amelyekből a közönség a székesfőváros üzemeinek egész életét, szervezetét, működését és feladatát megismerheti és minden, az üzemekkel kapcsolatos kérdésben kimerítő, pontos tájékoztatást nyerhet.

Az 1935. évben megjelent első kiadás óta végrehajtott szervezeti változások és az alkalmazottak státus- és illetményrendezése folytán a munkát azok is nagy érdeklődéssel fogják lapozni, akik az első kiadást ismerik, mert a könyv a legutolsó helyzetet tárja fel és különösen jó szolgálatot fog tenni a kereskedő- és iparostársadalomnak, amely az üzemi alkalmazottak személyi adataira vonatkozóan is felvilágosítást talál.

A könyvet a polgármesteri XII. ügyosztály tisztviselői: Szentmiklósi József dr. főjegyző, Reminiczky Lajos és Korenchy László dr. tanácsjegyzők szerkesztették dicséretre méltó hozzáértéssel és a XII. ügyosztály munkásságát mindenkor jellemző alapossággal.

A könyv a Fővárosi Sajtóirodában (Központi Városháza I. emelet 88. szám) 12 pengőért szerezhető be.

Uj kiirások

Keramitkőburkolattal való útrendezési munkákra a IX. ker. kikötői főút meghosszabbításához. **Határidő: 1937. évi július hó 9-én délelőtt 10 óra.**

Különféle borítékok szállítására a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi július hó 12-én délelőtt 10 óra.**

Drótkerítési munkára a X. ker. Uj-Köztemető bekerítéséhez. **Határidő: 1927. évi július hó 13-án délelőtt 9—10 óra.**

Kőfaragó munkákra a VIII. ker. Rózsa-téren lévő rom. kath. plébániatemplom restaurálásához. **Határidő: 1937. évi július hó 13-án délelőtt 9—10 óra.**

Központi melegvízfűtőberendezés kiegészítési munkákra a IX. ker. Gyáli-út 1. sz. alatti Szent István kórház „A" pavillonja részére. **Határidő: 1936. évi július hó 13-án délelőtt 9—10 óra.**

Izzólámpák beszerzése tárgyában Budapest székesfőváros polgármestere által 228.753/1937—XI. számú határozatával **meghirdetett nyilvános versenytárgyalás határideje** 1937, június 14-ről **1937. július hó 30-án délelőtt 10 órára halasztatott el.**

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Gázmüvei Igazgatósága az óbudai gázművek

kokszoltó berendezésének átalakítására, egy új kokszfeldolgozó építésére és öntödekokszkezelő berendezés létesítésére

nyilvános versenytárgyalást hirdet.

A szabályszerűen kiállított, magyar okmánybélyegekkel felülbélyegzett ajánlatok sértetlen borítékba elhelyezve, pecséttel lezárva a Gázművek Anyagbeszerzési Osztályánál

1937. szeptember 30-án 10 óráig

nyujtandók be, vagy posta útján oly időpontban adandók fel, hogy azok a fent megjelölt határidőre a nevezett helyre megérkezzenek. Budapesten lakó és ott bejegyzett céggel bíró vállalkozók ajánlatukat postán nem nyujthatják be.

Budapest Székesfőváros Gázművei.

Versenytárgyalási hirdetmény

A IX. ker., kikötői főút meghosszabbításában végrehajtandó

keramitkőburkolattal való útrendezési munkákra

nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi július hó 9-én délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.

Felelős: Kellner László dr.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz. Tel.: 1-291-78

WIHART FERENC
épitész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester és padlózási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés dijtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

352

XV. évfolyam 27—28. szám

Budapest, 1937. julius 17.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Budapest, VIII. Reviczky-u. 1.

Wolff emléke

Néhány nap mulva: július huszonharmadikán immáron egy esztendeje lesz, hogy Wolff Károly, a Keresztény Községi Párt alapítója és halála után is vezére, eltávozott körünkből. A Keresztény Községi Párt az elhunyt emlékére a halálozási nap évfordulóján nagyszabású gyászünnepséget rendez: délelőtt rekviemen, délután pedig Wolff Károly sírjánál jelennek meg a Keresztény Községi Párt szervezetei és azok a jobboldali társadalmi szervezetek, amelyekhez Wolff Károly életében annyira közel állott és amelyek elhunyta után is őt vallják vezérüknek.

Amidőn most — alig egy esztendővel a temetés után — Wolff Károly szellemét idézzük, a költő szava jut eszünkbe, amely Széchenyi István elhunyta alkalmával áradt szét szerte a hazában. A halhatatlan megállapítás arról a halottról, aki milliókra költi dús élte kincsét és halála után éltető eszmévé finomul. Nöttön-nő az időben és térben távozó Elköltözött tiszta fénye, hozzá tekint fel az utód: óhajt, remél, hisz és imádkozik.

Az emlékünnep azonban nemcsak a halottnak szól, hanem az élőknek is. A kapucinus atyák templomában felmagasló katafalk körül fel fog csuklani a sírás és a szívekbe nyilal majd a fájdalom. A Wolff Károly elvesztése fölött zokogó kétségbeesés azonban csak addig tart, amig ráeszmélünk arra, hogy a halál csak az ő kemény arcélét, hideg, mégis annyi szeretettel teljes szemeit és zengő hangját tudta elrabolni tőlünk. Azok az értékek, amelyek Wolf Károlyban halhatatlanok voltak, a mieink maradtak, ezeket az értékeket tetéteményesként őrzi a Keresztény Községi Párt és ezek az értékek: a hitvalló apostol szellemi hagyatéka a miénk is marad örökre!

Önfenntartási ösztönéről, duzzadó erejéről, hevülő lelkesedéséről tesz tanuságot a Keresztény Községi Párt, amidőn mélységes gyásszal, de a halott által képviselt eszmék örök értékébe vetett bizonyossággal ünnepli Wolff Károly emlékét. A templom-hajó és a temetői kripta alkalmat adnak a seregszemlére. A zászló ma is fennen lobog, az egy esztendő alatt senki sem lett hűtlen hozzá, ma is úgy ragyognak a színei, mint húsz esztendővel ezelőtt, amikor ez a zászló Wolff Károly kezében először követelt a keresztény gondolatnak teret a magyar glóbuson. A halottak gyorsan lovagolnak, ki előbb, ki utóbb tűnik el a feledés homályában, de örökké él az Eszme, az Ige! És a feltámadás felé haladó keresztény és nemzeti Magyarország jövendő nemzedékeiben is éltető kovászként fog hatni Wolff Károly!

A főváros és az uj Stillhalte-rendelet

A jövő esztendei költségvetési előirányzatban fel kell emelni a külföldi adósságok törlesztésére szolgáló összeget

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az angol, amerikai, francia, holland és svájci bankok képviselőivel folytatott tárgyalások eredményeképen új hitelrögzítő egyezmény létesült külföldi tartozásaink rendezésére. Az egyezmény szerint a jövőben kamatfizetések és tőketörlesztések a Külföldi Hitelek Pénztára útján külföldi fizetési eszközökben fognak történni, és pedig olyan valutában, aminőben a hitel fennáll.

A kormányrendelet igen nagy jelentőségű a főváros szempontjából. A fővárosi pénzügyi ügyosztályában az a vélemény, hogy a kormányrendelet nem tartalmaz világos intézkedéseket a fővárosi külföldi tartozásait illetően. A főváros illetékes tényezői a Magyar Nemzeti Bankhoz fognak fordulni annak megállapítása végett, hogy a főváros külföldi tartozása a tényleg fennálló tartozás 5 egynegyed százalékával törlesztendő-e évenként, vagy pedig az a szakasz vonatkozik-e a fővárosra, amely szerint a városnak magyar bankok által nem garantált tartozásainál a hitelezők által a kamaton felül igényelhető kötelező tőketörlesztés csak 2 és fél százalék lesz.

Mint az Uj Budapest munkatársának illetékes helyen kijelentették, minden valószínűség amellett szól, hogy a főváros tőketörlesztési terhe emelkedni fog. Ennek eredményeképen a külföldi hitelek visszafizetésére szolgáló tételt a főváros jövő esztendei költségvetésében fel kell emelni.

Nem sikerült a kisiparosok városházi honfoglalása

Irta: Müller Antal

A nyári szezónban előrehaladt a fővárosi közmunkák és közszállítások vállalatbaadása. Állapitsuk meg teljes tárgyilagossággal: a folyó esztendőben *a kisiparosok sérelmei csak öregbedtek.* A városházi versenytárgyalási rendszer kínai falát még mindig nem sikerült áttörnie a kisiparos érdekeknek! Nem sikerült a kisiparosok városházi honfoglalása!

A képviselőházban, a városházán, a sajtóban — főképen az *Uj Budapest* hasábjain — esztendők óta küzdök a *közmunkák kategorizálása érdekében.* Ahogy az állami közszállításoknál esztendők óta megvan, végre kell hajtani a városházán is annak megállapítását, hagy *mely közmunkák és közszállítások tartoznak a kisipar, és melyek a nagyipart jelentő gyáripar körébe.* Az iparügyi tárca képviselőházi költségvetési tárgyalásánál történt *Knob-féle incidens* konzekvenciáit le kell szintén vonni, nemcsak országos, hanem városházi vonatkozásban is. Érvényt kell szerezni *Bornemisza* miniszter azon megállapításának, hogy minden olyan munkaterületen, ahol a kisiparos meg tudja állni a helyét, *neki kell munkához jutnia!*

Közhely, ha azt ismétlem, hogy a főváros közönségének is érdeke, hogy a kisiparosok eljesítő képessége emelkedjék. *Miért nagy a német ipar?* Azért mert Németországban egészséges volt az ipar fejlődése. Kisiparból fejlődött ki a középipar és abból a nagyipar. Nálunk *erőltetett volt a fejlődés.* Szaktudás nélküli, tőkés elemek építették ki a gyáripart magas állami segélyekkel.

Félévszázaddal ezelőtt még a gyertya és petróleum lámpa fénye mellett nehéz robotmunkát végeztek az iparosok. Ma a technika fejlődése a nehéz, durva munkát a gépre hárította át és csak a finom, művészi, ipari tudást igénylő tervezés és kivitelezés marad a kézművesiparra.

Azóta megkondították a vészharangot a kisipar felett. Azt mondották, hogy a gép kiszorítja teljesen a termelésből a kis- és középüzemeket. Ez azonban nem következett be. A gép sohasem pótolhaja az emberi tudást. Az elmult ötven esztendőből az elmult három évtized a boldog Magyarország idejére esik, amikor ötvenmilliós államkeretben egységes vám-, pénz- és gazdasági területen könnyebb volt a megélhetése a magyar kézművesiparnak is. Azóta, közel két évtizede, *nagy teherpróbát áll ki a megcsonkított ország kisiparossága*, amely valóságos élet-halál harcot folytat a változott viszonyok között.

A jubileum félévszázadából negyven év a liberális éra korszakára esik, amikor a kisiparosok hiába sürgették jogos érdekeik védelmét. Az utóbbi másfél évtized alatt sikerült csak *lépésről-lépésre visszahódítani* a kézművesiparosság jogait és az őket megillető munkaterületeket. Természetes, hogy ez nem megy simán, mert a gyáripar a maga erősebb felkészültségével és mozgékonnyabb tőkéjével *makacs szívósággal védi a harci átllásait és küzd újabb munkaterületekért.* Ezért sikertelen a kisipar városházi térhódítása, de viszont épen ezért kell minden tényezőnek összefognia a tekintetben, hogy *Budapest kisiparosságának meg legyen a mindennapi kenyre!*

Hézagpótló ujitás!

Van kisüveg **Igmándi** keserüvlz is 2—3-szori használatra **56 fillér**

Kérjen mindenütt kisüveg keserüvizet

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Az általános drágulás a főváros háztartásában

A gazdasági élet minden frontján jelentkező drágasági hullám következtében egész sereg pótfedezeti kérdés kerül tárgyalásra

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A folyton fokozódó drágulás, amely különösen az ipari nyersanyagokat illetően minden vonatkozásban érezteti hatását, természetesen nem marad nyomtalanul a főváros háztartási életében sem. Egyelőre azonban csupán abban nyilvánul a drágulás hatása, hogy azok az ügyosztályok, amelyeknek hatáskörébe beruházások és beszerzések tartoznak, nagyobb ellátmányi összegeket kérnek és kapnak a pénzügyi ügyosztálytól, mint amekkora összegeket kértek és kaptak a mult esztendő ugyanezen időszakában.

Arra vonatkozóan, hogy az ügyosztályok által felvett nagyobb összegek, nagyobb beruházásokat jelentenek-e vagy pedig az általános drágulás következményei, e pillanatban természetesen egészen pontosan nyilatkozni nem lehet. A főváros a költségvetési évnek még csak a felénél tart, általánosságban tehát az a helyzet, hogy a költségvetésben előirányzott összegek fele még nincsen elköltve.

A pénzügyi ügyosztály azonban el van készülve arra, hogy a gazdasági élet minden frontján jelentkező drágulás a költségvetési keretek túllépésére fog vezetni a mellőzhetetlen kiadásoknál is. Sok ügyosztálynál póthitel kérése válik majd szükségessé Ezeket a póthitel-fedezeti polgármesteri előterjesztéseket már október havában letárgyalja a főváros törvényhatósági bizottsága.

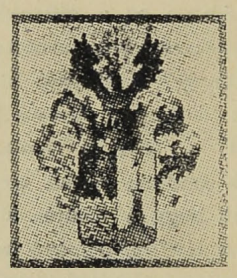

NEMESSÉG kikutatását, nemesi névváltoztatást, CIMEREK, ősfák megfestetését vállalja

HERALDIKA

Budapest, IV., Gróf Károlyi-u. 14.
Telefon: 1-827-04 1-811-99.

Egész Pest beszél róla:
Soha olyan jól nem mulattunk mint

Charlie Rivels

Akrobat oh!

ragyogó revüjénél a

Fényes Fővárosi Nagy Cirkusz-ban

— Naponta két előadás. —
— Telefon: 113—374 —

Épületüveges Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— *kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?*

— *Egyszer nagyon hideg van, egyszer nagyon meleg van — travesztálhatjuk a közmondást, kedves szerkesztő barátom! Az egyik nap eseménytelenül telik el a városházán, hogy a második napon azután forrpontra kerüljön odakünn a kánikulai meleg, idebent pedig a kedélyek hullámzása. Megállapíthatom, mélyen tisztelt szerkesztő úr, anélkül, hogy különleges jóstehetséget vindikálnék magamnak: vihar előtti csend van a városházán, a robbanásig feszültek a kedélyek, a kánikula forrósága ráült nemcsak a háztetőkre és az izzó aszfaltra, hanem a lelkekre is. Meggyőződésem, hogy viharos őszi napokra van kilátásunk, már előre füllnek a kohók, izgatottak az urak, csörögnek a fegyverek . . .*

— *Milyen vonatkozásban éleződnek ki leginkább az ellentétek?*

— *Arról ma még nem igen lehet beszélni, bizonyos azonban, hogy kemény férfiakról van szó minden oldalon, olyanokról, akik nem ijednek meg a maguk árnyékától, a mások árnyékától azonban még kevésbé. Ugyan az is lehet, hogy még sem kerül háborúra a sor. Idézzük a régi római közmondást: ha békét akarsz, háborúra készülj! Ugy látszik, nemcsak a világpolitikában, hanem a városházán is ez most a jelszó. Egyébként . . .*

— *Egyébként?*

— *Folynak a szabadságok a városházán. A polgármesterrel a mult hét első napjaiban a városházi folyosón találkoztam. Kitünő podesztánk személyesen ment át helyetteséhez, Schuler alpolgármesterhez, hogy elköszönjön tőle. Szendy feleségével a Lidóra ment két hétre. Ugy volt, hogy Lamotte alpolgármester helyettesíti. A végső döntés azután még is az volt, hogy a második alpolgármester: Schuler Dezső dr. marad itt júliusra polgármester-helyettesnek. Lamotte, felesége társaságában, aki egyike az ország legkitünőbb hölgyvezetőinek, külföldi autóturára indult. A főváros legfőbb adminisztrációjának nyári menetrendje különben a következő: Szendyék július végéig maradnak Olaszországban, azután visegrádi villájukban folytatják az üdülést. A polgármester azonban, ha a főváros környékén lesz is, hivatalosan csak Szent István-nap táján fog bejönni a városházára. Lamotte augusztus 1-ével tér haza, ekkor megy azután Schuler alpolgármester szabadságra.*

— *A tanácsnoki front?*

— *Farkas Ákos szombaton volt utóljára bent a hivatalában, borsodi szőlőjébe ment nyaralni. Szabadságideje alatt a kitünő Havlin Károly dr. fogja helyettesíteni, aki feleségével és két gyönyörű ikerlányával — mint a hozzám intézett képeslap mutatja — Ausztria legszebb vidékén töltötte szabadságidejét. Bódy Lászlóék is a Lidón vannak, Király Kálmánék szintén Olaszországban. Rosta Jánosék a jövő héten mennek Ausztriába. Morvay Endrére csak augusztusban kerül sor a szabadságolást illetően: ő is a hegyek közé megy valahova. Kovácsházy Balatongyörökön üdül, egyedül horgászik, mert Szentmiklósi Jóska, a másik kitünő horgász, balatoni süllő helyett hegyi pisztrángot iparkodik fogni Karinthiában.*

— *Mi van a Kovácsházy-féle harcsával? Még nem kaptunk fényképet az idén tőle, amely a derék Vilmost az általa fogott embernagyságú harcsával ábrázolja!*

— *A harcsával baj van az idén, szerkesztő úr. Illetve nem is a harcsával, hanem Kovácsházyval. Kurfürst István házinyomdai igazgató, aki Kovácsházy legszükebb baráti köréhez tartozik, összeesküvést szőtt Kovácsházy ellen. A Kovácsházy-féle híres harcsafényképet olyképen retusáltatta Kurfürst, hogy a harcsa mindig ugyanaz, a harcsa mellett álló győztes hadvezér Kovácsházy daliás alakját mutatja, a fej azonban rajla mindig más. De sohasem a Kovácsházy Vilmosé. Ezek a képek: a Kovácsházy-féle harcsával és nem a Kovácsházy fejével rendelkező daliás férfiúval — most közkézen forognak a városházán. Bizonyos, hogy Kovácsházynak, ha legközelebb ötvenkilós harcsával akar dicsekedni, közjegyzői okirattal kell bizonyítania. Mert a fénykép — erősen hitelét vesztette . . .*

— *Mi ujság a betegfronton?*

— *Szemethy Károly dr. tiszti főügyészt, aki súlyos operáció után hosszú hónapokig volt a Pajor-szanatórium lakója, hazaszállították tisztviselőtelepi villájába. Őméltósága jobban érzi magát, de egyelőre még mindig ágyban fekvő beteg. Kényszerű szabadságát különben gyönyörű könyvtárának rendezésére használja fel a főügyész úr.*

— *Ki a legfiatalabb férj a városházán?*

— *Kétségtelenül Divényi Károly törvényhatósági bizottsági tag úr, egyébként ügyvéd és Pestvármegye tiszteletbeli tiszti főügyésze, aki deresedő fejjel, de ifjonti szívvel vált meg az agglegénységtől, hogy hűséget esküdjön Biscara Betta énekművésznőnek. Az egyházi esküvő csütörtökön volt a Kapucinusok budai templomában, ahol Zadravecz püspök adta össze az ifjú párt.*

— *Kit gyászolt az elmult héten a városháza?*

— *Az öreg Paulheimet, mindannyiunk kedves Franci bácsiját, aki hosszú szenvedés után hunyt el hetvenedik életévében. A régi Budapest egy kedves alakja tünt el körünkből vele örökre. Hosszú ideig tagja volt a törvényhatósági bizottságnak, a közéleti működéstől csak a legutóbbi években vonult vissza. Ő építette 1904-ben az első ötemeletes bérházat Budapesten. Harminc évig épített Paulheim Ferenc, akit a kormányzó 1930-ban a kormányfőtanácsosi méltósággal is kitüntetett: ő építette a Központi Zálogház épületét, ezenfelül több mint ötven bérpalotát és középületet. Híres templomépítő is volt: ő építette többek között a Szent Domonkos-rend Thököly-úti templomát és rendházát is.*

— *Áldás és béke poraira! Mi van még mondanivalója kedves bizottsági tag úr?*

— *A hivatalos lap egyik legutóbbi száma közli azoknak a névsorát, akik a gyakorlati közigazgatási vizsgát kitüntetéssel tették le. A székesfőváros szempontjából említésre méltó, hogy a fővárosi árvaszék fogalmazói kara ismét milyen szép eredménnyel dolgozott. Az árvaszéken folytatott nehéz és komoly munkát jellemzi, de az egész fővárosra dicsőséget jelent, hogy a hivatalos lapban felsorolt huszonnyolc név között, ami országos viszonylatot jelent, öten a székesfőváros árvaszékénél teljesítenek szolgálatot. Ez annyit jelent, hogy az egész országban egy év alatt kitüntetéssel vizsgázottak tizennyolc százaléka fővárosi árvaszéki fogalmazó. A Budapesti Közlönyben felsorolt árvaszéki fogalmazók: dr. Almay György, dr. Prückler András, dr. Gottl Ernő, dr. Prámer József és dr. Szávoszt Tamás. Kitüntetéssel vizsgázott dr. Szászy Lajos, a főpolgármester titkára is.*

— *A viszontlátásra két hét mulva, kedves bizottsági tag úr!*

— *Isten Önnel, szerkesztő barátom!*

Hatalmas összegeket vesz fel Szendy polgármester a jövő évi költségvetésbe az eucharisztikus világkongresszus előkészitési munkálataira

Rövidesen megkezdődik a kegyuri templomok renoválása — Nagyarányu utátépitéseket hajt végre a főváros a Hősök terén — A polgármester fontos intézkedéseket tett elutazása előtt a világkongresszussal kapcsolatos nagyszabásu közmunkák tárgyában

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az *Uj Budapest* hasábjain néhány hónappal ezelőtt *Szendy* Károly polgármester a székesfőváros és a maga nevében is ünnepélyesen kijelentette, hogy a legnagyobb odaadással támogatják az egyházi tényezőket és a rendező főbizottságot abban a feladatban, amely Budapestet egész esztendei munkával akarja felkészíteni a Szent István évben megtartandó eucharisztikus kongresszus hatalmas ünnepségeire. A polgármester, mielőtt nyári szabadságát megkezdte volna, a legfontosabb teendői közé sorolta arravonatkozólag a megfelelő utasítás kiadását, hogy az új költségvetésben, amely tudvalevően szeptember 15-ére már ki is lesz kézbesítve a pénzügyi bizottság tagjainak, megfelelő összegek álljanak a világ egyik legnagyobb idegenforgalmi megmozdulásának rendelkezésére. Az eucharisztikus világkongresszus előkészítése tárgyában

Szendy Károly

polgármester a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az eucharisztikus világkongresszusban, a jövő esztendő legnagyobb idegenforgalmi megmozdulásában nemcsak idegenforgalmi konjunkturát és gazdasági lehetőséget látunk. A kongresszus sikeres lebonyolításával, a vendégszeretet erejével — mint azt a szentév ünnepélyes megnyitása alkalmával a Vigadóban tartott beszédemben is kijelentettem — az emberiség hitbeli és lelki kiegyensúlyozottságát és ezzel a nemzetek békéjét akarjuk előmozdítani.

— Ami most a jövő esztendőben Európa legnagyobb idegenforgalmi megmozdulását, a Budapesten tartandó világkongresszust illeti, utasítottam a fővárosi Idegenforgalmi Hivatalt, hogy a maga jól bevált szervezetével álljon az elhelyezést előkészítő főbizottság rendelkezésére. Kétségtelennek tartom, hogy a hivatal ezt a munkát megfelelő módon fogja végrehajtani.

Idáig tart a polgármester nyilatkozata. Mint az *Uj Budapest* munkatársa *illetékes helyen* értesül, a főváros illetékes ügyosztályai, amelyek a Szent István év előkészítésével kapcsolatban érdekelve vannak, hatalmas előkészítő munkával tesznek eleget a polgármester kívánságának. A legfontosabb természetszerűen a pénzügyi ügyosztály munkássága: megfelelő költségvetési keretet biztosítani azon közmunkák számára, amelyek a Szent István év, illetőleg az eucharisztikus világkongresszus alkalmával okvetlenül szükségesek, hogy Budapest megfelelő felkészültséggel és külső csinnal is fogadja az idejövő külföldi zarándokok százezreit.

*

Az eucharisztikus világkongresszus előkészítése hatalmas munkát ró az út- és csatornaépítési ügyosztályra. A szabadságon levő *Király* Kálmán tanácsnok távollétében *Viola* Rezső dr. műszaki főtanácsos, az út- és csatornaépítési ügyosztály útügyi csoportjának vezetője, a tőle megszokott energiával és nagy készséggel iparkodik azon, hogy a főváros útjai és terei kifogástalan állapotban bizonyítsák a külföldiek előtt hogy Budapest az úttesteket illetően is Európa legelső kultúrországai közé tartozik.

A legnagyobb feladatot az ügyosztályra a *Hősök terének* és a hozzá vezető *felvonulási utaknak* jókarbahozatala rójja. A Hősök terén lesz ugyanis az eucharisztikus kongresszus előkészítő főbizottságának tervei szerint a kongresszus központja. Itt fog állni a hatalmas oltár és a szabadban lévő oltár körül fognak felvonulni a tízezrek és a százezrek. A jövő esztendei költségvetésben már megfelelő összeg fog rendelkezésre állni, hogy a legkorábbi tavaszi hónapokban a térnek és az ahoz felvezető utaknak teljes átépítése befejezést nyerjen.

Ugyancsak megfelelő átépítést igényel *a római katolikus templomok körüli tereknek átépítése is*, az úttestek szempontjból. A templomok környékének úttestei igen-igen elhanyagolt állapotban vannak, főleg azon templomok környékén sok a panasz az úttestekre, amelyek terekent feküsznek. A templom körüli úttestek átépítésére is megfelelő összegeket irányoz elő a jövő esztendei költségvetésbe az út- és csatornaépítési ügyosztály, annál is inkább, mert a kongresszuson résztvevő nemzeteknek — mint azt az *Uj Budapest* részletesen megírta — a kegyúri templomok lesznek a felvonulási pontjai.

Az eucharisztikus világkongresszussal kapcsolatban fokozott gondot fordít a főváros a jövő esztendei költségvetésben *a közterületeken fekvő kerteknek rendbehozatalára is.* Különösen a Hősök terének környékét kívánja az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetősége megfelelő módon kiképezni, hogy az idejövő külföldiek messzevigyék Budapest kertészeti szépségeinek hírét is. *Morbitzer* Dezső, a fővárosi kertészet kiváló igazgatója, agilis munkatársaival — élükön *Szilágyi* főfelügyelővel — nagyszabású terveket dolgozott ki, hogy májusi virágpompában várja egész Budapest az eucharisztikus világkongresszus öt világrészből idezarándokoló részvevőit.

Folyamatban van a római katolikus kegyúri templomok megfelelő tatarozása is, amiről dorogi *Farkas* Ákos dr. tanácsnok, az elnöki ügyosztály vezetője nyilatkozata alapján részletesen beszámolt az *Uj Budapest*. A templomok restaurálását illetően a vonatkozó közgyűlési határozatot a belügyminiszter már jóváhagyta és immáron semmi akadálya nincs annakt, hogy ezeket a renoválásokat még az ősz folyamán megkezdje és be is fejezze a főváros.

Budapest kitárja a szívét a magyar emlékévvel kapcsolatos eucharisztikus világkongresszus elé. Helyesen állapította meg *Szendy* polgármester, amikor a főváros feladatait az eucharisztikus világkongresszussal kapcsolatban a következő tömör szavakban állította össze:

— *Hisszük, hogy a magyar emlékév lelki és emberi értékeket fog adni nemcsak a magyar nemzetnek, de az egész világnak. Azon leszünk, hogy az út megforduló idegenek jól érezzék magukat, élvezhessék idegenforgalmi kultúránkat, a mi szép Budapestünket, de ugyanakkor a szellemi nemességek, az örök eszmények, a kultúra és a munka népét lássák bennünk!*

MÚVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DISZE!

Móczár Gábor
egeszségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

Teljes komforttal berendezett, parkos, központi fütéses, modern villában családi otthont talál teljes ellátással
Reinprecht-néi
(Hosszu éveken át a balatonkenesei üdülőtelep volt üzletvezetője.) Budapest, I., Muskátli utca 9 szám.
Telefon: 153—933

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 20. szám.
Telefon: 30-2-45.

Serépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon —342—29

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi cimerek
zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39.szám Telefon: 1-891-18.

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER
Városliget

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Béke-tér 5. Iroda: VI., Szondy-u34.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Telefon: 1—011—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi látcsövek. a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek
fényképészeti cikkek.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Mikor jogosult és mikor nem az a Beszkárt-kritika?

Irta: Szőke Gyula dr.

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Beszkárt zárószámadása ismét kiváltotta a szokásos kritikákat! A Beszkárt ügykezelése azonban, amely a zárószámadás tükrében mutatja az üzem multévi működését, ezekre a kritikákra nem szolgált rá, illetve a zárószámadásokkal kapcsolatban *nem ezekre a kritikákra* van szükség. Az üzem vezetősége által elibénk terjesztett mérleg, a rendes évi ügykezelést mutatja; emiatt az üzem munkájának rendes lebonyolítása, valamint a pénzkezelés tekintetében még a legerősebb kritikai szemüvegen át sem lehet kifogást emelni a zárószámadás ellen. Még a legellenzékibb bírálók sem tudtak olyan kifogást felhozni, amely a zárószámadás helytelenségét mutatja és a legerősebb ellenzéki hang is a zárószámadás el nem fogadását nem a mérlegből, nem az ügykezelésből és nem az üzem pénzkezeléséből vett adatokkal indokolta, hanem a Beszkárt vagyoni helyzetéből, tarifapolitikájából és régi és jobb befektetéseinek az eredményéből. A legfőbb indok azonban az volt, hogy a

vállalat vagyona nem olyan megfogható vagyontárgyakban fekszik, amit azonnal lehetne értékesiteni és az üzem adósságait rögtön kifizetni.

Ezért történt, hogy a zárószámadás bírálatával kapcsolatban felhozott érvek a zárószámadás ellen hatásosak nem is lehettek és a közgyűlés az üzem multévi számadásait tudomásul vette. Egyebet nem is tehetett. Abból kiindulni, hogy rossz a zárószámadás, mert nincs annyi megmozgatható vagyona az üzemnek, melyből az összes fennálló adósságait kifizetheti, nem lehet és nem szabad!

Nincs komolyan vezetett vállalat, amelyik a vagyonát készpénzben tartja a pénztárában, vagy csak rögtön értékesíthető házakba fekteti.

Nincs olyan vállalat, amely az összes adósságát aznnnal ki tudná fizetni. Ha tehát a Beszkártot ezért rosszul vezetett üzemnek tartják és megérettnek a bukásra, úgy nem ez a villamosvasút-üzem, de az egész magyar gazdasági élet és annak összes vállalatai felett mondanak lesújtó kritikát. Ilyen szemmel nézve bármely vállalat ellen meg lehet kérni a csődöt, mert egyik sem tudná az adósságait pár nap alatt kifizetni.

És épen azok, akik a Beszkárttal szemben a legsúlyosabbnak látszó bírálatot mondották, adták meg a zárószámadás mentségére vonatkozó legjobb bizonyítékokat. Az maga ugyanis, hogy az üzemnek 53 millió pengő adóssága van, nem kifogásolható, mert a főváros a megváltásra és beruházásra készpénzzel nem rendelkezett. Hogy a 12 millió pengő függőkölcsön bármikor esedékes lehet, igaz ugyan, — de a mai gazdasági helyzetben megfelelő hosszúlejáratú kölcsönt megszerezni nem lehetett.

Hogy a nyugdíjalapot is felhasználta a Beszkárt beruházásra, annál kevésbbé kifogásolható, mert a nyugdíjalap kamatjövedelmét úgyis a fővárosnak kellett és kell pótolnia.

Helytelen volna tehát a nyugdíjalapot az alig jövedelmező takarékbetétbe helyezni és az eképen előálló még nagyobb jövedelemhiányt a háztartás terhére hagyni és ugyanakkor még több és sokkal drágább függőkölcsönt igénybe venni.

A Hév-megváltás súlyosan terheli a Beszkárt pénzügyeit és előrelátható volt, hogy a Hév sohasem lesz jövedelmező, hanem mindig ráfizetéses vállalkozás. Ha a közgyülés a Keresztény Községi Párt súlyosan indokolt ellenzése dacára mégis a Hév-megváltás mellett döntött és a kormány benyujtott fellebbezésünk ellenére ezt a határozatot jóváhagyta, ma, — amikor még idő sem volt a Hév ügyeinek a rendezésére és amikor a fővárossal szemben mindenki csak igényt támaszt, tarifaleszállítást kér, közlekedésjavítást kíván, és újabb beruházásokat sürget, — azt is kívánni, hogy a Hév összes részvényeit értéktelen értékpapírosoknak mondjuk ki és az ekként történő leírást olyan veszteségnek tekintsük, amelyért a Beszkárt üzemvezetősége felelős, sem helyes, sem igazságos nem volna.

Nem is ezzel a szemmel kell nézni a főváros nagy közlekedési üzemét!

Nem a zárószámadás tükrében, hanem az egész közlekedési és tarifapolitika kérdésében kell az üzem jövő működését vizsgálni és ennek a javtásával kell az üzem anyagi helyzetét és jövedelmezőségét úgy átalakítani, hogy az ne csak a legkényesebb igényeket is kielégítse, de a befektetett tőkének a gyümölcsét is meghozza.

Mindez pedig nem történhetik meg a városfejlesztés iránya és terjedelme helyes megállapítása nélkül. Mert enélkül lehet a közlekedési vonalakat szaporítani, átgondoltan, vagy ötletszerűen új villamossíneket lefektetni, új autóbuszjáratokat megindítani, új gyorsvasút építését elhatározni, a földalatti vonalakat kibővíteni, lehet, bár nem szabad a közlekedési járatokat egyéni vagy csoportérdekek szerint módosítani, de ez mindig csak olyan *időleges befektetés lesz*, amely sem a beruházott tőkének a törlesztését, sem pedig a tőke kamatát meghozni nem fogja.

A helyes közlekedési politika megállapítása egyúttal a helyes városfejlesztési politika is.

Viszont a helyes városfejlesztési politika megszabja a közlekedési irányok helyes kiépítését. Ötletszerűen építkeznek és parcelláznak a főváros legkülönbözőbb területein, ahová az egyéni érdekek azután sürgetve sürgetik a legkülönbözőbb közművek gyors kiépítését, nem számítva arra, hogy ezek a közmű-beruházások hatalmasan megterhelik a jövőbe való jövedelem szinte minden kilátása nélkül a főváros üzemeit, a háztartást és az adófizetőket. Meg kell szabni, merre terjeszthető a város kiépítése, tehát ennek megfelelően kell a telkek felosztási engedélyét, valamint az építkezési engedélyeket kiadni, előre kiszámítván azt, hogy az ott folyó letelepülés mennyiben lehet a jövőben a közre nézve gyümölcsöző. A már beépített és lakott területeken pedig azok az útvonalak látandók el elsősorban közlekedési lehetőségekkel, amelyek állandó lakottságra számíthatnak, vagy amelyek állandó lakottsága kívánatos. Nem kell minden vonalnak a Kossuth Lajos-utcát érintenie. Élénken előttünk van a amelytől csak nagy áldozatok árán tudunk szabadulni. A külső kerületek is ellátandók mégis közlekedési lehetőséggel, anélkül, hogy a közlekedési vonalak kivétel nélkül a központon haladnának át. Ha pedig az így helyesen megszabott közlekedés fejlesztéséért áldozatot is kell hozni, akkor nem szabad kifogásolni, ha a főváros készpénz hiányában kölcsönből fedezi a beruházásokat.

Jól átgondolt közlekedési irányítás mellett az autóbusz és a villamos, a földalatti és Hév egymásnak nem csinálhatnak konkurrenciát. Ha tovább is az az elgondolás érvényesül, hogy ott fusson az autóbusz, ahol már villamos is jár, oda építsünk villamosvonalat, ahol a Hév már közlekedik, hogy egy vonalon fusson a földalatt és földfelett a közlekedési jármű, vagy az új villamosvonalat az autóbusz kedvéért megszüntessük anélkül, hogy a beruházások már visszatérültek volna, természetesen állandó és jogos kritikában fog az üzemvezetőség részesülni. Ezeket a kérdéseket tehát megfontoltan kell az új beruházások eszközlése előtt eldönteni.

Épen így fontos a jó tarifapolitika felállítása is. Nem volt nehéz jó jósnak lenni, hogy

az egész kisszakaszrendszer behozása, valamint a vonal- és átszállójegyek árainak túlzott felemelése nem fogja a Beszkárt anyagi helyzetét javítani.

Az sem lehetett soha vitás, hogy a Hévvel kapcsolatban a fővárossal szemben sokkal nagyobb igényt fognak támasztani, mint a magánvállalattal szemben és a Hév tarifájának a leszállítását okvetlen sürgetni fogják. Előre lehetett látni, hogy ezzel a főváros nemcsak a saját üzemi deficitjét fogja növelni, de a szinte bizonyossággal számításba vett Hév-tarifaleszállítás a főváros környékén levő községekbe fogja csábítani a főváros alkalmazottainak és adófizetőinek egy tekintélyes részét is, akik a fővárosban szerzett jövedelmüket vidéken költvén el, csökkentik a főváros jövedelmét és adóbevételeit.

Az sem titok, hogy

nem a legigazságosabb és legjövedelmezőbb megtakarítás a legkisebb jövedelmű alkalmazottak díjazásának a leszállítása, amint hogy a közalkalmazottak fizetésének a csökkentése végeredményben nem szolgálta a köz és a polgárság érdekét.

Ha van megtakarítási lehetőség, azt máshol kell keresni. Ha van az üzem irányításában hiány, azt kell orvosolni. Ha vannak helyes elgondolások, azokat kell előadni és ha van lehetőség a javításra, nyiltan meg kell mondani.

Most jön az új költségvetés. Remélhetőleg ennek az előterjesztése előtt hallani fogjuk a javaslatokat, amelyek gyökeres átalakítást hoznak. A zárószámadás elfogadása nem egyenlő az üzem működésének a teljes helyeslésével. Látjuk, hogy kell cselekednünk és várjuk, hogy úgy a polgármester, mint az üzem a költségvetés előtt és azzal kapcsolatban nem is fognak késlekedni javaslataikkal.

Mondják, hogy a gazdasági helyzet javul. A legelső alkalmat fel kell használni az üzem pénzügyi helyzetének a javítására, hogy a megfelelő tőke szintén rendelkezésre álljon.

Németh Miklós
könyvkötő és diszműves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,
Jobbágy- féle
barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.

Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körut 18.
Telefon: 13-33-94.
Levélcim: Budapest 72. Postafiók: 61.

HIREK

Mihalovics Zsigmond — kormányfőtanácsos

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A kormányzó Mihalovics Zsigmondot, az esztergomi főszékesegyház tiszteletbeli kanonokát, a Karitász érseki biztosát, kirmányfőtanácsossá nevezte ki.

A kormányzói kinevezés őszinte és osztatlan örömet kelt Mihalovics Zsigmond tisztelőinek nagy seregében: Budapest egész közönségében! Mert nem kétséges, hogy ez a hallatlan energiájú, nagytudású, szerény papi embert mindenki szereti és nagyrabecsüli. A régi apostolok alázatos lelkű, de lángoló akaratú utóda Mihalovics Zsigmond, akinek lobogó lelkesedése most legutóbb az Eucharisztikus Világkongresszus előkésztésében talál magának újabb munkaterületet.

A Keresztény Községi Párt tizenöt esztendeje egyik legaktívabb és legszorgalmasabb bizottsági tagját tiszteli Mihalovics Zsigmondban. Mint bizottsági tag, szűkebb pátriájának: a Hermina-mezőnek érdekeit képviseli. Petrovácz Gyulán kívül elsősorban az ő érdeme az új Kassa-téri templom felépítése. Sok olyan papot kívánunk az Egyháznak és sok olyan bizottsági tagot a fővárosnak, mint Mihalovics Zsigmond!

Csorda közélelmezési tanácsos szolgálatának jubileuma. Vitéz Csorda Ferenc közélelmezési tanácsos, a sertésközvágóhíd intézője, most töltötte be huszonöt éves szolgálatát. A jubileum alkalmából dr. Kazár Gyula igazgató üdvözölte a tisztikar nevében. Csorda Ferenc, mint a főváros fiatal tisztviselője 1914-ben az elsők között vonult a harctérre. Három ízben sebesült meg, utoljára olyan súlyosan, hogy jobb lábát amputálni kellett. Harctéri teljesítményeiért többször kitüntették, elnyerte az arany vitézségi érmet is. Az elsők között avatták vitézzé. A háború befejezése után Csorda Ferenc ismét elfoglalta hivatalát, előbb a marhavágóhídon, majd a sertésvágóhídon teljesített szolgálatot és szolgálata elismeréseképen 1932-ben közélelmezési tanácsosi rangban a sertésvágóhíd intézőjévé nevezték ki.

—o—

Eltörölték az autók luxusadóját. Az autóstársadalom régi vágyát teljesítette a nemrég megjelent rendelet, amely eltörölte az autók luxusadóját, ezzel kimondotta, hogy az autó nem luxus többé. Ez nemcsak elvi diadalt jelent, de jelentékenyen olcsóbbá teszi a nagyteljesítményű, erős kocsikat. Máris óriási az érdeklődés a világhírű és közkedvelt 8 hengeres Ford kocsi iránt, amely cca ezer pengővel lett olcsóbb. Ne vegyen addig autót, amíg meg nem tekintette a Ford gyárnak ezt a remekművét Hahn Arthur és Társai cégnél, Andrássy-út 10.

Hatósági felszólításra rendezte az Élelmiszerüzem a repülőnap büfféjét

Mit állapitott meg a polgármesteri vizsgálat?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Mint ismeretes, a budaörsi repülőnap büféjét a Községi Élelmiszerüzem látta el, ami miatt a Fűszerkereskedők Egyesülete tiltakozó nagygyűlést szándékozik egybehívni.

Ebben az ügyben Szendy Károly polgármester vizsgálatot indított, amely megállapította, hogy a Községi Élelmiszerüzem nem pályázott a repülőnap büféjének ellátására. A repülőnap rendezősége a Vendéglősök Ipartestületéhez fordult és onnan azt a választ kapta Gundel Károly elnök aláírásával, hogy az Ipartestület tagjai nem pályáznak a büfé rendezésére.

Ezek után szólították fel a Községi Élelmiszerüzemet, hogy vállalja el a repülőnap büféjének ellátását. A Községi Élelmiszerüzem annál is inkább vonakodott, mert a népligeti diákstadion büféjének rendezésére többezer pengőt fizetett rá. Ugy a kereskedelmi, mint a belügyminiszter azonban ragaszkodott ahhoz, hogy a repülőnapon a közönséget ellássák és ezért szólította fel a Községi Élelmiszerüzemet a büfé rendezésére.

A Községi Élelmiszerüzem 16 autóval és 220 alkalmazottal vonult fel. Egész forgalma 10.000 pengő volt, amelyből csak a személyzeti kiadások 3000 pengőt emésztettek fel. Az üzem éppen csak, hogy behozta költségeit, de nem is gondolt nyerészkedő vállalkozásra, hanem csupán hatósági felszólításra vállalkozott a büfé ellátására.

Adós-e a székesfőváros a Hafner-örökösöknek?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Hafner Zoltán éveken keresztül főtisztviselője volt a fővárosi Vízműveknek. Hafnernek értékes találmánya is volt és az újfajta betoncsőkút szisztémáját szabadalmaztatták is a Vízművek. Hafner ezen kitünően bevált szabadalmát felhasználták és használják ma is.

Ismételten tárgyalások voltak arról, hogy Hafnert megfelelően javadalmazzák különleges szabadalmáért. Azonban Hafner időközben elhalálozott és igy az örökösök peresítették a szabadalom használatáért járó, mintegy 5300 pengős összeget.

Az elsőbiróság azonban elutasította a keresetet, mert úgy találta, hogy a Vízművek vezetősége, illetve a főváros illetékes ügyosztályán nem tettek kötelező ígéretet Hafner megfelelő kártalanitására. Az itélőtábla Szöke-tanácsa most tárgyalta az ügyet, ahol Szöke tanácselnök felszólította a szembenálló peres feleket, hogy próbálják egyességi úton rendezni az ügyet, mert hiszen, amint az iratokból kitünik, a Vízművek használja, hasznosította Hafner találmányát, aki ezen munkásságáért nem kapott megfelelő ellenszolgáltatást. A felebbezési bíróság azután az ügyben további bizonyitást rendelt el.

ÓRÁT BÁNKI-tól

Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.

Budapest, IV, Váci-utca 36

Duna-utcai oldal.

E szelvény 10% engedményre jogosit

Ivókúrák a Margitszigeten

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa évek kitartó és rendszeres munkájával a Szent Margitszigetet fővárosunk egyik legtökéletesebb gyógyfürdőtelepévé fejlesztette. Ennek a fejlesztésnek egyik nagyfontosságú része jutott most befejezésre az alsómargitszigeti ivócsarnok megépítésével, amelyet Bessenyei Zénó dr. elnök kezdeményezésére épittetett meg a tanács. Az új ivócsarnokot kedden délután adta át rendeltetésének Bessenyei Zénó dr. elnök és Algyay-Hubert Pál dr. alelnök, aki egyúttal magának az épitési munkának volt az irányitója.

Hatalmas fedett csarnok létesült és a gyógyforrást a kormányzóné engedélyével Magda gyógyforrásnak nevezték el.

A gyógyforrás 310 méter mélységből fakad, 70° C. hömérsékletü kénhydrogént, szénsavat, calcium-, hydrocarbonat-, natrium- és sulfat-ionokat tartalmaz. Az ivókúra bevezetésével kapcsolatban a közmunkatanács külföldi példák alapján, az eddigi szokástól eltérő szempontoknak kivánt érvényt szerezni, amelyeknek megvalósításával a gyógyulást keresők igényein felül az orvosi kar érdekeit is a legmesszebbmenő módon kívánta figyelembe venni. A gyógyforrások vizét ugyanis eddig többnyire orvosi előírás nékül használta a nagyközönség, ez kárára válhatott a a betegeknek, mert nem egyszer a rendszeresen végzett ivókúra után nem javulás, hanem a panaszok fokozódása következett be.

A közmunkatanács a Magda gyógyforrás használatát lehetőleg orvosi előíráshoz szeretné kötni, a benne rejlő gyógyértékeknek a beteg érdekében történő kihasználása céljából. Az ivócsarnok orvosi ellenőrzés alatt áll és a háziorvosi beutalással érkező betegek számára a gyógyforrás vezető orvosa díjmentesen megadja a kúra használatára vonatkozó részletes utasítást. A budapesti gyakorló orvosi kar érdekeinek minél hathatósabb megvédelmezése céljából a gyógyforrás vezető orvosa magángyakorlatot az ivócsarnoknál nem folytathat.

A Magda gyógyforrás vize, a vegyvizsgálat adatai alapján, a gyomor- és bélbetegségek (gyomorégés, gyomorhurut, bélhurut, stb.) kezelésére szolgál. Keserüvíz alkalmazásával megoldódik a kombinált kúra kérdése is, mert a máj- és epeutak megbetegedésének és az epeköves bántalmak gyógyitására, valamint a rendszeres soványító kúrák végzésére nyilik lehetőség. Különös figyelemmel a komoly kúrázók érdekeire és a szociális szempontokra, a közmunkatanács lehetővé tette, hogy mindazok, akik ivókúra céljából szándékoznak a szigetre menni, hétköznapokon reggel 7 órától 10 óráig 20 fillérért, vasár- és ünepnapokon pedig 30 fillérért válthatják meg belépőjegyüket, ennek árában egyszersmind a gyógyivóvz ára is benn-foglaltatik.

ANGOLPARK

uj attrakciói:

Minden este a „Blue Kiddies" monstre jazz-zenekar jazzkoncertje

A csütörtöki művész-esték, hazai és nemzetközi művészekkel

A „Csodarevü 937" minden este junius hó 19-től kezdve az amerikai méreteket is tulszárnyaló csodaprodukció

Pilotaiskola a legszenzációsabb amerikai ujdonság

és végül az **Autotouring,** melyben minden kisérő nélkül ki-ki saját maga vezetheti a benzines kis autóját — Minden hónapban uj nemzetközi varieté műsor az **Alpesi Faluban**

Padozati munkák

elsőrangu kivitelben

szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók

Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság

Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

Steiner és Szimper

Cégtulajdonos: Steiner Mór

Disz-, templom-, szobafestők és mázolók

Budapest, IX., Üllői-út 57.

Telefon: 1—306—29.

Cristofoli Vince

Kőpadló és fayence faburkoló vállalat.

Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31

Telefon: 2-969-07.

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT

kiépítése folytán a **Károly király-út 5.** számú házban 92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe

IV., GERLÓCZY-UCCA 11. számú házba helyeztem át.

Hauschild Albert ezelőtt

NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1-815-72.

Hátizsák, sífelszerelés és horgászati cikkeket nálam nagyon olcsón vásárolhat.

Nemzeti ünnepek alkalmára előirt

kitüző zászlók

a legjutányosabban beszerezhetők

Szabó Gyula cégnél

Bpest, IV. Prohászka Ottokár u. 10. Tel.: 180-863

Az Országos Nőképző Egyesület

Veres Pálné leánynevelő intézete

Budapest, IV., Veres Pálné-utca 36-38. — Telefon: 185—142.

Az intézet hét évtizedes multra tekint viszza — Bennlakással kapcsolatos iskolái — Nyolcosztályu leánygimnázium és hároméves továbbképző tanfolyam — Ujonnan átalakitott internátusa a modern hygienia követelményeinek megfelelő berendezéssel bir — Érdeklődőknek tájékoztatást készséggel ad az intézet vezetősége

Uj kiirások

Csatornázási munkálatokra a XIV. ker. Nagy Lajos király-útja, Benkő-utca és Báró Jeszenák Jenő-uca közötti szakaszhoz. **Határidő: 1937. évi július hó 20-án délelőtt 10 óra,**

786 kg angol (banca) **ón** (eredeti, körülbelül 35 kg-os tömbökben) és **1040 kg 80%-os csapágyfém szállítására** a Budapest Székesfővárosi Közlekelési Rt. részére. **Határidő: 1937, évi július hó 20-án délelőtt 9 óra.**

I. Utrendezési munkákra és az ehez szükséges **kőanyagok szállítására** a II. ker. Zsigmond-utca, Pálffy-tér és Üstökös-utca, vaalmint a II. ker, Török-utca, Margit-krt. és Üstökös-utca közötti szakaszához, —

II. Utrendezési munkákra és az ehez szükséges **kőanyagok szállítására** a II. ker, Margit-rakpart, Margit-híd és Pálffy-tér közötti szakaszhoz és a Pálffy-tér részére, —

III. Utrendezési munkákra és az ehez szükséges **kőanyagok szállítására** a II. ker, Báró Lipthay-utca és Margit-rakpart részére. **Határidő: 1937. évi július hó 23-án délelőtt 10 óra.**

47/63 cm nyomófelületű, elektromos-hajtásra berendezett **nyomóautomatának** motor nélküli **szállításra** a székesfőváros házinyomdája részére. **Határidő: 1937. július hó 23-án délelőtt 9 óra.**

Rakodó munkálatokra (1937. augusztus 1-től 1938. márc. 31-ig terjedő időben) Budapest Székesfőváros Gázművei Ceglédi uccai tüzelőszertelepre részére. **Határilő: 1937. évi július hó 26-án délelőtt 10 óra.**

6660 tonna szén egy évi időtartamon belül való szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi július hó 27-én délelőtt negyed 10 óra.**

5000 kg fehér géptörlőrongy és 20.000 kg világostarka géptörlőrongy szállítására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi július hó 30-án délelőtt 10 óra.**

3400 q édes, réti anyaszéna, 2400 q búzaszalma, és 2400 q rozsszalma, továbbá 200 q zab szállítására a székesfővárosi állatvásárok és közvágóhidak részére. **Határidő: 1937. évi július hó 30-án, délelőtt 9—10 óra.**

Vendéglőépület bérletére (X. ker. Sírkert u. 31. szám.) **Határidő: 1937, évi augusztus hó 3-án, délelőtt 9—11 óra.**

Villamosvezetékek kicserélési, illetve **falbafektetési munkálataira** a központi Városháza épületéhez. **Határidő: 1937. évi augusztus hó 18-án, délelőtt 10 óra.**

Uj kokszfeldolgozó építésére és öntődekokszkezelőberendezés létesítésére a Budapest Székesfőváros Gázművei részére. **Határidő: 1937. évi szeptember hó 30-án délelőtt 10 óra.**

VÁLLALKOZÁS

Hol az építkezési engedély?

Ujabb komplikációk a XIII. kerületi előljáróság székházépitése körül

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az *Uj Budapest* olvasói előtt ismeretesek a XIII. kerületi előljáróság székházának megépítése körül felmerült furcsa események. Valósággal *közmunka-rémregénynek* lehet nevezni a székház megépítésére kiírt versenytárgyalásokat, amelyek végezetül is eredménytelenül végződtek, úgyannyira, hogy a polgármester kénytelen volt a föld-, kőmíves- és elhelyező munkákra, nemkülönben az alapozásra egy olyan cégnek adni megbízást, amely soha nagyobb fővárosi közmunkát nem végzett, viszont a legutolsó zártkörű versenytárgyalást megelőző nyilvános versenytárgyaláson sem vett részt: tehát vitatható, hogy joga volt-e egyáltalában a XIII. ügyosztálynak a zártkörű versenytárgyaláson való részvételre a szóbanforgó céget felszólítani.

A polgármester döntése, amely a székház-építési munkálatokat a fentemlített cégnek kiadja, a Közszállítási Szabályzat értelmében csak birtokon kívül fellebbezhető meg. Azok a cégek, amelyek sikertelenül vettek részt úgy a nyilt-, mint a zártkörű versenytárgyaláson, az iparügyi miniszterhez meg akarták panaszolni a döntést. A végén azonban ezek a cégek rájöttek arra, hogy a panaszolás, illetőleg a belügyminiszterhez intézendő fellebbezés *csak elvi jelentőségű lenne*, minden gyakorlati lehetőség nélkül. A panaszok és fellebbezések ezek után elmaradtak.

Kiderült azonban, hogy több mint egy esztendei huzavona után az építkezés még mindig nem kezdődhetik meg. Még mindig nincs meg az építési engedély: a XIII. ügyosztály bölcsei ismét tanuságot tettek arról, hogy nem tartoznak az expeditiv szakemberek közé. Komplikálja a helyzetet a legutóbb megjelent légvédelmi rendelet. Erre a bölcsek természetszerűen nem gondoltak idejében. Most a Fővárosi Közmunkák Tanácsának kell majd döntenie, milyen változtatások szükségesek légvédelmi szempontból az építkezési terveken.

A XIII. kerületi előljáróság megépítésére kiírt versenytárgyalások odiszszeája *a versenytárgyalási rendszer teljes csődjét jelenti.* Ezek után csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy az építkezés folyamán miféle pótszámlák fognak felmerülni a megbizást elnyert, minden valószínűség szerint igen-igen kitünő összeköttetésekkel rendelkező vállalkozó részéről? Az ő személyét illetően külön sérelme az angyalföldieknek, hogy a Béke-téren épülő palota megépítésére a főváros a kerületből pályázó cégek közül senkit sem tartott megfelelőnek és azt egy másik kerületből pályázó vállalkozónak ítélte oda.

Külföldi kőanyag behozatalára kér engedélyt a főváros

*

A kőbányák termelési képessége alatta marad a főváros szükségletének

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros az elmúlt napokban két nagyszabású útépítési munka ügyében tett intézkedést. Az út- és csatornaépítési szakbizottság véleménye kapcsán a polgármester határozatot hozott a Margi-körút, Margit-híd és Horváth-utca közötti szakaszának, továbbá a Lipót körút Margit-híd és Visegrádi-utca közötti szakaszának útrendezési munkái és az ehhez szükséges kőanyagok szállításának vállalatba adása tárgyában.

Az útrendezési munkálatokhoz szükséges kőanyagok szállítására mindössze egy ajánlat érkezett be, amelyet a Badacsonyi Bazaltbánya r. t., Hofbauer Jakab, a Nemesgulácsi Bazaltbánya r. t., a Somoskői Bazaltbánya r. t. és a Zalahalápi Bazaltkőbánya r. t, közösen tettek, Az ajánlattevők arra való hivatkozással, hogy bányáik teljesítőképessége a folyó évi nagy megrendelésekkel nem áll arányban, bejelentik, hogy a szóbanlevő szállítást csak abban az esetben birják teljesíteni, ha a kőanyag egy részét a korláthi kőbányából szerezhetik be. A polgármester a kőbányák egyesített ajánlatát elfogadta, egyben felkérte a belügyminiszter, hogy a szóbanlevő külfödi beszerzés engedélyezése irányában tegyen intézkedést.

Meglepetéssel vesszük tudomásul a kőbányák kérelmét a külföldi kő behozatalának engedélyezését illetően. Ha meg is felel a valóságnak, hogy a folyó évi nagy állami és városi útépítési munkálatok kőanyagszükséglete túlhaladta a bányák teljesítőképességét, a lehetőség szerint mégis tartózkodni kell attól, hogy a bányák importra kapjanak engedélyt.

Állandóan hangoztatjuk, hogy a kőburkolatot azért tartjuk megfelelőbbnek a különféle egyéb burkolatoknál, mert annak anyaga magyar munkáskéz által kitermelt magyar bányából származik, az útépítést végző munkáskéz is magyar, tehát a kövel való útépítés száz százalékban magyar anyagot és magyar munkáskezet használ fel. Ezt az igen hathatós szempontot nem szabad a kőbányáknak gyengíteniök!

Ha konkrét esetben el is tekint a főváros a hazai kő alkalmazásának szigorú parancsától és teljesíti a bányák kérelmét, amidön külföldi kő behozatalára kér engedélyt a kormányzattól; a kőbányáknak saját érdekeik védelmében is fel kell készülniök arra, hogy a jelentkező szükségletet ki tudják elégíteni.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a XIV. ker. Nagy Lajos király-útja, azelőtt Hajtsár-út, Benkő-utca és Báró Jeszenák János-utca között lévő szakaszának

csatornázási munkálataira.

Az aláírt és megfelelően előkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a polgármesteri II. ügyosztályban, IV. ker. Központi városház, II. emelet 284-es ajtószám alatt

1937. évi július hó 20-án délelőtt 10 óráig

személyesen, vagy megbízott útján kell benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

I. A II. ker. Zsigmond-utca Pálffy-tér és Üstökös-utca közötti, valamint a II. ker. Török-utca Margit-körút és Üstökös-utca közötti szakaszának

útrendezési munkájára

és az ehez szükséges:

kőanyagok: 12.000 db 18/18/13—14 cm-es bazalt fejkő, közte 20—30% 18/27/13—14 cm-es kötőfejkő szállítására. (Az anyag megdolgozása a méretektől eltekintve azonos az „S 13" jelű sorkő megdolgozásával.)

II. A II. ker Margit-rakpart, Margit-híd és Pálffy-tér között lévő szakaszának és a Pálffy-térnek

útrendezési munkájára

és az ehez szükséges:

kőanyagok: 80.000 db „H 14" jelű bazalt háromnegyedes kockakő (közte 10—15% „Hk 14" jelű kötőkocka és 10% „Sz 14" jelű kötőszögkő), továbbá 30.000 db 18/18/13—14 cm-es bazalt fejkő (közte 20—30% 18/27/13—14 cm-es kötőfejkő) szállítására. (Az anyag megdolgozása a méretektől eltekintve azonos az „S 13" jelű sorkő megdolgozásával.)

III. A II. ker. Báró Lipthay-utca és Margit-rakpart

útrendezési munkájára

és az ehez szükséges:

kőanyagok: 230 köbméter „K 8—10" jelű bazalt kiskockakő szállítására nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt, borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi július hó 23-án délelőtt 10 óráig

kell a Központi Városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Gázművei utalással a „Fővárosi Közlöny" hivatalos hirdetések rovatának élén jelenleg közölt általános ajánlati feltételekre,

1937.évi augusztus hó 1-től 1938. évi március hó 31-ig terjedő időben a Ceglédi-utcai tüzelőszertelepén végzendő különféle

rakodó munkálatokra

nyilvános versenytárgyalást hirdet.

A szabályszerűen kiállított ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a Gázművek Anyagbeszerző osztályánál (VIII. Tisza Kálmán-tér 20.)

1937. július 26-án délelőtt 10 óráig

kell személyesen, megbízott, vagy posta útján benyujtani.

Budapest Székesfőváros Gázművei.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Julius hó 20-án és 24-én délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

352

XV. évfolyam 29—30. szám

Budapest, 1937. julius 31.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-826-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Fővárosi Nyilvános Könyvtár, VIII. Reviczky-u.

Prof. Illyefalvi

A kormányzó az egyetemi rendkívüli tanári címmel tüntette ki Illyefalvi I. Lajos dr. egyetemi magántanárt, m. kir. kormányfőtanácsost, a főváros statisztikai hivatalának igazgatóját. Amikor a várospolitikában ropognak a fegyverek és a városházán a kánikula újult csendjét nyilatkozatok kattogó gépfegyvertüze veri fel, kétszeresen érdemesnek találjuk, hogy Illyefalvi kitüntetésével lapunk vezető helyén foglalkozzunk, — mert azt látjuk dokumentálva, hogy ezekben a nehéz időkben és egyre elborultabbá váló politikai viharokban is vannak érdemek, és eredmények, amelyek nem a lármás fórumot, de nem is a Mars-isten győzelmet jelentő cserfaágát vagy tölgyfalombját, hanem a tudományos elismerés babér-koszorúját vindikálják teljes joggal homlokukra.

Ilyen baccalaureatus fő Illyefalvi Lajosé, akit rendkívüli tanári címmel tisztelt meg az egyetemi tanács és a kormányzói kegy. Távol a városházi közélet zajától műveli a maga tudomány-ágát békés elvonultságban ez a kiváló tudós, szerényen és egyszerűen, hűségesen és becsületesen. A nagyenyedi két fűzfa árnyékából elindult tudományos karrier most olyan méltó betetőzést nyert, amely tudományos grádust valóban kevesen érnek el a fővárosi tisztviselők közül.

Azonban Illyefalvinak, mint tudós professzornak, méltatása nem e hasábokra, hanem tudományos körökre tartozik. Ami a városházát Illyefalvi tudományos működéséből érdekli, az elsőrendűen gyakorlati szempont: mennyit és mit használ Illyefalvi és az általa naggyáfejlesztett statisztikai hivatal működése a fővárosnak? Ennek kapcsán kell megállapítanunk, hogy Illyefalvi és statisztikai hivatala adatai, számai és könyvei ma már szerves részeivé váltak a főváros közigazgatási, kultúrális, közgazdasági életének. A modern városvezetés ma már el sem képzelhető anélkül a hőmérő nélkül, amelyet Illyefalvi tudományos működése Budapest életében minden vonatkozásban jelent!

Prof. Illyefalvi dicsőségéből az őt ért kitüntető kinevezés kapcsán azonban egy nem is jelentéktelen részt vindikál magának teljes joggal a székesfőváros. Ez a város büszke lehet arra, hogy a maga tudományos érzékével, a kultúra iránt mindig fogékony agyával és zsebével lehetségessé teszi az Illyefalvi-féle tudományos karrierek gyors kifejlődését. Tizenhat esztendő alatt a legalsóbb hivatalnoki fokról a statisztikai hivatal igazgatói székébe emelkedhetett az az Illyefalvi Lajos, akinek pártfogói csak a bizonyítványai voltak, amikor Bárczy István őt alkalmazta. Budapest büszke lehet Illyefalvi Lajosra, prof. Illyefalvi pedig kenyéradó gazdájára!

Rohanó tempóban folyik a főváros kiskorusítása

Önmaga sirját ássa a fővárosi önkormányzat, ha nem tiltakozik a totalisztikus állameszme városházi térfoglalása ellen

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Sajnálatosnak tartjuk, hogy a tanügyi kinevezések hullámai elhagyták a maguk nyugodt medrüket és elárasztották a nyári kánikulában annyira csendes városházát. Kétségtelen azonban, hogy **Karafiáth Jenő** dr. főpolgármester és **Szendy Károly** polgármester tanácskozása visszautasítja ezt a túlzottan nagy port felvert ügyet arra a tizedrangú mellékvágányra, amelyet néhány tanügyi alkalmazottnak esetleges soronkívüli előléptetése a városházi perspektíva szempontjából megérdemel.

Nem vitás ugyanis, hogy a protekció üldözésében — amint ezt Karafiáth főpolgármester konciliáns nyilatkozata is bizonyítja — a főpolgármester és a polgármester között semmiféle ellentét nincs és nem lehet!

Bár az is bizonyos, hogy a protekciót teljesen kiirtani sem a városházi közéletben, sem országos viszonylatban semmiképen nem lehet.

A tanügyi kinevezések ügyének azonban van egy másik oldala is, amelyről elfeledkezett úgy a sajtó, mint a városházi közvélemény. Kétségtelen, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszternek törvényszerű joga az oktató személyzet kinevezésébe való beavatkozás. Az 1930. XVIII. tc. 58 §-ának 17. szakasza szerint: a székesfőváros összes közoktatási intézeteinek és intézményeinek oktató- és nevelői személyzetének létszámába a polgármester csak azt nevezheti ki, akinek alkalmaztatásához a vallás és közoktatásügyi miniszter előzetesen hozzájárult. Ehez képest a polgármester az oktató és nevelő személyzet kinevezése alkalmával a kinevezni szándékolt egyének névsorát előzetes jóváhagyás végett a főpolgármester útján a vallás és közoktatásügyi miniszterhez felterjeszteni köteles. A polgármester ezen kötelezettségét megerősíti az 1934: XII. tc. 20. §-a is azzal, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter előzetes hozzájárulása nemcsak a végleges jellegű, hanem az ideiglenes jellegű oktató személyzetet illetően is alapfeltétele a kinevezésnek.

Jól emlékezünk, hogy ez a törvényszakasz a képviselőház bizottságaiban, de magában a plénumban is igen nehezen ment keresztül. A két törvényszakasz az önkormányzat súlyos sérelme! Velük sohasem fog tudni megbarátkozni a régi fővárosi törvény emlőin felnövekedett, büszke polgári öntudat. Amikor a főváros törvényhatósága törvényes kötelezettségén felül évente milliókat és milliókat áldoz a fővárosi iskolák fejlesztésére, nemkülönben olyan iskolatípusok felállítására, fentartására és fejlesztésére, ami minden vonatkozásban az állam kötelessége lenne:

akkor a főváros törvényhatóságát megilleti az a jog, hogy minden ellenőrzés, minden állami beavatkozás nélkül azokat alkalmazza az általa fentartott iskolákban, akiket alkalmazni akar.

Nincsen szabadalma a vallás és közoktatásügyi miniszter úrnak arra, hogy a főváros felett gyámkodjék, hogy kiket és milyen rangsor szerint, milyen minősítési táblázat alapján kíván a főváros saját iskoláiban alkalmazni! Ha — kivéve természetesen a nemzethűség szempontját, amelyre vonatkozóan a törvény parlamenti tárgyalása során elhangzott kereszténypárti felszólalások szerint is megtartandónak hagyjuk a főváros fölött az állami ellenőrzés jogát — a polgármester olyanokat akarna esetleg kinevezni, vagy alkalmazni, akiknek alkalmazása, vagy előléptetése a törvényhatósági bizottság tetszésével bármilyen okból nem találkozik:

megvan a főváros polgárságának választott képviselői útján a törvényhatósági bizottságban a módja és lehetősége arra, hogy ezek ellen a kinevezések ellen az arra egyedül illetékes helyen, a főváros törvényhatósági bizottságában tiltakozzon!

Az állami omnipotencia, a totalizmus felé törekvő eszme-áramlatok tipikus jellemzője a fővárosi tanügyi kinevezések körül hullámzó nyilatkozat-áradat, amelyek mögött újból felsötétlik a cézárikus törekvés a fővárosi tanügy teljes állami bekebelezésére, mindennemű lehetséges joggal, de kötelességek nélkül:

A fővárosi iskolákat tartsa ei továbbra is a főváros, de abban a vallás és közoktatásügyi miniszter legyen az élet-halál feletti úr!

Ugyanilyen totalisztikus törekvést rejt magában az 1936. évi IX. tc. 16. §-ában foglalt az a rendelkezés is, amely szerint a belügyminiszter főfelügyelete alatt tartozó hatóságoknál, közintézeteknél és közintézményeknél kinevezni vagy szerződtetni csak azt az orvost lehet, akinek kinevezéséhez, illetve alkalmazásához a belügyminiszter előzetesen hozzájárul. Amiképen tehát szakszerűség szempontjából tanügyi téren a vallás és közoktatásügyi miniszter ragadja magához a fővárosi tanügyi alkalmazottak személyi ügyeit, azonképen

közegészségügyi téren a főváros közönsége által kötelezettségein túlmenően milliós költséggel fentartott közkórházakban is az állam a legnagyobb hatalom: személyzeti vonatkozásban a belügyminiszter által!

Kétségtelennek tartjuk, hogy a totalizmus eszméjének lassú, de annál szívósabb térhódítása a városházán igen éles formában fog szőnyegre kerülni a főváros törvényhatósági bizottságában. Az állam egyrészről a tartozások és térítések egész légiójával marad adósa esztendők hosszú sora óta a fővárosnak.

Az állam pénzügyi szempontból egyre súlyosabb tutorságot gyakorol a főváros fölött.

Az állam a budapesti államrendőrség fentartásának igen jelentékeny részét a fővárosra hárítja át. Az állam esztendők óta adósa a fővárosnak még az országgyűlési választások készkiadásaival is. A vallás és közoktatásügyi miniszter most a tanügyi kinevezések legteljesebb ellenőrzését vindikálja magának, rangsorokat és minősítési táblázatokat kérve a polgármestertől. A belügyminiszter pedig nemcsak a főváros költségvetése fölött, de az összes közegészségügyi intézmények fölött személyzeti szempontból a legfelsőbb hatóság. Vágtató tempóban halad a főváros kiskorusítása:

a miniszteriális hivatalnoki akarat túltengése az önkormányzat jogaival szemben.

Ha ez ellen nem tiltakozik a főváros választott polgárainak gyülekezete: a törvényhatósági bizottság, — önmaga sírját ássa az autonómia és a centralizmus nagy harcában a fővárosi önkormányzat.

NAS MOSONÓ VASALÓNÓ SZAKÁCSNÓ SZOBALÁNY MINDENES is

GÁZ a háztartásban

ANGOLPARK
uj attrakciói:
Minden este a „Blue Kiddies" monstre jazz-zenekar jazzkoncertje
A csütörtöki művész-esték, hazai és nemzetközi művészekkel
A „Csodarevü 937" minden este junius hó 19-től kezdve az amerikai méreteket is túlszárnyaló csodaprodukció
Pilotaiskola a legszenzációsabb amerikai ujdonság
és végül az Autotouring, melyben minden kisérő nélkül ki-ki saját maga vezetheti a benzines kis autóját — Minden hónapban uj nemzetközi varieté műsor az Alpesi Faluban

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

Amikor hirtelen sürgőssé válik egy elhanyagolt akta

Miért nem hirdettek nyilvános versenytárgyalást az uj szükséglakások megépitésére?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros a már épitendő 1050 szükséglakáson és 150 kislakáson felül további ezer szükséglakást akar létesiteni, még pedig úgy, hogy azok a jövő év májusára, az Eucharisztikus Világkongresszus idejére elkészüljenek. A szükséglakások céljára a Kerepesi-út 32.216 hrsz. városi telket, valamint a Szilas-utcában az úgynevezett Tarnay-pusztán levő területet szemelték ki, hogy a vendégek elhelyezésére felhasználandó hárommeletes pavillonok lehetőleg a város belterületén, könnyen elérhető helyen épüljenek. Az ezer új szükséglakás a telekrendezéssel együtt 3 millió pengőbe kerülne, amit OTI-kölcsönből akarnak fedezni. A terv az első őszi közgyülés elé kerül, majd fokozott igyekezettel látnak munkához, hogy az új telep lehetőleg öt hónap alatt elkészüljön.

Az iparügyi miniszer hozzájárult ahoz hogy a Hős-utca és a Zách-utca sarkán létesitendő 300 fővárosi szükséglakás építési munkálatait a sürgősségre való tekintettel nyilvános versenytárgyalás mellőzésével szükkörü ajánlati felhivás alapján generál vállalkozóval végeztessék el. Kikötötte azonban a miniszter, hogy legalább tizenöt építőmestert kell felszólitani ajánlattételre és a generálvállalkozó köteles a részletmunkákat kisiparosoknak kiadni. Még e héten szétküldik az ajánlati felhivásokat és a 300 szükséglakás építése állitólag augusztus első napjaiban megindul, hogy azokba a lakók decemberben beköltözhessenek.

Noha a magasépitési ügyosztály eljárása formailag teljesen törvényszerü amikor az iparügyi minisztertől kért és kapott felmentést a nyilvános versenytárgyalás mellőzésére, mégis rá kell mutatnunk arra, hogy a több százezer pengő értékü közmunkának zártkörü versenytárgyalás alapján való odaitélése egyáltalában nem öregbiti a versenytárgyalások tisztaságába vetett hitünket.

Tudnia kell Wossala Sándor tanácsnoknak, a magasépitési ügyosztály vezetőjének, hogy a Közszállitási Szabályzat értelmében bizonyos előirányzati összegen felül azért van kötelezővé téve nem zártkörü, hanem nyilvános versenyárgyalás tartása, hogy elkerültessék a zártkörü versenytárgyaláson épen nem lehetetlen, sőt valljuk be, nem is ritkán előforduló összebeszélés. A miniszter azon intézkedése, hogy legalább tizenöt céget kell felszólitani, egyáltalában nem változtat az összebeszélés lehetőségén. Legfeljebb az a különbség, hogy esetleg nem a zártkörü versenytárgyaláson szokásos négyöt résztvevő, hanem tizenöt résztvevő fog összebeszélni.

Aziránt is fel kell tennünk a kérdést: kiket választ ki az ügyosztály a budapesti épitőiparosok nagy tömegéből, hogy őket a zártkörü versenytárgyaláson való résztvételre felszólitásra érdemesitse. Mi a zsinormérték a felszóltiásra való kijelölésnél? A problémának ezt a részét nem akarjuk tovább taglalni. Egy bizonyos: elegendő idő állt rendelkezésre abból a célból, hogy a nyilvános versenytárgyalást előkészitsék.

Ez azonban nem történt meg. Ezért a felelősséget valakinek viselnie kell! Maholnap ott tartunk, hogy — amint a XIII. kerületi elöljáróság székház-épitkezésének versenytárgyalási tragikomédiája is bizonyitja — a magasépitésekkel kapcsolatban nemcsak a Közszállitási Szabályzat, hanem a XIII. ügyosztály csödjéről is kell beszélnünk.

A ragyogó augusztusi műsor a Fényes Fővárosi Nagy Cirkusz-ban
— Naponta két előadás. —
— Telefon: 113—374 —

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— *kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?*

— *Mint szerkesztő úrral már a legutóbbi alkalommal voltam bátor közölni: élénk lángok kergetőznek a parázsnak tetsző csendes városházi rétegek alatt. A legközelebbi napokban fog eldőlni, felszinre törnek-e ezek az egyre forróbbá váló lángnyelvek, vagy pedig hamu lesz-e belőlük, aminthogy mindnyájan: isa por és chamow vagmok. Meggyőződésem szerint ez az utóbbi eset fog bekövetkezni. Már csak azért is, mert a nyári szenzációk nem szoktak hosszú életűek lenni. Majd az első őszi közgyűlésen . . .*

— *Mi lesz az első őszi közgyűlésen?*

— *. . . Ki fog derülni, hogy valóban nagyobb viharok előjele volt ez szemeink előtt tomboló nyári zivatar, vagy pedig csak kisebb ellentétek magvait hintették-e el a különféle nyilatkozatok. Meggyőződésem az, hogy ha momentán le is csillapodnak a kedélyek, az első őszi közgyűlésen, — vagy talán a másodikon — ki fognak robbanni azok az ellentétek, amelyek szerény véleményem szerint immáron többé el nem simithatók. További jóslásokba azonban ma még korai lenne bocsátkozni, mert hiszen a haruspexek tudvalévően már az ókorban megbuktak.*

— *Ha már a haruspexeket méltóztatott említeni, kedves bizottsági tag úr, fog-e füstölögni az a bizonyos áldozati oltár?*

— *Füstölgés lesz, mélyen tisztelt Szerkesztő úr, de hogy áldozati bárányka akadjon: azt kötve hiszem. Igaz, hogy a tanügyi ügyosztály alatt recseg ropog a padlózat, Felkay tanácsnok ki is költözött hivatali szobájából. Ennek a recsegésnek és ropogásnak azonban nem a politikai helyzet az oka, hanem teljesen prózai indokokban nyeri magyarázatát. Most történik a régi korhadt gerendázat kicserélése, — amint azt a közgyűlés még az ősszel elhatározta, — a kitűnő Veronács főfelügyelő és városházi gondnok, és helyettese: Gárdonyi gazdasági felügyelő ellenőrzése mellett. A kicserélést szó szerint kell értelmezni: politikai szempontból a tangyi ügyosztály alatt soha stabilabb nem volt a padlózat, mint ezekben a napokban. Amint ennek bizonyságaképen Felkay Ferenc dr. tanácsnok, az ügyosztály népszerű vezetője, két hétre a párisi világkiállitás megtekintésére elutazott a fővárosból.*

— *Ki volt még Párisban?*

— *Wossala Sándor tanácsnok, a magasépitési ügyosztály szintén kiváló vezetője, aki a világkiállításon az épitészeti remekműveket tanulmányozta, de mindenesetre időt szakitott magának arra is, hogy megnézze: Franciaországban hogyan alkalmazzák az ottani Közszállitási Szabályzatot. Állitólag rosszabbul, mint Budapesten. Mert, hogy Budapesten és különlegesen a magasépitési ügyosztályban értenek legjobban a Közszállitási Szabályzathoz, az egyetlen pillanatig sem lehet vitás szerkesztő úr előtt.*

— *Majd a közgyűlésen beszéljen erről, esetleg interpelláció formájában kedves dr. Városházy! Most inkább azt mondja el: mikor jön haza a podeszta?*

— *Talán e pillanatban már itthon is van — senki sem tudja biztosan. Ha bejön is a városházára, legkevésbé a saját hivatalába mehet be, mert ott a mennyezet kicserélésével kapcsolatosan kőműves-munkálatok folynak. Ha ténylegesen nem is, hivatalosan még két hétig szabadságon lesz a polgármester.*

— *Lamotte mikor vonul be?*

— *Hétfőn reggel! Ekkor kezdi meg szabadságát Schuler alpolgármester, aki azonban már szeptember elsejére idehaza lesz, hogy fiát beültesse a piarista gimnázium első osztályának padjába. Lamotte különben nagyobb autó utat tett külföldön, és jelenleg leányfalusi villájában pihen.*

— *Egyéb nyaralási hirek?*

— *Csorna Kálmánéktól Ausztriából kaptam képeslapot: árvaszékünk népszerű elnöke felesége és fiai társaságában abszolvált nagyobb autótúrát az Alpesekben. A négytagú családban három autóvezető van, és igy nem okozott nagyobb gondot, hogy a három úrvezető közül melyik üljön a volánnál. — Király Kálmántól, út- és csatornaépitési ügyosztályunk népszerű vezetőjétől viszont a Semmeringről kaptam lapot: Kálmán barátunk az olasz tengerpart forrósága után egy kis hegyi levegőre vágyakozott. — Jelentem még szerkesztő úrnak, hogy a főváros két agglegény tanácsnoka: Kovácsházy Vilmos és Morvay Endre Abbáziában együtt nyaralnak. Legalább nem kell a szomszédba menniök, ha városi dolgokról akarnak beszélgetni.*

— *Kik vannak a Balatonnál?*

— *Kenesén aránylag kevés a városi ember, aminek főoka az, hogy a városházán rossz híre van a kenesei konyhának. Kicsinyek az adagok, de legalább rossz az étel. Viszont valószinű, hogy a deficit eltűnt, bár a Kenesén való nyaralás nem tartozik a legolcsóbb mulatságok közé. Az is bizonyos, hogy a strand naponkénti pizsama-kiállitása és éppen annyira merész, mint izléstelen trikó-kollekciója kihivják maguk ellen a közhangulatot.*

— *Ne legyen olyan rosszkedvű, kedves bizottsági tag úr! Még utóbb Ön is centiméterrel fogja mérni a női trikók hosszúságát, mint egyik néhai kollégája, aki fel akarta öltöztetni a fővárosi terek és műkereskedés-kirakatok meztelen szobrait. Miért nem a hullámfürdőt méltóztatik hasonló szempontból kritizálni?*

— *Higgye el szerkesztő úr, a hullámfürdőben decensebbek az úszóruhák, mint Kenesén. Már csak azért is, mert ott jóval kevesebben vannak.*

— *Erről én is hallottam! Mi ennek az oka?*

— *Nagyon szigorú és még annál is spórolósabb természetű a Gellért hullámfürdőjének uj vezetősége, szerkesztő uram! Arról, hogy a színházak kedvenc primadonnái szabadjegyet kapjon a hullámfürdőbe, szó sincsen az idén. El is maradtak valamennyien a gavallérjaikkal együtt! Öreg és csontos angol nénikék üldögélnek a viz partján, ahonnan még a kövér és népszerű fürdőmestert is számüzte valamilyen érthetetlen felsőbb akarat. Azt hiszem sikerül az uraknak elérniök, hogy rövidesen a főváros egyetlen jó-*

Virrasztó hűséggel őrzi Wolff Károly emlékét a Keresztény Községi Párt

Csilléry: A zászló, amit Ő hordozott, ma is mocsoktalan és továbbra is az Ő szellemében fogjuk azt hordozni!

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Most egy éve annak, hogy Wolff Károly, a Keresztény Községi Párt vezére Csopakon váratlanul elhúnyt. Halálának évfordulóján, pénteken június 23-án, reggel az alsóvizivárosi Kapucinus-plébániatemplomban gyászistentiszteletet mondtak lekiüdvéért. Az ünnepélyes rekviemen megjelent Karafiáth Jenő főpolgármester, Schuler Dezső alpolgármester, Felkay Ferenc, Kempelen Ágoston, Babarczy István báró és Horony-Pálfi Aurél dr. tanácsnokok, Sebő Béla főszámvevő. Ott volt a Keresztény Községi Párt vezetősége, Csilléry András dr. elnök, Bednárz Róbert és Cselényi Pál dr. ügyvezető alelnökök. Nagy László dr. pártigazgató továbbá Müller Antal országgyülési képviselő, a párt tagjai teljes számban és a párt női- és ifjúsági szervezeteinek küldöttségei. Ott volt azonkívül vitéz Marton Béla országgyülési képviselő és a Budapesten tartozkodó fővárosi bizottsági tagok pártállásra való tekintet nélkül számosan. A gyászistentiszteletet Páter Somhegyi Veramund plébános mondotta.

Délután gyászünnepséggel adózott a Keresztény Községi Párt és a keresztény nemzeti szervezetek ifjúsága néhai vezére, Wolff Károly emlékezetének. A farkasréti-temetőben lévő családi sírt délszaki növényekkel dísz,itették fel, négy haalmas ezüstkandeláberben borszeszláng égett és a sír mellett a Kék-Kereszt mozgalom négy karszalagos tagja állott díszőrséget. A sír előtti térséget fekete drapériával vonták be és oldalán díszruhás rendőrszakasz állott sorfalat.

Felvonultak a keresztény férfiszervezetek, a női csoport, a Beszkárt díszszázada zászló alatt, a munkásküldöttségek és a Wolff Károly tisztelői és barátai igen nagy számmal. Ott volt a székesfőváros képviseletében Schuler Dezső alpolgármester, az összes városházi pártok képviselői és a Keresztény Községi Párt egész vezetősége.

A dalárda a Himnuszt énekelte majd

Csilléry András dr.

a Keresztény Községi Párt elnöke állott a sír elé és mondta el gyászbeszédét.

— Wolff Károly halálának első éves évfordulója alkalmából jelentek meg itt a Keresztény Községi Párt és a keresztény szervezetek, hogy őt, aki, olyan tragikus hirtelenséggel távozott körünkből: újra magunk elé idézzük! Erőt akarunk belőle meríteni és elhoztuk hozzá azt a zászlót, amit ő hordozott hogy megmutassuk, ma is mocsoktalan és amelyet továbbra is az ő szellemében fogunk hordozni.

— Tizenhét évvel ezelőtt jelent meg Wolff Károly, mint üstökös a magyar politika egén és kitünő érzékkel azonnal eltalálta, hol kell az első csapást mérni ellenségeire. A régi rendszer felszámolásával első tevékenysége volt, hogy meghódította Budapestet. Szóban, írásban és tettekben utolérhetetlen volt és tudatában vagyunk annak, mekkora ür maradt utána. A mi összetartásunk igyekszik ezt az ürt kipótolni. Nekünk, akiket itthagyott, súlyos bonyodalmakkal kell megküzdenünk és már-már csüggedtünk s Téged hívtunk, amikor szinte kinyult a sírból a kezed, megtaláltuk egyik írásodat, amelyben megjelölöd azt az utat, amelyen tovább kell haladnunk. Tudjuk, hogy ránk még nehéz feladatok várnak. Te befejezted harcodat és ránk, a pártra az a feladat vár, hogy megőrizzük azt, amit reánk hagytál, sőt tovább vigyük. Még sokan tévelyegnek olyan táborokban, amelyek csak rombolni tudnak, de hisszük, hogy az Általad mutatott úton haladva elérjük célunkat, az ország keresztény társadalmának megszervezését.

— Fel tehát a harcra és vigyük a nemzetet győzelemre! Igérjük, hogy hűséggel fogjuk szolgálni eszméidet és az Irántad soha el nem muló hálánk jeléül teszem le sírodra a párt koszoruját!

Mialatt Csilléry András dr. elhelyezte a síron a Keresztény Községi Párt hatalmas babérkoszorúját, amelynek a szalagján a következő felírás volt olvasható: Mindig élő vezérének a Keresztény Községi Párt, a dalárda a Mért oly borus.., kezdetű gyászdalt énekelte.

Ezután Kasics Margit fővárosi törvényhatósági bizottsági tag a női szervezetek nevében beszélt. Eljöttünk — mondotta — hogy hitet tegyünk nagy vezérünk mellett. Az ő szavai nyomán alakult ki bennünk az új honleányi kötelességérzet, követői lettünk, később pedig harcos katonái. Prohászka Ottokár püspök szavait idézem: Amikor a szeretet pihen, a hűség virraszt. Ezzel a virrasztó hűséggel őrizzük emlékedet, megerősítjük lelkünket itt a sírodnál és folytatjuk azt a munkát,amelyet nekünk kijelöltél: a keresztény magyar társadalom megszervezését!

Kasics Margit szavai után újból a dalárda énekelt egy gyászdalt, majd Szigeti István, a Keresztény Kék-keresztes ifjúság nevében tette le koszorúját:

— A Te szellemedben indítottunk harcot a bolsevizmus ellen és a keresztény társadalom megteremtéseért. A jövőben is a Te utaidon haladva minden törekvésünkkel és akarásunkkal a wolff-károlyi gondolatokat kívánjuk szolgálni.

Az Egyesült Keresztény Nemzeti Liga koszorúját tették le ezután majd a Községi Kenyérgyár keresztény munkásainak szerény virágcsokrát helyezte el a síron egy munkás.

A koszorúk elhelyése után a dalárda által előadott Hiszekeggyel ért véget a kegyeletes ünnepség.

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DISZE!

vedelmező fürdőüzeme is deficites lesz! Amit semmiféle nagyképű nyilatkozattal megcáfolni nem lehet, mert a számok beszélnek!

— Ki húnyt el a legutóbbi napokban?

— Ismét egy közszeretetben álló öreg úrral fogyott meg az örökös városatyák testülete: itthagyott bennünket Lampel Vilmos bátyánk, mindössze 76 esztendős korában. A fehérhajú, mindig mosolygó, barátságos Vilmos bácsi a Vár patrónusa volt: neki köszönhető a várbeli közlekedés modern nívóra való emelése. Legbüszkébb arra volt Lampel őméltósága — aki különben nyugalmazott pénzügyminiszteri tanácsos volt, — hogy a kommunizmus idejében: 1919 májusában a koronázó templomban ünnepélyes keretek közt és a hívők tömeges részvétele mellett választották meg a budavári egyházközség első világi elnökévé, amely tisztségét halála napjáig viselte. Áldás és béke poraira!

— Mi ujság a házassági fronton?

— Csupor József dr. kormányfőtanácsos, nyugalmazott fővárosi tanácsnok és felesége, nemes Pinkóczy-Tóth Mária leánya: Katinka és Szilágyi István ny. pénzügyi főtanácsos és felesége, Blazsek Terézia fia: Szilágyi Aladár dr. belgyógyász-orvos július 27-én tartották esküvőjüket a belvárosi főplébánia-templomban. Az esküvői szertartást Strommer Viktorin tihanyi apát végezte. Tanu a menyasszony részéről Morvay Endre dr. székesfővárosi tanácsnok, a vőlegény részéről Seftsik István dr. orvos volt.

— Minden jót az ifjú párnak! A viszontlátásra, kedves bizottsági tag úr!

Miért késik a Budai Szinkör lebontása?

Teljes a határozatlanság az uj budai szinház felépitése körül

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A városháza műszaki ügyosztályában lassú léptekkel halad a megoldás felé a Budai Színkör lebontásának fogas problémája. Erre vonatkozóan már döntött a közgyűlés, maga a lebontás azonban még mindig késik, állítólag azért, mert a nyári hónapokban nem akarják porral és törmelékkel beszennyezni a Krisztina-tér környékét. Októberre marad a lebontás, amikor már esik az eső, és nem okoz porfelhőket a napszámosok csákánya. Az az elgondolás, hogy a fővárosi kertészet azonnal parkosítani fogja a lebontott színház helyét.

Arra vonatkozóan, hogy hogyan, hol és mikor épüljön fel az új budai színház, még mindig teljes a határozatlanság. A *Harrer* Ferenc vezetése alatt működő városrendészeti szakbizottság hozott ugyan egy dodonai határozatot, de ez egyáltalában nem vitte előbbre az új színház megépítésének az ügyét. A bizottság szerint az új színházat valahol a Tabán és a Vérmező között kellene felépíteni, de nem szabad figyelmen kívül hagyni a Lágymányost sem, sőt arról is szó lehetne, hogy a Török-utca és Zsigmond-utca sarkán levő fővárosi telken épüljön fel Buda állandó színháza. Mindenesetre olyképen képzeli el az új budai színházat a városrendezési bizottság, hogy az télen fűthető legyen, nyáron pedig esetleg szabadtéri színházzal legyen kapcsolatos.

Most már csak az hiányzana, hogy erre a tervre pénzes vállalkozó is akadjon — amire egyelőre semmi kilátás nincsen. Minden valószínűség amellett szól, hogy belátható időn belül nem is fog napvilágot látni az új budai színház megépítésére a polgármesteri pályázat.

Az illetékes tényezőknél ugyan a legutóbbi időben az a józan belátás kezd felülkerekedni, hogy az eredetileg tervezett pályázat meghirdetése tulajdonképen céltalan is, mert nem a fővárosnak kell előírnia, hogy mit, hol és hogyan építsenek, hanem a jelentkező vállalkozóknak kell megmondaniok, hogy hol volna a leggazdaságosabb és a legmegfelelőbb az építkezés, és hogy tulajdonképen *mit akarnak építeni.* Mert, hogy a jelenlegi tervek alapján akadjon tőkeerős vállalkozó, *azt már a városházán sem hiszi senki!*

Fotocikkek

Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Diskay név garantálja, hogy jól sikerült munkát kap. Gyermekfényképkülönlegességek speciális felszereléssel, úgyhogy minden felvétel biztos siker. Műterem nyitva vasárnap és ünnepnap is 9—7. Életnagyságú fényképnagyítás bármily kis fénykép után. Kérjük minden esküvőnél, eseményeknél

DISKAY FOTO-RIPORTER

vállalathoz fordulni bizalommal. Közigazgatási tisztviselőknek az amúgy is alacsony árakból még 15% engedmény. Budapest, VII., Rákóczi út 18. T.: 1—343—31.

Rendkivüli házadómentességi rendelet fogja biztositani Óbuda fejlődését

Irta: Kempelen Ágoston

Óbuda, bár Budapest ősének kell tekintenünk, a multban a testvérvárosoktól csaknem teljesen elszakadt. Az 1872-ben bekövetkezett egyesítéskor is talán csak történelmi kapcsolatai és egykori dicső multja voltak azok a momentumok, amelyek az ország fővárosának alkotó részévé emelték. Azoknak a szoros kapcsolatoknak azonban, melyek Pest és Buda között, nemcsak ettől az időtől fogva, hanem már évszázadok különösen pedig a Lánchid megépítése óta fennállottak, Óbuda mind a mai napig nem tudott részesévé válni. El kell ismernünk, hogy sok mulasztás történt a multban ezen a téren. Hiszen Óbudának nemcsak hídja, de jóformán még elfogadható összekötő útvonala sincsen a főváros többi részével, utcái rendezetlenek, lakóházai nagyrészt elavultak, középületei alig vannak és így jogos minden méltányos kívánság, amely a jelenlegi súlyos gazdasági viszonyok között teljesíthető. A fővárosnak Óbudával szemben olyan kötelességei vannak, amelyeket többé az utódokra át nem háríthat.

Budapestnek egyik legnagyobb fejlődés, legradikálisabb átalakulás előtt álló városrésze Óbuda. A ma is álló régi földszintes épületek, görbe, tekervényes utcák, a lakóházak közé ékelődő füstös, zajos gyárak hamarosan el fognak tünni, hogy helyüket átadják egy napos, levegős, egészséges településnek, hogy a Duna partján és a budai hegyvidék lábánál kialakulhasson fővárosunk legújabb, legmodernebb lakónegyede.

Az óbudai híd

Óbuda rendezése ma már tovább nem halasztható feladatunkká vált. Kétségtelen, hogy Budapestnek ezt a legősibb városrészét a Zsigmond-utca Császárfürdő mögötti szűkülete és mint negatívum, az északi híd hiánya, elvágták a fővárostól és így mindeddig meglehetősen különálló, többé-kevésbé provinciális jellegü életet élt. Az új híd azonban hamarosan fel fog épülni és ez Óbuda fejlődését nemcsak lehetővé, hanem fejlesztését szükségszerűvé is fogja tenni. De ezenkívül is nem egy olyan követelménnyel állunk szemben, amely függetlenül Óbuda helyi érdekeitől, okvetlenül és sürgősen megoldandó feladatunkká teszi a városrész kiépítését, az útvonalak szabályozását.

Ezek közül első Budapest legfontosabb nemzetközi útjának sokat vitatott problémája. A Hungária körúti híd hiánya és a Zsigmond-utca szűkülete a nagyjelentőségü transzkontinentális út két olyan hibája, amely nemzetközi szempontból is okvetlenül orvoslásra szoruł.

Nemzeti ünnepek alkalmára előirt
kitüző zászlók
a legjutányosabban beszerezhetők
Szabó Gyula cégnél
Bpest, IV. Prohászka Ottokár u. 10. Tel.: 180-863

Másodszor — és ez már szorosan Óbuda rendezésének feladatkörébe tartozik — gondoskodnunk kell a római part fejlesztéséről, mindenekelőtt ennek előfeltételeképen az odavezető útvonalhálózat kiépítéséről.

Végül harmadszor itt van a fővárostól északra fekvő dunamenti nyaraló helyek közlekedési problémája is.

Az uj uthálózat

Az új Óbuda tulajdonképeni váza a tervezett úthálózat. A városrész fő közlekedési útvonalai nyugaton a Bécsi-út, keleten a dunaparti észak-déli főútvonal és végül a kettő között a Pacsirtamező-utca, illetőleg ennek folytatásában a Majláth-utca és a Szentendrei-út, amely utóbbi útvonal tekinthető majd Óbuda észak-déli belső föközlekedési tengelyének. Erre merőlegesen fog haladni az új híd vonalában a kelet-nyugati irányú főtengely. Nagy autóforgalomra méretezett u. n. giratoire, körforgalmú tér fogja a legmegfelelőbbnek ismert rendszer szerint, lehetőleg keresztezésmentesen a hídról leérkező forgalmat elosztani. A körtérről az előbb említett észak-déli főtengely vonalában Óbuda belterületére, míg az ugyancsak innen kiinduló Vörösvári-úton keresztül a Bécsi-útra és a külső hegyvidékre jutunk. A belső hegyvidék pedig a Kiscelli-úton keresztül érhető el. Délen a Zsigmond-utcai szűkületet a lehetőséghez képest ki fogjuk szélesíteni s ezáltal Óbuda összeköttetése a Margit-híd felé is meg fog nyílni. Ebben az irányban azonban — főleg Buda délibb részei felé — a már épités alatt álló dunaparti autóút fog mint főközlekedési vonal szolgálni.

Ez az úthálózat alkotja a jövő Óbudájának tulajdonképeni gerincrendszerét, ezen belül tervezzük meg a beépítést. Az épületek egymástól való távolsága a légrésekkel még áttörtebbé tett csalakozó udvaros, még inkább az itt már sokszor alkalmazott legmodernebb u. n. sávos beépítési mód szabad, szellős kertszerű városrészjelleget eredményeznek. A forgalmasabb, lehetőleg a városrész súlypontja felé eső területeken, ott, ahol reprezentativ városkép elérésére is törekszünk, helyezzük el a középületeket, templomot, iskolákat, színházat vagy mozit; stb. stb.

Rendkivüli házadómentesség

Egyrészt az épitesi kedv fellendítése és Óbuda gyorsabb fejlesztése érdekében másrészt a lazább és alacsonyabb beépítés ellenértékeképen (erre ugyanis illetékes helyről már igéretünk van) külön rendkivüli házadómentességi rendelet fog intézkedni, amely a városrész fokozottabb kiépítését biztosítani fogja.

Parkok, zöldterületek

Óbuda szabályozási tervében első pillanatra talán kevésnek találhatjuk a zöld területeket és parkokat. Ez a hiány azonban csak lászólagos. Maga a terület ugyanis csupán egy meglehetősen keskeny, észak-déli irányban elhúzódó sáv, amelyet keleten a Duna és a part mentén parkozott sétány, nyugaton pedig a hegyvidék szegélyez. Ezeken a határokon belül kisebb, szerteszéjjel szórt, elaprózott parkocskákat nem sok értelme volna kialakítani nagyobb összefüggő zöld felületet viszont csaknem lehetetlen kihasítani. Mindazonáltal igen nagy mértékben és teljes eredménynyel igyekszünk ennek a követelménynek is eleget tenni. A Duna mentén a gyorsforgalmi autóutat 50—60 méteres, néhol még ezen kívül is kiszélesedő parksáv szegélyezi, amely a Margithídtól egészen a római partig húzódik és egykor a főváros legszebb parti sétánya lesz. Az új híd megépítésével és az óbudai Dunaág felett már meglévő híddal biztosítható az összeköttetés a hajógyári szigetre, amely idővel Óbuda Margitszigetévé fog válni. Észak felé a Római fürdő teljes egészében hatalmas fürdő- és üdülőtelep. Kiépített thermálmedencéi, már ma is fejlett partfürdő és evezős élet nemcsak szorosan Óbuda, hanem az egész főváros szempontjából oly nagy fontossággal birnak, hogy ez a vidék minden külső beavatkozás nélkül is beláthatatlan fejlődés előtt állana. Hogy azonban a kellő irányítás és egységes elgondolás hiánya utólag helyrehozhatatlanul meg ne bosszúlja magát, a telep rendezési tervét, Óbudától függetlenül, már régebben elkészítettük.

Ugyanígy hatalmas park és sétaterületek fognak kialakulni ennek a városrésznek nyugati szélén is a hegyvidéken és a téglagyárak, valamint bányák felhagyása után ezen utóbbiaknak helyén is, amelyeket azután helyenként egészen a Dunáig lenyúló parksávokkal kívánunk a sürübben beépített lakórészekkel és a parti sétánnyal még intenzívebb kapcsolatba hozni.

Szabályozzák a hegyvidéket

A hegyvidéket illetőleg máris elkészült a Mátyáshegy és Remetehegy szabályozási terve. Ott a Szépvölgyi- és Remetehegyi-út kiépítésével kívánjuk úgy a gyalogos, mint az autóforgalom számára a Hármashatárhegyet és a távolabbi külső hegyvidéket feltárni, illetőleg kényelmesen megközelíthetővé tenni. A leendő híd felöl a Kiscelli-út fogja az összeköttetést biztosiani. Ennek meghosszabbításából a Bécsi-úton túl szerpentin fog vezetni a Remetehegyi- illetőleg a Szépvölgyi- út felé.

Három uj orvos-tagot kap a főváros parlamentje

Az Országos Orvosszövetség budapesti fiókjának kiküldöttei helyett a Budapesti Orvosi Kamara delegáltjai kerülnek a főváros törvényhatósági bizottságába

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A fővárosi törvényhatósági bizottság tagjainak névsorában az első őszi napokban *érdekes változás* fog bekövetkezni. Megszűnik az Országos Orvosszövetség budapesti fiókjának választmánya által kiküldött három érdekképviseleti törvényhatósági bizottsági tag mandátuma, és helyükbe a Budapesti Orvosi Kamara választmánya által delegált három tag kerül. A három törvényhatósági bizottsági tag, akiknek mandátuma megszünik: *Szabó* Géza dr., *Windisch* Ödön dr. és vitéz *Egerváry* Tibor dr. Mind a három törvényhatósági bizottsági tag orvosi hivatásánál fogva természetszerűen beválasztatott a közegészségügyi szakbizottságba is.

Az 1930:XVIII. t.-c. 18. §-ának d. pontja intézkedik olyképen, hogy mindaddig az Országos Orvosszövetség budapesti fiókjának kiküldöttei képviseljék a főváros törvényhatósági bizottságában az orvosi szakszerűséget, amíg a Budapesti Orvosi Kamara meg nem alakul. Az orvosi kamara megalakulása azonban mindezideig nem következhetett be, mert a Budapesti Orvosi Kamara még a mult esztendő júniusában tartott választásának eredményét több kamarai tag — közöttük *Egerváry* Tibor dr. törvényhatósági bizottsági tag is — petícióval támadták meg. *A közigazgatási bíróság* az elmúlt napokban döntött olyképen, hogy a *panaszpontok tüzetes tárgyalása egyáltalában nem eredményezett oly tényeket, amelyek alapul szolgálhatnak a választás megsemmisítésére.* Ily körülmények között nincs semmi akadálya annak, hogy a Budapesti Orvosi Kamara delegáljon az 1934-es fővárosi törvény értelmében tagokat a székesfőváros törvényhatósági bizottságába.

Hogy a Kamara által kiküldendő orvos-érdekképviseleti városatyák és pótvárosatyák *kik lesznek*, azt e pillanatban természetszerűen nem lehet tudni. Lehet, hogy részben ugyanazokat fogja delegálni a Kamara, akiket az Orvosszövetség budapesti fiókja delegál. Vannak azonban vélemények, amelyek szerint vitéz *Egerváry* Tibor dr.-t — aki különben az elmúlt napokban az elhúnyt *Alföldi* Béla dr. helyébe a képviselőház orvosává neveztek ki — nem fogják megválasztani, mert *Egerváry* is a peticionáló orvosok között szerepelt aláírásával.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 20. szám.
Telefon: 30-2-45.

Augusztus hó 3-án
és 10-én délután
fél 3 órakor
ügetőversenyek

HIREK

Olvasóinkhoz!

A főváros hivatalos nyári szünetére való tekinettel az Uj Budapest a nyár folyamán kéthetenként jelenik meg. Lapunk legközelebbi száma augusztus hó 14-én fog megjelenni.

Az Uj Budapest kiadóhivatala.

Margitsziget - Lipót-körút

A Beszkárt nem hosszabbitja meg a város belsejébe a margitszigeti autóbusz-vonalat

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros polgármestere tudvalevően felmondotta azt a területhasználati szerződést, amelynek alapján a Fővárosi Közmunkák Tanácsa megállapodást létesitett a Budapesti Autóbuszközlekedési Rt.-vel, hogy a Lipót-körút és a margitszigeti Palatinus-szálló között autóbuszjáratot tartson fenn. Mivel a Fővárosi Közmunkák Tanácsának területhasználati engedélye a folyó esztendő október 1-én lejár, automatikusan ejártnak tekinthető ezen időpontban a Közmunkák Tanácsa és a BART között fennálló szerződés is. A Margitsziget közlekedésének várható kialakulásáról

Babarczy István báró

tanácsnok, a főváros közekedési ügyosztályának érdemes vezetője, a következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:

— Arról természetszerüen szó sem lehet, hogy a főváros továbbra is a BART kezében hagyja a Margitsziget—Lipót-körút közötti forgalmat. Ezen az úvonalon az időközben megszerzendő hatósági engedélyek alapján a Beszkárt fog autóbusz-járatot fenntartani.

— A Beszkárt ezen új autóbusz-vonalának létesítése kapcsán felmerültek olyan kívánságok, hogy a margitszigeti járat ne a Lipótkörútig menjen, hanem az Oktogonig, vagy a Vörösmarty-térig. Helyszíni szemlék és az utasforgalom vizsgálata alapján úgy döntöttünk, hogy erről szó sem lehet. Még pedig a közönség érdekében nem! A helyzet ugyanis az, hogy a margitszigeti járatra a Lipót-körúton szállnak át a 12-es és a 15-ös autóbuszról jövők. azonkívül ez a járat mai formájában bonyolitja le a leghibátlanabbul a Margitsziget és a hozzá legközelebb eső Belső-Lipótváros forgalmát.

— Ha akár a Vörösmarty-térig, akár az Oktogonig, akár bárhova a város belsejébe meghosszabitanók a szigeti autóbusz-vonalat, azt érnók el, hogy már a Lipót-körútra zsúfoltan érkeznének a kocsik, telitve nemcsak a szigetre igyekvőkkel, hanem máshova menő utasokkal is. Igy azután a Lipót-körúton a város más részéből autóbusszal érkező közönség, de a Lipót-körút közönsége is lemaradna a zsúfolt kocsikról. Ezért fog a Beszkárt kezelésében fennmaradni változatlan formában a margitszigeti autóbuszjárat!

Érdekes könyv az idegenforgalmi propagandáról. Az idegenforgalommal foglalkozó könyvek közül kiemelkedik az az érdekes tanulmány, amelyet **Károlyi Sándor** dr., az országos magyar idegenforgalmi hivatal amerikai megbizottja, irt **„A magyar idegenforgalom jövője"** cimmel. A könyv első része az idegenforgalommal mint nemzetgazdasági tényezővel foglalkozik és sürgeti a magyar idegenforgalomfejlesztés reális üzleti alapon való megoldását. A hosszú évek óta Amerikában tartózkodó Károlyi Sándornak alkalma volt bepillantást nyerni a világ legnagyobb idegenforgalmi szervezetébe, az amerikai idegenforgalmi irodák milliós tömegeket mozgató műhelytitkaiba. Budapest-fürdőváros kérdésein kívül részletesen foglalkozik Károlyi Sándor könyve az idegenforgalmi propagandával, a belső forgalommal és mindazokkal a kérdésekkel, amelyek már évek óta a magyar idegenforgalom legégetőbb problémái közé tartoznak.

Barna marad a gróf Károlyi-palota, mert nincs pénz az átfestésére

Amikor a művészeti tanácsnok álláspontjával szemben a mérnök győz

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A közigazgatási bizottság július havi ülésén kereszténypárti oldalról, de ellenzéki bizottsági tagok is szóvátették azt *a szörnyűségesen rikító barna színt*, amelyre a renoválás alatt álló gróf Károlyi-palotát bemázolták. A polgármester az augusztus havi közigazgatási bizottsági ülésen fog válaszolni az elhangzott felszólalásokra, bár *Schuler* alpolgármester, mint helyettes polgármester, már a felszólalásokra adott ideiglenes válaszában is kijelentette, hogy ezzel az esztétikusnak épen nem nevezhető színnel *ő sincsen megelégedve.*

A Károlyi-palota renoválása körül támadt viharokba a baloldal részéről *politikai momentumokat* is igyekeztek bekeverni. Erről természetszerűen *szó sincsen. Illetékes helyen* közölték az *Uj Budapest* munkatársával, hogy az átalakítást szervező *Wälder* Gyula műegyetemi tanár legsajátabb művészi ötlete és céltudatos elhatározása volt a Károlyi-palotának barna színnel való bemázolása.

A renoválás technikai keresztülvitele a városházán a magasépítési ügyosztály hatáskörébe tartozik. A magasépítési ügyosztály több értekezletet is tartott ebben az ügyben, helyszíni szemlék is voltak, még pedig *Wälder* professzor részvételével. *Némethy* tanácsnok, a főváros kultúrális ügyosztályának vezetője, ezeken a megbeszéléseken állandóan tiltakozott az ellen, hogy a Károlyi-palotát a *Wälder* professzor által tervezett rikítóan barna színnel csúfítsák el. A megbeszéléseken — amelyekről, sajnos, jegyzőkönyveket nem vezettek — végeredményben mégis *Wälder* professzor és a XIII. ügyosztály mérnökei győzedelmeskedtek.

Ezek után felmerül a kérdés: *át fogják-e újból mázolni és milyen színűre a Károlyi-palotát?* Valószínű, hogy legalább egyelőre, *a Károlyi-palota — barna marad.* Rengeteg pénzbe került a renoválás, aminek jelentékeny részét épen *Wälder* tanár szín-ötlete emésztette fel. Ujabb fedezetet a már egyszer kapott költségvetési hitelen felül *nehezen fog szerezni* a magasépítési ügyosztály. Amit különben a polgármester a közigazgatási bizottságnak is *be fog jelenteni.*

Óbudán legtöbb a katolikus, az Erzsébetvárosban legnagyobb az izraeliták száma

Érdekes adatok Illyefalvi uj statisztikai zsebkönyvében

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Több mint félszáz oldalon a szokásosnál jóval nagyobb terjedelemben jelent meg az elmúlt napokban Illyefalvi I. Lajos dr. statisztikai hivatali igazgató szerkesztésében és a hivatal kiadásában Budapest székesfőváros statisztikai zsebkönyve a folyó esztendőről Az adatok bőséges tárháza az immár állandóan megjelenő könyvecske, amely az elmúlt esztendő pontos statisztikai számait foglalja magában. Különleges értéke a zsebkönyvnek, hogy ahol módjában van, megfelelő összehasonlitással él a tavalyelőtti és az azelőtti esztendők számadatainak összevetését illetően.

Akármelyik oldalát ütjük fel Illyefalvi zsebkönyvének: tanulságos és jelentőséggel teljes teljes adatokra bukkanunk. Nézzük például a fővárosnak úgynevezett álló népességét! A zsebkönyv adatai szerint itt az 1930-as és 1935-ös helyzet összevetésére nyílik alkalom.

A főváros lakóssága az 1930-i 1.006 ezer 184 lélekről 1935-re 1.060.431 lélekre gyarapodott. Ha a gyarapodás adatait nézzük hitfelekezet szempontjából, azt látjuk, hogy valamennyi hitfelekezetnél gyarapodásról számolhatunk be, kivéve az izraeliákat ahol az 1930-as 20.3%-os arányszám 19.0%-ra csökkent. A római katolikus hitfelekezetüeké 60.7%-ról 60.8%-ra, a reformátusoké 12.1%-ról 12.3 %-ra emelkedett.

Igen érdekes a négy föhitfelekezet (római katolikus, ágostai evangélikus, református és izraelita) alakulása kerületek szerint. Az 1935-ös állapotot véve alapul legtöbb a római katolikus Óbudán (75.2%), azután Kőbányán (73.2 %). Legkevesebb római katolikus él a VII. kerületben (43.7%), az V. kerületben (49.5%) és a VI. kerületben (56.4 %). Általában Buda a katolikusabb (71.9%), a pesti oldalon 58.3% a katolikusok száma.

A legtöbb ágostai evangélikus az I. kerületben él (6.7%), a legkevesebb a VII. kerületben (4%). A reformátusok száma a legnagyobb Kőbányán (15.7%), a legkisebb a VII. kerületben (10.1%).

Az izraeiták a legnagyobb számban a VII. kerületben élnek: 54.951-en, arányszámuk is itt a legmagasabb (40.6 %). A legkevesebb izraelita él Kőbányán (4,4%) és az I. kerületben (7.2%). A budai oldalon mindössze 8.0%, a pesti oldalon 22.6% a zsidók százalék szerinti arányszáma.

Ha már Budapest lakósságának hitfelekezet szerinti elosztását vizsgáljuk ne hagyjuk figyelmen kívül a nagyobb magyar városok hitfelekezeti viszonyait sem! Illyefalvi ezen kérdés vizsgálatánál az 1930-as adatokra támaszkodik. Az ország legkatolikusabb városa Baja, ahol az összlakósság 88.8%-a római katolikus. Utána Szeged következik (88.1%), azután Pécs (83.7%), majd Székesfehérvár (81.0%). A legkevesebb katolikus Debrecenben él: mindössze 19.9%, továbbá Hódmezővásárhelyen (32.6%).

A legnagyobb a lutheránusok száma Sopronban (22.8%), a legkisebb Debrecenben (1.3%). A reformátusok legnagyobb számban Debrecenben élnek (65.9%), azután Hódmezővásárhelyen (92.2%) és Miskolcon (28.2%). Számuk legkisebb Hódmezővásárheyen Baján (1.9%). Az izraeliták legnagyobb számban Miskolcon laknak, ahol arányszámuk 17.6%. Ezután Győr következik (10.6%). A számuk legkisebb Hódmezővásárhelyen (1.9%), és Szegeden (4.1%)

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal.
E szelvény 10% engedményre jogosit

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester és padlózási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés díjtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

Teljes komforttal berendezett, parkos, központi fütéses, modern villában családi otthont talál teljes ellátással
Reinprecht-nél
(Hosszu éveken át a balatonkenesei üdülőtelep volt üzletvezetője.) Budapest, I., Muskátli utca 9 szám. Telefon: 153—933

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz. Tel.: 1-291-78

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-61.

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

Palka József EZÜSTKOSZORUS mester — üvegfestészeti müterme
Budapest, VIII., Baross-u. 59 Tel.: 1-302-28

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

Uj kiirások

Utrendezési munkákra és az ehez szükséges **kőanyagok szállítására** az új közforgalmi repülőtérhez vezető utak részére. **Határidő: 1937. évi augusztus hó 3-án délelőtt 10 óra.**

60.000 kg kedvezményes kincstári illetékű **gázolaj szállítására** a székesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1937. évi augusztus hó 4-én délelőtt 10 óra.**

500 q réti, édes **anyaszéna, 400 q rozsszalma, 350 q búzaszalma** és **600 q** elsőrendű minőségű **zab szállítására** a Székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet részére. **Határidő: 1937. évi augusztus hó 6-án délelőtt 9—10 óra.**

Tornatermi berendezési munkálatokra az I. ker. Mészáros-utcai leánygimnázium részére. **Határidő: 1937. évi augusztus hó 6-án délelőtt 9—10 óra.**

Iskolapad készítési munkákra a Mészáros-utcai leánygimnázium részére. **Határidő: 1937. évi augusztus hó 6-án délelőtt 9—10 óra.**

Személyzeti üdülő építési munkálataira a Budapes Székesfővárosi Közlekedési Rt. csepel-királyerdei telkén. **Határidő: 1937. évi augusztus hó 16-án** déli 12 óra.

Villamosvezetékek kicserélési, illetve **falbafektetési munkálataira** a központi Városháza épületéhez. **Határidő: 1937. évi augusztus hó 18-án, délelőtt 10 óra.**

Uj kokszfeldolgozó építésére és **öntődekokszkezelőberendezés létesítésére** a Budapest Székesfőváros Gázművei részére. **Határidő: 1937. évi szeptember hó 30-án délelőtt 10 óra.**

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda **VI., Agyag-u. 75.** Telep
Telefon: 2-928-32

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

WIHART FERENC
építész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969-08

Móczár Gábor
egeszségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Faredőnyjavitást
zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerűen, jótállással legolcsóbban vállalja
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

VÁLLALKOZÁS

Miért nem sikerül a kisiparosok városházi honfoglalása?

✲

Irta: Borlay Károly

Az *Uj Budapest* legutóbbi számában *Müller* Antal megállapítja, hogy a kisiparosok sérelmei a városházán csak öregbedtek. A megállapítás a tényeknek megfelel: a hozzáfüzött reflexiók a bajok egyrészének kútforrásai, a néme példa pedig igen találóan nyúl bele a lényegbe. Legyünk tárgyilagosak! — mondja *Müller* Antal. — Keressük őszintén a hibákat, ismerjük el a saját hibánkat is.

Ha hibás az állam a magyar gyáripar sokszor egészségtelen fejlődésében, ugyanúgy, sőt még inkább hibás maga a magyar iparosság is, hogy ennek a fejlődésnek általában önmaga az előidézője. Ha erős és üzletileg érett a kis- és középipar, akkor a gyáripar nem képes a kisipar rovására fejlődni, de igenis fejlődhet úgy a saját, mint a köz szempontjából igen előnyösen, egészséges konkurrencia alapján.

A mai kis- és középiparosság nem képes eddigi munkaterületeit megtartani, a gyáripar viszont új területeket hódít meg magának, s nem vitás, hogy az előbbi rovására. Ez az iparosság főbaja, s ennek lényegileg csak kettő az eredője. Az egyik magából az iparosságból indul ki, s *ez az iparosság hiányos üzleti intelligenciája*, a másik ok a hatóság könnyelmű nemtörődömsége az iparosság nehéz küzködéseivel szemben.

A magyar kisiparosság szépen indult fejlődésnek, ez tagadhatatlan, ha nem is rendelkezett mindig a kellő üzleti élelmességgel, de munkája jellemzője *mindig a kiváló minőség volt.* A háború utáni időkben nem találta meg a helyét a mai iparosság, túl sok új és oly nagy problémák merültek fel, melyeket megemészteni és megoldani nem volt képes más módon, mint csakis úgy, ha munkaterületét lenyomott áraival igyekszik megtartani. Nem vette kellő időben észre, hogy *evvel önmagának árt*, nem vette észre, hogy ezen kétségbeesett gesztusával támadási felületet nyitott az erősebb konkurrenciának, annál is inkább, mert szigorúan véve: *letért az üzleti tisztesség bázisáról, mindezeken felül pedig anyagiakban erősen legyengült.*

A mai iparosságnak, sajnos, ötven százalékban nem volt meg a kellő üzleti érzéke ezek kellő időben való meglátása iránt, s ma sem érzi mit kell tennie, — annak dacára, hogy a mai idők kiváló iparügyi minisztere, mondhatni, évek óta hangsúlyozza a kisipari érdekeltségek megalakításának szükségességét. Nem akarok általánosságban beszélni, — bár az előbbiek azt hiszem minden iparra egyaránt vonatkoznak — csak a magam iparában tapasztaltakból indulok ki.

A budapesti útépítő iparosság érzi a bajok kútforrásait, a nehéz téli idők után nyugodtabb versengéssel indul neki a szezonnak, mihelyt azonban valamire való munkát sikerült jobb áron elérnie, már nem törődik az egyetlen védelmi eszközzel — az irányárakkal — hanem oly *tisztességtelen árrombolásba kezd*, mely versengés mindig csak jobban elfajul és a végén a ráfizetésben végződik. Ezek azok a szimptómák, melyek csak azt igazolhatják, hogy a mai kisipar nem rendelkezik a kellő üzleti intelligenciával, hanem *megölője saját magának.*

Müller Antal képviselő úrnak igaza van abban, hogy a városházi versenytárgyalási rendszer kínai falát még nem sikerült áttörnie, de ha tárgyilagosak akarunk maradni, okvetlen fel kell említsük, hogy ennek a rossz versenytárgyalási rendszernek az iparosok maguk az éltetői. Ezeken a bajokon nem lehet sem irányárak bevezetésével, sem egyéb ipari érdekeltségek megalakításával segíteni, mert *a konkurrencia minden becsületes elgondolást*, — mint ezt éppen a mi iparunkkal kapcsolatos bizonyos érdekű hirlapi támadási sorozat bizonyít — kifordít, azért, mert a versenyzések normális és korrekt mederbe való terelése egyéni *üzletszerzési politikájukkal* össze nem egyeztethető, *spekulációs áraiknak* egyenesen megölőjük.

Egyetlen segítség csakis a hatóságtól, a Közszállítási Szabályzat szigorú alkalmazásától várható, annak dacára, hogy eddig ez a gyakorlatban nem vált be, de nem vált be éppen azért, mert eddig még szigorúan alkalmazva fővárosi vonatkozásában nem igen lett. Legyünk tárgyilagosak ismét, beszéljenek az adatok.

A székesfőváros útépítési ügyosztálya tabellába foglalva állapította meg az 1937. évre érvényes útépítési munkanemek egységárait, melyben felemlíti azt is egy külön klauzulában, hogy ezek az árak nemcsak javításra, hanem kisebb-nagyobb új útépítési munkára is vonatkoznak, de azon megszigorítással, hogy akkor az árak a munka összege szerint arányosan és százalékosan csökkennek, de a csökkenés maximuma legfeljebb nyolc százalék. Ez tehát azt jelenti, hogy új munkánál, ha az árak a tabellánál mondjuk *kerek tíz százalékkal olcsóbbak, úgy az árak reálisaknak tekinthetők.* Ha reális a 8—10 százalék, akkor semmiképen sem lehet reális az olyan ajánlat, melynek árai 15, vagy esetleg 20 százalékkal térnek el a tabellától, hanem az ily ajánlatok, ha nem is tartalmaznak eltérő irrealitást, de mindenképen *irreálisan olcsók.*

Miután az útépítési ügyosztály az év eleji új munkáknál munkamegbizatást kizárólag oly cégeknek adott, melyeknek árai az előbb említett fővárosi útépítési egységár tabellától 15—20 százalékkal voltak olcsóbbak — tehát irreálisan olcsók a tabella szerint is — az újabb versenytárgyalásoknál *az árak mind lejjebb morzsolódtak* és pedig kényszerűségből, mert a pályázók azt látták, hogy *a főváros nem veszi figyelembe az önmaga által megállapított reális határt.* S ez a főbaj. Nem lehet egy csekély intelligenciával rendelkező kisiparostól várni reális kalkulációt, ha maga a főváros döntése nem fedi az önmaga által előírt, valamint a Közszállítási Szabályzatban lefektetett követelményeket. A helyzet az útépítési iparban az, hogy a pályázók ajánlataik megtételénél már arra gondolnak, hogy *legolcsóbbnak kell lenniök*, különben valami nagy protekcióval rendelkező cégnek sikerülhet megbízást kapnia. Mindaddig míg a pályázó iparos megnyugvást nem nyer, hogy a munka kiadásánál *a protekciós befolyás nem érvényesül*, hanem kizárólag az általa végzett munkák minőségétől és reális áraitól függ a megbizatás, addig a *kisiparosság* városházi honfoglalásáról nem beszélhetünk.

Versenytárgyalási hirdetmény

Az új közforgalmi repülőtérhez vezető utak rendezési munkálataira és az ehez szükséges

kőanyagok szállitására

nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A munkát az alábbi két részben, a kőanyagszállitást pedig mindkét munka szükségleteire együttesen fogom vállalatba adni:

I. A XI. ker., Budaörsi-út, MÁV aluljáró és a Kőérberki-út közötti szakaszának kövező munkája (kiszélesitése) bazalt fejkővel, avagy alternative bazalt sorkővel.

II. A XI. ker., Kőérberki-út, Budaörsi-út és a repülőtér felvételi épülete között levő szakaszának útrendezési munkája kiskővel.

III. Kőszállitás.

130.000 darab 18/18/13 = 14 cm méretü bazalt fejkő, közte 15% 18/27/13 cm-es kötőkő. Az anyag megdolgozása a méretektől eltekintve azonos az „S 13" jelü sorkővel.

1350 tonna 17/17—27/13 cm méretü „S 13" jelü bazalt sorkő.

3700 tonna, legalább 2500 kg/cm² átlagos kockanyomószilárdságú, „Kk 8—10" jelü kiskő.

Az I. alatti Budaörsi-utat az alternativ kiirásnak megfelelően bazalt fejkő, vagy bazalt sorkő burkolattal, a II. alatti Kőérberki-utat pedig kiskővel kivánom megépittetni.

Ajánlatokat az egyes útszakaszokra alternative külön-külön kell megtenni.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi augusztus hó 3-án délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

A IV. ker. Központi városháza egyes folyosóin (az I. számú kapualjban és az I. emeletig terjedő részében az I. emeleten a Városház-utcai és Gerlóczy-utcai oldali folyosón) az összes

villamosvezetékeknek kicserélése,

illetve azoknak (ónozott páncél szigetelő csövekben való) falba fektetési munkálataira nyilvános versenytárgyalást hirdetek

A kellőképen felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi augusztus hó 18-án délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza földszint 14. ajtószám alatt benyujtani

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

32

XV. évfolyam 31—32. szám

Budapest, 1937. augusztus 14

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Nyilvános Könyvtár, Budapest, VIII. Reviczky-u. 1.

Egy igazi Szendy-gesztus

A tanügyi kinevezések során megindult nyilatkozat-áradatnak van egy fejezete, amelyet mi fontosabbnak tartunk, mint a kinevezések késedelmeskedése miatti aggodalmakat és jogvitát: milyen mértékig van joga a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak beavatkoznia abba, hogy a polgármester a főváros által fenntartott iskolák katedráira kiket kíván kinevezni? A polgármester, amikor szabadságát megszakítva Budapestre érkezett, hogy Karafiáth főpolgármesterrel a tanügyi kinevezésekkel kapcsolatos kérdés-komplexumot letárgyalja, — nyilatkozatot tett közzé. Ebben a nyilatkozatban önérzetesen állapítja meg Budapest székesfőváros polgármestere azokat az irányelveket, amelyek őt a kinevezési lista összeállításánál vezették. Emelt fővel mutat rá a polgármester arra, hogy nemcsak rangsor és szolgálati lista van a világon; vannak szociális szempontok is, amelyek a kinevezéseknél döntő súllyal esnek latba.

A polgármesteri nyilatkozatnak legfontosabb része a felelősség problémájával foglalkozik. A polgármester a listák összeállításáért, nemkülönben a tanügyi kinevezések előkészületi munkálatainak elhúzódása miatt mindenkivel szemben saját személyében vállalja a felelősséget. Minden konzekvencia Szendy Károlyé: abból szemernyit sem hárít át sem alpolgármesterre, sem tanácsnokra, sem ügyosztályra. A polgármester nem ad ki senkit, a polgármester nem keres bűnbakot, a polgármester bátran és széles mellel áll ki a porondra! Akinek valami elintézni valója van a főváros bármelyik tisztviselőjével, nem tanácsnokot vagy fogalmazócskákat, hanem Budapest székesfőváros polgármesterét, úgy is mint a főváros első polgárát és úgy is mint az adminisztrációnak az önkormányzat által megválasztott vezetőjét találja magával szemben!

A városházán a tisztviselők körében a tanügyi kinevezések problémájánál mélyebb és melegebb érdeklődést váltott ki Szendy Károlynak ez a valóban nemes és férfias cselekedete. A tisztviselők, ha eddig nem tudták volna, tudomásul kell, hogy vegyék ebből az öntudatos megnyilatkozásból, hogy mögöttük sziklaszilárd falként áll a polgármester. A polgármestert üti meg, ha bárki a legkisebb városházi tisztviselőhöz is hozzányúl! Amiképen egy az önkormányzattal Szendy Károly, azonképen összeforrott egység a fővárosi tisztviselői karral is. A fővárosi tisztviselőnek nem kell félnie a saját lelkiismeretén kívül senkitől, mert minden törvényes hivatali cselekedetért a maga egyéni presztizsével és állásának teljes súlyával megvédi a polgármester. A keménygerincű tisztviselői társadalom hálásan nyugtázza Szendy korrekt gesztusát!

Amit Klebelsberg mondott és Hóman Bálint elfelejtett

Hová fajult a kultuszminiszter passziv felügyeleti joga?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium mélyrenyúló beavatkozását a tanügyi kinevezések ügyébe, *az önkormányzati elv súlyos sérelmének* kell tekinteni. Nem az a fontos, hogy a harmincadik helyen levő *Nagy* Jánost, vagy a száztizennyolcadik helyen levő *Kiss* Pétert nevezi ki előbb a polgármester, diszkrecionális joga alapján, ideiglenes tanítóból végleges állásba. Élesen körülhatárolva a probléma-kört, le kell szögeznünk:

az autonómia alkotmánybiztosítékként szereplő bástyáján olyan csorba esett, aminek lehetősége annak idején, amikor az önkormányzatnak ezt a tipikus jogát 1930-ban elkobozták, ebben a formában még fel sem merült.

Igen érdekes és tanulságos nyolc esztendő távlatából visszatekinteni a kultuszminiszter vétójogát megállapító 1930:XVIII. tc. parlamenti tárgyalására. Mély tanulságokat rejt magában annak megállapítása, hogy mi volt a törvényhozás elgondolása, amikor a tanügyi kinevezéseknél a kultuszminiszter vétójogát statuálta. De végtelenül tanulságos annak megállapítása is, hogy

a főképen nemzethűségi, a belügyminiszter felsőházi kijelentései szerint állami és nemzeti szempontokat figyelembe venni tartozó vétó-jog miképen lett egyszerű hatalmi eszköz, hézag az autonómia várfalán, amelyen keresztül a bástyák mögé tört be a totális államrendszer, a szuverén miniszteri akarat.

Lapozzuk fel tehát a fővárosi törvény parlamenti tárgyalásának naplóját!

Az országgyűlés képviselőháza 1929. december 13-án, pénteken — tizenhárom képviselő foglalt helyet az ülésteremben — kezdte tárgyalni a Budapest székesfőváros közigazgatásáról szóló törvényjavaslatot. *Usetty* Béla dr. volt a törvényjavaslat előadója, aki előadói beszédében szóvá tette, hogy már a közigazgatási bizottságban difikultálták a kultuszminiszter vétójogát a tanügyi kinevezéseknél. *Usetty* előadói beszédének az volt az alaptenorja, hogy a forradalmak idején pódiumnak használták fel a tanítói széket, és ezen keresztül akarták megmérgezni a lelkeket. Az államnak tartozó kötelessége, hogy *vigyázzon arra, kik nevelik az ő ifjuságát.* Elképzelhetetlen az — folytatta *Usetty* — hogy legyen kultuszminiszter, aki *ne venné figyelembe a mindenkori fővárosi főpolgármesternek akaratát és kérését!*

De nézzük a képviselőházi felszólalásokat, amelyek a tanítói kinevezések ellen emelhető vétójogot élesen kommentálták! *Pakots* József kijelentette, hogy a kommunizmustól nem kell az oktatószemélyzeten keresztül félteni a nemzetet. Budapesten olyan modernül, olyan körültekinttően, olyan mélyrehatóan és annyira az egyéni nevelésnek minden eszközével igyekszik a községi iskolai szellem a maga feladatát teljesíteni, hogy ezzel szemben *semmiféle aggálynak nincsen helye. Bródy* Ernő arra szólította fel a kormányt, hogy fizesse a tanerőket. A főváros adózóinak pénzén az urak ne játszanak, a maguk pénzén játszanak! *Rassay* Károly rámutatott *Bethlen* István gróf miniszterelnök azon tételére, hogy magasabb szempontból kell biztosítani, hogy a kultuszminiszternek meg legyen a kinevezési joga a Budapest székesfőváros által fenntartott iskolák tanítóival szemben. Nem tudja *Rassay*, miért szükséges *ez a rettentő szigorúság. Petrovácz* Gyula szerint a polgármester nem szolgált rá arra a bizalmatlanságra, hogy feltételezzék róla, hogy nemzetellenes magatartású, az államhoz nem hű embereket válasszon ki a tanítói állásra, akiknek szempontjából az indokolás a vétójog gyakorlását szükségesnek tartja. *Wolff* Károly annak a véleményének adott kifejezést, hogy a kultuszminiszter nem ismeri az embereket, sokkal nagyobb magaslatban van, úgy hogy e tekintetben az ő vétójogának nincs is *gyakorlati eredménye és gyakorlati eredménye és gyakorlati értéke.*

A részletes vita során a képviselőházban, *Klebelsberg* Kunó gróf kultuszminiszter mutatott rá arra, hogy csak vétójogról lehet szó a tanügyi kinevezésekkel kapcsolatban, tehát *a felügyelet formájáról. Scitovszky* Béla belügyminiszter azt, mondotta, hogy

a vétójog nem aktív, hanem passzív jog. Ez nem azt jelenti, hogy a kultuszminszter bárkit is kinevezhet, vagy kineveztethet, csak vétószavát emelheti fel egyesek kinevezése ellen, akikkel szemben általános állami, közigazgatási, vagy pedig szakszerűségi szempontból kifogása van a vétót emelőnek.

Éles felszólalások hangzottak el *a felsőházban is* a kultuszminiszter vétójoga ellen. *Szőke* Gyula nem tartja helyesnek, hogy

amikor a legkisebb falú tanítóját megválaszthatja szabadon a falú képviselőtestülete, ugyanakkor Budapest székesfőváros tanszemélyzetét a kultuszminiszer előzetes cenzúrája alapján lehessen kinevezni.

A főváros olyan terhet visel a közoktatásügy terén, hogy méltó lenne arra, hogy ezért megkapja legalább azt az ellenszolgáltatást, hogy ugyanannyi joga legyen, mint van a legkisebb iskolafenntartónak. *Szigeti* János teljesen feleslegesnek tartja a közoktatásügyi miniszter vétójogát. Mert a nemzethű tanítótestületeket nem a vétójoggal kell biztosítani, hanem preventive azáltal, hogy *a tanítóképzőkből csakis hazafias érzületű, a nemzethez hű tanítók kerüljenek ki. Ezen az ajtón fog bevonulni a központi és parlamentális hatalom befolyása az egész országból azokra az elhelyezkedési lehetőségekre, amelyeket a székesfőváros polgárságának áldozatkészsége teremtett meg elsősorban saját fiainak boldogulására.*

A felsőházban hangsúlyozottan jelentette ki *a belügyminiszter, hogy a kultuszminiszter részére kizárólag vétójog van biztosítva.*

Állami érdekek és állami szempontok — mondotta Scitovszki Béla — nemzeti érdekek és nemzeti szempontok azok, amelyek a kormány kötelességévé tették, hogy egy ilyen rendelkezést a törvényjavaslatba befoglaljon.

Ezen előzmények után jött létre az 1930:XVIII. tc. hirhedt 58-ik szakasza. A tárgyalási jegyzőkönyvekből a leghatározottabban meg lehet állapítani, hogy kezdve a törvényjavaslatot benyujtó kormánypárti előadón: *Usetty* Bélán, folytatva *Bethlen* István gróf miniszterelnökön, *Scitovszky* Béla belügyminiszteren és *Klebelsberg* Kunó gróf kultuszminiszteren egészen a kormánypárti felszólalókig:

mindannyian kizárólag a lezajlott forradalmak hatása alatt nemzethűségi és állambiztonsági szempontokból kívánták a kultuszminiszter-

nek hangsúlyozottan nem aktív, hanem passzív természetű tiltakozási jogát biztosítani. Ebből a vétójogból származik a szuverenitásnak az a teljessége, amellyel a kormányzat a városházi gyarmaton élők és holtak felett ítélkezni akar!

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készítése

Alapítási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 20. szám.
Telefon: 30-2-45.

GYORS
kényelmes
TISZTA
a GÁZ
a háztartásban

Éjféli fényszóró főpróbán Kovácsházy tanácsnokkal

Zseniális elgondolás az István-nap látványosságainak szaporítására

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Ha valakiről el lehet mondani, hogy nemcsak az íróasztal, hanem a gyakorlati élet embere is, akkor Kovácsházy Vilmosról, a városgazdasági ügyosztály vezető tanácsnokáról kell megemlékeznünk. Kovácsházy tanácsnok működése a városgazdasági ügyosztály élén a gyakorlati eredmények pompás sorozata. Maradandó értékű alkotásai közül csak az István-napi attrakciók legszebbikét: a Gyöngyös Bokrétát, továbbá a bécsi idegenforgalmi iroda felállítását jegyezzük hamarjában ide. De nemcsak imponáló alkotóerő Kovácsházy idegenforgalmi vezérsége, csupa lelkesedés ez az ember, csupa hevülés, akiről látszik, hogy messze túlmenően hivatali kötelességén, nem szünő lázzal dolgozik eszméi propagálásán.

*

Kovácsházy Vilmos legújabb ideája: fényszórók felvonultatása Budapest nyári éjszakájában. Az idea onnan származik, hogy egyszer egy ausztriai üdülése alkalmával valamelyik Salzburg-melletti faluban egy kvietált műszaki törzstiszttel ismerkedett össze Kovácsházy tanácsnok. Ez a magányos osztrák katona a világháború idején a fényszóróosztagnál működött, és az volt a szórakozása, hogy a rozzant kis autójára fényszórót szerelt, különleges erősségű fényszórót, amely nem a kocsi előtt fekvő úttestre, hanem fel az égre volt irányítva. Ennek a forgatható fényszórónak a különlegesen szép visszfényét látta csillogni az egyik alpesi folyó tükrén Kovácsházy Vilmos. Rögtön megszületett benne az ötlet: milyen szép lenne, ha nem is egy fényszóró, hanem fényszórók egész tömege csillogna a Szent István-ünnepségek nyári éjszakáin a Duna hatalmas tükrén...

*

Növekedett, érlelődött, megnőtt és megérett az idea! Fényszórók természetszerűen nagyobb számban csak a katonaság birtokában vannak, az illetékes katonai tényezőket kereste fel a polgármester engedélyével, ötletével Kovácsházy Vilmos. A komoly műszaki tisztek hitetlenkedve csóválták a fejüket, mikor először beszélt velük Kovácsházy tanácsnok.

— Nem érdemes megcsinálni! — mondogatták — nem lesz az annyira szép, mint ahogy Ti azt elgondoljátok!

De Kovácsházy Vilmos nem tágított. És teljes lojalitással ide kell jegyeznünk, hogy a katonai hatóságok készséggel állottak Kovácsházy rendelkezésére. Az általa elkészített térkép szerint állították fel a fényszórókat, maguk is kíváncsian, előbb közönyösen, de egyre növekedő lelkesedéssel és érdeklődéssel. Kovácsházy lángoló energiája a legfiatalabb tartalékos közlegényre is átragadt, valamennyiöknek szívügye lett a pesti éjszakának tündéri fénysugarakkal való kivilágítása.

*

És végre elérkezett a főpróba napja! Kovácsházynak a szó szoros értelmében lámpaláza volt: izgult, aggodalmaskodott a fényszóró lámpái miatt. Nincs az a primadonna, aki elfogódottabb lett volna, mint ezen az éjszakán a mindig nyugodt és izgalomtól mentes Kovácsházy Vilmos. Jókedvüen és páratlan lelkesedéssel állottak rendelkezésére a kivezényelt műszaki tisztek, közöttük ezredesi rangban parancsnokolt, rendelkezett, intézkedett Kovácsházy tanácsnok. És amint a felhőtlen augusztusi égbolton végigsuhantak az első fény-pászmák, a csodálkozás és a lelkesedés morajа zúgott fel az előkelő meghívott közönség soraiból:

— Valóban gyönyörű! Ilyen még nem volt Budapesten! Éljen a kitünő Kovácsházy tanácsnok!

Egyre-másra villant fel a fényszórók tüze a város legkülönbözőbb részeiből, hogy a Duna fölött találkozzanak. Ideoda pásztázták Kelenföldtől Óbudáig az égboltot, azután sugáregyenesen álltak fel, kupolát vonva a hajnali órákban békésen szendergő magyar főváros fölé. Elbüvölő látvány volt!

Bizonyos, hogy a Szent István-napjára Budapestre érkező külföldiek részére felejthetetlen élmény lesz a gellérthegyi tüzijáték előtt és után a pompázatos éjszakai fényjáték, amelynek végső jelenete az, hogy a Vérmezőn felállított valamennyi fényszóró ütege fényözönbe vonja a királyi palotát. A szentistváni Magyarország szívünkbezárt szimbólumát, amiért dolgozik, küzd és harcol mindnyájunkkal együtt Kovácsházy Vilmos!

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

WIHART FERENC
építész — építőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08

Nemzeti ünnepek alkalmára előirt
kitüző zászlók
a legjutányosabban beszerezhetők
Szabó Gyula cégnél
Bpest, IV. Prohászka Ottokár u. 10. Tel.: 180 863

Augusztus hó 17-én
és 26-án délután
fél 3 órakor
ügetőversenyek

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Ilyenkor, augusztus elején, mélyen tisztelt szerkesztő úr, kezdenek hullani a falevelek, a városba lassan beszökik az ősz, jeléül annak, hogy nemcsak kánikula, hanem rideg és esős október is van a világon! Sőt nemcsak ólmosan kopogó őszi eső, hanem őszi viharok is. Nemcsak a természetben, hanem a politikai életben is!

— Jósolni méltóztatik?

— Nem jósolok, hanem, hogy boldogult Wolff Károly kedvenc szavajárásával éljek: a premisszákból levonom a konzekvenciákat! Ne higyje, mélyentisztelt szerkesztő úr, hogy a közigazgatási bizottság hétfői ülésének manikürözött vitája azt jelenti, hogy vége a tanügyi kinevezések körül hullámzó háborúságnak. Ez az ügy — akárki akármit mond — elsőrendű politikai kérdéssé nőtte ki magát, és bizonyosra veszem, hogy az őszi közgyűlések legelsején már éreztetni fogja ez az ügy a maga hatását. Lehet, hogy maga a tanügyi kinevezések ügye a közigazgatási bizottsági ülésen elhangzott lojális és mindenki által minden szavában elfogadott főpolgármesteri nyilatkozattal le van zárva, nem kétséges, hogy Csilléry András és Nagy László az ülésen értékes felszólalásaikban a kereszténypárt hangulatát maradéktalanul fejezték ki; mégis az a helyzet, hogy el van mérgesedve a politikai légkör és ha nem ezen a témán, akkor valami egyéb jelentéktelen problémán fognak összecsapni az indulatok. Egyébként...

— ... egyébként?

— ... a polgármester külföldi szabadságáról hazaérkezett: ami szabadságidejéből hátra van — augusztus legvégéig — azt megosztja Visegrád, Buda és a Balaton között. Természetes, hogy a polgármester nagy energiájának és munkavágyának sok a részére járó törvényes szabadságidő: nincs hét, hogy be ne jönne a városházára és ne érdeklődne a folyó ügyek iránt. A városházán különben jelenleg Lamotte Károly alpolgármester a legnagyobb úr, mint helyettes polgármester.

— A szabadságolások?

— Lassan végetérnek! A tanácsnokok legtöbbje már itthon van, kipihenten, felfrissülten, lebarnultan. A rekordot mindenesetre Kovásházy Vilmos tartja, aki mint igazi sportember, az egész Adriát Budapestre hozta az arcán, annyira le van sülve, mint egy déltengeri hajóskapitány. Megjött Némethy Károly is, szintén egészen feketén, itthon van Salamon Géza, frissebben és barnábban mint valaha, megérkezett Király Kálmán és úton van hazafelé a legifjabb városházi méltóságos úr: Bódy László is.

— Gratulálunk, gratulálunk, gratulálunk!

— Valóban meg is érdemel minden dícséretet az alig negyvenhat esztendős kormányfőtanácsos, akit életében először hagyott cserben az 1es szám. Bódy 1891-ben született, 1911-ben lépett a főváros szolgálatába, 1931-ben lett tanácsnok. Hát nem kellett várni 1941-ig, hogy méltóságos úr legyen, és valószínűleg arra sem kell négy esztendőt várakoznia, hogy elérje a jól megérdemelt alpolgármesteri széket! Amely 1941-ről különben maga Bódy őméltósága jelentette ki, hogy „az Isteni gondviselésbe vetett rendíthetetlen hittel várja".

— Meg is van minden jogcíme hozzá! De mikor lesz méltóságos úr a másik két régóta jogos aspiráns: Salamon Géza és Király Kálmán?

— Rövidesen mind a kettő! A helyzet az, mélyen tisztelt szerkesztő úr, hogy tulajdonképen hivatalból kellene méltóságosnak lennie minden tanácsnoknak. Aminthogy a méltóságos címmel járó miniszteri tanácsosi cím és jelleg, sőt a fizetés is minden vonatkozásban kisebb, illetőleg alacsonyabb, mint a fővárosi tanácsnokság rangja. Ideje, hogy a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége által megindított mozgalom végre sikerre vezessen!

— A hét halottai?

— Rövid pár nyári hét leforgása alatt már a harmadik örökös bizottsági tag hagyta itt a fővárost, Pompéry Elemér személyében. Gyönyörű időt élt a budapesti műegyetem aranydiplomás mérnöke: nyolcvankettedik életévében húnyt el. Mindnyájunk kedves Elemér bácsija, mint tartalékos hadmérnökkari hadnagy még a boszniai okupációt is végig küzdötte. A világháborúban önként jelentkezett, őrnagyi minőségben vezetője volt a bécsi hadügyminisztériumban a hadi találmányok megvizsgálására szervezett szakosztálynak. Nemcsak korra egyik legidősebb, de legviláglátottabb városatyánk is volt Elemér bátyánk: három ízben utazta be az Amerikai Egyesült Államokat az Atlanti óceántól a Csendes óceánig. Karlsbadban húnyt el szívszélhűdésben: néhány nappal elutazása előtt még vidáman búcsúzott barátaitól a városházi folyosókon. Szokott nyájas bonhomiájával ekkor mesélte el nekem, hogy valószínűleg nincs még egy városatya Budapesten ,aki már akkor

Emlékezés Sipőcz Jenőre

Irta: Csanády Gusztáv dr.

Az élet mai rohanó forgatagában jól esik visszagondolni azokra, akik közülünk a messzeségbe távoztak és visszaidézni emléküket. Különösen szükségét érezzük ezt azokkal szemben, akiket egyéni kiválóságaikért nemcsak tiszteltünk, hanem szerettünk is. Az őszinte hála érzete adja a tollat kezembe az iránt a férfiú iránt, akit országszerte egyeneslelkű, hozzáférhetetlen és emberfeletti lelki tulajdonságokkal megáldott embernek ismertek.

Több, mint öt éven át teljesítettem Sipőcz Jenő mellett titkári szolgálatot. Az utóbbi három évben pedig kifejezetten személyi titkára voltam. Aki a közéleti vezető ember életét, elfoglaltságát, munkabeosztását, felelősségét, különösen pedig Budapest polgármesterének és főpolgármesterének soksok szemmel ellenőrzött munkásságát ismeri, az tudja, hogy mit jelent állandó féltő és segítő szolgálatot teljesíteni olyan vezető férfi mellett, akit mindenki nagyrabecsül. Nagyon természetes tehát, hogy senki úgy meg nem ismeri gazdáját, mint legbensőbb munkatársa, személyi titkára.

Hogy ki volt Sipőcz Jenő, azt életében és halálában hangosan hirdetik nyilvános munkásságának eredményei és Budapest székesfőváros története. Egyéniségének és munkásságának tömör összefoglaló jellemzése benne van azokban a szavakban, amelyekkel tőle utódja, Szendy Károly polgármester a Szent István Bazilika előtt elbúcsúzott: „Sipőcz Jenő soha el nem múló érdeme marad, hogy a székesfőváros közigazgatását romokból újjáépítette és magas színvonalára emelte. Élő megtestesülése, példaképe volt a közéleti erényeknek, a legtisztább keresztény nemzeti eszményektől hevített léleknek." Ezt a jellemzést bővíteni vagy részletezni nem volna helyénvaló. Érdeklődést keltő lehet azonban az a pár megfigyelés, amit a személyi titkár látott meg gazdájában.

Sipőcz Jenő megjelenése nagyon meleg szinezetű volt: tiszta, finom, úri elegancia, távol minden modorosságtól; de tele bájosan szelid természetességgel és közvetlenséggel. Ez a megjelenés és modor bizalmat ébresztett, de soha sem engedte magához közel a bizalmaskodást és pajtásságot. Mindent nagyon komolyan vett: szinte azt mondhatnám, hogy egyformán mérlegelte a legkisebb és legnagyobb ügyet, akár tárgyi, akár személyi dologról volt szó. Hű és nagy terjedelmű emlékezőtehetsége volt; mindamellett a legtöbb ügyről jegyzeteket készített magának, rendszerint gyorsírással. Iróasztalán és jegyzeteiben mindig példás rend uralkodott. Levelezéseiben, irásaiban az idegenszerűségeket, magyartalanságokat kerülte. Mindig keresetlen szavakkal, magyaros egyszerűséggel, világos mondatszerkesztéssel megírt szövegezést kívánt.

Napi munkatervét az utóbbi három évben én állítottam össze. Ritkán változtatott rajta. Nagyvonalú, kicsinyességtől mentes egyénisége a felelősség és munkamegosztás elvét hirdette. Munkatársainak nagy vonásokban megjelölte azt az irányt, amelyet helyesnek tartott, s ebben a mederben hagyta őket dolgozni. Közvetlen környezetét, úgyszintén megbízhatónak bizonyult munkatársait a legmesszebbmenő bizalommal és szeretettel ajándékozta meg, rájuk bizta még a fontos ügyekben való állásfoglalást is. Ha ilyen esetben támadás érte őket, védelmükre kelt. Kitünő jogászi elme volt és akinek helyes itélőképességéről meggyőződött, az iránt fokozott bizalommal viseltetett.

Mélyeben kutatva minden egyes ember egyéniségében megtaláljuk — legalább is megközelítőleg — azokat a jellemző sajátosságokat, amelyek az illetőnek életpályáját irányítják és meghatározzák, hogy hova, merre és meddig megy a nagyság vagy bukás, a siker vagy sikertelenség felé. Sipőcz Jenő egyéniségében, jobban mondva lelkiségében két uralkodó lelki készség bontakozik ki. Az egyik a megfontolás súlyos komolysága, a másik a diplomáciai készség. Matematikai logikával gondolt át mindent (jó matematikus, jó sakkozó volt), körültekintően, óvatosan mérlegelt és megfontolásából soha sem maradt ki az igazság és magasabb erkölcsi szempontok kényes figyelembevétele. Szenvedélyek, indulatok hevében, pártérdekek összecsapó zivataraiban, politikailag érintett kérdések elbirálásánál rendkívüli nyugalmat és csodálatos önuralmat tanusított, s matematikai számitását, megfontolását nem engedte megzavarni. Közte és a nagy pártvezér Wolff Károly között ez volt a legszorosabb kapocs. A szintén kiváló jogász Wolff Károly igen nagyra becsülte Sipőcz Jenő itélőképességét és megfontoltságát. Érezte és tudta, hogy neki, a szenvedélyes harcosnak és pártvezérnek épen a köz és a nagy eszmények érdekében szüksége van erre a bizalmat nyujtó, nyugodt és sikerel biztató megfontolásra.

Sipőcznek a főváros nagy ügyeiben és gyakran nyugtalan politikai légkörében megnyilvánult diplomáciai képessége köztudomású volt. Sokan azonban ezt a diplomáciai képességet félremagyarázták. A be nem avatottak úgy látták, mintha Sipőcz ingatagságot, megalkuvást, lassúságot mutatna az elhatározások és döntések tempójában, a kivitel módjában. Pedig ez nála taktika volt. A szembenálló pártérdekek harcába mindaddig nem avatkozott bele, amig a felek meg nem nyugodtak, vagy a harcba bele nem fáradtak. A kellő pillanatban azután — pártérdekek fölött — a maga megfontolt elhatározását juttatta diadalra. Ragyogó diplomáciai képességét sokszor megcsodáltam. Megtörtént, hogy valamely fontos kérdés eldöntésére hivtam fel figyelmét azt hivén, hogy megfeledkezett róla. A figyelmeztetést megköszönte, de nem intézkedett és végül neki volt igaza, mert késedelmeskedésével elérte az általa kitüzött célt. A látszat sokszor ellene mondott ennek a késedelmes taktikának, de a bekövetkezett események rendszerint őt igazolták. Ezt a képességét a mindenkori kormány is megbecsülte és a változó kormányok változatlan bizalommal tüntették ki.

Vallásos, Istenfélő ember volt és erősen bizott szerencsecsillagában. Öntudatosan meg volt győződve képességeiről, de szerényen hangoztatta, hogy életét és munkásságát a szerencse kiséri. Amikor betegsége súlyosabbá vált és a nyilvános szereplés mind nehezebbére esett, szívesen adott nyilatkozatokat a lapoknak és egyetlen kérést sem utasított vissza, amely cikket kívánt tőle.

Kiváló szónoki készsége mellett meglepő írói képessége is volt. A témát pár sorban gyorsírással felvázolta magának, majd folyamatosan és szónoki beszédszerűen mondta tollba a cikkeit. Egy nagy tervezetű jogi és közigazgatási munkán is dolgozott már évek óta. Panaszkodott, hogy közéleti szereplése miatt nincs hozzá ideje.

Erős akarattal bizott felgyógyulásában és néha, ha betegségének aggodalmai kevésbé kinozták, fel-fellángolt benne a régi munkavágy és temiakarás. Ugy látszott, hogy ezek a fellángolások testi és lelki állapotára jó hatással vannak.

Jól esett neki a hivatali elfoglaltság és a hivatali környezet. Tudta és érezte, hogy közvetlen környezetén kívül a főváros vezetői és irányitói is pártkülönbség nélkül tisztelik, nagyrabecsülik, sőt szeretik. Nem egyszer történt meg, hogy a reggel még borús hangulatban megérkező főpolgármester a napi elfoglaltság után — délután két órakor — derűs hangulatban hagyta el hivatalát.

Az utolsó időben sokszor elmélázott, elgondolkozott. Iróasztala mellett állva, jobbkezével az asztal szélére támaszkodva, hosszan nézett a messzeségbe. Ismételten benyitottam szobájába, amíg felrezzenve gondolataiból, észrevett. Gondterheltség, levertség tükröződött le arcáról. Fájdalmáról nem beszélt, nem panaszkodott. Tudta, hogy arra úgy sincs orvosság. Ilyenkor nagyon sajnáltam, mert nagyon szerettem. Ez a nagy ember is mennyire érezte a mindennapi élet bajait, míly kevéssé tudott emberiességéből kivetközni. Emberiségén túl azonban történelmi emlékű polgármestere és főpolgármestere volt és marad Budapest székesfővárosnak, nekem pedig atyám után atyám.

---

járt volna a budapesti városházán, amikor az még nem is volt városháza.

— Hát az hogyan lehetett?

— Én is azt kérdeztem Elemér bácsitól! Elmesélte az öreg úr, hogy a hatvanas években az abszolutizmus idején édesnyjával járt a mostani városházán, ahol akkor a városparancsnokság székelt. Elemér bácsi édesapja ujságíró volt, akit az osztrákok bebörtönöztek. A foglyot akarta kiszabadítani családja. Gondolhatta volna-e a kisfiú, hogy nyolcvan esztendő múlva is még ugyanazokon a boltives folyosókon fog, mint városi szenátor, sétálgatni?

— Isten nyugosztalja kitűnő öreg barátunkat! Mi ujság a házassági fronton?

— Reminiczky Lajosnak, mindannyiunk kedves barátjának, Emmy leánya esküdött a piaristák kápolnájában örök hűséget Uhl Gyula dr. röntgenrádium- és belgyógyász szakorvosnak. Reminiczky tanácsjegyző idősebbik leányának esküvőjén kitűnő Lajosunk régi barátai, Kovácsházy és Morvay tanácsnokok töltötték be a tanui tisztet.

— Reméljük, hogy a két agglegénytanácsnok ez alkalommal kedvet kapott Hymen rózsaláncaihoz. A viszontlátásra kedves dr. Városházy.

— Isten Önnel, Szerkesztő uram!

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DISZE!

24 DRB ÁRA 1 P 32 f
NIKOTEX MINŐSÉGBEN 1 P 56 f

Az Országos Nőképző Egyesület
Veres Pálné leánynevelő intézete
Budapest, IV., Veres Pálné-utca 36-38. — Telefon: 185—142.
Az intézet hét évtizedes multra tekint viszza — Bennlakással kapcsolatos iskolái — Nyolcosztályu leánygimnázium és hároméves továbbképző tanfolyam — Ujonnan átalakitott internátusa a modern hygienia követelményeinek megfelelő berendezéssel bir — Érdeklődőknek tájékoztatást készséggel ad az intézet vezetősége

Begavári Back a pesti aszfalton

Kik és mennyit keresnek az az utcai mérleg-hitbizományok boldog birtokosai?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A közigazgatási bizottság június havi ülésén *Petrovácz* Gyula rámutatott arra, hogy az utcai mérlegek csapnivalóan rosszak: azok a mérlegek, amelyeknek az a feladatuk, hogy jól mérjenek, amire hivatottak, amire a mérlegek felállítói vállalkoztak és amire koncesszióikat megkapták, egyáltalában nem felelnek meg a követelményeknek. Nem lehet szó arról, — mondotta *Petrovácz*, — hogy valaki a mérleget ne tartozzék karbantartani! Ilyesmit, amikor egy vállalat a közönségtől beszedi a filléreket, a székesfőváros közönsége érdekében is meg kell akadályozni!

Beszéde további során felkérte *Petrovácz* a polgármestert, hasson oda, hogy legalább a megközelítőig mutassák a mérlegek a helyes súlyt. *Lamotte* alpolgármester azonnal válaszolt *Petrovácz* felszólalására, közölvén, hogy ha rossz mérlegek vannak az utcákon, akkor *a fővárosnak vissza kell vonnia a koncessziót.* Konkrét intézkedést nem ígért, nem is ígérhetett a polgármester. Mondanunk sem kell, hogy az utcai mérlegek *Petrovácz* Gyula felszólalása óta éppen olyan rosszak, mint amilyen rosszak azelőtt voltak.

Petrovácz Gyula felszólalásából kimaradt egy kérdés, amely nem kevésbé érdekes, mint az, hogy *mennyire pontosak* az utcai mérlegek. A kérdés a következő: *ki adja a mérlegekre a koncessziókat, kik kapják azokat, mennyit keresnek a mérlegek tulajdonosai és mennyit keres a közület?* Ezekre a nem érdektelen kérdésekre teljes részletességgel az alábbiakban válaszol az *Uj Budapest.*

Legkisebb rizikó legnagyobb üzlet

Budapest székesfőváros területén — csak a közterületet véve természetszerűen számításba — összesen *háromszázhatvanhárom pénzbedobásra működő mérleg van felállítva,* ezek felállítására az engedélyt a főváros adja ki. Ezekből a mérlegekből kerek száz darab az *Automata Forgalmi és Kölcsönző r. t.* budapesti bejegyzett cégé, hatvanhárom *Ságí* Tiboré, hatvan *Döme* Róberté, negyven *Waszovits* Vilmosé, negyven *Molnár* Istváné, húsz *Gottlieb* Ferencé. A mérlegekért a koncesszió-tulajdonosok mérlegenként és évenként, 10, azaz: tíz pengőt fizetnek, vagyis az utcai automata-mérlegek engedelmi díjai fejében évenként összesen *háromezerhatszázharminc* pengő folyik be a főváros központi pénztárába. Ha ugyan befolyik — a zárszámadás ugyanis, ahol ezt megállapítani kívántuk, az utcai mérlegek után befolyó engedelmi, illetőleg területhasználati díjakat külön nem tünteti fel. Minden valószínűség szerint azonban befolyik, lévén az utcai mérleg-automata, mint az alábbiakból kiderül: *igen-igen jó üzlet.* Olyan jó üzlet, hogy a nyugodt és bőséges haszon mellett a pár fillérnyi engedelmi, illetőleg területhasználati díj be nem fizetését valóban nem érdemes megreszkírozni.

Szakemberek szerint egy-egy utcai mérleg beszerzési és felállítási önköltsége maximálisan száz pengőre becsülhető. Ezzel szemben a heti bevétel átlagosan húsz-huszonöt pengő körül mozog, főleg a nyári hónapokban, amikor aratnak a kétfilléres, illetőleg tízfilléres pénzdarab bedobására működő — *Petrovácz* Gyula szerint *igen szabálytalanul* működő — mérleg-automaták.

Ahol a befektetés egy hónap alatt amortizálódik

Azt látjuk tehát, hogy a mérleg-automata annyira jó üzlet, hogy *már az első hónap végén amortizálja a készüléket.* A mérlegek festésére, adminisztrációjára, az automatákba bedobott pénz kiszedésére nem igen számítható fel több, mint hetenként egy-két pengő. Vagyis a mérleg-automata hetenként átlagosan húsz pengőt, *évenként hat-hétezer pengőt juttat tisztán a boldog koncesszió-tulajdonosnak.* Nézzük meg közelebbről: kik ezek az engedély-tulajdonosok?

Gutmann, Krauss, Diamantstein, Back...

A legtöbb utcai mérlege az Automata Forgalmi és Kölcsönző r. t.-nek van. Ez az előkelő részvénytársaság a céghivatal adatai szerint 1928-ban alakult, székhelye: Budapest, VI., Rózsa-utca 95. Öt igazgatósági és három felügyelőbizottsági tagja van a páratlan értékű koncesszióval rendelkező részvénytársaságnak. Az igazgatóság tagjai: *Mihalovits* István dr., *Kálmán* Lajos, *Takács* Sándor dr., *Gutmann* Géza és *Krauss* Lajos. A felügyelő-bizottságban — nem az utcai mérlegekre, hanem a részvénytársaság működésére ügyelnek fel a felügyelőbizottsági tag urak — *Wolf* Imre, *Diamantstein* Miksa és *Back* Károly fungálnak. A részvénytársaság alaptőkéje százötvenezer pengő, amely ezerötszáz darab tíz pengő névértékű. A. sorozatú és ezerháromszázötven darab száz pengő névértékű B. sorozatú részvényre oszlik.

Mégis deficit?..

A részvénytársaság legutolsó, rendelkezésünkre álló mérleg-számlája szerint a részvénytársaság üzemi berendezése 1935. december 31-én 196.089 pengőt reprezentál Ezzel szemben 113.457 pengővel tartozik hitelezőinek a részvénytársaság. A részvénytársaság bevétele 1935-ben 32.419 pengő volt, az üzemi kiadások 13.550 pengőre, az üzleti kiadások 7.373 pengőre rúgtak. Leírások címén 15.759 pengőt könyvel el az 1935-ös nyereség- és veszteség számla. Látni való. tehát, hogy az utcai mérlegek nyeresége *alaposan el van bujtatva,* a részvénytársaság egyéb, minden valószínűség szerint más üzletekből származó *veszteségei mögé.*

Szegedi honfoglalás a pesti kőruton

Téved a nyájas olvasó, ha azt hiszi, hogy az Automata Forgalmi és Kölcsönző r. t. igazgatósági tagjai szegény hadirokkantak, vagy nincstelen munkanélküliek! A részvénytársaság majd valamennyi igazgatósági és felügyelőbizottsági tagját megtaláljuk azoknak a részvénytársaságoknak igazgatóságában, amelyek a kiváló közgazdasági egyéniség: *Back* Bernát felsőházi tag, kormányfőtanácsos, malomtulajdonos, a *Vidéki Malomiparosok Országos Egyesülete* volt társelnöke, a *Szeged-Csongrádi Takarékpénztár* elnöke, a *Szegedi Kenderfonógyár r. t.* elnöke, az *Orion Bőrgyár r. t.* elnöke, Szeged város *törvényhatósági bizottságának örökös tagja* vezetése mellett működnek. *Back* Bernát őméltósága, aki különben begavári előnévvel magyar nemes, nemcsak a *Back Bernát Fiai Szegedi Gőzmalma és Vízvezeték r. t.,* nemcsak a Szeged székhellyel működő *Ingatlan és Áruforgalmi r. t.* érdekében fejt ki anyagi és erkölcsi eredményekben dús tevékenységet, hanem az ő, illetve az ő érdekeltsége malmára hajtja a vizet — a malmot a jelen esetben szószerint méltóztassék venni, — a budapesti aszfalton felállított mérleg-automatákba hulló két és tízfilléresek nagy tömege is!

Magyarországon nem kötelező a névre szóló részvény és így nem állapítható meg tökéletes biztonsággal, hogy az évente minimálisan ötven-hatvanezer pengőt jövedelmező száz darab mérleg fruktifikálására alakult részvénytársaság részvény-pakettjének — az A. és a B. sorozatúaknak — ki a birtokosa. Az összefüggések azonban kétségtelenek! Az Automata Forgalmi és Kölcsönző r. t. igazgatóságában és felügyelőbizottságában *helyet foglaló urak túlnyomó nagy részben prezideálnak a Back-féle szegedi vállalatokban is,* családtagok, alkalmazottak, jóbarátok, üzlettársak. Igy *Krauss* Mihály a Back Bernát Fiai Szegedi Gőzmalma és Vízvezeték r. t. igazgatósági tagja, *Gutmann* Géza ugyanennek a malom-részvénytársaságnak ügyvezető igazgatója. *Back* Károly, aki az automata részvénytársaságban felügyelőbizottsági tag, igazgatósági tagja az Egyesült Szegedi Paprikaipartelep r. t.-nek. *Takács* Sándor dr. viszont az Orion Bőrgyár r. t. igazgatósági tagja. Kétségtelen tehát, hogy Automata Forgalmi és Kölcsönző r. t. *ahoz a közgazdasági koncernhez tartozik,* amely begavári *Back* Bernát kormányfőtanácsos, felsőházi tag stb., stb. nevéhez fűződik.

Üzlet, mely monopolisztikusan megingathatatlan

A magánszemélyek, akik a Back-érdekeltség által meghagyott mérlegautomata-koncessziókkal rendelkeznek; nem érdekesek! Az is megállapítjuk — teljes lojalitással — hogy *az utóbbi tíz esztendőben* egyetlen új engedélyt adtak ki, bizonyos *Molnár* István úrnak, aki állítólag hadirokkant. Több engedélyt nem adott ki a polgármester, lévén úgyis minden utcasarkon máris mérleg. Begavári Back-ék és társaik pozíciója tehát *szinte monopolisztikusan megingathatatlan,* az évi ötvenhatvanezer pengős bevételt ezektől a mérlegektől, illetőleg boldog tulajdonosaiktól elvitatni nem lehet.

Hagyjuk figyelmen kívül jelen alkalommal, *hogyan jutott eszükbe* begavári Back-éknak a szegedi malom, a szegedi paprika, a szegedi bőr, a szegedi ingatlan, a szegedi takarékpénztár mellé irígylésreméltó sokoldalúsággal még a budapesti aszfalt mérleg-automatája is. Tény azonban, hogy Back-ék és a többiek, akik valószínűleg nem kisebb összeköttetésekkel rendelkeznek a budapesti városházán, mint Szeged város képviselője Magyarország felsőházában, *garasokért birtokolnak egy nagyértékű jövedelmi forrást:* a budapesti utcák mérleg-automatáit.

Reviziót! Reviziót! Reviziót!

De ne folytassuk tovább! Ne jegyezzük ide, hogy a tíz esztendő alatt testvérek között félmillió pengőt keresett közérdekű működésével, alig tízezer pengő befektetés és alig tízezer pengő összbér ellenében a Back-féle részvénytársaság és legalább mégegyszer enynyit a többi engedélyes, komoly rizikó és befektetés nélkül. Ugyanakkor a fővárosi előljáróságon sorban állnak a nincstelenek az ebédjegyért és a szükséglakásért.

Ne folytassuk! Reviziót kérünk! Sürgős szabályrendeletet kérünk, polgármesteri előterjesztést a közgyűléshez, amely a szegedi milliomos nagyiparostól és protekciós koncessziós-társaitól elveszi az utcai automata-mérlegek dús és munkanélküli jövedelmét, hogy azt *a szegényeknek, a hadirokkantaknak, a hadiözvegyeknek, a hadiárváknak juttassa!*

ANGOLPARK
uj attrakciói:
Minden este a „Blue Kiddies" monstre jazz-zenekar jazzkoncertje
A csütörtöki művész-esték, hazai és nemzetközi művészekkel
A „Csodarevü 937" minden este junius hó 19-től kezdve az amerikai méreteket is tulszárnyaló csodaprodukció
Pilotaiskola a legszenzációsabb amerikai ujdonság
és végül az **Autotouring,** melyben minden kisérő nélkül ki-ki saját maga vezetheti a benzines kis autóját — Minden hónapban uj nemzetközi varieté műsor az **Alpesi Faluban**

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: I-563-99.

Teljes komforttal berendezett, parkos, központi fütéses, modern villában családi otthont talál teljes ellátással
Reinprecht-nél
(Hosszu éveken át a balatonkenesei üdülőtelep volt üzletvezetője.) Budapest, I., Muskátli utca 9 szám.
Telefon: 153—933

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester és padlózási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés dijtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

HIREK

Olvasóinkhoz!

A várospolitikai hetilapok megegyezése folytán a törvényhatóság nyári szünete alatt az UJ BUDAPEST kéthetenként jelenik meg.

Az UJ BUDAPEST legközelebbi száma

augusztus 28-án, szombaton

fog megjelenni.

AZ UJ BUDAPEST KIADÓHIVATALA.

Müller Antal — kormányfőtanácsos

A kormányzó Müller Antal országgyűlési képviselőt, a főváros törvényhatósági bizottságának illusztris tagját, a magyar királyi kormányfőtanácsosi méltósággal tüntette ki. Budapest egész keresztény társadalma és a várospoliikai körök osztatlan örömmel és lelkesedéssl veszik tudomásul Müller Antal kitüntetését.

Iparostársainak törhetetlen akarattal folyó védelmezése a közélet minden fórumán az a tiszteletreméltó szempont, amely Müller Antal valóban értékes kormányzói kitüntetésének alapjául szolgál. Müller Antalnak húsz esztendő óta nem változó álláspontja, hogy a történelmi osztályok sorában, amelyek Magyarország múltját és jövőjét jelentik, helyetfoglal az iparos társadalom is és önmagát erősíti a nemzet, ha a kisiparos és kiskereskedő-osztályokat támogatja.

Müller Antal állandó cikkírója az Uj Budapestnek, kinevezése alkalmából feleslegesnek tartjuk az ő sziklaszilárd magyarságát, meggyőződéses kereszténységét méltatni: lapunk olvasóközönsége jól ismeri ezeket az értékes tulajdonságait az Uj Budapestben megjelent cikkeiből és nyilatkozataiból.

Nem kétséges, hogy az értékes kormányzói elismerés csak megerősíti Müller Antalt további harcaiban és küzdelmeiben. A politikai és társadalmi élet számtalan frontján hősiesen és becsületesen, szegényen és önzetlenül dolgozik, küzd; fárad kisiparos-társaiért továbbra is Müller Antal!

Még mindig megoldatlan a belvárosi főplébánia-templom problémája

*

Folyik a templomok tatarozása a Világkongresszusra

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Abból az alkalomból, hogy a XXXVI. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus Szent István király halálának 900-ik évfordulója alkalmával a jövő esztendőben Budapesten tartja üléseit: a főváros legutóbbi közgyűlése elhatározta, hogy a kegyúri templomokban megfelelő restaurálásokat végeztet. A hercegprímás is leíratot intézett a fővároshoz, felkérvén a polgármestert a restaurálások végrehajtására, mivel az ünnepségek nagy része a főváros kegyurasága alá tartozó templomokban fog lezajlani.

A közgyűlés a polgármester előterjesztésére a restaurálási munkálatokra összesen negyedmillió pengőt szavazott meg, ebből az összegből a terézvárosi, a józsefvárosi és az erzsébetvárosi plébánia-templomokat restaurálják kívül és belül, helyrehozzák az Örökimádás-templomot, a Szervita-templomot, a Domonkosok templomát, kicserélik az erzsébetvárosi templom főhomlokzatán a köveket. Megjavítják és kitisztítják valamennyi templom orgonáit, helyre hozzák a freskókat és valamennyi templomban elvégzik azokat a munkálatokat, amelyek révén tisztán és frissen várhatják Budapest templomai az Eucharisztikus Viágkongresszusra idejövő ájtatoskodók százezreit.

A restaurálásra vonatkozó közgyűlési határozatot a belügyminiszter *soronkívül hagyta jóvá* és a magasépítési ügyosztály az elnöki ügyosztállyal egyetértőn, amelynek hatáskörébe a kegyúri ügyek tartoznak, a külső restaurálási munkálatok legnagyobb részét *már vállalatba is adták*. A belső restaurálások is rövidesen megindulnak, úgy, hogy az őszi hónapokban valamennyi templom külső és belső rendbehozatala el is fog készülni.

Az első őszi közgyűlésen végleges megoldást nyer a belvárosi főplébánia-templom restaurálásának ügye is. Mivel úgy a főváros magasépítési szakbizottsága, mint a Fővárosi Közmunkák Tanácsa a *templom eltolása ellen* nyilatkozott, végleg lekerült a napirendről az a lehetőség, hogy akár eltolás, akár másfajta átépítés kapcsán mai helyéről eltolják a templomot. Természees, hogy az Eucharisztikus Világkongresszusra a belvárosi főplébánia templom sem maradhat meg mai *romszerű formájában*. Az elnöki ügyosztály több restaurálási módot dolgozott ki, a törvényhatósági bizottság fog választani, hogy ezek közül melyiket tartja a legmegfelelőbbnek.

A belvárosi főplébánia-templomot vagy kő-kiváltás révén, vagy *egyszerű új vakolással* fogják külsőleg restaurálni. Szó van arról is. hogy az egész templomot kívül *kőburkolattal* látják el, erre a megoldásra azonban, amelyik a legdrágább, minden valószínűség szerint nem fog sor kerülni. *Illetékes helyen*, az a vélemény, hogy a polgármester előterjesztése alapján a közgyűlés a *legolcsóbb és a leggyorsabban keresztül vihető restaurálási módot fogja választani.*

Feigler Károly jubileuma

Meleg szeretettel ünnepelték kortársai és barátai a népszerü tiszti főügyész-helyettest

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Feigler Károly dr. tiszti főügyész-helyettes csütörtökön, e hó 12-én ünnepelte huszonöt-esztendős közszolgálati jubileumát. Ebből az alkalomból a kartársak élén a rangelső tiszti ügyész: *Tóth* Péter dr. üdvözölte meleg szavakkal a jubilálót, Isten áldását kérve további közhasznú működésére. *Feigler* Károly dr. meleg szavakkal köszönte meg a kartársak kedves megemlékezését.

*

A főváros tiszti ügyészi karának egyik legértékesebb, legszorgalmasabb, legtehetségesebb és legszimpatikusabb tagja a jubiláns főügyész-helyettes. Benne szerencsésen egyesülnek a kiváló ügyvéd és a kitünő közigazgatási szakember összes erényei. Mint magánjogász és perjogász, egyike *Feigler* Károly a legelsőknek, nemcsak a tiszti ügyészek között, hanem az egész országban is. Méltó képviselője *Feigler* Károly annak a fővárosi jogászi generációnak, amely többek között *Sipőcz* Jenővel és *Szabó* Imrével ajándtékozta meg Budapestet!

Feigler Károlyt huszonöt esztendős jubileuma alkalmából — ez a huszonöt esztendő a fáradhatatlan és szorgalmas munkának, az ügyvédi és köztisztviselői tisztességnek negyedszázada volt — betegágyából melegen köszöntötte *Szemethy* Károly dr. tiszti főügyész is. A sok kartársi és baráti üdvözléshez, amellyel a jubilánst egész Budapest elárasztotta, őszinte szeretettel csatlakozik az *Uj Budapest* is!

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal.
E szelvény 10% engedményre jogosit

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER Városliget

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest, Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon —342—29

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi cimerek zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39.szám Telefon: 1-891-18.

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Béke-tér 5. Iroda: VI., Szondy-u34.

Palka József EZOSTKOSZORUS mester — üveg-festészetl müterme
Budapest, VIII., Baross-u. 59 Tel.: 1-302-28

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

Amerikai cirkusz nagy sikere Budapesten
Izgalom — Csoda — Szépség
Muzsika — Tánc — Humor!

10 Amerikai világattrakció
Naponta 2 előadás 4 és 8 órakor
FÉNYES Fővárosi Nagy CIRKUSZ

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Épületüveges Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponal-u. 11.
Telefon 1-481-3x.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és beton-épitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

Uj kiirások

Személyzeti üdülő építési munkálataira a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. csepel-királyerdei telkén. **Határidő: 1937. évi augusztus hó 16-án** déli 12 óra.

Vízcsőhálózat feltárási munkálatokra a Szarvasmarha-közvágóhíd részére. **Határidő: 1937. évi augusztus hó 17-én délelőtt 9—10 óra.**

Vasgerenda munkálatokra a X. ker. Hős-utca és Zách-utca sarkán létesítendő két szükséglakásos épület építéséhez. **Határidő: 1937. évi augusztus hó 17-én délelőtt 9—10 óra.**

Papirárúk szállítására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi augusztus hó 17-én délelőtt 10 óra.**

13.000 kg. hazai gyártmányú karbid szállítására a Budapesti Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi augusztus hó 17-én délelőtt negyed 10 óra.**

200.000 kg. motalkó szálltására a Budapest Székesefővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi augusztus hó 17-én délelőtt 9 óra.**

Villamosvezetékek kicserélési, illetve **falbafektetési munkálataira** a központi Városháza épületéhez. **Határidő: 1937. évi augusztus hó 18-án, délelőtt 10 óra.**

Különleges vasszerkezeti, asztalos, lakatos, mázoló; üveges; burkoló és tölgyfapadozati munkákra a XIII. ker. Béke-tér és Szegedi-út sarkán létesítendő elöljárósági épület építéséhez. **Határidő: 1937. évi augusztus hó 24-én délelőtt 9—10 óra.**

Kőműves, vasbeton, műkő, burkoló; fapadozati, asztalos, lakatos, mázoló és üveges munkálatokra a Központi csatornaszivattyútelepen létesítendő munkásfürdő építéséhez. **Határidő: 1937. évi auguszus hó 24-én délelőtt 9—10 óra.**

Föld, kőműves, ács, tetőfedő; burkoló; asztalos; lakatos; mázoló és üveges munkálatokra a Csatornafenntartási Kirendeltség Hamzsabégi-úti telepén létesítendő iroda, raktár és őrlakás építéséhez. **Határidő: 1937. évi augusztus hó 24-én délelőtt 9—10 óra.**

Uj kokszfeldolgozó építésére és öntődekokszkezelőberendezés létesítésére a Budapest Székesfőváros Gázmüvei részére. **Határidő: 1937. évi szeptember hó 30-án délelőtt 10 óra.**

VÁLLALKOZÁS

A rövid ut és a XIII. ügyosztály

Mely közmunkák vannak a kisiparnak fenntartva és melyek elvégzését bizhatja a főváros közvetlenül a nagyüzemekre?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Közszállítási Szabályzat 16-ik §-ának 10. bekezdése értelmében szabadkézből, vagyis versenytárgyalás mellőzésével adhatja ki a főváros azokat a közmunkákat, amelyeknek értéke 2.500 pengőt nem halad meg. A Közszállítási Szabályzat ezen szakaszával bőven él a magasépítési ügyosztály, amely hétről-hétre egész sorozat 2.500 pengőn aluli értékű közmunkát ad ki rövid úton.

Arról jelen alkalommal ne beszéljünk, melyek azok a cégek, akik rövid úton kapnak közmunkát a XIII. ügyosztálytól. Végeredményben ez az ügyosztályt vezető tanácsnok diszkrecionális joga. A legutóbb nyilvánosságra került versenytárgyalások sorában azonban van néhány olyan *kirivó eset*, amelyek mellett nem mehetünk el szó nélkül.

A magasépítési ügyosztály a legutóbbi időben a herminamezei római katolikus templom elektromos csatlakozási munkálatait az Elektromos Műveknek adta vállalatba 1950 pengő vállalati összeggel, a XIII. ker. elöljárósági épület utcai közcső lefektetési munkálatait a Vízműveknek 2000 pengő vállalati összeggel, továbbá a sertésvásár-téren a vágányzat helyreállítási munkálatait a MÁV. ferencvárosi osztálymérnökségének 1.500 pengő vállalati összeggel.

A magasépítési ügyosztálynak a fővárosi üzemek, illetőleg a MÁV. részére történő vállalatba adása két okból szúr szemet. Ezeket a munkálatokat vagy jogosult más vállalat is elvégezni, mint a fővárosi üzemek, illetőleg a MÁV, vagy nem. Ha az utcai közcső lefektetési munkálatait más mint a Vízművek, az elektromos vezeték csatlakozási munkálatait más mint az Elektromos Művek és a vágányrendezési munkálatokat más mint a MÁV. valamelyik osztálymérnöksége elvégezni nem jogosult, akkor teljesen felesleges ezeket az ügyosztály által adott megbízásokat a rövid úton vállalatba adott közmunkák között felsorolni. Ebben az esetben nem közmunkáról, hanem a hatóságnak a hatósági szerv, illetőleg üzem részére adott, közvetlen, versenyen kívüli, versenyt tehát nem is támasztható megbízásáról van szó.

Ha ellenben ezen csatlakozási illetőleg vágányrendezési munkálatok elvégzésénél a Vízművek, az Elektromos Művek és a MÁV. nem élvez valamely törvény vagy jogszabály folytán monopolisztikus helyzetet, akkor *frivol játéknak* tartjuk az ügyosztály részéről, hogy ezeket a közmunkákat a Közszállítási Szabályzat paragrafusaiba burkolózva hatósági üzemeknek adja oda, annak a kisiparnak a mellőzésével, amely kisipar az efajta rövid úton való vállalatba adások és megbízások teljesítésére különlegesen jogosult. Ne is beszéljünk arról, hogy a 2.500 pengőn aluli közmunkák elvégzésére is jogosítva van a Közszállítási Szabályzat értelmében zártkörű vagy nyilvános versenytárgyalás meghirdetése útján gondoskodni az a magasépítési ügyosztály, amely végeredményben mégis csak kötelezve van bizonyos mértékig a kisipar védelmére is! Még akkor is, ha ez nem tetszik az ügyosztályi hatalmaknak!

Versenytárgyalási hirdetmény

1. Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a Központi csatornaszivattyútelepen (IX. ker., Soroksári-út 31.) létesítendő

munkásfürdő, kőműves, vasbeton, műkő, burkoló, fapadzati, asztalos, lakatos, mázoló és üveges

munkálatra.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza), IV. ker., Városház-utca 11. sz. II. em. 289. ajtószám alatt

1937. évi augusztus hó 24. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

Budapest, 1937. július hó 30-án.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a Csatornafenntartási kirendeltség Hamzsabégi-úti telepén (XI. ker., Hamzsabégi-út 14. sz.) létesítendő

iroda-, raktár és őrlakás, föld, kőműves, ács, tetőfedő ,burkoló, asztalos, lakatos, mázoló és üveges

munkálataira.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza), IV. ker., Városház-utca 11. sz. II. em. 289. ajtószám alatt

1937. évi augusztus hó 24. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

Budapest, 1937. évi július hó 30-án.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei igazgatósága nyilvános versenytárgyalást hirdet az I. ker. Attila-utca 61—63/a szám alatti 30 Kw-os

transzformátorállomás és bérház építkezés, bontási, föld, kőműves, beton, elhelyező, vasbeton, vasszerkezeti, vasgerenda szállítási, ács, szigetelő és kavicstetőfedő, kőfarагó, műkő, bádogos, asztalos, szögező, mű- és különleges-lakatos, mázoló, szobafestő és falmázoló, üveges, burkoló, keményfapadozati, gumipadló, aszfalt, redőny

munkáira.

A megfelelően elkészített ajánlatokat borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva az Elektromos Művek igazgatóságánál (V., Váci-út 74. I. em. 101.)

1937. augusztus hó 26-án d. e. 9 és 10 óra közötti időben

személyesen, vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap d. e. 11 órakor fognak az Elektromos Művek volt étkezdéjének helyiségében (V., Dráva-u. 3. sz.) nyilvánosan felbontatni.

Budapest, 1937. augusztus 7.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatósága.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Móczár Gábor
egészségügyi berendezéseket
tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz. Tel.: 1-291-78

Diskay név garantálja, hogy jól sikerült munkát kap. Gyermekfényképkülönlegességek speciális felszereléssel, úgyhogy minden felvétel biztos siker. Műterem nyitva vasárnap és ünnepnap is 9—7. Életnagyságú fényképnagyítás bármily kis fénykép után. Kérjük minden esküvőnél, eseményeknél
DISKAY FOTO-RIPORTER
vállalathoz fordulni bizalommal. Közigazgatási tisztviselőknek az amúgy is alacsony árakból még 15% engedmény. Budapest, VII., Rákóczi út 18. T.: 1—343—31.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 1-255-54 1-255-85 és 1-255-56

Németh Miklós
könyvkötő és díszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence
faburkoló vállalat.
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183-25

Hő- Hűtő- Hang- Viz- Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: 1-485-14, 1-388-54

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Telefon: 1—811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, színházi látcsövek. a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek
fényképészeti cikkek.

XV. évfolyam 33—34. szám Budapest, 1937. augusztus 28.

ÚJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Fővárosi Nyilvános Könyvtár, VIII. Reviczky-u. 4.

Hatvanhat kinevezés

Érdemes elmélkedni ezeken az őszbehajló nyári napokon a fővárosi tanügyi kinevezések késedelmessége felett. A főváros szempontjából, de az érdekelt ideiglenes tanerők szempontjából sem túlzottan jelentős; egy hónappal előbb vagy utóbb kerülnek-e az ideiglenesből a végleges státusba. Anyagi szempontból sem túlságosan fontos az a havonkénti néhány pengő, amit az új végleges tanerők a késedelmességen veszítenek és amit a főváros ezen a késedelmességen megtakarít. Nem is annyira a lényeg a fontos, mint a forma. Hetekig egyébről sem hallott az ember, mint a fővárosi tanügyi ügyosztály bűnös késedelmeskedéséről, hogy csak június utolsó napjaiban lettek készen a listák. Mikor azután a kimutatások és a fővárosi akták teljesen elkészültek, előáll a kultuszminisztérium és olimposzi magaslatról nézve le a ködbevesző városházára: heteken át halasztgatja a kinevezések effektuálásának lehetőségét! t

Nem lehet kétféle mértékkel mérni, a kormányzat nem ripakodhat dörgő hangon a késedelmeskedő fővárosi ügyosztályra, de ugyanakkor nem lehet a végletekig elnéző a saját közegeivel szemben. Ha volt ok arra, hogy Szendy Károly szabadságideje dacára a leggyorsabban vegyék elő a tanügyi kinevezések aktáit, akkor nem lehet indok a kinevezések elhúzódására, hogy az egyik vagy másik miniszteri tanácsos úr a Hold-utcában szabadságon van.

Azt is meg kell állapítanunk — sine ira et studio — hogy ez a kétféle mérték: szigorúság lefelé és elnézés a saját tisztviselőivel szemben immár szokványossá kezd lenni nemcsak a kultuszminisztériumban, hanem valamennyi minisztérium bürokráciájában. A költségvetési jóváhagyást esztendőről-esztendőre a törvényes határidőnek nemcsak a legutolsó napján, de a legutolsó negyedórájában hozza külön küldönc a belügyminisztériumból a városházára. Vagy beszéljünk a közgyűlési határozatok tömegéről, amelyek hosszú hónapokig, sokszor évekig járják a maguk titokzatos vándorútjukat a különböző minisztériumokban, hogy azután jóváhagyás nélkül rekedjenek meg valamelyik, a fővárossal szemben könyörtelen, önmagával szemben azonban igen-igen engedékeny miniszteriális főtisztviselő íróasztalán?

A hatvanhat kinevezés heteken át való rostokolása a kultuszminisztériumban nem tünet, hanem állandósult szokás. És mégis szimptóma: a totalizmus felé törekvő államrendszer jelensége, amely még a bürokráciában is érezteti a maga omnipotenciáját. A felsőbbrendűséget, amely a saját fölényes elhatározásán, a sic volo, sic iubeo elvén kívül más szempontot nem ismer!

A budapesti norma

Meg kell szüntetni a városházi versenytárgyalási labdajátékot!

Irta: Müller Antal

A főváros iparostársadalma mélységes hálával és köszönettel veszi tudomásul a szabadságáról visszaérkezett Szendy Károly polgármesternek azokat a nyilatkozatait, amelyek újabb fővárosi kölcsön felvétele kapcsán a beruházások egész sorozatát igérik meg Budapest közönségének. Szendy Károly valóban az élet polgármestere, az alkotó energiát képviseli ő a főváros élén, azt az akaratot; amely mindig és állandóan építeni és szépíteni akar. Ujabb, igen jelentős munkaalkalmakhoz fog jutni a polgármester elhatározása révén, amelyet a főváros törvényhatósági bizottságának jóváhagyása kétségtelenül engedélyezni fog — a főváros iparossága. A polgármester nyilatkozataival kapcsolatban azonban — különös tekintettel a küszöbön álló nagykanizsai országos iparos kongresszusra — felmerül a kérdés: hogyan juthat munkához a polgármester által támogatni kivánt budapesti iparosság? Megvan-e a lehetősége annak, megvannak-e a szükséges alapfeltételek arra, hogy a felveendő kölcsön, amelynek kamatait és amortizációját évek hosszú során át fogja fizetni a főváros adózó közönsége, odajusson, ahova az szánva van: a fővárosi iparosság felsegítésére; támogatására. Ezeket a kérdéseket a küszöbön álló nagy közmunkák aktualitása kapcsán ez alkalommal ismételten szóvá kivánom tenni az Uj Budapest vendégszerető hasábjain.

Nem csináltam titkot a multban sem azon meggyőződésemből, amit jelen alkalommal csak ismételni kivánok: a Közszállítási Szabályzat kezelésével a városházán egyáltalában nem vagyok megelégedve. A fővárosi versenytárgyalások — úgy a nyílt versenytárgyalások, mint azok; amelyek a Közszállítási Szabályzat paragrafusai szerint zártak — tulajdonképen nem egyebek, mint rossz labdajáték. A labda ott ugrik ki a hálóból, ahol az illetékes tényezők azt éppen ki akarják a pályáról hajlítani.

Nézzük csak a legutóbbi versenytárgyalások egynémelyikét! Hangsúlyozom, nem akarok személyeskedni, távol áll tőlem; hogy ezt vagy azt a városházi vezető tisztviselőt megbántsam. Tényeket fogok előadni, elveket szegezek le; mindenki számára tanulságokat kivánok levonni.

Itt van mingyárt az uj szükséglakások ügye. A főváros felterjesztéssel fordult az illetékes minisztériumhoz, azzal a kérelemmel; hogy a négyszázezer pengőt reprezentáló közmunkát a idő rövidségére való tekintettel zártkörű versenytárgyaláson generálvállalkozási alapon adhassa ki. Az iparügyi miniszter úr — mit tehetett egyebet? — az engedélyt megadta. Már meg is hirdették a zártkörű versenytárgyalást, be is érkeztek az ajánlatok, rövidesen meg is lesz a döntés. Mingyárt két sérelme az iparosságnak: az első az, hogy zártkörű versenytárgyaláson adnak ki egy négyszázezer pengős értékű közmunkát. Az ügyosztályt vezető tanácsnok úr azt mondja, hogy azért nem volt idő a nyilvános versenytárgyalás megtartására, mert soká tartott, amíg a főváros másik ügyosztálya kijelölte azt a telket, ahol ezek a szükséglakások felépíthetők. Ez nem mentség! Csak abban változik a helyzet, hogy nem a magasépítési ügyosztály, hanem a városrendezési ügyosztály felelős a késedelemért. Mindenesetre meg kell állapítani, ki a felelős azért, hogy a főváros ennyire durván megsértette — ha formailag nem is; mert hiszen az iparügyi miniszter erre engedélyt adott, de lényegileg mindenesetre — a Közszállítási Szabályzatot.

A másik panasz ezzel a versenytárgyalással kapcsolatban a generálvállalkozók bevonulása a fővárosi közmunkákba. Nem kell ecsetelnem az Uj Budapest közönsége előtt azt a valóban heroikus küzdelmet, amelynek során a legnagyobb erőfeszítések árán sikerült a városházi közmunkáknál kiküszöbölni a generálvállalkozók rendszerét. Most újra találkozunk a generálvállalkozókkal, mindazzal a szörnyűséggel, amit az iparosság szempontjából a generálvállalkozások jelentenek. Természetes, hogy az ügyosztály ebben az esetben sem tehet semmiről, késett a telek kijelölése, ezért volt szükség a zártkörű versenytárgyalásra, ezért kellett generálvállalkozási alapon meghirdetni a zártkörű versenytárgyalást, mert csak ezen a módon érhető el; hogy a szükséglakások karácsonyra be lesznek költözhetők. Ime, egyik hiba így szüli a másikat; az iparosság így esik csöbörből-vödörbe.

De panaszlom, illetőleg kérdésem van a polgármester úrhoz az út- és csatornaépítési ügyosztály által meghirdetett versenytárgyalásokkal kapcsolatban is. Ha a legutóbb meghirdetett és eldöntött versenytárgyalásokat nézem, látom, hogy a versenytárgyalásokon a vállalkozók által megajánlott árak lénye általánosságban lényegesen alatta maradnak azoknak az összegeknek, amelyeket az ügyosztály a szóbanforgó közmunkára előirányzott. Még pedig nemcsak a legolcsóbb pályázati árak maradtak az előirányzati összeg alatt, hanem sok esetben a legmagasabb árak is! Kétségtelen, hogy itt valahol hiba van, mégpedig minden valószínűség szerint a vállalkozókban van a hiba. Nem kétséges ugyanis, hogy az ügyosztályi előirányzat a tavasz folyamán az illetékes ipartestülettel közösen megállapított egységár-táblázat alapján történik. Mi az oka annak, hogy még a legdrágább ajánlattevő is — 8—10 ajánlattevő közül a legdrágább! — alatta marad az ügyosztályi előirányzatnak? Annyira, olcsóbbodtak pár hónap alatt az anyagárak, annyira csökkent a drágaság, annyival alacsonyabbak lettek a munkabérek, hogy itt tíz, gyakran húsz százalékos differencia is előfordulhat? Valahol hiba van, amit sürgősen ki kell küszöbölni!

Én meg is mondom mingyárt, hogy hol a hiba! A hiba ott van, hogy az árrombolás a városházi versenytárgyalásokon féktelenebb erővel dühöng, mint valaha. Önmagukat gyilkolják a vállalkozók, csakhogy egy kis munkához jussanak. De hol van itt az ipartestületek véleményező jogköre? Talán a legújabb miniszteri rendelet, amely az ipartestületeknek fokozott bavatkozási lehetőséget nyujt az árrombolók ellen — fog segíteni. De addig is; elvárja a fővárosi iparosság az illetékes városházi hatóságoktól, hogy rendet teremtsenek ezen a téren és ne ölbetett kezekkel nézzék az iparosság önmagával vivott harcait, azzal a helyt nem álló megállapítással, hogy a fővárosnak érdeke, hogy minnél olcsóbban jusson közmunkához. Nem igaz! A fővárosnak az az érdeke, hogy úgy jusson közmunkához, hogy az iparos ne az önköltségi áron alul dolgozzon, hanem az anyagáron és munkabéren felül a maga tisztességes polgári használhoz hozzájusson.

Emlékeztetem Szendy polgármester urat a másfél esztendővel átnyujtott tíz pontra, továbbá azokra a felszólalásaimra, amelyek az elmult esztendő-

ben a fővárosi költségvetés tárgyalása során a törvényhatósági bizottság közgyűlésén elhangzottak. Akkor igéretet is kaptam a polgármester úrtól a reparációra. Kérésem változatlanul az: méltóztassék az érdekelt iparosság képviselőiből, nemkülönben az illetékes városházi urakból ankétot egybehívni. Ez az ankét lenne azután hivatott megállapítani azokat a normákat, amelyek szerint a Közszállítási Szabályzatot, a versenytárgyalások kiírását és eldöntését, a munkálatba adását valamennyi városházi tényezőnek perfektuálnia kell. Amiképpen a jubiláló agg főpap: Szmrecsányi érsek megteremtette az egri normát a szegények gondozását illetőleg, azonképpen Budapest első polgárának: Szendy Károly polgármesternek meg kellene teremtenie a budapesti normát: azt a közszállítási normát, amly kielégíti a főváros iparosait, viszont a főváros számára biztosítja azt, hogy az adózók pénzéből alkotandó közmunkák megfelelő értéket is képviselnek.

A Mérnöki Kamara uj akciója a műszaki alpolgármesteri állásért

Szendy polgármester érdekes átirata a Kamarához a köztisztviselő-mérnökök tervező munkái ügyében

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Budapesti Mérnöki Kamara felterjesztést intézett az iparügyi miniszterhez, jelenést téve elmult esztendei működéséről. A kamarai jelentésnek igen érdekes városházi vonatkozásai vannak.

A Kamara jelentése részletesen foglalkozik a közületek tervező tevékenységével. Az elmult esztendőben egy konkrét eset kapcsán a polgármester a Kamarához intézett átiratában azzal indokolta a közületek tervezői tevékenységének szükségességét, hogy a közületek alkalmazottai, akik a tervezést végzik, a tervezői tevékenység révén szerzik meg azt a gyakorlatot, ami a közületi építkezések ellenőrzésének ellátásához szükséges.

A kamarai jelentés vitába száll a polgármesterrel. A Kamara szerint a köz érdeke kívánja az erkölcsi, gazdasági és törvényes összeférhetetlenségen kívül, hogy a közületi építkezések mérnöki előkészítésével magánmérnököket bízzanak meg. A tervező mérnök nem ellenérdekű fele az építtető közületnek: a közületek műszaki intézményei végezzék a közületek munkáinak hatósági előkészítését, ellenőrzését, felülvizsgálatát — mondja a Kamara.

Részletesen foglalkozik a kamarai jelentés a fővárosnál egy alpolgármesteri állásnak mérnökkel való betöltésére vonatkozó kívánságokkal is. A Kamara szerint a Rákóczi úti házbeomlás sürgeti, hogy a városházán a céltudatos és gazdaságos műszaki igazgatás szervezésére, a megfelelő számú műszaki személyzet célszerű beosztására, a műszaki ügyek igazgatásának felülvizsgálatára, a mérnöki tájékozottság, ítélő- és elhatározóképesség és a szakértelem érvényesítésére méltó helyet kell biztosítani. A Kamara szerint a mérnöki ügyek igazgatásában hiányzó felülvizsgáló szervet a mérnök-alpolgármester személyében életre kell hívni. Reméli a Kamara, hogy a harmadik műszaki tanácsnoki állás visszaállítása után most már végre erre is sor fog kerülni.

Megelégedéssel veszi tudomásul a Mérnöki Kamara, hogy a Beszkárt vezetőségében az elmult év folyamán az egyik vezérigazgató-helyettesi állást mérnökkel töltötték be.

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest, Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

Épületüveges **Glatz András**
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: I-563-99.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 20. szám.
Telefon: 30-2-45.

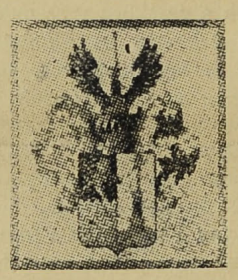

NEMESSÉG kikutatását, nemesi névváltoztatást, CIMEREK, ősfák megfestetését vállalja
HERALDIKA
Budapest, IV., Gróf Károlyi-u. 14.
Telefon: 1-827-04 1-811-99.

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Béke-tér 5. Iroda: VI., Szondy-u34.

GÁZ
hűtőszekrényben
friss marad

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— *kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?*

— *Múlhatatlanul és menthetetlenül itt van az ősz, mélyen tisztelt szerkesztő úr! A fecskék elmentek melegebb hazába, viszont a szabadságos tanácsnok és bizottsági tag urak hazatérnek. Rövidesen sor kerül a közgyűlésekre is, a polgármester szeptember havában két közgyűlést akar tartani; egy rendkívüli és egy rendes közgyűlést. Mondanom sem kell, hogy mindkettőn a fontosabbnál fontosabb problémák egész sorozata kerül szőnyegre.*

—Magyarázza meg egyszer már kedves bizottsági tag úr, miért van szükség rendkívüli közgyűlésre? Miért nem rendes minden közgyűlés, miért hívnak össze külön rendkívüli közgyűléseket, végeredményben ugyanazzal a tárgysorozattal, mintha rendes közgyűlésre szólna csak a meghívó?

— Ennek — mélyen tisztelt szerkesztő barátom — megvan a maga logikus indoka. A rendkívüli közgyűlésen csak azokhoz a tárgyakhoz szólalhatnak fel a bizottsági tag urak, amelyek a rendkívüli közgyűlés napirendjére fel vannak véve. Nincs tehát interpelláció és nincs indítvány! Mert interpellációk és indítványok csak rendes közgyűlésen mondhatók el! Már pedig tudvalevő, hogy indítványt és interpellációt elmondani a legkönnyebb és leghálásabb dolog, nem lévén megkötve a téma, mint ahogyan az a napirendre felvett tárgyaknál megvan. Interpellálni és indítványozni a politikai szónoklattan szabályai szerint a legegyszerűbb. Végeredményben tehát a közgyűlések hosszadalmasága, a tárgyalásnak az éjszakai órákba való elhúzódása ellen védekezik a polgármester, amikor rendkívüli közgyűlést hivat össze: olyan közgyűlést, ahol interpellálni és indítványozni szigorúan tilos!

— Milyen lesz a hangulat a rendkívüli és rendes közgyűléseken?

— A legutóbbi napokban mintha enyhült volna kissé a helyzet. Hóman kultuszminiszter együttes megbeszélésen fogadta Karafiáth főpolgármestert és Szendy polgármestert. A tanügyi kinevezések eldőltek. Ezen a megbeszélésen — a párnázott ajtók mögül kiszivárgott hírek szerint — elsimultak azok az ellentétek, amelyeknek elsimulása a főváros eminens érdeke. Nagyobb összecsapásokra tehát — ez azonban csak a momentán helyzet — nincs kilátás. Azonban — kedves szerkesztő uram — idézem Metternich kancellárnak Campo Formio utáni kijelentését: az egész nem egyéb, mint álruhás fegyverszünet! — Végeredményben könnyen lehetséges, hogy csak ilyen álruhás fegyverszünetről van szó!

— Nem álruhás, vagy valódi fegyverszüneteket, hanem békét vár a főváros közönsége. Közmunkát...

— A vezércikkben mondja el, szerkesztő úr! Ehelyütt inkább azt közlöm Önnel, hogy a szabadságáról hazaérkezett podeszta frisebb és energikusabb, mint valaha. Nagyszerűen le van sűlve, valóban használt neki a párhetes üdülés. Bár a szabadságának az része, ami nem külföldön telt el, üdülésnek nemigen mondható; alig volt nap, hogy Visegrádról, vagy budai otthonából ne jött volna be a polgármester a városházára. A szabadságon levő Schuler alpolgármester rezidenciáját foglalta el Szendy. Kail főjegyző tevékenykedett mellette ezekben a legkeményebb munkanapokra emlékeztető kánikulás időkben.

— Miért nem saját termeiben dolgozott a polgármester?

— Azért, mert azokban az átépítési munkálatok még mindig nincsenek készen. De nem új tapétákról, vagy egyéb luxusdolgokról van szó. Az első és második emelet közötti mennyezetet kellett kicserélni, mert már majdnem az volt a helyzet, hogy a tanügyi ügyosztály a szó szoros értelmében belesett a polgármesteri fogadótermekbe. Az átváltás komoly munkálatai húzódtak el egy kicsikét, ezért volt szükség arra, hogy a polgármester kölcsönkérje alpolgármestere hivatali helyiségeit.

— Mi van egyéb közölnivalója, kedves bizottsági tag úr?

— Ugy látszik, szerkesztő úr, a városházára rámosolygott végre a szerencse, egymást érik a különféle kitüntetések és kinevezések. Müller Antalnak, a Keresztény Községi Párt oszlopos tagjának kormányfőtanácsosi kinevezéséről már megemlékeztünk. Ehelyütt csak azt tesszük hozzá, hogy a népszerű új méltóságos urat elárasztják az üdvözlő levelek és táviratok százai és egymást érik a végeláthatatlan ünnepségek. A kormányfőtanácsosi kinevezés csak alkalom volt Müller Antal barátai és tisztelői számára, hogy kimutassák vele szemben érzett nagyrabecsülésüket és szeretetüket. Bejelentem szerkesztő úrnak, hogy a kormánypárton is megérkezett a régóta várt kormányfőtanácsosi kinevezések első csoportja; méltóságos urak lettek Terbócz Imre és Usetty Béla országgyűlési képviselők. Terbócz a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének ügyvezető főtitkára és értékes működést fejt ki Budapest életében. Usetty, bár mint a magyar sportélet egyik vezető egyénisége kapta a kitüntetést, az mégis fényt vet várospolitikai érdemeire is: a kormánypárti Ferencváros vezérét a városházán és a közgyűlési teremben pártkülönbség nélkül mindenki nagyrabecsüli. Közlöm még szerkesztő úrral, hogy a kormánypárti bizottsági tagok közül Veress Gábor kormányfőtanácsos, államvasúti igazgató, abból az alkalomból, hogy nyugalomba ment, Signum Laudist kapott.

— És a hivatalnoki kitüntetések?

— Ugyancsak Signum Laudist kapott Tóbiás Károly kormányfőtanácsos, a Beszkárt vezérigazgató-helyettese, ab-

Nyáry Pál szobra hirdesse az ország székesfővárosának és az ország első vármegyéjének testvériségét!

✿

Nem véletlen, hogy a városháza és a megyeháza szomszédos épület — Preszly főispán tárgyalása Szendy polgármesterrel

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Pestvármegye történelmi nevezetességű vármegyeházának restaurálásával kapcsolatban, amelyet Erdélyi Lóránd alispán elgondolása szerint évek óta folytatnak, számos olyan idea valósul meg, amely idegenforgalmi szempontból is figyelemreméltó. A vármegye alispánja a magyar vármegyék irodalmi társaságának a Gyöngyösi István-társaságnak terveit is beillesztette a maga terveibe. Az ősrégi megyeház udvarain és falain meg akarja örökíteni azoknak az ezer éven keresztül kimagasló történelmi eseményeknek és a magyar nemzetért és irodalomért harcolt, vagy vártanuságot szenvedett hősöknek az emlékezetét, akik az autonóm vármegyei életben szerepet vittek. Már eddig is emléktábla jelöli meg azt a tényt, hogy az ódon épület látta csaknem a mohácsi vésztől kezdődőleg a nehéz időket, ezek a falak nyögték a nagy szultánok világverő hadait, de láttak Pest és Buda felszabadulását is a török alól."

Legújabban emlékoszlopot emel a vármegye Nyáry Pálnak, Kossuth leghívebb barátjának és segítőtársának a honvédelmi bizottmány alelnökének, Pestvármegye nagy reform-alispánjának. A tervek szerint már készül Fáy Andrásnak, a legnagyobb szolgabírónak, Széchenyi István tanítómesterének, a magyar jobbágyfelszabadítás apostolának bronz mellszobra, amelyet a vármegye a Pesti Hazai Takarékpénztárral — amelynek alapítója ugyancsak Fáy volt — együttesen fog a vármegyeházán örök emlékezetül elhelyezni. Emlékoszlop készül Hajnóczi Józsefnek a „magyar jakobinusnak" emlékezetére, aki alispán és tőzsgyökeres magyar ember lévén, a felvilágosodás eszméjéért börtönt és csaknem vértanuhalált halt. Ugyancsak emlékmű készül a másik „jakobinusnak", Kazinczy Ferencnek, számos vármegye táblabirájának, Pázmány Péter után a magyar nyelv legnagyobb újítójának és harcosának, akiben jóformán az egész magyar irodalom tanítómesterét ismerik. Hatalmas emléktábla fogja hirdetni az ősi falakon a vármegye főispánjainak és alispánjainak sorozatát, az Árpádok korától egészen a mai korig. Ennek a táblának külön érdekessége lesz, hogy Pestvármegye legősibb kormányzói, a király nevében, maguk a nádorispánok, az újabb századokban pedig Pestvármegye örökös főispánjai királyi hercegek voltak.

Az Árpádok korában és a későbbi századokban a vármegyéknek külön székházuk nem volt. Mindig a megye székhelyén épült királyi vár, vagy a comesek (főispánok) vidéki kastélya vagy kuriája volt a vármegyei igazgatás székhelye. Tulajdonképpen csak a török hódoltság után kezdenek a vármegyék a békésebb idők beálltával külön megyevárakat, vármegyeházakat építeni. Pestvármegye jelenlegi székháza, amelynek főépülete körülbelül 1600 táján épült, a török hódoltság alatt kincstári épület s egy része hadi szertár volt, amelyet a szultán hadainak visszavonulása után a bécsi kincstár vett birtokába, majd vásárlás útján a megye birtokába került.

A megyeházán most folyó átalakításokkal kapcsolatban a legrégibb, tizenhatodik századbeli részén mélyen a föld alatt, megtalálták a régi kazamatát és rejtekhelyek egy részét. Felszínre kerültek a török profuntsütő kemencék. Ez alkalommal számos emberi csont és régi használati tárgy is napfényre került. Ez a rész jelenleg a vármegyeház középső traktusa. A barokkszázadban ezen rész körül épült a Mária Terázia-stílü kuriális épület, amelynek keleti szárnyában állott a Bél Mátyás által leírt vármegyei múzeum, később a megye szedriális rabjainak kápolnája. A nyugati szárnyában a tizennyolcadik század végén épült a közgyülési terem, amelynek építészetileg párja a gyönyörü belügyi díszterem, amely valamikor a dömés apácák temploma, majd II. József császár alatt a régi budai Vigadó-terem lett.

A vármegyeház épületének további kereteit a Semmelweis-utcára nyiló régi barokkszárny és a Városház utcára nyiló úgynevezett kisszárny adta meg, amelyet az 1838-as árvíz tökéletesen elsodort. Ennek a helyére építette Zitterbarth a jelenlegi páratlan szépségü, belülről olasz logiákkal díszített oszlopos empire szárnyat. Szándéka a vármegyének az is, hogy a Szépmüvészeti Múzeumban őrzött Zitterbarth-portrét a vármegye másolatban megfesteti. A vármegye keleti szárnya még a mult század elején is a Bástya-utca folytatása képen a Semmelweis utcában az egykori Ujvilág utcában, a „Hatvani kapun" át futó régi városi falra támaszkodott. Az átalakítások alkalmával a vármegyeház udvarán készített kis park mélyítésekor a munkások hatalmas csatorna és falépítmények maradványaira bukkantak. Nagyon valószínü, ezek az építmények a török korból maradtak fenn és a Vácott nemrégen kiásott török csatorna- és vízvezetékhálózatnak lehettek testvérépítményei.

A történelem lapjait olvasva, nem találjuk véletlennek azt, hogy a vármegyeháza és a városháza teljesen szomszédos épületek. Ennek a kapcsolatnak az emlékezetére a vármegyeház és a városház között lévő régi Wodianerház előtti tér volna alkalmas arra, hogy ott Nyáry Pálnak a szobrát a székesfőváros felállítsa. Ebben az ügyben Preszly Elemér, Pestvármegye főispánja, a Gyöngyösi István-társaság elnöke fel is kereste Szendy Károlyt, a székesfőváros polgármesterét.

A szobor felállításának az ad különös jelentőséget, hogy Nyáry Pál az 1848-as forradalom kitörésekor páratlan lélekjelenlétével és szervező erejével nemcsak Pestvármegye nyugalmát és biztonságát mentette meg, hanem Pest és Buda városok közbiztonsági bizottmányának alelnökévé választván a főváros nyugalmának és biztonságának is legfőbb irányítója volt. Ez a két legmagasabb hatóság székháza között felállított szobor egyúttal az ország első vármegyéjének és az ország első fővárosának testvériségét, egymásrautaltságát és az ezeréves magyar történelemben gyökeredző hagyományait is hirdetné. A vármegyeháza történelmi épületét — amely nemcsak kő, hanem kimeríthetetlen lélek is — jóformán csak azok ismerik, akik a helyi történelemben jártasok. Most a közönség számára is jobban hozzáférhetővé válik.

ból az alkalomból, hogy nyugalomba vonult. Még egy hivatalnoki kitüntetés: Teasdale Ottó, a székesfővárosi tűzoltóság másodparancsnoka sokévi eredményes szolgálata elismeréséül a magyar érdemrend lovagkeresztjét kapta.

— Gratulálunk az összes kitüntetetteknek! Még azt közölje velünk, kedves bizottsági tag úr, kik arattak a legnagyobb sikert a Budapesti Sport Egyesület Fotószakosztályának kiállításán?

— Először is azt közlöm szerkesztő úrral, hogy a polgármester akkora súlyt helyezett a kiállításra, hogy noha szabadságon volt, személyesen nyitotta meg a kiállítást. A polgármester mint kiállító is szerepelt; természetesen versenyen kivül. Ugyancsak versenyen kivül állították ki kollekciójukat dorogi Farkas Ákos dr., Felkay Ferenc dr., Kovácsházy Vilmos és Goszleth Ernő dr. tanácsnokok. A kiállítás rendezése körül viszont Havlin Károly dr. főjegyző, Reminiczky Lajos tanácsjegyző, Schuszter Ferenc főmérnök, Simonffy János tanár és mások fejtettek ki elismerésre méltó munkát. Az első díjasok között szerepelnek Havlin Károly dr., Reminiczky Lajos, a második díjasok között Szentmiklósi József dr. főjegyző, Kenessey Elek, Kazinczy Gábor dr. műszaki főtanácsos, Vecseklőy József dr. tanácsjegyző, továbbá az egyetlen hölgy-kitüntetett: dorogi Farkas Ákosné őméltósága, akinek Dénes fiáról készített képe a kiállítás egyik szenzációja.

— De térjünk vissza a Fővárosi Képtárból a városházára. Kik vannak még szabadságon, kik mennek még szabadságra?

— A város vezetőségéből most mindenki itthon van. Karafiáth őnagyméltósága, ha le is megy egy-két napra kenesei tuszkulánumába, ezek már csak hétvégi kirándulások, a főpolgármester úr már átvette hivatala vezetését. Hivatalosan is véget ért Szendy polgármester szabadsága és hazaérkezett Schuler alpolgármester is. Lamotte alpolgármester, aki helyettes polgármesteri minőségben augusztusban őrizte a város kulcsait, szeptember folyamán még rövidebb szabadságra megy. A jövő héten rukkol be borsódi szöllőjéből Farkas Ákos. A szentistváni ünnepségek rendezésének fáradalmait viszont Kovácsházy néhány napig külföldön piheni ki. Párisban járt rövid tanulmányúton a legutóbbi napokban Király Kálmán tanácsnok és Morbitzer Dezső, kertészetünk kiváló igazgatója is. Az út- és csatornaépítési ügyosztály gondja ezekben a hetekben teljesen Zaitz László műszaki főtanácsos nyakába szakadt. Zaitz Ausztriában töltötte szabadságát. Viola Rezső dr. műszaki főtanácsos pedig, miután a soproni nyári egyetemen tartott több előadást, külföldön vakációzott. Morvay tanácsnok még Ausztriában üdül, a közeli napokban ő is hazaérkezik. Bódy Lászlóék megérkeztek a Lidóról, ahol szabadságidejüket töltötték. A legfrisebb városházi méltóságos úr különben alig birja megválaszolni a rengeteg gratulációt, ami távolléte alatt érkezett. Rosta Jánoség útban vannak Radegundból Budapestre. Szécsi Ernőék megérkeztek Balatonkeneséről, Feigler Károlyék Keszthelyen nyaralnak. Ausztriai autópartijáról megérkezett Csorna Kálmán dr. árvaszéki elnök, helyettesei: Wester Gusztáv dr. és Szokolay Leó dr. most vannak szabadságon. Kenesén üdül családjával Babarczy István báró; távollétében Kállay Albert dr. tanácsjegyző vezeti a tőle megszokott pontossággal és energiával a közlekedési, ipari és közgazdasági ügyosztályt. Kempelen Ágoston balatonmenti nyaralójában pihen, Messik főtanácsos helyettesíti. Ugyancsak balatoni nyaralójából érkezett haza. Szepesváry őméltósága. Egyelőre szabadságon van még Felkay tanácsnok, továbbá Horony-Pálffy Aurél dr., szoiálpolitikai ügyosztályunk kitünő vezetője is, aki Ausztriában üdül. A kitünő Bärtl Tivadar tanásnoka távollétében is teljes erőllyel végzi a téli inségenyhítő program előkészületeit. Salamon Géza is hazaérkezett Abbaziából, át is vette hivatala vezetését, a week-endet azonban zebegényi nyaralójában tölti. Itthon van Némethy Károly őméltósága is, ő azonban csak szabadsága felét vette ki, a másik felére szeptemberben kerül sor. Ezzel, mélyen tisztelt szerkesztő úr, azt hiszem, mindenről beszámoltam, ami Önt érdekli.

— Isten Önnel, kedves bizottsági tag úr! Viszontlátásra az első őszi közgyülésen!

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendelien.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Csirkebél és protekció

Egyszerü történet a polgármesternek ajánlva, egy egyszerü pesti házról

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Ennek az egyszerű pesti történetnek a színhelye egy egyszerű pesti sarokház: Dob-utca 51., illetőleg Akácfa-utca 32. A tipikus erzsébetvárosi proliház Budapest székesfőváros tulajdona. Nem tartozik ide: mikor és miért került ez az ócska sarokház a főváros birtokába, miért nem bontják le az ósdi épületet, amely mai lerongyolt állapotában is tizennyolcezer pengőt jövedelmez évenként.

Ebben a piszkos, lehullott vakolatú házban nemcsak lakások vannak, van egy-két pince, illetőleg üzlethelyiség is. Egy ilyen szuterénnek nevezhető pincehelyiséget évek óta bérel történetünk hőse: *Jungmann* Ármin, aki libamáj- és baromfikereskedőnek nevezi magát.

Milliomos a pincében

Jungmann urat nincs szerencsénk ismerni! Azt mondják róla, nagyon rendes ember, csak kissé törve beszél magyarul. Vagy nem született Magyarországon és akkor még nem volt ideje megtanulni, vagy itt született és még nem tudott megtanulni. Elég az hozzá, hogy akadozva beszéli a zengzetes magyar nyelvet. De az nem fontos minekünk sem, valószínüleg neki sem. A környéken azt beszélik: gazdag ember, valóságos milliomos, hatszobás lakása van! Most jött haza Karlsbadból, ahol kúrázott. A lakásban van az irodája, könyvelőt és más irodai alkalmzottakat is tart magának.

Fő a fürdő, forr az üst...

De nekünk, azaz inkább a környékbelieknek: nem *Jungmann* úr lakásával van bajunk, az Inkább üzlethelyiségével, ahol a környékbeliek szerint *Jungmannak* csak vágott baromfit szabadna tartania. *Jungmann* azonban nemcsak vágott baromfit tart ott, hanem libát és csirkét. Élő állapotban és igen nagy mennyiségben! *Jungmann* úr ugyanis nagykereskedő. A pincehelyiségben történik az állatok levágása és kibelezése is. Forró üstökbe rakják a levágott baromfit, mert így könnyebb a tollát letisztítani. Már amelyik állatét így tisztítják le és nem szárazon tépik ki. Állítólag van nap, amikor egész kocsirakomány csirke — öt—hatszáz darab! — érkezik ketrecben *Jungmann* úr boltjába, hogy ott befejezzék földi pályafutásukat.

A ház lakói és a környékbeliek, fáradt, szegény emberek, akik nem irigylik *Jungmann* úrtól sem a libamájat, sem a karlsbadi kúrát. A panaszuk az, hogy nem birják azt *a szörnyű bűzt*, amely a pincehelyiség katlanaiból kiárad. Az élő és leölt állatok pokoli szagát, amely főképen nyári napokon árad és szerteszéled a nyitott ablakú prolilakásokban.

Kibirhatatlan bűz, romlott levegő...

„— Alulírottak a Dob-utca 51. számú ház lakói nevében is, alázattal kérjük ismételten Méltóságodat, kegyeskedjék az ezen ház utcai pincehelyiség bérlőjének felmondani *azonnali hatállyal*, mert nevezett ezen helyiségben, amelynek ablakai a mi ablakunkkal egyenes vonalban, tehát épen alattunk vannak — ezer és ezer számra, össze és *felhalmozva mindenféle élő baromfit tárol*, amely nemcsak *kibirhatatlan bűzt, romlott levegőt* terjeszt és elárasztja vele nemcsak a mi lakásunkat, udvarunkat, hanem messzire az utcára is lehetetlenné teszi még a gyalogjárók részére is az arra való közlekedést; de ezen felül az ágynemünkben tisztaságot tartani képtelenek vagyunk, mert ezen rengeteg baromfi különféle bogarakat, élősdieket termel, amelyek a nyitott ablakon keresztül lakásunkba másznak.

Alulírott a tüdejére szenved...

— Ezenfelül alulírott a tüdejére szenved, jelenleg is egészségének helyreállítására kénytelen vidéken, gyógyhelyen tartózkodni, pedig egzisztenciám, üzletem, megélhetésem ide és ezen lakáshoz köt, amelyet már évtizedek óta bérlek, alázattal kérjük tehát Méltóságos Uramat, kegyeskedjék ezen baromfi nagykereskedőnek *felmondani azonnali hatállyal, különben kénytelenek volnánk alulírottak a mi évizedek óta bírt lakásunkat felmondani.*

Magasabb eszmét szolgál-e a baromfi-nagykereskedés?

— Kegyeskedjék Méltóságos Uram, kinek *magas személye közismerten minden protekciót kizár és lehetetlenné tesz*, ezen ügyünket és sérelmünket tüzetesebben megvizsgálni és ne csak a tiszti, vagy kerületi orvos jelentését figyelembe venni, mely *tisztán biológiailag* állapította azt meg, hogy a bűz nem okoz halált és nem életveszélyes, vagy az egészségre nem kártékony, hanem a mi emberi sorsunkat, a legelemibb létfeltételek: a tiszta, szagmentes levegő-nyujtás lehetőségét is figyelembe kell venni és a mérlegre tenni azt, hogy mi nem profitra és nem vagyonszerzés céljából lakunk szerény lakásainkban, hanem itten született magyar honos, sőt budapesti illetőségű, itten már évtizedek óta becsületesen adót fizető polgárok vagyunk és ezzel szemben *kicsoda a pince bérlője?* és milyen célkitűzéseket, milyen magasabb eszméket szolgál azzal, hogy ottan baromfi-nagykereskedést tart.

— Mert mi becsületes hazafias emberpalántákat neveltünk és nevelünk!

— Szentül meg vagyunk győződve, hogy ha párhuzamot von Méltóságos Polgármester Ur a két cél között, bizonyára mellettünk, a lakók mellett, méltóztatik dönteni, hiszen nem csak a magyar udvarházak, de az egyszerű magyar paraszt lakóházától is *távol részen állítja fel* a baromfiudvart és az ólakat.

— Kérésünk megismétlése mellett azonnali intézkedést alázattal kérünk: *(Aláírások).*

... És ezután?

...A Dob-utcában és az Akácfa-utcában most izgatottan várják: mi fog történni *Jungmann Ármin üzletével?* Lesz-e újabb vizsgálat? Mit fog a vizsgálat megállapítani? És ami a legfontosabb: *ott marad-e továbbra is Jungmann Ármin baromfi-telepe a Dob-utca és Akácfa-utca sarkán?*

Deputáció az elöljáróságon

De miért van hatóság a világon? Rendes, törvénytisztelő emberek a Dob-utca 51. lakói! El is mentek az elöljárósághoz, kérték a nagyságos tanácsnok urat: csináljon rendet a főváros, mint hatóság, a fővárosnak, mint háziúrnak, a portáján. — Nem birjuk ki — keseregtek a lakók — *a Jungmann-üzlet rettenetes bűzét! Segítsenek rajtunk!*

Az elöljáró igyekezett is segíteni. Ki is ment valamilyen bizottság, hogy kik voltak a bizottságban, mikor mentek ki, mit láttak ottan, azt nem tudjuk. Megszületett azonban egy hivatalos akta, amely igazolja, hogy *Jungmann* Ármin nem csinál egyebet az üzletében, mint amire engedélye van: *vágott baromfit árul.*

Lett belőle: akta!

És: maradt minden a régiben! Ujabb küldöttségek mentek az elöljáróhoz, nem különben a városházára is, de nem lehetett csinálni semmit, ott volt az akta az elöljáróságtól: *Jungmann* nem csinál egyebet, mint amire joga van. Kérték a lakók: mondjon fel a főváros *Jungmannak*, akad arra a havi ötvenpengős pincehelyiségre más bérlő is. Az illetékes fogalmazó azonban hajthatatlan maradt:

— Itt az elöljárósági akta! *Jungmann* nem csinál semmi olyat, ami ne lenne neki megengedve!

Nincs felmondás!

Ez történt az elmúlt héten, amikor a lakók azt kérték, hogy november elsejére mondjon fel *Jungmannak* a főváros. Nem történt meg. Most azután újabb beadvány érkezett a polgármesterhez. Aláírói között szerepelnek: *Róth* Zsigmond (Róth úr az első aláíró. Tehát ne méltóztassék azt hinni, hogy *egyszerű antiszemita heccről van szó!)*, azután: *Antal* Gyula, *Antal* Gyuláné kézimunka üzlete, *Szabó* János, özv. *Kovács* Józsefné, *Lóránt* Ödön, *Kelemen* Ferencné, valamennyien: „*Méltóságos Polgármester Ur alázatos lakói*". Mondja pedig ez a beadvány szóról-szóra a következőket:

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!

MUSICA

zongoragyár szenzációs uj tipusu

KIS PIANINOJA

mindössze 96 cm. magas!

A modern lakás hangszere!

7 oktáv, teljes hangerősség.

Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest

Rendkivüli fizetési könnyitések!

Tekintse meg kirakatunkat!

Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

ANGOLPARK

uj attrakciói:

Minden este a „Blue Kiddies" monstre jazz-zenekar jazzkoncertje

A csütörtöki művész-esték, hazai és nemzetközi művészekkel!

A „Csodarevü 937" minden este junius hó 19-től kezdve az amerikai méreteket is tulszárnyaló csodaprodukció

Pilotaiskola a legszenzációsabb amerikai ujdonság

és végül az **Autotouring,** melyben minden kisérő nélkül ki-ki saját maga vezetheti a benzines kis autóját — Minden hónapban uj nemzetközi varieté műsor az **Alpesi Faluban**

Palka József **EZOSTKOSZORUS mester — üveg-festészeti műterme**
Budapest, VIII., Baross-u. 59 Tel.: 1-302-28

„ESELGE" **szellőző-berendezések**
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Móczár Gábor
egészségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna utca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester és padlózási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés dijtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

Dugattyús-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,

Jobbágy-féle

barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.

Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körut 18.
Telefon: 13-33-94.
Levélcim: Budapest 72. Postafiók: 81

HIREK

Olvasóinkhoz!

A várospolitikai hetilapok megegyezése folytán a törvényhatóság nyári szünete alatt az UJ BUDAPEST kéthetenként jelenik meg.

Az UJ BUDAPEST legközelebbi száma szeptember 11-én, szombaton fog megjelenni.

AZ UJ BUDAPEST KIADÓHIVATALA.

A szegedi kongresszuson tárgyalják a budapesti árvaszék problémáit

Csorna Kálmán dr. elnökségével fog tárgyalni a szegedi gyámügyi kongresszus

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Csorna Kálmán dr. árvaszéki elnök a közigazgatási bizottság szeptemberi ülése elé kerülő félévi jelentésében közli a bizottsággal, hogy a fővárosi árvaszék időszerű nagy problémái a Szegeden tartandó második gyámügyi kongresszuson fognak megvitatás alá kerülni. A szegedi kongresszus szeptember 10-én és 11-én lesz, még pedig *Csorna* Kálmán dr.-nak, az országos kongresszus elnökének vezetése mellett.

A kongresszus legfontosabb tárgyalási pontja: az anyagi és alaki gyámsági jog reformjának legsürgősebb problémái. Erről *Petrovich* Ödön dr., pestvármegyei árvaszéki ülnök fog előadást tartani. Nemkevésbé jelentős probléma kerül megvitatás alá *Jakopovits* Pál dr. fővárosi árvaszéki ülnök előadásában: a gyámhatóság értékkezelésének reformja. A gyámhatósági tagok felelősségéről *Szentimrey* Sándor dr., veszprémvármegyei árvaszéki ülnök, a gyámhatóságok igazgatási hatáskörének szűkítéséről vagy tágításáról pedig *Ajkay* Ernő dr. pestvármegyei árvaszéki ülnök fog előadást tartani.

A kongresszus elnöke a főelőadók által készített értekezést eljuttatja az árvaszékhez azzal, hogy arra minden kongresszusi tag röviden írásba foglalva beküldhesse a kongresszuson előadni szándékolt észrevételeit. A szegedi kongresszuson a főváros árvaszékének *valamennyi ülnöke résztvesz.*

Gyönyörű szedés-fényképpel szerepel a Fővárosi Házinyomda a nyomtatványkiállításon. A kormányzó arcképét — Márton Ferenc rajza után — szedőgépen állította elő Kurfürst István vezérigazgató útmutatásai alapján a Házinyomda. A kép hatásalapja a pont, melynek sűrítésével, vagy ritkán szedésével áll elő a fény és árnyékhatás. Ehez a képhez ílymódon hetvenötezer darab pont tevődött egymás mellé: a legfegyelmezettebb sorrendben, korrigálás, javítás nélkül.

Valóságos idegmunka, amelyhez három fontos tényező kell: először bravuros rajz- és formaérzék, mellyel a fényképet nyomdászati anyagszerűséggel kell adaptálni, mintegy áthangszerelni, másodszor: a szedőgép-mechanizmus mesteri ismerete és abszolút biztos kezelése, harmadszor pedig, last but not least..., hallatlan lelkesedés és szakmaszeretet; amely az érzéketlen mechanizmusból, a holt klaviaturából lelkes munkát tud előzongorázni, mindenki a maga módja szerint: a művész a zongorából, a szedő a maga szedőgépéből.

Egyébként régi dicsőségét is felelevenít ez a kép. Az 1867. évi párisi világkiállításon a magyar származású Fasol Károly világhírnevet szerzett és nagy aranyérmet a maga híres szedésképeivel. De míg ő hosszú hónapok fáradságos munkájával szedett össze egy-egy képet, ma ezt a Lanston Monotype-szedőgépen a székesfőváros szedői-öntői tizenkét óra alatt készítették el. Ezen a téren úttörő teljesítményükkel az angol-amerikai nyomdászokat is megelőzték és őket hasonló teljesítményekre inspirálták.

Négy tojás vagy egy tojás?

Egy kihágási ítélet kalandos útja esztendőkön keresztül a belvárosi elöljáróságtól a Kihágási Tanácsig és vissza

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Fiumei Kávébehozatali társaság, illetve ennek igazgatója, Lusztig József ellen már régebben egy tarhonya vegyvizsgálati ügyből kifolyólag terményhamisítási eljárás indult.

Az előzmény az, hogy a vásárfelügyelő szokásos körútján még 1933. évben egy füszerkereskedőnek a boltjában a Fiumei Kávébehozatali által forgalombahozott tarhonya-csomagot vegyvizsgálatra átvett és átadott a fővárosi vegyvizsgálati állomásnak. A tarhonyát a forgalombahozó Fiumei úgy hirdette a csomagoláson, mint négy tojásból készült tarhonyát, ami azt jelenti, hogy minden kiló liszt feldolgozása négy tojással történik. A vegyvizsgálat megállapította, hogy a szóbanforgó tarhonya nem négy, hanem csak egy tojásból készült.

A főváros IV. kerületi élelmiszerkihágási rendőrbírósága bűnösnek mondotta ki Lusztig József igazgatót, akinek védekezését, hogy t. i. az alkalmazottak a csomagolásnál nyilván tévedtek, nem fogadta el s 50 pengőre marasztalta. Fellebbezés folytán az ügy a polgármesterhez, majd innen a Kihágási Tanácshoz került, mely dacára a fellebbezéseknek, helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.

A Kihágási Tanácsnak ezt az immár megfellebbezhetetlen és jogerőssé vált 4387/1934. számú ítéletét hirdették ki a napokban a IV. kerületi rendőrbíróságon.

Miként tarthatott ez az 1933 március 19-én keltezett ügy 1937-ig? Ki a hibás a késedelmes elintézésben? Hogyan hirdethet ki, illetőleg kézbesíthet ki a belvárosi elöljáróság egy 1934-es ítéletet 1937-ben?

Ledermann Mór és a róla elnevezett részvénytársaság

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Az Uj Gazdaság-ban olvassuk:

A főváros egyik legrégibb textilkereskedelmi vállalata, a Ledermann Mór rt., melynek főnöke a törvényhatósági bizottság örökös tagja és az OKISz elnöke, tavaly 250.000 pengő alaptőke mellett 11.954 pengő tiszta nyereséget mutatott ki. Ugy a részvénytőke, mint a kimutatott nyereség feltűnően csekély, hiszen a Lédermann-féle székház is többet ér a kimutatott alaptőke összegénél. A tiszta nyereség különösen jelentéktelennek látszik, ha a készletek 444.000 pengő értékéhez viszonyítjuk. Önkéntelenül is felmerülhet tehát az a gondolat, vajjon miért tartja fönn vállalatát Ledermann Mór örökös bizottsági tag, ha a rentabilitás ilyen csekély. Hiszen, ha a házat eladja és a pénzét takarékba teszi, jóval többet fog kapni évi 11.000 pengőnél. Vagy talán előnyösebbnek tartja, hogy társulati adót fizessen — tőkekamatadó helyett?

ÓRÁT BÁNKI-tól

Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.

Budapest, IV, Václ-utca 36

Duna-utcai oldal.

E szelvény 10% engedményre jogosit

Németh Miklós

könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3

Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.

Telefon: 1—526—67.

Posnansky és Strelitz Rt.

Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Hő- Hűtő- Hang- Viz- Szigetelés

PARAFAKŐGYÁR R.-T.

ezelőtt KLEINER és BOKMAYER

Budapest, 10/55. Tel.: *1-485-14, 1-388-54

özv. **UJÁGH ÁRPÁD**né
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Proczeller Bálint

kövező mester

Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

Faredőnyjavitást

acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Steiner és Szimper

Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók

Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Teljes komforttal berendezett, parkos, központi fütéses, modern villában családi otthont talál teljes ellátással

Reinprecht-nél

(Hosszu éveken át a balatonkenesei üdülőtelep volt üzletvezetője.) Budapest, I., Muskátli utca 9 szám. Telefon: 153—933

NEPTUN

egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.

Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz. Tel.: 1-291-78

Kertész Ferenc lesz a Rudasfürdő vendéglőse

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A polgármester nyilvános pályázatot hirdetettt az átépített Rudas-fürdő vendéglőjének bérletére hárman pályáztak: Feszl József, a kékesi szálló, majd a lillafüredi szálló vendéglőjének volt bérlője, Szalai Illés, aki az egyik politikai párt klubhelyiségének vendéglőse és Kertész Ferenc, egy budapesti jónevű étterem vendéglőse.

A polgármester úgy döntött, hogy a három pályázó közül Kertész Ferencnek adja a bérletet. Kertész 4000 pengő bért, ezenfelül a bruttó bevétel 2%-át fogja fizetni. Ezért aránylag ennyire keveset, mert a pályázati feltételek értelmében a vendéglő bérlőjének közel 50 ezer pengő beruházásra kellett köteleznie magát.

Nemzeti ünnepek alkalmára előirt
kitüző zászlók
a legjutányosabban beszerezhetők
Szabó Gyula cégnél
Bpest, IV. Prohászka Ottokár u. 10. Tel.: 180-836

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER
Városliget

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence faburkoló vállalat.
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX, Mester u. 5
Telefon —342—29

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépítése folytán a Károly király-út 5. számú házban 92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY-UCCA 11. számú házba helyeztem át.
Hauschild Albert ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1-815-72.
Hátizsák, sifelszerelés és horgászati cikkeket nálam nagyon olcsón vásárolhat.

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

VÁLLALKOZÁS

Az ügyosztályok bejelentették az Eucharisztikus Világkongresszussal kapcsolatos különleges teendőket

Sorozatos tárgyalások kezdődnek a főváros teendőinek megbeszélésére

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az év tavaszán a Vigadóban tartott országos nagygyülésen, amelyen Serédi Jusztinián dr. biboros hercegprimás bejelentette az Eucharisztikus Világkongresszus megnyitását, Szendy Károly, a székesfőváros polgármestere általános helyeslés közepette közölte, hogy a székesfőváros messzemenő kötelességének tartja a Világkongresszus minden módon való támogatását és sikerének előkészitését. A polgármester még a tavasz folyamán utasitotta az összes ügyosztályokat, hogy függetlenül a főváros jövő esztendei költségvetésének előkészitésétől, jelentsék be azokat a különleges teendőket, amelyek az Eucharisztikus Világkongresszussal kapcsolatosan elvégzendők.

A polgármesteri intézkedés következtében a pénzügyi ügyosztályhoz beérkeztek az ügyosztályi jelentések. Ezek az ügyosztályi jelentések a legnagyobb közmunkákig részletesen közlik, hogy a kongresszussal kapcsolatban mit tartanak sürgősen elvégzendőnek. Bódy László dr. tanácsnok, a pénzügyi ügyosztály vezetője, aki az elmult napokban visszaérkezett szabadságáról, már át is vette helyettesétől, Beliczay Imre dr. főjegyzőtől a beérkezett jelentéseket és azok tanulmányozásába belekezdett.

A legközelebbi teendő lesz az elnöki ügyosztállyal, amelynek hatáskörébe tartoznak a kegyuri ügyek és ennek révén jelentős részben az Eucharisztikus Világkongresszus előkészitési munkálatai, annak megtárgyalása, hogy az ügyosztályok által bejelentett kivánságok közül melyeket kell okvetlenül teljesiteni a jövő esztendei költségvetés keretében, vagy esetleg azon túlmenően is. Ezekre a megbeszélésekre a jövő hét folyamán fog sor kerülni, amikor Farkas Ákos dr. tanácsnok, az elnöki ügyosztály vezetője, hazaérkezik és átveszi hivatala vezetését. Természetes, hogy a szóbanforgó problémákat megtárgyalják a világkongresszus rendezőbizottságának illetékes faktoraival is.

Mint az Uj Budapest munkatársa illetékes helyen értesül, a bejelentett közmunkák közül a legnagyobb részt az útépitési munkálatok foglalják el. Rendezni kell a templomok környékének leromlott kövezetét, megfelelő módon át kell épiteni a Hősök terének — ahol az ünnepségek lesznek — burkolatát is. A templomok külső renoválása — ami szintén az Eucharisztikus Világkongresszussal kapcsolatos — folyamatban van és rövidesen sor kerül a belső munkálatokra is. Az első közgyülés — mint azt az Uj Budapest már jelentette — fogja tárgyalni a belvárosi főplébánia templom restaurálási munkálataira vonatkozó polgármesteri előterjesztést is.

A polgármester tehát — mint a fentközöltekből kitünik — mindent elkövet atekintetben, hogy azzal a pompával és fénnyel várja az eucharisztikus világkongresszusra ideözönlő külföldiek százezreit Budapest székesfőváros, amit ez a pompát és a fényt a katolikus hivők világraszóló megmozdulása megérdemel. A polgármester fogja eldönteni, hogy az Eucharisztikus Világkongresszussal kapcsolatos fővárosi kiadások a rendes költségvetés keretében, vagy külön előterjesztés formájában fognak-e a főváros törvényhatósági bizottsága elé kerülni.

Wälder professzor és a Segitőalap

Miért irt ki zártkörü tervpályázatot a Segitőalap uj székháza épitésére

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Épitészeti körökben általános feltünést keltett, hogy a Székesfővárosi Alkalmazottak Segitőalapja zártkörü tervpályázatot hirdetett a Károly-körút és Madách-sugárút sarkán létesitendő székház épitésére. A köztudat ugyanis az volt, hogy a szóbanforgó tervezési munkálatokra *Wälder* Gyula müegyetemi tanár fog közvetlen megbizást kapni, annál is inkább, mert a Fővárosi Közmunkák Tanácsa megbizásából *Wälder* professzor készittette el a Madách-sugárút torkolatának épitészeti terveit.

Mint *illetékes helyen* hangsúlyozták munkatársunk előtt, csupán az idő rövidsége volt az, amiért zártkörü és nem nyilvános versenytárgyaláson végezteti a Segitőalap vezetősége az intézőbizottság határozatából az épületek belső berendezésének terveit. Az épületek homlokzatát illetően ugyanis nem szükséges tervpályázatot hirdetni, mert a Fővárosi Közmunkák Tanácsa a külső homlokzat terveit előirta.

A belső terveket illetően a Segitőalap vezetősége tárgyalásokat folytatott *Wälder* professzorral. Ezek a tárgyalások azonban eredménytelenül végződtek, mert a müegyetemi tanár úr a Segitőalap intézőbizottságának véleménye szerint igen sokat: az épitkezésnek 4.8 százalékát kérte a tervekért. Tekintetbe véve, hogy 400 ezer pengős épitkezésről van szó, *Wälder* professzor honorárriuma 20 ezer pengőre rugott volna. Ezt a 20 ezer pengőt *sokalta* a Segitőalap intézőbizottsága, ezért került sor a zártkörü tervpályázat kiirására.

Diskay név garantálja, hogy jól sikerült munkát kap. Gyermekfényképkülönlegességek speciális felszereléssel, úgyhogy minden felvétel biztos siker. Müterem nyitva vasárnap és ünnepnap is 9—7. Életnagyságú fényképnagyitás bármily kis fénykép után. Kérjük minden esküvőnél, eseményeknél
DISKAY FOTO-RIPORTER
vállalathoz fordulni bizalommal. Közigazgatási tisztviselőknek az amúgy is alacsony árakból még 15% engedmény. Budapest, VII., Rákóczi út 18. T.: 1—343—31.

Uj kiirások

Végállomásépület épitési munkálatokra a Pasaréti 5-ös autóbusz végállomáson a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi augusztus hó 30-án délelőtt 10 óra.**

1937. október hó 1-től 1938. évi szeptember hó 30-ig bezárólag szükséges élelmiszereknek szállitására a székesfőváros közkórházai, népjóléti intézményei, valamint a hatósági étkeztetés részére. **Határidő: 1937. évi augusztus hó 31-én délelőtt 8—10 óra.**

Föld-, kőmüves-, elhelyező-; beton-; vasbeton-; ács-; bádogos- és tetőfedőmunkálatokra a Kerepesi-út és Szilasi-úti szükséglakások épitéséhez. **Határidő: 1937. évi szeptember hó 7-én délelőtt 9—10 óra.**

7700 drb házszámtábla gyártására és szállitására a Fővárosi Közmunkák Tanácsa részére. **Határidő: 1937. évi szeptember hó 11-én délelőtt 11 óra.**

Uj kokszfeldolgozó épitésére és öntődekokszkezelőberendezés létesitésére a Budapest Székesfőváros Gázmüvei részére. **Határidő: 1937. évi szeptember hó 30-án délelőtt 10 óra.**

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Augusztus hó 31-én délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

WIHART FERENC
építész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

XV. évfolyam 35—36. szám Budapest, 1937. szeptember 11.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Fők. Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Bpest, VIII. Reviczky-u. 1.

Epilógus a hidavatáshoz

A vasárnapi hídavatáson sok értékes és érdekes nyilatkozat hangzott el. A miniszterelnök azt a mindenképen helytálló megállapítást tette, hogy a magyar munkások ezrei készítették ezt a művet, amely szintézise a magyar mérnökök tudásának, a magyar munkások munkájának és a magyar adófizetők áldozatkészségének. Az iparügyi és kereskedelemügyi miniszter büszkén hangoztatta, hogy magyar anyagból, magyar mérnök és munkás munkájával épült a híd. Budapest polgármestere azt a kijelentést tette, hogy az új híd megmutatja az egész világnak, hogy a magyar nemzet, bár egynegyed század óta a sorscsapásoknak és megpróbáltatásoknak legsúlyosabb időit élte át, nem csüggedő akarattal és törhetetlen életerővel úrrá tudott lenni a válságos viszonyokon és felemelkedve elesettségéből, céltudatosan és kitartással munkálja szebb és boldogabb jövendőjét.

Távol áll tőlünk, hogy ünneprontók legyünk, — de a hídavatással kapcsolatosan mégis van egy megjegyzésünk. Mégpedig az, hogy az új híd mintegy kizárólagosan, de mindenesetre túlnyomó részében a fővárosi adófizetők filléreiből épült. Közismert dolog, hogy a városi ingatlanvagyon átruházási illeték 1.25 százalékos pótlékolásából jött létre tulajdonképen az új híd. A törvény életbelépte óta az előírás szerint 6,600.000 pengő az a tőke, amely a most megnyílt Horthy Miklós-híd és a létesítendő óbudai híd céljait szolgálja. Ebből az előírásból az eddig készpénzben befolyt összegeket: egészen pontosan 5,700.000 pengőt a főváros be is szolgáltatta a hídépítési alapba.

Erről a közel hatmillió pengőről — kivéve természetesen Szendy polgármesternek alluzióját, aki az ünneplő közönség előtt ezt a tényt leszögezte — nem beszéltek a hídavatás ünnepi szónokai. És amiképen a híres horatiusi jelmondattal a tengerészeti emlékmű fogja hirdetni az új híddal kapcsolatosan minden idők végezetéig a magyar tengerészet nem hervadó dicsőségét, azonképen egy másik táblát is el tudnánk képzelni az új hídon: a budapesti adófizető polgárét.

A hídavatási ünnepség nem alkalmas arra, hogy éket verjen az ország és fővárosa közé. Ez nem is szándékunk. A hídavatási ünnepből azonban — ezt sine ira et studio kell megállapítanunk — elsikkadt a speciális budapesti jelleg. A bizonyságtétel a mellett, hogy ez az ünnepség, sőt ez a híd is elsősorban budapesti és elsősorban Budapesté. Mert főképen a főváros áldozatkészségéből épült. Annak a fővárosnak áldozatkészségéből, amelyről — sajnos ez nem ujság — annyiszor feledkeznek meg a hivatalos ünnepségek ragyogó szónoklatai!

Utban a vegyes tanács?

Rövidesen sor kerül az 1934:XII. t. c. reviziójára

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Petrovácz Gyula képviselőházi költségvetési beszédével kapcsolatosan az év tavaszán *Széll* József dr. belügyminiszter azt a kijelentést tette a Házban, hogy ankétot fog összehívni a fővárosi törvény reviziója tárgyában. Bizalmas megbeszélések kezdődtek a belügyminiszter és a fővárosi nagy pártok vezetői között a tekintetben, hogy az 1934:XII. t.-c.-t miképen módosítsák, illetőleg teljes egészében eltöröljék-e? Ezeket a tárgyalásokat a Keresztény Községi Párt részéről *Ernszt* Sándor, a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete részéről pedig *Zsitvay* Tibor dr. vezette. A belügyminiszter szükségesnek tartotta, hogy mielőtt a belügyminiszteri ankét összehívására sor kerülne, tárgyalásokat folytasson *Karafiáth* főpolgármesterrel és *Szendy* polgármesterrel.

Ezek a tárgyalások — mint az *Uj Budapest* munkatársa *illetékes helyen* értesül — a közeljövőben el is fognak kezdődni. A küzdelem ezeken a tárgyalásokon, valamint a belügyminiszter által összehívandó ankéten is akörül fog folyni, visszaállítsák-e a törvényhatósági tanácsot? A törvényhatósági tanács visszaállítása ugyanis az a pont, amelyért a Keresztény Községi Párt, de a közgyűlés ellenzéki pártjai is: a Polgári Szabadságpárt és a Szociáldemokrata Párt is *késhegyig menő küzdelmet* folytatnak.

A legutóbbi napokban az a megoldás került előtérbe, hogy *a törvényhatósági tanács visszaállítását összekapcsolják a régi tisztviselői tanács visszaállításával.* Vegyes tanácsról lenne szó, amelynek tizenkét tagja lenne; hat tanácsnok, és hat bizottsági tag. Ugy a hat tanácsnokot, mint a hat bizottsági tagot a törvényhatósági bizottság közgyűlése jelölné ki. Ez a vegyes tanács, amely félig hivatalnokokból, félig laikusokból állana, természetszerűleg a főpolgármeser elnökletével és annak tagjai lennének a hat tanácsnokon és hat választott törvényhatósági bizottsági tagon felül a polgármester és a két alpolgármester is. Végeredményben tehát a törvényhatósági vegyes tanács tizenkét tagból állana.

Magától értetődik, hogy a törvényhatósági tanácsnak ebben a formában való visszaállítása *csak törvényhozási úton* lehetséges. Arról e pillanatban még nincsen szó, hogy mikor kerülne ez a törvényjavaslat a képviselőház elé, de minden valószínűség szerint *még a törvényhozás őszi évadjában.*

*

A főváros nagy problémái közé tartozik a *harmadik alpolgármesteri állás kérdése is.* Szó van arról, hogy a harmadik alpolgármesteri állás felállítása tárgyában már esztendők óta hozott közgyűlési határozatot végre elővegye a belügyminisztérium és ebben az ügyben meghozza azt a döntést, amelynek értelmében az amúgy is túlterhelt két meglévő alpolgármesteri állás mellé egy harmadik alpolgármesteri állás szerveztessék. Késlelteti a döntést, hogy a törvényhatósági bizottság két legnagyobb pártja: a Keresztény Községi Párt és a Nemzeti Egység Pártjának fővárosi szervezete ebben a kérdésben homlokegyenest ellenkező véleményen van. A Keresztény Községi Pártnak az az álláspontja, — különös tekintettel a városházi műszaki adminisztrációnak tovább nem halogatható átszervezésére — hogy a harmadik alpolgármesteri állást műszaki képesítéshez kössék. Ezzel szemben a Nemzeti Egység Pártjának fővárosi szervezete azt az álláspontot foglalja el, hogy a harmadik alpolgármesteri állást *is jogi minősítéshez* kell kötni.

Itt említjük meg, hogy megindultak a tárgyalások *Petrovácz* Gyula azon — a képviselőház költségvetési vitájában hangoztatott kívánsága tárgyában is, hogy a belügyminisztérium városi főosztályába *berendelt városházi tisztviselők is résztvegyenek* a fővárosi ügyek reviziójában — amint az a gyámügyi osztálynál a belügyminisztériumban már meg is történt. Arról van szó, hogy *egy tanácsnokot és egy főjegyzőt* rendeljenek be a belügyminisztériumba, akik azonban városi rangjukat megtartanák és csupán szolgálattételre lennének a belügyminisztériumba beosztva. Ebben a nagyfontosságú kérdésben *a közeli hetekben döntés várható.*

Református kívánságok az uj fővárosi költségvetéssel kapcsolatosan

✡

Irta: Szabó Imre esperes

Sokat hangoztattuk, de nem szűnünk meg ismételni, hogy Európának nincs még egy olyan világvárosa, amely a vallásos élet fejlesztésére évről-évre akkora áldozatot hozna, mint a mi ifjú és évről-évre szépülő fővárosunk törvényhatósága. Ez a befektetés azonban felér a főváros bármely hasznos beruházásával. Minél többet ad valaki a külsejére, annál nagyobb gondot fordítson a belső javak és értékek növelésére is, mert különben végzetesen sodródik a látszatok felé — a külsővel akarja takarni a belső ürességet. A külsejében szép és színpompás Budapest, a mély kultúrájú és gazdag lelkű Budapest egyenértékű kifejezője legyen.

Az egyre nagyobb tempóban idegenforgalomra berendezkedő fővárosunk minden vezető tényezőjének és lakójának tudni kell azt, hogy nem egzotikus mulatóhellyé akarunk lenni s nem az éjjeli életéről híres Budapestként akarunk élni a nyugateurópai népek tudatában. A felénk áramló külföldi szeme két dolgot hamar észrevesz. Észreveszi, ha a külső fény mögött nagy szociális nyomort rejtegetünk s megérzi, hogy a kultúra, ami itt szeme elé tárul, álkultúra-e, melyet az ő számára muto-

gatnak, vagy a nép lelkének önmaga számára termő erős és érett kivirágzása.

A magyar kultúra pedig csak akkor egészséges, ha abban a keresztyénség erői, mint a só, minden ízében szétáradnak és hatnak. Ez a só az, amit az egyház a magyar fővárosnak ad, az igazi lelki kultúra megteremtésére. Ennek a feladatnak mind hívebb betöltésére a református egyház évről-évre mind nagyobb erőfeszítéseket tesz, hogy azt a százharmincezer lelket, amely gondjaira van bízva, itt a fővárosban ihletése és szervező hatása alá vegye.

Ezért a meglevő tizenöt egyházközséghez még három újat szervezett s ebbe a tizennyolc parochiába egyenletesebben osztotta be a híveket. Most átlag hat-nyolcezer lélek esik egy templomra. Külön egyházat szervezett a Pasaréten s kint a nyomortelepen, a Mária-Valéria régi és új telepen és a Külső-Józsefváros sűrűlakosságú szegény negyedében, ahol hatezer lélektől, háromezer pengő egyházi adó alig folyik be.

Az új egyházközségnek megalapozására az egyházmegyei közgyűlés a felekezeti rendes segélyeknek az eddig levont 10%-a visszaállítását kéri. Kéri továbbá, hogy az újonnan létesített egyházak munkáinak bérelt helyiségekben történő megindítására ugyancsak a felekezeti rendkívüli segélyek eredeti összegére állíttassanak vissza.

A kórházakban szolgálatot teljesítő négy lelkésznek a fővárosi státusba való felvételét szorgalmazzuk. Az új templomok építésére felvett összegnek — noha a közgyűlés annak idején javaslatunkat csaknem minden párt hozzájárulásával elfogadta — részünkre hátrányosan történt elosztása rendezését kérjük.

A budapesi egyházmegye ezeket a kérelmeket júniusi közgyűlésén memorandumba foglalta és a polgármester úrnak átnyújtotta.

Ez az összeg együttvéve negyven-ötvenezer pengőt tesz ki, amely jórészt a letört és viszatartott 10%-nak a helyreállítása lenne.

Lehetetlennek tartjuk, hogy amikor az eucharisztikus kongresszusra készülő főváros minden plébániát és kegyuri templomot rendbehozat, a polgármester, vagy a közgyűlés, vagy a belügyminiszter kéréseink elől elzárkózzék. Bízunk benne, hogy katolikus testvéreink és bizottsági tagtársaink érezni fogják az osztó igazságnak követendő elvét, mert az igazságban van a békesség és a felekezeti békesség is.

A protestáns egyházak és egyéb felekezetek segélyezésével foglalkozó külön bizottság a főváros illetékes ügyosztálya mellett nem működik, azért ezeket a kérdéseket (bármilyen kényelmetlen is,) kívülről kell mozgatni. Pedig elég tekintélyes az az összeg és elég nagyjelentőségű az a kapcsolat, amelyet a székesfővárosnak a protestáns egyházakkal és más felekezetekkel fenn kell tartani.

A jövő év tavaszán elkezdjük az új gimnázium építését a Lónyay-utcában, amelyhez a fővárostól nem kérjük a segítséget. Amikor a magyar művelődésnek és a székesfőváros közoktatásának egy ilyen új intézménye létesítésére minden erőnket megfeszítve vállalkozunk, reméljük, hogy a főváros vezetősége, mely nemes törekvéseinket mindenkor megbecsülte és segítette, most is felénk nyújtja segítő jobbját.

A cinikus Jungmann

Változatlanul alussza nyári álmát a városgazdasági ügyosztály lakásügyi alosztálya

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Legutóbbi számában egyszerű történetet közölt az Uj Budapest egy pesti házról: a székesfőváros tulajdonát alkotó Dob-utca 51., illetőleg Akácfa-utca 32. számú házról amelynek pincehelyiségét bizonyos Jungmann Ármin bizományos és baromfikereskedő bérli. Szóvátettük — még pedig a lakók beadványa alapján — hogy a lakók ablakaival egyenes vonalban épen alattuk, ezer és ezer számra össze van halmozva mindenféle élő baromfi amely nemcsak kibirhatatlan büzt és romlott levegőt terjeszt, hanem messzire az utcára is lehetetlenné teszi még a gyalogjárók részére is az arra való közlekedést.

Az Uj Budapest cikke nyomán több napilap helyszíni riportot közölt a Dob-utca 51. számú házról. A helyszíni riportok közreadják az Uj Budapest nyomán a lakóknak a polgármesterhez intézett beadványát és leírásokat közölnek a kétemeletes kopott és lebontásra már mindenképen megérett szürke bérkaszárnyáról a Dob-utca és Akácfa-utca sarkán.

— Kibirhatatlan — mondotta az egyik napilap tudósítójának valamelyik lakó — különösen nyár idején az a büz, ami a pincehelyiségből árad. Százszámra vágják, kopasztják, forrázzák a csirkét, libát; kacsát a pincében és ennek a jellegzetes szaga nemcsak terjeng, de valósággal beszívódik minden bútordarabba, ágyneműbe; ruhába. Az ablakot nem tudjuk nyitva tartani, mert akkor még elviselhetetlenebbül erősebb a büz. Bezárt ablakoknál pedig ilyen meleg nyári napokon lehetetlen lenni. Hajnalban kórusban kukorékolnak a kakasok a földszinten, senki sem tud aludni miattuk. Sokszor tíz—tizenkét ketrec kakas van a pincében éjszakára bezárva, tessék elképzelni, milyen éktelen lármát csapnak azok hajnalban!

Az egyik napilapban nyilatkozik Jungmann Ármin is, aki érthetetlen módon még mindig bérlője a pincehelyiségnek, noha a ház lakói közös memorandumban közölték a polgármesterrel, hogy vagy ők mennek ki a bérkaszárnyából, vagy Jungmann Ármin.

— 1898. óta bérlem a pincehelyiséget — mondja büszkén és magyarul a baromfikereskedő — és jelenleg is tizenöt családnak adok kenyeret. Minden hatóságilag előírt intézkedést megteszek. A kerületi tisztiorvos csaknem naponként ellenőrzi üzememet, mindezideig azonban nem talált kifogást, ez abból is kitűnik hogy még nem mondták fel a bérletemet. elismerem azonban, hogy a baromfiüzem levegője nem vetélkedik egy illatszertáréval és bizony a kakasoknak nem parancsolhatom meg, hogy hajnaban ne kukorékoljanak.

A fentiek után bizonyosra volt vehető, hogy a lakásügyi alosztály, amely jelenleg a városgazdasági ügyosztály keretében fejti ki áldásdús tevékenységét, felfigyel és szigorú vizsgálatot indít Jungmann Ármin ügyében. Jungmann Ármin azonban cinikus nyilatkozatában nyugodtan hivatkozhatik arra, hogy mindezideig nem találtak kifogásolnivalót üzletében, aminek jele az, hogy mindezideig nem mondták fel a bérletét. Ugylátszik, a lakásügyi alosztály tagjainak nem fontos a Jungmann-ügy. Nem törődnek vele! A lakók panaszaival pedig a legkevésbbé! Nekik csak az akta beszél: a kerületi elöljáróság érthetetlen bizonyítványa, amely szerint Jungmann Ármin üzlete ellen semmiféle közegészségügyi kifogást nem lehet emelni . . ,

WIHART FERENC
építész — építőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969-08

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— Mi ujság a városházán — kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Itt az ősz, mélyen tisztelt szerkesztő úr, immár komplett a városháza, úgy a főtisztviselő urak, mint a városatyák szempontjából. Már csak néhány elkésett fecske tartózkodik külföldön, de ők is hazatérőben vannak: Csilléry András dr. Warnemündében egy orvosi kongresszuson vesz részt. Kovácsházy tanácsnok pedig Rivában iparkodik annak megállapítására, hogy az olasz halacskák mennyivel gyorsabban tudják elkerülni a horgot, mint a Balaton pontyai. Rajtuk kívül immáron senki sem hiányzik: az első névsorolvasás alkalmával — a pénteki rendkívüli közgyűlésen — már mindenki jelen lesz, és csupán azok fogják Karafiáth főpolgármesterhez, mint a közgyűlés elnökéhez, intézendő levélben kimenteni távolmaradásukat, akiket betegség, vagy egyéb halaszthatatlan teendő — de semmiesetre sem a késői nyaralás tart vissza a fővárostól.

— Hogyan folyt le Szendy polgármester születésnapja?

— Amint a podeszta szerény és a feltűnést kerülő egyéniségéhez méltó: simán, egyszerűen, minden nagyobb ünneplés nélkül. Azt természetesen nem kerülhette el a polgármester, hogy a titkári szobában kitett íveken — a népszerű Gizi kisasszony betegszabadsága alatt Keil főjegyző és gróf Lázár tanácsjegyző urak felügyelete mellett — ne írhassák alá nevüket azok, akik ilyen alkalommal mindig ott vannak, nehogy az ívekről autogrammjuk lemaradjon. A hivatalos ünneplés rövid, de bensőségteljes volt: a tanácsnoki kar élén Lamotte Károly dr. helyettes polgármester, az első alpolgármester köszöntötte néhány meleg szóval a polgármestert, megjelentek természetszerűen a szakhivatalok vezetői is. (ez alkalommal sem maradt el Budó főleváltáros úr ékes latin dikciója). Külön köszöntötte a polgármestert volt ügyosztálya, a tanügyi ügyosztály, élén Felkay tanácsnokkal. Természetesen a nagy pártok képviselői is eljöttek, majdnem teljes számban (csak a késői nyaralók maradtak el) és lelkesen ünnepelték Szendy Károlyt az 52-ik születésnap alkalmával. Hangsúlyozzuk azonban: sem térzene, sem fáklyásmenet nem volt . . .

— Mindjárt gondoltuk! Egyébként mi a helyzet a várospolitikai frontokon?

— Csend van, mélyen tisztelt szerkesztő barátom, döbbenetes csend. Annyira nagy a csend, hogy magam sem tudom megállapítani: vihar előtti csendről van-e szó, vagy pedig a fásultság és a semmivel sem törődő apátia csendjéről. A pénteki pénzügyi bizottsági ülés mindenesetre a békés nyugalom jegyében telt el: senki sem emlegette a tanügyi kinevezéseket és egyéb politikai problémák sem kerültek szóba. Remélem, hogy a pénteki közgyűlésen is ugyanez a mérsékelt, mondhatnám: szonorus hangulat fog uralkodni a lelkeken (hogy Wolff Károly kedvenc szólásmódját idézzem). Amint hogy végeredményben is a városnak is az az érdeke, hogy ha a hamu alatt izzik is a parázs, az ne lobbanjon fel minden kisebb-nagyobb szélfúvásra.

— Egyéb ujság?

— Ez az ujságom, mélyen tisztelt szerkesztő úr, nem is a budapesti városházáról, hanem Patagóniából, származik. Annál is inkább, mert a budapesti városházán ilyesmi elő sem fordulhat. Csak Patagóniában! A történet a következő: Patagóniában is van városháza és mint mindenütt a világon, a patagóniai városházán is van tiszti főügyész. A tiszti főügyésznek nagyon sok volt a dolga és ezért idők folyamán két helyettest kapott maga mellé, egy első és egy második helyettest. Hogy ismételjem önmagamat, mint mindenütt a világon, Patagóniában is vannak szolgálati jubileumok. Ki a 25-ik, ki a 30-ik szolgálati évét jubilálja. Történt Patagóniában, hogy az egyik tiszti főügyész-helyettes — félreértések elkerülése céljából azt is idejegyzem, hogy nem az első, hanem a második tiszti főügyészhelyettes — 25 éves szolgálati jubileumát ünnepelte. Negyedszázados évfordulóját annak, hogy mint karcsú fiatalember, először jött be a városházára, ahol ezen a negyedszázadon keresztül a fővárosnak tisztességes, becsületes, megbízható ügyvédje volt. Kartársai, akik nagyon szeretik a szóbanforgó második főügyészhelyettest, nagy jubileumi ünnepségre, sőt vacsorára is készültek, erre azonban nem került sor, mert a patagóniai főügyész hónapok óta súlyos beteg, és valahogy nem látszott az idő alkalmasnak az ünneplésre. Mi marad hát egyéb hátra, mint hogy a délelőtt folyamán összegyüljenek az ügyészi kar tagjai és üdvözöljék szeretett barátukat? Igy is történt! Általános meglepetésre azonban ezt az üdvözlő tisztikart nem az első főügyészhelyettes vezette, hanem a rangban legidősebb tiszti ügyész. Az első főügyészhelyettes azt sem mondhatta, hogy szabadságon volt és ezért nem volt bent a szóbanforgó napon a patagóniai városházán, mert ha szabadságon is volt az első főügyészhelyettes úr, de ezen a napon — ki tudná mi okból? — éppen bement a városházára. Talán éppen azért, hogy ha ott is van a városházán, lássa mindenki, hogy nem ő az, aki meggratulálja a kartársak élén jubiláló főügyészhelyettes társát. A patagóniai tiszti ügyészségen nagyon sokat beszéltek erről a furcsa incidensről, amelynek váratlan folytatása lett. Sor került ugyanis az incidens után néhány héttel az első főügyészhelyettes szolgálati jubileumára. Nem ugyan a 25-ikre, hanem a 30-ikra, mert az elő főügyészhelyettes úr régebben van a város szolgálatában, mint a második főügyészhelyettes. Természetes, hogy az első főügyészhelyettesnél is megjelent a gratuláló küldöttség, élén — csodák csodája! — a második főügyészhelyettessel. A második főügyészhelyettes úr — noha éppen úgy szabadságon volt, mint az ő jubileuma alkalmával az első főügyészhelyettes — talált módot és alkalmat arra, hogy

Karácsonyra töltik be a státusrendezés során kreált állások második csoportját

Rövidesen megjelenik a pályázati hirdetmény

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A státusrendezési rendelet szerint a státusrendezés folytán kreált új állások második csoportjának betöltési terminusa 1937. július 1-e. Ezt a terminust azonban nem tudta betartani a elnöki ügyoszály, főképen azért nem, mert a státusrendezés végrehajtási utasítása csak a múlt év végén készült el, emiatt azután késett az első csoport állásainak betöltése is.

Az elnöki ügyosztály a nyári szünetet arra használta fel, hogy az új állások betöltését előkészítse. Szeptember első napjaiban már meg is fog jelenni a polgármester által meghirdetendő pályázat, amelynek során 150 állás fog betöltésre kerülni. A státusrendezés során kreált új állásokon felül természetszerüleg betöltik ez alkalommal az időközben nyugdíjazás és elhalálozás folytán megüresedett állásokat. Mint az *Uj Budapest* munkatársa *illetékes helyen* értesül, az új állások betöltésére: a polgármesteri, illetőleg főpolgármesteri kinevezésekre karácsonyra fog sor kerülni.

Háromszázezer pengőt költött ezidén a főváros a kórházak tatarozására

Salamon tanácsnok nyilatkozata a nagyszabásu munkálatokról

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Salamon Géza dr. tanácsnok, a főváros közegészségügyi ügyosztályának kiváló vezetője, a rendelkezésére álló anyagi fedezet határai között mindent elkövet atekintetben, hogy a főváros közegészségügyi intézményei a legmodernebb nivón álljanak. Salamon tanácsnok nagy agilitásának és szakértelmének köszönhető hogy azok az észrevételek, amelyek a multban állandóan felmerültek a fővárosi kórházak ellen, teljesen kiküszöbölődtek a városháza életéből. A folyó esztendőben a fővárosi kórházakban végrehajtott nagyobb munkálatokról

Salamon Géza dr.

tanácsnok, a közegészségi ügyosztály vezetője a következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:

— Örömmel közlöm az Uj Budapest útján a városházi körökkel, hogy a polgármester a jövő esztendőben még fokozottabb mértékben fogja figyelembe venni a fővárosi közegészségügyi intézetek kívánságait. Sikerült az elmúlt esztendeieknél, de a folyó esztendőinél is jelentékenyen nagyobb összeget biztosítani a fővárosi közegészségügyi intézmények, elsősorban a közkórházak számára. Ezeknek az új összegeknek a hovafordításáról azonban csak az új költségvetés nyilvánosságra hozatala után van módomban nyilatkozni. Jelen alkalommal azt kívánom ismertetni: melyek azok a nagyobb építkezési munkák, amelyeket a folyó esztendőben a fővárosi kórházakban végrehajtottunk.

— Az Uj Szent János-kórházban elkészült a gégeosztály tatarozása, mintegy négyezer pengő költséggel. A sebészeti osztálynak a tatarozására a folyó esztendőben kétezerötszáz pengőt költöttünk. Tizezer pengőbe került az A. jelű tüdőosztály terrasz-szigetelése, amely már tovább nem volt halasztható. Ugyanebben a kórházban az elmeosztályt kétezerháromszáz pengő költséggel különleges biztonsági zárakkal láttuk el. A törzsépület tetőzetének javítására és átfedésére kilencezer pengőt költöttünk. A gyermek tüdőbeteg osztály mellé külön napozót létesítettünk nyolcezer pengő költséggel. Ezek a munkálatok készen vannak. A legrövidebb idő alatt — valószínüleg már a jövő héten — sor kerül azokra az átalakítási munkálatokra, amelyek után fogászati rendelőt fogunk létesíteni az Uj Szent János-kórházban. Az Uj Szent János-kórház fiókkórházában, a Szent Margit-kórházban háromezer pengő értékben folytattunk tatarozásokat.

— Igen jelentékeny összeget költöttünk a folyó esztendőben a Szent Rókus-kórházra. Ebben a kórházban a fogászati osztályt a II. emeletre helyeztük át, az ottlevő helyiségek átalakítása tizenötezer pengőbe került. A II. emeleti különszobákat ugyanebben a kórházban orvosi szobákká építettük át, tizenkétezer pengő költséggel. Modernizáltuk a konyhaépületet tizenegyezer pengő költséggel. Ujrafestjük a II. emeleti folyosó egy részét és öt kórtermet, ugyancsak tizezer pengő költséggel. Átépítettük a sebészeti ambulanciát kétezer pengő költséggel tataroztuk s parkettával burkoltuk a gondnoki, felügyelői és ellenőri lakásokat négyezer pengő költséggel. A Szent Rókus-kórházban a folyó évben kerül még sor a Gyulai és Stáhly-utca sarkán levő egyemeletes épületrészre, második emelet ráépítésére, negyvenhétezer pengő költséggel. Ezen a II. emeleten külön szobatraktust építünk, húszezer pengő költséggel.

— A Gyöngyösi-úti kórházban a nőgyógyászati osztályt háromezer pengő költséggel részletesen átalakítottuk. Az Eötvös Lóránd rádiumkórházban mütőburkolást és burkolatjavitást hajtottunk végre hétezerötszáz pengő költséggel. A Szent László-kórházban ismét átalakítottunk és átrendeztünk egy pavillont, huszezer pengő költséggel. Ugyanitt az utakat megjavítottuk ötezerhatszáz pengő költséggel. átmázoltuk és átfestettük a kórtermek egy részét négyezernégyszáz pengő költséggel. A Kun-utcai és Alföldi-utcai kórházban, a Madarász-utcai kórházban, a Horthy-kórházban, kisebb javításokat eszközöltünk.

— Jelentős építkezéseket hajtottunk végre a Szent István-kórházban is. Az A pavillont átalakítottuk harmincezer pengő költséggel, ugyanebben a kórházban a pavillonok tetőfedő munkái ötezer pengőbe, két pavillon bádogos munkái hatezerhatszáz pengőbe kerültek. Végeredményben a folyó esztendőben kerek háromszázezer pengőt költöttünk a fővárosi kórházak tatarozására és modernizálására. Mondanom sem kell — fejezte be nyilatkozatát Salamon tanácsnok —, hogy a szóbanforgó munkákat a magasépítési ügyosztály útján, a Közszállítási Szabályzat paragrafusainak szigorú szemelött tartásával hajtottuk végre.

valóban lojálisan és a legkorrektebb módon bejöjjön ez alkalommal a hivatalába, csak azért, hogy köszöntse azt a főügyésztársát, aki viszont a saját jubileuma alkalmával nem tartotta szükségesnek őt köszönteni. A patagoniai tiszti ügyészségen — a népszerű főügyész betegségén kívül — egyébről sem beszélnek ezekben a napokban, hogyan tromfolta le a második főügyészhelyettes az első főügyészhelyettest.

— Küldünk mi is egy táviratot Patagoniába, üdvözöljük mi is a jubiláns második főügyészhelyettest. Egyébként mi újság még a városházi frontokon?

— Csak az iskolai frontokról beszélhetek, mélyen tisztelt szerkesztő úr, ahol Felkay tanácsnok kora reggeltől a késő éjszakai órákig egyebet sem tesz, mint a tanítói és tanári beosztásokon dolgozik. De hogy az iskolai frontokról egyebet is mondjak, mint a folyosókon síránkozó helyettes tanítónőket, elmondom szerkesztő úrnak, hogy a városházi főtisztviselők gyermekei milyen iskolába és hányadik osztályba járnak.

— Halljuk, halljuk!

— Schuler alpolgármesternek Erzsébet leánya a Ranolder-utcai tanítóképezde II. osztályába, Márta nevű leánya ugyanennek a tanítóképezdének I. osztályába iratkozott be. Az alpolgármester úr családjában különben nagy a büszkeség, a trónörökös: ifj. Schuler Dezső úr, miután tiszta jeles eredménnyel elvégezte az elemi iskola IV. osztályát, a piarista gimnázium I. osztályába került. — Farkas Ákos tanácsnok egyetlen fiacskája: dorogi Farkas Déneske, a folyó tanévben a Rákóczi-ánum III. osztályának lesz kitünő tanulója. — Salamon Géza nagyobbik fia, ifj. dr. Salamon Géza, az elnöki ügyosztály egyik legfessebb segédfogalmazója. A kisebbik fiú: Salamon Zoltán, most iratkozott be a Széchenyi gimnázium III. osztályába. — Szepesváry tanácsnok fia most érettségizett és bevonult katonának, a leánygyermek: Editke, az Orsolyák tanítóképezdéjének II. osztályába jár. — Horony-Pálfi Aurél dr. szociálpolitikai tanácsnoknak egyetlen fia van: Lacika. Ebben az évben lépett a Fáy András gimnázium V. osztályába. — Felkay tanácsnoknak három gyermeke van. A fiú: Ferike, az Eötvös József gimnázium VII. osztályának növendéke, leányai közül Erzsébet a Szilágyi Erzsébet leánygimnázium VI. osztályába, a kis Magda, akit családi körben csak Csöppinek becéznek, a városmajori elemi iskola III. osztályába iratkozott be. — Bódy tanácsnoknak, a legfrissebb városházi méltóságos úrnak két gyermeke van: László a Benczés gimnázium VI. osztályának növendéke, a leánygyermek: Magduska pedig a Simor-utcai elemi iskolának IV. osztályát fogja végezni, minden valószínüség szerint tiszta kitünő eredménnyel. — Báró Babarczy Sándor tanácsnoknak két fia van: Endre és Sándor. Mind a két fiú a Ciszterek gimnáziumának növendéke, a VII. és VI. osztályokban. Ezekben számoltam be kedves szerkesztő barátom, a tanácsnok-gyerekek iskolai esztendejéről.

— A viszontlátásra, kedves dr. Városházy bizottsági tag úr!

JENKEY MARCELLA
okl. kézimunkatanárnő,
női szabómester
női ruhaszalonja
XI. FÜRJ-UTCA 34/c.
Telefon: 151—093.
Eredeti francia és angol modellek. — Vállal minden szakbavágó munkát. Szabászati és varróiskolája szeptember hó 15-én nyilik meg. Főv. tisztviselők családtagjai részére árkedvezmény.

MÜVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DISZE!

Nemzeti ünnepek alkalmára előirt
kitüző zászlók
a legjutányosabban beszerezhetők
Szabó Gyula cégnél
Bpest, IV. Prohászka Ottokár u. 19. Tel.: 180-836

KOREK E.
Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

A belvárosi templom, mint a tudomány és a művészet áldatlan harcának szomoru áldozata a városrendezésben

Irta: Pirovits Aladár

Azok a zilált állapotok, melyek a Belvárosban, az Erzsébet-hídfő körül szemeink elé tünnek, egyben pedig magában a templom sorstragédiájában is megnyilatkoznak, — egyes „városépítő-művészek" egyoldalú beállítása szerint az Erzsébet híd tervezése körül elkövetett súlyos hibák és a templommal szemben tanusított méltatlan és mostoha elbánás okozta surlódások káros következményeiként tekintendők.

Súlyos eltévelyedéssel és igazságtalan ítélkezéssel állunk itt most szemben. Ha tehát ebben a dzsungelben tisztán akarunk látni akkor oknyomozó vizsgálatainkat tudományos tárgyilagossággal vezetve kell megejtenünk. Ekkor pedig rájövünk majd arra, hogy az igazi okok egészen máshol rejlenek, mert itt a tudomány vívja élet-halál harcát a művészettel a városrendezési tárgyszemlélet keretében!

Mindenekelőtt hangsúlyoznunk kell hogy évtizedek óta szerzett tapasztalatok igazolják, annak az abszolút művészi-irányzat ellenes álláspontnak jogosultságát, amely irányzatnak káros túltengése a városépitésben csak károkat okoz, vagy pedig meddőségre kárhoztatja az egészséges irányú fejlődés rendjét. Ezért azután, ha valamely jelentős városrendezési probléma megvitatásra kerül, annak eredménye az elposványosodás és a probléma szüneteltetése. Mert az ilyen irányú harc hevében a két véglet és pedig: az abszolút művészi mentalitás az egyik részről mely a mindenkor tanusított egyoldalúságában szinte azt mondhatjuk, hogy a merev tárgyszemlélet jegyében gondolkozva, a fától nem látja az erdőt és a tulajdonképeni célt; a városrendezés érdekét figyelmen kívül hagyja. A másik véglet pedig, a közérdekű elgondolás, vagyis nem csupán a szakszerűség, de maga az élet által is megkövetelt városrendezési szempont — megegyezésre sohasem képesek jutni. Ennek a kárhozatos hadakozásnak eredménye végül csakis az lehet, — hogy a két élesen ütköző vélemény — miként két egymással ellentétes irányban működő erő, — semmivé válik.

Igazoljuk állításaink helyességét konkrét példákkal. Évekkel ezelőtt monstre vita indult meg Budapest városrendezési programtervezetének megállapítása érdekében, amelynek során az a vélemény alakult ki hogy addig erre a programra nézve végleges megállapodás nem jöhet létre, míg a főváros hatósága nem dönt végérvényesen aziránt, vajjon, — szószerint kiírva a programtervezetből — „miképpen kíván a környezetében elhelyezkedni.

Ebben a ténymegállapításban a városépítő művészeti szempont az alá a nagyvonalusági gondolat alá van elrejtve, mely a jövő Budapestjét egy jól át sem gondolt éptiőművészi koncepcióként oly képpen látja lelkiszemeivel, hogy ez az elképzelés éppenséggel csak az elérhetetlenséghez vezethet, máshova azonban nem. Hogy ennek a mikénti elhelyezkedésnek kérdéséből — mely alatt a szomszédos városok bekapcsolásának gondolata rejtőzködik, — mikor lesz érett gyümölcs, mely azután magától lehull majd fájáról, — ezt ma még földi halandó megmondani pozitiv formában képtelen — negatívumban talán igen.

Igy fest Budapest jövő városfejlesztési programja az abszolút művészi mentalitás jegyében!

Egy másik példa: a Horthy Miklós-híd pesti oldalára tartozó hídfőjének mikénti elrendezésére, valamint ennek művészi kiképzésére tartozó hivatalos terve ellen olyan, alig elképzelhető ádáz harcot indított a többször említett művészi irányzat hogy magának a híd tervezőjének Álgyai Hubert Pálnak, a Közmunkatanács alelnökének a mérnök-egyletben tartott külön előadás keretében kellett igazolnia az eredeti tervben foglalt elgondolás irányelveinek teljesen kifogástalan és egyedül helyes voltát. A felmerült kifogások szerzői különböző megváltoztatásokat és átalakitásokat követeltek, melyekről azután a szakszerű felvilágositás megállapitotta, hogy azok merőben konstrukcióbeli, vagy pedig a forgalmi érdekek által feltétlenül megkövetelt elrendezések melyeken változtatni nem lehet és nem szabad. Az egész vita tehát annak végeztével amellett bizonyitott, hogy az a művészi mentalitás, mennyire tájékozatlan volt a saját akciója körében. Szinte szörnyüséges volt még hallani is, mikor a művészi érdekek azzal a követeléssel álltak elő a szakmagyarázattal szemben, hogy „akkor vigyék a villamos sineket a hídtengely mellől a járdák mellé? Mikor pedig az egész hídkonstrukcióban a tervezésbe már bele kellett vinni ezt a feltételt, hogy a villamos sinek a hídtengely körül — vagyis azok szabványos helyén lesznek lefektetve.

Igy áll viszont a Horthy Miklós-híddal szemben a helyzet. A híd pedig — mint tudjuk — immár teljesen kész, még pedig olyképpen, hogy minden elgondolható szemszögből ítélve száz százalékos siker koronázza az egész alkotást.

*

Ezek után most már térjünk át tulajdonképpeni tárgyunkra a belvárosi főplébániatemplom tragikus sorstörténetének ismertetésére. Eddigi tapasztalatok szerint, valahányszor nagyszabású városrendezési kérdések megvitatásra adtak alkalmat, különösen pedig akkor, mikor oly építkezéssel volt kapcsolatos a rendezés, mint az Erzsébet-, vagy a Horthy Miklós-híd, — az abszolút művészi irányzat mindig szerephez juthatott ugyan, de az igazságon és a győzelmen is mindig alul maradt. Akciója tehát sohasem volt szerencsés. Az Eskü-téri hídépitéssel kapcsolatos városrendezés kérdésében pedig oda jutott, hogy most felelni kellene neki azért, a világcsúfságnak nevezhető, városképért, ami a plébánia-templom körüli állapotokat tükrözi vissza.

Az előzök során ismertettük azokat a vádakat, melyek a templommal szemben eddig elhangzottak. Szószerint is idézzük egyik kiváló épitőművész és müemlék-szakértő szavait, aki mint ilyen a templommal sokat foglalkozott. Tőle ered az a súlyos vád, hogy a hídtengely megállapítása körül templommal felette mostohán bántak el, és annak érdekeire nem voltak tekintettel. Fel kell itt most vetni azt a kérdést, vajjon jobb lenne ha szép fővárosunkat a templom mellett a Duna nem osztaná két részre, amely esetben nem lett volna szükség Dunahídra, sőt még ennek több millió költségét is meg lehetett volna ebben az esetben takarítani és a belvárosi templom sem jutott volna gödörbe? Mert hangsúlyozzuk, — minden más esetet kizártnak kell tekinteni és legyen megnyugodva a nagyközönség, hogy az egész hídépités nagy és nehéz problémájában semmi sem okozott annyi fejtörést a legkiválóbb illetékes szakférfiaknak mint a folyambiztonság (jégzajlás, árvíz, hajózás stb.) és a városrendezési érdekekre való tekintettel a hídtengely megállapitása. Aki tehát az Eskü-téri hídtengely helyét a templommal való vonatkozásban bírálat alá fogja, tartsa erkölcsi kötelességének, hogy az idetartozó történeti és tárgyi igazságokon kivül a kellő szakismereteknek is birtokába jutassa önmagát mert különben a felsülést el nem kerülheti.

Abból az alkalomból, hogy a főváros a templom felemelésének eszméjét elvetette, elhangzottak olyan újabb nyilatkozatok, melyek ennek a problémának tárgykörét még groteszkebb színben tüntetik fel. Ennek megértése céljából visszapillantást kell tennünk arra az időre, mikor a törvényhozás szankcionálta két Duna-híd épitését. Az Eskütéri-híd megépítésével szükségessé vált a Belváros szabályozása a Petőfi Sándor-utcáig, amelyre vonatkozó terveket 1899-ben, a Közmunkatanács készítette el. Ez a terv azonban annyira nem tetszett, hogy a magyar mérnöktársadalom elhatározta annak megbuktatását és saját házi körében pályázatot hirdetett jó terv beszerzésére. Itt most kimutatjuk azt is, hogy amikor ez a szerencsétlen művészi irányzat oly súlyos vádakkal áll elő, tulajdonképpen önmagát vádolja. A beérkezett harminchárom pályaterv elbirálására vonatkozó jegyzőkönyv szerint: „A pályatervek nek úgyszólván az összesség részéről az a meggyőződés nyilvánult meg, hogy a templomnak megmaradása a főváros szívének szabad lüktetését béklyók közé szoritaná és úgy a célszerü, mint az esztétikailag kifogástalan megoldást lehetetlenné tenné."

Ebben a birálóbizottságban a negyvenöt év előtti idők legkiválóbb épitőművészei — a többi közt Czigler Győző Lechner Ödön, Tittler Konrád stb. — foglaltak helyet, amely bizottság egyhangulag megállapitott véleménye minden befolyástól mentes, oly döntően nagy fontosságú volt, hogy elhangzása után a reménynek még csak halvány sugara sem maradhatott meg, mely a templomnak jövőbeli fennmaradását kilátásba helyezte volna. Erre a tényleges valóságra nézve bizonyíték a fenti birálóbizottsági jelentés, de ugyanilyen az a negatívum is, hogy a templom, mint elsőrendü müemlék az erre a célra megszervezett orgánumnak, a „Müemlékek Országos Bizottságának" oltalma alatt állva, az 1881. évi XXXIX. tc.-ben ismert rendelkezésénél fogva sem foglalt a müemlék-bizottság állást a templom lebontása ellen, illetve tiltakozását nem nyilvánította és egy lépést sem tett a templom megmentése érdekében. De ugyanez az álláspontja a müemlékvédelemnek ma, tehát 45 év után is amire nézve bizonyíték Gerevich Tibornak, a müemlékek szószólójának utóbbi nyilatkozata, aki csak a templom szentélyét tartja müemléknek. És ez volt a vélemény 45 évvel ezelőtt is!

Ha a városrendezésben az ítélkező zsüri határozata is olyan kötelező jogerejü lett volna, mint például a mindenkori bírói ítélet akkor ma nem volna templom-kérdés. Emlékezzünk vissza arra az időre, mikor az Országos Földbirtokrendező Biróság itt Budapesten is, vitézi telket ítélt meg. Az egész nagyzuglói dülőt! És ezzel a bíróság felborította a főváros szabályrendeletileg kezelt városrendezési egész munkakörét, sőt még az autonom jogkörébe is beleavatkozott! Az országgyülés észretért és ennek alapján novelláris úton igyekezett a hibát reparálni, de immár későn, mert a bírói ítélet ekkor már elhangzott. A mai városépitőművészi generáció azonban inkább dezavuálja immár nem élő kartársainak multbeli ítéletét és egy heroszkrátészi gesztussal követeli a templom fennmaradását, de az elmúlt idők zsüriítéletét nem veszi semmibe, pedig erkölcsileg erre kötelezve volna! A mai állapotokért tehát reájuk hárul minden felelősség!

Elmondhatjuk a költővel: A korszak méhe meddő! De egyszer mégis elérkezik egy üdvösebb korszellem, mely véget vet ennek az egészségtelen irányzatnak és szabad utat enged a józan megfontoltságnak. Szerencse hogy erre még van idő! És majd ez az idő hozza meg azt a jobb belátást, hogy a templomot mégis csak le kell bontani.

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi címerek
zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39.szám Telefon: 1-891-18.

jön nie kell, hogy
lát hassa bemutatónkat
győz ődjön meg, hogy
a gáz
a háztartás életbevágó eleme
Főzőbemutató előadások minden kedden és pénteken délután 5 órakor
Budapest Székesfőváros Gázmüvei előadóteremben VI. Vilmos császár-ut 3. I.

HIREK

Olvasóinkhoz!

Az UJ BUDAPEST legközelebbi száma szeptember hó 25-én fog megjelenni.

Ezen időponton túl az UJ BUDAPEST változatlanul hetenként; minden szombaton jelenik meg.

AZ UJ BUDAPEST KIADÓHIVATALA.

Horváth Béla főjegyző könyve. Kamál Atatürk (Gázi Musztafa Kemál) Kemál pasának, mostani új, törökös nevén: Kemál Atatürknek a törökök jelenlegi nagyhírű államférjének életrajza most jelent meg dr. vitéz Horváth Béla főjegyzőtől, 200 oldalas könyvben, amelyhez dr. vitéz József Ferenc kir. herceg, a Turáni Társaság védnöke írt előszót. E kiváló török hadvezér-politikus, a török nemzet megmentője és ujjáalkotója. Rendkívül érdekes életrajzát, mely részben külföldi forrásmű fordítása, sokan fogják nagy érdeklődéssel olvasni.

ÓRÁT BÁNKI-tól

Okl. órás. — Javításban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.

Budapest, IV, Váci-utca 36

Duna-utcai oldal.

E szelvény 10% engedményre jogosit

Épületüveges Glatz András

tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

LISKA JENŐ

okleveles gépészmérnök vállalkozó

Budapest, VIII., Orczy-ut 22.

Telefon: 1-429-51.

„ESELGE" szellőző-berendezések

SCHUBAUER FERENC magánmérnök

Budapest, III., Föld-u. 51.

TELEFON: 1—622—06.

PROKISCH JÁNOS

okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő

Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99.

Faredőnyjavitást

acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerűen, jótállással legolcsóbban vállalja,

T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.

Telefon: 1-183 25

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09

Bukovár Jenőné

Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata

Budapest, VIII. József körut 50.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.

V., Arany János-utca 24.

Telefon: 1-283-68

GÖTZ ALADÁR

parkett-asztalos mester és padlózási vállalkozé.

Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés dijtalan.

Budapest, I., Bors-utca 24. sz.

Telefon: 1—507—34.

Kartelek és nagybankok zsákmánya lesz az uj szükséglakás-épitkezés

A kisiparosok tiltakoznak a generálvállalkozási rendszer ellen

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Ugylátszik, a magasépitési ügyosztályban immáron rendszerré kezd válni a generális vállalkozási munkakiadás; amely ellen annyit küzdött a kisipar. A legutóbbi napokban bontották fel a Kerepesi- és Szilas-úti szükséglakások épitésével kapcsolatos föld-, kőmüves-, elhelyező-, beton-, vasbeton-, ács- bádogos- és tetőfedő munkákra kiadott versenytárgyalási ajánlásokat. Mondanunk sem kell, hogy az élen csupa nagyvállalkozó szerepel; bizonyságául annak; hogy a generálvállalkozási rendszer egyre sürübbé való alkalmazásával a főváros magasépitési ügyosztálya kiszorítja a fővárosi versenytárgyalásokból azokat a kisiparosokat, akiknek egész forgótőkéjük nem elegendő még arra sem; hogy a versenytárgyalás bánatpénzét letétbe helyezzék.

Arra sem kell külön rámutatnunk; hogy a fővárosi szükséglakások épitésére kiirt generálvállalkozási versenytárgyalások során a fővárosi közmunkák tulajdonképpen a nagyvállalkozók mögött álló nagybankok könnyü zsákmánya lesz. A tőkenélküli kisiparosok, az anyagot csak készpénzért szállító áru-kartelek velejárói ezeknek a versenytárgyalásoknak. Külön lapra tartozik; hogy végeredményben a versenytárgyalások kiirása sem szabályos, mert a Közszállitási Szabályzat szerint csak olyan versenytárgyalás irható ki, amelynek költségei a megfelelő fedezettel biztositva vannak. Ezeknek a közmunkáknak fedezetéül azonban egy később felveendő — tehát még meg nem lévő — kölcsön szolgál.

A kisiparos érdekeltségek — mint az Uj Budapest munkatársa illetékes helyen értesül — az ipartestületeik útján, de nagygyülés keretében is tiltakozni fognak az ellen, hogy a városházára visszatérjen a generálvállalkozási rendszer. Az a generálvállalkozási rendszer, amelyért a felelősséget egyedül és kizárólag a magasépitési ügyosztály vezetőségének kell viselnie!

Nemzetközi pályázat — egy külföldi pályázóval

Lehet-e lófogatu kocsival pormentesen szemetet gyüjteni?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros köztisztasági hivatalának előterjesztésére a polgármester néhány hónappal ezelőtt nemzetközi pályázatot irt ki lóüzemü pormentes háziszemétgyüjtő-kocsiszerkezetre. Az előirt határideig tiz ajánlat érkezett be, túlnyomórészben házfelügyelők, lakatosok és hasonló foglalkozású pályázóktól. A nemzetközi jellegét a rosszul sikerült pályázatnak az bizonyitja legjobban, hogy egyetlen külföldi ajánlat érkezett be, a Peter *Bauer* kölni cég jelentkezése. Ez a cég azonban nem tesz konkrét ajánlatot, mindössze nyomtatott prospektust küldött be.

A pályázók közül két nagyobb céget említünk meg: a *Barta* Károly elektromos vállalatot, továbá a *Magyar Waggon és Gépgyár r. t.* győri céget, mindketten rajzot és modellt csatoltak pályázatukhoz. *Salamon* Géza dr. tanácsnoknak, a közegészségügyi ügyosztály vezetőjének intézkedésére a polgármester által konkrét tárgyalásokat fog folytatni az egyes pályázókkal, főképen a tekintetben, hogy megfelelő felvilágositásokat kérjen tőlük. Kétségtelennek látszik azonban, hogy a nemzetközi pályázat nem járt a megfelelő eredménnyel.

Kezdődik az iskolaév...

Minek ide orvos? Hisz ezek mind Tungsram-fénynél dolgoznak!

Zománctáblákat csak Beér Sándornál rendelien.

Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.

Telefon: 18-24-29.

Székesfővárosi Pavilon

WEINGRUBER Városliget

Padozati munkák elsőrangu kivitelben

szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók

Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság

Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

Németh Miklós

könyvkötő és diszmüves mester.

BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3

Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.

Telefon: 1—526—67.

Teljes komforttal berendezett, parkos, központi fütéses, modern villában családi otthont talál teljes ellátással

Reinprecht-nél

(Hosszu éveken át a balatonkenesei üdülőtelep volt üzletvezetője.) Budapest, I., Muskátli utca 9 szám. Telefon: 153—933

Proczeller Bálint

kövező mester

Budapest, X., Korponai-u. 11.

Telefon 1-481-32.

özv. UJÁGH ÁRPÁDné

BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.

TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és szinben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Péter Frigyes

lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.

Épület- és műlakatos munkák készitése

Móczár Gábor

egészségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata

Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.

Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

Palka József EZOSTKOSZORUS mester — üvegfestészeti müterme

Budapest, VIII., Baross-u. 59 Tel.: 1-302-28

Uj kiirások

14.000 q zab, 12,000 q bálokba préselt elsőrendű rozsszalma és 17.000 q bálokba préselt, elsőrendű, éves anyaszéna szállítására a székesfőváros köztisztasági hivatala részére. **Határidő: 1937. évi szeptember hó 17-én délelőtt 9—10 óra.**

Villanyszerelési munkálatokra a székesfőváros Budapest-kelenföldi (ciszterci) róm. kat. plébániatemplom épületéhez. **Határidő: 1937. évi szeptember hó 17-én délelőtt 9—10 óra.**

Vízvezetéki, csatornázási és gázberendezési munkálatokra a XIII. ker. Béke-téren épülő elöljárósági épület részére. **Határidő: 1937. évi szeptember hó 17-én délelőtt 9—10 óra.**

Terméskőanyag szállítására a III. ker. Jablonka-út 25—31. sz. ingatlanok előtt létesítendő szivárgóhoz. **Határidő: 1937. évi szeptember hó 17-én délelőtt 9—10 óra.**

Bontási-, föld-, kőműves-, vasbeton és elhelyezőmunkálatokra a székesfővárosi marhaközvágóhidi gépháztoldalék építéséhez és átalakításához. **Határidő: 1937. évi szeptember hó 24-én délelőtt 9—10 óra.**

Vasszerkezeti és ácsmunkálatokra a városligeti Árumintakiállítási Csarnok tetőzete részére. **Határidő: 1937. évi szeptember hó 24-én délelőtt 9—10 óra.**

Automatikus tüzelésszabályozó berendezési munkákra a IX. ker. Gubacsi-út 6. sz. alatti sertésközvágóhidi kazánházban felszerelt három gőzkazánhoz. **Határidő: 1937. évi szeptember hó 28-án délelőtt 9—10 óra.**

300 darab takaréktűzhely készítési és szállítási munkálatokra a X. ker. Hősutcában épülő szükséglakások részére. **Határidő: 1937. évi szeptember hó 28-án délelőtt 9—10 óra.**

Uj kokszfeldolgozó építésére és öntődekokszkezelőberendezés létesítésére a Budapest Székesfőváros Gázművei részére. **Határidő: 1937. évi szeptember hó 30-án délelőtt 10 óra.**

Hő-
Hűtő-
Hang-
Viz-
Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: *1-485-14, 1-388-54

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépítése folytán a Károly király-út 5. számú házban 92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY-UCCA 11. számú házba helyeztem át.
Hauschild Albert ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1-815-72.
Hátizsák, sifelszerelés és horgászati cikkeket nálam nagyon olcsón vásárolhat.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence faburkoló vállalat.
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

VÁLLALKOZÁS

Még a folyó évben megkezdődik a negyedmilliós rendkivüli utburkolási program végrehajtása

A sürgősségre való tekintettel a belügyminiszter utólagos jóváhagyása reményében a polgármester azonnal meghirdeti a versenytárgyalásokat

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros törvényhatósági bizottsága első őszi — rendkívüli — közgyűlését szeptember 17-re hívta össze *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester. A jövő pénteki rendkívüli közgyűlésnek egyik legfontosabb tárgya a főváros két és félmillió pengős rendkívüli útépítési programja. Ezt a nagyfontosságú problémát első őszi közgyűlésen *Király* Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője fogja referálni.

A két és félmillió pengős útépítési program a következő nagyobb tételekre oszlik:

1. A belvárosi Ferenc József rakpart útjának átépítése az új hajóállomások előtt — — — — — — — — — — — — P 80 000.—
2. Az V. kerületi Szent István-tér (Bazilika), továbbá a XIV. kerületi Hermina-mezei templom és más kerületi templomok körüli tereknek rendezése — — — — — — — — — — — — „ 70.000.—
3. A XI. Hamzsabégi-út burkolása a Horthy Miklós-út és Budaörsi-út között — — — — — — — — — — — — „ 80.000.—
4. A Horthy Miklós dunahíd hídfőjéhez vezető útak (Budafoki-út és Szent István-út stb.) burkolása — — — — — — — — „ 150.000.—
5. A XIV. kerületi Nagy Lajos király-útja, (a volt Hajtsár-út), Erzsébet királyné-út és Szönyi-út közötti szakaszának átburkolása — — — — — — — — — — — — — — „ 110.000.—
6. A II. kerületi Pasaréti-út átépítése, szélesítéssel — — „ 180.000.—
7. A Városmajori autóbuszgarázs létesítésével kapcsolatos útak rendezése — — — — — — — — — — — — — — „ 100.000.—
8. Több kisebb útépítések, (Árok-utca, Városmajor-utca, Csaba-utca; Vám-utca; Pilsudszky-utca; stb.) egyes részei; mintegy tíz munkahelyen — — — — — — — — — — — — — „ 130.000.—
9. Leromlott útak átépítése részben kövel, részben keramittal, harminc munkahelyen — — — — — — — — — — — — „ 400.000.—
10. Aszfaltútak átépítése, aszfalt zuzalékos és penetrált útburkolatok létesítése és az elhasznált gyalogút kövezeteknek aszfaltra való kicserélése; (mintegy negyven munkahelyen) — „ 500.000.—
11. Csatorna és víznyelő átépítések, vízvezetéki csövek áthelyezése — — — — — — — — — — — — — — „ 150.000.—
12. A Hősök-terének és a csatlakozó útaknak átépítése — „ 300.000.—
13. A városligeti tó fenekének betonozása, lejárók készítésével együtt (erre az Eucharisztikus Világkongresszus miatt van szükség „ 150.000.—
14. Kertészeti rendezések (a Horthy Miklós-út körül kertészeti rendezések; továbbá fasorok létesítése) — — — — — „ 100.000.—

A közgyűlés határozatát a belügyminiszterhez jóváhagyás végett fel kell terjeszteni, azonban, mivel ezeknek a munkálatoknak nagyrésze a rendelkezésre álló rövid határidő miatt még folyó évben végrehajtandó, a polgármester a legsürgősebb közmunkákat még a folyó esztendőben el fogja végeztetni. A közművek végleges fedezetéről a közgyűlés a *felveendő beruházó kölcsönnel* kíván gondoskodni.

Nem késéges, hogy a folyó esztendőben még a fenitek szerint *igen nagy munkáknak néz elébe a kövező ipar.* A fővárosnak és az iparnak egyképen érdeke, hogy a szóbanforgó közmunkálatok ne irreális egységárakon, hanem olyan költségvetési árakon kerüljenek kiadásra, amelyek *a munkaadó főváros és a munkát vállaló tisztes kövező ipar érdekeinek egyképen megfelelnek.*

Diskay név garantálja, hogy jól sikerült munkát kap. Gyermekfényképkülönlegességek speciális felszereléssel, úgyhogy minden felvétel biztos siker. Műterem nyitva vasárnap és ünnepnap is 9—7. Életnagyságú fényképnagyítás bármily kis fénykép után. Kérjük minden esküvőnél, eseményeknél
DISKAY FOTO-RIPORTER
vállalathoz fordulni bizalommal. Közigazgatási tisztviselőknek az amúgy is alacsony árakból még 15% engedmény. Budapest, VII., Rákóczi út 18. T.: 1—343—31.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépítési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vízvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz. Tel.: 1-291-78

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Telefon: 1—811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, színházi látcsövek. a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek
fényképészeti cikkek.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei.

Versenytárgyalási hirdetmény

A Székesfőváros Elektromos Művei igazgatósága ajánlattételre hívja mindazokat, akik az V., Dráva-utca 2. sz. alatt tárolt és eladásra kerülő **kb. 8000 kg. ócska papírhulladékot** megvenni óhajtják.

A pályázat benyujtásának helye: Budapest Székesfőváros Elektromos Művei, Budapest, V., Váci-út 74, IV. 407, Anyagbeszerzési osztály.

A pályázat benyujtásának határideje: 1937. szept. 17. d. e. 10 óra.

A pályázók V., Váci-út 74. IV. 409. ajtó alatt megkaphatják a jelen pályázati felhívás feltételeit és ajánlati űrlapot.

Az eladásra kerülő papírt csak betekintésre adjuk el, ami igazolt megbizottaink jelenlétében történhetik.

Budapest, 1937. szeptember hó.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatósága.

Versenytárgyalási hirdetmény

1. Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a III. ker. Jablonka-út 25—31. sz. ingatlanok előtt létesítendő szivárgóhoz szükséges

terméskőanyag

szállítására.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza) IV. ker., Városház-utca 11. sz., II. em. 284 ajtószám alatt

1937 évi szeptember hó 17. napján délelőtt 9—10 óra közötti időben

személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-180-98.
Felelős: Kellner László dr.

Szeptember hó 14-én és 16-án délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

XV. évfolyam 37—38. szám Budapest, 1937. szeptember 25.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Fővárosi Nyilvános Könyvtár, VIII. Reviczky-u.

Az utca hősei

Már Sokrates megmondotta, hogy az ember politizáló élőlény és semmi csoda nincs abban, hogy jobb sorsra érdemes korunkban egymás hegyénkáján dübörögnek a világmegváltó eszmék. Az is kétségtelen, hogy a világnézet mindenkinek a legszemélyesebb joga, — ebben a jogában senkit korlátozni nem lehet és nem is szabad! De mint minden jognak, ennek a legsajátosabb személyiségi jognak is megvannak a maga határai.

Ezen párszoros filozófálgatás után állapítsuk meg, hogy a legutóbbi időkben különféle zavargásokkal kapcsolatosan szerepelt fővárosi tisztviselőknek, bizonyos ifjabb Meskó, Ságvári és Háhn nevezetűeknek úri passzióját mindaddig sem a hatóságok és bíróságok, sem mi érinteni nem akarjuk, amíg ezek az esetleges fiatalos buzgóságból táplálkozó túlkapások nem ütköznek — jogszabályokba. Eddig, de csak eddig a pontig, senki őket kedvtelésükben nem zavarja és nem is zavarhatja. A dolog ott kezd a köz számára érdekes lenni, amikor a szóbanforgó urak mint fővárosi tisztviselők nem a fővárosi hivatalos lapban szerepelnek előléptetés, vagy megjutalmazás kapcsán, hanem a napilapok rendőri rovataiban. Azon alkalomból, hogy kissé túlhangosan igyekeztek meggyőzni embertársaikat a maguk igazáról.

Hogy igazuk van-e a szóbanforgó fiatalembereknek és általában helyes-e az a világszemlélet, amelyet ők kissé lármásan követnek, nem tartozik ezekre a hasábokra. Nem is ez a fontos! Fővárosi tisztviselőnek nem lehet jogot adni arra, hogy utcán tüntessen és fejek beverésével igazolja a maga álláspontjának helyességét, egyben túlheves indulatait. Fővárosi tisztviselőnek soha, semmi körülmények között nem szabad rendőri botránykrónikákban szerepelnie, efajta cselekményekért bíróság előtt állnia, még akkor sem, ha az az egyedül üdvözítő világnézet, amelyet ők árkon-bokron át követnek!

A fővárosi tisztviselő dolgozzon és ne politizáljon. Hivatali munkaideje alatt üljön az íróasztala mellett, szabadidejében pedig keressen saját úri mivoltához méltó szórakozásokat. Végeredményben a világszemléletek harcát amúgy sem Ságvári úr fütyköse fogja eldönteni a Külső-Ferencvárosban. Az államrendhez főképen és elsősorban azoknak kell százszázalékosan tartaniok magukat, akik közszolgálatuk révén találják meg megélhetésüket. A főváros hivatalnokai ne utánozzák az egyetemi ifjúságot, amelynek fiatalos hevülései felett mosolygó visszaemlékezéssel térünk napirendre. Méltatlanok a fővárosi tisztviselők köztiszteletben álló poziciójára az utcai verekedések rendőri krónikájában szereplő hősei!

A Keresztény Községi Párt tovább folytatja az önkormányzat védelméért inditott harcát

Petrovácz Gyula az első őszi képviselőházi ülések egyikén szóváteszi a tanügyi kinevezések dolgát

A tanügyi kinevezések ügyében a közigazgatási bizottságban legutóbb elhangzott nyilatkozatok egyáltalában nem zárták le ezt az ominózus ügyet. A Keresztény Községi Párt változatlanul azon az állásponton van, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztérium *túlmélyen nyult az önkormányzat jogaiba*, amikor az eddigi szokástól eltérően követel a maga számára nemcsak felügyeleti jogot, hanem a legkisebb kinevezések tárgyában is a teljes döntés jogát. Erről a nagyfontosságú ügyről

Petrovácz Gyula

a Keresztény Községi Párt vezető tagja, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Amint a közigazgatási bizottságban is volt módom kifejteni, az önkormányzati élet minden vonalán azt látom, hogy *korlátozzák az önkormányzat jogait*. Sőt ma már az a helyzet, hogy egy általános miniszteriális törekvés mutatkozik, amely az önkormányzatok jogait magáévá kívánja tenni. Nemcsak tanügyi téren, hanem általánosságban is úgy látszik, mintha az autonómiáknak a törvényben biztosított kinevezési jogát bizonyos előzetes bemutatások, bizonyos hozzájárulás-kísértések formájában korlátoznák, vagyis korlátozzák azoknak a szerveknek a kinevezési jogát, amelyeknek a *kinevezési jogot törvény biztosítja*.

— Nem akarom az *Uj Budapest* hasábjain a közigazgatási bizottságban elmondott szavaimat ismételni. A leghatározottabban kijelentem azonban, hogy úgy én, mint a Keresztény Községi Pártnak az országgyűlés képviselőházában helyetfoglaló tagjai *már az első őszi képviselőházi ülések egyikén* módot és alkalmat fogunk találni arra, hogy az önkormányzatot ért miniszteriális sérelmek dolgát az országgyűlés nyilvánossága előtt is a legélesebb formában szóvátegyük.

Jelentős emelkedések a székesfőváros jövő évi költségvetésében

A forgalmi adórészesedés régi rendjének visszaállitását kéri a főváros a kormánytól

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Szendy Károly polgármester, csütörtökön hozta nyilvánosságra a székesfőváros 1938. évi költségvetésének tervezetét.

A főváros jövő évi költségelőirányzatában, az állami költségvetéshez hasonlóan, javulás mutatkozik. De ez a javulás nem olyan nagyarányú, mint az állami költségvetésben. Az adóbevételek megoszlásában ugyanis az utóbbi években nagy eltolódás következett be, az államkincstár javára. Különösen a forgalmi adórészesedése csökkent a fővárosnak, jóllehet a forgalmi adóbevétel emelkedett. A főváros részesedése a forgalmi adóbevételből azért csökkent, mert a részesedést időközben 1/6-ról 1/20-ra szállították le. Ennek következtében a főváros forgalmi adóbevétele csökkent, az állam bevétele pedig emelkedett. 1929-ben a Budapesten befolyt forgalmi adóból 76.5% volt még az állam bevétele és 23.5% a fővárosé. 1936-ban ez az arány úgy változott meg, hogy az államé a bevétel 92.9%-a és csak 7.1% jut a fővárosnak. Ilyen körülmények között a gazdasági javulás hatása a főváros háztartásában nagyobb mértékben nem mutatkozhatik. A bevétel legnagyobb része ugyanis az államkincstárnak jut, az újabb megoszlási arány következtében.

A főváros jövő évi költségvetésének keretei azonban így is jelentősen bővülnek. A világválság óta ez a harmadik költségvetése a fővárosnak, amelyben a bevételek és a kiadások egyaránt emelkednek. A jövő évi költségelőirányzat 166.3 millió pengő kiadást és 158.8 millió pengő bevételt irányoz elő a községi háztartásban. A bevételek eszerint 4.2 millióval, a kiadások pedig 11.7 millióval nagyobbak, mint az 1937. esztendőben.

A költségelőirányzat mérlegét tekintve, a kiadások 7.5 millióval meghaladják a bevételeket. Ezt a hiányt a polgármester olyképen javasolja fedezni, hogy a forgalmi adórészesedés régi rendjének viszaállítását kérje a közgyűlés a kormánytól. Ebben az esetben ez a bevételi többlet, kiegyenlíti a hiányt az 1938. évi költségvetésben.

A jelentősebb költségvetési bevételek: adóbevétel 79.4 millió pengő, az üzemek hozzájárulása 29 millió pengő, a házbérjövedelmek, haszonbérek és más községi jövedelmek 50.4 millió pengő.

Az adóbevételek végösszege az 1937. évi előirányzathoz képest 2.35 millió pengővel emelkedik. Különösen a községi pótadó, az általános kereseti adó és a városi vám emelkedik nagyobb mértékben.

A másik jelentős községi bevétel: az üzemek hozzájárulása, általában megfelel az 1937. évi előirányzatnak. A Vízművek azonban csak úgy tudja a fejlesztési programját, a költségvetésben előirányzott üzleti fölösleg beszolgáltatása mellett, végrehajtani, ha a vízdíj egységárát a legutóbb megállapított 20 fillér helyett 22 fillérre emeli. A polgármester azért a vízdíj egységárát 1938. január 1-től kezdve köbméterenkint 22 fillérben javasolja megállapítani.

A rendes kiadások az 1937. évhez képest 8.5 millió pengővel emelkednek. Ennek oka elsősorban, hogy az élelmiszerek, textilneműek, tűzelő- és építőanyagok megdrágultak. De emellett a kiadások a főváros természetes fejlődése folytán is növekednek. Több az út, a csatorna, a park, a szükséglakás, a szeretetotthon, az iskola, ami szaporítja a fenntartási költségeket.

A rendes kiadások között 5.8 millió pengő jút a közjótékonysági és szociálpolitikai kiadásokra, 9 millió az inségesek támogatására, 36.2 millió a közoktatásra, 5.4 millió a közművelődésre, 13.3 millió a közkórházakra, 9.3 millió az útak és csatornák építésére és fenntartására, 7.8 millió a köztisztaságra, 2.1 millió a sétányok és parkok ültetésére, fenntartására, 19.9 millió a kölcsönök törlesztésére és kamataira, 3.8 millió a közvilágításra, 5 millió a vágóhidak és vásárcsarnokok fenntartására.

A rendes kiadásokon kívül 12.1 millió pengő rendkívüli kiadást irányoz elő a költségvetés; 2.9 millió pengővel többet, mint 1937-ben. Igy jelentős összeget fordít a főváros a jövő évben templomok építésére és restaurálására, az Eucharisztikus Világkongresszus és a Szent István-év rendezésére, útak és csatornák építésére, újabb parkok létesítésére, kisajátításokra, iskolaépítésre, az épületek gyökeres fatározására, a vágóhidak, vásárcsarnokok, kórházak, a mellék beruházásaira, szükséglakások építésére, közvilágítási beruházásra, főhálózat építésére, stb. A kisipar nagyobb támogatása céljából a költségvetés a Kisipari Hitelintézet alaptőkéjének felemeléséről is gondoskodik.

A költségvetésben így a takarékosság alkalmazása mellett is jelentős beruházások szerepelnek. De a költségvetésen kívül is még több nagyobb beruházást vett tervbe a főváros, amit a legközelebb felveendő kölcsönből fog fedezni.

Az üzemek forgalma az előirányzat szerint 11.8 millió pengővel emelkedik. Az üzemi költségvetések végösszege: 200.3 millió pengő, úgyhogy a főváros egész költségvetése, az üzemekkel együtt, végeredményben 366.6 millió pengőt tesz ki.

A költségvetést a napokban szétküldik a bizottsági tagoknak. A pénzügyi bizottság a költségvetést előreláthatóan október 12-én, a közgyűlés pedig, október 26-án kezdi tárgyalni.

A rádiumkórház első éve

Irta: Salamon Géza dr.

Júniusban volt egy éve, hogy az Eötvös Lóránd rádium- és röntgenintézetünket megnyitottuk, ebből az alkalomból érdekes lesz ennek az új intézményünknek egyéves működésére rövid visszapillantást vetni.

Az új rádiumkórházunk a stockholmi Rádiumhemmet mintájára van megszervezve. A stockholmi intézet 72 ágyas és egy év alatt átlag 1700 fekvő- és 7000 ambulans beteget kezel. Az intézet nagy súlyt helyez az utókezelésre és a már kezelt betegek állandó ellenőrzésére. Az intézetből távozó betegek egészségi állapotának alapos ellenőrzése részben tökéletes gyógyulásnak érdekeit, részben pedig a tudományos kutatás céljait szolgálja.

Miként Stockholm városa, úgy Európának még több nagy városa is (Páris, London, Berlin, Milano, Brüsszel, stb.) jóval előbb állítottak fel rádium-intézeteket, mint mi és ezeket a tudományos kutatás és a rákos megbetegedések elleni küzdelem hatályosabbá tétele érdekében a legtökéletesebb berendezéssel látták el. A szerencsésebb helyzetben levő és anyagilag jobban szituált nyugati nagy metropolisok áldozhattak nagy összegeket arra, hogy a szükséges és igen drága rádiummennyiséget megvásárolhassák, amire fővárosunk a nyomasztó gazdasági viszonyok következtében jóideig nem volt képes.

Azonban, bár később tudtuk erre vonatkozó terveinket megvalósítani és a fővárosi rádiumkórház csak az elmúlt évben adatott át rendeltetésének, ennek a létesítésénél nagy előnyünkre szolgált az, hogy a fentemlített külföldi kórházak értékes tapasztalatait és az orvostudománynak a rákkezelés terén elért legújabb vívmányait itt már tekintetbe vehettük és a gyakorlatban érvényesíthettük.

A székesfőváros Eötvös Lóránd rádium- és röntgenintézete 5000 mg. rádiummal rendelkezik és úgy a rádium, mint a röntgenbesugárzások céljára a legmodernebb készülékekkel van felszerelve. A kórház 100 ágyas, amely ágyszám a szükségletet ezidőszerint zavartalanul kielégíti. A betegek kezelése itt is kombinált, vagyis az intézetben a rádium- és röntgenbesugárzásokon kívül operatív beavatkozásokra is berendezkedtünk.

Az új rádium- és röntgenintézet első évi működéséről (1936. évi június hó 1-től 1937. évi június hó 30-ig) szóló betegforgalmi adatok a következők:

Ápolás alá felvett betegek száma:

	Férfi	nő	össz.
Közös kórteremben	550	928	1478
Különszobában	148	207	355
összesen	698	1135	1833

Ebből:

Budapesti volt	563
Pestkörnyéki volt	151
Vidéki volt	1043
Külföldi állampolgár volt	76
Összesen:	1833

Az intézetben kezelt bejáró betegek száma 3808 és az ambulanter végzett besugárzások száma 5376 volt.

A rádiumkórház eddigi működése és betegforgalma tehát teljesen megfelelt a hozzáfűzött várakozásoknak. A világ minden részéből, különösen az elszakított területekről sok beteg jön fővárosunkba, hogy a rádiumkórházban felvételt és gyógyulást találhasson, ami idegenforgalmi szempontból is örvendetes jelenségnek mondható.

Ez alkalommal nem kívánok az intézetben elért gyógykezelési eredményekkel foglalkozni, de ezeknek az adatoknak a feldolgozását is már elrendeltem és ezeknek a munkálatoknak befejezése után a közönséget alkalmilag e tekintetben is tájékoztatni fogom.

Szeptember hó 28-án és 30-án délután fél 3 órakor

ügetőversenyek

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Megvolt az első őszi közgyűlés, kedves szerkesztő barátom, még pedig az összes haruspexek összes jóslataival ellenkezően: csendben, minden vihar nélkül! Ami kis tűz még lobogott az ellenzéki lelkekben, az kitombolta magát Petrovácz őméltósága hétfői közigazgatási bizottsági beszédében, a szerdai közgyűlésre már semmi sem maradt a kuruc hajlamokból. Egyébként, mint újabb időben történni szokott, másodpercnyi pontossággal a kezdésre kitűzött időpont alkalmával már ott ült Karafiáth őnagyméltósága az elnöki emelvényen, hogy elparentálván a nyár halottait „a világháború után rombadöntött, sok-sok sebből vérző országból és annak fővárosából egy megelégedett, virágzó Magyarországot és Isten adományozta természeti szépségeivel világot hódító gazdag Budapestet való teremtés törhetetlen bizakodásának jegyében" kezdje meg újból a közgyűlés együttes munkásságát. A főpolgármester ebből az alkalomból a megjelent törvényhatósági bizottsági tagokat őszinte melegséggel üdvözölte, és a poétikus hangú elnöki megnyitó, amelyből nem maradt ki a Nemzeti Színház centennáriuma és az új híd sem, élénk tapsokat váltott ki a bizottsági tagok gyér számú soraiban.

— Már az első közgyűlés is csekély számú hallgatóságot vonzott?

— Ugy ahogy mondja, szerkesztő úr! A karzaton alig öten voltak, a teremben talán huszonöten. Főleg a kormány városházi pártja tündökölt távollétével, nemcsak a vezérek hiányoztak, hanem a közkatonák is: még Lédermann Mór sem jött el, hogy fogadja a gratulációkat abból az alkalomból, hogy Károly-körúti ingatlanát hatszázezer pengőért sikerült a Közmunkák Tanácsának eladnia! A vita is eléggé lagymatag lefolyású volt, inkább a minorum gentium napja volt az első őszi közgyűlés. A két és fél milliós útépítési előterjesztés során a másodrendű garniturák tündököltek a tekintetben, hogy lokális kívánságaikat előadják. Egyébként lehet, hogy az urak hangja volt túlkicsiny a túlnagy teremhez, lehet, hogy Veronács mester elfeledvén még a függönyöket felrakni rossz volt az akusztika: elég az hozzá, hogy a gyorsírókon kívül, akik a szónokok közvetlen közelében telepednek le, senki sem értett egyetlen szót sem a felszólalásokból. Igaz, hogy túlzottan nem is volt kíváncsi azokra senki sem. Ezzel végeztem is a szerdai közgyűlésről szóló beszámolómmal, csak azt említem még meg, hogy immárom mindenki gomblyukából lehervadt a Gömbös-féle jelvény: a nemzeti színű zománclapon a búzakalásszal átfúrt kerék. A szerdai közgyűlésen már csak egyetlen bizottsági tag viselte a jelvényt, megérdemli hogy idejegyezzük a nevét: Kővesligethy-Büben Miklós dr.

— Isten éltesse az emberi kor legvégső határáig! Ime, bizottsági tag uram, ilyen gyorsan lovagolnak a halottak. Egy éve sincs, hogy Gömbös Gyula elhalt, és ime a jelvény . . .

— Hagyjuk a történet-filozofiát, nemes barátom! De ha már a halottaknál tartunk el kell mondanom Önnek, hogy szegény Szemethy Károlyunk temetése fél órával később végződött a kitűzött időnél, azon egyszerű okokból, mert olyan felhőszakadás volt, hogy a koporsót nem lehetett kivinni a halottasházból. Mintha Szemethy, akinél szívósabban senki sem ragaszkodott az élethez, kívánta volna úgy, hogy félórával több ideig még a föld felett maradjon! Hónapok óta mindenki tudta róla, hogy menthetetlen és valósággal biológiai csoda, hogy már nem két hónappal ezelőtt következett be a katasztrófa. Az elnöki ügyosztály különben már megtette az intézkedéseket, hogy a törvény értelmében mennél előbb meg legyen hirdetve a főügyészi állásra a pályázat.

— Házassági hír?

— Szőke Gyula dr. felsőházi tagnak az ismert várospolitikusnak és nejének: móri Glattfelder Olgának Márta leánya csütörtökön esküdött hűséget a belvárosi főplébánia templomban Hutter Károly dr. m. kir. főorvosnak, Hutter Károly és neje Myk Margit leányának.

— Magyar Miklós vezérigazgató, törvényhatósági bizottsági tag és neje Taussig Elza Zsuzsanna leánya pedig ugyancsak csütörtökön kötött házasságot dr. Roger Bickart-tal, a francia becsületrend lovagjával. Még egy eljegyzési hír: ifj. Szendy Károly, a polgármester fia, az Elekromos Művek mérnöke, eljegyezte Szilvássy Máriát, akinek édesapja az Elektromos Művek igazgatója.

— Gratulálunk az ifjú pároknak! Felgyógyult már Havlin főjegyző?

— Igen, átesett a kisebb operáción, amelyet Szendrey-Karper főorvos hajtott végre rajta az egyik szanatóriumban és minden valószínűség szerint már a hét végén átveszi hivatala vezetését. Az elnöki ügyosztály népszerű vezetőhelyettese különben a kötelességteljesítés hősi példáját mutatta, amikor lábon hordta ki azt az influenzát ami miatt napokkal előbb le kellett volna feküdnie. Ez a rosszul sikerült influenza végződött azután azzal a homloküreg iritációval, amelynek az operáló orvos kése vetett véget.

— Ezért kell mindennél jobban vigyázni az egészségre!

— Hagyja a közmondásokat, szerkesztő úr! Még két gyászhírről akarok beszámolni. Meghalt Tatár Béla, nyugdíjas tanácsnok és kerületi elöljáró. Előző este még vidámon vacsorázott az Apostolok társaságában. (Egy baráti kör, amelyet néhai Rupp László elöljáró alapított, a tizenkéttagú társaságnak a városházi urak közül Szente Miklós nyug. tanácsnok, kormányfőtanácsos, Duday Alajos dr. a kerületi elöljárók értekezletének elnöke és Doby József dr. tiszti orvos a tagjai.) Reggelre azután elvitte a szívszélhüdés. Tatár a karakán magyar emberek közül való volt, aki bizony nem rejtette véka alá a véleményét. A baloldalt nem szerette, bizottsági tagban a legkevésbbé. Vele történt az a híres eset, hogy egy bizottsági tag — még amikor Tatár Béla a közjogi ügyosztály vezetőhelyettese volt — a következő szavakkal nyitott be hozzá, hóna alatt az aktatáskával és

Zaitz és Viola jubileuma

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály meleg szeretettel ünnepelte a két kiváló főtisztviselőt

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A főváros müszaki társadalmának két oszlopos tagja, az út- és csatornaépítési ügyosztálynak két műszaki főtanácsa: Zaitz László és Viola Rezső dr. műszaki főtanácsosok ünnepelték az elmúlt héten szolgálati jubileumukat. Zaitz harminc esztendeje, Viola huszonöt esztendeje van a főváros szolgálatában. A két műszaki főtanácsost, akik nemcsak fővárosi, hanem országos vonatkozásban is a magyar mérnöktársadalom kitűnőségei, ebből az alkalomból kartársaik meleg szeretettel ünnepelték, de számosan üdvözölték őket a társadalom legszélesebb rétegeiből is.

Az ügyosztály által rendezett bensőséges háziünnepség keretében Király Kálmán tanácsnok, az ügyosztály közszeretetben álló vezetője üdvözölte, az ügyosztály teljes tisztikara élén, a két jubiláns főtisztviselőt.

— A vándor — mondotta Király Kálmán — midőn hosszú, fáradságos út után felér a hegytetőre és visszatekint az útra, melyen feljött, megelégedés tölti el szivét, hogy nem hiába fáradozott. Joggal ilyen érzés töltheti el Zaitz László és Viola Rezső dr. műszaki főtanácsosok szivét, midőn harminc-, illetve huszonötéves, fővárosi szolgálatuk betöltésekor, működésükre visszapillantanak. Hosszú, fáradságos évek céltudatos és eredményes munkássága áll mögöttük. Ernyedetlen szorgalommal, nagy hozzáértéssel, jeles mérnöki felkészültséggel látták el mindenkor munkájukat. A főváros nehéz gazdasági helyzetében, melyre munkásságuk nagyrésze esik, sikerült körültekintő közreműködésükkel a városépítés sok, nehéz problémáját megoldani. Zaitz László barátomnak érdeme, hogy a város csatornázása és árvízvédelme, Viola Rezső dr. barátomé pedig, hogy a város úthálózata a kor színvonalára emelkedett. Munkájukat nemcsak a belföld, hanem a külföld is joggal méltányolja.

— Szívből kívánom, — folytatta tovább Király Kálmán — hogy a jó Isten adjon erőt, egészséget és kitartást, hogy további működésteket még sok siker koronázza!

A két ünnepelt műszaki főtanácsos nevében Zaitz László mondott köszönetet a tanácsnokok általános éljenzéssel kisért üdvözlő szavaiért.

— Jóleső érzéssel — mondotta Zaitz — tekintek vissza az elmúlt időre. Lankadatlan energiával igyekeztem mindig újat és újat teremteni. És ha ez részben sikerült, ezt elsősorban az én kedves munkatársaimnak köszönhetem, akik mindig a legnagyobb odaadással támogattak munkámban és fáradságot nem kímélve segítettek az elénk torlódó akadályokat leküzdeni.

Ugyanazon nap este az ügyosztályi tisztikar vacsorán ünnepelte a két jubiláns főtisztviselőt. Szabó János műszaki főtanácsos mondotta a vacsorán az ünnepi beszédet.

— Nagyon jól tudjuk — mondotta, — hogy az ünnepeltek szerénységből nem kívánták személyüket kihangsúlyozni és szolgálati jubileumukról való megemlékezésünket minden áron el akarták hárítani. Amikor azonban a mai összejövetelt mégis megrendeztük, azért tettük, mert a főváros műszaki kara saját megbecsülését szolgálja azzal, ha két kiváló tagjának jubileuma mellett nem megy el hangtalanul.

Az üdvözlést Viola Rezső dr. műszaki főtanácsos köszönte meg. Hangsúlyozta, hogy a negyedszázados közszolgálat egy emberöltőt és már egy élet munkáját jelenti. Ez tehát oly kötelességteljesítés, ami emberi feladat a közzel, embertársainkkal, önmagunkkal szemben. A munkának a napjai oly hamar mulnak, a tegnapok oly hamar válnak holnapokká, hogy ma már a kezdő mérnök negyedszázados szolgálatra tekint vissza. Ami közben volt: az élet zakatolása, az azt a munkát jelenti, amelynek érdekében tanulni, tanítani kell, szeretettel a kartársak iránt!

kézen fogva a protezsálandó hajadont: — Tatár főjegyző úrhoz van szerencsém? — Tatárnak ugyan tatár vagyok — hangzott a mord felelet — de hogy Önnek szerencséje lesz-e, az majd az iratokból derül ki!... — Ez az eset annakidején szóba is került valamelyik városházi bizottságban, de komolyabb következménye Tatárt illetően nem lett. Évtizedes központi szolgálat után ment ki Tatár elöljárónak a Terézvárosba, ahol még a legöregebb baloldaliak is megszerették, páratlan szorgalma, tekintélye és főképen igazságossága miatt. — Még egy halálozási hír: teleki Geöbel Lajos földbirtokos, Pogány Bélának a Budapesti Hírlap szerkesztőjének, aki a városházi sajtóiroda egyik legrégibb tagja, édesapja elhúnyt.

— Őszinte részvétünk! Kis pletyka?

— A tanácsnok bájos és ifjú leánya, akiről legutóbbi számunk tárcarovatában még mint iskolai növendékről emlékeztünk meg, a városházi folyosókon elterjedt hírek szerint a közeljövőben Budapest egyik legkiválóbb, legismertebb és — leggazdagabb gavallérjának lesz a felesége. Még egy hírecske: az egyik városházi tanácsnok a közeljövőben olyan külföldi kitüntetést fog kapni, amiből Magyarországon igen kevés van, és belátható ideig igen kevés is lesz. Részletekkel nem szolgálhatunk, mert bár a tanácsnok mellére tűzte már a szóbanforgó nagyhatalom budapesti követe az ordót, a rendjel viselésére vonatkozó kormányzói engedély még nem érkezett le a kabinetirodából.

— Köszönöm az összes érdekes híreket! A viszontlátásra, kedves dr. Városházy bizottsági tag úr.

A budapesti árvaszék a szegedi gyámügyi kongresszuson

Jakopovits árvaszéki ülnök a gyámhatóság pénzkezeléséről tartott értékes előadást

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Igen nagy sikerrel zajlott le szeptember 10—11-én Szegeden az Országos II. Gyámügyi Kongresszus. Az ország összes törvényhatóságainak és megyei városainak árvaszékei elküldötték tagjaikat, számszerint 110-et, akiket a város vezetősége rendkívüli melegséggel és szeretettel fogadott.

A városháza feldíszített lépcsőházában, hajdúk sorfala között vonultak fel a kongresszus tagjai a közgyülési terembe, ahol Imecs György főispán és Pálffy József polgármester jelenlétében nyitotta meg a kongresszus ülését Csorna Kálmán dr., Budapest székesfőváros árvaszékének elnöke. Megnyitójában üdvözölte Kádár Levente min. osztályfőnököt, a belügyminiszter képviselőjét, a vendéglátó város főispánját és polgármesterét, valamint a megjelent előkelőségeket.

A város nevében Pálffy József polgármester válaszolt az üdvözlésre. Rendkívül meleg hangon kívánt a kongresszus munkásságához sikert, egyben hosszan — és korábbi árvaszéki szolgálatából származó szakértelemmel — méltatta a gyámhatósági ügyintézés fontosságát és az árvaszéki tisztviselők felelősségteljes és áldásos működését.

Kádár Levente min. osztályfőnök a belügyminiszter nevében üdvözölte a kongresszust.

Napirend előtt Tatay Zoltán, Debrecen város árvaszéki elnöke szólalt fel és indítványára a kongresszus egyhanguan elítélte az utóbbi időben az árvaszéket ért alaptalan és méltatlan támadásokat és azokat visszautasította.

Petravich Ödön, Pestvármegye árvaszékének ülnöke az anyagi és alaki gyámsági jog reformjának legsürgősebb problémáit tárgyalta. Jakopovits Pál, Budapest székesfőváros árvaszékének ülnöke pedig „A gyámhatóság pénz- és értékkezelése" címen tartott tartalmas előadást. Hegedüs Antal, Szeged város árvaszékének elnöke és a kongresszus társelnöke a szegedi gyermekvédelmi szervek működését ismertette.

Az előadásokat a Hungária szálló dísztermében a város díszebédje követte, amelyen megjelent Imecs György főispán is. A banketten Tóth Béla h. polgármester üdvözölte a kongresszust, míg a vendégek nevében Szokolay Leó, Budapest székesfőváros árvaszékének elnökhelyettese mondott köszönetet a vendéglátásért. Mindkét fordulatos és retorikai magaslatú beszéd igen mély hatást tett a résztvevőkre.

A délután folyamán a kongresszus tagjai a város autóbuszain megtekintették a várost és a fogadalmi templomban orgonahangversenyen vettek részt.

Szeptember 11-én a kongresszus munkaprogramján két előadás szerepelt. Szentimrey Sándor, Veszprém vármegye árvaszékének ülnöke a gyámhatósági tagok felelősségének kérdését tette alapos vizsgálat tárgyává, míg Ajtay Ernő, Pest-vármegye árvaszékének ülnöke „A gyámhatósági igazgatás hatáskörének szükítése vagy tágítása" címen tartott előadást.

Különösen az előbbi kérdés váltott ki nagy érdeklődést, mivel közismert és az árvaszéki ügyintéző szerveket igen súlyosan érintő tény az, hogy annak dacára, hogy a gyámhatósági tisztviselők a magyar családok legfontosabb személyi és vagyonjogi ügyeiben végzik a családjogi bíráskodást, mégis a bírói függetlenség összes attribumait nélkülözik és teljesen ki vannak szolgáltatva a könnyelmü és felelősség nélküli perlekedők kénye-kedvének.

Az előadásokhoz a kongresszus résztvevői mindkét napon nagyszámban szólottak hozzá és a felvetett kérdések kapcsán értékes megállapitások, tartalmas és magas nivójú viták hangzottak el. Egyes, az árvaszékek hatósági intézkedéseire vonatkozó, valamint a gyámoltak és gondnokoltak érdekében szükségesnek mutatkozó kérdésekben a kongresszus tagjai egyhangú megállapodásokra jutottak és a határozatokat felterjesztésben közlik az illetékes kormányhatóságokkal.

A vita berekesztése után Csorna Kálmán dr. elnök megköszönte az előadók és a felszólalók tartalmas munkásságát, egyúttal indítványára, valamint a kapott meghívásra elhatározta a kongresszus, hogy ülését két év mulva Sopron városban fogja megtartani. A szegedi kongresszuson a budapesti árvaszék kiküldötteit azzal a kitüntető szeretettel és tisztelettel fogadták, amely az ország első árvaszékét méltán megilleti.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

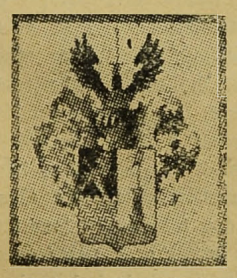

NEMESSÉG kikutatását, nemesi névváltoztatást, CIMEREK, ősfák megfestetését vállalja
HERALDIKA
Budapest, IV., Gróf Károlyi-u. 14.
Telefon: 1-827-04 1-811-99.

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence faburkoló vállalat.
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

Panaszkodnak a Segitőalap ellen a tanügyi alkalmazottak

✡

A Keresztény Községi Párt irányelvei a tanügyi kinevezések ügyében

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A jól megérdemelt pihenő után, alighogy kitárulnak az iskolák kapui, a Keresztény Tanügyi Bizottság is friss erővel lát munkához, hogy sikerekben gazdag eredményei mellé új célkitüzések megvalósításával siessen segitségére a pedagógusok nagy táborának.

Bednárz Róbert prelátus, a Bizottság elnöke, lankadatlan energiával vezeti ennek a nagysúlyú egyesületnek ügyeit s gyüjti egy táborba azokat, akik a keresztény és nemzeti eszme önzetlen harcosai akarnak lenni. A munka megindult hogy ezentúl — úgy, mint a múltban — minden hó második hétfőjén elnöki, minden negyedik hétfőjén pedig rendes ülés keretében számoljanak be annak végzéséről.

A most hétfői elnöki tanácsi ülést már a párt gyönyörü, új és jóval nagyobb helyiségében tartották meg Bednárz Róbert elnöklésével.

Ott voltak: Urbányi C. József, Palócz András, Tispák Sándor, Vitál Ödön, Till Géza szakfelügyelők, vitéz Korompay Sándor, Vándory Dezső Békéssy Károly, Haán Győző, vitéz Kelemen Ferenc, Rutner Gyula, Cientti Lajos, Reiter József, Rácz János, Néder István, Pirovszky Lajos igazgatók, Novák András, Kárpáti Ottó, Castiglione László, Farkas János, Török Sándor, Karácsonyi Pál, Puskás Sándor, Kocsán József, Geller Mária és Kovács Rózsi.

Bednárz Róbert melegen köszöntötte az egyes kerületek képviselőit, majd kiemelve a pedagógus nemes és felelősségtelejes munkáját, kérte a megjelenteket, hogy továbbra is azzal a lendülettel legyenek segitségére, mint a múltban, mert a Bizottság munkája évről-évre nagyobb lesz s teljes sikert csak úgy arathatunk, ha minél többen hódolnak a keresztény világnézetnek.

A tanügyi kinevezésekről szólva kijelenti, hogy a párt — mint a múltban — úgy a jövőben is az igazságosság elve alapján áll s pártkülönbség nélkül — a rangsort véve tekintetbe — azokat támogatja, akik tehetség és nemzethüség szempontjából a legmegfelelőbbek.

A nagy lelkesedéssel fogadott bejelentés és a szervezeti kérdések letárgyalása után Urbányi C. József ügyvezető elnök köszönte meg Bednárz Róbert önfeláldozó munkáját, majd szomorúan jelentette be, hogy amíg a közigazgatási tiszviselőknek módjuk van a ma annyira szükséges mellékkeresetük megtartására, addig a nagycsaládú pedagógusok ezt is elveszitik. Szükségesnek tartja épen ezért, hogy a segélydijakat felemeljék. A másik fájdalmas momentum a Segitőalap teljesitőképességének folytonos csökkenése. Az orvosság hozzájárulási összegének emelése még érthető, de hogy pl. a műtétet ezentúl teljesen a tag viselje, teljesen lehetetlen. Orvoslást kíván az az intézkedés is, hogy fürdőjegyeket csak korlátolt számban adnak ki. Sajnos, Kenese sem nyujt ma már olyan előnyöket a fővárosi alkalmazottaknak, mint amilyen áldozatokat hoztak érte. Mindezeket a bajokat meg lehetne szüntetni, ha többet költenének orvosokra és kevesebbet administrációra. Végül az eucharisztikus év jelentőségére hívja fel a figyelmet, majd bejelenti, hogy október elején baráti vacsorát rendeznek.

Kárpáti Ottó a kultúrkapcsolatok további kiépitésénél a legközelebbi tanulmányutat Lengyelországba ajánlja, amihez hozzájárulnak. Indítványára elhatározzák, hogy az első előadás, épen az eucharisztikus világkongresszusra való tekintettel Szent Istvánról szóljon.

A szépen sikerült ülésen felszólaltak még Palócz András dr., Pirovszky Lajos, Till Géza, Vándori Dezső, Castiglione László, Novák András, stb.

Harc egy zsiros koncért

Kik és miért haragusznak a Községi Temetkezési Intézetre és annak igazgatójára?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Hosszabb idő óta hol egyik hol másik újságban jelennek meg támadások a Községi Temetkezési Intézet és annak igazgatója ellen. Legutóbb is az intézet igazgatójának, Adámy István dr.-nak egyik becsületsértési ügyével kapcsolatban esett szó Adámy kommün alatti viselkedéséről. Rá akarják bizonyitani, hogy abban az időben hübérese volt a proletárdiktatúrának. Ezzel a váddal szembeszállni és magát tisztázni az ő feladata lesz, de tudomásunk szerint egy ilyen természetü váddal szemben már kétséget kizáróan tisztázta magát. Mi inkább az általános támadások folytán kivánunk az intézettel foglalkozni, amely ellen most ezek a támadások csodálatos céltudatossággal és érezhető tendenciával indultak meg.

Mi volt a háboru előtt?

Ki ne emlékeznék vissza arra az időre, amikor — persze még a világháború előtt — a főváros közgyülésein szünet nélkül az akkor még magántulajdonként szereplő temetkezési vállalatok ellen hangzottak el súlyos panaszok azok kegyeletsértő és minden morális érzést kizáró viselkedésük miatt, követelvén állandóan ezen áldatlan állapot megszüntetését és lehetőleg a vállalatok megváltásával a temetkezés községesitését. Az ügy abban az időben nem kerülhetett döntésre, mert kiütött a világháború.

Ez az időszak azután betetőzte a közönség jogos ellenszenvét, mert amit ezek a pénzéhes, minden emberi érzésből kivetközött kufárok müveltek, az minden mértéket meghaladott. Tenni nem lehetett semmit, míg végre a véletlen jött segitségére a hatóságoknak. A kommün alatt tudvalevőleg a temekezési iparágat is szocializálták, a vállalkozók holmijait, raktári készleteit egy helyre hordták, s a temetéseket is az ő szájuk ize szerint egységesitve, egy helyről irányitották.

A nagy káosz

A proletárdiktatúra bukása után nem tudták visszaadni a vállalkozók saját tulajdonait, valóságos kaosz volt az összehordott felszerelési anyagok között s igy a megváltási gondolat újból előtérbe lépett. A város vezetősége tárgyalásokat kezdett a vállalkozókkal, őket minden tekintetben kártalanitani kivánta, árüikért rendes árat számitott s a jogot bőkezüen honorálta. A megegyezés végre is sikerült, s a mai pénzben több, mint egymillió pengőt fizetett ki a főváros a vállalkozóknak. Igy alakult meg a temetkezési intézet, amely a közben megalkotott kötelező halottasházi ravatalozást elrendelő szabályrendelettel egyidőben igazán csak a szociális és közegészségi érdekből kezdte meg müködését.

Éber megjelent . . .

Az idő haladt, a politikai légkörben egyszer csak a kisiparosok támogatásának jelszava kezdett mindinkább hangzatossá válni, melynek hatása alatt megkezdődött az aknamunka azok közbejöttével, akik nehéz százezreket vágtak zsebre a fővárostól és befolyásos tényezőket kerestek arra, hogy az intézet megszüntetése és saját újabb érvényesülésük érdekében eljárjanak. Ráfogtak az intézetre minden rosszat, nem takarékoskodtak hamis adatokkal és fifikus félrevezetésükkel céljukat el is érték, mert hatalmas pártfogóra sikerült szert tenniök Éber Antal személyében, aki anélkül, hogy meggyőződést szerzett volna ezek állitásairól, vakon hitt nekik s megindította ismeretes irtóhadjáratát a temetkezési intézet ellen, kezdve a városháza közgyülési termétől az országgyülés színéig, a polgármestertől a miniszterig, mindenhol csak a temetkezési intézet fennmaradása, illetve annak müködés területe ellen harcolt.

Kenéz miniszter rendelete

Ebben a harcban — meg kell mondanunk — egyedül állt Éber Antal, mert sem a főváros, sem pedig az intézet vezetősége nem mutatkozott ellenfélnek, hiszen nem is iparkodtak megcáfolni azokat az érveket, amelyekkel Éber úr olyan feketére festette az intézetet a minisztérium előtt. Ez megbocsáthatatlan hiba volt, mert végül is megsokalták a sok panaszt és Kenéz miniszter 110.699/932. számú rendeletével megengedte a kegyszerkereskedői ipar életrekeltését és azóta 7—8 kegyszerkereskedő zaklatja a gyászolókat, legtöbben magukat temetkezési vállalkozónak adva ki.

Áll a harc!

Köztudomású, hogy ezek túlkapásai miatt napirenden vannak a feljelentések, a rendőrbirói tárgyalások melyek legtöbb esetben az ellenük hozott itéletekkel végződnek. Ők voltak azok, akik már régóta szövetkezve egymással, évek óta szervezett támadásokat intéztek Édes, Némehy és Salamon tanácsnokok, mint az illetékes városházi ügyosztály vezetői, valamint Adámy igazgató ellen, mert bennük látták az általuk pontosan kitervelt aknamunka meghiúsitóit, s épen ezért sokszor bizony brutális eszközök igénybevételétől sem riadtak vissza.

A most lépten-nyomon olvasható támadások szinte újból elénk idézik a már emlitett hadjáratot, csak most az érdek helyet cserélt. Akkor egy érdekcsoport a temetkezési intézet megszünéséért harcolt, most pedig, ugyancsak egy érdekcsoport — vagy talán egy-két egyén — az intézet fennmaradásáért küzd, de csak azért, mert ott a vezér helye valószinüen zsiros falatnak látszik.

Nem irigyeljük Adámy igazgatót ebben a helyzetben, ez a számtani pontossággal irányitott pergőtüz — melyhez ő hosszú harctéri szolgálata alatt hozzá volt szokva — meg fogja edzeni és megtalálja a módját a védekezésnek.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

ANGOLPARK
uj attrakciói:
Minden este a „Blue Kiddies" monstre jazz-zenekar jazzkoncertje
A csütörtöki művész-esték, hazai és nemzetközi művészekkel
A „Csodarevü 937" minden este junius hó 19-től kezdve az amerikai méreteket is tulszárnyaló csodaprodukció
Pilotaiskola a legszenzációsabb amerika ujdonság
és végül az **Autotouring,** melyben minden kisérő nélkül ki-ki saját maga vezetheti a benzines kis autóját — Minden hónapban uj nemzetközi varieté müsor az **Alpesi Faluban**

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Béke-tér 5. Iroda: VI., Szondy-u34.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedőllomoz és kátrányvegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13.
(Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

KOREK E.
Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

HIREK

Vacsora Müller Antal tiszteletére. A Keresztény Iparosok Országos Szövetsége országos elnöke, *Müller* Antal kormányfőtanácsos, országgyűlési képviselő tiszteletére október hó 5-én, kedden, este 8 órakor a Pannonia-szálló összes termeiben ünnepi vacsorát rendez. Vacsorajegy ára: kenyérrel és kiszolgálási díjjal együtt 2.60 P. Mivel csak meghatározott számú vacsorajegyek állanak rendelkezésre, a vacsorára jelentkezést szeptember 30-ig, míg a vacsorajegy megváltását legkésőbb október 2-ig kérik eszközölni.

—o—

Horváth Béla főjegyző könyve. Kemál Atatürk (Gázi Musztafa Kemál) Kemál pasának, mostani új, törökös nevén: Kemál Atatürknek, a törökök jelenlegi nagyhírű államfőjének életrajza most jelent meg dr. vitéz Horváth Béla főjegyzőtől, 200 oldalas könyvben, amelyhez dr. vitéz József Ferenc kir. herceg, a Turáni Társaság védnöke írt előszót. E kiváló török hadvezér-politikus, a török nemzet megmentője és újjáalkotója. Rendkívül érdekes életrajzát, mely részben külföldi forrásmű fordítása, sokan fogják nagy érdeklődéssel olvasni.

A Baross Szövetség erősebb, mint valaha!

Ilovszky nyilatkozik az őt ért támadásokról

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Napok óta visszhangzik a sajtó azoktól a támadásoktól, amelyeket egyes baloldali lapok *Ilovszky* János és az általa irányított *Baross Szövetség* ellen intéztek. *Ilovszky* évadnyitó beszédében a magyar kereskedelem életének egyes jelenségeiről beszélt és élesen leszögezte, hogy a Baross Szövetség nem haladhat együtt más érdekképviseletekkel. Minthogy ez a nyilatkozat igen sok félremagyarázásra adott alkalmat, magához az érdekelthez fordultunk és

Ilovszky János

székesfővárosi bizottsági tag kérésünkre az *Uj Budapest* számára a következőkben nyilatkozott:

— Nagyon érdekes volt ez a sajtóháború és részemre sok tanulságot hozott. Nem arról van itt szó, hogy beszédemnek egyes kitételeibe bele lehet-e magyarázni olyan dolgokat, amiket nem mondottam és nem is akartam mondani. Ez csak a *külső látszat*. A lényeg az, hogy van Magyarországon egy számban és gazdasági erőben igen erős tábor, amely minden alkalmat megragad arra, hogy keresztény magyarság törekvéseit ellensúlyozza és ha lehet, diszkreditálja. Érzik ők, hogy ha a magyarság nemzetfenntartó elemei ma még mindig *számbeli kisebbséggel* vesznek részt a kereskedelmi élet irányításában ,erejükre, akarásuk szilárdságára és célkitűzéseik horderejére nézve reájuk nézve nagy veszedelmet jelentenek.

— Az a *koncentrikus támadás*, amely ellenem intéztetett, azt jelenti, hogy ez a tábor érzi gyengeségét. *Okot keresett*, hogy az én szerény személyemen keresztül kikezdje a Baross Szövetséget és az általa képviselt jobboldali megszervezettséget. Szó volt egy bizonyos érdekképviseleti csúcsszervezetről, mely a kezdeményezők személyi torzsalkodása miatt igen laza kapcsolatnak bizonyult és már a tervezgetés első napjaiban *zsákutcába került*. Most, hogy a differenciálódás megindult, sietve összeütötték a csúcsszervezet külső formáját, hogy az ő egységüket ezzel dokumentálják. Semmi kifogásom ellene. Joguk van hozzá, hogy olyan formációkat teremtsen, amilyenekben jól érzik magukat. De ez a roham, amelyet ellenünk intéztek, viszont sziklaszilárdan összekovácsolta a keresztény magyarság táborát is.

— Ha nekik így jobb, legyen a kedvük szerint! A Baross Szövetség erősebb, mint valaha, mert a magyarság öntudatában már teljesen kialakult az a felfogás, hogy gazdasági érvényesülésünket erőteljes összefogással, az érzékenységekre való tekintet nélkül, magyaros elszántsággal és akaraterővel magunknak kell megteremtenünk. Ebben a munkában minden nemzeti érzésű, lelkes magyar kereskedő és iparos számíthat az én rendíthetetlen munkásságomra, amellyel a Baross Szövetség zászlóját a teljes győzelemig akarom vezetni.

Egy hetijegyzékes tisztviselő 72.000 pengős pere a főváros ellen

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Mosotzy Institoris Antal fővárosi tisztviselő, pert indított a székesfőváros ellen és keresetében nem kevesebb, mint hetvenkétezeregyszáz pengő megfizetését kérte. Előadta, hogy még évekkel ezelőtt lépett a főváros szolgálatába, ahol a Köztisztasági Hivatalnál volt ideiglenes hetijegyzékes alkalmazott. Állásából 1933. novemberében rögtöni hatállyal elbocsátották. Ezek után Mosotzy, a felmondási időre járó illetményeinek megfizetése iránt indított a főváros ellen pert. A bíróságok azonban csak a remunerációnak, az elbocsájtás idejére eső aránylagos részét találták megitélhetőnek, a kereset többi részével nem foglalkoztak, mert bizonyítottnak vették egyrészt azt, hogy Mosotzy Institoris hivatalos sikkasztást követett el, másrészt, hogy belépésekor olyan nyilakozatot írt alá, hogy állásából bármikor elbocsátható.

Ezek után kártérítési pert indított Mosotzy és ebben az ügyben most másodfokon a tábla hozott elutasító ítéletet.

Az ítélet érdekes indokolása szerint, a beszerzett büntető per irataiból megállapította a tábla, hogy Mosotzy, — azért mert a főváros a felmondási perben azt adta elő, hogy őt azért bocsátották el, mert a reábízott bélyegkaszszát szabálytalanul kezelte, — önmaga ellen büntető feljelentést tett és az ennek folytán megindult büntető eljárás folyamán azután az ügyészség hivatali sikkasztás büntette címén Mosotzy ellen vádiratot adott. Az ő kifogásai alapján azonban a vádtanács a bünvádi eljárást megszüntette, mert nem látta bizonyítottnak azt, hogy Mosotzy a vád tárgyává tett büncselekményt elkövette volna. Az ügyészség ezen határozat ellen beadott felfolyamodását azután a tábla elutasította. Ez a megszüntetett határozat jogerőre emelkedett.

A tábla, a büntető per iratai alapján megállapítja, hogy Mosotzy, Balló Alfrédnak, a polgári perben tett vallomása miatt, az ellen hamis eskü miatt feljelentést adott be, a vizsgálóbíró azonban a vizsgálat elrendelését jogerősen megtagadta, mert úgy találta, hogy Balló Alfréd vallomását jóhiszeműen tette meg és a nyomozat semmiféle adatot nem szolgáltatott arra nézve, hogy nevezett vallomása a valóságnak nem felelne meg.

A tábla szerint, miután az előző polgári perben az is jogerősen meg lett állapítva, hogy Mosotzy hivatali sikkasztást követett el, ennélfogva Mosotzy azért, mert a főváros az elbocsátás indokául ezt a körülményt hozta fel, erkölcsi kártérítést nem követelhet, épp ezért helyben kellett hagyni az elsőbíróság elutasító ítéletét.

De helyben kellett hagyni ezt a döntést azért is, mert az állás elvesztése miatt igénylett 35.394 pengő igényre nézve is az az elv az irányadó, amely szerint a főváros ellen csak azután lehet kártérítést igényelni valamely tisztviselő cselekménye miatt, ha a károsult, az illető tisztviselő ellen pert tett folyamatba és abban a bíróság azt marasztalta és az elmarasztalt tisztviselő ellen vagyontalansága miatt a kártérítés kielégítést nem nyerhet. Miután ennek előfeltételei jelen esetben fenn nem állnak, a kereset e részben időelőttinek tekintendő.

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER
Városliget

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DISZE!

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal.
E szelvény 10% engedményre jogosit

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

VASÁROLJON OSZTÁLY-SORSJEGYET
Suchtár Bankházánál
FŐÁRUSITÁS: BUDAPEST, VIII., ÖLLŐI-UT 6. szám
Telefon: 132-293. Postacsekksz: 20.056.
1. oszt. húzás október 16-án és 19-én.
Sorsjegyárak:
Nyolcad P 3.50 | Negyed P 7.– | Fél P 14.– | Egész P 28.–
Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben 700.000 aranypengő

JENKEY MARCELLA
okl. kézimunkatanárnő, női szabómester
női ruhaszalonja
XI. FÜRJ-UTCA 34/c.
Telefon: 151—093.
Eredeti francia és angol modellek. — Vállal minden szakbavágó munkát. Szabászati és varróiskolája szeptember hó 15-én nyilik meg. Főv. tisztviselők családtagjai részére árkedvezmény.

Uj kiirások

Munkásruha vasszekrények szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési R. T. részére. **Határidő: 1937. évi szeptember hó 27-én délelőtt 10 óra.**

300 drb. takaréktűzhely készítési és szállítási munkálataira a X. ker. Hősutcában épülő szükséglakások részére. **Határidő: 1937. évi szeptember hó 28-án délelőtt 9—10 óra.**

3 darab gőzkazán, economieser, szénszállítómű, tápvíz-légtelenítő és ezek tartozékainak **szállítására és szerelésére** a Községi Élelmiszerárusító Üzem részére. **Határidő: 1937. évi szeptember hó 28-án délelőtt 9—10 óra.**

Magaspálya és vágóhelyek létesítési munkáira a Szarvasmarha-közvágóhíd nagyvárócsarnoka részére. **Határidő: 1937. évi szeptember hó 28-án délelőtt 9—10 óra.**

Papirárúk szállítására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. szeptember hó 29-én délelőtt 10 óra.**

Kőanyagok szállítására a székesfőváros útépítő munkáihoz. **Határidő: 1937. évi szeptember hó 29-én délelőtt 10 óra.**

Utrendezési munkákra az alábbi részletezés szerint: I. Kövező előmunka. II. Aszfaltkocsiút munka. III. Gyalogút munka, a) Sétányaszfalt, b) 2 cm öntött aszfalt. IV. Műkőlapok lefektetése. Határidő: 1937. évi szeptember hó 29-én délelőtt 10 óra.

VÁLLALKOZÁS

Építkezési szabadság, vagy építési szabadosság?

A főváros az építkezési szabályrendelet megszigorítását kéri a Fővárosi Közmunkák Tanácsától

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A közigazgatási bizottság szeptember havi ülésén Petrovácz Gyula, általános figyelem közepette tette szóvá, a Daróczy-úti katasztrófa ügyét, ahol tudvalevőleg egy halott és öt sebesült volt. Petrovácz a közigazgatási bizottsági ülésen „tetemrehívta" elsősorban a belügyminisztériumot, mert a belügyminisztérium volt az, amely a főváros autonómiájának, illetve a polgármesternek azt a felterjesztését, amelyben a rohamos építkezések hatékonyabb ellenőrzésének biztosítására műszaki munkaerők felvételének megengedését kérte, mindezideig nem hagyta jóvá.

Beszédében rámutatott Petrovácz arra is, hogy a vasbeton-konstrukciók szélesebb körben való alkalmazása nemcsak nagyobbfokú műszaki tudást kíván meg, hanem nagyobbfokú műszaki ellenőrzést is. Mert ezek a szerkezetek csak akkor hordképesek, és csak abban az esetben tudják a rájuk kirótt terhet elbírni, ha nemcsak szakszerűen készülnek, és szakszerű számítások eredményei alapján hozzák őket létre, hanem gyakorlati végrehajtásuk is a szabályoknak megfelelően tökéletesen történik. Beszéde további során Petrovácz kérte a polgármestertől az építési szabályrendelet olyan módosítását, hogy abban a vasbeton szerkezetekkel ellátott épületek hatósági ellenőrzése bejelentés alapján kötelező legyen akkor, amikor a vasbetonszerkezetek vasváza még betonozatlanul áll.

Az építkezéssel foglalkozó szaklapok kimerítően foglalkoztak Petrovácz Gyula közigazgatási bizottsági felszólalásával, amelyről egyes organumok azt írják, hogy Petrovácz az építkezések szabadsága ellen tört lándzsát, amikor a vasbeton-konstrukciók fokozottabb ellenőrzését követelte. Figyelmeztetjük laptársainkat, hogy nem az építkezések szabadságáról, hanem az építkezések szabadosságáról van szó és Petrovácz igen helyesen tette, ha a közérdek és ezzel kapcsolatban a közbiztonság védelmében fokozottabb ellenőrzésre szólította fel a polgármestert, épen a vasbeton-konstrukcióknál, amelyek tudvalevően fokozottabb ellenőrzésre szorulnak, mert felállításuknál sokkal könnyebb a visszaélés, mint a régebben szokásos téglaépítkezéseknél.

Mint értesülünk, Szendy polgármester ebben az ügyben máris jelentéstételre szólította fel Kempelen Ágoston tanácsnokot, a városrendezési ügyosztály érdemes vezetőjét. A főváros a közel jövőben átiratban fordul a Fővárosi Közmunkák Tanácsához, melyben az építkezési szabályrendeletnek a vasbeton-konstrukciók ellenőrzését illetően jelentős megszigorítását kéri. Egyben újabb felirattal fordul a polgármester a belügyminiszterhez, kérvén, hogy a mérnöki állások számát az építkezések fokozottabb ellenőrzése érdekében szaporíthassák.

Ajánlatok beadási határidejének meghosszabítása

Budapest Székesfőváros Gázművei Igazgatósága értesíti az óbudai gázgyár kokszoltó és feldolgozó berendezéseinek átalakítására, illetőleg bővítésére pályázni óhajtókat, hogy lapunk 1937 augusztus 28-i számában hirdetett A/3525. sz. nyilvános versenytárgyalás napját 1937. szeptember hó 30-ról 1937. október hó 30-ig hosszabbította meg.

Az ajánlatok ezek szerint csak ezen a napon, a Gázművek Anyagbeszerző osztályánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20.) d. e. 10 óráig nyujtandók be, vagy posta útján oly időpontban adandók fel, hogy azok a fenti megjelölt határidőre a nevezett helyre megérkezzenek. — Később beérkező ajánlatok azonban figyelembe nem jöhetnek.

Versenytárgyalási hirdetmény

A XIV. ker., Hősök-tere átépítésének

útrendezési munkálataira

felsőbb jóváhagyástól függően az alábbi részletezés szerint nyilvános versenytárgyalást hirdetek:

I. Kövező előmunka.
II. Aszfaltkocsiút munka.
III. Gyalogút munka.
a) Sétányaszfalt.
b) 2 cm öntött aszfalt.
IV. Műkőlapok fektetése.

Az alternatív kiírásnak megfelelően a burkolat megállapítására nézve a döntést magam részére fenntartom.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi szeptember hó 29-én d. e. 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

A székesfőváros útépítő munkáihoz szükséges, alább felsorolt

kőanyagok

szállítására, felsőbb jóváhagyástól függően nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

I. 3000 tonna „Ki. 8—10" jelő bazalt kiskockakő (közte körülbelül 15% „Kik. 8—10" kő),
II. 1600 fm „Sz. Kk. 22—26" jelű bazalt szélsorkő,
III. 6000 fm „Hj. I." jelű trahit (andezit) hasított szegélykő,
IV. 100.000 db 18/18/13 cm trahit (andezit) fejkő, közte 30—40% 18/27/13 cm-es kötőkő (az anyag megmunkálása — a méretektől eltekintve — azonos az „S. 13." jelű sorkővel)
V. 600 m³ „Z. 40/60" jelű bazalt zúzottkő,
VI. 4000 m³ „Z. 40/60" jelű trahit (andezit) zúzottkő,
VII. 400 m³ „Z. 40/60" jelű zúzott mészkő, esetleg alternatíve trahit zúzottkő,
VIII. 650 m³ 0—15 mm-es andezit zuzalék,
IX. 900 m³ mészkő vagy trahit alapkő (20—22 cm vastagságú alapzat készítéséhez).

A kellően felbélyegzett, lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi szeptember hó 29-én (szerdán) délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza, II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

Budapest, 1937. évi szeptember hó 14-én.

A székesfőváros polgármestere.

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

PROKISCH JÁNOS
okl. építész, építőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99.

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Diskay név garantálja, hogy jól sikerült munkát kap. Gyermekfényképkülönlegességek speciális felszereléssel, úgyhogy minden felvétel biztos siker. Műterem nyitva vasárnap és ünnepnap is 9—7. Életnagyságú fényképnagyítás bármily kis fénykép után. Kérjük minden esküvőnél, eseményeknél
DISKAY FOTO-RIPORTER
vállalathoz fordulni bizalommal. Közigazgatási tisztviselőknek az amúgy is alacsony árakból még 15% engedmény. Budapest, VII., Rákóczi út 18. T.: 1—343—31.

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester
és padlózási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés díjtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 20. szám.
Telefon: 30-2-45.

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz. Tel.: 1-291-78

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon —342—29

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Móczár Gábor
egeszségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

WIHART FERENC
építész — építőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi cimerek
zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39.szám Telefon: 1-891-18.

Hő- Hűtő- Hang- Viz-
Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: *1-485-14, 1-388-54

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

XV. évfolyam 39. szám

Budapest, 1937. október 2.

FŐVÁROSI NYILVÁNOS KÖNYVTÁR BUDAPEST

ÚJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Fővárosi Nyilvános Könyvtár, VIII. Reviczky-u. 1.

A város ügyvédje

A főpolgármester által a tiszti főügyészi állásra hirdetett pályázat kedden lejár és a jövő hét péntekjén a törvényhatósági bizottság már be is tölti Szabó Imre és Szemethy Károly tragikus örökét. A törvényhatósági pártok körében a főügyész-választás még nem alkotta megbeszélés tárgyát.

Az új és a legújabb fővárosi törvény némiképen lefaragta a tiszti főügyészi állás közjogi súlyát, ezzel szemben ennek az épen annyira díszes, mint terhes pozíciónak magánjogi jelentősége az utolsó két évtizedben jelentékeny módon megnövekedett. Ha bizonyos önkormányzati kérdésekben a tiszti főügyész vétójogát el is vette a törvény, egyre szaporodik a főváros ellen és által a legkülönbözőbb címeken indított perek száma. A gazdasági élet fejlődése, nemkülönben a fővárosi önkormányzati életnek nagymértékben — a közgazdasági vonatkozások felé való terelődése szintén a főügyész vállára rak a multéinál jelentékenyen nagyobb terheket. A város ügyvédjének lenni ma nehéz foglalkozás, mert a fővárosnak mindig nagyobb és nagyobb anyagi és erkölcsi érdekei fűződnek hozzá.

Épen ezért sajnáljuk a főügyészválasztás körül kitört kortéziát, mert meggyőződésünk, hogy ha valamely pozícióra csak a rátermettség és csak a szakszerűség képesíthet, akkor a tisztifőügyészi állás betöltésénél más szempont nem jöhet tekintetbe! A város ügyvédje a pályázók közül az legyen, aki a jobbik ügyvéd, az okosabb jogász, a képzettebb elme! Mert, ha például egy tanácsnoki állás betöltésénél — ami bizony előfordul — nem a kiválóság, hanem a gyermekek száma dönt, a fővárosi adminisztráció óriási gépezetében túlnagy hiba még sem esik. Ha azonban nem a dolgát tökéletesen értő, kezdeményezni tudó és akaró, önálló, azonnali elhatározásokra képes, művelt, valóban jogászi fej kerül a főügyészi pozícióba, akkor az bajt jelent nemcsak közvetlenül az ügyészségre nézve, hanem mérhetetlen károkat okozhat minden vonatkozásban a főváros közönségének is!

Amiképen a plébánosokat kizárólag a katolikus vallású bizottsági tagok választják, helyesnek tartanók, ha a tiszti főorvost a törvényhatósági bizottságnak csak orvos tagjai, a tiszti főügyészt és az árvaszéki elnököt pedig a közgyűlésnek csak jogász tagjai választanák meg. A szakszerűség szempontjai szerint, felelősségük teljes tudatában! Ebben az esetben — ez vitán felül áll — a túlhajtott korteskedés ellenére is teljesen egyhangú lenne a választás a tekintetben, ki legyen maradék önkormányzatunk jogi pásztora, a főváros milliós pereinek vezető ügyvédje!

Folynak az előkészületek a Szentévre

Ki kell mutatnunk, hogy Budapest nemcsak a vallásos áhitat, nemcsak a látványos szórakozások hanem a gyógyulás és pihenés helye is!

Irta: Szőke Gyula dr.

Hála Istennek, kezdenek bennünket külföldön is ismerni! A nemzetközi politika mesterei is kezdik belátni, hogy legalább is tévedtek a trianoni diktátummal. A nemzetközi gazdasági vezérek is látják, hogy mi mégis megbizható munkatársak vagyunk. A nemzetközi pénzügyi tekintélyek is elismerik már, hogy reánk lehet számitani. És nemzetközi barátaink is látják, hogy van erőnk, lelkiismeretességünk, erkölcsi álláspontunk és igazságunk, álljuk az adott szót, de a barátságot ki nem használjuk.

A magas erkölcsi érzék, az Istenbe vetett hit, a keresztény vallásos meggyőződés és a legnehezebb viszonyok között is a bizalom az Isten jóságában, vezetett ahoz, hogy a kilencszáz éves szentistváni állam ünnepelheti a világ katolikusainak együttes megnyilatkozását és az egész világ előtt tehet tanuságot a jövő jubiláris évben keresztény öntudatáról és állhatatosságáról.

Folynak az előkészületek. A legjobbak adják munkájuk legjavát — önzetlen áldozatkészséggel a siker érdekében. A társadalom minden rétege igyekszik erejéhez mérten jó lelkiismerettel közreműködni a nagy év méltó megünneplésében. Az állam erejéhez mérten pénzbeli segitségét is felajánlotta. Az egyház minden tudását és anyagi eszközét rendelkezésre bocsájtja fáradhatatlan munkájával együtt. És a főváros, amely hivatva van a második honalapitót, a nagy királyt, Szent Istvánt, halálának kilencszáz éves évfordulójakor, mint a Szent Korona Fővárosa, újból falai között ünnepelni és királyául újból elfogadni, ez alkalommal az Eucharisztia méltó helye kiván lenni, hogy a Szentév gyümölcsei a világ Világossága útján jól áradhassanak ki az egész föld kerekségére.

Idegenforgalmunk már most is nagyban fejlődött. Egy-egy nagy esemény idején szüknek bizonyult a mai berendezkedésünk, a vendégeink befogadására. Egy-egy nagyobb esemény résztvevői számára nincs megfelelő összejövőhely sem. Keressük a módot, hogy a Szentévben minden megtörténjék az ülések méltó megtartására és a vendégek elhelyezésére. A főváros vezetősége nemcsak munkát, de anyagi áldozatot is hoz a siker érdekében. Az Eucharisztikus Kongresszus ünnepi üléseire méltó helyül kivánja átalakitani a Hősök terét, amelyen a lehető legnagyobb számú nép befogadására lehet helyet készíteni. Reméljük, hogy ez az átalakitás a város szépségét is emelni fogja és általános vonatkozásaiban állandóan előnyére fog szolgálni a két nagy eszmét kifejező térnek: a nemzet örök életre való reménységének és fiai vért és életet áldozó hazaszeretetének.

Készülünk a kisebb ülések méltó megtartására alkalmas helyiségek nyujtására is és bizonyára műszaki szakértőink megfelelően fogják az e célra kijelölt épitményeket nemcsak ez egy esetre alkalmassá tenni, hanem komoly munkával állandó jellegű üléshelyeknek is megfelelően berendezni.

Ugy az előkészitő bizottság, mint a főváros vezetősége, megfelelő számú lakásról kiván gondoskodni a remélt igen nagy számú vendég befogadására. Tény, hogy szállodáink ilyen nagy alkalomra nem elegendőek. Most épülnek kislakások, amelyek a tervek szerint átmenetileg az idegenek rendelkezésére fognak bocsájttatni beszállásolás céljából. Több iskolát kivánunk ugyanezen célra felhasználni. Magánosoktól is kérünk felesleges helyiségeikből az idegenek elhelyezésére. Ezen felül kibővitik a Szent Gellért gyógyszállót és megépül a Szent Imre gyógyszálló is. És örvendetesen látjuk, hogy a magánvállalkozás mennyire igyekszik a szállodák szobáinak számát újabb épitkezésekkel emelni.

A dolog sürgős! Mégis vigyázni kell, hogy szem elől ne tévesszük ennek a két intézménynek az állandó célját. Hirdetjük, hogy Budapest fürdőváros és hozzánk az idegenek nemcsak szórakozni és tanulmányútra, de gyógyulás céljából is bátran jöhetnek, mert közüzemü és magánfürdőink gyógyhatása a legkülönfélébb betegségekkel szemben kitünő. Komoly szakértői vélemények és még komolyabb gyakorlati tapasztalatok igazolják, a külföldi orvosok és betegek nagy száma nyiltan hirdeti, hogy Budapest gyógyfürdői méltók erre a névre.

Mi ugyan néha megfeledkezünk erről. Gyógyviz helyett injekciót adunk és némelyek még rossz néven is veszik, ha figyelmeztetjük őket, hogy nem szolgál a gyógyfürdő hirnevének, ha a fürdőhasználat javallata helyett, az orvosi rendelőben kapnak száraz masszázst és bárhol a világon megkapható injekciókat. Sokan a szálló és a jövedelem kedvéért már elfelejtik a gyógytényezők alkalmaztatását, sőt a gyógyszálló-jelleg megszüntetése mellett csak az idegenek elhelyezésére szolgáló és szórakozó helyül kivánják még ezeket a szállodákat is épiteni, mindinkább csökkentvén a gyógytényezők alkalmazására szolgáló helyiségeket.

Pedig nekünk még ez alkalommal is ki kell mutatnunk, hogy Budapest nemcsak a vallásos áhitat városa, nemcsak a keresztény szeretet és igazság vára; másfelől nemcsak a látványosság és szórakozás helye, nemcsak a szinház és zene és mulatság hajléka, — hanem a gyógyulás, a pihenés és üdülés helye is, ahova a nagy napok elmulta után azok is jöhetnek, akik a testi fáradtság és testi betegség ellen keresnek gyógyulást.

Gondoljunk erre a kettőzött figyelemre! Semmi ellentét nincs a nagy időleges cél elérésére folytatott munkában és az állandó jellegű kivánalom megtestesitésében. A gyógyszállók a nagy időkben befogadják azokat, akik a lelki élet megujhodásán fáradoznak, befogadják a hitvallókat, a keresztény közösség katonáit, az Eucharisztikus Kongresszus tagjait. De úgy kell épiteni és átalakitani, hogy azután méltóan képviselhessék Budapest gyógyfürdőit és befogadhassák a testi fájdalmak és fáradalmak hordozóit, akik továbbra is találhatnak nálunk ezzel megujhodást, testben és lélekben. És mi akkor nyugodt öntudattal mondhatjuk, hogy szolgáljuk a lélek és test erőit, felemeljük a lélekben és testben elesetteket és a főváros méltó lesz arra, hogy állandóan hirdesse ennek a nemzetnek nemes gondolkozását és a népek szolgálatára való állandó törekvést.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!

MUSICA

zongoragyár szenzációs uj tipusu

KIS PIANINOJA

mindössze 96 cm. magas!

A modern lakás hangszere!

7 oktáv, teljes hangerősség.

Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest

Rendkivüli fizetési könnyitések!

Tekintse meg kirakatunkat!

Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

Steiner és Szimper

Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

A fővárossal akarják megfizettetni a közmunkatanács terjeszkedésének számláját

Megér-e a fővárosnak évi 125.000 pengőt, hogy a pestkörnyéki városok a Tanács jogköre alá kerültek?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A jövő esztendei költségvetés tervezetében van egy feltűnő tétel: a polgármester azt kéri a közgyűléstől, hogy a Fővárosi Közmunkák Tanácsának igazgatási költségeihez 125.000 pengő hozzájárulást engedélyezzen olyképen, hogy a hozzájárulást a jövőben a költségvetés megállapításával kapcsolatban évről-évre kell engedélyezni A polgármester ezzel az előterjesztéssel kapcsolatban megállapítja, hogy 1937:VI. t.-c. a Fővárosi Közmunkák Tanácsának hatáskörét Budapest környékére is kiterjesztette. Ennek folytán a Közmunkák Tanácsának igazgatási költségei éveként negyedmillió pengővel emelkedne. Ezzel kapcsolatban az a kívánság merült fel, hogy e költségek felét: 125.000 pengőt a székesfőváros, a másik fele részét pedig a székesfővárost környező városok viseljék. A polgármester a 125.000 pengő engedélyezését olyképen javasolja, hogy a hozzájárulást a jövőben a költségvetés megállapításával kapcsolatban esztendőről-esztendőre engedélyezze a főváros. A javaslat indokolása szerint *a székesfővárosnak fontos érdekei fűződnek ahoz, hogy Budapest környékén a városszabályozás és városrendezés a székesfőváros érdekeinek figyelembe vételével, a főváros szabályozásával összhangban történjen.*

Kétségtelen, hogy ez a költségvetési tétel — különös tekintettel arra a nem túlzott rokonszenvre, amellyel a főváros a Közmunkák Tanácsával szemben viseltetik — már a pénzügyi bizottságban, de a közgyűlésen is igen élénk ellenzéssel fog találkozni. A fővárost egyáltalában nem érdekli, hogy a környező városok is a Közmunkák Tanácsa hatásköre alá kerültek, és főképen nem hajlandó a főváros közönsége ennek a hatalom-növekedésnek a számláját fizetni. Mindenesetre igen fantasztikus utat futott meg a Fővárosi Közmunkák Tanácsa, amikor a fővárostól remél ma hivatala fenntartásához hozzájárulást kapni, holott három esztendővel ezelőtt még az intézmény teljes eltörléséről volt a legkomolyabban szó! Amikor is kimutatta a Tanács, hogy a Fővárosi Pénzalap, nemkülönben a Margitsziget teljesen eltartja a Döbrentei-téri felesleges bürokráciát. Igy változnak az idők, és így változik a Közmunkák Tanácsa étvágya!

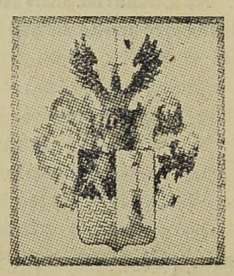

NEMESSÉG kikutatását, nemesi névváltoztatást, CIMEREK, ősfák megfestetését vállalja

HERALDIKA

Budapest, IV., Gróf Károlyi-u. 14.
Telefon: 1-827-04 1-811-99.

ANGOLPARK

uj attrakciói:

Minden este a „Blue Kiddies" monstre jazz-zenekar jazzkoncertje

A csütörtöki művész-esték, hazai és nemzetközi művészekkel

A „Csodarevü 937" minden este junius hó 19-től kezdve az amerikai méreteket is tulszárnyaló csodaprodukció

Pilotaiskola a legszenzációsabb amerika ujdonság

és végül az **Autotouring,** melyben minden kisérő nélkül ki-ki saját maga vezetheti a benzines kis autóját — Minden hónapban uj nemzetközi varieté műsor az **Alpesi Faluban**

Németh Miklós

könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3

Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.

Telefon: 1—526—67.

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— *kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?*

— *A jövő hét péntekjén, kedves szerkesztő úr, megindul a komoly városházi élet. Ekkor lesz az első rendes őszi közgyűlés, legfontosabb tárgyként a Községi Takaréktól felveendő harminc milliós kötvénykölcsön ügye szerepel. Politikailag meglehetősen nyomott az atmoszféra, a pártok körében általános az elkedvetlenedés. És mint ilyenkor lenni szokott, pletykák végeláthatatlan áradata zúg a városháza boltíves folyosói alatt. A városházi helyzetet túlzottan békésnek ezek szerint nem lehet mondani, remény van azonban, hogy győz a város igazi szeretete és jövő péntekre már engedni fognak a szinte pattanásig megfeszült húrok.*

— *Túlzottan pesszimista, kedves bizottsági tag úr! Talán az őszi eső az oka a rossz hangulatának . . .*

— *A hangulatom egyáltalán nem rossz, mint magánemberé. Mint párttagé azonban, bevallom őszintén, nem a legrózsásabb. A magam részéről mindenesetre élénk figyelemmel várom a jövő pénteki közgyűlést, mert az az érzésem, hogy ezen a közgyűlésen történni fog valami. Ha egyéb nem, megtudjuk, ki lesz Budapest új tiszti főügyésze. Jóslásokba természetesen nem bocsátkozom, de meggyőződésem, hogy az uraknál komoly küzdelemre nem fog már sor kerülni, addig kivilágosodnak a még ma kissé ködös hangulatok. A főügyész-választás után rövidesen sor kerül az új tiszti főügyészhelyettes kinevezésére. E tekintetben a helyzet eléggé tisztának tekinthető, nem lévén kétséges, hogy a polgármester, akinek hatáskörébe a legújabb fővárosi törvény szerint a főügyész-helyettes kinevezése tartozik, az új főügyész intencióit fogja százszázalékosan figyelembe venni a szép pozició betöltése során.*

— *Betegek? Szabadságosak?*

— *Farkas Áron őméltósága feküdt néhány napig odahaza. Egy rossz fogról volt szó, amelyet a kezelő orvos előzetes röntgenkép nélkül nem volt hajlandó kihúzni. Kiderült a felvétel alkalmával, hogy nem is egy fogat kell kihúzni, hanem mindjárt hármat, és nem is kihúzásról van szó, hanem szinte műtétjellegű kivevésről. Ami meg is történt, de az elnöki ügyosztály népszerű vezetője néhány napig mégis odahaza volt kénytelen maradni. — Kikerült a betegstandból Kenessey Gizi segédhivatali igazgató, Szendy polgármester közszeretetben álló titkárnője is. A népszerű Gizi kisasszonyt, aki szombaton reggel jelent meg először hivatalában, általános óvációval fogadták. — Havlin főjegyző már felgyógyult, ha kissé megfogyva és megsáppadva is, de bejár hivatalába. Valószínű azonban, hogy a jövő hét folyamán néhány napra a sikeres operáció után üdülni megy. — A szabadságosak listáját Schuler alpolgármester vezeti, rövid szabadságra ment rajta kivül Némethy őméltósága, a kultur-ügyosztály kiváló vezetője is. A pénzügyi bizottság költségvetési vitájára, amely a polgármester elhatározása szerint október 12-én kezdődik, már mindenki berukkol.*

— *Meséljen valamit, kedves bizottsági tag úr Szőke Gyula leányának eskövőjéről!*

— *A belvárosi főplébánia-templomot zsufolásig megtöltötte az előkelő közönség. Ott volt az egész Belváros, hogy megnézze a szépséges menyasszonyt és a fess vőlegényt, aki különben operatőr-honvéd-főorvos a székesfehérvári dandár keretében, Az esketési szertartást a menyasszony nagybátyja, Glattfelder Gyula dr. csanádi püspök végezte nyolc pap segédletével. Tanuk voltak Szőke Gyula testvérbátyja, Szőke József dr. budapesti királyi itélőtáblai tanácselnök és Telbisz Imre dr. medgyesegyházi nagybirtokos. A fiatal pár az esküvő után Szőke Gyula dr. polgárdi-i birtokára utazott. Itt említem meg, hogy a népszerű felsőházi tag hosszabb ideig betegeskedett, de most már teljesen egészséges és a régi munkakedvvel és régi munkabírással tölti be ismét nagyfontosságú közéleti és politikai pozícióját.*

— *Egyéb házassági hír?*

— *Megemlítem, hogy Magyar Miklós leányát, aki egy előkelő párisi úrhoz ment feleségül, maga Szendy polgármester eskette. Tanuk voltak Ugron Gábor dr. és Rassay Károly dr. országgyülési képviselők. Férjhez megy Szalay Sándor dr. kormányfőtanácsosnak, a Viziváros nyugalmazott elöljárójának Eszter leánya, a vőlegény Szász Károly dr. valóságos belső titkos tanácsosnak, a képviselőház volt elnökének a fia. Még egy házassági hír: Rátai László dr. székesfővárosi tisztiorvos örök hűséget esküdött Almer Klára úrleánynak.*

— *Kik betegek a bizottsági tagok közül?*

— *Ugron Gáboron hajtottak végre az elmult napokban súlyos gyomorműtétet az egyik fővárosi szanatóriumban. Ugyanebben a szanatóriumban fekszik hosszú idő óta betegen Glücksthal Samu dr. felsőházi tag, az ismert várospolitikus is.*

— *Gyógyulást kívánunk az összes betegeknek! Mit szól kedves bizottsági tag úr Ferenczy Tibor dr. főkapitány távozásához?*

— *A nyugalomba vonult főkapitány, szerkesztő uram, nem tartozott a sokat szereplő bizottsági tagok közé. Mindössze a közigazgatási bizottságban, ahol a főkapitányi jelentést havonta letárgyalják, szólalt fel egynéhányszor, a törvényhatósági bizottság közgyűlésén egyetlen-egyszer sem. Igaz, hogy viszont a közgyűlésen a mindenkori főkapitány — úgy Ferenczy mint utóda Éliássy — a gugolók szektájához tartozik.*

— *Mi az a gugolók szektája?*

— *Huszár Aladár nyugalmazott főpolgármesternek, az Országos Társadalombiztosító Intézet elnökének ötletességét dícséri ez az elnevezés. A gugolókszektájához tartoznak azok a bizottsági tagok, akik szavazás alkalmával nem tudnak mit csinálni, sem felállni, sem ülve maradni, mert — nem lévén szavazati joguk — gugolni kénytelenek. A gugolók-szektájának társaságába tartoznak a székesfővárosi pénzügyigazgató, az államrendőrség budapesti főkapitá-*

Nem lesz tüzijáték, sem fényjáték, sem szabadtéri előadás

A Szent István heti ünnepségek deficitje tekintetében tisztázni kell az összes kudarcokért a felelősség kérdését!

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A törvényhatósági bizottság legutóbbi közgyűlésén támadások hangzottak el az ezévi Szent-István-hét rendezése miatt. A Gyöngyös Bokrétára húszezer pengőt, a zenei ünnepségekre harminczezer pengőt fizetett rá a főváros, huszonötezer pengőbe került a tüzijáték. A polgármesternek az előirányzattal szemben húszezer pengő póthitel engedélyezését kellett kérnie a közgyűléstől. A városrendezési ügyosztály a Szent-István-hét kiadásait illetőleg részletes adatokat terjeszt a városgazdasági szakbizottság legközelebbi ülése elé. A Szent-István-hét deficitjével kapcsolatosan felmerül egyrészről a *felelősség kérdése*, másrészről már most határozni kell afölött, hogyan alakuljanak a jövőben a Szent István heti ünnepségek. Mert hogy minden esztendőben koncentrikus támadások induljanak a rendezés ellen, arra valóban nincs szüksége a fővárosnak.

Ami a felelősség kérdését illeti, nem vitás, hogy minden intézkedés a Szent István heti ünnepségek rendezését illetően az illetékes szakbizottság és a rendezés céljaira alakított külön bizottság tudtával és beleegyezésével történt. A legtöbb vád a tüzijáték ellen hangzott el. Ebben az ügyben az a helyzet, hogy a mult év őszén *Kovácsházy* tanácsnok ajánlattételre szólitotta fel a nagy külföldi tüzijáték-rendező cégeket Be is érkeztek az ajánlatok, a városgazdasági szakbizottság azonban úgy döntött, hogy magyar cégnél kell megrendelni a tüzijátékot. Magyarországon tüzijáték-felszerelések előállításával és tüzijátékok rendezésével pedig csak az *Emmerling-cég* foglalkozik. Ez a cég monopoliuma tudatában huszonötezer pengőért nem akart, talán nem is tudott szebb tüzijátékot rendezni, mint amilyent ténylegesen rendezett.

Ami a szabadtéri hangversenyt illeti: egyetlen pillanatig sem kétséges, — ez a jegyzőkönyvekből és gyorsírói feljegyzésekből megállapítható, — hogy nem a főváros ötlete volt, legkevésbé *Kovácsházy* tanácsnoké, a Mátyás templom előtti, kudarcba fulladt hangverseny. Végeredményben azonban ezt is egyszer meg kellett próbálni, nem *Kovácsházy* tanácsnokot terheli a felelősség, hogy a Várnak széljárta terein rossz az akusztika. Szintúgy nem a fővárost terheli a felelősség a fényszóró játékért sem, ami végeredményben a legkevésbé jelentős tétel a Szent István hét ünnepségeinek horribilis deficitjében.

A szakbizottság elé a városgazdasági ügyosztály azzal a javaslattal fog járulni, hogy a jövő évi Szent István heti ünnepségeken *ne legyen sem tüzijáték, sem fényszóró produkció, sem szabadtéri előadás.* A városgazdasági szakbizottságra, illetőleg a polgármester által a rendezési ünnepségekre alakítandó külön bizottságra lesz bízva, hogy kinyisák-e a Szent István heti ünnepségekre a jövő esztendőben az Operaházat, rendezzenek-e templomi hangversenyt és általában *milyen produkciókkal szórakoztassák az Eucharisztikus Világkongresszus évének Szent István hetében az idejövő külföldiek és a magyar vidék százezreit!*

---

nya, a Közmunkák Tanácsának elnöke, a számszéki igazgató, a tankerületi főigazgató, a székesfővárosi tűzoltófőparancsnok, szóval azok a bizottsági tagok, akiknek tanácskozási joguk van, szavazati jog nélkül. Ezek az urak azután — hogy szavazás alkalmával ténylegesen gugolni ne legyenek kénytelenek — inkább el sem járnak a főváros közgyűlésére.

— Kár értük! Mit szól bizottsági tag úr a belügyminiszter névmagyarosítási nyilatkozatához?

— Azt mondom, szerkesztő úr, hogy az utolsó időben bizony erősen megcsappant néhai való jó Gömbös Gyula akciója során azok száma, akik a városházán idegen hangzású nevüket magyarra kívánják felcserélni. Ezzel szemben azt látjuk, hogy akadnak fiatal fogalmazó-titánok, akik még a keresztnevüket is idegen hangzással bigyesztik az ajtajuk névjelző táblájára. A legújabb városházi névmagyarosítások során Gátonyi-ra magyarosította nevét Grossmann Béla főszámvevő helyettes, Zombor-ra Zimburg Artur dr. városbíró, Fazekas-ra Fischer Ede dr. főállatorvos, Görgényi-re Göbbel László kertészeti intéző, Almási-ra König Antal dr. árvaszéki segédfogalmazó, Óhegyi-re Fachbart Gyula pénztáros, Romhányi-ra Reitzám Gyula adóhivatali tiszt, Regöly-re Radics László számvevőségi főtiszt, Örs-re Stenszky Tibor dr. állatorvos gyakornok, Uraira Wittig Gusztáv dr. segédfogalmazó, Domafalvi-ra Wittmayer Andor üzemvezető.

— Kövessék a jó példát, kedves városházi tisztviselő urak! Isten Önnel, bizottsági tag úr!

A párisi nemzetközi rajzoktatási és müvészeti kongresszus

Irta: Felkay Ferenc dr.

A folyó évben rendezett párisi világkiállitással kapcsolatban számos kongresszust tartottak, amelyek közül jelentőségében kiemelkedik a VIII. nemzetközi rajz- és művészeti kongresszus, amely július hó 30-ától augusztus hó 5-éig tartott.

Ezen a kongresszuson úgy az állam, mint a főváros képviseltette magát, utóbbi velem és Zombory Moldován Béla iparrajziskolai igazgatóval. Az 1935-ben Brüsszelben tartott előző, VII. kongresszus záróülése jelölte ki Párist a legközelebbi ülés színhelyéül. Budapest, Koppenhága és Madrid keltek versenyre a meghivás tekintetében Párissal, de bár a legnagyobb mértékben értékelték a meghivó nemzetek művészi igyekezetét, abból a szempontból, hogy kultúrájukat a világ szakembereivel megismertessék, ezuttal Észak- és Déleurópa nemzeteinek háttérbe kellett szorulniok, mert Páris, az általa rendezett világkiállitással úgy a művészet, mint az ipar szempontjából olyan hatalmas teljesítményre vállalkozott, amely felülmulta a többi meghivó nemzetek ajánlatait.

A kongresszus programja ünnepélyes fogadással kezdődött, amelyet Páris város tanácsa adott a városházán, a kongresszusi tagok tiszteletére.

A megvitatott kérdések közül, amelyek a kongresszus feladatát képezték, megemlitem annak a vizsgálatát, hogy a művészi kultúra a különböző államokban a településre, az iparra, idegenforgalomra, az otthonra és az egyénre milyen befolyást gyakorolt. Vizsgáltuk továbbá a technika és a művészet kapcsolatának szükségességét, a gyermeknek manuális és vizuális szokásait. Igyekeztünk megállapitani, vannak-e általános tanulóhibák, amelyek mindenütt egyformák és korra való tekintet nélkül megfigyelhetők. Ezek a megfigyelések, hogyan volnának célszerüen összegyüjthetők és összehasonlithatók úgy a szabadrajzban, mint a természet rajzolásában. Vita tárgyát képezte a szem és a kéz fiziológiájának és szokásoknak a vizsgálata, pedagógiai lehetőségek hatásának megfigyelése oly célból, hogy az alapvető hibák miként szüntethetők meg. További témául szolgált a képzőművészet modern felfogása a különböző országokban. Bemutatták egy modern rajzterem berendezését, a legkülönbözőbb foku és formáju rajztanitás céljára. Végül a rajztanitóképzés ujabb szabályozásának szükségességét is indokoltnak tartották.

Ezeket a témákat több osztály tárgyalta. A felvetett kérdések mindegyike valóban igen jelentőségteljes a rajztanitás és a művészképzés további fejlesztése szempontjából.

A kongresszust szervesen egészitette ki a Conté Crayon francia ceruzagyár által adományozott 100.000 franknyi költséggel létesitett nemzetközi rajzverseny, amelyen 6—24 éves, tehát a legkülönbözőbb képességü tanulók vehettek részt. Ebből az adományból a dijnyertesek utazási ösztöndijat kaptak párisi tartozkodásra. Ezen a rajzversenyen, amelyen a főváros iskolái is elismert sikerrel szerepeltek, a következő korcsoportok vehettek részt: I. csoportban 7—13 életévig, a II. csoportban 14—18 évig és a harmadik csoportban 19—24 évig. A versenyzőknek mindhárom kategóriájában két téma állt rendelkezésre szabad választás alapján és pedig az egyik „Az ut", vagy „Egy utjelenet" lerajzolása, a második téma pedig, férfi vagy nő, munkaközben. Igy például munkás a városban, falun, vagy a tengeren. A verseny létrejötte azon az elgondoláson alapult, hogy a lehetőségek kutatásánál egyetlen alkotó erőnek sem szabad elkallódnia, legyen az akár kezdőnek a gyámoltalan próbálkozása, akár pedig haladóknak eredményes csúcsteljesítménye, vagy a pusztán tapogatódzó forma-keresés, mert hiszen remélhető, hogy ezek valamelyikében a jövő fejlődésének az iránya rejlik.

Pedagógiailag is igen nagy jelentőségü kisérleteknek tekinthető ez, amely olyan témát választott, amely a legkülönbözőbb felfogásokat juttatja kifejezésre. A harminc különböző országból beérkezett eredmények egymással való összehasonlitása rendkivül tanulságos, mert hiszen mindenütt egyidejüleg különböző korosztályok ugyanazt a feladatot oldják meg, a naiv, befolyásmentes gyermektől kezdve, egészen kész müvészekig, akik különböző és sokszor ellentétes módszerrel nyerték kiképeztetésüket.

A verseny nemcsak biztonságot, vagy helyesebben kifejezve, világosságot kivánt teremteni a rajztanitás irányát illetőleg az egész világon, hanem egyuttal új érdeklődést akart kiváltani nemzetközi talajon a rajz iránt, amelynek hatása a művészetre és a technikára is egyaránt nagy befolyással bir.

Nagyon találóan jellemezte Louis Hourticq, a párisi Sorbonne tanára, hogy a rajzkongresszus azért olyan jelentőségteljes, mert nyelve, a rajz, nemzetközi. Amig más kongresszuson igen jelentékeny akadályul szolgálnak a nyelv nehézségei, addig itt sokkal kisebb fáradságba kerül magukat a kongresszus tagjainak megértetni, mert itt a nehézségek csak akkor támadnak, ha a tagok, a legsajátosabb területet, a müvészetet elhagyják és a retorika mezejére tévednek. A képnek és a rajznak világértéke felülmúlja a szavaknak helyi jelentőségét, mert a művészet ott is egyesit, ahol a nyelvek szétválasztanak. A barlanglakónak, vagy a japán mesternek a rajza épen olyan érthető, mint saját iskoláinknak egy-egy rajza.

Az imént vázolt rövid ismertetésből is megállapitható a felvetett kérdéseknek nemcsak a pedogógia, hanem a művészet és a technika szempontjából való nagy jelentősége. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a rajz nemcsak a kézügyesség fejlesztésére, hanem a jóizlés és az emlékezőtehetség kialakitására bir nagy befolyással. Épen ezért a főváros polgármestere és az arra hivatott egyéb tényezők mindent elkövetnek abban az irányban, hogy az oktatásnak ez az ága a kor színvonalán állva szolgálja azokat a nagy érdekeket, amelyek az ifjúságnak, a jövő nemzedéknek teljes kiképzéséhez szükségesek.

A most befejezett sorsjátékban a
400.000 P
nagy jutalmat ismét
Töröknél
nyerték.
Nyereményhuzás
október 16. és 19-én
TÖRÖK
A. és Tsa
BANKHÁZ RT.
Budapest, IV., Szervita tér 3.
Egy sorsjeggyel elérhető
legnagyobb nyeremény
700.000 P
I. osztályu sorsjegyárak:
Egész sorsj. P 28.— | Fél sorsj. P 14.— | Negy. sorsj. P 7.—
TELEFON: 182-066, 180-961.

Ismét adjon ingatlanokra kölcsönt az árvaszék!

Miért csökken az árvapénzek jövedelmezősége?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Szegeden a legutóbbi hetekben tartott gyámügyi kongresszus egyik értékes előadása *Jakopovits* Pál dr. székesfővárosi árvaszéki ülnöknek a gyámhatóság pénz és értékkezelésének reformjáról tartott előadása volt. A fővárosi árvaszéknek ez az egyik legtehetségesebb és legszebb karrierre jogosult ülnöke, akinek hatáskörébe tartoznak hivatali működését illetően a gyámpénztári kölcsönök, rámutatott arra, hogy a *belügyi kormányzat* már régen arra szorította az árvaszéket, hogy a gyámpénztári pénzkészleteket *lehetőleg jelzálogkölcsönökbe* helyezzék el, mert így magasabb kamatozás biztosítható a gyámoltak és gondnokoltak részére. Azt a javaslatot tette a kongresszuson *Jakopovits*, hogy a gyámhatósághoz beszolgáltatott készpénzt vagy értékeket vagy a törvény által meghatározott pénzintézetekben kellene kezelni olyan formán, ahogyan az Ausztriában, Németországban és az utódállamokban történik, vagy együttleges kezelés esetén a pénzkezelés a kormányhatóság kezelésébe lenne utalandó. Eszerint az ország összes gyámhatóságaihoz befolyó tőkék koncentrációja esetén ezek a vagyonok teljes szakszerűséggel és nagyobb biztonsággal volnának elhelyezhetők, kezelhetők és hasznosíthatók, mint a mai rendszer mellett.

A fővárosi árvaszéki ülnök szegedi előadása az árvaszéki vagyonok együttes kezelése alól természetszerűen ki kívánta venni a budapesti árvaszéket, annál is inkább, mert a székesfőváros önkormányzata *elegendő belátással és érettséggel rendelkezik* atekintetben, hogy megfelelőképen diszponáljon a fővárosi gyámpénztári pénzek kihelyezését illetően. A székesfőváros törvényhatósági bizottsága ezévi június 23-án tartott rendkívüli közgyűlésében — *jellemző, hogy ehez a nagyfontosságú tárgyhoz egyetlen hozzászólás sem akadt* — elfogadta a polgármester azon előterjesztését a gyámoltak és gondnokoltak pénzeinek és értékeinek kezeléséről szóló, még 1928-ban kelt szabályrendelet ügyében, amely részletesen szabályozza a változott viszonyokhoz képest a gyámpénztári kölcsönöknek magántulajdonban levő ingatlanokra való kihelyezési lehetőségét. Az egyhangúlag elfogadott közgyűlési határozat azonban mindezideig csak *irott malaszt maradt*, mert — dacára az árvaszéki készpénzek egyre jobban való szaporodásának — a gyámpénztári kölcsönöknek magáningatlanokra történő folyósítása még mindig nem kezdődött meg.

Az árvaszéki elnöknek a főváros közigazgatási bizottságához a folyó esztendő első feléről intézett feltűnően szűkszavú jelentése is elfelejtkezett ezzel a nagyjelentőségű témával foglalkozni. Nem közli az árvaszéki jelentés, hogy az árvaszéki pénzek kamatjövedelme a legutóbbi évek során *több mint másfél százalékkal* esett, ma már a 4.5%-ot is alig éri el és folytonosan csökkenőben van. Az ingatlankölcsönökből befolyó összegeket az árvaszék nem ismét ingatlanokra bekebelezett magasabb kamatozású gyámpénztári kölcsönökbe helyezi ki, hanem *igen olcsó kamatláb mellett a nagybankok betétállományát gazdagítja.* Az árvaszéki jelentés arról sem beszél, hogy egyre-másra érkeznek a budapesti árvaszékhez *a kétségbesett panaszok és bejelentések* a gyámpénztárban elhelyezett pénzek jövedelmezőségének csökkenése miatt, ennek dacára azonban mindezideig csak kezdeményező lépések történtek, *azok is nagyon lagymatagon*, úgyannyira, hogy már egymillió pengőn felül van a budapesti nagybankoknál és kisebb bankoknál elhelyezett — igen csekély betéti kamatláb mellett elhelyezett — árvapénzek összege. Arról természetesen, hogy bankoknál — így a Földhitelbanknál és a Lipótvárosi Takaréknál is érték az árvaszéket veszteségek — senki sem beszél.

Sőt a helyzet az, hogy *belátható időn belül* nem is fog sor kerülni a közgyűlés által elfogadott új szabályrendelet értelmében gyámpénztári kölcsönök folyósítására. Állítólag arról van szó, hogy *maga a székesfőváros* venné kölcsön a gyámpénztárnak majdnem kétmillió pengőre rúgó készpénzkészletét, szó van arról is, hogy ingatlanokra adnák ki a készpénz egy részét, de a Községi Takarék közbeiktatásával. Csak arról nincs szó, hogy az *árvaszék merné vállalni a felelősséget* hogy megfelelő szakértők közbenjöttével közvetlenül helyezze ki a szabályrendelet adott lehetőségei szerint készpénztőkéjének egy részét, hogy ilyképen az árvák és gondnokoltak *vagyonának jövedelmezőségét nagyobbítsa.*

Igaz, hogy a multban történtek hibák az árvapénzek kihelyezése körül. A pénzügyi bizottságban a baloldal épen eléggé kihasználta ezeket a tévedéseket. El is rendeltek bizonyos vizsgálatokat, amelyeknek eredményei azonban *még mindig nem kerültek nyilvánosságra.* Holott ezeknek a hibáknak a jövő szempontjából fokozott jelentőségük van. A multban az ingatlanokra kiadott árvaszéki kölcsönök kihelyezésénél elsősorban *a szakértő körül volt a hiba.* Nyilt titok a városházán hogy *olyan elképesztő szakértői vélemények voltak egyes kölcsönök alapjai, amelyeknél a szakértői vélemény megdöbbentő tévedéseit az sem mentette, hogy a szóbanforgó szakértő urak közeli rokonai voltak egyes igen befolyásos bizottsági tagoknak.* Elsősorban ezt a protekcionizmuson alapuló szakértői rendszert kell teljesen és tökéletesen megszüntetni a budapesti árvaszéknél, egyben pedig — *amiről bölcsen hallgat a krónika* — a multak hibáiért a szakértőket is felelősségre vonni, mégpedig anyagilag is. Ha mindez megtörténik, akkor az árvaszéknek nem kell *a halogató megalkuvás köpenyegébe burkolózva* továbbra is nagybankok betétzsákmányául szolgáltatni ki az árvapénzeket, hanem kihelyezheti azokat az elfogadott közgyűlési szabályrendelet szabályai szerint megfelelő ingatlanokra — megfelelő szakértői becslések alapján és annak tekintetbevételével, hogy *az árvák és gondokoltak vagyonának mennél nagyobb jövedelmezősége az árvaszéknek nemcsak hivatali, hanem különleges lelkiismereti kötelessége is!*

A beiratási dijak sorsa

Az oktató-személyzet aktuális problémái a Keresztény Tanügyi Bizottságban

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Tanügyi Bizottság hétfőn tartotta első rendes ülését a Keresztény Községi Párt helyiségében. A Bizottság célkitűzésének helyességét már ez az első összejövetel is bizonyította, amikor az elnökség felkérésére az illusztris előadó, *Kemenes Illés* tankerületi királyi főigazgató mindvégig lebilincselő előadására nagy és előkelő hallgatóság gyűlt össze.

Bednárz Róbet prelátus bevezető szavaiban melegen köszöntötte *Kemenes* főigazgatót, mint annak a rendnek kiváló képviselőjét, amely annyi nagy szolgálatot tett a nemzetnek a nevelés terén; *Szakáll* Zsigmond dr. tanügyi főtanácsost és *Gáspár* Pált, a Rákócziánum igazgatóját, akit a hercegprímás érseki tanácsossá nevezett ki.

Majd a megjelenteket üdvözölte és nagy lelkesedéssel kísért szavakban emelte ki a pedagógusok nagy és szent hivatását. A pedagógusok a legmagasztosabb munkát végzik — mondotta — mert annak az ifjúságnak a lelkét formálják, akik a jövendő Magyarországot alkotják A tanítási módszerek változhatnak az idők folyamán, de az alap, amelyre a pedagógusoknak helyezkedni kell, csak egy lehet: a vallásossággal párosult hazafiság. Ez tradíció is és ha azt akarjuk, hogy egy új Magyarország épüljön fel a mai helyén, fanatizmus is kell, mert mi, akik világnézeti alapon szervezkedünk, szeretjük multunkat, hazánkat és Istenünket és hisszük, hogy ez sikerekre is vezet. Az ateista világfelfogás ha tudott a multban győzni, nekünk pedagógusoknak kell ismét résen lenni, hogy a hittel és szeretettel kísért tanítói munkásságunk diadalt arathasson. Ehez a munkához kéri az Isten áldását.

A nagy tetszéssel fogadott bevezető beszéd után *Kemenes* Illés dr. tartotta meg igen élvezetes és gyönyörű előadását *A magyar nemzeti nevelés úttörői*-ről címen.

A felzúgó tapsvihar után *Bednárz* Róbert köszönte meg az értékes előadást, kiemelve, hogy ezt a gyönyörű előadást igazán csak akkor fogjuk tudni megköszönni, ha az itt elmondottakat szívünkbe is véssük.

Ezután *Urbányi C.* József felügyelőigazgató, a Bizottság ügyvezető elnöke ismertette az aktuális kérdéseket. Összefogásra van szükségünk — mondotta — mert táborunk egységét csak úgy tudjuk megmutatni, ha minden kérdésben egységesen lépünk fel. A mellékkeresetüket vesztett kartársak részére segély folyósítását kérték. Kívánatosnak tartja, hogy a beírási díjakból tanítói jóléti célokra is fordítsanak összegeket.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Tel.: 2-919-46

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, ültes törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99.

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Béke-tér 5. Iroda: VI., Szondy-u34.

Móczár Gábor
egeszségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence faburkoló vállalat.
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

HIREK

Bódy László tanácsnok ünneplése a FANSz-ban

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége Tisztviselő Osztálya kedden délután tartotta *Bódy* László kormányfőtanácsos, pénzügyi tanácsnok elnöklete alatt a nyári szünet után első igazgatótanácsi és választmányi ülését, melyen a tagok nagyszámban jelentek meg. Napirend előtt *Duday* Alajos dr. tanácsnok, ügyvezető alelnök üdvözölte az elnököt a legfelsőbb helyről nyert kitüntetése alkalmából és biztosította őt továbbra is a tisztviselők mély tiszteletéről és meleg szeretetéről.

Bódy László dr. válaszában megköszönve az üdvözlést, ígéretet tett, hogy erejéhez és tehetségéhez képest a fővárosi tisztviselők erkölcsi, anyagi és gazdasági helyzetének javítása érdekében mindent megtesz. Megejtette a jelölést az igazgatótanács a Segítőalap intéző bizottsági tagsági helyekre és azokra *Bódy* László dr. tanácsnokot, mint az Egyesület elnökét és *Fazekas* Béla dr. árvaszéki ülnököt, mint az Egyesület főtitkárát jelölte.

A választást megejtő rendkívüli közgyűlést az Egyesület október hó 14. napján délután tartja a Reáltanoda-utcai főreáliskola tornatermében. Elhatározta az ülés, hogy elhalt nagynevű elnökének, *Liber* Endre alpolgármesternek emlékére október hó folyamán hangversenyt rendez, amelynek jövedelmét emlékének megörökítésére fordítja. Ezután az ülés *folyó ügyeket* tárgyalt.

Az ülést ünnepi vacsora követte *Bódy* László dr. tiszteletére, amelyen a fővárosi tisztviselők *Lamotte* Károly dr. alpolgármester és sok vezető tisztviselő részvételével az Egyesület kaszinóhelyiségeit zsúfolásig megtöltötték. A vacsora során az ünnepi beszédet *Szokolay* Leó dr. árvaszéki elnökhelyettes tartotta, beszéde hatalmas sikert aratott. Az ünnepeltet a vezetése alatt álló ügyosztály nevében *Beliczay* Imre dr. főjegyző üdvözölte és az üdvözlésekre az ünnepelt meghatottan mondott köszönetet.

—o—

A rossz gazdasági viszonyok mellett mindig sokkal több ember vesz részt az osztálysorsjátékon. Miért? Erre igazán könnyü a magyarázat. Egyszerre nagy összeget szerezni csak nyeremény által lehet. Nyerni pedig csak az nyerhet, akinek sorsjegye van! Kísérelje meg Ön is! Rendeljen még ma egy sorsjegyet bármelyik főárusitónál. Fizetni van ideje legkésőbb a húzás, október 16-ika előtt.

Miért nem kell Budapestnek a juhhus?

A Községi Élelmiszerüzem a csomagoló papirokon fogja népszerüsiteni a recepteket

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A földmüvelésügyi minisztérium a tömeges juhhus fogyasztás népszerüsitésére Marschall Ferenc dr. államtitkár irányitása mellett országos propagandát indit. Schandl József dr. közgazdasági egyetemi professzor fogja az akciót intézni, de már is vádak hangzanak el a tekintetben, hogy a főváros hatósága megakadályozza a juhhus fogyasztásának országos megszervezését, még pedig azért, mert félti a Községi Lóhusüzemet az olcsó juhhus konkurrenciájától. Azt is hangoztatják, hogy az olcsó és népszerü juhhus-akció érzéketlenül hagyja a főváros közélelmezésének urait, ami annál is inkább kirivó, mert a már Jugoszláviából behozott háromezer vágólovon felül a főváros újabb vágóló-importra készül. Ezekről a vádakról és a juhhusfogyasztás budapesti propagálásáról

Rosta János dr.

tanácsnok, a fővárosi közélelmezési ügyosztály vezetője, a következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:

— Az a vád, hogy a főváros a saját lóhus mészárszékei miatt megakadályozza a juhhus-fogyasztás terjesztését, amennyire képtelen, annyira nevetséges is. A főváros vezetősége a legutóbbi esztendőkben a Községi Élelmiszerüzem útján több olcsó juhhus-akciót igyekezett kezdeményezni, azonban — sajnos — teljesen eredménytelenül! Budapest közönségének széles rétegeit nem lehet a juhhusra rászoktatni. Akárki, akármit is mond, atavisztikus ösztönök dolgoznak a pesti emberben, amikor nem eszi meg a juhhust.

— A főváros a földmüvelésügyi minisztérium által tervezett új birkahus-akcióban természetesen teljes intenzitással fog résztvenni; a juhhust a Községi Élelmiszerüzem fiókjai útján ismét árusitani fogjuk. Mivel pedig a tapasztalat azt bizonyitja, hogy a budapesti háziasszonyok nem értenek a juhhus elkészitéséhez, a Községi Élelmiszerüzem boltjai által kiszolgáltatott élelmiszerek csomagolópapirjaira fogjuk a legjobb birkahus-elkészitési módokat rányomtatni. Főleg arra akarjuk megtanitani a közönséget, hogy a juhhust meg kell tisztitani a zsiros részektől, főleg a combrészt és akkor a hus teljesen szagtalan, sőt pompás ízü lesz. Nem a főváros fog mulni, ha az egy főre eső alig hatvan dekás bárányhus és juhhus fogyasztását sikerül felemelnünk. Hogy mekkora számokról van itt szó, illetőleg, hogy mennyire nem kell a budapestieknek jelenleg a birkahus, közlöm, hogy ugyanakkor a marhahusfogyasztás egy főre számitva átlag 12.73 kg, a borjuhusfogyasztás 9.24 kg, a sertéshusfogyasztás 15.70 kg. Még a lóhusfogyasztás is túlhaladja jelenleg a birkahusfogyasztást, mert a lóhus fogyasztása 2.9 kg-ra tehető.

MÜVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DISZE!

Lehet-e az árammérő kikapcsolása miatt a fővárost perelni?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Különös nagyösszegü kártérítési pert tárgyalt a minap a felebbezési biróság. Ladányi Mihály iparos ugyanis tizennyolcezer pengőt követelt a budapesti székesfővárosi Villamosmüvektől, mert — keresete szerint — az Elektromos Müvek ismételten vizsgálatot tartottak üzemében, majd pedig lezárták a villanyórát és megszüntették az áramszolgáltatást.

A perben az Elektromos Müvek azzal védekezett, hogy az óra lezárása jogos volt egyrészt, mert Ladányi már régebbről tartozott, másrészt a kiküldött szerelők azon a véleményen voltak, hogy az iparos nemcsak üzemében használja a villanyt, hanem a lakásában is. Erre viszont Ladányi azzal replikázott, hogy az ő üzemében egyáltalán nem lehetett áramlopásról beszélni, ő tartozásának rendezésére ismételten ajánlatot tett és a rá jogtalanul kirótt összegeket is kifizette, de utóbb ezért is pert indított az Elektromos Müvek ellen és a biróság megállapította, hogy nem volt jogos az Elektromos Müveknek az óra lezárására és az áramszolgáltatás megszüntetésére vonatkozó intézkedése. Az Elektromos Müvek őt az áram kikapcsolásával súlyosan megkárosította, épp ezért megfelelő kártérítéssel tartozik.

Az elsőbiróság több tanút hallgatott ki az ügyben és ezek vallomása alapján elutasította az iparos nagyösszegü kártérítési követelését. A felebbezési biróság most azt az ítéletet helybenhagyta azzal az indokolással, hogy Ladányi hátrálékban volt egyrészt, másrészt pedig szabályszerüen jártak el az Elektromos Müvek emberei, mikor megfelelő vizsgálat után felsőbb rendelkezés alapján lezárták az iparos villanyóráját.

VASÁROLJON OSZTÁLY-SORSJEGYET

Suchtár Bankházánál

FŐÁRUSITÁS: BUDAPEST, VIII., ÖLLŐI-UT 6. szám
Telefon: 132-293. Postacsekksz: 20.056.

1. oszt. húzás október 16-án és 19-én.

Sorsjegyárak:

Nyolcad	Negyed	Fél	Egész
P 3.50	P 7.—	P 14.—	P 28.—

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben **700.000 aranypengő**

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

WIHART FERENC
épitész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

Hő- Hütő- Hang- Viz- Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: *1-485-14, 1-388-54

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER
Városliget

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Csodákat tud művelni a reménység!

Aki szépet és jót vár az élettől, növelje a reménységét és keresse a szerencsét. Egy elszalasztott pillanatot nem pótolhat semmi. Október 16-án kezdődik az uj osztálysorsjáték. Már egy sorsjeggyel szerencsés esetben 700.000 pengő nyerhető. Jutalom 400.000 P, főnyeremény 300.000 P., azonkivül 100.000, 70.000, 55.000, 50.000, 45.000, 40.000 pengő stb. Nyerési esélyek tekintetében az összes sorsjátékok élén áll. Ezen körülményben és a feltétlen megbizhatóságban leli magyarázatát ezen népszerü intézmény napról-napra fokozódó közkedveltsége. A sorsjegyek ára: egész 28, fél 14, negyed 7, nyolcad 3½ pengő az összes főárusitóknál, tehát szerencse föl!

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal.
E szelvény 10% engedményre jogosit

Uj kiirások

960 drb golyóscsapágy és **1140 drb görgőscsapágy szállítására** a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi október hó 5-én délelőtt 9 óra.**

Kocsiút- és gyalogútaszfaltozási munkákra a VIII. ker. Tisza Kálmán-téren, Práter- és Német-utcákban. **Határidő: 1937. évi október hó 5-én délelőtt 9—10 óra.**

Kocsiút-aszfaltozási munkákra a VIII. ker. Baross-, József-, Rökk Szilárd- és Szentkirályi-utcák részére. **Határidő: 1937. évi október hó 5-én délelőtt 9 óra.**

Utrendezési munkákra az I. ker. Pilsudski utca, Németvölgyi-út és Levendula-utca közötti szakasz részére. **Határidő: 1937. évi október hó 5-én délelőtt 10 óra.**

Kiszélesitési és topekaburkolási munkákra a II. ker. Pasaréti-út, Olaszfasor és Hadapród-utca közötti szakaszhoz. **Határidő: 1937. évi október hó 5-én délelőtt 10 óra.**

Utrendezési munkákra a X. ker. Gergely-utca, Martinovics-tér és Ihász-utca közötti szakasz részére. **Határidő: 1937. évi október hó 5-én délelőtt 10 óra.**

Kövező, elő- és kövező, továbbá topekaburkolási munkákra a XI. ker. Bufoki-út és Baranyai-utca közötti szakasz részére. **Határidő: 1937. évi október hó 5-én délelőtt 10 óra.**

Kövező, elő- és kövező, továbbá **aszfaltozási munkákra** az I. ker. Városmajor-utca 60. számú ház és a Bánffy-utca között levő szakasz részére. **Határidő: 1937. évi október hó 5-én délelőtt 10 óra.**

Keramitburkolási munkákra a XI. ker. Névtelen-út, Verpeléti-út és Bercsényi-utca közötti szakasz részére. **Határidő: 1937. évi október hó 5-én délelőtt 10 óra.**

Bontás-, föld-, köműves-, vasbeton- és elhelyező munkákra a IX. ker. Soroksári-út 58. szám alatti székesfővárosi községi élelmiszerárusító üzem szállitási osztály, toldalék építéséhez. **Határidő: 1937. évi október hó 8-án délelőtt 9 óra.**

10.290 drb öntöttvas dugattyú-gyűrűnek, az egyévi szükségletét fedő, menyinyiségben kötés útján történő **biztosítására. Határidő: 1937. évi október hó 8-án délelőtt 9 óra.**

Csatornázási munkákra a III. ker. Szentendrei-úton, a Raktár- és Veder-utca között (I. szakasz), valamint a Flórián-tér és Raktár-utca között (II. szakasz). **Határidő: 1937. évi október hó 11-én délelőtt 9—10 óra.**

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

KOREK E.
Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

VÁLLALKOZÁS

Király tanácsnok nagyszerü tempója

Rohamlépésben folyik a Hősök-tere átépitése

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az Eucharisztikus Világkongresszus Budapesten való megrendezésével kapcsolatosan a főváros legfontosabb teendői közé tartozik a Hősök terének és a csatlakozó utaknak az átépítése; ezzel együtt a városligeti tó fenekének betonozása, mivel a kongresszus ünnepségeit a Hősök terén tartják meg. A főváros legutóbbi közgyűlése a Hősök terének és a csatlakozó utaknak az átépítésére háromszázezer pengőt, a városligeti tó fenekének betonozására és a lejárók elkészítésére 150.000 pengőt szavazott meg. A két nagyfontosságú közmunkával, melynek sürgősségét a kongresszus egyre közeledő dátuma igazolja, hétfőn fog foglalkozni az út- és csatornaépítési szakbizottság. Erről az általános érdeklődésre igényt tartó problémáról

Király Kálmán

tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Tekintettel arra, hogy az ünnepségeket a jövő év májusában tartják meg, a térnek a várható mintegy 100.000 főnyi közönség részére való átalakítása nagy feladatot ró az út- és csatornaépítési ügyosztályra.

— Az útépítést megelőzi a két kis szökőkút, valamint a parkrészekben levő kisebb fák és bokrok eltávolítása és a különböző földalatti közművek munkálatai. Igy csatornázás folyik a királyszobrok mögött és a két múzeum előtt, és pedig a víznyelők bekötése miatt. A *Gázművek* kereken 1850 méter gázcsövet mozgósítanak. Részben a meglévő csöveket áthelyezik, részben újakat fektetnek. A *Vízművek* a parkok megszüntetésével kapcsolatban egyes locsolócsapokat eltávolítanak, a múzeum elé pedig újakat szerelnek fel. Az *Elektromos Művek* a felállítandó kandeláberek részére kábelt fektetnek. A téren kerül még elhelyezésre a megafon-berendezés, több díszes zászlótartó oszlop és kerékvető.

— A közgyűlés a tér rendezését szeptember hó 17-én, pénteken rendelte el és már a rá következő hétfőn, szeptember 21-én megindultak az említett munkálatok és pedig oly erővel, hogy e hó 10-ig elkészülnek anélkül, hogy a forgalmat zavarnák. Azután a tér egyes részeit a közlekedés elől elzárjuk. Csak végső esetben kerül a sor az *egész forgalom elterelésére.*

— A tér területe mintegy 35.000 m². Ebből a középső rész: kb. 14.000 m² a gyalogos forgalmat fogja szolgálni. Ezt veszi körül majd az ugyancsak 14.000 m² területű kocsiút. A kettőt 1.5 méter széles sáv választja el. Ez közepén három sor fehér keramitból és két szélén három-három sor bazalt kőből készül. E sávba kerülnek a víznyelők, melléje pedig a középső gyalogúra a kandeláberek, a zászlótartó oszlopok és kerékvetők.

— Az útépítési munkálatok nyilvános versenytárgyalását szeptember 29-ére tűztük ki. Kiírásra került: 1.) az útépítési előmunka (makadám alap), 2.) a kocsiútaszfaltozás, 3.) gyalogút sétányaszfalt és 4.) gyalogút-műkőlap fektetés. E munkákat előreláthatóan e hó 11-én megkezdjük. Elvégzésükre negyvenöt munkanapot irányoztunk elő és így, amennyiben azt az időjárás megengedi, december hó közepére azokkal elkészülünk.

Versenytárgyalási hirdetmények

A XI. ker., Névtelen út, Verpeléti út és Bercsényi utca között lévő szakaszának
keramitburkolási munkáira
— kormányhatósági jóváhagyástól függően — nyilvános versenytárgyalást hirdetek.
A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat
1937. évi október hó 5-én délelőtt 10 óráig kell a Központi Városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

*

Az I. ker., Pilsudszki utca Németvölgyi út és Levendula utca között lévő szakaszának
útrendezési munkáira
— kormányhatósági jóváhagyástól függően — nyilvános versenytárgyalást hirdetek.
A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat
1937. évi október hó 5-én délelőtt 10 óráig kell a Központi Városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

*

A XI. ker., Budafoki út, Verpeléti út és Baranyai utca között lévő szakaszának
kövező elő- és kövező-, továbbá topekaburkolási munkálataira
— kormányhatósági jóváhagyástól függően — nyilvános versenytárgyalást hirdetek.
A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat
1937. évi október hó 5-én délelőtt 10 óráig kell a Központi Városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

*

A X. ker., Gergely utca, Martinovics tér és Ihász utca közötti szakaszának
útrendezési munkáira
— kormányhatósági jóváhagyástól függően — és pedig:
I. Kövező előmunkára,
II. Kocsiút aszfaltozási munkára nyilvános versenytárgyalást hirdetek.
A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat
1937. évi október hó 5-én délelőtt 10 óráig kell a Központi Városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

*

Az I. ker., Városmajor utca 60. sz. ház és Bánffy utca között levő szakaszának
1.) kövező elő- és kövező-, 2.) aszfaltozási munkálataira
— kormányhatósági jóváhagyástól függően — nyilvános versenytárgyalást hirdetek.
A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat
1937. évi október hó 5-én délelőtt 10 óráig kell a Központi Városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

*

A II. ker., Pasaréti út, Olasz fasor és Hadapród utca közötti szakaszának
kiszélesítésére és topekaburkolási munkáira — kormányhatósági jóváhagyástól függően — nyilvános versenytárgyalást hirdetek.
A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat
1937. évi október hó 5-én délelőtt 10 óráig kell a Központi Városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

*

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek kormányhatósági jóváhagyástól függően a VIII. ker., Tisza Kálmán téren, Práter- és Német utcákban végzendő
kocsiút és gyalogútaszfaltozási munkákra.
A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi Városháza) IV. ker., Városház utca 9. sz. II. em. 284. ajtószám alatt
1937. évi október hó 5. napján délelőtt 9—10 óra közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

*

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek kormányhatósági jóváhagyástól függően a VIII. ker., Baross-, József-, Rökk Szilárd- és Szentkirályi utcákban végzendő
kocsiútaszfaltozási munkákra.
A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi Városháza) IV. ker., Városház utca 9. sz. II. em. 284. ajtószám alatt
1937. évi október hó 5. napján délelőtt 9—10 óra közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

*

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek kormányhatósági jóváhagyástól függően a III. ker., Szentendri úton, a Raktár utca és a Veder utca között (I. szakasz), valamint a Flórián tér és Raktár utca között (II. szakasz) végrehajtandó
csatornázási munkákra.
A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi Városháza) IV. ker., Városház utca 9. sz. II. em. 284. ajtószám alatt
1937. évi október hó 11. napján délelőtt 9—10 óra közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

JENKEY MARCELLA
okl. kézimunkatanárnő,
női szabómester
női ruhaszalonja
XI. FÜRJ-UTCA 34/c.
Telefon: 151—093.
Eredeti francia és angol modellek. — Vállal minden szakbavágó munkát. Szabászati és varróiskolája szeptember hó 15-én nyilik meg. Főv. tisztviselők családtagjai részére árkedvezmény.

VILLANYSZERELŐJE
díjtalanul
ELLENŐRZI
Tungsram
Luxméterrel!

XV. évfolyam 40. szám

Budapest, 1937. október 9

Budapest, VII. Rákóczy-út.

ÚJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

A cselekvés költője

Chateaubriand vicomte, Napoleonnak előbb wallisi követe, majd beszédeiben és emlékirataiban legélesebb kritikusa, írja a korzikai hősről egyik ihletett mondatában: Igen, valóban, ő a cselekvés költője volt! A többezer kötetre rúgó Napoleon-irodalomban ennél jellemzőbb és találóbb megjegyzésre nem akadunk a szerencsétlensorsú császárt illetően. Ez a megállapítás nemcsak Napóleon hadi működésére mutat rá a reflektor világosságával, nemcsak az ő államalkotó tevékenységét példázza a béke ritka napjaiban, hanem rátapint a nagy ember egész életritmusára, arra a feszítő erőre, amely a császárt a kadettiskolától a szentilonai börtönig nem szűnően hevítette.

A Napoleonról szóló elmés francia megállapítás jut eszünkbe, amikor a városháza legközelebbi jövőjével kapcsolatosan a horizontokat vizsgáljuk. Minden vonatkozásban munka és dolgozni akarás, az alkotás láza és vágya. A polgármestert, a maga Napóleonéhoz képest természetesen szűknek és parányinak tetsző munkakörében épen úgy a cselekvés költőjének lehet nevezni, mint a francia nemzet hősét. A cselekvés költőjének, aki a pozitív alkotások megszakitatlan láncolatán keresztül folyton és folyton újabb és újabb alkotások lázában ég, egyetlen pillanatig sem pihenve, nem késlekedve és nem tétovázva, amikor rábízott feladatok teljesítéséről és ezen felül a saját személyének és városának egybefonódó elképzeléseiről van szó.

A cselekvés költője Szendy Károly és épen ezért — fokozott mértékben kell, hogy rosszul essenek neki az épen annyira meddő, mint doktriner ellenzéki kritikák. Az a sótalan ortodoxia, amely nem akarja megérteni a cselekvés költészetét, ugyanazt a gramofonlemezt játssza nap-napután. Egyetlen ambíciójuk, hogy ha esetleg mégis rosszra fordulnak a dolgok, ők intő ujjal és titokzatos mosollyal mondhassák: — Megmondottuk előre! Ez a lagymatag pesszimizmus nem tudja magát másban kiélni, mint a folytonos gáncsoskodásban, holott merev tanaik fölött épúgy eljárt az idő, mint ahogy senkinek Budapesten nem kell már az az aggott liberálizmus, amit ők oly tehetetlenül és tehetségtelenül képviselnek!

A cselekvés költőjét és ennek a városnak rohanó tempóját nem tudják megállítani néhai való jó Mariska professzor itt felejtett mumiái. Uj idők új dalaival törnek be hozzánk az új gazdasági áramlatok, „reményben gazdag, tettben szapora" korszakunk élén Szendy Károly a maga javíthatatlan optimizmusával, bátor energiájával, lobogó lelkesedésével harsonázza milliók tapsaitól kísérve az élet himnuszát!

Ami sok a költségvetésben — és ami a költségvetésből kimaradt

Irta: Szőke Gyula dr.

Tizmillió pengő költségvetési hiánnyal kezdődik a jövő év munkája! Jobbadán a régi hiányok fedezésére most veszünk fel közel harmincmillió pengő hosszúlejáratú kölcsönt. Ez ma a jövő év képe. Némelyek szerint a főváros hitele nagy, mert gazdag és jól intézi ügyeit. Mások szerint a főváros eladósodott, mert nem jól gazdálkodik. A középen van az igazság. A multról nem beszélünk. Kár is volna mindazt felemlegetni, ami miatt a gazdag fővárosnak újabb és újabb adósságokat kellett csinálnia. A közelmult és a jelen azonban igenis tárgyalandó.

A nemzeti és nemzetközi gazdasági nehézségek nagy óvatosságra kényszeritenek bennünket és a polgármester a lehetőségig követte az intelmeket. A főváros kiadásait közel évi hatvanmillió pengővel leszállitotta. Mondják, lehetne többel is. Talán igen.

De egyrészt meg kell mutatni, melyek azok a jelentős tételek, amelyek törlendők, másrészt meg kell gondolni, vajjon azoknak a törlésével nem szenved-e a közület nagyobb kárt, mint azzal, ha azok miatt a költségvetés deficites. Mások a bevételek fokozását ajánlják. Adót emelni nem szabad, az illetékeket szintén nem lehet tovább felsrófolni, az üzemi egységárak felemelése ellen egyenest tiltakozunk.

Ugyanakkor sürgetjük a bekövetkezett drágaságnak megfelelően a közalkalmazottak fizetésének megfelelő felemelését, főleg a kisebb jövedelmű munkásoknak a kellő mértékű ellátását, az ideiglenes alkalmazottak véglegesitését, a nyugdijak rendezését, a legkülönbözőbb beruházásokat. Ha a polgármester a szivére hallgat, meg is teszi a javaslatot. Ha ellenben a főváros kasszáját nézi, bizony-bizony mindenkivel ellentétbe kell kerülnie.

A költségvetés egyes tételeivel most nem foglalkozom. Magam is nagyon sok megszivlelendőt látok abban, hogy bizonyos kiadásokat, vagy törölni, vagy legalább is csökkenteni kell, más kiadásokat pedig fel kell venni a költségvetésbe, vagy a felvett összeget emelni szükséges. Ezek a tanácskozások során tárgyalandók le. Előbb azonban tisztázandó kérdések vannak, amelyek nem annyira a polgármester előterjesztésének a számszerüségére vonatkoznak, mint inkább azokra az elvekre, amelyek érvényesültek a mostani előterjesztésben és kihatnak a jövő gazdálkodására is.

Azt mondják, hogy a gazdasági helyzet javul. Ha csak úgy nézzük a nemzetközi viszonylatot, vagy az adófizetésekre tekintünk, a statisztikusok szemével lehet igazat is adnunk ennek a feltogásnak. Ha azonban a főváros lakosságának a megélhetését nézzük és a polgárság jövedelmének a csökkenését számitjuk, bizony nem a gazdasági élet javulását, hanem az adófizetők igen-igen lelkiismeretes eljárását tapasztaljuk, akik a közületi élet érdekében fokozottan teljesitik az adófizetési kötelezettségüket és fokozottan csökkentik a megélhetési igényeket. Ez pedig nem lehet közömbös a főváros életében. Mert minél lejebb száll a polgárság igénye, minél kisebb a fogyasztás, akár élelmezésben, akár lakásban, fűtésben, ruházkodásban, annál kevesebb az ezzel foglalkozók jövedelme, tehát megint annál jobban csökken ezreknek és ezreknek a megélhetési viszonya. Ha még emellett a főváros is mindenütt leszállitja a közület igényét, szükiti a kiadások körét, joggal mondhatjuk, hogy a gazdasági élet fejlődése dacára a nép élete visszafejlődik és lassanként elsorvad az adózó elem, növeli a máról holnapra élő proletáriátus tömegét.

A főváros szempontjából pedig minden költségvetést meg kell előznie bizonyos rendelkezéseknek. Ma az az elgondolás, hogy mindnki lehetőleg nyugdijas állásba kerüljön, és pedig elsősorban az államnál, vagy a fővárosnál. Nem a minél nagyobb számú, hanem a jól fizetett, szorgalmas és egész napi munkát végző alkalmazottakra van szükség. Gyakran a sok alkalmazott egy része alig végezhet valami munkát, mert nem is kaphat kiosztást. Gyakran olyanok kapnak megbizatást, akik nincsenek rászorulva, vagy nincsenek arra képesitve. Gyakran a kevésbbé hivatottak kerülnek a hivatottak elé.

Legutóbb láttuk a főpolgármester és a polgármester vitáját a tanügyi kinevezéseknél, amely intő például szolgál. Láttuk a lineáris fizetésleszállitások eredményét, amelyből végre már tanulnunk kell, mert türhetetlen, hogy a közalkalmazottak olyan kis jövedelemben részesüljenek a könnyebb megtakaritás kedvéért, hogy abból alig tudjanak megélni. Ennek következménye, hogy a közalkalmazott kisemberek menekülnek a fővárosból, mert a vidéken olcsóbban tudnak negélni. Láttuk a státusrendezés hibáit, ahol a képesités nélküli tisztviselők kerültek a képesitettek elé. Láttuk a képzettség megszerzésének a visszásságait, amelyen addig szinte nem lehet segiteni, amig a főiskolai oktatás rendszere meg nem változik. És legjobban látjuk a közüzemi alkalmazottak nyugdijkérdésének a rendezését, amit minden ok nélkül halogatunk immár évről-évre, holott a nyugalom és a biztonság szempontjából is elsőrendű közérdek, hogy ez a kérdés végül is megoldassék. Nem lehet és nincs ok arra, hogy az évtizedeken át hűen, teljes munkaerővel és munkakedvvel a köz javára szolgált alkalmazott, végül öreg napjaira kegyadományra szorulva tengesse életét, holott a munkájával és az általa befizetett nyugdijjárandóságokkal kiérdemelte azt, hogy az ő polgári mivolta akkor is tiszteletben tartassék, amikor a betegségek, vagy a kor miatt, munkaereje megszünt.

Mondják, hogy a polgármester keresen több jövedelmet az üzemekből. De nem tarifaemeléssel! Igen. Ha lehet ott megtakaritásokat eszközölni, ez kötelessége a polgármesternek. Ha lehet a bevételeket a méltányosság elve szerint emelni, bizonyára meg is fogja tenni. Ha méltányos, még a tarifákat is kell módositani. De! Az eljárás, amelyet az üzemek körül tapasztalunk, semmi esetre sem praktikus. Rendeztük a villany tarifáját, pedig bizonyos módositással olcsóbb egységár mellett mégis több lenne az Elektromos Művek jövedelme. A gázszolgáltatás egységárai semmi esetre sem mozditják elő a több gáz használatát. Most szavaztuk meg a vizdij emelését, még életbe sem lépett és már jön az új emelés és kétszeresen megfizettetjük egyik helyen a szolgáltatott viz árát, a másik helyen alig egyötöd részét követeljük annak, amibe a viz kerül. A Beszkárt tarifájáról ne is beszéljünk. Annakidején nem volt nehéz megjósolnom, hogy az új rendszer nem válhat be és nem lehet addig rnd, amig az a változás be nem következik, amelyet a kisszakaszrendszerrel szemben javasoltam. A Hévről nem is beszélek. Egy bizonyos, nagy elhatározottság és bátorság kell ahoz, hogy ez a kérdés megoldassék, nem a politika, hanem a gazdaságosság és okosság szempontjából.

Beruházás. Csak most olvastuk, hogy mennyi utat fognak épiteni, átalakitani, javitani. Mindez a jövő Szentév miatt.

De egységes városfejlesztési terv nélkül. Bizonyos, hogy szükséges a külső városrészek utcáinak is a rendbehozása, mert a város polgárai egyaránt igényelhetik és megérdemlik, hogy az ő érdekeikkel is olyan lelkiismeretességgel törődjünk. De, ha adunk valamit, arra a sokat emlegetett idegenforgalomra és ha komolyan figyelemreméltatjuk a városfejlesztés feladatait, nem hiszem, hogy akadjon valaki, aki tagadná, hogy amig a belvárosi Dunapart abban az elhagyott, rozoga álapotban van, amíg a Fővámtér, Molnár-utca és a Belváros egyéb részei nincsenek rendbehozva, addig a közigazgatásilag is alig fenntartható külső városrészek aszfalttal, betonnal és keramittal való ellátása szinte nem lehet közérdek.

Kell városfejlesztési program, amely nemcsak az egyes ügyosztályok elgondolását, hanem az egész város; az egész közgyűlés átfogó elhatározását képviseli. Enélkül minden áldozat ötletszerű, minden áldozat csak emeli a kölcsönök mennyiségét, szaporitja a főváros terhét; emeli az állandó kiadásokat és nem oldja meg a milliós város jövő megélhetésének a lehetőségét.

Gondoljunk vissza az első üzemvizsgáló bizottságra; amely titokban működött és a vége; hogy jöttek átalakiások, azoknak óriási, hitelből fedezett költsége; amelyet; ha alkotmányosan azok a javaslatok letárgyalhattak volna; soha keresztül nem viszünk. Jött a régi tanács megszüntetése, majd az ezt helyettesitő törvényhatósági tanács eltörlése odaállitván a polgármestert, mint mindentudó, mindent akaró és mindent biró hatalmat, aki mindenki helyett dolgozik, és a közgyűléstől legfeljebb csak jóváhagyást kér. Ma azt látjuk, hogy a legtöbb elgondolás azon dől meg, hogy nincs kellő előkészités. Ezt várjuk. És ha ez meglesz, másképen fog kinézni a költségvetésünk.

Mégis lesznek hamarosan gyámpénztári kölcsönök!

Irta: Csorna Kálmán dr.

Az *Uj Budapest* legutóbbi számában a fővárosi árvapénzek jövedelmezőségének csökkenéséről cikk jelent meg, amely hibáztatja, hogy az árvaszék készpénzfölöslegét nem helyezi ki jelzálogos kölcsönökbe, holott ilyen kihelyezéssel magasabb kamatozást lehetne elérni.

Evvel kapcsolatban a következőkre kívánok rámutatni:

Mint ismeretes, az árvaszéket a székesfőváros pénzügyi bizottságában, a közgyűlésen és a sajtóban is *súlyos támadások* érték a közelmultban azokkal a gyámpénztári kölcsönökkel kapcsolatban, amelyeket az 1928—1932-ik években helyezett ki ingatlanokra. — Azóta a polgármester úr által lefolytatott vizsgálat elégtételt szolgáltatott az árvaszéknek. Megállapította azonban az üggyel foglalkozó pénzügyi szakbizottság, hogy a jelenlegi szabályrendelet rendelkezései *nem alkalmasak* arra, hogy azoknak alapján folyósíttassanak újabb gyámpénztári kölcsönök. Azóta már közgyűlési határozat módosította is a szabályrendelet egyes sürgősen megváltoztatandó rendelkezéseit, ez a határozat azonban *még belügyminiszteri jóváhagyást nem nyert.*

Kifogás tárgyává tette továbbá a pénzügyi bizottság, hogy az árvaszék a jelenleg is érvényben levő szabályrendelet rendelkezéseinek módosításáig hozzájárulást kért és kapott annakidején a belügyminisztertől arra, hogy készpénzfeleslegének 800.000 pengőt meghaladó részét gyámpénztári kölcsönökbe helyezhesse ki abból a célból, hogy az árvavagyonoknak nagyobb jövedelmezőséget biztosíthasson. A szabályrendelet előírása szerint ugyanis a gyámpénztár pénzkészletének csupán kétharmad részét lehet jelzálogos kölcsönökben helyezni el, egyharmad részét a gyámpénztár fizetőképességének biztosítása végett bankbetétekben kell tartani. Jelenleg tehát az a helyzet, hogy a gyámpénztár kereken 4,500.000 pengőt kitevő pénzkészletéből *annak egyharmad részét*, tehát másfél millió pengőt forgótőkeként bankbetétben kell kezelni és ez az összeg természetesen alacsonyabb kamatozást biztosít mint a jelzálogkölcsönökben kihelyezett kb. 2,800.000 pengő.

Már az ezévi február hóban a székesfővárosi közigazgatási bizottsághoz intézett évi jelentésemben rámutattam arra, hogy a kiskorúak tőkéi után térítendő kamatláb állandóan csökkenő irányzatú és, hogy *a kamatlábnak további leszállítása csak úgy lesz elkerülhető, ha az árvaszék a fizetőképességének biztosítására szükséges összeget meghaladó tőkéket ismét jelzálogkölcsönökben helyezi ki, vagy esetleg az 1930. évi XVIII. tc. 74. §-a alapján maga a székesfőváros veszi kölcsön megfelelő kamatozás mellett.* Ugyancsak rámutattam arra is, hogy az árvaszék *szükségesnek látja a gyámpénztári kölcsönökről szóló új szabályrendelet sürgős megalkotását.*

Az árvaszék már 1931-ben elkészítette az új szabályrendelet-tervezetet, majd pedig a közbejött rendkívüli gazdasági viszonyokra figyelemmel, az 1935. évben újabb tervezetet dolgozott ki és azt ugyancsak beterjesztette.

Az árvaszék előterjesztései szerint a jövőben a gyámpénztári készpénztőkének *csupán egynegyed részét kellene forgótőkeként visszatartani, illetve bankbetétekben kezelni.* Ha tehát az árvaszék előterjesztéseit, illetve az új szabályrendelet tervezetét — melyeknek elintézését az illetékes helyeken ismételten szorgalmazzák — elfogadják, úgy meg lesz a lehetőség arra, hogy kb. 800.000—1,000.000 pengőt a jelenleginél magasabb kamatozás mellett helyezhessen el és ezáltal a kiskorúak tőkéi részére a mainál magasabb kamatozást biztosítson. Megjegyzem, hogy *a gyámpénzár jelenleg 4.4% kamatot térít az árváknak*, ami még mindig elég kedvezőnek mondható, mert a kiskorúak tőkéjének közvetlenül pénzintézeteknél való elhelyezése mellett ennél sokkal alacsonyabb kamatozást lehetne elérni. Tudomásom szerint az új szabályrendelet letárgyalása a *legközelebbi jövőben várható* és így remény van rá, hogy ez év végén, vagy a jövő év elején a *gyámpénztár abba a helyzetbe kerül, hogy készpénztömegének magasabb kamatozást tud biztosítani.*

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Elsőnek fiatal és tetterős barátomtól búcsúzom el szerkesztő úr vendégszerető hasábjain: Sebő Bélától, akiről csak most, amikor október végével nyugdíjba megy, derült ki, hogy nem negyven esztendős, mint amennyinek látszik, hanem a folyó esztendő június 6-án már hatvanadik életévét töltötte be Ő volt a városháza „legkisebb" főtiszviselője, — de csak a termetet illetően, mert tudása és munkabírása óriási! A város főkönyveinek hivatottabb tudósa nincs őnála, kalauz nélkül jár a költségvetés és a zárszámadás óriási labirintusában; a számok művésze ő! Most, hogy a régóta megérdemelt kormányfőtanácsosi kitüntetés után nyugalomba vonul, barátainak és tisztelőinek nagy serege — közöttük én is és minden valószínűség szerint Ön is szerkesztő úr — meghatott szeretettel veszünk búcsút tőle.

— Teljesen oszom nézeteit, kedves dr. Városházy! Ki lesz Sebő Béla utóda?

— Minden vonatkozásban elintézett dolog, hogy Gátonyi-Groszmann Béla főszámvevő-helyettes kerül Sebő Béla örökébe. Ő lesz különben az első főszámvevő, akire az új fővárosi törvényben előírt szigorú kikötések a képesítést illetően vonatkoznak. Az öregebb számvevőségi generáció még nem rendelkezik azzal a könyvrevizori diplomával, mely Gátonyi birtokában van. Gátonyi különben mindössze negyvenhét esztendős és így hosszú lejáratú főszámvevőt fog benne kapni a főváros.

— Reméljük is! Ott volt bizottsági tag úr a Magyar Jövő Szövetség Gömbös Gyula emlékvacsoráján?

— Jelen voltam, szerkesztő úr és örömtől dagadozott a szívem, amikor dorogi Farkas Ákos dr. magyar királyi kormányfőtanácsos, székesfővárosi tanácsnok a miniszterek és államtitkárok az országgyűlési képviselők és főispánok díszes gyülekezete előtt akkora hatással és általános szimpátia és nagyrabecsülés közepette mondotta el emlékbeszédét. Amennyire hűségesen viselte minden gúnyolódás és támadás ellenére — Farkas Ákos Gömbös Gyula életében az ő pártjelvényét, annyira becsületesen kitart Gömbös Gyula eszméi mellett ma is, amikor a vezér jeltelen sírja már a Kerepesi-út melletti temetőben domborul. — A mai napon — mondotta többek között Farkas Ákos — a tanítványok hitével és meggyőződésével akarok bizonyságot tenni arról, hogy a mi vezérünknek és mesterünknek csak teste van a sírban, de lelke, szelleme itt jár közöttünk és tovább hirdeti az örök magyar igéket. A megujhodás eszméje lesz ő az uj nemzedékek előtt, folytassuk munkánkat az ő élete és eszméje szellemében!

— Valóban gyönyörű beszéd volt! Egyéb ünneplés?

— Felkay Ferenc tanácsnokot, a közoktatási ügyosztály érdemes vezetőjét részesitették meleg ünneplésben névnapja alkalmából. Az ügyosztály tisztikara élén Boros Pál dr. főjegyző üdvözölte, majd Urbányi C. József a Keresztény Tanügyi Bizottság, Erődy Kálmán dr. tankerületi királyi főigazgató a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége oktató szakosztálya nevében fejezte ki szerencsekívánatait. Ölveczky Pál a Budapesti Tanító Egyesület, Perjéssy Kálmán dr. az iskolaorvosok, Németh István a Pedagógiai Szeminárium könyvtára, Vargha Márton a kertészképző iskola, Jánossy Imre az iparostanonc-iskolák, Barta Imre az Ipariskolai Tanárok és Tanítók Országos Egyesülete, Zombori Moldoványi Béla az iparrajz-iskolák, Stelly Gizella az óvónők részéről üdvözölte a népszerű tanácsnokot.

— Mi is melegen köszöntjük! Kik vannak betegstanában?

— Szécsi Ernő dr. a népszerű tisztifőorvos-helyettes feküdt néhány napig influenzásan a lakásán. A kitünő főorvos-helyettes addig küzdött az influenza ellen, amig ő is meg nem kapta. Ugyancsak influenzásan feküdt néhány napig betegen Szokolay Leó dr. árvaszéki elnökhelyettes, aki igy nem tudta megköszönni azt a rengeteg gratulációt, amelyet a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségében elmondott Bódy-beszédéért kapott. Influenzásak különben — kisebb nagyobb számban — az erősen ősziesre fordult időjárás miatt minden ügyosztályban bőven akadnak.

— Kik a szabadságosak?

— Némethy Károly őméltósága félig szabadságon, félig hivatalosan Zürichbe, majd onnan Párisba utazott, ahol is tanácskozásokat folytatott a városok közti kulturkapcsolatok kiépítéséről. Budapest kitünő kulturtanácsnoka mindkét városban előadásokat is tartott. — Két érdemes előljáró Farkas Lajos dr. a Vár, és Antalfy a Lipótváros előljárója Rómába és Nápolyba utaztak. És hogy ne legyenek orvosi felügyelet nélkül, megemlítem, hogy kíséretükben ment szabadságra Doby József dr., a Lipótváros kerületi tisztiorvosa is. Az utazásokkal kapcsolatosan egy költözést is bejelentek szerkesztő úrnak: marosvásárhelyi Thordai Lajos dr. székesfővárosi tanácsnok, a Vizováros előljárója, aki eddig pesti lakásáról járt át budai hivatalába, most ténylegesen, lakásával is, Budára hurcolkodott.

— Miért vannak hónapok óta lehúzva a Bécsi úti Andréka-kúria rolói?

—Azért, mert — mint Pesti Postában Balla Ernő hirlapiró társunk most megindult hetilapjában olvassuk — per tört ki az elhúnyt örökös bizottsági tag másfélszázezer pengőre rúgó öröksége fölött. Andréka aki félesztendővel azelőtt elhúnyt feleségét követte a sírba, gyermektelenül halt el. A főkapitányhelyettes végrendeletében csupán házvezetőnőjéről gondoskodott, aki a Bécsi-út 76. számú házban élete végéig szabad lakást élvez. Az oldalági rokonokat teljesen kizárva az örökségből Andréka, minden ingó- és ingatlan vagyonát születési helye: Bicske egyházközségére, továbbá az újlaki egyházközségnek és a szaléziánus kongregációnak hagyta, Ezt a végrendeletet természetszerűen perlik a rokonok.

— Egyéb hagyatéki per?

— Ugy látszik, hogy néhai való jó Sipőcz Jenő dr. főpolgármester hagyatéka körül a per nehezen lesz elkerülhető. Az özvegy az általános feltünést keltett végrendeletet még mindig nem akarja elfogadni. Itt említjük meg, hogy a méltóságos asszony cáfolja azt a hírt, mintha harmadszor is férjhez

Bódy László a FANSz bölcsen irányt diktáló vezére

Szokolay Leó poetikus beszéde kimagasló eseménye volt a Bódy tiszteletére rendezett ünnepi vacsorának

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Legutóbbi számunkban röviden megemlékeztünk a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége tisztviselő-osztályának igazgató-tanácsi és választmányi üléséről, amelyen Bódy László dr. tanácsnokot, a tisztviselő-osztály elnökét ünnepelték abból az alkalomból, hogy kormányfőtanácsossá nevezték ki. Az ülést népes vacsora követte, ezen a fővárosi tisztviselők Lamotte Károly dr. alpolgármester vezetésével igen számosan vettek részt. A vacsorán az ünnepi beszédet — általános és nagy hatást keltve —

Szokolay Leó dr.

árvaszéki elnökhelyettes tartotta.

— Ha a békekorszakot a trianoni korszakkal összehasonlitjuk, — mondotta Szokolay — a fehér asztal szempontjából egy érdekes és biztató jelenséget figyelhetünk meg.

— A boldog békevilágban, a gazdag bankett pecsenyéje után felállt az első ünnepi szónok, majd őt követően a második és harmadik, mindegyiknek beszéde után a cigánybanda hatásos tusst huzott, az emelkedett hangulatban a dikciózás ragálya veszedelmesen terjedt, úgy, hogy hajnalig a társaságnak csaknem valamennyi tagja pohárköszöntőt mondott. A járvány kellemes bódulatában szónok lett mindenki. Az is, akit egyébként a némaságig szófukarnak ismertek és méginkább az, aki otthon, a közismert okból — nem jutott szóhoz.

— A trianoni súlyos helyzet azonban nemcsak a tisztviselői fizetésekkel, hanem a szóval és idővel való tulzott takarékoskodást is kötelezővé tette. Ennek folytán szanálták és racionalizálták a banketteket s a pohárköszöntőket is. Ma, rendszerint előre megállapitják, kontingentálják a szónokok számát és olykor még a felszólalás időtartamát is. Ezt mindenki helyesli, a távszónok kivételével.

— De nemcsak a pohárköszöntő járványt nyomták el, hanem az ünnepi ebédek és vacsorák beszédeinek jellege is átalakult.

— Régebben a pohárköszöntőben két dolog volt fontos: a pohár és a köszöntő. A szónokok sorjában felköszöntöttek valakit. A polgármestert, a kerületi pártvezért, a jubiláló tüzoltófőparancsnokot, a tanfelügyelőt, az ipartestületi elnököt, a zászlóanyát, a vendégeket, a hölgykoszorut és az összes előző szónokokat.

— Ilyen boldog gondatlanságban áradt az édes magyar szó, a dicsérő, simogató, ünneplő magyar szó. Sorjában röppentek fel a bankett-frázisok bombasztikus, nagyot pukkanó rakétái, sisteregve futottak szét a patronszerű nagyotmondások kedveskedő szerpentinjei és mint szines konfetti eső permetezett alá a széptevők gazdagon szórt tarka szóvirágdisze. Mindenki ünnepelt volt s a kiemeltség, a vicinális jelentőség boldog révületében visszaünnepeték az ünneplő szónokokat, akik pohárköszöntőjük lényeges részének tekintették azt, hogy öblös poharukat fenékig kiüritsék.

— Ma valahogyan átalakultak a pohárköszöntők is. Szinte azt merném mondani, elmélyültek. Sem a pohár, sem a köszöntő nem tulságosan fontos. A szónokok nem mindig hörpintik ki a poharukat és a köszöntés, a személyek üdvözlés inkább az alkalomhoz illő forma, a gondolatok, kivánságok elmondására.

— Ma nem ritkaság, hogy fehér asztalnál hangzanak el fontos nyilatkozatok, politikai kijelentések; bankettek szónokai világnézeti álláspontokat, aktuális társadalmi és gazdasági problémákat fejtegetnek, nem egyéni, hanem rendi vagy kari sérelmeket panaszolnak és kollektiv érdekeket védenek.

— Érdekes jelenség, hogy, jóllehet a szervilizmusnak egy újabb virágzását éljük, a pohárköszöntők — a tisztán egyéni ünneplésre vonatkozó alkalmak kivételével — a könnyed személyi udvarlások szintjéről gyakran az eszmék, az elvek, az általánosabb szempontok magasabb síkjára lendülnek.

— Mi ugyan most egy személyi ünneplésre jöttünk össze, azonban a mi ünnepeltünknek, szeretett elnökünknek, Bódy László tanácsnok urnak egyénisége olyan szellemi és erkölcsi magaslaton van, hogy méltatlan lenne hozzá, ha üdvözlése nem eszmei nivón, hanem a frázisos egyéni hizelgés alacsony szintjén mozogna.

— Ne méltóztassék attól félni, hogy én most egy tudományos értekezést fogok itt elmondani. A fehér asztalnak, a zölddel való ez a brutális összetévesztése nemcsak stílushiba, de szónoki zöldség is lenne. Szeretném azonban üdvözlésünk szines zászlóját az eszmék, az elvek magasabb árbócáról lengetni ünnepeltünk felé.

— A trianoni korszak társadalomszervezési és közigazgatási problémái nemcsak mennyiségileg növekedtek meg, hanem kvalitative is megváltoztak, úgy, hogy megoldásuk a háboru előtti módszerekkel és szempontokkal nem biztositható.

— Korunk új eszmevilágából két jellemző organizációs elvre szeretnék itt rámutatni. Az egyik az egyéni felelősség hangsulyozása mellett az egyéni intézkedés s ezzel kapcsoatban a főnöki, a vezéri elvnek a jelentősége, — a másik a kollektiv érdekvédelemnek, az érdekképviseleteknek előtérbe kerülése.

— Az egyéni felelősség, a főnöki elv hangsulyozottan jelentkezik nálunk is, a vezető állások hatáskörének kiterjesztésében, különösen a polgármester hatáskörének új szabályozásában és a gyámügyi közigazgatásban, a tanácsülési elintézés megszüntetésében, az elnöki és a revizor-elnöki felelősség hangsulyozásában. Az érdekképviselet elve pedig a mi felsőházunkban és törvényhatósági bizottságainknak új szervezetében s az egyes szabad foglalkozási ágak kamaráiban és szaktestületeiben érvényesül.

— Ha visszagondolunk a békeidők kistaglétszámú és asztaltársaság-jellegü vagy kaszinószerű köztisztviselői egyleteire, akkor a jelenlegi nagyszabású köztisztviselői szövetségekben az érdekképviseleti elvnek már komolyabb és haladottabb inkorporációját láthatjuk.

— A mi érdekképviseleti szervünk, a mi Szövetségünk, természeténél fogva széleskörű testületi organizáció. De ez a testület is megérezvén a kor szükségletét: a vezéri elv posztulátumát, arra törekedett, hogy az elnöki székbe mindig olyan személyt emeljen, aki egyéni kiválóságánál és személyi sulyánál fogva, feltétlenül alkalmas a vezetés ellátására és a tisztviselői kollektiv érdekek energikus képviseletére.

— A FANSz elnöke nem egyszerű szócsöve és végrehajtója a közgyülés, a választmány, az igazgatótanács határozatainak, hanem kezdeményező és rendelkező hatalom, a legkimagaslóbb őrszem, a legvillanóbb pengéjü kard, a legkeményebb pajzs a tisztviselői érdekek védelmében! A Szövetség elnöke nem egy elnöklő automata, hanem bölcsen irányt szabó, tempót diktáló vezér.

A mi elnökünk, Bódy László, ennek a Szövetségnek ilyen nemes és komoly értelemben hivatott vezére. Elnökünket a Kormányzó úr Őfőméltósága kitüntetésben részesitette. Államfőnk iránt érzett hódolattal és mély tisztelettel, de egyben örömmel is fogadjuk elnökünknek kitüntetését, mert abban az ő kiváló érdemeinek legmagasabb helyről származó erkölcsi elismerését látjuk.

— De talán nem követek el sem ünneprontást, sem tekintélysértést, ha megemlítem, hogy a kitüntetéssel járó cimzésnek nem tulajdonitunk különösebb jelentőséget. Ha ugyanis összevetjük a milliós székesfőváros pénzügyi tanácsnokának hatáskörét, felelősségét, intézkedéseinek jelentőségét egy cimzetes miniszteri tanácsos resszortreferensi munkakörével, — akkor nem lehet elhallgatni, hogy ezt a cimet nem kitüntetésképen, hanem mint fontos és magas állásának természetes járulékát már régen viselnie kellene.

— Mi elnökünknek kitüntetését kitünő alkalomnak tekintjük arra, hogy őt nem — bizantin hizelgéssel, hanem férfias, kartársi megbecsüléssel ünnepeljük, iránta érzett szeretetünknek, tiszteletünknek, ragaszkodásunknak, bizalmunknak újból kifejezést adjunk.

— Amidőn poharamat Bódy László emelem: mindnyájunk nevében szivből kivánom, hogy a Mindenható segitségével magas közhivatali állását a Szövetségünknél viselt vezérszerepét jó egészségben, töretlen energiával és sok sikerrel tölthesse be.

Hatalmas taps és éljenzés fogadta Szokolay Leó dr. árvaszéki elnökhelyettes ünnepi beszédét. Ezután általános figyelem közepette

Bódy László dr.

tanácsnok emelkedett szólásra.

— Köszönöm mindannyiotoknak — mondotta — ezt a kedves és meleg ünneplést! Kiszönöm az én igen tisztelt és szeretett barátomnak, valóban meleg költői beszédét. A magam részéről azt igérem, hogy amint eddig is hüséges katonája voltam a tisztviselő-érdekeknek, ezentul is minden erőmet arra összpontositom, hogy a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége valóban hivatása magaslatán állva: összefogja a tisztviselők erkölcsi értékeit és maradéktalanul teljesitsük kötelességünket tisztviselő társainkkal szemben, hogy igy hálájuk meg a belénk helyezett bizalmat.

A vacsorán felszólalt még Beliczay Imre dr. főjegyző, a pénzügyi ügyosztály vezető helyettese, aki a Bódy László dr. tanácsnok vezetése alatt álló ügyosztály nevében biztositotta az ügyosztály meleg szeretetéről és hálás ragaszkodásáról, kiváló tanácsnokukat.

---

akarna menni, mégpedig ahoz a magasállású közéleti férfiuhoz, aki hivatásánál fogva sokat jár külföldre, főleg Genfbe. A méltóságos asszony cáfot lata amellett szól, hogy az aktív kegyelmes úr — továbbra is agglegény marad.

— Sikere volt Csorna Kálmánnak Rómában?

— A római gyámügyi kongresszus, amelyen harminchárom nemzet képviseltette magát, Csorna Kálmánt abban a kitüntetésben részesitette, hogy egy német és belga szaktekintéllyel együtt társelnökké választotta. A kongresszuson különben Csorna — aki nemzetközi szaktekintély gyámügyi téren, az elvált és különvált szülők gyermekeinek szociális védelme címen tartott nagysikerű előadást.

— Gratulálunk az elnök úrnak! Házassági hir az árvaszékről?

— Révész András dr. árvaszéki fogalmazó, fia kedves és kitünő hirlapiró kollegánknak: Révész Mihály dr. törvényhatósági bizottsági tagnak, házasságot kötött Fischer Katalin úrleánynyal.

— Halálozási hir?

— Életének hetvenharmadik évében hosszú szenvedés után elhúnyt Mihályik István nyugalmazott székesfővárosi műszaki főtanácsos. Hosszú ideig vezető helyettese volt a magasépitési ügyosztálynak. Régi vágású, komoly mérnökember volt az öregúr, temetésére kivonult az egész magasépitési ügyosztály.

— Őszinte részvétünk! A viszontlátásra a jövő héten kedves bizottsági tag úr!

A most befejezett sorsjátékban a
400.000 P
nagy jutalmat ismét
Töröknél
nyerték.
Nyereményhuzás
október 16. és 19-én
TÖRÖK
A. és TSA
BANKHÁZ RT.
Budapest, IV., Szervita tér 3.
Egy sorsjeggyel elérhető
legnagyobb nyeremény
700.000 P
I. osztályu sorsjegyárak:
Egész sorsj. P 28.— | Fél sorsj. P 14.— | Negy. sorsj. P 7.—
TELEFON: 182-066, 180-961.

Közmunkatanácsi adminisztráció — a főváros és a környék kontójára!

Irta: Pirovits Aladár

Az 1937. évi VI. tc. tudvalevően a Fővárosi Közmunkák Tanácsának hatáskörét Budapest környékére is kiterjesztette, amiből kifolyóan a Tanács igazgatási költségei évenként negyedmillió pengővel emelkedni fognak. Ezzel kapcsolatban — nem tudni kinek az elgondolására — az a kívánság merült fel, hogy az említett összeg felét, 125.000 pengőt, a főváros térítse meg, a másik felét pedig a közvetlenül érdekelt pestkörnyéki városok.

Nem vitás, hogy ennek az elgondolásnak törvényes alapja nincsen, ami rögtön kitünik abból a megokolásból, melyet a polgármesteri javaslat tartalmaz és amely a következőképen hangzik: „A székesfővárosnak fontos érdekei fűződnek ahoz, hogy Budapest környékén a városszabályozás és városrendezés a székesfőváros érdekeinek figyelembevételével a főváros szabályozásával összhangban történjen."

Az Uj Budapest legutóbbi számában kinyilatkoztatta, hogy: „A fővárost egyáltalában nem érdekli, hogy a környező városok is a Közmunkák Tanácsa hatásköre alá kerültek és föképen nem hajlandó a főváros közönsége ennek a hatalomnövekedésnek a számláját fizetni."

A kérdés fölött, annak furcsaságánál fogva, ne térjünk napirendre, hanem vegyük oknyomozó vizsgálat alá magát az idézett törvényt és ennek eredményéből kifolyóan mondjunk ítéletet az ismertetett költségelosztási tervezetéről.

Az I. Fejezet. Városrendezés. 3. §. 7. pontja szószerint idézve a következőképen rendelkezik: „a városias kialakításra szánt terület, továbbá a rendezési tervet, vagy annak részét, úgyszintén a rendezés megváltoztatásának tervét a belügyminiszter az iparügyi miniszterrel egyetértően közérdekből bármely városban megállapithatja; a terv elkészitését Budapest székesfőváros környékén, bármely városban a Fővárosi Közmunkák Tanácsa birhatja és a várost arra kötelezheti, hogy a munkák költségét egészben vagy részben viselje".

Hangsúlyozva jelentjük ki, hogy az elöl idézett számú törvénynek a városrendezés fejezete alá tartozó részében semmi néven nevezhető egyéb idevonatkozó rendelkezést nem tartalmaz. Már most, ha figyelembe vesszük, hogy valamennyi pestkörnyéki városnak immár megvan a kész városrendezési terve, ami magától értetődő, természetes dolog is, mert hiszen ezek a városok — talán Ujpestet és Budafokot kivéve, — szakavatott mérnökök által készített olyan parcellázási tervek alapján jöttek létre, amelyekben a várostervnek minden elgondolható kelléke, tehát az utak, utcák, terek, stb. szabályos és összhangzatos formában voltak már eredetileg megtervezve, egyszersmind pedig azóta már meg is valósitva. Ami pedig Budafokot, mint régi települést illeti, ennek városrendezési tervét, amelyet hasonlóképen hites városrendező mérnök készített, — az 1930. évben Budafokon tartott városok kongresszusán a város mérnöke külön ünnepélyes keretek között mutatta be és ismertette, a másik említet régebbi város — Ujpest — pedig hasonlóképen már régebben készített városrendezési terv alapján alakult ki, sőt ez a város a kellő szabályszerüséggel napjainkban immár teljes területén beépült. Mindezekre való tekintettel azt a teljesen jogosult kérdést vethetjük itt fel, vajjon miféle feladat várhat itt még a közmunkatanácsra, pláne; ha még figyelembe vesszük, hogy a felsorolt feladatok a „birhatja" és „kötelezheti" kitételek szemszögéből, illetve úgyis csak feltételképen vannak hangoztatva?!

Ennyit közlünk a városrendezés kérdésére vonatkozóan. Ami a továbiak során a törvény III. Fejezet. Építésügy-re vonatkozó rendelkezését illeti, — ebben a tekintetben a hivatkozott törvény az előbbinél még kevesebbet tartalmaz és pedig csak a következőket: „A törvény 22. §-a szerint a belügyminiszter és az iparügyi miniszter az egészség és biztonság, valamint a városrendezés érdekeinek, gazdasági vagy más közérdeknek, végül a szomszédok érdekeinek megóvása céljából az építés feltételeit, az építési munka és az épület tekintetében támasztható követelményeket és azok érvényesítésének módozatait együtt kiadandó rendelettel megállapithatják. Különösen meghatározhatják az idézett 22. §. 3. pontja értelmében a következőket: Az építésrendészetnek az e törvény rendelkezésein és a miniszter rendeletein felül a helyi viszonyok szerint szükséges szabályait Budapesten a Fővárosi Közmunkák Tanácsa által alkotott építésügyi szabályzat, más törvényhatósági jogú városban és megyei városban az illető város által alkotott szabályrendelet, kis- és nagyközségekben a vármegye által alkotott szabályrendelet állapitja meg."

Itt most viszont azt kell hangsulyoznunk, hogy az egész törvényben idevonatkozóan egyéb rendelkező rész nincsen, de sőt, a II. alatt foglalt részletes megokolás expressis verbis kimondja, hogy az idézett 3. §-hoz tartozó rendelkezés arra az esetre szól, amikor „megeshetik, hogy valamely város a rendezési tervét vagy egyáltalában nem képes megfelelően megállapitani, vagy pedig a megszabott határidőre bármely okból nem állapitja meg."

Itt most viszont azt a jogosult kérdést vetjük fel, vajjon minő jogcímen avatkoznék bele a közmunkatanács a pestkörnyéki épitési ügyekbe, amikor a törvény errevonatkozóan semmi néven nevezendő jogcímet számára, — miként látjuk — nem biztosit?!

Tekintsünk el a továbbiak során mindazoktól, amiket eddig a városrendezésről és épitésügyről szóló törvényből idéztünk, — ennek ellenében pedig foglalkozzunk a hozzájárulási javaslat megokolásában foglalt és előbb már idézett tényállitással. Itt azt a jogos kérdést vethetjük fel, vajjon miféle érdekek füznék a fővárost a környékhez az említett szempontokból, amikor — és ezt hangsúlyoznunk kell — a fővárosnak épen azokon a területrészein, ahol a szomszédos városok területeivel érintkezik, — a főváros jól felfogott várospolitikai érdekei miatt, — a városszabályozási tervei nemcsak, hogy még készen sincsenek, de belátható időkig azokra nézve az elkészités tilalma van kimondva, amely oknál fogva tehát itt épen a szabályozás összhangbahozataláról nem is lehet beszélni.

És akármit cselekednék is a főváros a jövőben, ennek az összhangkérdésnek érvényrejuttatása érdekében, — egészen bizonyos, hogy semmiféle olyan célt nem érne el, amely saját magára nézve városrendezési és épitésügyből kifolyólag hasznos és üdvös volna. Magasabb etikai érdekekről lehet ugyan beszélni, arról, hogy a fővárosnak fontos érdekei füződnének a közegészség, köztisztaság és a közbiztonság szemszögéből rendezett, kifejlett, szóval teljesen konszolidált állapotban levő szomszédos városokhoz, ezek a feltételek azonban — talán mondanunk sem kell — egészen mást követelnek; azt, amit Montecuccoli szerint a háború; tudniillik pénzt, pénzt és pénzt, ami pedig a környékbeli városoknál épen hiányzik és pedig felette nagymértékben. A főváros pedig, hogy ebből a szempontból mennyire nem állhat rendelkezésükre, kitünik Sipőcz Jenőnek polgármester korában idevonatkozólag tett következő nyilatkozatából: A fővárost sokan gazdagnak gondolják pedig rendes jövedelméből képtelen volna a szükséges kiadásait fedezni, ezért azután minduntalan kölcsönök felvétele útján kénytelen magán segiteni.

Az új fővárosi törvény a pestkörnyéki városok sorsán nem fog segiteni, annál kevésbé lesz haszna abból a hatásköri átutalásból a fővárosnak, amely szerint a pestkörnyéki városok épitési és városrendezési ügyei a városrendezési és épitésügyi törvény életbelépése után a Közmunkatanács hatáskörébe jutnak és többé nem az illetékes minisztérium ügykörébe.

Ha a pestkörnyéki városokat városszabályozási szempontból vizsgálat tárgyává tesszük, kitünik, hogy ezen a téren ott nincs semmi baj. Utcái szabályosan alakultak ki, vannak terei, parkjai, amik pedig hiányoznak, — az egészségügyi közmüvek, csatornázás, vízvezeték és útrendezés, ezeken kívül a kultúrális intézmények, a kellő számú tanterem, kórház, csecsemővédelem, fürdő; beteggondozó; stb.; — ez a ténybeli valóság abban találja magyarázatát, hogy a pestkörnyéki városok népesedése és terjeszkedése következtében felmerült költségek nagysága már kezdettől fogva nem volt egyensúlyi állapotba hozható a községi jövedelmek jóval kisebb arányával. Ezenkívül pedig, nem következett be a várt és remélt olcsóbbodás a megélhetés, valamint a kultúrális és közegészségügyi követelmények iránt táplált kívánalmak fejlődésrendjében, amely tény megállapitása egyébként az előzőnek természtes folyománya. Az ilyen körülmények azután a maguk együttes követelményei folytán a községi bajok egész sorozatát, egyben pedig a városi élet belső küzdelmei a főváros ellen irányuló harcivillongás melegágyát teremtették meg.

Van itt azonban még egy figyelembe jövő fontos körülmény. Ugyanis a pestkörnyéki városok keletkezése és kialakulása körül nem a természetes és törvényes követelmények voltak mértékadó tényezők. Igy pl. a kedvező gazdasági, földrajzi adottság kérdése még csak figyelemre sem lett méltatva, mert ennek helyében egy természetellenes evolucionális folyamat annál ellenállhatatlanabb erővel utalta ezeknek a városoknak lakóit már kezdettől fogva a főváros vonzó és felszivó körébe.

Az ilyen helyzetviszonyok között kialakult városok már csak a logika örök-igazságainál fogva is egy külön várostipusnak vetették meg az alapját, vagyis kialakitották a „törvénytelen városok" tipusát, amelyeknek fejlődésrendjében a törvényesség követelményei közül a főbb feltételek (a mögöttes országrész — a Hinterland — hiánya; a tradiciószerü polgári szellem kifejlődése a város lakóssága között; a települési hely, stb.) hiányoznak. Preszly Elemér, Pestvármegye főispánjának oly találó megállapitása szerint ezek a pestkörnyéki városok nem jogilag, hanem tényleg, — mondhatnám házasságon kívül vannak meg.

Ezek után most már csak nyilvánvaló és elvitatni nem lehet, hogy igazságtalan és méltatlan eljárás az állam részéről az az elhatározás, hogy az új városrendezési törvény életbeléptetésével felmerülő közigazgatási költségek megtérítésére a főváros 125.000 pengő évi részesedés cimén lenne kötelezve, amikor pedig az elmondottak folytán kétségtelen, hogy ezek a városok a főváros ellenére, sőt kárára és veszélyére keltek életre. De elképzelhető meglepetés éri majd azokat a pestkörnyéki városokat is, amikor az eddig követett érdekharci villongások közepette a fővárostól közel 7 millió pengő évenkénti vámilletménymegszüntetést követeltek most pedig majd évi 125.000 pengős megtérítésre lesznek kötelezve, közigazgatási költségek cimén, a közmunkatanács javára!

Itt ismét a legelhivatottabb közigazgatási szaktekintélynek, Preszly Elemérnek szavaira utalunk, aki ezelőtt hét évvel a Városok Lapja jubileumi számában a következő emléksorokkal zárta le alkalmi cikkét: „Vadvizek módjára; minden állami és közigazgatási rend nélkül települt be a főváros környéke a multban. Kötelessége a törvényhozásnak, hogy ennek a nagy, — közel 500.000 főnyi — népességnek jobb sorsáról gondoskodjék".

Fotocikkek

Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Teljes az összhang a Keresztény Községi Párt és a polgármester között

A költségvetés során a Keresztény Községi Párt éles formában fogja dokumentálni a polgármester személyéhez való ragaszkodását — Kalandos hírek a Keresztény Községi Párt belső egyenetlenségéről és a szélső jobboldali elemeknek a Pártból való kiválásáról

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Községi Párt keddi értekezletén a felszólalások tárgyilagossága, a párthűség és pártfegyelem zavartalansága dokumentálta, hogy a párt töretlenül halad a Wolff Károly által kijelölt uton. A pártban megjelent Szendy Károly polgármester ünneplése pedig amellett tett bizonyságot, hogy a közgyűlés legnagyobb pártja és a főváros polgármestere között változatlanul szoros a kapcsolat és hogy a polgármester — mint eddig — ezentúl is elsősorban a törvényhatósági bizottság legnagyobb pártjára: a Keresztény Községi Pártra támaszkodik.

Ennek kihangsulyozására azért van most különösképen szükség, mert hirek vannak forgalomban arról, hogy a Keresztény Községi Pártban megbomlott az egység és a szétbomlott pártfrakcióknak nem mindegyike áll változatlanul a polgármester mögött. Olyan hirek vannak forgalomban, hogy a párt jelentékeny része nincs megelégedve Csilléry András elnökségével, maga Csilléry András is elkedvetlenedett és állitólag a hozzá közelálló bizottsági tagokkal — mintegy husz emberrel — akik mind szélsőbbséges érzelmüek, elhagyni készül a pártot.

Mint az Uj Budapest munkatársa illetékes helyen értesült, ezekből a hirekből semmi sem igaz. Semmiféle távozási törekvések nincsenek, semmiféle frakciókra való bomlásról szó nincsen, a Keresztény Községi Párt egysége töretlenebb, mint valaha. Szintugy egyetlen szó sem igaz abból a hiresztelésből sem, hogy a római katolikus egyházközségek a legközelebbi községi választásokra külön szervezkednének. A katolikus egyházközségek minden vonatkozásban megtalálják eszményeiket és célkitüzéseiket a keresztény és nemzeti Budapestért küzdő Keresztény Községi Párt keretei között.

A Keresztény Községi Párt keddi értekezletén bizalmáról, szeretetéről és hűségéről biztositotta Szendy Károly polgármestert. Ennek a hűségnek, szeretetnek és bizalomnak dokumentálására a főváros költségvetési vitája során igen éles formában fog ismét sor kerülni. Azok a támadások ugyanis, amelyek bizonyos irányból a polgármestert érik, arra ösztönzik a pártot, hogy fokozott mértékben juttassa kifejezésre a polgármester és a Keresztény Községi Párt összetartozását. A főváros jövő esztendei költségvetését a Keresztény Községi Párt természetszerüen egyhanguan elfogadja, azok a felszólalások is, amelyek a költségvetésnek bizonyos módositások eszközlését fogják kérni, nem a lényegre, hanem a részletekre vonatkoznak.

Három faluban fejenként harmincnégy pengős költséggel hatvankét családot nyaraltatott a polgármester

Farkas tanácsnok beszámolója a nagyszerüen sikerült nyaraltatásról

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Farkas Ákos dr. tanácsnok, az elnöki ügyosztály kitünő vezetője kezdeményezte a kisfizetésü, sok gyermekes családok nyaraltatási lehetőségét. *Szendy* Károly polgármester a tőle megszokott kollegiális érzülettel tette magáévá *Farkas* tanácsnok szociális jellegü akcióját. A cél az volt: nem drága szállodákban és penziókban nyaraltatni a kisfizetésü tisztviselő-társadalom legszélesebb rétegeit, hanem amint a boldog béke időkben is volt, a gyermekes családok részére falvakban, földmívesházakban venni ki lakásokat háztartással, vagy anélkül. Az elgondolást tett követte: falusi környezetbe helyezték a jelentkező tisztviselő-családokat olyképen, hogy a főváros megfelelő anyagi eszközöket is rendelkezésre bocsájtott a családok részére. Most hogy a nyaraltatási akció befejeződött — amelynek sikeres lebonyolításában a kitűnő *Zay* Imre gróf fogalmazónak is jelentős érdeme van

Farkas Ákos dr.

tanácsnok a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A polgármester úr által kibocsátott rendeletek szerint huszonkilenc családot részesítettünk ezidén a közigazgatási alkalmazottak közül a nyaraltatási akcióban. A tanügyi alkalmazottak közül harminchárman kaptak beutalást. Végeredményben hatvankét család kétszáztizennyolc gyermekkel, ha a családfőket is beszámítjuk *háromszáznegyvenketten* részesültek a nyaralás kedvezményében. Beutalást nyert *Szokolyára* tizenkilenc, *Szilvásváradra* huszonnégy és *Diósjenőre* tizenkilenc család.

A nyaraltatás a fővárosnak vasúti-

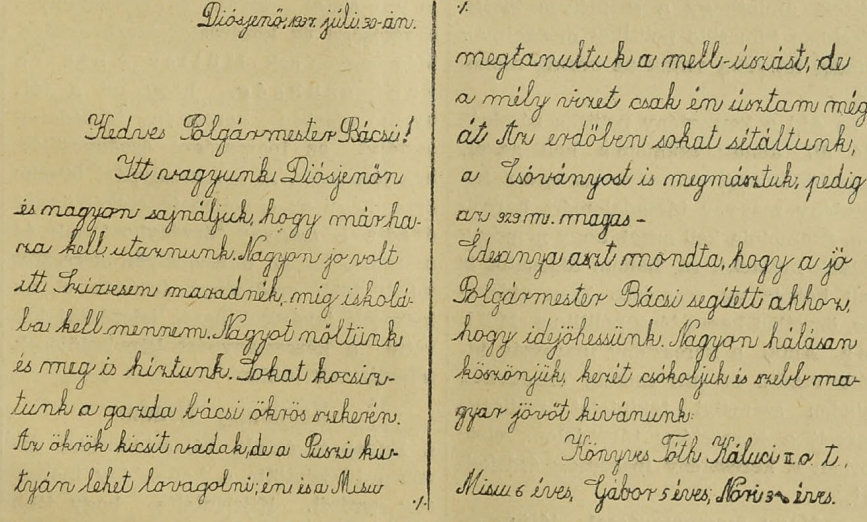

Diósjenő, szer. július 20-án.

Kedves Polgármester Bácsi!
Itt vagyunk Diósjenőn és nagyon sajnáljuk, hogy már haza kell utaznunk. Nagyon jó volt itt. Szívesen maradnék, míg iskolába kell mennem. Nagyot nőttünk és meg is híztunk. Sokat kocsiztunk a garda bácsi ökrös szekerén. Az ökrök kicsit vadak, de a Pista kutyán lehet lovagolni; én is a Misu

megtanultuk a mell-úszást, de a mély vizet csak én úsztam még át. Az erdőben sokat sétáltunk, a Csóványost is megmásztuk, pedig az 939 m. magas.
Susanna azt mondta, hogy a jó Polgármester Bácsi segítsen akkor, hogy idejöhessünk. Nagyon hálásan köszönjük, kezit csókoljuk és sokszor magyar jövőt kívánunk.
Könyves Tóth Káluci II. o. t.,
Misu 6 éves, Gábor 5 éves, Nóri 3 éves.

Könyves Tóth Káluci levele a polgármester bácsihoz.

gatási alkalmazottak közül a nyaraltatási akcióban. A tanügyi alkalmazottak közül harminchárman kaptak beutalást. Végeredményben hatvankét család kétszáztizennyolc gyermekkel, ha a családfőket is beszámítjuk *háromszáznegyvenketten* részesültek a nyaralás kedvezményében. Beutalást nyert *Szokolyára* tizenkilenc, *Szilvásváradra* huszonnégy és *Diósjenőre* tizenkilenc család.

A nyaraltatás a fővárosnak vasúti-jegy, poggyász-szállítás, lakbér, a hatvankét család készpénz segélye, stb. összesen *11.621* pengőjébe került. Egy személynek egy hónapra összes nyaraltatási költsége a székesfővárosnak *harmincnégy pengőjébe* kóstált.

A nyerési vágy,

a játékláz ősidők óta lakozik az emberekben, azt kiirtani nem lehet; sokan játszanak a lóversenyen, ügetőversenyen, sokan tőzsdéznek, sokan kártyáznak kisebb-nagyobb összegekben, sokan fogadnak különböző dolgokra, mindezt főleg azért, hogy nyerjenek. Ezekkel szemben kétségtelenül megállapítható, hogy nem költséges passzió, nem ártalmas szenvedély az **osztálysorsjáték**, hanem sok előnye és hasznossága mellett **fejleszti, fokozza a hitet és reményt.** Tanácsos is minden egyes embernek, hogy nem csüggedni, hanem az alkalmat, a szerencsét keresni kell. Viszonyaihoz képest kipróbálhatja a „szerecséjét" mindenki a m. kir. osztálysorsjátékon. 3½—7—14 vagy 28 pengőért okos és célszerű sorsjegyet venni. Lehetséges, hogy ezáltal egyszerre gazdag és gondtalan lesz. Nem biztos . . ., de megvan az előfeltétel! . . . A jóleső érzés meg a remény azonban feltétlenül biztos!

Az új, 39. osztálysorsjáték játéktervét készséggel küldik meg az összes főárusítók. A húzások október 16-án kezdődnek.

— Minthogy első ízben történt a főváros részéről ilyen irányú akció, *nagy figyelemmel kísértem* a nyaralókat. Ugy magam, mint munkatársaim több ízben felkerestük a községeket, hogy az esetleges panaszokat a helyszínen torvosoljuk. Mindenki részéről csak a *legnagyobb hála nyilatkozott meg a polgármester úr bölcs rendelkezése iránt*, amely a nyaraltatási akciót lehetővé tette. Minden család felfrissülve, jó egészségben, fokozott munkakedvvel tért vissza. Hogy a gyermekekre nézve milyen áldás volt az akció, kitűnik beszámolásunk abból a részéből, amelyben a *súly-gyarapodásról írnak*. Volt olyan gyermek, aki négy hét alatt *hét kilót hízott!*

— Természetes, hogy az akciót a jövőben fokozottabb mértékben kívánjuk folytatni. Több községet kell számításba venni az eddigi háromnál, ki kell terjeszteni az akciót az üzemi alkalmazottakra is. Minden reményem meg van arra — fejezte be nyilatkozatát *Farkas* tanácsnok — hogy a jövő évi költségvetés keretében fokozott mértékben fogunk tudni gondoskodni az idén jól bevált akció továbbfejlesztéséről.

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal.
E szelvény 10% engedményre jogosit

Németh Miklós
könyvkötő s diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

Miért késik a pályázatok kiirása?

Csak a költségvetés letárgyalása után kerül a pályázatok kiirására a sor, de az év végéig okvetlenül betöltik az uj állásokat

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy karácsony táján kerül sor a státusrendezés második részletének végrehajtása révén kreált új állások betöltésére. A városházi tisztviselők aggódva várják, hogy mikor kerül sor az általános érdeklődéssel várt állások pályázatának kiírására. Erre a tisztviselők körében álalános érdeklődésre számottartó kérdésben

illetékes helyen

a következőket mndották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Ugy volt, hogy a státusrendezés folytán betöltésre kerülő új állásokra, nemkülönben a nyugdíjazás és elhalálozás folytán megüresedett állásokra még október első napjaiban megtörténik a pályázatok kiírása. Erre azonban nem került sor, mert a polgármester a költségvetési vita tartama alatt *nem kívánja a kedélyeket a pályázatok kiírásával hullámzásba hozni.*

— A pályázatok kiírása ezek szerint a költségvetési vita befejezése után november közepe táján fog megtörténni. Az elnöki ügyosztály a státusrendezést elrendelő főpolgármesteri intézkedés és a státusrendezés végrehajtási kapcsán általánosságban már összeállította a betöltésre kerülő túj állások listáját. A pályázatok lejárta után, legkésőbben december közepén, a meghirdetett állások betöltése okvetlenül meg fog történni, lévén a polgármesternek *az a kollegiális intenciója*, hogy január elsejével ez a dátum a magasabb fizetés és magasabb lakbér szempontjából fontos — az újonnan kinevezett tisztviselők már *új illetményeik élvezetébe jussanak.*

Müller Antalban a lelkiismeretesség mintaképét ünnepelte a keresztény társadalom

Szendy Károly, Csilléry András, Petrovácz Gyula, Homonnay Tivadar és Ilovszky János beszédei Müller Antal érdemeiről

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Müller Antal országgyülési képviselőt, a Keresztény Községi Párt vezető tagját, meleg ünneplésben részesítették iparostársai abból az alkalomból, hogy a Kormányzó kormányfőtanácsosi címmel tüntette ki. A Keresztény Iparosok Országos Szövetsége ebből az alkalomból négyszáz terítékes vacsorát rendezett a Pannónia szálló összes helyiségeiben.

Az ünnepség első szónoka Kiss József, a Kereszteny Iparosok Országos Szövetségének társelnöke volt. Beszédében Müller Antal közéleti müködését méltatta. Rámutatott arra, hogy a keresztény iparosság vezére már egészen fiatal korában kezdte meg közéleti munkáját a Katholikus Legényegylet kebelében, majd a keresztényszocialista szakszervezetekben.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Kruchina Károly báró, miniszteri osztályfőnök, Bornemisza Géza ipar- és kereskedelemügyi miniszter nevében köszöntötte Müller Antalt.

Az iparügyi miniszter képviselőjének nagy tapssal és éljenzéssel fogadott beszéde után

Szendy Károly

polgármester Budapest polgársága nevében méltatta Müller Antal közéleti érdemeit.

— A kitünő polgárnak járó tiszteletből és barátságból — mondotta — jöttem el erre az ünnepségre, hogy részt vegyek a székesfőváros egyik legkiválóbb közéleti férfiát ért kitüntetés alkalmából rendezett ünnepen. Először, mint polgármester vagyok jelen, hogy megtiszteljem a mindig önzetlenül a közért harcoló polgártársat, de eljöttem az ünnepségre mint jóbarát is, aki tizennyolc éve ismerem Müller Antalt és figyelem azt a munkásságot, amelyet polgártársai és a város érdekében kifejtett. Áldozatos munkássága során sohasem tagadta meg iparostársait és én bevallom, hogy ezért is vonzódom hozzá, hiszen magam is mindig büszkén hangoztatom, hogy ebből a társadalmi osztályból származom.

Nagy tetszés kisérte a székesfőváros első polgárának minden mondatát. Ugyancsak percekig tartó, lelkes ünnepségben részesítették a vacsora következő szónokát:

Csilléry András

a Keresztény Községi Párt elnöke felszólalásában a következőket mondotta:

— Valamennyien küzdő harcosai vagyunk a szebb magyar jövőnek. A keresztény politika küzdelmet jelent a keresztény tömegek érvényesüléséért. Ez a személyetlen politika nem egyesekért folyik, hanem a keresztény dolgozók szabadságharca jogaik visszaszerzéséért. Ennek a politikának a vezérei sohasem személyi érdekekért küzdöttek, aminthogy a személyes törekvésekben kimerülő politikai mozgalmak mindig kátyuba vitték az ország szekerét.

— Aki a keresztény politika zászlaja alá áll, annak számolnia kell azzal, hogy önérdekét félretéve az egész keresztény magyar társadalomért harcoljon. Számolnia kell azzal, hogy nemcsak rózsák hullanak rá, hanem áldozatot is kell hoznia az eszméért. Iyen áldozatos, önzetlen keresztény politikus Müller Antal, a keresztény iparosság kiváló vezére is, aki mindig önzetlenül, minden személyi tekintetet mellőzve harcolt a keresztény társadalom, elsősorban a keresztény iparosság érdekeiért.

— Nagy megnyugvással látjuk — folytatta Csilléry András — hogy az iparosság célkitüzései nem önzőek, hanem szervesen beleilleszkednek a nagy, egyetemes politika kereteibe.

Végül kijelentette Csilléry András, hogy a Keresztény Községi Párt a jövőben is együtt harcol Müller Antallal, a keresztény iparostömegek jobb jövőjének biztosításáért folytatott harcban. Ezután

Petrovácz Gyula

az egyesült kereszténypárt nevében köszöntötte Müller Antalt. Rámutatott arra, hogy a kereszénypárt nemcsak bókol az iparosságnak, hanem egyik legelőkelőbb kerületének legjobb mandátumát adta az iparosságnak. Ez azért is fontos, mert ezzel a mandátummal az egyetlen iparosképviselőt sikerült bejuttatni a törvényhozásba.

Petrovácz Gyula ezután nagy tetszés között jelentette ki hogy ha meg kellene állapítani, hogy a képviselőház tíz tagja közül ki a legszorgalmasabb, Müller Antal a legelsők között állana és pedig szakszerüség szempontjából is. Hogy a kormány és a hatóságok is elismerik az iparosok igazát, annak nem a szociáldemokraták handabandázása az oka, hanem Müller Antal kiváló és rokonszenves egyénisége és közérdekü tevékenysége. Még nagyon sok Müller Antalra van szükség, hogy ezt a túlnyomó részben keresztény társadalmi osztályt, az iparosságot érvényesüléshez juttassuk. A kereszténypárt büszke arra, hogy az egyetlen iparosképviselőt ő adta a magyar törvényhozásnak és szeretné, ha az ő személyén keresztül minél több eredményt érnének el az iparosok javára. Viharos tetszészaj követte a kereszténypárt képviselőjének felszólalását, utána

Homonnay Tivadar

a Budapest északi választókerület nevében köszöntötte a keresztény iparosság vezérét. Kijelentette, hogy jobb közkatonának lenni, mint csapnivalóan rossz „vezérnek". Csak abból lehet jó vezető, aki a dolgok ismeretében szorgos munkával a polgárok bizalmából kerül a vezető pozícióba. Ezután

Nagy Antal

felsőházi tag a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara nevében köszöntötte Müller Antalt, majd

Ilovszky János

kormányfőtanácsos, a Baross Szövetség elnöke emelkedett ezután szólásra. A kisiparosságban rejlő nemzeti értékről szólt, majd arra mutatott rá, hogy tizennyolc évvel ezelőtt el sem lehetett volna képzelni, hogy azok a társadalmi rétegek, amelyek most együttesen ünneplik Müller Antalt, épen ilyen békés szeretettel és megértéssel lelkesedjenek a nagy és közös eszmékért. Elérkezett az ideje, hogy nyiltan hirdessük: ebben az országban a kenyeret elsősorban azoknak kell biztositanunk; akik mindig híven állnak a nemzeti eszme szolgálatában. — Percekig zúgott a taps Ilovszky János beszéde után; majd ifj. Tóth Pál az, Ipartestületek Országos Szövetsége nevében üdvözölte Müller Antalt.

Ezután szünni nem akaró taps és éljenzés közepette

Müller Antal

kormányfőtanácsos, a Keresztény Iparosok Országos Szövetségének elnöke emelkedett szólásra.

— Az a szeretet és megbecsülés, amelyet ezen az ünnepségen látok — kezdte beszédét — valamint az a magas kitüntetés; amely az én személyemet érte; jól tudom, személyemen keresztül az egész magyar kézművesiparosságot éri. Nagy kitüntetés számunkra, hogy ezen az ünnepségen megjelent a kormányzat az iparügyek legfőbb őrének képviselője, a milliós város vezetője, az előkelő politikusok és az iparosság barátai ilyen nagy számban. Ez is igazolja, hogy a társadalom minden rétege megértéssel viseltetik a kézművesiparosság iránt és biztató jel arra, hogy a a keresztény iparosság ismét ki tudandja verekedni régi helyét a gazdasági és társadalmi életben.

— Isten áldja a tisztes ipart — folytatta Müller Antal — ez a mi jelszavunk és azt akarjuk, hogy ne csak az érvényesüljön az ipari pályán, akinek pénze van, vagy aki csak most jött be az országba, hanem a jövőben kizáróan azok előtt nyíljék meg az ipari érvényesülés útja, akik munkával és tudással szerezték meg ehez a jogot és akiknek ősei évszázadok óta szenvedik a magyar sors minden csapását. A keresztény tanult ifjúság nem tud elhelyezkedni az őt megillető arányban, mert csak a hivatalok kapui állnak nyitva előtte. Válaszszák a nehezebb utat, a göröngyösebb utat, hogy boldoguljanak, hódítsák meg a maguk számára az ipari életet. Legyen nálunk is úgy, mint külföldön, ahol a nagyipar képviselői is teljesen összeforrtak a nemzeti gondolattal és ahol a kisiparosból lesz a középiparos és a középiparból fejlődik ki a nagyipar. Nem pedig a magyar példa szerint a szakképzettség nélküli, csupán tőkével rendelkező elemek sajátítják ki a nagyipari termelést,

Beszédét azzal fejezte be Müller Antal, hogy a szervezettség erejére támaszkodva kell kiharcolni a szebb magyar jövőt! A múltban nem álltak rendelkezésünkre azok a keresztény gazdasági szervezetek, amelyek most itt állnak. Töltsük be ezeknek a szervezeteknek a kereteit és a szervezettség erejével, szervezeteinken keresztül biztosítsuk a jövőt a keresztény magyarság számára.

Az ünnepség résztvevői felállva, nagy lelkesedéssel és éljenzéssel vették körül a magyar keresztény iparosság képviselőjét aki meghatottan köszönte meg az ovációkat.

HIREK

Szerdán: Szendy-expozé

A költségvetési vita menetrendje

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Szendy Károly polgármester, Bódy László dr. tanácsnok és Homolyai Rezső dr. főjegyző, költségvetési referens bevonásával a legutóbbi napokban megállapitotta a költségvetési vita menetrendjét.

A jövő évi költségvetés pénzügyi bizottsági tárgyalása kedden, október 12-én déli 12 órakor fog megkezdődni. Ekkor mondja el Szendy polgármester költségvetési expozéját. A keddi ülésen több felszólalás, a polgármesteri beszéden kivül nem lesz. Az általános vitára két nap van szánva: a szerdai és csütörtöki, október 13-a és 14-e. 21-én, csütörtökön lesz vége a pénzügyi bizottság költségvetési tárgyalásának, vagyis a törvényben előirt 8 nap alatt. A pénzügyi bizottság költségvetési ülései mindenkor — kivéve a megnyitó napot — délután 5 órakor fognak kezdődni.

A közgyűlési vita október 27-én, szerdán kezdődik. A folyó esztendőben tehát — Szendy polgármester igérete szerint — a törvényben előirt terminusnál hamarabb végződik a közgyűlés költségvetési vitája. A törvényhatósági bizottság tagjai is sokkal korábban jutottak a költségvetési tervezet birtokába, mint az elmult esztendőkben.

Keresztény seregszemle a Belvárosban. Október hó 10-én, vasárnap délelőtt, 11 órakor a Katolikus Kör (IV., Molnár-utca 11.) nagytermében Petrovácz Gyula és Müller Antal déli kerületi országgyülési képviselők, beszámolót tartanak. Elnököl: Szőke Gyula dr. felsőházi tag, kerületi pártelnök. A beszámolón beszélni fognak még: Ernszt Sándor, Csilléry András, Homonnay Tivadar és Toperczer Ákosné. A beszámoló egyben seregszemléje lesz a belvárosi keresztény választóknak, miért is kéri a belvárosi Egyesült Keresztény Párt elnöksége a választó polgárokat, hogy e beszámolón minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

Fokozódik az érdeklődés. Sokan, akik eddig nem vettek részt a m. kir. osztálysorsjátékon, most lendületet visznek be az életükbe, igyekeznek maguknak alapot, önbizalmat, reménységet szerezni, hogy szebb, jobb gazdasági helyzetük legyen és sietnek a hivatalos főárusitókhoz, egy sorsjegyet vásárolni. Nem frázis, hanem bebizonyitott valóság, hogy az osztálysorsjáték új vérkeringéshez, gazdasági fellendüléshez vezet, mert sokan nyertek hatalmas összegeket és lettek ezáltal gazdag, boldog emberek.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

Isten vele, Jungmann!

Májusra mégis felmondott a tiszti ügyészség

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az Uj Budapest és ennek nyomán a napisajtó több izben foglalkozott Jungmann Ármin baromfi- és libamáj-kereskedő üzlethelyiség-bérletével. Jungmann a Dob-utca 51. szám alatti, a főváros tulajdonát képező ingatlan pincehelyiségét bérli. Az ott összehalmozott élő baromfi kibirhatatlan büzt terjeszt, úgyannyira, hogy a lakók beadvánnyal voltak kénytelenek a polgármesterhez fordulni. A lakók beadványukban elmondották, hogy a pincében folyó baromfiölés kibirhatatlan szaga beleeszi magát a lakásokba, úgyannyira, hogy már ablakaikat sem tudják nyitva tartani. A lakók beadványát mintegy tizen irták alá a ház lakói közül, akik azt is elmondották beadványukban, hogy vagy Jungmannak mond fel a főváros, vagy ők távoznak a Dob-utca 51-ből.

A Jungmann-ügy — noha a baromfi- és libamájkereskedő büszkén hirdette, hogy neki nem fognak felmondani, olyan magas összeköttetései vannak — most mégis befejezést nyert. A városgazdasági ügyosztály lakáshivatala május 1-i hatállyal a tiszti ügyészség útján felmondott Jungmannak, aki a fenti időpontban összes csirkéivel, kakasaival és libamájaival — és magas összeköttetéseivel — ki kell, hogy költözzön a negyven év óta bérletben birt pincehelyiségből.

Mennyi jut a harmincmillió pengős kölcsönből utépitésre?

Jegyzetek az utburkolási előterjesztéshez

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az építési ügyosztály által, készített előterjesztésért dícséret illeti *Király* tanácsnokot és *Viola* műszaki főtanácsost, mert alapos és körültekintő munkájukkal igyekeztek az útkérdést főbb vonásokban konkrét adatok kapcsán megismertetni. Ezúttal először került a közgyűlés elé olyan alapos tanulmány, amely az útkérdés jelentőségét, annak történelmi fejlődését általában és különösen a székesfővárosra nézve ismerteti és a fővárosnak saját tapasztalataiból leszűrt tanulságokkal indokolják meg azokat a javaslatokat, amelyeket elfogadásra a közgyűlés elé terjesztenek.

Első izben kaptunk hivatalos számokat az egyes utak fentartási költségeiről, azon elvnek helyes felismerésével, hogy

az útburkolatok egymáshoz való értékviszonyát nem lehet csakis az építési költség alapján megitélni,

hanem tekintetbe kell venni az útvonalak forgalmi viszonyait és ezek figyelembevételével az alkalmazandó burkolatok tartósságát, fentartási költségeit és csak ezeknek a tényezőknek egybevetése után lehet az egyes burkolatnemek kiválasztásánál dönteni.

A közre adott kimutatás szerint

kereken 1000 km. a székesfőváros kiépitett és burkolt útjainak hossza, 7.375.000 m² területtel.

Ha figyelembe vesszük, hogy Magyarország állami útjainak hossza mindössze kb. 4500 km, akkor szembetünővé válik, minő nagy fontosságú szerepet játszik az útkérdés, mert mindazok az előnyök, amelyek a jó utak mellett az ügyosztály felsorol, nemcsak fennállanak, de az előterjesztésben véleményünk szerint *nincsenek is eléggé hangsúlyozva és kidomborítva.*

Mindenek előtt tisztában kell lennünk azzal, hogy *a 30 millió pengős kölcsön nem nevezhető útépítési kölcsönnek,* mert ebből csak 7.5 millió marad fenn a polgármesteri javaslatban megjelölt célokra és ebből az összegből

útépítésre és útrendezésre mindössze 2.5 millió pengő jut.

A kölcsön ügyétől független tehát az előterjesztett 30 millió pengős útépítési programmnak kérdése és a polgármesteri javaslat egyelőre még nem tartalmaz konkrétumokat abban az irányban, hogy ezen program keresztülvitelére a fedezeteket miképen fogja biztosítani. A javaslat a programot nagyon helyesen két részre osztja; egyik a karbantartás, a másik a fejlesztés.

A karbantartásra szükséges évi 3.5 millióhoz meg kell jegyeznünk, hogy amilyen arányban megvalósul a drága fentartási költségekkel járó makadám utak átépítése, olyan arányban csökken a fentartási szükséglet, ami egyik hathatós indok amellettt hogy a program keresztülviteléhez késedelem nélkül fogjunk hozzá.

A fejlesztés kérdésében a program három év munkálatait 15 millió pengővel irányozza elő, vagyis évente átlag 5 millió pengő fordíttatnék útépítésekre. Nagyos helyes a munkabérek figyelembevétele, az egyes burkolatnemeknél, mert kétségelen, hogy mint minden beruházásnál, a fővárosnak arra is tekintettel kell lenni, hogy milyen munkaalkalmakat tud biztosítani.

Teljes bizalommal fogadjuk az ügyosztály előterjesztését, amely természetesen nem fog támadás nélkül maradni az egyes útépitési érdekeltségek részéről.

Máris hallani hangokat, amelyek mögött nem nehéz ráismerni egyes érdekeltségek sugalmazására. A fővárosnak érdekében áll az egyes érdekeltségeknek versenye, mert csak így válik lehetővé a különféle burkolatok árának méltányos alapon való kialakulása.

Ennek a versenynek azonban nem szabad odáig fajulnia, hogy eltéritse s székesfőváros sorsának felelős vezetőit az objektiv igazságoktól.

Ha p. o. az egyes útburkolatok adatainak számszerű értékét, amelyet az illetékes ügyosztály megállapított, matematikai alapon egy annuitással értékeljük, amely a burkolat élettartamára számítandó ki és hozzávesszük az évi fentartási költséghányadokat, — akkor olyan *áttekinthető eredményeket fogunk kapni, amelyek kétségtelenül meg fogják könnyíteni a döntést.*

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DISZE!

JENKEY MARCELLA
okl. kézimunkatanárnő,
női szabómester
női ruhaszalonja
XI. FÜRJ-UTCA 34/c.
Telefon: 151—093.
Eredeti francia és angol modellek. — Vállal minden szakbavágó munkát. Szabászati és varróiskolája szeptember hó 15-én nyilik meg. Főv. tisztviselők családtagjai részére árkedvezmény.

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz. Tel.: 1-291-78

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Telefon: 1—811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, színházi látcsövek. a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek
fényképészeti cikkek.

Uj kiirások

1. 5500 négyzetláb fekete borjuboxbőr, 2. 572 kg ökörkrupontalpbőr, 3. 286 kg ökörhasszéltalpbőr (saroknak), **4. 308 kg tehénnyaktalpbőr** (rámának **és** kéregnek és **5. 286 kg tehénnyaktalpbőr** (talpbélésnek) **szállitására** a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi október hó 12-én, délelőtt 9 óra.**

Kiselejtezett anyagok, úgy mint: 1. Vasanyagok, 2. Tolattyuk, 3. Szelepek, 4. Vascsövek, 5. Szijtárcsák, 6. Szivattyuk, 7. Különféle fémanyagok, 8. Szigetelők, 9. Biztositók, 10. Kapcsolók, 11. Kábel szerelvények, 12. Szerelési anyagok, 13. Világitótestek és tartozékai, 14. Gyengeáramu szerelvények, 15. Ellenállások, 16. Árammérők, 17. Léghütésü száraz transzformátorok, 18. Olajhütésü száraz transzformátorok, 19. Tömitő anyagok, 20. Motorkerékpár, autó- és alkatrészek, 21. Különféle anyagok, 22. Üvegáruk, 23. Háztartási eszközök, 24. Konyha (éttermi) felszerelés, 25. Épitési anyagok, **megvételére**, a Budapest Székesfőváros Elektromos Müveinél. **Határidő: 1937. évi október hó 29-én délelőtt 10 óra.**

Az óbudai gázgyár kokszoltó és feldolgozó berendezéseinek átalakitására, illetőleg bővitésére kiirt nyilvános verseny tárgyalást a Budapest Székesfőváros Gázmüveinek Igazgatósága meghosszabbitotta. **Uj határidő: 1937. évi október hó 30-án délelőtt 10 óra.**

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

WIHART FERENC
épitész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon —342—29

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Bke-tér 5. roda: VI., Szondy-u34.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: I-563-99.

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi cimerek
zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39 szám Telefon: 1-891-18.

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

VÁLLALKOZÁS

Háromezerötszáz munkást foglalkoztat az ut- és csatornaépitési ügyosztály

Király Kálmán tanácsnok hatalmas közmunkaprogrammja általános sikert aratott

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az út- és csatornaépitési szakbizottság hétfői ülésében lelkes óvációban részesitették Király Kálmán tanácsnokot, az ügyosztály kiváló vezetőjét, abból az alkalomból, hogy a székesfővárosi útburkolatok tárgyában a polgármesterhez intézett előterjesztése, amely nemcsak gyakorlati, hanem tudományos szempontból is valóban értékes és korszakot alkotó, könyvalakban megjelent. A folyamatban levő út- és csatornaépitési munkálatokról

Király Kálmán

tanácsnok a következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:

— A vezetésem alatt álló ügyosztály összesen 46 uj és több fenntartási munkát végez, 5,270.748 pengő költséggel. A munkáslétszám jelenleg 3507; ezen felül 354 inségmunkásunk van és 166 kényszerszabadságos. A legtöbb munkás természetszerüen az útkarbantartási és épitési munkálatoknál van alkalmazva: 1451, ezenkivül 143 inségmunkást tartunk nyilván.

— Be kivánok még számolni az ügyosztályom körébe tartozó nagyobb közmunkák várható befejezési terminusáról. A Soroksári-úti rácsiszap-elgázositó, amelynek épitése a mult év októberében kezdődött el, a jövő hónapban készen lesz. Az esztendő végére várjuk az angyalföldi szivattyútelep alépitményének elkészültét. Erősen folyamatban van az óbudai uj támfal-épités, ez október végére fog elkészülni. A városligeti-tó fenékburkolásának első és második csoportjával november elejére leszünk készen. A közeli napokban készül el a Hősök terének délkeleti és északi oldalán a vizmelő-csatorna épitése.

Azok a legolcsóbb árak, amelyeken a munka kiadása megtörtént állitólag 5 %-kal, de minden valószinűség szerint egyes vonatkozásokban ennél *jelentékenyen nagyobb százalékban állanak felette* a legolcsóbb ajánlattevők árainak. Kétségtelen tehát, hogy a legolcsóbb ajánlattevők árai irreálisak. Helytelen tudva irreális árakon vállalatba adni közmunkát, olyan árakon, amelyek az ügyosztály számitásai szerint *a legjobb esetben önköltségi árak.*

Ez a közmunka-politika, amelyet *Wossala* tanácsnok folytat, de amely sok vonatkozásban az út- és csatornaépitési ügyosztályban is divatos, előbb-utóbb nagyon megbosszulja magát. A komoly és reális pályázókat teljesen el fogja riasztani a fővárosi közmunkákban való részvételtől, az olcsó kezek pedig, amelyek árrombolással jutnak a közmunkák birtokába, a vállalati összegekért nem teljesitenek olyan közmunkát, amely a főváros érdekeinek száz százalékosan megfelel.

Aggasztó jelenségek a magasépitési ügyosztályban

A hétszázhusz kislakás megépitésének kalandos odisszeája

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Hétfői ülésében — három vagy négy ülésnap után — végre elintézte a magasépitési szakbizottság az uj kislakások ügyét. Teljes mértékben helyeseljük a magasépitési szakbizottság tagjainak, elsősorban *Petrovácz* Gyulának és *Schoditsch* Lajosnak azon intencióját, hogy ne szükséglakások, hanem kislakások épüljenek. Pénzügyi szempontból jelentékeny eredménynek tartjuk azt is, hogy az előirányzott hárommillió pengőből végeredményben *hétszázhusz modern kislakás fog felépülni.* Fontos ez főképen azért, mert azonfelül, hogy ezek a modern, munkások részére épülő kislakások javitani fogják a szegényebb néposztály élet-standardját, *a főváros intő példával szolgál a magántőke számára,* hogy azt hasonló épitkezések meginditására ösztönözze, különös tekintettel a legujabb adómentességi rendeletre.

Amit azonban a magasépitési ügyosztály a kislakásépitkezések *vállalatba adása terén* produkál, az minden képzeletet felülmúl, és újból igazolja az *Uj Budapest* azon álláspontját, hogy a fővárosi közmunkák vállalatba adása terén *végre rendet kell teremteni!* Hét csoportra osztották a munkát, valamennyit a legolcsóbb ajánlattevők árainak legközelebb álló pályázók kapják, még pedig a legolcsóbb árain. Tekintve azt, hogy a legolcsóbb és legdrágább ajánlattevők között igen jelentős differencia: 25% mutatkozott, a pályázók legnagyobb részének *igen erősen redukálnia kellett költség-előirányzatát,* hogy az irreálisan olcsónak tetsző legolcsóbb ajánlattevők árait elfogadhassa, *önmagát lefelé licitálva.*

A pályázók többsége az ügyosztály által felkinált legolcsóbb árakon az épitkezés elvégzésére *nem volt hajlandó* és a pályázattól visszalépett. Végeredményben az a helyzet, hogy úgy a szakmában, mint a városházán *meglehetősen ismeretlen cégek* jutottak túlnyomó részben a hárommilliós közmunka birtokába. Jellemző, hogy a hét vállalkozó közül *három még egyáltalában nem is dolgozott a fővárosnak!* Mindenesetre az ügyosztály fokozott ellenőrzésére lesz szükség, hogy a nyomott árak dacára megfelelő munkát kapjon a főváros a vállalkozóktól.

Bár nem kétséges, hogy az ügyosztály a Közszállitási Szabályzat alapján járt el — legalább is formailag — mégis meg kell állapitanunk, hogy az ügyosztály vezetősége *teljes mértékben helytelenül cselekedett.* Ugyanez a megállapitás vonatkozik a szakbizottságra is.

Diskay név garantálja, hogy jól sikerült munkát kap. Gyermekfényképkülönlegességek speciális felszereléssel, úgyhogy minden felvétel biztos siker. Müterem nyitva vasárnap és ünnepnap is 9—7. Életnagyságú fényképnagyitás bármily kis fénykép után. Kérjük minden esküvőnél, eseményeknél

DISKAY FOTO-RIPORTER

vállalathoz fordulni bizalommal. Közigazgatási tisztviselőknek az amúgy is alacsony árakból még 15% engedmény. Budapest, VII., Rákóczi út 18. T.: 1—343—31.

Budapest Székesfőváros Elektromos Müvei.

Versenytárgyalási hirdetmény

A Székesfőváros Elektromos Művei igazgatósága ajánlattételre hivja fel mindazokat, akik az eladásra kerülő kiselejtezett anyagokat megvenni kivánják.

A pályázat benyujtásának helye: Budapest Székesfőváros Elektromos Művei, Budapest, V., Váci-út 74, IV. emelet 405. Anyagbeszerzési osztály.

A pályázat benyujtásának határideje: 1937. október hó 29. d. e. 10 óra.

a) Az eladásra kerülő tárgyak részletezése:

1. Vasanyagok.
2. Tolattyúk.
3. Szelepek.
4. Vascsövek.
5. Szijtárcsák.
6. Szivattyúk.
7. Különféle fémanyagok.
8. Szigetelők.
9. Biztositók.
10. Kapcsolók.
11. Kábel szerelvények.
12. Szerelési anyagok.
13. Világitótestek és tartozékai.
14. Gyengeáramú szerelvények.
15. Ellenállások.
16. Árammérők.
17. Léghütésü száraz transzformátorok.
18. Olajhütésü száraz transzformátorok.
19. Tömitő anyagok.
20. Motorkerékpár, autó- és alkatrészek.
21. Különféle anyagok.
22. Üvegáruk.
23. Háztartási eszközök.
24. Konyha (éttermi) felszerelés.
25. Épitési anyagok.

Budapest, 1937. szeptember 16.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatósága.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester
és padlózási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés dijtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

352

XV. évfolyam 41. szám

Budapest, 1937. október 16.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Szabad-e felejteni?

Az Uj Budapest mai számának hasábjain Wargha Imrének, a legfőbb állami számvevőszék elnökének, a Budai Katolikus Körben Wolff Károly halálának évfordulója alkalmából elmondott beszédét találja az olvasó. Teljes terjedelmében tartottuk érdemesnek ennek a poétikus szépségekkel teli beszédnek a közreadását, részben a szónok illusztris egyénisége miatt, de azért is, mert a Keresztény Községi Párt ünnepi megmozdulását leszámítva, amely a farkasréti temetőben a halálozás évfordulóján valóban impozáns külsőségek között történt meg — alig van alkalom, hogy Wolff Károly emlékezetéről írhassunk!

A Wolff Károly elhalálozása után a Kapucinus-rend budai templomában tartott hivatalos gyászmisén Páter Röss Bertalan dr., kapucinus-rendi teológiai tanár, nagy emberek utolsó szavait idézte. Mit suttogott Wolff Károly végvonaglásra rándult, kékülő ajka? — Ne felejtsetek el; jöjjetek ki a sírombóz! A Keresztény Községi Párt és a keresztény társadalom híven Wolff Károly végakaratához, halála évfordulója napján kizarándokolt a családi kriptához, de úgy a párt, mint a keresztény társadalom sok mindent, nagyon sok mindent elmulaszt, amit Wolff Károly emlékének megörökítésére már régen meg kellett volna tennie.

Hirdeti-e már szobor Budapesten Wolff Károlynak, a keresztény Budapest megteremtőjének, emlékét? Alakult-e már egyáltalán szobor-bizottság? Van-e már utca elnevezve Wolff Károlyról? Vagy legalább ment-e be ezirányban indítvány a Fővárosi Közmunkák Tanácsához? Megírták-e és kiadták-e Wolff Károly életrajzát? Össze vannak-e gyűjtve beszédei, amelyekben a lánglelkű apostolok nyelvén hirdette a keresztény Budapest eljövetelét.

Nincs szobor, nincs utca, nincsen könyv! És hogy emléke nem halványodott el a legelemibb külsőségek elmulasztása dacára — mert a halottak gyorsan, annyira gyorsan lovagolnak! annak okát nem az utána következők hűséges emlékezésében, hanem Wolff Károly tetteinek és alkotásainak örökké valóságban kell keresnünk és megtalálnunk.

Ezek a keserű gondolatok ötlöttek eszünkbe Wargha Imre beszéde kapcsán Wolff Károly emlékéről. Egy bizonyos: A Keresztény Községi Párt csak addig marad kormányzópárt a városházán, csak addig tartanak ki mögötte a tömegek, csak addig él: amig minden vonatkozásban hűségesen és kegyelet-teljesen, szüntelenül és nem egy halálozási évfordulóra szorítkozva ápolja a keresztény Budapest megteremtőjének emlékezetét.

Szendy vádirata

Petrovácz Gyula a polgármesteri expozé nagy jelentőségéről és várható kihatásairól

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Ünnepélyes külsőségek között mondotta el *Szendy* Károly, Budapest székesfőváros polgármestere, a főváros pénzügyi bizottságának keddi ülésén a jövő évi költségvetésre vonakozó expozéját. A pénzügyi bizottság ezen jelentőségteljes ülésén a pénzügyi bizottság valamennyi tagja megjelent. Növelte az ülés ünnepélyességét az a körülmény, hogy *Lamotte* Károly dr. alpolgármester, mint a pénzügyi bizottság elnöke, olyképen intézkedett, hogy ezen az első költségvetési ülésén csak a polgármesteri expozé hangozzon el, az általános vita megkezdése másnapra maradt. Az ülés végeztével, az egyórás expozé megtartása után, amely mindvégig lekötötte a bizottsági tagok feszült figyelmét, a pénzügyi bizottság tagjai pártkülönbség nélkül percekig óvációban részesítették *Szendy* Károlyt, a székesfőváros népszerű polgármesterét.

Szendy polgármester expozéjáról, annak jelentőségéről és várható kihatásairól

Petrovácz Gyula

országgyűlési képviselő, a Keresztény Községi Párt elnökségének tagja, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A polgármester költségvetési expozéja mindig ünnepnap szokott lenni! A polgármesteri expozé ünnepélyessége és jelentősége a keddi napon *sokkal fokozottabb, sokkal hatástkeltőbb és sokkal jelentőségteljesebb volt, mint az elmult évek expozéi,* főképen azért, mert

annyira reális volt ez a költségvetési expozé, annyira határozott irányokat mutatott, hogy annak jelentőségét a főváros politikai és gazdasági életében semmi körülmények között lekicsinyelni nem lehet.

— Az a nagyfokú realitás, amelylyel a polgármester költségvetési expozéja felépült, komoly és pregnáns bizonyíték számunkra, de a törvényhatóság valamennyi pártja részére is, hogy

a fővárosi adminisztráció közigazgatási és gazdasági vezetése a leghozzáértőbb, a legkiválóbb, a legbecsületesebb kezekben van.

Ha néhány szóval akarom jellemezni elöljáróban ezt a kölségvetési ezpozét, akkor azt kell mondanom, hogy

semmi nagyképüség nincs benne, telitve van egészséges optimizmussal, át- és át van hatva az alkotás szellemével,

amely nélkül a főváros gazdasági fejlődése a jövőt illetően nem biztosítható.

— *A főváros gazdasági fejlődése,* mint erős vezérmotívum csendül ki a polgármester beszédéből. Mély hatást váltott ki a törvényhatósági bizottság vezető tagjaiból alakult pénzügyi szakbizottság valamennyi pártján *az a vádirat,* amelyet pénzügyi expozéja kapcsán a szakbizottság ülésén *Szendy* polgármester a kormány ellen benyujtott. Ezt a vádiratot, amely a kormány gesztióira vonatkozik a fővárossal szemben, *a polgármester kénytelen volt előterjeszteni.* Az a körülmény, hogy a kormány egyre nagyobb mértékben vonja el a főváros bevételeit, a főváros jövedelmeit, mindenki előtt ismeretes volt eddig is, ezek a főváros fejlődését azonban annyira gátló körülmények eddig egyetlen esetben sem voltak *annyira pragmatikusan összefoglalva, mint a költségvetési expozéban.*

Az a felháborodás, amely a kormányzó pártoktól kezdődően a legszélsőbb ellenzéki pártokig Szendy polgármester költségvetési expozéjának ezen megállapitásait kisérte, jelzi azt is, hogy ezen a helyzeten okvetlenül változtatni kell, mert enélkül a főváros fejlődése a jövőt illetően egyáltalán nem képzelhető el.

— A fentieken kívül még egy *nagyfontosságú és igen nagyjelentőségű dokumentumot* nyujtott számunkra a polgármesteri expozé. A polgármester úr expozéja — noha a szanálás szót ki nem ejtette a több mint egyórás beszéde során — azt bizonyítja, hogy

a szanálási művelet mennyire felesleges, mennyire kárbaveszett, menynyire hiábavaló volt. Deficites volt a költségvetés a szanálás előtt és deficites most, a szanálás után is.

Holott azok a momentumok, amelyeket az előző kormányok belügyminiszterei, mint a főváros deficitjének okait, megjelöltek, *a szanálás során ki lettek gyomlálva.* Mégis deficit van! Mi ennek az oka? A polgármester rámutatott arra, hogy

nem a szanálási rendeletek hiánya volt a főváros deficitjének az oka, hanem a kormányzat, amely a főváros háztartási egyensulyát felboritja, a kormányzat az, amely esztendőről-esztendőre jön a legkülönfélébb jövedelem-elvonási és megrendszabályozási eszmékkel.

— Hangsúlyozottan jelentem ki: a *fővárost nem lehet megállítani fejlődésében, a növekvő fővárosnak szükségleteit ki kell elégíteni!* Amikor a főváros fejlődik, amikor növekszik, akkor természetes, hogy a kiadások is emelkednek. Emelkednek azonban nemcsak a növekvés és a fejlődés okából. Emelkednek azért is, mert

a kormányzat tulzott agrárpolitikája, az agrárérdekek kirivó támogatása jelentékeny mértékben oka a fővárosban az élelmiszerek drágulásának, ami természetszerüleg visszahatást szül a főváros költségvetésében is.

Érdekes lenne megállapítani, hogy a főváros költségvetésében az élelmiszerek drágulása — különös tekintettel a kórházak, árvaházak és szeretetházak élelmiszer ellátására, nemkülönben a munkabér-drágulásra, az anyagáraknak az élelmiszerdrágaság következtében való drágulására, amelyek az építkezési fronton is bizonyos mértékig az élelmiszerek drágulására vezethetők vissza — mekkora összeget tesznek ki és mekkora mértékig írhatók a kormány rovására. A drágulást illetően *ez a helyzet,* — hangsúlyozom, hogy a drágulás vonatkozásaival csak a költségvetéssel kapcsolatban beszéltem jelen alkalommal, nem mutatok rá ezúttal arra, hogy az agrárérdekek túlzott védelme folytán előálló drágulás menynyire megviseli a fogyasztórétegeket, főképen a fix fizetésből élő köztisztviselő társadalmat!

— A polgármester expozéja után — folytatta emelt hangon nyilatkozatát *Petrovácz Gyula* —

nem az ő ügye, hanem a mi ügyünk, nem az ő kötelessége, hanem elsősorban a mi kötelességünk az, hogy a kormányzatot jobb belátásra birjuk.

A törvényhatóság pártjainak egyértelműen állást kell foglalnia a polgármester mögött ezekben a nagyfontosságú problémákban, mégpedig a kormányzó pártoktól kezdve a legszélsőbb ellenzéki pártokig. Valamennyiünknek a polgármester háta mögé kell állnunk, amikor a főváros deficitjének eltüntetésére a kormányzat által a legutolsó esztendőkben elvett bevételek és jövedelmek visszaadását kéri Budapest ön-

kormányzata a bel- és és pénzügyminiszter uraktól.

Férfias tetterő, megindokolt bizakodás, pompás hozzáértés, alkotó lendület jellemzik a polgármester expozéját és általában az ő illusztris egyéniségét.

A külsőségek még ünnepélyesebbé tették ez alkalommal a polgármester ezen közismert tulajdonságai folytán az amúgyis ünnepélyes keretek között elhangzani szokott polgármesteri expozét. Most már csak az a fontos, — fejezte be általános érdeklődésre számottartó nyilatkozatát *Petrovácz* Gyula — hogy

valamennyien a polgármester mellé állva, az önkormányzat vitális érdekeit megvédjük az egyre élesebbé váló kormánytendenciákkal szemben!

A pedáns ember

Irta: Ilovszky János

A vonaton találkoztam vele. Nagy munkában volt. Az ülőhelye előtt állt és a poggyászhálóban fekvő kézibőröndjét igazgatta a fülkébe belépésemkor „vigyázz"-ba; hogy „feltakarjon" a hálótartó vasrúdra. Igen körülményesen csinálta. Félmiliméterre is kiigazította. Azután leült a fülkeasztal mellé, amelyen fellapozott menetrend és a zsebórája feküdt.

Percekig állott a vonat Siófokon, ezalatt mellényzsebéből csontkeretes szemüveget vett elő, egy finom szarvasbőrrel gondosan törölgette, majd a világosság felé tartva az üveget: átnézett rajta, vajjon nem maradt-e az üvegen homály. Külön szerartással helyezte az orra nyergére a szemüveget és akkor maga elé tartva kabátja ujját, száját csucsorítva lefujt róla egy korompihét. A fujás után jobbkeze mutatóujjával a korom helyére pöckölt, valamit még lefricskázott, azután ugyanolyan szertartással, mint ahogy az imént a szemüvegével eljár, helyezte vissza a zsebébe egy külön tokba a szemüvegét.

Lepsény állomásán egy hölgy szállott a kupéba. Szerény külsejű, tisztes viselkedésű úriasszony. Kezdődött a szemüvegszertartás. Az utitársam végigfuttatta tekintetét az úriasszonyon a kalapjától le a cipőig. Utána nagy óvatossággal hozzányúlt a nyakkendőcsokrához, egyet igazított rajta, vékony, vánvadt testét még jobban kiegyenesitette; nadrágszárait feljebb húzta, hogy a vasalás érvényesüljön, azután úgy tett, mintha előre nézne, holott a szemüvege mögül oldalt pislogott az új utitársra.

Roppant érdekes figura volt!

Székesfehérvárott az órát nézte, majd a menetrendet, közben a fejét csóválta ép oly rosszalólag, mint Siófokon és úgy éreztem, hogy önmagában zúgolódott, mert a vonat egy percnyi késéssel érkezett be az állomásra. Az apró papirdarabot, amelyet Siófokon rejtett a zsebébe, megint elővette, kigyűrte a papirost és láttam, hogy számot irt rá.

Érdekelt, mit ír ez az ember? A pedáns ember? Ugy tettem, mintha az ablakon át kerestem volna valakit a perronon, de láttam a cédulát. Számok voltak ráírva, betük. Ez az ember jegyezte, hogy a vonat hány perc, hány másodperc különbséggel tette meg az utat. Mennyi volt az eltérés a menetrendi érkezés ideje és a valóságos befutás között.

Amikor a vonat Kelenföld állomásának első váltókeresztezésein átfutott, láttam, mikép drukkol önmagában, vajjon az egy percnyi késést behozzuk-e, igen, avagy nem. És mert pontosan érkeztünk meg, idegesen rántotta fel a két nadrágszárát.

Közeledtünk Buda felé. Az alagút előtt a vonat fütyült. Erre felállt, az ablak tokját pontosan körülsimogatta, vajjon a leereszthető üvegablak pontosan zár-e. Sovány, csontos keze a légelzáró gumira valósággal rátapadt és azután a tapogatás után elégedetten dült hátra az ülés támlájára.

A pedáns ember nagyszerűen szórakozott az úton. Ellenőrizte, vajjon az Államvasút kellő gondossággal állította-e össze a menetrendet. Nem vártam meg a pedáns ember valószinüleg ceremóniákhoz kötött leszállását, siettem, hogy autóbuszt kapjak. De bizonyára megvolt a külön szertartása a kofferleemelési műveletnek, hogy miként illessze a bőrönd foganytyújára sovány, vékony kezét, amelynek bütykös végeit még most is magam előtt látom.

...Ha véletlenül nőnek születtem volna: ennek az embernek nem lennék a felesége!

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Németh Miklós
könyvkötő s diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

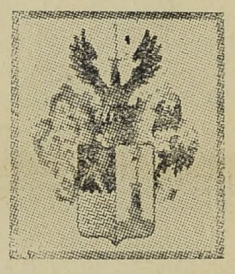

NEMESSÉG kikutatását, nemesi névváltoztatást, CIMEREK, ősfák megfestetését vállalja
HERALDIKA
Budapest, IV., Gróf Károlyi-u. 14.
Telefon: 38-11-99, 38-41-40.

Móczár Gábor
egeszségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

özv. **UJÁGH ÁRPÁD**né
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Elsőnek a mult pénteki rendes közgyűlésről kívánok beszámolni szerkesztő úr vendégszerető hasábjain. Az általános érdeklődés — a karzatok zsúfolásig telve voltak — korántsem a napirenden levő tárgyaknak, igy elsősorban a harmincmilliós kötvénykölcsönnek szólt, hanem a napirend legérdekesebb pontjának: az új tiszti főügyész megválasztásának. Ujra bebizonyosodott, hogy a legújabb fővárosi törvény által kreált választási rendszer — előbb külön választják meg a kijelölő választmány tagjait, azután összeül a kijelölő választmány, hogy jelöljön, igy csak a legvégén kerül sor a tulajdonképpeni szavazásra — ismét csődött mondott. Sőt azt is ide kell jegyeznem, hogy a kijelölő választmány megalakulása és ülésezése sem ment a legutóbbi választás alkalmával minden zökkenő nélkül.

— Halljuk! Halljuk!

— Nem akarok ez alkalommal belemenni a részletekbe, csupán azon szerény véleményemnek adok kifejezést, hogy külön szabályrendeletet kellene alkotni a kijelölő választmány működését illetően, azaz még helyesebben: meg kellene szövegezni a kijelölő választmány ügyrendjét. Sapienti sat! Végeredményben este nyolc óra után hirdette ki az elnöklő Szendy polgármester a főügyészi állás betöltésére vonatkozó szavazatszedő küldöttségi eredményt: 21 szótöbbséggel Feigler Károly dr. tiszti főügyészhelyettes lett a székesfőváros új tiszti főügyésze. Lázár Ferenc az elnöki enunciáció kapcsán mosolyogva jegyezte meg: Ha eggyel több szavazatot kapott volna Feigler, fuccs lett volna a választás! — Feigler rögtön le is tette a hivatali esküt, beszéde a közgyűlés minden pártján osztatlan örömet és megelégedést keltett. Nagytehetségű, okos, komoly főügyészt nyert benne a székesfőváros.

— És ki lesz az új helyettes tiszti főügyész?

— Etekintetben még csak az előcsatározások folynak, egyelőre a pályázat kihirdetése van küszöbön. Mindenesetre fontosnak tartaná a városházi közvélemény, hogy a sok port felvert és még több keserűséget felkavart főügyész-választás után helyreálljon a tiszti ügyészségen a harmonia és a kollegiális béke. Vannak, akik ezt csak úgy tudják elképzelni, ha — amint a multban is nem egyszer történt — egyké túlzottan ellenzéki érzelmű vezető ügyészségi tag városházi hivatalát valamelyik üzem jólpárnázott — anyagilag igen jól párnázott — ügyészségével cseréli fel. Végeredményben a polgármestertől függ, hogy ki legyen a főváros új, második főügyészhelyettese? Kétségtelennek tartom, hogy ebben a vonatkozásban a pártok véleménynyilvánításán kívül igen súlyosan esik latba a tiszti főügyész akarata is, mert végeredményben éppen az ő szempontjából nem közömbös, hogy ki legyen a helyettese, illetőleg — hogy precízebben fejezzem ki magamat — kik legyenek a helyettesei?

— Tökéletesen osztom bizottsági tag úr véleményét! Hogyan volt megelégedve, kedves dr. Városházy, a Szendy-expozéval?

— Ünnepélyes zsakett feszült a hivatali urak legtöbbjén: zsakettet öltött Karafiáth főpolgármester, és az expozét tartó Szendy polgármester is. Lamotte alpolgármester, akinek a külföldi kölcsönök rendezése miatt már a hét elején Svájcba kellett volna utaznia, két nappal elhalasztotta utazását, hogy jelen legyen a nagyfontosságú expozén. (Zárójelben idejegyzem, hogy Lamotte alpolgármester Beliczay főjegyző, a pénzügyi ügyosztály vezető helyettese kíséretében ment el Svájcba.) Természetszerűen nem ezekre a hasábokra tartozik, hogy a polgármesteri expozét méltassam. Itt csak azt említem meg, hogy minden párton — még a legszélsőbb baloldalon is — őszinte tapsokat keltett és mély benyomást váltott ki Szendy polgármester harmadik expozéja.

— Miért a harmadik?

— Mert tavaly előtt, 1935-ben volt az első polgármesteri expozé, amikor is Szendy kijelentette, hogy azért a költségvetésért, amelyet hivatali elődje, a boldogemlékű Sipőcz Jenő állított össze, ő száz százalékosan nem tudja viselni a felelősséget. A most előttünk fekvő költségvetés már valódi Szendy-költségvetés! Benne vibrál — ahogy szerkesztő úr az Uj Budapest legutóbbi számának vezető helyén oly ékesen fejtette ki — Szendy Károly egész cselekvő költészete! A Szendy-expozé méltatását várospolitikai és közgazdasági szempontból nálamnál hivatottabb tollra bízom.

— Ne aggódjék etekintetben kedves dr. Városházy! Lapozzon vissza az Uj Budapest mai számának első oldalára, ahol Petrovácz Gyula, ez a higgadt, nyugodt mérnökember, az enthuziazmus szavaival adózik a polgármesteri expozénak!

— Kik vannak szabadságon?

— Rosta János dr. tanácsnok, a főváros közélelmezésének legfőbb irányítója, rövid tanulmányútra Párisba és Nürnbergbe utazott. Mindkét helyen az ottani nagy közélelmezési intézményeket nézi meg. De csak röptében: mert a hó végén már idehaza lesz. Garancsy László dr. főjegyző, Némethy őméltósága általános szimpátiának örvendő helyettese, Olaszországba utazott. Szabadságidejét tölti el a kitünő főjegyző a verőfényes Itáliában: Palermóba is elmegy, hogy ott a főváros képviseletében résztvegyen egy hivatatalos ünnepségen. Egy betegszabadságot is jelentek: Remete Viktor főjegyző, a magasépitési ügyosztály jogi osztályának kitünő vezetője, néhány napig influenzásan feküdt lakásán.

— A hét halottai?

— Glücksthal Samuról kell elsősorban megemlékeznem, akinek halálát a pénteki közgyűlésen általános részvét közepette jelentette be Karafiáth fő-

Emlékezzünk Wolff Károlyra!

Wargha Imre emlékbeszéde a Budai Katolikus Körben Wolff Károly felett

Mai összejövetelünk célja az emlékezés! Megemlékezés szeretett volt elnökünkről, Wolff Károlyról, akit az isteni gondviselés kifürkészhetetlen akarata múlt nyáron szakított el körünkből.

Engem személy szerint egy negyed százados barátság és szeretet kapcsolt hozzá. Még a béke boldog éveiben kerültünk egymással érintkezésbe és csakhamar szoros barátságba. Találkozásunk is egy katolikus intézmény keretében történt. Egy katolikus intézmény, a Rákócziánum sorsa volt forduló ponton. Viszályok, személyes torzsalkodások, anyagi bajok ütötték fel fejüket, amelyeket meg kellett szüntetni. Akkor került az intézmény élére Wolff Károly, aki a maga nagy tudásával, tudásából eredő tekintélyével s nem kevéssé szavának ellenállhatatlan hatalmával a bajokat rövidesen orvosolta és az intézményt virágzóvá, katolikus intézményeink egyik legjobbjává tette. Ebben a munkában voltam szerény segítő társa, több mint 25 évvel ezelőtt és ennél a munkánál tanultuk meg egymást megismerni és megismervén, megbecsülni és szeretni. Azóta minden területen és minden olyan intézménynél, amelyet ő vezetett vagy irányított, együtt dolgoztunk. Igy közvetlen tanuja vagyok az ő folyton felfelé ívelő pályájának, amelynek csúcspontján őt a nemzet egyik legkiválóbb vezetőjeként tiszteltük.

Láttam őt a háborút követő sulyos időkben vivódni. Lángoló hazaszeretete miatt testileg és lelkileg szenvedett a bekövetkezett romlás láttán. Szenvedett; mint magyar és szenvedett, mint katolikus. Mint magyar szenvedett azért, mert látta, hogy a hatalomra jutott söpredék igyekszik mindent elpusztitani, ami a magyar nép lelkéből alakult ki és szenvedett, mint katolikus azért, mert világosan látta, hogy azok, akik a nemzetet a romlásba vitték, egyuttal a katolicizmusnak is ádáz ellenségei, jól tudván azt, hogy a nemzet a katolicizmussal él vagy bukik és hogy a katolicizmus megsemmisitése nélkül a nemzet megrontását, idegen eszme áramlatok rabságába döntését nem érhetik el.

Wolff Károly nem a megpróbáltatások után vált hivő és buzgó katolikussá, mint annyian mások. Amikor még a katolikus öntudat, az igazi katolikus öntudat, az igazi katolikus élet és szellem — mondhatnám — szunnyadt, Wolff Károly már akkor érzi, hogy ezen a téren nagy hibáink, sőt büneink vannak. Amikor közéletünk vezető férfiai még közönyösek voltak a katolikus gondolattal szemben, amikor még a katolikus hit nyilt megvallása és a felvilágosodottság egymással ellentétes egymással össze nem férő fogalomnak számitott, amikor még Szent István országában gunyosan mutogathatták, megbélyegezhették azt a vezető közéleti embert, aki elég bátor volt kimutatni az ő buzgó katolikus mivoltát, s amikor még ez a tapasztalat sokakat elriasztott attól, hogy önérzetesen és öntudatosan vallja magát hivő katolikusnak s lassan a céltudatos és következetes aknamunka folytán közömbösekké is váltak, Wolff Károly már akkor igyekezett a maga erős katolikus hitével felrázni a közömbösöket. Már akkor hirdette — egyelőre természetesen csak szükebb körben, mert hiszen állásánál fogva akkor még nem szerepelhetett nagyobb nyilvánosság előtt, — hogy a katolikus öntudatnak fel kell ébrednie tunya álmából, rá kell ébrednie arra, hogy a körülöttünk ólálkodó hitvány ellenség azért akarja a katolikus érzést, a katolikus öntudatot megsemmisiteni, mert további céljaink elérésében ez az egyetlen komoly akadály. Wolff Károly ezt már régebben megérezte, de szava csak nehezen hatolt keresztül a közömbösség vastag falán. A nagy szenvedésnek kellett ránk zudulnia, hogy nemzete megértse szavát, és legalább utólag igyekezzék jóvátenni azt, amit majdnem helyrehozhatatlanul elrontott. És Wolff Károly egyik legnagyobb érdeme az, hogy ékesen szóló nyelvén el tudta hitetni, meg tudta értetni nemzetével, hogy nem veszhet el, ha megbánva büneit, visszatér a helyes útra.

Wolff Károlynak isteni küldetése volt. Az Isten őt arra szemelte ki, hogy szavával felrázza, magával ragadja a sulyos csapások alatt csaknem összeroskadt nemzetet és ebben is főként a katolikusokat. Megadatott neki a szó hatalma. Életének utolsó éveiben ennek mi is tanui voltunk. Ezekben a termekben hangzott el számos beszéde, amely magával ragadta, ellenállhatatlanul lenyügözte ennek a körnek tagjait. Ünnep volt, amikor ő eljött közénk, mert minden alkalommal kitárta előttünk az ő nagy és nemes gondolatokkal, eszmékkel és tervekkel telitett lelkét. És minden beszéde mély nyomot hagyott hallgatói lelkében, akik igy észrevétlenül is ráterelődtek a helyes útra, amelyet ő kijelölt. Ilyen lánglelkű, magával ragadó és meggyőző erejű szónok ma már alig akad közöttünk és igy annál inkább szükséges, hogy emlékezzünk rá és az ő igéire és igyekezzünk az ő általa megjelölt uton haladni tovább.

És amikor Wolff Károlyról emlékezünk, nem feledkezhetünk meg egyik legjellemzőbb tulajdonságáról, az emberfelettihez közel járó munkabirásáról és munka szeretetéről. Soha nem pihent. Az intézmények egész serege választotta őt vezérévé. És ő mindegyikben a legnagyobb odaadással, fáradságot nem ismerve, végezte azt a munkát, amelyet tőle vártak és küzdött, dolgozott nagy ideáljaiért. Mindezen intézményeknek lelke, vezérlő szelleme volt és nyeknek lelke, vezérlő szelleme volt Wolff Károly!

És amig példájával másokat is nagyobb tevékenységre, önfeláldozóbb munkásságra ragadott, őt magát ez a megfeszitett, pihenést, nem ismerő emberfeletti munka elégette. Szervezete és főként a minden szépért, de elsősorban hőn szeretett hazájáért dobogó szive nem birta a ráerőszakolt iramot és ez okozta, hogy a kérlelhetetlen halál őt, — a szinte pótolhatatlant — elragadta tőlünk.

Emlékezzünk Wolff Károlyra! Állitsuk őt lelki szemeink elé és erős akarattal határozzuk el, hogy mi is a magunk területén és a magunk tehetségéhez képest igyekszünk az ő szellemében dolgozni a nemzet és egyházunk javáért és boldogulásáért.

polgármester. Valamikor régen az egyik kabarében szinpadra került egy kis tréfa ezzel a címmel: az Estnek fog meghalni! Arról szólt a kis darab, hogy az ujságíró könyörögve kéri a haldokló politikust, hogy várjon halálával másnap délig, amikor az Est fogja elsőnek hozni a halálhirét! Ha már meg kell halnia, haljon meg az Estnek! Nos, — harmadszor fordul elő, hogy a közgyűlésnek halnak meg. Legutóbb Szemethy Károly, tragikus sorsú tiszti főügyészünk is a közgyűlés ülésezése alatt hunyt el, most pedig ugyanez az eset történt Glücksthal Samuval is. Néhai Borvendég főpolgármesterünk is a közgyűlésnek halt meg: akkor dobogott uoljára a szive, amikort éppen együtt ült a főváros törvényhatósági bizottsága. — Glücksthal Samuról különben megjegyzem, hogy okos, józan koponya volt, kiváló tagja az örökös törvényhatósági bizottsági tagok egyre ritkuló gárdájának. Nem tartozott a gáljenők és vitézaladárok: szóval az ébredő demokraták közé.

— Nyugodjék békében az öregúr! Igaza van önnek, kedves dr. Városházy: egyre csökken az örökös törvényhatósági bizottsági tagok száma.

— Bizony, bizony, szerkesztő uram! Itt hagyott bennünket ebben az esztendőben Andréka Károly, Glücksthal Samu, Lampel Vilmos és Pompéry Elemér. Ahogy Petrovácz Gyula Glücksthal halálhire kapcsán kesernyésen megjegyezte: maholnap arra kerül sor, hogy már örökös bizottsági tagokat fogunk választani. Különben Glücksthal halála kapcsán helyreállott az arány az örökös törvényhatósági bizottsági tagok diszes testületében: ebben az esztendőben két Wolff-párti és két egységespárti örökös törvényhatósági tag húnyt el. Szóval a NEP — nincs fórban!

— Üdvözölte bizottsági tag úr Veress Imre számszéki igazgatót jubileuma alkalmából!

— Igen, mégpedig igen meleghangú levélben! De nemcsak én ünnepeltem a népszerű számszéki igazgatót: a székesfővárosi számszék tisztikara és személyzete is bensőségesen jubilálta közszeretetben álló igazgatóját: farádi Veress Imre dr.-t abból az alkalomból, hogy e hó 10-én töltötte be közszolgálatának harmincadik esztendejét. A hétfőn délelőtt megtartott évforduló ünnep keretében Szmolenszky József dr. helyettes igazgató köszöntötte az ünnepeltet és keresetlen szavakkal megköszönte azt a jóságos atyai gondoskodást, melynek eredménye a számszék tisztikarának egységes szelleme. Kiemelte az ünnepelt közszolgálati kiválóságát és megemlékezett arról is, hogy a magyar sportkultúra terén évtizedes bölcs irányításával mindenkor eredményesen működött. Este a Pannónia szálló különtermében zártkörű ünnepi vacsorával fejeződött be az évforduló ünnepe.

— Egyéb hire van-e, kedves bizottsági tag úr?

— Bejelentem a szerkesztő úrnak, hogy Molnár Olga dr. a fővárosi Statisztikai Hivatal tudós felügyelője, a főváros iskolánkívüli népművelési bizottságának felkérésére a Fehérkereszt Egyesület előadótermében előadást tartott a dolgozó nőről. Érdekelni fogja a városházi tisztviselőnőket Molnár Olgának azon megállapítása, hogy a „vissza a családba" felkapott jelszó csak frázis, mert Budapesten 87 ezer kereső nő közül 70 ezer férjhezmenendő van, a férjhezmenésre való kilátás reménye nélkül . . .

— Szomorú dolog ez, kedves dr. Városházy Bizottsági tag úr. Még én jelentek be önnek egy újságot: az elmult napokban tartotta meg szokásos évi tisztújító közgyűlését a Fővárosi Rovatvezetők Szindikátusa. Egyhangulag Kelemen Gézát (Uj Nemzedék), Lázár Józsefet (Magyar Országos Tudósító) és Rátkai Károly dr.-t (Esti Kurir) választották meg új szindikusokul. Örökös díszelnök: Schwét Henrik. György Endre, az Az Ujság kitünő városházi rovatvezetője, a Pesti Városháza szerkesztője, aki több, mint tiz esztendeig volt szindikus és leghosszabb idő óta töltötte be ezt a tisztséget, más irányú elfoglaltsága miatt újból való választásának mellőzését kérte. A szindikátus György Endrének lelépése kapcsán köszönetet szavazott és érdemeit jegyzőkönyvben örökitette meg. Lázár József megköszönte a bizalmat és igéretet tett arra, hogy a városházi újságirói érdekek előmozditása céljából minden erejét és tehetségét rendelkezésére bocsátja a kollegáinak.

— Én is gratulálok az új szindikusoknak! A viszontlátásra jövő héten, kedves szerkesztő úr!

A budapesti református egyházközségek határrendezését jelenti be a polgármesternek az egyházmegye

Tasnádi Nagy András és Szabó Imre az egyházmegye elnöksége nevében részletes memorandummal fordult a polgármesterhez

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Budapesti Református Egyházmegye elnöksége és a *Budapesti református egyházközségek* elnöki tanácsa *Tasnády Nagy* András egyházmegyei gondnok és *Szabó* Imre esperes aláírásával kérelmet terjesztett elő a polgármesterhez a jövő évi költségvetés tárgyalása alkalmából. Az egyházmegye kérése az 1868:LIII. tc.-re támaszkodik, de a fővárosnak nemes bőkezűséggel gyakorolt kegyuraságában is bizakodnak törvényes jogcímükön felül a budapesti reformátusok.

A polgármeserhez eljuttatott felirat szerint *1938. január hó 1-én életbe lép a budapesti református egyházközségek új határrendezési szabályzata,* amely a 130.000 budapesti református egyháztagot tizennyolc egyházközségbe oszlatja el. Uj egyházközség létesül a külső Józsefvárosban, a Mária Valéria-telepen, a Pasaréten és második lelkészi állást szerveznek a Fasorban. Természetes, hogy ez a rendezés *nagy terheket ró az egyházra.*

Az új egyházközségek parancsolóan szükséges létesítését azonban *csak akkor tudják megvalósítani a budapesti reformátusok,* ha a főváros a budapesti református egyházmegye részére a költségvetésben megállapított rendes és rendkívüli segélyösszegeit — ezidőszerint felekezeti rendes segély címén évi 107.800 pengőt, rendkívüli segélyek címén évi 90—100.000 pengőt kapnak a budapesti reformátusok — *a szükséghez képes felemeli,* mint ahogy az újonnan évről-évre létesült kegyúri plébániákat felkarolja és az egész római katolikus lelkészi és hitoktatói kart a főváros nyugdíjintézetébe időközben felvette és a római katolikus templomi kórusok között hármat akkora összeggel támogat, mint amekkora az egész rendes református hitfelekezeti segély.

Végeredményben a budapesti református egyházmegye a felekezeti rendes és rendkívüli összegének *az 1931. évi nívóra való felemelését kéri,* amikor is a felekezeti rendes segély címén 120.000 pengőt, felekezeti rendkívüli segély címen 130.000 pengőt kapott a budapesti református egyház. A református énekkarok részére a római katolikus egyház részére énekkarok fenntartására kiutalt összegnek *egyötödét:* vagyis 25.000 pengőt kérik. Kérik ezen felül az 1932-ben előterjesztett első memorandum értelmében templomépítési segélyek címén a főváros közgyűlésének eredeti határozata szerint *évi 125.000 pengő kiutalását.* Kérik ezenfelül *négy kórházi lelkészi állás szervezését,* a felekezeti rendes és rendkívüli segélyeknek *az év első felében* való kiutalását, továbbá azt, hogy a felekezeti rendkívüli segély összege már a költségvetési előirányzatban *számszerűen meg legyen határozva.* A memorandum a következő általános figyelemreméltó szavakkal végződik:

— Krisztus egyháza szent ügyét építő nemes törekvésünket, általa magyar hazánkat és fővárosunkat erősítő s a legszentebb erőkkel, a kereszténység erőivel eltöltő, bűntől tisztító, könnyet törlő, árvát, elhagyottat, éhezőt felkaroló, lelkeket az üdvösség útjára vezérlő és azon megtartó, a külföldi világ protestantizmusával szoros kapcsolatot ápoló munkánkat ajánljuk Méltóságod nemes pártfogásába!

Harcos szellemet hirdet a Keresztény Tanügyi Bizottság

Kétszázteritékes vacsorán ünnepelték az ujonnan kinevezett keresztény pedagógusokat

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Tanügyi Bizottság elnöki tanácsa hétfőn tartotta meg október havi ülését, amelyen Bednárz Róbert prelátus mutatott rá azokra az okokra, amelyek szükségessé teszik az erőteljesebb szervezkedést s az egyes kerületek intenzivebb munkáját. Kárpáti Ottó polgáriskolai igazgató, Bednárz Róbertet köszöntötte meleg szavakkal, akiben az igazságos ügyek szószólóját látja s aki nemcsak szavakkal; hanem tettekkel segiti azokat, akik a keresztény és nemzeti eszme harcosai. Lenkei Lehel középiskolai igazgató lendületes beszédében szintén az erőteljesebb szervezkedés szükségességét tette szóvá; hogy a baloldal szélsőséges agilitását csökkenthessük. Urbányi C. József felügyelő igazgató, a harcos keresztény szellemet hirdette s igy tehát azokra nincs szükségünk — ugymond, — akik mindig a megalkuvás terére lépnek. Pirovszky Lajos polgári iskolai igazgató, sajnálatosnak tartja egy konkrét esetből kifolyóan; hogy vétnek a párthűség ellen. Hasonló értelemben szólal fel Novák András titkár is. Dr. Göndör Sándor, Párkányi Norbert, Schaller Sándorné; Samay Ödön; Reischl-Réw Sándor stb. felszólalása után az elnöki tanács egyhangú helyesléssel felmentette Kákosy Ödönt, a X. kerületi Tanügyi Bizottság vezetésétől s helyette Strázsa Andor alelnököt, Novák András főtitkárt és Kiefer Vendel tanárt bizták meg.

*

Méltó keretet adott a Pátria Magyar Irók és Müvészek Klubja gyönyörüen feldiszitett termei azoknak a bensőséges, több mint 200 teritékes vacsorának, amit a Keresztény Tanügyi Bizottság rendezett az ujonnan kinevezett pedagógusok tiszteletére. A vacsorán közéletünk számos kitünősége is megjelent, hogy a tanéveleji seregszemle kitünő sikerének tanui lehessenek. Ott láttuk Bednárz Róbert prelátust; Felkay Ferenc tanügyi tanácsnokot; dr. Cselényi Pált, a Keresztény Községi Párt ügyvivő elnökét, dr. Miklós Ferenc, dr. Szakáll Antal törvényhozási bizottsági tagokat, Urbányi C. József, dr. Palócz András, Edvi Illés Jenő, Emhő Gyula, Till Géza; Tirpák Sándor szakfelügyelőket; Sille József, dr Bogner Mihály, Lenkei Lehel, dr. Schaller Sándorné stb. igazgatókat.

Vándori Dezső, a Pátria Club nevében köszöntötte melegen a megjelenteket, beszédében kiemelte azokat a közös vonásokat, amely a keresztény magyar irókat és a pedagógusokat füzik egymáshoz, mert mind a kettő a káros idegen hatások ellen vértezi fel a lelkeket.

A nagy tetszéssel fogadott beköszöntő után Bednárz Róbert prelátus emelkedett szólásra, aki örömének adott kifejezést, hogy a Keresztény Tanügyi Bizottság egy azonos célkitüzésü, tehát rokon levegőjü egyesület diszes termeiben talált szives fogadtatásra, majd az ujonnan kinevezetteket köszöntötte. Örömünnepnapra jöttünk össze — mondotta, — hogy köszöntsük azokat a pedagógusokat, akik jólmegérdemelt előmenetelükhöz jutottak. Ezek a pedagógusok nem új tagjai a főváros tanügyi tisztikarának s azok, akik ma itt együtt örvendenek velük — bár még nem látják megvalósultnak álmaikat — érzik, hogy odaadó munkában eltöltött gazdag évek zálogaként az igazság érvényrejutását látják kartársaik kinevezésében. Jól tudja mindenki, hogy csakis a megelégedett tanügyi tisztikar teljesitheti odaadóan azt a nemzetépitő munkát, amelytől a nemzet jövője függ. Ebben a nemzetépitő munkában pedig csakis keresztény és nemzeti világnézeti alapon álló tanerők vehetnek részt s éppen ezért van joga a szülőknek megkövetelni, hogy gyermekeiket csakis olyan pedagógus nevelje, aki át van hatva ettől a világnézettől s fanatizmus vezeti nevelői tevékenységében, mert tudja, hogy moszkvai módon alattomos erők igyekeznek a zsenge lelkeket téves és káros eszmék által megmérgezni. Nagyon is jól tudjuk, hogy Európát ma ezek az eszmék egy rettenetes pokolba taszitották s ha valamikor fel kellett vértezni magunkat a támadás ellen, úgy most van annak az ideje, mert mindnyájan érezzük, hogy jaj annak a nemzetnek, ahol ezek az eszmék diadalmaskodnak. De épp ilyen káros hatású lenne, ha nem az ezer éves keresztény és nemzeti gondolat jegyében küzdenénk, hanem a faji mithosz alapján, mert csakis az ezer éves mult és nemzeti hagyomány a biztos alap, amelyre ismét fel lehet épiteni azt, amit könnyelmüséggel elvesztettünk. A Keresztény Községi Párt tehát továbbra is segédkezet fog nyujtani azoknak, akik ezen a keresztény és nemzeti alapon állanak.

Szünni nem akaró éljenzés és zugó taps között fejezte be Bednárz Róbert nagyhatású beszédét, hogy utána Szeberényi Gyula polgári iskolai igazgató mondjon őszinte köszönetet a kinevezettek nevében.

A felzúgó taps is bizonyitotta, hogy a jelenlevők mennyire együttéreznek a szónokkal, hogy utána Cselényi Pál szóljon a megjelentekhez. Nagyon kiváncsi volnék — kezdte el beszédét Cselényi — hogy a jövő történetirója a mai kort a beszédek vagy igérgetések korának fogja-e nevezni. Megszoktuk, hogy mindent igérnek és semmit sem tesznek s ma már nagyon nehéz a tömeget beszéddel kormányozni. Nekünk mégis szükségünk van szervezkedésre, hogy olyanokat is meggyőzzünk, akiket elzártak elölünk, mert mi nem kötünk kompromisszumokat és nem lépünk a megalkuvás terére; hanem továbbra is harcos párt maradunk.

A viharos tetszéssel fogadott beszéd után Miklós Ferenc dr. emelkedett szólásra s még jóformán el sem kezdte beszédét, amikor lelkes és szünni nem akaró ünneplés közben lépett a terembe Felkay Ferenc tanügyi tanácsnok, akit Miklós Ferenc üdvözölt, majd folytatta beszédét, kiemelte, hogy csakis a keresztény és nemzeti eszme lehet a gyüjtő-fogalom, amely a pedagógusokat összefogja.

Általános figyelem váltotta fel a zúgó tapsvihart, amikor Felkay Ferenc keresetlen szavakkal köszönte meg az ünneplést. Mellékvágányra terelnénk a szót — mondotta többek között —, ha azokat kihagynánk, akik megérdemelt kinevezésükhöz jutottak. Vannak emberek, akik nem tudnak megindulni, nem tudnak más boldogulásának örülni. Mi, akik itt vagyunk, ebben a tekintetben együtt érzünk velük, mert tudjuk, hogy kinevezésüknél az igazság, méltányosság és szociális érdekek érvényesültek. Amikor további munkájukra a jó Isten áldását kérem, az a kivánságom; hogy eddig tanusitott türelmükkel a keresztény és nemzeti gondolatot plántálják át gyermeki lelkekbe s legyenek az eszmének hűséges katonái.

A kitünően sikerült est megrendezése Urbányi C. József, Pirovszky Lajos Novák András és Kárpáti Ottó érdeme.

Quo vadis, Budapest?

Irta: Gidró László dr.

A főváros törvényhatósági bizottságának közgyűlése e hó 8-án *hozzászólás nélkül*, névszerint szavazással elfogadta a polgármester előterjesztését 30 millió pengő névértékű kötvénykölcsönnek a Községi Takaréktól leendő felvételére vonatkozólag.

Az autonómiának ez az akaratnyilvánítása több szempontból ad alkalmat kritikai megállapításokra.

Mindenekelőtt a választók tömegei joggal kifogásolhatják, hogy a főváros pénzügyi gazdálkodásának méreteihez viszonyítva is jelentős kölcsönügylet tárgyalásánál, mely a főváros státusát 44.550.000 pengővel, költségvetését pedig 15 esztendőn át 2.970,000 pengős évi amortizációval terheli meg, *egyetlen választott képviselője sem tartotta érdemesnek felszólalni.* Ez a tény a maga némaságában beszédes biznyíték a *láthatatlan frontok* számára, melyek hangosan hirdetik *a parlamentáris elv csődjét.* A nyugati demokráciákban *egyetlen javaslat sem bocsátható szavazás alá, mely mellett az előadón kívül legalább egy felszólalás el nem hangzik!*

De indokolt az adófizető polgároknak aggályoskodása *a főváros rohamos eladosódása* tekintetében. A 80.2 millió pengőre rúgó eladósodás a *főváros közigazgatási költségvetésének 50%-át teszi.*

Kifogásolható azonban a 30 milliós kölcsön felhasználása is, amikoris a polgármester nemcsak függő kölcsönök konverziójára, hanem utak építésére, telekszerzésre, halottasház építésére kívánja ezt az összeget fordítani. Már pedig a kommunális pénzügytan gyakorlati szabályai szerint ezek a kiadások a községi háztartásban *feltétlenül budgetáris fedezetet követelnek.*

A legsúlyosabb kritikát hívja ki azonban az a ténykedés, mikor a 30 milliós kölcsön céljaira a Községi Takarékot veszi igénybe. A Takarék 1936 december 31-i mérlegének adatai a következők:

Vagyon		Teher	
Készpénz és giro követelések	P 2.719.678.79	Alaptőke	P 10.800.000.—
Pénzintézeteknél követelések	P 12.612.028.97	Rendes tartalék alap	P 513.776.28
Leszámitolt váltók	P 56.568.372.97	Betétek	P 86.552.452.20
Értékpapírokra folyósított kölcsönök	P 2.559.599.64	Községi folyópénz	P 7.054.524.—
Jelzálogilag biztosított folyószámlakölcsönök	P 5.458.636.59	Hitelezők	P 8.866.988.09
Főváros intézményeinek nyujtott hitelek	P 2.425.718.82	Záloglevelek	P 11.254.398.42
Egyéb fedezett hitelek	P 10.794.449.44	Kisorsolt szelvények	P 551.374.78
Jelzálogkölcsönök	P 18.789.871.86	Nyugdíjalap	P 2.552.208.83
Értékpapírok	P 5.479.062.96	Átmeneti tételek	P 418.312.10
Vállalati részvények	P 3.100.000.—	Nyereség	P 339.062.80
Záloglevélbiztosító alap	P 1.031.975.—		
Házak	P 2.100.000.—		
Egyéb ingatlanok	P 2.711.383.63		
Nyugdíjpénztár	P 2.552.208.83		
	128.903.097.50		128.903.097.50

A Községi Takaréknak, mint pénzintézetnek megalapozottságára és likviditására vonatkozólag a közölt mérlegadatok alapján a következő megállapításokra jutunk:

Egy pénzintézet *megalapozottságát* saját tőkéinek és a rábízott idegen tőkékhez való aránya mutatja.

A Községi Takarék saját tőkéinek összege:

Alaptőke	P 10.800,000.—
Tartalék	P 513,776.28
	P 11.313,776.28
Idegen tőkék (mérlegfőösszeg)	P 128.903,097.50

Az arány 1 : 12.

Azaz a mérlegfőösszege *12-szerese* a saját tőkéinek!

A takarékpénztárok és bankok egyesületének ez évi első félévre vonatkozó jelentése szerint:

	Mérlegfőösszeg:	Sajáttőke:	Arány:
Hitelbanknál	P 353.959.000.—	P 70.903,000.—	5
Kereskedelmi bank	P 438.094,000.—	P 62.900,000.—	7
Angol-magyar bank	P 169.100,000.—	P 40.285,000.—	4.2
Pesti Hazai	P 209.940,000.—	P 35.639,000.—	5.9

Elsőrendű magánbankjaink tehát saját tőkéinek csak 4—7-szeres (átlagban 5.5-szörös) összegű idegen tőkét fogadnak el kihelyezésre.

Magánintézeteink tehát megalapozottság tekintetében kétszer oly jól fundáltak, mint a Községi Takarék.

A pénzintézetek *mobilitására* illetve likvidálására általában az intézeteknél kezelt takarék és folyószámlabetétek és az intézetek pénztárkészletének és bankoknál fennálló követeléseinek szembeállításából következnek.

A Községi Takaréknál	
takarék és folyószámlabetétek összege	P 86,552.452.20
községi folyópénzek és betétek	P 7,054.524.—
	P 93,606.976.20
készpénz és girókövetelés	P 2,719.678.79
pénzintézeteknél követelések	P 12,612.028.97
	P 15,331.707.76

Tehát a 93.6 millió betéttel szemben csak *15.3 millió készpénz áll!*

Ugyancsak összehasonlítás kedvéért álljon itt a hivatkozott négy banknak idevágó adata:

	takarék és folyószámla betétek összege	pénzkészlet és bankkövetelés
Hitelbanknál	213,324.000.—	21,168.000.—
Kereskedelmi Bank	294,548.000.—	33,400.000.—
Angol-magyar banknál	88,409.000.—	9,379.000.—
Pesti Hazainál	121,979.000.—	12,125.000

A likvidálás megítéléséhez azonban hozzátartozik a *váltótárca állomány is,* mely természeténél fogva ugyancsak a készpénzzel egyenlő likviditású aktívumot képez.

A Községi Takarék tárcaállománya: 56,568.372.97 pengő és készpénzkészlettel együtt tehát végeredményében a 93.6 millió pengő készpénz és váltótárca állott.

A Községi Takarék vagyonoldalának egyéb tételei részben már is hosszúlejáratúak részben pedig céltartalékok és ingatlanok, melyek a likvidálás szempontjából *nem vehetők számításba.*

Már most ha ténynek fogadjuk is el, hogy a Takarék az igénybeveendő 30 millióból eddig is nyujtott a fővárosnak 18 millió váltóhitelt és ugyancsak folyószámlán előlegezte a 2.8 millió dolláros kölcsön rendezésére szükségelt 3 milliót, akkor is *rendkívül aggályos,* hogy ezeket a rövidlejáratú, látra szóló követeléseit a fővárossal szemben 15 évi, azaz hosszúlejáratú hitelekké alakítsa át. Eddig ezek a kölcsönei mint *rövidlejárattú aktívák állottak az ugyancsak rövidlejáratú takarékbetétállományával szemben.*

A 30 milliós kötvénykölcsön fentiek szerint a *Községi Takarék 71 milliós likvid vagyontételéből 30 milliót változtat át hosszúlejáratú vagyontétellé és így már csak 41 millió likvid tétel fog a 93.6 millió takarék és folyószámlabetét állománnyal szemben állni.*

E számadatok szerint tehát kétségtelenül fennáll a Községi Takarék mobilitásának veszélyeztetettsége és nem lehet ezen tény mellett elsiklani még annak a ténynek tudatában sem, hogy a betétállományból 40 milliót meghaladó összeggel vannak érdekelve a főváros üzemei és így az ezek részéről a Takarékkal szemben történő esetleges igénytámasztás az autonomiától, illetve a polgármestertől függ. De nem lehet megnyugtató az a magyarázat sem, hogy a Takarék jegybankhitele a főváros csorbítatlan bonitása mellett korlátlan mértékben rendelkezésére áll. Elképzelhető, hogy az autonomia és az államhatalom éppen krízises időben és épen ebben a kérdésben nem fognak egy véleményen lenni és akkor a *Községi Takarék bonitását a Jegybank semmiesetre sem fogja kedvezően megítélni.*

Az üzemi gazdálkodásnál — addig, amig kapitalista gazdasági rendben élünk — nem szabad figyelmen kívül hagyni a pénzügytan ortodox szabályait, melyek világosan előírják, hogy a *pénzintézetek aktív üzleteinek természetét passzív üzleteik jellege határozza meg.* Azaz, ha egy pénzintézetnek takarékbetétek formájában csak rövid lejáratú hiteleket adnak, úgy ő is csak rövid lejáratú hiteleket nyujthat. Ha eltér ettől a szabálytól, úgy *helytelenül vezetik az intézetet.*

Nagybankjaink, amint a TÉBE hivatkozott jelentéséből megállapítható, az idei első félévben 160 millió pengőt fizettek vissza a Jegybanknak, mert nem tudták rövid lejáratú hitelek formájában kihelyezni. *Ime a helyes pénzpolitika a magángazdaságban.*

A kommunális pénzügyi gazdálkodásban pedig mindaddig, amig a kamatszint nem száll lényegesen lejebb, lehetőleg csak is oly beruházások fedezésére lehet és szabad kölcsönt felvenni, amelyek *amortizációjukat fedezik,* míg a város fejlődésével járó, a költségvetési keret természetes megduzzadását előidéző többlet-terhek feltétlenül *megfelelő adóplitikával* fedezendők, mert ez esetben az adózókat nem terhelik a kamatok is.

Politikával, gazdasági törvényszerűségeket *nem lehet megváltoztatni* és ha a politikai hatalom birtokosai a gazdasági törvényeken *erőszakot követnek el,* az megbosszulja magát úgy gazdasági, valamint politikai vonatkozásban is. Ezekre a veszélyekre kívántam rámutatni, hogy *videant consules ne quid detrimenti respublica capiat.*

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javításban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal.
E szelvény 10% engedményre jogosit

HIREK

Ujabb nyugdijcsökkentés?

A fővárosi nyugdijasok rendkivüli ülése

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A nyugdíjas fővárosi tisztviselők egyesülete (közigazgatásiak és oktatók) most tartott rendkívüli közgyűlésén a székesfővárosi segítőalap intézőbizottságában való képviseletére *Szente* Miklós kormányfőanácsost, nyug. tanácsnokot választotta meg.

Ezt megelőzőleg tartott igazgató tanácsi ülésen az egyesület egyhangúlag tiltakozását fejezte ki a nyugdíjreformmal kapcsolatban tervbevett állítólagos nyugdíjcsökkentés ellen.

A nyugdíjegyesület biztosra veszi, hogy a kormány humánus politikája ily jogfosztó és kegyetlen intézkedést nem enged meg.

Táborhegyi panaszok

Mi történjen a Szent Antal forrással?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A tavasszal csuszamlás történt a Testvérhegyen és ezzel csaknem egyidőben a Táborhegynek azon a részén, amely határos a Testvérheggyel. Amint ismeretes, a Jablonkai-út mentén ez a csuszamlás egy családi házat lakhatatlanná tett, több házat pedig erősen veszélyeztetett. A főváros út- és csatornaépitési ügyosztálya Király Kálmán tanácsnok vezetése alatt meglehetősen hosszu ideig figyelte ezt a megmozdult talajt, fúrásokat eszközölt és szeptember elején vagy 150 méteren megfelelő szivárgó épitését kezdette meg, mely arra lesz hivatva, hogy a veszélyeztetett házak előtt a hegyoldalról jövő talajvizet elvezesse.

A Jablonkai-út azon részén, ahol a tulajdonképeni csuszamlás megindult s maga az úttest is annyira lesülyedt, hogy járhatatlanná vált járművek számára és ahol gerendákkal felpeckelve lakatlanul áll a majdnem összedült ház: semmi sem történik.

Ezen a részen van a bővizü Szent Antal forrás, amelynek természete, táplálkozási iránya, vizettovábbadó bősége, teljesen feltáratlan eddig. Erre a forrásra semmi szükség nincs, hiszen a környéke be van épitve s mindenütt bővizü kutak vannak. Ezt a forrást szintén el kellene vezetni a talajvizzel együtt, amig több házat nem dönt romba a talajviz abnormális magas nivója.

A környék lakói azt várják, a fővárostól, hogy preventive tegyen meg mindent, a családi vagyonok megmentése érdekében, ne akkor történjék majd valami itt is, amikor már késő, amint történt az összedült ház esetében, ahol, amikor egy évvel előbb először jelentette a csuszamlást és repedéseket a tulajdonos, nem figyeltek fel az illetékesek.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

Az igazság lényegét méltányos jogalkalmazásban kell keresni!

Feigler Károly dr. klasszikus értékü beszéde főügyészi beiktatása alkalmával

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A törvényhatósági bizottság legutóbbi közgyülésén Szemethy Károly utódjául a tiszti főügyészi állásra Feigler Károly dr. tiszti főügyészhelyettest választotta meg. Az új tiszti főügyész személyében értékes, nagytudású, minden vonatkozásban korrekt, hüséges fötisztviselőt nyert a budapesti városháza. A fiatalon díszes pozicióba került új tiszti főügyész eddigi városházi pályafutása a csend és szerénység jegyében folyt le; Feigler Károly a biróságok termeiben volt látható, nem a pártvacsorákon! Bizonyosra vesszük, hogy méltó módon fogja betölteni Szabó Imre és Szemethy Károly tragikus örökségét!

Az új főügyész egyéniségét illetően mélységesen jellemző az a beszéd, amellyel a közgyülés színe előtt az eskü letétele után az elnöklő Szendy polgármester üdvözlő szavaira válaszolt. Ebben a klasszikus tömörségü, mélyenszántó, értékes beszédben ott tükröződik az új tiszti főügyész minden kiválósága.

— A tiszti főügyészi állás — mondotta az új tiszti főügyész — az önkormányzat életében egyike a legjelentőségteljesebbeknek!

— A tiszti főügyész a székesfőváros jogtanácsosa, a törvények és rendeletek őre. Ez a rövid meghatározás az állásnak közjogi és magánjogi tartalmát egyaránt kidomborítja. A mai élet lázas üteme, a gazdasági viszonyok bonyolultsága a székesfőváros magánjogi érekeinek széleskörü gondossággal való kezelését követelik, a tanácskozási, hozzászólási és jogorvoslati jog az önkormányzat védelmét célozzák, mert ezekkel a jogokkal megfelelően élve az önkormányzat csorbítatlansága van alátámasztva.

— A tiszti főügyész hivatásánál fogva védője tehát a törvényhatóság és a polgárok alkotmányos szabadságjogainak és ez a személyhez kötött jog, — vagy inkább kötelesség — közjogi hivatásának ad mély tartalmat és nagy jelentőséget. Ezek nagy feladatok! És én ezeknek a feladatoknak maradéktalan teljesítésén túl mást nem is ambicionálok, mert ehez egész ember egész munkájára, egész életére van szükség.

— A hivatali kötelességteljesítés azonban nem jelenti az élettől való elzárkózást és nem jelenti azt, hogy csak egyedül a szabály és értelem által megszabott ösvényeken kell járnom. Ma fokozottabban, mint valaha, szükség van kezdeményezésekre, hogy lépést tudjunk tartani a rohanó idővel, de szükség van meleg emberi szívre is, amely nem állítja szembe a polgárok összességét a polgárral, amely nem a fiat iustitia kemény elvét vallja, hanem az igazság lényegét méltányos jogalkamazássa keresi.

— Felejthetetlen drága mestereim: Sipőcz Jenő és Szabó Imre, valamint kedves barátom: Szemethy Károly kegyeletes szeretettel őrzött emléke arra intenek, hogy meg nem alkuvó, feltétlen tisztelettel kell viseltetnem az autonómia iránt, amelynek negyed század óta szerény tehetségemmel hüséges szolgája és amelynek sáncai között testvére vagyok minden polgártársamnak!

Pesti diákok Bécsben

Irta: Felkay Ferenc dr.

A főváros közoktatásának munkáját szervesen egészitik ki a már évek óta rendszeresített ifjúsági tanulmányi kirándulások, Nemcsak pedagógiai, hanem nemzeti szempontból is nagy jelentősége van ennek az akciónak. Megismertetjük a főváros tanulóifjúságával országunk kultúrális, gazdasági és történeti szempontból nevezetesebb városait és vidékeit. A közvetlen szemlélet maradandó nyomot hagy a gyermek lelkében. Évenként mintegy nyolc kirándulást bonyolítunk le, amikor is többszáz fővárosi diák ismeri meg saját országának nevezetesebb pontjait. Nemcsak azok a növendékek vesznek részt, akik egyébként is alacsony mértékben megszabott utazási költségeit fedezni képesek, hanem a főváros gondoskodik arról, hogy a szegénysorsú tanulók is, — ingyen utazást biztositva nekik — részesülhessenek az utazásnak és az ismeretszerzésnek az örömeiben.

Ez évben a kirándulásban részesithető szegénysorsú gyermekek számát még jobban tudjuk emelni azáltal, hogy a Kormányzó Ur Őfőméltósága magas érdeklődése és támogatása révén 75%-os utazási kedvezményt kaptunk a magyar államvasutaktól, a régi 62%-os kedvezmény helyett.

De ezeken, az ország különböző részei felé irányuló kirándulásokon kivül minden évben immár évek óta a szomszédos Ausztria fővárosát is meglátogatjuk, amely látogatásunkat évenként az osztrák középiskolai tanulók viszonozzák. A két ország ifjúságának a találkozása, megismerkedése, kultúrális programoknak a beillesztése révén igen alkalmasak annak az évszázados kapcsolatnak kulturális téren való kimélyítésére, amely kapcsolatot a két érdekelt ország között semmiféle békeszerződés nem tudott megszüntetni.

A bécsi városi iskolaügyi tanács és az osztrák középiskolai tanárok központi munkaközösségének a meghívására az idén október 8-án 750 budapesti középiskolai és középfokú iskolai tanulóval kerestük fel az osztrák fővárost, nemcsak azért, hogy a város nevezetességeit megtekintsék, hanem, hogy az osztrák ifjúsággal megismerkedjenek. A kirándulást Boros Pál dr. főjegyző és Bodnár Gyula dr. gimnáziumi tanár és én vezettük. A pályaudvaron Dinkhauser és Leinwather miniszteri tanácsosok, Zech miniszteri titkár, továbbá a bécsi városi iskolaügyi tanács részéről Brommer udvari tanácsos, úgyszintén a magyar követség képviseletében Ziegler követségi tanácsos fogadtak. Ugyancsak a pályaudvaron, az ünnepélyes fogadáson résztvett a tartományi nevelőintézetnek egy díszszázada. Vídám induló hangjai mellett szálltak ki a budapesti vendégek a vonatból és a magyar himnusz eljátszása után Brommer udvari tanácsos meleg szavakkal üdvözölt engem és a Budapestről érkezett vendégeket. Az üdvözlésre én válaszoltam, megköszönve a szives fogadtatást és azokat a kedves, meleg, baráti szavakat, amelyeket hozzánk intéztek.

A pályaudvarról a katonai kaszinó nagytermébe mentünk, ahol ünnepélyes fogadtatás volt. Pernter dr. osztrák közoktatásügyi miniszter, Pohl ügyosztályvezető, Komenda miniszteri tanácsos, Stur osztálytanácsos és Koske őrnagy a közoktatásügyi minisztérium részéről, továbbá a bécsi iskolaügyi tanács részéről Krasser udvari tanácsos és még számos előkelőség volt jelen. A tartományi nevelő intézet kórusa által magyar nyelven énekelt magyar himnusz után Pernter miniszter meleg szavakkal üdvözölt bennünket.

Ünnepi beszédében rámutatott arra, hogy ez a találkozás szervesen egészíti ki az osztrák-magyar kultúregyezményt és ezek a tanumányi kirándulások hidat alkotnak a két baráti nemzet szellemi és lelki érintkezése terén. Azokat a szolgálatokat, amelyeket magyar részről ezen a téren végeznek, nagyra értékeli az osztrák államfő és a kormány és épen ezért személyesen adja át nekem az osztrák tiszti kereszt I. osztályát, Boros főjegyzőnek és Bodnár tanárnak pedig a lovagkereszt I. osztályát, azoknak az érdemeknek elismeréséül, amelyeket a tanulmányi kirándulásoknak a kimélyítése, rendszeressé tétele és szolgálata körül szereztek.

A kitüntetettek nevében én köszöntem meg a kultuszminiszternek hozzánk intézett szavait és a magas kitüntetéseket. A müsor az osztrák ifjúság által előadott zene- és énekszámokból állott; amelyet igen sikeresen egészített ki a budapesti Lovag-utcai polgári leányiskola növendékei által bemutatott magyar tánc.

Szombaton délben a hősök emlékművének megkoszorúzása után, a városházán volt ünnepélyes fogadtatás, ahol a betegsége miatt távollevő polgármester képviseletében Lahr alpolgármester üdvözölte a budapestieket kedves és közvetlen szavakkal. Az üdvözlésre megköszöntem a fogadtatást és átadtam polgármesterünk üdvözletét. A gyermekkórusok magyar és osztrák dalaival végződött az ünnepély, amely után autóbuszokon a Kahlenbergre mentek, ahol nemcsak a gyönyörü autóutat élvezték, hanem ezenkvül azt a szép kilátást is, amelyet ez a hely Bécs városának környékéről nyujt. A Kahlenbergről az ifjúságot a Práterbe vitték, ahol az esti órákig szórakoztak. Vasárnap délelőtt a Szent István templomban ünnepi mise volt, utána a Kapucinusok kriptájába mentünk, ahol Ferenc József koporsójánál a vezető kapucinus atya engedélyével elénekelték nemzeti imánkat, a Hiszekegyet. Vasárnap délután 5 órakor indultunk el Bécsből, amikor is a pályaudvaron a megjelent elökelőségektől azzal vettünk búcsút, hogy minél előbb viszonozzák a látogatást.

Az egész utazás rendezése a legmintaszerübb módon folyt le, a tanulók külön ismertető füzetet kaptak, amely részletesen tartalmazta a programot, úgy hogy mindenki tájékozva volt arról, hogy mit és milyen időben fog látni. Ez az utazás valóban élmény volt, nemcsak az azon résztvett tanulók számára, hanem a vezetőség részére is.

Épül Buda!

Kétszázezer pengő értékben utat és csatornát építenek Budán, még ebben az esztendőben

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros út- és csatornaépítési szakbizottsága hétfői ülésén egész sereg budai útrendezési problémákat tárgyalt. Huszezer pengő költséggel rendezik a Pilsudski-útnak a Németvölgyi-út és a Levendula-utca közötti szakaszát. Ugyancsak húszezer pengőt irányzott elő az ügyosztály a Székács-utcának a Daruvári-utca és Istenhegyi-út közötti szakaszának rendezésére.

A Budafoki-útnak a Verpeléti-út és Baranyai-út közötti szakaszát nyolcvanezer pengő költséggel fínom aszfaltbetonnal fogják burkolni. Hetvenezer pengőbe kerül a XI. kerületben egy névtelen utcának: a jövendőbeli Szent István-útnak, továbbá a Lenke-útnak a Verpeléti-út és Bercsényi-út közötti szakaszon keramittal való burkolása. Egy csatornaépítési előterjesztés is szerepel a hétfői ülésen: a Fehérvári-útnak a Sárbogárdi-út és Lenke-út közötti szakaszán levő csatornát átépítik. Az átépítésre hatvanezer pengőt irányzott elő a főváros, azért ilyen feltünően nagy összeget, mert a megejtett vizsgálat szerint a tervezett csatornának mintegy egyharmad kilométernyi hosszában keserüsös talajvíz várható.

Az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetősége, amint a szóbanforgó munkák elvégzésére a felhatalmazást megkapja, azokat azonnal vállalatba is adja.

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedőlemez és kátrányvegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence faburkoló vállalat.
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

GAZDASÁGI ÉLET

Nem fizetünk aranyban!

Kiváló pénzügyi szaktekintély lesz a székesfőváros döntőbirája az ostendei egyezményben foglalt kölcsönök valorizációja körül támadt vitában

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A francia és svájci frank, nemkülönben a hollandi forint egy esztendővel ezelőtt történt devalvációja évente mintegy kétmillió pengős megtakarítást jelent kamatban a fővárosnak. Az ostendei egyezményben foglalt kölcsönöknél a leértékelés folytán pedig mintegy harmincöt millió pengővel csökkent tőkében a főváros adóssága.

A mult év novemberében *Lamotte* Károly dr. alpolgármester és néhai *Szemethy* Károly dr. tiszti főügyész Zürichben jártak, ahol a hitelezők felmerülő kívánságaival kapcsolatasan megállapították, hogy a főváros *nem köteles és nem is fog aranyban fizetni*, dacára az időközben hozott francia törvényhozási intézkedésnek, mert a fővárost illetően kizárólag az ostendei egyezmény paragrafusai lehetnek irányadók. Annak idején általános felháborodást keltett Európaszerte, hogy az a Franciaország, amely a Blum-féle leértékelési törvényben a kölcsön-nyujtás időpontjában kifizetésre került frankokat követelt vissza a hitelezőitől, a saját háborús adósságait még a napi árfolyamnál is erősebben leértékelt frankban törleszti Angliának. A mult esztendő őszén abban állapodtak meg Zürichben a tárgyaló felek, hogy egyelőre *írásban fogják közölni egymással* ebben az ügyben észrevételeiket.

Az írásbeli tárgyalások nem vezettek eredményre, így került sor arra, hogy *Lamotte* Károly dr. alpolgármester és *Beliczay* Imre dr. főjegyző, a pénzügyi ügyosztály vezető helyettese az elmult napokban Svájcba utaztak. Az utazás céljáról és okáról hivatalos értesítést nem adott ki a főváros, mégis kétségtelen, hogy ez az utazás az ostendei egyezményben kontemplált *döntőbíróság* életrehívásával van kapcsolatban.

Az ostendei egyezmény a vitás kérdések eldöntését illetően olyképen intézkedik, hogy vitás esetekben *kéttagú döntőbíróság elé* kerül a probléma. Ennek a kéttagú döntőbíróságnak egyik tagját a külföldi hitelezők, másik tagját Budapest székesfőváros nevezik ki. Amennyiben ez a kéttagú döntőbíróság a vitás kérdést illetően megállapodásra nem jutna, *egytagú felebbezési döntő bíróság* hozza meg a végleges, mindkét félre kötelezőnek elismert határozatot. A döntőbírót ebben az esetben a *svájci főtörvényszék elnöke* delegálja.

Jelenleg nincs még értesülésünk abban az irányban, hogy *Lamotte* alpolgármester és *Beliczay* főjegyző utazásával kapcsolatosan azonnal sor kerül-e a kéttagú döntőbíróság összehívására és hogy ennek a bíróságnak tanácskozásait megvárják-e a székesfőváros képviselői. Abban az irányban sem történt még döntés, *ki legyen a* főváros által megnevezendő döntőbíró: ez minden valószínűség szerint a *nemzetközi pénzügyi és jogi élet valamelyik ismert szaktekintélye* lesz. Sok körülmény szól amellett, hogy a kéttagú döntőbíróság *nem fog egységes plattformra jutni*, aminthogy a választott bíróságok általánosságban nem kéttagúak, hanem háromtagúak szoktak lenni, hogy a *pártatlan elnök szavazata* döntsön. Valószínűnek tetszik, hogy a svájci főtörvényszék elnöke által kinevezendő *egytagú felebbezési döntőbíróság fog végleges döntést* hozni ebben a nagyfontosságú problémában, amelyet nemcsak a székesfőváros, *de az egész magyar pénzügyi és gazdasági élet általános érdeklődése kisér.*

Kevesebb az üres lakás, javulnak a gazdasági viszonyok

Feltünően nagy a csökkenés a Szent Imre városban és a Ferencvárosban — Erősen csökken az üres üzlethelyiségek száma is

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Székesfővárosi Statisztikai Hivatal igazgatója, Illyefalvi I. Lajos dr. a napokban tette közzé a májusi bérnegyedben üresen álló budapesti lakások és egyéb bérlemények adatait. A lakáspiacra jellemző legfrissebb adatokból kitünik, hogy az üres lakások száma a fővárosban a legutolsó esztendő folyamán erősen csökkent, dacára annak, hogy ez alatt az idő alatt a székesfővárosban 5313 új lakás épült. Az üres lakások számának csökkenése összefüggésben van a főváros lélekszámának állandó emelkedésével és a gazdasági viszonyok javulásával. Az utóbbi szempont arra enged következtetni, hogy a város lakósságának egyrésze zsúfoltan, közösen bérelt lakásokból, vagy albérleti szobákból nagyszámban önálló főbérleti lakásokba költözött.

Az 1936. májusi bérnegyedben még 7705 lakás állott üresen a fővárosban, 1937. második bérnegyedében már csak 6162, vagyis az üres lakások száma egy év alatt 1543-al csökkent. Még feltünőbb ez a csökkenés akkor, ha az 1937. májusi bérnegyedben üresen álló lakások számát az 1934-ben üresen álló lakások 12.270-es létszámához hasonlítjuk, amikor a gazdasági válság folytán a város lakósságának igen nagy része keresetének vagy jövedelmének csökkenése, részben a munkanélküliség rohamos emelkedése következtében a drágább lakásokból kisebb és olcsóbb lakásokba költözött. Sok család pedig főbérleti lakását kényszerből albérleti szobával cserélte fel. A távolabbi időbe visszatekintve azonban még mindig igen magas az üresen álló lakások száma. Jellemző, hogy 1930-ban, a gazdasági válság kezdetén, amikor még igen erős mértékben folytak az építkezések, csupán 639 lakás maradt üresen a májusi bérnegyedben.

A folyó év májusától augusztusig terjedő bérnegyedben 6162 üresen álló lakás közül 3021 volt egyszobás, 1497 kétszobás, 872 háromszobás, 505 négyszobás és 267 ötszobás, vagy ötszobásnál nagyobb lakás. Érdekes, hogy a mult esztendőhöz viszonyítva a kislakások száma erősebben csökkent, mint a nagylakásoké. Az üresen álló egyszobás lakások száma ugyanis 23.1%-kal, a kétszobásoké 24.5%-kal, a háromszobásoké csak 14.1%-kal kevesebb, a négyszobásoké pedig 4.2%-kal több, mint az elmúlt esztendőben.

Pesten úgy abszolút számban, mint az üres lakások számához viszonyítva is aránylag több az üres lakás, mint Budán. Budán 1307, Pesten 4855 lakás maradt májustól augusztusig kibéreletlen. A pesti kerületekben különösen a XIV. kerületben emelkedett ki az üres lakások nagy száma (732), de sok volt a VI. kerületben (992), VII kerületben (813), a VIII. kerületben (672) is.

Feltünő nagy a csökkenés a XI. és IX. kerületekben. A XI. kerületben 1936. májusában 393, 1937. májusában csak 157 lakás maradt bérlő nélkül, a IX. kerületben pedig 1936. májusában 803, 1937. májusában 493 volt az üresen maradt lakások száma. Ugylátszik, a Boráros-téri híd megnyitása az általa érintett két kerületben már előre érezttette hatását.

Meg kell említenünk, hogy 1936. óta nemcsak az üresen álló lakások száma csökkent a fővárosban, hanem az üzlethelyiségeké is. Az 1936. májusi bérnegyedben 1576 üzlethelyiség állott üresen, 1937-ben pedig már csak 1366.

JENKEY MARCELLA
okl. kézimunkatanárnő, női szabómester
női ruhaszalonja
XI. FÜRJ-UTCA 34/c.
Telefon: 151—093.
Eredeti francia és angol modellek. — Vállal minden szakbavágó munkát. Szabászati és varróiskolája szeptember hó 15-én nyilik meg. Föv. tisztviselők családtagjai részére árkedvezmény.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Tel.: 2-919-46

Hő- Hűtő- Hang- Viz-
Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: *1-485-14, 1-388-54

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 20. szám.
Telefon: 30-2-45.

Uj kiirások

Kiselejtezett anyagok, úgymint: 1. Vasanyagok, 2. Tolattyuk, 3. Szelepek, 4. Vascsövek, 5. Szijtárcsák, 6. Szivatytyuk, 7. Különféle fémanyagok, 8. Szigetelők, 9. Biztositók, 10. Kapcsolók, 11. Kábel szerelvények, 12. Szerelési anyagok, 13. Világitótestek és tartozékai, 14. Gyengeáramu szerelvények, 15. Ellenállások, 16. Árammérők, 17. Léghütésü száraz transzformátorok, 18. Olajhütésü száraz transzformátorok, 19. Tömitő anyagok, 20. Motorkerékpár, autó- és alkatrészek, 21. Különféle anyagok, 22. Üvegáruk, 23. Háztartási eszközök, 24. Konyha (éttermi) felszerelés, 25. Épitési anyagok, **megvételére**, a Budapest Székesfőváros Elektromos Müveinél. **Határidő: 1937. évi október hó 29-én délelőtt 10 óra.**

Az óbudai gázgyár kokszoltó és feldolgozóberendezéseinek átalakitására, illetőleg bővitésére kiirt nyilvános versenytárgyalást a Budapest Székesfőváros Gázmüveinek Igazgatósága meghosszabbitotta. **Uj határidő: 1937. évi október hó 30-án délelőtt 10 óra.**

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

WIHART FERENC
épitész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: I-563-99.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Bke-tér 5. roda: VI., Szondy-u34.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és beton-épitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester és padlózási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés dijtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, tedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

VÁLLALKOZÁS

Felvonulási diszut vagy budai szinház?

A Fővárosi Közmunkák Tanácsának legujabb ötlete egy évtizedre eltemeti a budai szinház felépitésének lehetőségét

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa kedden ülésében foglalkozott bárczi házi Bárczy István miniszterelnökségi államtitkár azon elgondolásával, amely a Tabántól a Vérmezőig úgynevezett felvonulási díszutat kontemplál. Ez a felvonulási díszút magában foglalná a Horvát-kertet is, azonfelül azokat a háztömböket, amelyek a Krisztina-tér és a Vérmező; illetőleg az Alagut-utca között vannak. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa által kibocsátott hivatalos kommüniké szerint a fővárosnak nincs ünnepélyes felvonulásokra megfelelő útvonala és a tervezett út lenne hivatva ezt a célt szolgálni. Az út monumentális jellegére való tekintettel a tanács az útvonal szélességét hatvan méterben kivánja megállapitani. Az uj útvonal létesitésével kapcsolatosan a Bethlen-udvart is le kellene bontani, amely a Fővárosi Közmunkák Tanácsa szerint a tabáni keretbe amúgy sem illik bele.

Arról, hogy ennek a felvonulási díszútnak ki viseli a létesitési költségeit, kinek a pénzén sajátitanának ki egész utcasorokat, mélyen hallgat a Fővárosi Közmunkák Tanácsa. Arról sem beszélnek, hogy a Közmunkák Tanácsának állásfoglalása ellentétben van a fővárosi közgyülésnek azon határozatával, amely az uj budai színház helyéül a Horvát-kertet jelöli ki.

Arról szintén nem beszél a Közmunkák Tanácsa, hogy ehhez az egész felvonulási útvonalhoz végeredményben köze lenne a fővárosnak is — még pedig nemcsak anyagilag! A kiadott hivatalos közelmény szerint mielőtt az útvonal szabályozását végeredményben megállapitaná a Tanács, a tervet az ügy nagy jelentőségére való tekintettel felterjeszti a kormányhoz. A fővároshoz nem!

A törvényhatósági bizottságban helyetfoglaló pártok erélyén és akaratán múlik, hogy milyen formában és milyen eredménnyel fognak tudni állástfoglalni ez ellen a terv ellen. A főváros mai pénzügyi helyzete egyáltalában nem alkalmas ennek az ideának a támogatására, mely városrendezési szempontból is minden vonatkozásban elhibázott és megvalósithatatlannak látszik.

Külön lapra tartozik ezzel a tervvel kapcsolatosan a budai színház ügye. Amennyiben ugyanis felvonulási díszút lesz a Horvát-kertből is, ott nem lesz helye a színháznak, amely viszont Buda más helyén sehol fel nem épithető, mert sehol másutt nem lenne rentabilis. A felvonulási útvonal gondolata tehát hosszú időre elzárja Budát az állandó színház megépitésétől is. A főváros kulturális ügyosztálya a felvonulási útvonalra vonatkozású közmunkatanácsi határozatra való tekintettel a budai színház felépitésére vonatkozó pályázat kiirását máris bizonytalan időre elhalasztotta.

Mielőtt a csákányok kikezdenék a halálraitélt budai szinház épületét, meg kellene gondolniok az illetékeseknek, nem lenne-e helyesebb a budai színkör lebontása helyett olyan vállalkozót találni, aki a színkört megfelelő befektetéssel átépitené, színházát visszaadván ezáltal a budai lakósságnak, egyben komoly akadályt gördítvén a felvonulási díszút ideája elé.

A mezitlábasok

Hétfőn elkezdik a hétszázhusz kislakás megépitését

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A magasépitési szakbizottság multheti döntése a hétszázhúsz kislakás megépitése ügyében a legközelebbi napokban a polgármester elé kerül. Minden valószinüség amellett szól, hogy a polgármester jóvá fogja hagyni az ügyosztálynak a szakbizottság által is pártolt azon javaslatát, hogy hét részben adják ki a másfélmillió pengős kőmüvesmunkát, mégpedig azon ajánlattevőknek, kik a legolcsóbbak és átlagosan kétszázezer pengős árszinten hajlandók a föld-, kőmüves- és elhelyező-munkát elvégezni. Amennyiben a polgármesteri aláirás szombatig megtörténik, hétfőn már sor is kerül a munka megkezdésére, annál is inkább, mert legkésőbb május elsején készen kell lenniök a kislakásoknak, — ezekben ugyanis először az Eucharisztikus Világkongresszus vendégei fognak lakni.

Szakmai körökben változatlan aggodalommal kisérik az ügyosztály eljárását, főleg atekintetben, hogy a Közszállitási Szabályzat merev formalizmusának megfelelően, de a gyakorlati élet követelményeivel homlokegyenest ellentétesen olyan irreális árakon adják a szóbanforgó közmunkát vállalatba, amely árak az ügyosztályi előirányzatnál átlagosan öt százaléknál alacsonyabbak. Arról beszélnek, hogy mezitlábasak szerepelnek a nyertesek között: annyira kisemberek, hogy ilyen nagyarányú közmunka végzésére sem tőkéjük, sem a hitelük nincsen meg. Mindenesetre a legnagyobb mértékben különös, hogy ekkora közmunkát olyan vállalkozóknak is juttat a magasépitési ügyosztály, akik mindeddig nagyobb fővárosi közmunkában nem részesültek.

Jellemző az a hir is, hogy egy közismert nagy vállalkozó vásárolja össze a versenytárgyaláson nyertes kisemberektől a közmunkákat. Ez a nagyvállalkozó állitólag úgy fog keresni, hogy a nagyobb arányú anyagbeszerzéseken sikerül megtakarításokat elérnie és olcsóbban jut anyaghitelhez, mint a mezitlábasok. Mindenesetre élénk figyelemmel fogjuk kisérni, hogy ugyanazok fejezik-e be a hétszázhúsz kislakás építését, akik azt elkezdték. Nem lesz érdektelen ebből a szempontból a fővároshoz benyujtandó engedményezési okiratot is alaposan megvizsgálni, nemkülönben a kereseti kimutatásokat, amelyek a hétszázhúsz kislakás építése ügyében igen érdekes dolgokat fognak elbeszélni.

Nem sikerült...?

Persze, hogy nem! Lehetetlenség oda bejutni. Az egész házban nappali világosságot árasztanak a TUNGSRAM duplaspirállámpák.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

XV. évfolyam 42. szám

Budapest, 1937. október 23.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

VIII. Reviczky-u. 1.

Rékey

Ez a magyaros hangzású név, amelyhyel az Uj Budapest mai száma kezdődik, e percben immáron a rákoskeresztúri temető valamelyik szomorú fakeresztjén árválkodik. Viselője, amíg élt, műszaki főtiszt volt. nős, egy gyermek apja, szolgálattételre beosztva a magasépítési ügyosztályban, született 1886. április 8-án, a főváros szolgálatába lépett 1912. február 27-én, jelenlegi állásába jutott 1936. november 1-én. Szerdán délben még referált főnökének az új kislakások építkezéséről, szerdán délután hivatali szobájában agyonlőtte magát. Tettének oka: idegösszeroppanás.

Ó, ezeket az idegösszomlásokat jól ismerjük! Az álmatlan éjszakákat, amelyeken a holnap gondja mered a családos kistisztviselő elé, a remegő elsejéket, amikor a hivatali szoba vagy a külvárosi lakás előtt sorba állanak a részletügynökök, a fenyegető terminusokat, amikor lejár az uzsorásnak aláírt váltó! Nappal: munka rogyásig a hivatalban. éjszaka: a híres goethei mondás szerint töprengés ülve az ágyban, az egész roncs emberi élet mögött a gondok tornyosuló fellege, mint a szomorú római lovas mögött ül a sötét kétségbeesés.

Az elnöki ügyosztály és a Segítőalap a megmondhatói, hány ilyen kétségbeesett Rékey Ödön futkározik a városházán és a kerületi elöljáróságokon, párpengős kölcsönöket koldulva, segélyek és hivatali előlegek után szaladgálva, mert a fizetés — sajnos — a minimális élet-standardhoz is kevés! Nincs szükség káros szenvedélyekre, a mindennapi élet ezer gondja, a családfenntartás heroikus küzdelme felemészt minden fillért és minden ideget! Az élet folyton növekvő drágulása, a lecsökkentett fizetések és megszüntetett mellékjövedelmek garasos nélkülözésekbe sodorják a fővárosi tisztviselőt, akinek a tisztességén és a lelkiismeretén fordul meg ezernyi közérdek, messzeágazó erkölcsi és anyagi szempontok, a milliós Budapest közigazgatása.tása.

Végre fel kell figyelniök az illetékes tényezőknek — elsősorban a főváros törvényhatósági bizottságának és a kormánynak a fővárosi tisztviselők immáron tarthatatlan helyzetére. Rékey Ödön halála örök gyász hátramaradottai számára, de a halált okozó ólomgolyó legyen örök mementó mindenki részére, hogy a fővárosi tisztviselők jelenlegi fizetése kevés, egyre több lesz az idegösszeroppanás, amely egyszer a revolverhez, másszor talán kényelmesebb eszközökhöz nyúl, hogy segítsen magán. A most kezdődő közgyűlési költségvetési vitában — Ilovszky János itt következő cikke értelmében — kérünk konkrét intézkedéseket a főváros törvényhatósági bizottságától!

Reviziót a tisztviselő-fronton!

A politikai élet első tengelyébe sodródott a tisztviselői fizetések emelése

Irta: Ilovszky János

1931-ben a székesfőváros pénzügyi bizottságának egyik ülése alatt érkezett a hir, hogy a pénzügyi kormányzat az államháztartás szanálásának biztositha-tása céljából a tisztviselők lineáris fizetéscsökkentésének eszközéhez fog fordulni.

Riadtan mentem Wolff Károlyhoz és az elnöklő Sipőcz Jenőhöz:

— Az Istenért, ha tehetitek, még csak hir a fizetéscsökkentés; beszéljetek a kormányzattal, hogy a szanálás más eszközéhez nyuljanak, mert ha ez bekövetkezik, nemcsak a tisztviselőtársadalmat, de az ipart és kereskedelmet és az egész gazdasági életet rendkivüli módon befolyásolja az intézkedés és meglátjátok, a gyengébb egzisztenciák sorban elpusztulnak!

... Az első csökkentéseket követte a többi és minden egyes csökkentés maga után vonta azt, hogy valóban olyan gazdasági pangás következett be — különösen a nem mindennapi szükségletek üzletágaiban, — hogy erősnek hitt cégeket vagy létükben támadott meg, vagy üzletkörüket oly szükre szoritotta, amilyen szük gyűrűben kering a tisztviselők elsejei fizetésének körforgása.

Az ipar és kereskedelem forgalmában, — miután egy nagy eladósodási folyamat következett be a tisztviselő rétegek soraiban — új, hitelt-nyujtó irodák keletkeztek, amelyek közül egyik-másik ugyan nagy vagyonra tett szert, de a hiteltnyujtó és hiteltigényiő vevőrétegek, a tisztviselők, iparosok és kereskedők-ön ugyan nem segitett még e kényszermegoldás sem, mert hiszen a hiteltnyujtó, a lebonyolitást végző és végrehajtó tényezők leszüretelték azt a hasznot, amelyből a vállalatok terjeszkedési lehetősége, fejlődési lehetősége biztositva lett volna, és amely ellenállási alapot képezett volna az évközben időnként minden szakmában bekövetkezett dekonjunktúrális hónapokra.

Az illetménycsökkentések következtében elcsenevészedett s életmódjában és gazdasági forgalmában korlátozott gazdasági helyzet következett el.

A tőkeképződés messze elmaradt más országok rapid vagyonosodása mögött és most úgy állunk itt, egy olyan gazdasági helyzettel, amelyből a kiutat csak új fizetésrendezés tudja biztositani.

... A régi ruhák kirojtosodtak, A régi kalapok zsirosak lettek, de Teleszky János, új kalapot vett. És új kalapot vehetett egy olyan réteg, amely mindenkor, minden időben, minden irányzat alatt is meg tudja találni a maga számitását. A szegénység — amely leginkább mégis Trianonra vezethető vissza — járja a maga táncát igen sok ezer tisztviselőcsalád és kereskedőcsalád életében.

... Fabinyi pénzügyminiszter úr személye iránt én a legnagyobb tisztelettel, szeretettel és megbecsüléssel viseltetem. Minden magyar ember érzi, hogy a pénzügyminiszter az adott helyzetben a lehető legtöbbet kivánja tenni. A pénzügyminiszter úrnak köszönhető sok okos és helyes pénzügyi geszció, és mindenki tudja, hogy meleg, érző, emberi szive van. Nem a rideg fiskus-emberek közé tartozik, aki csak a pénzügyeket kivánja rendbehozni, hanem aki nemzeti érdekek szempontjából mindenkor azokat az utakat keresi, amelyek a nemzetnek hasznára lehetnek.

A tisztviselői fizetéscsökkentések ellen, illetve a régi fizetések fokozatos visszaállitása iránt minden oldalon mozgalmak indultak meg. Látjuk a sajtóközleményekből, érezzük a társadalmi érintkezésekből, érezzük a gyűlések hangulatából is, hogy azt, amit a Keresztény Községi Párt és a Nemzeti Egység Pártja évek óta hangoztat, hogy reviziónak kell elkövetkeznie a tisztviselői illetmények tekintetben, hogy most már más, ellenzéki pártok is szivesen magukévá teszik. A politikai élet első tengelyébe sodródott ez a kérdés, mert hiszen — mint az előbb jeleztem — a kaputos emberek nadrágjai most már nagyon kirojtosodtak.

A mezőgazdasági termékek ára, helyes értesitési kormánypolitika mellett magasabb árakra szökkent fel. Az iparügyi miniszter szociális érzékénél fogva a legkisebb munkabérek bevezetése folytán mind szélesebb és szélesebb iparágakra terjed ki. Darányi Kálmán miniszterelnök ép a Baross Szövetség elmult évi közgyűlésén mondotta, „minél több önálló keresztény kisegzisztenciát akarok látni", vagyis a kormányzat a társadalmi és nemzetgazdasági politikája részéről olyan jelenségek mutatkoznak, amelyek azzal a reménynyel töltheinek el bennünket, hogy a fogyasztóképesség szempontjából és a nagyvárosok üzleti életének fejlődése szempontjából most már elkerülhetetlenné válik, a pénzügyi kormány büdzséjében mutatkozó felelősségnek olyan felhasználása, hogy a fixjövedelmű tisztviselői karnak rétegei fokozatosan a korábbi jövedelmi helyzetbe kerüljenek.

Ha valaki emeleti lakásából a lépcsőkön lemegy, vissza csak a lépcsőkön, vagy ha van lift, akkor a felvonón át juthat. Mint gazdasági szakember, azt mondhatom, hogy a felvonóval való gyors feljutás árra az emeletre, amelyen a tisztviselői fizetések állottak, a pénzügyi egyensúly veszélyeztetése nélkül nem lehetséges. De azt, hogy Fabinyi pénzügyminiszter az ő megértő jóindulatával már előkészitse a lehetőséget, hogy a tisztviselői kar egyes lépcsőfokokon keresztül visszajuthasson a jövedelme régi emeletére, ezt lehetőnek és kivánatosnak merjük tartani, mert hiszen minden lépcsőfok, amelyet a visszaállitás tekintetében a pénzügyminiszter tenni fog, nemcsak a köztisztviselői kar fizetésének növekedését jelenti, de jelenti, hogy mind szélesebb rétegekben végezheti a tisztviselői pénz körforgását és ez a körforgás újabb, egészségesebb lehetőséget adhat a meglévő és az újabb egzisztenciák kenyerének biztosithatására.

Reméljük, hogy az ütem erőteljes lesz és a bágyadt őszi fény, amely ma sárgult koronájú fákra hullatja sugarát, és amely tavasszal ismét erős, életet nyujtani tudó napsugárrá változik a természet rendje szerint, ugyanigy a fizetést emelő hasznos pénzügyi intézkedés a gondok sárgult koronáját le fogja hullatni, hogy a köztisztviselők életében a jobb megélhetés és a kisebb gondokkal való küzdés tavasza elkövetkezzék.

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák [illegible] ságban és sz[illegible] Szövetplombák. [illegible] lemezek. Plombáz[illegible] plombákhoz. Jegy[illegible] [illegible]lauz- és ellenőri) fog[illegible] konzervbontó kések.

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiek, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

Utcát kap Wolff Károly

[illegible]h és Szendy hitet tettek a keresztény és nemzeti gondolat mellett

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Az *Uj Budapest* legutóbbi számában foglalkozott *Wargha* Imrének, a legfőbb állami számvevőszék elnökének a Budai Katolikus Körben *Wolff* Károly halálának évfordulója alkalmából elmondott beszéde kapcsán azzal a *szomorú ténnyel*, hogy *Wolff* Károlynak még mindig nem áll szobra Budapesten, utcát sem neveztek el róla, könyvben sem adták ki beszédeit. Az *Uj Budapest* ezen — a valóságnak tagadhatatlanul megfelelő — megállapításai a keresztény várospolitikai körökben *élénk feltűnést keltettek*. Örömmel állapítjuk meg, hogy a *Wolff* Károly emlékének ápolására és megfelelő megörökítésére leghivatottabb tényező: *a Keresztény Községi Párt akcióba lépett*, hogy a Sashegyi-utat — ahol *Wolff* Károly élete utolsó esztendejében lakott — *Wolff Károly-útnak* nevezzék el. A Keresztény Községi Párt Központi Klubja pedig elhatározta, hogy a klubot *Wolff Károlyról, az alapítóról* nevezi el. A Keresztény Községi Párt klubjának közgyűléséről az azt követő vacsoráról, amellyel érdekes és értékes felszólalások hangzottak el, az alábbiakban számolunk be:

A Keresztény Községi Párt Központi Klubja kedden este tartotta évi rendes közgyűlését. Csilléry András javaslatára a közgyűlés a klubot Wolff Károlyról, az alapitóról nevezte el, egyben elhatározta, hogy memorandumban kéri a Sashegyi-útnak Wolff Károly-útra való átkeresztelését.

A közgyűlést 300 teritékes társasvacsora követte, amelyen Karafiáth Jenő főpolgármesteren és Szendy Károly polgármesteren kivül a teljes tanácsnoki és elöljárói kar, a fővárosi intézmények és üzemek vezetői, a Keresztény Községi Párt összes bizottsági tagjai és a klubtagok igen nagy száma vett részt.

Csilléry András dr.

köszöntötte a vendégeket, elsősorban a főpolgármestert és a polgármestert, majd rámutatott arra, hogy a klubnak Wolff Károly szellemében kell haladnia, hogy a mai nehéz időkben necsak jelenlegi aktivitását őrizhesse meg, hanem tovább haladhasson a keresztény nemzeti társadalom fejlesztése felé. Rámutatott arra, hogy a keresztény nemzeti gondolat valamennyi hive teljes tudatában van annak, hogy a nemzet egyeteme érdekében szembe kell szállania az ártalmas törekvésekkel és együttes erővel el kell érnie a krisztusi gondolat gyakorlati érvényesitését. Hangsúlyozta, hogy a keresztény nemzeti gondolat követői között nem lehetnek válaszfalak sem társadalmi, sem korbeli téren.

A lelkes tetszéssel fogadott beszéd után

Karafiáth Jenő dr.

főpolgármester biztosította a jelenlevőket, hogy meggyőződését követi, amidőn a vacsorán résztvesz. Őszinteséggel és önzetlenséggel kész a keresztény nemzeti eszmék szolgálatára és mint a multban is, úgy a jövőben is lelkes barátja és hive marad a krisztusi gondolatot megtestesítő Keresztény Községi Pártnak. Elismeréssel emlékezett meg a párt önzetlen vezetőségéről és kitünő munkatársairól, elsősorban Szendy Károlyról.

Szendy Károly

polgármester is beszédet mondott. Tomboló tetszésnyilvánitások közepette jelentette ki, hogy ő utolsó leheletéig sziklaszilárdan kitart a keresztény nemzeti gondolat és az azt képviselő Keresztény Községi Párt mellett és ha egyszer Isten akaratából tovább kell adnia a polgármesteri zászlót, azt épen olyan tisztán és mocsoktalanul fogja átadni, mint ahogy Sipőcz Jenőtől Wolff Károly kezén át magához vette. Viharos éljenzés közben jelentette ki, hogy szembeszáll minden alvilági törekvésekkel, amelyek őt akarják befeketiteni és emelt fővel, nyugodt lelkiismerettel halad előre. A polgármester poharát a Keresztény Községi Párt és a Wolff Károly Klub boldogulására üritette.

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester és padlózási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés dijtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

Gyárból közvetlen
legolcsóbb csőbutor, gyermekkocsi, összecsukóságy, vaságy, ágysodrony, afrikmatrac
Prohászka gyárból
VI., gróf Zichy Jenő-u. 40. Telefon: 1-290-30
Fióküzlet: Üllői-ut 7.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Németh Miklós
könyvkötő s diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

MI UJSÁG A VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Tulajdonképen most lenne a városháza nagyhete, kedves szerkesztő barátom, a legfontosabb időszak a főváros életében: a jövő esztendei költségvetés pénzügyi bizottsági tárgyalása. Folyik-folydogál a költségvetési vita a tanácsteremben, mégpedig az eddigi szokástól eltérően nem délelőtt, hanem délutánonként. Ha nem lenne ilyen szép és derűs az őszelő, akkor azt mondanám, hogy odakünn az unalmas, ólmos őszi eső kevésbbé egyhangú, mint idebenn a költségvetés részletes vitája. De — ismétlem — szép az időjárás és a hasonlat elmarad. Ezért egyszerű tőmondatban állapitom meg: a vita lagymatag.

— Érdekesebb felszólalás?

— Alig van! A pártvezérek — legalább a látszat szerint — a közgyűlési költségvetési vitára tartogatják erejüket és tartalékolt eszméiket. Az alvezérek és az egyszerű közkatonák legnagyobb része még ezt sem cselekszi. Hallgat, cigarettázik, vagy — ami még egyszerűbb — el sem jön az űlésre. Tudnék bizottsági tagot megnevezni, nem is egyet, aki egyetlen űlésre sem fáradt el, vagy mindössze egyszer szerencséltette karmányfőtanácsosi személyiségével a költségvetési vitát!

— Öregszünk kedves dr. Városházy, öregszünk! Még is: miben látja főokát a pénzügyi bizottsági költségvetési vita általános részvételenségének?

— Abban, hogy amint a képviselőházban is általánosságban megbukott a délutáni ülésezés, ugyanúgy a pénzügyi bizottság délutáni űlésezésének is kisebb a sajtó-nyílvánossága, mintha délelőtt lennének az űlésezések. A délelőtti lapok fürgébb és részletesebb tudósításokra vannak berendezkedve, mint a reggeliek. A közgyűlést illetően, amely szintén délután van, ez nem olyan túlságosan jelentős, évtizedek óta hozzászokott a közönség és az ujságírás, hogy délutáni órákban űlésezik — nem ugyan négy órai kezdettel, mint hajdanán, hanem öt óraival — a Tisztelt Közgyűlés. A pénzügyi bizottsági űléseknél azonban, ahol ritkábbak a szenzációk és az éles összetűzések, mint a közgyűlésen, a helyzet más. A legszakszerűbb és legértékesebb szónoklatok számára pártkülönbség nélkül alig néhány sor jut a reggeli lapokban. Helyesebbnek tartanám tehát, ha a jövő esztendőben a költségvetési vitát viszszatenné az elnök úr a délelőtti órákra: amelyek nagyobb nyilvánosságot, általánosabb érdeklődést és ennek folytán magasabb nívót is biztosítanának a budget-vitának. Az a körülmény, hogy délelőtt hivatalos órák vannak, a pénzügyi bizottság űléseit egyáltalában nem befolyásolja, részben azért, mert a tanácsnokok és tanácsnok-helyettesek, akik a pénzügyi bizottság űlésein jelen vannak, a délelőtti órákban is gyakran tartózkodnak házon kívül, részben azért is, mert a tanácsnokok délelőttje a költségvetés vitájának ideje alatt amúgy is túlnyomó nagyrészben a költségvetés anyagának előkészítésével telik el.

— Miért hiányzik a főváros egész pénzügyi vezérkara a pénzügyi bizottsági űlésekről?

— Lamotte Károly dr. alpolgármestert, a pénzügyi bizottság elnökét, az ostendei kölcsönnel kapcsolatos sürgős tárgyalások Svájcba szólították. Vele van Beliczay Imre dr. főjegyző, a pénzügyi ügyosztály vezető-helyettese is. Jelenleg Lausanne-ban tárgyalnak, hír szerint vasárnap vagy hétfőn érkeznek haza. Bódy őméltósága, a pénzügyi bizottság vezetője, pedig betegen fekszik. Szerencsére már gyógyulóban, úgyhogy minden valószínűség szerint a költségvetés közgyűlési vitájában már ő fog ülhetni az előadói pulpituson.

— Minden jót kívánunk a népszerű tanácsnok úrnak! Ki beteg még a városházán?

— Több mint egy hónapja betegen fekszik Kubinyi Imre dr. tiszti ügyész, a kisajátítási osztály kitünő vezetője is. Távollétében Szálka Béla dr., a fiatal ügyészi gárda egyik legkitünőbb reprezentánsa, helyettesíti oly módon, hogy közben a saját súlyos munkakörét is ellátja.

— Ha már az ügyészségről beszél, közölje velem kedves dr. Városházy, ki lesz az új főügyész-helyettes?

— Szerdán jár le a pályázat, szerkesztő úr és állítólag már másnap vagy harmadnap meg is fog jelenni a polgármesteri kinevezés. Legtöbb esélye Tóth Péter dr.-nak van, aki a rangelső tiszti-ügyész, és az egyetlen a tisztiügyészek között, aki több mint húsz esztendős ügyészi multtal rendelkezik. Tóth Péter érdekében, aki fiatal korában olimpiai kardvívó világbajnok volt, sportbarátai fejtenek ki élénk tevékenységet.

— Kitüntetések?

— Ezen a héten a belföldi és külföldi kitüntetések egész özöne zúdult a városházára. Lamotte Károly dr. alpolgármester és Medgyessy Iván műszaki főtanácsos, aki a közlekedési ügyosztályban teljesít értékes szolgálatot: a Horthy Miklós-híd építése körül szerzett érdemeik elismerése képen a kormányzói Signum Laudis-t kapták. — Igen értékes kitüntetést kapott Salamon Géza dr. tanácsnok, a közegészségügyi osztály vezetője, a II. osztályú német birodalmi Sas rendjelet, igen magas érdemrendet, amelyet a szív felett kell hordani. Salamon tanácsnok, aki parancsnoka az olasz korona-rendnek és egyetlen a tanácsnokok közül, aki kormányzói Signum Laudis-ban részesült, a főváros és Németország közegészségügyi kapcsolatai során szerzett érdemei elismeréséül kapta az érdemrendet,

Meg kell szünnie a főváros és a kormány ellenséges viszonyának

Petrovácz Gyula a költségvetés ügyében a polgármester teljes értékü támogatására szólitja fel az összes közgyülési pártokat

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros pénzügyi bizottsága csütörtökön délután tartotta befejező költségvetési ülését. Az üzemek költségvetésének letárgyalása után bezárta az elnöklő főpolgármester a költségvetési vitát és ezzel együtt a bizottság ülését is, majd egyeztető értekezletté alakult át a bizottsági ülés. Az értekezlet után *Homolyai* Rezső dr., főjegyző bejelentette, hogy a költségvetés végeredményben 166,483.998 pengő kiadással és 157,621.009 pengő bevétellel alakul, vagyis az összes hiány 8,862.989 pengő. A pénzügyi szakbizottság egyébként egyhangúlag elfogadta a polgármesternek az adóra, az üzemek tarifáira és a városi illetékekre vonatkozó javaslatait — kivéve a vízdíj emelésére vonatkozó polgármesteri javaslatot, amelyet a pénzügyi szakbizottság nem fogadott el. A főváros törvényhatósági bizottsága a jövő hét keddjén kezdi ezek után a költségvetést általánosságban tárgyalni.

A pénzügyi szakbizottság költségvetési vitájának lezárása kapcsán felmerül az a kérdés, hogy ezzel a deficittel menjen-e a polgármester költségvetési tervezete a törvényhatósági bizottság elé, vagy még a közgyűlés költségvetési vitájának megkezdése előtt igyekezzen a főváros a kormányzattal megállapodásra jutni atekintetben, hogy a főváros által elvesztett adók visszabocsájtásával deficitmentessé lehessen tenni a főváros jövő esztendei költégvetési előirányzatát. Erre a nagyfontosságú kérdésre

Petrovácz Gyula

országgyülési képviselő, a Keresztény Községi Párt elnökségének tagja a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— *A lényeget egyáltalában nem érinti*, hogy hét és félmillió vagy nyolc és félmillió a költségvetési deficit. A költségelőirányzat szempontjából egyáltalában nem fontos, hogy a pénzügyi szakbizottság a polgármesternek a vízdíj emelésére vonatkozó javaslatát elfogadta-e vagy nem. Itt elsősorban *elvi kérdésekről van szó*, a dificit számszerűsége tehát engemet e pillanatban nem érdekel.

— Az *Uj Budapest* legutóbbi számában — folytatta nyilatkozatát *Petrovácz* Gyula — rámutattam arra, hogy nem a szanálási rendeletek hiánya volt a főváros deficitjének az oka, hanem a kormányzat, amely a főváros háztartási egyensúlyát felborítja, mert a kormányzat az, amely esztendőről esztendőre jön a legkülönfélébb jövedelemelvonási és megrendszabályozási eszmékkel. Ez a véleményem a pénzügyi szakbizottság költségvetési részletes vitájának hallása után csak megerősödött. De megerősödött az a véleményem is, hogy a költségvetés közgyűlési tárgyalása előtt a deficit eltüntetése szempontjából a kormányzattal minden vonatkozású tárgyalás megindítását feleslegesnek tartom.

— *Feleslegesnek és szükségtelennek!* Ellenben helyesnek és szükségesnek tartom, hogy amint az a pénzügyi szakbizottság ülésén is megnyilvánult, a főváros törvényhatósági bizottságának minden pártja — mégpedig pártállásra és világnézetre való tekintet nélkül — *álljon a polgármester mögé ebben a nagyfontosságú kérdésben!* A polgármester csak úgy tudja a fővárosi költségvetés deficitje tekintetében nagy harcát a kormányzattal megvívni, ha ebben a küzdelemben maga mögött tudja teljes erővel és visszavonhatatlan felhatalmazással az összes közgyűlési pártokat. Téved, aki azt hiszi, hogy itt *rábeszéléssel, szelíd eszközökkel* valamire megyünk! Az önkormányzat kifejezett akaratnyílvánítására, legteljesebb mérvű ellenállásra van szükség, hogy a kormány a főváros anyagi ügyeivel végre atekintetben is törődjön, hogy *nem újra* és újra jövedelmeket von el a fővárostól, hanem a már elvont jövedelmeket a fővárosi közületi kiadások fedezésére a polgármester rendelkezésére visszabocsájtja.

— Csak *menjen fel ez a költségvetési előirányzat* — fejezte be általános érdeklődésre számottartó nyilatkozatát *Petrovácz* Gyula — *ebben a deficites formában* a belügyminiszterhez! Lássa a belügyminiszter, hogy a főváros bevételeit *fokozni nem tudja*, mert az adók és díjak emelésére nem is történt polgármesteri javaslat, de ha történt volna is, — aminthogy a vízdíj emelésére vonatkozóan történt — azt *egyhangúlag utasította volna el a törvényhatósági bizottság*. Jelölje meg a belügyminiszter úr őnagyméltósága a *főváros új bevételi forrásait!* De csak akkor, *ha már asztalán fekszik* a 8 és félmillió pengő deficitet feltüntető költségvetés. Remélem, hogy erre az időpontra — december elejére — *kissé lecsillapodtak az indulatok és a főváros és a kormány között jelenleg fennálló, tagadhatatlanul erős antagonizmus megszünik*. A főváros és a kormány jóviszonyának helyreállásától *várom én a főváros deficitjének eltüntetését és az önkormányzati feladatok elvégzésének lehetőségét.*

amelyet a német birodalom budapesti követe ünnepi ebéd keretében adott át neki. — Itt említem meg, hogy ugyancsak ünnepi külsőségek között adott át Pernter osztrák közoktatásügyi miniszter Felkay Ferenc tanácsnoknak a közoktatásügyi osztály vezetőjének és Boros Pál dr. főjegyzőnek, a közoktatási ügyosztály helyettes vezetőjének, igen magas kitüntetéseket. Felkay az osztrák tiszti kereszt I. osztályát, Boros főjegyző pedig az osztrák lovagkereszt I. osztályát kapta.

— *Változás a bizottsági tagok sorában?*

— *Megszűnt bizottsági tag lenni Álgyay-Hubert Pál dr. a Fővárosi Közmunkák Tanácsának alelnöke, akit tudvalevően államtitkárrá neveztek ki. Álgyai-Hubert, mint Bessenyey Zénónak a Fővárosi Közmunkák Tanácsa elnökének helyettese jelent meg több alkalommal a főváros közgyülésén, ahol általános szimpátiát és rokonszenvet keltett. A volt bizottsági tagok sorából megemlítem Hoffmann Mihály elhunytát. Törzsökös demokrata volt az öreg Hoffmann, villogóan fehér Vilmos-császár-bajuszával. Csak legutóbb esett ki a választott bizottsági tagok sorából, kerek negyedszázadon át járt a közgyűlésre. Egyik legélesebb és legelkeseredettebb ellensége volt a Községi Élemiszerüzemnek.*

— *Béke poraira! A viszontlátásra a jövő héten kedves dr. Városházy!*

— *Isten Önnel szerkesztő úr!*

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DISZE!

Rend a koporsó-dzsungelben

A Községi Temetkezési Intézet választmányának egyhangu határozatával szemben döntött a polgármester

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Közel egy esztendeje tart a háborus ság a főváros egyik legnagyobb közszállitása: a koporsó- és kegyszer-rendelés körül. A mult esztendő végén meghirdetett versenytárgyalást, — amely a folyó évi szükséglet biztositására vonatkozott — csak a legutóbbi napokban sikerült a polgármesternek eldöntenie, annyira közrejátszott a szállitás elbirálásában az Árvizsgáló Bizottság, nemkülönben a Községi Temetkezési Intézet választmánya, amely az Intézet igazgatóságának a közszállitási versenytárgyalás eldöntésére vonatkozó javaslatait több alkalommal visszautasitotta. Ennek az áldatlan hercehurcának az lett a következménye, hogy a versenytárgyalás el nem döntése miatt a régiek szállitottak továbbra is a fővárosnak, alacsonyabb árakon, mint amekkora magasakat az Árvizsgáló Bizottság, mint minimális árakat megjelölt, de még mindig jóval magasabb árakon, mint amekkorák voltak a legutóbbi versenytárgyaláson beérkezett kisiparos-ajánlatok.

A polgármestert természetszerüen nem köti az Árvizsgáló Bizottság véleménye, ezokból Szendy polgármester a beérkezett ajánlatokat és az Árvizsgáló Bizottság véleményét felülbiráltatta a magasépitési ügyosztállyal. Ez a felülbirálás váratlan eredménnyel végződött: kiderült, hogy az Árvizsgáló Bizottság túlmagasan kalkulált és a főváros érdekeinek, nemkülönben a Közszállitási Szabályzatnak sérelme nélkül azok a kis- és középiparosok is részesülhetnek a szállitásokban, akiknek részeltetését a Temetkezési Intézet választmánya eddig meghiusitotta.

A polgármester szenzációs döntése a koporsó-kartel uralmának végét jelenti a városházán. Amig a választmány szerint mindössze negyvennyolcezer pengő értékben kapott volna a szállitásokból a kisipar, a polgármesteri véghatározat szerint ez a mennyiség kétszázegyezer pengő értékre rug. Végeredményben a főváros huszonháromezer pengővel kevesebbet költ koporsó- és kegyszállitásra a most eldöntött versenytárgyalás keretében, mint a választmány javaslata értelmében a magasabb árakat fogadta volna el.

Salamon Géza dr. tanácsnoknak, a közegészségügyi ügyosztály vezetőjének megdönthetetlen elhatározása, hogy a jövőben semmiféle praktikákkal nem engedi a versenytárgyalások döntésének elhalasztását. A mostani lehetetlen állapotot sem az ügyosztály, sem a Temetkezési Intézet késedelmeskedése, vagy halogatása idézte elő. Legfőbb ideje, hogy rend legyen a koporsódzsungelben, melynek áthatolhatatlan bozótai mindent magukban foglaltak, csak a közérdeket nem!

ÓRÁT BÁNKI-tól

Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.

Budapest, IV, Váci-utca 36

Duna-utcai oldal.

E szelvény 10% engedményre jogosit

Padozati munkák

elsőrangu kivitelben

szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók

Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság

Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

Diskay név garantálja, hogy jól sikerült munkát kap. Gyermekfényképkülönlegességek speciális felszereléssel, ügyhogy minden felvétel biztos siker. Műterem nyitva vasárnap és ünnepnap is 9—7. Életnagyságú fényképnagyitás bármily kis fénykép után. Kérjük minden esküvőnél, eseményeknél

DISKAY FOTO-RIPORTER

vállalathoz fordulni bizalommal. Közigazgatási tisztviselőknek az amúgy is alacsony árakból még 15% engedmény. Budapest, VII., Rákóczi út 18. T.: 1—343—31.

Az év végéig megüresedő állásokra is kiirják a pályázatot

Nincs szó két kerületi tanácsnok idő előtt való nyugdijba vonulásáról ~ Az általános kinevezések előtt soronkivül betölti a polgármester az üresedésben levő főügyész-helyettesi állást

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Jelentette az Uj Budapest, hogy a státusrendezés második etappe-jának végrehajtása során betöltendő új állások pályázati kiirására csak a költségvetés letárgyalása után kerül sor, mert a polgármesternek az az álláspontja, hogy az ilyen alkalomkor mellőzhetetlen kortéziával nem kivánja a költségvetési vita nyugodt folyamatosságát zavarni.

Az elnöki ügyosztályban dorogi Farkas Ákos dr. tanácsnok intézkedésére Tomcsányi Tamás dr. tanácsjegyző már általánosságban el is készült a pályázati kiirásra kerülő állások összesitésével. Mintegy négyszáz állásról van szó, ezeknek az állásoknak nemcsak a kiirására, hanem betöltésére is még ebben az esztendőben okvetlenül sor kerül.

Pontos összeállitást arról, hogy milyen állások kerülnek kiirásra, ma még természetszerüleg közölni nem lehet. Főképen azért nem, mert nemcsak a státusrendezés végrehajtása folytán első alkalommal kiirásra kerülő új állásokról van szó, hanem azokról az állásokról is, amelyek az év közben megüresedtek, elhalálozás, vagy nyugdijazás folytán. Sőt a polgármesternek az a szándéka, hogy a már megüresedett állásokon felül pályázatra irja ki azokat az állásokat is, amelyek bezárólag, az esztendő végéig meg fognak üresedni.

Ezzel kapcsolatban megemlitjük, hogy azoknak a városházán elterjedt hireknek, amelyek szerint még a folyó esztendőben két kerületi tanácsnok nyugdijazására kerülne sor, jelenleg alapja nincs. A polgármester azonban a Feigler Károly dr. tiszti főügyésszé történt megválasztásával megüresedett főügyész-helyettesi állást — amelyre október 27-i terminussal van pályázat hirdetve — még az általános kinevezés előtt betölti, mert az ügyészségi adminisztráció túlhalmozottsága nem nélkülözheti az erőskezü második főügyész-helyettest.

Elég volt a közmunka-hitbizományokból!

Müller Antal elkeseredett nyilatkozata a Közszállitási Szabályzatról, amelyben mindig és mindenre meg lehet találni az igazoló paragrafust

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros pénzügyi bizottságában fáradtan és vontatottan folyó költségvetési vita ebben az esztendőben *szinte tüntetően mellőzi a kisiparos-érdekeket.* Vicinális-értékü javaslatok kerültek felszinre a költségvetési vitában, amely általánosságban nélkülözte a nagy, átfogó szempontokat, ezek között a kis- és középiparosság helyzetét az ország legnagyobb munkaadójával: a fővárossal szemben is. *Müller* Antal a keresztény iparosság hivatott vezére volt az egyetlen, aki mint minden alkalommal, ezidén is éles kritika tárgyává tette a pénzügyi bizottság általános költségvetési vitájában a *kis- és középiparosságot ért mellőzéseket.* A kisiparosság és a főváros viszonyáról

Müller Antal

országgyűlési képviselő a következő nyilakozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A legnagyobb mértékben osztom *Petrovácz* Gyula barátomnak az *Uj Budapest* legutóbbi számában megjelent nyilatkozatát *Szendy* Károly polgármester költségvetési expozéjáról. Ez az expozé jellemzi *Szendy* határozottságát és igazságosságát felfelé is — és mi tudjuk, hogy

Szendy alkotó vágya, tettre való készsége és tudása alkalmas volna arra, hogy a fővárosnak sok olyan alkotást adjon, amelyek mindnyájunk érdekében állók volnának

Nem a polgámester hibája, hogy nagyvonalú pénzügyi politikát a főváros ma nem tud csinálni, ezért óvatos és reális intézkedéseket kell foganatosítanunk.

— Sajnálattal állapitom meg, hogy az iparosság és a munkásság helyzetéről, nemkülönben az iparosság viszonylatáról a fővárossal szemben a közmunkákat és közszállításokat illetően aránylag *kevés szó hangzott el a költségvetési vitában.* Itt van egy igen fontos téma, *a drágaság kérdése.* Akárhonnan is keresünk rá fedezetet,

a főváros összes üzemeiben és munkahelyein fel kell emelni a béreket, a mai drágaságnak megfelelően.

Meg kell valósitani a munkás-státust, továbbá azt, hogy minden családos munkás tizennyolc éven aluli gyermekei után családi segélyben részesüljön. Általánosságban az a véleményem, hogy *a közüzemi munkásságot illetően még rengeteg a tennivaló.* Ezekre a szükséges és halaszthatatlan teendőkre a közgyűlés költségvetési vitájában részletesen rá fogok mutatni.

— Amikor a költségelőirányzat szerint beruházásokra a költségvetés alapján és kölcsönből 52.7 millió pengőt fordit a főváros, ennek a nagyon nagy összegnek a kiadását úgy kell eszközölni, hogy minél több kerüljön vissza az adófizetőkhöz.

Szakítani kell a fővárosnál végre a *nagyvállalati rendszerrel* és nem szabad tűrni *a közmunka-hitbizományok megmaradását!* Főleg az üzemeknél vannak egyes cégek, amelyek évtizedek óta ott állandóan megkapják a rendeléseket, szóval

lehetetlenség, hogy ezekhez a nagyüzemekhez más vállalkozó is bejusson.

Mondanom sem kell, hogy ezek az üzemi odaitélések is úgy csűrik és csavarják a közszállítási paragrafusokat, *ahogy az nekik jól esik* — de mindig úgy, hogy a hitbizományokat ne érje sérelem.

— Közmunka-politikánkban végre meg kell valósulnia a *szociális felfogásnak!* Hiába prédikálom tíz esztendeje, hogy

a kisebb értékü munkáknál és megrendeléseknél nem kell feszélitani a nagy cégeket.

A *legteljesebb elkeseredés hangján* követelem újból és újból, hogy a tatarozásokat és javitásokat kimondottan kisiparosokkal végeztessék az építési ügyosztályok, a kisebb megrendeléseket pedig eszközöljék a kiskereskedőknél.

— Ujból és újból — ki tudja hányadszor? — kérem a Közszállítási Szabályzatnak *minden ügyosztály és üzem által való egységes végrehajtása céljából ankét egybehivását.*

A Közszállitási Szabályzat ma az a csodálatos ruha, ami mindenki számára jó. Illetőleg attól függ, hogy jó-e, hogy hogyan akarják ráhuzni a szóbanforgó esetre.

Ez az a tehén, amelyik ha akarom vemhes, ha akarom nem vemhes. A Közszállitási Szabályzat az a csodálatos törvény, amelyben minden bölcs tanácsnoki vagy üzemi elhatározásra fellelhető a megfelelő paragrafus. Ha a tanácsnok úr akarja, akkor irreális a legolcsóbb ajánlat, tehát csak a negyediket kell figyelembe venni, ha a gusztus úgy szól, hogy a legolcsóbbnak adják oda, akkor természetszerüen hivatkoznak, minden irreálitás mellőzésével, még abban az esetben is, ha a szóbanforgó ajánlat az ügyosztályi előirányzatnál lényegesen alacsonyabb — a Közszállitási Szabályzat másik szigorú paragrafusára. *Polgármester úr, ezt a babajátékot végre meg kell szüntetni!*

Október hó 26-án és 29-én délután fél 3 órakor

ügetőversenyek

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz. Tel.: 1-291-78

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

„ESELGE“ szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon —342—29

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi cimerek
zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39.szám Telefon: 1-891-18.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez ~ tetőfedés, motorbenzol, parafin.

HIREK

Hüvösvölgy–Pesthidegkut

Joga volt-e a fővárosnak konkurrens autóbusz-vonalat beállitani?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Annakidején részletesen beszámoltunk arról a nagyösszegü kártérítési perről, amelyet Molnár László autófuvarozó indított a székesfőváros ellen, keresetében 59.869 pengő kártérítés megfizetését kérve. Molnár hosszú időn keresztül fuvarozott Hüvösvölgyből Pesthidegkút felé, utóbb azonban a főváros kisajátította a vonalat, mert rendszeres autóbuszjáratokat indított Pesthidekútra.

Molnár László ezek után pert indított a főváros ellen és hivatkozott arra, hogy az autóbuszok tömeges járatásával indokolatlan konkurrenciát csinált neki a főváros, sőt, különböző rendelkezésekkel egyenesen lehetetlenné tették azt, hogy ő fuvarozzon.

Most a Kuria Ternovszky-tanácsa bizonyitást rendelt el arra vonatkozóan, hogy 1932-ben, amikor Molnár engedély-okirata még érvényben volt, érte-e, és ha érte, összegszerüen mennyi kár érte a vállalkozót.

Észtországi kitüntetés egy polgári iskolai igazgatónak. Észtország közoktatásügyi minisztere Budapestre érkezett a magyar—észt kutúregyezmények aláiráírása céljából. Ugyanakkor azokat, akik a magyar—észt rokonsági eszme kimélyítése körül érdemeket szereztek, kitüntetésben részesítette. Igy az észt államfő Ispanovits Sándor székesfővárosi polgári iskolai igazgatónak a fehér csillagrendet adományozta.

JENKEY MARCELLA
okl. kézimunkatanárnő,
női szabómester
női ruhaszalonja
XI. FÜRJ-UTCA 34/c.
Telefon: 151—093.
Eredeti francia és angol modellek. — Vállal minden szakbavágó munkát. Szabászati és varróiskolája szeptember hó 15-én nyilik meg. Főv. tisztviselők családtagjai részére árkedvezmény.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

WIHART FERENC
épitész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Kiotild-utca 3.
Telefon: 114-644

TÜSKÉK

Miért oly későn?

— Levél a Szerkesztőhöz —

Mélyen tisztelt szerkesztő úr! Nagy érdeklődéssel olvastam az Uj Budapest legutóbbi számának vezércikkét, amely Wolff Károly nevének megörökítésére szobrot és utcát sürget és azt kéri, hogy a Keresztény Községi Párt alapító vezérének életrajzát és beszédeit könyvalakban adja ki az utókor okulására a Keresztény Községi Párt vezetősége. A magam részéről örömömet fejezem ki azon, hogy a Keresztény Községi Párt vezetősége annyira sürgősnek tartotta az Uj Budapest jogos szemrehányásai kapcsán Wolff Károly emlékének megörökítését, hogy a Keresztény Községi Párt központi klubjának ezévi közgyűlésén máris indítvány hangzott el abban az irányban, hogy a Sashegyi-utat, ahol tudvalevően boldogemlékű Wolff Károlyunk utolsó esztendeit töltötte, Wolff Károlyról nevezzék el.

Mért oly későn? — kérdezhetném, de nem kérdezem, mert szerkesztő úr azzal fog rá felelni: Jobb későn, mint soha! Az éremnek ezt az oldalát nem is akarom tovább fesegetni. Mást kérdezek. Mégpedig azt: miért a város külső területén, a főváros közönsége által kevéssé ismert budai hegyvidéken akar a Keresztény Községi Párt elnöksége utat elnevezni Wolff Károlyról? A Sashegyi-utat, mélyen tisztelt szerkesztő úr, sokan nem ismerik. Én is csak véletlenül azért ismerem, illetőleg nem ismerem, csak tudom, hogy hol van, mert kedves halottaim nyugszanak a farkasréti temetőben, ahova pedig a Sashegyi-úton — a jövendőbeli Wolff Károly-úton — vezet az autóbusz. Meg vagyok azonban győződve arról, hogy Budapest lakósságának nyolcvan százaléka nemcsak hogy azt nem tudja, hogy van Sashegyi-út, hanem még azt sem, hogy Sashegy van a világon.

Bizottsági tag barátaim úgy informálnak, hogy közvetlenül Wolff Károly halála után a Keresztény Községi Párt egyik értekezletén, amely Wolff Károly emlékének megörökítésével foglalkozott, — ekkor határozták el állítólag az életrajz megiratását és a beszédek összegyüjtését is, — indítvány hangzott el azirányban, hogy a budai Fő-utcát nevezzék el Wolff Károly-utcának. Annakidején ezt az indítványt vagy nem tette magáévá a párt elnöksége, vagy pedig ha elfogadta is, nem tartotta szükségesnek, hogy a polgármester útján, vagy pedig azon tagjai útján, akik a Fővárosi Közmunkák Tanácsának tagjai, interveniáltasson abban az irányban, hogy a Fő-utcát, amely valóban Buda egyik legszebb, legnépesebb és legismertebb útvonala Wolff Károly-utcának kereszteljék át.

Nem tudom, ki volt az indítványozó a Keresztény Községi Párt ezen tavaszi ülésén. Azonban, mint a Wolff Károly által annyira szeretett Keresztény Ligának egyik régesrégi tagja, ezennel magamévá teszem az indítványt, szemben a Keresztény Községi Párt központi klubjának évi közgyűlésén elhangzott indítvánnyal és arra kérem az illetékes tényezőket, elsősorban a Keresztény Községi Pártnak a Fővárosi Közmunkák Tanácsában helyetfoglaló tagjait, nemkülönben Szendy polgármester urat: hasson oda, hogy a budai Fő-utcát — amelynek mai neve szürke, semmitmondó és tradiciónélküli — kereszteljék át Wolff Károly-utcára, nem pedig azt a periferiális hegyi útvonalat, amelynek amúgyis megvan a maga, a lokálkulőr szerint értékes és maradandó becsü neve. Magamat szerkesztő úr szives jóindulatába ajánlva, vagyok készséges híve:

Egy régi Liga-tag.

A csarnokok reformja

Le kell szállitani a helybéreket! — A záróra-probléma — Helyet az őstermelőknek!

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros csarnokaiban, piacain, nagyvásártelepén még ma is érvényben van az 1896. évben alkotott szabályrendelet, melynek egész szelleme már régen elavult s ma már nem alkalmas arra, hogy a csarnokokban, fedett és nyilt árusitási piacon a rendet garantálhassa. Lépten-nyomon az összeütközések egész sora adódik s mindez csak azért, mert egy ittfelejtett szabályzat van a nyakunkon. Az érdekelt kiskereskedők hosszú eszendők óta tele vannak panaszáradattal, de a szabályzat maradt. Most aztán a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara kebelében reform-javaslat készült, mely a változott gazdasági, közlekedési és általában technikai helyzetből levonja a megfelelő következtetéseket s nem a régi szabályzat egyes szakaszainak módositását, hanem egy egészen új szabályrendeletnek megalkotását célozza.

Erre feltétlenül szükség van már csak azért is, mert még mintegy negyven esztendővel ezelőtt a fővárosi csarnokokban csak 2.157 kereskedő tevékenykedett, addig az 1930. évi népszámlálás alkalmával ez a szám már 5.969 volt, tehát közel háromszor annyi.

Az új szabályzatnak azon a gazdasági tényen kell felépülnie, hogy a csarnokok nem átmeneti tevékenység szinhelyei, hanem életpályáé. Súlyos problémát ad az őstermelői érdekek megfelelő keretbe osztályozása és az őstermelők megrendszabályozása.

Az új szabályzat keretében feltétlenül nyugvó-pontra kell hozni a helybér lényeges mérséklésének kérdését. A kerületi csarnokokban, nyilt és fedett piacokon átlagban húsz százalékos helybérleszállitás mindenképen indokoltnak látszik. Ugyanakkor azonban revizió alá kell venni a nagyvásártelepi helybéreket is.

Lehetetlen, hogy a csarnoki ügyekben való itélethozatal eddigi rendszerét még tovább fenntartsuk, egységes, mindenki által tudott és ismert eljárási szabályokra van szükség a helyek kiadásánál, felmondásánál, cseréjénél. Köteteket lehetne irni azokról a jelenségekről, amelyek a helyek kiadása stb. körül tapasztalhatók, egyszerüen azért, mert még az eljáró közegek sincsenek tisztában feladatukkal. Nem lehetetlen állapot-e az, hogy az itélkezési eljárás nemcsak az egyes kerületekben más és más, hanem van eset reá, hogy egy és ugyanazon közigazgatási területen belül sem egységesek a piacokon. Mindezeknek természetesen a csarnoki kereskedő issza meg a levét.

A csarnoki záróra-kérdés rendezése is égető probléma. Örvendetesnek tartjuk, hogy a Kamara a maga részéről olyan javaslatot készitett, mely a nagyvásártelepen a déli 12 órai zárórát fogadja el.

Az áruk tarifális osztályozásában is az idők követelményeihez mért és a méltányosságot szem előtt tartó átcsoportositásra van szükség.

A nagyvásárteleppel kapcsolatban az őstermelőknek uj helyet kellene biztositani, de nem a nagytelep bejárata előtt, ami közlekedési abszurdum, hanem a telep bejáratai után a csepeli országúton. Meg kell azt mondani végre, hogy egészen méltánytalan s legalább is feltünő az, hogy a főváros a rendszeres helybérfizető (és milyen!) kereskedő bérlőjét hátrányos helyzetbe szoritja a vidékről egyszerüen csak feljövő őstermelői árussal szemben.

A városnak erkölcsi kötelessége, hogy elsősorban saját polgárainak érdekeire vigyázzon. Ezek a kereskedők itt nemcsak helypénzt, hanem adót is fizetnek.

Ezekre a reformlépésekre feltétlenül szükség van, hiszen a csarnoki kereskedők szociális helyzete már félelmetesen leromlott. Elég etekintetben utalni arra, hogy az összes csarnoki kereskedőknek mintegy 64 százaléka nem keres évi 1200 pengőt sem, 30 százalékuk keresménye az évi 1200—3600 pengő között mozog és csupán 4 százalék olyan, akinek keresete 3600—7200 pengőig terjed, egyetlen százaléka az, akinek keresete 12.000 pengőig emelkedik s efölé csak további egy százalék tud jutni. Vagyis maga a tömeg nemcsak szegény, hanem félelmetesen szegény. Ha nem ismernők ezt a derék, hangyaszorgalmu népet a maga hazaszeretetével és hitbeli erősségével, bizony azt kellene mondanunk, hogy a főváros közgazdaságának is megvan a maga proletár-viharsarokja az egyes csarnokokban és piacokon.

A magunk részéről nagyon óhajtjuk, hogy ezt a kérdést elsősorban az érdekelt kiskereskedők helyzetének orvoslása jegyében a főváros sürgősen oldja meg és ne gondolkozzanak az illetékes urak úgy, hogy 40 évig ráért, még nem lehet sietős. Ez a kérdés sajnos roppant sürgős, hiszen helyes megoldása a legszervesebben összefügg a főváros jobb és olcsóbb közélelmezésének kérdésével.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

Amikor elárverezteti a taxit a főváros

Furcsa per a közigazgatási bizottság adóügyi albizottsága ellen

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Elvi vonatkozásai miatt különös érdeklődésre tarthat számot az a peres ügy, amelyben alperesként a főváros mellett a kincstár is szerepel. A pert Lachmann Adolf volt autótaxi-tulajdonos indította és keresetében ezer és néhány száz pengő megfizetését kérte. Előadta, hogy nehéz anyagi helyzetben volt és így késedelembe esett a taxi után fizetendő közadók törlesztésével.

A kincstár erre a főváros útján végrehajtást vezetett egyetlen kenyérkereső alkalmatosságára, az autótaxira, amelyet el is árvereztek. A végrehajtás ellen az elöljáróságnál a főváros közigazgatási bizottságához felebbezéssel élt a 70 év körüli öreg taxitulajdonos. Felebbezését két fokon elutasították. Erre azután Lachmann a közigazgatási bírósághoz fordult panaszával, amely megváltoztató határozatot hozott, megállapitva azt, hogy az ipartörvény megfelelő rendelkezései értelmében nem lehet elárvereztetni az iparosnak egyetlen munkaeszközét, jelen esetben az autótaxit.

A közigazgatási bíróság határozata azonban már későn érkezett, mert időközben az öreg taxitulajdonosnak elárverezték utolsó kereseti alkalmatosságát. Ilyen előzmények után indított pert a főváros és a kincstár ellen Lachmann, keresetében ismételten hivatkozott arra, hogy ő a végrehajtás-elleni felebbezésében felhívta az illetékes hatóságokat arra, hogy az iparos egyetlen munkaeszközét nem szabad, nem lehet elárvereztetni. Az adóügyi hatóságok, a főváros illetékes közegei, azonban nem jártak el kellő gondossággal, következésképp úgy ők, mint a kincstár kártérítéssel tartoznak.

Az itélet érdekes indokolása szerint ugyan a főváros két fokon eljáró közegei nyilván tévedésben lehettek az ügygyel kapcsolatban, mégis nem lehet megállapítani azt, hogy ki ezen tévedésért a felelős. Felebbezés folytán az ügyet most a tábla Ury-tanácsa tárgyalta, ahol a fuvarozó jogi képviselője felolvasta a fővárostól érkezett értesítést, amely szerint az adóügyi felebbviteli bizottság tagjait, azt, hogy kik döntöttek az ügyben, sohasem tüntetik fel a jegyzőkönyvben, következésképp a főváros és a kincstár sortartási kifogása nem állhat fenn, mert hiszen lehetetlen megállapítani azt, hogy kik felelősek a helytelen döntésért.

A tábla azonban helybenhagyta a törvényszék elutasító ítéletét, mert, bár véleménye szerint is alaptalan a főváros és a kincstár sortartási kifogása, még sem lehet megállapítani a kártérítési felelősséget azért, hogy az eljáró közegek a jogi határozat meghozatalakor tévedésben lehettek.

A tábla ezen döntése előreláthatólag felülvizsgálatra a Kuria elé fog kerülni.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

VÁLLALKOZÁS

Sanghái vagy Budapest?

Programszerüen folynak a Hősök-tere átépitési munkálatai

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A napilapok képes mellékleteinek a legujabb időben igen érdekes témája akadt: különböző felvételek alapján bemutatják olvasóiknak a Hősök-terét, ahol tudvalevően az Eucharisztikus Világkongresszus jövő esztendei ülésezésének előkészitésére nagyarányú átalakitási munkálatok vannak folyamatban. A fotoriporterek között humoristák is vannak, ezt bizonyitja az egyik legutóbbi felvétel, amelynek felirása azt kérdezi az olvasótól, hogy Sanghájban vagy Budapesten van-e az a felásott csatatér, amelyet a kép ábrázol. A Hősök-terén folyó átépitési munkálatokról ezek után szükségesnek tartottuk az út- és csatornaépitési ügyosztály vezetőségét megkérdezni.

Illetékes helyen

a következőket mondották az Uj Budapest munkatársának:

— Mosolyogva nézzük a napilapok képes mellékleteit, amelyek érdekes témát találnak a főváros törvényhatósági bizottsága által a Hősök-terén elrendelt földmozgósitásban. Hogy ez a földmozgósitási munkálat nem megy simán, az természetes, hiszen mintegy hatvan centiméternyi réteget kell több négyzetkilométernyi nagyságban eltávolitanunk, hogy a lemélyitett Hősök-terén megfelelő perspektivája legyen a millenáris emlékmünek.

— Hangsulyozottan jelentjük ki: a munkálatok programszerüen folynak, semmi fennakadás nincsen, minden reményünk meg van arra, hogy az előirt időre: november 27-ére elkészülünk a földmunkával, illetőleg annak legfontosabb részével, a nivóváltoztatással. Ez természetesen az időjárástól is függ, a november 27-i terminust azonban reméljük, akkor is meg tudjuk tartani, ha időközben esőzés szakad a fővárosra. Azt azonban a legfelelősségteljesebb formában kijelentettük, idejére készen leszünk a Hősök-terének átépitésével, mire az Eucharisztus Kongresszus megkezdődik, régen készen lesz a Hősök-terének közepén az óriási aszfaltsziget, két oldalán pedig a nagy felvonulási útak.

Elmondották még munkatársunknak az út- és csatornaépitési ügyosztály illetékes tényezői, hogy Király Kálmán tanácsnok, az ügyosztály vezetője és Viola Rezső dr. müszaki főtanácsos, az ügyosztály útépitési osztályának vezetője, szinte naponta megjelennek a helyszinen, hogy a földkiemelési munkálatok folyamatosságát ellenőrizzék. Kétségtelennek látszik ezek után, hogy a Hősök-tere, — ahol tudvalevően az Eucharisztikus Világkongresszus legfontosabb nyilttéri ünnepségei fognak lezajlani — a meghatározott időben a főváros törvényhatósági bizottsága által meghatározott formában fogja várni a külföldi látogatók százezreit.

A Szent Imre herceg-uti aluljárót ki kell szélesiteni!

Esztendők óta tart a huzavona az Államvasutak igazgatósága és a főváros között

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Szent Imre herceg-úton és környékén lakóknak régi kérése, hogy a Szent Imre herceg-úti vasuti aluljárót szélesitsék ki. Annakidején, amikor még a Szent Imre herceg-útját Villányi-útnak hivták és csendes, periferiális útvonal volt, üres telkekkel, alig egy-két villával beépitve, elegendő volt az alig öt méter szélességü vasuti aluljáró. Azóta azonban a helyzet lényegesen megváltozott, főleg az új hid megnyitása óta. A Szent Imre herceg-úti aluljárón nemcsak villamossin halad át, hanem ezen keresztül közlekedik a harmincas autóbusz és az aluljárón bonyolódik le az a nagymértékü gépkocsiforgalom is, amely a Ferencvárosból a budai hegyvidékre veszi irányát.

Az elmult esztendőkben konkrét tárgyalások indultak meg a Szent Imre herceg-úti vasuti aluljáró átépitése tárgyában a főváros, a Beszkárt és az Államvasutak igazgatósága között. Elvi megállapodás is jött létre atekintetben, hogy az átépités költségeit részben az Államvasútak, részben a Beszkárt, részben pedig a főváros fogja fizetni. A megállapodás az volt, hogy az átépitési költség felerésze — mint egy százezer pengő — terhelné az Államvasutakat, ötvenezer pengő a Beszkárt-ot, ötvenezer pengő pedig a fővárost.

Az elmult esztendei költségvetésbe a fővárost terhelő átépitési összeget fel is vette a polgármester. Az átépitésre azonban nem került sor, mert időközben az Államvasutaknál felbukkant az a terv, hogy megszüntetik a déli pályaudvart és helyette vagy a kelenföldi pályaudvart fejlesztik ki, vagy a Lenke-tér vidékén épitenek új, földalatti pályaudvart. Amikoris — az Államvasutak véleménye szerint — feleslegessé válna a Szent Imre herceg-úti aluljáró, mert kikerül a használatból, a kelenföldi állomást a déli pályaudvarral összekötő vasutvonal. Az Államvasútak ezen állásfoglalása következtében a vasuti aluljáró átépitésének kérdése egyelőre lekerült a napirendről.

A Szent Imre herceg-úti lakósság azonban a legujabb időkben igen éles formában sürgeti a városházi illetékes tényezőket az aluljáró kiszélesitéséért, úgy biztonsági, mint városrendezési okokból. A Szent Imre herceg-utiak azzal érvelnek, hogy ha meg is szüntetik a déli pályaudvart — amire különben ugyan évtizedekig nem fog sor kerülni — akkor is kétségtelen, hogy a kelenföldi pályaudvar és a déli pályaudvar közötti vasútvonal, amely magába foglal egy hosszú vasúti alagutat is, okvetlenül útvonala lesz a városi gyorsvasutnak. Eddig még minden gyorsvasuti épitkezési tervben szerepelt a Kelenföldi-déli pályaudvar közötti vonal. Vagyis belátható időn belül szó sem lehet arról, hogy az annakidején közel egymillió forintba került alagút betömésével és a vasúti töltés eltüntetésével megszünjön a Kelenföld-déli pályaudvar közötti összeköttetés. A szentimre-városi ingatlantulajdonosok ebben az ügyben különben a költségvetés letárgyalása után küldöttségileg fognak tisztelegni Szendy polgármesternél és Lamotte alpolgármesternél.

Uj kiirások

Papiráruk szállitására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi október hó 26-án délelőtt 10 óra.**

Kiselejtezett anyagok, úgymint: 1. Vasanyagok, 2. Tolattyuk, 3. Szelepek, 4. Vascsövek, 5. Szijtárcsák, 6. Szivattyuk, 7. Különféle fémanyagok, 8. Szigetelők, 9. Biztositók, 10. Kapcsolók, 11. Kábel szerelvények, 12. Szerelési anyagok, 13. Világitótestek és tartozékai, 14. Gyengeáramu szerelvények, 15. Ellenállások, 16. Árammérők, 17. Léghütésü száraz transzformátorok, 18. Olajhütésü száraz transzformátorok, 19. Tömitő anyagok, 20. Motorkerékpár, autó- és alkatrészek, 21. Különféle anyagok, 22. Üvegáruk, 23. Háztartási eszközök, 24. Konyha (éttermi) felszerelés, 25. Épitési anyagok, **megvételére,** a Budapest Székesfőváros Elektromos Müveinél. **Határidő: 1937. évi október hó 29-én délelőtt 10 óra.**

Nagyméretü palaboritás bontási munkálataira, illetőleg a palaboritás anyagának eladására a XIV. ker. Városligeti Áruminta Kiállitási Csarnoknál. **Határidő: 1937. évi október hó 29-én délelőtt 9—10 óra.**

Az óbudai gázgyár kokszoltó és feldolgozóberendezéseinek átalakitására, illetőleg bővitésére kiirt nyilvános versenytárgyalást a Budapest Székesfőváros Gázmüveinek Igazgatósága meghosszabbitotta. **Uj határidő: 1937. évi október hó 30-án délelőtt 10 óra.**

Erős- és gyengeáramü elektromos-, vizvezeték- és házicsatornázási, kazánok és központi fütés, valamint személyfelvonók munkálataira a fővárosi Közmunkák Tanácsának VII. ker. Madács Imre-úton épülő új székháza részére. **Határidő: 1937. évi november hó 3-án délelőtt 10 óra.**

Zellerin-kazánok kicserélési munkálataira a Szent László-kórház részére. **Határidő: 1937. évi november hó 5-én délelőtt 9—10 óra.**

Uj gőzmosógép és centrifugális facsarógép beszerzési munkálataira a Szent László-kórház részére. **Határidő: 1937. évi november hó 5-én délelőtt 9—10 óra.**

Nyers öntöttvas féktuskó szállitására a Budapest Székesfőváros Közlekedési Részvénytársaság, BHÉV járművei részére. **Határidő: 1937. évi november hó 9-én délelőtt negyed 10 óra.**

Acélöntvény kocsialkatrészek szállitására, illetve kötés útján történő biztositására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság részére. **Határidő: 1937. évi november hó 9-én délelőtt 9 óra.**

Nyers öntöttvas féktuskók szállitására, illetve kötés útján történő biztositására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság járművei részére. **Határidő: 1937. évi november hó 9-én délelőtt fél 10 óra.**

352

XV. évfolyam 43—44. szám

Budapest, 1937. október 30.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Fővárosi Nyilvános Könyvtár
VIII. Reviczky-u. 1.

Szendy mérlege

A tradicionális szokásokhoz alkalmazkodott Szendy polgármester, amikor a pénzügyi bizottságban szakszerűbb és számszerűbb költségvetési expozét mondott, ezzel szemben az általános városvezetésre vonatkozó irányelveit a főváros törvényhatósági bizottságában adta elő. A közgyűlési expozé főtétele az volt, hogy Európában Budapest az egyetlen nagyváros, amely saját erejéből élt és fejlődött tovább.

Logikus és világos okfejtéssel jelölte meg a polgármester a deficit eliminálásának lehetőségét. A kiadások redukálása, vagy a közterhek fokozása révén nem szüntethető meg a költségvetési hiány. Következik a harmadik út: üljön le az állammal a főváros a zöldasztalhoz és tárgyalja meg az adómegoszlás helyes módját, amely 1930 óta lényegesen megváltozott. Szendy költségvetési expozéjának ez a mérlege: az elkorcsosodott részesedéseket visszakapni az állami adójövedelmekből, megszüntetni a városi adó-rendszer csonkaságát, főképen azért, mert nemcsak Magyarországon, hanem egész Európában valamennyi állam az egyenes adókról áttért a forgalmi adó és kereseti adó rendszerre, ezekre tevén át az adó-jövedelmek súlyát.

Természetes, hogy a fővárosnak egyáltalában nem közömbös: kedvező, vagy kedvezőtlen-e az állam pénzügyi helyzete? De brilliáns fordulattal mutatott rá a polgármesteri expozé arra is, hogy a magyar államnak sem közömbös, hogy a milliós fővárosnak, amelyben az ország lakósainak egynyolcada él, milyen a pénzügyi helyzete: megnyugtató-e, vagy csak tengődik a milliós város? Végeredményben tehát Szendy költségvetési mérlege úgy alakul, hogy a főváros deficitjét másképen mint az állam által elvett jövedelmek és adótételek visszaszolgáltatásával eltüntetni nem lehet. A polgármester ezen megállapítása zsinórmérték volt a költségvetési vita vezérszónokai számára, a kormányzó-pártok vezetői: Csilléry András és Petrovácz Gyula, csakúgy mint Zsitvay Tibor, száz százalékig elfogadták a polgármester érvelését és hangoztatták az állammal való megegyezés szükségességét.

Egyéb most már valóban nem marad hátra, leülni a zöld asztalhoz: békésen, barátságos jóindulattal, mellékgondolatok nélkül és tiszta vizet önteni a pohárba addig, amíg a pohár eltörve nem hever a földön. A főváros könyvei mindent megmutatnak, egyetlen fillér kiadás sem történik nyom nélkül és a polgármester, nemkülönben az önkormányzat mindenért vállalja a felelősséget. A zöld asztal — melynek létrehozásában jelentős szerepe lesz a székesfőváros főpolgármesterének — tisztázni fogja az összes tisztázásra szoruló problémákat!

Darányi programja és az autonómia

Irta: Szőke Gyula dr.

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A főváros új deficites költségvetése a közgyűlés összes pártjaiban megérlelte azt az álláspontot, hogy *a főváros és a kormány egymásközötti viszonyát sürgősen rendezni kell.* Minden tényező abban látja a költségvetési hiány okát, hogy a kormány pénzügyi rendelkezéseket tett anélkül, hogy a főváros háztartásának lehetőségeit figyelembe vette volna. A rendőrségi és színházi megtérítések, a kötelezettség nélkül fentartott iskolák, a vidékiek részéről túlzsúfolt fővárosi kórházak és az igen széles medrű szociális gondoskodás erősen igénybe veszik a főváros költségvetését ugyanakkor, amikor a forgalmi adók elvonása, a bor, italadó leszállítása és az adók pótlékolása a bevételeket csökkentette anélkül, hogy ezekre vonatkozóan a kormány a fővárost megkérdezte volna, vagy a levont jövedelmek pótlékolásáról rendelkezés történt volna.

A főváros állítja össze a költségvetést: azonban ennek is vannak korlátai! Adót már emelni nem lehet! Az egyéb jövedelmeket fokozni szociális tekintetből lehetetlen. A kiadások csökkentése számottevő eredményt alig adhat.

Egyedüli mód az elvont betétek visszaadása, a vidéki kórházi ápoltak terheitől való megszabadítás és a szociális gondoskodásnak az egész ország területére való igazságos elosztása

olymódon, hogy a vidékieket az érdekelt törvényhatóságok és községek terhére lássák el. Ebben a tekintetben egységes álláspontot van a törvényhatóság minden tagja, kívánva a kormánnyal való tárgyalást és megegyezést.

De van egy másik kívánság is! Bármennyire hangsúlyozta a miniszterelnök a kormány termelési, értékesítési és szociális törekvéseit és eredményeit, lehet mindez az ország egyetemes érdekében helyesen elgondolt és lehet ennek a keresztülvitelére alapos igyekezet, de ha nincsen meg a terhek helyes megosztása az ország egész lakósságára,

a főváros nem lehet képes az adott viszonyok között reáháruló többletterhet viselni.

Ezért szükséges mégis *a kiadások áthárítása mellett a kiadások csökkentése.*

A kezdeményezést a ma életben lévő törvény rendelkezései szerint *felelős polgármestertől* várják. Mindenkinek van kívánsága és annak teljesítését sürgeti. Ugyanakkor azonban szinte

egyhangú az a kijelentés, hogy a terheket emelni nem szabad és az üzemek magasabb díjtételekkel már nem dolgozhatnak.

Ezzel a polgármester meg van kötve. Szinte adva van mindebből következőleg, hogy nemcsak a felelősséget, de a rendelkezést is meg kell osztani, hogy a polgármester munkatársai saját egyéni felelősségük mellett is támogassák a nagy költségvetés kiadási tételeinek az átvizsgálásával és csökkentésével.

Éveken át zárolta a közgyűlés a polgármester kívánságára a kiadásokat egyrészt számszerűleg 5-től egészes 10 százalékig, azonkívül pedig a bevételek arányában olyképen, hogy bizonyos kiadási tételek csak akkor voltak folyósíthatók, ha az azok fedezetéül szolgáló bevételi többletek már befolytak. Később kénytelenek voltunk például a hídépítés keresztülvihetése érdekében a be nem folyt illetékeket, amelyek erre a célra szolgáltak. hitelekkel fedezni. A közgyűlés ezt a javaslatot is magáévá tette a köz érdekében, tehát

mint autonómia megtette a kötelességét. Nem lehet azonban, hogy szinte permanens közgyűlést tartsunk,

hogy minden pillanatban tanáccsal és tettel a polgármester mellett állhassunk. A tények igazolják annak az álláspontunknak a helyességét, hogy a tanácsi rendszer visszaállítandó.

A kormány közjogi és közigazgatási javaslatokat is bejelentett, *de a fővárosi törvény módosításáról hallgatott.* Talán mert nem látta időszerűnek, talán mert nem látta sürgősnek, talán mert nem látta fontosnak. Pedig ennek az *időszerűsége, sürgőssége és fontossága ma már nem vitatható.* Kell, hogy a kormány végül is belássa, hogy a téves indokokból és rosszúl megítélt gazdasági helyzetből, valamint a pénzügyi gazdálkodás félreértett megítéléséből hozott legújabb fővárosi törvényt meg kell változtatni és

a polgármester egyéni felelőssége helyett a felelős tanácsot vissza kell állítani.

Éspedig olyan módon, amint azt ismételten szóvátettem, tehát *egyrészt a főváros vezető főtisztviselőiből, másrészt a főváros kiküldötteiből kell azt megalkotni.*

Nem állítjuk azt, hogy ezzel van a kérdés megoldva, amint *helyesen mondotta* a miniszterelnök úr, hogy a *gazdasági kérdések a titkos választójog behozatalával még nincsen elintézve.* Amint azonban a titkos választói jog a helyesebben létrejött országgyűlés támogató munkáját inkább van hivatva érvényre juttatni, éppen úgy mint

a tanácsi rendszerben nem valami csodaszert látunk, hanem látjuk a megosztott felelősség mellett a megosztott munkát.

Ez a multak tapasztalatai szerint az önkormányzat életében könnyebben megoldja még a gazdasági nehézségeket is, mint egy embernek bármilyen kiváló tehetségű igyekezete, amely nem is lehet korlátlan, amint az emberi erő is csak véges. A főváros önkormányzatának a világháború alatti és utáni tevékenysége *legszebb bizonyítéka annak,* hogy a testületi összhangos működés mennyire képes a polgárság bizalmától kísérve a feladatokat megoldani.

De talán még a milliós város ilyetén felállított tanácsának működése sokkal jobban is tudja meggyőzni a kormányt arról, hogy a fővárossal elfoglalt gazdasági és pénzügyi politikája *a gyakorlati életben módosításra szorul.* És ennek a változásnak mielőbb be kell következnie, ha azt nem akarjuk, hogy most a főváros jusson abba a helyzetbe, amelybe eddig az állam pénzügyi helyzete volt.

Szívesen láttuk volna, ha a miniszterelnök úr ezekről a kérdésekről is nyilatkozik.

Nemcsak azért, mert egy közület helyzete is megfontolandó és nemcsak azért, mert a főváros eladósodása, vagy deficites költségvetése a külföld előtt is sokkal nehezebb megítélésben részesíti a főváros vagyoni helyzetével együtt az állam teljesítő képességét is, nemcsak méltányossági okokból, amelyek azt kívánják, hogy a fővárosnak az egyetemes köz javára való működését legalább részben az államkincstár támogassa, hanem azért is, mert a főváros lakóssága a közvetett és közvetlen adózás következtében valóban jobban meg van terhelve, mint bármely más közület és a jövedelmek azonossága mellett a fővárosban a megélhetés sokkal drágább, mint vidéken. Ennélfogva az adófizetőkben csökkenő főváros nem

hozható és tartható abban a helyzetben, hogy az itt élvezett jövedelmeket vidéken használják fel ugyanakkor, amikor a főváros a vidék terhei egy részét is viseli.

A miniszterelnök úr azt mondotta, hogy csak általánosságban nyilatkozott és a munkaprogram részleteit az egyes miniszterek fogják megadni és a kormány a részletekről kellő időben fog nyilatkozni. A fővárosra vonatkozólag várjuk ezeket a részleteket, éspedig minél hamarabb!

Németh Miklós
könyvkötő s diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

JENKEY MARCELLA
okl. kézimunkatanárnő,
női szabómester
női ruhaszalonja
XI. FÜRJ-UTCA 34/c.
Telefon: 151—093.
Eredeti francia és angol modellek. — Vállal minden szakbavágó munkát. Szabászati és varróiskolája szeptember hó 15-én nyilik meg. Főv. tisztviselők családtagjai részére árkedvezmény.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

Karafiáth: Egy sorsközösségben érzem magam a fővárosi sajtó munkatársaival! — Szendy: Kossuth szellemében dolgozó sajtóra van szükség!

A városházi ujságirók ünnepi bankettje

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Fővárosi Rovatvezetők Testülete a Gellért-szálló különtermében ünnepi vacsorát adott Budapest székesfőváros vezetőségének tiszteletére. A vacsorán megjelentek: Karafiáth Jenő dr. főpolgármester, Szendy Károly polgármester és Schuler Dezső dr. alpolgármester, Lamotte Károly dr. alpolgármester Svájcban folytat tárgyalásokat a főváros érdekében: igy nem vehetett részt a vacsorán, őt táviratban üdvözölte a testület.

A főváros vezetőségének tagjait a testület nevében Rátkai Károly dr. üdvözölte. Megállapitotta, hogy közélet és sajtó elválaszthatatlan fogalmak. Polgármesterek és ujságirók egyforma határozottsággal őrzik és ápolják azokat a szent értékeket, amelyeket Budapest székesfőváros önkormányzata reprezentál. Bármilyen sokrétü is a magyar sajtó, a nemzeti eszme, a sajtószabadság és az önkormányzati gondolat tiszteletében és szolgálatában nincs különbség az ujságiró között. A polgármesterek és az ujságirók olyanok, mint ugyanannak az éremnek két oldala, amelyek közül az egyikre a termékenyitő kritikának, a másikra pedig a produktiv munkának domborművét lehetne megrajzolni ezzel a felirással: Komoly kritika ösztönöz komoly alkotásokat! A fővárosi ujságirók müveiben a budapesti lélek szólal meg, amely lehet cinikus, lehet könnyen hajlitható és lehet okkal, vagy ok nélkül elégedetlen, de mindenesetre dolgos, áldozatkész és jószándékú. Épen abban áll az ujságiró szent hivatása, hogy ezt a sokféle embert az igaz útra szoritsák, amely egy szebb jövendő felé vezet.

A lelkes éljenzéssel és helyesléssel fogadott beszéd után Karafiáth Jenő dr. főpolgármester emelkedett szólásra, hangoztatva, hogy mindazt magáénak vallja, amit az előtte beszélő elmondott. A sajtó munkásait mindenkor legközvetlenebb munkatársainak tekintette, s a sajtóval való együttmüködésre egész közéleti pályája alatt nagy sulyt helyezett. Helyesnek tartja a kritikát, s kérte a sajtót, hogy minél több kritikát gyakoroljon, a kritika lehet szigorú, erös, de feltétlenül jószándékú és becsületes legyen A fővárosi sajtó munkatársaival egy sorsközösségben érzi magát: a magyar fővárosnak szeretete összeforrasztja mindazokat, akik érte dolgoznak. Fejtegetései során hangsúlyozta a főpolgármester, hogy közte és a polgármester között legteljesebb az egyetértés és kérte, legyen meggyőződve úgy a polgármester, mint a sajtó arról, hogy szándékai mindig a legtisztábbak, a legőszintébbek.

Elismeréssel beszélt a főpolgármester a főváros adminisztrációjának hatalmas munkájáról, hangsúlyozva, hogy páratlanok az olyan önzetlen és puritán veeztők, mint amilyenek a főváros élén állanak. Poharát az ujságirórend fővárosi tagozata, s a főváros adminisztrációja vezetőinek egészségére emelte.

Hosszasan ünnepelték a főpolgármestert az ünnepi vacsora résztvevői, majd Szendy Károly polgármester köszönte meg az üdvözlést és beszédében megállapitotta, hogy Kossuth szellemében dolgozó sajtóra van szükség, olyan sajtóra, amelynek szelleme és erkölcse tiszta. A fővárosi sajtótól kéri és várja, hogy azt irja meg, ami ennek a gyönyörü városnak jó és hasznára válik, igazságos kritikát kért, ez megkönnyiti a főváros vezetőinek munkáját. Befejezésül, őszinte szivvel köszöntötte a fővárosi sajtó képviselőit, munkájukra, boldogulásukra emelte poharát.

A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd után a vacsora résztvevői mindvégig a legjobb hangulatban maradtak együtt.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Tel.: 2-919-46

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.—
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Még mindig a szerdai közgyülésen elhangzott Szendy-expozé hatása alatt állok, kedves szerkesztő barátom! Közölhetem Önnel, hogy a podeszta megválasztása óta ez alkalommal aratta legnagyobb sikerét a nyilvánosság előtt. Nemcsak mint költségvetésének előadója, hanem mint közéleti egyéniség is. Hogy precizebben fejezzem ki magamat: nemcsak az expozé kitűnő tételei ragadták magukkal a hallgatóságot, hanem Szendy mint szónok is döntő sikert aratott. Gördülékeny volt, folyamatos, belső tűztől áthatott, komoly és mégis költői! Beszéde végeztével a közgyülés minden pártján percekig zúgott a taps. Legélénkebben természetszerüen a Keresztény Községi Párt ünnepelte a polgármestert, de nem maradt el mögötte ebben a vonatkozásban a városházi kormánypárt sem, sőt a szocialisták is élénken megtapsolták a polgármestert. A tapsokat illetően még a leggyengébben az úgynevezett polgári ellenzék szuperált, amelyet látszat szerint amúgy sem érdekelt a költségvetési vita első napja, annyira kevesen jöttek el közülök a megnyitó közgyülésre. Gál Jenő volt az egyetlen, aki beleszólt a polgármester expozéjába amikor Szendy azt hangoztatta, hogy munka-alkalmakat kell teremteni az ifjúság számára. Gál Jenő azt vágta közbe, hogy ne izgassák az ifjuságot. Az ő szempontjából — úgy látszik — az ifjuság csak mint izgatási anyag jön számításba . . .

— Nem érdekelnek az ébredő demokraták szaftos, vagy kevésbé szaftos megjegyzései! Kinek volt sikere még Szendyn kívül a szerdai közgyülésen?

— Lamotte alpolgármesternek, aki a tőle megszokott szerénységgel jelentette be a svájci döntőbiróság ítéletét az ostendei egyezményben foglalt kölcsönök ügyében. Lamotte Károlynak sokan gratulálnak nagy lausannei sikeréhez, annál is inkább, mert a közgyülésen híre terjedt, hogy fővárosunk kitűnő helyettes polgármestere rövidesen mégis — pénzügyminiszter lesz. Nagy sikere volt továbbá a szerdai közgyülésen Bódy Lászlónak, aki a kötelességteljesítésnek ritka példáját mutatta azzal, hogy a közgyülésen megjelent. Délelőtt még a kórházi különszobában feküdt, délután már az előadói pulpituson képviselte a költségvetést. Megnyugtathatom azonban Bódy László összes barátait — vagyis egész Budapestet — hogy a kitűnő pénzügyi tanácsnok közérzete kifogástalan, az összes vizsgálatok, amelyeken átesett, azt bizonyitják, hogy egyetlen negyvenhat éves ember sincs Budapesten, aki fiatalabb és egészségesebb lenne nála. Bódy betegsége ügyében nagyobb volt a füst mint a tűz. Diétát kell tartania — de hát ki nem tart manapság diétát? Végezetül idejegyzem, hogy Feigler Károly dr. az uj tiszti főügyész is számos baráti kézszorítást kapott abból az alkalomból, hogy mint közgyülési tag helyet foglalt a főtisztviselők részére fenntartott első padsorban. Az uj főügyész, mint noviciushoz illik, végig hallgatta az összes szónoklatokat az első közgyülési napon.

— Ki hiányzott a polgármesteri expozéból?

— Sebő Béla őméltósága, kitünő főszámvevőnk, aki már a hét végével nyugalomba is vonul. Hivatalába sem jár be, amint hallom: meg akar szökni a búcsúztatása elől. Ez azonban nehezen fog neki sikerülni, mert a búcsúztató küldöttség hivatala részéről ha máshol nem találja meg: a lakásán fogja megkeresni.

— Ki hiányzott még?

— Ilovszky János, a Baross Szövetség népszerű elnöke, a városházi kereszténypárt oszlopos tagja. Ilovszky számos közéleti pozíciója között egyik legfontosabb, hogy társelnöke a Ferencvárosi Torna Klubnak, amely tudvalevőleg Rómában tartotta a Középeurópai kupadöntő-mérkőzését a Lazio csapatával. Szükséges volt, hogy az ezzel a mérkőzéssel világdicsőséget szerzett csapattal az egyik társelnök is elutazzon, Ilovszky ment le az örök városba. Mivel azonban a nyár folyamán alig pihenhetett valamit bokros elfoglaltsága miatt Ilovszky János, az izgalmas mérkőzés után egy két napot még Nápolyban töltött — kimaradván ilyképen a polgármesteri-expozét tapsolók, nemkülönben az általános vita kereszténypárti vezérszónokai sorából.

— Városházi kitünetés?

— Babarczy István báró, a közlekedési és ipari ügyosztály kiváló vezetője, kapta meg a kormányzói Signum Laudis-t azokért a munkálatokért, amelyeket ez a nagytehetségű és óriási munkabirású főtisztviselő a budaőrsi repülőtér megépitése kapcsán kifejtett. Ügyosztálya a kitüntetés alkalmából ünnepelni kivánta Babarczyt, aki azonban közismert szerénységével elhárított magáról minden ünnepeltetést.

— Családi hirek?

— Örömmel jelentem, hogy beodrai Baitz József, császári és királyi kamarás, a Községi Élemiszerüzem vezérigazgatója, nagypapa lett. — Házassági hir: Meszter László dr. fővárosi fogalmazó, Babarczy tanácsnok népszerű fiatal titkára, szombaton este tartotta esküvőjét Giczy Kató úrleánnyal a városmajori plébánia-templomban. — Még egy házassági hir, amely azonban negativum: a kitünő fiatal tanácsnok, aki agglegény, minden ellenkező híreszteléssel szemben közli, hogy nem az és egyálalában nem szándéka megházasodni.

— Osztjuk druszánk véleményét! Nyugdijazások?

— Egesz sereg nyugdijazást rendelt el a legutóbbi napokban a polgármester. Nyugdijba mentek Stancz Ernő

Jogerős döntőbirósági itélet Lausanne-ban a főváros javára

1981-ig a hollandi forint mai paritását véve alapul évi másfélmillió pengővel olcsóbbodott az ostendei egyezményben foglalt kölcsönök kamatterhe és amortizációja

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Lamotte Károly dr. alpolgármester Beliczay Imre dr. főjegyző, a pénzügyi osztály vezető helyettese kíséretében két héttel ezelőtt Lausanneba utazott, mivel az ostendei egyezményben foglalt hitelezőcsoportok svájci képviselete az egyezményben megállapitott döntőbiróság egybehivását kérte. A külföldi hitelezők álláspontja szerint ugyanis a főváros nem a leértékelt nemes valuták valamelyikében, hanem aranyban köteles az amortizációt teljesiteni. Lamotte és Beliczay hétfőn este érkeztek vissza utjukról és az alpolgármester az egyezmény szerint összehivott döntőbiróság előtti győzelmét jelenthette a közgyűlésnek. A döntőbiróság itéletének létrejöttéről

illetékes helyen

a következőkben informálták az Uj Budapest munkatársát:

— Az ostendei egyezmény értelmében kéttagú döntőbiróság dönt, melynek meg nem egyezése esetében a svájci főtörvényszék elnöke által kijelölt döntőbiró hozza meg a végleges itéletet. A székesfőváros képviselője a döntőbiróságban Posch Gyula dr. kincstári főtanácsos, a Pénzintézeti Központ vezérigazgatója volt, mig a külföldi hitelezőknek, a Trustée-nak kijelölt döntőbirájaként Ehinger Alfonz svájci bankár szerepelt.

— Az előkészitő tárgyalásokban úgy Lamotte alpolgármester, mint Beliczay főjegyző tevékenyen résztvettek. A Trustée döntőbirája azt vitatta, hogy a főváros az ostendei egyezményben foglalt kölcsönöket aranyban vette fel, tehát aranyban is kell fizetnie. Ehinger véleménye szerint az ostendei egyezmény is aranyban való fizetést követel a fővárostól. Ezzel a véleménnyel szemben Posch Gyula dr. azzal argumentált, hogy az ostendei egyezmény precizen megállapitja azt az öt valutát, amelyek közül a hitelezők választhatnak, de az amortizáció csak papir-értékben történhetik, függetlenül a szóbanforgó valuták belső értékelésétől. Mivel a szembenálló véleményeket nem sikerült közös nevezőre hozni, a svájci főtörvényszék elnökének kijelölése alapján Blinio Bolla, szövetségi biró lett a döntőbiró, illetőleg az immáron háromtagú választottbiróság elnöke.

— A választott biróság itélete száz százalékban Budapest székesfőváros argumentációját fogadta el és azt Bolla svájci szövetségi biró határozatilag ki is hirdette. A döntőbiróság itélete az ostendei egyezmény határozmányai értelmében jogerős és az ellen semminemű apellata nincsen. Ily körülmények között a legközelebbi amortizációs terminus alkalmával: 1938. január 1-én az amortizáció változatlanul hollandi forintban, a hitelezők által választott valutában fog történni, ha csak időközben a svájci frank árfolyama el nem éri, vagy túl nem haladja a hollandi valuta árfolyamát. Ebben az esetben a hitelezőknek természetesen jogukban áll a törlesztési valuta nemének megváltoztatása. Az 1981-ig terjedő törlesztés a külföldi valuták jelenleg legerősebbikének: a hollandi forintnak és a pengőnek mai arányát véve alapul, évi másfél millió pengő megtakaritást jelent a fővárosnak.

Az Uj Budapest több alkalommal szóvá tette, hogy az ostendei egyezményben foglalt kölcsön-kötvények mekkora hányada van külföldön és mekkora belföldön elhelyezve. Ebben a nagyfontosságú kérdésben azt a felvilágositást kaptuk, hogy a Nemzeti Banknál vezetett zárolt számlák tanusága szerint mintegy ötven százalék az az arány, ami ezeknek a kölcsönkötvényeknek belföldi és külföldi elhelyezése között fentáll. Végeredményben tehát a külföldi kölcsönök amortizációja cimén kifizetett összegeknek — ez természetesen csak az ostendei egyezményben foglalt kölcsönökre vonatkozik — mintegy fele marad véglegesen idehaza.

A székesfőváros közönsége és törvényhatósága a legteljesebb köszönettel és elismeréssel tartozik és adózik Lamotte alpolgármesternek, akinek kiváló jogi tudása, pompás energiája, és felülmulhatatlan értékű tárgyismerete jelentékeny mértékben hozzájárul a Lausanneben összeült döntőbiróság kedvező itéletéhez.

statisztikai főjegyző, Vadkerty Gyula segédhivatali főigazgató, Balogh Gézáné született Madarász Ilona kezelőtiszt, aki hosszú ideig néhai Bódy polgármester titkárnője volt, Péter Ferenc adóhivatali főtanácsos, továbbá Haris Sándor segédhivatali igazgató, aki általános megelégedésre hosszú ideig a városrendezési ügyosztály segédhivatalát vezette. A megüresedett új állásokat a státusrendezéssel kapcsolatban fogják betölteni.

— Egyéb híre városatyaságodnak?

— Változatlanul arról beszélnek, hogy az egyik városházi ügyosztály vezetőhelyettes főjegyzője, aki még csak nemrégiben került új pozíciójába, erősen elkedvetlenedett, és arra fogja kérni a polgármestert, — vagy talán már kérte is — hogy máshová osszák be. Ami állítólag a költségvetési vita után meg is fog történni.

— Igaz, hogy Szemethy Károly végrendelet hátrahagyása nélkül húnyt el?

— Maradt néhány sor végrendelet, amire tulajdonképen semmi szükség nem is volt, mert törvényes öröklés címén mindent — néhány emléktárgyat leszámítva — a nyolcvanadik életévé felé járó édesanyja örökölt. A szorgalmas és nagytehetségű tiszti főügyész után házban és telekben, nemkülönben műkincsekben több mint negyedmillió pengő értékű vagyon maradt hátra.

— A viszontlátásra, kedves dr. Városházy!

— Isten Önnel, szerkesztő úr!

Ami Pap Ferenc vezérigazgató nyilatkozatából kimaradt

Adamy István dr.-nak, a Községi Temetkezési Intézet igazgatójának vizóra-botránya, tekintettel a Vizművek ellenőrzési kötelességére

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A napisajtó és a városházi sajtó egyes orgánumai egy hét óta tele vannak *Adamy* István dr.-nak, a Községi Temetkezési Intézet igazgatójának jogtalan vízhasználati ügyével. Arról van szó, hogy az Iskola-utca 4. számú háznak, amely *Adamy* István dr. tulajdona, kertjében van egy régi vízcsap, amelyet a Vízművekhez érkezett feljelentés szerint 1934. óta használ *Adamy* anélkül, hogy ezt az óra nélkül működő vízcsapot a Vízműveknek bejelentette volna. Egy elbocsájtott házmester az elmult esztendő őszén azután a Vízműveknél bejelentette a jogosulatlanul használt vízcsapot, amely azonban még mindig működik, részben azért, mert a téli hónapok folyamán nem lehetett betonnal elzárni, részben azért, mert a nyári hónapokban viszont *Adamy* István dr. nem építtette meg az az aknát, amelybe a csapból kifolyó víz lemérésére az órát el lehet helyezni.

A Vízművek vezetősége természetszerűen azonnal megindította az újabb bejelentés ügyében a vizsgálatot, egyben *elrendelte a vizsgálatot Adamy István dr. ellen a polgármester is.* Annál különösebben hat ezek után a kivizsgálás alatt levő ügyben *Pap Ferencnek*, a Vízművek vezérigazgatójának, az a nyilatkozata, amely arról beszél, hogy a Vízművek *súlyosan ítéli meg a dolgot*, mert fővárosi alkalmazottról, sőt egy fővárosi intézet igazgatójáról van szó.

Pap Ferenc vezérigazgató harmadik esztendeje van a főváros szolgálatában és így minden valószínűség szerint még nincs tudomása arról, hogy a fővárosi vezeték által szállított víz jogtalan használatának büntetésére a vízügyi szabályrendelet és továbbmenően az 1885:XXIII. tc., a vízjogról szóló törvény a hivatott. Az érvényben levő törvényekben és szabályrendeletekben megvannak azok a fórumok, amelyek kihágási ítéletet hozni jogosultak, ezen fórumok közé egyetlen törvényben sincs felsorolva a Vízművek vezérigazgatója.

A közvélemény joggal ítéli el *Adamy* István dr. cselekményét és nem kétséges, hogy az arra illetékes hatóságok és bíróságok őt ezért meg is fogják bün-tetni. A tagadhatatlanul megállapítható vízjogi kihágással kapcsolatban azonban felmerül egy másik kérdés, *amiről a vezérigazgató úr elfelejtett nyilatkozni.* Hogyan történhetett *Adamy* István éveken át való jogtalan vízhasználata, amikor erről feljelentések érkeztek a Vízművek igazgatóságához? *Engedékenység*, vagy figyelem mutatkozott-e — eléggé el nem ítélhető engedékenység — a községi üzem vezetőjével szemben, vagy az ellenőrzés hiánya volt-e az oka annak, hogy *tavasztól őszig nem szorították megfelelő hatósági intézkedéssel Adamy* igazgatót az órát magába foglaló akna megépítésére? Hogyan állunk a Vízművek ellenőrző szolgálatával, ha a legújabb feljelentésben szereplő hírlapíróra kellett várakozni, hogy *tavasztól késő őszig a szóbanforgó akna megépítésére Adamy* igazgató végre háromnapi zordon haladékot kapjon?

A Vízműveknél — *Pap* Ferenc vezérigazgatónak egy másik nyilatkozata szerint — állami nyugdíjasok vannak alkalmazva, bizonyos speciális kérdések tanulmányozására. Ezekre az alkalmazásokra — amelyeket jelen alkalommal nem diffikultálunk, — azért van szükség a nyilatkozat szerint, mert a Vízművek mérnöki üzemvitele csak a vízszolgáltatás rendes üzemvitelének és a berendezések fenntartásának rendes méretéhez van szabva és számuk nem olyan nagy, hogy az állandó munkálatokon kívül a most folyamatban levő összesen harmincmillió pengő értékben kivitelre kerülő munkálatok elvégzéséhez is elegendő lenne. Amennyiben a Vízművek vezetősége megfelelő szakemberrel nem rendelkezik, a vízórák használatának megfelelő ellenőrzésére a legfőbb irányítást illetően: fontosnak tartanók, hogy erre a speciális, anyagi szempontból is igen fontos munkakörre szintén legfőbb irányító szervként egy *állami nyugdíjast alkalmaznának.*

Az *Adamy* István körül széles körökben gyűrűdző botrányhullámok kapcsán van még egy megjegyzésünk, amely azonban már nem vonatkozik a Vízművek vezérigazgatójának köztiszteletben álló személyére. Feltűnőnek találjuk — mondhatnók: *a véletlenek drámai összetalálkozásának:* — hogy ugyanakkor tör ki a háborúság *Adamy* István Iskola-utcai ingatlanának vízórája körül, amikor a polgármester, elvetve a Községi Temetkezési Intézet választmányának egyhangú határozatát, a fővárosi koporsó-beszerzések terén a *kartel egyeduralmát egyszersmindenkorra megtörte.* Megnyugtathatjuk az összes aggódókat: az erre vonatkozót elhatározás *Szendy* Károly polgármester *legszuverénebb akaratnyilvánítása volt*, amelyen semmi körülmények között nem változtat — *a jövőt illetően sem!* — az Iskola-utcai vízórabotrány *bármilyen vonatkozású befejezése!*

Csilléry, Miklós, Petrovácz, Cselényi

Nagy és komoly munkásságot fejtettek ki a Keresztény Községi Párt szónokai a költségvetés általános vitájában

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Községi Párt, mint a közgyűlés legnagyobb pártja, *méltóképen vette ki a részét* a főváros törvényhatósági bizottság költségvetési vitájából. *Szendy* Károly polgármester nagyhatású expozéja után — amellyel lapunk vezető helyén foglalkozunk — közvetlenül *Csilléry* András dr. a Keresztény Községi Párt elnöke szólalt fel. *Csilléry* után a Keresztény Községi Párt részéről *Miklós* Ferenc dr., *Petrovácz* Gyula és *Cselényi* Pál dr. vettek részt az általános vitában.

Csilléry András dr.

hatalmas és általános figyelemmel fogadott beszéde bevezetésében megállapította, hogy a közgyűlési terem minden oldaláról felhangzott taps azt bizonyítja, hogy a polgármesterrel szemben mekkora bizalommal viseltetik a közgyűlés minden egyes tagja mindannak ellenére, hogy *deficites költségvetést* terjesztett elő. A polgármester úr nagyon jól tudhatja és meg lehet róla győződve, hogy az *egész törvényhatóságot maga mögött találja a nagyfontosságú kérdésekben.* Köszönet illeti a polgármestert azért is, mert beszédében megmutatta azt a *járható utat,* amelyen keresztül a főváros boldogulását szolgálni és vezetni kívánja.

— Ezek a deficitek — folytatta *Csilléry* András — nem a mi hibánkból, *hanem rajtunk kívül álló okokból állottak elő!* A fővárosnak minden olyan megmozdulásával szemben, mely az önkormányzat megnyirbálására irányul, *minden erővel szembe kell szállnia!* Legyen elég már abból a *hatalmi tébolyból,* amely ha nem is az állami vezetők, de mindenesetre közvetlen munkatársaik intéző faktoraik részéről megnyilvánul. Ha a gondolatszegény bürokratizmus szűk kereteiben nem tudnak felül emelkedni a miniszteriális hatóságok egyes mondvacsinált nagyságain, értessék meg ezekkel fölötteseik, akikre a felelősséget *egy ország ruházta,* hogy modern közigazgatás, városfejlesztés, adó-állandóság, béke és nyugalom csak a *do ut des* klasszikus elve alapján lehetséges, amit azonban az utóbbi években a kormányzattól kapott a főváros az mind nagyon terhes ajándék volt.

— Egyik kézzel mindent elvesznek tőlünk, a másik kézből ugyanakkor folyton hullajtják felénk a rendkívül megsokasodott *államtitkári csemetéket és protezsáltakat* és szinte rendszerré vált az is, hogy az *államnál kiöregedett nyugdíjasokkal* is bennünket boldogítanak. A Vár előkelő levegőjében aktákat gyártó potentákoknak ki kell verni a saját fejükből azt a rögeszmét, hogy *Budapest olyan rabszolga,* amelylyel mindent lehet művelni.

Beszéde további során rámutatott *Csilléry* András arra, hogy sürgősen vissza kell állítani a *megnyirbált tisztviselői járandóságokat,* fel kell állítani a főváros munkaközvetítő hivatalát, revidiálni kell a minősítési szabályzatokat, emelni kell a nagyüzemek havifizetéses alkalmazottainak mérleg-jutalmát, a fővárosnál hosszabb ideje szolgálatot teljesítő alkalmazottak számára tulajdonukba átmenő családi házak építését kell lehetővé tenni. Általában szükségesnek tartja *Csilléry* egy négy-öt évre *szóló építési terv* kidolgozását, nemkülönben azt, hogy az OTI és MABI öregségi ágazat járulék-tartalék alapja vagyonából évente az eddiginél nagyobb összeget fordítson a Budapesten és vidéken *kislakások építésére.*

Csilléry alapos, nagy előtanulmányokat igénylő, a fővárosi közigazgatás és gazdasági élet minden részére kiterjedő, szociális érzékkel telített beszédét a törvényhatósági bizottság minden pártján *élénk tetszéssel fogadták.* Az általános vita első közgyűlési napján a Keresztény Községi Párt részéről még

Miklós Ferenc dr.

szólalt fel.

Miklós Ferenc dr. beszédének legfontosabb részében *Láng* Lajossal polemizál, aki azon az álláspontón van, hogy a főváros *kölcsönöket ne vegyen fel.* Általános helyeslés közepette mutatott rá Miklós Ferenc dr. hogy a beruházásokat *csak kölcsönök felvétele mellett lehet végrehajtani,* mert ez az egyetlen mód arra, hogy a mostani generációt megkíméljük azoktól a borzalmas teherviselésektől, amelyek feltétlenül szükségesek a jelenlegi intézményeink és üzemeink mult évi viszonyainak felemeléséhez.

Az általános vita második napjának kereszténypárti vezérszónoka a közgyűlésen

Petrovácz Gyula

volt. A Keresztény Községi Párt általános népszerűségnek örvendő, illusztris vezetőségi tagja költségvetési beszéde során élénken polemizált a belügyminiszterrel, megállapítván azt, hogy teljesen közömbös: *milyen egyenlegű költségvetést állít össze a főváros,* a költségvetés tényleges megállapításának a joga a belügyminiszter kezébe siklott át. Azelőtt azt kellett bizonyítani, hogy a főváros deficitben van, tehát szükséges a szanálás, most azonban a szanálás után az a helyzet, hogy a szanálás során állítólag megtakarításokat hiába keressük a költségvetésben. A teljesen eredménytelen szanálási komplexumra fátyolt kell vetni, és a polgármesternek azt az abszolut igazságon nyugvó tárgyilagos megállapítását kell a továbbiak alapjául elfogadni: *lehetetlen ennek a városnak a gazdasági helyzetét rendbehozni, ha évről-évre jövedelmeket vonnak el a fővárostól és évről-évre újabb terheket raknak rá!*

— Én végtelenül szeretem a bátor férfiakat — folytatta emelt hangon *Petrovácz* Gyula — rendkívül melegen üdvözlöm tehát a polgármester urat férfias bátorságáért, amellyel teljesítette azt a kötelességét, hogy a közgyűléssel szemben *őszintén megállapította a tényállást.* Magyarország az egyetlen állam, amelynek várossegélye van, amelynek gazdasági helyzetét a városok vérén iparkodnak rendbehozni. Magyarországnak csak *egyetlen gyarmata van: Budapest.*

Petrovácz ezután megállapította, hogy a fővárosi deficit nagysága egyáltalán nem aggasztó. *Akkor töltené el aggodalom,* ha a főváros közigazgatásában lenne deficit, ha a főváros végrehajtásában lenne deficit, ha az üzemek szervezetében lennének olyan hibák, amelyek miatt nem tudnának helyesen működni az intézmények és szervek. *Ha van élet, ha van haladás, ha van fejlődés akkor nincsen deficit a város életében!*

Ezután az Eucharisztikus Világkongresszus jelentőségét méltatta *Petrovácz* Gyula, azt kérve a kormánytól gondoskodjon arról, hogy *illetéktelen haszonlesés vagy zsarolás* ennek az ünnepségnek alkalmával fel ne üthesse a fejét. Ragaszkodik a szónok ahoz, hogy a világkongresszus rendezésében a fővárosnak *méltó hely biztosíttassék.* Általános éljenzés közepette állapította meg *Petrovácz,* hogy a *tizenkilencedik költségvetési vitában vesz részt a Keresztény Községi Párt részéről.* Arra kérte a polgármestert, hogy legyen olyan mintha nem kinevezték, hanem a közgyűlés választotta volna.

— A Keresztény Községi Párt részéről az általános vitában az utolsó szónak

Cselényi Pál dr.

a fiatal várospolitikus-nemzedék egyik legkiválóbb tagja volt. Értékes és nívós beszédének egyik feltűnő megállapítása, hogy a *közgyűlés tagjai kezdik levonni annak a szokásnak a következményeit,* hogy a beadott két-háromszáz indítványt részben elutasítják, részben kiadják a polgármeser úrnak, amiért is a költségvetési vitában való részvétel *egyre inkább csökken.* Amely pillanatban megtalálják a módját annak, hogy a közgyűlésen elhangzott indítványokat komlyabban veszik, abban a pillanatban visszatér tárgyalásaink komolysága ebbe a terembe és újra fel fog fokozódni az érdeklődés.

Cselényi ezután a magánalkalmazotti társadalom helyzetének javítása érdekében feliratot javasolt a kormányhoz az alkalmazotti kereseti adó után fizetendő külön adó mielőbbi eltörlése érdekében. Kívánta még *Cselényi* a magánalkalmazottak szociális, kulturális és gazdasági életkörülményeire való adatoknak a statisztikai hivatal útján való összegyüjtését, közigazgatási népesség-nyilvántartási szerv létesítését, a pedagógusok helyzetének javítását és a Beszkár kisszakasz-rendszerének revizióját.

Itt említjük meg, hogy a Keresztény Községi Párt tagjai *a költségvetési részletes vitában is élénk és tevékeny munkásságot fejtettek ki.*

Vilma Királynő ut 8.
Öröklakásos társasház épitkezése
1 szobás garcon, 1 szobás hallos, 2 szobás, 3 szobás, 4 szobás komfortos öröklakások eladók. — Egy-egy épületrész egyben is eladó. A vételár 40 százaléka készpénzben fizetendő ki. 60 százaléka pedig évi 5 és fél százalékos netto kamat mellett 15 év alatt törleszthető. Lakások jegyezhetők: Bauer és Smitterer műépitészek irodájában, Kossuth Lajos-u. 3. III. 8. (Telefon: 185—402) mindennap d. u. fél 4—6-ig.

Móczár Gábor
egeszségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

özv. **UJÁGH ÁRPÁD**né
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence faburkoló vállalat.
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

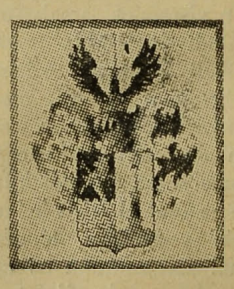

NEMESSÉG kikutatását, nemesi névváltoztatást, CIMEREK, ősfák megfestetését vállalja
HERALDIKA
Budapest, IV., Gróf Károlyi-u. 14.
Telefon: 38-11-99, 38-41-40.

HIREK

Olvasóinkhoz!

A városházi hetilapok a reformáció emlékünnepén, Mindenszentek és Halottak napján tartott nyomdaszünet miatt a jövő héten nem jelennek meg. Ezek szerint az Uj Budapest legközelebbi száma november hó 13-án jelenik meg.

AZ UJ BUDAPEST KIADÓHIVATALA

Az V. B. és a VI. 1.

A fővárosi középiskolai tanárság mozgalma

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Az állami középiskolai tanárok részére az automatikus előlépés van biztositva. Az állami középiskolai tanár a IX. fizetési osztály 3. fokozatában kezdi meg müködését és a megfelelő várakozási idő elteltével automatikusan halad előre, mig a 32. szolgálati évben eléri a VI. fizetési osztály 1. fokozatát. Ez a fokozat a jelenlegi lecsökkentett fizetések mellett havi 421.50 pengő fizetést biztosit részére.

Ezzel szemben a fővárosnál jelenleg érvényben lévő fizetési szabályzat csak a 25. szolgálati év megkezdéséig biztositja az automatikus előmenetelt, ahol az V. fizetési csoport A. 10 fizetési fokozatában a jelenlegi lecsökkentett fizetés havi 350 pengő. Amig tehát az állami középiskolai tanár a havi 384.50 pengős és 421.50 pengös fizetést is automatikusan éri el, addig a fővárosi tanár automatikusan csak a havi 350 pengös fizetést érheti el. Ez a körülmény idézi elő, hogy több fővárosi középiskolai tanár havi 71.50 pengővel kevesebb fizetést élvez egyenlő szolgálati idő mellett, mint az állami középiskolai tanár.

A fővárosnál alkalmazott középiskolai tanárok azzal a kérelemmel fordultak a polgármesterhez, hogy a fővárosi középiskolai tanárok részére az V. fizetési csoport B fizetési osztály 1. és 2. fokozatát is automatikusan nyissák meg, mert az állami középiskolai tanárok ebben a fizetési fokozatban megállapitott fizetéseket szintén automatikusan érik el.

A keresztény oktatói rend anyagi válsága

A Keresztény Tanügyi Bizottság ülése a Rákosvárosban

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Keresztény Községi Párt XIV. kerületi Tanügyi Bizottsága e hó 26-án a zuglói Kultúrházban rendkivüli látogatottságú ülést tartott.

Rózsa Géza elnök megnyitójában megemlékezett az Eucharisztikus Világkongresszus és az azzal kapcsolatos Szent István év jubiláris ünnepségeiről és annak nemzetnevelői jelentőségét méltatta. Meleg szeretettel köszöntötte a legutóbbi kinevezések során előléptetésben és kinevezésben részesült kartársakat s a Bizottság nevében hálás köszönetet mondott Petrovácz Gyula képviselőnek és a Keresztény Községi Párt mindazon vezéreinek, akik hathatós támogatásukkal ezt az előléptetést lehetővé tették.

A továbiak során a keresztény oktatói rend egyre súlyosodó anyagi helyzetét tárta fel és hangsúlyozta, hogy a keresztény magyar tanitóság zokszó nélkül viselte el a magyar gazdasági élet mélypontján a nélkülözések következményeit, de most, hogy az ország gazdasági élete felfelé ivel, felterjesztésben keresi fel a Keresztény Tanügyi Bizottság központját, hogy kérje meg a Keresztény Községi Párt elnökségét, hogy illetékes helyen sürgősen tegyenek lépéseket a fizetés és nyugdijcsökkentő rendeletek hatályon kivül helyezése érdekében.

Az elnöki bejelentések után az újonnan kinevezett kartársak nevében Szeberényi Gyula polgári iskolai igazgató mondott köszönetet az elnök üdvözlő szavaiért és tántoríthatatlan hűségükről biztositotta továbbra is a Keresztény Községi Pártot.

Majd Havasi Lucius szentbenedekrendi gimnáziumi tanár tartotta meg az újabb történetszemlélet légkörében fogant, magas nivójú előadását Szent István, mint az első keresztény magyar nemzetnevelő címen.

Az őszinte tapsviharral jutalmazott és értékelt beszéd után Drégely Dezső pártelnök mentette ki Petrovácz Gyula távolmaradását, akinek aznap a főváros közgyülésén kellett feltétlenül megjelennie.

Felszólalt még Kun László, aki indítványt terjesztett elő a tanítói tekintély kiépítése és védelme érdekében.

A XII. és a XIII.

A jövő év végén működni fog mind a 14 kerület

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Szendy polgármester közgyülési költségvetési expozéjában bejelentette, hogy úgy a XII., mint XIII. kerületi elöljáróság felállitására megtette a szükséges lépéseket és igy az 1930-as fővárosi törvénynek az a rendelkezése, amely szerint a főváros tizennégy közigazgatási területre oszlik, rövidesen tető alá kerül.

A XIII. kerületi elöljáróság épitése a Béke-téren folyamatban van. Most szárad az épület és rövidesen hozzákezdenek a belső berendezési munkálatokhoz is. Pertik Béla dr., főjegyző az új kerület elöljárója, szinte naponta személyesen ellenőrzi az épületen — természetesen teljes egyetértésben a magasépitési ügyosztály mérnökeivel — a munkálatokat. Az ő véleménye szerint a jövő esztendő április elsejére lehet megnyitni az új elöljárósági épületet a hivatalok számára.

A hegyvidéki elöljáróság épitkezése még a tervpályázatnál tart. Itt Czebe Jenő dr. főjegyző, akit a polgármester az új elöljáróság megszervezésével bizott meg, sürgeti az épitkezés minél előbb való megindulását. Minden valószinüség azonban amellett szól, hogy a hegyvidéki elöljárósági székház a jövő esztendő vége előtt nem fog felépülni.

Pálffy-tér ~ Pasarét

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Az óbuda-vizivárosi hegyvidéken az utóbbi évtizedek során beépült és benépesült egy olyan terület, amely egyike lett a főváros legszebb kertvárosainak. Ennek a vidéknek egyik legsürgetőbb panasza immár, hogy teljesen nélkülözi a közúti közlekedést. Tizezernyi lakósság, — keresztény kis- és középegzisztenciák — és egy hatalmas terület jogos igényeiről van itt szó. Ez a terület magábanfoglalja a Pasarét, Törökvész, Vérhalom, Csatárka, Zöldmál, Pálvölgy, Szépvölgy, Mátyáshegy, Szemlőhegy és Ujlakdülőket. A közlekedési igényeket itt egy olyan autóbuszvonal elégitené ki, amely egyúttal összekötné a két nagy érintkező városrészt, a Vizivárost és Óbudát, amelyek ma csak nagy kerülővel közelitik meg egymást. A hegyvidék lakósságának körében most figyelemreméltó mozgalom indult meg, hogy megsürgesse az ismételten megigért Pálffi-tér—Pasaréti útvonalat. Nagygyülést is tartottak, amelyen elhatározták, hogy megkeresik a fővárost és a fővárosi pártokat, hogy a szüséges útvonal kiépitését vegyék föl a 15 milliós útépitőprogramba. Az új autóbuszvonal az érintett városrészeknek gazdasági, kultúrális és közbiztonsági érdeke egyaránt.

November hó 6-án, 9-én és 11-én délután fél 3 órakor

ügetőversenyek

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedőlemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest, Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

Épületüveges Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

WIHART FERENC
épitész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08

Hő- Hűtő- Hang- Viz- Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: *1-485-14, 1-388-54

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal.
E szelvény 10% engedményre jogosit

Uj kiirások

Friss déligyümölcs (narancs, citrom) árverések útján való **értékesítésére vonatkozó kizárólagos jog bérbeadására.** (Közélelmezési ügyosztály) **Határidő: 1937. évi november hó 3-án déli 12 óra.**

Erős- és gyengeáramú elektromos-, vízvezeték- és házicsatornázási, kazánok és központi fütés, valamint személyfelvonók munkálataira a fővárosi Közmunkák Tanácsának VII. ker. Madács Imre-úton épülő új székháza részére. **Határidő: 1937. évi november hó 3-án délelőtt 10 óra.**

Mészszegény pillértégla és saválló bitumenhabarcs szállítására a XI. ker. Fehérvári-út csatornaépítéséhez. **Határidő: 1937. évi november hó 4-én délelőtt 10 óra.**

Zellerin-kazánok kicserélési munkáira a Szent László-kórház részére. **Határidő: 1937. évi november hó 5-én délelőtt 9—10 óra.**

Uj gőzmosógép és centrifugális facsarógép beszerzési munkálataira a Szent László-kórház részére. **Határidő: 1937. évi november hó 5-én délelőtt 9—10 óra.**

1938. évi különféle lenvászonszükséglet fedezésére és textilanyag szállítására a Budapest székesfőváros közkórházai részére. **Határidő: 1937. évi november hó 8-án délelőtt 9—10 óra.**

1938. évi len-lepedővászonszükséglet fedezésére és textilanyag szállítására Budapest székesfőváros közkórházai részére. **Határidő: 1937. évi november hó 8-án délelőtt 9—10 óra.**

1938. évi különféle pamutvászonszükséglet fedezésére Budapest székesfőváros közkórházai részére. **Határidő: 1937. évi november hó 8-án délelőtt 9—10 óra.**

Különféle kék röntgenfilm és fogfilm szállítására Budapest székesfőváros közkórházai részére. **Határidő: 1937. évi november hó 8-án délelőtt 9—10 óra.**

Különféle méretű szegettszélű mullpólya szállítására Budapest székesfőváros közkórházai részére. **Határidő: 1937. évi november hó 9-én délelőtt 9—10 óra.**

Különféle méretű gaze szállítására Budapest székesfőváros közkórházai részére. **Határidő 1937. évi november hó 9-én délelőtt 9—10 óra.**

1938. évi különféle vatta-szükséglet fedezésére Budapest székesfőváros közkórházai részére. **Határidő: 1937. évi november hó 9-én délelőtt 9—10 óra.**

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a Horthy Miklós-híd budai hídfőjéhez vezető utak rendezésével kapcsolatban a XI. ker., Fehérvári-út csatornaépítéséhez

a) **mészszegény pillértégla** és
b) **saválló bitumenhabarcs**

szállításra.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt)

1937. év november hó 4. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest székesfőváros gázművei, utalással a „Fővárosi Közlöny" hivatalos hirdetése rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, 1937. évi december hó 1-től 1938. évi április hó 15-éig szállítandó

60.000 q (Hatvanezer métermázsa) hazai szénből előállított brikett szállítására

nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet.

A szabályszerűen kiállított és felülbélyegzett ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva, a Gázművek Melléktermék- és Tüzelőszerosztályában (VIII., Tisza Kálmán tér 20.)

1937. évi november hó 12-én délelőtt 10 óráig

kell személyesen, vagy megbízott, vagy pósta útján benyujtani.

Budapest Székesfőváros Gázművei igazgatósága.

GAZDASÁGI ÉLET

A vásárcsarnok csődje

Rosta tanácsnok beszámol párisi tapasztalatairól

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Rosta János dr. tanácsnok, a fővárosi közélelmezési ügyosztály vezetője, az elmult héten néhány napot Párisban töltött, hogy ott közélelmezési intézményeket tanulmányozzon. Rosta tanácsnok útja eredményéről már részletesen beszámolt Szendy polgármesternek. Párisi tapasztalatairól

Rosta János dr.

tanácsnok a következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:

— Párisi utam legfontosabb tapasztalata Budapest közélelmezése szempontjából: a párisi vásárcsarnokok teljes csődje. A vásárcsarnoki intézmény nemcsak Budapesten, hanem Párisban is megbukott. Párisban garázsokat csináltak a vásárcsarnokokból, az élelmiszer-kereskedelem pedig a nyilt piacokra tódult ki. Harminc nyilt piac van Párisban, de hetenként mindenütt csak két-két napon van piac. Az árusok szétszedhető és szállítható sátrakkal állandóan vándorolnak a piacok között.

— A párisi kerületi vásárcsarnokok más célra való felhasználása ujból felszinre veti a fővárosi kerületi vásárcsarnokok elnéptelenedésének problémáját. Valóban ideje, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzunk! — A vásárcsarnokokon kivül tanulmányoztam Párisban az ottani nagy élelmiszerbevásárló telepet, amely bent a városban van elhelyezve, továbbá a vágóhidakat is. Utam hazafelé — fejezte be nyilatkozatát Rosta tanácsnok — Németországon át vezetett, ahol szintén több érdekes közélelmezési intézményt tekintettem meg.

Hogyan kell légitámadás ellen megvédeni a fővárosi kórházakat?

Gázálarcokkal, gázbiztos kórtermekkel, bombamentes műtőkkel kell védelmezni háboru esetén betegeinket!

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Magyarország klinikáinak és kórházainak szövetségében Székely Ádám **fővárosi főmérnök, a polgármesteri légoltalmi** ügyosztály tagja, a kórházak légoltalmáról tartott pénteken előadást.

A kórházak légoltalmának megvalósítása — mondotta az előadó — egyike a legnehezebb kérdéseknek és azt lehetne mondani, hogy meglévő kórháznál tökéletes megoldást elérni nem lehet.

— Hogy mennyire nehéz a kérdés megoldása, bizonyítja az a körülmény, hogy az 1935. évi római kórházügyi kongresszuson ebben a tárgykörben olyan lehetetlen javaslatok hangzottak el, amelyek legfeljebb arra voltak jók, hogy mosolyt váltsanak ki a kérdéssel foglalkozó szakembereknél. Volt, aki azt javasolta, hogy a kórház tetejére ráfestett és éjjel világító vöröskeresztet kell elhelyezni. Volt, aki azt javasolta, hogy mindaddig, a míg a városban egyetlen egészséges ember van megvédetlenül, mindaddig nem szabad kórházak légoltalmáról beszélni. Volt, aki úgy képzelte a kérdést megoldani, hogy a betegeket óvóhelyeken helyezik el, az óvóhelyekbe a betegek saját ágyukban csúszdákon érkeznének. Mindhárom álláspont tarthatatlan!

Az előadó szerint a betegeket alagsori helyen elhelyezni nem lehet, mert egyrészt a kórházak alagsorában, illetve pincéjében nincsen elég hely az óvóhelyek kiképzésére, másrészt, mire a betegeket az óvóhelyekre lehetne szállitani, az annyi időt venne igénybe, hogy közben már az egész légitámadás lezajlott.

Véleménye szerint leghelyesebb a betegeket gázálarcokkal felszerelni és az olyan betegek részére, akik gázálarcot nem tűrnek (pl. frissen operáltaknál) emeletenként kellene egy-egy gázbiztosan kiképzett kórtermet létesíteni. Nagyon természetesen az ideális megoldás lenne a kórházak evakulálása, ami alatt az értendő, hogy a betegeket vidéken létesítendő szükség-kórházakban helyeznék el. A kérdés pénzügyi okánál fogva nehezen valósítható meg, de meg különben is a harctéri sebesültekkel a kórházak úgy is telítődni fognak.

A legkonkrétebb veszélyt okozzák a gyujtóbombák; ezek ellen azonban legkönnyebb és talán legolcsóbb a védekezés.

Minden kórházban kell létesíteni egy ivóvizet nyujtó kutat, hogy a vízművek szétlövése esetén se maradjon a kórház víz nélkül. Ugyanilyen elgondolás alapján egy házi elektromos centrálét kell létesíteni, amely akkora legyen, hogy legalább a műtők és a szükségletvilágitás áramszükségletét fedezni tudja.

Nagyon kívánatos lenne a műtőket, mint a kórház legfontosabb pontjait, legalább 100 kg-os bombák ellen bombabiztossá tenni. Ez azonban természetesen már súlyos kiadást jelentene. Ezek alatt a műtők alatt kellene elhelyezni az óvóhelyet, amelyben azonban nem a betegek, hanem az orvosok és a segédszemélyzet nyerne védelmet, mert az a fontos, hogy a 10—15 percig tartó légitámadás lezajlása után álljon az egész orvosi kar a betegek rendelkezésére, nem pedig maguk az orvosok legyenek az ápolásra szorulók.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

DOBY ANDOR DR.

Szerkesztő:

RASKÓ OSZKÁR

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.

Felelős: Kellner László dr.

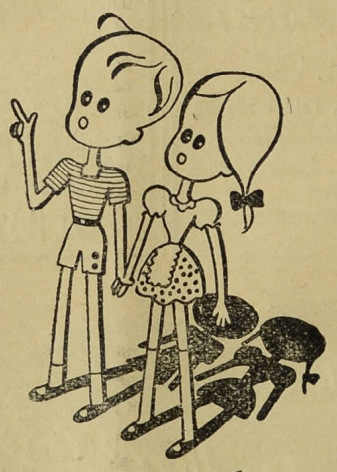

játsszunk bujócskát?

Nem lehet, tul világos van itt. Anyu uj TUNGSRAM duplaspirállámpát csavart be tegnap . . .

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez ~ tetőfedés, motorbenzol, parafin.

XV. évfolyam 45. szám

Budapest, 1937. november 13.

ÚJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Tek. Fő... Nyilt... Könyvtár, Budapest, VIII., Reviczky-u. 1.

A ginczlerizmus

A napisajtó és a vállalkozási organumok bőségesen foglalkoznak Ginczler Hermann esetével. Közel egy millió pengős passzívával ment kényszeregyességbe Ginczler Hermann, akit a romantika bizonyos fénymázával igyekeznek bevonni a liberális berkek, kinevezvén a vagyonbukott „csodaépítészt" az új Lipótváros építőjének. Az összeomlott kártyavár romjai között kutatva azonban megállapítható, hogy Ginczler jól és bőségesen nyaralt Olaszországban, elköltve a jóhiszemű kisiparosok pénzét. Hogy a kényszeregyességen és az esetleges csődön túlmenően lesznek-e büntetőjogi következményei a Ginczler-ügynek, majd eldöntik az arra illetékes bíróságok. Meg kell azonban állapítanunk, hogy az új Lipótvárost nem Ginczler Hermann építette, ő csak az építtetők pénzét kezelte el. Az új Lipótváros megszületését és fejlődését a szerencsésen alkalmazott rendkívüli házadómentességnek köszönheti, no meg annak, hogy a nagyvárosok Európaszerte észak felé terjeszkednek, lévén az északi irányban történő városnövekedés az északi szél miatt városhigéniai szempontból a legegészségesebb.

Ginczler Hermann nem túlzottan szimpatikus személyével ezek után nem is érdekes foglalkozni. Beszéljünk azonban a legújabb pesti műszóról: a ginczlerizmusról, ami magyarra fordítva annyit jelent: áron alul, sőt önköltségi áron alul vállalni munkát, és azután kijátszani magát építészeti Napoleonnak, végül pedig adósnak maradni a kisiparosok pénzével. Ennek a speciálisan pesti különlegességnek: a ginczlerizmusnak, városházi vonatkozása is van. Nem ugyan Ginczler Hermann személyét illetően, ő hiszékeny magánemberekre, nem számvevőségekkel és építészeti ellenőrökkel terhelt hatóságokra vadászott, hanem abból a szempontból, hogy a városházi közmunkáknál is számosan akadnak árrombolók, önköltségi áron alul vállalkozók, irreálitások, amelyeknek kigyomlálására Ginczler Hermann tipikusan pesti esete sokszorosan kell hogy foglalkoztassa a polgármestert.

A Müller Antal által két esztendővel ezelőtt indítványozott közmunka-ankétnak végre le kell ülnie a zöld asztalhoz! Ki kell pucolni a városházi közmunka-dzsungelt, le kell törni az árrombolókat, össze kell egyeztetni a hivatalos előirányzatot és az ipartestületek egységárait, nem kell és nem szabad csodát várni az irreális áron pályázóktól, mert a közmunkapiacon csodák nincsenek, csak rosszul végzett munka és munkabér-uzsora van. A Ginczler-ügyből ezt a tapasztalatot le kell vonniok a városházi illetékes tényezőknek. Király és Wossala tanácsnok urak, olvassák szorgalmasan a Ginczler ügyről szóló sajtóközleményeket!

Wolff Károly, az államférfiu és a politikus

Részletek Petrovácz Gyulának a Wolff Károly emlékünnepségen tartott beszédéből

Már letöröltük könnyeinket amelyeket Wolff Károlyért olyan bőségesen hullattunk. Keresztény alázattal Isten akaratában megnyugodtunk. Vigaszunk a mi keresztény hitünk, hogy az ember nem test, nem hús, vér, csont, vagy ideg, hanem az ember a lélek és a lélek az ember. A lélek pedig halhatatlan és örökkévaló. Szentül hiszem, hogy az ő lelke most is velünk van, itt is jelen van és Önöket is az hozta ide. Ha olasz szokás szerint idézném az ő emlékét és hangosan felkiáltanék: Wolff Károly! — az Önök lelkéből egyhangúlag dübörögne vissza a „presente".

Az elmúlt egy év távlatából szubjektivitás nélkül, tárgyilagosan tudunk már emlékezni. Tárgyilagosan, de állandóan vágyódva úgy, mint ahogyan elmélkedik a cserje a pálmáról, a halom a hóborított hegycsúcsról, a tócsa a végtelen tengerről. Mert ő pálma volt, a környezetéből kiemelkedő és egészen másnemű, mert ő hegycsúcs volt, magasba törő, monumentális, nyugalmas, sokszor hüvös, mert ő tenger volt, végtelen, széles látókörű és változatos formájú. Ő egyidejüleg volt hivő és érző lélek, hajthatatlan és törhetetlen jellem. Istenáldotta tehetségü szónok, született bölcsességü bíró, tekintélyt sugárzó pártvezér, melegszívü és odaadó barát, hivatását is megnemesítő politikus és még sok minden, az élet különböző relációiban. A képességek és tehetségek eme tengeréből csak egy kagylónyit merítek ki ma és róla csak mint politikusról elmélkedem, mint amely minőségben legközelebb állt hozzánk.

*

Wolff Károly nem politikusnak készült. Trencsénben, az ő bírósági állomásain, álmai mások voltak, Bécsben a királyi udvarnál, mint udvari titkár, más karrierről álmodozott. Budapesten az igazságügyminisztériumban és az általa megszervezett főudvarnagyi bíróság elnöki székében teljesen politikamentes helyen ült és nem is álmodta, hogy valaha politikus lesz. Nem is készült politikai pályára, — amint hogy az életmentő sem készül erre, hanem jön a pillanat és életmentővé válik, ha férfi, amint a katona sem készül a vitézségre, de jön egy esemény, és ha férfi, nem cselekedhetik másként, csak vitézül.

Az ő ideje is eljött, szükségképen el kellett jönnie. A háború végének tespedéses ideje, a szabadkőművesség, radikalizmus, galileizmus orgiái már mélyen bántották öt és megzavarták az ő nyugalmát. A kommün felfordulása, amely minden tekintélyt sárba tiport és amely legszentebb érzelmeiben, az Isten, király, haza fogalmainak felboritásában sértette lelkét, érlelte meg benne az elhatározást, hogy le kell szállnia bírói székéről, hogy ki kell állnia a gátra és menteni, ami menthető. Nem tudott otthon maradni, mert azt vételnek és bünrészességnek tartotta volna. Felcserélte kényelmes hivatalát egy áldozatos és terhes politikai élettel.

Wolff Károly várospolitikus lett és élete végéig elsősorban várospolitikus maradt.

Programja a keresztény városháza volt, amelynek tornyán nemcsak szimbólum a kereszt és amelyben nem egy felhagyott templom van, hanem amely egészében a keresztény gondolatnak a temploma. Keresztény városháza, amelyben belül is itthon van a kereszt, amelyben a kereszténység a maga ura és amely az egész városra kisugározza a keresztény gondolatot. Keresztény városháza, amelyben a vezetők ennek a szolgái, amelyben a keresztények érdeke az első, amelyben keresztényeknek jut a kenyér, az elhelyezkedés, a munka, a vállalkozás, a szállítás, ahol tiszta kezek és fehér tógák vannak, ahol keresztény igazságosság intézi az ügyeket és a keresztény erkölcs nemcsak a személyekben, hanem a gazdasági intézkedésekben is feltalálható. Keresztény városháza, amelyben a keresztény felebaráti szeretet az alapja a szociálpolitikai munkának, amelyben otthon van minden, ami szép; jó és nemes s amelyből ki van irtva a szocializmusnak és kommunizmusnak minden régi csökevénye. Ez volt az ő ideálja, célja és törekvése. Mindenben és mindenen át ezt szolgálta, állandóan ezt hirdette, tanitotta és két évtizeden át következetesen ezt gyakorolta.

*

A parlamentet sohasem szerette úgy, mint a városházát. Sohasem érezte magát benne annyira otthon, mint a közgyülési teremben. A parlament ügyei nem érdekelték messze annyira, mint a városháza legapróbb ügyei, bár ottan is sikerei voltak igen sokszor, de mégis igen sokat csalódott. Csalódott abban a pártban is, amelyhez tartozott, mert az nem az ő gárdája volt. Azt pedig, hogy községi pártjának megbontása innen indult ki és ez a felesleges kettős kormányzási rendszer a városházán innen kezdődött; ezt sohasem felejtette el és sohasem bocsátotta meg.

*

Wolff Károly sohasem tört fölfelé pozicióra. Lehetett volna miniszter többször is, de meg kellett volna alkudnia. Ő azonban kettőt nem adott fel soha még a hatalomért sem: az ő intranzingens keresztény meggyőződését és elfoglalt városházi pozicióját. Ő nem a hatalomért, hanem az elvek hüséges szolgálatáért lett politikus. Ritkán beszélt a Házban, de ünnepnap volt minden beszéde, amelyet emelkedettség, széles látókör és nagy perspektiva jellemzett.

*

Politikai nagyságát megmérni nem lehet. Olyan volt, mint a templom tornya: mindenek felett kimelkedő, iránymutató és csúcsán keresztet hordozó. Mert a kereszt volt az ő gondolatainak csúcspontja és életének végcélja. A kereszt volt az ő értékmérője is. Ezen a finom müszeren mért le minden gondolatot, tervet, törekvést és egyént és aki ezt a mértéket nem ütötte meg, az Wolff Károlyt többé nem érdekelte. Ezért volt életének egyik politikai célja a keresztények összefogása. Tudatosan, nyiltan és következetesen hirdette, hogy a keresztény egyházaknak össze kell fogniok a kereszténység közös veszedelme ellen; hogy az egyetemes kereszténység van támadva és ez ellen nem külön-külön, hanem együttesen kell védekezni. Mint egyházának hüséges fiát próbálták arra rávenni, hogy ne keresztény, hanem kifejezetten katolikus politikát csináljon. Ő ezt mindig elutasította magától, mondván, hogy a felfeszített Krisztus keresztjének lábánál mindenkinek helye van, aki öbenne hisz és ezen a helyen minden kereszténynek találkoznia kell.

*

Politikai hatása ma is érezhető, annak ellenére, hogy Wolff Károly egy percig sem volt hatalmon. Az ő keresztény és nemzeti gondolatát akkor még csak egy párt hirdette és tette politikai alappá. Ma már a parlament három legnagyobb pártja kifejezetten a keresztény és nemzeti gondolat alapján áll és ma már a kormány programja is kifejezetten a keresztény és nemzeti alap, — bár ennek elsődleges következményeit a kormány még nem vonta le. Ma nagy tömegek van-

nak, amelyeket ő nevelt és amelyek tudatosan a keresztény és nemzeti gondolat alapján álló politikát hirdetik.

*

Wolff Károly megelőzte korát. A keresztény és nemzeti mozgalmak külföldön időrendben mind sokkal későbbiek. Sajnos, neki nem adatott meg, hogy saját politikai elgondolását impériummal és ő maga szolgálhassa.

Gazdasági programja — amelyet utolsó karácsonyán a fővárosban plakátokon hirdetett — az volt, hogy keresztény csak kereszténynél vásároljon. Szilárd meggyőződése volt, hogy a kereszténység gazdasági problémái csakis kerszténység szolidaritással oldhatók meg; hogy a kereszténység gazdasági megerősödését nem a tüntetés, a fejbeverés, az uszitás, az orditozás fogja végrehajtani, hanem a keresztény szolidaritásnak ez a gondolata, amelyet következetesen egész életen át minden keresztténynek szigorúan végre kell hajtania. Ma sem tudunk ennél tömörebb gazdasági programot adni keresztény tömegeinknek. De persze, ennek végrehajtásához öntudat, gerinc és jellem szükséges.

*

Bántották, támadták és gúnyolták őt ezért is, de egész politikájáért is. De ez a közélet. Van olyan madár, amely a virágzó rózsafán sem az illatos, színpompás virágokat keresi, hanem a levéltetveket. Rajta is és a közélet minden kimagasló alakján csak gyengeségeket keresnek és van sajtó, amelyik nem elvi harcot, hanem személyi harcot folytat. Lehet valaki kristálytiszta, mint a napfény, a rágalom azt sem kíméli meg. Hiszen a napfény hatása is különböző. Ha a napfény rásüt a tájra, kivirágzik a mező, kilombosodik az erdő s illatot és ózont áraszt a nap felé. Rásüt a napfény a pocsolyára, vagy a trágyadombra, az büzzel felel, mert mást magából kibocsátani nem tud. Wolff Károly a százszor megismételt támadások és rágalmak ellenére sebezhetetlen maradt, mert jelleme kristálytiszta volt. Kapott ő tömjénfüstöt is. Sokan dícsérték és sokan körülhízelegték, de ő ezt nem szerette. Az ő röntgenszeme átlátott a hízelkedőkön és meglátta bennük a magánérdeket, amelyet a hízelgés szolgálni kívánt. Hívei szerették, barátai rajongtak érte, tömegei mentek utána; bármerre járt, Szívták és itták a szavát és adták tovább tanítását.

*

Ma is visszasírják és ma is gyászolják őt. De ő nem szereti a siránkozást és nem ezt kéri híveitől, hanem azt, hogy hűséggel tartsanak ki az ő politikája mellett; hogy szilárdan és tántoríthatatlanul ragaszkodjanak az ő politikai elgondolásának és politikai végrendeletének minden egyes pontjához. Ezért, amikor ezt a kegyeletes megemlékezést lezárom, nem végezhetem egyébbel, mint egy szent fogadalommal, amelyet magam is, de az Önök nevében is kívánok tenni: Wolff Károly politikai örökségét hűségesen és változatlanul megőrizzük, szerény tehetségünkkel szolgáljuk és továbbfejlesztjük s maradéktalanul adjuk át majdan az utánunk következő nemzedéknek, hogy ebben a formában örökké éljen közöttünk Wolff Károly dicsőséges lelke.

Ilovszky akciója a karácsonyi segélyért

A törvényhatósági bizottság egyhangulag fogadta el Ilovszky indítványát

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Ilovszky Jánosnak, a Keresztény Községi Párt oszlopos tagjának, nevéhez fűződik a karácsonyi segély rendszeresítése a fővárosi tisztviselők javára. — *Ilovszky*, aki dísztagja a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének, állandóan figyelemmel kíséri ezt a nagyfontosságú problémát. Sajnos, a szanálási esztendők következtében a tisztviselők széles kategóriáit közelről érintő karácsonyi segély évről-évre összezsugorodik.

A főváros törvényhatósági bizottságában most lezárult költségvetési vitában *Ilovszky* a Keresztény Községi Párt nevében a Baross Szövetség iparosainak és kereskedőinek felkérésére a szükséges anyagi fedezet megjelölése mellett terjesztette elő indítványát. *Ilovszky* javaslata úgy szól, hogy a közgyűlés határozza el, hogy a székesfőváros közigazgatási, valamint üzemi tisztviselői alkalmazottai, munkásai és nyugdíjasai a községi háztartásnál, illetőleg az egyes üzemeknél elért *megtakarítás terhére* 1937. karácsonyára éppúgy, mint az elmult években karácsonyi segélyben, jutalomban részesüljenek. A karácsonyi segély kifizetését a hivatalok és üzemek olyképen teljesítsék, legkésőbb december 15-e és 20-a között, hogy ezek az összegek *idejekorán forgalomba kerülhessenek.*

Arra kérte *Ilovszky* az elnöklő főpolgármestert, hogy javaslatát juttassa el a kormányhoz, de nemcsak a kormányhoz, hanem mindazokhoz a vállalatokhoz, bankokhoz és nagyüzemekhez is, amelyek a pillanatnyi konjunktúrát ki tudják használni. Az alkalmazottaknak adjanak a magáncégek is karácsonyi segélyt olyan összegekben, amely arányban áll az egész éven át általuk végzett munkával. Csak így lehet lendületet adni karácsony táján az üzleti életnek és csak így valósítható meg, hogy karácsony, a szeretet ünnepe, megelégedett hangulatban és megfelelő keretek között folyhasson le 1937-ben.

Ilovszky előterjesztését általános helyesléssel fogadták a közgyűlés minden oldalán. A felszólalásra adott válaszában *Szendy* polgármester bejelentette, hogy a lehetőség határain belül mindent el fog követni abból a célból, hogy a fővárosi alkalmazottak karácsonyi segélye ebben az esztendőben is folyósításra kerüljön.

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és sz inben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Tel.: 2-919-46

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Ez a hét, kedves szerkesztő barátom, ismét a közgyűlések hete volt. A mult szombatra kitűzött közgyűlés elmaradt, ezen a héten pénteken végződött az ez évben valóban tartalmas költségvetési vita. Már csak a napilapok tudósításai és a közgyűlési napló szerint tartalmas, mert ténylegesen az a helyzet, hogy a városatyák részéről vajmi kevés érdeklődés mutatkozik fővárosunk jövő esztendei háztartásának részletei iránt. Általában csak a szónokok és néhány túlbuzgó atyja városunknak, vannak a közgyűlési teremben, kivéve természetesen a vitarendezőket, akik szorgosan ügyelnek arra, hogy a soron következő bizottsági tag úr jelen legyen, ha elhangzik az elnöki szó; a következő szónok felhívását illetően. A büffékben is eléggé álmos a hangulat, különösen este nyolc után, amikor az idősebb generáció általában haza megy, hogy a dolgukat jól végzett városatyák nyugalmas és tiszta álmát aludja. Ami pedig a vitát illeti, erre vonatkozóan az a helyzet, hogy az egyes költségvetési fejezeteknél inkább csak a lokális óhajok és vicinális érdekek jutnak kifejezésre, rövid, de velős felszólalások hangzanak el, amelyekre majd büszkén történik hivatkozás a kerületi pártvacsorákon és értekezleteken. Általánosabb szempont csak az üzemi költségvetésnél volt az uralkodó, a helyi kívánságokon túlmenően itt a város egyetemes érdeke volt a szónokok kiindulási pontja. Egyébként . . .

— Egyébként?

— . . . ha a közgyűlés mindazokat a kívánságokat teljesítené, amelyeket a közigazgatási költségvetés részletes vitájában felvetettek, legalább is ötmillió pengővel növekedne az évi költségvetési teher, amire pedig — tekintettel Széll önagyméltósága piros ceruzájára — semmi kilátás sincs, sőt az öreg városházi rókák szerint az a helyzet, hogy a belügyminszter olyképen fogja eltüntetni a városházi deficitet, hogy a költségvetésbe felvett kiadási tételekből jelentékeny kihúzásokat eszközöl. Amire azután egyszersmindenkorra el lesz intézve a jövő évi költségvetés deficitje ahelyett, hogy a kormány a főváros számára kedvezőbb, a polgármester és valamennyi párt által kért másik megoldási módhoz: az elvett adórészesedés visszaadásához nyulna.

— Mi ujság a névnapok ünneplése körül?

— Elsőnek Szendy polgármester névnapjáról teszek jelentést. Noha a podeszta a leghatározottabban tiltakozott bárminemű ünneplés ellen, még sem tudott kitérni az obligát ünneplés elől. Megjelent nála a tanácsnoki kar, külön a kerületi elöljárók, a tanügyi személyzet, az alkalmazottak szövetsége és természetszerűen a községi pártok: a Keresztény Községi Párt Csilléry András, a Nemzeti Egység Pártja Zsitvay Tibor vezetésével. Testületileg tisztelegtek a névnap alkalmából a polgármesternél a városháza ujságírói is. Uj szónok mutatkozott be, aki méltóképen ecsetelte a polgármester érdemeit és a főváros, nemkülönben a sajtó értékes kapcsolatait: Lázár József személyében. A polgármester meleg szeretettel válaszolt az ujságíróknak, annak megemlítését sem felejtvén el, hogy a kitűnő Lázár Józseffel harminc éves barátság szálai kötik össze.

— Éljen, éljen! Hogy állunk a Jenő nappal?

— Először a halott Jenőről beszéljünk, Sipőcz Jenőről, akinek sírja minden valószínűség szerint koszorúkkal lesz telve ezen az első Jenő napon, húsz év óta az elsőn, amikor Budapest nagy polgármesterét, majd főpolgármesterét nem köszöntik az üdvözlő sürgönyök százai és ezrei. Emlékezzünk a régi Jenő-napokra: az ezer személyes teára a Gellért-szállóban, ahol az azóta szintén halott Wolff Károly méltatta a keresztény Budapestet megalkotó nagy polgármester érdemeit. Az első sorban pedig ott örvendezett fia dicsőségének a nagy matróna: özvegy Sipőcz Lászlóné. Az ünneplésekből kegyeleti aktus lett, fájó emlék . . .

— Sok a poézis Önben, kedves dr. Városházy! Mi lesz a főpolgármester névnapján?

— Baráti vacsora, sok és fontos politikus és a város vezetőségének részvételével, önagyméltósága családi otthonában. De az is bizonyosra vehető, hogy a főpolgármester sem fogja elkerülhetni a hivatalos üdvözlő-szónoklatokat sem.

— Egyéb ünneplés?

— Morvay Endre dr. tanácsnokot, a világítási és közüzemi ügyosztály kitűnő vezetőjét ünnepelték hivatala, üzemei és barátai abból az alkalomból, hogy ötvenedik életévét betöltötte. A kitűnő Morvay ez alkalommal a spontán szeretet és önzetlen jóbarátság sok és értékes megnyilvánulását kapta. Ügyosztályi személyzete élén Szentmiklósi József dr. főjegyző, tanácsnok-helyettes köszöntötte.

— Apropos, Szentmiklósi! Igaz, hogy már nemcsak ő, hanem a fia is horgászik?

— Hogy igez-e azt nem tudom, de az atyja minden cáfolattal szemben állítja, hogy a hároméves kisfiú horgával már halakat fogott ki a nyáron a Balatonból. Adja Isten, hogy nagyobb horgász legyen belőle, mint az édesatyja!

— Kik a betegek?

— A hét betege Salamon Géza dr. tanácsnok, aki szövődményes influenzán ment keresztül. Annyira beteg volt a kitűnő Géza, hogy költségvetése tárgyalásán sem lehetett jelen. Sőt katona fiát sem látogathatta meg. A közegészségügyi ügyosztályban még egy beteg van, vitéz Bárány László dr. személyében, aki hetek óta gyomormérgezéssel fekszik a Szent István-kórházban. Lévén azonban közegészségügyi ügyosztályról szó, a közkórházi főrvosok mindennél jobban ambicionálják, hogy úgy Salamon, mint Bárány mielőbb talpra álljanak. Amire meg is van a kilátás!

Konfliktus a számvevőség és a Fővárosi Segitőalap között a tisztviselő-kölcsönök miatt

Intézkedni kell, hogy a legkisebb fizetésü fővárosi alkalmazottak is több hónapi fizetés összegéi kitevő segitőalapi kölcsönt kaphassanak

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Segítőalap a fővárosi közigazgatási és tanügyi alkalmazottak számára tudvalevően 1—6 hónapi fizetés összegére rúgó kölcsönöket folyósít, ezeket a kölcsönöket azután a fővárosi illetékes számvevőség fogja le hivatalból az alkalmazottak kiutalásra kerülő fizetéséből. A polgármesternek, amikor a Segítőalap kölcsön-akcióját engedélyezte, az volt a célja, hogy az arra valóban rászorult tisztviselőket komoly és méltánylást érdemlő okok esetében megsegítse és mentesítse őket az uzsorások karmaiból.

A Segítőalap intézőbizottsága keretében külön albizottság foglalkozik a kölcsönök engedélyezésével. Általában az a szempont, hogy akkora kölcsönösszeget folyósítanak, amekkorának havi részletét olyképen lehet levonni, hogy a kölcsönt kapott alkalmazottnak 2000 pengőn aluli évi fizetése érintetlen maradjon. A végrehajtási törvény értelmében ugyanis a 2000 pengőn aluli fizetések közalkalmazottakat illetően csak nőtartás és gyermektartás céljára foglalhatók le, hivatali vagy magántermészetű adósság törlesztésére azonban semmi körülmények között sem.

A több hónapra terjedő kölcsön felvétele ily körülmények között, tehát a legrosszabb anyagi körülmények között élő tisztviselőtársadalom számára *majdnem illuzóriussá vált.* Több alkalommal előfordult, hogy különös méltánylást érdemlő okokból a Segítőalap kölcsönügyi albizottsága akkora kölcsönt engedélyezett, amekkora a kétezer pengős határt is érintette, vagyis, amelynek levonása révén a kölcsönt kérő fővárosi alkalmazott évi illetménye *a levonások után a 2000 pengőt nem érte volna el.* A számvevőség azonban ezekben az esetekben *a levonást megtagadta* és így a kölcsön folyósítására *nem is került sor.*

Az alkalmazotti fizetések állandó csökkentése egyre szélesebb és szélesebb kategóriákat von a 2000 pengős értékhatár alá, úgy hogy a fővárosi alkalmazottak legnagyobb része ma *maximálisan egy-két hónapi kölcsönt tud kapni.* Most akció indult meg abban az irányban, hogy a 2000 pengős fizetési határt legalább olyan mértékig szállítsák le, ahány százalék erejéig a fizetéscsökkentések történtek, hogy így *az alkalmazottak nagyobb kategóriái részesülhessenek az olcsó segítőalapi kölcsön áldásaiban.* Ma az a helyzet, hogy az alkalmazottak túlnyomó nagy része előtt *le vannak zárva a sorompók,* ha valami kényszerű ok miatt több hónapi fizetés összegére terjedő kölcsönt akar kapni a Segítőalaptól és ezért a fővárosi alkalmazottak egyre nagyobb rétegei *kerülnek a részletügynökök és uzsorások karmai közé.*

Még egy betege van a városházának, Sándor Dénes dr. személyében, akinek régi fájdalmas isiásza újult ki. Az ügyészségi betegstand élén Kubinyi Imre dr. tiszti ügyész áll, akinek régi lábbaja újult ki.

— Ügyészség! Hogy van megelégedve bizottsági tag úr a tiszti főügyészi állás betöltésével?

— Itt nincs szó az én megelégedésemről, kedves szerkesztő úr, mert a polgármester legszuverénebb joga, hogy kit akar kinevezni! Az új főügyészhelyettes különben szakember kell, hogy legyen, annál is inkább, mert városházi működését annakidején jelentékeny részben a kitűnő főügyész: Feigler Károly dr. oldalán volt szerencsés elkezdhetni.

— Csak tanulhatott tőle! Hogyan zajlott le Sebő főszámvevő búcsúztatása?

— Szerényen és egyszerűen, amint hogy a nyugalombavonult főszámvevő élete és működése a szerénység mintaképe volt. A főszámvevő ünnepi zsakettet öltött magára, úgy látogatta végig az egész városházát, különlegesen meleg szeretettel búcsúzott el a saját szűkebb személyzetétől: a főszámvevői hivatalról.

— És mikor lesz az új főszámvevő megválasztása?

— Mindenesetre még karácsony előtt. Addig is ajánlom magamat további kegyeibe, kedves szerkesztő úr.

— A viszontlátásra, dr. Városházy bizottsági tag úr!

Hány hadviselt és hadigondozott alkalmazottja van a fővárosi üzemeknek?

Morvay tanácsnok értékes statisztikai tabellái

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Különleges értékű statisztikai összeállítást készített *Morvay* Endre dr. tanácsnok, a világítási és közüzemi ügyosztály kitűnő vezetője a fővárosi üzemek alkalmazottainak létszámáról, különös tekintettel arra, hogy közülük mennyi a hadviselt és mennyi a hadigondozott. Ezeknk a tabelláknak abból a szempontból van különleges értéke és jelentősége, mert világosan látszik, hogy a főváros — *Szendy* polgármesternek ebben az ügyben tett kijelentéseihez híven — minden vonatkozásban *százszázalékosan teljesíti kötelezettségét* a hadigondozottakkal, illetőleg a hadviseltekkel szemben.

A fővárosi üzemeknek — beleértve a községi háztartás keretében kezelt intézményeket, az önálló vagyonkezelésű üzemeket, nemkülönben a részvénytársaságokat is — *összesen 19.025 alkalmazottja van.* A legnagyobb létszámú üzem a Köztisztasági Hivatal; 2310 alkalmazottal. Ezután következik az Elektromos Művek 1897 alkalmazottal, a Beszkárt és melléküzemei 1559 alkalmazottal, a Gázművek 1596 alkalmazottal és a Vízművek 1174 alkalmazottal. Végeredményben az a helyzet, hogy a községi háztartás keretében kezelt intézményeknél 10.211, az önálló vagyonkezelésű üzemeknél 6690, a részvénytársaságoknál pedig 1559 az alkalmazottak száma.

A 19.025 alkalmazott közül 279 a *hadigondozott* és 5876 a hadviselt. A *hadigondozottak* közül a legnagyobb szám: 94 a kertészetnél, 75 a Gázműveknél és 59 a napibéres iskolai takarítónők és dajkák soraiban van elhelyezve. A *hadviselteket* illetően a Köztisztasági Hivatal vezet: 933 hadviselt alkalmazottal. Ezután következik az Elektromos Művek 770, a Gázművek 598, a Vízművek 513 hadviselt alkalmazottal. Végeredményben az a helyzet, hogy a hadviseltek és hadigondozottak az összes alkalmazotti létszámnak mintegy egyharmadát teszik.

Külön kimutatást készített *Morvay* tanácsnok a legutóbbi három évben az egyes üzemekhez felvett alkalmazottakról, különös tekintettel azok hadigondozott, vagy hadviselt voltára. Látszat szerint a temetőknél volt az utóbbi esztendőkben a legtöbb új alkalmazás, ténylegesen a helyzet azonban az, hogy a temetőknél ideiglenesen felvett, a szezón végén azután újból elbocsátott alkalmazottakról van általában szó. A legutóbbi esztendőkben felvett új alkalmazottaknál a hadigondozottak és hadviseltek száma emelkedőben van, bizonyságául annak, hogy a polgármester intencióinak megfelelően az üzemek vezetői szem előtt tartják kötelességüket a háború hőseivel és azok hátramaradottaival szemben.

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DÍSZE!

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal.
E szelvény 10% engedményre jogosit

JENKEY MARCELLA
okl. kézimunkatanárnő, női szabómester
női ruhaszalonja
XI. FÜRJ-UTCA 34/c.
Telefon: 151—093.
Eredeti francia és angol modellek. — Vállal minden szakbavágó munkát. Szabászati és varróiskolája szeptember hó 15-én nyilik meg. Főv. tisztviselők családtagjai részére árkedvezmény.

November hó 16-án, és 18-án délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Emelik-e a fővárosi alkalmazottak fizetését?

Szendy polgármester: Ha az állami alkalmazottak fizetésemelésére sor kerül, a törvényhatóság aligha térhet ki a fővárosi alkalmazottak fizetésemelése elől

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A köztisztviselői társadalmat nagy öröm érte Fabinyi Tihamér dr. pénzügyminiszter azon kijelentésével kapcsolatban, hogy az állam pénzügyi helyzetének megjavulása lehetővé teszi a fizetésjavítás fokozatos megkezdését, illetve az 1931—32-es évek fizetéscsökkentésének helyreállítását. Köztisztviselői körökben elterjedt hirek szerint egyelőre 5—10 százalékkal fogják visszaállítani a leszállított köztisztviselői fizetéseket.

A köztisztviselők fizetésemeléséről szóló hir természetszerüen élénk érdeklődést váltott ki a városházi tisztviselők körében is. Izgatottan találgatják, sor kerül-e a fővárosi tisztviselőtársadalom lecsökkentett fizetéseinek valamilyen mértékű helyreállitására? A fővárosi alkalmazottakat ez a probléma annál inkább érdekli, mert a fővárosnál a szanálás következtében sokkal nagyobb mértékű illetmény-elvonás történt, mint az államiaknál. Erről a nagyfontosságú problémáról

Szendy Károly

polgármester a következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:

— Természetes, hogy magam is a legélénkebb érdeklődéssel tekintek a pénzügyminiszter úr kijelentése kapcsán a tisztviselők fizetéscsökkentésének helyrállitása elé. Érdemben az ügyről nem nyilatkozhatom, annak eldöntése, hogy az ügy az államot, mint a várost illetően pénzügyi konzekvenciákat maga után vonó fizetésemelés lehetséges-e: a kormányzat feladata.

— Amennyiben az állami tisztviselők fizetésemelése bekövetkezik, alig lehet kitérnie a törvényhatóságnak az elől, hogy a fővárosi tisztviselők és egyéb alkalmazottak fizetését is ne emelje. A főváros ebben az ügyben önálló kezdeményezésre természetszerüen nem alkalmas, ebben a vonatkozásban a főváros nem egyéb, mint az állam függvénye.

Mint illetékes helyen értesült az Uj Budapest munkatársa: a fővárosi közigazgatási és tanügyi alkalmazottak fizetése mintegy évi ötvenmillió pengőre rug. A közigazgatási és tanügyi alkalmazottakat illetően tehát egy ötszázalékos fizetésemelés, illetőleg a fizetéscsökkentés visszaállitása évente mintegy ötmillió pengő új kiadással terhelné meg a főváros büdzséjét. Körülbelül ugyanez a helyzet az üzemeket illetően is; egy ötszázalékos fizetésemelés tehát a fővárosi budget mai deficitjét ötven százalékkal emelné.

Belvárosi képtelenségek

Irta: Szőke Gyula dr.

Amilyen jóleső örömet keltett a Belváros lakosságában az a hír, hogy immár a Belváros rendezésére sor kerül és úgy a főváros vezetősége, mint a közmunkatanács gondol már ezzel a városrésszel is, éppen úgy *megdöbbentő az, ami a valóságban történik.* Nincs az az erős kritika, amelyik elég gyenge lenne azzal az eljárással szemben, amelyet legutóbb is láttunk. *Az ötletszerűség és tervszerűtlenség éli a maga idejét és a mi idegeinket.* A be nem tartott ígéretek teljesen lerontják a hatóság tekintélyét. Az pedig, hogy a főváros lakosságának az élete figyelembe véve nincs, hanem csak az idegenforgalom és a vendégek vélt igényeit és ízlését gondolják szolgálni, olyan áldozatokat hozat a főváros népével, amely *a kiadásokat feleslegesen emeli és a megélhetést drágítja és nehezíti.*

Rendezni kellett a Dunapartot, mert a szállodák nem bírják el a hajók füstjét és a villamosjáratokat. No meg szűk a korzó! Az eredmény, hogy a szállodák előtt *mégis hagytak hajóállomást,* ahol, amint meggyőződtem, órák hosszáig áll a hajó. Ahova pedig áthelyezték a hajókat, még jobban kell a Dunaparton bukdácsolni, mint addig a hepehupás köveken kellett, mert az Erzsébet-híd és Ferenc József-híd közötti szakaszon a hajózási épületek szerint emelték fel a járda egy részét, de a kocsiutat és a járda többi részét úgy hagyták. Nem is mondják meg, hogy ez az ötlet mennyibe került a fővárosnak és a Beszkártnak. *Legalább rendezték volna a közlekedést!* Ugy gondolom, hogy a főváros lakossága és látogatói megérdemelnék, hogy az ő életükkel és testi épségükkel is, no meg az ő adózási lehetőségükkel is törődjenek.

Most hallom, hogy minél hamarabb hozzáfognak a *Dunaparti gyorsvasúthoz is,* de természetesen megint csak a szállodák és a Lánchíd előtt. Ezzel látom igazolva, hogy *sem komoly, átütő erejű terv, sem komoly pénzügyi megalapozottság ezeknél a rendezéseknél nincs.* Egy bizonyos. Ha a Dunapartot rendezni akarják és ott nagy országutat kívánnak kiépíteni, akkor nem lehet az előzetes tervek és számítások nélkül *apró részletekben minden évben újrakezdve* végezni, mert ez egyrészt a közlekedést fogja évekre megbénítani, másrészt a részletek folytonos befejezése és kibontása legalább annyiba kerül, mint ha az egészet egyszerre elkészítenék a parlamenttől a Horthy Miklós hídig.

De mindez kapcsolatba hozandó a belvárosi közlekedéssel. Kéznél van az Andrássy-úti földalatti vasut bekapcsolása a Dunaparton lemélyítendő villamoshálózatba. Az autóbusz és villamosforgalom megszabása, a Kecskeméti és Veres Pálné-utcai villamosvonal megszüntetése, vagy legalább is egyirányú közlekedés behozatala és a Belvároson keresztülmenő autóbuszforgalom rendezése szinte nélkülözhetetlen.

Legalább ennyire fontos azonban a Belvárosnak *a felesleges kocsiközlekedéstől való megszabadítása.* Itt a közlekedési rendőrségre gondolok. Szinte érthetetlen, hogy juthatott illetékeseknek eszébe az, hogy *minden autómobilvizsgálat* éppen a Veres Pálné-utcai közigazgatási rendőrségen eszközöltessék és ezzel a legfontosabb reggeli és délelőtti forgalmi időben a szűk utcákon a járművek egész sora állja el az utat a közlekedés elől. Ha annyira szűknek látják ezeket az utcákat, hogy csak egyirányú közlekedést lehet engedélyezni, — amit elfogadok, — legalább arra is kellene gondolni, hogy az egész városból *ne csődítsék be nap-nap után ide az összes megvizsgálandó, vagy panaszos járműveket.* A legtöbb nem is a Belvárosban garazsiroz, de meg legalább olyan könnyen ki lehet menni a város belső részeiből vizsgálatra a Mosonyi-utcai, vagy a Mészáros-utcai rendőrségre, amint a külső részekből a sokkal nagyobb számú jármű ide bejön.

Elszörnyed az ember, ha látja azokat az épületeket, amelyeket a Szerb-utcai Nemzeti Zenede telkén *hatósági engedéllyel elkövettek.* Ha a városrendezési és szépitési törvény után a hatalmában és eszközeiben megnövelt közmunkatanács szépérzéke csak ennyire tudott érvényesülni, hát sürgősen újítsa meg önmagát, mert ezt azután soká kibírni nem lehet. Ez nagyon szomorú bizonyítvány a közmunkatanácsról! A leghangosabban tiltakozunk az ellen, hogy *ilyen legyen a Belváros rendezése.* De az ellen is tiltakozunk, hogy zsákutcákat nyissanak és *még el sem kerített üres telkeket hagyjanak a Belváros területén.* Az sem tűrhető, hogy szabályozás címén az eddigi szűk utcák helyett zegzugos, a ki- és beugró házak következtében közlekedésre még alkalmatlanabb és minden esetre rendészetileg kevésbbé kezelhető utcák keletkezzenek. Helyes egyes utcákat kiszélesíteni, de ez nem jelentheti azt, hogy hosszú évtizedekre egyrészt fenntarttassék az apró házacskák egész sora, belesve az utca régi vonalába, másrészt egyes épületek fenntartása megakadályozza a főváros rendes kifejlesztését és a Belváros csupa utca legyen házak nélkül.

A Belváros kiépítését nem fantasztikus, vagy ötletszerű, hanem előre elkészített és nyilvánosságra hozott komoly elhatározással és érett megfontolással készített terv alapján kell mielőbb megindítani. Egyútal meg kell állapítani azt a stílust is, amely a Belvárosban építhető. A keresztülvitel érdekében *meg kell adni a rendkívüli házadómentességet* abban a legnagyobb mértékben, amelyet üres telek beépítésére adnak. De emellett ki is kell mondani, hogy egy bizonyos időn belül azok a házak, amelyek már közegészségügyileg, vagy közbiztonságilag fenn nem tarthatók, *újraépítendők.* Helyeselném, ha a főváros is építene egy pár bérházat itt a Belvárosban az ő alkalmazottai számára. Ez az építkezés semmi esetre sem kerül többe, mint *az eddig épített fővárosi tisztviselői lakások.* Nem túlszéles utca és túlmagas ház kell, hanem stílusos, lakályos városnegyed.

Szívesen is jönnek ide lakni az emberek, ha a *központi vásárcsarnok* újból az olcsóbb bevásárlási lehetőséget fogja szolgáltatni. Nem lehet olyan előkelő és nagy ez a Budapest, hogy szégyeljük magunkat, ha a központi vásárcsarnokban, Fővámtéren, Mátyás téren és a Ferenc József híd és Horthy Miklós híd közötti Dunaparton kereskedelmet engedélyezünk és piacot tartunk fenn. Folyton azért sírunk, hogy nagy a drágaság és elnéptelenedik a főváros, főleg annak a belső városrészei. Ugyanakkor azonban *szándékosan lehetetlenné tesszük,* hogy a polgárság az adott viszonyokhoz képest rendesen megélhessen.

Nagyon sok fantasztikus tervet tárgyaltunk és az előterjesztett tiltakozások dacára elfogadtunk. Sok, talán más időben alkalmas tervet időelőtt, vagy pénz nélkül vittünk keresztül és még több olyan elgondolást valósítottunk meg, amely máshol talán jó lehetett, de a mi viszonyainknak meg nem felel. *Több gyakorlatiasságot, nagyobb polgári érzéket, az élet alaposabb ismeretét kell a munkába belevinni és akkor mi nemcsak panaszkodunk, hanem örülünk és a jól végzett munkáért köszönetet is mondunk!*

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Gyárból közvetlen
legolcsóbb csőbutor, gyermekkocsi, ősszecsukóságy vaságy, ágysodrony, afrikmatrac
Prohászka gyárból
VI., gróf Zichy Jenő-u. 40. Telefon: 1-290-30
Fióküzlet: Üllői-út 7.

Móczár Gábor
egészségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

KOREK E.
Aszfalt-, utéptő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

HIREK

Kempelen

Egy valóban értékes közszolgálati pálya jutott el az elmúlt napokban egyik határkövéhez: Kempelen Ágoston tanácsnok, a polgármesteri városrendezési ügyosztály vezetője, ünnepelte harmincötödik évfordulóját annak, hogy a főváros szolgálatába lépett. A kiváló és általános népszerűségnek örvendő tanácsnokot a jubileum alkalmából meleg szeretettel üdvözölte a polgármester, köszöntötte ügyosztályi tiszti személyzete és ünnepelte a városrendezési szakbizottság.

A városrendezési ügyosztály vezetőjének nehéz és felelősségteljes pozíciójában Kempelen Ágoston a gyorsan váltakozó vezetők után a maga több, mint öt esztendős vezetői működésével a stabilitást jelenti. Az állandóságot nemcsak a személyben, de az elvekben és az erkölcsi világfelfogásban is, mert Kempelen Ágoston nemcsak ritka jóérzésű ember, hanem kötelességteljesítést tudó és alkalmazottaitól azt követelő főnök is, akinek működése alatt a felekkel annyit érintkező ügyosztály működése ellen semmi vonatkozásban nem merült fel panasz.

De Kempelen Ágoston, a nagy Kempelen-dinasztia egyenes leszármazottja, nemcsak nagyszerű vezető hivatalnok, hanem elsőrendű mérnöki szakember is. Az ő teremtő zsenijéhez fűződnek a legutóbbi esztendők nagy városrendezési elgondolásai, amelyek azt bizonyítják, hogy egy izig-vérig modern, az idők szavát megértő városesztétikus ül a városrendezési nagy tervek szempontjából annyira fontos pozícióban.

A kitünő tanácsnokot, akinek értékes cikkei és nyilatkozatai mindig szívesen látott vendégek voltak és lesznek a jövőben is az Uj Budapest hasábjain, jubileuma alkalmából baráti szeretettel üdvözöljük!

Ünnepélyes keretek közt avatták fel az uj kőbányai lőteret

Vigyázó előljáró érdeme a nagyszabásu uj levente-lőtér

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Ünnepélyes külsőségek között avatták fel kedden délelőtt a Kőbányai-úton a X. kerületi testnevelési bizottság rendezésében az ujonnan elkészült Hollós Mátyás levente löteret és otthont. Az ünnepség a Himnusz eléneklésével kezdődött. Vigyázó Géza dr., Kőbánya érdemes előljárója, ismertette az ünnepség során a lőtér épitésének történetét, azután a polgármester adta át a löteret rendeltetésének, majd Szent-Iványi István őrnagy, Kőbánya testnevelési vezetője, vette át a löteret és méltatta annak a leventekiképzés szempontjából való jelentőségét.

Vigyázó főjegyző, aki hosszú ideig a városgazdasági ügyosztályban, mint vezető-helyettes teljesitett kitünő szolgálatot, mióta Kőbánya élére került, éjtnapot eggyé tesz, hogy ezt a perifériális kerületet fellenditse. Elsősorban az ő nem lankadó buzgalmának és céltudatos munkásságának köszönhető az uj lőtér, amelyet Kőbánya nagy iparvállalatainak és jobbmódu iparosainak áldozatkészsége révén tudtak felépiteni. A lőtér speciális berendezésein felül kisebb méretű levente-otthont is sikerült a gyüjtésből felépiteni, megfelelő parkot is létesithettek. A löteret azért nevezték el Hollós Mátyásról, mert az ő fekete seregében nyert hazánkban első izben alkalmazást a puskaporos lőfegyver.

Szécsi Jenő ünneplése. Szécsi Jenő székesfővárosi műszaki főtanácsos, a vizivárosi előljáróság műszaki hivatalának érdemes vezetője, most ünnepli érdemes szolgálatának harminc éves jubileumát. Barátai és tisztelői ebből az alkalomból, november 17-én, szerdán a Budai Vigadó kistermében rendeznek vacsorát. A részvételt Csákányi Lajosnál (II., Fő-utca 3. T: 156—040.) kell hétfőn délig bejelenteni.

—o—

Nyékhegyi István dr. előadása. Az Országos Casino földszinti termében (IV., Semmelweis-utca 3.) a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége és az Egyetemi Kör senioratusának együttes rendezésében november 21-én, vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel Nyékhegyi István dr. „A modern preventiv közigazgatás" cím alatt előadást tart, melyre az érdeklődőket ezúton hívja meg a rendezőség.

—o—

Megjelent a Fővárosi Könyvtár uj Évkönyve. A fővárosnak ez a legnagyobb könyvtára újra hatalmas kötettel számol be elmúlt évi működéséről. A számadatok, amelyeket ebből az Évkönyvből a könyvtár fogalmáról kapunk, a főváros kultúrális életének valóságos keresztmetszetét adják. A fővárosnak nincs az a zuga, ahová a Fővárosi Könyvtár könyve el ne jutna. A központ és a fiókkönyvtárak olvasóközönsége a nagyvárosi lakósságnak minden rétegét magában foglalja. 1936-ban 1,248.238 kötet könyv fordult meg az olvasók kezén. Az emelkedés, a múlt év forgalmához képest, ismét jóval több volt 100.000 kötetnél. Örömmel állapitjuk meg, hogy a Fővárosi Könyvtár fejlődése nem áll. De, — mint ezt Enyvvári Jenő könyvtárigazgató is megjegyzi jelentésében —, a könyvbeszerzési dotációnak követnie kellene a forgalom emelkedését, mert hiszen a fokozott forgalom a könyvek fokozott elhasználását vonja maga után. Számtalan adattal világit rá a Fővárosi Könyvtár igazgatója arra a kiemelkedő pozícióra, amelyet a Fővárosi Könyvtár ma már nemcsak a hazai kutúrális életben, de külföldi kapcsolatainál fogva, mint napjaink egyetemes kultúréletének részese, elfoglal. A könyvtár belső munkáját érdekesen dokumentálják az Évkönyvben megjelent tanulmányok. A Budapesti Gyüjtemény a múlt évben megjelent Buda és Pest 1686. évi visszafoglalása egykorú irodalmának bibliográfiai kiegészitéseképen most Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában címmel folytatja ennek a fontos várostörténeti kérdésnek felfejtését. E bibliográfia bevezetéseképen dr. Kelényi B. Ottó főkönyvtáros áttekintő tanulmányban rajzolja meg a kérdés történelmi képét. A nemzetpolitikai kérdések irodalma sorozatában dr. Homa Gyula és dr. Witzmann Gyula szerkesztésében a racionalizálás kérdésének bibliográfiáját adja az Évkönyv, bizonyságául a modern élettel való szoros kapcsolatának. A fiókkönyvtárak közművelő munkáját Zsák Willfried könyvtári főtiszt cikke: A Fővárosi Könyvtár és ifjúsági olvasói, világitja meg, minden pedagógust és szülőt érdeklő módon. Ez az Évkönyv újra igazolja a Fővárosi Könyvtár nagy jelentőségű szerepét, amelyet a mostoha viszonyok között is anyagi és szellemi erői céltudatos felhasználásával, a tudomány és a közműveltség terjesztése terén betölt.

Hoffmann Béla marad Kenese vezetője

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Segitőalap intéző-bizottsága a kenesei üdülőtelep vezetőjéül a múlt év őszén egy évi próbaidőre Hoffmann Bélát, a margitszigeti Palatinus-szálló volt igazgatóját alkalmazta. Hoffmann próbaideje most járt le.

Ugy a Segitőalap vezetősége, mint a kenesei vendégek meg vannak elégedve Hoffmann Béla működésével. Az ellátás megjavult, a szálló-üzem modernizálódott, a deficit csökkent. A Segitőalap vezetősége a bizottság hozzájárulásával most Hoffmann Béla szerződését két esztendővel meghosszabbitja.

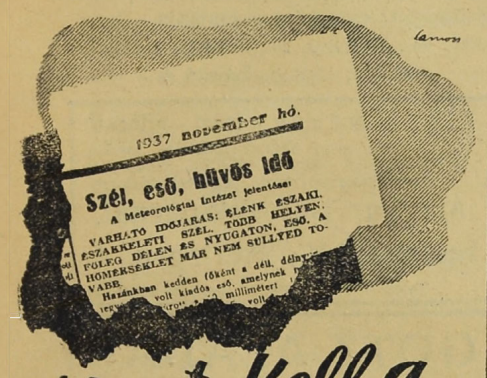

Most kell a „jó cipő"...

Női félcipő trottőr sarokkal, fekete v. barna szinben ... 12.50
Férfi félcipő erős kidolgozásban, fekete szinben ... 14.50
barna szinben ... 16.50
Leányka és fiu strapabiró, magasszáru cipő, fekete és barna szinben
27—30 | 31—35 | 36—39
10.- | 12.- | 15.- P
Férfisárcipő .. P 8.90

9 Nagykovácsy ÜZLETHÁZ

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,
Jobbágy – féle
barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.
Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körut 18.
Telefon: 13-33-04.
Levélcim: Budapest 72. Postafiók: 61

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183-25

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedőlemez és kátrányvegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

A főváros izzólámpa versenytárgyalása

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A városgazdasági ügyosztály, a fővárosi hivatalok, intézetek és üzemek egy évi izzólámpa-szükségletének biztosítására a tavasz folyamán versenytárgyalást irt ki. A versenytárgyalás kiirásával egyidöben a főváros megkereste a Müegyetem villamosgépek és mérések tanszékét az összes hazai izzólámpagyárak lámpatipusainak megvizsgálása céljából. A főváros a Müegyetemet minőségi vizsgálatra is megkérte, mert az ajánlatok elbirálásánál nem egyedül és nem elsősorban a lámpa ára a döntő, hanem leglényegesebb az, hogy gazdaságosság szempontjából melyik gyár izzólámpa gyártmányának használata előnyösebb, ha a vizsgálatok adatai alapján egyes lámpagyártmányok ára mellett azok élettartamát és ezidö alatt nyujtott fényteljesitményét, továbbá áramfogyasztásának értékét is összehasonlitjuk.

A vizsgálatok eredményére való tekintettel most határozott a városgazdasági bizottság az izzólámpa-beszerzés ügyében. Az Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt. 256.285 pengő értékü, a Magyar Wolfram-lámpagyár Rt. 128.142 pengő értékü, az Á. E. G. Unió Magyar Villamossági Rt. cég 9.583 pengő értékü, villamos izzólámpa szállitására kapott rendelést. A Turul Izzólámpagyár, amely olcsóbb egységáron tett ajánlatot, rendelést nem kapott, mert a vizsgálati adatokból, illetőleg az azok alapján végzett számitásokból megállapitható, hogy az olcsóbb lámpák használata gazdaságosnak nem mondható, a nagy izzólámpa-fogyasztó főváros szempontjából.

Megszünnek a fütési gondok

— Az Uj Budapest tudósítójától. — A kedvezőtlen kereseti viszonyok, a gazdasági helyzet lassú javulása ellenére is egyre súlyosabbá teszi a háztartások és kisebb nagyobb gazdálkodó egységek fenntartási és megélhetési gondjait, melyek között nem utolsó helyen áll a téli tüzelőanyag beszerzésének kérdése. Rosszul szerkesztett, hibás vagy meg nem felelő méretezésü tüzelőberendezés, rossz kezelés, hibás kémény, helytelenül választott tüzelőanyag stb. a háztartások tüzelőszer kiadásait feleslegesen növelik és a gondokkal küzdő háztartások helyzetét súlyosbitják.

Kevesen gondolunk arra, hogy helytelen tüzelés következtében mennyi megtakaritható pénz száll el a kéményen keresztül füst és korom alakjában és ha észlelünk is valami hibát, annak megszüntetésére képzett szakembert nem ismerünk.

Értesülésünk szerint a Székesfőváros Gázművei, közüzemektől joggal elvárható gondossággal kokszelősitő osztálya mellett tüzeléstechnikai állomást állitott fel a gazdaságos tüzeléssel kapcsolatos fontos és a fogyasztóközönséget közelről érintő kérdések gyakorlati megoldására. Az állomás fütőtechnikusai a különböző kályhatipusok és tüzelőberendezések hatásfokával, a füst-elvezetés, a huzat, a különböző tüzelőanyagok gazdaságos használatával, valamint a kazán és a háztartási tüzelés összes gyakorlati kérdéseivel tudományos alapon foglalkoznak a technikailag is kiválóan felszerelt kisérleti telepen.

A Székesfőváros Gázművei tüzeléstechnikai állomása megnyitása óta a nagyközönség rendelkezésére áll és mindenremü tüzeléstechnikai kérdésben a legnagyobb készséggel ad dijtalan szaktanácsot. Egyszerü bejelentésre az állomás fütőtechnikusai a legrövidebb időn belül minden fütési panaszt kivizsgálnak és a tudomány mai színvonalán álló tárgyilagos szaktanácsot és felvilágositást adnak. Örömmel üdvözöljük a Székesfőváros Gázművei érdemes vezetőségének ezt az igazán gyakorlati és a fogyasztóközönség érdekében álló hézagpótló intézményt és azzal a reményünkkel hivjuk fel rá újólag olvasóink figyelmét, hogy ennek a fővárosi intézménynek tanácsai fütési kiadásaik jelentős csökkenését fogják ereményezni. (Cim: Budapest Székesfőváros Gázművei Melléktermék osztálya, VIII., Tisza Kálmán tér 20. Telefon.)

WIHART FERENC
építész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08

VÁLLALKOZÁS

Két héten belül meghirdetik a versenytárgyalást a segitőalapi székház épitésére

A tervezői megbizást Hübner Tibor müépitész kapta — A jövő év őszére készül el a félmillió pengős közmunka

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Szendy polgármester hétfőn irta alá a Segitőalap intézőbizottságának azt a határozatát, amellyel a Madách Imre-sugárut torkolatába épülő segitőalapi székház épitésének tervezési munkálataival Hübner Tibor müépitészt bizza meg. Az épitkezési munkálat ellenőrzését és irányitását a polgármesteri magasépitési ügyosztály fogja végezni.

Az épitkezési munkálatok végrehajtására nyilvános versenytárgyalást hirdetnek. Az erre vonatkozó versenytárgyalási hirdetmény két héten belül megjelenik, a földmunkálatokat valószinüleg még az ősz folyamán megkezdik, az épitési munkálatokra a tavasszal fog sor kerülni. Dulácska Jenő dr., a Segitőalap igazgatója úgy tervezi, hogy a jövő év végéig beköltözhető állapotban lesz a székház, amelynek két emeletén tudvalevően a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének klubhelyiségei is elhelyezést nyernek. Az épitkezés összköltsége félmilió pengő.

A belügyminiszter csak uj utak épitését engedélyezi a felveendő két és félmillió pengős kölcsönből

Az Eucharisztikus Világkongresszussal kapcsolatos utrendezési munkálatokat ujból a közgyülés elé viszi a polgármester

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros törvényhatósági bizottsága tudvalevően két és fél millió pengőt irányzott elő az Eucharisztikus Világkongresszus kapcsán a rendkivül erős burkolat-romlás folytán szükségessé vált útátépitésekre. A belügyminiszter most leiratot intézett a főváros közönségéhez, amelyben a kongresszus sikeréhez fűződő fontos nemzeti érdekekre való tekintettel engedélyt ad, hogy *a mulhatatlanul szükséges, a legsürgősebben megvalósitandó és végeredményben beruházási természetü munkálatokat azonnal megindítsa.* A belügyminiszter a sürgős és halaszthatatlan munkálatok céljára szükséges pénznek *kölcsön útján való megszerzéséhez is hozzájárul.*

Rámutat azonban a belügyminiszteri leirat arra is, hogy több, a törvényhatósági bizottság által felvett útvonalátépités *nem beruházás természetével bir*, tehát ezeket a háztartási költségvetés terhére kell elvégezni. Ezeknek a szükségleteknek a felveendő kölcsön keretébe való beillesztését a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértően *aggályosnak* tartja és ezért felhivja a fővárost, hogy amennyiben a szóbanforgó munkálatok elvégzése valóban nem tür halasztást, a fedezet kijelölése kérdésében hozzon uj határozatot.

A belügyminiszteri leirat kapcsán a polgármester most *újabb előterjesztéssel fordul* a két és félmilliós kölcsön ügyében a közgyűléshez. A polgármester megállapitja, hogy a Hősök Terének és csatlakozó utaknak átépitése, nemkülönben a városligeti tó fenekének betonozása összesen 450.000 pengő értékben igen sürgős és *ez folyamatban is van.* A rendkivüli munkák kimutatásában felsorolt útrendezések közül a Szentendrei-út egy szakaszának, továbbá a Horthy Miklós-híd hídfőjéhez vezető utak megépitésének, a Nagy Lajos király-útja egy részének átépitéséhez, a Pasaréti-út átépitéséhez és több más útvonal átépitéséhez szükséges összegeket halaszthatatlanul meg kell szerezni, mert ezeket a *rendkivül sürgős közmunkákat azonnal meg kell inditani.* A polgármester felhivja ezzel kapcsolatban az út- és csatornaépitési ügyosztályt, hogy az e csoportba tartozó munkálatok költségelőirányzatait belügyminiszteri felülvizsgálat céljából mutassa be.

A polgármester a belügyminiszteri leirat figyelembevételével a két és félmilliós programból 970.000 pengő értékü közmunkát *újakkal helyettesit* és kéri a törvényhatósági bizottságot a Bürök-utca, a Bimbó-út, a Lévai-utca, a Margit-körút, az Ujpesti rakpart, a Külső Jászberényi-út és a Külső Andrássy-út egy része újra való burkolásának engedélyezésére, továbbá a Müegyetemi-rakpart folytatásának és a hozzá vezető útnak 600.000 pengő költséggel való megépitésére. *Mindezek a munkálatok beruházás-jellegüek.* A polgármester koncedálja, hogy a belügyminiszter által a kölcsön révén elvégezni szándékozott kisebb út és csatornajavitásokat *a községi háztartás terhére végezzék el.* A polgármesternek ez az érdekes előterjesztése *a legközelebbi rendes közgyülés elé fog kerülni.*

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence
faburkoló vállalat.
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

Uj kiirások

80.000 kg kristályszóda szállitására a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi november hó 15-én délelőtt 10 óra.**

Papirárúk szállitására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi november hó 17-én délelőtt 10 óra.**

28 drb acélcső-ágy, 26 drb acélcső-éjjeliszekrény, 12 drb acélcső-asztal; 24 drb acélcső club karosszék, 26 drb acélcső-szék, 26 drb acélcső-ágyasztal szállitására a székesfővárosi Közraktárak részére. **Határidő: 1937. évi november hó 17-én délelőtt 9—10 óra.**

1938. évben szükséges 442 drb oglyóscsapágynak és 99 drb görgőscsapágynak kötés útján történő biztositására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. villamos járművei részére. **Határidő: 1937. évi november hó 29-én délelőtt háromnegyed 10 óra.**

20,300 négyzetláb fekete borjuboxbőr, 3800 kg ökörkrupontalpbőr, 1120 kg ökörhasszéltalpbőr (saroknak), **1190 kg tehénnyaktalpbőr** (rámának és kéregnek) **és 1155 kg tehénnyaktalpbőr** (talpbélésnek) szállitására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság részére. **Határidő: 1937. évi november hó 19-én délelőtt 9 óra.**

Telefonkábelszorító szállitására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi november hó 19-én délelőtt egynegyed 10 óra.**

20 drb 150 Ampère-órás ólomaccumlátor szállitására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. autóbuszai részére. **Határidő: 1937. évi november hó 19-én délelőtt fél 10 óra.**

450 drb piassava-seprőhenger szállitására a Köztisztasági Hivatal részére. **Határidő: 1937. évi november hó 19-én délelőtt 9—10 óra.**

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester
és padlózási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés dijtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

XV. évfolyam 46. szám

Budapest, 1937. november 20.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Az ötvenedik templom

Ha igaza van az őskeresztény legendának, hogy az emberek jócselekedeteit a legmagasságosabb trónus küszöbén aranykönyvbe jegyzik fel a szorgos angyalok: akkor a mult vasárnapon ebben a több milliárd lapu könyvben megtelt az az oldal, amelyre Petrovácz Gyula érdemei vannak felírva. A Kassai-téren a bíboros-hercegprímás által felszentelt herminamezei Szentlélek plébánia-templom ötvenedik műépítészeti alkotása Petrovácz Gyulának. Ötven templom, ötven lelki szülöttje Petrovácz Gyulának, égnek feszülő tornyokkal, a csúcson a hit Keresztjével, több száz oltárral, amelyek előtt naponta tízezer és tízezer ember dícséri az Urat!

Az ötven templom megépítése akkor is gyönyörű szimbolummá avatta volna Petrovácz Gyula életpályáját, ha ez a munkálkodás nem bővelkedne egyéb jeles cselekedetekben is. Ötven templom; nemcsak Istenháza, hanem mindmegannyi művészi alkotás! Egyszerű, modern és mégis nemes: olyan mint alkotójuk egyénisége. Az idegen építőstílusok, a templomépítés tradicionális formái Petrovácz Gyula művészi ihletén keresztül magyaros konturokat kapnak: így a vasárnap felszentelt ötvenedik Petrovácz-féle templomot román stílusa dacára annyira magyar levegő veszi körül, hogy ha képét meglátja a magyar szem valamelyik külföldi képeslapban, rögtön érzékeli, hogy az csak Magyarországon épülhetett fel! Amiképen a komor gotika merev csúcsívei olasz földre jutva, Firenzében megtalálták a maguk lágy vonalait, azonképen az idegen építészeti stílusokat Petrovácz Gyula magyarra fordítja, szinte egy új magyar templomépítészeti iránynak vetve meg hosszú időre alapját.

Ez a monumentális munka ércnél maradandóbb, mert alkotóját benső tűz hevíti, amely nem elégedvén meg az elvégzett feladatokkal, újabb és újabb alkotásokra inspirálja őt! Mert az ötvenedik templom nem végállomás Petrovácz Gyulának, az építőművésznek, életében, mindössze rövid stációja egy színes és gazdag pályának: rövid visszapillantás a jól végzett aratás boldog megelégedettségével a multra, hogy az szárnyakat adjon a reményteljes jövő számára is.

Az ájtatos hívők lelki épülésére azonban nemcsak a templomokat, hanem a keresztény Budapestet is lankadatlan serénységgel építi Petrovácz Gyula. Az ő józan realitása, értékes szaktudása, puritán tisztaságú köz- és magánélete jelentős komponensek nemcsak a Keresztény Községi Párt, hanem Budapest minden rendű és rangú lakósa számára is. A félszázadik templom felszentelése alkalmából nemcsak az ihletett művészt, a bölcs politikust, hanem a vir integer vitae-t is köszöntjük Petrovácz Gyulában!

A kereszténypárt a tisztviselőkért

Csilléry közgyülési javaslata inditotta el a közalkalmazottak fizetésének emelésére irányuló mozgalmat

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Szendy Károly polgármester az Uj Budapest legutóbbi számában megjelent azon nyilatkozata, amely szerint a főváros élénk érdeklődéssel kiséri az állami alkalmazottak fizetésének emelésére vonatkozó tárgyalásokat és amint lehetséges, a főváros is természetszerűen követni fogja az állami példát — a fővárosi tisztviselő-társadalom legszélesebb rétegeiben keltett örömet és megnyugvást. A napisajtóban időközben megjelent a minisztertanácsról kiadott hivatalos kommüniké, amely szerint Fabinyi Tihamér dr. pénzügyminiszter konkrét felhatalmazást, illetve megbizást kapott, az 1932-es fizetéscsökkentéseknek bizonyos mértékben, a nyugdijasokat illetően is, lineáris helyreállítására. A köztisztviselők általános fizetésemelése ügyében

a Keresztény Községi Párt vezetősége részéről

a következőket mondották az Uj Budapest munkatársának:

— A Keresztény Községi Párt a lefolyt husz esztendő alatt, mióta tevékeny szerepet visz a főváros politikai életének irányitásában, mindig százszázalékosan a tisztviselő-érdekek mellett foglalt állást. Büszkén mutatunk rá ez alkalommal arra, hogy a fővárosi tisztviselők fizetéscsökkentésének helyreállitására a költségvetési vita első szónokaként Csilléry András dr., a Keresztény Községi Párt elnöke terjeszette elő azt a nagyjelentőségü inditványát, hogy a törvényhatósági bizottság felterjesztéssel forduljon a kormányhoz: kérvén, hogy az 1933. május 1-én érvénybeléptetett fizetés-csökkentésre vonatkozó rendeletét mielőbb hatálytalanitsa. Ugyanezen alkalommal — annak hangoztatása mellett, hogy az anyagi nyomorúság a legjobb talaj a nemzetellenes törekvések számára, miért is meg kell akadályozni, hogy a közalkalmazotti kar ki nem elégitett jogos követelményeinek elmaradása miatt megváltoztassa a társadalomban eddig elfoglalt szerepét — Csilléry András dr. azt is inditványozta, hogy a főváros a szóbanforgó kormányrendelet esetén mutatkozó illetmény-többlet fedezéséről az 1938-as költségvetésben gondoskodjék.

— A polgármester és a törvényhatósági bizottság az inditványokat elfogadta. Most már nincs egyéb hátra, mint megvárni azt, mi lesz az állami tisztviselők fizetésrendezésével, lévén kétségtelen, hogy amint a főváros pénzügyi élete az állam pénzügyi életének függvénye, azonképen a fővárosi alkalmazottak fizetésjavitása az állami alkalmazottak fizetésemelésétől függ. A Keresztény Községi Párt továbbra is élénk figyelemmel kiséri a fizetések csökkentésének megszüntetésére vonatkozó kormányrendelkezéseket és máris megtették a lépéseket abban a tekintetben, hogy amint erre sor kerül, a fővárosi alkalmazottak fizetésének emelése egyetlen pillanatig sem maradjon el.

— Értesülésünk szerint a főváros elnöki ügyosztálya Farkas Ákos dr. tanácsnok intézkedésére az összes szükséges előkészitő munkálatokat megtette részben abban az irányban, hogy a kormányhatóságnak a fővárosi alkalmazottakra is vonatkozó fizetésemelő rendelet előkészitése tárgyában a szükséges számbeli felvilágositásokat megadja, részben pedig aziránt, hogy az elnöki ügyosztály és a számvevőségek a legteljesebb felkészültséggel várják az emelések perfektuálását.

Megvalósul Ernszt Sándor költségvetési inditványa

Január vége előtt nem kerülhet sor a fővárosi önkormányzat és a kormány közvetlen tárgyalására az állam által elvett adóbevételek visszabocsájtása ügyében

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A főváros törvényhatósági bizottsága a mult hét péntekjén fejezte be közgyűléseit a főváros jövő esztendei költségvetése ügyében. A záró közgyűlésen összeállított mérleg értelmében a pénzügyi ügyosztály *Homolyai* Rezső dr. főjegyző, költségvetési referens, irányitása mellett már megkezdte a költségvetési tervezet végleges formába való átöntését és a fővárosi házinyomda már nyomja is a költségelőirányzat végleges alakját. — Ezzel kapcsolatban a pénzügyi ügyosztályban már készül a kísérő felterjesztés: a polgármester felterjesztése a belügyminiszterhez ebben az esztendőben *szokatlanul komoly hangon* mutat arra, hogy a főváros háztartásának rendbehozatala másképen, mint az állam által elvett adók egyrészének visszabocsájtása révén, rendbe nem hozható.

Várospolitikai körökben különleges jelentőséget tulajdonitanak *Ernszt* Sándor dr. azon, a pénzügyi bizottságban elhangzott és úgy a bizottság mint a polgármester által egyhangúlag elfogadott indítványának, hogy *a főváros és a kormányzat üljenek le a zöld asztalhoz az adóügyi kérdések rendezése céljából.* A törvényhatósági bizottság valamennyi pártja osztja *Ernszt* Sándor azon véleményét, hogy *az önkormányzatnak közvetlenül kell tárgyalnia a kormánnyal*, azon meggyőződés alapján, hogy a főváros megdönthetetlen igazságairól *ezen a közvetlen úton sikerülni fog* a kormányt meggyőzni.

Ernszt indítványa értelmében a 15

polgármester és a polgármester feladata, hogy a költségvetés felterjesztése kapcsán a formaságokat az adóügyi tárgylás összeülését illetően elintézze. A polgármester *Ernszt* Sándor dr. javaslatát a költségvetést felerjesztő iratában fogja a leghatékonyabban magáévá tenni, az ankét összeülésének *technikai előkészítése* azonban elsősorban *a főpolgármester feladata.*

Illetékes helyen kijelentették az *Uj Budapest* munkatársának, hogy a szóbanforgó ankét összeülésére a multban is többször elhangzott indítvány, azonban *arra mindezideig nem került sor.* A főváros pénzügyi helyzetének komolysága és az adóügyi problémáknak kiélezett volta azonban a folyó esztendőben az önkormányzat és a kormány közvetlen tárgyalását minden körülmények között szükségessé teszi. Annál is inkább, mert a *fővárosi alkalmazottak várható fizetés-rendezése,* amire az állami tisztviselők fizetésemelésével együttesen fog sor kerülni, a főváros jövő esztendei *költségvetési hiányát legalább nyolcmillió pengővel emeli.* E szerint tehát a jövő esztendei költségvetési hiány nem a közgyűlésen megállapított *tíz millió pengő,* hanem *tizennyolcmillió pengő,* amelyet másképen mint *az állam által elvett adóbevételek egyrészének visszaadásával eliminálni nem lehet.*

A költségvetés felterjesztése a belügyminisztériumba *még ezen a héten okvetlenül meg fog történni.* A belügyminisztérium a főváros költség előirányzatát a meggyökeresedett szokás szerint, mielőtt annak behatóbb vizsgálatára a belügyminisztériumban sor kerülne, *átteszi a pénzügyminisztériumhoz.* Függetlenül az *Ernszt* által kívánt ankét összeülésétől: rövidesen sor fog kerülni *a közvetlen tárgyalásokra a pénzügyminisztérium és a főváros pénzügyi ügyosztálya között.* Minden valószínűség szerint az önkormányzat és a belügyminisztérium, illetőleg pénzügyminisztérium vezetőinek közvetlen tárgyalása akkor fog megkezdődhetni, amikor úgy a pénzügyminisztérium, mint a belügyminisztérium a költségelőirányzat részletes átvizsgálásával elkészül — *tehát semmi körülmények között sem január vége előtt.*

Nyolcszáz kilométer hosszu csatornahálózata van Budapestnek

Zaitz László értékes tanulmánya a földalatti Budapestről

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Budapest csatornázásáról a Statisztikai Közlemények sorozatában Zaitz László műszaki főtanácsosnak rendkivül érdekes tanulmánya jelent meg, amely összefüggő képet ad a csatornázás történeti fejlődéséről és annak városegészségügyi jelentőségéről.

A szerző — könyve bevezetésében — a csatornázás fontosságát tárgyalja s megállapitja, hogy az emberek városias együttélése mellett a csatornázás menynyire nélkülözhetetlen. A fertőző betegségekkel szemben a csatornázást az egyik leghatékonyabb eszköznek tartja. Rámutat arra, hogy amig Berlinben a rendszeres csatornázás bevezetése előtt a tifuszhalandóság egy ezrelék volt, addig a háboru után következő években ez a szám kétszázad ezrelékre csökkent. Fejtegetései során arra a következtetésre jut végül, hogy a csatornázásnak általános nemzetgazdasági jelentősége van, mert az egészséges nép jobbat és többet tud termelni, mint a beteg s emellett a munkaképtelenség csökkenésével, valamint a betegpénztárak igénybevételének elmaradásával a gazdasági életben tényleges megtakaritások is jelentkeznek.

A csatornázás történeti fejlődését visszavezeti a szerző a legrégibb ókori településekre. Ismerteti az ókori Róma csatornázását és itt tudjuk meg, hogy honnan ered a közmondás: „A pénznek nincs szaga". Tibérius, római császár, a csatornák tisztitására új adónemet hozott be s a nép zúgolódni kezdett; hogy a császár ilyen „illatos forrásból" szerez pénzt. Amikor ezt a császár megtudta, a zúgolódóknak az azóta szállóigévé lett mondással válaszolt: Pecunia non olet!

A történelmi visszapillantás során kitünik, hogy a XIX. században a városokat a rendszeres csatornázás létesitésére nem csak a tisztasági igények fokozódása, hanem főleg az 1831. évi nagy európai kolerajárvány tanulságai inditották. Büszkék lehetünk, hogy a főváros vezetősége a rendszeres városcsatornázásnak Angliából kiinduló eszméjét azonnal felkarolta s 1869-ben Berlin városával egyidejüleg nálunk is megindította a tervezési munkákat. Pénzügyi nehézségeken mult, hogy a csatornázási munkák végrehajtása csak az 1890-es években valósult meg. Az 1870-es években a főváros lakosainak száma 200.000 s a rendszertelen csatornahálózat hosszúsága 80 km volt. A tervezésnél Reitter Ferenc, a Közmunkák Tanácsa mérnöki osztályának vezetője abból az elgondolásból indult ki, hogy 100 év mulva, vagyis 1970-re, a főváros lakóssága ötszázezerre fog növekedni. Ezt az elgondolást az idő alaposan megcáfolta. Ma egymilliós lakósszám mellett a rendszeres csatornahálózat hosszúsága kereken nyolcszáz kilométer, vagyis tizszer akkora, mint 1870-ben volt.

Sok régi elfeledett levéltári adatot, régi érdekes jogszabályt hoz a szerző könyvében napvilágra. Bemutatja, hogy a főváros lakósságának növekedésével a csatornázás miként fejlődött, részletesen ismerteti a csatornázási intézményeket, valamint az azok fejlesztésére irányuló korszerü törekvéseket egészen a jelenkorig, amig ez a kereken hatvan millió pengő leltári értéket képviselő hatalmas közmü a mai műszaki fejlettségét elérte.

Zaitz László műszaki főtanácsos értékes monografiájából nemcsak a műszaki városigazgatási kérdésekhez közelálló, de a laikus olvasó is igen sok tanulságot merithet és teljes képet alkothat magának a főváros csatornázásának történeti fejlődéséről s annak „alvilági" működéséről.

Németh Miklós
könyvkötő s diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

Hő- Hűtő- Hang- Viz-
Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: *1-485-14, 1-388-54

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Véget ért a városházi nagyhét: a költségvetés tárgyalása és immáron karácsony előtt nagyobb emóciók nem is várhatók a várospolitikai berkekben. Arról természetesen, hogy adventi nyugalom hintené szét áldásos sugarait a városházi lelkekre, szó sincsen, inkább bizonyos petyhüdt fáradság érezhető az egész vonalon, kivéve természetesen a polgármester dinamikus erejü energiakészségét. Ami most már a lezárult közgyűlési vitát illeti: erre vonatkozólag megállapithatom, hogy ha sok alkalommal szétfolyó és a részletekbe vesző is volt, mégsem lehetett vicinális méretünek nevezni. Főleg azért nem, mert a törvényhatósági bizottság soha a multban nem állott a közgyűlési vita során annyira egy emberként a polgármester mögé, szélsőjobbiól a szélsőbalig, mint ez alkalommal a fővárosnak a kormánnyal szembeni pénzügyi politikája tekintetében. Szükségesnek tartom ehelyütt a leghatározottabban kijelenteni — és az a kivánságom, hogy ezen megállapitásomat kétszer is olvassák el a miniszteriális urak — hogy Szendy polgármester poziciója az önkormányzatot képviselő törvényhatósági bizottságban s z i k l a s z i l á r d a b b, m i n t v a l a h a. Ugy a közgyűlési pártokat, mint az egyéneket illetően az a helyzet, hogy százszázalékos politikai bizalommal vannak eltelve a polgármester imponáló egyénisége iránt. Azt is hangsúlyoznom kell, hogy a személyes érintkezés a polgármester és a törvényhatósági bizottság minden tagja között a legszeretetteljesebb, a legbarátságosabb, a legmelegebb. Ez nem politikum, ez nem diplomácia, ez a reális, a materiális valóság. A diplomácia . . .

— . . . amelyről gróf Czernin, boldogult monarchiánk boldogult külügyére, azt a találó megjegyzést tette, hogy amiről a főmondatban lemond, a mellékmondatban visszavonja . . .

— . . . itt nem kell semmit sem visszavonni! A diplomácia minden művészete és mesterkedése megakad azon a sziklafalon, amelyet a polgármester és az önkormányzat megingathatatlan egysége jelent. Visszatérve a költségvetési vitára, közlöm szerkesztő úrral, hogy az ott elhangzott indítványok már akkor pénzébe kerülnek a fővárosnak, amikr az elegáns Veronács mester a szónoktól az irásba foglalt indítványt felviszi a közgyűlési elnökhöz. Csak a Fővárosi Közlöny nyomdaköltségét számítva 1200—1300 pengőbe kerül egy egy költségvetési közgyűlés, hol van még a fütés, a világitás és a kirendelt tisztviselők külön munkadija, nem beszélve a gyorsirók túlóráiról.

— Valami humorosat kérünk a száraz pénzügyi fejtegetés helyett, bizottsági tag úr!

— Az is van raktáron! Amikor Gál Jenő teljesen üres padsorok előtt az Élelmiszerüzem ellen hadakozott, igen unalmasan, a büffében ezt a frappáns megjegyzést tette valaki: Ez a Gál Jenő már nem is n e o l ó g, hanem m o n o l ó g izraelita.

— Ügyes!

— Az sem volt rossz közbeszólás, amely Gidró Lászlótól származik. Az influenzában fekvő Salamon tanácsnok helyett — aki azóta már tökéletesen felgyógyult — helyettese: a kitűnő és szimpatikus Rostagni Achilles dr. főjegyző képviselte az előadói pulpituson a közegészségügyi költségvetést. Rostagnit nem igen ismerik a közgyűlés tagjai. A kereszténypárton megkérdezték: ki az előadó? Mire Gidró Laci igy felelt: Salamon A c h i l l e s s a r k a.

— Jaj! Most én teszek fel egy kérdést Önnek kedves dr. Városházy! Mi a különbség a régi költségvetési tárgyalások és a mostani vita között?

— Csupa fül vagyok!

— A régi városházán sok volt a b u d g e t és kevés a deficit, ma kevés a b ü d z s é és sok a deficit! — Hogy azonban ne essem a plágium vádjába, idejegyzem, hogy a budget-vitának ez a legszellemesebb szava a városházi sajtóiroda egyik békebeli tagjának ajkáról hangzott el a folyosón és azt Heti Ujságjában Falus Ferenc barátom örökitette meg az utókor számára.

— Helyes! És ha már a vitánál tartunk: megemlitem, hogy a két üzemi vezér vitája egyre jobban elmérgesedik. A hirlapi párbajból nagyon könnyen másféle párbaj is lehet, lévén az egyik vezérigazgató nyugalmazott tábornok, a másik vezérigazgató pedig tartalékos százados. Egyelőre tábornoki párbajbiróság tanácskozik az ügyben, majd a fegyverek fogják eldönteni, amit ilyen esetekben a kardok vagy a pisztolyok el szoktak dönteni . . .

— Ennyi kavarodás egy ártatlan kerti vízcsap körül! De térjünk át derüsebb témára! Vidámak-e ebben az évben a névnapi vacsorák?

— De még mennyire! Lázár Ferenc névnapját a Belső Lipótvárosi Keresztény Kör évadnyitó vacsoráján ünnepelték a mult hét szombatján. A keresztény Lipótváros népszerü vezére sok értékes és kedves elismerő szavat kapott közéleti munkásságért. Egy másik névnapi ünnepséget is ezennel tisztelettel bejelentek: Csilléry híveinek hatalmas tábora november 30-án a Britania-szállóban tart András-napi ünnepséget.

— Hogyan sikerült a nagy névnapi vacsora Karafiáthéknál?

— Igen előkelő társaság gyült össze csütörtökön este őexcellenciájék úri házánál. Meghivást kaptak a fővárosi kormányzó-pártok vezetői, a főváros vezetősége részéről a polgármester. Két miniszter is ott volt, mégpedig a főváros szemponjából két legfontosabb miniszter: Széll József és Fabinyi Tihamér. A vacsora mindvégig a legbarátságosabb és legszivélyesebb hangulatban folyt le. Hogy az aszalnál és asztal után nem az időjárásról beszélgettek az urak, az természetes. Nem szeretek jósolni, de kifejezést adok azon meggyőződésemnek, hogy a főpolgármester úr Jenő-napi vacsorája nagyfontosságú akciók kezdőpontját jelenti és hogy a fehér asztalnál megindított tárgyalásoknak a zöld asztalnál lesz nem kevésbbé békés és barátságos hangulatban a folytatásuk . . .

— Őszintén kivánjuk! Jubileum?

— Szécsi Jenő műszaki főtanácsos, a

A tűzharcosok és a városháza

Irta: Müller Antal

Igen tartalmas és magasnivóju volt az országgyűlés képviselőházának vitája, ahogyan a keddi ülésen a cimet módositották; az 1914—18. évi világháboru tüzharcosai érdemeinek elismeréséről szóló törvényjavaslatról és az egész ország fogadta megelégedéssel Rőder Vilmos honvédelmi miniszter záróbeszédét, amely megállapitotta, hogy a tüzharcos-javaslat letárgyalásával a mai képviselőház közel tizéves adósságot számolt fel. Igaza van abban is a honvédelmi miniszternek, hogy ennek az adósságnak a törlesztése akkor is súlyos feladat volna, ha a háboru után valóságos és igazságos béke következett volna ránk. De kétszeresen hálátlan a feladat a felszámolást illetően annak, aki a kivánságok és igéretek ingatag talajáról méltóképen és ma akarja átvinni a tüzharcosok érdemeinek elismerését.

A képviselőházi vitában magam is felszólaltam: megállapitván azt, hogy azt az áldozatot, amelyet a tüzharcosok hoztak, mi törvényhozók, szerény szavunkkal úgy sem tudjuk eléggé méltatni! Nagy adósságot van hivatva leróni a tüzharcos-törvényjavaslat, amely újabb és újabb terheket ró a társadalomra, a szent cél érdekében, hogy könnyitsen a tüzharcos és családja megélhetésén.

Az Uj Budapest hasábjain jelen alkalommal arról kivánok szólani, hogy a tüzharcos-törvényjavaslat, amelyből néhány hónap mulva törvény lesz, milyen vonatkozásban van a fővárossal, különösen az iparos-tüzharcosoknak a szempontjából. Hangsúlyozom, hogy úgy Szendy Károly polgármester, mint nagynevű elődje, boldogult Sipőcz Jenőnk, mindent elkövettek a multban is arra vonatkozóan, hogy a frontharcosok megfelelő különleges elbánásban részesüljenek úgy a közalkalmazott-frontharcosok, mint az iparos-frontharcosok. Nem órajtuk mult, hogy erre vonatkozó jószándékaikat a törvény hiányában a multban nem tudták százszázalékosan megvalósitani.

A városháza, mint munkaadó, szempontjából legfontosabb a javaslat 12-ik szakasza, amely közszállitási ügyekben védi a tüzharcost. A multban etekintetben sok panasz érkezett hozzám, mint a Keresztény Iparosok Országos Szövetségének elnökéhez: itt-ott bizony olyan hatóságok — közöttük a főváros — sem vették figyelembe a hadirokkantak és hadiözvegyek problémáit és érdekeit, amelyeknek pedig elsősorban kellett volna figyelembe venniök! Egy esetben például — ezt a Házban is előadtam — hozzámfordult egy hadiözvegy és elpanaszolta, hogy egy tészta-szállitásnál az ő ajánlata mindössze félszázalékkal volt drágább, mint egy idegen eredetű szállitóé. Mégis az idegeneredetű kapta a megbizást és csak felsőbb utasitásra, a minisztérium rendelkezésére kapta meg azután a hadiözvegy. Hosszú kálváriát járattak vele, állandóan vizsgáltatták az anyagot és bár a vizsgálat mindig százszázalékig kimutatta az elsőrendűséget, a vizsgálati dijakat is neki kellett megfizetnie! Az emlitett esetben az intézkedő tisztviselő, amikor a hadiözvegy kérelmének támogatásánál a hadirokkant-törvényre hivatkoztam, azt a választ adta, hogy ez a törvény a hadirokkantakra és nem a hadiözvegyekre vonatkozik. Meggyőződésem, hogy az uj törvény az efajta lelketlenségeket lehetetlenné teszi.

Azokat a javaslataimat, amelyek a frontharcos-kisiparosokkal szemben való különleges elbánásra vonatkoznak, a városházi közmunkáknál és közszállitásoknál majd azon az ankéton fogom előterjeszteni, amelyet Szendy polgármester úr remélhetőleg mennél hamarébb összehiv, most már a Közszállitási Szabályzatnak a fővárosi közmunkáknál és közszállitásoknál való egységes alkalmazása tárgyában. A közép- és nagygyárakat illetően már most kifejezem azonban azon meggyőződésemet, hogy a városházi közmunkáknál és közszállitásoknál egyenlő feltételek esetén előnyben kell részesiteni azokat az üzemeket, amelyek több tüzharcost alkalmaznak. Erre vonatkozóan szigoru ellenőrzést kell gyakorolni, mert a hadirokkantak is nagyon panaszkodnak atekintetben, hogy a hadirokkant-törvényben az üzemeknél való alkalmazásra vagy egyéb jogok elnyerésére vonatkozó előnyöket nem biztositják nekik kellőképen!

---

vizivárosi elöljáróság műszaki osztályának érdemes vezetője, ünnepelte szerdán este ünnepi vacsora keretében közszolgálatának harmincéves jubileumát. A Budai-Vigadóban rendezett vacsorán megjelentek Kornis Gyula, a képviselőház alelnöke, Kozma Jenő fővárosi bizottsági tag, Petracsek Lajos képviselő és a kerület polgárságának számos előkelősége. Az ünnepi beszédet marosvásárhelyi Thordai Lajos dr. tanácsnok, a kerület kitűnő elöljárója tartotta.

— Éljen a derék Szécsi Jenő! Mi ujság a beteg-standban?

— Hetek óta fekszik betegen Csorna Kálmán dr. árvaszéki elnök felesége, az előkelő budapesti társaság ünnepelt szépasszonya. A tiszti ügyészségről Kubinyi Imre dr. is még mindig a betegágyat nyomja, harctéri sebesülése újult ki súlyos formában.

— Őszinte részvétünk! Mi ujság még az ügyészségen?

— Röpködnek a békegalambok és minden valószinűség megvan arra, hogy rövidesen elsimulnak az összes harci hullámok és lecsillapodnak a kedélyek. Az uj főügyész különben a tőle megszokott fiatalos energiával fogott hozzá az ügyészség teljes átszervezéséhez. Ennek első etappe-jaként a tiszti ügyészségre helyezte át a polgármester Joó Ferenc dr. ügyvédet, az árvaszéki hivatásos gyámság másfél évtizede érdemes vezetőjét. Joó dr., aki hosszabb ideig bírói gyakorlatot is folytatott, a sok ifjú óriás között értékes tagja lesz az ügyészségnek.

— Nagyon helyes! A viszontlátásra a jövő héten, kedves dr. Városházy.

— Isten Önnel, szerkesztő barátom!

Épüljön fel végre az óbudai Árpád-templom!

A keresztény Budapest tizennyolc esztendeje alatt egyetlen templomot sem épitettek Óbudán, a főváros legkatolikusabb kerületében

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Óbuda egyik legelőkelőbb egyesülete: az Óbudai Katolikus Kör, most tartotta első őszi vacsoráját. Elsőnek *Hanthy-Haidekker* János kerületi elöljáró szólalt fel, aki a katolikus erők tömörülésére és a katolikus öntudat kimélyitésére buzdította a kör tagjait.

Rámutatott arra, hogy a III. kerület a főváros legkatolikusabb kerülete: Óbuda lakosságának 75.2%-a római katolikus! Az Eucharisztikus Világkongresszus és a vele egybeeső Szent István-év küszöbén szorgalmazni kell az *1907:XVIII. tc. végrehajtását.* Ez a törvény Ferenc József megkoronázásának 40-ik évfordulója alkalmával kimondotta, hogy *fel kell épiteni Óbuda határában azt a templomot, amelyet Szen István Árpád emlékére emelt a nagy magyar fejedelem temetkezési helyén.*

Az épitkezésre az országgyűlés annakidején hatszázezer koronát szavazott meg. Ez a törvény mind a mai napig nincs végrehajtva! Óbuda áhitattal és szeretettel várja ennek a törvénynek a végrehajtását, annál is inkább, mert a Keresztény Budapest tizennyolc esztendeje alatt minden kerületben épült kaolikus templom, *egyedül Óbudát hagyták ki* a templomépitési programból.

A templomot a Bécsi-út és Vörösvári-út kereszteződésénél kiszögelő kanyarulatnál lehetne megépiteni a Táborhegy egyik kisebb dombján. A templom, amelynek terveit *Schulek* Frigyes még 1914-ben elkészitette, Óbuda legtöbb pontjáról főképen a Bécsi-út felől nyujtana nagyszerű képet. A szükséges területet, mintegy húsz katasztrális holdat, már régebben megszerezte a Fővárosi Közmunkák Tanácsa és az ezidőszerint is a tanács birtokában van.

Az előkelő közönség *Hanthy-Haidekker* Jánost, a kerület népszerű elöljáróját, értékes és érdekes beszéde kapcsán melegen ünnepelte.

69. jótékonycélu m. kir.
ÁLLAMI SORSJÁTÉK
Főnyeremény 40.000 ar. pengő
18.729 nyeremény 275.000 pengő értékben
NYEREMÉNYEK:
20.000 ar. P.
10.000 ar. P.
2-szer 5,000 ar. P.
4-szer 2,500 ar. P.
6-szor 2.000 ar. P.
20-szor 1.000 ar. P.
és még számos nagy és kisebb nyeremény, melyeket mind készpénzben fizetnek ki.
Huzás december 3-án.
SORSJEGY ÁRAK:
Egész ar. P 3.— Fél ar. P 1.50
A nyeremények számát és összegét a multhoz képest emeltük.
Kapható minden sorsjegy főárusitónál, valamint az összes dohánytözsdékben. Postai rendeléseket a pénz előzetes beküldése után azonnal teljesit a Székesfővárosi M. Kir. Pénzügyigazgatóság, Budapest, V., Szalay-u. 10.

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal.
E szelvény 10% engedményre jogosit

November hó 21-én, és 23-án délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon —342—29

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi cimerek zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39.szám Telefon: 1-891-18.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Telefon: I—811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi látcsövek. a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek fényképészeti cikkek.

A kereszténypárt a költségvetési vitában

Értékes munkásságot fejtettek ki a Keresztény Községi Párt tagjai a főváros közgyülésén a költségvetés tárgyalása során

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Községi Párt mint minden esztendőben, ezidén is bőségesen vette ki a maga részét a törvényhatósági bizottság költségvetési vitájából. Örömmel állapítjuk meg, hogy *nemcsak a vezérek jeleskedtek* felszólalásaikban; a fiatalabb generáció is értékes alapossággal szólt hozzá a szőnyegen fekvő témákhoz, fontos és kitűnő indítványokat nyujtottak be a közgyűlés egyes fejezeteihez. Most csak az a fontos, — amint arra *Petrovácz* Gyula annyira találóan mutatott rá költségvetési beszédében — hogy a fővárosi adminisztráció *ténylegesen és komolyan igyekezzen a közgyűlés által elfogadott indítványokat megvalósítani*, azokat az indítványokat pedig, melyeket a polgármester elfogadott, megfelelő előkészítés után a közgyűlés elé hozni.

A legfontosabb indítványt az általános költségvetési vitában

CSILLÉRY ANDRÁS DR.

részéről hangzott el. *Csilléry* azt javasolta, hogy a fővárosi intézmények és üzemek kötelékében huzamosabb idő óta kifogástalanul szolgálatot teljesítő családos tisztviselők, alkalmazottak és munkások szociális helyzete javítása érdekében családi lakóházak építésére díjmentes telkeket adjon a főváros. Olyképen, hogy az építkezések lebonyolítására az egyes üzemek és intézmények nyugdíjalapjai az építkezések lebonyolítására felhasználhatók legyenek.

Csilléry András dr. ezen indítványának fontosságát mi sem bizonyítja jobban, minthogy a képviselőház szerdai ülésén *Széll* József belügyminiszter kijelentette, hogy az önkormányzati testületek által fenntartott lakótelepeken lévő lakásoknak sokgyermekes családok részére való kiadatását indokoltnak tartja. A belügyminiszter ezt az elvet — amely *Csilléry* indíványának alapgondolata volt — az önkormányzatot illetően törvényes formában is biztosítani kívánja. A polgármester különben máris *Csilléry* indítványának részletes kidolgozására utasította az illetékes ügyosztályokat.

A költségvetés részletes tárgyalása során a kereszténypárti bizottsági tagok részéről

LOTZ ANTAL DR.

a kitüntetéssel és jeles bizonyívánnyal rendelkező fiatalemberek részére elhelyezkedés biztosítását kérte.

LÁZÁR FERENC DR.

a református egyház felekezeti segélyének 36 ezer pengőre való felemelésére tett javaslatot. *K. Császár Ferenc*, *Gyurkovits Henrik*, *Hatolkay Kázmér*, *Mohaupt* Gyula útépítési, csatornázási és kertészeti kívánságokat terjesztettek elő.

K. CSÁSZÁR FERENC

a közterületek burkolásáról szóló szabályrendelet módosítását kívánta. — Ugyancsak ő kérte az útügyi intézet kölségvetésének módosítását. *Lotz* Antal dr. a Kálvin-térnek a jövő évben való rendezését követelte.

GIDRÓ LÁSZLÓ DR.

a műszaki igazgatás egyszerűsítését indítványozta.

SCHODITSCH LAJOS

az építésrendőri ellenőrzés megszervezését kérte. Ugyancsak ő sürgette az Építésügyi Szabályzat módosítását. Nemkülönben a fatelepek és kertészeti telepek kihelyezését.

KUNCZE LAJOS DR.

az új kivezető óbudai főutat Árpád-fejedelem-útjának kívánja elkeresztelni.

GÁLDY BÉLA

a tanügyi költségvetés tárgyalása során az Ujlaki hegyvidéken elemi iskola építésére tett javaslatot.

HATOLKAY KÁZMÉR

az iparrajziskola túlzsúfoltságát tette szóvá.

CSOMA ZSIGMOND

a testnevelési tanárok jobb javadalmazását kívánta.

HEGEDÜS AMAND

a karitatív munkát végző társadalmi egyesületeknek a hatósági szociális és közjótékonysági tevékenységgel való fokozottabb egybekapcsolását tartjta szükségesnek.

SZABÓ JÓZSEF

az Erzsébet szeretetotthon konyha-személyzete számára kér fizetésjavítást.

SZABÓ GÉZA DR.

az Erzsébet szeretetotthon kórházi osztályának a közkórházak státusába való áthelyezését, továbbá a gyógyíthatatlan betegek részére megfelelő kórházi-osztály felállítását kérte.

K. Császár Ferenc az óbudai előljáróság kibővítése érdekében emelt szót.

PAKÁNYI FERENC

a Horváth-kertet kívánja az új budai céljaira kijelölni.

CSELÉNYI PÁL DR.

az Országos Dalosszövetség támogatásának helyreállítását kívánta.

Az intézmények és üzemek költségvetésénél

NAGY LÁSZLÓ DR.

a Segítőalap által élvezett fővárosi támogatás felemelését kérte, tekintettel Az alap költségvetési hiányára. Az anyagszertár költségvetésénél *Gidró* László dr. az anyagszertár hatáskörébe még beleutalt intézmények és hivatalok odakapcsolását kérte beszerzési szempontból.

A Beszkárt költségvetésének tárgyalása során

MOHAUPT GYULA

azt kérte, hogy az alkalmazottak elhasznált szolgálati ruháit bocsássák tulajdonukba.

Értékes és fontos indítványokat tettek a Keresztény Községi Párt tagjai a nagyüzemek költségvetésének részletes vitájában is. A Keresztény Községi Párt bizottsági tagjai által tett indítványok *mindig a realitás síkján mozogtak*, aminek legeklatánsabb bizonyítéka, hogy a polgármester *a Keresztény Községi Párt által tett indítványok legnagyobb részét elfogadta és* azok közül a törvényhatósági bizottság a polgármester javaslata alapján alig egy-kettőt utasított el.

Száz gyakornok panasza

Akikről megfeledkezett a státusrendezés

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Sok szó esik ujabban a fiatalság elhelyezéséről. Legutóbb a Keresztény Községi Párt értekezletén és a közgyülésén is szóvátették ezt a problémát és sürgették a megfelelő intézkedéseket, amelyekkel elő lehetne mozditani az ifjúság nagyobbmérvü elhelyezését. Fel kell hivni a figyelmet azonban arra, hogy nem elég az ifjúság pillanatnyi elhelyezéséről gondoskodni, hanem biztositani kell a további előmenetelét is!

1933-ban már megindult egy hasonló akció és akkor a főváros törvényhatósági tanácsa száz gyakornoki állást szervezett az állástalan ifjúság számára havi 80—100 pengő fizetéssel. Akkor nehéz volt ebbe az állásba is bejutni, mert az előirt törvényes iskolai képesitésen kivül még egy külön bizottság — az alpolgármester vezetésével — vizsgáztatta a pályázókat és ennek a vizsgának az eredménye alapján választottak ki a többezer pályázó közül százat.

Az ujonnan felvett gyakornokoknak azt a biztatást és igéretet tették, hogy egy évi próbaidő után — amennyiben megfelelnek — magasabb fizetési osztályba, illetőleg az akkor még létező ideiglenes hivatalnoki státusba fogják őket kinevezni. Azóta négy esztendő telt el, közben volt egy státusrendezés, ami a száz gyakornokról teljesen megfeledkezett. A státusrendezés ugyanis az ideiglenes hivatalnoki elnevezést megszüntette és az ideiglenes hivatalnokokat gyakornokoknak, kezelőknek, illetőleg kezelőnőknek minősitette át. Az 1933-ban kinevezett gyakornokokat azonban annak ellenére, hogy a státusrendezés megjelenésekor már három évet szogáltak és már akkor gyakornokok voltak, mégsem osztották be a gyakornoki státusba, hanem meghagyták továbbra is abban a kezdő fizetésben — dacára a gyakornoki cimüknek — amit mások, az ujonnan elnevezett gyakornokok, akiket sokkal később alkalmaztak, csak az első évben kapnak, amig a próbaidő tart! Egy év után azonban úgy a gyakornokok, mint a kezelők és kezelőnők végleges fizetési osztályba kerülnek, ahol a fizetésük szakoknak megfelelő 200 pengőig is felmegy.

Az ideiglenes gyakornokoknak, tehát semmi kilátásuk és reményük ilyen alapon még csak arra sincs, hogyha már a cimet, a végleges gyakornoki cimet, nem kaphatják meg, legalább fizetésben biztositanák nekik azt, amit mások, a náluknál sokkal később alkalmazottak élveznek.

A főváros vezetősége ezekre a fenti megállapitásokra vonatkozólag bizonyára azt fogja mondani hogy nincsen megfelelő számú végleges gyakornoki, kezelői és kezelőnői állás üresedésben és igy nem áll módjukban a négy éve egy fizetésben — a fővárosnál a legkisebb tisztviselői fizetésben részesülő — lévő ideiglenes gyakornokok részére magasabb fizetést biztositó gyakornoki, kezelői, illetőleg kezelőnői kinevezésüket megcsinálni. Erre vonatkozólag a helyzet az, hogy a státust rendező főpolgármesteri rendelet állapitja meg, hogy „átmenetileg", a státusban megállapitott létszámnál több is lehet a gyakornokok, kezelők és kezelőnők száma". Igy tehát semmi akadálya nem lett volna, hogy a státusrendezéssel az ideiglenes gyakornoki állásokat is rendezzék és annak a száz ifjúnak a jövőt jelentő gyakornoki, kezelői, illetőleg kezelőnői fizetést megadják; annál is inkább, mert egyes szakokon esetleg még évek mulva sem lesz üresedés és a gyakornokok — bármennyire megérdemelnék — saját hibájukon kivül behozhatatlan kárt fognak szenvedni.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 2. szám.
Telefon: 30-2-45.

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz. Tel.: 1-291-78

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

HIREK

A keresztény nők: a kereszténypárt missziónárius tábora

—o—

Petrovácz ünneplése a Rákosvárosban

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Községi Párt XIV. kerületi női Szervezete igen nagy sikerű évadnyitó teadélutánt rendezett, amelyen *Kiss* Elemérné ügyvezető elnöknő üdvözlő szavai után *Cselényi* Pál dr., a párt ügyvezető alelnöke meggyőzően mutatott rá a történeti szükségességre, amely a vallásos hitben gyökerező kereszténypárt misszionárius táborává avatta a keresztény nőket.

Petrovácz Gyula országgyűlési képviselő — akit ötvendik templomának felépítése alkalmából meleg ünneplésben részesítettek — beszédében a bíboros-hercegprímásnak és *Szendy* polgármesternek a templomszenteléssel kapcsolatban mondott két mélyértelmű mondatát taglalva bizonyította, hogy a templom Istennek és a nemzetnek egyaránt épül. A tapasztalat szerint a templom neveltjei a közületnek is legértékesebb polgárai és az államnak legbiztosabb támaszai.

Toperczer Ákosné országgyűlési képviselő szép beszédben a nő magasztos hivatásáról szólt. A női életszentség fogalmát — úgymond — Krisztus ajándékozta a világnak.

Hűtőházat kér a Mezőgazdasági Kamara a Nagyvásártelepre. A Mezőgazdasági Kamara beadvánnyal fordult a polgármesterhez, akitől azt kérte: hasson oda, hogy a Nagyvásártelepen a termelők által igénybevehető hűtőházat létesitsenek. Hangsúlyozza a Mezőgazdasági Kamara, hogy az őstermelői hűtőház felállítása éppen olyan érdeke Budapestnek, mint az őstermelőknek, mert ezáltal szinte tökéletesen lehetne szabályozni a nagyvásártelepi kínálatot.

Felépül a kubikos-otthon. A főváros 44.000 pengőt irányzott elő az új kubikos-szállás létesitésének költségeire és az épitkezést már a legközelebbi napokban megkezdik. A gróf Haller-térnek a Vágóhid-utca felőli részén jelölték ki a kubikos-szállás céljaira megfelelő területet. Egymás mellett két középületet fognak itt épiteni, amelyben 400 fekvőhely lesz a kubikusok számára. Talicskáikat és egyéb felszereléseiket is itt helyezhetik majd el. Az épületek között gondoskodnak főzőhelyről is, mert a kubikosok élelmezésükről maguk gondoskodnak.

Uj park a Gellért-hegyen. A főváros legutóbbi közgyülésén jóváhagyták azt a tervet, amelynek értelmében a főváros a mártonhegyi úti telkeit gellérthegyi telkekre cserélte át. Ezeken a cserébe szerzett gellérthegyi telkeken a főváros a Citadellától délnyugati irányban parksávot tervez és ezzel a gellérthegyi lejtővel kapcsolatos parksáv lényegesen meg fog bővülni.

A székesfővárosi m. kir. Pénzügyigazgatóság felkéri az igen tisztelt közönséget, hogy aki a címére küldött jótékonycélú állami sorsjegyet megtartani óhajtja, annak árát a postatakarékpénztári befizetési lap felhasználásával mielőbb egyenlítse ki. Aki a küldött sorsjegyet nem kívánja megtartani, szíveskedjék azt a mellékelt portómentes küldésre jogosító válaszborítékban felhasználásával visszaküldeni oda, ahonnét érkezett. Az állami sorsjáték jótékony célt szolgál, aki a megtartani nem kívánt sorsjegyet vissza nem küldi, a jótékony célt károsítja meg.

Szendy polgármester: az ut a jobb jövő felé csak a templomokon keresztül vezet

A Szentlélek plébánia-templomot felavató beszédében a hercegprimás kijelentette, hogy a főváros a templomok épitésével és fenntartásával nyilvános hitvallást tesz

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Ünnepi külsőségek közzött avatta fel Serédi Jusztinián dr. bíboros-hercegprímás a Kassai-téri Szentlélek plébánia-templomot. Szentbeszédében a hercegprímás *főpásztori köszönetét* nyilvánította a főváros közönségének nemcsak azért, mert az új templom létesítéséhez óriási anyagi eszközökkel hozzájárul, hanem azért is, mert ennek a templomnak és a többi templomnak felépítésével és fenntartásával a főváros *nyilvános hitvallást tesz*. Meleg szavakkal mondott még köszönetet a hercegprímás *Petrovácz* Gyulának, a tervező művésznek és *Mihalovics* Zsigmond dr. kanonoknak, a herminamezei egyházközség plébánosának. Délben az új egyházközségi kultúrház nagytermében ünnepi ebéd volt, amelyen többek között *Szendy* Károly polgármester beszélt. Örömét fejezte ki a polgármester, hogy mint a kegyuraság képviselője már a kilencedik templom felszentelésén vehet részt. — Amikor megszólaltak az új templom harangjai — mondotta a polgármester — úgy éreztem, hogy *azok minden jó magyart hívnak*, mert az út a jobb jövő felé csak a templomokon keresztül vezet!

A templomot, mely a magyar építőművészet egyik legszebb alkotása, *Petrovácz* Gyula tervezte. A berendezéssel együtt kereken négyszázezer pengőbe került ez a lenyügözően szép templom, melynek főoltára minden helyről egyformán látható. A templomot és a plébániát *Wihart* Ferenc, többszörös pályadíjnyertes építész, építette, aki 1906-ban nyerte első pályadíját az újszegedi templom tervpályázatán, amely az ő tervei alapján azután fel is épült. *Wihart* számos közmunkái közül felemlíthető a Jászberényi-úti és Bihari-úti szükséglakások, a Lenke-téri és Miskolczi-úti iskolák, az Orsolya-zárda, a Leheltéri plébánia-templom épülete stb. A templom egy esztendő alatt készült el, ami templomépítésnél rekord teljesímény és *Wihart* kiváló szakértelmének köszönhető.

A herminamezei egyházközségnek *Petrovácz* Gyula az elnöke, a templomot *Petrovácz teljesen ingyen tervezte* és végezte a tervező műépítész szokásos ellenőrző munkáját. Az építkezéshez másfélmillió darab falitéglát, kétszázezer darab homlokzati téglát, kétezer kétszáz tonna cementet, négy vagón vasat és rengeteg kiegészítő építési anyagot használtak fel az egyesztendős építkezés alatt.

Teljesen átszervezik a szellemi szükségmunkát

Horony-Pálfi tanácsnok érdekes elgondolása

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Horony Pálfi Aurél dr. tanácsnok, a szociálpolitikai és közjótékonysági ügyosztály érdemes vezetője, most dolgozik a szellemi szükségmunka teljes átszervezésén.

Az állandó szellemi szükségmunkások kilencszázötven főnyi tábora meg fog maradni. Decembertől, illetőleg januártól teljesen átszervezik a szellemi szükségmunkát. Eddig csak hétszáz rendkívüli szellemi szükségmunkást alkalmaztak két-három hónapra. Arról van szó, hogy mind a tízezer, a szellemi szükségmunka ellenében élvezett támogatására érdemes igénylőt kielégítsék, mégpedig olyképen, hogy három-négy hónaponként váltogatják majd az ideiglenes szükségmunkások személyzetét olymódon, hogy aki már egyszer volt szellemi szükségmunkás, újra nem lehet az.

A szellemi szükségmunkások, úgy az állandóak, mint az ideiglenesek, a jövőben is *szegénygondozási munkálatokat* fognak végezni.

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DISZE!

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

TÖRLEY
RÉSERVÉ AMÉRICAIN

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és színben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-431-32.

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és beton-épitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

Móczár Gábor
egeszségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

Diskay név garantálja, hogy jól sikerült munkát kap. Gyermekfényképkülönlegességek speciális felszereléssel, úgyhogy minden felvétel biztos siker. Műterem nyitva vasárnap és ünnepnap is 9—7. Életnagyságú fényképnagyitás bármily kis fénykép után. Kérjük minden esküvőnél, eseményeknél
DISKAY FOTO-RIPORTER
vállalathoz fordulni bizalommal. Közigazgatási tisztviselőknek az amúgy is alacsony árakból még 15% engedmény. Budapest, VII., Rákóczi út 18. T.: 1—343—31.

2-ségtelen!
Egészséges egész 7-enát
Franck
KÁVÉPOTLÉKKAL
Kneipp
MALÁTAKÁVÉ!

Uj kiirások

Különféle méretű és minőségű táblaüveg szállítására a székesfőváros intézetei, hivatalai, iskolái és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi november hó 23-án délelőtt 10 óra.**

Hengerelt vasgerenda szállítására a X. ker. Fehér-úti dülőben fekvő telken épülő 1000 drb. szükséglakás létesítéséhez. **Határidő: 1937. évi november hó 23-án délelőtt 9—10 óra.**

7000 pár új szolgálati bőrcipő készítési és 4000 pár használt szolgálati bőrcipő javítási munkálataira a Budapesti Helyiérdekű Vasutak Rt. részére. **Határidő: 1937. évi november hó 23-án délelőtt fél 9 óra.**

Közös udvari alap-vízvezeték és csatornázási munkálatokra a X. ker. Megyeri-utcában épülő kislakásos telepen. **Határidő: 1937. évi november hó 23-án délelőtt 9—10 óra.**

Közös udvari vízvezetéki és csatornázási alapvezetéknek szerelési munkáira a XIII. ker. Forgács-, Szilas- és Hajdú-utcában épülő kislakásos telep részére. Határidő: 1937, évi november hó 23-án délelőtt 9—10 óra.

Cca 11.000 pengő értékű különféle minőségű és méretű táblaüveg szállítására a székesfőváros hivatalai, iskolái. intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi november hó 23-án délelőtt 10 óra.**

Hengerelt vasgerenda szállítására a X. ker. Fehér-úti dülőben fekvő telken létesítendő 1000 drb szükséglakás építéséhez. **Határidő: 1937. évi november hó 23-án délelőtt 9—10 óra.**

10,000 méter koporsóbélés sifon szállítására a székesfőváros Temetkezési Intézete részére. **Határidő: 1937. évi november hó 25-én délelőtt 10 óra.**

Sapkaernyő, sapkaizzlap és sapkarohamszíj szállítására Budapest Székesfőváros Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi november hó 26-án délelőtt 9 óra.**

Különféle tipusú motor „nagy" fogaskerék nyers acélöntvényének kötés útján történő biztosítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi november hó 26-án délelőtt fél 10 óra.**

Villamos szerelési munkálatokra a X. ker. Megyeri-utcában épülő kislakásos telep részére. **Határidő: 1937. évi november hó 26-án délelőtt 9—10 óra.**

Villamos szerelési munkálatokra a XIII. ker. Forgách-, Hajdú-, Szilas-utcákban épülő 8 drb kislakásos épület részére. **Határidő: 1937. évi november hó 26-án délelőtt 9—10 óra.**

Vízvezeték és csatornázás szerelési munkákra a XIII. ker. Forgách-, Hajdú- és Szilas-utcákban épülő 8 drb kislakásos épület részére. **Határidő: 1937. évi november hó 26-án délelőtt 9—10 óra.**

Vízvezeték és csatornázás szerelési munkákra a X. ker. Megyeri-utcában épülő kislakásos telep részére. **Határidő: 1937. évi november hó 26-án délelőtt 9—10 óra.**

Kocsimosó és ujjnedvesítő szivacs szállítására a székesfőváros hivatalai, üzemei és intézetei számára. Határidő: 1937. évi november hó 26-án délelőtt 10 **óra.**

1. Vízvezetéki- és csatornázási, 2. Központi fűtési-, szellőző-, légnedvesitő berendezési munkákra Budapest Székesfőváros Elektromos Művei kelenföldi erőművében folyó laboratórium és irodaépitkezéshez. **Határidő: 1937. évi november hó 29-én délelőtt 10 óra.**

Nyers szürkeöntvény kocsialkatrészeknek kötés útján történő biztosítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. Határidő: 1937. évi november hó 30-án délelőtt 9 óra.

GAZDASÁGI ÉLET

A Városligetben vagy a Lágymányoson?

Délibáb és valóság a Nemzetközi Vásár elhelyezésének kérdésében

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Sokat hallani ujabban a Budapesti Nemzetközi Vásár elhelyezéséről. A Szent Imre-városban, egyes üzletekben már ki vannak téve a Lágymányos rendezésének új tervei is, amelyekben látható nagy betükkel van feltüntetve a vásár új otthona a lágymányosi területen, amelyet a vasuti töltés és az új Horthy Miklós-hidról a Lenke-tér felé épitendő uttest szegélyez és a Budafoki-út szel át. Ennek a területnek egyik része szolgálna e tervek szerint a Budapesti Nemzetközi Vásár új otthonául.

Egyes sajtóorganumokban pedig olyan hirek jelentek meg, hogy máris alakulóban van a Lágymányosi Vásárváros Rt., amely a Budapesti Nemzetközi Vásártól független elnökséggel és igazgatósággal, szállászcsináló és későbbi bérbeadó akcióba fog lépni — egyszersmind már most jogi személyiségét képviseli annak a Budapesti Nemzetközi Vásárnak, amely ugyan már 33 év óta fennáll, de jogi személlyé még mai napig sem alakult. (Ezidő szerint a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara egyik osztálya.) Röviden tehát arról van szó, hogy egy üres üvegre vignettát tesznek. A vignetta bizonyára sok pénzbe fog kerülni; beleöntik a régi szolid tartalmat: a Budapesti Nemzetközi Vásár 33 éves óborát.

A szállongó hirekről a vásár-rendező bizottság illetékes tagjai részéről a következőket mondották az Uj Budapest munkatársának:

— A Vásár multjának, fejlődésének és jövőben való sikerének alapja az, hogy a Budapesti Nemzetközi Vásár felöleli az egész Magyarország dolgozó polgárságát, a kisiparostól a nagy-gyárosig, a vidéki paraszt háziiparostól az iparművészig, a kiskereskedőtől a legnagyobb szövetkezetig és bankvilágig.

— A másik pedig az, hogy a Budapesti Nemzetközi Vásár a benne megütköző érdek-ellentéteket szervezeténél és kitünő vezetésénél fogva olyan harmonikus egységbe tudta összefogalalni, hogy a Vásár rendezésében mindenki megtalálta a maga számitását. A vásár nagy általánossága és közössége tette a Budapesti Nemzetközi Vásárt közérdeküvé, úgy hogy ennek az intézménynek élén valóban nyugodtan foglalhat helyet Szendy Károly, a főváros polgármestere, aki a maga robusztus munkás egyéniségét száz százalékig vitte bele ebbe a szép magyar akcióba és az elmult két év alatt olyan lendületes fejlődésen ment keresztül a vásár, amelyre még ebben az országban példa nem volt.

— Biztos az, hogy ha egy ilyen kitünő intézménynek semmi más hiánya nincsen, csak hogy nincs megfelelő elhelyezési vagy terjeszkedési lehetősége, akkor rendkivül csábitó és kinálkozó mindenki számára, hogy ezt az intézményt odaterelje, ahol a saját érdekeit kivánja kiszolgálni. A Vásár 1950-ig negyed millió pengő invesztálásával opciót szerzett az Iparcsarnok használatára, valamint, hogy a különféle szerződések biztositásával szétszedhető pavillonokból vásárváros-anyag felett szerzett dispoziciós jogot.

— Egy ilyen intézmény elhelyezéséhez azonban — a közérdeket tekintve — oly megoldásra van szükség, amely mellett a munkálatok zavartalan folytatása biztositottnak tekinthető és amelyet azért ültetnek más talajba, hogy jövő fejlődését és terjeszkedését még jobban biztositsák. Hogy mi a baj, vagy hogy mi kell ehez, arra rövid a válasz: jó forgalmú helyen, nem a város perifériáin, hanem a várossal szerves összeköttetésben álló területen és ugyanolyan közművekkel és kerti kultúrával, vagy legalább egy mintegy az Iparcsarnokkal azonos értékü fedett kiállitási épülettel biró kiállitási területnek a létesitése!

— Hol van ez meg ma? Kizárólag a Városligetben! Az Iparcsarnok ujraépitési költsége 3 millió pengő. A kiscsarnok ujraépitési költsége hétszázezer pengő. Ezek a költségek állanak fenn akkor, ha már a közművek, a feltöltés és kerti kultúra rendelkezésre állanak. Az épületekkel kapcsolatban emlitett négy millió pengőn túl tehát még legalább ugyanolyan összegre és még legalább öt-hat esztendőre van szükség ahoz, hogy a lágymányosi területet a Nemzetközi Vásár számára alkalmassá tegyék.

— Mindaddig, mig ezt nem látjuk tisztán és pontosan nem kalkulálhatunk. A Budapesti Nemzetközi Vásár jelenlegi területéről előre meghatározott program szerint négy vagy öt éven belül a Lágymányosra át telepithető. Addig nem beszélhetünk komolyan a Budapesti Nemzetközi Vásár jövőjéről, hanem csak délibábokról szólhatunk, délibábokról, amelynek az élete lehet egy negyed óra, vagy két nap; amelyek lehetnek szépek és káprázatosak, de amelyekből a realitás, komoly munka és a magyar dolgozó polgárság kollektiv bemutatása megszületni soha sem fog.

— Foglalkozzanak tehát az illetékesek a Budapesti Nemzetközi Vásár jövőjével abból a szempontból, hogy programszerüen mentsék át azt a 33 éven keresztül szervesen kifejlődött, megizmosodott; impozáns teremtő munkát; amely a Vásár legfőbb nemzeti értéke.

Drágul a taxi

Az alapdij tiz fillérrel való emelésére tesz javaslatot a polgármester

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros közlekedési szakbizottsága a jövő héten tárgyalja a taxivállalatok viteldij-emelési kérelmét. A taxivállalatok azt kérték a fővárostól, hogy az alapdijat a mostani 65 fillérről 80 fillérre emelhessék.

A főváros közlekedési ügyosztálya a polgármesteri előterjesztés elkészülte előtt részletes és alapos vizsgálatot tartott. Megállapitották a vizsgálat során, hogy az anyagárak tiz százalékos emelésével kell számolni, ezért a polgármester az alapdij tiz fillérrel való felemelését javasolja. Hangsúlyozza a polgármesteri előterjesztés, hogy az alapdij felemelésével a százalékos rendszer szerint dolgozó soffőrök jövedelme is emelkedik.

Az ügyosztály megállapitása szerint a taxi az emelés után 6.25 százalékkal fog drágulni. Az emelés ellenértékeképen a taxivállalatok lemondanak azon jogukról, hogy a hegyvidékre a második dijszabás szerint közlekedjenek a nappali órákban.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatósága újból nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdet a kelenföldi erőművében (XI., Budafoki-út 52. sz. 4047 új hrsz.) folyó laboratórium és irodaépitkezés

1. vízvezetéki és csatornázási,

2. központi fűtési-, szellőző-, légnedvesitő berendezési munkáira.

Az ajánlatokat

1937. évi november hó 29-én d. e. 10 óráig

kell az Elektromos Művek igazgatósági épületében, a Telepek Közp. Igazgatása osztályában (V., Váci-út 74. I. em. 101. sz.) benyujtani, vagy olymódon és időben postára adni, hogy az ajánlat a jelzett határidőig beérkezzék.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-25.

Gyárból közvetlen
legolcsóbb csőbutor, gyermekkocsi, összecsukóságy, vaságy, ágysodrony, afrikmatrac
Prohászka gyárból
VI., gróf Zichy Jenő-u. 40. Telefon: 1-290-30
Fióküzlet: Üllői-ut 7.

Épületüveges Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324 87.

WIHART FERENC
épitész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Bko-tér 5. roda: VI., Szondy-u34.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99.

Palka József EZOSTKOSZORUS mester — üvegfestészeti műterme
Budapest, VIII., Baross-u. 59 Tel.: 1-302-28

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

XV. évfolyam 47. szám

Budapest, 1937. november 27.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Póthitelek

A december másodiki pártértekezlet, a december hetediki pénzügyi bizottsági és a december tizediki törvényhatósági közgyűlés napirendjére egész sereg póthitel-előterjesztést volt kénytelen felvenni a polgármester. A gazdasági élet nem respektálja a főváros háztartási költségelőirányzatának mogorva tételeit, áttöri a korlátokat, túlkiadásokat okoz, amelyekről a fővárosi adminisztráció folyamatosságának fenntarthatása céljából gondoskodni kell. Mégpedig póthitel formájában, azaz olyképen, hogy az előre nem látott kiadások vagy kiadási túllépések fedezésére az elegendőnek nem bizonyult költségvetési fedezet helyett más fedezetről kénytelen gondoskodni a főváros vezetősége.

Póthitel azóta van a világon, mióta fővárosi költségvetést állítanak össze és az év végére összegyülő pót-hitelkérések nem állítanák különösebb vagy szokatlanabb feladat elé a törvényhatósági bizottságot, hacsak azért nem, mert az általános drágulás a fővárosi közigazgatás és közmunka-terrénumok egyre több és több vonalán érezteti a maga hatását. A most szőnyegre kerülő póthitel-előterjesztéseket a folyó esztendőt illetően azonban még minden nagyobb zökkenő nélkül birja a főváros jól fundált háztartása. Ebben az irányban semmi aggodalomra nincsen ok!

Nézzük azonban az érem másik oldalát is: nemcsak a multban történt túlkiadásokat, amelyekre utólag kell kijelölni a fedezetet, hanem tekintsünk a jövendőbe! Kétségtelen, hogy a folyton fokozódó drágaság, amely a jövő esztendőben a főváros háztartásában nemcsak az anyagárak emelkedésében, hanem az alkalmazottak fizetésrendezésére szükséges milliók kapcsán is megnyilvánul, a jövő esztendőben még fokozottabb mértékben fognak jelentkezni hitel-túllépésekben, póthitel-szükségletekben, a valóságos életnek túláradásában a költségelőirányzat merev és hivatalos számoszlopain.

Ha pedig ez így van, — amint hogy így van — annak a bizonyos belügyminiszteri és pénzügyminiszteri kék ceruzának kétszeresen kell vigyáznia, ha a főváros kiadási tételeiből törölni akar valamit! A száguldó élet nem vet számot a belügyminiszter által felállítani kívánt szigorú bilánccal, fittyet hány a formalizmusokra, apró sebekből az egész organizmust toxikus anyagokkal eltöltő vérmérgezést teremt. A december tizediki, szinte kizárólag póthitelekkel foglalkozó közgyűlés menetekel a kormányzat számára, hogy rendet kell teremteni a főváros portáján, nem kék plajbásszal, hanem a fokozódó drágaság felismerésével és bevallásával annak, hogy az állam által elvett, illetőleg megcsonkított fővárosi pénzforrások visszaadása nélkül folyton növekvő méretekben terjed a vérmérgezés fővárosunk pénzügyi életében.

Várjuk a polgármester javaslatát!

Fizetésemelés, drágaság, deficit

Irta: Szőke Gyula dr.

A kormány elrendelte a közalkalmazotti fizetések javítását. Hangos, indokolt követelést teljesített a kormány, amikor az ezelőtt négy évvel immár harmadszor leszállított közalkalmazotti fizetést az 1933. évi nívóra emeli vissza. Az általános drágulás, a fizetések erős csökkentése, az állampénztár javuló helyzete egyaránt indokul szolgált a kormányrendelet kiadására, amely egyúttal a törvényhatóságokat is megfelelő eljárásra jogosította fel. Nem kétlem, hogy a törvényhatóságok élni fognak a lehetőségekkel és javítani kívánják alkalmazottaik megélhetését!

A folyton változó nemzetközi és nemzeti gazdaság a köz- és magánalkalmazottak seregét épen úgy erős megpróbáltatás elé állítja, amint a szabadfoglalkozású polgárság is állandóan küzd a mindennapi kenyérért. Hiába hirdetik a statisztikusok és nemzetgazdászok, valamint a pénzügy nemzetközi tudósai, hogy a helyzet javul, hiába látszik az állami költségvetés egyensúlyba kerülni, hiába van a legtöbb törvényhatóságnak és községnek hiánymentes költségvetése, a nép nem érzi a helyzet javulását, mert sem terhei nem csökkentek, sem a pénz vásárlóereje nem növekedett, sem az életszükségletek nem olcsóbbodtak. Ha mégis mértékadó tényezők azt hirdetik, hogy a helyzet javul és ugyanakkor a megélhetési gondok nem kisebbednek, sőt a kormány elérkezettnek látja a helyzetet a közalkalmazottak helyzetének javítására, — amit helyeslünk, — mégis felvetődik az a gondolat, hogy *valami nincs rendben*, legalábbis bizonyos jelekből a következtetések rosszul vonódnak le, mert ha a helyzet javul, azt a javulást meg kell érezni!

Az állami háztartás helyzetének javulása még nem jelenti a nemzetgazdasági élet javulását is. Az erősebb adóprés javítja a kincstár helyzetét, de rontja az adózóét! A kivitel emelkedése és a pénz összegszerű aktivitása szintén nem mutatja a gazdasági élet javulását, mert a kivitel ellenértékének mennyisége, tehát a pénzbeli összeg, valamint a behozatal minőségi értéke könnyen lerontja a kivitel számbeli többségének az értékét. Az adó és vám emelése megint nem a jobb életet igazolja, legfeljebb az adófizetők nagyobb erőlködését és nagyobb lelkiismeretességét, valamint a nemzetközi forgalom gyakran indokolatlan fejlesztését.

Nem közömbös ugyanis az ország életére, hogy *az adófizető miből fizet*, a keresetéből és jövedelméből-e, vagy a vagyonából és a létminimumból. Az sem közömbös a fejlődés emeli-e az adótöbbletet, hogy a kivitt mezőgazdasági terményekért olyan ellenértéket kapunk-e, amely megfelel a termelvények előállítási költségének, ha azt pénzben kapjuk, ha pedig iparcikkek, vagy más termékek behozatalában nyilvánul meg az ellenérték; mit és milyen értékben hoznak be? Nekünk, egyszerű halandóknak, nem áll módunkban ezeket az értékeket ellenőrizni, csak tudomásul vehetjük a hivatalos közléseket és a statisztikai adatokat. Pedig a statisztika nem hű tükre az életnek. Mert a statisztika csak *bizonyos irányban* mutatja az összeállított számtételek alapján az arányokat, igazol egyes számszerűségeket és összegszerűégeket, de a minőségeket, változásokat és hatásokat, főleg a statisztikai adatok szándékos csoportosítása esetén nem mutatja és így téves eredményt hoz ki és csalódást okozhat.

Ezt a csalódást kelti a közalkalmazottak fizetéséről szóló kormányintézkedés is. Ha javul a helyzet, miért fokozódik folyton a drágaság? Ha javul a helyzet, miért kell az ADOB. és az önállósítási alap? Miért kell nagy örömmel fogadni, ha az összes nagyvállalatok pár száz diplomás embert el tudnak helyezni és miért kell örülni annak, ha ismét egy pár ember kenyérhez jutott? Ha javul a helyzet, miért nem tud az ifjúság elhelyezkedni, miért nem tudnak a hadirokkantak és frontharcosok megélhetéshez jutni, miért nem tudnak az emberek lakást és ruházatot szerezni, miért emelkednek a legkisebb emberek, a legszélesebb néprétegek szenvedései?

Ez a statisztika mást mond, mint amit a jobbadán sugalmazott sajtó hirdet. Ezek az adatok mást mutatnak, mint a politikai élet vezetői mondanak. És ha a kormány elismeri, hogy a közalkalmazottak legalsóbb kategóriái nem tudnak a fizetésükből megélni, akkor a statisztikának ezt a részét hamar csukjuk be, mert az nem nyugalmat, hanem még nagyobb nyugtalanságot okoz.

A főpolgármester annakidején szanált. Megszanálták a fővárost: a deficit emelkedett. Megszanálták a közalkalmazottak társadalmát: a megélhetésük csökkent. *A Keresztény Községi Párt* hangosan tiltakozott a szanálás ezen módja ellen, amint hogy hangosan tiltakozott a fizetések leszállítása ellen is. Folyton hirdette, hogy a közalkalmazottak fizetése nem olyan pénz, amely egyszerűen eltűnik a gazdasági életből, mert az rögtön visszafolyik az ipar és kereskedelem révén a forgalomba: le egészen a mezőgazdaság legkisebb termeléséig. A közalkalmazottak jövedelme nem kerül trezórokba, aranyba és nem vándorol külföldre jogos vagy jogtalan, lehető vagy lehetetlen utakon, az visszavándorol részint adóban, részint munkában, részint bevásárlásokban megint a közület pénztárába, vagy rögtön levonva a közalkalmazottól az adójogosult közület számára, vagy elköltve megélhetésre, ruházatra, fűtésre és egyéb nélkülözhetetlen életszükségleti cikkre. A legrosszabb megtakaritási mód tehát az oktalan fizetésleszállítás. Ha a sok visszaadott iparengedélyt, sok kényszeregyességet és csődöt, kéregető levelet és nélkülöző családokat nézzük, ha látjuk az iparosok pusztulását, minden statisztika ellenére gyakorlatilag van igazolva, az az álláspontunk, hogy *a legrosszabb takarékosság az, amit a kisemberek bőrére és a létminimum terhére akarunk elkövetni.*

Van nemzetgazdasági emelkedés? Nézzük meg a nagyvállalatokat, nagy bankokat, a nagy kiviteli cégeket, a nemzetközi pénzügyleteket, a váltóbíróságot és akkor látjuk, hogy mit jelent ez a helyzetjavulás, kinek mit hoz és kinek mit ér. Merem mondani ebben a helyzetjavulásban a kisembereknek része nincsen. Nézzük meg az agrárollót, amelyet nem az OMGE, hanem a GyOSz hirdet és azt látjuk, hogy annak a nagysága nem szolgál a mezőgazdaság előnyére, sem a fogyasztók javára. Nézzük meg a különbséget a vidéki termelői árak és a budapesti fogyasztási árak között és azt látjuk, hogy a budapesti fogyasztó nem a vidéki termelőnek hozza a nagy áldozatot, hanem mindegyik egyformán áldozatot hoz *valami külön nagyhatalomnak*, mely nem azonos a széles keresztény magyar néprétegek milliónyi val. Itt kell elsősorban a kor-

mánynak cselekednie, és pedig sürgősen. Amint, hogy Budapest székesfőváros közönsége sürgősen iparkodik nemcsak szociális segítséggel, de közmunkával is a széles néprétegek megélhetését javítani.

A törvényhatóság közgyűlése a fizetésjavítást keresztül fogja vinni. Merem hinni, hogy legalábbis a jószándéka megvan arra, hogy a megengedett kereten túl is segítsen az ő közigazgatási és üzemi alkalmazottain. Bizonyos, hogy az üzemi alkalmazottaknak az előző évben eszközölt fizetésleszállítását is figyelembe fogja venni, akik különben rosszul járnának. A törvényhatóság meg fogja tenni a kötelességét azok dacára, hogy a költségvetés deficites. Az immár közel 10 millió pengős hiány nem akadályoz meg bennünket abban, hogy biztosítsuk a köz javára munkálkodók megélhetését. Pedig a törvényhatóság nehéz helyzetben van. Már a mostani költségvetési hiány eltüntetésére is a kormányt kellett kérni, hogy adja vissza azokat a bevételi forrásokat, amelyeket tőlünk elvont és vegye le rólunk azokat a kiadási tételeket, amelyek minket törvényszerint nem terhelhetnek. Már most is azt kérjük, hogy a főváros áldozatkészségének határain belül legyünk csak kötelesek a szociális segítségre, és pedig elsősorban a saját polgáraink javára és a szociális támogatásból a vidéki közületek is vegyék ki a részüket.

Keressük az eszközöket és módokat, amelyekkel a kérdést megoldjuk. Nem kétlem, hogy a kormány megértette a törvényhatóság kérését, amelyben a főváros költségvetési helyzetét tárgyilagosan indokolta és nem kétlem, hogy sok jóakarattal fogja a kérést vizsgálat tárgyává tenni. Meg kell találni a megoldás módját, ha annakidején a sokkal jobb helyzetben úgy találta a kormányhatalom, hogy a fővárost ezek a jövedelmek nemcsak megilletik, de arra szüksége is van és ezek a kiadások nem terhelik, mert azt az államhatalom köteles viselni. Ezzel nemcsak a költségvetési hiány van fedezve, de fedezve volna a mostani fizetésjavítás összes pénzszükséglete.

Most mondja valaki: No és ha a kormány nem értette meg a főváros kérelmét és annak indokait? Akkor is teljesíteni kell ezt a fizetésjavítási szükségességet! Keresni kell a módot máshol való takarékoskodással, más jövedelemforrás felhasználásával, más bevétel igénybevételével, esetleg átmeneti intézkedéssel, de *meg kell teremteni a lehetőséget*, hogy a közalkalmazottak jogos igénye, az ő megélhetésük biztosítása valóra válhassék. Várjuk a polgármester javaslatát.

Ötezerhatszáz idegbeteg gyermek van a székesfőváros iskoláiban

A Keresztény Tanügyi Bizottság az iskolanővéri intézmény fejlesztését szorgalmazza

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Tanügyi Bizottság hétfőn tartotta meg szokásos havi összejövetelét Bednárz Róbert prelátus elnökletével. A termet zsufolásig megtöltötte az érdeklődők hatalmas serege, akiknek sorában a pedagógiai élet számos kiválóságát is ott láttuk. A megjelenteket Bednárz Róbert köszöntötte, majd dr. Kósa Ferencnét, az iskolanővéri intézmény vezetőjét, kérte fel előadásának megtartására.

Dr. Kósa Ferencné „Az iskolanővéri intézmény szerves bekapcsolása az iskolai nevelés szolgálatába" című, mindvégig élvezetes előadásában először azokat az okokat vázolta, amelyet ennek az intézménynek az életrehivását szükségessé tették, majd világos okfejtéssel az intézmény belső szervezetének egyidejű ismertetésével reámutatott arra, nogy hol és mennyiben tudnának belekapcsolódni a nővérek az iskolai munkába és ezzel segitségére lehetnek a tanitói munka sikerének biztositásában.

Az intézményt, amelynek megalapítója Krén Margit volt, a szociális szükségesség hívta életre. A főváros áldozatkészségét dicséri, hogy ez az intézmény máris szép eredményekkel dicsekedhet, jóllehet mindössze 38 tagja van. Ha pedig az iskolák számát tekintjük, nem csodálkozhatunk, ha a munka súlypontja a kis létszám miatt az elemi iskolákra helyeződik. Ennek a munkásságnak igazolására szolgáljon, hogy az intézmény 24.000 gyermek étkeztetését, 18.000 gyermeknek cipővel való ellátását és 12.000 gyermek felruházását segitette elő. Igy a köztudatban, mint szociális intézmény szerepel, pedig nemcsak az, hanem hatalmas segitője a nevelői munkának is. Hiszen tagjai csakis okleveles tanitónők lehetnek, akik ha hivatást éreznek magukban, katedrájukat cserélhetik fel ezzel a pályával és akik komoly előtanulmányok után s gyakorlati képzéssel lesznek tagjai az intézménynek.

Ezért tartja szükségesnek, hogy már a pedagógiai szemináriumi növendékeket osszák be hospitálásra, hogy különböző gyermekbirósági tárgyalásokon is megismerjék a gyermeki lelkek kilengéseit. A legtöbb gyermek családi körülmények folytán már terhelten kerül az iskolába, amelynek szomorú képét tükrözi az iskola-orvosi statisztika, mely 5.600 idegbeteg gyermekről ad számot. A különböző családi körülmények és környezet döntő befolyással van a gyermek lelki életére s a tanitói munka nehézségét csak emeli a külteleki iskolák környezete, a magas osztálylétszám, a folyton változó módszerek. Az iskolanővéri intézmény a többi segitőszervek, mint iskola-orvosi intézmény, napközi otthon, ifjúsági egyesület stb. mellett ebben a segitő munkában vesz részt, amikor a különböző indulatú, vagy rossz tanulójú gyermekek megjavitására a házikezelés módszerét vezette be, amikor környezet-tanulmány segitségével négyszemközti beszélgetésekkel igyekszik a javitást elősegiteni. Az eredmény nem is maradt el, mint ahogy erről köszönő levelek sokasága élő tanubizonyságot tesz.

Kárpáti Ottó és mások hozzászólása után Bednárz Róbert köszönte meg a mélyenszántó előadást, majd nagy tetszés közben jelentette be, hogy az előadás, valamint a hozzászólások alapján az intézmény továbbfejesztését fogja szorgalmazni. Egyben kijelentette, hogy minden hétfőn öt és hat óra között a Városház-utca 14. sz. alatt fogadó órát tart, hogy a pedagógusoknak ügyes-bajos dolgaikban segitségükre legyen.

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest, Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

Németh Miklós
könyvkötő s diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-Ü. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— *kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?*

— *Adventi a hangulat, kedves szerkesztő barátom, békülékenyebbek a lelkek, mint azelőtt még csak néhány héttel is. A Jézuskát várja mindenki, arra kíváncsiak a városházi tisztviselők, a legkisebbtől a legnagyobbig, mit hoz a kriszkindli? A városházi karácsonyfa alá minden esetre békét, szeretetet és megértést vár a főváros minden rendű és rangú polgára. Békét a tisztviselői kinevezések ügyében, szeretetet a pártok közé, megértést a tisztviselői kívánságok irányában. Ami viszont nem jelenti azt, hogy azt kívánnók, hogy Lévai Sándor ugorjon a nyakába Gidró Lászlónak és Gál Jenő homlokon csókolja vitéz Csik Lászlót, vagy viszont. Csak ne haragudjanak az urak egymásra, mint ahogy általában haragudni szoktak!*

— *Amit mi is őszintén kívánunk, de főképen azt, hogy ájtatos intelmeit bizottsági tag úr karácsonyi vezércikk formájában adja elő és nem ebben a rovatban, ahol intimitásokat és pletykákat vár az Uj Budapest éhes közönsége!*

— *Azokkal is szolgálni fogok! Sőt mindjárt kezdjük egy városházi újságírói intimitással. Schwét Henrik, a városházi újságirók nesztora, minden esztendőben a közgyűlési tárgyalás után külön költségvetési biláncot állít fel lapjában, a Lloydban, nem is annyira a költségvetést, mint inkább a költségvetési vitát illetően. Mondanunk sem kell, hogy a Pester Lloyd nem tartozik a kimondottan szélső-jobboldali organumok közé. Annál feltünőbb, hogy Schwét bácsi ezévi bilánca a legtöbbet és a legmelegebb hangon Petrovácz Gyula költségvetési beszédjéről ir. — A legnagyobb hatást — irja a Pester Lloyd — Petrovácz Gyula keltette, az ő jól felépitett és hatásosan előadott beszéde, amely legnagyobb részt a főváros szomorú pénzügyi helyzetével foglalkozott a kormány felelősségével kapcsolatosan, még a szélső baloldalon is élénk tetszést váltott ki! — Ennél megtisztelőbb ordót a kitűnő Petrovácz Gyula nem is kaphatott! Mert hogy a keresztény lapok dicsérik a keresztény politikának majd valamennyi oszlopos tagját, annak megvan a maga lélektani magyrázata, nem beszélve természetesen arról, hogy Petrovácz Gyula városházi szereplése minden dicséretet megérdemel. De hogy a baloldali sajtó ünnepli Petrováczot, szinte tüntetően mellőzve a saját házi liberális nagyságait, az arra mutat elsősorban, hogy Schwét atyánk tud és akar is objektiv lenni — sőt mer is! — de bizonyit amellett is, hogy Petrovácznak olyan érdemei vannak, amelyeket még a legliberálisabb vonalevezetés sem tud letagadni.*

— *Ebben tökéletesen igaza van Önnek, kedves dr. Városházy, bár Petrovácz minden valószinűség szerint azon a véleményen van, hogy őt inkább szidják liberálisék, mint dicsérjék! Lesz még közgyűlés karácsony előtt?*

— *Lesz, még pedig rövid egymásutánban kettő is! December tizedikén és december tizenötödikén. Súlyosabb probléma egyik közgyűlésen sem kerül felszínre, sőt — csodák-csodája — még a főszámvevő-választás is egyhangú lesz. Gátay-Grosszmann Bélának, a helyettes főszámvevőnek, nincs is ellenfele. Vele különben valóban méltó módon lesz betöltve Sebő Béla öröksége.*

— *Éljen, éljen! Kitüntetések?*

— *Mohács város polgármestere: Margittay Lajos dr. pénteken átnyujtotta Szendy polgármesternek a város arany-emlékérmét, amely a mohácsi csata kétszázötvenedik évfordulójára készült. A hősvértől pirosult gyásztér városának polgármestere egyben átadta a város közönsége által küldött díszalbumot is és köszönetet mondott a fővárosnak az ünnepségen való részvételéért.*

— *Egyéb kitüntetés?*

— *A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére Csordás Elemér tiszti főorvosnak és Némethy Károly dr. székesfővárosi tanácsnoknak a Magyar Vöröskereszt Egylet céljainak előmozdítása érdekében kifejtett kiválóan eredményes működésük elismeréséül a Magyar Vöröskereszt érdemkeresztjét adományozta.*

— *Hallom, hogy Illyefalvi professzor urat is nagy kitüntetés érte!*

— *Ugy van, szerkesztő úr! A Magyar Statisztikai Társaság választotta alelnökévé a fővárosi statisztikai hivatal tudós igazgatóját.*

— *Gratulálunk őméltóságának! Házasság?*

— *Ifjabb Szendy Károly, az Elektromos művek nagyrahivatott, fiatal mérnöke hétfőn köt házasságot Szilvássy Máriával, Szilvássy Dezsőnek, az Elektromos Művek rangban legidősebb főtanácsosának bájos leánykájával. A polgári esketés lesz hétfőn, az egyházi esküvőt szerdán, december elsején este fél hét órakor tartják a belvárosi főplébánia templomban. Az esketési szertartást a Szilvássy család atyai barátja: Péchy Alán, a minorita rend Miskolcon székelő tartományi főnöke, fogja fényes papi segédlettel végezni. Ez a házasság különben nemcsak azért érdekes, mert ismét megszaporodott a városházi kollega-házasságok száma, hanem feltünő a két örömapa fiatal volta. A polgármester mindössze ötvenkét esztendős, a menyasszony apja pedig alig negyvenöt éves. Hogy a fiatal pár ezek után valóban mennyire fiatal — azt el lehet képzelni!*

— *Gratulálunk az ifjú párnak! Eljegyzés?*

— *Lázár Magdát, Lázár Ferenc felsőházi tagnak, a Keresztény Községi Párt vezető egyéniségének, egyetlen leányát eljegyezte Bézay Jenő dr. igazságügyminiszteri miniszteri osztálytanácsos. Az esküvő a tavasz folyamán lesz.*

December 20-ig megtörténnek a kinevezések

Elkészült az elnöki ügyosztály kimutatása a pályázókról — Feltűnően nagy az idegen pályázók száma, akiknek semmi reményük nincsen a kinevezésre

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A tavasz folyamán a nagy port felvert tanügyi kinevezések alkalmával szóvátették, hogy hónapokig tartott, amíg az ügyosztály a beérkezett pályázati anyagot feldolgozta. Hogy újabb kifogás ne essen a fővárosi adminisztráció gyorsasága ellen, a polgármester intézkedésére az elnöki ügyosztály három nap alatt összeállította a november 18-án lejárt pályázatok anyagát. A pályázatokról szóló kimutatást az elnöki ügyosztály már ki is nyomatta, a kimutatás kedden délelőtt az illetékes tényezők asztalán feküdt.

A kimutatás szokás szerint rangsorban közli az állásokra pályázók nevét, születési idejét, a főváros szolgálatába való lépésüknek és legutóbbi előléptetésüknek napját, továbbá annak megállapítását, hogy a pályázók rendelkeznek-e a pályázati feltételekben meghatározott kvalifkációval. Feltűnően nagy az idegen pályázók száma, olyanoké, akik nem állnak a főváros szolgálatában; mégis egész sereg rendszeresített állásra adták be pályázatukat. Kétségtelen lévén, hogy a meghirdetett állásokra csak a főváros szolgálatában állókat fogja kinevezni a főpolgármester, illetőleg a polgármester, az idegen pályázók kinevezése reménytelennek tekinthető.

A kinevezések ügyében permanens tanácskozások folynak a polgármesternél. Mint az Uj Budapest munkatársa illetékes helyen értesül, úgy a főpolgármesteri, mint a polgármesteri kinevezések december 20-áig meg fognak történni.

Treuga Dei készül a főváros és a kormány közötti pénzügyi háboruságban

Fabinyi pénzügyminiszter évtizedekre ki akarja küszöbölni a főváros és a kormány közötti ellentéteket — Nagyfontosságu tárgyalások a főváros jövő esztendei költségvetési hiányának eliminálása céljából

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A 33-as bizottság javaslata alapján kibocsájtott kormányrendelet, amely a tisztviselők fizetéscsökkentésének visszaállítását engedélyezi az önkormányzatok számára is, *súlyos feladat elé* állították a főváros vezetőségét. Nem kétséges ugyanis, hogy az alkalmazottak fizetésemelését a fővárosnál úgy a közigazgatási tisztviselőket, mint a tanügyi és üzemi alkalmazottakat illetően is végre kell hajtani.

Szendy polgármester számítása szerint az 5%-os fizetéscsökkentés eltörlése évi nyolc millió pengővel növeli meg a főváros kiadásait.

Pontos szám még nem áll rendelkezésre: mint az *Uj Budapest* munkatársának *Beliczay* Imre dr. főjegyző, a pénzügyi osztály vezető-helyettese kijelentette, *most folyik az összeállítás nehéz munkája.* A fizetésemelés kérdése természetszerűen a közgyűlés elé kerül. Az összeállítási munkálat azonban annyira aprólékos, hogy lehetetlenség az erre vonatkozó polgármesteri előterjesztést a december 10-ére összehivandó törvényhatósági bizottsági közgyűlés elé vinni. Az előterjesztést ezek szerint a *decemberi második közgyűlés* fogja tárgyalni, amelyet december 15-ére szándékoznak egybehívni.

A fizetésemeléssel járó nyolc millió pengős többkiadás a főváros jövő esztendei költségvetési hiányát tizennyolc millió pengőre emeli.

Olyan összegre, amelyet semmiféle kiadás-törlesztéssel eliminálni nem lehet. A pénzügyminisztérium és a főváros vezetősége között *a legutóbbi napokban nagyfontosságú tárgyalások indultak meg* az irányban, hogy a fővárosi költségvetés deficitje valamilyen formában ki legyen küszöbölhető.

A váratlanul majdnem kétszeresére emelkedő deficit sürgőssé teszi *Ernszt* Sándornak, a pénzügyi bizottság költségvetési vitájában elhangzott azon indítványának megvalósítása, hogy a *főváros és a kormányzat üljenek le a zöld asztalhoz az adóügyi kérdések rendezése céljából.*

Teljesen azonos ugyanis a fővárosi adminisztráció és a közgyűlési pártok álláspontja abban a tekintetben, hogy a költségvetési hiányt másképen, mint az állam által elvett adójövedelmek egy részének a főváros részére történő visszaengedésével eliminálni nem lehet.

A problémák rendezése céljából *nagy miniszteriális ankét egybehívásáról* van szó, amelyen a belügyminiszteren és pénzügyminiszteren, továbbá az ő szakreferenseiken felül a fővárosi pártok kiküldöttjei, nemkülönben a főváros pénzügyi vezérkara is részt vennének.

Ennek az ankétnak az összehívására *Fabinyi* Tihamér dr. pénzügyminiszter *genfi utazása után* kerül sor. A pénzügyminiszter a legrészletesebben informálva van saját személyében a főváros pénzügyi helyzetének nehézségeiről, és ő maga is azt a nézetet vallja, hogy a főváros háztartásának rendbehozatala céljából komoly intézkedésekre van szükség.

A pénzügyminiszter azon a nézeten van, hogy ha már szőnyegre került a főváros és a kormány egymáshoz való viszonya pénzügyi tekintetben, akkor alaposan és gyökeresen kell rendezni a dolgokat, még pedig nem ad hoc-módon; hanem hosszabb időre.

— Olyan rendelkezésre gondolok — mondta a pénzügyminiszter — amely *évtizedekre kihatóan rendezi a főváros és a kormányzat kapcsolatát és a jövőt illetően minden zavaró momentumot kiküszöböl.*

Várospolitikai körökben — különösen a többségi pártoknál — *megelégedéssel vették tudomásul Fabinyi* pénzügyminiszter fenti kijelentését, amely a *többségi pártok előtt történt meg.*

A főváros kormányzati működéséért felelős többségi pártok abban a meggyőződésben vannak, hogy Fabinyi Tihamér dr. pénzügyminiszter ezen határozott állásfogalása véget vet a főváros és a kormányzat között dúló pénzügyi háborúságnak és egy nyugodt és békés atmoszférának veti meg alapját.

— *Gratulálunk! Mi újság a betegfronton?*

— *Általában egészséges mindenki, kivéve a városháza öreg épületét, amelyet már hónapok óta reperálnak, egyelőre azonban nem sok eredménnyel. Hogy mekkora felfordulást okoz az emeletek közötti födém-szerkezet kicserélése a teljes hivatali üzem idején, arról jobb nem beszélni. Havlin főjegyző úr az első emeleten egy alig négy négyzetméternyi kis folyosó oldalnyílásába volt kénytelen hurcolkodni, Felkay tanácsnok úr szintén egy folyósói oldalhelyiségben tartózkodik, még a legragyogóbb délelőttök során is lámpafény mellett. Még a legjobb helyzete az irgalmatlan reparálások során Kovácsházy tanácsnoknak van, aki egyik fogalmazója utcai hivatali szobájába költözött.*

— *Miért oly későn? — mondja a régi operettvers. Miért nem nyár idején? Már mint miért nem a nyári hivatali szünet ideje alatt történtek ezek a kellemetlen és kényelmetlen reparációk?*

— *Erre az egyik elkeseredett tanácsnok adta meg a rövid, de csattanós választ: Azért kell a városházát télvíz idején tatarozni, mert nyáron a vállalkozó uraknak egyéb munkájuk is van.*

— *Lehet, hogy igaza van, kedves dr. Városházy! Mikulásra különben azt kívánom Önnek, hogy ráspolyoztassa le a kissé túlhegyes nyelvét!*

— *Amit én is kívánok Önnek, kedves szerkesztő barátom! A viszontlátásra a jövő héten!*

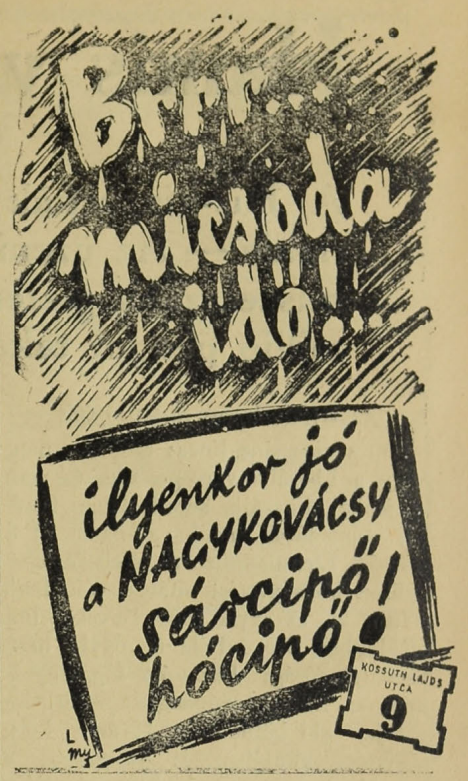

MEGJELENT A
KALLÓS JÁNOS-féle
„GAZDASÁGI, PÉNZÜGYI ÉS TŐZSDEI KOMPASZ"
1937-1938. évi évfolyamának második része két kötetben.

TARTALMAZZA: az összes budapesti és vidéki ipari, kereskedelmi, biztosító, stb. vállalatok legújabb adatait. A már előzőleg megjelent két kötettel együtt, — amely a budapesti és vidéki pénzintézetek adatait közölte — most már négy kötetből áll a komplett kompasz

Mind a 4 kötet ára együtt 60 P.

Megrendelhető: a Pesti Tőzsde kiadóhivatalában Budapest, VI., Anker-köz 2. I. 4. Telefon: 1-220-96 és 1-213-86.

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák mindenféle célra nagyságban és színben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Hamis vádak az Élelmiszerüzem ellen

A hus-dinasztiák 228 fióküzletével áll szemben a Községi Élelmiszerüzem 52 fiókja — Az üzem, amely 1933 óta egyáltalán nem terjeszkedett, Budapest élelmiszerszükségletének alig néhány százalékát látja el — Évenként mintegy félmillió pengőt takarit meg a közönség azáltal, hogy az üzemi fiókokban vásárol

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Nulla dies sine linea: alig van nap, hogy a liberális várospolitika és nem kevésbbé liberális kereskedelem köréből támadások ne hangzanának el a Községi Élelmiszerüzem ellen. A közgyűlési költségvetési vitában *Gál* Jenő rohant ki, az egyik fűszerkereskedelmi szaklapban *Szegő* Béla úr úgyis, mint törvényhatósági bizottsági tag, úgy is mint az Albus szappangyár vezérigazgatója, aki különben a főváros költségvetési vitájában is szónokolt, a neonfényben ragyogó közüzemi fiókról és a pusztuló fűszeresről tart elégikus hangú előadást. Legközelebb pedig, mint a hentesiparosok közlönyében olvassuk, *demonstrációs nagygyűlésre és tüntető felvonulásra* készülnek a rojtoskabátú kisemberek, akiket sem a nagy adók, sem a fokozott állatexport, sem a közönség fogyasztóképességének állandó csökkenése tesznek tönkre, *hanem egyedül és kizárólag a Községi Élelmiszerüzem!*

Mindenütt a kisiparról és a kiskereskedelemről szónokolnak, mint amely végpusztulásnak indult a községi üzem mohó és végeláthatatlan terjeszkedése miatt. Az Albus szappangyár vezérigazgatója az üzemmel kapcsolatosan arról elmélkedik, hogy úgy vagyunk ezzel az üzemmel, mint a katonával, akit őrnek állítottak a lőporos torony mellé és noha már huszonöt esztendeje a lőporos torony nincs meg, azért az őrtálló katonát az ezred mindennap odavezényli. — Ha volt ennek az üzemnek feladata — így szónokol a városatya-szappanos — azt teljesítette, ha volt hivatása azt betöltötte, de a jelenben már sem hivatása, sem feladata nincsen és így szükség sincsen reá!

Ez a tétel, amennyire logikusnak látszik, annyira hamis és a való tényeknek nem felel meg. A *komoly mezbe öltözött demagógiával szemben vonultassuk fel a valóságos adatokat:* csinál-e csakugyan komoly konkurrenciát a főváros élelmiszerüzeme a kisiparosoknak?

A legutóbbi népszámlálás adata szerint Budapest területén 1935-ben 795 hentesüzletet, 293 mészárosüzletet, 68 hentesáru kereskedőt, 1425 fűszer- és csemegeüzletet, 1082 szatócsot, 467 vaj-, sajt és tojásüzletet, 97 vágott baromfi és vad-üzletet, 458 főzelék, konyhakerti termelvények és gyümölcs árusításával foglalkozó üzletet, 28 egyéb élelmiszerárusító üzletet írtak össze, *4713 élelmiszerkereskedővel szemben áll a Községi Élelmiszerüzem 52 élelmiszerárusító fiókja*, tehát az összességhez viszonyítva matematikailag is elenyésző, lényegtelen kisebbség. De az 1935 évi adatok szerinti élelmiszer-üzletek száma *jelentősen szaporodott* a mai napig, hiszen, ha csak a nagy áruházak (Párisi, Corvin, Magyar Divatcsarnok, Fenyves) élelmiszerforgalmát tekintjük, nemkülönben a gyulai, debreceni, szegedi, békéscsabai és soproni hentesárugyáraknak a fővárost elárasztó készítményeit nézzük, nyilvánvalóvá válik, hogy a hentes kisiparosok forgalmát *nem az Élelmiszerüzem szintén csökkenő forgalma, hanem egyéb vonatkozások okozzák.*

De vessük össze a fővárosnak az elmult évben egyes fontos élelmicikkekből elért összes forgalmát a Községi Élelmiszerüzem *ugyanazon évi azonos élelmicikkekben való forgalmával!* Budapest elmult évi *hús-, hentesáru és zsiradék* forgalma 44,462.142 kilógrammra rúgott. Ebből a Községi Élelmiszerüzem forgalma mindössze 2,651.400 kilogramm, azaz az összmennyiség 6%-a volt. A főváros az elmult évben 123,680.000 darab *tojást* fogyasztott el, ebből az üzem mindössze 6%-ot: 7,420.000 darabot adott el. A főváros *kenyérárusításának* pedig mindössze 1.4%-a esett a Községi Élelmiszerüzemre. *Hamis vád tehát*, hogy a Községi Élelmiszerüzem szakmailag kisajátítja, vagy majorizálja a főváros élelmiszer-kereskedelmét.

Feltűnő, hogy sem a közgyűlési szónokok, sem a mészárosok és hentesek immáron egyesített ipartestülete nem beszél *a budapesti nagy hentesárugyárakról.* Nézzük, hogy ezek a húsdinasztiák — olvassa e sorokat *Éber* kamarai elnök úr! — mekkora konkurrenciát okoznak a kisiparnak. A főváros területén a következő nagyobb hentes és mészáros nagyiparosok működnek, amelyeknek adatait a Községi Élelmiszerüzem adataival összehasonlítva az alábbi táblázatban ismertetjük:

Kimutatás egyes budapesti hentes- és mészáros nagyiparosról

Cég neve:	Mikor létesült	Fióküzleteinek száma	Alaptőke Pengő	Alkalmazottak száma	Sertés és süldő vágás darab			Bika és ökör vágás darab			Borju vágás darab		
					1934.	1935.	1936	1934.	1935.	1936.	1934.	1935.	1936.
Általános fogyasztási szövetkezet	1904.	103	2,185.620	272	10.511	11.598	4.968	128	63	3			
Magy. köztisztv. szövetkezete (Hangya)	1892.	80	5,267.371	170	10.015	14,925	17.021	140	176	185	1.270	1.782	1.847
Brauch kolbászgyár rt.	1890. rt. 1916.	6	600.000	160	13.370	13.434	12.109	628	724	815			
Berecz hentesárugyár kft.	1933.	4	—	31									
Fleischer Rezső	1912.	8	—	200	23.323	23.622	28.394	281	350	433			
Kozma testvérek rt.	1928.	7	200.000	45	10.774	12.643	9.342	272	273	247			
Lengyel hentesárugyár rt.	1921.	9	64.000	160									
Schmolka hentesárugyár kft.	1894.	4	—	41									
Zeidl rt.	1892. rt. 1924.	7	270.000	160	18.688	23.175	21.585						
		228											
Községi Élelmiszerüzem	1911.	52		572	38.993	39.332	34.115	1.780	1.433	1.273	2.972	4.367	498
	KÉÜ. vágott állat vásárlásai:				12	1.415	1.557	815	815	781	3.360	3.990	6.924
	KÉÜ. forgalma összesen				39.005	40.747	35.672	2.595	2.220	2.054	6.332	8.357	7.422

E kimutatásban csak az egyes nagyobb hentesárugyárakat szerepeltettjük. De így is nyilvánvaló, hogy csupán a felsorolt hentesárugyárak 228 fiókjával szemben, a KÉÜ. 52 fiókjával elenyésző kisebbségben van. Ha a sertésvágások mennyiségét hasonlítjuk össze, úgy még tisztább az összehasonlítási alap, mert csak a két legnagyobb cég vágása (Brauch, Fleischer) 1936. évben összesen 40.503 darab sertés volt, szemben a KÉÜ. 34.115 darabos sertésvágásával. Tehát az említett két hentesárugyár a legutolsó gazdasági évben 66388 darab sertéssel vágott többet, mint a KÉÜ. Tehát nem a KÉÜ. a pusztító konkurrencia. 1933. óta a KÉÜ. nem terjeszkedett, új üzletet nem nyitott, ellenben a nagy hentesárugyárak 1933. év óta 15 új üzletet nyitottak és pedig: Brauch 1, Fleischer 1, Berecz 4, Kozma 3, Lengyel 3, Schmolka 3.

Nézzük végezetül a másik nagy vádat: *Terjeszkedik-e a Községi Élelmiszerüzem?* 1933 óta a belügyminiszter rendelete értelmében a Községi Élelmiszerűzem újabb fiókot nem létesíthetett, forgalma sem emelkedett. *Nagymértékben túlzás* terjeszkedésnek minősíteni azt az egyetlen esetet, amikor az üzem egy már meglevő, igen kisméretű üzlethelyiséget mintegy egy méter szélességben megnagyítani kívánt, csupán azért, hogy a vásárló közönség az alig 4—5 négyzetméternyi üzlettérben kényelmesebben mozoghasson.

A Községi Élelmiszerüzem forgalma 1926-tól 1934-ig körülbelül *egyszinten mozgott.* 1933 július 30-án az üzem működését a belügyminiszter rendelete értelmében korlátozta és ez időponttól kezdve, miként az az összehasonlító áruforgalmi kimutatásból is megállapítható, *a forgalomban lényeges csökkenés állott be.* 1936-ban az 1933 évi forgalomhoz viszonyítva a kolbászárunál 186,314 kilogramm, a hentesárunál 412.985 kilogramm, a vadnál és szárnyas vadnál 81.767 kilogramm, a tojásnál 66.166 darab volt a csökkenés.

A fentiek alapján nyilvánvaló a Községi Élelmiszerüzem *teljes létjogosultsága.* Az üzemet, ha nem volna, most kellene megalapítani, annyira fontos hivatást tölt be a székesfőváros élelmezésében, mert a közönségnek állandóan zsinórmértékül szolgál az *élelmiszerek megkövetelhető legjobb minőségére és beszerzési árára nézve.* Csak az elmult esztendőben — ez hiteles adat! — a főváros közönsége *kerek félmillió pengőt takarított meg, illetve ennyivel olcsóbban szerezte be élelmiszerszükségletét azáltal, hogy az üzem fiókjaiban és nem a magánkereskedelemben vásárolt.*

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedőlemez és kátrányvegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13.
(Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

HIREK

Az egyenesadók

Eszláry adóhivatali főtiszt értékes könyve

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Mindig öröm számunkra, ha arról adhatunk hirt, hogy a fővárosi tisztviselők a hivatali iróasztalon túlmenően foglalkoznak közigazgatási és tudományos problémákkal. A fővárosi adóhivatali tisztikar egyik legkitünőbb tagjának, Eszláry Károly dr. főtisztnek, aki adóhivatali szakvizsgáját jegyzőkönyvi dicsérettel tette le, az egyenesadókról irt könyve hagyta el a legutóbbi napokban a sajtót. Ez már második tudományos munkája Eszlárynak: az elmult esztendőben látott napvilágot a Magyar közigazgatási jog alapismeretei címmel igen értékes munkája, amely az önkormányzati közigazgatás szempontjából tárgyalja közigazgatási jogunkat.

Mint Eszláry könyve előszavában megállapitja, az államháztatások bevételei között legnagyobb fontosságuk kétségtelenül az egyenesadóknak van. Fontosságukat mi sem bizonyitja jobban, mint hogy jogi szabályozásuk a többi államháztartási bevételekhez képest csaknem mindenütt sokkal tüzetesebben és részletesebben nyert kodifikálást.

Eszláry könyve megirásával azt a célt kivánta szolgálni, hogy olyan kézikönyvet bocsásson a nagyközönség és a szaktudását fejleszteni kivánó tisztviselői kar rendelkezésére, amely mai hatályában rendszeresen foglalja össze az erre a tárgykörre vonatkozó jogszabályok legfontosabb rendelkezéseit. Állapitsuk meg: ez a célkitüzése teljes mértékben sikerült is, mert a könyv olyan kalauz az adókezelésben, amellyel még a szaktisztviselők is komoly segitséget kapnak a jogszabály-keresés technikai nehézségei közepette. A könyv az első fejezetben tárgyalt történeti, pénzügytani és közgazdaságtani részekkel a magyar egyenesadó-rendszer tételes rendelkezéseinek könnyebb megérthetését sikeresen mozditja elő.

A főváros mostoha gyermekei

Sürgősen segiteni kell az ideiglenes gyakornokok sanyaru helyzetén

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Multheti számunkban Száz gyakornok panasza címmel cikket irtunk, melyben beszámoltunk az ideiglenes gyakornokok szomorú helyzetéről. Cikkünk osztatlan örömet keltett a főváros fiatal gyakornokai körében, akik sorsuknak jobbrafordulását most már végre komolyan várhatják.

Most került kezünkbe Szendy polgármesternek a közigazgatási bizottság ehavi ülésén tett kijelentése az ideiglenes gyakornokokra vonatkozólag. A polgármester szerint már csak harminckét ideiglenes gyakornoka van a fővárosnak akiknek véglegesitése rövidesen remélhető.

Ez a kijelentés aktuálissá teszi, hogy ismét foglalkozzunk a főváros mostoha gyermekeinek helyzetével, akik végigszenvedték a státusrendezést és az összes időközi pályázatokat. Mindez számukra semmi jót sem hozott, mert maradtak abban a helyzetben, mint első nap voltak, négy évvel ezelőtt.

A náluknál később kinevezett gyakornokok az egy évi próbaidő után véglegesitést és magasabb fizetést kaptak, megelőzve a náluknál évekkel előbb alkalmazott ideiglenes gyakornokokat, akikről megfeledkeztek és akiknek fizetése még most is a legkevesebb az összes fővárosi tisztviselők között.

A főváros közigazgatási személyzetének egy évi fizetése (tanügyi és üzemiek nélkül) huszonhét millió pengő, a december 10-iki közgyülésen tárgyalandó öt százalékos fizetésemelés csak a közigazgatásnál majdnem két millió pengő többlet kiadást jelent a fővárosnak, ezzel szemben a harcminkét ideiglenes gyakornok véglegesitése csak huszonhatezer pengős évi többkiadást jelent, mert véglegesités után fizetésük személyenként és havonként maximálisan hetven pengővel emelkedne; tehát ez személyenként évi nyolcszázezer pengős többlet, ami harminckét gyakornokra átszámitva évi huszonhatezer pengőt tesz ki. Ez az összeg a milliós számok mellett elenyészően kicsiny szám, nem nagy összeg, de akkora, mint amennyivel megelégedetté lehetne tenni harminckét fiatal tisztviselőt.

A Sipőcz-vándordij vivóversenye. A Budapesti Sport Egyesület december 19-én, a Vas-utcai felsőkereskedelmi iskola tornatermében törvivócsapatversenyt rendez a negyedizben kiirt Sipőcz Jenő vándordijért. A vándordijat az alapitólevél szerint az a csapat nyeri meg véglegesen, amely háromszor kerül ki győztesként — sorrendre való tekintet nélkül — a vándordijért folyó küzdelemből. A vándordij védői: 1934-ben a Budapesti Sport Egyesület, 1935-ben a Honvéd Tiszti Vivó Klub, 1936-ban a Honvéd Tiszti Vivó Klub voltak.

Megjelent a Kallós-Kompasz. A Pesti Tőzsde kiadásában és Kallós János szerkesztésében most jelent meg tizenharmadik évfolyamában a Kallós-féle „Gazdasági, Pénzügyi és Tőzsdei Kompasz" második része, amely az összes budapesti és vidéki ipari, kereskedelmi mezőgazdasági, közlekedési részvénytársaságok és biztositó intézetek stb. legújabb és legpontosabb személyi- és mérlegadatait tartalmazza. Igy most már komplett a négykötetes kompasz, mely pontos beszámolóia a Magyarország gazdasági életében szerepet játszó vállalatoknak. A kompasz mind a négy kötetének ára 60 pengő és igy a legolcsóbb magyar kompasz. Megrendelhető a Pesti Tőzsde kiadóhivatalában. Budapest, VI., Anker-köz 2. I. 4.

A középosztály helyzete. A Keresztény Tanügyi Bizottság II. ker. szervezete rendkivül nagy érdeklődés mellett tartott taggyülést, amelyen résztvett Gidró László törvényhatósági bizottsági tag, pártelnök, Urbányi C. József felügyelő igazgató és a kerületi pedagógusok nagy számmal. Gáspár Pál dr. a „Rákócziánum" igazgatójának megnyitó szavai után Fitz Artur dr. tanügyi tanácsos tartott nagyszabású előadást a középosztály helyzetéről.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendelien.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

WIHART FERENC
épitész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Bke-tér 5. roda: VI., Szondy-u34.

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DISZE!

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal.
E szelvény 10% engedményre jogosit

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

GÖTZ ALADÁR
parkett-astalos mester
és padlóási vállalkoé.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés dijtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbr.. 72 éves cég. — Telefon: 1-324 87.

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence
faburkoló vállalat.
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Tel.: 2-919-46

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

Móczár Gábor
egeszségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

Gyárból közvetlen
legolcsóbb csőbutor, gyermekkocsi, összecsukóságy, vaságy, ágysodrony, afrikmatrac
Prohászka gyárból
VI., gróf Zichy Jenő-u. 40. Telefon: 1-290-30
Fióküzlet: Üllői-ut 7.

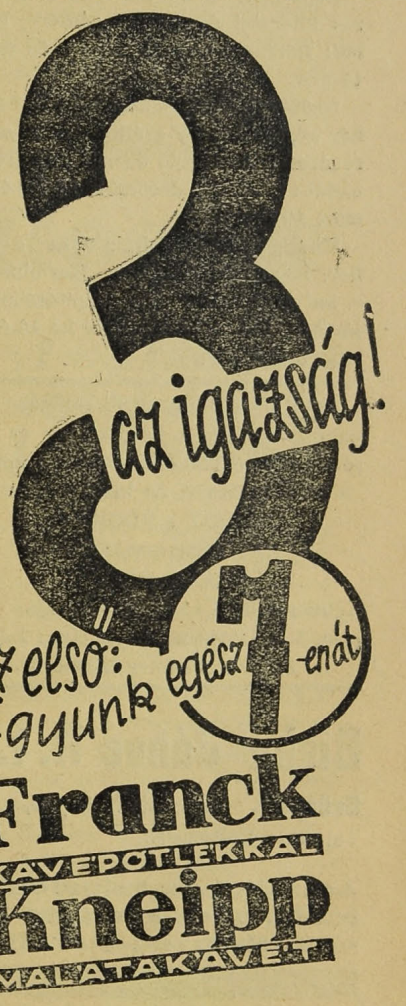

Uj kiirások

1. Vizvezetéki- és csatornázási, 2. Központi fűtési-, szellőző-, légnedvesitő berendezési munkákra Budapest Székesfőváros Elektromos Művei kelenföldi erőművében folyó laboratórium és irodaépitkezéshez. **Határidő: 1937. évi november hó 29-én délelőtt 10 óra.**

Nyers szürkeöntvény kocsialkatrészeknek kötés útján történő biztosítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1937. évi november hó 30-án délelőtt 9 óra.**

1900 kg gumitömlő (gáztömlő) **szállitására** a székesfőváros gázművei részére. **Határidő: 1937. évi november hó 30-án délelőtt 10 óra.**

200 kg angol (banca) ón és 600 kg csapágyfém szállitására Budapest Székesfőváros Közlekedési rt. részére. **Határidő: 1937. évi november hó 30-án, délelőtt negyed 10 óra.**

46 drb folytonégő kályha és 28 drb fekete asztaltüzhely szállitására Budapest Székesfővárosi Közlekedési rt. részére. **Határidő: 1937. évi november hó 30-án délelőtt fél 10 óra.**

40 drb autóbusz-gumiabroncs (csak köppeny) **szállitására** Budapest Székesfővárosi Közlekedési rt. részére. **Határidő: 1937. évi november hó 30-án délelőtt háromnegyed 10 óra.**

40.000 kg különféle ócska fémanyag eredeti egész tömbökben (wirebars) levő új elektrolytikus **vörösrézre való becserélésére**, a Budapest Székesfővárosi Közlekedési rt. részére. **Határidő: 1937. évi december hó 3-án délelőtt 9 óra.**

1938. évben szükséges himlőnyirok szállitására a székesfőváros hivatalai, intézetei és kórházai részére. **Határidő: 1937. évi december hó 3-án délelőtt 9—10 óra.**

Tölgyfatalpfa, tölgyváltófa, tölgyhidfa és tölgyhidfapalló szállitására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési rt. részére. **Határidő: 1937. évi december hó 7-én délelőtt 9 óra.**

80.000 köteg nyirfa vesszőseprő szállitására a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi december hó 7-én délelőtt 10 óra.**

Papiráruk szállitására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi december hó 9-én délelőtt 10 óra.**

20.000 kg világostarka és 5000 kg fehér géptörlőrongy szállitására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1937. évi december hó 10-én délelőtt 10 óra.**

Hőszigetelési munkálatokra a XIV. ker. Kassai-téren épülő Herminamezői r. kat. plébánia-templom épitéséhez. **Határidő: 1937. évi december hó 10-én délelőtt 9—10 óra.**

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

VÁLLALKOZÁS

Harmincnyolc munkahelyen négyezer munkást foglalkoztat Király tanácsnok

December tizedikén kerül a közgyülés elé ujból a két és fél millió pengős utépitési kölcsön — Programszerüen folyik a Hősök terének átrendezése — Az óbudai uj főutat a jövő héten átadják a forgalomnak

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A november elejei nagy esőzések után bekövetkezett fagymentes, száraz időjárás igen alkalmas a nagy útépítési munkálatok fokozott erővel való folytatására. Az Eucharisztikus Világkongresszussal kapcsolatos sürgős munkálatokat *Király* tanácsnok és *Viola* műszaki főtanácsos irányítása mellett lankadatlan szorgalmú tempóval végzi az út- és csatornaépítési ügyosztály. A folyamatban levő munkálatok és a legközelebbi jövő célkitűzései ügyében

Király Kálmán

tanácsnok a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Örömmel közlöm*, hogy az Eucharisztikus Világkongresszus főgyülekező helyének: a Hősök-terének megfelelő átépítése a törvényhatósági bizottság határozata értelmében túlnyomó nagyrészben már be is fejeződött. Elkészült a két oldal-kocsiút, úgy az Állatkert, mint a Stefánia-út felé most már zavartalan a közlekedés. Még mindig kétszázhatvan munkás dolgozik ezeknek az utaknak az építésén. Egyelőre makadámmal képeztük ki ezt a két utat, az aszfalt leöntése tavaszra marad. A középső, szigetszerű részen a munkálatokat a tél folyamán is folytatjuk és el is fogjuk ezeket készíteni. A világkongresszus idejére teljesen készen lesz úgy a Hősök-terének átépítése, mint a városligeti-tó megfelelő betonalappal való ellátása. Itt is túlnyomó nagyrészben elvégeztük a munkálatokat, csak némi kiegészítő rész marad el a tavaszra.

— A jövő hét folyamán átadjuk rendeltetésének az *óbudai uj kivezető főutat*. Jelenleg ezen a munkahelyen a Pálffy-tér és a Margit-híd között folynak még nagyobbszabású munkálatok.

Király tanácsnok közlése szerint a polgármester intézkedésére a főváros törvényhatósági bizottságának december tizedikére összehivandó közgyülése fogja tárgyalni a belügyminiszter ismeretes leiratát a két és félmillió pengős útépítési program ügyében. A belügyminiszteri leirat értelmében a hozandó közgyülési határozatot újból meg kell tárgyalni az illetékes miniszteriális tényezőkkel. *Király* tanácsnok úgy tervezi, hogy amennyiben enyhe lesz a tél, a legsürgősebb munkálatokat a felveendő kölcsön folyósítása kapcsán azonnal versenytárgyalásba adja. Azok az út-átépítések, amelyek az Eucharisztikus Világkongresszussal kapcsolatosak, az előírt időre okvetlenül *készen lesznek*.

Közölte még *Király* tanácsnok az *Uj Budapest* munkatársával, hogy az ügyosztály által vállalatba adott közmunkáknál *harmincnyolc munkahelyen négyezer munkást foglalkoztatnak*.

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

November hó 28-án, és 30-án délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Miért uj fény a Krypton fény?

A Krypton rendkivül ritkán előforduló különleges nemesgáz. A Krypton-gázzal töltött ujszerü lámpa bámulatos tisztaságu izzófehér fényt sugároz

Ez a tündöklő Krypton-fény nemcsak hogy nem kerül többe, de csekélyebb áramfogyasztással jár

Olcsóbban világítunk tehát (és sokkal jobban!) ha lámpánk az uj
TUNGSRAM KRYPTON

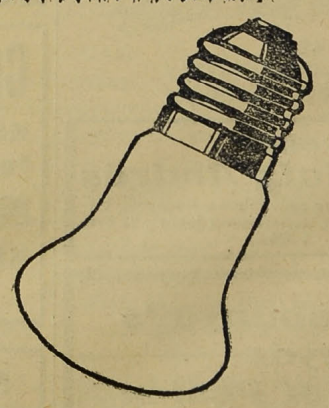

XV. évfolyam 48—49. szám Budapest, 1937. december 4

ÚJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Budapest, VIII. Reviczky-u. 1.

Wolff szelleme él!

Nem hal meg az, ki milliókra költi
Dús élte kincsét, ámbár napja mul, Ha-
nem lerázván mindent, ami földi, Egy
éltető eszmévé finomul: Melynek nőt-
tön-nő tiszta fénye Amint időben, tér-
ben távozik: Hozzá tekint fel az utód
reménye, Óhajt, remél, hisz, és imád-
kozik! — Arany János írta ezeket a
gyönyörű sorokat Széchenyi emlékeze-
tével kapcsolatban. És amennyire meg-
állta a helyét ez a klasszikus tökéletes-
ségű megállapítás a legnagyobb ma-
gyarral szemben, annyira helyén való,
ha ezeket a sorokat idézzük Budapest
legnagyobb polgáráról, Wolff Károly-
ról emlékezvén.

A Wolff Károly halálát követő első esztendőben mintha kissé elködösült volna az a csillag, amely az ő emlékét hirdette a ködös magyar horizonton. Időben és térben való távozásra volt szükség, hogy a keresztény Budapest felocsudva a közvetlen fájdalom maró érzésétől, megtalálja Wolff Károly méltó helyét a magyar történelem és Budapest történetének lapjain. Nőttön-nő Wolff Károly emlékezetének fénye, amint időben és térben távozik: az elmult héten az Egyesült Keresztény Nemzeti Liga közgyűlésén Teleki Pál gróf, a Keresztény Községi Párt andrás-napi seregszemléjén pedig Csilléry András mondott halhatatlan értékű szavakat Wolff Károlyról. A Budai Katolikus Kör, Wolff Károly szűkebb pátriája, ezévi közgyűlésén néhány héttel ezelőtt Wargha Imre, a legfőbb állami számvevőszék elnöke emlékezett meg szinte enthuizázmus-szerű beszéddel a nagy halottról.

Az élőket körülhízelgik az udvaronc-ok, a királyokról és egyéb földi nagy-ságokról ódákat zeng a fizetett költők serege. De a halott Wolff Károlyt dí-sérni immáron nem érdeke senkinek sem. Wolff Károly, aki életében sem-mit sem gyülölt jobban, mint a talp-nyaló hízelgést, a földöntúli birodal-omban a munkáját jól végzett férfiu büszke és komoly elégtételével állapít-hatja meg önmaga számára, hogy azok a dicséretek, amelyek most elhangzanak róla, nem az ő kegyeit keresik, hiszen azokról ma már nem lehet szó, hanem méltóképen értékelik őt és a hozzáfű-ződő történeti folyamatot.

Wolff Károly szellemének hatékony-sága és a keresztény világszemlélet jö-vendője között szoros és elválaszthatat-lan kapcsolat áll fenn. A sziámi ikrek-hez lehet hasonlítani — kissé triviális, de annál találóbb hasonlattal élve — ezt az összefüggést. Talán külön agy és külön szív, de közös vér és idegrendszer köti össze ezt a két történelmi jelentő-ségű momentumot: az egyik a másik nélkül elvész és elpusztul, a kettő együtt legszentebb és legszebb nemzeti vágyainkat valósítja meg!

Tiz év

Irta: Szőke Gyula dr.

Serédi Jusztinián, a bíboros főpász-tor, tíz év óta Magyarország hercegprí-mása. Az Egyház életében rövid tíz év, az ember életében tíz hosszú esztendő.

Nagy bizalommal vártuk haza Róma-ból Szent Péter küldöttét, nagy vára-kozással néztünk az egyházi kormány-zat központjában is tekintély itthoni működése elé és nagy szeretettel gon-doltunk az elárvult egyházmegye új lelki atyjára, aki az ifjuság nevelésében és a törvénykönyv szerkesztésében egy-aránt művelte a lelki és kormányzati hatalom gyakorlását. Közvetlenül sze-gény hazánk megcsonkítása után, az összeroppant világi kormányzat újból való felemelkedésének kezdetén, a jobb jövő reményének halvány sugara mel-lett, ellenségektől körülvéve honnan is várhattunk volna biztató szót, ha nem a szent Atyától, aki a legnehezebb per-cekben is nemcsak szeretettel gondolt reánk, de mindenkor és mindenhol szót emelt az érdekünkben és hozzánk kül-dötte atyánknak azt, akit Ő szeretett, akiben Ő megbízott és akiről tudta, hogy viszont szereti Őt és mindazokat, akikért Őt maga mellől visszaküldötte hazájába! Hazajött a megszállt terület szülötte, a csonka országban látta a hazáját és egyházmegyéjén kívül ezért a szenvedő hazáért kezdett dolgozni. Nehezebb munka mint gondolni lehet-ne. Nagyobb kötelesség, mint amit az átlag ember elbír!

Erkölcsi és anyagi javaiból kipusz-tított hívek és polgártársak serege, ha-talmától és vagyonától, külső és belső tekintélyétől megfosztott, önmaga előtt megcsufolt ország, volt barátaitól, el-lenségeitől a kommunizmus következté-ben egyaránt megvetve várta azt az erőt, amely őt felemeli és visszaadja előbb az önbizalmát, azután méltóvá teszi mások bizalmára.

A nagy feladat méltó munkást ka-pott! Az egyházközségi szervezetek ki-építése, azokban a papságnak és hívek-nek szorgos munkára való összekapcso-lása, ezeknek a munkára való állandó buzdítása összehozta a várakozó lelke-ket és felélesztette a hívekben a hitet a lehetőség iránt, a reményt a jövő iránt és a bizalmat a jó Isten segítsé-gében. A tanítás és tanításra buzdítás megláttatta saját hibánkat és felemelt arra az erkölcsi magaslatra, amelyben már legyőztük önmagunkat és meg-győztük egymást, hogy a hit ereje és a valláserkölcsi tiszta felfogás lehet egyedül az uralkodó a magán- és köz-életben egyaránt. A hatóságok vezetőit, az egyházközségek elöljáróit, de az egész fővárost is meggyőzte a vallásos-ság fejlődésének és a vallásgyakorlat minél nagyobb mértékben való kifej-lesztésének áldásairól, a templomok egymásután emelkedtek, kulturházak, egyesületek, intézmények, mind a hit világosságának a terjesztőiként keltek életre, vagy újhódtak meg az ő tanítása nyomán. Megindult a katolikus munka, az Actio Catholica és ma már szinte feledni kezdjük azt, hogy mi annyira mélyen elesettek voltunk.

Szószólónk Szent Péter trónjánál, apostolunk a különböző nemzetek, azok egyháznagyjai és világi hatalmasságai előtt is. Nem a nyers erő, hatalom, vagy fegyver jogán, nem a diplomácia, vagy a politika fogásaival, hanem a lélek erejével, az igazság fegyverével, az er-kölcs hatalmával és az emberek nagy családjában leélt multunk érdemeivel, mely biztosítéka a jövőben teendő újabb jó szolgálatainak. És ha az em-beri elfogultság, az ellenséges érzület, az anyagias érdek elvakította is az el-lenfeleinket, az ő szava megvilágosí-totta az emléket és a Szent Imre jubi-leum fényessége, valamint külföldi lá-togatásai megmutatták, hogy a jó pap és tanító mellett a hazának hű gyer-meke és szolgája, valóban Isten kül-dötte hozzánk és értünk.

A régi és új templomokban a szerető hívek, az önbizalmat visszanyert test-vérek és az egész ország hálatelt szívvel mond köszönetet az egek Urának a tíz év eredményes munkájáért és a jó fő-pásztorért. Te Deum laudamus!

Pénzügyi viharfellegek

Kergetheti-e a kormány pénzügyi válságba a fővárost, amikor az állam bevételei állandóan túllépik az előirányzott kiadásokat?

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Az elmult napokban a nyilvánosság legteljesebb kizárásával nagyfontosságú bizalmas megbeszélések voltak a főváros vezetői, a pénzügyminisztérium és a bel-ügyminisztérium illetékes tényezői között. A megbeszélések tulajdonképen egyoldaluak voltak, azokon a főváros vezetői kifejtették azt a közgyűlési költségvetési határozatot felterjesztő polgármesteri feliratban is kifejezett álláspontjukat, hogy az alkalmazottak fizetésrendezésével immáron közel húszmillió pengőre emelkedő jövő esztendei deficitet mésképen, mint az állam által elvett adórészesedések vissza-adásával, ezenfelül pedig az állam által a fővárosra oktrojált kiadások vissza-vállalásával eltüntetni semmi körülmények között nem lehet.

Az állam részéről a döntő szót a fő-város felterjesztéseit illetően Fabinyi Tihamér dr. pénzügyminiszter fogja ki-mondani, aki —mint az Uj Budapest legutóbbi számában már jelentette — genfi útja után lesz abban a helyzetben, hogy a főváros vezetőségével, nemkülönben az önkormányzati pártok részvételével lefolytassa azokat a meg-beszéléseket, amelyek eredményeképen konkrét elhatározás merülhet fel a fő-városi deficit, ezzel kapcsolatosan a fővárosnak immáron válsággá mélyülő pénzügyi helyzete ügyében. A fővárosi többségi pártok vezetőinek, nemkülön-ben a főváros vezetőségének is módjá-ban volt Fabinyi pénzügyminiszter konkrét kijelentései alapján meggyő-ződni arról, hogy a kormányzat jóin-dulattal szemléli a főváros harcát a defi-cit eltüntetése érdekében. Köszönettel vették tudomásul a Keresztény Községi Párt és a Nemzeti Egység Pártja fő-városi szervezetének vezetői, hogy a pénz-ügyminiszter nem egy ad hoc rendezés-re gondol, hanem — hogy saját szavait reprodukáljuk — évtizedekre akarja

pénzügyi szempontból helyreállítani a főváros és a kormány jóviszonyát.

A pénzügyminisztériumban és belügyminisztériumban lefolytatott tárgyalások nyomán egyébként meglehetősen sötét kép alakul a főváros pénzügyi helyzetéről. A főváros vezetői ezeken a tárgyalásokon elsősorban a forgalmi adórészesedés régi hányadát kérik, mint a deficit eltüntetésének egyik legpregnánsabb lehetőségét. A főváros legnagyobb forgalmiadó-részesedése a konjunktúra éveiben tizenhárommillió pengőre rugott, az elvett hányadok folytán azonban ez a részesedés az elmult esztendőben már csak 4.4 millió pengő volt. Ha tehát a teljes forgalmiadó-részesedést visszakapná a főváros, az ilyképen kapott kilencmillió pengővel a deficitnek csak mintegy fele tünne el. A húszmillió pengőre rugó deficit másik felének eltüntetéséről csak önálló fővárosi céladó behozatala, vagy a pótadó emelése, vagy az üzemi díjak emelése vagy az állam által a fővárosra oktrojált kiadási tételek visszavállalása révén lehetne gondoskodni.

Önálló fővárosi céladó behozataláról beszélni sem lehet. Nem lehet beszélni a pótadó emeléséről sem, minden erre vonatkozó kísérlet, csak úgy, mint az üzemi szolgáltatásoknak emelését, általános felzúdulással fogadná a főváros egész közönsége. Tény az, hogy a községi pótadónál az alapok jelentékenyen lecsökeknek, részben a házbérek csökkenése, részben a társulati adó csökkenése miatt. Ugyannyira, hogy az 1929. ben ténylegesen befolyt huszonhét millió pengő községi pótadó az elmúlt esztendőben már tizenhét millió pengőre zuhant. Kétségtelen, hogy sem az adóalapot, sem a pótadó százalékát emelnie a fővárosnak módjában nem áll.

Marad ezekután az állam által a fővárosra rendelettel vagy törvénnyel oktrojált, a múltban az államot terhelt kiadások törlése. (Rendőri hozájárulás, légvédelmi intézkedések stb.) Sajnos azonban az a helyzet, hogy e tekintetben komoly összegekkel csökkenteni a deficitet végeredményben nem lehet. Arról természetesen még kevésbé lehet beszélni, hogy akár függő, akár fundált kölcsönnel tüntessék el a főváros jövő esztendei deficitjét, mert az olyan közület, amely kölcsönt nem beruházásokra, hanem folyó háztartási hiányaira vesz fel, a pénzügyi katasztrófa felé rohan.

Mint ultima ratio marad ezek után a költségvetési deficit eltüntetésére a fővárosi kiadások lecsökkentése a pénzügyminiszteri híres kék ceruza alkalmazásával. Minden olyan kisérlet, amely csontváz-költségvetéssé akarja degradálni a törvényhatósági pártok egyhangúlag létrejött akaratnyilvánítását a főváros jövő esztendei előirányzatát illetően, vagy a teljes sikertelenséggel végződött szanálási akciót kívánná megismételni, az a főváros közönségének osztatlan éles ellenzésével találkozna. Annál is inkább, mert legfeljebb csipcsup tételekről lehetne szó, komoly összeget semmiféle merev és szigorú ortodoxiával a főváros pénzügyi előirányzatából lefaragni nem érdemes és a legnagyobb mértékben kicsinyes eljárás lenne. Az önkormányzati pártok, de a főváros egész közönsége is aggódalommal vegyes bizalommal tekint a Fabinyi pénzügyminiszter hazaérkezése után megkezdődő sorsdöntő tárgyalások elé, annál is inkább, mert a kormányzat megnemértése, akadékoskodása, vagy szűkkeblűsége pénzügyi válságba kergetné a fővárost — ugyanakkor, amikor az állami közigazgatás bevételei októberben tizenhárom millió pengővel haladták meg a kiadásokat!

Békebeli Mikulás

Irta: Ilovszky János

Amikor a New-York palotát építették, Vigyázó Géza kőbányai előljáróval együtt követtük el az apró szeleburdiságokat. Akkor már ő is, én is nadrágot viseltünk, de azzal a különbséggel, hogy a gombokat még hátul varrták e ruhadarabunkra. Sok huncutságunknak az volt a következménye, hogy sokszor hangzott el az év folyamán a zord apai intelem: Na fiam, ha így folytatod, elvisz a Mikulás!

Sokszor hallottuk a Mikulás nevét emlegetni, először csak kíváncsiak voltunk, de később respektusunk támadt az ismeretlen Mikulás iránt.

Pöttyöm korunkban meggyőződéssel hittünk, hogy az öreg Mikulás minden házba eljár, ahol gyerekek vannak és érdemük, viselkedésü kszerint viszi az ablakok közzé kitett cipőkbe a nekik járó édességeket.

A cipőben reggel narancsot, fügét, datolyát, piros papirba csomagolt szaloncukrot, feltört mogyorót, mazsolaszőlőt és egyéb jó édességeket találtunk. Az ágyba bújva kiszóruk az ajándékot a paplanra és reggelire kávé helyett mazsola-mandula-dióval töltöttük a bendőnket. Amiként hosszabbodott a nadrágunk és amint a gombok hátulról előre kerültek és közeledett az iskolábajárás nehéz és súlyos pillanata, aszerint oszlott bennünk szét a meggyőződés a Mikulás-ügy iránt és született meg a kétely, vajjon hogy is csinálja a Mikulás, hogy egy éjszaka alatt minden kitaposott gyerekbakkancsba berakja és szétosztja kinek-kinek a maga adagját.

Hoszasan sugdosódtunk, de szólni nem mertünk, nehogy esetleges kételyünket apánk azzal oszlassa el, hogy reggelre ne találjunk cipőnkben semmit.

Öt évesek lehettünk, amikor november végén egy rendkívül jól sikerült játék után az ablakmosó létráról beleugrottunk az akkori spanyolfalszerű ágytetőkre, amellyel az ágynemüket a ma divatos takarók helyett letakarták. A spanyolfal az erős ugrás következtében beszakadt, a feszítő ráma recsegve összetört. Nemcsak a recsegés rémített meg bennünket, hanem annak a tudata is, hogy ez után a jól végzett játék után megkapjuk a magunk porcióját — botvalutában!

— Égszakadás, földindulás, szaladj te is pajtás... Meneküültünk ki a kórútra, amíg az első harag lecsillapodik és annak a reménynek az érzése, hogy viselkedésünk feletti jogos szülői felháborodás elcsitulván, korholással fog csak végződni a szomorú recsegő eset.

Számításunk bevált, ellenben beigérte Édesapánk:

— Komisz kölkök! Elvitetlek benneteket a Mikulással!

Először kuncogtunk magunkban, de minél jobban közeledett a Mikulás napja, annál jobban kelt fel bennünk a szorongó érzés, háthogyha mégis megtörténik és elvisz, mint ahogyan mondták — a Dunába. Szerettük a fürdőt, de nem a Duna vizét decemberben.

Igy köszöntött ránk a Mikulás est. Hat óra... hét óra! Arra most már nem emlékszem, hogy Vigyázó Géza volt-e akkor este a játszópajtásom, vagy más szomszédgyerek, de elég az hozzá, hogy irtó dörömbölés az ajtón, majd felpattant az ajtó és rémségek rémsége, megjeent a nagyszakállú Mikulás. Zsák lógott az oldalán, szörmeruhája volt, egy vasvillát bökdösött felém, mintha villahegyre akarna venni bennünket és mi rémülten bujtunk az asztal alá. De mintha a hátán levő krenzin nagyon hasonlított volna a boltiszolgánk hátikosarához. Két keze csuklóján olyan zörgő vasláne lógott, amilyent csak egyszer láttam, amikor az épülő New-York palotára összekötő épületfa-anyagot vontatták fel a tető felé.

... Mi megigértünk mindent a Mikulásnak. Minden kérdésére válaszoltunk: mondtuk, hogy jók leszünk, soha többé semmit el nem követünk. És akkor nagy kegyesen benyúlt a zsákba és kivett egy sanidlit, nekem is, a barátomnak is s amikor távozása után diadallal kibontottuk, — nagyon furcsa megemlékezés volt benne. Apró kavics, fadarabkák, szóval minden, csak cukor nem. Barátommal együtt szörnyen meg voltunk rökönyödve. Ez volt a fizetség az ágybaugrásért és főleg azért, hogy a spanyolfalszerű valaminek a rámája összetört.

Évek mulva tudtuk csak meg, hogy nem csalt meg a felismerésünk, a hátikosár a háziszolgáé volt, de a Mikulást is a háziszolga játszotta meg.

*

Jó, hogy az ilyen ostobaságok ma már nincsenek szokásban és hogy a Mikulás napi kultusz azon keretek közé került, amelyek közé való.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324 87.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Egyelőre mellékhadszíntér a városháza, kedves szerkesztő barátom! A képviselőházban viharzó események akkor is elterelnék a figyelmet a speciálisabb érdeklődést keltő fővárosi önkormányzati életről, ha az országos politika kevésbé zajlana, viszont a városház általánosabb érdekű politikai szempontokat vetne felszínre. Egyelőre az a helyzet, hogy túlnyomórészben párnázott ajtók mögötti tárgyalások foglalják le a vezető pozíciókban levő fővárosi urak idejét. Igy például Farkas őméltósága a most lezárult hétnek majdnem kétharmad részét a belügyminisztériumban, Bódy őméltósága pedig a pénzügyminisztériumban töltötte. Sőt maga a polgármester is keveset volt a hivatalában: vele előfordult ezen a héten az az eddig még meg nem történt eset, hogy az egyik nap délelőttjén magánügyei miatt nem jött be a hivatalába.

— Hát ez hogyan történhetett?

— Szerdán délután volt a belvárosi főplébánia-templomban a polgármester nagyobbik fiának: ifjabb Szendy Károlynak egyházi esküvője Szilvássy Máriával, Szilvássy Dezsőnek, az Elektromos Művek aligazgatójának, ifjú és bájos leánykájával. A polgármester ezt az utolsó délelőttöt, a szerda délelőttött, amikor fia még mint legényember volt odahaza a pasaréti villában, családi körben kívánta eltölteni. Az esküvői előkészületek amúgy is alaposan kifárasztották az egész családot, az esküvő a polgármester közismerten szerény egyéniségéhez mérten egyszerű és csendes házi ünnepségnek készült, nem Szendyéken mult, hogy fényes társadalmi esemény lett belőle, amelyről az egész város beszélt.

— Halljuk a részleteket!

— Kezdjük a polgári esküvővel, amely hétfőn délelőtt volt a vizivárosi elöljáróságon. A polgári esketést, mint anyakönyvvezető marosvásárhelyi Thordai Lajos dr. tanácsnok, II. kerületi elöljáró végezte. Ugy a polgári, mint az egyházi esküvőn a vőlegény részéről Lázár Imre gróf székesfővárosi tanácsjegyző, a menyasszony részéről pedig Knoll Aladár, a Magyar Nemzeti Bank felügyelője fungáltak tanúképen. Az egyházi esküvő szerdán este volt a belvárosi főplébánia-templomban.

— Halljuk a megjelentek névsorát!

— Legnagyobb sajnálatomra közölnöm kell szerkesztő úrral, hogy pontos lista nem áll rendelkezésemre. Részben azért, mert zsúfolásig telve volt a templom, alig lehetett számontartani, kik jöttek el, de főképen azért nem, mert a polgármester úgy intézkedett, hogy jegyeket ne bocsássanak ki az esküvőre, vagyis fenntartott helyek az előkelőségek számára sem voltak. A pártvezérek közül ott láttuk Csilléry Andrást és Zsitvay Tibort, de ott volt rengeteg bizottsági tag, nemkülönben az egész városháza, a két alpolgármesterrel.

— Szép volt a menyasszony?

— Álomszerűen szép! Az ifjú arát különben Szendy Károly polgármester vezette az oltár elé, jövendőbeli anyósát pedig az ifjú vőlegény. Kedves meglepetést tartogattak a vőlegény számára kartársai az Elektromos Műveknél: a nászmenet élén mint botos vőféllyel a polgármester kisebbik fiával, Szendy Bélával, elektromos fáklyák sorfala közepette haladt a főkaputól a teljesen kivilágított templom-hajón át a szentély-rácsig. Az egyházi szertartást a Szilvássy-familia régi atyai barátja: Péchy Alán, a magyar minorita rend tartományi főnöke, végezte fényes papi segédlettel, melyben résztvettek Bednárz Róbert prelátus, a belvárosi főplébánia-templom plébánosa, továbbá a pasaréti úti ferences egyházközség plébánosa: páter Valér, Szendyék házipapja is. Esküvő után a Gellértben volt nászlakoma, szigorúan családi körben, mindössze harminc résztvevővel, amely után az ifjú pár külföldre utazott.

— Sok boldogságot és szerencsét kívánunk nekik! — Mi ujság egyébként a városházán?

— Ha már a házasságokról beszélünk, ismételten közlöm, hogy az ötvenedik születésnapját nemrégiben ünnepelt tanácsnok minden makacs hiresztelés ellenére sem nősül. Esze ágában sincsen!

— Csak helyeselhetjük a tanácsnok úr elhatározását: eggyel többen fognak fizetni agglegény-adót. Mi ujság a lovagias ügyekben?

— Az üzemi vezérigazgató és az üzemigazgató között felmerült lovagias elégtételadás még mindig tábornoki becsület-bíróságok és párbaj-bíróságok útvesztőjében lavirozik. Reménység van arra, hogy végeredményben golyóváltás helyett — jegyzőkönyv-váltással sikerül elintézni a dolgot, aminthogy a keresztény városházán általában nem

Csilléry: Ha a keresztény Budapest elvész, az országban sem lehet tovább fenntartani a keresztény politikát!

A kereszténypárt seregszemléje volt Csilléry névünnepi vacsorája

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Községi Párt szervezetei a Britannia-szálló nagytermében ötszázterítékes vacsorát rendeztek kedden este *Csilléry* András tiszteletére nevenapja alkalmából. A vacsorán megjelent *Karafiáth* Jenő főpolgármesterrel és *Szendy* Károly polgármesterrel az élén a főváros egész adminisztrációjának vezetősége. A vacsora után *Cselényi* Pál bejelentette, hogy *Ernszt* Sándor gyengélkedése miatt a párt *Czettler* Jenőt kérte fel az ünnepi beszéd megtartására.

Czettler Jenő dr.

beszédében kijelentette, hogy mint a párt egyszerű munkása és hűséges híve köszönti *Csilléry* Andrást, a párt elnökét és vezérét, aki *Wolff Károly örökében vezeti a pártot.* Amikor még remény sem volt arra, hogy valaha a keresztény Budapestet sikerül megteremteni, néhányan együtt dolgoztak a keresztény politika érdekében. Minden, ami azóta történt, *ennek a néhány gondolkodónak és politikusnak köszönhető.* Ezek között volt *Csilléry* András, akiben az egyik legjobb harcost és politikai eszmetermelőt ünnepeljük. *Csilléry* András halálraszánt hősi bátorsággal lépett a politika mezejére, hogy elkergesse a hatalom mellől a bitorlókat. *Csilléry* András a községi politikában nőtt naggyá és *Wolff* Károly egyik legerősebb oszlopa volt. A keresztény Budapest választópolgárságának az a kötelessége, hogy *Csilléry Andrást kövesse, nehogy idegenek kezébe kerüljön ez a város.*

— Nem az egyént, hanem az eszmét ünneplik *Csilléry* Andráson keresztül és ünneplik azt a jövőt, amelynek kiharcolása reá vár. Annak idején, amikor elindult, nem hitték, hogy egy kerületet is meg lehet hódítani a keresztény gondolat számára és *Csilléryék egész Budapestet meghódították.* Nem szabad nyugodni addig, amig a keresztény Budapest gondolata az egész országban diadalt nem ül és keresztény vármegyeházákon és városházák tornyain *nem leng mindenütt* a keresztény eszme lobogója.

Szendy Károly

polgármester köszöntötte ezután *Csilléry* Andrást. Mint polgármester hidegen és tárgyilagosan akarja megállapítani azokat az érdemeket, amelyeket *Csilléryben* lát. A mai vacsora lelkes közönsége az jelképezi, hogy a kereszténypárt elismerte *Csilléry* Andrást vezérnek. *Csilléry* a kereszténypárt rohamcsapatának volt vezére és sokszor megrohamozta az adminiszrációt. Ezzel a rohammal irányította is a főváros politikáját. Megállapítja mint polgármester, hogy *minden roham a puritánság, a tisztesség jegyében történt.* A legnehezebb problémákat okosan és hidegvérrel oldotta meg, jóllehet ezzel erőt kellett vennie lobogó temperamentumán. Amióta vezeti a pártot és irányítja a főváros politikáját, azóta is mindig ez a hideg ész vezeti őt. Boldog lehet a főváros, hogy ilyen nyugodt, lelkes vezetője van a kormányzópártnak, mint *Csilléry* András.

Toperczer Ákosné

a Keresztény Asszonyok Nemzeti Pártszövetségének nevében beszélt. A keresztény gondolat ma már hosszú küzdelem után csaknem célhoz ért *és a kormány programjává is vált.* A vezér legközvetlenebb közeli munkatársai, az úgynevezett *pesti fassio* a jövőben is *szülne jó vért, ha fegyverek intéznék azt el, amit másképen is el lehet intézni. Amire különben a kódex szerint meg is van a lehetőség. Ezt ajánljuk nagybecsű figyelmébe a vitéz tábornok uraknak.*

— *És a másik lovagias ügy?*

— *Az üzemigazgató és az előkelő bizottsági tag között felmerült affér egyelőre az igazoló választmány előtt stagnál. Reméljük, hogy a békét hirdető karácsonyi Jézuska megbocsátást és megértést fog csöpögtetni az egyelőre ádázan tusakodó szívekbe.*

— *Reméljük mi is! Mi ujság a beteg-fronton?*

— *Kubinyi Imre dr. a tiszti ügyészség parcellázási osztályának vezetője hónapokig tartó betegségéből, amelyet harctéri sebesülése okozott, felgyógyult. — Székelyhidi Hammer Dezső egyetemi magántanáron, a Fertőtlenítő Intézet népszerű igazgatóján az elmúlt napokban kitűnően sikerült veseműtétet hajtott végre Minder Gyula dr. egyetemi magántanár, az Uj Szent János-kórház európai hírű főorvosa. Reméljük, hogy őméltósága rövidesen elhagyja a kórházi ágyat.*

— *Ezt kívánjuk mi is! Miért nem látjuk napok óta Kovácsházy tanácsnokot?*

— *Bécsben járt a kitűnő Kovácsházy. Zilahy Dezső idegenforgalmi igazgató társaságában, hogy az idegenforgalmi iroda szokásos évvégi revizióját elvégezze. Távollétében helyettese, vitéz Horváth László főjegyző nagy szakértelemmel és rátermettséggel vezette az ügyosztályt.*

— *Mi ujság a kinevezések körül?*

— *Az elnöki ügyosztályt és a pártokat erősen foglalkoztatja a kinevezések dolga. Főképen a főjegyzői állás betöltése körül várható igen erős küzdelem, a legesélyesebb jelöltek: vitéz Bárány László dr. és Kállay Albert dr. Kállay esztendők óta ügyosztályvezető-helyettes, elismert közgazdasági szaktudós, kitűnő adminisztrátor, Bárány pedig a túlzsúfolt közegészségügyi ügyosztály egyik részében érdemes helyettese Salamon tanácsnoknak. Kár, hogy nem két állás van üresedésben, mert akkor egyszerre mind a két ügyosztályvezető-helyettes bekerülne a főjegyzői stallumba, amint mindketten igen-igen megérdemelnek. — A kinevezések különben újév utánra maradnak.*

— *Az aggastyánok nyugdíjazását sürgesse inkább, kedves dr. Városházy! Akkor lenne állás bőviben!*

— *A viszontlátásra, a jövő héten, kedves szerkesztő úr!*

továbbharcol a keresztény nemzeti ideálok maradéktalan érvényesüléséért. Meg van győződve arról, hogy a nagy gondolat, amely innen indult el Magyarországról és amelynek ma már külföldön is vannak követői, teljes győzelemhez érkezik. Az asszonyok nevében *hűségéről és tántoríthatatlan ragaszkodásáról biztosítja a kereszténypártot és annak vezérét: Csilléry Andrást.*

Sztankay András üdvözölte ezután *Csilléry* Andrást az ifjuság nevében. Meggyőződése az, hogy *Csilléry* András kitart azok mellett az ideálok mellett, amelyeket a Keresztény Községi Párt ifjusága vall. A kereszténypártnak kell levezetnie a szociális elégedetlenségeket, amelyek ma mindenféle helytelen irányban próbálkoznak kitörni.

Léber János a XI. kerületi pártszervezet nevében üdvözölte *Csilléryt.* Ezután

Csilléry András

mondott beszédet. Felállásakor hosszasan és lelkesen éljenezték a párt elnökét, aki a többek között ezeket mondotta:

— Sokan kérdezik, hogy *miért nem volt keményebb és eredményesebb a keresztény politika sokéves küzdelme.* Ennek az a leglényegesebb oka, hogy nem mindig eszményi célt követtek országos vonatkozásban. *Wolff* Károlyt és engem soha egyéni célok nem vezettek, hanem *csakis a keresztény főváros megteremtésének és megtartásának a gondolata.* Sajnos, az országos politikában ilyen egységes eszményi cél nem volt *és a keresztény politika nem tudott kizárólag a nemzet egyetemes érdekei szerint hangolódni.* Ha országos vonatkozásban olyan egység és erő lett volna a kereszténypártban, mint ami a Keresztény Községi Pártban is volt, *akkor ma sok problémáról már nem kellene beszélni.* Soha nem volt nagyobb széthúzás az országban a keresztény politikusok között, mint ma. Sajnos, ezt a széthúzást mesterségesen segítik elő. *Ezzel szemben csak a keresztény szolidaritást lehet hirdetni a szeretet jegyében.* A Keresztény Községi Párt a szeretet jegyében igyekezett összefogni az erőket és életre kelteni komoly cselekedeteket. Hirdetni és igérgetni könnyű, de felelősséggel cselekedni nehéz. Nem elég kívánságokkal és igéretekkel előállni, hanem gondoskodni kell azok reális megvalósításáról is.

— A Keresztény Községi Párt elnöki székében nem én ülök, — mondotta *Csilléry* András — hanem a szellemóriás fogja kezemet, akinek nevét áldani fogják, amig magyarok lesznek a földön. Ez a szellemóriás *Wolff* Károly. *Budapesttől függ az ország sorsa és ha a keresztény Budapest elvész, akkor az országben sem lehet tovább fenntartani a keresztény politikát.* Ez a gondolat azonban hódít és ma már vármegyék és városok is kezdik átérezni ennek a gondolatnak a jelentőségét. Még sok feladat áll előttünk. Elsősorban a gazdasági életbe kell behatolni, amelyet ma még kínai falak védenek, de hiszem, hogy a törvényhozás ezeket a falakat le fogja bontani és a nemzet szolgálatába fogja állítani azokat. A szociális problémák megoldása érdekében nem fogunk visszariadni *áldozatos cselekedetektől, sőt a harctól sem* és nem nyugszunk addig, amig a keresztény nemzeti gondolat teljes egészében meg nem valósul.

A hosszú és lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után a vacsora közönsége még sokáig maradt együtt.

Nemcsak 4 szó, hanem pompás reggeli egész 7-enát.
Franck kávépótlékkal Kneipp malátakávé

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal.
E szelvény 10% engedményre jogosit

Hő- Hűtő- Hang- Viz- Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: *1-485-14, 1-388-54

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák mindenféle célra nagyságban és színben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Németh Miklós
könyvkötő s diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

A tavalyi méretekben folyósitják két héten belül a karácsonyi segélyt

A belügyminisztérium előzetes jóváhagyásának kikérése céljából a polgármester felterjesztéssel fordult a kormányhoz

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A közgyűlés költségvetési vitájában Ilovszky János, a Keresztény Községi Párt vezető tagja, indítványt terjesztett elő, hogy a főváros közigazgatási, valamint üzemi tisztviselői, alkalmazottai, munkásai és nyugdíjasai a községi háztartásnál, illetőleg az egyes üzemeknél elért megtakarítás terhére 1937. karácsonyára épen úgy, mint az elmúlt években karácsonyi-segélyben, jutalomban részesüljenek. Ilovszky azt is kérte, hogy a karácsonyi-segély kifizetését olyképen teljesítsék, hogy legkésőbb december 15-e -s 20-a között ezek az összegek már a kereskedelmi forgalomba kerülhessenek.

A közgyűlés minden pártja helyesléssel fogadta Ilovszky indítványát. Szendy polgármester Ilovszky felszólalása kapcsán azt a kijelentést tette, hogy a lehetőség határain belül mindent el fog követni abból a célból, hogy a fővárosi alkalmazottak karácsonyi segélye ebben az évben is kifizetésre kerüljön. A polgármester az elmúlt napokban ebben az ügyben részletesen megindokolt felterjesztéssel fordult a belügyminiszterhez, azzal a kérelemmel, hogy a karácsonyi segélyek kifizetését ugyanazon arányosítás szerint engedélyezze, mint ahogyan azt az elmúlt év karácsonyán megtörtént.

A belügyminisztériumban ebben az egész tisztviselői társadalmat, valamint a fővárosi üzemekben alkalmazottak, munkások seregét annyira érdeklő ügyben személyes megbeszélések is folyamatban vannak az akció lebonyolításához szükséges jóváhagyás biztosítása céljából. Ezek a tárgyalások a teljes siker reményével kecsegtetnek. Amint a belügyminisztérium hozzájárulása megtörténik, a számvevőségek az előre megállapított listák alapján két héten belül folyósítják a karácsonyi-segélyeket.

A kisgazdapárt és a főváros

Czirják Antal országgyülési képviselő válasza az Uj Budapest kritikai megjegyzéseire

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A nyár folyamán egyik vezércikkében foglalkozott az *Uj Budapest Czirják* Antal országgyűlési képviselő parlamenti felszólalásával. *Czirják* Antal, aki a kisgazdapárt vezető tagja, azt mondotta a képviselőházban, hogy a főváros igaztalanul jár el adósai irányában, a kölcsönöket bagóval fizeti vissza, de ugyanakkor vagyonát gyarapítja. A főváros pénzügyi politikáját *Czirják* támadásával szemben azonnal és erélyesen megvédelmezte *Reményi-Schneller* Lajos dr., kijelentvén, hogy a főváros minden kölcsönét visszafizeti, a külföldieket száz százalékig. *Czirják* beszédével kapcsolatban megjegyezte az *Uj Budapest*, hogy a kisgazdapárti képviselő úr, ha már agrár-kérdésekkel nem foglalkozik, a főváros vonatkozásában is igen sok aktuálisabb témát találhatott volna, mint a fővárosi kölcsönök valorizációjának sokrétű problémáját.

Az egyik politikai hetilap hasábjain *Czirják* Antal országgyűlési képviselő részletesen foglalkozik az *Uj Budapest* kritikai megjegyzéseivel. *Czirják* Antal dr. cikkét az alábbiakban szószerint közöljük, noha az abban foglaltak *igen sok tévedést tartalmaznak*, úgy a tényállításokat, mint az azokból levont konzekvenciákat illetően. Ime a cikk, amely *A kisgazdapárt és a főváros* címen látott napvilágot a Törvényhozók Lapjában:

Az egyik fővárosi hetilap nyári cikkére hívták fel a napokban figyelmemet.

Czirják támad cím alatt tárgyalja a fővárosi félhivatalos költségvetési beszédemnek azt a részét, amelyben kifogásolom a főváros pénzügyi politikájából azt a tényt, hogy fillérekkel fizeti vissza legsúlyosabb kölcsöneit. Ragyogó fővárosunk szempontjából ezt a lehetőséget én is szerencsésnek tartom, végzetesnek azonban ama intézményeinél, amelyek kölcsöneikkel a multban súlyos veszteséget szenvedtek és a jövőre sincsenek kellőképen megóva. Az OTI-ról példaképen beszéltem, melynél a tényleges veszteség már közel jár az 1 millióhoz és aggályom van a fővárosnak hitelezett közel 60 millió körüli OTI-kölcsönök, a legkisebb emberek intézményének pénzét illetően is. Ugyanez a helyzet a MABI-nál 15 millióval.

A félhivatalos szerint nem közömbös, hogy agrárpártunk, a kisgazdapárt, milyen színü szemüvegen nézi fővárosunk problémáit? Fájlalja, hogy szóvá tettem, miszerint a főváros vagyongyarapodása dacára az említett országos intézményekkel szemben nem eléggé méltányos, de örül, hogy Reményi-Schneller Lajos dr. — nemrégiben még a Fővárosi Községi Takarék vezetője — „erélyesen és azonnal megvédte a főváros pénzügyi politikáját."

Nos, Reményi-Schneller képviselőtársam a védelemben erősen tévedett, amint azt neki, nyomban felszólalása után az OTI nyomtatott zárszámadásával be is bizonyítottam.

De tévedett képviselőtársam abban is, hogy a „főváros minden kölcsönét visszafizeti, a külföldieket százszázalékig", amint az Uj Budapest is állítja. Köztudomású ugyanis, hogy azon időben egyezett meg a főváros a Mendelsohn-cég dollárkölcsönének visszafizetése tekintetében, több, mint 7 millió pengő árfolyamnyereséggel, vagyis megtakarította ezen kölcsönének majdnem fele összegét. Ezt is a Községi Takarékpénztár bonyolította le. Kétségkívül, ma már nem annyira a valorizáció, mint inkább a kéz a fontos, azonban az OTI mellett a fővárosi kistőkés kezek szintén fontosak.

Legyen meggyőződve a székesfőváros, hogy minden magyar ember a legnagyobb gyönyörüséggel szemléli e város fejlődését, gazdagodását. Meleg szívvel örülünk idegenforgalma növekedésének, gyógyforrásai feltárásának. Ha nem is veszünk részt közvetlenül a fővárosi politikában, féltő gonddal ápoljuk Budapest érdekeit, terveik, a város fejlesztése nálunk is állandó megbeszélés tárgya.

Csupán egyet tessék megengedni. Hogy állandóan párhuzamot tartsunk a főváros és a vidék érdekei között, hogy ennek kapcsán Budapest hitelképességének fenntartásáról mi is beszélhessünk, hogy a főváros ne legyen kénytelen a talán kizárólag neki jövedelmező országos intézményeket állami, tehát a vidékről is felszívott pénzeken létesíteni, hogy alacsonyabb fogyasztási adók és vámpolitikájával nemcsak a falún segítsen, de saját lakósai megélhetésén is könnyítsen.

Tagadhatatlan, hogy a főváros, mint az ország leghitelképesebb szervezetének hitelét, semmiféle formában sem szabad rontani. De ehhez az is kell, hogy a főváros minden hitelezőjét egyenlő elbánásban részesítse. Zseniális pénzügyi gesztus volt a cca 27 millió pengő letételével az 1897., 1903., 1916., 1918. és 1920. évi kölcsönkötvényeket kisorsoltatni s sok-sok milliós tartozástól szabadulni. Ezzel elérte a hadikölcsönök és az 5%-ra valorizált életbiztosítások nívóját akkor, amikor pl. a vasuti társaságok 12—15%-ig fizettek, amikor a háború előtti Budapest vagyona 300 millió aranykoronáról ma 980 millió pengőre emelkedett, amikor a főváros kölcsöntartozása az 1935. évi 349 millióról máig 305 millióra csökkent, anak dacára ,hogy időközben 29 millió pengő újabb kölcsönt is felvett..

Feltétlen jogos kívánsága az elmaradt forgalmi adók, kórházi ápolási díjak és hasonlók állandó bekövetelése, de túlzott jóindulat kell pl. ahhoz, hogy túlnyomórészt az államot terhelje a Boráros-téri híd építési költsége s ugyanakkor hiába követeltem a betterment bevezetését, mely értékemelési adó — a két parton — a híd építési költségeinek lényeges részét fedezhette volna. Vajjon nem így lesz-e az óbudai híd környéke is? Pedig az egyesek túlzott jövedelme nagyon is ráférne vidéki városaink szociális intézményeinek fejlesztésére.

Nagyon hálás a falú az évi egy millió métermázsa elfogyasztott burgonyáért, a nagy húsfogyasztásért, a 130 millió liter tejért, de jobban szeretné, ha nem nyomnák árait a túlzott kövezetvámok, II. o. személyszállítási tarifa és számtalan vásárpénz, felárral értékesülő sertések, a 12 fillérrel vásárolt és 28 filérrel kimért tejárdifferenciák, hanem leszorítanák mindezeket — mondjuk — a felére, hogy azután a „város és falú testvériesülése érdekében — őszintén — zenghessünk szívhez szóló tirádákat"..

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten (DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon —342—29

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Bke-tér 5. roda: VI., Szondy-u34.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

HIREK

Olvasóinkhoz!

Az UJ BUDAPEST a jövő héten Horthy Miklós kormányzó névünnepe és a december 8-i egyházi ünnep miatt nem jelenik meg. Legközelebbi számunk, a karácsonyi szám, december 18-án jelenik meg.

AZ UJ BUDAPEST KIADÓHIVATALA

A főváros támogatja a cserkészleány-világjamboree-t

Felkay tanácsnok nagy beszéde

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Magyar Cserkészleány Szövetség szombaton délelőtt az Ujvárosháza közgyűlési termében Anna királyi hercegasszony, a szövetség védőasszonyának elnökletével ülést tartott az 1939. évben tartandó első cserkészleány-világjamboree előkészítése ügyében.

A megnyitó beszédet Anna királyi hercegasszony mondotta, vázolva azt a jelentőséget, amellyel a cserkészmozgalom népszerűbbé tétele és nemzeti propagandánk szempontjából ez a jamboree bir. A polgármestert Felkay Ferenc dr. közoktatási tanácsnok képviselte, aki beszédében kitért arra az eredményes munkásságra, amelyet a cserkészet az iskola nevelő munkájának szolgálatában fejt ki. Az iskolának az a célja, hogy a gondjaikra bízott leányokból emberi erényekben gazdag, jó magyar háziasszonyokat neveljen.

— Ebben a nevelő munkában a cserkészet olyan feladatokat vállal — folytatta Felkay — amelyeket sem a szülők, sem az iskola céltudatosan és rendszeresen megoldani nem képesek. A serdülő kor igényli az ifjúságnak a legerőteljesebb lelki gondozását, mert ennek a kornak gátlásai, az ifjúságnak túlzásokra hajlamos természete és időnként jelentkező lelki depressziója révén nem ritkán lelki meghasonláshoz és diáktragédiákhoz vezet. Ezt iparkodik kiküszöbölni a maga gyakorlati eszközeivel a cserkészet, amelyet a főváros a legmesszebbmenően támogat, mert harmonikusan egészíti ki az iskoláknak gyermekvédő és gyermeknevelő munkáját. A világjamboree sikeres megrendezése érdeke nemcsak a szövetségnek, hanem a fővárosnak és az országnak egyaránt és ezért felhívta a leányiskolák vezetőit, hogy a cserkészszövetségnek erre irányuló közérdekű munkáját a maguk hatáskörében is a legmesszebbmenően támogassák.

Párkányi Norbert dr. fővárosi gimnáziumi igazgató úgy a maga, mint igazgatótársai nevében ígérték, hogy a főváros vezetőségének intenciói szerint készséggel vesznek részt a cserkészleányszövetségnek ebben a munkájában.

—o—

Kőhalmy József rádióelőadása az ötvenéves villamosról. Kőhalmy József dr., a Beszkárt igazgatója vasárnap este érdekes rádióelőadást tartott az ötvenéves pesti villamosról. 1887. november 8-án indult el az első villamos a Nyugati pályaudvar elől a Király-utca sarkán lévő „végállomásig" és december 1-én — már el is ütött egy tejeskocsit. Kőhalmy dr. érdekes előadásából sok mindent megtudunk a pesti villamosról, amely mint kis, zörgő, átalakított lóvonatkocsi indult el 18 utassal és ma naponta negyedmillió pesti embert szállít.

A Keresztény Községi Párt a hadirokkantakért

Küldöttség nyujtotta át Csilléry Andrásnak a Honsz. diszjelvényét

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Hadirokkantak Háza céljára a Hadirokkantak Országos Nemzeti Szövetsége a fővárostól a Zsitvay Leó-utca sz. alatti fővárosi telek rendelkezésre bocsátását kéri. Ez ügyben kérelemmel fordult a székesfővárosi törvényhatósági bizottság minden egyes tagjához, valamint küldöttségileg járult a fővárosi pártok vezetőihez, hogy a telket a törvényhatóság egyhangú határozattal bocsássa a Honsz rendelkezésére a Hadirokkantak Háza céljára.

A Keresztény Községi Párt elnöke, Csilléry András dr. előtt az elmult napokban tisztelgett a Honsz küldöttsége, Darás Sándor dr. kultuszminiszteri főtanácsos vezetésével, aki előterjesztette a Honsz. kérelmeit, egyben átnyujtotta Csilléry Andrásnak a Honsz. igazgatósága által már régebben megszavazott Honsz. díszjelvényt és annak oklevelét.

Csilléry András dr. meleg szeretettel fogadta a küldöttséget és kijelentette, hogy a Kereszény Községi Párt hazafias kötelességének tartja a nemes cél támogatását és így örömmel teszi magáévá a Honsz. kérelmét. Ezután meghatva mondott köszönetet az átnyujtott díszjelvényért, amelyben a honvédelmi minisztériumban, valamint népjóléti minisztersége alatt a hadigondozottak érdekében kifejtett munkásságának elismerését látja. — A Honsz. küldöttség megéljenezte Csilléryt.

Miért van kátyuban az uj budai szinház ügye?

A városrendezési különbizottságnak az év végéig kell kijelölnie az uj szinház helyét

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A budai szinkör lebontása megkezdődött és még karácsony előtt teljesen el fog tünni ősi helyéről a nagymultú favázas épület. A lebontással kapcsolatosan ismét aktuálissá vált a kérdés: hol épül fel az állandó budai színház? Erre a kérdésre

Németh Károly dr.

tanácsnok, a közmüvelődési ügyosztály vezetője a következő választ adta az Uj Budapest munkatársának:

— Arra vonatkozóan, hogy hol épüljön fel az új budai színház, a városrendezési különbizottságnak kell most választ adnia. A törvényhatósági bizottság közgyülése, amikor a lebontást elhatározta, arra utasította a városrendezési különbizottságot, hogy az új színház helyét legkésőbb 1937. végéig jelölje ki.

— Hangsúlyozom, hogy úgy a közmüvelődési szakbizottság, mint az ügyosztály változatlanul azon az állásponton van, hogy az új budai színházat másutt, mint a Horvát-kertben, felépíteni nem lehet. Más helyen való építkezés semmi körülmények között nem biztositja a budai színházüzem rentabilitását. Komplikálja a helyzetet az az újabb elgondolás, amely a budai felvonulási díszutat kívánja megvalósítani a tabáni parktól a Vérmezőig olyképen, hogy a Horvát-kertből nemcsak a színház-épület, hanem a tornacsarnok épülete is eltünne, mert a felvonulási díszút a Horvát-kerten keresztül vezetne.

— Amig a színház helye véglegesen nem kerül kijelölésre, természetesen senkivel sem lehet tárgyalni komolyan az építkezésről, illetve a bérbeadásról. A jelentkezők, akik hajlandóságukat fejezték ki hosszú bérlet esetén a színháznak saját pénzükön való felépítésére, természetesen végleges kalkulációjuk megejtése előtt azt szeretnék tudni: hol ad a főváros telket az építkezéshez? Amíg ez a probléma jogerősen el nem dől, a vezetésem alatt álló ügyosztálynak semmiféle kezdeményezésre az új színház felépítését illetően nem nyílik alkalma.

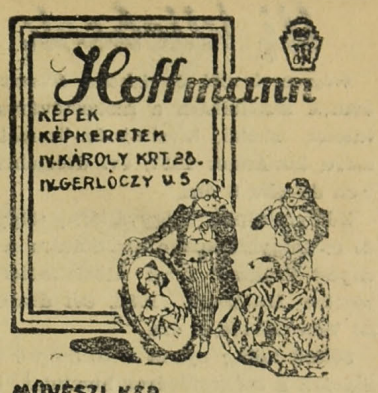

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DISZE!

Van-e szükség önkormányzatra?

Nyékhegyi István dr. előadása a korszerü közigazgatásról

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az Országos Casinóban előkelő és nagyszámú hallgatóság jelenlétében tartotta meg előadását vasárnap délelőtt Nyékhegyi István dr., a modern preventiv közigazgatás címen, Duday Alajos dr. székesfővárosi tanácsnok, a FANSz tisztviselő osztályának elnöke, elnöklése mellett.

Bevezetőben síkra szállt azokkal a törekvésekkel szemben, amelyek a jogászvezetés ellen irányulnak. Megállapitotta, hogy csak a jogászi nevelés adja meg az objektiv szemléletet és a tágabb horizonttal való rendelkezést, amely a közigazgatás jó vezetésének elengedhetetlen feltétele.

Jó, gyors és olcsó közigazgatás a cél — mondotta — amely nemcsak az adott eseteket kiséri figyelemmel, hanem a bekövetkezhető káros hatásoktól is igyekszik preventiv ténykedéseivel megvédelmezni a közérdeket. Magát a közigazgatást nem tartja egyébnek, mint a reális élet ideálisabbá tételét szolgáló nagyüzemnek, amely morális rentabilitásra törekszik. Foglalkozott az önkormányzati gondolat kapcsán a centralisztikus törekvésekkel és leszögezte, hogy bár az önrendelkezési jognak a magyar alkotmányosság szempontjából oly tág körben való érvényesülése, mint aminő a monarchikus kapcsolat fennállásakor indokolt volt, ma már szükségtelen, de az önkormányzati elv fenntartása helyes, mert működésében a gyakorlati élet embereinek praktikus meglátásait hasznosithatja a közigazgatási szakember.

A külföldi nagy metropolisok közigazgatási rendszereinek ismertetése után áttért a tisztviselői szelekció kérdésére és megállapitotta, hogy sokkal helyesebb, ha a közigazgatási alkalmazottak egyedül a központi hatalommal állanak függő viszonyban; mint amikor a községi pártok állandó labdajátékai. Idézte Hóman Bálint klasszikus megállapitásait a bürokrácia túltengéséről, foglalkozott a közigazgatás racionalizálásával, mint a modern preventiv közigazgatás elgondolásának első pozitiv lépésével és hangoztatta, hogy az egyes miniszteri tárcák között szerteágazó közigazgatást a hivatalnok miniszter kezében kellene centralizálni. Előadása végén kitért a közigazgatási kutató laboratóriumok munkásságára és a nagy városok füst, korom, por és baktérium, valamint a mesterséges ködképződés elleni küzdelmére, mint a prevencia gondolatának térhóditására, amelyben egy boldogabb kor előhirnökét látja.

A nagy tetszéssel fogadott előadáshoz Szokolay Leó dr. árvaszéki elnökhelyettes szólt hozzá; hangoztatván az elsőfokú hatóságok fontos szerepét.

Uj kiirások

Irószer, irodai és iskolai felszerelési cikkek szállítására a székesfőváros intézetei, iskolái, hivatali és üzemei részére. Határidő: 1937. évi december hó 7-én délelőtt 9 óra.

Tölgyfatalpfa, tölgyváltófa, tölgyhidfa és tölgyhidfapalló szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési rt. részére. Határidő: 1937. évi december hó 7-én délelőtt 9 óra.

80.000 köteg nyirfa vesszőseprő szállítására a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézetei és üzemei részére. Határidő: 1937. évi december hó 7-én délelőtt 10 óra.

20.000 kg világostarka és 5000 kg fehér géptörlőrongy szállítására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. Határidő: 1937. évi december hó 10-én délelőtt 10 óra.

Hőszigetelési munkálatokra a XIV. ker. Kassai-téren épülő Herminamezői r. kat. plébánia-templom építéséhez. Határidő: 1937. évi december hó 10-én délelőtt 9—10 óra.

Emésztőgödrök, aknák, csatornák és szemétvermek tisztítására, valamint a Beszkárt és Bhév telepek üzemei és lakóépületek patkányirtási, egérirtási és féregirtási munkálataira. Határidő: 1937. évi december hó 11-én délelőtt 10 óra.

1938. év folyamán felmerülő vegytisztítási, mosás, mángolási és fehérneműjavítási munkálatokra a Budapest Székesfőváros Közlekedési Rt. részére. Határidő: 1937. évi december hó 14-én délelőtt negyed 10 óra.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépítési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

WIHART FERENC
építész — építőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

GÖTZ ALADÁR
parkett-astalos mester
és padlóási vállalkoó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés díjtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

December hó 5-én,
és 8-án délután
fél 3 órakor
ügetőversenyek

VÁLLALKOZÁS

Uj rémregény az aszfalt-dzsungelből

A Neuchatel-cég szerepe a Hősök-tere kocsiútjának aszfaltozásánál a nyilvános versenytárgyalástól a szabadkézből való kiadásig

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Minden esztendő tavaszán *botrányos jelenségek* játszódnak le a kerületi aszfaltjavítási munkálatok vállalatba adása körül. A Közszállítási Szabályzatban foglalt összes vállalatbaadási lehetőségek: nyilvános versenytárgyalás, zártkörű versenytárgyalás, szabadkézből való vállalatba-adás egymást váltogatják. A polgármester, amikor első alkalommal kiírja a nyilvános versenytárgyalást, mindjárt meg is semmisítheti annak eredményét, annyira bizonyos, hogy a főváros által kikalkulált árak és a vállalkozók egységárai között lényeges differencia fog mutatkozni. A szokásos tavaszi *aszfalt-botránykrónikánál* is jellemzőbb és tanulságosabb *az az aszfalt-rémregény*, amely a legutóbbi napokban játszódott le, még pedig igen különös körülmények között.

Az Eucharisztikus Világkongresszussal kapcsolatosan szükségessé vált a Hősök terének átrendezése és az ott létesített két új kocsiút aszfaltozási munkája. A polgármester a vállalatbaadást illetően még szeptember havában *nyilvános versenytárgyalást* hirdetett. Az út- és csatornaépítési ügyosztály véleménye szerint a megtartott versenytárgyalás alkalmával beérkezett ajánlatok egységárai és a végösszegek indokolatlanul magasak voltak. Ezért a polgármester a versenytárgyalást eredménytelennek nyilvánította és a közszállítás biztosítása céljából *zártkörű versenytárgyalást* rendelt el. Az ügyosztály szerint a zártkörű versenytárgyaláson beérkezett egységárak a fennálló kerületi szerződéses aszfaltozó egységárakhoz képest aránytalanul magasak. Az eredmény azért sem kielégítő, mert az egységárak magassága miatt a közszállítás az előirányzott összegért nem volna teljesíthető. Ezért a polgármester a versenytárgyalást megsemmisítette és a szóbanforgó közmunkát a *The Neuchatel Asph. C. L.* cégnek fogja kiadni.

Idáig rendben lenne a dolog: a főváros minden valószinüség szerint jól jár, feltéve, ha a cég jól végzi a munkát. Vannak azonban az ügynek *olyan mellékhajtásai*, melyek mellett — noha azokat az út- és csatornaépítési szakbizottságban is *szóvátették — nem lehet szó nélkül elmenni.*

A Neuchatel cég a szóbanforgó munkát 4.5 centiméteres zuzalékos aszfalttal négyzetméterenként 6.57 penőért vállalja el kivitelre. Ugyanezen cég a zártkörű versenytárgyaláson 4 centiméteres zuzalékos öntött aszfaltért 9.15 pengőt kért! Vagyis nem történt egyéb, minthogy *ugyanazon cég egy hét leforgása alatt 12.5 százalékkal vastagabb, tehát még drágább ugyanolyan burkolatot mintegy 30 százalékkal olcsóbb áron vállalt el.* Nem kétséges, hogy az egyhetes differenciánál 30 százalékos eltérés mellett *a szóbanforgó cég kalkulációjának realitása teljesen ki van zárva.*

A Neuchatel cég ajánlata *szöges ellentétben van a főváros által kibocsájtott és megállapított egységárjegyzékkel.* Ez az egységárjegyzék, amely a különféle aszfalt burkolatok árait tartalmazza, sokkal magasabb árat állapít meg 4.5 centiméteres zuzalékos öntött aszfaltra. A fővárosi aszfalt-árjegyzék szerint 4.5 centiméteres zuzalékos öntött aszfaltburkolat ára *B bitumennel négyzetméterenként 9 pengő.* A Neuchatel egységára ezzel szemben 6.57 pengő, tehát *a fővárosi egységárjegyzék szerint irreális.* Most nézzük: *milyen magatartást tanusít aszfalt-ügyekben irreálitás szempontjából az ügyosztály?*

A tavasz folyamán a kerületi aszfaltjavítási munkák vállalatbaadásánál a vállalkozóknak meg kellett jelölniök, hogy a fent említett *aszfalt-árjegyzék egységárainál felülfizetést kérnek-e avagy azokból engedményt adnak-e.* A legutolsó versenytárgyaláson az a vállalkozó, aki az egység-árjegyzékből *10 százalékos engedményt kínált*, nem részesült munkában, azzal az indokolással, hogy ajánlata *irreálisan olcsó.* A Hősök-terének kocsi-útjára beadott ajánlatában 9.15 pengőt kérő Neuchatel-cég utólagosan beadott ajánlatában *jóval többel mint 10 százalékkal olcsóbban vállalja az egységár táblázatnál az aszfaltozást.*

A legutolsó aszfalt-botránnyal kapcsolatban a következő kérdések merülnek fel:

1. *Mit tart reálisnak és szabályszerű kalkulációs bázisnak az út- és csatornaépítési ügyosztály? A saját egységártáblázatát, vagy pedig az egymást az önköltségi ár alá konkuráló cégeket?*

2. *A nyilvános és zártkörű pályázaton résztvett cégek közül miért csak épen a Neuchatel céget ragadta ki az út- és csatornaépítési ügyosztály, noha a szóbanforgó versenytárgyaláson nem a Neuchatel cég adta a legolcsóbb ajánlatot?*

3. *Milyen tőke húzódik meg a Neuchatel cég mögött, amely dömping-ajánlataival az idén már többször lekonkurálta versenytársait?*

4. *Milyen rezsivel dogozik a Neuchatel cég, amely a világ minden nagyobb városában fenntart fiókokat és pesti üzletének vezetője is angol állampolgár?*

5. *Megfelel-e a valóságnak, hogy a Neuchatel cégnek gépamortizációra, kamatra, leírásokra nem kell gondolnia, mert a munkákhoz szükséges gépeket egyik országból a másikba irányítja, így legutóbb is behozott gépet, amellyel a hazai cégeknek versenyt támaszt?*

6. *Hogyan számolja el, ha ugyan egyáltalában elszámolja a pesti Neuchatel cég angol állampolgár vezetője magyar üzleteit a londoni anyaintézettel?*

7. *Mindezeket a szempontokat figyelembe vette — kellően átvizsgálta-e az út- és csatornaépítési ügyosztály, amikor a Nehchatel cég — amely minden valószínűség szerint bejegyzett cég Budapesten, de tudomásunk szerint önálló részvénytársasági kerete Budapesten nincsen — idegen állampolgár vezérigazgatója megjelent a városházán, ahol kijelentette, hogy 30 százalékkal olcsóbban hajlandó a Hősök-terének kocsiútját aszfaltozni, mint amekkora összeggel pár héttel ezelőtt a főváros által meghirdetett zártkörű versenytárgyaláson résztvett?*

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Gyárból közvetlen
legolcsóbb csőbutor, gyermekkocsi, összecsukóságy, vaságy, ágysodrony, afrikmatrac
Prohászka gyárból
VI., gróf Zichy Jenő-u. 40. Telefon: 1-290-30
Fióküzlet: Üllői-ut 7.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Tel.: 2-919-46

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készítése

Az elavult „olcsó" lámpák fénye gyenge, mégis valósággal falják az áramot. Ha takarékosan akarunk világitani, itt az uj Kryptonlámpa! Izzófehér a Kryptonlámpa fénye, sokkal gazdaságosabb az áramfogyasztása.

Jobb is — olcsóbb is
a világitás, ha lámpánk
TUNGSRAM
KRYPTON

XV. évfolyam 50—52. szám Budapest, 1937. december 18.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Nyilvános Könyvtár, VIII.Reviczky-u.1.

Karácsonyi szellem

Irta: Szendy Károly

Az ünnepek csendjében mindnyájan elgondolkozunk. Csodálatos mélységeket mutat a karácsonyi szellem. Az ember saját egyéni sorsára is talál benne vigasztaló magyarázatot, de felemelő eszmékkel világítja meg a történelem menetét is. Magasabb célok állanak úgy az egyes ember, mint a népek előtt. Nagy feladatok megoldására hivatott az élet. Még az anyagi kultúrának is szellemi rendeltetése van.

Ezeket a nagy szempontokat fogja össze az az erkölcsi öntudat, amit a karácsonyi szellem gyujtott ki az emberiségben. A kereszténység legmélyebb magyarázata és egységes megoldása az összes életkérdéseknek. Az emberiség a keresztény szellem erejével teremtette meg azt a kulturát, mely szilárdan állott a történelem viharai között. Nem omlott össze, nem sorvadt el, mint az antik kultúra, mert a lélek táplálta, az erkölcsi világrend adott neki alapot.

A mai idők nagy válságokat zúditottak a népekre. A keresztény kulturát veszedelmek fenyegetik, de nem fognak célt érni a bomlasztó törekvések. Ha az ember feladja a keresztény erkölcsi öntudatot, akkor belső és külső életében is visszasüllyed a régi barbárságba. Sok példa bizonyítja, hogy a kereszténység az egyedüli életfenntartó erő a történelmi folyamatban. Lelket éltet, kulturát alakit, a boldogsághoz vezető utat mutatja. Hittel és meggyőződéssel mondhatjuk, hogy az emberi élet alapvető törvényeit hordozza.

A válságok és megpróbáltatások állitották a gondolkozás homlokterébe a keresztény eszméket. A nemzetek nagy megrendülések után arra a tudatra ébredtek, hogy a keresztény szellem erkölcse, államfenntartó eszményisége nélkül elpusztulnak. A keresztény nemzeti gondolat jelenti a szellemi újjászületést, az igazi konszolidációt. Mi magyarok is ebben a szellemben keressük és reméljük a jobb jövőt.

Mikor a főváros közéletében a keresztény nemzeti gondolatot hirdetjük, a nemzet egyetemes érdekeit szolgáljuk. Az idők történelmi útmutatását követjük. A karácsonyi ünnepek lelki csendjében ezt a hitet és tudatot fokozzuk fel önmagunkban. A karácsonyi szellem adjon erőt a további munkára. Találjuk meg egymás lelkét és kezét a békét és szeretetet hirdető karácsonyfa alatt.

Felhős horizontok

Budapestnek meg kell kapni a maga méltó helyét a magyar nap alatt!

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A pénteki közgyűlésnek, amelyen a főváros többségi pártjai megszavazták a kisszakasz árának felemelését és a víz megdrágítását, nagyjelentőségű politikai tanulsága van. Még pedig az, hogy

minden olcsó népszerűség-hajhászással és meddő demagógiával szemben a főváros kormányzásáért felelős többségi pártok kitartanak a polgármester mellett, még akkor is, ha a polgármester által kényszerűségből hozott előterjesztés nem alkalmas arra, hogy a többségi pártok iránti szimpátiákat a közönségben erősítse.

Lévén minden áremelés a közönség előtt indokaitól függetlenül: *ellenszenves!* Ugyanez a törvényhatósági bizottság, amely két hónappal ezelőtt a fővárosi költségvetés tárgyalása alkalmával mereven elzárkózott a vízdij felemelésétől, óriási szótöbbséggel, a többségi pártok beleegyezésével, az ellenzék letompított élű támadásaival szemben megszavazta az emeléseket, amikor az a fővárosi alkalmazottak életszínvonalának emelésére szolgál.

A pénteki közgyülési határozat teljes értékű bizalmi vótum Szendy Károly számára.

bizonyíték amellett, hogy *polgármester és törvényhatósági bizotság az önkormányzat célkitűzéseivel összeforrottak a törvényhatósági bizottság — állapísuk meg: pártkülönbség nélkül — ragaszkodik a maga-választotta polgármesterhez, viszont a polgármester mindig maga mögött találja az egész törvényhatósági bizottságot, ha a főváros érdekeinek különleges megvédésére van szükség.*

Minden olyan törekvés — bárki részéről jöjjön is az, amely éket akar verni a közgyülés és a polgármester közé, minden vonatkozásban céltalan.

A polgármester küzdelmeiben, mint új Anteusz ujra meg ujra származó erőt kap a termékeny anyaföldtől: az önkormányzattól.

A pénteki közgyülési határozatot mi *Szendy Károly számára nagyértékű bizalmi vótumnak tekintjük.* Ennek ujból és ujból való leszögezése azért igen fontos, mert *a polgármester és a törvényhatósági bizottság szoros egységére soha nem volt nagyobb szükség, mint az elkövetkezendő hónapokban.* Nem kétséges ugyanis, hogy

a kormányzat — az eddig lefolytatott tárgyalásokból ez napnál világosabban kitűnik — semmi körülmények között nem lesz hajlandó arra, hogy a jelenleg az államot illető adók bármilyen kis részének az átengedésével is igyekezzen eliminálni a főváros deficitjét.

Előbb-utóbb újból fel fogja ütni a fejét a *szanálási gondolat*, vagyis az az elképzelés, hogy a főváros kiadásainak ujabb és ujabb csökkentésével igyekezzen a bevételeket és a kiadásokat összhangba hozni.

Nem kétséges — informátoraink egyre aggodalmasabban mutatnak rá erre a lehetőségre — ujra kisért a szanálás réme, akár felülről jövő intézkedés formájában, akár pedig abban a formában, hogy: Szanáljon az autonómia!

Jelenleg a tízmilliós deficit eltüntetésére *semmi komoly elgondolás az illetékes kormánytényezőkben nincsen.* Csak egy elhatározás van: nem járulnak hozzá a forgalmiadó fővárosi régi részesedésének visszaadásához, nem hajlandók csökkenteni az állami hozzájárulásokat (rendőrség, légvédelem) és mereven elzárkóznak minden olyan terv elől, amely önálló fővárosi céladó behozatalával kivánná a főváros háztartását egyensulyba hozni.

A helyzet igen sulyos. Még sulyosabbá teszi a jövendőre való kilátásokat a várható dekonjunktura és a fokozódó drágaság.

A pénzügyi depresszió nyugatról egyre nagyobb hullámokban árad Magyarország felé. Ha autarkiás elzárkózottságunk folytán a dekonunktura jelenleg itt még alig érezhető is, de kétségtelen, hogy a világ-depresszió alól a magyar gazdasági élet sem fogja kivonhatni magát. Városházi szemüvegen át nézve a dolgokat, az a helyzet, hogy *a dekonjunktúrás jövendő nem fogja beváltani az adóbevételi reménységeket.* Részben rosszabb lesz az adófizetési készség, részben csökkeni fognak azok az adóbevételek, amelyek a forgalom arányában rovatnak le: elsősorban a fogyasztási adók. A várható adóbevételi eredmény, amely a községi háztartásnak mégis csak főforrása, véleményünk szerint jelentős mértékben fog *az optimista előirányzat alá csúszni.*

Más oldalról számolnunk kell a *folyton fokozódó drágasággal.* A tisztviselők és a többi fővárosi alkalmazottak január elsejétől visszakapott fizetés-csökkentése *a konyha időközi áremelkedéseit is alig fedezi.* Viszont a helyzet az, hogy bizonyos vonatkozásban a tisztviselőtársadalom most kapott fizetésemelése általános drágulást fog előidézni, amely a magángazdaságban elsősorban a *munkabérek emelkedésében fog kifejezésre jutni.* Aminek azután az a természetszerű következménye, hogy a munkabérdrágulás egy általános anyagár-drágulásra is fog vezetni. A fővárosi költségvetés szempontjából ez azért említésre méltó, mert az anyagár és a munkabér drágulás, — aminek más, mélyrehatóbb okai is vannak természetszerűleg, mint a közalkalmazottak most kapott fizetésemelése, —

jelentős mértékben meg fogja drágitani a fővárosi közmunkákat, úgy az évenként visszatérőket, mint az uj beruházásokat.

Az Eucharisztikus Világkongresszus rendezőségének és a főváros vezetőségének sürgős tárgyalásokat kell kezdeményeznie, hogy a Szent István év alkalmából várható nagy idegenforgalom főképen a fővárosban ne hozza magával az *élelmiszerek jelentős megdrágulását.* Megfelelő készletekről kell gondoskodni, sulyos büntetéseket kell az árdrágitókra kiszabni, hatósági intézkedéseket kell már most előkészíteni abból a célból, hogy a Szent Év messzeáradó fényét ne homályositsa el a kufárok és lelketlen kalmárok mohó nyereségvágya.

Aggodalommal és borongós hangulatban tekintünk az uj esztendő elé.

Ez az év nehezebb lesz minden eddiginél, megpróbáltatásokkal és meglepetésekkel telve.

A kormányzaton múlik, hogy *kitisztuljon a főváros felett a sötét horizont és Budapest megkapja a maga méltó helyét a magyar nap alatt.* Meg kell szünnie annak a hangulatnak, amely az állami adminisztráció és az állam hatalmi túlsúlya túltengésével gyarmatnak tekinti Budapestet. Vissza kell állítani régi fényébe az önkormányzatot, hogy éljen és viruljon az ország javára is!

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és beton-építési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

ÉRDEMRENDEK
és miniatürök, nemesi cimerek zománcozott jelvények
JEROUSCHEK-nél, IV., Váci-utca 39.szám Telefon: 1-891-18.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: **Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)**
Telefon: 14 50-63.

Karácsonyi postabontás régen...

Irta: Ilovszky János

A régi világban karácsony előtt a postabontás nagy gyönyörűsége volt a pesti kereskedőnek. Karácsony előtt kötegben hozta a posta a nagyobb budapesti cégeknek a finom erdélyi, felvidéki és bánáti rendeléseket.

Apám 1872-ben alapította porcellán és üvegüzletét. Akkor még az üzletek korán reggel nyitottak és későn este tetszés szerinti időben zártak. Nem volt nyolc órai munkaidő, hanem egy órai ebédidő — és nem volt még neonfény, hanem a jó petroleumlámpa volt igen megbecsült kincs.

Abban az időben az „üveg service", „porcellán service" rendelése, eladása nagy üzleti eseményszámba ment, mert a polgár reggelente ménkű nagy bögréből kávézott és sima fehér tányérból ette az ünepi ebédet is. Csak a főuraknak, nagybirtokosoknak és az igen gazdag embereknek volt karlsbadi porcellánja vagy meisseni edénynemüje a legtöbb polgár azt sem tudta mi tartozik egy servicehez!

Apámnak két hátramozditója volt.

Az egyik Aloiz ép ugy nézett ki, mint Piccard professzor és joga volt ebédidő helyett naponta négyszer egy-egy félórára spriccerre menni a szembenlevő kiskocsmába. A másik, a Fritz, 35 évig szolgálta apámat. Fritznek egyetlen szenvedélye volt. Ebédidő helyet naponta egy órát a Stáhly utcai halottasház udvarán töltött. Minden temetésen részt vett, az ismeretlen halottakat is szabályszerüen megsiratta és ha nem volt sok dolga hazatértekor Aloiznak elmesélte, hogy kik voltak a temetésen és mennyi koszorú volt.

*

Akkoriban a posta csak egyszer kézbesített és ilyenkor Aloiz és Fritz haptákban állva vették át apámtól a rendeléseket, hogy mit csomagoljanak be a vidéki levelek alapján.

Már tökmag koromban is igen érdekelt a bolt.

Egy reggel a karácsonyi iskolaszünetben ép akkor léptem be az üzletajtón, amikor apám rettentő haragra gyulva a haptákban álló Fritzre rákiálltott:

— Fritz idenézzen — mondotta a levelet az orra alá dörgölve — mit csinált maga?

*

Szegény Fritz összerezzent, elsápadt és a legjobban szeretett volna szinpadi sülyesztőn állni, hogy eltünjön a föld alá. Sajnos másfél collos hajópadloval volt a bolt kirakva és igy csak reménytelenül sóhajtott.

Végül is tisztázódott a dolog. Egy Istenhátamögötti faluban lakó földbirtokos levél utján „88 darabos serviz"-t rendelt, az árut megkapta és erről irt:

„Örülök, hogy nekem is van már servicem. Minden nagyon jó. Azt azonban nem irták meg, hogy mit kell a mustártartóformájú edénybe tölteni, olajat, vagy petroleumot. A hozzávaló lámpacső sehogysem paszintható rá. Kérem válaszukat."

Fritz, amikor a rendelést átvette, a bepakkolással nagyon sietett, mert egy „szép" temetésről nem akart elkésni, s a mustártartó fedele helyett egy lámpacsövet csomagolt be. Ezért nem tudta a földbirtokos, vajjon tartozik-e egy akkori készlethez egy edény, amelyben olajat vagy petroleumot, illetve mustárt kell tenni, ezért hozta zavarba a lámpacső.

*

Ma már ilyen humoros elcsomagolások nem fordulnak elő. Viszont igaz az is, hogy a bácskai, felvidéki és erdélyi elmaradt rendelések helyett a kereskedő pótlást talál, ha üzletét úgy vezeti, hogy nem Fritzet tart alkalmazottként, aki napona siratja az ismeretlen halottakat és nem Aloizot, ki négyszer jár át naponta egy-egy spriccerre a szomszéd kocsmába, hanem helyette olyanokat, akik a vásárlóknak még a gondolatát is ellesik.

Boldog idők voltak a fent megrajzolt évek — régen ez igy volt jó.

A postabontás anyaga ma milyen?...

Ezt majd megirom egy legközelebbi alkalommal!

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-3z.

GÖTZ ALADÁR
parkett-astalos mester és padlóási vállalkoó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés dijtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,
Jobbágy-féle
barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák, Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.
Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYARAK Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körut 18.
Telefon: 13-33-94.
Levélcim: Budapest 72. Postafiók: 61

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— A pénteki közgyűléssel, amelynek végén elhangzottak a szokásos karácsonyi és újévi gratulációk úgy az elnöki székből a városatyákhoz, mint a bizottsági tag úrnők és urak részéről a polgármesterek felé — tulajdonképen véget ért a törvényhatósági bizottság őszi ülésszaka. Január második fele előtt nem lesz közgyülés, aminthogy a legutóbbi hetek erős tempója a legnagyobb mértékben alkalmas volt arra, hogy az adventi békés hangulatot puskaporos atmoszférával töltse meg.

— Mi történt a puskaporral? Megnedvesedett és emiatt lett használhatatlan vagy szárazon tartják az urak, hogy alkalmasabb időben nagyobb detonációval robbanjon fel?

— Egyiket sem lehet mondani, aminthogy a városházi helyzet teljesen és tökéletesen kiismerhetetlen. Labilis, zavaros, egyik napról a másikra óriási meglepetésekkel szolgál — éppenúgy, mint a nemzetközi diplomácia. Ugy vélem, hogy a világpolitika feszültsége ragadt némiképen az urakra, és amiképen az óceán vize homogén az egy pohár vizzel, a nagy víztükrök ideges rohamai keltenek apróbb hullámokat a mi várospolitikai patakocskánkban. És ahogyan a Madrid-körüli, vagy a kínai hadszintér egyik napról a másikra előreláthatatlan meglepetésekkel szolgál, azonképen a budapesti városházán is a feszült atmoszférában, amikor a legnagyobb kirobbanástól kell tartani, érvényesül a legnagyobb egyetértés az urak között és viszont amikor a legbékésebbnek látszik a helyzet, látszik kártyavárként összedülni minden. Nem változtatok azonban jóslataimon, mélyen tisztelt Szerkesztő úr, amikor azt sejtem, hogy ezek a heves és apró földmozgások egy nagyobb tektonikus rengésnek az előjelei. Ami előbb vagy utóbb be fog következni. Amikor azután a forró láva meggyújt mindent, amit csak elérhet!

— Az Isten óvjon bennünket attól! Meg van elégedve kedves dr. Városházy a kinevezésekkel?

— Nem túlságosan. Szerkesztő úr, és ezt őszintén meg is mondom. Sőt mindjárt latin idézettel is szolgálok, minden valószínűség szerint őszinte örömére kiváló barátomnak, Budó főlevéltáros úrnak. Cicerót idézem, illetőleg a nagy szónok által több izben alkalmazott ősi római közmondást: Summum ius summa iniuria. Ami jogi szellemű fordításban magyarul annyit jelent: A túlzásig kereszülvitt törvény a legnagyobb igazságtalanság. Nagyon szép dolog a rangsor, nagyon helyes a protekció kiirtására irányuló nemes főpolgármesteri és polgármesteri törekvés, de könyörgöm szeretettel: mi ambicionálja a fővárosi tisztviselőt a fokozottabb munkára, ha nem az a lehetőség, hogy soronkívüli előléptetés is van a világon? Mert az bizony most alig van! Viszont annál súlyosabb és megbélyegző a soronlevők mellőzése. A külső protekció elnyomásával együttesen háttérbe szorul a belső protekció is: amikor a tudás, a tehetség, a szorgalom protezsálja a tisztviselőt a soronkívül való előrejutáshoz. Ezért — megvallom őszintén — kissé szürkének találom az előléptetéseket tartalmazó névsorokat.

— Majd kevésbé forrón eszik a levest az urak később. Ön protezsált valakit a kinevezéseknél kedves dr. Városházy?

— Dehogyis! Annál kevésbé, mert a főpolgármester úr őnagyméltósága kijelentette, hogy akit protezsálnak nála, az rossz bummerlit kap. Mégis rengeteg protezsáló levelet kapott a főpolgármester, részint olyanoktól, akik erről az álláspontról nem tudtak, vagy ha tudtak is, úgy érezték, hogy ez a tilalom reájuk nem vonatkozhatik. A protezsáló képviselők, államtitkárok és egyéb nagyfejüek okos és talpraesett választ kaptak Karafiáth főpolgármestertől. Majdnem szószerint ugyanazt. A válaszlevél megállapitja, hogy a Kedves Barátom mindenesetre olyas valakit protezsált, aki az előléptetésnél soron van, és felettesei is meg vannak vele elégedve. Ha ezek a körülmények fennforognak, akkor a főpolgármester örömmel fogja az ajánlottat előléptetni.

— Bravúros ügyvédi fogalmazás! Egyébként a főtisztviselő urak hol töltik a karácsonyi ünnepeket?

— Általában odahaza! Talán a polgármester megy el rövid időre külföldre. Kenese zsúfolva lesz, de kevés városival, mert a szanált fizetések nem bírják a magas árakat.

Egészséges Budapest felé...

Irta: Schuler Dezső dr.

A főváros költségvetésében jelentős tétellel szerepelnek a közegészségügyi kiadások. 1937. évben a közegészségügyi ügyosztály költségvetése több mint 22 millió pengő volt és az 1938. évi előirányzat meghaladja a 24 milliót. A közegészségügyi kiadások között a legnagyobb összeggel, 13 millió pengővel a közkórházak szerepelnek, ezt követi a majd 8 milliós köztisztasági kiadás.

A főváros minden évben jelentős összeget fordít a kórházak megfelelő karbantartására és lehetőséghez képest a modernizálásra. Igy az 1937. év folyamán a polgármester úr intézkedett a Szent Rókus központi közkórházban a szülő- és nőbeteg osztály kibővítése, fog- és szájsebészeti osztály létesítése iránt. A Szent Iván kórház átalakítási munkálatai is ez évben fejeződtek be. A Szent László közkórházban felépült ez évben ismét egy pavillon és több épület fűtőberendezése modernizálva lett. Az Uj Szent János kórházban az új szülészeti pavillon felépítése lehetővé tette az orthopédiai és a bőrosztály megfelelőbb elhelyezését.

A jövő évi költségvetés beruházási részének felemelése lehetővé teszi, hogy a polgármester úr a fővárosi közkórházak nívóját ne csak stabilizálja, hanem újabb létesítményekkel emelje is. A jövő év folyamán a Szent László kórház területéről el fog tünni az utolsó fabarakk is. Az Uj Szent János kórházban új központi laboratórium létesülhet és előreláthatóan a Gyöngyösi-úti szülészeti osztály mellett lévő fővárosi kislakásos telep egyik épületének felhasználásával mód lesz ezen szülészeti osztály bővítésére is.

A székesfőváros pereventív egészségvédelmének jelentős tényező tüdőbeteggondozó intézetek. A tíz intézet gondozótevékenysége évről-évre emelkedik és a tuberkulózis megelőzésének és gyógyításának eredményessé tétele érdekében szociális gondozó munkát is fejt ki. A rászoruló inségeseket ingyen gyógyszer és gyógyászati segédeszközök nyujtása mellett, a kerületi előljárók népjóléti osztályai által nyujtott támogatáson túl, élelmiszer és tejsegélyben is részesíti.

A tüdőbeteggondozó intézetek 1937. évben 125.000 liter tejet osztottak ki gondozottjaik körében és a rászoruló többgyermekes tüdőbetegeket ezenkívül karácsonytáján élmiszercsomag adományban is részesítették.

Ki kell emelnem a tüdőbeteggondozó intézeteknek a székesfőváros iskolaorvosi intézményével és levente-intézmével létesített munkaközösségét is, amelynek alapján most már úgy az iskola, mint a leventeköteles korban lévő gyermekek és ifjak tuberkulózis szempontjából rendszeres ellenőrzés, szükség esetén pedig megfelelő kezelés alatt állanak.

Tudnunk kell azonban, hogy a tüdőbeteggondozó intézetek munkája csak akkor lehet eredményes, ha azt megfelelő szociális gondozás egészíti ki és ha lehetőség van arra, hogy a fertőző tüdőbetegeket a családból kiemeljük és így a továbbfertőzés lehetőségét csökkentsük, mert a tuberkulózis, mint népbetegség elleni küzdelemnek döntő tényezője a fertőző betegek megfelelő elkülönítésének lehetősége.

Preventív egészségvédelmi jelentősége van a fővárosban a köztisztasági szolgálatnak is azzal azonban, hogy ezen szolgálatnak kifogástalan ellátása nemcsak közsgészségügyi szempontból fontos, hanem kulturális és idegenforgalmi vonatkozásai miatt is. A pár évvel ezelőtt beállott gazdasági válság a székesfőváros költségvetésében is érezhette hatását, aminek következtében a Köztisztasági Hivatal ellátmánya is többszörös csökkentésen ment keresztül. Ennek folytán Köztisztasági Hivatal nehéz helyzetbe került, mert ugyanekkor a székesfőváros fejlődése következtében a tisztogatást igénylő úthálózat területileg is növekedett, úgy hogy a Köztisztasági Hivatal csak a gépi erőknek és a személyzetének legteljesebb kihasználásával és a legnagyobb erőfeszítéssel tudta a felmerült igényeket a lehetőség szerint megnyugtató módon kielégíteni

A köztisztasági szolgálat zavartalan ellátását megnehczítő, legégetőbb hiányok megszüntetéséről a polgármester úr csak a folyó évben tudott gondoskodni. A törvényhatóság segítségével, a leromlott gépkocsipark kiegészítésére rendkívüli hitelként 257.000 pengőt biztosított, amely összegből a Köztisztasági Hivatal az úttisztogatás szempontjából a leginkább nélkülözhetetlen gépkocsiegységeket már be is szerezte.

A jövő évi költségvetés keretében ugyancsak 257.000 pengő van felvéve a Köztisztasági Hivatal gépkocsiparkjának további fokozatos felújítása és kiegészítése céljára, s így minden remény meg van arra, hogy a Köztisztasági Hivatal a köztisztasági szolgálatot a jövőben a fejlődő világváros nívójának megfelelően láthatja el.

A székesfőváros inségeseinek karácsonya

Irta: Horony-Pálfi Aurél dr.

Az emberi lélek egyik sajátsága, hogy nem tudja elviselni a reménytelenséget, a szürke hétköznapok egyformaságát és vágyik az örömöt, változatosságot jelentő ünnepnapok után. Gyermekkorunktól fogva az összes ünnepek közül a karácsony áll legközelebb szivünkhöz és talán nincs olyan fásult, közönyös, elkeseredett ember, akinek lelkében egy pillanatra visszhangot ne támasztana a Megváltó születését hirrdető harangszó. Örömet és békét hirdet ez az ünnep, azt, ami után legjobban vágyódik ez a mérhetetlen sok szenvedéstől és csalódástól meggyötört emberiség. Ezen az ünnepen mindenki úgy érzi, hogy kötelessége az élet égő sebeit enyhiteni és ha csak lehet az öröm egy kicsiny szikráját kicsiholni embertársai lelkéből. Nemcsak az egyes ember, a közösségek is megmozdulnak az örömszerzés érdekében. Egyesületek, jótékony szervek, asztaltársaságok gyüjtenek, kiállitásos vásárt rendeznek, — ezer ötlettel, ezerféle módon igyekeznek az adakozó szeretet utját egyengetni.

Az ország legnagyobb közülete a főváros is többet akar ilyenkor juttatni inségeseinek, mint az év többi napján. Nem könnyű feladat, hiszen még mindig sokan vannak, akik a hatóság támogatása nélkül elpusztulnának, mert legelemibb életszükségleteiket sem tudják maguknak és családjuknak saját erejükből biztosítani. A főváros elsősorban a nagy családokat akarja karácsonyi adományaival megörvendeztetni, de ünnepi asztalt akar teríteni általában mindazoknak, akik a szomoru hétköznapokon is a népkonyhák vendégei. Mindkét karácsonyi ünnepen sertéssült lesz ebédre és töltött kalács. Az ünnepek előtt 4000 drb. 7 és fél kg-os élelmiszercsomagot osztanak szét a népjóléti osztályok az inséges családok között. Ezekben a csomagokban zsir, liszt, hüvelyesek és cukor lesz. A csomagokhoz még 10 kg burgonyát is adnak. A hadirokkantak között külön 300 drb. élelmiszercsomag kerül kiosztásra. A gyermekekről is külön gondoskodik a főváros. 20.000 csomag cukorkával fogja megajándékozni azokat, akik a legártatlanabb áldozatai a szomoru magyar sorsnak. Ezévben is minden főzőhelyen egy-egy karácsonyfa fogja hirdetni, hogy a szeretet ünnepe nemcsak a gazdagok kiváltsága. A „mindenki karácsonyfája" évente ismétlődő akcióját is támogatja a főváros. Tüzet akar gyujtani a hideg tüzhelyeken is és bemelegíteni a hideg szobákat, ezért több mint 18.000 család között családonként 50 kg. tüzelőt fog kiosztani. Végül 15.000 pengő értékben karácsonyi felruházás is lesz.

A hatóság tudja, hogy ezekkel az adományokkal csak pillanatnyi enyhülést nyujt, hogy ezer gond lesz továbbra is kisérője az inségesek szomorú táborának de reméli, hogy mégis felmelegíti szenvedő embertársainak szivét, mégis segitséget nyujt nékik és meggyőzi őket arról, hogy van emberi szolidaritás, amely nem nyugszik addig, mig jobb szociális viszonyokat nem teremt ezen a földön.

— *Karácsonyfa ünnepélyek?*

— *Marosvásárhelyi Thordai Lajos dr. tanácsnoknak, a Vizváros érdemes előljárójának karácsonyfa-ünnepélyét említem elsősorban. Az agilis Thordai nyolcezer pengő készpénzt, ezen felül négyszáztíz szeretetcsomagot osztott szét hétfőn az előljáróság épületében tartott ünnepségen. Aminthogy a második kerület társadalmi szegénygondozása is a legelső valamennyi kerület között. A karácsonyfa ünnepség szerény teával volt összekötve, ezen megjelent József királyi herceg is feleségével Anna hercegasszonnyal. A fiatal főhercegi pár különben társadalmilag is élénk kontaktust tart fenn Thordaiékkal; a napoban estély volt Thordaiéknál, amelyet a főhercegi pár is megtisztelt látogatásával. A többi kerület karácsonyfa ünnepsége közül megemlítem Duday tanácsnokét.*

— *Kitüntetés?*

— *Szabó Imrét, a budapesti református egyházmegye közszeretetben álló esperesét, a kormányfőtanácsosi címmel tüntette ki a kormányzó. Szabó Imre oszlopos tagja a Keresztény Községi Pártnak, kitüntetése alkalmából bizottsági tagtársai szeretettel köszöntötték.*

— *Mi újság a betegfronton?*

— *Csorna Kálmán dr. árvaszéki elnök felesége súlyos mandula-műtéten esett keresztül. Az operáció sikerrel járt, Csornáné hamarosan teljesen egészséges lesz.*

— *Szabadságok?*

— *Néhány főtisztviselő, aki a nyári szezónban túl volt zsúfolva munkával, most vette ki szabadsága hátralevő részét. Többek között Viola Rezső dr. műszaki főtanácsos is, akit az út- és csatornaépitési ügyosztály nagy nyári munkatorlódása kényszerített arra, hogy télen menjen szabadságra.*

— *Házasság?*

— *Wohl György dr. a fővárosi fiatal mérnökgeneráció képzett, tehetséges tagja, január folyamán tartja esküvőjét a várkápolnában Lábán Judith-tal a bécsi Collegium Hungaricum nemrég elhúnyt igazgatójának Lábán Antal dr. egyetemi tanárnak leányával, Bécs előkelő köreinek ünnepelt szépségével.*

— *Jó ünnepeket és boldog újévet kedves dr. Városházy!*

— *Önnek is Szerkesztő úr! A viszontlátásra, újesztendő után!*

LOPOSGYULA
Sportüzlete
(Macher Rezső és Társa utóda)
IV., Váci utca 27/29.
Telefon: 189—447.

A pesti tej

✡

Irta: Salamon Géza dr.

A székesfőváros lakosságának egészségvédelme érdekében igen nagy jelentőséget nyertek azok az intézkedések, amelyek a tejnek, mint elsőrendű élelmezési cikknek kifogástalan minőségben és baktériummentes állapotban való forgalombahozatalát vannak hivatva biztosítani.

A székesfővárosban naponta kb. 300.000 liter tej kerül fogyasztásra. Ez a tejmennyiség hozzávetőlegesen 30.000 helyről (termelőtől, közvetítőtől stb.) gyűlik össze és addig, amíg több kézen keresztül a háztartásokig eljut, többszörös fertőzésnek lehet kitéve. Kórokozó baktériumok kerülhetnek a tejbe, amelyek rendkívül gyorsan szaporodnak és a fogyasztók egészségét veszélyeztethetik. Feltétlenül szükséges tehát, hogy a tej, ez a rendkívül nagy fontosságú tömegélelmezési cikk, fertőző csíráktól mentesen jusson el a fogyasztóhoz és ennek elérése érdekében a termelők, valamint a tejforgalmat lebonyolító vállalatok a legszigorúbb intézkedésekkel és állandó ellenőrzéssel szoríttassanak arra, hogy bakteriologiailag is kifogástalan minőségű tejet szállítsanak.

A nyugati nagy városokban már régebben bevezették a tej bakteriológiai ellenőrzését. Pontosan megállapítják ilyen szempontból a tejnek a minőségét és gyakran ezután igazodik a tejnek az ára is. A székesfővárosi Közegészségügyi és Bakteriologiai Intézet szintén végzett a multban tejvizsgálatokat, de csak az utóbbi időkben vált lehetőségessé a tej bakteriologiai vizsgálatát az intézet keretében felállított külön osztály létesítése útján nagyobb mértékben kiterjeszteni és a tejellenőrzést hatékonyan rendszeresíteni.

Az intézet tejosztálya már eddigi működésével is jelentős eredményeket ért el, amennyiben a fővárosban forgalomba hozott tejnek bakteriologiai minősége állandóan javuló irányzatot mutat. Ez amellett bizonyít, hogy a fokozottabb ellenőrzéssel és minél gyakorabbi vizsgálattal, valamint a kapcsolatos szigorú intézkedésekkel a tejvállalatokat a tisztasági és egészségügyi követelményeknek a legteljesebb mértékben való betartására lehet szorítani. A többszörös ellenőrzés révén a Közegészségügyi és Bakteriologiai Intézet elérte azt, hogy 5—6 tejüzem állandóan kólimentes pasztőrözött tejet hoz forgalomba, ami még egy-két év előtt még csak el nem érhető kívánság volt. Ez a jelentős eredmény indította arra az intézetet, hogy fokozottan minél több vizsgálatot végezzen. A megvizsgált tejminták száma ebben az évben 2400 volt, ami kb. tízszeresét teszi ki az előző évi vizsgálatok számának.

Mivel a fővárosba érkező tej igen gyakran tartalmaz kórokozó csírákat, a nyers tej élvezete a bizonytalan eredet miatt a fertőzés veszélyével járhat. Ezért a tejet pasztőrözéssel kell csíramentessé tenni, vagy pedig forralás útján az esetleg jelenlevő baktériumokat elpusztítani. A pasztőrözött tejjel való ellátás tekintetében a székesfővárosban lévő tejüzemek bírnak nagy fontossággal. Ezekre az üzemekre hárul az a közegészségügyi szempontból rendkívül fontos feladat, hogy tökéletes pasztőrözéssel hárítsák el azt a veszedelmet, amely fertőzés alakjában a főváros lakosságát fenyegeti.

A székesfőváros a Bakteriologiai Intézetnek ezt az ellenőrző tevékenységét a jövőben még fokozni kívánja és megfelelő gondot fog fordítani arra, hogy az intézet tejbakteriologiai osztálya továbbfejleszthető legyen és rendelkezésére álljanak azok a legszükségesebb keretek, amelyek a főváros tejellátásának javítását a kívánt mértékben biztosítani fogják.

Budapest lakosságának csak az egyharmad része őslakó

A főváros kereső népességének háromnegyede bevándorolt

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A gyorsaságáról ismert fővárosi statisztikai hivatal ismét megmutatta, hogy hivatásának magaslatán áll. Illyefalvi I. Lajos dr., a hivatal népszerű igazgatója, ismét bizonyságát adta annak, hogy a gyorsaság nem boszorkányság. Alig fejeződött csak be a főváros népességének 1935. évi összeírása, az 1936. évi statisztikai évkönyv már elkezdte közölni a fontosabb eredményeket. A most megjelent 1937. évi kötet pedig már teljes részletezettséggel mutatja be a legutolsó felvétel tulnyomó részének feldogozott adatait.

Megvilágítják ezek a táblázatok a főváros népességének minden jellemző helyzetét. Elénk tárják teljes életutját. Megismerjük életkörülményeinek, egyéni és családi viszonyainak minden számokba sűríthető megnyilvánulását. Pedig ezek a számoszlopok tulajdonképen csak vendégek az évkönyv lapjain. Csak közbeszurt érdekességek a főváros közéletének utolsó évi keresztmetszetét mutató beszámolóban.

Egyik legérdekesebb fejezet arról tájékoztat, hogy mióta laknak Budapesten a főváros polgárai? És foglalkozásuk szerint teljesen részletezve bemutatja azt, hogy hány éve laknak itt az összeírtak és hány éve vándoroltak be azok, akik nem itt születtek.

Érdekes már az az adata is, amely azt mutatja, hogy az 1935-ben összeírt 1,060.431 fővárosi lakós közül csak 348.479 az őslakó. Tehát csak minden harmadik budapesti lakós született itt. A többi mind bevándorolt. Ha az itt születetteket is figyelembe vesszük, akkor az összes lakósságnak a felerésze még 15 éve sem lakik itt. Ha azonban a bevándorolt népességnek 711.952 főnyi tömegét vizsgáljuk meg abból a szempontból, akkor azt látjuk, hogy csaknem a felerészük az utolsó tiz év alatt került a fővárosba. Több, mint 200,000-en az utolsó 4 év alatt vándoroltak ide, tulnyomórészben az ország egyéb vidékeiről. De több mint százezer azoknak a száma is, akik az összeírást megelőzően legfeljebb egy év óta éltek a fővárosban. Lélekszám szerint pontosan 87.736 olyan fővárosi lakóst találtak az összeíró biztosok, akik egy évnél is kevesebb idő óta laktak csak itt. Ami azért is feltünő, mert közülük a kereső népességhez tartozott 57.757 és 30.545 férfi mellett 27.222 nő volt olyan aki 1934. és 1935-ben vett vándorbotot a kezébe, hogy a fővárosban próbálja megtalálni a boldogulásának az utját.

Amíg a lakosságnak általában az egyharmadrésze született csak Budapesten, addig a 610.265 főnyi kereső népességből már csak 154.598 volt őslakó. A keresőknek tehát csupán a negyedrésze született a fővárosban, mig a háromnegyedrészük máshonnan került ide.

Kerületek szerint vizsgálódva a legtöbb őslakó Óbudán a III. kerületben van. De még itt sem érik el a bevándoroltak számát. 29,722 őslakóval szemben ugyanis itt 32.865 a bevándorolt. Óbuda után Kőbánya aránya a legjobb, bár itt sem több az őslakók aránya 37 százaléknál. A Szent István városban pedig lipótvárosi korának utolsó évében 21.848 őslakóval szemben 49.960 bevándorolt lakott. De még ennél a 30 százalékos aránynál is kevesebb az őslakók aránya a Belvárosban, ahol 18.596 bevándorolt mellett csak 7.077 született budapesti lakott.

Tanulságos képet mutatnak a számok, ha a kereső népességet foglalkozási ágak szerint tanulmányozzuk.

Elsősorban az őstermelők aránya tünik fel. Mindössze ugyanis csak 6.064 a számuk a fővárosban. De ezek közül is csak 948 született itt. Jellemző azonban hogy a bevándoroltaknak is több, mint egyharmadrésze legfeljebb egy év óta lakott csak itt.

33.657 önálló iparos közül is csupán 8.029 született Budapesten, mig több mint háromszor annyi másutt volt bejegyezve az anyakönyvekbe. Sokan azonban már itt tanulták ki a mesterséget, hiszen közel 15 ezer közülük már 20 évnél hosszabb ideje lakott itt. De kiemekedik közülük a cipész és csizmadiamesterek csoportja. Ezeknek összesen 3.187 a számuk de csak 232 volt budapesti születésü. A 2.955 bevándoroltnak azonban a felerésze már 20 éve dolgozott a fővárosban. Az asztalosok, ácsok, bognárok és kádárok között is ötször annyi a bevándorolt, mint az őslakó. És 433 itt született borbéllyal szemben 1774 máshonnan származott. Az önáló iparosok közül a fogtechnikusok (44%) és a tetőfedők (58%) képviselik a legmagasabb arányokat az őslakók között.

Az ipari tisztviselőknek a kétötöde őslakó. Viszont az ipari segédszemélyeknek csak az egyharmada született Budapesten. Még ennél is ritkább az őslakók aránya a péksegédeknél, ahol csak minden hetedik lakik itt születésétől kezdve. De azért itt is van egy pár szakma ahol elég kedvező az őslakók aránya. Igy a kalapos, rézműves és böröndös segédeknél meghaladja az arányszám az 50-et is, sőt a könyvnyomdászoknál a betüszedőknél és a gépmestereknél túl van a 60 százalékon is.

Az önálló kereskedők megoszlása csaknem teljesen egyez az önálló iparosokkal. És nagyjában véve 25 százalékos az őslakók aránya az állami tisztviselőknél, az orvosoknál és az ügyvédeknél is. A középiskolai tanároknál valamivel jobb az arány. Bár itt sincs tul a 30 százalékon. Az elemi iskolai tanítóknál eléri a 37 százalékot. És a vármegyei és városi tisztviselők között már 40 százalékot találunk átlagban. Érdemes megemliteni, hogy a fővárosi háztulajdonosoknak is csak alig több mint az egyharmadrészének ringatták itt a bölcsőjét. De még ez is kétszeresen meghaladja a nyugdijasok között mutatkozó alacsony arányokat. Ezeknek a száma ugyanis 33.092, de mindössze 4.970 született közülük a fővárosban.

A minimumot még sem itt találjuk, hanem a vasut, a pósta és a főváros altisztjei között. Alig ér el itt 4—5 százalékot a született fővárosiak aránya. Sőt az államrendőrség altiszti és legénységi sorában még a 2 százalékos arányt sem találunk.

LINGEL
VII., Rózsa utca 4. szám
Karácsonyi vásár
meglepően olcsó árak
Angol teaasztalok, görpiccolók, tálcaasztalok, Ready Boy, bárkocsik, összerakható könyvszekrények, antik és modern alkalmi bútordarabok, bútorszövetek, disztárgyak és egyéb LAKBERENDEZÉSEK nagy választékban

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbr., 72 éves cég. — Telefon: 1-324 87.

Mit kivánnak a kerületek?

A Keresztény Községi Párt kerületi elnökei nyilatkoznak kivánságaikról és reményeikről

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Néhány esztendővel ezelőtt igen nagy sikere volt az *Uj Budapest* egyik cikksorozatának. A kerületi előljáróságok vezetőit szólaltattuk meg, megkérdezvén őket: adják elő azokat a panaszaikat, kéréseiket és kívánságaikat, amelyeknek megvalósítását kerületük érdekében szükségesnek tartják. Az *Uj Budapest* hasábjain felvetődött ötletek és kívánságok jelentékeny része az elmult esztendőkben megvalósult. Jelen alkalommal cikksorozat formájában a főváros kerületi Keresztény Községi Pártjainak elnökeit szólaltatjuk meg, abban a reményben, hogy a hasábjainkon felvetett eszmék termékeny talajra találnak a városházán és általában a várospolitikai életben.

A Vár és környéke

Irta: Bocsáry-Spur Kálmán dr.

A fejlődő élet sodra rövid néhány év alatt önálló városrészeket szakított le az I. kerület testéről. Megmaradt a dicsőséges magyar mult halhatatlan, egyetemes értékü szimboluma: a Vár és annak környező részei. És a Vár ott áll ma is mint évszázadok óta a magyar életsivatag homoktengerében, homlokán megtörik félelmetes viharok ereje és örök nemzeti élet küzdelmében elfáradt, tikkadt vándormagyarok felemelt fejjel hallgatják mindenkor a magyar Akropolisz üzenetét... Nem véletlen, hogy a forradalmak után a magyar ujjászületés innen indult el Wolff Károly apostoli vezetésével diadalmas utjára.

A jövő terveinek méltónak kell lenni az I. kerület örökké iránytszabó multjához és a Várnak ahoz a jelentőségéhez, hogy évszázadokon át egy egész nemzet boldogságának és fájdalmának halódásának és feltámadásának hordozója volt.

A „Horthy Miklós" bástyasétány megalkotása a főváros elsődleges feladata. Ez a sétány befejező része lesz annak a gyürünek, amelynek nyugati (gróf Bethlen István bástya) és északi (Primás bástya) szegélyei ma is mindenki által megcsodált szépsége a fővárosnak.

Ha ezt a munkát befejezzük, olyan körsétányt nyerünk, hogy ahhoz hasonlóval a világ egyik fővárosa sem dicsekedhetik. Egyike lesz a legragyogóbb és idegenforgalmi szempontból kiemelkedő alkotásoknak, ilyenképen méltóan fogja viselni a legelső magyar embernek: a Kormányzó Ur Őfőméltóságának a nevét.

A sétány céljaira felhasználandó egyelőre idegenek által birtokolt előkertek a főváros tulajdonát alkotják. Az előkertek használata egyezség utján a szükséghez mérten már korlátozódott; nincs tehát már semmi akadálya annak, hogy a munkálatokat haladéktalanul elindítsuk.

A Tabán kérdésének alapos megoldása parancsoló kötelességünk. Lebontottuk. De kincse a föld mélyén rejtőzik. Nem titkolam soha, hogy a gyógyszálló felépítése ügyében tapasztalható tulzott iparkodást szorongó aggodalommal kisértem. Félek, hogy egy ujabb „Bethlen udvar" veszélye fenyeget.

A Tabánban bármit is épiteni csak akkor szabad, ha előbb megalkottuk a Budapest Fürdőváros gondolatát kivitelező végérvényes tervet, amelynek egyik organikus része lesz a Tabán mint fürdőhely központ.

Az első teendő a Tabán ügyében hogy tovább folytassuk a gyógyvizek sürgős feltárását. Bizonyára még fütésre alkalmas forró hévü vizet is találunk.

Amíg nem rendelkezünk a Tabánt is felölelő és Budapest fürdőváros kérdését megoldó, részleteiben is kidolgozott egységes és végleges tervvel, történelmi felelősséget visel az aki a Tabánban gyógyszálló felépítésével kisérletezik.

Az állandó szinház felépítése évtizedek óta egyetemes kívánalma a kerület lakósságának. Megvalósítása nem halogatható. Az I. kerület joggal formál igényt arra, hogy ez a kulturintézmény, amely a kerület hagyományos tiszta erkölcsi szellemét hivatott fejleszteni, az I. kerület területén (Vár-Tabán-Krisztinaváros) épüljön fel.

Teendők: a hely kijelölése (ugy látszik erre a Horváth-kert a legalkalmasabb), ezután a pályázat kiirása, — majd a kivitelezés költségeinek költségvetési biztosítása.

A budai szinházat a fővárosnak kell felépiteni. Társadalmi próbálkozások sikerre alig kecsegtetnek. Ha azt akarjuk hogy Budának mielőbb legyen szinháza a közületnek kell épitenie. Hasznosítás, a másodrangú kérdés.

A Viziváros

Irta: Gidró László dr.

Rövidség és egyszerüség okáért pontokba szedem a II. kerület kivánságait.

1.) Üvegfedelet kérünk a Margit-hid budai oldalán létesített aluljáró villamos-megálló fölé. Nem áll meg az a kijelentés, hogy a Margit-híd müemlék jellege miatt az üveg-várócsarnok kiríná a környezetből.

2. Hajtsák sürgősen végre a Viziváros szabályozására vonatkozó közgyülési határozatot.

3.) El kell tüntetni a Széna-téri piacot.

4.) A Batthyányi-téri csarnokot elsorvasztás helyett fejleszteni kell. Engedjék be az őstermelőket a Batthyányi-téri csarnokba, meglátják: mennyire fellendül ott a forgalom!

5.) Lebontani a Nyul-kaszárnyát!

6.) A Bem-utcából telepitsék ki a Ganz ott működő kéregöntvény-telepét, amely füstöt és büzt áraszt! Sokkal jövedelmezőbb lenne a Ganz számára ezeknek a nagy területeknek a parcellázása.

7.) Le kell bontani a Margit-köruti gáz-telepet is! Füstös, büzös, egészségtelen!

8.) A Margit-köruti gázgyári telekre épitsék fel a Gázművek uj székházát. Kérdem: miért nincs egyetlen üzemi székház a budai oldalon? Ha a minisztériumoknak jó Buda, miért nem tetszik az üzemi uraknak?

9.) Kérjük a közlekedés további javitását! Minden ellenkező véleménnyel szemben: helyesnek tartom a villamosforgalom rendezését a budai Margithídfő környékén úgy ahogyan az történt.

10.) Végezetül: több figyelmet, több érdeklődést, több jóakaratot a Viziváros számára!

Óbuda és Ujlak

Irta: Kuncze Lajos dr.

A most folyamatban lévő III. kerületi városszabályozás hosszú időre fogja eldönteni ezen városrész jövendő fejlődésének az irányát, amiértis a szabályozással kapcsolatban ki kell domboritani Óbuda történelmi jellegét. Ezt az elvet magáévá tette a városfejlesztési bizottság, amidőn legutóbbi ülésén elvben elfogadta az Olgyay testvérek tervét a „Via Anticat"; amely út a régi aquae ductus útvonalán haladva a Bécsi utat kötné össze Aquincummal. Ez az út Óbudának ókorig visszanyúló történeti jellegét emelné ki. Ennél fontosabbnak tartom az Árpád kori történelmi emlékeknek a feltárását és ezzel kapcsolatban annak a templomnak az ujból való felépitését, amelyet első királyunk, Szent István emeltetett a honalapító Árpád fejedelem sirja fölé. Ezen templomnak felépitését az 1907 évi XXVII. tc. rendeli el és a székesfőváros törvényhatósági bizottsága ennek mielőbbi megépitését 1933-ban indítványomra a kormánynál megsürgette. Helyes lenne, ha jövőre a Szent István évben ezen templomnak legalább az alapkövét helyeznék el.

Hogy a kerület közönsége a városrenrdezés előnyeiben részesülhessen, feltétlenül szükségesnek tartom a 30 éves adómentesség megadását, mert az épitkezési tevékenység csak ezután fog megindulni.

A főváros legsürgősebb feladatának kell, hogy tekintse a III. kerületben olcsó kislakások és üzlethelyiségek mielőbbi felépitését, hogy igy a városrendezés folytán lebontásra kerülő házak lakóinak, iparosainak és kereskedőnek a kerületben való megmaradását lehetővé tegye.

Feltétlenül szükséges a Filatori-düllő és környékének mielőbbi csatornázása és utakkal való ellátása, mert a városszabályozás folytán lebontásra kerülő kis családi házak tulajdonosai ezen a környéken fogják uj otthonukat felépiteni. Kell tehát, hogy részükre az egészséges lakás feltételeit biztositsuk.

A polgármestertől és a Beszkárt vezérigazgatójától igéretet kaptunk, hogy Óbudának is lesz a közeljövőben autobuszközlekedése, amely Óbudát a belső városrészekkel fogja összekötni. Most ezen igéretek mielőbbi beváltását várjuk.

Ha ezen elgondolások megvalósulnak, akkor véleményem szerint a III. kerület rohamos fejlődés utjára fog lépni.

A Belváros

Irta: Szőke Gyula dr.

A Belváros a legszerényebb kerülete az egész fővárosnak. Amióta divatba jött a külsőbb, főleg a budai kerületekben való lakás és a gazdasági helyzet is rosszabbodott, igen szegény lett. A főváros vezető emberei is kiköltöztek, tehát még elhagyottá is vált. A szerénysége tehát csak fokozódott.

Legnagyobb óhaja: rendezése úgy történjék, hogy még jobban lakatlanná ne váljék, tehát ne csupa üzletházakat, vagy intézményeket emeljenek, hanem jó lakásokat is, melyek a jó polgári igényeket kielégitik. Tartsák be az épitkezésnél a Belváros multjának megfelelő stilust. Egy pár szép középülete és temploma még van, ne tegyék barátságtalanná a stílusnélküli rideg téglahalmazokat jelentő épületekkel és ne vegyék el a meleg barátságos külsejét. Nem szükségesek a tulzottan magas házak, amelyek a naptól fosztanak meg bennünket, vagy olyan széles utcának kihasítását kivánják, hogy épitkezésre telek szinte nem marad. Meg kell adni a leghosszabb időre szóló adómentességet még a lebontott házak helyén épülő uj házaknak is, hogy a Belvárosban növeljük az épitési kedvet, mert az egész fővárosnak érdeke, hogy az épitkezés ne külterjesen és ne stilustalanul, hanem a már lakott területek ujabb beépitésével és a város multjának és meglévő középületeihez méltó módon történjék.

A forgalom rendezése is szükséges, hogy a külső városrészek lakói necsak a Belváros határáig jöhessenek közvetlenül, hanem átszállás nélkül lehessen a Belváros középső részeit is minél jobb közlekedéssel megközelíteni.

De a legfontosabb a belvárosi utcák kövezetének rendezése. Szép nagy terek évek hosszú során át való megvalósítása címén hihetetlenül rossz kövezete van egyes utcáknak, tereknek és a Dunapartnak. Ennek a kijavítása nemcsak az idegenforgalom érdeke és nemcsak a jövő évi kettős Szentév miatt sürgős, hanem a Belváros lakályossága, saját lakósságának és a város többi kerületei érdekének a rendes napi forgalma is azt kivánja, hogy az átmenetileg is rendeztessék. Most, amikor jogos köz- és magánérdek címén a legkülsőbb perifériákon is megjavitják a kövezetet: nem méltó, hogy kizárólagosan a Belváros maradjon elhanyagolva és ultramodern épitkezések mellett elhanyagolt rossz kövezet mutassa a Belváros multját és régiségét.

Palka József
EZÜSTKOSZORUS mester — üvegfestészeti műterme
Budapest, VIII., Baross-u. 59 Tel.: 1-302-28

HIREK

Olvasóinkhoz!

Az Uj Budapest legközelebbi száma 1938. január 8-án fog megjelenni.

Az Uj Budapest kiadóhivatala.

Szviezsényi rádió-előadása Berlinben. Esser német birodalmi miniszter, a Német Idegenforgalmi Hivatal elnöke, meghívta Szviezsényi Zoltán miniszteri tanácsost, a budapesti Kurkommissio ügyvezető igazgatóját Berlinbe, hogy megbeszéljék azokat az alapelveket, amelyek Németországnak a Nemzetközi Fürdőügyi Szövetségben való részvételét biztosítják és előkészítsék az 1938 őszén Berlinben tartandó II. Nemzetközi Fürdőügyi Kongresszust. Ennek a Kongresszusnak rendezésére tudvalévően a folyó évi október havában Budapesten megtartott kongresszus adott megbízást Németországnak. A miniszter ebből az alkalomból a Kaiserhofban adott vacsorát, amelyen résztvettek a német fürdőügy vezető tényezői. Szviezsényi Zoltán a Deutschlandsender felkérésére szerdán, december 8-án, rádióelőadást tartott Berlinben „A fürdők nemzetközi együttműködése"-ről, különösen kiemelve a Nemzetközi Fürdőügyi Szövetség jelentőségét, amelynek állandó székhelye Budapest, december hó 14-én pedig Frankfurt város felkérésére „Budapest mai jelentősége" címmel fog előadást tartani, amelyen a „Budapest Fürdőváros" film is bemutatásra kerül.

A kereső nő problémája

Ölveczky Pál értékes előadása a Keresztény Tanügyi Bizottságban

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Hétfőn délután, amikor az érdeklődők a Keresztény Tanügyi Bizottság rendes tagértekezletére, a Városház-utcába siettek, joggal hihették, hogy valami népgyülésre tévedtek be. A nagy előadó terem zsufolásig megtelt s bizony az elkésve érkezők csak az oldalfolyosón állva — szorongva — hallgatták az illusztris előadó Ölveczky Pál világos okfejtéssel kisért előadását.

Bednárz Róbert prelátust, elnököt, illeti az elismerés, hogy munkatársaival egyetemben mind szélesebb alapokra fekteti a Bizottság működését s teszi vonzóvá ezeket az üléseket, ahol nemcsak általános pedagógiai, hanem szociális kérdések is megvitatásra kerülnek.

Az értekezletet Bednárz Róbert hivatalos elfoglaltsága miatt Cselényi Pál dr., a Keresztény Községi Párt ügyvezető elnöke nyitotta meg, akit először Palócz András dr. felügyelő-igazgató, a Bizottság ügyvezető elnöke üdvözölt. Cselényi Pál bevezetőjében a pedagógusok iránti nagyobb megértést és a tanitói munka könnyitését kivánta; majd felkérte Ölveczky Pált a Tanítótestület elnökét, előadásának megtartására.

Ölveczky Pál a kereső nő problémáját igen éles látással rajzolta meg a hallgatók folytonos tetszésnyilvánításától kísérten. Sajnálatos, hogy éppen a köztisztviselői pályán akarják a nők kereseti lehetőségét elvenni s épen azokat elbocsátani, akik mint gondos családanyák és hüséges hitvestársak teljesitik kötelességüket s végeznek kétszeres munkát. Ha ezt a kérdést vizsgáljuk, rá kell jönnünk, hogy az ilyen irányú törekvések jog-, erkölcs- és családvédelem ellenesek. Az ilyen rendekezések a jogbiztonságba vetett hitet rendítik meg az emberekben s különben sem lehet a munka jutalmát aszerint mérni hogy valakinek milyen a családi állapota. Aki ma családalapításra gondol, az anyagi bázist is szem előtt tartja s most amikor annyit beszélnek a családvédelemről, erkölcsi szempontból is abszurdum minden olyan törekvés, amely a kereső-lehetőségeket akarja megvonni s a kereső nőket megfosztani attól az önfeláldozástól, hogy férjüknek szükreszabott fizetéséhez saját keresetükkel járuljanak hozzá s ezzel biztositsák családjuk megélhetését.

Ha elvárjuk a pedagógustól, hogy társadalmi életet éljen és tisztességes ruházatban jelenjen meg munkahelyén, a kereső társ segitségét ne vonják meg tőle. Különben is statisztikai adatokkal tudja bebizonyitani, hogy a kereső nő családjában több a gyermek, mint az olyanoknál, ahol a nő csak háztartásának élhet s igy megdől az az érv is, hogy a kereső nő a gyermeknevelés terén gátolná a nemzet fejlődését. A fiatalság elhelyezésének egyik módja volna, ha a túlzsúfolt osztálylétszámokat csökkentenék s nem felesleges módon, a közületek amúgy is nyomasztó adóterhét fokoznák. Különben is az elbocsátottak helyébe újakat kellene beállitani s okos és tapasztalt tanitónőket a fiatal és tapasztalatlanok nem biztos hogy egyszerre tudnák helyettesiteni. De nemzetpolitikai szempontból sem szabad nyugtalanitó hirekkel lelki bázisukat megingatni, mert az anyák több lelki diszpozicióval rendelkeznek, vallásosabbak, meggyőződésesebbek, mint amire az elmult rosz emékü forradalmak mutattak igen szép példákat. Tehát az autonómiáknak, igy Budapestnek is kötelessége, hogy ezeknek a törekvéseknek ellentálljon s ne engedje meg, hogy alkalmazási jogába ily mélyen belenyúljanak. A fenti okok folytán inkább az elmúlt lakbért kell visszaadni, a karácsonyi segélyt pedig a nőkre is kiterjeszteni. Ha van is egy-két lelkiismeretlen, ezek miatt nem szabad általánositani.

Az értékes előadást Cselényi Pál köszönte meg, aki kifejtette, hogy a kérdés megvalósitását lehetetlennek tartja, mert ezzel tabula rasát csinálnának s a középosztály forradalmát készitenék elő. Ma a nő már mint teljesen önálló gazdasági alany lép előtérbe, amit visszafejleszteni nem lehet. Teljes optimizmussal állitja, hogy a kérdés időszerütlen, de ha egyáltalában ez szóba kerülne, a párt teljes súlyával fog ellene harcolni.

A villanyszámla

— Hihetetlen! Még csökkent is az áramszámlánk ennél a csuda Tungsram Krypton fénynél!

Értesítés!

Ha kazán, — kályhatüzelésénél vagy a folytonégő **„Termokoksz"** *cserépkályhára vonatkozólag bármilyen felvilágositást óhajt,*

forduljon:

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS GÁZMŰVEI MELLÉKTERMÉK OSZTÁLYÁHOZ

VIII., Tisza Kálmán-tér 20.
Telefon: 130-916, 130-983, 142-207.

Fütőtechnikusaink a legrövidebb időn belül adnak **dijtalan szakszerü felvilágositást** *kokszfogyasztóinknak.*

„Termokoksz" *a korszerü lakás kályhája.* **Kényelmes, tiszta, gazdaságos** *fütést biztosit.*

TÖRLEY
RÉSERVÉ AMÉRICAIN

Németh Miklós
könyvkötő s diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

December hó 19-én, 23-án, 26-án és 30-án délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Kiotild-utca 3.
Telefon: 114-644

Posnansky és Strelitz Kt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13.
(Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

NEPTUN egészségügyi berendező, központi fütés, vizvezetékszerelő- és rokonszakmabeli iparosok termelő- és anyagbeszerző szövetkezete.
Budapest, VI., Csengery-utca 61. sz. Tel.: 1-291-78

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

Móczár Gábor
egészségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

A Keresztény Tanügyi Bizottság ügyrendje

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Tanügyi Bizottság elnöki tanácsa hétfőn tartotta meg e havi rendes értekezletét. Ott voltak: Csoma Zsigmond törvényhatósági bizottsági tag, Palócz András dr. felügyelő-igazgató, ügyvezető elnök, Ölveczky Pál felügyelő-igazgató, a Tanítóegyesület elnöke Urbányi C. József felügyelő-igazgató, Gáspár Pál dr., a Rákóczianum igazgatója, Masson Izabella, Békéssy Károly, Párkányi Norbert, Reiter József, Pirovszky Lajos, Kárpáti Ottó, Lenkey Lehel, Bárdi Lajos igazgatók Baracsy Lajos, Karácsonyi Pál és Novák András tanárok.

Bednárz Róbert prelátus, elnök köszöntötte a megjelenteket, majd kiemelte hogy vállvetett munkára van szükségünk, ha azt akarjuk, hogy eddigi munkánk sikerét fokozzuk. Az elnöki tanács ezután a Keresztény Tanügyi Bizottság ujonnan összeállított ügyrendjét vitatta meg, amelyet majd 1500 példányban is kinyomatnak, hogy az a tagoknak rendelkezésére álljon.

Pirovszky Lajos és Kárpáti Ottó a február 5-i hagyományos „Magyar Est" programját és annak sikerét biztosító szervező munkát ismertették.

A B. S. E. vitorlások vacsorája. December 8-án tartotta a B. S. E. Vitorlás Yacht szakosztálya évadzáró vacsoráját. A vacsora keretében Wohl György dr. mérnök bemutatta magakészitette színes vitorlás filmjét, mely a jelenlevők között nagy tetszést váltott ki. A vacsora közönsége melegen ünnepelte elnökét Bódy László dr. tanácsnokot.

Nyilatkozat. Tévedések elkerülése végett kinyilatkoztatom, hogy nem vagyok azonos azon Horváth Béla iróval, akinek a Korunk Szava cimü folyóirat november 15-i számában megjelent cikke miatt dr. Nyisztor Zoltán és még hat irótársa részéről a Nemzeti Ujság 1937. december 5-iki számában egy visszautasitó hirlapi nyilatkozat jelent meg. Budapest, 1937. december 6-án vitéz dr. Horváth Béla székesfővárosi főjegyző.

Nagy gond ilyenkor az a kedves probléma, mit ajándékozzunk karácsonyra. Egy pillantás, megszokott kedves trafikunk kirakatára máris leveszi vállainkról ennek a gondnak egy részét, mert a Dohányjövedék olyan izléses, ragyogó karácsonyi csomagolásban hozta piacra válogatott gyártmányait — a normális mellett, Nikotex minőségben is —, hogy akárkinek is juttatunk belőlük, örömet szerzünk velük.

Az uj főszámvevő programja

⚙

Gátonyi Béla a számvevőség nagy problémáiról

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros törvényhatósági bizottsága majdnem teljes egyhanguséggal választotta meg Gátonyi Bélát Budapest új főszámvevőjévé. Az új főszámvevő, aki teljes készültséggel lép Sebő Béla örökébe, negyvenhét esztendős. 1910-ben lépett a főváros szolgálatába, főleg a főszámvevői hivatalban dolgozott, majd a háborút követő években a közélelmezési akciónál működött. Közszolgálata alatt úgy közigazgatási, mint üzemi számviteli ügyekben dolgozott és résztvett az összes fontos nagy számvevőségi kérdések megoldásában. Az új főszámvevő a világháboruban mint lovas tüzértiszt vett részt és főhadnagyi rangot ért el: a nagy- és kisezüst vitézségi érem, valamint a Károly-csapatkereszt tulajdonosa.

Gátonyi Béla

főszámvevő, akinek működése elé várakozással és szimpátiával néz a városháza terveiről és célkitüzéseiről a következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:

— A számvevőség első problémája az 1937. évi zárószámadás elkészitése lesz, ez a személyzet teljesitőképességének igen nagy erőpróbája, mert addig amig a zárószámadás adatai számoszlopokká tömörülnek, számos olyan előmunkát kell elvégezni, amely tulajdonképen nem is nyilvánul meg — zárószámadásban. Ezek az előmunkálatok indulnak meg az év végével a legnagyobb lendülettel. Törekvésünk oda irányul, hogy a zárószámadás a törvényes határidőre elkészüljön. Nagy feladatot ró a számvevőségre az új illetményrendelet végrehajtása is, amely — minthogy nem lineáris és nem teljesen a legutóbbi csökkentő rendelet felfüggesztését jelenti, hanem újabb rendelkezéseket is tartalmaz — különös figyelmet és úgyszólván egyénenkinti elbirálást jelent. A számvevőség hitelnyilvántartó osztálya is felkészült az 1937-es gazdasági évre, amennyiben az összes szükséges előmunkálatokat elvégezve, a számvevőség munkára készen várja az 1938. gazdasági év megindulását.

Az új főszámvevő feladatának ellátásában hivatali elődjének, az igen kiváló Sebő Bélának nyomdokain indulhat el, mert az az út, amelyet ő követett, mindig célravezetőnek bizonyult. Be kell fejezni és keresztül kell vinni tehát mindazokat az elgondolásokat, amelyeket Sebő Béla megkezdett, az újonnan felmerült problémákat pedig az ő szellemében lehet megoldani!

Az a nagy felelősség amelyet a főszámvevői állás jelent, csak megfelelően szakképzett tisztikarral vállalható. Minden remény meg van arra, hogy a számvevőség tisztikarában meg van úgy a szakértelem mint a képesség, hogy a főszámvevőt ebben a munkájában hathatósan támogassa.

Karácsonyra
könyvet
PFEIFER
könyvkereskedésében
vásároljunk
IV., Kossuth Lajos-utca 5.

Több fali csatlakozót!
a különböző villamos készülékek mint pld.
vasaló, főzőlap, hősugárzó, testmelegitő, gyorsforraló, porszivó, szellőző, konyhamotor
használatával gyorsabban dolgozhat, olcsóbban és kényelmesebben élhet, ha a
konyhában, hálószobában, nappali szobában, fogadószobában,
szóval az egész lakásban mindenütt sok falicsatlakozó áll rendelkezésére.
Több fali csatlakozó: Nagyobb kényelem!
Uj épitkezéseknél, épület-átalakitásoknál, lakásfestésnél gondoskodjék arról, hogy a lakás minden helyiségében kellő számu falicsatlakozó legyen. — Ne használjon lámpa-leágazót hanem szereltesen falicsatlakozót! A csatlakozó vezetéket gondosan lelkeljük! Látogasson el az **Elektromos Művek állandó kiállitásába** V., Honvéd-utca 22. sz. Belépődij nincs! — Ingyenes felvilágositás!

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal.
E szelvény 10% engedményre jogosit

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda **VI., Agyag-u. 75.** Telep
Telefon: 2-928-32

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 24. szám.
Telefon: 30-2-45.

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence faburkoló vállalat.
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK **TELEFON: 1-188-59.**
Telep: VI., Bajcsy-Zsilinszky-tér 5. roda: VI., Szondy-u34.

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII. József körut 50.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Tel.: 2-919-46

Gyárból közvetlen
legolcsóbb csőbutor, gyermekkocsi, összecsukóságy, vaságy, ágysodrony, afrikmatrac
Prohászka gyárból
VI., gróf Zichy Jenő-u. 40. Telefon: 1-290-30
Fióküzlet: Üllői-ut 7.

Hő- Hűtő- Hang- Viz- Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: *1-485-14, 1-388-54

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Telefon: I—811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi látcsövek, a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek
fényképészeti cikkek.

Uj kiirások

Partépítési munkálatokra a XI. ker. Műegyetem rakpart kiépítéséhez. **Határidő: 1937. évi december hó 20-án délelőtt 9—10 óra.**

25.000 kg. különféle vastagságú és méretű fekete vaslemez szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési R. T. részére. **Határidő: 1937. évi december hó 21.-én délelőtt 10 óra.**

60.000 kg. különféle **rudvas, abronesvas, vashuzal és huzalszeg szállítására** a Budapest Székesfővárosi Közlekedési R. T. részére. **Határidő: 1937. évi december hó 21.-én délelőtt ¾10 óra.**

Lakatos-munkára a VI. ker. Szilas u. 26085/18. hrsz. és X. ker. Megyeri út 39216/4. hrsz. telken létesítendő kislakásos épület építéséhez. **Határidő: 1937. évi december hó 27.-én 9—10 óra.**

Asztalos-munkára a VI. ker. Szilas u. 26085/18. hrsz. és X. ker. Megyeri út 39216/4. hrsz. telken létesítendő kislakásos épület építéséhez. **Határidő: 1937. évi december hó 28.-án délelőtt 9-10 óra.**

1300 drb. öntöttvas kettős sinszék, 3700 drb. öntöttvas egyszerű sinszék, 200 drb. öntötttvas betéttuskó, 50 mm-es, 200 drb. ugyanaz, de 75 mm-es, 300 drb. ugyanaz, de 80 mm-es betéttuskó szállitására a Budapesti Székesfővárosi Közlekedési R. T. részére. **Határidő: 1937. évi december hó 28-án délelőtt negyed 10 óra.**

Mázoló munkára a VI. ker. Szilas u. 26085/18. hrsz. és X. ker. Megyeri út 39216/4. hrsz. telken létesítendő kislakásos épület építéséhez. **Határidő: 1937. évi december hó 29.-én délelőtt 9—10 óra.**

Nyári ruha (vászon és szövetfélék) **anyagok készítésére és szállitására** a székesfőváros egyenruházott alkalmazottai (közigazgatási, köztisztasági, üzemi) részére. **Határidő: 1938. évi január hó 3-án délelőtt 10 óra.**

Uj lábbelik készítésére és szállitására a székesfővárosi egyenruházott alkalmazottai (közigazgatási, köztisztasági, üzem, tüzoltóság) részére. **Határidő: 1938. évi január hó 4.-én délelőtt 10 óra.**

Különféle papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei és intézményei részére. **Határidő: 1938. évi január hó 4.-én délelőtt 10 óra.**

Különféle papiráruk (vonalozott papirok, itatóspapir, sorvezető) **szállitására** a székesfőváros hivatali, intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi január hó 7.-én délelőtt 10 óra.**

Különféle papiráruk (jegyzőtömb, iróaljzat ,iratgyüjtő iratrendező, toilettpapir) **szállitására** a székesfőváros hivatalai, intézetei, iskolái és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi január hó 12.-én délelőtt 10 óra.**

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

VÁLLALKOZÁS

Az aszfalt-dsungel

Volt-e összebeszélés a Hősök Tere kocsiutjának aszfaltozására kiirt versenytárgyaláson?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az *Uj Budapest* legutolsó számában a Hősök-tere kocsiútaszfaltozásának vállalatbaadásával foglalkozott. Cikkünkre vonatkozólag

illetékes helyen

a következő felvilágosítást nyujtották:

— A főváros az év elején a különböző aszfaltmunkálatokra egységártáblázatot állapít meg és pedig azért, hogy ennek alapján adhassa vállalatba az év folyamán elvégzendő kerületi aszfaltjavításokat. Ebből következik, hogy ez kis (sokszor néhány négyzetméter) terjedelmű munkára vonatkozik, amely esetleg az illető aszfaltvállalat telepétől *igen messze esik*, például a Svábhegy tetején kell azt elvégezni. Nem szorul bővebb indokolásra, hogy mikor 100.000 pengős munkáról van szó, *egészen más egységár a reális.*

— Ezért az év folyamán nyilvános versenytárgyalások alkalmából számos olyan egységárat kapott és fogadott el a főváros, amely az említett táblázatban foglaltaknál 20—30%-al kisebb. Az út- és csatornaépítési ügyosztály a szóbanforgó munkára vonatkozó költségvetésében az utóbb említett egységárakat vette figyelembe. Miután azonban úgy a nyilvános, mint a zártkörű versenytárgyaláskor a vállakozók az egységárat egyöntetüen, tehát úgylátszik *összebeszélés alapján*, lényegesen emelték. Ez az emelés olymérvü volt, hogy igy az előirányzott összegből a munkát nem lehetett volna végrehajtani, mindkét versenytárgyalást a polgármester az illetékes út- és csatornaépítési szakbizottság egyhangú javaslata alapján megsemmisítette.

— A Közszállítási Szabályzat idevonatkozó rendelkezései értelmében, ha úgy a nyilvános ,mint a zártkörű versenytárgyalás eredménytelen, akkor szabadkézből való vállatbaadásnak van helye. Az ügyosztály elsősorban a legolcsóbb ajánlattevőt hívta fel. Ez azonban csupán lényegtelen engedményt volt hajlandó adni. Igy került azután a sor a *The Neuchatel Asphalte Co. Ltd.* cégre, amely 1871 óta állandóan dolgozik a fővárosnak, magyar munkásokkal és magyar mérnökökkel. Ez a cég azért vétetett figyelembe, mert a multban is többször igen kedvező ajánlatot tett. Mivel pedig egy régebbi általános keretek között mozgó ajánlatának kedvező egységárát a Hősök-terére is fenntartotta, a polgármester őt bízta meg a polgármesteri II. ügyosztály és az út- és csatornaépítési szakbizottság egybehangzó javaslatára a munka végrehajtásával. Megjegyzendő, hogy az elfogadott egységárat a főváros illetékes szerve, az Utügyi Intézet felülvizsgálta és valószerűnek (reálisnak) minősítette.

Harc a makadám ellen

A főváros deficitje elsőnek mindig az útépitési előirányzatot nyirbálja meg — Európában százalék szerint Budapesten legkisebb az útépitési költségvetés

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Magánmérnökök Országos Szövetsége Friedrich István v. miniszterelnök elnöklete alatt az elmúlt napokban ülést tartott, amelyen Király Kálmán székesfőv. tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője „A fővárosi utak modernizálása címen 50 érdekes kimutatás, grafikon és fénykép vetítésével illusztrált előadást tartott.

Előadó először a fővárosnak a multban és jelenben folytatott építési tevékenységét ismertette. Rámutatott arra, hogy az útépités a főváros háztartásának mindenkor mostoha gyermeke volt; deficit esetén mindig ezt a tételt nyirbálták meg. Uthálózatunk alapját az 1904. évi 20 milliós útburkolási kölcsönből készült útburkolatok képezik. Az e téren kifejtett munkásságukkal Fock Ede tanácsnok és Mihályfi József műszaki főtanácsos nevüket a főváros útügyi anneleisbe kitörölhetetlen betükkel vésték bele. Sajnos, a közbejött világháború és az azt követő összeomlás ezt a nagyszabású tevékenységet megakasztották. A meg nem felelő karbantartott burkolatokat a háborús idők vasabroncsos kocsijai tönkretették. Az utak átépítése halaszthatatlanná vált. Növelte a szükségletet a gépkocsiforgalom elterjedése. Ez elsősorban vizes makadámaink, de többi burkolataink átépítését is szükségessé tette. Ehhez járult még a nagyarányú városfejlődés, mely külterjes formájában súlyos útépítési kötelezettségekkel jár.

A jelen évtized elején kezdődik nálunk az útügyek reneszánsza. Előadó tanácsnok vezetése alatt a főkivezető utakról sikerült a makadamot kiszorítani. Kereken egymillió négyzetméter vizes makadamburkolat helyett pormentes burkolat készült. Szendy Károly polgármester felismerte az útügyek jelentőségét és 1935. évi január hó 4-én tartott székfoglaló beszédében az út- és csatornaépítéseket egy fejlődő világváros elengedhetetlen szükségletének jelöli meg.

Az új utak építésére és az 1931. év gazdasági krizise folytán előállott nagy munkanélküliség enyhítésére a főváros vezetősége 1932—35. években áruhitelezési alapon 4,5 millió értékü út- és 4.5 millió értékü csatornaépítési szükségmunkát rendelt el. Ennek keretében 34 (főleg kivezető) utat rendezett a főváros, amelyek hossza kereken 28,000 m, területe pedig 210.000 m². Beruházó kölcsönből az 1935—37. évben 4 millió költséggel több út készült. Ezek között szerepel a balatoni út az új repülőtéri út, a jelenleg épülő óbudai új kivezető főút és a Margithid kiszélesitésével kapcsolatban szükségessé vált útátépítések. A jövő évben idegenforgalmunk erős növekedésével kell számolnunk. Ez késztette a főváros törvényhatóságának közgyülését arra, hogy a felmerülő munkákra újabb 2.5 millió pengőt engedélyezzen. Ebből elsősorban a Hősök-terét rendezi a főváros, hogy tömegmegmozdulásokkor — a más világvárosokban már majdnem mindenütt meglévő — összhatásában is impozáns dísztér álljon rendelkezésre.

A vázolt tevékenységgel nagy hálára kötelezte a főváros közönségét Szendy Károly polgármester, Lamotte Károly dr. alpolgármester és a törvényhatósági bizottság.

A kocsiburkolatok összkövezete ma 7.4 millió m². Ebből kövezet 3.1 millió, aszfalt 0.9 millió m², keramit 0.5 millió m². Sajnos még ma is 2 millió m² vizes makadam. A gyalogburkolatok területe 2.2 millió m², ebből aszfalt 0.86 millió m², kövezet pedig 0.81 millió m². A szegélyezés összhossza 1 200.000 m. Budapest utainak gyér kiépitettségét mutatja az az érdekes adat, hogy míg nálunk egy hektár városterületre csak 294² kockaburkolat esik, addig Bécsben 426 m², Párisban pedig 1214 m² jut.

Ezután előadó a különböző burkolatok fenntartási költségeivel, élettartamával és megengedhető igénybevételével foglalkozott. Majd a jövő feladataira tért át. Kimutatja hogy a karbantartási költségszükséglet évi 3.5 millió pengő. Ennek csökkenése nagyon növeli a későbbi költségeket. Uj útépítésekre számitása szerint ugyancsak évi 3.5 millió pengő szükséges. Igy tehát az útügyi kiadásoknak a székesfőváros átlag 160 milliós költségvetésében 7 millió pengővel kellene szerepelni, ami mintegy 4.3 százalékot jelent. Ezzel szemben a külföldi metropolisok költségvetéseiben az útügyi költségek mindenütt 5% felett vannak, Berlinben pédául 6.7%.

Előadó felsorolja a legszükségesebb munkálatokat amelyek összes költsége (a szükséges mellékmunkákkal együtt) számitása szerint 30 millió pengő. A munka 6 év alatt volna végrehajtható. Az első három év 15 milliós programját nagy vonásokban ismertette. Ha sikerülne a nagyszabású programot megvalósitani, úthálózatunk elsőrendü szükségletei kielégitést nyernének. A munka természetesen a Fővárosi Közmunkák Tanácsa és a Harrer Ferenc v. miniszter vezetése alatt működő városfejlesztési különbizottság elgondolásaival összhangban kerülne kivitelre. Ebben nagy szerep vár a kitünő magyar vállalkozói karra.

Az értékes előadást számos grafikon, kimutatás és fénykép illusztrálta, nagy érdeklődést keltve a megjelent előkelő közönségben.

WIHART FERENC
építész — építőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon —342—29